Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

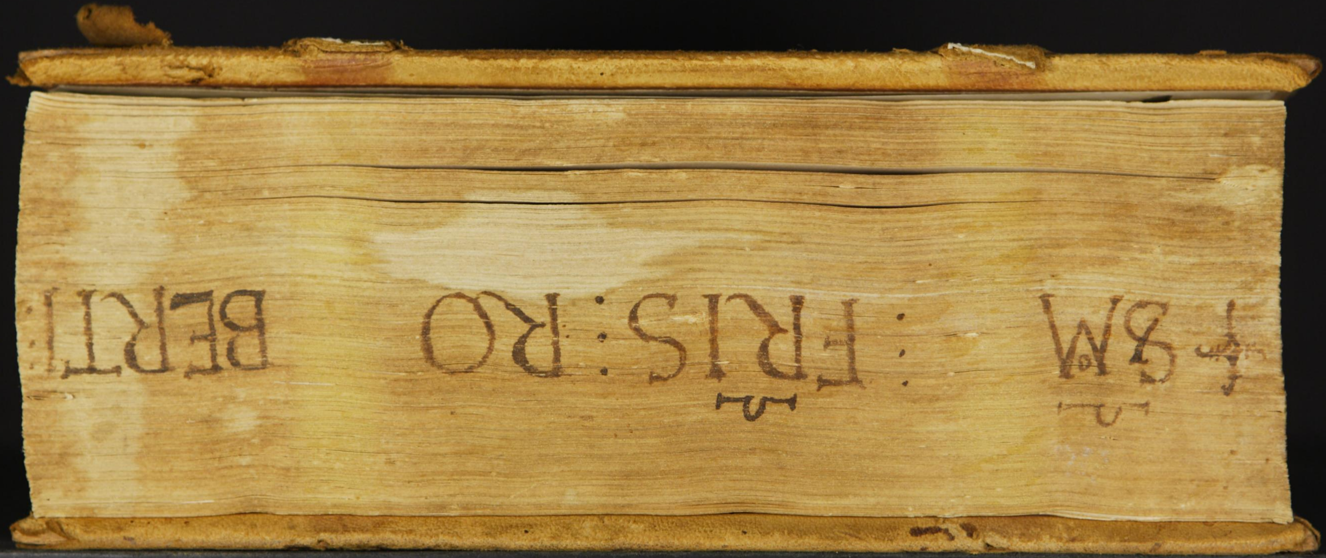

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

INCUNABULI
B
5
25
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

VII

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

230

XXXV

F. ROBERTI

Episc. Aquin. Quadrages.

male. A. 1411.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Hec est tabula oium sermonuz ɔtentoꝝ in hoc volumine.

Dñica in.70.	De facilitate bonorum operum. sermo.1.
Feria secunda.	De qualitate cōditionib⁹ seu regula bonoꝝ opuz. sermo.2.
Feria tertia.	De his que mouere hñt pctōres ad obediēdū deo. sermo.3.
Feria quarta.	De infinita misericordia dei. sermo.4.
Feria quinta.	De ɔplacentia dei qñ pctōres ɔuertuntur ad pniam. ser.5.
Feria sexta.	De iflāmato τ ardentissimo amore dei erga pctōres. ser.6.
Sabbato do.i.60.	De dilatione penitentie. sermo.7.
Dñica in.60.	De fructuoso τ vtili verbo dei. sermo.8.
Feria secunda.	De verbo dei τ eius auditione. sermo.9.
Feria tertia.	De seueritate diuine iusticie. sermo.10.
Feria quarta.	De seueritate diuine iusticie contra origenistas. sermo.11.
Feria quinta.	De grauitate pene damnatorum. sermo.12.
Feria sexta.	De grauitate pene damnatorum. sermo.13
Sabbato.do.in.50.	De grauitate pene damnatorum. sermo.14.
Dñica in.50.	De potentia dei. sermo.15.
Feria secunda.	De timore dei. sermo.16.
Feria tertia.	De ieiunio. sermo.17.
Feria quarta cinerum.	De ieiunio. sermo.18.
Feria quinta.	De vsu τ laudibus sanctissime orationis. sermo.19.
Feria sexta	De conditionibus que requiruntur in oratione. sermo.20.
Sabbato.i.do.in.40.	De impedimentis orationis. sermo.21.
Dñica.1.i.40.i mane.	De tempore bene dispensando. sermo.22.
Post prandium.	De vita hominis. sermo.23.
Feria secunda.	De veritate tremendi iudicij. sermo.24.
Feria tertia.	De formidabilibus iudicij signis. sermo.25.
Feria quarta.	De ordine τ conditionibus iudicij. sermo.26.
Feria quinta.	De necessitate sanctissime confessionis. sermo.27.
Feria sexta.	De sanctissima confessione. sermo.28.
Sabbato do.2.i.40.	De fructuosa τ vtili confessione. sermo.29.
Dñica.2.i.40.i mane.	De fetidissimo luxurie vitio. sermo.30.
Post prandium.	De execrando adulterij vitio. sermo.31.
Feria secunda.	De fuga peccati sermo.32.
Feria tertia.	De superbie vitio. sermo.33.
Feria quarta.	De periculoso ambitionis vitio. sermo.34.
Feria quinta.	De vitio vane glorie. sermo.35.
Feria sexta.	De inobedientia. sermo.36
Sabbato.3.do.in.40.	De vitio contentionis. sermo.37.
Dñica.3.i.40.i mane.	De ira dei. sermo.38.
Post prandium.	De discordie vitio. sermo.39.
Feria secunda.	De diuitijs. sermo.40.
Feria tertia.	De execrando simonie vitio. sermo 41.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Feria quarta.	De cogitationibꝰ malis vitandis. sermo. 42.
Feria quita.	De religiosa votorum emissione. sermo. 43.
Feria sexta.	De misericordia proximis exhibenda. sermo. 44.
Sabbo. 4. do. i. 40.	De simulato adulationis vitio. sermo. 45.
Dñica. 4. i. 40. i mãe	De sacro cultu dierum festorum. sermo. 46.
Post prandium.	De pietate defunctis exhibenda. sermo. 47.
Feria secunda.	De purgatorio ⁊ atrocissimis eius penis. sermo. 48.
Feria tertia.	De iudicio curioso ⁊ temerario. sermo. 49.
Feria quarta.	De sacratissimis ecclesie indulgentijs. sermo. 50.
Feria quinta.	De viduitate seruanda: ⁊ eius laudibus. sermo. 51.
Feria sexta.	De diuinitate domini nostri iesu christi. sermo. 52.
Sabbato. do. ď pas.	De aduentu antechristi. sermo. 53.
Dñica ď pas. i mane.	De honore parentum. sermo. 54.
Post prandium.	De maledictionibus diuersaꝝ creaturarum. sermo. 55.
Feria secunda.	De inuidie vitio. sermo. 56.
Feria tertia.	De detractionis vitio. sermo. 57.
Feria quarta.	De periurij vitio. sermo. 58.
Feria quinta.	De maria magdalēa. sermo. 59.
Feria sexta.	De horrendo homicidij vitio. sermo. 60.
Sabbato do. palmaꝝ	De sacratissima communione. sermo. 61.
Dñica palmarum.	De contemptu mundi. sermo. 62.
Feria secunda.	De misterijs sacramenti eucharistie. sermo: 63.
Feria tertia.	De veritate sacramenti eucharistie. sermo. 64.
Feria quarta.	De sacramento eucharistie. sermo. 65.
Feria quita i cēa dñi.	De exemplis a christo nobis exhibitis. sermo. 66.
Feria quita i cēa dñi.	De missa. sermo. 67.
Feria quita i cēa dñi.	De baptismo. sermo. 68.
Feria sexta i pasceue.	De passione domini nostri iesu xpi: ⁊ eiꝰ doloribꝰ. ẜmo. 69.
Sabbato sancto.	De morte domini nostri iesu christi. sermo. 70.
Dñica resurrectiõis.	De ipsa resurretione dñi nostri iesu christi. sermo. 71.
Feria secunda.	De resurrectõnis dñi temporalitate qualitate ⁊c̄. sermo. 72.
Feria tertia.	De resurrectione generali oium defunctoruꝫ. sermo. 73.

Sermo in festo anunciationis virginis Marie.
Sermo de predestinatorum numero ⁊ damnatorum.
Sermo de cathenis.
Sermo de spe bona.
Sermo de virginitate.
Sermo de iudicio pestilentie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Sacre theologie magistri necnõ sacri
eloquij preconis celeberrimi fratris Ro
berti episcopi. Aquiñ. ordinis minorꝫ
professoris opus quadragesimale per/
utilissimum. quod de penitentia dictum
est: feliciter incipit.

Dominica in septuagesima de facili/
tate bonoꝝ operum. seu bene operan/
di: propter quam peccatores ad peniten
tiam redire debent. Sermo. j.

Multi sũt uoca/
ti pauci ꝟo electi. Haben
tur hec ꝟba Math. 20. c.
⁊ in euangelio hodierno.
Propter nimiã caritatẽ suã q̃ diligit de
us rationalẽ creaturã: nõ desinit vocita
re miseros pctõres post lapsuꝫ atqꝫ rui/
nã peccati: vt ad cũ redeãt ꝑ pniaꝫ. Mo
net eos ⁊ expectat blãde multifariã mul
tisqꝫ modis attrahit: ⁊ allicit illos vt nõ
desperẽt: sꝫ currãt ꝯfidẽter ad fontẽ cle
mẽtie sue. Pleriqꝫ ꝟo negligũt renuũt
qꝫ obedire voci eiꝰ suauissime: existimã
tes opa bona i qbus penitentes exerceri
oportet nõ solũ difficilia ⁊ dura. sꝫ oio i/
possibilia. Quo errore firmato i eoꝝ mẽ
te licẽtiã in malo ꝑseuerãdi suscipiunt in
diesqꝫ deteriores fiũt: q̃propter existima
ui rẽ fructuosissimã facẽ si aperuero quã
ta sit ad bñ opandũ recteqꝫ viuẽdũ facili
tas ⁊ suauitas. vñ i hoc ꝭmone ad excitã
da corda dura peccatoꝝ quos deus vo/
cat vt ꝑ pniam electorum numero ascri/
bãtur: de facilitate bonorꝫ operum ero
verba facturus: qm̃ sapiẽtissimus mũdi
redẽptor in themate iã ꝓposito explicat
manifeste tarditatẽ penitẽtium: quibus
salus esse non põt asserens multos fore
vocatos: paucos ꝟo electos: qꝛ pauci sũt
fortes animo ad virtutum opera aggre/
diẽda: qbus facilitatẽ actuuꝫ virtuosorũ
ostendendaꝫ duxi maxime propter tria.
Primo propter causam originalem.
Secundo propter adiutorium diuinale.
Tertio propter premium eternale.

Quod facile est vnicuiqꝫ opari bonuꝫ ꝓ
pter cãm originalẽ que ẽ hominis volun
tas libera que non cogitur. Capitulꝫ. j.

Rimo ostẽdo facile eẽ vnicuiqꝫ
opari bonũ ꝑꝑ cãꝫ originalẽ Nã
si recte ꝯsideremus vñ est q᷑ aliq
boni: aliq mali sint. nõnulli recte: nõnulli
ꝟo pniciosissime viuãt. inueniemus ꝓ
fecto id ꝓuenire ab vniuscuiusqꝫ libero
arbitrio ⁊ spontanea volũtate. Hoc asse
runt oẽs sapientes siue phi siue sci. Vñ
Arꝫ. 5°. ethi. c. 7. ait. Iustũ opari oẽ vo
luntariũ ẽ. Et i 3° ethi. c. 3°. Virtus vo
luntariũ ẽ. Et nihilominꝰ ⁊ malicia vo/
luntariũ ẽ. Et ibidẽ. Btũs inqt nullus
nolens ẽ. Et Señ. li° ꝺ moribꝰ ait. O ẽ
peccatuꝫ actio ẽ volũtaria. Et idẽ ad Lu
cillũ. Valẽtior oi fortuna aius ẽ: ⁊ i vtrã
qꝫ ꝑtẽ ipse res suas ducit: btẽqꝫ ac misere
vite sibi cã est. Et Salustiꝰ i iugurtino.
Dux atqꝫ ipator vite mortaliũ animꝰ ẽ.
Hinc Aug. li° 5°. ꝺ ci. dei. x. c. dič. Sũt
nostre volũtates in nobis: ⁊ ipse faciunt
qcquid volẽdo facimꝰ siue bonũ siue ma
luꝫ. In li°. ꝟo de libero arbitrio. pctm̃
asserit vsqꝫ adeo fore volũtariũ: ꝙ si nõ
eẽt voluntariũ nullũ eẽt pctm̃. qꝺ dictuꝫ
ẽt sacri canones sepiꝰ ꝯfitenť. sicut patet.
45. di. c. ꝺ iudeis. ⁊. 15. q. i. c. merito. c.
illa. c. ñ ẽ. ⁊. 33. q. 5. c. sič. n. ⁊. 23. q. 4. c.
Nabuchodonosor. vbi dř. Vasis ire nũ
quã deꝰ redderet interitũ: si non sponta
neũ inueniret hõ hře peccatũ. Et idẽ ha
beť de snia excõica. c. cuꝫ voluntate. 50.
di. c. si q̃ femina. c. si quis. c. quãtum. c.
hi q. c. sepe ꝯtingit. ⁊. C. ad. l. Corneliã
ꝺ siccarijs. l. 1. ⁊. ff. de furtis. l. q in iure
in pri. ⁊ h° rettulit. Tullius i. 2. rethori.
noue. ingens. Voluntatẽ in omnibꝰ re
bus spectare ꝯuenit. Et Señ. ad Lucil
lum. Actio ait recta non erit nisi recta fu
erit voluntas. Ad h°. n. auctor Gratia
nus insuꝑ ꝯfirmat qꝺ dicimꝰ ꝺ pe. di. 2.
c. si. n. §. liberi arbitrij. Nec ad ꝟtuteꝫ
nec ad vitia necessitate trahimur sꝫ volũ
tate. Hieronymꝰ autẽ i qõnibꝰ ad Hel
bidiã sic pulchre loquiť. Hoies suo arbi
trio derelicti sũt. neqꝫ. n. bonũ necessita/
te faciũt. sꝫ voluntate vt credẽtes coronã
accipiãt. icreduli supplicijs mãcipenť ⁊
iteꝝ ibidẽ ait. Deꝰ equali cũctos sorte ge
nerauit ⁊ dedit arbitrij libertatẽ vt faciat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vnusquisq; quod vult siue bonū siue ma
lū. Intātū āt dedit hoīb⁹ libtatē vt vox
ipia disputet ꝯ creatorē suū: ꝛ cās volū/
tatis illi⁹ ꝑscrutet᷑. h̄ illc. que oīa sapiens
breui snīa collegit. Eccl'. 5. c. vbi ait. de⁹
ab initio ꝯstituit hoīez ꝛ reliqt cū i manu
ꝯsilij sui. ꝛ paulop⁹ subdit. Apposuit tibi
ignē ꝛ aquā: ad qđ volueris porrige ma
nū. Qđ āt hō liberi sit arbitrij probat
scūs Tho. i. pte sūme. q. 83. qm̄ nisi sic es
set frustra essēt ꝯsilia exhortatōes ꝛ pcep
ta, ꝓhibitōes p̄mia ꝛ pene. Insup idipsū
colligit᷑ a sufficiēti agētiū diuisiōe. Que/
dā. n. sūt que agūt absq; iudicio sic lapis
mouet᷑ deorsū absq; cognitōe. Quedam
agūt iudicio s; nō libero sicut aīalia bruta
Iudicat qdē ouis vidēs lupū eū eē fugiē
dū naturali iudicio ꝛ nō libero. q2 nō ex
collectōe s; ex naturali istinctu. Et sil'iter
ē de quolibet brutoꝝ aīaliū. S; hō agit
iudicio: q2 ꝑ vim cognoscitiuā iudicat ali
qd eē fugiēdū vel ꝓsequēdū. Et q2 iudi/
ciū illud nō ē ex naturali istinctu i ꝑticula
ri opabili: s; ex collectiōe rōis: iō agit libe
ro iudicio potēs i diuersa ferri. Rō qp/
pe circa ꝯtingentia h; viam ad opposita
vt p; i dialecticis syllogismis. ꝛ rhetoricis
ꝑsuasiōib⁹. Particularia āt opabilia sūt
quedā ꝯtingētia ꝛ iō circa ea iudiciū rōis
ad diuersa se h;: ꝛ non ē determinate ad
vnū. Et ꝓ tāto necesse ē q hō sit liberi ar
bitrij eoipso q ē rōalis. hec Tho. Que
ꝟo sit differētia iter liberū arbitriū hoīs
aut āgeloꝝ vel beatoꝝ siue ipsi⁹ sūmi dei.
nō ē ꝓpositi nostri cū itēdā tm̄ clare pate
facere cūctis: qđ ꝓbatū ē ꝑ iā; dicta: v; q
q volūt bene opari ꝛ boni eē id facile pn̄t
q2 ex eoꝝ volūtate id depēdet. Qui vero
mali sūt ꝛ mala facere nō formidāt iō sic
faciūt: q2 sic volūt. ꝛ ex ꝯn̄ti si ꝑꝑ pctā dā
nātur mali. ꝛ ꝑꝑ iusticie opera saluantur
boni. nullus dānatur n; saluat᷑ inuit⁹. S;
nō imerito ꝑꝑ ea que dicta sunt circa tria
dubitare ꝯtingit. p2io circa liberi arbitrij
violentiā. 2° circa libi arbitrij excellētiā
3° circa libi arbitrij p̄niā; P° dubitat᷑
circa libi arbitrij violētiā vtꝝ. s. libeꝝ ar
bitriū cogi possit aut violentari. Et qbus
dā vr̄ q sic. p2io a ꝓp2ia natura. 2° ab alia
creatura. 3° a creatrice diuina essentia.
Primo vr̄ qbusdā nō bn̄ itelligētib⁹
q liberū arbitriū in qbusdā cogi possit ꝛ
violētari ab eoꝝ ꝓp2ia natura ꝓpter ve
hementes q̄sdam passiones ꝛ naturalem
ꝯcupiā;: quibus quasi videntur ipelli ad
maliciam inuoluntarij sicut p; de qbusdā
qui nll'a disciplina nll'a correctione: nll'a
monitione: timore: punitōe: castigatōeq;
emendātur. Quare vident᷑ talib⁹ adeo
īnexa vitia ꝛ pctā vt ēt si velint abstinet᷑
nō possint. Ego ꝟo dico cu; Giraldo
odonis sup 3° ethi. q nulla natural' cō
cupia quātūcūq; itēsa ꝑ natiuitatē vel ꝑ
etate; necessitat vel cogit hoiem adesse
malū ꝛ vitiosū īuoluntarie: eo q ꝑ rōem
vnusqsq; supare pōt quascūq; passiones
ēt potentissimas iclinātes ad malum. Et
hoc ꝯstat nō solum ex scripture sacre te/
stimonijs s; ēt ex dictis atq; exēplis mo
raliū pħoꝝ. Sūt Senece verba ad Lu/
cillū. d. Erras eni si existimas nobiscu;
vitia nasci. supuenerūt. igesta sunt. nulli
nos vitio natura ꝯciliat. nos illa itegros
ac liberos genuit. hec ille. Qualiter aūt
hi qui maliciossimi vidētur esse si volunt
boni fieri pn̄t ondit. Valerius maxim⁹
li. 6. de mutatōe moꝝ ꝛ fortune. Ibi. n.
de Lucio sylla sic loqtur. Lucius sylla vs
q; ad questure sue comitia vitā libidie vi
no ludicre artis amore iquinatā ꝑduxit.
Quapropter. C. mariū ꝯsulē moleste tu
lisse tradit᷑ q sibi asperrimū in africā bel
lū gerenti tā delicatus questor sorte obue
nisset. Eiusdē ꝟtus q̄si ꝑruptis ꝛ desic/
ctis nequicie q̄ obsidebat᷑ claustris cathe
nas. Iugurte iniecit manib⁹: Mitrida
tē ꝯpescuit: sociales belli luct⁹ repressit.
Ibidē narrat de Themistocle pħo qui
adolescēs tāta fuit pollut⁹ ifamia q se ab
eo pr̄ abdicauit ꝛ mr̄ ꝑꝑ filij turpitudinē
laqo se suspēdit. Euasit deide robustior᷑
etate pħs clarissim⁹ ꝛ athēaꝝ pricepſ. Ap
p; g° ꝛ claꝝ ē ab hoīe volēte supari posse
oē; malā iclīatō; p̄uāq; ꝯsuetudie;. 2°
vr̄ alijs n̄ rēte sapiētib⁹ q liberū arbitriū
cogi possit at; ꝯpelli ab alia creatᷓa. utputa
ab iflu̅ētia celestiū cōꝑū siue a malicia dēo
nū. s; de corꝑib⁹ celestib⁹ quēadmō; nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

possint sup̄ liber̄ arbitriuꝫ ad illud cogē
dū diffusius suo loco dicā. nūc audire suf
ficiat qd de diabolo sit tenēdū: ¶ Possꝫ nā
qꝫ qs dicē ꝙ qñcūqꝫ aliqs potēs ꝛ sapiēs
p̄liaṫ cū debili ꝛ īsipiēti ꝙ d̄ necessitate vi
cit ꝛ superat illū. ꝛ p ꝯseqñs cogit ꝛ vio/
lētat cū: iuxta dictū phi. 9°. ethi. Qui ha
biles sūt igenio naturalr̄ sūt dñi. q vo lu
brici corpe naturalr̄ sūt s̄ui. sꝫ diabolus
potētior ꝛ sapientior hoie iportune tētat
illū vt mala faciat. g° seqṫ ꝙ de necessita
te hoiem vincat ꝛ supet. eiqꝫ supato atqꝫ
deuicto viꝫ inferat ac violētiā. De sapia
siqdē siue astutia hostis antiq Aug. loqṫ
in li° de natura demonū. d. diaboluꝫ hr̄e
mille nocēdi modos. Qd̄ ēt notaṫ in de
cretis. 26. q. 4. i. c. sciēduꝫ. De potestate
ēt eius loqṫ Job. 41. c. d. Nō ē potestas
sup terrā que compeṫ ei. qd̄ Joh. Apoc.
2° declarauit cū dixit. Veh terre ꝛ mari
q2 descēdit ad vos diabolus habens irā
magnā. i. potestatē. Qd̄ iportuna autē ꝛ
frequēs sit ꝯ nos eius pugna. ¶ Petrus
aplor̄ priceps. i. epl̄a. c. 5° clamās audia
tur. Sobrij estote ꝛ vigilate: q2 aduersa/
rius vester diabolus tāqꝫ leo rugēs cir/
cuit querēs quē deuoret. g° vr̄ ꝙ nullus
ēt volēs cauere sibi possit a malo ꝛ opari
bonū cū diabol⁹ idistincte oēs ꝓpugnet
His ita rñdeo ꝙ diabolus non tentat
hoiem q̄ztū pōt: q̄ztū scit: ꝛ q̄ztuꝫ vult. sꝫ
q̄ztū a deo nobis benigno pmittiṫ. At vt
gētiū doctor ¶ Pau. i. Cor. x. c. meminit.
Fidelis de⁹ ē q nō patiṫ vos tentari sup̄
id qd̄ potestis: sꝫ facit cuꝫ tētatione ꝓuen
tū vt possitis sustinē. ¶ Propterea debilis
ē hostis ꝛ nō vicit nisi volētē. 3° instant
aliq ꝙ liber̄ arbitriuꝫ cogi possit ab ipsa
creatrice diuina essētia. ex eo ꝙ Joh. 6°
scribiṫ. Nēo pōt venire ad me nisi pater
q misit me traxerit illū. sꝫ tract⁹ ē motus
violēt⁹ vt dic̄ phs. g° liber̄ arbitriū vio/
lētaṫ. ꝛ ꝓuer. 20. hr̄ sicut diuisiōes aqua
rū: ita cor regis i manu dñi quocūqꝫ vo/
luerit īmutabit illud. Sꝫ talis īmutatio ē
quedā coactio. ergo de⁹ cogit liber̄ arbi
triū. ¶ Preterea. De⁹ pōt oia facē q2 ē oi/
potēs. ergo pōt ꝛ cogere ac violētare li/
ber̄ arbitriū. ¶ Propter hec d̄clarāda no

tāda sunt tria sꝫ dñꝫ Bon. i. 2. di. 25. p°
notādū ꝙ de libero arbitrio possum⁹ loq
dupliciter. s. q̄ztū ad actū exteriorē. ꝛ q̄z
tū ad actū iteriorē. Si loq̄mur p° mō re/
spectu talis act⁹ pōt interuenire coactio.
pōt. n. qs ꝯpelli vt ipso nolēte genua co
rā idolo flectat. si āt loq̄mur q̄ztū ad actū
interiorē q. s. ē velle eligere ꝛ ꝯsentire.
sic nullo mō pōt cogi nec ab agēte creato
nec a deo creatore. 2° notāduꝫ ꝙ cū dr̄ li
ber̄ arbitriū a d̄o ñ posse cogi. duplr̄ pōt
itelligi. aut ita ꝙ de⁹ ñ possit auferre libē
tatē ꝛ supinducere coactionē. ꝛ hoc falsū
ē. q2 ꝓ imēsitate potētie sue non solū pōt
ꝯditōꝫ mutare nature: sꝫ naturā ipsā cre
atā i nihilū ēt vertere. Alio mō pōt itelli
gi ꝙ de⁹ nō possit liber̄ arbitriuꝫ cogere
salua ꝓprietate libertatis ꝛ ei⁹ natura. ꝛ
hoc mō ver̄ ē ꝙ ipossibile ē deū liber̄ ar
bitriū violētare posse ꝓ eo ꝙ iplicat in se
duo ꝯdictorie opposita. ex hoc. n. ꝙ libe
rū ē si aliqd vlt libere vult. ꝛ ex hoc ꝙ vo
lūtariū ē si aliqd vult volūtarie vult. ꝛ se
ipso mouēte vult. q2 s̄m Ari. 3° ethi. c.
3°. Volūtariū vtiqꝫ vr̄ eē cui⁹ pricipiū in
ipso ē. Ex h° āt qd̄ liber̄ arbitriū cogiṫ si
qd vult s̄uilir̄ vult ꝛ si qd vult iuite vult
ꝛ si qd vult ab alio vult. q2 iuxta s̄niam
Ari. 3° ethi. c. p°. Violētū ē cui⁹ pricipiū
ē extra tale existēs i q° nihil ꝯfert opās l̄
patiēs. g° liber̄ arbitriū a d̄o cogi non ē
aliđ q̄ꝫ actū ei⁹ silr̄ ꝛ semel eē liber̄ ꝛ s̄ui/
lē. eē volūtariū ꝛ nō volūtariū eē a se ꝛ ñ
a se. si g° ē ipossibile ꝙ claudat i se vtran
qꝫ ptē ꝯdictōis. nō tm̄ ē ipossibile crea/
ture: sꝫ ipsi optio deo. q2 illđ posse ñ ē pos
se. Et sic rñdēdū ē ad tertiū obiectū. 3° no
tādū qd̄ differt dicē volūtatē induci. volū
tatē mutari. ꝛ volūtatē cogi. Tūc. n. idu
ci dr̄ qñ aliq̄ psuasio ei fit q̄ dispōiṫ vt ad
aliqđ appetibile inclineṫ q̄si valde intēsa
ē nomē coactōis sortiṫ: q̄zuis ñ sit vera co
actio. Tūc āt volūtas mutaṫ qñ ipsa nolē
te vnū potēti vtute affectio imittiṫ ei in
contrariū. ꝛ de nolente fit volens: ita ꝙ
vna affectio expelliṫ ꝛ contraria induciṫ:
sicut cū deus amatorē tpaliū facit tpaliuꝫ
cōtemptorē. ꝛ de hoc dicit Dauid i p°s:
Hec mutatio dextere excelsi. ꝛ hoc dr̄ eē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

quedā ꝯpulſio ⁊ tractio diuina. Tūc vō
volūtas dr̄ cogi qn̄ itelligit̄ ipſā vitaȝ ali/
qd velle: ⁊ repugnāte actu volūtatis deli
beratiuo aliq̄ virtute mouēte ⁊ repugnā
tia manēte ad aliquid iclinari nolendo.
Volūtas ergo iduci pōt ab agēte creato.
mutari vō ab alio nō pōt: niſi ab agente
icreato: ⁊ ꝑ hac mutatione ſumit̄ tractio
illa de qua dictū ē opponēdo. cogi āt vo/
lūtas a nullo pōt. ⁊ hoc Bern̄. tenuit i li
bro de libero arbitrio cū dixit. Voluntas
ꝓ igenita ſui nobilitate nulla cogit neceſ/
ſitate. Scd̄o dubitat̄ circa liberi arbitrij
excellētiā. qm̄ hoc qđ hoi ꝯceſſum eſt ab
opifice ſūmo ad decorē ⁊ gl'iaȝ qdā ꝓbat̄
nitūtur ei cedere ad dānū: dedecus ⁊ de/
trimētū. Arguūt qppe ſic Optimū ē op
tima queq̄ȝ facere vt ait Dioꝰ. i li. de di
ui. no. ſȝ deus ē optimꝰ. ergo debuit ho/
minē optimū facere: ſȝ in vertibilitate ar
bitrij nō fecit eū optimū. qm̄ melius eſſet
hoi peccare non poſſe q̄ȝ peccādi faculta
tē hr̄e. ergo deꝰ rectū minime ꝯdidit ho/
minē. His gº rn̄deo ſm Alex. de ales.
2. parte ſū. ⁊ d. Bon̄. di. 23. ſcd̄i libri qđ
optimū dupl'r dr̄. ſ. ſimpl'r ⁊ i ordine. De
us oia que fecerat vidit: ⁊ erāt valde bōa
i. optima. Gen̄. pº. Nō ſimpl'r. ſȝ in or/
dine ⁊ in ꝯꝑatōe ad totū vniuerſū. i quo
nihil ē ſupfluū. nihil diminutū: nihilq̄ȝ i
ordinatū. Formica optima ē nō ſimpl'r ⁊
in ſe: q2 leo melior ē illa atq̄ȝ nobilior i ge
nere aialium brutoꝝ ⁊ irrōnabiliū: ſȝ in
cōꝑatōe ſm ordinē vniuerſi: ſicut leo op
timus ē. quo tam̄ dignior ē hō. ſic hō op
timus ē. quo tn̄ dignior ē angelus i ſua
natura. oia tam̄ iſta ⁊ cūcta que fecit deꝰ
ſecunduȝ ordinē cōſiderata optia ſunt. ⁊
optia eē dicūtur. Scd̄m hūc igit̄ ordineȝ
deꝰ cōdidit hoiem optimū. quādo ei lib/
tatē dedit arbitrij: eo ꝙ finis hois ē ipſa
beatitudo. Ad btitudinē vō cōſequēdā
voluit deus hoieȝ diſpoſitū fore aliqº ſuo
merito iteruenietē. vt ſic hō btificabil'am
pliori gl'ia refulgeret. ⁊ dei liberaliſſimi
iuſticie ſatiſfieret. Accedit itaq̄ȝ liberi ar/
bitrij cōditio ad dei viuētis ꝑconiuȝ: qui
iuſte ſaluat bn̄facietes ⁊ deliquētes etna
liter punit. Facit ⁊ ad hois laudē q potu
it mala facere ⁊ nō fecit. ex qº Lactā. i. 6.
li. di. iſti. ait. Nulla laus ē n̄ facē qđ facē
n̄ poſſis. Hieroꝰ. vō diffuſiꝰ cōprobat
ea que dico i epl'a ad Demetriadā vgi.
quā ſic alloqt̄. Iā ꝓuidēdū ē ne forte il/
lud remordeat: i quo temē ipitū vulgꝰ of
fēdit. vt ideo n̄ uere bonū factū hoieȝ pu
tes: eo ꝙ is facere malū pōt: nec ipa natu
ra aſtrigat̄ ad imutabiliſ bōi neceſſitatē.
nā ſi diligēter rē tractes: ⁊ ad ſubtilioreȝ
itellectū aiuȝ cogas hinc tibi melior ac ſu
ꝑbior hois ſtatus appebit: vnde putat̄ in
ferior. i hoc. n. gemini itineris diſcrimie
i hac vtriuſq̄ȝ libertatis ꝑte rational'anie
decꝰ poſitū ē. hic iquā totꝰ nature nr̄e ho
nor ꝯſiſtit: hic dignitas: hic p̄miū. hic de
niq̄ȝ optimi quiq̄ȝ laudē merēt̄: nec eſſet
hois vlla uirtꝰ i bono ꝑſeuerātis: ſi is ad
ima trāſire n̄ poſſet. hec ille. 3º dubitat̄
circa liberi arbitrij pniaȝ: vtꝝ. ſ. pctōres
oēs q̄ȝdiu i ſtatu ſūt vie ad pniaȝ poſſint
redir̄: qđ ſi n̄ faciāt an ſuo libero arbitrio
⁊ volūtati male ſit iputādū. Et rn̄deo ſȝ
veritatē rei affirmatiue ꝙ ſic. ad qđ indu
co Auguſtini doc. egregij ſniaȝ iuicibilē
q i li. de li. ar. exēpla affert i mediū Pha
raonis ⁊ Nabuc. d. Nabuchodonoſor
pniam meruit fructuoſā. nōne pꝰ inume
ras ipietates flagellatꝰ rex iſte vere peni
tuit. ⁊ r̄gnū qđ ꝑdiderat rurſus accepit.
Pharao āt ipſis flagellis durior ē effec
tus ⁊ ꝑijt. Hic mihi rōȝ r̄ddat: q diuinū
ꝯſiliū nimiū alto ⁊ ſapiēti corde diiudicat
cur medicamētū vniꝰ medici manu ꝯfe/
ctū alij ad iteritū: alij ad vitā valuerit ⁊
ſalutē: niſi q2 xp̄i bonꝰ odor alijs ē odor
vite i vitā: alijs odor mortis i mortem.
Quātū ad naturā ābo hoies erāt. q̄ȝtuȝ
ad dignitatē ābo reges. quātū ad cauſaȝ
ābo captiuū dei ppl'm poſſidebāt. quātuȝ
ad penā ābo flagellis clemēter admoniti
Quid gº fines eoꝝ fecit eē diuerſos: niſi
ꝙ vnꝰ manū dei ſuꝑ ſe ſētiēs i recordati
one ꝓprie iniqtatis igemuit: alter vō li
bero ꝯ dei miſericordiſſimā ueritatē pu
gnauit arbitrio hec ille. Et notat̄. c. ſupi
us alle. Nabuch. 23. q. 4. i qbꝰ vbis in
nuit Augꝰ ꝙ pharao a deo ꝑcuſſꝰ. x. pla
gis hūiliar̄ ſe noluit: ⁊ ſuo arbitrio pēitē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tiã sp̄reuit. Nabuchodonosor Xp̄o ut dr̄ Daniel. 4. p⁹ septēnē sui castigatōȝ qua fuit mutat⁹ q̄si i bestiã leuauit oculos ad celū: ꝛ se deo hūiliãs. ꝛ p suis iniqtatib⁹ i gemiscēs peccōꝝ veniã fm̄ Nico. de lira ꝛ regni fastigiū sit adept⁹: nȝ alia cã potu it assignari q̄re ad deū ꝯuertit cor suū: ni si q꞉ voluit. volēs Nabuch. ꝛ n̄ inuit⁹ p⁹ pecm̄ salutē ē assecut⁹. volēs pharao mē tē idurauit ꝛ pijt. Sūt sil'r'ia exēpla disci/ puloꝝ xp̄i Petri negātis ꝛ proditoris iu de quoꝝ alter p⁹ pecm̄ flēdo ꝛ lachrīman do xp̄i mīficordiã iuēit: ꝛ i apostolatū re stitut⁹ fact⁹ ē aplo꞉ꝝ pricceps regni celoꝝ clauiger: ꝛ i ēpyreo celo dign⁹ assistē ihu xp̄o filio dei. Alt' ãt. s. Judas despatione vict⁹ laq̄o se suspēdit. Quis cū ad despa tionē ad suspēdiū ꝛ suimet crudelē occisi onē idurit: nisi ei⁹ propria volūtas. Sed pēituit iges Judas: vt patet i euãgelio. Math. 27. vbi dr̄ ꝙ pnīa ductus rettulit trigita argētcos pricipib⁹ sacerdotū ꝛ sei orib⁹. d. Peccaui tradēs sanguinē iustū g⁹ vr̄ ꝙ dãnari n̄ debuit. Sȝ Joh. os au reū. de pe. di. 3. i. c. Judas. r̄ndēs. d. iu das pēituit sȝ male q꞉ laqueo se suspēdit. dr̄ ēt i. c. Nemo de pe. di. 1. Nēo pōt bn̄ agē pniaȝ. nisi sp̄auerit idulgētiã. Hic Leo papa i s̄mone quodã iudã sic allōq̄t Sceleratior oib⁹ o iuda ꝛ ifelicior extitisti quē n̄ pnīa reuocauit ad dn̄ȝ: sȝ despatio traxit ad laqueū. Fuit itaqȝ falsa pnīa iu de quã ꝯsecuta ē despatio. nec dubiū est ꝙ si ad pedes dn̄i cucurrissȝ: iuenissetqȝ eū siue i medio derisoꝝ ꝛ pcutiētiū deco rã faciē ei⁹: ac caput ãgelicis spiritib⁹ tre mebūdū: siue colūne ihcrētē ꝛ i ea dure ligatū: ac pp flagella t'rã suo sanguie ma/ defaciētē: siue iter duos latrōes pēdētē: i cruce nudatū: vulneratū: ꝛ totū ꝯfusū: ꝛ humili corde idulgētiã postulassȝ: nun q̄ȝ ei fuissȝ negata. Paratissim⁹ erat xp̄s q pro peccatorib⁹ patiebat': ꝑ peccatorib⁹ sãguinē suū fūdebat: ꝑ peccatorib⁹ morie bat' i cruce: iudã si pniaȝ xp̄am agē volu isset ad se pio amore suscipe idulger' gr̄aȝ qȝ impertiri. Est de h⁹ dictū Vrbani d' pe. di. i. c. his ptātib⁹. vbi ait Arbitror ꝙ ēt iudas potuisset tãta mīsatione dn̄i n̄ con

cludi a venia si pnīa non solum apud iu deos: sȝ apud xp̄m agere voluissȝ. quare volūtati ei⁹ ascribēda ē despatio illa: que sup oīa peccã displicet mīsicordissimo do Quid Petri aiuȝ mouit vt p⁹ tã grande pecm̄ ab eo ꝯmissū nō desparet. sȝ ꝯside ret i bonitate incarnati dei dulcissimi sui magistri. Certe gr̄a ei⁹ fuit quã ipse petr⁹ uolēs acceptauit: volēs n̄ r̄cusauit. Egres sus iquit euãgelista foras fleuit amare. lu ce. 22. Quid flebat. Quid dicebat. qd co gitabat i corde: qd sonabat i ore. Vide o aia mea ꝛ ꝯsidera petrū flētē ꝛ lachrimã tē: q꞉ negauerat xp̄m hūano timore deui ctus dicebat forte. o quãta ē iniqtas mea. o q̄ȝ graue pecm̄. negaui me scire ihȝ: quē vidi: quē amaui: q me dilexit. vidi cū sup aq̄s ãbulare: mortuos suscitare: cecos il/ luminare: ꝛ mūdare leprosos: ꝛ iurciu/ rãdo dixi me eū nō nouisse Heu me ma gister mi dulcissime: negaui nosce te: quē asperi oculis ꝓprijs trãsfiguratū i mōte: ꝛ capt⁹ pulchritudine ꝛ splēdore claritatis tue dixi. Faciam⁹ hic tria tabernacula. o pijssime saluator mūdi: o fōs idefici'ēs ois mãsuetudinis tu me ad tuã societatē vo/ casti. tu mihi reuelasti secreta tua. tu mi hi familiarē te ꝛ affabilē exhibuisti. tu la uisti hūilit' pedes meos ex^m hūilitatis me docēs. tu inūera mihi bn̄ficia contulisti. ꝛ ego negaui te O bone ihu peccaui. iniqȝ egi. tu Xp̄o misericors idulge pctis meis: ꝛ nō me despicias penitētē. o q̄ȝ libent' pe pcit ei xp̄s: cui tn̄ nl'lã itulit violētiã. Sīc ꝛ tu peccatrix aia ex^m: ꝛ si volueris cū pe tro gratiosū tibi ꝓpitiūqȝ dn̄ȝ ihm̄ xp̄ȝ hē bis. Si Xp̄o pctã tua dimittē nolueris: tua dãna: tuã accusa durissimã volūtatē. In tellexit hoc Aug⁹ postquã ad lucē gr̄e dei venerat q i li. ꝯfes. dicebat ad eū. Voca sti me: ꝛ nō erat qui r̄nderet tibi dicēti mi hi. Surge q dormis ꝛ exurge a mortuis ligat⁹ eni erã nō alieno ferro. sȝ mea fer rea volūtate. O quãtus ē numer⁹ peccōꝝ q cathena diaboli trahūtur ad iferna vo lētes. o miseri: o negligētes: o vobisipis crudelissime belue. surgite a mortuis. sol uite vincula vitiorum vestroꝝ: ꝛ ad de um reuertimini: nec vos terreãt opa bōa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q̄ facile ē exercē: dūmō adſit ipa volūtas.

Q̄ď facile ē opari bonū: ꝑpter auxiliū diuine grē: que adiuuat omnes illam volentes: licet neminē cogat. Capitulū. 2.

Ecūdo oñdo facile eē vnicuiqȝ opari bonū ꝑpter adiutoriū diuinale. Paratꝰ eqdem deꝰ ē adiuuare grā ſua oēs volentes ⁊ cupiētes facere bñ. Verūtñ ſolēt pleriqȝ ď ipſa grā bñdicta dubitare hoīeȝ adiuuāte: maxie circa tria. Primo circa neceſſitateȝ. Secūdo circa libertateȝ. Tertio circa īpeccabilitatē. pº dubitāt aliq de grā ipſa circa neceſſitateȝ. vtrū ſit neceſſaria hoī ad bñ opādū ita q̄ abſqȝ illa nō poſſit opari bonū. Et ꝑ vna pte ſtat ſnia theologoꝝ: q in ſcď ſniaꝝ attribuūt oēm motū voluntatis ⁊ liberi arbitrii ad bñfaciendū grē: dānātqȝ pelagianos hereticos: q dixerūt liberꝝ arbitrium ſolū ⁊ p ſe ſufficē hoī ad opa bona. Hic ⁊ magiſter ſniaꝝ. 28. di. 2. li. iduc̄ Aug. li. i. retractationū. d. Heretici pelagiani ſic liberꝝ aſſerūt voluntatis arbitriū vt grē dei nō reliquāt locū: quā ſm merita nr̄a dari aſſerūt. At ⁊ prefatꝰ Aug. in pleriſqȝ locis pelagianos viriliter expugnat oñdens grē neceſſitatē. vñ ad Bonifaciū papā. d. Nō pōt hō aliqd boni velle: niſi iuuet̄ ab eo q malū nō pōt velle. Et i li. ď predeſtinatōe ſcōꝝ. Priꝰ inqt eſt cogitare bonū q̄ȝ credē: ⁊ ipſū cogitare bonū ex deo eſt. Et ideȝ i libro ď correctōe ⁊ grā. Sine grā dei nullū ꝓrſus ſiue volēdo ſiue agēdo faciūt homines bonū. Et idē ad valentinū. Cogitare vl̓ agē ſcďȝ deū nulla rōe ſine grā di poſſumꝰ. Et idē i Ench. Grā preuenit vt velimꝰ bonū. Et idē i li. ď eccl̓iaſticis dog. Monet ad q̄rendū ſaluteȝ libertas arbitrii. ſȝ mouente priꝰ deo. Et ideȝ i ſoliloqiis ad deū loqūs. Velle ēt qď bonuȝ eſt nō poſſū: niſi tu velis. Hoc ideȝ dic̄ Bern. i li. ď li. ar. cum ait. Tria i nobis opat̄ deꝰ: cogitare. ſ. bonū: velle: ⁊ pficē primū ſine nobis. ſcďm nobiſcū. tertiū p nos. Ad ideȝ eſt illď Iſidori i li. differētiaꝝ. grā ē diuie miſicordie donū: p qď bone volūtatis eſt eritꝰ. ⁊ hº magiſter i tertii ſic ſcribit. Bona volūtas cōmitat̄ grām: nō grā voluntateȝ. Et doctor gentiū paulus. 2. corithioꝝ. 3. c. eādeȝ ſniaȝ approbās inqt. Nō ſumꝰ ſufficientes cogitare aliqd a nobis q̄ſi ex nobis. Ex quibus oībꝰ colligimꝰ vſqȝ adeo grām fore neceſſariā ad explenda ꝟtutis opa. vt ēt ſine illa nec cogitare: nec velle ea qs poſſit. Ex pte altera ꝯriū oñdi pōt ⁊ rōne ⁊ experimento. Rōe ſic. Magis ſe hȝ vnūqďqȝ ad illď: ad qď naturaliter eſt ordinatū: q̄ȝ ad illď: ad qď naturaliter nō eſt ordinatū. ſȝ hō naturaliter ad bonū ordinatꝰ eſt: nō āt naturalit̓ ad malū. gº magis ſe hȝ hō ad bonū q̄ȝ ad malū. ſi itaqȝ pōt facē malū p ſe: poterit etiā facē bonū p ſe gº grā nō eſt neceſſaria ad hº q̄ opet̄ bonū. Inſup oīs creata natura pōt i ſuū actū: ⁊ illū educē abſqȝ adminiculo grē: ſic ignis lucet: ⁊ calefacit: canis latrat. celuȝ mouet̄. aque fluūt: ⁊c̄ huiꝰ. i qbꝰ grā nō eſt. gº aut hō poterit abſqȝ grā p naturā i ſuū actū ⁊ illū educē. aut peioris cōditionis erit q̄ȝ cetere creature. ſȝ hº eſt falſū. gº p naturā pōt hō ſuū actū educē. ſȝ actꝰ eiꝰ eſt viuere ſm rōem rectā: ⁊ opari bonū. vt pȝ ex pº ethi. gº vr̄ q̄ grā nō ſit ei neceſſaria. Experimento hº adhuc clariſſimū ē. q̄ñqdē iuēti ſūt tot gētiles: idolatre: ⁊ īfideles: q ꝟtutis opa miro mō fūt ꝓſecuti. qs neget bonā fuiſſe iuſticiā Bruti. fidelitatē Marci reguli. ꝯſtātiā Mutii. pauptatē Valerii publicole. ꝯtinentiam Scipionis. ⁊ philoſophoꝝ morales actꝰ. Nō opꝰ nūc ē coꝝ recenſere geſta: ď quibꝰ tñ i hiſtoriis multa legimꝰ laudabilia ⁊ memoratu digna. Opati ſunt ergo illi opa bona plurima: ⁊ tñ in eis nulla erat grā. Pro huiꝰ difficultatis ſolutione afferā i mediū rñſionē dñi Bon. qui i. 2º ſniaruȝ di. 28. diſtinguit triplex bonum: quod hō poteſt opari. Primū moralis ꝯditōis. Scďȝ diſpōis. Tertiū ordinationis. Primū bonū ē cū actꝰ trāſit ſup materiā debitā. nō tñ ordinat̄ ad finē vltimuȝ ad ſummū bonū ad beatitudinē: ſiue ad ipſuȝ deū. ſicut cum qs non ꝑpter deū: nec vt preceptis eius obediat: ſȝ tantū q: rō dictat: ſubuenit miſero ⁊ indigēti: fideliter ſeruata reſtituit. iuſticiaȝ infe

rioꝛibꝰ administrat: ⁊ huiusmōi. vt testa
tur phs i li. pol. d. ꝙ hō ē aīal politicū: qꝛ
idiget diuersaꝝ opationū. iō natura per
misit nos siīl habitare vt alter alt̄i subuēi
ret. ⁊ iō dicit. P. Solitariꝰ hō aut deus
aut bestia. Ad talia bona pōt libeꝝ arbi/
triū absqꝫ gr̄a exire coopante sibi deo: si
cut coopat̄ alijs creaturis. Nā sine p̄io
agēte nullū agēs pōt agere. Scd̄ꝫ bonū
dr̄ dispōnis: ⁊ ē illd̄ qd̄ fit pro amore dei.
lꝫ extra caritatē. quod qdē de ꝯgruo dis/
ponit ad finē vltimū: vt dicet̄ i sequēti s̄
mone. In tale bonū nō pōt libeꝝ arbitri
um absqꝫ munere gr̄e gratis date ꝑ qd̄ il
luminet̄ dirigat̄ ⁊ excitet̄: vt velit aliqd
facere: quod sit deo placitū. Tertium
bonū dr̄ ordinatōis. qd̄. s. ordinat̄ i finē
⁊ fit i caritate. ⁊ in hoc nō pōt libeꝝ arbi
triū lapsū absqꝫ auxilio gr̄e gratū facien
tis. Ex hac gº distictione r̄ndeo ad obie
cta i ꝯ̄riū: ꝙ lꝫ hō possit opari bonum
morale. sicut fecerūt gētiles ⁊ phi absqꝫ
gr̄a dei. nō tñ bonū meritoriū: siue sit me
ritoriū merito ꝯgrui. siue merito ꝯdigni
Et sic ēt soluūtur rōes opposite: que con
cludunt de bono morali non meritorio.

Secūdo nōnulli dubitāt de gr̄a ipa cir
ca liberalitatē. vtrū. s. deꝰ det gr̄am ipaꝫ
facienti qd̄ ē i se ex necessitate aut ex libe
ralitate. Et ꝙ ex necessitate arguēdo
posset oñdi sic. pº qꝛ Augꝰ sup illd̄. 2. ad
Thi. 2. Negar̄ seipm nō pōt ait. Cū sit
iustꝰ nō pōt negare suā iusticiā. gº cuꝫ sit
bonꝰ ⁊ misericors nō pōt negare suā bōi
tateꝫ ⁊ misericordiā: qꝛ ꝓnior ē ad largiē
dū de misericordia ⁊ bonitate q̄ꝫ ad puni
endum de iusticia. si gº nō pōt suā iustici
am negare facientibꝰ malū: multomagis
nec suā misericordiā illis q rēqrūt eā. Sꝫ
q facit qd̄ i se est: reqrit bonitatem eius ⁊
misericordiā: gº de necessitate dat illi. Se
cūdo qꝛ Augꝰ sup illd̄ ad Ro. 5º iustifi/
cati ex fide paceꝫ habeamꝰ ait. Deꝰ reci/
pit ꝯfugiētes ad se. Alit̄ i eo essꝫ iiqtas: gº
ipossibile est ꝙ ñ r̄cipiat fugientes ad se:
qꝛ ipossibile est ꝙ i eo sit iiqtas: sꝫ faciens
qd̄ i se est cōfugit ad ipꝫ: gº necesse est ꝙ
ipm r̄cipiat. Sꝫ ipꝫ recipe est ꝑ ifusiōem
gr̄e. gº ⁊c̄. Tertio ipossibile est sūmā ve
ritatē mētiri: sꝫ necesse hꝫ iple̅ illd̄ qd̄ dic̄
sꝫ dicit ꝙ cōuertenti ad ipꝫ conuertet se.
Zacharie. i. cōuertimini ad me ⁊ ego cō
uertar ad vos. ergo cū faciens qd̄ i se est
ꝯuertat̄ ad ipaꝫ veritatē p̄iaꝫ: necesse ē
ꝙ deꝰ ꝯuertat̄ ad illū: sꝫ hº ñ ē nisi ꝑ gr̄aꝫ
gº ⁊c̄. Soluit̄ h qd̄ s̄m Alex. i t̄tio volu
mine sūme ꝙ deꝰ dat gr̄aꝫ suā sola lib̄ali/
tate: ⁊ cū ꝯcludit̄ ex his q dc̄a sūt ꝙ dat il
lā de nec̄itate: distiguenda est duplex ne/
cessitas. Pr̄ia uocat̄ coactōis ⁊ ꝓhibitio
nis: q̄ aliq̄ res cogit̄ l' ꝓhibet̄ esse uel nō
esse. ⁊ h nll'o mō cadit i deo. Scd̄a neces
sitas dr̄ imutabilitatis q̄ deo ꝯuēit: ⁊ sic
dicimꝰ necesse ē deū eē imortaleꝫ: ñ ꝙ ali
qua vis cogat eū esse imortalē: ⁊ necesse ē
nō esse iiustū: ñ ꝙ aliq̄ vis ꝓhibeat eū es
se iiustū. sꝫ qm̄ nulla res pōt facē vt ñ sit
imortalis: seu vt sit iiustꝰ. ñ dat igit̄ deꝰ
gr̄am de nec̄itate coactōis ⁊ ꝓhibitōis: qꝛ
deꝰ nō pōt cogi: sꝫ bene de nec̄itate imu/
tabilitatis: qꝛ imutabilit̄ se hꝫ diuia boni
tas ad donū gr̄e oi volenti recipe facien
do qd̄ i se est: sic̄ sol imutabilit̄ dat lum̄
suū oi volēti suscipe. s. disposito ad hº ⁊
se hñti i recta dispōe ad soleꝫ: q oia redu
cunt̄ ad illā affluentissimā liberalitatem
dei qui quātū ex se est creat̄a rōali coopa
tur vt bōa sit vt bñ opet̄: vt deniqꝫ salua
fiat. O idefiiciēs pelagꝰ caritatis diuine:
q̄ tāta est vt oibꝰ se offerat nemineꝫ abij/
ciat: nisi eā nolenteꝫ ⁊ respuenteꝫ. Hinc
Cyprianꝰ i epl'a ad donatū sic suauissime
loquit̄. Profluens largit spūs nullis fi/
nibꝰ p̄mit̄: nec vllis coercentibꝰ claustris
itra certa metaꝝ spacia refrenat̄. manat
iugit̄: exuberat affluent̄. nim tm̄ pectus
sitiat ⁊ pateat: quātū illic fidei capacis af
ferimꝰ: tm̄ inde gr̄e iundātis haurimꝰ.
h ille. Quā gº excusatōꝫ hr̄e poterūt qui
bñ opari nolūt: qñ deū sciūt ad se adiuuā
dū patū. Qd̄ negari nō pōt: cū i ꝓmptu
sint tot scōꝝ exempla: qui carneꝫ suā cru
cifixerūt cū vitijs ⁊ ꝯcupiscentijs. ieiunā
do. orādo. vigilādo. oberrādo i solitudi
nibus ⁊ ferocissimos cruciatꝰ etiaꝫ vsqꝫ
ad morteꝫ ferendo. Hoies fuerūt mar/
tyres. hoies ꝯfessores. hoies etiā ⁊ deli
cate virgines q̄ seipas mūdū ac tyrānos

omnes et dira tormēta superare potuerūt. Eiusdē nature erāt cuius nos sum⁹. tn̄ q2 obtulerūt corda sua dn̄o: inuenerunt adiutoriū abundātis gr̄e eius: q̄ median te et assistēte illis reliquerunt posteris tot virtutū exēpla. O vo dānabilis multo/ rū malicia q suā fragilitatē accusant ex q̄ recusant opari bonū: supaddentes q de us saluat quos vult sine aliq coꝝ dispōc sine consensu. s3 audiāt Aug. in li° d li. ar. d. Qui fecit te sine te non saluabit te sine te. nec ɔ̄ria sunt eiusdē verba que i eodē libro scribit cum asserit. Virtutem deus in nobis sine nobis opat. quia ḟm Alex. de ales. Vnus ideq3 sensus conti netur in oibus. nā cum Aug. d. Deus opatur virtutē etc. notat duo ad salutem hominis concurrētia. Cām effectiuam que ē ipsa gr̄a dei: et cām susceptiua3 seu dispositiuā: que ē ipsa voluntas consen tiens et non repugnāś. vn̄ vba Aug. sic exponunt. Virtutē deus i nobis ɔsenti entibus opatur sine nobis efficiētibus. Idipsū ɔplectitur primū dictū. qd sic ex ponit. Qui fecit te sine te efficientie: nō saluabit te sine te ɔsentiēte. 3° alij dubi tāt circa ipeccabilitatē: vtrū ex p̄ntia gr̄e possit hō in hac vita eē sine peccato. Et ḟm Aug. in li°. de pfectione iusticie. he retici qdā arguebant. d. Aut deus vult nos eē sine pctō: aut cū pctō: non vult q simus cū pctō: q2 h° inconueniēs est. g° vult q sim⁹ sine pctō in p̄nti vita. g° aut possum⁹ eē sine pctō: aut de⁹ vellet aliqd qd nō poss3 eē. qd ē icōueniēs magnu3. Et p⁹ multa recitata prefat⁹ doctō Aug. firmit. d. q null⁹ i hac vita pōt eē sin pctō veniali d cōi lege: et h° pp fomitē pcti q ē iclinās ad malū et auertēs a bono pp qd exclamabat apl's Ro. 7. dicēs. Qd nolo malū h° ago. et iteꝝ. Video aliā legē i mē bris meis repugnātē legi mētis mee. ad dictū vo hereticoꝝ r̄ndet idē Aug. q nō pōt eē sine pctō mortali i vita ista p grā3. pōt ēt eē sine pctō in gl'ia. Quātū vo ad p̄ntem statū l3 posset qs vitare peccata ve nialia i pticulari: et p aliq° interuallo tpis nō tn̄ i vniuersali nec oi tpe. ideo Jo. i. cano. c. i. ingt. Si dixerim⁹ q2 peccatū nō hēmus ipsi nos seducimus et vitas i no bis nō ē. Et sapiēs pūer. 20. Quis pōt dicē mūdū ē cor meū Et Ro. 3. Est autē de⁹ verax: ois āt hō mēdax. Et Greg⁹ i pastorali. Nemo ē q ita viuat vt aliqte/ n⁹ nō delinquat. Et i aut. d monach. §. trienij. Huana natura labit ad delicta. S3 ppterea n̄ ē diffidēdū de bonitate dei q2 venialia pctā caritatē n̄ excludūt: et gra tiā ab aia n̄ eijciūt: neq3 ianuā claudūt re gni celoꝝ. De quoꝝ q̄litate et ɔditōe i tra ctatu d pctis pleni⁹ erim⁹ dicturi. nūc vo satis eē d3 q de⁹ bn̄dictus tātā grām no bis confert: quātā sufficit ad pctā morta/ lia deponēdū et euitādū: quātāq3 necessa ria ē ad virtuosos actus exercēdos: ideo salubre ē ɔsiliu3 vtileq3 remedium et do/ cumentum: vt psepe innocem⁹ deū: eiq3 mentem offeramus intentione recta.

Qd facile d3 esse vnicuiq3 operari bo num ppter indeficiens premium eterne vite qd dat benefaciētibus. Capitulū. 3.

Ertio oñdo facile esse vnicuiq3 opari bonū ppter premiū etnale Promittit eteni oib⁹ bn̄ opanti bus premiū etne vite: d quo qnq3 i trib⁹ accidit dubitare. p° in ɔdignitate. 2° i difficultate. 3° i supioritate. p° sol3 du bitari i ɔdignitate. Vtr. s. aliqs possit d ɔdigno mereri vitā eternā. Et q nō vr̄. p̄io q2 apl's Ro. 8. ait. Nō sunt ɔdigne passiones huius tpis ad futuram gl'iam que reuelabit in nobis. Et idē ad Titu3 3. c. Nō ex opib⁹ iusticie que fecim⁹ nos: s3 ḟm suā misericordia3 saluos nos fecit p lauacrum regenerationis et renouatōis spūs sci quā effudit in nobis abunde per yhm xpm saluatorē nostru3: vt iustificati gr̄a ipsi⁹ hēdes sim⁹ vite eterne. 2° ar/ guit p dcm̄ glo. Ro. 6. sup illo vbo. gr̄a di vita etna. q sic ingt. Poss3 recte dicē. Stipēdiu3 iusticie: vita eterna: s3 maluit dicē gr̄a di: vita eterna. vt itelligeremus deū i etnā vitā p sua mi'atōe nos pducē non meritis nr̄is. Et his vbis appet q hō non mereat ex ɔdigno vitā eternā. q2 illud qd ex ɔdigno qs merer non ē ex mi seratione dei. 3° obijcit: q2 illud meritū videtur eē ɔdignu3 qd equatur mercede

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſꝫ nullꝰ pn̄tis vite actꝰ pōt equari vite eťne:
que cognitōeꝫ ⁊ deſideriū noſtꝝ excedit.
Excedit ēt caritatē l' dilectōeꝫ vñ gͦ ñ pt
hō mereri vitā eternā ꝺ cōdigno. In
oppoᵐ adhuc poſſꝫ dici: q2 illꝺ qꝺ reddiť
ſꝫ iuſtū iudiciū vr̄ ēē merces condigna.
Sꝫ vita eterna reddiť a ꝺo ſꝫ iuſtuꝫ iudi
ciuꝫ. iuxta illꝺ apl'i. 2. Timot. 4. In reli
quͦ ꝛpoita ē mihi corona iuſticie quā ꝛddꝫ
mihi dñs i illa die iuſtꝰ iudex. Ergo vr̄ ꝙ
hō mereať vitā eťnā ex cōdigno. Rñdeo
ad iſtā. q. ſꝫ. Tho. i. 2. q. vltia. ꝙ opꝰ me
ritorium hoīs dupl'r ꝯſiderari pt. Vnoͦ
ſꝫ ꝙ procedit ex libero arbitrio. Alioͦ ſꝫ
ꝙ procedit ex grā ſps ſci. Si ꝯſidereť ſꝫ
ſubām opis: ⁊ ſꝫ ꝙ procedit ex libero ar
bitrio ſic ñ pt ēē ꝯdignitas ꝑꝑ maximā i
equalitatē: ſꝫ ē ibi ꝯgruitas ꝑꝑ quādā eq̄
litatē proportōis. Vr̄. n. ꝯgruuꝫ ut hoi
opāti ſꝫ ſuā virtutē deꝰ recōpēſet ſꝫ excel
lētiā bonitatis ſue. Si āt loq̄mur de ope
meritorio ſꝫ ꝙ procedit ex grā ſps ſci: ſic
ē meritoriuꝫ vite eťne ex ꝯdigno: q2 tunc
valor meriti attēdiť ſꝫ virtutē ſps ſcimo
uētis nos i vitā eťnā: ſꝫ illꝺ Ioh. 4. Fi
et i eo fons aq̄ ſaliētis i vitā eternā. Attē
diť ēt ꝑciuꝫ opis ſꝫ dignitatē grē ꝑ quaꝫ
hō ꝯſors factꝰ diuie nature adoptať i fili
um dei cui debeť hr̄ditas ex ipo iur̄ adop
tōis: ſm illud apl'i Ro. 8. Si filij ⁊ here
des. Ad priaꝫ gͦ auc̄itatē apl'i dicēdū ꝙ
loqť de paſſionibꝰ ſāctoꝝ ſm coꝝ ſubām
Ad auctoritatē ⁊ ad dcm̄ glo. rñdeo ꝙ
ītelligūtur quātū ad primā cām ꝑueniēdi
ad vitā eťnā que ē miſ̄atio dei. Merituꝫ
āt nr̄m ē eā ſubſequēs. Ad tertiū dicē
dū ꝙ grā ſpūs ſācti quā i pn̄ti hēmꝰ ⁊ ſi ñ
ſit equalis glorie i actu: ē tñ equalis i vir
tute: ſicut ē ſemē arboꝝ i quo ē virtꝰ ad
totā arborē. Sil'r ꝑ grām ībabitat hoiem
ſpūs ſanctꝰ qui ē ſufficiēs cā vite eterne
vnde dr̄ pignus hereditatis nr̄e. 2. Cor.
i. 2. ſolet dubitari de p̄mio vite eterne in
difficultate. Vtꝝ qui cū maior difficulta
te opatur bonū magis mereatur ⁊ ampli
ore dono glorie remuneretur a deo. Et
omiſſis obiectionibus que pro vtraqꝫ ꝑ
te fieri poſſent dico eum doc. ſeraphico.
Boñ. i libello quodā q apologia pauꝑuꝫ
aduerſus calūniatorē intitulať ab ipſo. ꝙ
triplex ē difficultas. Pria ex gnē opis
ſic difficilꝰ ē oia vēdere ⁊ pauꝑibꝰ eroga
re quā minimū aut minutū de ſuis bonis
erogare pauꝑibꝰ. Et difficilꝰ ē pati mor
tē pro xpo quā abſqꝫ ipſa queſcūqꝫ alios
labores. Tal' difficultas ſimpl'r auget me
ritū q2 magis mereť q maiꝰ opať bonuꝫ.
Et ꝺ hac diť Hieroꝰ ad Exuꝑantiū hec
uerba. Nudū xpm nudꝰ ſequere durum
grāde difficile. ſꝫ magna ſūt premia. Se
cūda difficultas ad bñ opādū ē ex circūſtā
tia extriſeca originē trahēs. ſic difficilꝰ ē
abſtinere a cibis ⁊ ieiunare vbi multi ſūt
ꝯuiuātes ⁊ comedētes quā i ſolitudine.
Et h̄ difficultas ꝑ accñs augꝫ meritū: qñ
ſ. qs tales occaſiōes abſtinētia retrahen
tes euitare ñ pōt. Sꝫ ſi qs huiꝰ tēptatōes
declinare nollet nō ꝑꝑea q2 difficilꝰ opať
bonū: magis mereret. Hic Hieroꝰ ad
uerſus Vigillātiū q ei dicebat: cur ꝑgis
ad heremū. rñdit. ut te nō videā: vt te nō
audiā: vt tuo furore ñ mouear: vt tua bel
la nō patiar: ne me capiat oculꝰ meretricis
⁊ pulcherrima ad illicitos ꝺducat āplexꝰ.
Rñdebis hͦ nō ē pugnare: ſꝫ fugeř. Sta
i acie aduerſarijs armatꝰ abſiſte. fateor i
becillitatē meā: nollo ſpe pugnare victo
rie: ne ꝑdā aliqñ victoriā: ſi fugero gladi
um euitaui. Tertia ē difficultas ex vi
tio ꝑſone agētis ꝓueniēs: ſic difficilꝰ ē
ſuare caſtitatē ei q diu libidini ꝺſuiuit q̄ꝫ
illi q cōtinēt vixit: ⁊ tal' difficultas meritū
nō augꝫ: qꝺ Hieroꝰ expreſſe teſtať i epl'a
ad Euſtochiū ad quē ſic ſcribit. Sorō tua
Bleſilla etate maior ſꝫ propoſito minor.
ſeptio mēſe pꝰ acceptū maritū viduata ē.
O iſelix hūana cōditio ⁊ futuri neſcia: nā
Ꝟgitatis coronā ⁊ nuptiaꝝ ꝑdidit volu
ptatē: ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ ſm pudicicie ģdū teneat q̄s
illā exiſtimas ꝑ momēta ſuſtinere cruces
ſpectātē quottidie i ſorore qꝺ in ſe videt
amiſiſſe: ⁊ cū difficilꝰ exꝑta careat volu
ptate: minorē tñ cōtinētie hr̄e mercedē: h̄
ille. 3ͦ dubitari ſolet circa bonū eťne vi
te i ſuꝑioritate: an ſuꝑiꝰ ſit copioſiꝰ ⁊ afflu
ētiꝰ bonū qbuſlibꝫ tꝑalibꝰ bonis: ⁊ q2 de
illo diffuſiꝰ tractaturi erimꝰ loco ſuo: pro p
ſēti ſufficiat audiř ſic dicētē Greg. i ome

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tia. Si ꝯsideremꝰ frēs carissimi q̄ ⁊ quā
ta sūt q̄ nobis ꝓmittūt̄ i celis: vilescūt aio
oia q̄ habēt̄ i t̄ris. Terrena nāq3 substā
tia sup̄ne felicitati ꝯꝑata: pōdus ē nō sub
sidiū: t̄palis vita eterne vite ꝯꝑata: mors
ē potiꝰ dicēda q̄3 vita. Ipse.n. quottidia
nꝰ defectꝰ corruptōis qd ē aliđ q̄3 q̄dā ꝓ
lixitas mortis. Que āt ligua dicē l'qs in
tellectꝰ capere sufficit illa sup̄ne ciuitatis
quāta sint gaudia: angeloꝝ chorisitercē.
cū btissimis spiritibꝰ glīe ꝯditoris assiste
re: p̄ñtē dei vultū cernere: icircūscriptu3
lumē vidē: nullo mortis metu affici: icor
ruptōis ꝑpetue munere letari: hec ille. O
vere bonū desiderabile: bonū amabile:
bonū qetū: bonū ꝑfectū: bonū ab oi malo
seꝑatū qđ deꝰ pijssimꝰ parat laborātibꝰ ꝓ
suo amore. O bonū ideficiēs: bonū exce
dēs q̄cūq3 t̄palia ꝯmoda: q̄lib3 huiꝰ secu
li blādimēta qđ negligētes pctōres ⁊ mi
seri ꝓ momētanea huiꝰ t̄pis breuissima
ꝓsperitate amittūt. Quid dici pōt magis
igratū q̄3 dei iugū refugere ad qđ seq̄t tā
copiosa merces. O surdi. o stulti ⁊ tardi
corde ad credēdū: non sit vobis difficile
oꝑari bonū: nō vos terreat actꝰ v̄tutum.
Estote fortes estote ꝯstātes ad bñficiēdū
⁊ audite vocē benigni yhu clamātis in e
uāgelio Math.5.c. Merces v̄ra copio
sa ē i celis. Ad quā nos ꝑducat ipse filiꝰ
dei q cū p̄re ⁊ spū scō viuit ⁊ regnat ꝑ eter
na secula seculoꝝ. Amen.

Feria scđa pꝰ dñicā i.70. đ q̄litate con
ditionibꝰ seu regula bonoꝝ operu3 qbꝰ
peccatores sciētes qd eos oporteat facere
ad penitentiam animantur. Sermo.2.

Multi sūt uocati

pauci v̄o electi: iteꝝ vbi sup̄
Existimaui necessariū eē his
q volūt bñfacere scire q̄lit̄ habeāt i bonis
opibus regulari: qm̄ dubia ⁊ ꝑplexitates
que super id possēt oriri faciūt q̄nq3 igno
rantes viam dñi ⁊ salutis ꝓprie a cepto
ꝓposito bono deficere. Quare in p̄nti s̄
mone de ꝯditiōibus bonoꝝ opeꝝ dicere
statui vt sic nullus excusare se possit. đ.
nescire qd sibi eēt agēdū. Declarabimꝰ
itaq3 q̄ oꝑari bñ volentibꝰ expediat noscē
vt ex hͦ magis excitetur vnusquisq3 ad
oꝑa v̄tutis āplectēda: qm̄ ad illa vocat
deꝰ pctōres q nisi nouerit illoꝝ ordinē: đ
electoꝝ numero eē minime p̄ñt. Idcirco
ad tria ꝯsiderāda de bonoꝝ operū neces
sitate ⁊ qualitate sermo est extendendus.
Primum dicitur extrinseca operatio.
Secundum exemplaris imitatio.
Tertium caritatiua informatio.

Quđ ad bñ operandum cum facultas
adest necessarius est actꝰ extrīsecꝰ: nec suf
ficit intētio sola. Capitulum primum.

Primo ꝯsiderādū circa regulā ne-
cessariā bonoꝝ opeꝝ dr̄ extrīseca
oꝑatio. Pro cuiꝰ đclaratōe q̄rit̄.
Utꝝ ad bñ oꝑādū necessariꝰ sit actꝰ extrī
secꝰ. Et vr̄ q n̄. ⁊ q sola itētio bñ oꝑādi
sufficī ad salutē, ꝓbat̄ ꝑ scōꝝ dcā. Inqt.n.
Grego. i omel'. Nūq3 vacua ē manꝰ a
mūere cū archa cordis repleta fuerit bōa
volūtate. Et Bern. đ h ait. Intētio suf
fic̄ ad meritū: bōa actio reqrit̄ ad exēplū.
Et glo. suꝑ illđ ps. Dixi ꝯfitebor aduer
sū me. votū ꝓ oꝑatōe iudicat̄. Et Aug.
14.q.5.c. siqd. deꝰ iterrogat cor n̄ manū
Et Ioh. Criso.22.q.5.c q ꝑiurare. deꝰ
n̄ ex opibꝰ iudicat s3 ex cogitatiōibꝰ ⁊ ex
corde. Et đ pe. di.i.c. si cui. §. seq̄nti. vo
lūtas remūerat̄ nō opꝰ. Et.15.q.6.c. si a
sacēdotibꝰ. Magis ispector cordis ē deꝰ
q̄3 opis: ⁊ volūtas ꝓ scō reputat̄: sic p3 i
c. homicidioꝝ.i.c. ois i.c. nūqd.i.c. no
li.i.c. hōicidiū. ⁊ i.c. si ꝑꝑca. đ pe. di.i.
His ⁊ sil'ibꝰ auc̄tibꝰ qdā ihcrētes dicūt
hoi n̄ eē expediēs vt laboret i actibꝰ extrī
secis bonoꝝ opeꝝ: s3 suffic̄ hr̄e cor bonū
⁊ mētē bñ dispositā: S3 i ꝯriū iduci p̄ñt
alia dcā scōꝝ. Ait.n. Iac.2.c. Fides sin̄
opibꝰ mortua ē. Et Ambro.i li. đ offic.
Nō satis ē bñ velle s3 ēt bñ facē: nec satis
iteꝝ bñ facē nisi id ex fōte bono ꝓcedat:
hͦ ē ex bōa volūtate ꝓficiscat̄: q̄ v̄ba no
tāt̄.86.di.i.c. n̄ satis. Et Paulꝰ ad gal.
6. Dū t̄ps hēmꝰ opemur bonū. et Apoc.
22. iducit̄ deꝰ iudex oiu3. đ. Ecce venio
cito ⁊ merces mea mecū est dare vnicui-
q3 s̄m opera sua. Et Apoc.14. dr̄ de bo
nis. Opa.n. illorum sequūtur illos. Et
Math.16.c. Reddet vnicuiq3 s̄m opa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſua. Et qbꝰ oibꝰ colligit̃ ꝙ aſtrigũt̃ oẽs
ſalutẽ volẽtes acqrer̃ nõ ſolũ ad bñ volẽ
dũ itriſecꝰ. ſ; ẽt ad bñ opãdũ extrinſecꝰ.
Inſup pñs euãgeliu; explicat manifeſte
ꝙ operarijs tm̃ dñs mercedẽ tribuẽdã dſi
gnat. Pro huiꝰ qõnis ſolutõe: notãda ẽ
ſnia. d. Boñ. di. 40. ſcdi. vbi ait. ꝙ vo
lẽs opari bonũ aut põt i actũ extriſecu;.
aut nõ põt. Si nõ põt: volũtas reputat̃ ꝓ
facto: ⁊ itẽtio bona ſufficit ad eiꝰ meritũ:
q; ut dr̃. ff. d re. iu. l. ipoſſibiliũ. Ad im/
poſſibile nẽo tenet̃. et hᵒ atteſtat̃ Greg.
i omel. ſup Math. Eſtimatõ; regnũ di
nõ h;: tm̃ val; q̃;tũ hẽs: q̃;tũ potes. Si
ꝟo qs dic̃ ſe velle opari bonũ ⁊ potẽs il
lud nõ opat̃ credẽs ꝑficere decipit ſeip;
q; tal volũtas ſemiplẽa ẽ ⁊ pigra: nec rõ/
nẽ ꝟtutis h; niſi ducat̃ ad opꝰ. O: quot
ſũt tali errore deluſi: q cũ admonet̃ vt bñ
faciãt rñdere ſolẽt: ſufficit nobis itentio
nr̃a: ſicut dicit vſurariꝰ valẽs vſuras re/
ſtituere ⁊ ñ reſtituẽs: ſufficit mihi itentio
mea: ſcio ꝙ bonã hẽo volũtatẽ: ⁊ tm̃ illa;
nõ exeqt̃ i re. Sic faciũt adulteri: ſic forni
catores: ſic alij pctõres quã plimi. O mi
ſerabilẽ errorẽ quo fit vt iſẽſati ⁊ ſtupidi
ſuas ifirmitates ſanare non curant.

Q d volẽtes bñ opari debẽt ſeq xp̃m i
generali. ſ. quo ad obſuãtiã diuiorꝝ pcep
torꝝ ex dbito: ⁊ ꝯſiliorꝝ d ꝯſilio. Capl;. 2.

Ecũdũ ꝯſiderãdũ circa regula;
neceſſariã ⁊ q̃litatẽ bonorꝝ opu;
dr̃ exẽplaris imitatio. Vbi dubi
um imerito declarãdũ occurrit. Vtrũ. ſ.
neceſſariũ ſit volẽti bñ facere ſeq xp̃m in
opibꝰ bõis ca faciẽdo q̃ ipſe fec̃. Et pro
vna pte probo ꝙ ſic ꝑ dc̃a ſcõrꝝ: Inqt. n.
Petrꝰ. I. c. 2. c. Xp̃s paſſus ẽ pro nobis
vobis relinquẽs exm vt ſequamini veſti
gia eiꝰ. Et Joh. I. cão. 2. c. Qui dicit ſe i
xp̃; creder̃ d; qũo ille ãbulauit: ⁊ ipſe ãbu
lare. Et Augꝰ. i li. d doctria xp̃iana. Ex
ſacro unctõis xp̃iãorꝝ oiu; vocabulũ dſcẽ
dit ⁊ nomẽ. qd nomẽ ille fruſtra ſortit̃ q
xp̃m minime imitat̃. Et Gregꝰ. i omel.
Qui veſtigia xp̃i dedignãt̃ ſeq q̃ temeri/
tate ſpãt ad eiꝰ claritatis gaudia ꝯtuenda
ꝑuẽire. Et i. c. cũ uenijſſ;. extra. de ſacra
vnctõe. A xp̃o xp̃iani dicũt̃: tanq̃; vncti
deriuãt̃ ab vncto vt oẽs currãt i odorem
vnguẽtorꝝ illiꝰ cuiꝰ nomẽ oleũ ẽ effuſu;.
Et Johis. 8. xp̃s ipe dicebat. Ego ſum
lux mũdi: q ſeqt̃ me nõ ãbulat i tenebris:
ſ; hẽbit lumẽ vite. Et Joh. 13. Exm. n.
dedi vobis vt queãdmodũ ego feci ita ⁊
vos faciatis. Ergo ꝑ auc̃itates ꝑdictas
ꝯcludere poſſumꝰ hoies d neceſſitate te/
neri ad ſuãda opa xp̃i: ⁊ ſic cũ xp̃s fuerit
paup ⁊ multi ſint diuites: xp̃s ꝟginitatẽ
ſuauerit multi ſint ꝯiugati. xp̃s ꝑ noctes
orauerit: mlti i ſuis lectulis dormiãt: xp̃s
ſine calciamẽtis iceſſerit: multi calciamẽ
ta deſerãt: xp̃s paſſus fuerit ⁊ mortuus i
cruce uiolẽta morte atq; terribili: ab oibꝰ
derelictꝰ multi moriãt̃ morte naturali iter
manꝰ ⁊ ãplexꝰ carorꝝ. Ergo tales ⁊ oẽs
alij q vitã ſuã aliter ducũt q̃; xp̃s ſalui eẽ
nõ pñt. Et ex ꝯñti ſeqret̃ ꝙ dãnabit̃ totꝰ
mũdꝰ: ⁊ ꝙ nec ſci eẽnt i ꝑadiſo: q; nec ipi
fecerũt q̃ fecit xp̃s. Nõ fuit ad calũnia;
flagellatꝰ Paulꝰ vt xp̃s. Nõ ſpinis coro
natꝰ petrꝰ. Nõ clauis ꝯfixꝰ Paulꝰ primꝰ
heremita. Nõ nudꝰ pẽdẽs i cruce iter du
oſ latrõeſ magnꝰ Antoniꝰ. Nõ felle ⁊ ace
to potatꝰ Hieroꝰ. Nõ deriſus a trãſcũti
bꝰ Augꝰ. Igit̃ cũ ipi ⁊ alij aliũ modũ i ſu
is opibꝰ aliãq; regulã tenuerit q̃; xp̃s: nõ
ſũt btitudinẽ aſſecuti ſi auc̃itates ad hanc
ꝑtem iducte aliter ſaniꝰ non exponãtur ⁊
itelligãtur. Pro altera pte arguer̃ poſſu
mus ꝙ nõ ſit neceſſariũ ad ſalutẽ ſeq xp̃;
ih;. n; teneamur opa eiꝰ facer̃. Et arguo
ſic. Vnuſqſq; tãtũ opari bonũ meritoriũ
põt quãtũ cõicat̃ ei gr̃a. S; nulli coicatur
tãta gr̃a quãta coicata fuit aie xp̃i. Ergo
nullꝰ tenetur imitari xp̃m: q; illd ipoſſibi
le eſſ;. Ad ſolutionẽ huiꝰ difficultatis in
duco dñ; Boñ. d. i apologia paupũ: ꝙ i
xp̃o ꝯtigit reꝑire triplices actꝰ. Primi
reſpiciũt dignitatẽ excellentie. Secũdi cõ
deſcenſionẽ miſericordie. Tertij infor
matõnem vite perfecte. Primi actus
reſpiciũt dignitatẽ excellentie. vt illi i qui
bus apparet ſua potentia: ſicut opa mira
culoſa vel ſapientia: ſicut reuelatõ ſecreto
rũ cordis vel ſeueritas iudicij: ſic̃ eijcere
vẽdẽtes ⁊ emẽtes de tẽplo: dura icrepa/
tõe arguere põtifices: vl auc̃itas officij ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

cut sacramētū cōficere ꝛ man⁹ iponeꝛ ac
relaxare pctā: q̄ oia xp̄o couenuīt: qꝛ ipse
erat de⁹ oipotēs: erat hō: ꝛ ex grā vnio/
nis oia sciēs: erat iudex ꝛ erat sacerdos.
In huiusmōi opib⁹ velle seq xp̄m fatuū
eēt ꝛ temerariū: nisi ab ipso qs vel ab ali
q° a xp̄o auctoritatē habente ad talia exe/
quēda foret deputat⁹. Vñ si qs diceret:
volo miracula facere: qꝛ sic xp̄s fecit: pre
sūptuosis cēsend⁹ eēt nisi ab ip̄o yhu xp̄o
ptātē hāc accepisset: sicut apl'i: de qb⁹ dr̄
Math. 20. Couocatis yhs. 12. discipl'is
suis dedit illis ptātē spūum imūdoꝝ vt
eijcerēt eos vt curarēt oēꝫ lāguorē ꝛ oēꝫ
ifirmitatē. Simil'r nō liceret alicui reue/
lare secreta cordiū ꝛ futura cōtingētia q̄
nesciret: quia ꝛ si xp̄s id egit sciebat illa.
Nec recte faceret si qs cōficere vellet sa/
cramētū qꝛ ꝛ xp̄s id egit: nisi ad h° ordia
t⁹ eēt vel a xp̄o sic apl'i vel ab alijs quos
xp̄s designauit ꝛ deputauit. Vñ ut breui
ter dicā. xp̄s nō ē sequēd⁹ i opib⁹ excellē
tie ꝛ dignitatis nisi ꝑut ē tactū. Scd̄i
act⁹ i xp̄o respiciūt cōdescēsionē mi̇sicor/
die: ut nuptijs iteresse iter hoies familia
riter couersari i domo pharisei Magda
lene ꝛ marthe mathei publicani ꝛ Zachei
publicanoꝝ pricipis comedere ꝛ bibere
cibaria ꝛ pocula cōia q̄ sibi dabāꝛ. tunicā
icōsutilē nō hispidā rudēqꝫ deferre ꝛ hi⁹
q̄ oia facere voluit nō vt sēsualitati peret:
cui⁹ i eo nulla ꝯdictio iueniebaꝛ ñ vt vo
luptati deꝟuiret corpusqꝫ suū nutriret i d'
litijs q ꝑ nobis oib⁹ pati venerat: sꝫ vt i
talib⁹ exēplis ꝯdescēderet ipfectis. Qm̄
si oēs act⁹ ei⁹ q̄ꝫtū ad appentiā extitissēt p
fecti facile potuissēt heretici assereꝛ passiꝫ
ꝛ idistiete ad pfectōis opa oēs teneri. sic
qꝫ dānassent cōiugiū: dānassent ciuilē vi
tā: dānassent tpales dignitates: dānassēt
artificū officia: dānassēt possidētes diui/
tias: dānassēt deniqꝫ oēs q pfectōis vitā
nō obꝟuarēt. Verūtñ aduertēdū ē q. lꝫ
act⁹ ipfectōis q fuere i xp̄o viderēꝛ ipfec
ti q̄ꝫtū ad appentiā: erāt tñ pfecti pfectōis
act⁹ q̄ꝫtū ad existētiā qm̄ sic bonū dr̄ tripli
citer ꝛ malū tripliciter: ꝛ pfectū tripl'r: ita
ꝛ ipfectū dr̄ tripl'r. p° bonū dr̄ tripliciter:
qꝛ ē bonū ex genere: sicut act⁹ trāsiens su
p debitā materiā: vt ire ad ecclesiā ieiuna
re orare: ꝛ similia. Est bonū ex circunstā
tia sicut actus circunstātijs debitis ifor/
matus: vt occidere hoieꝫ qꝛ lex ita iubet.
Est ꝛ bonū ꝭm se: qd̄ nullo mō pōt fieri
male: sicut diligeꝛ deū ex caritate. 2°.
malū dr̄ tripl'r. p° ē aliqd malū ex gnē vt
actus transiens sup materiā indebitā: vt
occidere hoiem. Est ꝛ malū ex circunstā
tia: sicut dare elemosynā diuiti: paupib⁹
fame pire pmissis ꝛ ieiunare p ianē glo/
riā. Est ēt malū ꝭm se: qd̄ nullo mō pōt
fieri bene: sicut odire deū ꝛ de facto mor
taliter peccare. 3°. pfectū dr̄ tripl'r. Est
eni quoddā pfectū ex genere: vt act⁹ dif/
ficilis ꝛ excellēs: sicut oia relinquere ꝛ reli
gionē itrare. Est quoddā pfectū ex circū
stantia sicut ē actus debitis circunstātie
pfectionib⁹ ꝯiformatus: sicut fugere mor
tē nō ex ifirmitate ꝛ timore sꝫ ꝑ meliori
bono siue quātū ad deū: siue quātū ad ꝑ
ximū. Est qd̄dā pfectum ꝭm se: sicut iter
blāditias ꝛ vana ꝓmissa acerbitatēqꝫ pe
naꝝ forti ꝛ leto aio mortē subiꝛ ꝑ xp̄o. 4°
ipfcm̄ dr̄ tripl'r. Est qd̄dā ipfcm̄ ex gnē.
vt ē act⁹ facilis ad quē hūana infirmitas
cōiꝛ iclinaꝛ: vt possidē pecuniā. hr̄e vxo/
rē ꝭꝫ suū statū: vti vestib⁹ d'licatis. ꝛ simi
lia. Est qd̄dā ipfcm̄ ex circunstātia: sic di
mittē vestē illā violēter accipiēti pp fugā
maioris iiurie. Est ꝛ qd̄dā ipfcm̄ ꝭꝫ se qd̄
nullo mō pōt stare cū euāgelica pfectōe:
sic fugere pauptatē. Bonū g° ꝭm se nul
lo mō pōt eē malū ꝛ econuerso: nꝫ pfectū
ꝭꝫ se pōt eē ipfcm̄ ꝛ ecōuerso. Sꝫ bñ bo
nū ex gnē pōt eē malū ex circūstātia: sic si
aliqs iret ad eccl'iaꝫ vl' faceret elemosynā
vt placeret hoib⁹ ꝛ ñ dō. Et malū ex gnē
pōt eē bonū ex circūstātia: sic si iudex ma
leficos iuxta legū sāctōes occideret. Ita
ēt pfcm̄ ex gnē pōt eē ipfcm̄ ex circūstan
tia: sic itrare religionē cā alicui⁹ ꝯmodi
tpalis ꝯsequēdi. Impfcm̄ adhuc ex gnē
pōt pfcm̄ fieri ex circūstātia: sic facē aliqd̄
op⁹ ad debitū finē caritatis ordinatū: ex
radice itime caritatis ꝓcedēs sic declina
re mortē nō pp timorē sꝫ pp mai⁹ bonū ꝛ
magis necessariū: quēadmodū Paulus
fecit qñ euitauit ēt fugiēs furorē iudeoꝝ:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

τ a fratribus p̄ muꝝ submissus fuit i spō
ta. h° mō xp̄s b̄n̄dict⁹ oīa pfectissime fe/
cit: τ oēs act⁹ illi⁹ i qb⁹ appet aliq̄ ipfec/
tio pfectissimi erāt ex circūstātia caritatis
sue. Quo fit vt maioris pfectōis fuerit i
ipso cib⁹ τ potus q̄ꝫ in Joāne baptista il
loꝝ abstinētia: maioris pfectōis i eo con
uersatio cū hoībus q̄ꝫ solitudo Joānis i
heremo: qm̄ hec τ similia ꝓueniebāt ex
fonte sue ardētissime caritatis. nā sic hu
manā assumendo naturā i nr̄is qdē fac/
tus ē humilis ſꝫ i ꝓprijs remansit excel/
sus: sic ex sūme caritatis dignatōe ad ac/
tus quosdā nr̄e ībecillitati τ ipfectōi con
formes deprimit̄: τ a sūme pfectōis recti
tudine nō curuat̄: τ iō talia opa i ipso p/
fecta fuerunt: neqꝫ acceptāda ē snīa falsa
illoꝝ q dicūt q pfectio τ ipfectio differūt
sicut duo ꝯria. vt rectitudo τ distorsio.
iusticia τ pctm̄. gloria τ ignominia. vita
τ mors. ſꝫ bn̄ verū est q magis differūt
sic magis bonū τ min⁹ bonū. magis me
ritoriū: τ min⁹ meritoriū. iō nullo mō va
let ꝯseq̄ntia. Ꝟginitas ē ꝯmēdabilis. g°
m̄rimoniū vituperabile. Uirginitas ē bo
na: g° m̄rimoniū ē malū. q2 hec duo non
differūt sic bonū τ malū: ſꝫ sic bonū τ me
li⁹. iō Aug. i li° de bono ꝯiugali ait. bo
nū erat qd̄ Martha faciebat occupata cir
ca ministeriū sctōꝝ: ſꝫ meli⁹ qd̄ Maria
ei⁹ soror. Bonū Susāne i ꝯiugali casti/
tate laudam⁹: ſꝫ tn̄ ei bonū vidue Anne
ac multo magis Marie Ꝟginis ātepo/
nim⁹. Bonū erat qd̄ faciebāt q d̄ substā
tia sua xp̄o τ ei⁹ discipulis ministrabant:
ſꝫ meli⁹ qd̄ faciebāt q oēs substātiā dimise
rūt vt xp̄ꝫ expediti⁹ sequerentur. hec ille.
Tertij act⁹ i xp̄o respiciūt i formationē vi
te pfecte: sic Ꝟginitatē τ pauptatē extre/
mā s̄uare: τ similia. In his opib⁹ n̄ tene
mur xp̄ꝫ seq: nisi vel iq̄ꝫtū volum⁹: sic si
voto nos astringerem⁹ ad obseruātiā di
uinoꝝ ꝯsilioꝝ vl' i casu quo extrema ne/
cessitas expostularet: velut si aliq̄s mōtē
pateret̄ vt nō negaret xp̄m. idcirco mali
iudices sūt q ex opib⁹ pfectōis i xp̄o aut
sanctis ei⁹ ꝯsideratis: eos lacerāt i qbus
talia opa nō relucent. Si. n. vidēt sacer/
dotē aut clericū vestes sibi ꝯueniētes fe
rentē protinus susurrātes illum redar/
guunt τ dicūt. nō sic fecit xp̄s. Si vident
prelatū s̄m sui gradus dignitatē honora
ta familia associatū ꝓtin⁹ asserūt. nō fec
sic xp̄s nec Petr⁹. Si vidēt religiosū ap
posita sibi cibaria: lꝫ q̄nqꝫ delicata: nec ꝯ
sue regule aut statutoꝝ suoꝝ ꝓhibitionē
comedentē seu vestimēta sibi ꝯcessa ha/
bentē: aut eq̄tatē iteruenientē legitima cā
stati clamāt. Nō sic fecit Dn̄icus. non
B̄n̄dict⁹: nō deniqꝫ ipse Frāciscus. Re
putāt ex his malos τ dānādos prelatos
clericos: religiosos: temporales dn̄os: ci
ues: nobiles: τ artifices oēs q n̄ faciūt q
xp̄s fecit τ sci. O rudes itellect⁹. o arida
ingenia. o temerariū dānabileqꝫ iudiciū
qd̄ diui Hieronymi Ꝟbis cōfundit̄ In
qt eni ipe ad Demetri. Ꝟ. scribēs. Pro
hibent̄ mala: precipiūt̄ bona: concedunt̄
media: suadet̄ pfecta: In duob⁹ primis
oē pctm̄ cōcludit̄. reliq̄ vero i nr̄a posita
sunt ptāte: vt aut vtamur cōcessis ac lici/
tis. aut ob mai⁹ premiū ea que nobis p/
missa sūt respuam⁹. hec ille. Dicēdū igit̄
q tenemur seq xp̄m i generali nō i ptcu
lari. i. vt b̄n̄faciam⁹ seruātes mādata dī
qd̄ ipse docuit q̄n adolescētulo cū interro
gāti τ dicēti. magister bone qd hōi faciā
vt habeā vitā etnā. Rn̄dit. Si vis ad vi
tā ingredi s̄ua mādata. iō in quolibet sta
tu volētes s̄uare dei mādata poterūt ob/
tinere vitā eternā. Hoc dico d̄ regib⁹.
h° d̄ pricipib⁹. h° de militib⁹. h° de mer
catoribus. h° de religiosis. h° de secula/
rib⁹. h° de Ꝟginib⁹. h° de cōiugatis. h°
de omnibus deniqꝫ mundi hominibus.

Qd̄ semper hō dꝫ b̄n̄facere etiā si sit
extra caritatē: τ de vtilitatibus bonoꝝ
que fiunt i peccato mortali. Capitulū. 3.

[T]Ertiū ꝯsiderandū circa regulaꝫ
necessariā τ q̄litatē bonoꝝ opuꝫ
dicit̄ caritatiua iformatio. Solēt
eni quidā trepidare τ i seipsis nō confi/
dentes. q2 faciles se cognoscūt ad ruēdū
in peccata: ne benefaciēdo laborē τ tem/
pus amittāt. Pro qbus i hac vltima pte
disputādū ē. Utrum bona facta i morta
li peccato sint alicuius valoris. Et argui
posset q nō. p° ex Ꝟbo Greg. i omel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Nec hꝫ aliquid viriditatis ramus boni
opis si nō mãserit ĩ radice caritatis. 2°
qꝛ Aplꝰs ait. 2. Cor. 13. Si linguis hoiuꝫ
loquar ꝛ ãgeloꝝ caritatẽ ãt nõ habeã: fa
ctus sũ velut es sonãs aut cibalũ tinniẽs
Et si hũero ꝓphetiã ꝛ nouerim mysteria
oia ꝛ oẽm sciam: ꝛ si hũero oꝫ fidẽ ita ut
mõtes trãsferrã: caritatẽ ãt ñ hũero nihil
sũ. ꝛ si distribuero ĩ cibos paupũ oẽs facul
tates meas: ꝛ si tradidero corpꝰ meũ ita
vt ardeã: caritatẽ ãt ñ hũero nihil mihi ꝓ
dest. Et ad idẽ ẽ tex. i. q. i. c. uid: ꝛ i. c. te
neamꝰ ꝛ ẽ tritũ vsitatũqꝫ dcꝫ. O pa ĩ pctõ
mortali facta ẽ ad nihil esse ꝓficua. Sꝫ
ĩ oppm ẽ auctoritas Aug. ĩ li. de li. arb.
d. Nullũ malũ ĩpunitũ nullũ bonũ irre/
muneratũ. Pro huiꝰ dubij declaratione
tria sũt uidẽda. Priuꝫ q̃ꝫdiu dr̃ qs extra
caritatẽ esse ĩ statu pcti. Scdꝫ qd ẽ bonũ
ĩ caritate factũ esse meritoriũ vite eterne.
Tertiũ an illi qui sũt ĩ statu pcti adhortan
di sint vt bñ faciãt. Primũ uidẽdũ q̃ꝫdiu
dicat̃ qs eẽ ĩ statu pcti ꝛ extra caritatẽ. Et
ĩ hoc nõ pauci solẽt grauit̃ errare tenẽtes
ꝙ pꝰ pcc̃m mortale ꝯmissũ vsqꝫ ad ꝯfessi
onẽ seq̃ntẽ sẽp hõ pctõr sit extra caritatẽ
Sꝫ ego dico ꝙ pꝰ pctm̃ mortale vsqꝫ ad
ꝯtritõeꝫ seq̃ntẽ hõ ẽ in statu pcti: ita ꝙ si
vnꝰ nũc peccet ꝛ hic ad vnã horam: vel
ad vnã diẽ vl̃ ad vnũ ãnũ: vl̃ ad plures
nõ ꝯterat̃ q̃ꝫdiu ñ ꝯtit̃ sẽp ẽ extra gr̃am
ꝛ caritatẽ: ꝛ bõa ꝑ cũ facta ĩ pctõ fieri di/
cũt̃. Si qs vo pꝰ mortale ꝯmissũ statim
aut paululũ pꝰ cssꝫ ꝯtritꝰ ꝛ a ꝯtritõe usqꝫ
ad ꝯfessionẽ seq̃ntẽ l̃ usqꝫ ad aliqd aliud
pctm̃ mortale ꝑ cũ nouit ꝑpetratũ bõa ali
qua facerꝫ illa essẽt facta ĩ caritate. Quali
ter ãt ꝑ ꝯtritõꝫ aia iustificet̃: ꝛ quare con
fessio vltra illã sit necessaria pleniꝰ dicet̃ ĩ
seq̃ntibꝰ. Scdꝫ vidẽdũ ẽ qd ẽ bonuꝫ ĩ
caritate factũ eẽ meritoriũ etne vite: ꝛ di
co ꝙ cũ ĩ btitudĩe scõꝝ det̃ g̃dꝰ: qꝛ ñ oẽs
equalit̃ illã ꝑcipiũt. quãto plura qs ĩ cari
tate opat̃ bõa tãto plures illiꝰ btitudinis
g̃dꝰ meret̃: vtputa si aliqs opat̃ decẽ ĩ bo
na caritate: possibile ẽ ipm ĩ beatitudine
sublimari ad equalitatẽ angeloꝝ. Si idẽ
sup adderet alia decẽ bona posset equari
gl̃ie archãgeloꝝ: ꝛ quãtomagis in bono
ꝓficẽt: ꝛ bõis bona adderet. tanto altius
conscenderet ad altiorẽ btitudinis statũ.
De illo g° q ĩ pctõ mortali opat̃ bonũ di
co ꝙ nihil meret̃ de ꝯdigno quãtũ ad me
ritũ vite etne. vñ posito ꝙ aliqs in statu
pcti opatꝰ essꝫ tot bona quot oẽs sci sil̃. si
ad pñiam rediẽs ꝑꝑ illa moriat̃ ĩ statu sa
lutis: nihilominus ex opibus illis nullũ
gradũ btitudis obtinebit. ꝛ lꝫ ĩ statu pcti
fecerit illa bona que fecerũt illi qui merue
rũt esse cum angelis: aut illi qui meruert
eẽ cũ archãgelis: aut illi qui meruerũt eẽ
cum vtutibꝰ dñationibꝰ pricipatibꝰ ptãti
bus thronis cherubin ꝛ seraphin: tamen
ꝑꝑ illa talis nõ merebit̃ esse ẽt ĩ ĩfimo an
geloꝝ loco ꝛ ordine. Et hoc mõ bonum
in pctõ mortali factũ dr̃ nihil esse: nihilqꝫ
ꝓdesse. s. quo ad meritum eterne vite.
Tertiũ vidẽdum an illi qui sũt ĩ statu
pcti mortalis mouẽdi sint ꝛ adhortãdi ut
bene opent̃ ꝛ bñ faciãt. Et dico ꝙ sic dũ
modo opent̃ bona aio ꝛ ĩtẽtione honorã
di deũ: eiqꝫ ac eius eccl̃ie obediẽdi: qꝛ ta
lia bõa sẽp vtilia sũt sẽpqꝫ fructuosa: nec
patit̃ deus liberalissimus inanẽ esse labo
rẽ quorũcũqꝫ opãtiũ bñ: qnimo vt pꝫ ĩ s/
mone p̃cedẽti c. 2. Ipse ẽ q obstinatos ꝛ
duros sua gr̃a gratis data monet ut velit
ꝛ opẽt̃ bonũ. A deo ẽ a deo o pctõres ne
gssimi. Si qñ vobis firmãtibꝰ mẽtem in
aliquo vr̃o delicto: de quo emẽdari ñ uul
tis. veiat ĩ corde vt faciatis aliqd bonuꝫ:
vt ieiunetis: vt oretis: vt visitetis eccl̃ias
vt elemosinas paupibꝰ errogetis. ꝛ sil̃ia
Audite vocẽ dei ꝛ facite ꝙ ĩmittit in aio
vr̃o. nõ laborabitis ẽt in pctõ bñ faciẽdo
absqꝫ mercede. Et vt id clariꝰ videat̃ oĩ
bꝰ assignabo nouẽ vtilitates q̃ ꝓueniunt
ex bono facto in mortali pctõ: que ponũt̃
ab Alex. de ales. in. 4. volumine sũme.
Pria dicitur delectationis. s̃a. satisfacti
onis. ĩtia diminutõnis. q̃rta augmentatio/
nis. quinta liberationis. 6. dispositionis
septima continuationis. octaua alleuiati
tionis. 9. gl̃ificationis. Prima vtili/
tas que ꝓuenit ex bono facto in peccato
mortali dr̃ delectationis. Valet nãqꝫ ta/
le bonũ ad delectationẽ ꝛ iocũditatẽ mẽ
tis. Hinc Ar. ait in. 4. eth. Nullꝰ ẽ q ñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

gaudeat bonis opatōibus. Et i. ij. eth.
Bn̄face ⁊ bn̄ pati delectabilissimū est ſm
naturā. Et. 9° eth. Boni opatio studio/
ſa delectabilis ē ſ3 ſeipſā. Et Tulli⁹ i li.
ꝺ ſenectute Cōſcia bn̄ acte vite m̄ltoꝝq3
bn̄factoꝝ recordatō iocūdiſſima ē. Scda
vtilitas, pueniēs ex bono qꝺ ſit i pctō mō
tali dr̄ ſatiſfactio. p illꝺ gdē ſatiſſit precep
tis dei ⁊ eccl'ie: ⁊ iobedientie pctm̄ vitat.
nā ſi qs i pctō mōtali exiſtēs tenet̄ officiū
diuinū dicē ſi illꝺ omittit mortal'r peccat.
ſi v̄o illud pſoluit ſatiſfacit pcepto. Sic
ēt ſi laic⁹ obligat̄ diebus feſtiuis audire
miſſā l3 i pctō ſit ſi illā ex ꝯtēptu omittat
aliud pctm̄ mortale icurrit. ſi v̄o audiat
preceptū ipleuit: ⁊ ſic ꝺ reliqs ē dicendū.
Tertia vtilitas dr̄ diminutio. Valet bo
nū i pctō mortali factū ad diminutionem
tpalis pene. Merent̄ ſiqdē pctōreſ qn̄q3
nō ſolū puniri etnaliter ſ3 tpalit̄ flagella/
ri. S3 pp bona que faciūt de⁹ tpalis pe/
ne mitigat ſeueritatē qꝺ putam⁹ eē ſodo
mitas. vſurarios ⁊ ſacrilegos. homici/
das piuros. blaſphemos. ⁊ ſceleratiſſi/
mos hoīes quos niſi ſuarēt bōa q̄ faciūt
exterminaret ꝺ terra potētiſſim⁹ de⁹: ſed
eos ſuffert: eoſ tolerat: eiſq3 q̄ mala i pn̄ti
vita mererēt̄ ſuſpēdit: iō q̄nto magis qs
volūtatē ſuā ſentit ad pniaȝ min⁹ diſpoſi
tā: tāto magis cōari d3 facē aliqꝺ bonuȝ:
vt ſic ſaltē vitar̄ poſſit t̄ribilia iudicia ꝺi.
Quarta vtilitas dr̄ augmētatōis. Adau
get ſiqdē ꝺs his q i pctō mortali aliq̄ ſua
pcepta ſuare ꝯtēdūt tpalia bōa qb⁹ dat ſa
lubrē aerē fertiles agros. armēta fecūda
vberes fruct⁹. letā familiā. aicoꝝ copiā.
ſanitatis leticiā. honoris excellētiā. ⁊ alia
ſil'ia. Propterea dic ꝺs pctōrib⁹ oib⁹ il/
lud Eſa. i. Si volueritis. ſ. adhuc i pctō
exn̄tes bn̄facē ⁊ audieritis me bōa t̄re co
medetis. Quita vtilitas dr̄ liberatiōis.
Liberat pfecto bonū a pctōrib⁹ opatuȝ a
ptāte diabolica. q̄3to. n. qs magiſ abūdat
pctis: tāto maiorē auctoritatē ſumit dia/
bolus ꝯ eū: ⁊ ſm multitudinē pctōꝝ: ita
iuſto dei iudicio pmittit̄ vexare ⁊ moleſta
re malos aiaȝ ⁊ corp⁹ ſimul qn̄q3 ledēdo:
ſ3 cū iter tot pctā iterſerit̄ aliqꝺ op⁹ bonū
pijſſim⁹ deus reſtrigit audaciā ei⁹: tāq3
magna ē opis boni vis ēt i pctōribus vt
nō ſolū diabolo reſiſtē: ſ3 illū vicere va/
leat ⁊ expugnar̄. Eſt ꝺ h° exēplū Greg°
i dial'. li. ꝺ iudeo illo nō baptizato q noc/
turno tpe exiſtēs ſub quodā ātiquo tecto
⁊ i hēmoſito idolis ꝯſecrato ſigno crucis
tm̄ cōmunit⁹: demones oēs q ibidē ꝯuc
nerāt terruit atq3 fugauit: cui demones
ipſi pp ſignū crucis tm̄ nullā moleſtiā in
ferre potuerūt. Sexta vtilitas dr̄ diſpo
ſitio. Valet adhuc bonū factū a pctōrib⁹
vt magiſ diſpoſiti ſint ad ſuſcipiēdā gr̄aȝ
ꝺi vocātis ⁊ eos illuſtrātis ad pniaȝ. vn̄
ꝺ eo q n̄ ē parat⁹ pctā dimittē Greg⁹. ait
ꝺ pe. di. 5. i. c. falſas. Nec tm̄ deſpet ⁊ ite
ri qcqd poterit boni facē hortamur vt fa
ciat: vt oipotēs ꝺs cor illi⁹ illuſtret ad pe
nitētiā. Hic Alex. i. 4. volumine ſūme
ꝯſulit his q n̄ ſūt pati ſua pctā relinquē vt
ſemel i āno ſ3 eccl'ie ſtatutū ſacerdoti ſe
repn̄tēt: eiq3 dicāt: ora p me ad deū pr̄: qr
tale pctm̄ hēo qꝺ dimittē nō ppono. Ex
h° igt ipſe poſſibile eēt vt q credebat p/
poſitū malū mutare n̄ poſſe: tātā a ꝺo aſſe
q̄t gr̄aȝ vt mutet̄ i alteꝝ viꝝ ⁊ ꝺ nō ꝯtri/
to fiat ꝯtrit⁹. Sic ⁊ Ric. i. 4. di. 2. cū q̄rit
an valcāt exn̄tib⁹ i mōtali idulgētie ſacre
⁊ relaxatōis q̄s fac eccl'ia. rn̄dit q q̄3uis
n̄ poſſit fieri remiſſio pene manēte culpa
⁊ ex ꝯſeqn̄ti exiſtētes i mortali idulgētiā
n̄ ꝯſequāt̄: tm̄ ſi faciūt illꝺ qꝺ ꝯtinet̄ i for
ma idulgētie prud ēter faciūt: qr bōa fctā
i mortali pctō pctōrē ꝺ ꝯgruo diſponunt
ad pniaȝ ⁊ illa mediāte ad ſuſceptōeȝ gr̄e
⁊ remiſſionis pctōꝝ p diuinā miſicordiā
hec Ric. Et qꝺ ipſe doctiſſime loqt̄. ma
rie egyptiace peccatricis exēpluȝ roborat
⁊ ꝯfirmat q̄ ex alexādria vbi. 17. ānis libi
dini publice deſeruierat diſceſſit vt iret
Hieroſolymā cū his q ibāt ad adorādū
crucē xpi n̄ eo pposito: vt a turpitudine
ſua ꝺſiſteret: ſ3 tm̄ vt modicū illꝺ bonum
ipſa cū alijs oparet̄. In itinē nauigādo
nautis ſuū corp⁹ pſtituit. cū tādē hieroſo
lymā aduēiſſ3 terq3 tētās igredi tēpluȝ ⁊
tāq3 meretrix repulſā paſſa a dn̄o tacta ſe
ꝯuertit ad lachrymas: pctā deflere cepit
que iā cognoſcebat illa abhorrebat: illa ꝺ
teſtabat̄: illa āplius non pſequi cōfirma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

bat. clamabat ad dñm. Miserere mei qꝛ
peccaui nimis. clamabat ad ꝟginē mr̄e ꝫ
Succurre ⁊ tu mihi clemētissima genitrix
dei. Ecce iā tertio igredi volui ecclesiam
vt adorarē crucē filij tui i qua pepēdit ꝓ
me peccatrice ⁊ viriliter vt mereor eiec/
ta sū. Succurre tu mihi o fōs pietatis. o
misericordie speculū. ⁊ audiuit vocē d̓ ce
lo dicētē sibi. Si trāsieris iordanē salua
eris. Qua voce ꝯfortata iteꝝ ad eccl̓iam
accessit: ac cū libere itrauit absqꝫ ꝯdictōe
⁊ cū lachrymis ⁊ ꝯpūctōe cordis deoscu
lata cruce foras ꝑdijt: affuitqꝫ illi ꝑsona
quedā uenerabilis tot nūmos illi afferēs
quot ad tres panes emēdos sufficere po
tuere. Quibus ēptis trans Jordanē pe
tijt. ibi. 17. ānis orōni ꝯtēplatōi ⁊ deuoti
oni insistēs: tres tantū illos panes consū
psit. Multiplicabātur siquidē ex mira/
culo di: ita ꝙ toto illo tp̄e illā cibarūt Ibi
ēt. 17. alijs ānis supuixit sine cibo ⁊ potu
gr̄a dei ⁊ cibo celesti recreata. Ibi abba/
tē Zosimā deserta ꝑcurrētē spū ꝓphetico
nouit. noie ꝓprio cū vocauit: bn̄dictōem
ab eo petijt: ⁊ vitā suā illi reuelauit: postu
lauitqꝫ vt scō dn̄ice resurrectōis die ad ri
pā. Jordanis scīssimū sacr̄m dn̄i ferret:
ibiqꝫ illū expectaret. Distabat locus ille a
Jordanis flumie ꝑ dietas trigita Reces
sit Zosimas fecitqꝫ que Maria hūilit̓ pe
tierat. ⁊ ipsa die pasce stans i ripa Jorda
nis vidit eā veniētē: ⁊ facto crucis signo
suꝑ aquā siccis pedibꝰ ābulantē. Et cuꝫ
ꝑuenisset ad eū reuerētissime coione su/
scepta ꝑ eandē viā redijt ad locū vnde re
cesserat. Eadē. n. die ꝑ angelos deporta
ta fuit ꝑ oēm spaciuꝫ illud quo distabat lo
cus ad quē redijt a Jordane. Sequenti
ꝟo āno ad locū illū Zosimas ꝑuenit: vi/
ditqꝫ i terra Mariā iacētē corpusqꝫ eius
exanime. ad caput ꝟo scripturā quādaꝫ
dicētē. Sepeli Zosima Marie corpuscu
lū q̄ die pasce q̄ a te sacr̄m venerabile su/
scepit migrauit ad dñm itellexitqꝫ ꝙ nō
nisi āgeli portauerāt eā q̄n per. 30. dietas
una die iter ꝑfecit. Et cū de sepultura eiꝰ
sollicitꝰ Zosimas cogitaret. nec haberꝫ
mōꝫ effodiēdi terrā vidit leonē ferocissi/
mū ad se gradiētē q fortiter cepit fodē se

pultureqꝫ locū ꝯuēiētissime p̄ꝑauit. In
qua recōdito corꝑe scē: leo viā suā tēuit:
⁊ Zosimas ad suā celā redijt i dn̄o ꝯsola
tus. O admirabilis bonitas patris nr̄i
dei q̄ nō respicit peccata hoium cū redeūt
ad pn̄iaꝫ: nō negligit ēt pcc̄ōres ad pn̄iaꝫ
illustrare si ⁊ ipsi bonis opibꝰ se adiuuar̄
voluerit. Septima vtilitas dr̄ cōtinu
atio. Valet bonū i mortali peccato factuꝫ
ad ꝯtinuādū ⁊ ꝑseuerādū i bōa vita. Fa
cilius. n. pōt ꝑseuerare i bono qui bn̄fa/
cere ꝯsueuit q̄ꝫ qui bn̄facere nūquā didic̄
sicut diffusiꝰ dixi i tractatu de virtutibus
sermone. i. c. ij. Hinc sapiēs Eccl̓. 12. c.
ait. Nō ē ei bene qui assiduus ē in malo
Octaua vtilitas dr̄ alleuiatio. Posi/
to. n. ꝙ quis in pc̄tō mortali faciēs bonū
ꝑꝑ suā ipenitētiā essꝫ dānatus: ꝟtute illi
us boni penā fortius sustineret: leuiorqꝫ
ei fieret. Unde Augꝰ in ench. ait. Tale
bonū facit tolerabilior fiat dānatō. No
na vtilitas dicit̄ glorificatio. Nā si pc̄tōr
ꝑ pn̄iam moriat̄ i statu salutis ⁊ ꝑ illā ob
tineat vnū tm̄ gradū btitudinis: i eo g̃du
erit cū āpliori gaudio accidētali ꝑꝑ bonū
qd̓ i pc̄tō mortali fecit: q̄ꝫ si illud omisissꝫ.
Animētur ergo oēs ⁊ iusti ⁊ pc̄tōres ad
bona oꝑa ꝑꝑ que pijssimꝰ deꝰ ꝓuocat̄: ⁊
ipe ēt pc̄tōres equanimiter ferr̄: eisqꝫ sua
bn̄ficia inumera imptiri largiēs h̄ gr̄am
⁊ i futuro gl̓iam i qua viuit ⁊ regnat ꝑ in
finita secula seculorum. Amen.
Feria tertia pꝰ dn̄icā i septuagesima d̓
his q̄ mouere habēt penitētes ad obediē
dū d̓o. ⁊ qual̓r oēs hoies studere debent
ad seruādū p̄cepta altissimi. Sermo. 3.

Multi sūt

vocati pau
ci ꝟo elec/
ti. iterū vbi supra. Data ē
ab oipotenti deo: suo digi/
to cōscripta lex mādatoruꝫ
ad que obseruāda oēs hoies ꝯuocauit: sꝫ
paucissimi reꝑiunt̄ q vt decet tā excelso ⁊
gloriosissimo dn̄o obedire velint: nec re
cte excusar̄ se pn̄t diuioꝝ p̄ceptoꝝ trāsgres
sores quos oēs voces scriptr̄aꝝ excitāt ⁊
iuitant ad obedientiam dei. Et qꝛ vt pre
missum est in sermone precedenti mer/
ces eterne vite non datur nisi seruātibꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

seruātibus dei mādata. idcirco i h° ꝯmo
ne ď his q̄ merito iducūt nos ad ferēduꝫ
iugū obediētie diuine ero dictur⁹: vt sic
hi q̄ ad pniam redire se disponūt magis
animēt ad exequēda opa bōa ꝛ eē valeāt
ď nūero illoꝝ paucoꝝ q̄ electi erūt. Nōbi
m⁹ g° tria eē illa q̄ nos ad dei obediētiā
precipue ꝛ pricipaliter debent animare.
Primum ē legis excellentia.
Secūdū dei reuerentia.
Tertium obedientie efficatia.

De excellētia mosayce legis: ꝛ q̄re nō
ꝯuat a nob nisi q° ad p̄cepta mōalia. C. j.

Rimū qđ nos aiare ꝛ iducē dꝫ ab
obediētiā dei dr̄ legis excellētia.
Mādat̄ qdē nob ꝛ iiugit̄ ꝯuare le
gē excellētissimā ꝯtinētē p̄cepta ꝟtutū:
vt dic̄ Alex. ď ales i. 3. volumine sūme.
Sꝫ ꝓ clariori itelligētia h⁹ ptis tria erūt
dubia ďclarāda. P^m^ vtrū lex diuinoꝝ
p̄ceptoꝝ sit a bono ďo data. Scďm vtꝝ
lex Moysi sit a nob ꝯueniēter obꝯuata.
Tertiū vtꝝ i preceptis ďcalogi sit regl'a
salutis sufficiēter assignata. Primū du
biū declarādū vtꝝ lex diuinoꝝ p̄ceptorū
sit a bono ďo data. qꝛ lex illa est ea quam
Moyses dux ppl'i hebreoꝝ tulit ꝛ ꝓmul
gauit. Et stati offerūt se hētici asserētes
illā legē eē nō a ďo sꝫ a pricipe tenebraꝝ.
Et arguebāt ꝯm qđ Aug. dic̄ i li. ꝯ ad
uersariū legis ꝛ ꝓphetaꝝ dicētes. Dei p
fecti sūt opa. sꝫ lex Moysi erat ip̄fecta.
Heb. 7. Nihil ad p̄fectū adduxit lex. g°
nō erat op⁹ dei. Sꝫ scūs Tho. i. 2. q. 88.
rñdit q lex illa ꝓ illo tpe bōa erat ꝛ optia
lꝫ ip̄fecta sit respcū tp̄is euāgelij ꝛ legis
gr̄e. Qđ āt fuerit a bono ďo ꝓbat̄ tripli
citer. p° ex Moysi scitate. 2° ex xp̄i aucto
ritate. 3° ex legis bonitate. p° ꝓbat̄ ex
Moysi scitate. Ipse eq̄dē legislator scis
sim⁹ ꝛ amic⁹ dei fuit amator ꝟitatis ꝛ iu
sticie. sanctior Nūma Pōpilio q̄ ꝯꝫ Isi
doꝝ. vj. ethimol'. leges dedit romanis.
ꝛ Foronco q̄ grecis. ꝛ Mercurio Ther
megisto q̄ egyptijs. ꝛ ipso Ligurgo q̄ le
ges tulit Lacedemonijs. ď qb⁹ oib⁹ ē. c.
Moyses di. 7. ďcretoꝝ. De scitate ꝟo
Moysi loq̄t̄ sapiēs Ecc. 45. cū ď eo dic̄.
Dilect⁹ ďo ꝛ hoib⁹ cui⁹ mēoria i bñdictō
ne ē. Similē illū fecit i gl'ia scōꝝ ꝛ magni
ficauit eū i tiore inimicoꝝ: ꝛ i ꝟbis suis
mōstra placauit. Glorificauit eū i cōspec
tu regū. ꝛ vnxit illū corā populo suo ꝛ oñ
dit illi gloriā suā. In fide ꝛ lenitate ipsi⁹
scm̄ fecit illū ꝛ elegit eū ex oi carne. Au
diuit eni vocē ipsi⁹ ꝛ induxit illū i nube.
Et dedit illi cor ad precepta ꝛ legē vite ꝛ
discipline. ꝛ numeri. 12. c. ď eo dr̄. Erat
Moyses vir mitissim⁹ sup̄ oēs hoies q̄
morabant̄ i terra. Et Exo. 34. recitat̄ hi
storia q̄lit̄ Moyses ieiunādo. 40. dies ꝛ
40. noctes legē accepit a dño. et Act. 7.
Stephan⁹ leuita accusantib⁹ eū q̄si male
sensisset ď lege ꝛ ď Moyse rñdebat. d.
Moyses fuit gratus deo ꝛ eruditus i oi
sapiētia egyptioꝝ potēs i ꝟbo ꝛ i opib⁹
suis: ꝛ infra. Hic ē Moyses ď q° dixit
de⁹ filijs isr'l. Prophetā vobis suscita
bit de frib⁹ vr̄is tāq̄ꝫ meipsū audietis. Et
infra. Accepistis legē i dispōne angeloꝝ
Et Gal'. 3. apl'us inq̄t. Lex data ē p̄ an
gelos i manu mediatoris. 2° ꝓbat̄ q
lex Moysi a bono deo fuerit data ex xp̄i
au̇citate. nā Math. 5. dixit. Nō veni sol
uere legē sꝫ adiplere. Si igit̄ fuissꝫ lex a
pricipe tenebraꝝ ñ ipleuissꝫ eā. Et Luc.
2° dr̄. Postq̄ꝫ ipleti sūt dies purgatiōis
Marie ꝯm legē Moysi tulerūt illū i hie
rusalē vt sisterēt eū dño sic̄ scriptū ē i lege
dñi. Et Luc. 16. Hñt Moysen ꝛ p̄phas
audiāt illos. Et Luc. vlt. c. Necesse ē i
pleri oia q̄ scripta sūt i lege Moysi ꝛ pro
phetis ꝛ psalmis ď me. Et apl'i sciētes vo
lūtatē xp̄i ď lege Moysi eis p̄dicata illaꝫ
cōmēdarūt. Vñ Paul⁹ ad Ro. 7. ait.
Lex qdē scā ꝛ mādatū scm̄ ē. Et. i. Thi.
p°. Scim⁹ āt. qꝛ bōa ē lex si quis ea iuste
vtat̄. 3° ꝓbat̄ q lex fuerit bōa ex legis
bōitate: qꝛ lex illa hoies ordinabat ad bo
nū illď p̄cipiēdo ꝛ malū ꝓhibēdo. nō eni
diabolus legē tulissꝫ p̄ quā hoies fierent
bōi ꝛ diabolus ipse eēt cōfūdēd⁹. Scďꝫ
dubiū declarādū erat. vtꝝ lex Moysi sit
a nobis cōuenienter obseruata. Et vide
tur q non. quia nos illius legis sumus
manifestissimi violatores. nam in lege il
la multa dant̄ precepta que nō obseruāt̄
a nobis. vtputa preceptū de sanctificatōe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ſabbati Exo.20. ð celebratōe ſcēophegie
paſce. pētecoſtes. ꝛ de eſu agni paſcal̃. de
lapidatōe filij iobedictis. mulieris adul
tere: ꝛ violātis ſabbatū: ac de alijs oibꝰ
de qbꝰ hẽr̃ i li. Leuiti. Nūeroꝝ. ꝛ Exo.
i p'uribuſ capl̃is. Si lex illa bona erat: ꝛ
xp̄s illā ipleuit ea faciēs que ꝛ iudei faci/
unt ꝑſeuerāter quō pn̄t ea xpiani dimittē
abſq3 pctō. Ad hāc difficl̃tatē ego rn̄deo
ſm Alex. de ales. i.3. volumie ſūme. Et
Tho.1.2.q.99.ꝙ i lege Moyſi tria erāt
genera preceptoꝝ iudicialiū. Cerimonia
liū. Moraliū. pº i lege illa erāt precepta
iudicialia qbus plectebār̃ deliquẽteſ ꝛ pu
niebār̃ rei. S3 ſeueritas taliū preceptoꝝ
finē habuit i aduētu ihu xp̄i redēptoris:
ꝑ quē facta ē par iter deū ꝛ hoieſ pctōres
Ex hoc igt Hieroꝰ ad Damaſū papā de
filio ꝓdigo. Lex qppe iuſticie tenax cle/
mētiā nō habebat: ſ3 qcūq3 adulr̃ frauda
tor homicida: ꝛ vt breuiter dicā mortali
crīe detinebār̃ nulla venia pnie laxabar̃
a crīe. oculū ꝓ oculo: dētē ꝓ dēte: aia3 ꝓ
aia videbar̃ exoluē. ſ3 miſit deꝰ filiū ſuu3
natū ex muliere factū ſub lege q; auſterita
tē legis euāgelij gr̄a tēꝑauit. vn̄ apl̄s ec/
cleſijs ſcribēs. Gr̄a iquit vobis ꝛ par a
deo pr̄e ꝛ dn̄o ihu xp̄o. gr̄a que nō ex me
rito retributa ē: ſ3 ex donante conceſſa.
¶ Par vo qua deo recōciliati ſumꝰ haben
tes ꝓpitiatorē dn̄m nr̄m ihm xp̄m: ꝛ ipſe
ē ꝓpitiatio ꝓ pctis nr̄is. h ille. Jō dicen/
dū ꝙ ꝑ xp̄m dn̄m liberati ſumꝰ ab onē iu
dicialiū p̄ceptoꝝ ꝛ a timore penaꝝ legis
que nō obligabāt q̄3tū ad hoc niſi vſq3 qº
xp̄s veniſſet: q adultere dixit Joh.8.c.
Nec ego te ꝯdēnabo. vade ꝛ ampliꝰ no
li peccare. 2º i.l. erāt precepta cerimonia
lia de qbus ſcribir̃ Exo.18.c. Eſto ppl̃o
i his que ad cū ſunt. oñdaſq3 ei cerimoni
as ꝛ ritū colēdi. hec precepta ꝯtinebant
oia ad dei cultū ꝑtinētia. de qbus i tracta
tu de legibus deo dante tractabo diſticte
Jdeo nūc ſufficit declarare q̄re illa obſer
uare p̄termittimus. Et dico ꝙ id facimꝰ
rōabiliter ꝛ abſq3 pctō: qm̄ oēs cerimōie
veteris legis vmbra erant ꝛ figura coꝝ
que per chriſtum erant gerenda. iō adue
niente vitate ceſſat figura. vnde apoſto
lus ad Heb.10. dicebat. Vmbrā habēs
lex futuroꝝ bonoꝝ nō ipam imaginē re
rum. Vmbra ſiquidē minꝰ ē q3 imago
tāq3 imago ꝑtineat ad nouā legē. vmbra
ad veterē. Et iterū Col.2. Nemo vos
iudicet i cibo aut in potu: aut i ꝑte dici fe
ſti: aut neomenie au ſabbatorū que ſunt
vmbra futuroꝝ. Et Aug. i.7. li. ð ciui.
dei. c.32. de hac re ſic pulchre loqr̃. Nō ēs
enim non ſolum ꝓphetie que i vbis ſūt
nec tm̄ p̄cepta vite que mores hoium pie
tateq3 conformāt atq3 illis lr̄is continenr̃
verum ēt ſacra ſacerdotia: tabernaculu3
ſiue tēplum. cerimonie ꝛ dies feſti: ꝛ oia
alia que ad eam religionē ꝑtinent q̂ deo
debetur: ꝛ grece ꝓprie latria dicitur. ea ſi
gnificarūt ꝛ ꝓnunciarunt que ꝓpter ete/
nam vitam fidelium ipleta in chriſto cre
dimꝰ impleri: cernimus: ꝛ iplenda cofi/
dimus. h ille. S3 contra arguere poſſu/
mus: qꝛ cerimonie veteris legis non ceſ
ſauerunt in xp̄i aduentu. pº qꝛ Baruch.
4. dicitur. Hic ē liber mandatoru3 dei:
ꝛ lex que ē in eternum. ſ3 ad legem ꝑtine
bant cerimonie: ergo durature erāt eter
nu3. 2º obijcitur. qꝛ oblatio leproſi mū
dati ad legis cerimonias ꝑtinet: ſ3 etiam
in euangelio precipitur leproſo mundato
vt huiuſmodi oblationeſ offerat: ergo ce
rimonie legis veteris non ceſſauerunt
xp̄o veniente. 3º obijcitur ex eo ꝙ cir/
cūciſio erat iſtituta i ſignū fidei Abrahe.
obſeruatio aūt ſabbati ad recolendum be
neficium creationis. ꝛ alie ſolēnitates le
gis ad recolēdum alia dei beneficia: ſed
fides Abrahe eſt ſemper imitanda etia3 a
nobis: ꝛ beneficium creationis ꝛ alia dei
beneficia ſemper ſunt recolēda. ergo ad
minus circuncifio ꝛ ſolennitates legis
ceſſare non debuerunt. Reſponſio ad
hec omnia ſm Thomam.1.2.q.103.

Ad primum ꝙ lex vetus dicitur
eſſe i eternū ſm moralia qdē ſimpl̃r ꝛ ab
ſolute. ſm cerimonialia vo q̄3tū ad vita
tē ꝑ ea figuratā. Ad ſcd̓3 dicēdū ꝙ my
ſteriū redemptōis humani generis ꝯple
tū fuit in paſſione xp̄i. vn̄ tunc dn̄s dixit.
Conſumatū ē. Joh.19: iō tunc totalr̃ de
buer̃ ceſſare legalia iā vitate coꝝ ꝯſuma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ta.i cui⁹ signū i passione xp̄i velum tēpli
scissū ē. Math.27.ꝛ iō añ passionē xp̄o
ꝑdicāte ꝛ miracula faciēte currebat lex ꝛ
euāgeliū.qꝛ iā mysteriū xp̄i erat ichoatū
ꝫ nundū ꝯsumatū.ꝛ ꝑꝑ hᵒ mādauit dñs
añ passionē suam leproso vt legales ceri
mōias obſuaret. Post passionē xp̄o xp̄i
vsqꝫ ad tp̄s euāgelij diuulgati legalia cū
euāgelio currebāt.nō ꝺ necessitate: ꝫ ex
q̄dā ꝯgruitate nō scādalizarent̃ iudei.iō
Paulus circūcidit Timotheū q ex mr̃e
iudea erat. Titū xᵒ o qꝛ simpl'r erat gēti/
lis circūcidē noluit vt i circūcisiōe Timo
thei oñderet sacra legalia nō debē dāna
ri.ꝛ i hᵒ ꝙ Titū circūcidere noluit oñde
re ea nō eē necessaria. Post diuulgatū
āt euāgeliū sūt oia ꝓhibita ꝛ mortifera.
Cōcordat his Alex.i.4. volumie sūme
ꝛ Ric.i.4.di.i. Ad tītū obiectū sic rñ
dit Tho.ꝙ fides Abrahe fuit ꝯmēdata i
hᵒ ꝙ credidit diuine ꝓmissioni ꝺ futuro se
mine i qᵒ bñdicerent̃ oēs gentes: ꝛ iō q̄ꝫ
diu hᵒ erat futuꝝ oportebat ꝓtestari fidē
Abrahe i circūcisione.ꝫ postq̄ꝫ iā hᵒ ē ꝑ
fectū oportet alio signo ꝺclarari.s.baptis
mo: q i hᵒ circūcisiōi succedit.ꝫꝫ illꝺ apl'i
Col.2.c. Circūcisi estis circūcisione nō
manifesta: ꝫ i circūcisiōe xp̄i ꝯsepulti ei i
baptismo i qᵒ ꝛ resurrexistis ꝑ fidē opa/
tionis dei.h illc. De sabbato āt qꝺ signi
ficabat primā creatōꝫ dicim⁹ qꝛ mutatū ē
i diē dñicū i qᵒ ꝯmemorat̃ noua creatura
ichoata i resurrectōe xp̄i. Sil'it alijs solē
nitatib⁹ veteris legis noue solennitates
succedunt: qꝛ bñficia illi ppl'o exhibita si/
gnificāt bñficia nobis ꝑ xp̄m ꝯcessa. vñ
festo pasce succedit festū passiōis xp̄i et re
surrectionis. Festo pēt. i qᵒ data fuit ve
t⁹ lex successit festū pēt. in qᵒ data fuit lex
spūs vite. Festo neomenie succedit festū
btē v̄ginis i q̄ p̄io appuit illuminatio so
lis.i.xp̄i ꝑ copiaꝫ grē. Festo tubaꝝ succe
dūt festa apostoloꝝ. Festo expiatōis suc
cedūt festa martyꝝ ꝛ ꝯfessoꝝ. Festo tab̄
naculoꝝ succedit festū ꝯsecratōis eccl'ie.
3ᵒ i lege Moysi erāt p̄cepta moralia: ꝺ
qb⁹ dr̃ Ecc.17. Addidit illis disciplinaꝫ
ꝛ legē vite hereditauit illis.vbi glo.ait.
Disciplina ē eruditio moꝝ. Talia gᵒ pre
cepta moralia a nobis obſuari ꝺbēt: que
Exo.20.c.ꝯmemorāt. Et hec duratura
erūt vsqꝫ ad copletū numerum electoꝝ.
Tertiū dubiū declarādū erat. vtꝝ i pre
ceptis decalogi sit regula salutis sufficiēt
assignata.nā exo.20.c. Exodi colligunt̃
tm̄ decē mādata. videlicet. Primū. Nō
hēbis deos alienos. Scd'ꝫ. Nō assumes
nomē dei tui i vanū. Tertiū. Memēto
vt diē sabbati scīfices. Quartū. Hono
ra p̄rēꝫ tuū ꝛ matrē tuā vt sis lōgeu⁹ sup
terrā. Quītū. Nō occides. Sextū. Nō
mechaberis. Septimū. Nō furtū facies
Octauū. Nō loq̄ris ꝯ ꝓximū tuū falsuꝫ
testimoniū. Nonū. Nō ꝯcupisces domū
ꝓximi tui. Decimum. Nō desiderabis
vxorē ei⁹. In qb⁹ preceptis plene ꝯtinēt
oia ꝑ que possit hō etnā salutē accipere.
Qm̄ vt inqt. Bon.i.3.di.37. Dis lex
mādat iusticiā que cōiter dicta nil aliud ē
nisi vt hō sit ad deū ꝛ ad ꝓximū ordiat⁹.
vñ Luce.x.ꝛ Math.22. Xp̄s dixit. Di
liges do.d.t.ꝛ ꝓ.t.sic teipsū i his duob⁹
p̄ceptis tota lex pēdet ꝛ ꝓphete. Ex hoc
Moysi date fuerūt due tabule lapidee.i
quaꝝ pria ꝯtinēt mādata ad deū nos or
dinātia.i scd'a mādata nos ad ꝓximū or
dinātia. Sufficiētia vero mādatorum
prie tabule sumi pōt tripl'r. ex ꝑte obiec/
ti.ex ꝑte sbiecti.ex ꝑte act⁹ medij. Pri
mo sumit̃ ex ꝑte obiecti sic. nā cū in deo
sint tres ꝑsone: ꝛ tria appropriata: ꝛ tri/
plex genus cause ꝭm ꝙ compatur ad cre
aturam: triplex ē preceptū ꝭm ꝙ creatu
ra rōnalis ordinari hēt ad deū.nā ꝭm rō
nē maiestatis que appropriat̃ patri ꝛ con
uenit deo: ꝭm ꝙ ē causa efficiens creatu
re ordinat̃ ꝑ illud preceptū. Nō habebis
deos alienos.ꝭm rōnē veritatis que ap
propriat̃ filio ꝛ cōuenit deo: ꝭm ꝙ est cā
formalis ꝛ exēplaris creature ordinat̃ ꝑ
illud. Nō assumes nomē dei tui i vanū.
ꝭm rōnē bonitatis que appropriat̃ spiri/
tui scō.ꝛ cōuenit deo.ꝭm ꝙ ē cā finalis:
ordinat̃ hō ꝑ illud preceptum. Memē/
to vt diem sabbati sanctifices. ita vt per
hec tria subiaceat summe maiestati. cre/
dat summe veritati: ꝛ adhereat sūme bo
nitati. 2ᵒ sumit̃ sufficientia ex ꝑte sub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

iecti ordinabilis: qđ ē aīa rōalis i qua est
triplex vis motiua ꝟm quā hȝ i deū ordia
ri. vȝ rōalis. cōcupiscibilis. ⁊ irascibilis
Mādatū de adoratōe respicit ipsam ira/
scibilē. mādatum 2o ꝟm ipaȝ rōalem: ⁊
mādatum tertiū de sanctificatōne sabbati
respicit ipam ꝯcupiscibilē. 3o sumit̄ suf
ficiētia ex ꝑte actꝰ medij. Triplex. n. ē ac
tꝰ ꝟm quē hȝ hō i deū ordinari. vȝ cordis
oris: ⁊ opis. Penes actū opis attēditur
pm mādatū de adoratōe. Penes actum
oris attēdit̄ ꝟm mādatū quo ꝓhibet̄ fal/
sa iuocatio nois diuini. ꝟm actum cordis
attēdit̄ 3tiū mādatū: i quo ꝑcipit̄ scificatio
mētis. ⁊ sic mādata ad deū nos dirigen
tia sufficiētissime tradita eē ꝯstat. Suffi
ciētia āt mādatoꝝ 2e tabule hrī pōt ex ꝑte
actꝰ medij. nā ad ꝓximū ordinari hēmus
ꝟm bn̄ficētiā ⁊ ꝟm inocētiā. i. vt ei bene/
faciamꝰ ⁊ illi nō noceamꝰ. q̄ sūt duo ꝑcep
ta iuris nature. đ qbꝰ dr̄ dis. i. decretoꝝ.
c. i. Jus naturale ē qđ i lege ⁊ i euāgelio
ꝯtiet̄ qo qsq̄ȝ iubet̄ alij facē q̄ sibi vult fie
ri ⁊ ꝓhibet̄ alij inferre qđ sibi nō uult fie
ri. Vn̄ xp̄s i euāgelio. Oīa q̄cunq̄ȝ vul
tis vt faciāt vob hoies ⁊ vos facite ill̄. h
ē. n. lex ⁊ ꝓphe. Scđm bn̄ficētiā igit̄ or/
diat̄ hō ad ꝓximū ꝑ illđ ꝑceptū. Honōa
pr̄em tuū ⁊ mr̄eȝ tuā. ꝟm inocētiā 2o ne
cesse ē triplicē ordinē obseruare. s. opis.
oris. ⁊ cordis. i. vt ꝓxio nō noceamꝰ. nō
oꝑe. nō ore. nō corde. Nocē āt qs pōt ꝓ
ximo suo triplicit̄ oꝑe. Aut i ꝑsoa ꝓpria
⁊ ho ꝓhibet̄ ꝑ illđ ꝑceptū. Non occides.
Aut i ꝑsona ꝯiūcta. ⁊ ꝓ ho ē illđ ꝑceptuȝ.
Nō mechaberis. Aut i possessiōe trena
⁊ ꝓ ho ē aliđ ꝑceptū. Nō furtū facies. 2o.
pōt ꝓxio nocumētū iferri ore: ⁊ ad id re/
primēdū dat̄ illud ꝑceptū. Nō loq̄ris ꝯ
ꝓximū ⁊c̄. 3o ꝟm actū cordis ꝓximꝰ ledi
pōt. Aut ꝯcupiscēdo eiꝰ vxorē: ⁊ sic ē il/
lud ꝑceptū. Nō ꝯcupisces vxorē eiꝰ Aut
iordinate desiderādo eiꝰ bōa tꝑalia. ⁊ de
ho dat̄ vltiuȝ ꝑceptū. Nō ꝯcupisces rē ꝓ
ximi tui. ⁊ sic pȝ sufficiētia mādatorum.
Sȝ stati ē q obijciat ⁊ dicat ꝙ cū septē sint
capitalia pctā: ⁊ nō nisi de duobꝰ fiat ꝓhi
bitio. s. luxuria: ⁊ auaricia. nihilq̄ȝ dicat̄
đ suꝑbia: de accidia: de gula: đ iuidia: ⁊ đ
iracundia. Aut ergo ista nō sūt pctā: aut
regula ꝑceptoꝝ deficiet: q2 illa nō ꝓhibet
Rn̄dȝ dn̄s. Bon̄. ꝙ oia h pcta ꝓhibent̄
i ꝑceptis decalogi iplicite. Nā suꝑbia ꝓ
hibet̄ i adoratōe dei. Inuidia ⁊ ira i su/
ga hōicidij. Accidia i scificatiōe sabbati:
⁊ gulla i detestatiōe luxurie. Luxuria aūt
⁊ auaricia ꝓhibētur explicite ꝑꝑ maioreȝ
ꝓnitatē quā ad illā oēs vniuersalit̄ hn̄t.
Et ꝑꝑ dicta asserit Bon̄. ꝙ in oibus pre
ceptis qn̄ deus explicite aliqd ꝓhibet im/
plicite precipit eiꝰ ꝯrium. ⁊ qn̄ aliqd expli
cite precipit iplicite ꝓhibet eius ꝯrium.
Est igitur preceptorum decalogi regula
cōpendiosa breuis ⁊ suauissima ꝯtinens/
q̄ȝ oia ad salutē spectātia. Ab eius obli/
gatione nullus excipit̄: sȝ oēs illam ꝟuar̄
tenētur. Verūtn̄ dolendum puto de xp̄ia
norum ignauia ignorātiaq̄ȝ multorum q
non tātuȝ precepta dei transgrediuntur:
veꝝ ēt illa scire nō curāt. Hi sunt qui si
iterrogentur que ⁊ quot sūt legis ꝑcepta
respondere minime scient. O vere dete
stabilis cecitas. o reprehēsibile maluȝ. o
dānabilis deniq̄ȝ negligētia. Verificat̄
certe i talibus illud O see. 4. d. Audite
2bum dn̄i filij israel. q2 iudiciū dn̄i cum
habitatoribus terre. nō est veritas: nō ē
misericordia: ⁊ nō ē scia dei i terra. Ma
ledictū. n. ⁊ mendaciū: homicidium ⁊ fur
tum: ⁊ adulteriuȝ iundauerūt. Sanguis
sanguineȝ tetigit: ꝓpter hec lugebit t̄ra.
⁊ i firmabitur ois q habitat in ea. h ille.
Que. n. confusio que verecūdia iesse dȝ
ignorantibus salutis sue regulam: cū sci
ant tot cantilenas vanas: tot iutilia ⁊ cu
riosa: ⁊ illud quod dei seruitium respicit
dei honorē deiq̄ȝ obediētiā adiscē nolūt.
Qđ oēs debēt ꝓmpto aio ꝟuar̄ ꝑcepta
dei ob reuerētiā diuine maiestatis. ⁊ q̄re
deus hoiem obligauit ad illa. Cap. ij.
Ecūdū qđ nos aiat ⁊ iduc̄ ad obe
diētiā dī dr̄ dī reuerētia. Dictat
eqdē ipsa natura reuerētiā exhi/
bēdā fore sūmo iꝑatori celi t̄re āgeloꝝ ⁊
hoiuȝ oiuȝq̄ȝ creaturaꝝ. Ho āt maxie sūt
cū oi mādata ꝟuāt̄ ad q̄ ipse hoies ligauit
rōabilit̄ maxime ꝑꝑ tria. po ꝓpter auxili
ationem. 2o ꝓpter iustificatōeȝ. 3o ꝓpter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

humiliationē. p° deus rõabilit̃ obliga
uit hoīes ad obſeruãtiã mãdatoꝝ pp au/
xiliatõeꝫ: ut ſic auxiliū hẽrꝫ libeꝝ arbitriū
qđ potat a bono ðficē ⁊ ī malū declinare.
Quã ut iqt Hiероꝰ ad Demet̃. V. Vtr̃
que nos poſſe voluit optimꝰ creator: ſꝫ fa
cer̃ tm̃ qđ ipetrauit. Et ſi obiȷceret̃ ꝙ ob
ligatio repugnat libertati. Et vt Augꝰ.
dicit ſup̃ Gen. ad lr̃am. Melioꝛes iudi
cauit hoīes q ei liberalit̃ deſuirēt. Si g°
a pricipio deꝰ reliqt hoīem ī manu ꝯſilij
ſui dãdo ei libertatē arbitrij: vr̃ ꝙ nullo
mõ debuerit adder̃ obligationē pcepti
Rñderi põt ſꝫ Boñ. ꝙ obligatio ad bo
nū nõ repugnat libertati ſimplr̄: ſꝫ repu
gnat libtati peccãdi. Quãto ãt qs magis
inhereret v̄tutibus ⁊ euitat pctã: tãto libe
rioꝛ eē cēſetur. qđ plene oñdi in ſermone
p° de virtutibꝰ Et h° expſſe aſſeruit Tul
lius ī padoxis. Dictū iquit ē ab eruditiſ
ſimis neminē niſi ſapiētē libeꝝ eſſe. naꝫ
cū ſuitꝰ ſit oƀia fracti aī atqꝫ abiecti ⁊ ar/
bitrio ſuo carētis qs negꝫ oēs leues: oēſ
cupidos. oēs deniqꝫ ipꝛobos eē ſuos. h
ille. 2°. deꝰ rõabilit̃ obligauit hoīeſ ad ob
ſuãtiã pceptoꝝ pp iuſtificatõꝫ. Decēs
nãqꝫ ē iuſtū iudicē ſm merita retribuere
ſꝫ meritū ⁊ demeritū nõ hꝫ locū vbi nulla
cadit obligatio legis: qre ꝯueniēs fuit vt
deus hoīeꝫ cui ꝯtulerat libeꝝ arbitriū ſꝫ
iuſticiã remūeraret. Qđ ſi obiȷcēt̃ ꝙ ma
ioꝛis liberalitatis ē dar̃ aliqd ſine merito
q̄ꝫ cū merito: ⁊ deꝰ ē liberaliſſimꝰ. g° vr̃
ꝙ debuit hoī dare btitudinē ſine merito
⁊ pꝯñs ſiñ mãdatoꝝ obligatõe. Dici põt
ꝙ lꝫ hoc ueꝝ ſit ex pte dei dãtis btitudīeꝫ
ſine merito. nõ tñ ē tãte gl̃ie ⁊ excellentie
ex pte ſuſcipiētis. Et qm̃ dñs in ꝯferēdo
pmiū ñ tm̃ attēdit ſue libalitatis māifeſta
tõꝫ: imo ēt ⁊ gl̃ie nr̃e pmotõꝫ. hic ē ꝙ ma
luit nobꝰ dare etnã btitudinē p iplctioneꝫ
mãdatoꝝ ⁊ meritū obie q̄ꝫ nullo merito
pcedēte: nꝫ ppea merita nr̃a ðrogãt di
uine libalitati: qꝛ deꝰ remūerat vltra ꝯdi
gnū. Ob qđ Hieroꝰ i qõnibꝰ ad Helbi
diã exclamat. d. O quãta btitudo, p puis
magna recipe. etna p breuibꝰ: p moritu
ris ſp vinētia: ⁊ hr̃e deū debitoꝛē. Et idē
ad Celãtiã igt. Quid tã igratū. qd tã ſup

bū videri põt q̄ꝫ aduerſus eiꝰ viuē volun
tatē: q iõ aliqd ipat vt cãs hēat remūeran
di. Neqꝫ. n. obſeqi nr̄i deꝰ idiget: ſꝫ nos
illiꝰ idigemꝰ ipio. h ille. 3° rõabilit̃ deꝰ
obligauit hoīes ad obſeruãda mãdata, p
pter hūiliatõꝫ. Decēs nãqꝫ erat ut hõ de
um cognoſceret ſupioꝛē ⁊ dñm ſuū. ſe ãt
ſuū ⁊ iſerioꝛē. Et ſi ad eiꝰ famulatū ꝯcta
mouet̃ eiqꝫ obediūt vt iſēſibilia elemēta
tra. aq̄. aer. ignis. planete. herbe. arbo/
res. ⁊ pecoꝛa. cãpi. fõteſ. flumia. maria.
volucres celi. piſces maris. ſol. lūa. ⁊ ſtel
le. ⁊ celeſtia coꝛpa: q̄ntomagis hõ ſui cre
atoꝛis ipio parere dꝫ. Sꝫ heu heu. qꝛ i oꝛ
dine creaturaꝝ nulla ē tã ptinax tã pſūp/
tuoſa tãq̄ꝫ temeraria ad ꝯtēnēdū deū q̄ꝫ
igratiſſimꝰ hõ. Quia vt ait Augꝰ ad he
remitas. Ad nutū dei ſol ſua via nõ deui
at. nõ luna. nõ ſtelle. Cãpi decoꝛãt̃ floꝛi
bus. frõdibꝰ criſpat̃ ſilua. i nemoꝛe citha
rizat auicula. Inſenſibilia ⁊ irrõnabilia
obediūt deo. ſolꝰ hõ dei volūtati reſiſtit.
h ille. Expgiſcimini itaqꝫ o pctõres ⁊ au
dite loquētē deū Deuto. 4. c. dicentēqꝫ.
Cuſtodite mãdata mea que ego pcipio
vob. ⁊ ð h° xp̄s deꝰ nr̄ Ioh. 14. dicebat.
Si diligitis me mãdata mea ſuate. Qđ
deo ē obediedū: qꝛ p obediētiã aſſeqt̃ hõ
bõa tpalia: ſpūalia: ⁊ etna. Capitulū. 3.

Ertiū qđ nos iducere dꝫ ad obe
diēdū deo ē obedientie efficacia.
Eſt qdē oƀia efficaciſſima ad ipe
trãdū maxie tria bona. Primū tpale. 2m
ſpūale. Tertiū etnale. p° oƀia eſt efficax
ad ipetrãdum bonū tpale. ſ. pſpitatem ⁊
reꝝ tpalium abūdãtiam. Qđ imoꝛtalis
deus Leuit. 26. ſic declarauit. d. Si i pꝛe
ceptis meis ãbulaueritis ⁊ mãdata mea
cuſtodieritis ⁊ feceritis ea: dabo vobis
pluuias tpoꝛibꝰ ſuis. Terra gignet ger
men ſuū: ⁊ pomis arboꝛes replebuntur.
Apphendet meſſiū tritura videmiã: ⁊ ui
demia occupabit ſemētē. ⁊ comedetis pa
nem vr̄m in ſaturitate: ⁊ abſqꝫ pauoꝛe ha
bitabitis in tra vr̄a. Dabo paceꝫ i finibꝰ
vr̄is: doꝛmietis ⁊ nõ erit q exterreat. Au
ferã malas beſtias: ⁊ gladiꝰ nõ trãſibit i
mios vr̄os. Perſeqmini inimicos vr̄oſ
⁊ coꝛruēt corã vob. pſequēt̃ qnqꝫ ð ur̄is

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

centū aliē[n]os: ⁊ centū ex vobis decē mi/
lia. Cadēt iimici vr̄i i ɔ̄spcū vr̄o gladio.
Respiciā vos ⁊ crescē faciā ⁊ mľtiplicabi
mini. Et firmabo pc̄m meū uobiscū. Co
medetis vetustissima veteꝝ: vetera no/
uis supuenīētibꝰ ꝓijcietis. Ponā taber
naculū meū i medio vr̄i ⁊ nō abijciet vos
aīa mea. Ambulabo inter vos ⁊ ero vr̄
deꝰ. vosq; eritis ppľus meꝰ. h ibi. Hec s̄t
ꝓmissiones q̄s audiuimꝰ a deo factas in
qbꝰ tp̄alia bona offerūt possidēda obs/
uātibꝰ dei mādata. S; ecōtra iobediēti/
bꝰ i dcō. c. sic deꝰ oīpotēs ɔ̄minat. d. Si
sp̄reueritis leges meas ⁊ iudicia mea cō
tēpseritis vt nō faciatis ea q̄ a me cōstitu
ta sūt ⁊ ad irritū ꝑducatis pactū meū: ego
hō quoq; faciā vob. Visitabo vos velo
citer egestate ⁊ ardore qui ɔ̄ficiat oculos
vr̄os: ⁊ ɔ̄sumat aīas vr̄as. frustra seretis
semētē: q̄ ab hostibꝰ deuorabit. Ponā fa
ciē meā ɔ̄ vos ⁊ corruetis corā hostibus
vr̄is: ⁊ subijciemini his q oderūt vos: fu
gietisq; nemine ꝑsequēte. Si nāt nec sic
obedieritis mihi: addā ad correptōes ve
stras septuplū pp pctā vr̄a ⁊ ɔ̄terā supbiā
duritie vr̄e: daboq; vob celū desup sicͭ fe
rū ⁊ t̄rā eneā. Cōsumet i cassū labor vr̄:
n̄ ꝓferet t̄ra germē suū: nec arbores po/
ma ꝑbebūt. Si ābulaueritis ex aduerso
mihi: nec volueritis audire me: addā ad
plagas vr̄as vsq; i septuplū pp pcā vr̄a.
Jnmittā i vob bestias agri q̄ ɔ̄sumāt vos
⁊ pecc̄oa vr̄a: ⁊ ad paucitatē cūcta redigāt
desteq; fiāt vie vr̄e. Q̄ď si nec sic volue
ritis recipe disciplinā: s; ābulaueritis ex
adūso mihi: ego quoq; ɔ̄ vos icedā ⁊ ꝑ
cutiā vos septies pp ꝑctā vr̄a: iducāq; sr̄
vos gladiū vltorē federis mei. Cūq; cō
fugeritis i vrbes mittā pestilētiā i medio
ur̄i ⁊c̄. ibi. 2° obediētia ē efficax ad ipetrā
dū bonū sp̄ūale dī. s. gr̄a; amicitiā ⁊ beni
uolētiā. Nec fuit illa decora virtꝰ pp quā
Abrahā meruit audir āgelū sibi. d. Per
me metipsū iuraui dic̄ dn̄s: q; fecisti rem
hāc ⁊ n̄ pepcisti filio tuo vnigēito pp me
bn̄dicā tibi ⁊ mľtiplicabo semē tuū sicut
stellas celi: ⁊ velut arenā q̄ ē i littore ma
ris. Possidebit semē tuū pōtas iimicoꝝ
suoꝝ. ⁊ bn̄dicent̄ i semie tuo oēs gētes ter
re: q; obedisti voci mee. Grāde admirā
dūq; obsequiū deo p̄stitit Abrahā: vt ei o
bediret: s; maiora ɔ̄secutꝰ ē diuie libera
litatis bn̄ficia. Tētauit sigdē deꝰ illū. sic
scribit̄ Gen̄. 22. i. expientiā fecͭ. f; Nico.
ď lira. n̄ pp se s; pp alioꝝ exēplū: ut filiū
suū dilectū ⁊ vnigēitū imolaret i mōte:
qď vtiq; grauissimū erat iperiū. p° q; in
iūgebat̄ ei vt re sibi carissima se priuaret.
2° q; filiū suū occidi ⁊ mori violēta mō
te pateret̄. 3° q; ad hō exequēdū ⁊ ɔ̄mit
tēdū suis ꝓprijs manibꝰ astrīgebat̄. 4°
q; filiꝰ ille vnigenitus erat: neq; alium
ex libera vxore filiū hēbat. 5°. q; mira
culose illū genuerat senex iā centū anno
rū cū vxore vetula ⁊ sterili. 6°. q; ma/
gna ꝓmissio fc̄tā erat Abrahe ď ipo. 7°
q; ipse Jsaac solatiū erat mr̄i sue: ⁊ bacu
lus senectutis patris. 8°. q; debebat eū
nō solū occidere: s; ēt i igne vrere. 9°.
q; noluit deus eū statim audito precepto
illud ꝑficere: sed triduo ꝑseuerare quous
q; venirent ad mōtem ad quē potuissent
citius ꝓperare. Sed iō deo volēte vsq;
i tertiū diē ibidē nō ꝑuenerāt: vt sic ma
gis lucesceret firmitas volūtatis Abra/
he: s̄m Nico. de lira. Vn̄ ⁊ glo. Gen̄.
22. ait. Nō ē iussus Abrahā statim occi/
dere filiū: s; ꝑ triduū ducere ad imolatio
nis locū: ut lōgitudine tp̄is tētatio auge
retur ⁊ crescentibꝰ curis paterna viscera
cruciarent̄. Accepto itaq; precepto tam
difficili Abrahā nō se excusauit nec pre/
cepti cām interrogauit: neq; i eius execu
tione filij blādiētis dulci p̄ntia mutatꝰ ē
a ꝓposito. Jbāt simul: erātq; cū eis duo
famuli domus q ligna inciderant ꝓ ho/
locausto. ⁊ die tertio remanentibus illis
cū asino tulit Abraha; ligna ⁊ iposuit su
ꝑ Jsaac filiū suū: qui f; Josephū agebat
tūc annū. 25. Jpse vō Abrahā portabat
in manibus suis ignem ⁊ gladiū. O q̄;
reuerēter cu; ꝑgerent duo simul dicebat
Jsaac pr̄i suo. Ecce ignis ⁊ ligna ubi est
victima holocausti. O q̄; ardēt r̄ndebat
ei pr̄ seipsū supans: seipsū uicēs. Dn̄s ꝓ
uidebit sibi victimā holocausti fili mi. uo
luntate sensualitatis forte secum tacite
colloquente atq; dicente. Tu es victima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

quem ego ꝓprijs manibus interficiam:
quē adurā super altare vt satisfaciaꝫ deo
nr̄o. O quale spectaculū. o quale ṽtutis
exēplum mente īspicere illos: postq̄ꝫ ve
nerūt in mōtē: postq̄ꝫ ibi ꝯstruxerūt alta
re: postq̄ꝫ deniqꝫ sup illud ligna ꝯposu
ere Inquit. n. Josephus i pº ātiq̄tatū li.
ꝙ Abrahā an̄q̄ꝫ filiū ligasset aduocauit il
lū ad se: dixitqꝫ illi. O puer quē inūeris
votis optaui a deo mihi ꝯferri: ⁊ dū ꝑue
nisses ad vitā nihil ē ꝙ ꝓ alimēto tuo n̄
feci. Nleqꝫ me feliciorē magis arbitrabar
q̄ꝫ cū te ad hāc videre etatē successorem
mei pricipatꝰ reliquē. Cōgaudebā: q̄ꝛ di
volūtate tuꝰ pr̄ sū factꝰ. denuo ſm eiꝰ pla
citū te reponā. Hāc fortiter porta dicatō
nē. Deo nāqꝫ te cedo q mihi ꝑ oia placi
dus fuit ⁊ suffragator. Natꝰ gº morere n̄
cōi mō hac vita egrediēs: sꝫ a pr̄e ꝓprio
oblatꝰ ꝯctoꝝ ob legitimū sacrificiū. Reō
n. q̄ꝛ te dignū iudicauerit nō egritudine
nec bello: nec q̄libet alia passiōe que solet
hoibꝰ accidē: hac vita liberare: sꝫ cū igni
⁊ sacrificijs tuā aiaꝫ suscipe: ⁊ apud se re
tinere. Eritqꝫ de cetō mei curā hn̄s sene
ctutē regēs: qua gr̄a te maxie nutriebaꝫ
Auditis his: Isaac hūili voce pr̄i rn̄dit.
O pr̄ mi colēdissime rē audio grādeꝫ ac
durā. Asseris te pr̄em meū velle me pro
prijs mānibꝰ iterficē ⁊ igne adurē vt obe/
dias deo. Doleo nēpe gratissime iuuētu
tis mee florē amittē. Doleo pr̄is mei me
diligētis expiri i me gladiū sentiētis. Do
leo isup tali mō deserer̄ dilectā mr̄eꝫ ⁊ te
pr̄eꝫ meū cui pauerā i hac senectute sua i
oibꝰ subuenire. O care gēitor. o pr̄ amā
tissime credebā me eē baculū senectutis
tue ⁊ ecce mihi dicis vt fortit̄ ferā mortē
ꝑ te mihi isferēdā. O iaudita res. o admi
rādū nouū quo uiscera mea ꝯmouēt̄: aia
turbat̄: ⁊ coꝛ vndiqꝫ vexat̄ āgustia. Ve
rūtn̄ pr̄ mi dulcissime: q̄ꝛ sic plꝫ deo ita fi
at. Et si nūquā hº fieri ille mādasset ⁊ tu
tm̄ iubēs adhuc ꝓmptissimꝰ obedirē. nō
fugiā a tua p̄ntia. nō me defēdā. ⁊ huius
mōi ṽbis ꝓstrauit se i t̄rā: pr̄ēꝫqꝫ adhuc
alloq̄bat̄. d. Pēs me filiū tuū ad uota pr̄:
strige manꝰ meas ⁊ pedes meos funibꝰ.
iꝛfice me: sic tibi ⁊ deo nr̄o plꝫ: O qd erat
videre venerādū sen ē illū mirādo feruo
rē ligare manꝰ ⁊ pedes filij: eleuātēq̄:
euaginatū gladiū vt illū ꝑimeret. O iau
dita obediētia pr̄is ⁊ filij. o vtriusqꝫ ar/
dētissima volūtas ad obsequēdū deo. O
deiqꝫ imēsa diuie largitatis bn̄ficia eisdē
collata: Multo qdē susceperūt ābo āpliora
dona a libalissimo dō q̄ꝫ fuerit illoꝝ ad o
bediēdū ꝯmēdabil' feruoꝛ volūtatis. 5º
obediētia ē efficax ad ipetrādū bonū eter
nale: diximꝰ. n. i precedētibꝰ ſmōibꝰ quē
admodū deꝰ bn̄dictꝰ largit̄ etne vite pre/
miū oibꝰ ſuātibꝰ eiꝰ madata. sꝫ tāta ē hūa
na neq̄tia ꝙ magis hoies diabolo obedi
re volūt q̄ꝫ dō. Clamat deꝰ. Non hebis
deos alienos. Et diabolꝰ dicit. Sint tibi
dij tui tp̄alia bona que magis q̄ꝫ deum
diligas. Noli scripturis credere. Noli
debita vota ꝯplere. supstitiōes: icātatiōes
⁊ diuinationes sectare. Cultū dei negli/
gas ⁊ ꝯtemnas. Sacris locis atqꝫ perso
nis reuerentiā nullā exhibeas. Ec lesia
sticas leges atqꝫ censuras despicias. vo
ciqꝫ mee obedias vt deuꝫ minime colas.
Clamat deꝰ. Nō assumes nomē dei tui
in vanū. Et diabolus. d. Sis ꝑiurꝰ blas
phema sepius. maledic nomē sāctū dei ⁊
oium sanctorum suoꝛuꝫ ac matris eius.
nomēqꝫ meū in oibus tuis opibus fre/
quentius commemora; ⁊ dei nomen in
turpibus cantilenis admisce. Clamat de
us. Sabbata sanctifices. Et diabolꝰ. d.
Diebus festiuis nulla sit i te mēoria dei.
nulla recordatio salutis ꝓprie ⁊ eternoꝝ
bonorum. Ecclesias fugias ⁊ predicatio
nes euāgelij: ad quas si accesseris nullā
modestiā seruet̄. Vano aspectu mł'ieres
⁊ viros circūspice. vestibꝰ ihonestis illis
diebus vtere. Ludo choreis atqꝫ tripu/
dijs tempus expēdas: ⁊ pro lucro tp̄ali si
qd operis facere poteris facias Clamat
deus. Honora patrem ⁊c̄. Et diabolus
dicit parentibus tuis in festis sis: disci/
plinam eorum ⁊ correctionem fuge. pie/
tatem reuerentiam ⁊ obedientiam eis d̄
nega. contumelijs illos affice. ⁊ si potes
ṽbis verbera adde: atqꝫ de domo illos
expelle. Clamat deus. Nō occides. Et
diabolꝰ. d. Iniuriā noli sufferr̄: sume de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

inimicis vindictã. da locũ ire. ꝑcute. iter
fice. ⁊ que nõ potes manu ꝓſequẽ corde
Clamat deꝰ. Nõ mecchaberis. Et diaꝰ.
dič. Nullũ ſit pc̃tũ qð nõ ꝑtrãſeat luxuria
tua. Nõ erubeſcas adľterari: fornicari: i
ceſtũ: molliciẽ ſacrilegiũ: ⁊ ſodomiã nefã
diſſimã: ⁊ inoiabilẽ ꝑpetrať. Clamat de
us. Nõ furtũ facies. Et diaꝰ dič. Rape
depdare furare q̃ztũ potes. Nulla ſit tibi
ꝯſcia ꝑꝑ lucrũ ð ꝑiurijs: ð mẽdacijs: de
fraude: ð ſimulatõibꝰ: de iiuſticia: ð vſu
ris: ð extorſionibꝰ: ð malis ꝯ̃ctibꝰ: ⁊ ð ex
cõicatõibꝰ. Clamat deꝰ. Nõ dices falſũ
teſtimoniũ ꝯ̃ ꝓximũ tuũ. Et diabolꝰ ait.
Loquẽ fine mẽſura i dedecꝰ alioꝝ. ðtra
de vicinis: extraneis: ſacerdotibꝰ religio
ſis ꝑlatis: dñis: ꝟginibꝰ: viduis: ⁊ cõiu
gatis. Clamat Deꝰ. Nõ ꝯcupiſces vxo
rẽ ꝓximi tui. Et diabolꝰ dič. O ẽs muli
eres q̃s videſ ꝯcupiſce ⁊ voluptuoſa mẽ
te deſidera. Clamat deꝰ nõ ꝯcupiſces rẽ
ꝓximi tui. Et diabolꝰ dič. Appõe cor tu
uz ad alioꝝ bõa. ðſidera mortẽ ꝓpinquoꝝ
tuoꝝ: vt coꝝ bõa ad manꝰ tuas ꝑueniãt.
Et tñ ſine ꝯꝑatõe magis audiť vox dia-
boli q̃z dei. O extrẽa demẽtia. o ſtulticia
ꝑniciosiſſima ſuire diabolo ꝓ eternis i-
cẽdijs: ⁊ relinquẽ deũ liberalẽ ⁊ munificẽ
tiſſimũ q ſuis ⁊ amicis ſuis polliceť gau
dia ꝑadiſi: ad que nos ꝑducat xp̃s dei fi-
liꝰ q viuit ⁊ regnat ꝑ infinita ſcľa Amẽ.

Feria. 4. pꝰ dñicã i ſeptuageſima. de i
finita miſicordia di q̃ ipſe pr̃ pijſſimꝰ dul
ciſſime vocat aiaz ad pniaz: oẽs ẽt peſſi-
mos pctõres ꝓmittẽs eis liberaliter in-
dulgentiam ⁊ remiſſionem. Sermo. 4.

Vox dilecti mei

pulſãtis. Aperi mihi ſoror
mea ſpõſa. Hic peccatricis
ad pniaz redire diſpoſite. ꝟ
ba ſunt iſta orginaliť. Cãti. 5. c. Piiſſi
mꝰ omniũ pr̃ deus offert pctõribꝰ vt oc-
caſionẽ hẽant ad eũ reuertẽdi vberrimũ
fontẽ ⁊ indeficiẽtẽ. ⁊ inhauribilẽ miſicor
die ſue. Neq̃z vnq̃z tã grãdis pctõr inuẽ
tus ẽ q ad eũ cõfugere volens nõ fuerit
benigne miſicõdiſſimeq̃z ſuſceptꝰ. Hec
ẽ illa miſicordia que fiduciã preſtare dz
cunctis peccatoribus ne vnq̃z deſperẽt.
Hec ẽ illa decora ⁊ formoſa regina: que
ſꝑ aſſtat a dextris dei i ueſtitu ð aurato cir
cũdata varietate. hec ẽ q̃ blãda voce hũili
ſmone delinquẽtes admonet: vt ad fõtẽ
aque viue deũ ꝓpitiũ atq̃z benignũ cur-
rãt ſitiẽtes. Et qm̃ multoꝝ corda molliri
nolũt. ⁊ duriora ſaxis i dies obſtinanť in
malo. ſtatui i hoc ſmone ꝟba facere de
iocundiſſima voce miſicordie dei q̃ ipſe
dilectꝰ aiaꝝ ſpõſus illas i pctis errãtes li
beraliſſime aduocat: vt ð erratis ꝯpũcte
veniã ⁊ idulgẽtiã ſuſcipiãt. Qð bñ ſcẽſit
aia peccatrix diſpoſita iã ꝑterita mala cor
rigẽ: ⁊ ð cetero a futuriſ caueř. d. i ꝟbis
nõtis in themate. Vox dilecti mei q crea
uit me: q me fec̃: q me redemit: qui mihi
polliceť gaudia ꝑadiſi pulſãtis ꝑ itrinſe
cas iſpiratões: ꝑ extriſecas monitões: ꝑ
ſpũales illumiatões ꝑ ſacroꝝ diſpoſitõz.
Aꝑi mihi. ſ. cor tuum o ſoror mea. o aia
mea ad meã imaginẽ ⁊ ſiľitudinẽ facta.
O ſpõſa mea quã deſpõſaui mihi in fide
cũ ſacꝝ ſuſcepiſti baptiſma. ⁊ ego tibi me
am grãz ſũ largitꝰ. Aꝑi iquã mihi vt au
dias me exhortãtẽ te q̃tenuſ pniam agas
⁊ pctõꝝ tuoꝝ veniã idulgẽtiãq̃z a miſeri
cordia mea abunde ſuſcipias. In qbus
ꝟbis de voce miſicordie dei aiam vocã
tis tria myſteria proponimus ꝯtẽplãda.
Primũ dř reuelationis.
Secundum ampliationis.
Tertium accelerationis.

De preconijs ⁊ laudibꝰ miſericordie
dei que peccatoribus demonſtrantur in
ſcripturis figuris. ⁊ exemplis. Caplʒ. j.

Rimũ myſteriũ ꝯtẽplãdũ dř re
uelationis i quo exquirere lʒ q̃lič
dei miſericordia q̃ pctõres allicit
reuelata ⁊ preconizata eſt. Et ad hᵒ dico
q miſicordia ipſa maxime manifeſtať in
tribꝰ. pᵒ i ſcripturis. 2ᵒ i enigmatibꝰ ⁊ fi
guriſ. 3ᵒ i exẽplis. pᵒ mãifeſtať ⁊ řuelať
ꝑconiũ miſicordie di i ſcripturis q̃ videť
eẽ lr̃e q̃ſi q̃dã familiares ⁊ domeſtice ex
cãcellaria celi ad miſos pctõres ex ꝑte vi
uẽtis dei miſſe ac ðſtinate. Iõ reuerẽter
atq̃z iocũde illaꝝ lectõ a cũctiſ ẽ audiẽda.
Dicãt igiť ꝓphe ⁊ ſci qa ſerũt ð miſicor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Moyſes ad deũ loquẽs Exo.34. iqt ſic
Dñator dñe deꝰ miſericors ⁊ clemẽs pa
tiẽs ⁊ multe miſatõiſ. Et Deutᵒ.4. Re
uertis ad dñm deũ tuũ ⁊ audieſ vocẽ eiꝰ
q2 deꝰ miſicors dñs deꝰ tuꝰ. Et ſapiens:
Ecc.2. Pius ⁊ miſicors ẽ deꝰ ⁊ remit
tit in die tribulatõis pctã. Et.c.17. Q̃ꝫ
magna miſicordia dñi ⁊ ꝓpitiatio illius
ꝯuertẽtibꝰ ad ſe. Et.c.18. Quis adijciet
enarrare miſericordiã eiꝰ. Et.51.c. Le
tet aia vr̃a i miſicordia eiꝰ. Et Sap.xi.
Miſereris oium qm̃ oia potes. Et.15.
Tu aũt dñe ſuauis ⁊ verꝰ es patiẽs ⁊ i mi
ſericordia diſponẽſ oia. Et ꝑ Iſa.55. do
minus ait. Derelinquat ipiꝰ viã ſuã ⁊ vir
iniquꝰ co.ſ. ⁊ re.ad.d. ⁊ mi.e. ⁊.ad. d.
n.q.m. ẽ ad ignoſcẽdũ. Et.58. Inuoca
bis ⁊ dñs exaudiet. clamabis ⁊ dicet: Ec
ce adſũ q2 miſericors ſũ dñs deꝰ tuꝰ. Et
54. In miſericordia ſempit̃na miſicors
ſũ tui dicit redẽptor tuꝰ dñs. Et Iohel.2
Cõuertimini ad dñm deũ vr̃m: q2 beni
gnus ⁊ miſericors ẽ patiẽs ⁊ multe miſi
cordie: ⁊ p̄ſtabil' ſuꝑ malicia populi. Et
Ionas.4. Scio inqt q2 tu deꝰ clemẽs ⁊
miſericors es patiẽs ⁊ multe miſatõis.
Et David.ps.99. Laudate nomẽ eius
qm̃ ſuauis ẽ dñs i eternũ miſicordia eiꝰ.
Et ps.26. Magnificata ẽ vſqȝ ad celos
miſicordia tua. Et ps.85. Tu aũt dñe ſu
auis ⁊ mitis ⁊ multe miſicordie oibus i
uocãtibus te. Et ps.50. Miſerere mei
deꝰ ſcḋm magnã miſericordiã tuã. Et ps.
129. idẽ hẽt. Et Petrꝰ.i.epl'a.i.c. Bñ
dictꝰ deꝰ ⁊ pr̃ dñi nr̃i ieſu xp̄i q ſcḋm magnã
miſericordiã ſuã regenerauit nos in ſpẽ
viuã. Et Pau. Eph.2.c. deꝰ diues eſt i
miſericordia. Et.2. Cor.pᵒ Bñdictus
deus. ⁊.p.d.n.i.x.pr̃.m. ⁊.d. t.cõ.qui.
cõ.n.o.tri.nr̃a. Et cytbariſta ſpũs ſãcti
Vgo glorioſiſſima Luce.2. Et miſericor
dia eiꝰ a ꝓgenie.i.ꝓ.ti.eum. ⁊ Luce.6.
Eſtote miſicordes ſic̃ ⁊ pr̃ vr̃ celeſtis mi
ſicors ẽ. Et Hieroꝰ. de pe.di.i.i.c. Q2
diuinitatis natura ait. Diuinitatis nat̃a
clemẽs ẽ: ⁊ pia magiſqȝ ad idulgẽtiã ꝓ
na q̄ȝ ad vidictã q̄ nõ vult mortẽ pctõris
ſȝ ut magiſ ꝯuertat̃: ⁊ uiuat. Et idẽ Hie
roꝰ i.c. vide de pe.di.i. Vide beignum

dñm miſericordiã cũ ſeueritate miſcẽtẽ.
Et Ambroꝰ li.ꝺ pe. Deꝰ miſericordiaȝ
ſuã oibꝰ ꝓmiſit: ⁊ relaxãdi licẽtiã ſacer
dotibꝰ ſuis ſine vlla exceptõe ꝯceſſit. Et
26.q.6.c. his q. Miſicordie dñi nec mẽ
ſuras poſſumus ponẽ: nec t̃pa diffinire.
Ex qbꝰ oibꝰ app̄hẽdimꝰ deũ nr̃ȝ bẽignũ
eſſe miſicordẽ ⁊ piũ. 2ᵒ manifeſtat̃ ⁊ re
uelat̃ p̄coniũ miſicordie dei in enigmati
bꝰ ⁊ figuris. Loq̄bat̃ ſepe dñs ihs in pa
bolis ſcḋm morẽ paleſtinoꝝ: vt dicit Ni
colaꝰ de lira. Qm̃ ſic clariꝰ potuit Vitas
eluceſcere maxie idiotis ⁊ rudibꝰ ꝓut te
ſtat̃. Dio.i.c. cele. hierar. ⁊ iõ ad ſuaȝ ⁊
pr̃is eiꝰ miſicordiã notificãdã vſus ẽ tri
plici enigmate ſeu metaphora i ꝑabola ꝑ
cũ dicta. Pria fuit de egroto patiẽte ꝺ
qua Math.9.c. vbi audiẽs murmurati
ones phẽoꝝ q ei detrahebãt: q2 cũ publi
canis ⁊ pctõribꝰ mãducaret ait. Nõ ẽ opꝰ
valẽtibꝰ medicꝰ: ſȝ male hñtibꝰ. eũtes aũt
diſcite: qd ẽ miſericordiã volo ⁊ nõ ſacri
ficiũ. Nõ.n. veñi vocare iuſtos ſȝ pctõreſ
Scḋa ꝑabola ẽ de paſtore ꝑditã ouem
regrẽte. de qua Luce.15. ſcribit̃ ꝙ dimiſ
ſis.99. alijs ouibꝰ i deſ'to ſollicitꝰ paſtor
oberrãtẽ vnã ouẽ.i. deꝰ peccatricẽ aiam
ꝑq̄ſiuit diligent̃: iuentãqȝ cuſtodiuit inta
ctã: ipoſuitqȝ ſuꝑ hũeros ſuos gaudens
remittendo.ſ. ſibi penitenti potentia ſua
oia pctã atqȝ delicta. Tertia ꝑabola eſt
ꝺ filio ꝓdigo ad pr̃em poſtq̄ȝ oia diſſipa
uerat reuertente: ꝑ quẽ ut Hieroꝰ iquit
ad Damaſũ papã ꝺ filio ꝓdigo. pctõr hõ
Vc penitẽs itelligit̃ quẽ cũ vidiſſȝ a lõge
pr̃ miſicordia motꝰ occurrit illi cadenſqȝ
ſuꝑ collũ illiꝰ oſculatꝰ ẽ eũ nihil illi iprope
rauit: nõ triſtẽ vultũ aut turbulentã faciẽ
oñdit: nõ aſꝑis verbis contriſtauit: ſȝ q̄ȝ
letanter in domũ eũ itroduxit: afferri fec̃
veſtimenta ⁊ ãnulũ: ꝯuiuium ſolẽne pre
parauit. choreaſqȝ cantus ⁊ ſonoꝝ melo
dias i domo eſſe iuſſit: q2 recuperauerat
filium mortuum ⁊ perditum: per quem i
telligimus peccatorem compunctum cui
deus ſe gratioſiſſimum exhibet. 3ᵒ ma
nifeſtatur ⁊ reuelat̃ p̄coniũ miſicordie
dei i exẽplis. Quotquot.n. iuenti ſũt pec
catores q ab illo ueniã poſtularũt oẽs fue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

rũt exauditi ſicut pꝫ i veteri ⁊ nouo teſta
mẽ o. Dauid eq̃dẽ ꝑ pniam adulterij ſi
mul ⁊ homicidij a miſicordẽ deo veniaꝫ
ipetrauit. De cuiꝰ pnia Hieronymꝰ ad
Sabinianũ diaconẽ lapſũ ita ſcribit. To
tã pniam oñdit pſalmꝰ .50. qñ igreſſus ẽ
Dauid ad vxorẽ Vrie ⁊ a Natan ꝓphe
ta correptꝰ rñdit dicẽs. Peccaui. ſtatim
que meruit audire: ⁊ dñs abſtulit pctm̃
tuũ a te. Adl'terio eni iũxerat homicidiũ
⁊ ide cõuerſus ad lachrymas. Miſere
re mei deus ſm magnã miſicordiã tuã.
Magnũ eni pctm̃ magna idigebat miſe
ricordia. vñ iungit ⁊ dicit. Multũ laua
me ab iniq̃tate mea: ⁊ a pectõ meo mũda
me. qm̃ iniq̃taẽ meã ego cognoſco ⁊ de/
lictũ meũ ꝯ m̃ ẽ ſꝑ. tibi ſoli peccaui. Rex
eni aliũ nõ timebat. ⁊ malũ corã te feci vt
iuſtificeris i ſmonibꝰ tuis ⁊ vincas cuꝫ
iudicaris. Concluſit deꝰ oĩa ſub pctõ vt
oibus miſereaꝛ. tãtũq3 ꝓfecit vt dudum
pctõꝝ ⁊ penitẽs trãſierit i magiſtrũ vt di/
cat. Docebo iniquos vias tuas. hec ille.
Et idẽ ad Oceanũ de Dauid loquẽs in
q̃t. Dauid ſci ⁊ mãſuetiſſimi viri homi/
cidiũ pͥter ⁊ adulteriũ ſeptẽ dieꝝ emẽda
uit fames. Iacebat i terra volutabaꝛ i ci
nẽ: ⁊ oblitꝰ regie maieſtatis lumẽ q̃rebat
i tenebris. illũq3 tm̃ reſpiciẽs quẽ offẽde
rat lachrymabili voce dicebat. Tibi ſoli
peccaui: ⁊ malũ corã te feci: ⁊ redde mihi
leticiã ſalutaris tui: ⁊ ſpũ pͥcipali ꝯfirma
me. Atq3 ita factũ ẽ vt q me docuerat v/
tutibꝰ ſuis quõ ſtãs ñ caderẽ: doceret ꝑ
pniam quõ cadẽs reſurgerẽ. h ille. Que
oĩa notãꝛ .2. Regũ .12. c. ẽ ⁊ ꝺ niniuitis
exẽplũ: ꝺ qbꝰ hẽtur li. Ione ꝑ totũ. ⁊ de
pe. di. i. i. c. Niniuite. vbi dꝛ. Niniuite
quos dñs i euãgelio ꝯmẽdat pniaꝫ egerĩt
i ꝑdicatõe Ione: ⁊ ex miſicordia dñi in/
dulgẽtiã ꝯſecuti ſubuerſiõis iteritũ ſubt
fugẽ meruerũt. hec ibi. Et vt breuiꝛ per
ſtringã exẽpla adduco. illꝺ dcm Berñ.
ſmõe .22. ad ſhm ꝺ ſua miſicordia loqñ
tis vbi ait. O io ꝑꝑ mãſuetudinẽ q̃ de te
ꝑdicaꝛ curremꝰ pꝰ te dñe yhu: audiẽtes
ꝙ pauperẽ ñ ſꝑnas: pctõꝛẽ ñ horreas: ñ
horruiſti ꝯfitẽtẽ latronẽ: nõ lachrymãtẽ
peccatricẽ: nõ chananeã ſupplicãtẽ: nõ ꝺ
phẽſã i adulterio: ñ ſedẽtẽ i theloneo: ñ
ſupplicãtẽ pblicanũ: ñ negãtẽ diſcipulũ ñ
ꝑſecutorẽ diſcipl'oꝝ: ñ ipſos crucifixõres
tuos. hec ille. Expꝑgiſcimi igiꝛ o peccatri
ces aĩe. Audiuiſtis o pctõres vocẽ dei q
miſicordiã ſuã ifinitã vob ꝺclarauit. no
lite obdurare corda vr̃a. ꝺpõite pctã atq3
ꝺlicta. Accedite ad eũ ⁊ veniã obtinebitiſ
qꝛ ipſe ẽ ꝺs miſicordiaꝝ q ꝑ Ezechielẽ ꝓ
phetã .c. 18. inq̃t. Si ãt ipiꝰ egerit pniaꝫ
ab oibꝰ pctis ſuis q̃ opaꝛ ẽ ⁊ cuſtodierit
oĩa ꝑcepta mea ⁊ fecerit iudiciũ ⁊ iuſticiã
vita viuet ⁊ nõ morieꝛ. oĩuꝫ iniq̃tatũ eiꝰ
q̃s opatꝰ ẽ nõ recõdabor. In iuſticia ſua
quã opatꝰ ẽ viuet. Nũqd volũtatis mee
ẽ mors impij. quaſi dicat nõ. ⁊ ifra. No
lo mortẽ morientis. ſ. peccatoris: ſꝫ vt cõ/
uertaꝛ ⁊ viuat. Reuertimini ⁊ viuetis.

De ãplitudie ⁊ magnificẽtia miſicor
die q̃ remittit oĩa pctã grauia replicata: ⁊
antiq̃ta pctõribꝰ penitẽtibꝰ. Capitulũ .2.

Ecũdũ myſteriũ cõtẽplãdũ circa
miſicordiã dei pctõres vocãtis
ad pniaꝫ dꝛ ampliatio. i quo pa/
tefaciẽdũ eẽ duxi quõ ãpla lata ꝓfũda ac
copioſa ſit ipſa miſicordia ꝺi bñdicti q̃ lꝫ
i ſe ſit ifinita: qꝛ l'ſit nihil aliꝺ q̃ꝫ ipſe deꝰ ẽ
ſm illꝺ Aug. ꝺ fide ad Petrũ. Quicq̃d
ẽ i deo ẽ ipſe deꝰ: tm̃ ẽt i ſuo effectu ꝯſide
rata tã grãdis iueniꝛ ꝙ oĩa nr̃a ſuꝑat pctã
atq3 vicit. Tria eni ſũt i pctis horrẽda ⁊
timẽda valde: que tm̃ a miſicordia dei ſu
ꝑanꝛ. Primũ grauitatis ꝯditio. Scꝺm
freq̃ns iteratio. Tertiũ diuturna ꝺtẽtio.
Primũ qꝺ i pctis ꝯſideraꝛ horrẽdũ dꝛ
ꝗuitatis ꝯditio. qñ. ſ. pctm̃ ex ſua ꝯditiõe
⁊ ex ſuo gnẽ graue ẽ ⁊ nefãdũ. Verũ tm̃
tãta ẽ miſicordia dei ꝙ nullũ ẽ pctm̃ aꝺo
execrãdũ de quo ſi qs pniam egerit idul
gẽtiã nõ recipiat. Quinimo clemẽtiſſi/
mꝰ deꝰ miſicordia ſua illud penitẽti ple/
ne ꝛmittit. Hic Chryſoꝰ. ꝺ pe. di. 3. i. c.
Talis ait. Talis mihi crede talis ẽ erga
hoies ꝺi pietas ꝙ nũq̃ꝫ ſꝑnit pniam ſi ei
pure ⁊ ſimpl'r offeraꝛ: ẽt ſi ad ſũmuꝫ qs
ꝑuciat maloꝝ: ⁊ ide tm̃ reuerti velit. ſuſ i
pit. n. deꝰ illũ libẽter ⁊ ãplectiꝛ. Et hͦ ẽ
qꝺ dꝛ ꝺ pe. di. i. c. i actione. Cor cõtritũꝫ
⁊ humiliatum deus nunq̃ꝫ ſpernit. Sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

circa hoc dubitaꝝ ꝺ ꝑctō i ſpm̄ ſcm̄. vtruꝫ
deꝰ miſicors remittat illꝺ pēitentibꝰ. Et
vr̄ ꝙ nō: q2 pcm̄ i ſpm̄ ſcm̄ ē irremiſſibile
Vn̄ Augꝰ i li. ꝺ fide ad Petꝝ ait Si q
peccāt i ſpm̄ ſcm̄ nꝫ h: nꝫ i futuro reiſſiōꝫ
pccōꝝ accipiūt. Et idē i liº ꝺ ſmōe dn̄i in
mōte. Peccare i ſpm̄ ſcm̄ ē ꝑ maliciā: ⁊
inidiā frn̄ā ipugnare caritatē pꝰ acceptaꝫ
ſpūs ſci gr̄am: qꝺ pcm̄ nꝫ hic nꝫ i futuro
remitti dicimꝰ. Hoc ipꝫ magiſter ſniaꝝ
ꝯfirmat. 43. di. 2. li. gº vr̄ ꝙ dei miſicor
dia nō ſupat oē pctm̄. Rn̄det ad hoc.
Alex. de ales i. 2. ⁊ i. 3. ſūme: vbi tractat
ꝺ irremiſſibilitate pcti Addē. ꝙ peccatū
tripl'r: dr̄ irremiſſibile. ſ. negatiue. priua/
tiue ꝯrie. Negatiue dr̄ irremiſſibile qꝺ
nullo mō pōt remitti: ſicut pctm̄ luciferi
alioꝝqꝫ dānatoꝝ. Priuatiue dr̄ irremiſ
ſibile peccatū qꝺ n̄ hꝫ aliqd dignū vt reit
taꝝ: ⁊ ſic oē peccatū mortale ē irremiſſibile
q2 nullū peccatū mortale hꝫ aliqd ꝑ qꝺ ſit
reiſſione dignū. Cōtrarie vo dr̄ irreiſſi
bile: q2 hꝫ ꝯriā diſpōeꝫ ad gr̄aꝫ ſine q pec
catū nullo mō pōt remitti: ⁊ ſic ē irremiſ
ſibile peccatū i ſpūꝫ ſanctū: q2 directe ē ꝯ
effectū ſpūs ſci q qꝺ ur̄ gr̄a pniaꝝ. Sūt
āt huiꝰ pcti ſex ſpēſ: vt pꝫ ꝑ Aug. i Ench
⁊ ꝺ fide ad Petrū. ⁊ de ſmōe dn̄i i mōte
⁊ ꝺ baptiſmo puuloꝝ. ſ. ꝺſpatio. pſūptio
iuidētia frne gr̄e: obſtiatio: final'r i pēiten
tia: ⁊ ipugnatio vitatis agnite. q̄ꝝ ſpēꝝ
nūerꝰ ſꝫ Bon̄. i. di. 43. 2. li. ſic aſſignaꝝ
Q ē peccatū i ſpūꝫ ſāctū ē ꝯ pnialē gr̄aꝫ:
tūc. n. aut ē ꝯ ipaꝫ rōe ſui: aut rōe an̄cedē
tiū: aut rōe ſubſequētiū. Si rōe an̄ceden
tiū cū ad pniam ātecedāt tanq̄ꝫ due mole
ſpes ⁊ timor: ꝯ timorē ē pſūptio. ꝯ ſpē ē ꝺſpa
tio. Si rōe ꝯſequētiū cū ad pniam ꝯſeq̄t
emendatio q̄ ꝯſiſtit i ꝺnobꝰ. vꝫ i va ꝯfeſ
ſiōe ⁊ bōa ſatiſſa tōe. ſic ſumūꝝ due ſpēs
q̄ꝝ vna ē ipugnatio vitatis agnite: alta
deteſtatio boni. Si rōe ſui ſic ē obſtiatō
q̄ ꝯphēdit ēt ſinalē i pniam. Dr̄ gº pecca
tū i ſpūꝫ ſāctū irremiſſibile magis q̄ꝫ alia
pccōꝝ genera: q2 ſꝫ magiſtrū. vix aut ra
ro aut difficult' remittiꝝ ꝓ eo ꝙ nō tantuꝫ
repugnat gr̄e ſꝫ ēt diſpōi ad ueniā ⁊ gr̄aꝫ
ſuſcipiēdā. Reiſſibile vo ē ſꝫ Bon. tn̄
rōe diuie potētie remittētis. tn̄ q2 hō pōt

de illo penitē excepto final'r ipnie: q̄ ēt du
plicit' ſūiꝝ. Vno mō ꝓ ꝓpoſito nō penitē
di. Alio mō ꝓ ꝯtinua ꝑmanētia i malo.
Impnia pº mō ſūpta ē peccatū irremiſſi
bile ꝯrie nō negatiue eo ꝙ claudit viā ad
gr̄am. ⁊ impedit igreſſū ſpūs ſci. tamen
poſſibile ē vt de illa hō peniteat ⁊ remiſſi
bilis fiat. Impnia 2º mō dicta nullo mō
pōt remitti. Hec āt nemini eſt attribuen
da vſqꝫ ad illꝺ iſtans i quo dici de aliqº
poſſet ꝙ finaliter ſit impenitens Hinc
Leo papa de pe. di. 7. c. Nemo ait. Ne
mo deſpandus eſt dum i hoc corpore cō
ſtitutus eſt. Idem diciꝝ. 32. q. 2. c. An/
cillam ⁊. 24. q. 3. c. Corripiātur. Patet
ergo omne peccatū ꝑ pniaꝫ liquefieri ad
ꝯſpectum miſericordie dei qui nihil tātū
abhominatur quātum ipniam ⁊ deſpe/
rationem. Hinc Hieroꝰ ad Ruſticum
monachū. ait. Nihil ſic offendit deum ſi
cut cor ipenitens. Soluꝫ deſpationis cri
men eſt quod veniā ꝯſequi non poteſt.
Scꝺꝫ ꝙ i pctis ꝯſideraꝝ horrēdū ⁊ piclo
ſū eſt pctōꝝ freq̄nſitatō qn̄. ſ. frequentiꝰ
itāꝝ. Tn̄ tāta eſt miſicordia ꝺi ꝙ ſiqs ici
ꝑet peccaꝝ a prima hora diei: ⁊ ꝑacto pctō
ſtati pniaꝫ agēt: ⁊ pnia fc̄a ſubito laberēꝝ
⁊ pꝰ lapſū iteꝝ ſurgēt: ⁊ pꝰ ſurrectōꝫ iteꝝ
cadēt: ⁊ pꝰ caſū ꝺnuo ꝯtritōꝫ hērꝫ ſēꝑ deū
imobilit' ꝓpitiū iueirꝫ ad reittēdū. Hic
Aug. ꝺ pe. di. 3. i. c. adhuc iſtāt. ait. qn̄
quotidiana ē offēſio oꝫ ꝙ quotidiana ſit
reiſſio. Cur docuiſſꝫ dn̄s orātes dicē. di
mitte nobis debita nr̄a: niſi ipe nob miſi
cors pſeueraaet q nos ab hac petitōe nō
vl't diſicē. ⁊ Leo papa ꝺ pe. di. i. c. Mul
tiplex miſicordia ꝺi. igt. Multiplex mi/
ſicordia dei ita lapſibꝰ hūanis ſubuēit ut
nō ſolū ꝑ baptiſmi gr̄aꝫ: ſꝫ ēt pnie medi/
cinā ſpes vite repeꝝ etne: ut q regenerati
onis dōa violaſſēt ꝓprio ſe iudicio cōdē
nātes ad reiſſionē criminū ꝑueirēt. Et
lactātiꝰ i li. di. iſti. ad. g. ſic loqꝝ. Nēo pt
eē tā circūſpectꝰ tā prudēs q n̄ aliqn̄ labaꝝ
idcirco deꝰ ibecillitatē nr̄am ſciens apuit
hoi portū ſalutis. ut huic neceſſitati cui
fragilitas nr̄a ſbiecta ē: medicia pnie ſō
ueniat. Et Hieronymꝰ ad Ruſticuꝫ
monachum de pe. diſti'. 4. c. ſepties ait.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Septies in die cadit iustꝰ ⁊ resurgit. Si
iustꝰ quõ cadit: si cadit quõ iustꝰ. Sꝫ iusti
vocabulũ nõ amittit q ꝑ pniam semꝑ re/
surgit. Et nõ solũ septies: ſꝫ septuagiesſe
pties deliquenti si ꝯuertat̃ ad pniaꝫ pctã
donãtur. Hoc xp̃s Petrũ docuit mar.
18.c. Sꝫ nõnulli heretici temere asserue
rũt duo falsa ⁊ merito reprobãda. Pri/
mũ ꝙ si hõ cadat a pnia ꝙ nõ vere pẽituit
Cõtra qđ dictũ Alex. de ales. i. 4. volu
mine sũme adducit distinctionẽ đ verita
te pnie. d. ꝙ duplicit̃ põt sumi. Uno mõ
vt pnia vera dicat̃ q̃ veꝝ hꝫ virtutis actũ
q est detestari malũ cõmissũ: ⁊ ꝓ illo tp̃e
nullũ cõmittere: ⁊ ꝓponere nõ cõmittere
de futuro. ĩ quo statu siqs decederet saluꝰ
eẽt. Et ab hac põt hõ cadere ⁊ ĩ pctã labi.
Alio mõ vt dicat̃ pnia vera q̃ ꝑducit ĩ fi
nẽ: vt finalis ⁊ cõtinuata. ⁊ ab hac nõ est
cadere. Sꝫ adhuc heretici ad sui erroris
robur auctoritates ⁊ dicta sãctoꝝ addu/
cũt. Et prio illud Ambꝰ. ĩ sermone qua
dragesime. d. Pnia ẽ mala p̃terita plan
gẽre: ⁊ plãgẽda iteꝝ nõ cõmittere. gº qui
iteꝝ peccat verã pniam nõ fecit. 2º ad
idẽ allegãt Greg. sic. d. Qui ita alia pec
cata deplorat vt tñ alia cõmittat adhuc pe
nitentiã agẽ aut ignorat aut dissimulat.
Insuꝑ ad hoc ꝓpositũ hñt. Isidoꝝ in li.
de sũmo bono sic loquẽtẽ. Irrisor est nõ
peitẽs q adhuc agit qđ peitet: nec vr̃ deũ
poscẽ subditꝰ: ſꝫ subsanat̃ suꝑbꝰ. Et his
cõcordat Aug. ĩ liº. solilogoꝝ. qñ dicit.
Inanis ẽ pnia quã sequẽs cl'pa iquinat.
Que auc̃itates: ⁊ alie silẽs habẽt̃ in de/
cretis. de pe. di. 3. de qbꝰ ꝓ solutõe Gr̃a
nus ibidẽ ĩ. §. ſꝫ vba ait. Qđ illa vba
auctoritatũ nõ ad diuersa tp̃a ſꝫ ad idđ tp̃s
referũt̃: vt. s. eo tp̃e quo quis deflet mala
que cõmisit ⁊ pniam facit nõ peccet ⁊ sce
lera nõ cõmittat. Qđ autẽ ĩ diuersis tpi/
bus possit quis facere pniam verã: ⁊ pꝰ
illã iteꝝ possit peccare. ꝓbatur rõe: eo ꝙ
pnia hꝫ esse in libero arbitrio ẜm statum
vie: qđ vertibile est: ⁊ põt a bono in ma/
luꝫ: ⁊ a malo in bonũ sepius exire. Hoc
etiã appꝫet euidenti exemplo. nã niniuite
ꝓpter verã pniam grãꝫ cõsecuti sũt: sed
post ad vomitũ redeuntes deũ ꝓuocarũt
ad iracũdiã: ⁊ eoꝝ ciuitas vt Herodotꝰ
scribit a rege medoꝝ subuersa ẽ: apđ he
breos regnãte Josia. Est ⁊ de hoc exᵐ
ꝯueniẽs peccãtis Dauid q pnia quã fec̃
de pctõ mortis Urie deũ sibi placabilem
fecit. ⁊ tñ post peccauit iteꝝ ĩ nũerãdo po
pulũ: ꝓut hẽtur. 2. Regũ. c. pe. Quare
sileãt heretici ⁊ cõfũdãtur. Scđm falsũ
ꝙ ipsi predicãt ẽ: ꝙ deꝰ nõ nisi sel' peccata
dimittit. Quibꝰ ⁊ si obstẽt auc̃itates alle/
gate ĩ pricipio huiꝰ ꝑe ꝑticule: tñ ipsi curi
ose suũ errorẽ ꝯfirmare conãtur. dicunt
qꝫ. Qđ si baptismꝰ nõ iterat̃: gº nec pnia
Ad qđ dñs Boñ. ĩ. 4. di. 14. sic r̃ndet.
d. ꝙ pnia põt iterari: baptismꝰ autẽ nõ.
Prio qr ĩ baptismo ĩprimit̃ charact̃ q
ẽ ĩdelebilis. ĩ pnia nõ. 2º qr baptismꝰ est
ꝯ morbũ nõ it̃abilẽ qualis ẽ morbꝰ origi
nalis. Sꝫ pnia ꝯ morbũ iterabilẽ q̃lis ẽ
morbꝰ peccati actualis. Et medicina dꝫ
aptari morbo: ⁊ iđ baptismꝰ nõ iteratur.
pnia vero iterat̃ ẜm ꝙ volũtas nr̃a ꝯuer
tit̃ ⁊ reuertitur. Concludimꝰ gº ꝙ deus
benedictus misericorditer subuenit nr̃e
fragilitati. Quisnam non nisi impie de
illo conqueritur. O peccator negligens
O peccator obduratissime. disrumpe vi
cula colligationis. agnosce blandientem
tibi dominum qui nõ tm̃ semel ſꝫ milies
miliũ ⁊ totiens quotiens postulaueris in
dulgentiam tibi confert indefesse. Ter
tium quod in pctis consideratur horren/
dũ dicit̃ diuturna detẽtio qñ pctã diu retẽ
ta sũt: ita vt de illis pniam qs differat vſ
qꝫ ad decrepitam senectutem extremũqꝫ
tẽpꝰ vite: ⁊ lꝫ ꝑiculosũ sit sic differre: po
sito tñ ꝙ aliquis excederet ãnos Mathu
salẽ quos expẽdit ĩ iniuriã dei: ꝓposuit/
qꝫ ĩ aĩo nũq̃ꝫ benefacere. cũ aĩa tñ a cor
pore egredit̃ vere ingemiscit ⁊ dolet: tan
ta ẽ dei misericordia ꝙ ei liberalissime ꝑ/
cit. Hic Hieroꝰ ad Paulã đ dormitio
ne Blesille. Secura esto o mi Blesilla.
Cõsidimꝰ ꝓbãtes vera eẽ que dicimus
nũq̃ꝫ ẽ sera cõuersio. Uox hec primũ ĩ la
trõe dedicata ẽ. Amẽ dico tibi hodie me
cũ eris ĩ paradiso. Et idẽ ad Damasum
papã. ⁊ ponit̃ de pe. di. 3. c. Importuna
Xp̃s de cruce in paradisũ latronem tulit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

τ ne qs aliqñ serã cõuersionẽ putaret: fe cit homicidij penã martyriũ. Et Julius papa. 26. q. 6. c. Si psbyter. Vera. n. cõ fessio i vltio tpe põt eẽ. qꝛ dñs nõ solum tpis: ſʒ ẽt cordis iſpectoꝛ ẽ. sic latro vni⁹ momẽti pnia meruit eẽ i padiso i hoꝛa vl tima ↄfessionis. Et Celestin⁹ papa i. c. cognouim⁹ cadẽ cã. 2. q. ait. Perdidissʒ latro i cruce premiũ ad xpi dex crã pen/ dẽs: si illũ hoꝛe vni⁹ pnia nõ iuuissʒ. Cũ eẽt i pena penituit: τ ꝑ vni⁹ ↄfessione ſ̃ monis hitaculũ padisi cõ ꝓmittẽte ꝓme ruit. Vera ergo ad deuʒ ↄuersio i vltis positoꝝ mẽte poti⁹ ẽ estimãda q̃ʒ tpe: ꝓ pha h° taliter asserẽte. Cũ couersus ige/ mueris tũc salu⁹ eris. Et ad idẽ fac illð dictũ Cypriani i epistola fa ad Demetri anũ. In isto mũdo manẽti pnia nulla ſc ra ẽ. Patet ad idulgẽtiã dei adit⁹. τ que rentib⁹ atq̃ʒ itelligẽtib⁹ veritatẽ facilis ẽ accessus O ãplissima misicoꝛdia dei. O largissima caritas sũmi creatoꝛis: que tã ta ẽ vt si dareꝭ hõ viatoꝛ secũ ferens pctã oia que diaboli ↄmiserũt: τ oẽs hoies q i iudicio dãnabunꝭ: imo quot sunt i celo stelle: τ i mari aque gutte: i nemoꝛe fron des. τ i pratis lilia: τ de illis pniam face ret ac humili mente deum exoꝛaret pro venia semper audiretur benigne.

Qð de⁹ remittit penitẽtib⁹ pp misi/ coꝛdiã suã pctã sine dilatõe: τ de iustifi/ catõne ipij ac eius conditõibus. Cap. 3.

Ertiũ mysteriũ ↄtẽplandũ circa misericoꝛdiã dei dr̃ acceleratõis. Nõ eni differt de⁹ remittere pec cata penitẽtib⁹: nõ tps aliqð interponiꝭ. Videꝭ q̃si sitire salutẽ pctoꝝ qbus q̃ʒpri mũ fuerint ↄtriti vel ↄpuncti stati eis ꝑ/ cit: illosq̃ʒ iustificat. De ipsa ho pctõris τ impij iustificatõe solet a doctoꝛibus du bitari marie circa tria. Primo circa tẽ/ poris circunstãtiã 2°. circa opis excellen tiã. 3° circa miraculi relucentiã. p° solet dubitari circa tpis circunstãtiã. vtꝝ scilicʒ impius iustificeꝭ i instãti. Et ad h° itelligendũ notãda sunt tria. Primũ no tandũ ſm. Tho. prima. 2. q. 112. q̄ iustifi catio ẽ qdã motus quo aia moueꝭ a deo a statu culpe i statũ iusticie. Justicia aũt dr̃ tripliciter. Vno mõ ꝓut ipoꝛtat rectitudi nẽ oꝛdinãtẽ actũ hoĩs in cõpatõe ad aliũ singularẽ hoiem: τ sic ẽ iusticia pticula/ ris. τ virtus pticularis: τ virt⁹ cardina lis. 2° mõ dr̃ ꝓut ipoꝛtat rectitudinem oꝛdinãtẽ actũ hoĩs i cõpatione ad bonuʒ cõe multitudinis: τ sic dr̃ iusticia legalis. 3° mõ diciꝭ iusticia ſm q̄ ipoꝛtat recti tudinẽ oꝛdinantẽ actũ hoĩs i cõpatione ad bonũ ꝓpriũ: cũ hõ subijciꝭ deo: τ vi/ res inferioꝛes aĩe subduntꝭ rõni. Et hãc iusticiã phus. 5. ethi. appellat metaphoꝛi cã. Ab hac igiꝭ iusticia tertio mõ sumpta sumiꝭ iustificatio passiue accepta. ſ. ꝑ fie ri iustũ: nõ ꝑ facere iustũ. Et hoc etiã nõ p modũ simplicis generatõis: qꝛ sic possꝫ cõpetere ei q nõ esset i pctõ dũ iusticiã ac/ ciperet a deo. sicut Adã i principio acce/ pit iusticiã oꝛiginalẽ cũ adhuc n̄ haberet pctm̃. Sed sumiꝭ ꝓut hui⁹ iustificatio in hoĩe icludit rõnẽ mot⁹ de ↄrio i ↄriuʒ. ſ. iusticia ad iiusticiã. Scðʒ notandũ q̄ ad iustificationẽ ipij cõcurrũt quattuoꝛ p oꝛ dinẽ. Primũ est grẽ infusio. Scðʒ mot⁹ liberi arbitrij p fidẽ firmatã i deũ. Tertiũ motus liberi arbitrij i detesta/ tionẽ peccati. Quartũ ẽ remissio culpe. Tertiuʒ notãdũ ſm Ric. i. 4. di. 17. Qð iustificatio ipij q̃ʒtũ ad ea que sunt ð eius essentia. ſ. q̃ʒtũ ad remissionẽ pecca toꝝ τ grẽ infusionẽ fit i instãti: qꝛ ſʒ glo. Act. 2. c. sup illo verbo. Fact⁹ ẽ repẽte ð celo son⁹ tãq̃ʒ aduenientis spũs vehemẽ/ tis. Nescit tarda molimina spiritus sci gra. 2° cõtingit dubitare ð iustificatio ne impij circa opis excellentiã. vtruʒ sit maximum opus dei. Et videꝭ q̄ sic. naʒ i psal. dicitur. Miseratões eius sup oia opa eius. Et ecclesia cantat. De⁹ q oipo tentiã tuã pcendo maxime τ miserando mãifestas. Et Aug. exponẽs illð. Jo. 14. Maioꝛa hoꝝ faciet. ait. Maius est vt ex ipio iust⁹ fiat q̃ʒ creare celũ τ terrã. Sʒ i ↄriũ arguere possumus. p°. qꝛ per iustificationem impij consequitur ali quis gratiam vie: sed per glorificationẽ consequitur aliquis gratiam patrie que maioꝛ est. g° glorificatio angeloꝛum vel hominum ẽ maius opus q̃ʒ ipij iustifica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tio. 2° arguimus qm̄ iustificatio impij
ordinaẗ ad bonū pticulare vni⁹ hois: sȝ
bonum vniuersale. s. vniuersi ē mai⁹ q̄ȝ
bonū vnius hois. vt pȝ i p° ethi. g° mai⁹
opus ē creatio celi ⁊ terre q̄ȝ iustificatio i
pij. Rn̄det Tho. pria. pa. vbi sup̄ q̄ o
pus aliqḋ pōt dici magnū dupliciẗ. Vno
mō ex pte modi agēdi: ⁊ sic maximum ē
opus creatōis i quo ex nihilo fit aliquid.
Alio mō pōt dici magnū aliqd ꝑpter ei⁹
magnitudinē qḋ fit. ⁊ ꝓm hoc mai⁹ opus
ē iustificatio ipij que terminaẗ ad bonuȝ
eternū diuine pticipatōis q̄ȝ creatio celi ⁊
terre: que terminaẗ ad bonū nature mu/
tabilis. Vnde Aug⁹ cū dixisset: q̄ mai⁹
ē vt ex ipio fiat iustus ⁊c̄ subiunxit. Celū
eni ⁊ terra transibit. p̄destinatorum autē
salus ⁊ iustificatio pmanebit. Ad pri
mū aūt argumētū q̄ infertur. q̄ glorifica/
tio angeloꝝ ⁊ hoium ē mai⁹ opus q̄ȝ ipij
iustificatō: dicēdū q̄ aliquid magnū diciẗ
dupliciter. Vno° ꝓm quātitatem absolu
tā: ⁊ hoc mō donū glorie ē maius q̄ȝ do
num gratie iustificātis impiū. Et ꝓm h°
glorificatio iustoꝝ ē maius opus quā iu/
stificatio ipij. Alio mō dr̄ aliqd magnuȝ
quātitate ꝓportōis. sicut dr̄ mōs paru⁹ ⁊
miliū magnū. Et hoc mō donū gr̄e iusti
ficātis ipium ē maius q̄ȝ donū gl'ie beati
ficātis iustū. q: plus excedit donum gr̄e:
dignitatē impij qui erat dignus pena q̄ȝ
donū gl'ie dignitatē iusti: q: ex hoc ip̄o q̄
ē iustificatus ē dign⁹ gl'ia: ⁊ iō Aug⁹ vbi
supra dicit. Judicet q pōt: vtrum maius
sit iustos angelos creare q̄ȝ ipios iustifi/
care. Certe si eq̄lis ē vtꝝq̄ȝ potētie. h° ma
ioris ē misericordie. Ad scdȝ dicēdum
q̄ bonū vniuersi ē maius q̄ȝ bonū pticula
ris vnius: si accipiaẗ vtrūq̄ȝ i eodē gnē.
sȝ bonū gr̄e vni⁹ ē mai⁹ q̄ȝ bonū nature
toti⁹ vniuersi. 3° ꝯtingit dubitare ď iu
stificatōe pctōꝝ. Vtꝝ sit miraculosa. Et
dicūt. Ric. ⁊ Tho. q̄ iustificatio ipij ⁊ si
fiat p potentiā supnaturalis agētis: tam̄
miraculosa nō ē loquēdo ꝓprie ď miracu
lo: eo q̄ naturaliẗ aia ē gr̄e capax. Eo. n.
ip̄so. q̄ f̄cā ē ad imaginē ď capax ē dei: p
grām. vt Aug⁹ dicit. 14. de tri. Si vero
de⁹ q̄nq̄ȝ tā vehemēter aiam moueret: vt

stati quādā pfectionē iusticie assequereẗ:
sicut fuit i ꝯuersiōe Pauli: adhibita etiā
exterius admirabili visione: ⁊ ꝓstratiōe
alijsq̄ȝ circūstantijs miraculosis: tūc talẗ
iustificatio miraculosa diccreẗ. Jō ꝯuer
sio Pauli tāquā miraculosa i eccl'ia cō/
memoraẗ celebriter. Quare xp̄o de⁹ nō
ꝯcurrat sēp ad iustificādos ipios cū sił ib⁹
signis nō ite rest nr̄a dijudicare. Nobis
satis eē dȝ: q: post facinora ⁊ delicta post
q̄ȝ inueterata mala q̄ncūq̄ȝ voluerim⁹ grāȝ
eius et caritatē nobis ꝯciliare sēp ad vo
ta illuȝ inueniem⁹ patū n̄ differre aiaȝ pec
catriceȝ: si eā ꝯpunctā viderit iustā fa/
cere. Redite g° preuaricatores ad cor: ⁊
cognoscite misiā aiaꝝ vr̄aꝝ. Videte pi/
cula iferni que vobis iminēt: cogitate cle
mētiam māsuetudinē pietatē ⁊ misericō
diā oipotētis dei: ⁊ exuētes veterem ho
minē: reuertimini ad illū ⁊ agite pniam
vt sic obtineatis grām in p̄nti: ⁊ i futuro
eternam gloriam. Amen.

Feria q̄nta post dn̄icam in septuagesi
ma de complacentia quam habet de⁹ qn̄
peccatores ꝯuertuntur ad pniaȝ. Ser. 5

Ox dilecti pul/
sātis

u Aperi mihi soror mea
sponsa. Jterum vbi sup̄
Excogitat creator noster
deus semp hoies saluos
facere nō solum iustos sȝ pctōres: si eoꝝ
malicia nō obsistat. Quos ⁊ si vocet cuȝ
misericordia: vt dictum ē in precedēti ser
mone. excitat adhuc vt ad pniam reuer/
tātur cū voce cōplacentie. Ostendit eniȝ
signis manifestissimis sūmam habeẗ cō
placentiam de conuersione pctōꝝ. nam
nō solum illis pctā remittit: sed adhuc co
piosa beneficia illis clementissime tribu/
it. Quāobrem in p̄nti sermone colligere
volo qui sint effect⁹ diuine ꝯplacentie q se
quuntur pniam aie audiētis vocē dilecti
sponsi. Et notabo tres pricipales effect⁹
Primus dicitur bonorum restitutio.
Secundus angelorum letificatio.
Tertius peccatorum exaltatio.

Q̄ď de⁹ restituit peccatoribus penitē
tibus propter ꝯplacentiam quam hȝ de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

illorum conuerſione oīa bona que fuerāt
ꝑ peccatum mortificata. Capitulum. j.
p Rimus effectꝰ q cōſequitur ad/
cōuerſionē peccatoris i quo relu
cet cōplacentia dei dr̄ bonoꝝ re/
ſtitutio. Scd̄m eni doctrinā theologorū
Ric. de media villa. dn̄i Boñ. ⁊ alioruꝫ
di. 4. quarti li. Deus reſtituit penitenti
opa per culpā mortificata: que antea viua
fuerāt. Ad qđ clariꝰ itelligendū notāda
ſunt tria. Primo notandū ꝙ oīa opa
bona i caritate facta aduenientē mortali cl̄
pa mortificant̄ ⁊ deperduntur: ſm̄ illud.
Ezech. 18. Si auerterit ſe iuſtus a iuſti/
cia ſua ⁊ fecerit ingtatē ſm̄ oēs abomina
tiones quas opari ſolet impius nunquid
viuet. oēs iuſticie eiꝰ quas fecerat nō re
cordabunt̄. Secundū notādum ꝙ cū
dicit̄ i ſcripturis deū nō recordari: vt in
pfata auctoritate: aut neſcire: vt Math.
25. Neſcio vos: ſic ē itelligendū ꝙ nō re
cordet̄ aut neſciat illos quos non appro.
bat vt remuneratōe dignos: nā vt ingt
dn̄s Boñ. i. pº. di. 39. Duplex ē ſcia in
deo. Vna que dr̄ ſimplicis noticie q̄ co/
gnoſcit oīa bona ⁊ mala: i quā nulla ca/
dit ignorātia. Alia vocatur ſcia approba
tionis: vt dicat̄ ſcire aliqd qn̄ illud appro
bat: ⁊ neſcire cū reprobat. Sic ēt nō re/
cordari dr̄: non ꝙ obliuio cadat in eo: ſꝫ
qꝛ nō recordatur malorum que qs fecit
⁊ de illis penituit vt ea puniat. nec recor
dat̄ bonoꝝ que qs fecit ⁊ ꝑ peccatum ab
illis cecidit vt ea remuneret. Tertium
notādum ꝙ ſi qs ante peccatū ꝓpter bo
na per cū i caritate facta meruiſſet eē đ ſe
cundo aut de tertio vel de vltimo ordine
angeloꝝ: ⁊ poſtea peccato adueniente ta
le meritū ꝑdidiſſet: ⁊ talis ad pniam re/
diret reuiuiſcūt ei bona preterita: que fu
erant mortificata. eo ꝙ i tali ſtatu meriti
ē i quo erat anteq̄ꝫ caderet. vtputa ſi erat
i merito ꝑueniendi ad ſecūdū ordinē be
atoꝝ ad pniam veniens i tali merito ſe
recipet: ⁊ ſic de oībus gradibus btitudi
nis. Quod expreſſe ſaluator noſter inuit
in parabola đ filio ꝓdigo Luc. 15. Quē
cū vidiſſet pater ſeminudū veſtes lacera
tas habentē ⁊ diſcalciatum. i. ꝓpter ſuā
culpam priuatum merito precedenti: di/
xit ad ſuos ſuos. Cito ꝓferte ſtolam pri
mā ⁊ induite illū ⁊ date annulum in ma
nu eius ⁊ calciamenta i pedes eiꝰ: ꝑ que
oīa precedens meritū deperditum ꝑ pec/
catū bonitate dei penitentibus reſtitutuꝫ
veriſſime intelligit̄. Sed ꝯ hº nōnulli ar
guunt ꝑ quoddā Vgonis dictū. Nemo
ingt i ſpe correctionis peccare dꝫ: qꝛ qđ ſe
mel amittit̄ ipſū amplius nō recuperat̄.
Ad hº rn̄det Boñ. vbi ſupra. ꝙ dictum
Vgonis itelligit̄ de illo ope bono qđ hō
potuiſſet facere vl̄ feciſſet illo tpe quo pec
cauit: qđ qdem nō recupabitur: qꝛ ſi alio
tpe velit facere qđ omiſit ꝑdit opuſ quod
deberet facere ꝓ illo tpe. Et ſi adhuc in/
ſtetur per illud qđ Hieroꝰ ait i. c. Qui/
cunqꝫ di. 15. Reuerti i priſtinū gradum
difficile ē. Poſſumꝰ rn̄dere ꝙ Hieroꝰ
loquitur ibi de gradu tꝑalis dignitatis:
aut ſpiritualis ⁊ eccleſiaſtice: ſicut patet i
verbis eius ⁊ in pleriſqꝫ capitulis prece
dentibus ⁊ conſequentibus: nos autem
loquimur de ſtatu eterne ſalutis ⁊ meri/
to triūphantis eccleſie.

Quod deus facit angelos letari i con
uerſione peccatorum: ⁊ de augmēto gau
dij i angelis beatis. Capitulum. 2.

ſ Ecūdꝰ effectꝰ q ꝯſeqt̄ cōuerſio/
nē peccatricis aīe i qº relucet cō
placētia dei dr̄ āgeloꝝ letificatio.
Fac̄ vtiqꝫ deꝰ āgelos oēs iubilare ⁊ exl̄
tare cū pctōr conuertit̄ ad pniam. Vnde
Luc. 15. dr̄ verbo xp̄i. Gaudiū eſt ange
lis dei ſuꝑ vno peccatore pniam agente.
Ad quod intelligendum notādum ſecū/
dum Boñ. di. 21. 2. libri ꝙ gaudium an
gelorum creſcere poteſt intelligi duplici/
ter. Aut extenſiue: aut intenſiue. Exten
ſiue dicitur creſcere quando quis de plu
ribus gaudet. Intenſiue vero quando
affectus eius de aliquo copioſius gau/
det. Si ergo loquimur de cremento
gaudij ſm̄ primum modum: ſic verum
eſt: ⁊ doctores communiter ſentiunt ꝙ
ipſis beatis angelis accreſcit gaudiuꝫ ex
ſalute peccatoꝝ: qꝛ de pluribus gaudent
ſm̄ ꝙ plures ſaluantur: Si autem loqua
mur de cremento gaudij quantū ad in/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tenſionē: ſic ē diſtinguēdū: nā gaudium duplex ē. Quoddā ē gaudiū ī quo conſiſtit premiū ſubale: ⁊ illud ē gaudium de bono icreato: qđ angelus hꝫ de deo: ⁊ ē ī deo. Eſt iterū gaudiū quoddā accñtale ⁊ illđ ē gaudiū qđ āgelus hꝫ de bono creato ſiue ꝓprio ſiue alieno. De huiꝰ ꝟo gaudij augmēto triplex fuit opio. Prima coꝝ q dixerūt ꝙ ī angelis btis accreſcit vtrūqꝫ gaudiū itenſiue: qꝛ nōdū ſunt ꝑfecte bti q̄ꝫuis ſint ꝯfirmati ī grā. Sed hec opio falſa ē: qm̄ ꝑfecta btitudo ī uiſione ꝯſiſtit diuīe eſſētie. Et Math. 18. dr̄ Angeli coꝝ ſēꝑ vidēt faciē pr̄is mei q ī celis ē. Scđa opio fuit coꝝ qui dixerunt ꝙ neutrū gaudiū creſcat in angelis ītenſiue: ſꝫ ſolū extēſiue: ſicut caritas eorum nō eſt maior q̄ꝫ fuit ab initio. q̄ꝫuis plures nūc diligant q̄ꝫ tūc. Sꝫ iſtud non vr̄ probabile: qꝛ ſi angelis accreſcit materia gaudij accreſcit ⁊ ipſū gaudiū. Tertia opio catholica ⁊ ſecura ē coꝝ q tenēt ꝙ ī angelis nullo mō accreſcit gaudiū ī quo ꝯſiſtit premiū eēntiale: qꝛ quātū ad illđ ꝑfecte ſūt bti. Sꝫ gaudiū ī quo ꝯſiſtit premiū accñtale accreſcere pōt: nō ſolū extenſiue verū ēt itenſiue: ⁊ rōe bōi proprij: ⁊ rōe boni ꝯiuncti. qꝛ miniſtrādo alijs bona oꝑa faciūt ī quibus premium accñtale merēť: ⁊ qꝛ ēt ꝯciues ſuos ad btitudīem ꝑducunt ſuper qbus ꝯgratulātur. O q̄ꝫ vigilāter itaqꝫ atqꝫ ſollicite debēt curare pctōres miſeri de ſuis peccatis pniam facere: quos expectāt omnes angelici chori: quos iuitāt angeli ad ꝑadiſi delitias. Vēite iquiūt pctōres fetidi: uēite ad poſſidēdā citatē oīū bonoꝝ vbtate r̄fertiſſimā Venite ꝑ ſanctā pniam ad cenaꝫ magni dei. Quid queritis male oꝑando cum tenebraꝝ principe. qđ cum cōmertio demonū: quale p̄miū de peccatis ⁊ malis ꝯmiſſis ſpectare poteſtis. Stipēdia iquit apoſtolus pcti mors ē. Ro. 6. Noſtra ſit vobis grata ſocietas vt ſil' ꝯuiuamus in feliciſſimo regno dei. O pctōres duri. o peccatores obſtinati. vos expectamꝰ: vt agatis pniam: que tātū placꝫ deo noſtro vt ⁊ nos velūt ēt in veſtra conuerſione letiſſimos fieri atqꝫ iocundos.

Qđ deus ēt ī eccl'ia militanti exaltat ⁊ ſublimat ad dignitates ſpūales pctōres ſi reuertanť ad pniam. Capl'm. 3.

Tertius effectus qui ꝯſeqtur conuerſionē pctōris dicitur pctōꝝ exaltatio. Voluit qdē deus oſtēdere q̄ꝫ gratū ſibi ē cū pctōres ad pniam ꝯuertuntur eos mirū īmodū ſublimādo. ⁊ exaltādo ī vtraqꝫ eccleſia militāti. ſ. ⁊ triumphanti. Et lꝫ ſcđm rigorē diſcipline qñqꝫ factū ſit vt ab eccleſiaſticis dignitatibꝰ ꝑꝑ crimina nōnulli caderent ad quos ēt poſt ꝑactaꝫ pniam non liceret redire. vt ſcribiť. 50. di. c. ut ꝯſtitueret. ⁊. c. Si lapſis. ⁊. c. qui ſemel. ⁊. c. Preſbiteꝝ. ⁊. c. Miror. ⁊. c. Clericū. ⁊. c. Clerico. ⁊. c. Si eps. Verūtñ hoc nō dr̄ ex deſꝑatōne idulgētie. Quinimo iuēti ſūt q̄ꝫ plures q pꝰ lapſū ꝑ pniam reſtituti ſunt ad ſpūales ordines ⁊ eccl'iaſticas dignitates. Fuit princeps apl'orum Petrus reſtitutus ꝑ pniam ad apoſtolatū ⁊ principatū apl'orū. nō obſtante p̄cedenti pctō. ſicut ſcribitur 50. diſ. c. Ponderet. ⁊. c. Conſiderādū ⁊. c. Fidelior. In. c. ꝟo ſi pꝰ ordinatōeꝫ §. Si ꝯ alia pctōꝝ penitētiū iducūť exēpla. Dr̄. n. ibi ſic. Maria ſoror Aarō. poſtq̄ꝫ lepra ꝑcuſſa ē: qꝛ ī Moyſen murmurauerat acta pnia a pctō mūdata ē: ⁊ priſtinā grām prophetādi recepit. Aarō poſt conflatum vitulum ī ſūmum ſacerdotem conſecratus eſt. Dauid pꝰ adulterium ⁊ homicidium prophetie ſpūm recepit: ⁊ ī ꝓprio gradu ꝑmiſit. Achab quoqꝫ poſt mortē Naboth viri ſanctiſſimi ꝑ pniam humiliatus in regia ſede remāſit Et vt p̄tereamus multa exēpla veteris teſtamēti. Petrus negauit xp̄m: ⁊ poſtea princeps apoſtoloꝝ factus eſt. Paulus Stephanum lapidauit: ⁊ tamen a deo in apoſtolū ē electꝰ. Multi quoqꝫ ab hereſi ad vnitatē ſidei catholice reuerētes ī ſuis ordinibus ſunt recepti. Alij ꝟo ad epiſcopalem ēt iam gradū ſunt promoti: vtpote Augꝰ ⁊ alij plurimi. hec ibi. Verūtñ inter oīs pctōres per pniam reſtitutos ad p̄cedētes gradꝰ ſiue ad alios aliquos de nouo eis colatos efficaciorem nobis ſiduciaꝫ ⁊ animum preſtant tres illi neceſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fimi viri. Paulus supbissimus. Dauid luxuriosissimus. Mathe⁹ vo cupidissi/ m⁹ ꝛ auarus. Eoꝝ tñ voces magis q̃ȝ alioꝝ voluit spũs scũs i ecclesia resonare. Lȝ enim scripserint euãgelia Joh. Lu/ cas ꝛ Marcus. tñ frequenti⁹ legit̃ euan geliũ ſȝ Math. Et lȝ inueniat̃ psal. alio rũ multoꝝ nõ solũ illi quos Dauid ceci/ nit. tñ ecclesia illos Dauid sepius decan tat: lȝ etiã Petrus Jacobus ꝛ Joãnes ac Judas Thade⁹ suas epistolas canoni cas scripserint: tñ epistole Pauli magis in diuinis officijs habent̃ i vsu. qd̓ iõ fa ctũ eẽ credendum ẽ: vt oẽs percipiãt q̃ȝ cara deo sit cõuersio peccatoꝝ: quos tam sublimiter p pniam i ecclesia sua digna/ tus ẽ exaltare. Quãta autẽ erit talium in regno celoꝝ gloria: a redẽptore mũdi di ctũ ẽ Math. 21. Meretrices inqt ꝛ publi cani precedent vos i regno celoꝝ. Et h⁹ exẽplo monstratũ ẽ in Tharsi meretrice pulcherrima ꝛ formosa que postq̃ȝ mul/ toꝝ aĩas illaqueauerat: dedissetq̃ȝ multis occasionẽ seipsos interficiendi: accedẽte ad eã Panutio sanctissimo viro cõtritio nẽ ꝛ cõpunctionem suoꝝ scelerũ habuit: adustisq̃ȝ oibus vanitatibus i platea pu/ blica: vt daret exẽplum his cuȝ qbus pec cauerat: i cellula quadã paruula se iclusit in qua p fenestrã paululuȝ panis ꝛ aque quib⁹ sustentaret̃ die qualibȝ accipiebat. Cũ ergo trib⁹ annis fuisset inclusa profe ctus Panucius ad abbatẽ Antoniũ cui multa reuelabantur a deo: vt ab eo iqui/ reret si ei deus sua pctã remisisset. Nar/ rata cã sanctus Antonius cõuocatis di/ scipulis precepit vt illa nocte orarent: sta timq̃ȝ abbas Paulus maior discipulus Antonij vidit i celis lectũ speciosis ac p̃/ ciosis vestibus ornatũ: quẽ tres virgines sacre facie clara custodiebãt. Cũq̃ȝ Pau lus diceret gloriã illã esse Antonij audi uit vocẽ dicentẽ sibi. Nõ ẽ Antonij sed Tharsis meretricis. Qd̓ cũ mane au/ disset Panutius cũ gaudio discessit: et cũ illã eduxisset de cella: quindeciȝ dieb⁹ supuixit: post quos meretrix penitẽs qe/ uit in dño. Audiuim⁹ igit̃ ex tribus effec tibus enarratis q̇ summa ẽ i deo cõpla/ centia vt peccatores reuertant̃ ad illum. ꝛ tñ cũ ipse hac voce melliflua icitet oẽs nescio vñ fiat nisi ex humani cordis duri tia vt non audiatur. O infelix aĩa pecca/ trix: o seua imanis ꝛ crudelior omni be/ lua: desine iam malefacere: ipone finem delicijs tuis: quere dominũ deum tuum dum inueniri põt: vt accipias ab eo grãꝫ i pñti ꝛ i futuro perpetuaȝ gloriã Amẽ.

Feria sexta p⁹ dñicam i septuagesima de inflãmato ꝛ ardentissimo amore dei quẽ ipse clementissimus pater pctõribus exhibet ꝛ oñdit vt illos ad se trahat ac re uocet ꝛ inducat ad pniam. Sermo. 6.

More lãgueo.

a Habent̃ hec verba in per sona xp̃i dei ꝛ hoĩs saluteȝ peccatorum sitientis origi/ naliter. Cant. 5. c. Si cogitarent exceca ti peccatores quãta dilectione cõplectitur illos pijssimus deus profecto omni stu/ dio ꝛ vigilãtia deposita delictorum sarci na ad diligentẽ se pperarent. Neq̃ȝ. n. inueniri quispiam potest nõ pater nõ ma ter non frater non soror non filia non fi/ lius non deniq̃ȝ domesticus quilibȝ ami cus siue ppinquus q tantum diligat eos quantũ amat ipse mitissimus pater cele/ stis. Qd̓ considerans Ugo i libro de ar ra sponse sic alloquit̃ animã peccatriceȝ: Spõsum hẽs ꝛ nescis: pulcherrimũ oĩ/ um: ꝛ faciem ei⁹ nõ vidisti. Jlle te videt: q̄ nisi te vidisset nõ te diligeret. Noluit adhuc seipsum tibi presentare: sed mune ra misit: arram dedit pignus amoris. Hec ille. Est vtiq̃ȝ anime legitimus et immaculatus sponsus deus dei filius q in cruce exaltatus clamat grandi ꝛ amo rosa voce: dicitq̃ȝ anime propter peccata peunti: ꝛ ad inferna currenti illud Hie/ re. 2. Tu autem fornicata es cum amato ribus multis: tamen reuertere ad me: ꝛ ego suscipiam te. Quidnaȝ dulcius quid suauius quidue clementius potest audi/ ri. Ostendit nẽpe multis diuersisq̃ȝ mo dis rex regum deus noster q̇ hominem diligit: eiusq̃ȝ salutem etiam post peccata ꝛ nephanda facinora ardentissime sitit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Quapropt vt euigilēt somnolenti pec/
catores τ expgiscāt ad vocē beniuolentie
sūmi dei. in pñti sermone de amore quez
deus pctōribus exhibet nōnulla erūt vi/
dēda: vt vificetur in corde oīum quod
dictū ē in themate ī psona illi⁹: qz. s. amo
re lāgueo. In qbus vbis de amore illo
tria misteria pricipal'r ppōim⁹ declarāda
Primum de ipsius veritate.
Secundum de eius voluntate.
Tertium de illius copiositate.

Qualiter deus ex amore malis τ pec
catorib⁹ copiosissima bñficia sua largitur
Et qd ē amor siue dilectio dei. Capl'z. i.

p Rimū mysterium declarādū de
amore quo deus pctōres diligit
dicitur veritatis. Nā posset nō
īmerito aliquis dubitare: an vū sit q de
us pctōres diligat. Qm̄ si diceretur q sic
stati occurrerēt dicta scripture sacre qb⁹
insinuari videtur ɔ̄rium: vnde in psona
dei pver. 8. c. dicitur. Ego diligētes me
diligo. Et Joh. 14. Xps dixit. Qui dili
git me diligef a patre meo: τ ego diligaz
eū: sz pctōres nō diligūt deū. g° nō deus
diligit illos. Et Ecc. 12. sapiens iqt. Al/
tissimus odio hz peccatores. Et Judith
5. c. scribitur. Deus pctōrū odit iniqtatē
Et Aug⁹. 12. li. de ci. dei. c. 3. ita asserit.
Dicūtur ī scripturis inimici dei oēs q ei⁹
aduersātur iperio: nō natura: sz vitijs ni
hil ei nocere valētes: sz sibi. Inimici eni
sūt nō ptāte resistēdi. sed volūtate ledēdi
Et idē Aug. ī li. de pnia refert: qd' ēt po
nitur de pnia di. 3. ī. c. Sūt plures: Scio
dñm inimicū oī criminoso. Et Dauid ī
psal. ad deū sic loquitur. O disti oēs obs
uātes vanitates. i. peccata. Et Sap. 14.
c. sil'iter dicitur. Sūt deo odio ipius τ ipi
etates eius. Si itaqz īter deuz τ pctōres
ē inimicitia τ odiū: g° deest amor: qm̄ sil'
ista stare nō possunt. Sz ɔ̄ ē dictum sapi
ētis. Sap. 2. c. qui deo dicit. Diligis oia
q sūt τ nihil odisti coꝝ que fecisti. Pro
huius dubij declaratōe notāda ē snia do
mini Boñ. di. 32. iiij. li. que talis ē. Q d'
deus nō dr̄ creaturā diligere ratōne affe
ctionis animi. sz rōe cōicationis alicuius
boni. Ita q dilectio dei dicitur poti⁹ esse
dilectio effectus qz affectus. Cōicatio au
tem bonitatis diuine si attendatur qztuz
ad effectuz gratie. non se extendit ad pec
catores. ideo pp̄ter huius boni subtra/
ctionez dicitur illos odire: τ sic intelligū
tur auctoritates supius allegate. Sz cōi/
catio alioꝝ beneficioꝝ τ bonis τ malis
eadem ē: ob q τ malos ēt diligit: non vt
malos: sed sua illis bñficia tribuens vt
boni fiant. Sūt aūt inter cetera tria bene
ficia pctōribus a deo collata. Primū
creationis. Secundum gubernationis.
Tertium sociatōis. Primū bñficium
quod deus pctōribus ɔfert ex dilectiōe τ
amore dicitur creationis. Quisnam exti
mat quātum bonum ē esse ī numero cre
aturarum nō quātūcūqz: sz rōnabilium:
Nullo quidē precio emi posset vnus ex
oculis ul' alijs mēbris nostris: multoma
gis nec aliqua potentia anime: τ quis est
qui dedit aiam cum potentijs: τ corpus
tā bonis qz malis nisi deus. Et cur dedit
nisi ex mera caritate τ liberalitate sua. h°
ē qd' Lactā. ī. 2. li. di. isti. ait. Deus veri
patris officio functus ē: ipe corp⁹ effinxit:
ipse aiam qua spiramus ifudit. Illius ē
totū quicqd sumus. Et Berñ. ī ser. Pa
rum ne tibi videtur. o hō cogita qualem
te fecit. Nēpe sm corpus egregiā creatu
ram: sm aiam magis imagine creatoris
insignem: rōis participē: beatitudinis eti
ne capacē. Porro ambo sibi cohere fe
cit artificio icomprehensibili: τ sapientia
inuestigabili. Nec h° ante promeruit q
ante nō fuit: nec spes retributionis fuit:
qm̄ bonorum nostrorum nō eget. h ille.
Sed qui non recte de deo sentiūt de eius
beneficijs ingratissimi conqueruntur: di
cunt etenim q licet magnum bonum sit
esse quod per creationem peccatores acce
perunt a deo: tamen cum deus prescierit
eos futuros malos atqz damnandos cur
illos creauit. Quibus sic respondet Au
gustinus. 2. li. de ci. dei. c. 18. Neqz eniz
deus vllum non dico angelorum: sed vl'
hominum crearet: quem malum futuruz
esse presciisset: nisi pariter nosset quibus
eos bonorum vsibus commodaret: at
qz ita ordinem seculorum tanquam pul/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cherrimū carmē ex qbuſdā quaſi antithe
tis honeſtaret. Antitheta. n. que appellā
tur i ornamentis elocutōis ſunt decenteſ
ſima: que latie appellāꝛ̄ appoſita: vel qḋ
expreſſius dr̄ ꝯpoſita. Non eni eſt apud
nos huius vocabuli cōſuetudo cū tñ eiuſ
dē ornamentis elocutōis ēt ſmo latinus
vtaꝛ̄: immo lingue oium gentiū his anti
thetis. ⁊ Paulꝰ apl's i. 2. epl'a ad Cor.
illū locū ſuauiter explicat vbi. dicit Per
arma iuſticie a dextris ⁊ a ſiniſtris: per
gl'iam ⁊ ignobilitatē. ꝑ infamiā ⁊ bonaꝫ
famā. vt ſeductōes: ⁊ veraces: vt q igno
ramur ⁊ cognoſcimur: q̄ſi morientes: ⁊
ecce viuimꝰ: ut tēptati ⁊ nō mortificati:
vt triſtes ſemꝑ aūt gaudētes: ſic egētes
multos aūt locupletātes: tāq̄ꝫ nihil habē
tes ⁊ oia poſſidentes. Sicut. n. iſta con/
traria ꝯrijs oppoſita ſmonis pulchritu/
dinē reddunt: ita quadā nō verboꝝ: ſed
reꝝ eloquentia contrarioꝝ oppoſitiōe ſe
culi pulchritudo componitur. hec Aug.
Et ſi adhuc argueꝛent ipij ⁊ maligni ꝙ
ſm Auguſtini verba videreꝛ̄ quaſi ne/
ceſſariū fore: vt aliq mali eſſent: vt ſic ſe/
culi pulchritudo ꝑficereꝛ̄. Ego dico ꝙ lꝫ
deꝰ ſm Aug. i li. de li. ar. nouerit ex quo
cunqꝫ malo bonū eligere: tñ ſi nullus vn
q̄ꝫ peccaſſet ſiue angelus ſiue hō: adhuc
vniuerſū ꝑfectū eēt: nihilqꝫ qḋ ad eiꝰ or/
natū ſpectaret ſiue decorē inueniꝛeꝛ̄ di/
minutū. Neqꝫ propterea culpandus eſt
ſapiētiſſimus artifex deꝰ qui creauit illos
q dānari debebāt: qm̄ nō propterea dam
nanꝛ̄: q2 ſūt creati: ſꝫ qm̄ poſt creationeꝫ
ſua voluntate facti ſunt mali. Quinimo
i hoc maxime relucet imēſa bonitas dei:
ꝙ tā grāde beneficiū cōferre dignatus ē
etiā illis quos preſciebat futuros ingra/
tos ⁊ malos. Secundū bn̄ficium qḋ
deus peccatoribus cōfert ex dilectione ⁊
amore dr̄ gubernationis. Indiget equi
dem hō auxilio omniū creaturaꝝ: celi. ſ.
⁊ terre celeſtium inferiorūqꝫ corporuꝫ ſi/
ne qbus viuere minime poſſet. Omnia
tñ iſta dei ſunt: de quo in p°s dicit. Do
mini eſt terra ⁊ plenitudo eius. or. ter. ⁊
vni. qui habi. in eo. Nihilominus ex cle
mentia largiflua ⁊ affluentiſſima ſua li/
bere donat fructū: hoꝝ oium etiā ipijs ⁊
maꝛ̄. Inde Vgo i li. de arra ſponſe ait.
Reſpice vniuerſū mundū iſtū ⁊ conſide
ra ſi aliqd i eo ſit qḋ tibi nō ſeruiat. Ois
natura ad hunc finē dirigit curſū ſuū: vt
obſequijs tuis famuleꝛ̄: ⁊ vtilitati deſer/
uiat: tuiſqꝫ oblectamentis pariter ⁊ neceſ
ſitatibus ſm affluentiam indeficientē oc
currat. Hoc celuꝫ. hoc terra. hoc mare.
hoc aer cum his que ſunt i eis vniuerſis
explere nō ceſſāt. hec ille. Et xp̄s i euāge
lio Math. 5. ait. Pluit ſr̄ iuſtoſ ⁊ iiuſtoſ
⁊ ſolē ſuū oriri facit ſuꝑ bonos ⁊ malos.
Tertiū bn̄ficiū qḋ deus erogat ⁊ lar/
giꝛ̄ ex dilectione ⁊ amore ipſis peccatori/
bus dr̄ ſociationis. Magnū quippe do/
nū ē vt vniuſquiſqꝫ habeat ſolū angelū.
Hinc magiſter ſniarū di. 2. ſecundi libri
allegat Hiero. ſuꝑ Math. ſic. d. Ma/
gna dignitaſ animaꝝ vt vnaqueqꝫ ab or
tu natiuitatis ſue i ſui profectum ⁊ cuſto
diam habeat angelum ſpecialiter delega
tum. Ex qua auctoritate ſm doctores the
olo. colliguntur tria catholica documē/
ta. Primum documentum ſm Ale/
xandrum deales i 2° volumine ſumme.
⁊ Archidia. canoniſtam ſuper. c. firmiſ/
ſime. de conſe. di. 4. ꝙ duplex eſt homi/
nis natiuitas: ſcilicet in vtero: ⁊ ex vte/
ro. Prima eſt quando anima creatur ſi
mul ⁊ infunditur corpori. Secunda
vero quando exit de ventre matris. An
gelus autem deputatur homini a prima
natiuitate: ſcilicet in vtero. Ratio autem
quare non debeat ante infuſionem ani/
me angelus deputari ad cuſtodiam cor/
poris ſm Bonauenturaꝫ i. ſecunda. di
ſtinctione. xi. in declaratione littere: eſt
quia illa cuſtodia principalius reſpicit ſpi
ritum q̄ꝫ corpus. Et ideo non debet ſpā
liter angelum ad ſuam cuſtodiam habe/
re antequam ſpiritus infundatur. Non
debet etiam differri vltra anime infuſio
nem: q2 ex tunc defendere pōt ⁊ adiuua/
re. Vtrū autē q̄ꝫdiu paruulus caret rō/
nis vſu aliquem occultum effectū hēat cu
ſtodia angeli quātum ad habitationeꝫ ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

directionem in bonum: assignare ē diffi
cile: sꝫ negare nō ē tutuꝫ. Scd̄m docu
mētuꝫ ē ꝙ angelus btūs ꝑꝑ custodiā ho
minis nō est hoīe iferior viatore neqꝫ in
dignior: cū id fiat ex dulcedine sūmi dei.
Tertiuꝫ documētum ē ꝙ angelus nō
deserit obstinatū in peccatis vsqꝫ ad mor
tem. Ratio ē sm̄ Boñ. qꝛ ꝓnior est bo/
nus angelus ad iuuādū q̄ꝫ malus a ꝑdē
dum. Si ergo malus angelus non dere
liquit vsqꝫ ad mortē hoīem ēt quātūcūqꝫ
sanctū: nec bonus hoīem quātūcūqꝫ sce/
leratū dimittit vsqꝫ i finē. Sꝫ ꝯ hoc istāt
nōnulli: qm̄ glo. suꝑ illud Hiere. 51. Cu
rauimus babylonē ⁊ nō ē curata: dereli
quam⁹ eam. ait. Medici sūt angeli quos
a nobis repellimus duꝫ coꝝ ꝯsilio nō ac
quiescimus. Itē Dama. d. ꝙ añxp̄s ca/
rebit angelico ꝓsidio. Ex quibus colligi
posse videt̄ ꝙ angelus q̄nqꝫ subtrahit ab
hoīe ꝑꝑ pctā custodie bñficiū. Rñdet ad
hoc dñs Boñ. ꝙ cōiter tenetur a docto/
ribus sacre scripture. ꝙ angelus nō oīo
deserat obstinatos q̄ꝫdiu sunt viatores:
nec tñ iō diligēter custodit bonos aut me
diocriter malos. Iō cōiter dicitur ꝙ quo
dāmodo deserit: ⁊ quodāmodo sēꝑ custo
dit. Explicatio aūt huius pōt diuersimo/
de fieri. Nā aliqueꝫ custodiri ab angelo
potest dupliciter intelligi: vel sm̄ habitū
vel sm̄ actū. Voluerūt ergo aliqui dicer̄
ꝙ angelus obstinatū sm̄ actum custodiē
di relinqt pro eo ꝙ ip̄e custodiēti angelo
nō obedit: imo ꝯ monita mētēꝫ obfirma
uit: quātū ꝟo ad hitum nō deserit. qꝛ sēꝑ
ꝓmptus ē ei subuenire: si quomodo ipsū
ad viā veritatis videat inclinari. Sꝫ hic
modus dicēdi nō sufficit: qꝛ null⁹ ē adeo
malus ⁊ ꝑuersus. qn angelus bon⁹ pos/
sit ei aliqd̄ bñficium custodiēdo largiri.
Ergo si sēper est ei ꝓmptus facere bonū
videt̄ ꝙ nūq̄ꝫ subtrahat oēm actum. Et
iō ē secūdus modus dicēdi. s. ꝙ duplex ē
custodie angelice actus: vn⁹ respectu cor
poris: alter respectu spūs: vnus ꝯsistit i
repulsione hostis ne opprimat corpora:
alter arcendo ip̄m ne peruertat animas.
Primi actus efficacia est in angelo: secun
di ꝟo non solum ē in angelo. sꝫ etiam in
nobis. Quātum ad primū actū bon⁹ an
gelus hoīem vsqꝫ ad mortē nō derelinqt
qꝛ nō patitur ip̄m a demone opprimi vel
occidi: nisi quando aliter exigit fieri sn̄ia
diuini iudicij. Quātum ꝟo ad secūdum
actum. qꝛ illius efficacia nō tātum ē in an
gelo: sed ēt in nobis: subtrahit custodie
bñficium ab his circa quos videt se fru/
stra exerceri: vtpote ab excecatis ⁊ obstia
tis. qui nec recipiūt istructōem nec exhor
tationē. Sꝫ cum custodia magis respici/
at aīam q̄ꝫ corpus: adhuc nō videtur oīo
ꝓbabile ꝙ angelus oēm actum custodie
subtrahat respectu aīe. Et iō adhuc ē ter
tius modus dicendi ꝓbabilior istis. s. ꝙ
effectus angelice custodie est respectu bo
ni ⁊ mali: respectu boni conseruandi vel
acquirēdi vel augendi: respectu uero ma
li discernēdi vel euitādi vel diminuēdi:
bonus g° angelus obstinatos nō deserit
quātuꝫ ad actū custodie q respicit maluꝫ:
qꝛ sēper retrahit hoīes ne labātur in pe/
ius: quātuꝫ ꝟo ad actū qui respicit bonū
obstinatos deserit: ⁊ añxp̄m nō custodiet
hec Boñ. Cōsidera nūc aīa peccatrix
quanta fecit tibi deus: ⁊ cū admiratione
dic ei illud Iob. 7. Quid ē hō qꝛ magni
ficas eum: aut filius hoīs: qꝛ reputas eū.
⁊ quare apponis erga eū cor tuū. Cur o
magne deus creare voluisti hoīeꝫ paulo
minus ab angelis minoratuꝫ: q̄buslibet
alijs a te creatis ꝯditisqꝫ naturis excellē
tiorē: imagine tua decoratū: predotatūqꝫ
insignibus potentijs aīe rōalis: quē pre/
sciebas tibi futurum rebellē atqꝫ ꝯtrium.
Cur tot beneficia inumera creaturarum
tuarum prestas his qui te fugiunt. qui te
despiciūt: q te contēdunt. Grandis ꝓfe
cto numerus ē coꝝ q te dereliquerūt ve/
nam aquarū viuētium. Dereliquerunt i
quā te ⁊ auerterunt se a te: q es via recta.
oēs ifideles. idolatre iudei: heretici: scis/
matici: ⁊ xp̄ani diabolicis opibus seruiē
tes: excōicati: sacrilegi: ꝓditores: sedicio
si: iracundi: odiosi: crudeles: detracto/
res: murmuratores: bilingues: falsarij:
cursores: ꝑiuri. deceptores. mendaces:
cupidi: raptores. fures. vsurarij: sortile
gi. malesicij. incantatores. elati. superbi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

hypocrite. ābitiosi. arrogātes: ianis glꝛie
cupidi gloꝛiosi. blasphemi. lusoꝛes foꝛni
catoꝛes. adulterij sodomite: ⁊ alijs sceleri
bus nephādissimis iuoluti. Et tñ tu deꝰ
meꝰ iperasti terre vt sustineret illos, ꝓdu
ceretqꝫ fructꝰ qbꝰ sustētare se possēt. Ius
sisti soli lune ⁊ stellis vt suos motus exer
cerēt ad illoꝝ vtilitatē. mādastiqꝫ oibus
que i celis terrisqꝫ repiūtur vt se cōicent
ꝑnoiatis inimicis tuis. Cur isup ⁊ ange
los cū talibꝰ ꝯuiuere: ēt vsqꝫ ad moꝛtē ad
illoꝝ custodiā disposuisti. Cur ita blādi-
ris tu deꝰ iustꝰ ⁊ rectꝰ pctōꝛibus ⁊ iniquis
O pectoꝛa dura. o ferreas mētes: o saxea
⁊ adamantina coꝛda coꝝ qui itelligē no
lūt q̄ꝫ ardens sit amoꝛ dei: ēt ad pctōꝛes q
bus vt tactuꝫ ē bñficia sua gratiosissime i
partiꝛ: vt sic occasionē hēant ꝯfident ad
illum redire.

Qualiter deus q̄ꝫtum de se est vellet
oēs pctōꝛes eē saluos: ⁊ quare si sic vult
nō oēs saluantur. Caplm. 2.

Ecūdū mysteriū declarādum de
amoꝛe quo deꝰ pctōꝛes diligit dꝛ
de eius volūtate. Vellet eniꝫ de
us ex caritate sua oēs hoies nō soluꝫ bo
nos: sꝫ ēt malos saluos fieri. ꝭꝫ illd aplí.
i. Thimotei. 2. Oēs hoies vult saluos
fieri ⁊ ad agnitōnem venire. Verūtñ ex
hoc aplí dicto ꝑplexa poterit eē: dubiaqꝫ
mēs si mltū recteqꝫ itelligētiū. Nā si deꝰ
vult oēs hoies saluos fieri. gᵒ oēs hoies
saluabūtur. Quia vt inquit psal. Oia q̄
cūqꝫ voluit fecit dñs i celo ⁊ in terra i ma
ri ⁊ in oibus abissis. sed non oēs hoies
saluabūtur. igitur nō vult deus oēs ho-
mines saluos fieri. Soluiꝛ hec diffi-
cultas ꝑ doc. sacros q apostoli auctoꝛita-
tem tripliciter exponere solent. Pria
expositio ē Aug. quā iducit magister in
tex. dis. 46. primi li. ꝙ dictū apostoli pōt
itelligi vt in eo sit distributio accōmodata
sicut cum dicimꝰ. ois homo timet in ma-
ri. ꝭm cōem moduꝫ loquendi intelligen-
dum ē qui ē in mari. Similiter si dicatur
magister iste docet oēs pueros huius ci-
uitatis itelligitur ꝙ docet eos q adiscunt.
Nullus. n. doceꝛ nisi ꝑ ipm. Sic i ꝓposi
to potet esse sensus. ꝙ deus vult saluos
fieri omnes homines q saluātur. qꝛ nul-
lus saluaꝛ nisi velit deus. Scđa exposi
tio ē magistri i tex. qui dicit ꝙ ibi ē distri
butio pꝛo generibus singuloꝝ ⁊ nō ꝑ sin
gulis generum. sicut cū dicitur. Omne
aial fuit in archa noe: qꝛ de oibus generi
bus aialium fuerūt ibi aliqua idiuidua.
Et sic deus de oi genere vult aliquos sal
uari. de grecis: de latinis: de iudeis. đ ꝑ
latis de subditis ⁊ de alijs. Tertia ex
positio ē scđm Io. Dama. d. ꝙ deꝰ vult
oēs hoies saluos fieri volūtate añcedēte
nō ꝯsequēte. Volūtas aūt añcedens ꝭm
eundē reliquosqꝫ theo. ē qua qs vult ali
quid absolute. Volūtas vero ꝯñs ē qua
quis vult aliquid ꝯsideratis circūstātijs
Volūtas ergo antecedēs i deo ē volūtas
respectu eius ꝓpter qđ deus hoiem facit
⁊ est irrefragabiliter bonoꝛum. Volun-
tas cōseqnēs ē qua vult aliqua ꝭm ꝑsciaꝫ
meritoꝛū: nō que seqtur merita. Prima
s. antecedens dicitur a magistris volun
tas ꝯditionalis: siue volūtas qua deꝰ vult
q̄ꝫtū in se ē. Scđa aūt. s. ꝯsequēs dꝛ ab-
soluta. Differentia aūt iter hanc volunta
tē ⁊ illā nō est ꝭm diuersitatē affectionis
siue modi volēdi q sit in deo: sꝫ ꝭm ratio
nē ꝯnotādi ⁊ itelligēdi: ꝓut. n. deus dꝛ
velle omnium salutē q̄ꝫtum in se ē: ⁊ an-
tecedenter ꝯnotatur in oibus hominibꝰ
oꝛdinabilitas ad salutem: tū ex ꝑte naturꝛ
date: tū ex ꝑte grē oblate. Dedit. n. deus
misericoꝛdiam ꝭm quā possent homines
cognoscere illum ⁊ cognitum querere: ⁊
quesitum iuenire: ac inuento iherere: ⁊
per hoc salutem obtinere. Vrām similiꝛ
obtulit dum filium misit cuius meritum
oium saluti sufficit. Leges ⁊ mādata salu
tis tribuit ⁊ oñdit. Ipse etiam pꝛesto est
oibus inquirētibus ⁊ iuocantibus euꝫ.
Velle ergo hoiem antecedenter saluare
ē oꝛdinatum ad salutem facere: ⁊ saluari
volenti non deesse. Vnde velle antece-
denter saluare non ꝯnotat salutem: sed
oꝛdinabilitatem ad salutem. Velle autē
consequenter siue absolute saluare ē vel
le dare salutem ei quem pꝛescit ad saluteꝫ
peruenturum per suum auxilium ⁊ grāꝫ
⁊ ꝯnotat salutis euentum. Et sic nō ē di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

cere q̄ deus velit oēs hoīes saluos fieri.
Et h̄ tria expositio magis efficax ē ad cla
re itelligēda apl'i v̄ba. Ex qb⁹ elicit̄ q̄ a
morosus d̄s nec i minio deest ad succur
rēdū s̄bueniēdū sauēdūq₃ pctōrib⁹ vt sal
uēt̄. Qui si n̄ saluāt̄ ipsi soli sūt accusādi
meritoq₃ rep̄hēdēdi q bibere noluerunt
aquā fōtis indeficientis amoris diuini.

Qualr̄ d̄s ōndit amorē suū pctōrib⁹ il
los supportādo vocādo ⁊ offerendo filiū
suū vnigenituȝ ac sanguinē ei⁹. Cap. 3.

t Ertiū mysteriū cōtēplādum de
amore quo deus pctōres diligit
dr̄ de ipsius copiositate. Nā pre
ter ea que dicta sunt i primo scd̄o myste/
rio precedentibus: inuenio adhuc preci/
pue tria signa experimētia copiosissimū
amplissimūq₃ amorem diuinū erga pctō
rum salutē. Primū dr̄ supportatio. Se
cundū vocatio. Tertiū oblatio. Pri/
mun signū dr̄ supportatio. Supportat e/
quidē deus ⁊ expectat patienter pctōres:
qui post ꝯmissa pctā iuste meritoq₃ puni
ri possent. Qis eni qui pctm̄ facit ⁊ mor
taliter peccat meret̄ subito priuari qbus/
libet bn̄ficijs corporalib⁹ tpalibus ⁊ spi/
ritualibus. Meret̄ adhuc descendere vi
uens i infernū. Et quid est q̄ deus hunc
rigorē iusticie contra pctōres nō exercet.
quinimo differt vltionē nō solū p̄ dies:
sed p̄ menses ⁊ annos. O quot repiunt̄
i hac mortali vita q per. x. aut. 20. aut. 30
aut plures annos semp̄ in pctis dormie
runt: ⁊ tn̄ illos nō exterminauit de⁹. An
forte putam⁹ id fcm̄ eē: q̄r sibi pctā nō di
cens. vel quia iniustus illa punire negli
gligat: vel q̄r ignorās illa non videt: aut
ipotēs fact⁹ illa vidicare nō valet. Absit
vt ista cogitem⁹ d̄ d̄o magno ⁊ imortali q
optim⁹ aboiat̄ oē malū: iustusq₃ nullū re
linqt ipunitū. sapiēs oia vidȝ. oia noscit.
oia p̄scrutat̄. cui⁹ potentie nulla creatura
resistere possit. Cur g° tādiu punire pec
cata dissimlat nisi q̄r lāguet amore. Hic
ē q̄d Petr⁹. 2. epl'a. c. 3. ait. Dn̄s patiēt
agit nolēs aliquos p̄ire: ſȝ oēs ad pniaȝ
reuerti. Et Salomō Sap. xi. c. dic̄. Mi
sereris oium dn̄e: qm̄ oia potes ⁊ dissi/
mulas pctā hoium ꝓpter pniam. Se
cundū signuȝ exprimens copiosissimum
amorē diuinū dr̄ vocatio. Apparet vtiq₃
q̄ztū velit de⁹ pctoꝝ salutē: qm̄ nō soluȝ il
los nō punit ⁊ suffert. veꝝ etiā multipli/
citer inuitat ⁊ vocat. Quidnā sūt tot dei
bn̄ficia pctōribus collata de qbus paulo
ante memoriā fecimus: nisi voces blāde
ipsos pctōres allicientes. Quid sūt scrip
ture sacre. quid sctōꝝ exēpla. qd docto/
rū tā diffusa dicta. qd ꝓmissiones. qd cō
minatōes. qd p̄cepta legis. qd eccl'ie sa/
cramēta. qd deusq₃ viue voces tot p̄dica
toꝝ ⁊ hi⁹. Oia siqdē ista clamor qdā sūt
ad pctoꝝ aures fortiter sonās ⁊ tādē ab
alto crucis audit̄ vox illa nō p̄uipēdēda
pēdētis i ea crucifixi yhu. Sitio. sitio. si
tio. Sitiebat. n. vt Bern̄. ⁊ Aug. expo/
nūt nostrā salutē. vn̄ ⁊ Bern̄. ait. Ascē
dit i altū crucis: vt ab oib⁹ videret̄. voce
magna clamauit vt ab oib⁹ audiret̄. cla/
mori lachrymas adidit: vt hō ei cōpatere
tur. Qui ad ei⁹ clamorē n̄ excitat̄: ad vo
cē nō cōpungit̄: grauior ē terra. durior
petra. ⁊ fetidior sepulchro. Tertiū signū
i quo relucet erga nos amor diuinus dr̄
oblatio. Pro salute nāq₃ pctoꝝ obtulit
deus pr̄ vnigenitū filiū suū: illūq₃ misit i
mundū. Vn̄ Jo. 3. Sic deus dilexit mū
dū vt filium suū vnigenitū daret: vt ois
qui credit i illū n̄ pereat: ſȝ hēat vitā eter
nā. Ipse vero dei filius icarnatus seip̄ȝ
obtulit i ligno crucis holocaustū ⁊ hostiā
sanguinē ꝓprium fundens i remissionē
pctoꝝ: qui tante fuit efficacie: vt sufficere
posset ad salutē infinitoꝝ hoiuȝ si tot da
rēt̄. Vn̄ Apoc. p°. dr̄. Dilexit nos ⁊ la/
uit nos a pctis nr̄is i sāguine suo. San/
guinē itaq₃ illū passim ⁊ idistincte offert
oib⁹ pctōrib⁹. Offert inquā d̄ capite suo
spinis pūgētib⁹ coronato. de facie sua de
cora alapis dure p̄cussa. de manib⁹ ⁊ pe
dibus clauis i cruce ifixis. de toto corp̄e
ad colūnam crudeliter flagellato. ⁊ de la
tere suo lācea apto ⁊ vulnerato. Propt̄
que oia deuotus Ber. i s̄mone. 22. sup
Cant. ait. Ad cumulū pietatis tradidit i
morte aiaȝ suā: ⁊ de ꝓprio latere ꝓtulit p̄
ciū nr̄e satisfactōis. Vn̄ ad se versiculū il
lū traxit. Apud dn̄m misicordia ⁊ copi/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

sa apud eum redemptio. O amor vere i
cōpabilis. o amor incogitabilis. Stat i
cruce dei filius ⁊ pctōribus dicit si salua
ri cupitis: si salutem queritis. ⁊ ego pro
vobis. vt saluemini prī meo sanguinē i
nocētēq3 vitā offero. S3 tanta ē humani
cordis duricia vt paucissimi iueniātq ve
lint sua pctā corrigere: deoq3 sūmo bono
firmiter iherere. Qui āt redire nō negli
xerint saluabūtur per misericordiā ⁊ cle/
mentiam illius qui ē benedictus in secu
la seculorum. Amen.

Sabbato dñice sexagesime. de dilatōe
pnie: ⁊ quare multi tardāt seu differūt ad
pniam redire audientes deum benignū
sic misicorditer ipos vocātē. Ser. 7.

Um tempus

d habemus operemur bonū3.
Doctoris gētiū3 vba sunt
ista originaliter. Gal. 6. c.

Cum audiūt pctōres q3plurimi ea q̄ dcā
sunt de benignitate beniuolentia ac dile
ctōe dei vocātis ⁊ iuitātis illos ad pnia3
statuūt in aīo suo oīo ad illā redire. Sed
diabolica fraude decepti iterponūt tpoꝛ
spacia afferētes se pniam facturos: nō in
pñti sed i futuro: cū vel ifirmitas aliqua
vel languor grauis aduenerit: vel cū se
necta iam seculi delicias amplius nō gu
stabit. Talibus aūt se opinātibus videt
tutā ducere vitam: esseq3 i statu salutis ⁊
gre. Verūtñ q3periculosissime errent i
hᵒ smone apire censui i quo de dilatione
pnie aliqua pulchra ⁊ vtilia deo duce per
currā: qm̄ nō ē ꝓcrastinādum vt bñfacia
mus sm aplī documētum. q dicit i vbis
i themate nro ꝓpositis. Dum tps habe/
mus. s. nūc ⁊ nō postea hodie ⁊ nō cras:
operemur bonū: ad deū p pniam reuerten
tes. Vbi de dilatione pnie seu ꝓlongati
one tria mysteria occurrūt declarāda.
Primum dicitur causalitatis.
Secundum fatuitatis.
Tertium iniquitatis.

Qd multi differūt pēitē seducti a dia/
bolo aut per timore3 aut propter pudorē
aut propter spem. aut despatōe3. Cap. 1.

Rimum mysterium dicitur causa
litatis. In qᵒ exquirere licet que
ē cā cum pctōres efficaciam ⁊ ne
cessitatē pnie cognoscētes illam differre
volūt. Et pñt assignari pricipaliter quat
tuor cāe potissime ac principales quibus
hoīes pctis iuoluti ꝓcrastināt penitere.
Prima dr timor. sa pudor. tia spes. q̄r
ta despatio. Pria cā dr timor. Timēt
n. multi ad pniam redire. q꞉ cogitāt labo
riosū esse de suis culpis atq3 pctis satisfa
cere. S3 his tria remedia ad timorē re/
pellēdū dari pñt.
Pᵐ ē ꝯsideratio pñtis pene facilitatis.
Scd3 ꝯsideratō pñtis pene modicitatis.
Tertiū ꝯsideratio pñtis pene breuitatis.
Primū remediū ē ꝯsideratō facilitatis.
⁊ possibilitatis pene quā exigit satisfactō.
de qua tria dico notāda s3 Tho. i. 4. di.
15. Primū notādū q꞉ l3 pnia ifructuo
sa fit sine satisfactōe: tñ aliud ē facere eq/
ualens. aliud possibile. Deus nō exigit
a pctōribᵒ equalēs vel eqle: q꞉ hoc ē ipos
sibile. Nā sm phm. i. ethi. i his honori/
bus q sūt ad deū ⁊ ad pentes nō tenetur
hō ad equalēs: s3 ad possibile. iō tenetur
hō satisfacere sm possibilitatē suā. Vnd
Aplš ad Titū. 3. Non ex opibus iusticie
que fecimᵒ nos. Scd3 notādū q꞉ quāuis
hō totū posse suū dēat deo nō tñ exigitur
d necessitate vt totū qd possit faciat. q꞉ hᵒ
ē ipossibile sm statū pñtis vite. cū oporte
at hoīem circa multa solicitū eē. Ter/
tiū notādū q꞉ facere aliqd acceptū deo pōt
itelligi dupliciter. Aut vtute ꝓpria: ⁊ sic
nullus pōt satisfacere de pctis i deum cō
missis. aut virtute alterius: ⁊ sic vnusqs
q3 merito xpi potest satisfacere: quod est
infinitū. Et si obijceret q꞉ xps liberauit
nos a pena debita pro pctis nrīs. iuxta il
lud. i. Pet. 2. c. Peccata nostra ipse
pertulit in corpore suo super lignū. Qd
exponens magister sententiarum in. 3.
dis. 19. ait. Peccata portare est penam il
lorum exoluere. ⁊ ad hoc est dictū. Esa.
53. Vere languores nostros ipe tulit: ⁊
dolores nostros ipe portauit: ergo nulla
satisfactio pēalis erit necessaria. vl si erit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

necessaria nō plene xp̄s satisfecit pro no
bis. Rn̄deri pōt ſm Boñ. i.3. di.19.
ꝙ passio xp̄i liberat nos a pena pn̄ie q̄ztū
ē de se. q2 ſm ꝙ dicit magister i lr̄a. i bap
tisimo ois pena que ꝓ pctō debet̄ penitꝰ
relaxatur. Sed cū hō pctā iterat reddit se
indignū tāto bn̄ficio. Et ꝑ passionē non
remittit̄ ei tota pena: sꝫ minoratur ſm ꝙ
dicit magister i lr̄a quātū decet ⁊ expedit:
salua diuina iusticia: Est gͦ possibilis fa
cilisqꝫ pena satisfactoria. qm̄ vt scribitur
ff. de re. iur. l. ipossibiliū. ad impossibile
nemo tenet̄. Et vt Aug. dic̄ i ſmōe. De
us ſuū pigrū nō dānaret: si ea que nullo
mō fieri poterāt iperaret. Secūdū re/
mediū ꝯ timorē satisfactōis ē ꝯsideratio
modicitatis ipsiꝰ pene. Ois eteni pena
tpalis modicū ē ⁊ quasi nihil respectu fu
ture pene nō solū inferni: sed ēt purgato
rij. de cuius grauitate suo loco disputabi
tur. Tertiū remediū ꝯ timorē pretac/
tū est cōsideratio breuitatis pene satisfac
torie. Nā sicut breuis ē vita: ita breuis ē
pn̄ia: ꝑ quā salui esse valemus. Quare
nullo timore pn̄ia ē differenda. Scd̄a
cā quare pleriqꝫ differūt pn̄iam agere: di
citur pudor siue verecundia. Erubescūt
eni ⁊ verecundāt̄ bn̄facere. qm̄ solēt vt/
plurimū hoies mali quoꝝ multus ē nu/
merus volentes benefacere suāqꝫ malā
vitā emendare in derisum haberi. sed ad
confutationem erroris huius triplicem
pudorem notare debemꝰ: videlicꝫ. Pri
mus dicitur commendabilis. Secūdus
vituperabilis. Tertius abominabilis.
Primͦ pudor: seu verecundia dicitur
cōmendabilis. cum. s. quis erubescit ma
lefacere. nam ſm Jo. Dama. Verecū/
dia est timor alicuiꝰ turpidinis. Quod
Ar. explicauit i. 3. ethi. Qui timet decēs
⁊ verecundus ē. qui autē non timet in/
uerecundus. Et de verecundia loquit̄.
Valerius li. 4. d. Verecundia ē parēs
omnis honesti cōsilij. tutela solennium
officioꝝ. magistra inocētie. cara ꝓximis:
accepta alienis. oi locoꝝ tēpore fauorabi
lem prese ferens vultū. Et sapiēs Ecc.
32. ait. Ante grādinem preibit corusca/
tio: ⁊ ante verecundiam preibit gratia.

Hec verecundia refrenat sensus. mode
ratur gestus. librat verba: ponderat ser
mones. ornat senes: decorat iuuenes.
magnificat reges. subleuat subditos. ex
tollit prelatos. ⁊ mores deaurat qm̄ qui
erubescitiui sunt hac erubescētia ⁊ rubo/
re declinant mala. Sed veh mūdo a scā/
dalis: qm̄ rarissima est hec erubescentia
inter hoies deprauatos. nā nō erubescūt
publice blasphemare. ludere. rapere. fe/
nerari. periurare. lasciua ỽba ⁊ scurri/
lia nō solum dicere sed cātare. inhonesta
vestimenta deferre. ⁊ precipue mulieres
pectus colla brachiaqꝫ nudantes: ⁊ orna
tu meretricio coram hominibus exeun/
tes. ⁊ turpissima scelera adulterij forni/
cationis stup̄. sodomie ⁊ sacrilegij perpe
trare. Secundus pudor dicitur vitu/
perabilis. cuꝫ. s. qs omittit virtuosos ac/
tus ēt ad salutē necessarios ne mali irri/
deant eū. certū enim ē ꝙ displicet malis
vita bonoꝝ. Vn̄ sapiens ꝓuer. 21. ait.
Anima impij desiderat malū. Et. 29. c.
idē ait. Abominantur impij eos q i rec/
ta sunt via. Et. 14. c. Ambulās ingt re/
cto itinere ⁊ timēs deū despicitur ab eo q
infami gradit̄ via. Et. 13. c. Detestant̄
stulti eos q fugiunt mala. Et h̄ ideo ē q2
vt dicitur Joh. 3. Omnis qui male agit
odit lucē. Quod verbum ponitur. 18.
q. 2. in. c. perniciosum. Verū tn̄ fatui sūt
⁊ abominabiles qui ne irrideantur a ma
lis malorū socij effici patiūtur. Quando
etenim mali irrident eos qui boni sunt:
idem ē acsi ceci irriderent eos qui vidēt:
aut claudi eos qui recte ambulant: aut la
ceratas vestes habentes illos qui regio
habitu sunt amicti. Tertius dicitur pu
dor abominabilis qn̄. s. qs ad pn̄iam re/
dire recusat: eo ꝙ sua peccata turpiter cō
missa confiteri confunditur. De isto ỽo
pudore latius dicam in tractatu de con/
fessione. Tertia causa quare multi pe/
nitētiā i longū ꝓtrahunt dicit̄ spes. hec
autē triplex ē. Pria diu viuēdi. Se
cunda tpalia degustādi. Tertia miseri
cordiā ꝯsequēdi. Pria ē spes diu vi/
uēdi. ꝺ q̄ inumerabiles decipiūt̄ ꝓmittē
tes sibiipsis lōgitudinē dieꝝ. Nā vt ingt
Cicero i li. de se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

nectute. Nemo est. n. tā senex q̄ se nō pu
tet ānū viuere. Et Hiero. ad Geruntiā
Nemo ē tā fractis virib⁹ ꝛ tā decrepite se
nectutis vt nō se putet adhuc annū posse
supuiuere. Unde subrepit obliuio cōdi/
tionis sue: vt terrenū aial iam iāqꝫ soluē
dū erigat̃ in supbiam ꝛ anio celū teneat.
Uerūtñ sic quātūcūqꝫ excogitare qs ve/
lit diuturna vita sp̄ breuis erit. Uñ ꝛ Ja
cobus. 4. c. ait. Que ē vita nr̃a. Uapor
ad modicū parens: ꝛ deinde extermina/
bit̃. De vite aūt breuitate plene scribam
i s̃mōe de vita hois ꝛ ꝯtētu mūdi. ꝛ in ser
mone de tpe. ꝛ in tractatu de virtutibus.

Secunda spes ē temporalia degustan
di. Spant enim diligentes mūdum mū/
danis bonis, p libito posse diutius iocun
dari. Et tñ expientia docet ꝙ cuncta hui⁹
seculi falsa ꝛ desiderata bona caduca sunt
ꝛ vana: nullā in se stabilitatē firmitatēqꝫ
retinētia. Hic Sene. Ad Lucillum ait.
Noli huic trāquilitati ꝯfidere. Momen
to mar̃ euertit̃ vt eodē die vbi luserūt na
uigia sorbet̃. Propterea a dño ihu xp̄o
p pulchra dicta ē pabola quā Lucas scri
bit. 12. c. hominis iquit cuiusdam diuitis
vberes fructus agere attulit: ꝛ cogitabat
itra se. d. Quid faciā. qꝛ non habeo quo
ꝯgregeꝫ fructus meos. Et dixit. h° faciā
destruā horrea mea ꝛ maiora faciā: ꝛ illuc
ꝯgregabo oia q̄ nata sunt mihi: ꝛ dicā aie
mee. Aia mea habes multa bona opposi
ta i annos plurimos. Requiesce. come/
de. bibe ꝛ epulare. Dixit aūt illi domin⁹
Stulte hac nocte aiam tuam repetēt a te.
Que aūt parasti cuius erunt. Sic ē qui si
bi thesaurizat: ꝛ nō ē in dño diues. Ter
tia ē spes misericordiam ꝯsequēdi: nam
pleriqꝫ deliberāt oē suum tēpus i iiuriaꝫ
creatoris sui exponere ꝛ tādē ab eo misi
cordiā ipetrare. Hāc spem refrenat sapi
ens: cū dicit Ecc. 5. Ne dixeris peccaui.
ꝛ quid mihi accidit triste. Altissim⁹ ē pa
tiens redditor. de ꝓpiciatu pctōꝝ noli es
se sine metu: neqꝫ adijcias peccatum sup
peccatum. Et ne dicas Miseratio dñi
magna est. multitudinis pctōrum meoꝝ
miserebitur. Misericordia eniꝫ ꝛ ira ab
illo cito proximat: ꝛ in pctōres respicit ira
eius. Ne tardes ꝯuerti ad dñm. Subi/
to. n. venit ira illius ꝛ i tpe vindicte disp
det te. Quarta cā quare pctōres pniaꝫ
retardant dicitur desperatio: ad quā iducū
tur ꝓpter tria. vꝫ: p° ꝓpter peccatorum
magnitudinem. 2° ꝓpter pctōrum multi
tudinē. 3° ꝓpter pctōrum vicissitudineꝫ.
Sꝫ p p̄cedentia que dicta sūt i sermone ð
misericordia dei oia ista dissoluunt̃. Nō
sūt itaqꝫ ptacte cāe sufficiētes ꝛ necessarie
ad retinendum peccatores ne conuertan
tur ad deum.

Qð fatue agūt q differūt pniaꝫ pp ipe
dimēta que pn̄t differēdo ꝓuenire pp q̄
exponūt se piculo maximo. Capl'ꝫ. 2.

Ecūdū mysterium declarādum
de dilatōe pnie dr̃ fatuitas. Qui
eni sic differūt quadruplici fatui
tate laborant. Prima dicitur piclitatōis
Secūda abbreuiatōis. Tertia rui/
nationis. Quarta cessationis. Pri
ma fatuitas dicitur periclitationis. qꝛ illi
q pniam nō faciunt cum pn̄t exponunt se
periculo non facere illam posse cum cre/
dunt. Hinc Hiero⁹ ad Saluiniam de
Nebridio ꝛ viduitate sic ait. Cauenduꝫ
est vuln⁹ quod periculo ꝛ dolore curat̃.
Aliud est integra naui ꝛ saluis mercan/
tijs portum itrare salutis. aliud nudum
herendo tabulis ꝛ crebris cursibus flu/
ctuum ad asperrima saxa collidi. hec ille.
Potest eqdem euenire vt post diuturnā
pctōrum consuetudinem malus habitus
non ita de facili amoueatur. sicqꝫ pecca/
tor ipenitens fiat. Unde ꝛ Job. 20. c. ð
tali sic loqtur. Ossa eius iplebūtur vitijs
adolescentie sue: ꝛ cū eo iu puluere dor/
miēt. Et sapiēs ꝓuer. 22. ait. Adolescēs
ambulās iuxta viā suā ēt cum senuerit ñ
recedet ab ea. Et Hiere. 13. c. inquit. Si
mutare pōt ethiops pellem suā ꝛ pardus
varietates suas: sic vos poteritis benefa
cere cū didiceritis malum. Ex h° ē ꝙ pec
catū ex ꝯsuetudine cōmissū morti. Laza/
ri ꝯpatur. Propter qð Aug⁹ de pe. di.
2. c. sic ait. Sicut trib⁹ gradibus ad pctm̄
puenitur suggestione. delectatōe. ꝯsēsu
ita ipsius pcti tres sunt differentie. s. in
corde. i facto. ꝛ i ꝯsuetudine. tāquā tres

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mortes. Una quasi ĩ domo .i. cum ĩ cor/
de cōsentiť libidini. altera q̃si ꝓlata iā ex
tra portā cū ĩ factū ꝓcedit assēsio. tertia cū
ĩ vitio cōsuetudinis male tāq̃ȝ mole terre
na premiť anim⁹ q̃si ĩ sepulchro iā putēs.
Que tria genera mōtuoꝝ dn̄s resuscitaś
se quisq̄ȝ euāgeliū legit agnoscit. Ibi.
In glo. Vo penūť hi versus sup̱ vbo tā
q̄ȝ. Mēs mala mors intus: malus actus
mors foris vsus. Tuba puella puer laza
rus ista notāt. Hāc vbo: hūc motu: la/
chrymādo suscitat illū. Xp̄s ⁊ ĩ medico
nasciť eger hō. In Lazaro āt resuscitan
do q̄ttuor erāt ꝯditōēs. Pria q̄r fetebat.
Scd̄a q̄r lapis erat ei⁹ sepulchro supposi
tus. Tertia q̄r ligatos hēbat pedes ⁊ ma
nus. Quarta q̄r sudario delata erat faci/
es ei⁹. Jo. xi. c. Sic repiunť spūaliť ista
q̄ttuor ĩ pctōre q lōgo spacio pctā retinuit
p° fetet deo angelis ⁊ hoib⁹. 2° ē ei lapis
supposit⁹ .i. mala ꝯsuetudo. Unde glo.
Jo. xi. ait. Dn̄s fremuit ⁊ lachrymat⁹ ē
⁊ clamauit voce magna . q̄r difficile sur/
git quē mola male cōsuetudis p̄mit. h° ē
qđ Juuenaľ pl̄chre decātat li. 3. satyra .i.
Cōsuetudo mali tȝ ĩsanabile vuln⁹. Et
Martialis coc⁹. Mēs assueta malo fir
mi⁹ heret ei. Et Ouidi⁹ đ arte amandi
Fac tibi cōsuescat: nil ꝯsuetudine mai⁹.
Rō ē. q̄r fm̄ Ar. li. đ memo. ⁊ remini/
scē. Cōsuetudo ē altera natura. Et li. 7°
ethi. Cōsuetudo nature assimulať. Et li.
p°. retho. Similis ē ꝯsuetudo nature. ꝓ
pe eni qđ sepe ei qđ sp̱ ē. Est aūt natura
eius qđ sp̱ ꝯsuetudo eius qđ sepe. h ille.
Tertio hȝ man⁹ ⁊ pedes ligatos: q̄r ĩ
potēs fact⁹ ē p⁹ pctm̄ ad bn̄ opādū. 4°
peccator hȝ faciē velatā sudario: q̄r ex q°
ĩ tenebris pctōꝝ fuit spūalcȝ visū amisit.
De talib⁹ nāq̄ȝ pctōribus inqt. Sopho/
nias .i. c. Ambulabūt vt ceci q̄r dn̄o pec/
cauerūt. ⁊ Sap̄. 2. c. sapiēs ait. Exceca/
uit illos malitia coꝝ. Quare p̱iculosum
est frequentare pctā ⁊ pniam ꝓlongare.
Scd̄a fatuitas illoꝝ q differunt cōuer
ti ad pniam dr̄ abbreuiationis. quia cum
tēpus breue sit nō curant sibi đ salute ne
cessaria ꝓuidere. Fatuus nāq̄ȝ nō ĩme/
rito reputari posset si q̄s iter cepissȝ ad lo
cum aliquem ad quem longa esset via. ⁊
vir ibi ambulans p̱ totā diē vsq̄ȝ ad noc
tē p̱uenire valeret. ⁊ tn̄ post ceptum iter
stans quiesceret dicens: hora vespertina
vel hora cōpletorij p̱ficiam iter meū. Sic
fatuus ē q ad regnum celoꝝ dȝ accedere
horā tardā prestolās q̄ se ad pniam con/
uertat. Tertia fatuitas coꝝ q differūt
pniaȝ facere dr̄ ruinationis. qm̄ pctā nō
deponens facile ad alia trahiť. Et quan
to peccata magis multiplicantur: magis
grauant aiam. ⁊ ex cōsequenti cū maiori
difficultate resurgit. Jō legiť ĩ vitis pa/
trū. ꝙ venit vox ad beatū Arsenium. d.
Egredere ⁊ ostendā tibi opa hominuȝ.
Et egressus vidit ethiopē nigrū cedentē
ligna securi: ⁊ facientē grandē sarcinaȝ
⁊ tēptabat leuare eā: sȝ pre magnitudine
non poterat. Et iterū cedebat alia ligna:
⁊ addebat sarcine: Innitebaťq̄ȝ adhuc
leuare illā ⁊ min⁹ q̄ȝ pri⁹ poterat. Quaȝ
deponebat ⁊ iteꝝ cedens alia ligna sarci
ne adiūgebat ⁊ fatigabať sicut prius illaȝ
leuare: ⁊ ꝓpter maius pōdus maiorēq̄ȝ
grauitatē neqbat illā mouere. Fuit hec
visio sibi exposita sic. ꝙ q cedebat ligna
⁊ addebat sarcine hō peccator ē qui pctis
oneratus sepius illa leuare nō sufficit: sȝ
sup̱addens ⁊ alia: intra se dicit. Postq̄ȝ
cōgregauero multa pctā plura prioribus
tunc illa leuabo: ⁊ de illis pniam faciam.
Quarta fatuitas dr̄ cessatiōis. Cessat
eqdē multotiens ⁊ deficit illud qđ fuerat
hō premeditat⁹. Premeditati nāq̄ȝ fue/
rāt multi mori ĩ senectute ⁊ mortui sūt in
iuuentute. ⁊ mori ĩ domo ⁊ mortui sūt ex
tra domū. mori iter suos: ⁊ mortui sūt i/
ter extraneos. mori loquētes: ⁊ mortui sť
lingue vsu priuati. mori ĩ diuitijs ⁊ mor
tui sūt ĩ egestate. mori cuȝ pnia ⁊ mortui
sunt obstinati. O vita fallax: o vita fragi
lis. o vita mutabiľ: cui⁹ exitū nullus p̱sciť
mortaliū pōt. Vn̄ sapiēs Eccľiastes. 9.
c. ait. Nescit hō finē suū: sȝ sic pisces capi
unť hāmo ⁊ aues ꝯp̄hēdūť laqo sic capiēť
hoies ĩ tpe malo cū eis extēplo sup̱uenēit
Quōd iniq sť q pniaȝ tardāt ⁊ ꝯuerti ad
dn̄ȝ. ⁊ agūt ꝯ̄ deū ⁊ āgelos ⁊ ꝯ̄ seipsos: ⁊
cōtra omnem creaturam. Capitulum. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Ertium mysterium ↄtemplādū
circa pnie dilationē dr̄ iniquitas
Peccator nāqȝ qui pniaȝ differt
iniquus ē quadruplici inigtate. Pria est
ↄ deū. Scd̄a ↄ angelos. Tertia ↄ seipm
Quarta ↄ oēm creaturā. Prima ini-
gtas ē ↄ deū cui apponit fel i escaȝ. iuxta
illud psal. Dederūt i escā meā fel ꝛ in siti
mea potauerūt me aceto. Velut.n.esca
dn̄i ē opus bonū.q2 in eo dn̄s delectatur
tanq̄ȝ iter flores: ſ3 illud Cant.2.c. Pa
scitis iter lilia.i.iter mūda opa. Esce g°
dn̄i fel apponit q bōis opibꝰ q agit amari
tudinē pctī admiscet: pniaȝqȝ refugit. Ta
lis ēt qui senectutē ad pniam agēdā expe
ctat deteriorē ptē vite sue deo reseruat ꝛ
meliorē diabolo imolat. Secūda iniq
tas ē i angelos. Impenitētes vtiqȝ pro
suo mō quātum de se ē angelos affligere
nō erubescūt. Nā lȝ angeli bti ipassibi-
les sint ꝛ oi iocunditate repleti: tn̄ vt di-
ximus i pcedentibus d' malorum ↄuersi
one. gaudiū aliqd' accidētale suscipiunt.
Hoc vbo eis deesse necesse ē cuȝ pctōres
nō ↄuertūtur. Tertia inigtas peccatricis
aie ipenitentis ē in seipsa. Nam dū pec-
cator differt conuerti vult potiꝰ hr̄e se ma
lum q̄ȝ bonum ifirmum q̄ȝ sanū: seruum
q̄ȝ liberū. i statu latronis q̄ȝ i statu regis
nihil habētem q̄ȝ oium bonoꝝ ecclesie p
ticipē: iutilē q̄ȝ multū valēteȝ. Pctm̄ nē
pe facit hoiem malū ifirmū mortuū fuuȝ
latronē: q2 furat bona dei. paupem ꝛ in-
utilem. Quarta iniquitas ē in omneȝ
creaturā. q2 pp duritiā hoium pctōꝝ cre
ature irrōabiles quodāmō puniūt. Ob
scuratus ē.n. sol tpe passionis pp iudeo
rum crudelitatē. Perierunt in diluuio
tot aialia ꝛ volucres celi pp pcta hoium.
Maledicta fuit terra pp pctā prioruȝ pa
rētum. Expgiscimini g°o pctōres tardi.
ecce nūc tpus acceptabile: inquit apl's.2.
Cor.2. Ecce nunc dies salutis. Memini
dātes vllā offēsionē nec deo nec angelis
nec vobisinetipsis. nec ēt creaturis p tar
ditatē ↄuersionis vr̄e. ꝛ sic faciētes acci-
pietis hic a dō grāȝ ꝛ i futuro glīā. Amē

Dn̄ica i sexagesima de fructuoso ꝛ vti
li vbo dei quo mediāte oēs gētes credi
derūt in xp̄m saluatorem nr̄m. Ser.8.

Emen est uer
buȝ
s dei. Scribuntur h̄ uerba
Luc.8.c. ꝛ in euangelio
hodierno pn̄tis dn̄ice. ni
hil tā efficax eē pōt ad cō
uersionē cuiuslibet pctōris: ꝛ cuiuslibȝ v
tuosi ↄfortationē sicut deuota ꝛ frequēs
auditio vbi dn̄i. Scimus eteni p pdica
tionē euāgelij mūdū totum ab ydolatrie
errore reuocatū. Naȝ antea oēs gentes
vna excepta ppl'i iudeoꝝ deos falsos cū
dānatissimis ſr̄stitōibꝰ excolebāt. At vbi
vox euāgelij audita ē i oi tra: ois errō ab
eius ↄspectu fugatus ē tāquā si tenebre a
lucis radijs fuissent depulse. Ex hoc igt
Eusebius pamphili. li.i. de euangelica
prepatōe. Nō.n.p se qui xp̄m secuti sunt
mr̄es suas nephādis nuptijs cognoscūt
nō humanis vescūtur carnibus scyte: qm̄
ad eos vsqȝ pdicatio xp̄i puenit. nec ca-
rissimos falsa religione ipulsi filios iugu
lant. Hec certe ac talia pene infinita ho
minuȝ quondam vitam vexabant. Mas
sagete ac derbices tradūtur propinquos
atqȝ affines suos qui senectute conficie-
bantur miserrimos putasse. ac ideo imo
latas carnes eorum quos plurimi fece-
rant deuorabant. Tibareni viuos senio
res suos precipitarunt. Hyrcani rapa-
cis generis auibus ac canibus probijcer
soliti. Que quidem cuncta irreligiosissi-
me faciebant. nunc vero sola euangelica
virtute vndiqȝ trucullentissima hec pe-
stis expulsa est. hec ille. Et vt plenius in
telligatur ab omnibus quanta sit virtus
diuini verbi in hoc sermone de ipso con
uenienter tractabimus eo q̄ saluator oi-
um in verbis allegatis in themate dixit
vbum dei fore semē. s. spūaliuȝ carisma
tum ꝛ donorum. In quibus verbis tria
mysteria sunt declaranda.
Primū ē d' vbi dei predicati dignitate.
Secūdū de pdicantis uerbū qualitate.
Tertium de auditionis eius vtilitate.
Q d' quinqȝ sunt egregie ꝛ excellentis
sime dignitates verbi dei: ꝛ officij predi
candi. Capitulum primum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Rimū mysteriū declarādū ē de
dignitate v̄bi dei p̄dicati seu of/
ficij p̄dicādi. Et ad h° itelligēdū
subnotabim⁹ qnq3 excellētias d̄ dignita
te ei⁹. pria d̄r xp̄i exercitatio. Sa. aploꝝ
electio. Tertia miraculoꝝ corruscatio.
Quarta. p̄dicatoꝝ defēsio. Quita ec
clesie sublimatio. Pria excellētia v̄bi
diuini ꝛ officij p̄dicādi d̄r xp̄i exercitatio.
Dn̄s q̄dē yh̄s d̄s dei fili⁹ p̄dicare voluit
ꝛ p̄dicatōis officiū exercē. vn̄ Math. 4.
d̄r Cepit yh̄s p̄dicar̄ ꝛ dicē: pn̄iā3 agite.
Et Luc. 8. d̄ ipso d̄r. Iter faciebat p ci/
uitates ꝛ castella p̄dicās ꝛ euāgelizās re
gnū dei. Et vt colligit̄ ex dictis euāgeli/
staꝝ. p̄cipue Joh. 8. ꝛ. 18. c. sepi⁹ doce/
bat p̄dicādo i tēplo ꝛ i synagoga. Verū
tn̄ nō imerito querē q̄s pōt. Vtr̄ xp̄o d̄
buit solū iudeis ꝛ n̄ gētilib⁹ p̄dicare. Ad
qd̄ r̄ndet̄ Tho. 3. pte. q. 42. Q̄d ꝯueniēs
fuit p̄dicatōz xp̄i tā p aplos q̄3 p ipsū a pri
cipio solis iudeis exhiberi triplici rōne.
p° rōe ipletōis. 2° rōe ordinatōis. 3°. rōe
triumphatōis. Pria rō d̄r ipletōis.
Predicauit. n. xp̄s iudeis vt ipleret pro
missiones factas antiq̄s prib⁹ nō āt gēti
libus: q̄m ppl'us ille iudeoꝝ tm̄ viuebat
sub dei veri cultu. Vn̄ apl's Ro. 15. ait.
Dico xp̄m fuisse ministrū circūcisiōis. i.
p̄dicatōis iudeoꝝ pp v̄itatē dei ad cōfir
mādas ꝓmissiōes patꝝ. ꝛ vt ēt Hiero⁹
dic̄ sup illd̄ Math. x. In viā gētiū ne ab
ieritis. Oportebat primū aduētū xp̄i nū
ciari iudeis ne iustā hērēt excusationē3.
dicētes iō se dn̄m reiecisse q̄ ad gētes trā
sierit. Verū tn̄ sicut nō debuit a ꝓricipio
idifferēter suā doctrinā gentib⁹ cōicare.
ita ēt nō debuit gentiles oio repeller̄: ne
spes salutis eis precluderet̄. Ideo aliq
gētiliū pticulariter sūt admissi. sic sama/
ritana Jo. 4. ꝛ chananea Math. 15. pp
excellētiā fidei ꝛ deuotōis eaꝝ. Secūda
rō q̄re xp̄s tm̄ iudeis ꝛ nō gētilib⁹ predi
cauit d̄r ordinatōis. Exigebat nāq3 debi
tus ordo vt iudeis q erāt ꝓpinquores p fi
dē: ꝛ cultū vnius dei pri⁹ doctrina xp̄i ꝓp
poneret̄ ꝛ p eos trāsmitteret̄ ad gētes: si
cut i celesti hierarchia p supiores āgelos
inferiores diuine illuminatōes ꝑueniūt.

Vn̄ Hiero° sup illud Math. 15. Non
sū missus nisi ad oues que pierunt dom⁹
isrl'. Nō inq̄t hoc dicit quin ad gētes mis
sus sit. s3 q̄ primum ad isrl' missus ē. Et
hoc predixit Esaias. vlt c. Mittā ex eis
q saluati fuerunt. s. ex iudeis ad gētes. i
mare i africā i lydiā tenētes sagittā. i ita
liā. i greciā. ad isulas: lōge ad eos qui nō
audierūt de me. ꝛ nō viderūt gloriā meā
ꝛ annūciabūt gloriā meā gētibus. Ter
tia rō q̄re xp̄s voluit iudeis ꝛ nō gētilib⁹
p̄dicare d̄r triūphatōis. vt ondēret triū/
phū ꝛ victoria3 crucis ꝛ passionis sue: p
quā meruit ptātē ꝛ dn̄ium sup gētes. s̄m
illud Math. vlt. Data ē mihi oīs ptās i
celo ꝛ i terra. Maioris siq̄dem ptātis ꝛ
virtutis ondiuu3 fuit p⁹ passionē suā per
aplos reducere gētes: q̄3 si an̄ passione3
ipse psonaliter eis p̄dicasset. Secūda ex
cellētia verbi diuini ꝛ officij predicandi
d̄r aploꝝ electio. Ad hoc siq̄dē illos ele/
git xp̄s vt ad predicādum illos mitteret.
Vn̄ Joh. 15. dicebat eis. Ego vos ele/
gi de mūdo vt eatis ꝛ fructū afferatis ꝛ
fructus vester maneat. Post passionem
vero suā ꝛ resurrectione3 dixit eis illud
Mar. vlt. Euntes i mundū vniuersum
predicate euāgeliū oi creature. Et illud
Math. vlt. Euntes docete oēs gentes.
Q̄d ꝛ ipsi pfecerunt de obus. d̄r i p°s.
In om. ter. ex. so. eo. ꝛ i fi. or. ter. v̄. eo.
Ipsa vero expientia docet q̄ ex eoꝝ doc
trina mūd⁹ tot⁹ illūinat⁹ ē. S3 h̄ q̄ri ab
aliq⁹ pōt. Vtr̄ apl'i ex diuie grē pn̄ia aut
aliq̄ vi seu arte ꝓpria p̄dicādo pploꝝ cor/
da mētesq3 attraxerūt ad xp̄3. Et dico q̄
nō potuissēt tā cito euāgeliū oib⁹ gētib⁹
cū illoꝝ emēdatōe p̄dicare nisi eis affuis/
set virt⁹ diuina ꝛ spūs sci grā. s̄m illud.
Marci vlt. Predicauerūt vbiq3 dn̄o co
opāte ꝛ s̄monē ꝯfirmāte seq̄ntib⁹ signis
Nā tria sūt illa q̄ p naturā v̄l artē hoies
iducere pn̄t ad aliq̄d credēdū l' opandū:
que tn̄ i apl'is xp̄3 p̄dicātib⁹ nō sūt iuēta.
Primū ē dialetica ꝛ loicalis argumēta/
tio. Scd̄3 ē rhetoricata psuasio. Tertiū ē
bonoꝝ tpaliū ꝓmissio. primū ē dialetica
ꝛ loicalis argumētatio. argu. nāq3 vt loi
ci tradūt ē rō rei dubie faciēs fidē. Nis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

argumētis cōmoti sūt: pleriqꝫ ad sequē
dū Platonē. alij Ari. alij Pythagorā.
alij reliquos phos. ⁊ coꝝ discipuli sci. Si
milibꝰ isup argumētatōibꝰ Arriꝰ Apolli
naris. Manicheꝰ Valētinꝰ Cherinthꝰ
Fotinꝰ. Hebion. Paulus. Samosita
nꝰ. Carpocarches Apelles. Marchion.
Hermogenes Nouatus Macedonius
Florianꝰ Tertulianꝰ Pelagiꝰ Nestoriꝰ
⁊ ceteri alij suaꝝ heresū venena pestifera
deseminauerunt. qbꝰ ꝯtaminati fuere et
ppl'i ⁊ natōes. Scd'm qd' pōt hoies in
ducere ad aliqd credendū vl' ꝑandū dr
rethoricata ꝑsuasio. Inquit eni Sen. ad
Lucillū. Incredibile ē ꝙ facile magnos
viros dulcedo oratōis abducat a vero.
Et idē de cōsolatiōe ad Paulinum ait.
Pōt eloquētia que ꝑua sunt approbare
ꝓ magnis. rursū magna attenuare ⁊ ad
ima deducere. Et Tulliꝰ li. 2° de oratore
sic loqr. Quid admirabiliꝰ qꝫ res splēdo
re illustrata verboꝝ. Tātam vim hꝫ illa
que recte a bono poeta dicta est vox atqꝫ
nimirū regina reꝝ oratio: vt nō mō icli/
nantē erigere: aut stantē inclinare: ſꝫ etiā
aduersantē atqꝫ repugnantē vt imꝑator
bonus ac fortis capere possit. hec ille. Sūt
ad hoc ꝓpositum exēpla. Nā recitat Va
lerius quanta sit vis eloquētis. Et Tul
lius in qōnibꝰ tuscul. ꝙ Egesias Cyre
naicꝰ phs quidā cyrene ciuitatis egypti
adeo copiose disserebat de bono mortis
mala vite plenissime demōstrādo: ꝙ mul
ti auditis illis sibi inferebāt morteꝫ. qua
ꝓpter a rege Ptolemeo ꝓhibitus ē illa
amplius edocere. Refert adhuc Valeri
us de studio ⁊ idustria. ꝙ Cato censori/
nus tam eloquēs fuit ꝙ nuūqꝫ ab aliquo
grauatus ꝑ aliū defendi voluisset. Et vt
Plinius dicit i li. de viris illustribus q̄
dragesies quater accusatus per se solum
cām dixit: optimeqꝫ fuit absolutus. Et
vt Tullius i. i. qōnū tusculanaꝝ scribit:
fuit in eo tāta eloquētia quāta illis tꝑibꝰ
dici potuisset. De Tullio insuper sic ait
Lactan. li. 3. di. insti. Tulliꝰ sūmus phs
secte achademice ꝑfectꝰ orator sua eloquē
tia corda hoiuꝫ i manibus suis habuit vt
quicqd vsqꝫ eloquij ꝑ latinoꝝ alueos flu
xit: ab hoc fonte ꝓgressuꝫ ē. Quāta autē
vis dicendi fuerit i eo apte ponit Plu/
tarchꝰ vitā eius describēs. dicit eni. Cū
Cicero venit Rhodū ad Appollonium
Milōis clarissimū oratorē. ⁊ Possido/
niū phm gloriosū. tradit Apolloniū cum
eēt expers latine lingue rogasse Cicero
nē vt grece aliqd declararet. qd' Cicero
libens fecit. Ex illa declaratōe oēs i stu/
porē versi nō poterant saturari de laudi
bus Ciceronis. Sed ⁊ Apolloniꝰ venit
in tātā admirationem ꝙ velut per estasiꝫ
tractus nō intelligebat. ⁊ per multaꝫ mo
ram tacitus sedit. dixit tandē. Te nempe
Cicero laudo ⁊ admiror. Sed me fortu/
na grecoꝝ misit vt videā eruditionem ⁊
eloquentiam que sola bonoruꝫ nobis re
licta erat ꝑ te Romā accessisse. Subdit ⁊
idē Plutarchus de facūdia Cicerōis ꝙ
dū orauit apd' Cesarē ꝓ Quito ligario q
ex aduersarijs cesaris erat. tāta grā admi
rabilis fuit vt Cesar i plurimos colores
vultū vterit. manifestūqꝫ fuit ꝙ aius ce
saris mutabat. Pharsalicā nā pugnā cū
oratō attigeret cesar velut amēs corpe ac
mēte alienatꝰ ē: quosdāqꝫ e manibꝰ suis
fluxisse libellos dicūt. Quare cesar dulci
oratione victus eum crimine liberauit.

Tertiū qd' pōt hoies iducere ad aliqd
credendū vel oꝑandū dicit tꝑaliuꝫ bono
rū ꝓmissio. Sic Maumeth demulsit au
res omniū coꝝ qui ipsū colunt ⁊ venerā
tur. Promisit eis diuitias. cōcessit lasci/
uias. ⁊ ad oēm voluptateꝫ libere laxauit
habenas. Quid igit de apostolis ꝑdicāti
bꝰ euāgeliū tenēdū ē. An ipi dialetici aut
rhetorici vl' forte tꝑalia ꝓmittētes. Ab/
sit. de illis eteni ait Aug. li. 22. de ci. dei.
c. 5. Ineruditos liberalibꝰ disciplinis ⁊
oio q̄ꝫtū ad coꝝ doctrinas attinet ipolli/
tos: n̄ ꝑitos grāmatica: nō armatos dia
letica: n̄ rhetorica iflatos: piscatores xps
cū retibꝰ fidei ad mare huiꝰ seculi paucis/
simos misit: atqꝫ ita vt ex oī gnē tam mul
tos pisces ⁊ tanto mirabiliores quāto ra
riores ēt phos cepit. h ille. Neqꝫ insuꝑ
tꝑale aliquid pollicebantur apostoli pre/
dicando: quandoquidem ⁊ ipsi asperna/
bantur temporalia cuncta: spernendaqꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pro eterna imortaliq3 vita clamabāt. fue
runt igitur ipi tube spūs sācti supno mu
nere dei ad officium pdicatōis deputati.
Tertia excellētia vbi dei et officij pdi
cādi dr miraclo2 coruscatio. Cōcomitta
tur quippe sepenumero vbum dei clari
tas miraculorū. nā fm Tho. 2. 2. q. 178.
deus facit miracula maxime pp̄ter tria.
Primo pp sanctitatis alicuius demō
strationem. Secūdo pp̄ter fidei approba
tionem. Tertio pp veritatis pdicate con
firmationē. Primo facit deus mira/
cula ad oñdēdam sāctitatē alicuius quē3
pro merito vite vult pponere aliis i ex^{m}
virtutis: sicut fecit de magno Antonio
Machario et alijs. Scdo facit de^{9} mi
racula vt fidem approbet. vnde gl. sup il
lud ps. Vt det illis hereditatē gētiū ait.
Hec fuit itentio miraculo2 vt crederent
gētes. 3° facit deus miracula ad ɔfirmā
dā vitatē pdicatā. Et sic facta sūt miracu
la et signa pdicātibus apl'is: apl'icisq3 vi/
ris. Quisnā explicet quot signis claruit
ɔfessor dñi gl'iosus sanctus Antoni^{9} de
ordine mino2 pdicator egregius. Refe
ra3 ex multis q in eius legenda magna
ɔtinetur. Dum. n. quadā die in ciuitate
Bituricensi populo pdicaret. tā ingens
multitudo ad eū audiēdum conuenit: q
nullus locus ciuitatis illā capere posset:
vñ cāonici citatis pcessionaliter ciuitate3
exeuntes cum populo ad quoddā pratu3
latissimū puenerūt. Dum aūt btūs An/
tonius pdicare cepisset subito tps surre/
xit et tempestas valida: adeo q omnes ti
mere ceperūt tā de pluuia futura q3 d' co/
ruscatōibus et tonitruis: et sic ceperūt fu/
gere et velle abire. Qd cernēs btūs An
tonius dixit eis. Ego p pte dñi nři yesu
xpi vobis dico q null^{9} vřm aliquid mali
hēbit. stetis firmi et nō timeatis. Qui ei^{9}
verbis fidentes imobiles ad audiēdum
pdicatiōnē eius steterūt. Et cu3 grando
grossissima descēdisset sup terrā circa au
diētes nec grādo nec pluuia descēdit: cū
tñ grādo ex nimietate ad altitudinē ma/
gnā oē3 locū ābijsset. Quo viso miraclo
cūcti grās d'o d'derūt. Et h^{o} miraclū sclptū
oi lapid' i frōtispicio eccl'e maiōis bituricē'

Quid dicā de sācto Petro martyre. qd
de sancto prē nro Frācisco. Quid d' san
cto Dñico. Quid deniq3 de sancto Ber
nardino. Lōgū certe ess3 singillatī co2ū
miracula p ɔfirmatōe euangelij diuinit^{9}
facta enarrare. Quarta excellētia diui
ni vbi et officij pdicandi dr predicato2u3
defēsio. Defēdit equidē illos deus q no
mē eius predicant maxie a tribus. Pri
mo ab emulis. Scdo a diabolis. 3° a
piculis. Primo d'fēdit de^{9} pdicatores
ab emulis. Nā vt scribitur. 2. q. 3. in. c.
Quicūq3. Quicūq3 ɔtristauerit doctorē
vitatis peccat in xpm. et prem oium exa
cerbat deū. pp qd' et vita carebit. Hinc le
gitur i vita beati Amādi epi q cū predi/
caret: qdam ioculator irridebat eum q ar
reptus a diabolo iiuriā factā sancto ex v
bis eius fatebatur: et se discerpēs et lace/
rās vnguib^{9} et dētibus expirauit. Legit
adhuc de btō Francisco q dū pdicaret i
castro Literne quedā mulier supueniēs
cū cymbalo pulsabat et eius pdicationem
irridebat. et sancto Francisco premonita
vt desisteret noluit obedire. Tādē sāct^{9}
Franciscus dixit. Tolle tolle diabole q
tuū ē. Et statim capta ē mulier misera et
i aerē leuata: ac deiceps ampli^{9} nō visa.
Scdo defēdit deus pdicatores uerbi
sui a diabolis. Legimus. n. de btō An/
tonio de padua q vltima quadragesima
añ obitū suū vacās pdicatōibus et ɔfessio
nibus audiēdis i principio ipius qdra/
gesime a diabolo temptatus ē suffocari.
Qui nomē vginis Marie deuote iuo
cās et crucis signū frōti iprimēs totā cel
lā lumine diuino circūfulsā ɔspexit: et dia
bolus stati aufugit. 3° defēdit deus p
dicatores a piculis: sicut p3 in Paulo q
de seipso dicit i epl'a hodierna. q fuit i pi
culis fluminū: piculis latronū: piculis ex
gnē. piculis ex gētib^{9} et c. Quinta excellē
tia vbi di et officij pdicādi dr eccl'ie subli
matio. Sblimat. n. eccl'ia sacta offiñ pdi
cādi tripliciť. P^{o} mlie2 exceptōe. Scdo
laico2 phibitōe. 3° prelatorum obligatōe
P^{o} ecclesia excipit mulieres ab officio
predicādi. iuxta illd'. i. Cor. 14. Mulieēs
in ecclesia taceāt. Et. i. Thimot. 2. Docē

mulieri nō pmitto. Et de cō. di. 4. c. mu
lier. Mulier q̄zuis docta ꝛ scā viros in
ꝯuētu docē vl' baptizare aliquos n̄ presu
mat. Ad idē facit. c. mulierē. 33. q. 5. Et
c. mulier. 23. di. Rō aūt q̄re mulierib⁹ in
terdicit act⁹ p̄dicādi ſꝫ Tho. 2. 2. q. 177.
pōt eē triplex. Pria pp cōditionē sexus
feminei cui pp pctm̄ ꝯuenit subijci viro.
Docere aūt publice nō ptinet ad subdi
tos: sꝫ magis ad p̄latos. Scda rō ē ne aī
hoium alliciant ad libidinē. qm̄ vt ait sa
piens Ecc. 9°. c. Collogum mulieris q̄si
ignis exardescit. ꝛ spēm ei⁹ admirati re
probi facti sūt. Tertia rō assignat: qꝛ vt
cōiter mulieres sunt insipientes: ꝛ nō sit
in sapientia pfecte: vt eis posset cōuenie
ter publica doctrina cōmitti. Priuate tn̄
pn̄t mulieres docere que sciūt. Scdo ec
clesia magnificat officiū p̄dicādi laicorꝫ
ꝓhibitōe: qꝛ ꝓhibet laicis oibus publice
p̄dicare. Vn̄ Grego⁹. nonus archiep̄o
mediolanēsi ait. illud qd' notat extra de
here. c. sic i vno. Cū nōnulli laici p̄dicar
p̄sumāt. ꝛ verēdū existat: ne vitia sub spē
ꝟtutū occulte subintrēt: Nos attēdētes
ꝙ doctoꝝ ordo ē q̄si pcipu⁹ in eccl'ia dei:
mādam⁹ q̄tcn⁹ cū alios dn̄s apl'os dede
rit: alios ꝓphas: alios ꝟo doctores: in
terdicim⁹ laicis vniuersis cuiuscūqꝫ or
dinis cēseāt officiū p̄dicādi. Ad h° ꝓpo
sitū diffuse loqt. c. cū ex iniūcto. extra. c.
Rō āt assignat i glo. sup. d. c. Cū ex iiū
cto. qꝛ singula officia singulis dn̄t eē cō
missa. sic ēt apte patet. 89. di. c. singula.
Et nō solū de p̄dicatōe: sꝫ ēt de qbuslibet
alijs negocijs ecclesiasticis se itromitter
laici nō dn̄t. sicut pꝫ extra. d' iudi. c. decer
nim⁹. ꝛ de rebus eccle. nō alie. c. Cū lai
cis. ꝛ d' arbi. c. ꝯtingit. ꝛ de cōsti. c. Ecc.
ꝛ. 96. di. c. Bn̄ qdē. 3° eccl'ia magnifi
cat ꝟbū dei ꝛ sublimat illd' p̄latoꝝ obliga
tione. Obligat. n. p̄latos vt de p̄dicatōe
sollicitā curā habeāt. Vn̄ extra. de offi.
iudi. ordi. c. iter cetera. sic habet. Int ce
tera q̄ ad salutē spectāt ppl'i xp̄iani pabulū
ꝟbi dei pmaxie sibi noscit necessariū: qꝛ
sic corp⁹ materiali: sic aīa spūali cibo nu
trit. eo ꝙ nō i solo pane viuit hō: sꝫ in oi
ꝟbo qd' ꝓcedit d' ore dei. Vn̄ cū sepe cō
tingat ꝙ ep̄i pp occupatōes multiplices
vel iualitudines corpales aut hostiles in
cursus seu occasiōes alias: ne dicam⁹ de
fectū scie qd' i eis reprobādū ē oio nec de
cetero tolerādū: p seipsos n̄ sufficiūt mini
strare ꝟbū dei ppl'o. maxie p āplas dyo
ceses ꝛ diffusas. generali ꝯstitutiōe sanci
m⁹: ut ep̄i viros idoneos ad scē p̄dicatio
nis officiū salubrit exequēdū assumāt: po
tētes i ope ꝛ s̄mōe q plebes sibi ꝯmissas
vice ipsoꝝ cū p se idē nequerit sollicite vi
sitātes eas ꝟbo edificēt: ꝛ exēplo qb⁹ ipi i
diguerit ꝯgrue necessaria subministrēt.
ne p necessarioꝝ defectu ꝯpellāt desistē
ab icepto. h ibi. In clem̄. ꝟo dudū. d' se
pultis: apl'ica auc̄itate ꝯcedit p̄dicatorib⁹
ꝛ minorib⁹ vt i coꝝ eccl'ie locis ꝛ plateis
oib⁹ ppl'o ꝛ clero libē valeāt p̄dicar ea ho
ra dūtaxat excepta q̄ ipsi ordinarij locorū
p se p̄dicarēt aut corā se facerēt solēniter
p̄dicari nisi ꝯriū ex coꝝ voluntate mane
ret. Arbitror āt ꝛ ego dispositōe spūs sci
actū eē vt p̄fata licētia p̄dicādi minorib⁹
ꝛ p̄dicatorib⁹ iptiret: qm̄ nisi ipsi ceteriqꝫ
mēdicātes excollerēt vineā dn̄i sabbaoth
vrtice vepres ꝛ spine iā iplerēt illā: cūcta
qꝫ errorib⁹ multiplicib⁹ ꝛ heresib⁹ essent
maculata. Hi paupes frēs desudāt stu
dijs lr̄aꝝ vt p̄dicationū suaꝝ fulgore or
bē illuminēt. Q' d' qnqꝫ sīt ꝯditōes ne
cessarie i vnoquoqꝫ q vult bn̄ fructuose
ꝛ vtilit p̄dicare verbū dei. Capitulū. 2.

Secundū mysteriū declarandū ē de q̄litate seu cōditione predicantis verbū dei. Et notabim⁹ qui
qꝫ precipuas cōditiones quas habere dꝫ
q officiū predicationis exercet. Pria dr
scia. Secūda mundicia. Tertia sapiētia.
Quarta caritas. Q'nita patiētia. Pri
ma ꝯditio q̄ i vnoquoqꝫ p̄dicāte iueniri
dꝫ: dr scia. Ubi aduertendū ē s̄m Alex.
de ales i. 3° volumine sūme: ꝙ triplex est
doctrina. Pria simplicis exhortatōnis.
Scda assūpte ꝓfessiōis. Tertia p̄dicatōis.
Pria ē doctrina simplicis exhortatōis q̄
pōt vnusqsqꝫ fraterna admonitōe corri
gere ꝛ docere ꝓximū suū: ꝛ h cōis ē oiuꝫ
s̄m quam oēs scire tenent symbolū ora
tionē dn̄icā: precepta decalogi: peccata ca

pitalia: opa misericordie: ꝛ eccl'ie sacra.
Scd'a doctrina dr̃ assūpte ꝓfessionis
Et ſm hāc vnusqsq; scire dʒ ea q̄ ptinēt
ad facultatē suā ad min⁹ ꝯpet enter. Sic
medici scire debēt regulas medicine. ꝛ n̄
iuriste. Juriste v̄o scire debēt sniās legū
ꝛ nō medicine. ꝛ sic de alijs. Tertia do
ctrina dr̃ p̄dicatōis cui⁹ mistri. i. p̄dicato
res scire tenētur nō tm̄ credēda: ſʒ ēt ex/
positōes p̄ceptoꝝ. ita vt saltē ꝯpetent do
cti possint alios istruere ꝛ docere. Unde
extra. de heret. c. ex iiuncto. dicit̄. Scia
valde necessaria ē sacerdotib⁹ ad doctri/
nā. q2 iuxta v̄bū ꝓpheticū labia sacerdo/
tis custodiūt. i. custodire debēt sciam. ſʒ
glo. Que v̄ba ēt. notantur. 43. di. Sit
rector. ꝛ. 8. q. i. c. Oportet. vbi sic habet̄
cū q docet ꝛ istruit aīas rudes esse talem
vt pro igenio discētium semetipm̄ possit
aptare. ꝛ verbi ordinē ꝓ audiētiū capaci
tate dirigere. Dʒ g° approprie esse eruditus
ꝛ doctus. Et. 16. q. i. c. Sic viue. ꝛ. c. Si
clericat⁹. dr̃. Multo tp̄e disce ꝛ postmōʒ
doceas. Et. 38. di. c. Ignorantia. Sacꝝ
ꝯciliū igt. Ignorātia mater ꝯctoꝝ erro/
rum maxie i sacerdotib⁹ vitāda ē: q docē
di offm̄ i pplo dei susceperūt. Sacerdotes
n. admonētur legere sanctas scripturas
Paulo apl'o dicēte ad Timotheū. Attē
de lectōi exhortatōi ꝛ doctrine. Et ad h°
facit. c. Si i laicis ꝛ. c. Nulli sacerdotuʒ
ꝛ. c. Si iuxta. ꝛ. c. g ea. p̄fata di. 38. Et.
59. di. c. Ordinatos. dr̃. Qui mime l'ris
opam dedit p̄ceptor esse nō pōt l'raꝝ. Et
Hiero. ad Nepotianū ita scribit. Diui
nas scripturas sepi⁹ lege. imo nūq; d̄ ma
nib⁹ tuis sacra lectio deponat̄. Sermo sa
cerdotis scripturaꝝ sale ꝯditus sit. No/
lo te declamatorē eē ꝛ fabuluʒ garrulūq;
ſʒ misterij p̄itum ꝛ sacrorum dei tui eru/
ditissimū. Uerba voluere ꝛ celeritate di
cēdi apud ip̄itum vulgus admirationeʒ
sui facere idoctoꝝ hoīum est. Ex qb⁹ oī
bus colligitur q̄ nullus p̄dicare dʒ nisi
sit doct⁹: ita vt saltē i eo sit mediocris scia
ꝛ si nō multū eminēs: vt hētur extra de
elec. c. cū nobis. Sʒ vt Hiero. iquit ad
Paulinū. q̄ medicoꝝ ē ꝓmittunt medi/
ci. tractāt fabrilia fabri. Sola scripturaꝝ
ars ē quā sibi oēs passim vendicāt. Scri
bimus indocti doctiq; poemata passim.
Hanc garrula anus: hanc delirus senex
hāc sophista v̄bosus: hāc vniuersi p2esu
mūt lacerāt docēt anteq̄; discāt. Alij ad/
ducto supcilio grādia v̄ba trutinātes in
ter mulierculas d̄ sacris l'ris philosophā
tur. hec ille. Sʒ nōnulli imperiti ill'rati ꝛ
idiote presumptiōis vēto tumefacti sciaʒ
dānāt: studia l'raꝝ sacraꝝ vitupant. Lau
dāt vere ignorātiā ꝛ rusticitatē. Asserūt
n. xp̄m humili more piscatores. s. apl'os
ad p̄dicandum misisse. Ad Paulus. i.
Cori. 2. c. approbat dicēs que stulta sunt
mūdi elegit deus vt ꝯfūdat sapiētes. Si
igit̄ apl'i oīo rudes ad p̄dicatōeʒ euāgelij
sūt electi. nō vr̃ rōni ꝯsonū dicere sciaʒ
fore p̄dicantibus necessariam Talibus
sic arguētibus rn̄det Hiero. ad Pauli/
nū. Sacra q̄ppe rusticitas solū sibi ꝓdest
ꝛ quātū edificat ex vite merito ecclesiam
xp̄i: tm̄ nocet si destruētibus non resistat
Malachias ꝓpha. imo p Malachiam
dn̄s iterrogat sacerdotes legē. itantū sa
cerdotis officiū ē iterrogatū respondere
de lege. Et in Deut. legimus. Interro
ga p̄rem tuū ꝛ anūciabit tibi seniores tu
os ꝛ dicēt tibi. In p̄s quoq;. 118. Canta
biles mihi erāt iustificatōes tue i loco pe
grinatōis mee. Et i descriptiōe viri iusti
cū eā arbori vite. Dauid: q̄ ē in padiso ꝯ
paret iter ceteras v̄tutes: hoc ēt itulit. in
lege dn̄i voluntas eius ꝛ i lege eius me/
ditabitur die ac nocte. Daniel i fine sacra
tissime visionis iustos aīt fulgē q̄si stellas
ꝛ itelligētes. i. doctos quasi firmamētuʒ
Uides quātum iter se distant iusta rusti
citas ꝛ docta iusticia. Alij stellis. alij celo
cōpant̄. Quāquā iuxta hebraicā v̄itateʒ
vtrūq; de eruditis possit itelligi. Ita eni
apud eos legimus. Qui aūt docti fuerit
fulgebūt q̄si splēdor firmamēti: ꝛ q ad iu
sticiā erudiūt mltos q̄si stelle i ppetuas et
nitates. Cur dr̃ Paul⁹ apl's uas electōis
nēpe q2 vas legis ꝛ scripturaꝝ sāctaꝝ ar
mariū erat. Pharisei stupēt i doctria dn̄i
ꝛ mirāt̄ i Petro ꝛ Iohāne quō legē sci/
ant cū n̄ didicerit l'ras. Quicqd. n. alijs
exercitatio ꝛ quotidiana i lege meditatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tribuere solet. hꝰ illis spūs scūs suggere/
bat: ⁊ erāt. iuxta qđ scriptū est docibiles
deo. h ille. Ex cuiꝰ vbis clare dephēdi/
mꝰ ꝙ lꝫ aplī sciam nō habuerit acqsitā: tñ
illā habuerūt ifusā. Silr ⁊ pr̄ nr̄ Frāci/
scꝰ ex dono spūs sci tātā plenitudinē grē
⁊ scie accepit vt pdicās oēs i stuporē cō/
uerteret audiētes. Vñ dñs Boñ. 3. pte
legēde maioris de eo sic ait. Erāt eloqa
eiꝰ nō iania nec risu digna: sꝫ vtute spūs
sci plena. erāt medullas cordis penetran
tia ita vt i vehemētē stuporē audiētes cō
uerterēt. Et i. 12. pte legende inqt. Erat
vbū eiꝰ velut ignis ardēs penetrās inti
ma cordis. oiumqꝫ mētes admiratiōe re
plebat cū nō hūane inuētōis ornatuꝫ pretē
deret: sꝫ diuine reuelatōis afflatu redole
ret. Scđa ꝯditio quā pdicator hr̄e dꝫ
dr̄ mūditia. Debet eni eē mūdꝰ ⁊ imacu
latus n̄ solū i se: sꝫ pximis: exēplo bono
illos edificāſ. qr vt inqt Gregꝰ. i o mel.
Cuiꝰ vita despicit restat vt eius pdicatio
ꝯtēnat. Et Hiero. ad Nepotianuꝫ ait.
Nō ꝯfundāt opa tua smonē tuū: ne cuꝫ
in ecclia loqueris. taciꝰ qs rñdeat. Cur
gº que dicis ipse nō facis. Delicatꝰ magi
ster ē: q vētre pleno đ ieiunijs disputat.
Et Joānes Crisoꝰ di. 40. c. Mlti. ait.
Si bñ vixeris ⁊ bñ docueris: pplm in/
struis. Si bñ docueris ⁊ male vixeris
tui soliꝰ ꝯdēnatores. nā bñ viuēdo ⁊ bñ
docēdo pplꝫ istruis quō debeat viuere.
Bñ aūt docēdo ⁊ male viuēdo deum in
struis quō te debeat ꝯdēnare. Ad hꝰ p
positū ēt Lac. i. 4. li. di. insti. ait. Hoies
malūt exēpla qꝫ vba qm̄ loq facile ē: psta
re difficile. Vtinā qdē tā mlti bñfacerēt:
qꝫ multi bñ loquūt. Et idē i. 3º. li. inqt.
Qui docēt tātum nec faciunt: ipsi precep
tis suis detrahūt pōdus. h ille. Nec suffi
cit extrinsecus exēplū bonū prebere. nisi
⁊ mens ipsa predicatoris intrinsecꝰ fue/
rit munda. qr vt inqt Gregꝰ sup Ezech.
Sermo dulcedinē nō hꝫ: quē infra con/
scientiā vita reproba remōdet. Tertia
cōditio predicatoris verbi dei dr̄ sapia si
ue prudentia. Debet nāqꝫ prudēter do/
ctrinā cōmunicare. ita vt nō semp oia: di
cat: nec semp oia taceat. sꝫ p loco ⁊ tēpo

re secundum ꝙ viderit auditorum vtili/
tati melius conuenire. Hinc Gregꝰ in
pastorali ait. illud quod ponitur. 43. di. c
sit rector. Sit rector discretus i silentio:
vtilis in verbo. ne aut tacenda pferat:
aut pferenda reticescat. Naꝫ sicut incau
ta locutio in errorē ptrahit. ita indiscre/
tum silētium eos qui erudiri poterant in
errore derelinquit. Sepe nanqꝫ rectoreſ
iprouidi humanā gratiam amittere for/
midantes loqui libere recta ptimescunt.
hec ille. Et licet in quolibet officio publi
co exigatur prouidentia: ipsa tamen mul
tum est necessaria his qui predicant ver
bum dei. ita vt locis personis ⁊ tempori/
bus suos sciant aptare sermones. nā se/
cundum apostolum. Sapientiam loqui/
mur inter pfectos. puulis autē lac damꝰ
in potum. Verū tñ psepe contrarium fie
ri videmus ab insipientibus. Predica
uit quidam tēpore meo coraꝫ vetulis. 7.
vel. 8. de ludo alearuꝫ. ⁊ hebdomada se
quenti de vitio sodomie. Alter vbo in die
spiritus sancti coram ingenti multitudi/
ne doctorum virorum. laudes narrauit
sancti Bernardini: ⁊ similia multa omit
to: ne videar probos patres velle corri/
gere. Illud tamen silentio non est preter
eundum: ꝙ quidam qui feruentes: sꝫ ve
re potius furentes vocari possunt: glori
antur sub specie detestationis vitiorum
talia publice tāqꝫ sordida ⁊ obscena spur
cissimaqꝫ verba fantur. qualia minus q
libꝫ histrio ioculator satyra ⁊ fetidissimꝰ
leno loqui erubesceret: Ex quoꝝ iprudē
ti doctria qꝫplureſ: nedū pcca quedā que
ignorabant didicerūt: veꝝ etiā ⁊ illa ppe
trare conati sunt. O rephēsibiles. o viti
osi. o đniqꝫ nephādi vitioꝝ corruptores
Audite bti Frācisci cōsilium i regula sic
d. Moneo quoqꝫ ⁊ exhortor fratres me
os in dño iesu xpo vt i predicatiōe quam
faciūt sint examiata ⁊ casta coꝝ eloqa: ad
vtilitatē ⁊ edificationē populi. annūcian
do eis vitia ⁊ virtutes: penā ⁊ gloriaꝫ cū
breuitate sermonis. Nonnulli glorian/
tur populum induxisse ad risū ⁊ truffas.
Contra quos Hiero. ad Nepotianum
ait. Lachryme auditorū laudes tue sint.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

h̄ ille. Tale autem magis dicendi sūt truffatores q̄ȝ predicatores. qui quibusdam gesticulationibus ⁊ truffis conātur populum in risum vertere. Igitur qui rudēs ē vitia hec reprehensibilia de quibus diximus vitare curat. Quarta conditio predicātium dicitur patientia. euenire qppe solet vt īter multos qui laudant predicatores inueniātur nōnulli detractores: quod diuina agitur dispensatōe. vt pondere detrahētium fumus deprimatur inanis gl'ie. q oriri possȝ ex v̄bis bladiētiū Hinc Greg⁹. 6. q. i. c. Sūt plurimi iḡt Sūt plurimi q vitā ponūt āplius q̄ȝ d̄bēt laudāt. ⁊ ne qua elatio de laude subrepat permittit oīpotēs deus malos ī obtrectatione ⁊ obiurgatōne ꝓrumpere: vt siqua culpa ab ore laudātium in corde nascitur ab ore vitupantiū suffocetur. h̄ ille. Patiēter itaqȝ ⁊ equo animo ferēdi sunt rumusculi plebis nec curādū est de omnib⁹ que dicūtur: nisi talia essēt ꝓpter que: si n̄ ꝯfutarentur: īfamia notabilis ī p̄iudiciū aīarum oriri posset. Vnde Hiero⁹. ad Nepotianū ait. Caue ne hoīuȝ rumusculo aucupis ⁊ offensā dei ppl'orū laude cōmutes. Per īfamiā ⁊ bonā famā xp̄i miles gradiť. nec laude extolliť. nec vitupatōe frangiť ⁊ leta ꝯtēnit. ⁊ tristia Per diem sol nō vrit eū nȝ luna ꝑ noctē. h̄ ille. Et v̄e nisi p̄dicator patiēs extitit multaȝ sētiet amaritudinē. qn̄ qd̄ vn⁹ laudat: alter vitupat. Laudant docti subtilitates ⁊ ꝓfuuda dubia scripturaꝝ. vitupant ista vulgares ⁊ ignorātes. Extollūt ignorātes ⁊ mulieroule vulgaria quedā exēpla siue pabolas: ⁊ de illis viri piti q nō hn̄t deuotōem risum suscipiūt. ⁊ sic pro veritate audiētium varia ē opinio. variusqȝ appetitus: vnoquoqȝ ꝯm suum modum referēte. Quīta ꝯditio p̄dicatoris euāgelij nūcupatur caritas. Hec facit p̄dicatores querere nō que sua sūt. sed que yh̄u xp̄i. Et. i. Cor. 13. ⁊. x. capitul' doctor gētiū ait. Nō querēs quod mihi vtile ē. sȝ qd̄ multis: vt salui fiāt. Querūt q sua sūt qui p̄dicāt: aut cupiditate gl'ie: aut appetitu ambitionis honoris ⁊ dignitatis. aut amore lucri ⁊ spe. questus. aut deniqȝ respectu cuiuslibet ꝯmodi tp̄alis. Non stāt ista cū caritate que deū diligere facit ꝑꝑ se ⁊ ꝓrimum propter deum.

De qnqȝ fructibus ⁊ vtilitatibus verbi dei. ⁊ quare vtile ē oībus illud audire libenter. Capl'm. 3.

t Ertiū mysterium declarādū ē d̄ vtilitate audiēdum v̄bum dei. Et lȝ multi sint fructus ⁊ vtilitates deuote audiētium v̄bū dei: tn̄ nos in p̄ītiarum tātum qnqȝ explicabim⁹: quatenus his fructibus excogitatis vnusqsqȝ animetur ad libenter ⁊ deuote audiendū. Pria dr̄ illuminatio. Scd̄a cōfortatio. Tertia fortificatio. Quarta delectatio. Quīta exēplatio. Pria vtilitas v̄bi dei dicitur illuminatio. Illuminat qppe ītellectū hoīs. sicut sol illuminat mūdū. Et hoc īquit Dauid in p̄s. Declaratio ꝯmonū tuoꝝ illuminat: ⁊ intellectū dat puulis. Et iterū. Lucerna pedibus meis v̄bum tuū ⁊ lumen semitis meis. Illuminatur siquidē mēs attente audiētiū ⁊ cū vtilitate. p° respectu credēdoꝝ: vt sciāt fidei rudimenta. 2° respectu colēdoꝝ: vt deum colant creatorē. 3° respectu abhorrēdoꝝ: vt vitia abhorreāt ⁊ vitēt. Quarto respectu acceptādoruȝ: vt virtutes acceptent ⁊ insequātur. 5° respectu spnēdorum: vt mūduȝ spnent. ⁊ eius bona. 6° respectu angeloruȝ: vt opa agāt que mādanť in lege. 7° respectu timendoruȝ: vt penas inferni timeant. 8° respectu desiderādorum: vt btitudinē etnā desiderēt. nam nisi hec ⁊ huiusmōi ppl'is p̄dicarētur oēs velut ceci varijs inuoluerētur erroribus. Scd̄a vtilitas quā cōsequūtur v̄bum dei audiētes diciť cōfortatio. Nā lȝ multi sciant bona que opari tenētur ⁊ mala a quibus sibi cauere debēt. tn̄ quandoqȝ nec bona faciūt nec mala fugiunt. deuicti quadam tepiditate uel potius sensualitate ⁊ delectatione boruȝ tp̄alium. Alij etiā q̄ȝuis sciāt penas īferni fore timēdas desiderādūqȝ celuȝ picqȝ xp̄i passionē deflēdam: tn̄ cor habent īsipidū sine timore sine desiderio ⁊ sine vlla pietate. Cū vero tales audiunt verbum dei frequēter ꝯfortātur ad deponēdam oēm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tepiditatē ad ãplectēdas virtutes. ad sur
gendū a pctis. ad cōpatiendū xp̄o passo.
ad timēdos gehēne cruciatꝰ: ⁊ ad desyde
rādū regnū dī. Qꝛ vt Hiero. ait ad pau
linū. hꝫ nescio qd latētis energie viue vo
cis actꝰ. ⁊ i aures discipuli doctoris ore
trāssfusa fortiꝰ sonat. Vn̄ ⁊ Heschines
cū Rhodi exularet ⁊ legeret̄ illa Demo
sthenis orō quā aduersus cū hūerat: mi
rātibꝰ cūctis atqꝫ laudātibꝰ suspirās ait.
Quid si audissetis ipsā bestiā sua verba
resonātē. h̄ ille. Quāta āt sit vis i verbo
dī p̄dicato: appet vndiqꝫ ex mirādis exē
plis tā apl'oꝝ q̄ꝫ alioꝝ. Petrꝰ nāqꝫ pꝰ su
sceptū spiritū scm̄ vna p̄dicatōe tria milia
aiaꝝ ꝯuertit ad xp̄m. Act. 2°. c. Quid fe
cit Paulꝰ vas electōis. qd reliq oēs apl'i
⁊ discipuli xp̄i. Et diebꝰ nr̄is. vn̄ q̄si re/
nouata vr̄ religio xp̄i: sustētata eccl'ia: et
pctōres ad pniaꝫ aīati: nisi ex auditu p̄di
cātiū. O v̄bū dei bn̄dictū: o verbū salu/
tiferū: o p̄dicatio fecūdissima: o istrumē/
tū salubꝛe. quo ꝯmoueri pn̄t mētes dure
ad agēdū pniam ⁊ corda oium ad virtu/
tes sectādas. Tertia vtilitas audiētiuꝫ
verbū dei dr̄ fortificatio. Fortificat enim
eos q boni sūt vt i meliꝰ ꝓficiāt ⁊ ꝑseue/
rēt. ita q̄ ex v̄bo dei q̄si cōfuāt̄ ⁊ nutriū
tur. sic plātula que vt viriditatē s̄uet irri
gat̄ aqs. Jō xp̄s ait. Math. 4. Nō i so
lo pane viuit hō: sꝫ i oī verbo qd' ꝓcedit
de ore dei. Quarta vtilitas dr̄ delecta/
tio. Delectat eteni v̄bū dei ⁊ recreat spū
aliter audiētes. nā ois aia bona letāt̄ au
dit magnalia sūmi ip̄atoris celoꝝ. ⁊ qcū
qꝫ aliquē diligit d' ipso libēter loqt̄. ⁊ libē
ter audit bn̄ de illo loquētes. Sic q deuꝫ
amāt ⁊ ex ipso sūt verba eiꝰ audiūt. vt dr̄
Joh. 8. c. Et Maria magdalene quem
dilexit multū. Luc. 7. saturari n̄ poterat
audiēdo v̄ba melliflua xp̄i yh̄u. Luc. x.
c. Quīta vtilitas dr̄ exēplatio. Prebēt
nāqꝫ audientes verbū dei exēplū bonuꝫ
ꝓximis suis. nā sepe ꝯtigit vt hi q i fine
sunt cōditionis videntes viros graues.
vtputa religiosos. viros doctos. nobiles
⁊ honestos ciues ad predicationē cōflue
rē: animent̄ ⁊ ipsi ad eā audiēdā diligen
ter. Ergo vt finē huic sermoni faciā cuꝫ
tam grandia atqꝫ mirifica sint priuilegia
verbi diuini oēs aduoco. cūctos inuito.
singulisqꝫ clamo. Venite ⁊ audite vt au
diendo verbuꝫ dei acqrere possitis eius
gratiam. ⁊ deinde peruenire ad beatam
gloriā: in qua xp̄s benedictus viuit ⁊ re/
gnat in secula seculoruꝫ. Amen.

Feria scd'a pꝰ dn̄icā in sexagesima de
verbo dei ⁊ eius auditione. Sermo. 9.

In corde bono ⁊ op
timo audi
entes verbū retinent: ⁊ fru
ctū afferūt i patientia. Ver
ba sūt xp̄i yh̄u saluatoris ori
gial'r. Luc. 8. c. q̄ꝫuis mlt'a dcā sint i supi
ori s̄mōe d' p̄dicato v̄bo dī. restant tn̄ ad
huc d' eiꝰ auditōe aliq̄ differēda. O pꝰ. n.
est confutare illos q vel audire respuūt:
vel negligenter audiunt. aut audientes
nō custodiunt verbū. Et re uera satis su
perqꝫ necessaria ē hec cōfabulatio: vt in
ducant̄ hoies ad audiendū verbum diui
nuꝫ cū affectu ⁊ vtilitate salutis sue. Nā
non desunt diaboli tēptamenta ad remo
uendas mētes ab auditu spūal' doctrine.
cū ipsa sit quasi sagitta vulnerans astutiā
eius. Jdcirco de auditione verbi dei di
cere volētes: notabimus i hoc sermone
principaliter tria mysteria declaranda.
Primum dicitur inductio.
Secundum modificatio.
Tertium obligatio.

Qualiter omnes inducuntur ad au/
diendum verbum dei a scriptura a natu
ra ⁊ ab exemplis. Capitulum. pm.

Primum mysteriū declaranduꝫ
de auditione verbi dei dicitur in
ductio. Ad illud etenim audien
dum inducimur propter tria. p° ꝓpter
naturam. 2° ꝓpter scripturam. 3° ꝓp
exēpla. Primo inducimur vt libenter
audiamꝰ verbū dei ab ipsa natura. Nā
vt Sen̄. ad Lucillū ait. Docibiles natu
ra nos edidit. Et s̄ꝫ Cice. i sua rethorica
Js docilis ē q vult attente audire. Et vt
idē. Ci. i q°. tus. ait. Jnest mētibꝰ nr̄is i
satiabil' qdā cupiditas v̄i vidēdi. qd' i p°.
d' offi. ꝯfirmat. d. Oēs trahiur ⁊ ducīur
ad cognitōnis ⁊ scie cupiditatem. in qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

excellē pulchꝝ putamꝰ. Et hꝰ ipsū Ari.
explicauit i. i. metha. iqens. O ēs hoies
nā scire desiderāt. Et i. 3. ethi. ⁊ i. 9. ꝑte
ꝓblcumatū asserēs. Addiscē qdē facile
⁊ delectabile natura oībꝰ ē. Cū gº q̄si in
credibilis sit nūerꝰ ignorātiū viā dñi. ⁊ ꝑ
dicatores illā doceāt: natura ipa mouē dꝫ
oiuꝫ aios ad illos audiēdū. Nec ualꝫ quo
rūdā d's srba presūptō q se credūt oia sci
re: qm̄ vt ait sapiēs, puer. i. Audiēs sapi
ēs sapiētior erit. Quinimo nullꝰ ē adeo
ꝑitꝰ q ꝑitior fieri ñ possit Hic Lactā. de
ira dei. de Socrate ait. Socrates cū esset
oīum phoꝝ doctissimꝰ: ut ceteꝝ arguēt i
scitiā q se aliqd tenē arbitrabāt: ait se ni/
hil scire nisi vnū qꝛ nihil sciret. Et Mer
euriꝰ thermegistꝰ phs maximº dicebat.
Maxia ꝑs coꝝ q̄ scimꝰ ē minima ꝑs eorū
q̄ ignoramꝰ. Jō notāda valde sūt Hie/
ro. ỽba. q̄ ad Palmachiū ⁊ occeanū ita
scribit. Dū eēꝫ iuuenis nimio feruebā a
more discēdi: nec iuxta quorūdā presūpti
onē ipse me docui. Appolinareꝫ audiui
Antiochie frequēt ⁊ colui. Jā canis spge
bāt caput: ⁊ magr̄m potiꝰ q̄ꝫ discipulū do
cebat. Perrexi tñ Alexādriā. audiui di
dimū. i multis ei gr̄as ago. qꝛ qđ nesciui
didici qđ sciebā illo docēte ñ ꝑdidi. Pu
tabā me hoīes finē fecisse discēdi. Veni
rursus hyerosolymā ⁊ bethleē. quo labo
re quo precio Baraniā nocturnū hūi p̄/
ceptorē. Timebat. n. iudeos. ⁊ alteꝝ mi
hi exhibebat Nicodemū. h ille. Si itaqꝫ
tātus doctor luce scie ꝑditꝰ audire vt ad/
disceret ñ erubescebat: q̄ p̄sumptio illa ē
coꝝ q vel ignorātes vel paꝝ docti sūt di/
cētiū se ꝑdicatōꝫ nō uelle audire: qꝛ illa ñ
egēt. Propt̄ tales vtiqꝫ. Señ. li de trāq
litate ai ait. Puto multos ad sapiam ve
nire potuisse si nō putassēt se puenisse. 2º
iducimur vt ꝓmpte audiamꝰ ỽbū dei ab
ipa scriptura. Cōcordāt ꝗppe voces oīuꝫ
scripturaꝝ nedū diuaꝝ. ueꝝ ēt ⁊ moraliū
phoꝝ. ꝙ vnusqsqꝫ sollicitꝰ ēē dꝫ ad discē
dū. Vñ Ari. i. ethi. ait. Qui nꝫ ipe itelli
git. nꝫ aliū audiēs i aio ponit. h inutil na
tꝰ ē. Et Macrobiꝰ li. 2. saturnaliū. Sine
doctria vita ē q̄si mortis imago. Et Tul
liꝰ li. 2. q. tus. Vt ager q̄uis fertilis sine

cultura fructuosus ēē nō pōt. sic sine doc
tria aius. Et idē li. i. d' oratore. Nō igno
ro ea q̄ bōa sūt meliora fieri posse doctria
Et iuriscōsultꝰ. ff. de fideicō. li. l. apud iu
lianū iqt. Cupiditas discēdi ē optia rō ui
uēdi. Vñ Julianꝰ dixisse fert. Et si alte
rū pedē i seplchro hērē adhuc discē qd vl
lē. Hic ē ꝙ ēt sapiēs Ecc. 6. ait. Si iclia
ueris aurē tuā accipies doctrinā: ⁊ si dile
xeris audire sapiēs eris. ⁊ ideo, puer. 12.
Qui diligit disciplinā diligit sciaꝫ ⁊, pꝯ.
17. Qui euitat discē icidit i mala. ⁊ pꝯ.
19. Suscipe disciplinā vt sis sapiēs i no
uissimis tuis. Et. 22. ibidē iclina aurem
tuā ⁊ audi ỽba sapiētiū. Sūt ⁊ alie huiꝰ
scripturarū voces q̄si inumerabiles: hor
tātes hoies vt ꝓmpto aio audire velit ỽ
ba doctoꝝ ⁊ sapiētiū: vt ⁊ ipi ꝑ exercitiuꝫ
disciplie docti euadē possint. 3º iducimur
ad audiēdū eos q docēt bñ bteqꝫ viuere
ab exēpl'. Scribit. n. Valeriꝰ max. Ru.
de studio ⁊ idustria. qđ ēt refert Tullius
li. de senectu. ꝙ Solon phs significauit
ỽsibꝰ se quotidie senescētē aliqd discere.
Supmo ỽo die vite assistētibꝰ amicis q̄
dāqꝫ iter se ɔferētibꝰ satis iā pressū caput
erexit: iterrogatusqꝫ. q̄ꝑꝑ id fecisset: rñ
dit. vt cū istđ qcqd ē de quo disputatis ꝑ/
cepo moriar. At ⁊ Hiero. ad paulinū in
ducit multoꝝ phoꝝ exēpla q auiditate di
scēdi nullū timuerūt laborē Legimº iqt
i vetibꝰ historijs quosdā lustrasse ꝓuinci/
as. nouos adijsse pp'los. maria transisse
vt eos quos ex libris nouerāt corā quoqꝫ
viderēt. Sic Pythagoras mēphiticos
vates. sic Plato egyptū. ⁊ Architā tarē
tinū. eāqꝫ horā italie q̄ quōdā magna gre
cia dicebāt laboriosissime pagrauit. ut q
Athēis magister erat ⁊ potēs: cuiusqꝫ do
ctrias Achademie gymnasia psonabant
fieret pegrinꝰ atqꝫ discipulꝰ: malēs aliēa
ỽecūde discē: q̄ꝫ sua iprudēt igerē. Dei
qꝫ cū lr̄as q̄si toto fugiētes ōbe pseqūt capiꝰ
a piratis uenūdatus tyrāno crudelissimo
paruit captiuꝰ victꝰ ⁊ suꝰ. Tñ qꝛ phs maior
emēte se fuit. Ad Titū liuiū lacteo eloqn
tie fōte manātē ex vltis hispanie galliaꝝ
qꝫ finibꝰ quosdā vēisse nobiles legimus
⁊ quos ad sui ɔtēplatōēꝫ. Roma nō tra/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

xcerat vniꝰ hois fama ꝑduxit. Habuit il
la etas iauditū oibꝰ seculis : celebrādūqꝫ
miraculū vt vrbē tātā igressi aliud extra
vrbē q̄rerēt. Appolloniꝰ ille magꝰ vt uul
gꝰ loqꝛ : siue phs vt Pythagorici tradūt
itrauit ꝑsas. ptrāsiuit caucasū albāos scy
tas massagetas opulētissima i dic regna
penetrauit ⁊ ad extremū latissimo Phi/
son amne transmisso ꝑuēit ad brachma/
nas vt Hyarchā in throno sedētē aureo
⁊ de tātali fōte ptātē iter paucos discipu/
los. de natura. de moribꝰ. de cursu dieꝝ
⁊ syderū audiret docētē. Inde ꝑ helami
tas : babyloios : chaldeos : medos : assy
rios : ꝑtos : syros : fenices : arabes : pale
stinos : reuersus alexādriā ꝑrexit ethiopi
am : vt gymnosophistas : ⁊ famosissimaꝫ
solis mēsā videret i sabulo. Inuēit vir
ille vbiqꝫ qd disceret ⁊ sēꝑ ꝓficiēs : sēꝑ se
melior fiet. Scripsit suꝑ hoc plēissime oc
to voluminibꝰ Philostratus. h illc. Et
idē Hier. ad Nepotianū ꝯmēdās sapie
studiū ait de Demosthene. Sapiēs vir
ille grecie Demosthenes cū expletis cētū
septē ānis se mori cernēt : dixisse fertur se
dolere ꝙ tūc egrederet̄ vita cū sape cepis
set. His igit̄ exēplis dānari pōt temeri/
tas illoꝝ q se existimāt oia scire. oia sape.
oia deniqꝫ itelligere. Quo fit vt predica
tores doctos nō solū audire recusēt. ueꝝ
ēt ⁊ ꝑuipēdant sepe ⁊ asꝑnētur. Ex dictis
tm̄ clarissime ꝯstat nil vnicuiqꝫ tm̄ ꝯuēir
posse q̄ztū audire disciplinā ⁊ eruditionē
Illā ex eiꝰ auditu fructū nō mediocrē su/
scipiūt viri ⁊ mulieres. senes ⁊ ꝑuuli. bo
ni ⁊ mali docti pariter ⁊ indocti.

Qꝫ vbū dei ē audiēdū cū sollicitudie
deuotōe ⁊ humilitate. Cap. 2.

Ecūdum mysterium ꝯtēplāduz
S dr̄ modificatio. i q° apir̄ licꝫ q̄lit
vbum dei fit ab oibꝰ audiēduz :
vt i oibus seruet̄ ordo debitus ⁊ mēsura
Et ad h° itelligēdū dico ꝙ vbū dei dꝫ au
diri triplr̄. p° sollicite. 2° deuote. 3° hūilit̄
p° vbū dei ē audiēdū sollicite vt q fructū
eiꝰ hr̄e cupit. conet̄ a pricipio iteresse ser/
moni. nā sūt nōnulli q ad predicatōꝫ ꝯflu
unt. sꝫ tm̄ ob pigritiā ⁊ sonolētiā raro ite/
grā illā audiūt. Alij vo auaricia victi di
ebꝰ ferialibꝰ nolūt ꝑdicatōes audire. timē
tes amittē tpꝰ ⁊ lucra. Quibꝰ ego dico ꝙ
n̄ bn̄ faciūt. qm̄ si audirēt quiquagita pre
dicatōes nō expēderet̄ i illis audiēdis tri
um dieꝝ spaciū. Et tm̄ maiꝰ cēt lucrū aie
quod ide euenire possꝫ : q̄ꝫ lucꝝ oium tē
poraliū bonoꝝ. Sꝫ si aliqs tāta necessita
te ꝯstringeret̄ ꝙ nisi laborādo victū acq
rere nō possꝫ. tūc illū ad audiēdū vbum
dei n̄ ꝯpellerē. qm̄ vt. ait Ari. 3° topicoꝝ
Meliꝰ ē philosophari q̄ꝫ ditari. sꝫ nō idi
genti necessarijs. 2° ē audiēdū vbū dei
deuote. Et hoc dico aut ꝓpter eos q i pre
dicatōe dormiūt : aut pp illos q iter se cō
fabulātur : aut pp alios q deambulādo cū
suo strepitu ⁊ irreuerētia predicatorē ip/
sum ⁊ audiētes turbant. aut pp lasciuos
⁊ vanos iuuenes leuesqꝫ mulierculas. q
dum predicat̄ mutuo sese iocundo : cōcu
piscēdo ridendoqꝫ conspiciūt : In qbus
nulla ē ꝯpunctio. nulla fides. nulla reli/
gio. Et ꝓ his oibus facit illud dictum.
Augꝰ. i. q. i. c. Introgo sic. d. Vos fra
tres vel sorores dicite mihi : qd plus esse
vr̄ vobis corpus xp̄i an verbum xp̄i. Si
verū vultis respondere hoc dicere debe
tis : qꝛ nō fit minꝰ vbū dei q̄ꝫ corpus xp̄i.
Et iō quanta sollicitudine obseruamꝰ qn̄
nobis corpus christi ministrat̄ ne ex ipso
de manibꝰ nr̄is aliqd i terrā cadat : tanta
sollicitudie obseruemꝰ ne vbū dn̄i qd no
bis erogat̄ dum aliud cogitamus aut loq
mur : de corde puro depeat : qꝛ nō minꝰ re
us erit q verbum dei negligenter audie
rit : q̄ꝫ ille q corpus xp̄i sua negligentia i
terram cadere permiserit. hec ille. Ar/
chi. vero super hoc. c. d. ꝙ comparatō
corporis xp̄i ⁊ verbi predicati non fit re/
spectu dignitatis ⁊ excellentie : sed respe/
ctu efficacie. quoniam non miorē efficaci
am cōseqtur q cū deuotōe audit verbum
dei. q̄ꝫ q cū reuerentia suscipit corpꝰ xp̄i.
Vn̄ glo. suꝑ dcō vbo. d. Verbū. i. ꝑdi
catio q plures ꝯuertit : ⁊ plus fac̄ ꝯpūgi
hoieꝫ ita vt oia pctā ꝑ cā tollant̄. Sꝫ per
corpus xp̄i tollunt venialia. vt de ꝯse.
di. 2. c. Iterat̄. 3° ē audiendū vbū dei
humilit̄. Cōsistit āt humilitas i auditore
vt bn̄ iterꝑtet̄. ⁊ i bonam ꝑteꝫ suscipiat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ea que predicant̄. Nā repiunt̄ ⁊ qdē plu
rimi q vellent oia ſm appetitū ſuuȝ dici.
nec cogitant ꝙ i predicatōe ſatiſſaciēdū ē
tot varietatibꝰ pſonaꝝ. Alij āt ſi nō ſcti
unt euāgelij textū d' verbo ad verbū ex/
plicari ſtati detrahūt: murmurāt: arguūt
d. xp̄m miſiſſe apl'os ad p̄dicādū euāgeli
uȝ. Et tñ qcqd reducit̄ ad dei ⁊ ꝓximi ca
ritatē. qcqd inducit hoies ad deū colēdū
timendū ⁊ diligēdū. qcqd deniqȝ ipſos a
vitijs retrahit ⁊ ad virtutes hortat̄ recte
euāgeliū dr̄. Unde Hiero. in epl'am ad
Gal'. ſcribit illd' qd' ponit̄. i. q. i. c. Mar
chion. Marchion ⁊ Baſilides ⁊ cetere
hereticoꝝ ſecte nō habēt dei euāgeliū: qꝛ
ñ hñt ſpiritū ſanctū: ſine quo humanum
fit euangeliū qd' docet̄. Nec putemus in
verbis ſcripturaꝝ eē euangeliū: ſȝ i ſen/
ſu: nō in ſupficie: ſȝ i medulla: nō i ſmo
nū folijs: ſȝ i radice rōis. h ibi. Nōnulli
inſup egre ferunt ſi qñqȝ vitia reprehen
dātur eo ꝙ ⁊ ipſi vitioſi ſūt. nec d' ſuis vi
tijs cōrigi patiūt̄. Pro qbꝰ ē illa Hiero.
ſnia ad Nepotianū. Neminē ſpālit me
us ſmo pulſauit. General' de vitijs diſ
putatio ē. Qui mihi priꝰ itaqȝ iraſci vo/
luerit. ipſe de ſe ꝙ talis ſit ꝯfitebit̄. h ille.
Cōcludo igitur dicēdo oibꝰ illud Jac. i.
In manſuetudine ſuſcipite inſitū verbū
qd' ſaluare poteſt animas veſtras.

Qd' obligant̄ homines ꝓ loco ⁊ tēpo
re audire verbum dei. ⁊ memoriter reti/
nere ac opere implere. Capitulum. 3.

t Ertiū myſteriū declarādū dr̄ ob
ligatio. Obligāt̄ ſiqdē hoies cir
ca auditionē verbi dei maxie ad
tria. p° ad illud audiendū. 2° ad retinen
dū. 3° ad faciēdū. Primo obligāt̄ hoies
ad verbū dei audiēdū. Quod accipi pōt:
tū qꝛ vnuſquiſqȝ ſuā ſalutē deſiderare dȝ
quā aſſeq pōt v'bo dei mediante. tū quia
ad hoc inducit ſcriptura: vt ſupius viſuȝ
eſt. Sed queri pōt. cur nō precepit eccl'ia
audiri diuinū verbuȝ ita expreſſe ſicut ⁊
miſſas: cū tante vtilitatis ſit audire pre/
dicationes. Et dicimus ꝙ hoc ſit ꝓpt
tria. p° propter obligationem curatoruȝ.
2° ꝓpter paucitatē predicatoꝝ. 3° ꝓpter
cōmoditatē ppl'oꝝ. Prima rō ē ꝓpter
obligationē curatorum. Nā qui curam
aiaꝝ hȝ tenet̄ ſuo ppl'o predicare. ficut pȝ
in. c. ſupius all'. in ſmone p̄cedenti. iter
cetera de officio iudicis ordi. Et. 36. di.
c. Ecce. Et. 16. q. i. c. Adijcimꝰ. c. Ecce
Si g° prelati obligāt̄ ſuo ppl'o p̄dicare.
g° ppl'i ꝓ loco ⁊ tpe p̄dicatōes debēt audi
re. Vñ d' ꝯſe. di. i. c. Sacerdote dr. Sa/
cerdote v'bū i eccl'ia faciente: ſi qs egreſ
ſus fuerit de auditorio excōicetur. Et in
c. oēs fideles. dr̄. Oēs fideles q cōueni
unt i ſolēnitatibꝰ ſacris ad eccl'iam. ⁊ ſcri
pturas apl'oꝝ ⁊ euangeliū audiāt. 2°. nō
obligauit eccleſia ad audiendū verbū dei
determinate ſicut ad audiendū miſſas ꝓ
pter paucitatē ⁊ raritatem predicatoꝝ: qꝛ
rari ſunt q predicēt ⁊ ml'ti q celebrāt miſ
ſas. tertia rō ē ꝓpt icōmoditatē ppl'oꝝ.
Nā multi ſt rurales ⁊ i mōtibꝰ habitātes
⁊ i alijs locis qbꝰ difficile eēt ſic audire p̄
dicatōes ſicˀ ⁊ miſſas. Nō tñ excuſāt̄ pro
loco ⁊ tpe addiſcere ꝑ aliquā viā q ſūt ſȝ
ſtatū ſuū eis neceſſaria ad ſalutē. 2° obli/
gāt̄ hoies ad v'bū dei retinēdū. Debet
nāqȝ vnuſqſqȝ facere qd' in ſe ē: vt ſi nō
oium que p̄dicant̄ ſalteȝ aliq̄ memoriter
teneat. Ad qd' multū ꝓdeſſe pōt domeſti
ca cōfabulatio ⁊ cōicatio cum vxore filijs
aut amicis de his que predicata ſūt. 3° ob
ligant̄ hoies ad verbū dei faciendū. Nā
vt dicitur Luc. xi. c. Bti qui audiūt ver
bum dei ⁊ cuſtodiūt illud. Et Math. 7.
xp̄s intulit. Ois q audit verba mea ⁊ fa
cit ea aſſimilat̄ viro ſapiēti qui edificauit
domum ſuam ſupra petram: Et deſcen/
dit pluuia ⁊ venerūt flumina: ⁊ flauerūt
venti: ⁊ irruerunt i domum illam ⁊ non
cecidit. Fundata. n. erat ſupra firmaȝ pe
traȝ. Et ois qui audit verba mea ⁊ nō fa
cit ea: ſimilis ē viro ſtulto qui edificat do
mum ſuā ſupra arenā. Et deſcendit plu/
uia ⁊ venerūt flumina: ⁊ flauerūt venti ⁊
impegerūt i domū illā ⁊ cecidit ⁊ fuit rui
na eiꝰ magna. Hinc etiā ⁊ Jacobꝰ. p°.
c. ait. Eſtote factores verbi ⁊ non audi/
tores tātum fallentes voſmetipſos: qꝛ ſi
qs auditor ē verbi ⁊ non factor: hic cōpa
bit̄ viro cōſiderāti vultū natiuitatis ſue
i ſpeculo. Cōſiderauit. n. ſe ⁊ abijt. ⁊ ſta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tiꝫ oblitus est qualis fuerit. Ergo seruet̄ oia que tacta sūt de auditōne ꝟbi dei. vt sit semē cadēs in bonā terrā: nō sec⁹ viaꝫ nō sup̄ petrā. nec iter spinas: afferēs fru/ ctū: ꝓut saluator benignus in lectōe euangelica explicauit. quā ⁊ ꝓposuit ꝑ silitudinē loquēs ideqꝫ illā exposuit: sicut pꝫ in tex. sapiēter ꝯcludens. ꝙ q bono corde ⁊ deuotaqꝫ mente dei ꝟbum audiunt. fructū i presenti suscipiūt grē. ⁊ i futuro perēnis glorie: in qua xp̄s saluator oium sedet ad dexteram patris: cum quo viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

Feria tertia post dn̄icaꝫ in sexagesima de seueritate diuine iusticie que mouē dꝫ peccatores ad pniam. Sermo. x.

Eddet unicuiqꝫ scd̄m

r

meēita sua. Dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i verba sunt ista originaliter Math. 16. c. Letātur plurimi i malis suis neqꝫ de illis pniam agēr vllo pacto ꝓponūt: qm̄ nō arbitrātur deū peccatorū suoꝝ vltorē. Quinimo falso sibi blādiūtur ⁊ ꝑsuadēt. nullaꝫ post hanc vitā obstinatis pctōribus penā a iusto iudice fore ꝑatam. Quo fit ut i dies deteriores fiāt. ⁊ ad vitia quelibꝫ sine timore labātur. Quapp̄ i p̄nti sermone aliqua de diuine iusticie seueritate dicē statui: vt ꝑ ei⁹ tremēdā ꝯsideratōem dura pctoꝝ corda molescant: qb⁹ ōn̄dim⁹ q̄ꝫ seue si se nō correxerit puniētur a deo. qm̄ ipe vt verba ꝓposite dicūt. reddꝫ vnicuiqꝫ s̄m opa sua bonis. s. gaudia paradisi. ⁊ malis gehēne cruciatū. In qbus ꝟbis de diuine iusticie seuēitate tria misteria st̄ ꝯsidrāda

Primum dicitur punitio.
Secundum restrictio.
Tertium permissio

Qualit̄ de⁹ punit malos post hāc vitā si se nō correxerit ꝯ eos q dicūt nō esse aliud malū nꝫ bonū q̄ꝫ illud quod expimur i presenti. Capitulum. j.

p

Rimū mysteriū ꝯsiderādū d̄ seueritate diue iusticie dr̄ punitio. In quo declarāda ē falsa ⁊ erronea snīa ꝗpio͛ coꝝ q dicūt n̄ expedir̄ pctōrib⁹ ad pniam reuerti p⁹ hāc vitā nulluꝫ amplius sentietur maluꝫ Cōtra tales g° theologi sacri sic potentissime arguunt. Vbicūqꝫ ē sūma iusticia ibi dꝫ esse iusta meritoꝝ retributio. Sꝫ cū nō puniat malos i hac vita. g° puniet illos p⁹ hanc vitā Maior ꝓpositio ꝯstat ex dictis Tullij in epl'a de casu reipublice. d. Justicia ē constās ⁊ ꝑpetua volūtas ius suū vnicuique tribuēs. ⁊ h̄ ē diffinitio iusticie que hētur ff. de iusticia ⁊ iure. l. iusticia. ⁊ Institu/ ta de iusticia ⁊ iure. l. iusticia. Probar̄ ēt debemus tria que ꝯtinētur i rōe p̄tacta. p° iusticie diuie ꝟitatē. 2° maloꝝ i hac vita ipunitatē. 3° ꝯ ipsos rigidā asꝑitatem.

Prio ꝓbare debem⁹ diuie iusticie ꝟitatē. Et ad hoc sūt scripture sacre copiosissima dicta. Vn̄ Dauit i p̄s. 100. ait. Iust⁹ dn̄s ⁊ iusticiā dilexit eqtatē vidit uult⁹ ei⁹. Et p̄s. 18. Justicie dn̄i. r. l. c. Et p̄s 30. In iusticia tua lib͞a me Et p̄s. 39. Annūciaui iusticiā tuā i eccl'a magna. Et p̄s 70. Mēorabor iusticie tue soli⁹. Et ps. 84. Justicia an̄ eū ābulabit. Et p̄s. 47. Justicia dn̄i plēa ē d̄ra. Et p̄s. 88. Justicia ⁊ iud. p̄. se. t. Et p̄s. 110. Justicia ei⁹ manet i seculuꝫ seculi. Et Esaie. 51. dicit dn̄s. Justicia mea non deficiet. Et Esa. 59. Indutus e iusticia vt lorica. Et Baruch. p° Dn̄o d̄o nr̄o. iusticia Et Hier̄. 12. Iust⁹ qdē tu es dn̄e. Et pria Thimot. 2.. In reliquo reposita est mihi corona iusticie quam reddet mihi dominus in illa die iust⁹ iudex. Sꝫ aliqs pōt arguē ꝙ i d̄o nulla sit iusticia: p° q̄ꝛ s̄ꝫ phꝫ. 5. eth. c. 2. Dn̄i ad s̄uū nō ē iusticia: q̄ꝛ iusticia ī q̄dā eq̄litate ad alteꝝ ꝯsistit: sꝫ de⁹ ē dn̄s oiuꝫ. g° i ip̄o n̄ ē iusticia. 2° arguit̄ q̄ꝛ iusticia r̄spic̄ debitū. de⁹ aūt nulli d̄bitor ē. g° i ipso nō ē iusticia. Hāc. q. soluit. Ric. de media villa. 46. di. 4. d. Q͛ iusticia pōt accipi ꝓ rectitudie volūtatis q̄ vl̄t aliqs redder̄ vnicuiqꝫ i distribuēdo l' ꝯmutādo qd̄ ei d̄bet̄. ⁊ s̄ꝫ h° duplex ē iusticia s. distributia q̄ aliqs vult oib⁹ q sūt de cōmunitate distribuere bona cōia s̄m debitā ꝓportōis equalitatem. Et cōmutatiua qua aliqs i cōmutādo vult seruare debi/ tā eq̄litatē s̄m quantitateꝫ. Cōmutatiua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

iusticia ꝓprie loquēdo i deo nō ē: q̄ꝛ nul-
li ē debitoꝛ ex legis necessitate. ⁊ de bono
retribuit vltra meritū. ⁊ de malo citra ꝺ
meritū. Justicia vero distributiua i deo
ē. Oibus. n. distribuit bona sua ſm de
bitā ꝓportionis equalitatē. Ad primū gᵒ
argumētū dicendū ꝙ licet dñi ad ſuū nō
ſit iusticia ꝯmutatiua ſm plenā rōnē eius
dē: q̄ꝛ inter dñm ⁊ ſuum nō ē equalitas
eo ꝙ oīa que sunt ſui sunt dñi. tñ dñi ad
ſuos pōt eē iusticia distributiua que nō
requirit equalitatē quātitatis. sed ꝓpor-
tionalitatis: que est equalitas duarū pro-
portionum que consistit i hoc ꝙ seruis ꝓ
portionaliter retribuit secundum merita
sua. Ad secundum dicendū ꝙ etsi deꝰ
nll'i creature sit debitoꝛ ex r̄cepto: tñ ꝺbi-
toꝛ ē ex ꝓmisso. nl'li. n. ē ꝺbitō nisi cui vl't
Si āt queraꝛ quare vult: nō r̄ndebo ni
si q̄ꝛ vult. q̄ꝛ voluntas sua ē prima cā. hec
Ric. Ergo q̄zuis deus nihil patiatur ex
pctis commissis: nihilq̄ȝ eius infinite bo
nitati adaugeatur ex bonis cōmissis. tñ
malos punire: bonos premiare ex iusti-
cia distributiua ꝺȝ: qm̄ sic ipse promisit.
Dixit enim ꝑ ꝓphetā psal. 36. Qui ma-
lignantur exterminabuntur. Et Apoc.
20. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecuȝ
est dare vnicuique ſm opera sua. Pro-
pter hoc dicit sapiēs ꝓuer. 50. Iniquita
tes sue capient impium: ⁊ funibus pec-
catorum suoꝝ cōstringeꝛ. Et ꝓuerbio-
rū. xi. Simplicitas iustoꝝ diriget eos: ⁊
supplantatio peruersoruȝ vastabit illos.
Et ꝓū. 13. c. Peccatores ꝑsequetur ma
lum: ⁊ iustis retribueꝛ bona. Et ꝓū.
14. Domus ipsoꝝ delebitur. tabernacu
la iustorum germinabunt. Et Job. 34.
Opus hoīs reddet illi deus. ⁊ iuxta vi-
as singuloꝝ restituet. Et Paulꝰ Gal.
6. ait. Que enim seminauerit hō: hec ⁊
metet. Et. i. Cor. 3. Vnusquisq̄ȝ ꝓpriaȝ
mercedem accipiet secundum suum labo
rē. Et Eph. 6. Vnusquisq̄ȝ quodcunq̄ȝ
fecerit bonū hᵒ ꝑcipiet. Que auctoritates
⁊ sanctoꝝ dicta iusticiam distributiuā sū
mi dei narrant. Secundo probare de-
bemus peccatorum impunitatem. s. ꝙ in
hac vita nō omēs peccatores de suis ma
lis puniuntur. Et ad hoc est auctoritas
Job. 12. d. Abundant taberuacula pre-
donuȝ. Et hiere. c. 12. ꝗ sic deū alloquiꝛ.
Quare via impioꝝ ꝓspera ibñ est oibꝰ
qui preuaricanꝛ ⁊ iniq̄ȝ agunt. Plātasti
eos ⁊ radicem miserunt ꝓficiunt ⁊ faci-
unt fructū. Et Abacuc idē. d. i. c. Qua
re nō respicis suꝑ inique agentes: ⁊ ta-
ces deuorante impio iustiorem se. Et ne
multa dicamus. experientia oium reruȝ
magistra docet q̄liter multi iniqui in via
sua mala prosperanꝛ. Tertio probare
debemus ꝯ illos sic prosperātes prepara
tā esse post hanc vitam rigidā seueritatē
penāq̄ȝ horribilē dānationis eterne. Et
ad hoc propositū sic. d. Aug. 20. li. de ci.
dei. c. 2. Nunc aūt ⁊ mala ferre equo aīo
discimus que patiunꝛ ⁊ boni. ⁊ bona nō
magnipendere que adipiscūꝛ ⁊ mali. Ac
ꝑ hoc etiā i his rebus in quibus nō appa
ret diuina iusticia salutaris est diuina do
ctrina. Nescimus eni quo iudicio dei bo
nus ille sit pauꝑ: malus iste sit diues: iste
gaudeat quem ꝓ suis ꝑditis moribꝰ cru
ciari debuisse meroribus arbitramur. cō
tristetur ille quem vita laudabilis gaude
re debuisse persuadet. exeat ꝺ iudicio nō
solum inultus: verū etiā damnatꝰ inno-
cens: aut iniquitate iudicis pressus: aut
falsis obrutus testimonijs. econtrario sce
lestus aduersariꝰ eius nō solū ipunitus:
veꝝ ēt vindicaturꝰ insultet. Impius op
time valeat pius lāgore tabescat. Latro-
cineꝛ sanissimi iuuenes: ⁊ qui nec ꝟbo
queq̄ȝ ledere potuerūt diuersa morboꝝ
atrocitate affliganꝛ infantes. Vtilis re-
bus humanis imatura morte rapiaꝛ. ⁊
q̄ videtur nō nasci debuisse diutissime in
suꝑ viuat. Plenus criminibus subli-
metur honoribus: ⁊ hominē sine quere
la tenebre ignobilitatis abscondāt. ⁊ ce-
tera huiusmodi que quis colligit q̄s enu
merat. que si haberent i ipsa veluti ob-
surditate cōstantiā vt i hac vita i qua ho-
mo sicut sacer psal. eloqꝛ. Vanitati simil'
factus ē ⁊ dies eius velut vmbra prete-
reūt. si nisi mali adipiscerēꝛ trāsitoria ista
bōa atq̄ȝ ꝉrena: nec nisi bōi talia paterēꝛ
mala. posset hᵒ referri ad iudiciū iustum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

dei: siue et benignū vt q nō erant assecu
turi bona eterna que faciūt beatos: tpalibꝰ
deciperent. vel ꝓ malicia sua vel ꝓ dei mi
sericordia ꝯsolarētur bonis. ⁊ q nō erāt
passuri eterna tormēta tpalibus: vel pro
suis qbuscūqȝ vel quātuliscūqȝ pctis affli
gerētur: vel pp iplendas ꝟtutes exerce
rētur malis. h ille. Et idē i primo de ci.
dei. c. 7. ait. ¶Placuit qppe diuine ꝓuidē
tie preparare i posterꝫ bona iustis qbus nō
fruētur iiusti: ⁊ mala ipijs: qbus nō ex-
cruciabūtur boni. Ista ꝟo tpalia bona ⁊
mala vtrisqȝ voluit eē cōia: vt nec bona
cupidius appetantur que mali quoqȝ hr̄e
cernūtur: nec mala turpiter euitētur qbꝰ
⁊ boni plerūqȝ afficiūtur. Interest autē
plurimū q̄lis sit vsus vel earꝫ rerꝫ q̄ ꝓspe
vel earꝫ q̄ dicūtur aduerse. Nā bonꝰ tpali
bus nec bonis extollit: nec malis frāgit.
Malus autem huiuscemodi in felicitate
punitur: quia felicitate corrumpitur.
Ondit tn̄ deus sepe et i his distribuēdis
euidētius opatōēȝ suā. Nā si nūc oē pec
catū manifesta plecteret pena. nihil vltio
iudicio reseruari putaret. Rursus si nul
lū peccatū nūc puniret apte eius diuitas
nulla esse dina ꝓuidētia crederet. Silr̄ i
rebus secūdis si nō eas deꝰ qbusdā petēti
bus euidētissima largitate ꝯcederet: nō
ad cū ista ptinere diceremꝰ. Itēqȝ si oibꝰ
ea petētibus daret: nō nisi pp talia pmia
seruiēdū illi eē arbitrarētur: nec pios nos
faceret talis seruitꝰ: sȝ potius cupidos ⁊
auaros. h ille. Nō letētur g° pctōres ⁊ ini
mici dei: qbus blādus ē mūdus: si ꝓspa
viderit sibi ꝯcta succedē: q2 nō ē abbreui
ata manꝰ dn̄i q pctā q̄ nūc ipunita reliquit
strictius puniēda reseruat pꝰ hāc vitam.
O perfidi peccatores ad vos clamo: vo
bisqȝ dico. nolite confidere in iniquitate
nolite iebriari dulcedine bonorum huiꝰ
mūdi: q2 oia tpalia cito deficiēt. ⁊ illorȝ
gaudiū qđ i pn̄ti gustatis vobis ꝯuertet
i luctū. Nō ꝯtristētur isuper hi q deo ser
uiūt: si in pn̄ti aliqđ patiant laboriosū: q2
post laborem calamitates ⁊ erūnas subse
quetur quies ⁊ pax: omniumqȝ bonorȝ
affluentia in repromissa felici ac btā vita.
Qđ ꝓ vno solo pctō mortali iustꝰ deꝰ
dānat eternaliter aiaȝ. nec sufficit pn̄ia đ
oibꝰ alijs si vnū solū retieat. Cap. 2.

Ecūdū mysteriū declarādum de
seueritate diuine iusticie dicit rer
strictio. In quo disputādum ē
ꝯ nōnullos q multa pctā relinquētes ali
quod tn̄ sibi i quo delectent reseruāt: con
fidētes p talē pniam posse saluari. Que
rit ergo vtrū tā restricta tāqȝ arcta sit dei
iusticia vt pp vnū soluȝ pctm̄ mortale dā
nare velit eū qui đ oibus alijs pniaȝ ege
rit: illo solo reseruato: puniēs illuȝ ⁊ pro
illo ⁊ pro oibus alijs. Et rn̄deo ꝙ sic. ita
ꝙ si vnus mille pctā mortalia cōmisissȝ ⁊
pro illis oibus tādē vno dūtaxat excepto
longā fecissȝ pniam: moreretur qȝ cū illo
pctō mortali: dānatus vtiqȝ foret: ⁊ puni
retur pro illo ac ꝓ alijs de qbus pniam
egerat: illo vno stante. ¶Probat aūt hoc
quod dicimus tripliciter. p° auctoritate.
2° rōe. 3° exēplis. ¶Prio auctoritate. Vn
de sapiēs Ecc. 19. ait. q in uno peccauerit
multa bona pdet. Et Ia. 2. c. habetur il
lud quod ponit de re. iur. c. defleat. Qui
totam legē seruauerit: offēdat aūt i vno
factus ē oium reus. Et de pe. di. 3. c. pe
nitētiā agere ꝓpe. c. si apl's. Gregꝰ. ait
Quid. n. ꝓdest si pctā luxurie quis defle
at. ⁊ tamen adhuc auaritie estibꝰ anhelat
Et Augꝰ. in li. de penitentia inquit illđ
quod ponitur de pe. di. 3. c. sunt plures.
Sunt plures quos penitet peccasse. sed
non omnino: reseruantes sibi q̄dam i q
bus delectentur. non animaduertentes
dn̄m mutum simul ⁊ surdum a demonio
liberasse: per hoc docens nos nūq̄ȝ nisi đ
omnibus posse saluari. Si. n. vellet pec
cata ex pte reseruari habentem septeȝ de
mōia pficere poterat sex expulsis. Expu
lit autem septem vt omnia crimina simul
eijcienda doceret. Legionem autem ab
alio eijciens nemini reliquit de omnibꝰ
qui liberatum possiderent: ondens ꝙ si
etiam peccata sint mille oportere de om-
nibus penitere. Secundo probat rati
one ꝙ deus nec penitentiam acceptat il-
lorum qui sibi aliquod peccatum reser-
uant: nec si eos damnat illorum penā re
mittit. Et est prima rō dn̄i Bon. ⁊ Ric.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

de media villa i.4.di.15. Quia oē pctm̄
mortale ꝯriatur grē gratū facienti: sine q̄
peccata remitti nō possūt: ⁊ q2 in aia non
pōt eē simul pctm̄ ⁊ grā predicta: vno pec
cato mortali tm̄ huic grē ꝯriante: nō pōt
de alijs venia ipetrari. ⁊ dr̄ rō ista ꝯria/
tionis. Scda rō dr̄ falsificationis quā tā
git Tho.i.3.pte.q.86. Nā deꝰ pctā nō
dimittit sine pnia vera. Sed pnia que
est in aia adhuc vel actu vel volūtate pec
cāte mortaliter est pnia falsa. ergo deꝰ ꝑ
talē pniam falsaꝫ minime pctā dimittit.
Jō ait Jsidorus ð pe.di.3.c.irrisor. Jr
risor ē ⁊ nō penitens q adhuc agit qð pe
nitet· nec videt̄ deū poscere subditus: sꝫ
subsannare sꝑbus. ⁊ de pe.di.5.c.frēs
nostros. dicit̄. Falsam pniam eē constat
cū spretis pluribus de vno solo pnia agi
tur. Tertia rō fm prefatos theologos
dicit̄ ꝑfectōis: q2 deus ꝑfectissimus nihil
facit iperfectū. Cū ergo iustificatio impij
sit opus dei: dꝫ eē opus ꝑfectū. Aut ergo
nihil dimittit fm ordinē sue iusticie: aut
totū fm confessionē sue infinite mie. Et
hoc ingt Aug. in preallег.c. sūt plures.
Quedā impietas ifidelitatis ē ab eo qui
iustus ⁊ iusticia ē dimidiā sꝑare veniaꝫ.
Nec ꝓpterea tn̄ desꝑandi sunt pctōres q
de multis pniam agūt vno reseruato. cū
facilius possint ad grām ⁊ verā pniaꝫ re
dire: si multa peccata vel aliq̄ licet nō oia
deponant. 3º ꝓbat̄ ꝙ tā arcta sit dei iu/
sticia vt ꝓpter vnū solū peccatū mortale
dānet eū q cū illo ex hac vita migrauerit:
manifestis exēplis. Narrat qdē Gregꝰ
in.4.dial.li. Qð fuit i monasterio quo/
dā monachus vnus q cū appereret vir ꝓ/
bus ⁊ totus religiosus exteriꝰ: lōge alit̄
q̄ꝫ appebat fuit. Nā cū se ieiunare cū frī/
bus demonstraret: occulte māducare cō
sueuerat. Corpis autē sꝑueniente mo/
lestia ad vite extrema ꝑductus ē. Qui cū
iā eēt i sine frēs oēs ad se q erāt i mona
sterio vocari fecit. At illi putabant viro
moriente magnū qd ac delectabile se ab
eo audire. Quibꝰ ipse afflictus ⁊ tremēs
ꝯpulsus ē ꝓdere cui hosti traditꝰ cogeba
tur exire. Nā dixit. quādo me vobiscum
ieiunare credebatis occulte comedebaꝫ.
⁊ ecce nunc ad deuorādū draconi sū tra/
ditꝰ: q cauda sua genua mea pedesqꝫ col
ligauit. caput vero suū intra os meū mit
tens spiritū meū ebibēs abstrahit. Qui/
bus dictis stati defunctus ē. atqꝫ vt peni
tēdo liberari potuissꝫ a dracone quem vi
derat expectatus nō ē. qð nimirꝫ ꝯstat: q2
ad solā audientiū vtilitateꝫ viderit. Ad
idē ē exēplū qð recitat Cirillus scribens
ad Aug. de trāsitu Hiero. Nepos ingt
qdē meꝰ Rufus noie vtroqꝫ priuatꝰ pa/
rēte a teneris ānis ad meas deuenit ma
nꝰ: q vtinā ex vtero n̄ exissꝫ: ne illi qð su/
stinet ꝯtigisset. quē tāta diligētia enutri/
ui: vt a pluribꝰ a me genitꝰ putaret̄. Cre
scēs itaqꝫ ifelix puer etate qdē nō sapia: i
gēti pulchritudine corpis decoratꝰ: sꝫ nō
aie: a cunctis dilectione sꝑflua colebat̄.
Js nāqꝫ.18. etatis sue āno ibecillis ⁊ mi
serrimꝰ expirauit: de cuiꝰ morte tātꝰ ab oī
bꝰ isonuit luctꝰ ꝙ vix ꝑ mēsē potuit quie
tari. At ego nimie ciꝰ icūbēs dilectōi plu
res rogaui gloriosū Hiero. vt mihi qd
acciderat nepoti meo reuelaret. Orāti āt
mihi die q̄dā hora nona tantꝰ affuit fetor
ꝙ nullatenꝰ potui sustinē. ⁊ dū tacitꝰ mi/
rarer vn̄ tātꝰ fetor eēt sup̄ meū ꝟticē: ele
uatis oculis iselicē nepotē meū vidi ter/
ribili visiōe: ita ꝙ visum i eū iprimere n̄
audebam. nā cathenis igneis circunliga
tus flāmas fetidissimas erumpebat. Ad
hāc terribilē visionē subito me tātus ti/
mor inuasit: vt dū plurimū loq vellē for
mare vocē penitꝰ nō valerē. Postremo
aliquātulū ad me rediēs si meꝰ erat nepos
voce cepi pergrere tremebunda. Ad hec
ingt ille vlulatibus ⁊ suspirijs. Vtinā n̄
essē ne tā diris essē cruciatibꝰ deputatꝰ.
nā scias me perpetuis temporibꝰ māsio/
nibus tartareis permansurū. Heu quid
dicam. His dictis tātꝰ mihi dolor affuit
vt ꝑpluries sim miratus quomodo e vi
ta protinus nō decessi. Lōgis autē exple
tis collogijs ab eo sciscitatꝰ fui: cur ita di
uinā misericordiam perdiderat: cū tot ꝟ/
tutibus videretur pollere. Pro nulla i/
qt me scias causa fore damnatum nisi q2
i ludis marie delectabar. Atqꝫ in morte
voluntarie postposui cōfiteri. Quibꝰ di/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ctis disparuit: ⁊ tantus fetor remansit vt
i locum illū p magnū spaciū null⁹ ausus
sit itroire. Hec Cyrill⁹. Veh. igitur his
qui cū talia vel legūt vel audiūt n̄ timent
nō mutātur: nō ꝯuertūtur ad dn̄m deuz
suū. Nam si pro vno pctō solūmodo ho
minē dei iusticia eternaliter damnat. qd
faciet pro multis. O sonolenti peccatores
o pegrini uelocissimi ⁊ aduene: i hoc secu
lo considerate que vētura sūt: ⁊ cognosci
te quāta vobis ipenitentibus ⁊ in pecca/
tis obstinatis diuina iusticia cōminaṫ ma
la. Nec suffic t aliqua peccata relinque/
re: vt patet ex dictis: nisi omnia pariter
relinquantur.

Qualiter deus iusto iudicio permittit
eos q pniam differūt vsq₃ ad extremū vi
te ipugnari varijs ipedimētis. Cap. 3.

Tertiū mysteriū contemplanduz
de seueritate diuine iusticie cōtra
pctōres ipenitētes dicitur pmis/
sio. Cōsueuerūt nāq₃ i peccatis suis aliq
esse securi: ꝓmitētes sibi i extrēo vite pe
nitētiam se facturos. Verūtn̄ iusticia dī
seuera q̄₃ frequēter pmi tit tales ipugna
ri maxie a tribus. quibus cox pnia ipe/
ditur. Primo a passionibus. 2° a de/
monibus. 3°. a pentibus. Primo per
mittit deus tales pctōres ipugnari a pas
sionibus. Nā vt inquit. Scotus in. 4.
solet euenire q̄ i extremo vite qn̄ pctōres
infirmātur in sensitiua parte adest maxi
mus dolor ⁊ maximus timor. Dolēt re
linquere mūduz quē cum suis bonis ma
gis dilexerūt q̄₃ deū. Timēt mortez que
priuat eos oī terreno bono ⁊ vita tempo
rali quam preposuerūt eterne. O quātus
labor cox corda mentesq₃ occupat. Alte
ratur ex huius passionibus ratio: q₃ ꝯm
Aug. passiones tristabiles plus rationē
suffocāt q̄₃ delectabiles. Inde fit vt ⁊ ip
si miseri qui ꝓposuerūt malefaciēdo i ex
tremo vite ad pniam venire: nihil de dō
cogitent: nullāq₃ de ꝓpria salute memo/
riam habeāt. q₃ vt Aug⁹. i sermone de i
nocentibus ait. Percutitur hac aīaduer
sione peccator vt moriens obliuiscaṫ sui
q dum viueret oblitus est dei. Sunt de
hoc quotidie exempla clarissima. Nam
ego vidi quēdam in extremis laborantē
qui ditiss mus erat: ⁊ diuitias nō sine pec
catis congregauerat. Cūq₃ monerem eū
vt iam anime salutē quereret: male liben
ter audiebat huius vba. qnimo in lectu
lo i quo iacebat se voluens suspirabat ge
mebat imō rugiebat. d. O quātum labo
raui vt thesaurizarē: ⁊ alij gaudebunt de
thesauris meis. o diuitie mee. o pecunie
mee. o iocalia mea quis vos poss debit.
⁊ qbus vos relinquā. Et in his ⁊ sil'ib⁹
retinēs cor ⁊ aīum miserimus expirauit.
In ciuitate ēt Spoletana puella quedam
formosa fuit que vanitatibus semper in
tenta nil de futura vita cogitabat. Hec i
firmitate percussa monitioneś ⁊ hortamē
ta salutis abhorrebat: sic mihi rettulerūt
qui viderut ⁊ audierūt illam. Tādē i va
lescente morbo cū cerneret infelix iuuēcu
la de ꝓximo sibi iminere mortē: rogauit
instanter matrem vt eam vestiret precio/
sis indumentis que ferre cōsueuerat: or
naret polliretq₃ illam tāq₃ si ad nuptias
esset accessura. Annuit ei mater: fecitq₃
quod filia volebat. O terribile iudiciuz.
o stupendum ⁊ admirabile dictū. Sic or
nata: sic induta suspirando clamare cepit
iuuencula vana. Heu q₃ moriar ego sic
pulchra. moriar ego sic decora. moriar
ego in tam tenera etate. Dicebant illi cir
cunstantes. Cōmitte te deo filia: q₃ beni
gnus ⁊ clemens est. At illa magis la/
mentabiliter respondebat. Et quid mi
hi cum deo. veni tu diabole suscipe tu ani
mam meam. Inter que verba expirauit
damnata ⁊ desperata. 2° permittit de⁹
impugnari peccatores impenitentes in
extremo vite a demonibus. Ipsi etenim
spiritus maligni: etsi a circunstantibus
non videantur. apparent tamen his qui
moriuntur aspectu horribilissimo: tem/
ptantque infestant ac conantur durissi/
mo certamine: vt de misericordia despe/
rent. Unde Beda refert de gestis āglo
rum. q̄ rex quidam anglic. Adoueren/
dus nomine habuit militem in armis ꝓ
bum: sed corruptum in moribus. Cū au
tem iprouisa ifirmitate feriretur a rege ui
sitaṫ ⁊ moneṫ ad pniam q r̄nuit. d. q̄ uio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

retur hoc facere ex timiditate cordis. Cū
vero ad mortis d̄duceret̄ terminos iterū
rex visitauit cū cōfortās, vt peniteret. At
ille. O dn̄e mi rex tarda hora ē cū iā iudi
catus sim ⁊ dānatus. Nā paulo anteq̄ȝ
huc itrares igressi sunt duo clarissimi iu
uenes: quorūȝ vnus sedit ad pedes lecti
mei: alter ad caput. ⁊ dixerunt. Iste ad/
iudicatus ē morti: videamus si aliquod
ius habemꝰ in eo. ⁊ vnus extraxit librūȝ
speciosissimū: sed valde paruulū de sinu
suo litteris aureis ⁊ fulgentibus cōscrip
tū: i quo legēs vidi aliqua pua bona que
fecerā in iuuentute mea anteq̄ȝ mortalit̄
peccassē. Et cū miro modo exultarē i vi
sione horū: ecce duo teterrimi demones i
trauerunt ⁊ attulerunt vnū magnū librū
lr̄is nigris scriptū i quo vidi oīa peccata
mea. ⁊ dixerūt demones angelis qui ibi
erant. Quid hic facitis cū i eo nullū ius
hēatis: ⁊ liber vester nihil valeat: ſȝ nr̄.
Et respōderūt āgeli ꝙ verū est: ⁊ recesse/
rūt. ⁊ hi duo demones cruciāt me. Qui
bus dictis infelicissimus expirauit. Est
ergo molestus diabolus moriētibꝰ nō so
lū impijs atq̄ȝ puersis: ſȝ et̄ s̄c̄is ⁊ amicis
dei. Scribit eni Cyrillus ad Aug. i trā
situ Hiero. ꝙ Eusebiꝰ vir scīssimꝰ quon
dā Hiero. gloriosissimi discipulus cū eēt
de hac vita migraturꝰ adueniēte die qua
se ex Hiero. reuelatōe migrare sciebat.
die tertio p̄eunte labore febriūȝ cōcussus
valde: se sup terrā magistri non immemo
rudū deferri fecit a fratribus: ⁊ a singu/
lis osculū accipiēs benigna eos ꝯsolatōe
cōfortauit: vt i sancto manerēt ꝓposito.
Deinde saccū quo operiebat̄ gloriosus
Hiero. d̄ferri: ⁊ supra se poni fecit. ordi
nauitq̄ȝ scd̄ȝ instar mgr̄i sui Hiero. glo
riosi extra ecclīam i q̄ iacebat scī Hiero.
corpus sepeliri. pꝰ hec corpe sacratissimo
dn̄i se muniēs deo ⁊ btō Hiero. deuote
se ꝯmēdauit. ⁊ sic p triduū locutōe corpa
li ac visione priuatꝰ circūstātibꝰ fratribus
psalteriū ac passionē dn̄i ac alia scā legēti
bus. Die vero quo moriturus erat ante
btē aīe exitū p duas horas venerabilis
Eusebius cepit ita terribiles actꝰ pagere
ꝙ circunstantes monachi pauore pterri/
ti velut amentes in terra iacebāt. Nam
quādoq̄ȝ tranuci sis oculis man bus si/
mul iunctis voce dira facieq̄ȝ terribili, cla
mabat. Nō faciam: nō faciā. Mētiris
mētiris. Post hec ad terrā rediēs faciē
i terra firmabat q̄ȝtū poterat clamās. Ad
iuuate me frēs ne pereā. Q̄d̄ monachi
vidētes lachrymātibꝰ oculis cū iterroga
uerūt q esset. Ad quos ille. Nōne vide/
tis demonū agmina q me deuorare cupi
unt. Et illi. Quid te factum volebāt cuȝ
dicebas. Nō faciā: mētiris. At ille: Co
nabant̄ nāq̄ȝ vt nomē dei blasphemarē:
⁊ ego hᵒ nolle facere acclamabā. Dice/
bāt isup vt de dei mīficordia desparem:
eo ꝙ essem dānatus. Quibꝰ ego rn̄debā
ꝙ mētirent̄. Abscondebā aūt faciē meā
ne viderē eorū aspectū q tā terribilis ē vt
sustineri nō possit. Si gᵒ hic dei amicus
tā durū preliū a demonibꝰ sensit. qd faci/
ent pctōres nephādissimi q tā diu diabo/
lo fuierunt. 3ᵒ pmittit deꝰ peccatores i/
penitentes impugnari in extremo vite a
parētibus a domesticis ⁊ ꝓpinquis. Ip
si equidē sunt q egrotantibus cōfessionē
nominare nō audēt. sacerdotes ⁊ religio
sos nominare volētes indignāter expel/
lūt. notarios si cōpuerit vt testm̄ cōficiāt
turpiter eijciūt. O amici carnales: o ini/
mici aīarū carorū vestrorū. d̄ vobis dicit̄.
Math. x. c. Inimici hoīs domestici eiꝰ.
Propterea salubriter ꝓuisū ē p. c. cū in/
firmitas de pe. ⁊ re. Dicit. n. sic. Cū in/
firmitas corpalis nōnunq̄ȝ ex pctō ꝓue/
niat dicente dn̄o lāguido quē sanauerat.
Vade ⁊ āpliꝰ noli peccare: ne deterius
tibi cōtingat. presenti decreto statuimꝰ:
⁊ districte precipimus medicis corporūȝ
vt cum eos ad infirmos vocari contige
rit ipsos ante omnia moneant ⁊ inducāt
vt medicos aduocent animarūȝ: vt post
q̄ȝ infirmo fuerit de spirituali salute ꝓui/
sū: ad corporalis medicine remedium sa
lubrius procedatur: cū cessante causa ces
set ⁊ effectus. hec ibi. Sed pmittēte deo
ad puniendam negligentiā impenitētiū:
nec ipsi medici statutum hꝰ saluberrimū
ecclesie obſuant. Timendū igit̄ ē oībus
pctōribus ne seuiat i eos iusticia dei. Jō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

in tp̄e opportuno sine dilatione studeāt ad pn̄iam redire vt illa mediante faciant se dignos gr̄a ⁊ consequenti beata gloria in qua viuit deꝰ in secula seculoꝝ. Amē.

Feria quarta post dn̄icā i sexagesima de seueritate diuine iusticie contra origenistas qui dicunt in fine oēs diabolos ac hoīes fore saluandos. Sermo.xj.

REddet unicuique s̄m opera sua. Sapientissimi filij dei verba sunt ista Math. 16.c. originaliter scripta. Offert se nobis ex oī pte magis ac magis tremenda iusticia dei: que nō respicē ꝑsonas hominū: nō curat angeloꝝ dignitatē: sed oibus peccantibus ⁊ de peccato nō penitentibus cōminatur indifferēter dānationem eternā. Sunt tamen origeniste quidā pertinaciter asserentes: ꝙ in fine deus lapsis angelis ⁊ dānatis veniā dabit: ꝙqꝫ ifideles oēs reuocabūt̄ ad celū: ⁊ ꝙ xp̄iani q̄libet hitabunt in paradiso: ita ꝙ dei mīsicordia superabit omnē rigiditatē iusticie eiꝰ. Contra tales i p̄nti s̄mone dicere statui: ōndereqꝫ q̄ꝫ fortis ⁊ aspera sit diuia iusticia ꝯtra pc̄ōres quoscunqꝫ. Ad qd̄ itelligendū cōsiderandam qꝫ illā propōimus ex triplici parte.
Primo ex parte angeloꝝ maloꝝ.
Sc̄do ex p̄te infidelium peccatoꝝ.
Tertio ex p̄te xp̄ianoꝝ falsorum.

Qualr̄ errauit Origenes circa saluationē angeloꝝ maloꝝ. ⁊ quō tātus error ꝑ sacras scripturas roborat̄. Cap.i.

PRimo proponimus cōsiderandam dei iusticiā terribilē ⁊ seuerā ex p̄te angeloꝝ maloꝝ. Nam eos excellentissimos nobilissimos ꝑfectissimosqꝫ i donis nature multos ⁊ quasi inumerabiles ꝓpter vnū solū peccatū superbie a paradiso seu empyreo celo eiectos eternaliter cōdēnauit. Verꝫ ꝓ clariori noticia huius p̄tis tria dubia emergunt disputanda. Primū vtrū Origenis opinio fuit ꝙ mali āgeli saluabūt̄. Secundū vtrū mali angeli sint in inferno Tertium vtrum per scripturas ꝓbari possit ꝙ angeloꝝ maloꝝ pena nūq̄ꝫ finiet̄. Circa primū dubiū est triplex modus dicendi. Primus ē quorundam q Origenē excusare volunt. d. nunq̄ꝫ eū falsa aut reprehēsione digna nō solū scripsisse: sed nec docere potuisse: sed iuidie quorūdā attribuunt oia que de Origene erronea ⁊ heretica predicant̄. Inuidi āt talia Origeni vt illū criminarent̄ imposuerunt. Mouent̄ autem isti defensores Origenis ad sic tenendum. tum propter eius sanctimoniā. tum propter ꝓfundaꝫ sciam. tū ꝓpter feruētissimū zelum. Nā vt colligitur ex dictis. Eusebij i historia ecclesiastica. ⁊ Hiero. in li. de viris illustribus. Origenes habuit patrē. Leonidā xp̄ianū ⁊ martyrē: post cuius martyriū cū rebus patrimonialibus ob confessionem nominis xp̄i esset priuatus cū matre vidua ⁊ sex fratribꝰ pauper derelictus habēs annos circiter. 17. etatis studio litteraꝝ intentus se matrem ⁊ fratres de eo qd̄ docens lucrari poterat sustentabat: ⁊ sepius martyr migrasset ad dn̄ꝫ nisi mater eius pia fraude nocte vestes eius surripuisset. Consecutus tandē est a deo sciencie gr̄am: eratqꝫ potentissimꝰ in grāmatica ⁊ omnibus secularibus litteris: i omni quoqꝫ ph̄ia ⁊ naturali eruditione ꝑfectꝰ: sꝫ instructꝰ maxie i lectiōe ⁊ doctrina diuinoꝝ voluminū. Vn̄ ꝓ incredibili sc̄ie sue ꝓrogatiua doctor eccl̄ie alexādrine a Demetrio ipsiꝰ loci ep̄o institutꝰ ē: cathedrāqꝫ doctoris pꝰ Pātheriū ⁊ Clemētē tertiꝰ obtinuit Cuiꝰ .s. Clemētis ⁊ ipse auditor extiterat. Vbi dū vbū dn̄i doceret palā: tā virosq̄ꝫ femias istruxit. ⁊ vt ois maledicti turpis occasiōꝫ iti delibꝰ tolleret: qd̄dā minꝰ ꝑfecti sensꝰ: sꝫ feruētis fidei castitatis opꝰ exercuit. Nā illd̄ euāgelicū attēdēs. Sūt eunuchi q se castrauerūt ꝓꝑ regnū celoꝝ. mox illd̄ i se ꝯpleuit. Tūcqꝫ nulla aduersarijs d̄trahēdi occasiōe relicta vigilāter doctrie ⁊ p̄dicatōi vacauit i abstinētia pluria i ieiunijs i vigilijs. Exciꝰ vbo auditoribꝰ mlt̄i martyres sūt effecti. Et nūq̄ꝫ ꝑmisit ea q̄ i ecclesijs disserebat a nōtoribꝰ excipi nisi qn̄ sexagesimū etatis sue ānū agēs mlt̄o vsu ⁊ labore pl̄imū i vbo dī fiducie acceꝑat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Isidorus autem i.6.ethi.li.sic de ipo ait Origenes i scripturaꝝ labore tā grecos q̄ʒ latinos operum suoꝝ magnitudine su pauit. Deniqʒ Hiero. sex milia libroruʒ eiꝰ se legisse fatet. Propt̄ h̄ oia g°n̄ vr̄ qbusdaʒ vt diximꝰ ꝙ origenes tā grauit potuerit errare vt diceret ēt dānatos an/ gelos fore saluādos. Sed his ego rn̄deo ꝙ nullus ē tā sāctus: tā iustus: tā doctus in lege domini: tāqʒ exercitatus i via eiꝰ vt cadere nō possit ẜm cōem legem. Sa piētior certe mūdiorqʒ ipo Origene erat in celo empyreo lucifer: ⁊ tamē ꝑꝑ pecca ta expulsus ē inde. Quare autem deus ꝑ mittit ruere eos qui diu in ṽtutibus ꝑse uerarunt penitus ignoramus: qr iudicia dei abyssus multa. Secundus modꝰ dicendi de Origene est alioꝝ qui tenent ipm errasse: sʒ post errorē ad pniam ve/ nisse. Ondnnt aūt planctū quēdam qui ascribitur Origeni: tamen plāctus ille in ter apocriphas scripturas annumerat̄ vt pʒ.15.di.c.sācta ro.eccl'a. Tertiꝰ modꝰ dicēdi de origene ē ꝙ i ṽitate errauerit Vn̄ Augꝰ.21.li.de ci.dei.c.17.l'.21.ait. Nūc iā cū mīsicordibꝰ nr̄is agēdū eē vi deo: ⁊ pacifice disputādū q l'oibꝰ illis hoi bꝰ quos iustissimꝰ iudex dignos gehēne supplicio iudicauit: vel qbusdā eoꝝ q no lūt credere penā sēpitnā futurā.s.pꝰ certi tp̄is metas ꝓ cuiusqʒ pcti longioris siue breuioris eos ide estimāt libādos. Qua i re mīsicordior ꝓfecto fuit. Origenes q ⁊ ipsū diabolū ⁊ āgelos eiꝰ pꝰ grauiora ꝓ meritis ⁊ diuturniora supplicia ex ill' cru ciatibꝰ eruēdos ⁊ sociādos scis āgel' cre didit. Sʒ illuʒ ꝑꝑ h°. ⁊ ꝑꝑ alia nōnulla n̄ imerito reprobauit eccl'ia. h̄ ille. Et Hie ro. ad palmachiū iqt. Si mihi creditis: Origenista nūq̄ʒ fui: ⁊ si nō creditis nūc eē cessaui. Male sētit d' filio: peiꝰ de spū scō. aiaꝝ de celo ruinā ipie ꝓtulit: ṽā to tiꝰ carnis resurrectōʒ negauit. Et idē ad desideriū ait. Origenes melior i bonis peior i mal' fuit: cuiꝰ hereses i libris. Pe riarchon quos ipe ꝯposuit maxie iueniri dicūtur. Et idē aduersus vigillātiū sic lo qtur. Opis mei ē ⁊ studij multos legere vt ex plimis diuersos flores carpā nō tā

ꝓbaturus oia q̄ʒ q̄ bōa sint electurꝰ. As sumo multos i manu mea: vt a multis m' ta cognoscā. Origenes h̄eticꝰ qd ad me. q illū i plerisqʒ hereticū eē nō dubito. Er rauit.n.de diaboli pnia. errauit ⁊ d' aiaꝝ statu: ⁊ qd' his deti ē p̄rēʒ ⁊ spm̄ sctm̄ i cō mētarijs Esaie seraphi eē testatꝰ ē. Si er rasse nō dicerē: ⁊ h̄ quotidie nō anathēa tizarē esse: ⁊ errōis illiꝰ sociꝰ Neqʒ.n.ita dēmꝰ illiꝰ bōa suscipe: vt mala quoqʒ su/ scipe videamur. At idē i multis scriptu/ ris bn̄ iterptatꝰ ē: ⁊ ꝓphaꝝ obscura disse ruit: ⁊ tā noui q̄ʒ vetis testi reuelauit ma xima sacra. h̄ ille. Scd̄m dubiū erat vtrū mali āgeli sint i iferno. Et ad h° rn̄dʒ dn̄s Bon̄.di.6.2.li.d.cū Alex.de ales i.2. volumine sūme. ꝙ locꝰ demonū pꝰ lapsuʒ vsqʒ ad diē iudicij nō ē locꝰ subterraneꝰ quē vocamꝰ ifernū: sʒ aer caliginosus in quo generalit̄ demonū h̄itat multitudo. Vtrū aūt aliq detrusi sint i ifernū. h° ego nescio nec iuenio determinatū a scis. hoc aūt bn̄ credo ꝙ aliq descēdēt ad torquen das aias ẜm ꝙ habēt iter se deputata ma ledictōis officia. Si ēt i isto aere puniant̄ pena ignis diuersi sētiūt diuersa. Quidā dicūt ꝙ sic: lʒ minꝰ itēse q̄ʒ pꝰ iudiciū Alij aūt dicūt ꝙ talis pena differt̄ eis vsqʒ ad iudiciū: ⁊ iteri grauē penā suscipiūt. ex eo ꝙ sūt i isto aere caliginoso. qr locꝰ i q° cō diti sūt erat celū ēpireū qd' ē luminosū ⁊ ē eis locꝰ naturalis. ad quē nō pn̄t ampliꝰ reuerti. Tertiū dubiū ꝓpositū ē vtruʒ ꝑ scripturas ꝓbari possit: ꝙ nūq̄ʒ diaboli saluabūt̄. Et ad h° Augꝰ.21.li.de ci.di c.23. iducit duas auc̄itates Vna ē Joh. Apoc.20.d. Diabolus q seducebat eos missus ē in stagnū ignis ⁊ sulphuris vbi bestia ⁊ pseudo ꝓph̄e cruciabūtur die ac nocte in secula seculoꝝ. Alia ē auctoritas xpi q Math.25.ait. Jte maledicti i ignē eternū q paratus ē diabolo ⁊ angelis eius. Ex qbus sic Augꝰ.d.ꝙ hic dr̄ i eternuʒ ibi dicitur i secula seculoꝝ. Quibꝰ ṽbis scriptura diuina nihil aliud significare cō sueuit: nisi ꝙ finem tp̄is nunq̄ʒ hʒ. Jdeo Augꝰ audact̄ in li. de fide ad Petruʒ sic loqtur. Firmissime crede diabolū ⁊ āge los eiꝰ i ignē etnū a xpo eē mittēdos vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nūq̃z carebūt pena quā eis p̄parauit diui
na iusticia. Si igit̄ deus tā dure puniuit
āgelos q̄ peccauerūt ꝛ i malicia sua obsti/
ti pmāserūt. quō securi sūt trāsgressores
hoīes diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. O reprobi offē
sores maiestatis diuine. o p̄sūptuosi ꝛ teme
rarij executores oīuz malaꝝ affectionū:
cur n̄ timetis. cur n̄ pauescitis. cur deniq̃z
n̄ ꝯpūgimini ad ꝯminātē vocē sūmi dei.
Ipse q̄dē vt i s̄mōe p̄cedēti pz ad vos cla
mitat. Nisi ꝯuersi fueritis sic āgl'is n̄ pe
pci nec vob̄ p̄cā: sic āgl'os a sedib⁹ celi eie
ci ita ꝛ vos eijciā. sic illos ppetuo cruciā
dos dānaui: ita ꝛ vos dānabo. O tremē
da iusticia d̄i cui resistē nullus pōt: n̄ hōi
nes n̄ āgeli spūs potētissimi. Qualr̄ iu
sticia d̄i dānabit oēs ifidles. ꝛ q̄d sētiēdū
ē [d̄ puulis: d̄ p̄bis ꝛ alijs ifidlib⁹. Ca. 2.

S Ecūdo p̄ponim⁹ ꝯsiderādā tri/
bilē iusticiā d̄i ex p̄te ifidliū p̄cō
rū quos oēs quotquot fuerūt quot
sūt ⁊ erūt cū ifidelitate moriētes dānatōi
ppetue d̄putauit. Sciēdū tn̄ q̄ triplex ē i
fidelitas. p̄ria puuloꝝ. scd̄a p̄hoꝝ. tertia
maliciosoꝝ. Pria ē ifidelitas puuloꝝ:
ꝛ h̄ d̄r s̄z purā negatōz: ex h° solo q̄ puu
li n̄ h̄nt fidē. ꝛ h° s̄z Tho. 2. 2. q. x. nō h̄z
rōnē p̄cti: s̄z magis pene: q̄ tal' ignorātia
diuinoꝝ ex p̄cō p̄iorū parentū secuta ē.
Jō q cū tali ifidelitate moriūt̄ dānāt̄ q̄dē
n̄ pp ifidelitatis p̄ctm̄: s̄z pp originalē cul
pā ab illis ꝯctā: ita q̄ oēs puuli sine bap
tismo moriētes: ꝛ i lege veteri sine alijs
remedijs ꝯ p̄ctm̄ origiale adhibitis erāt
de nūero dānatoꝝ. verūtn̄ d̄ illis dubita
ri solet. vtrū puniēdi sint pena materialis
ignis: q̄m̄ Aug. d̄ fide ad Petrum ait.
Firmissime tene puulos q sine sacr̄o ba
ptismatis d̄ h° sec̄lo trāseūt et̄ni ignis sup
plicio sēpit̄no puniēdos. Et idē i Ench.
ꝯtriū vr̄ dicē. Mitissima inq̄t sane eoꝝ
erit pēa. q p̄ter p̄ctm̄ qd̄ originalr̄ ꝯxerūt
nullū insup addiderūt. s̄z si puniret̄ pēa
ignis: n̄ eēt mitissima. Jō dic̄. d. Boñ.
i. 2. di. 33. Q̄d q̄dā attēdētes rigorē diui
ne iusticie ac s̄niaz q̄ de⁹ hoīez p̄ vno mo
dico mortali i quo momētanea ꝛ q̄si nll'a
fuit delectatio cruciat et̄naliter: dicunt: q̄
puuli cremabūt̄ igne materiali. longe tn̄
minus q̄z illi q peccauerūt p̄cō actuali. ꝛ
hoc dicūt sensisse Aug. cū dixit i Ench.
penā puuloꝝ eē mitissimā. Et i li. d̄ fide
ad Petrū ait. Paruuli cruciabūt̄ et̄no
supplicio. Mitissimā eni illā vocat n̄ ab
solute: s̄z respectu alioꝝ. Sz cū valde du
rū videat̄ q̄ de⁹ tā dure tā asp̄e agat cū p
uulis sic decedentib⁹. iō alia extat positio
mitior q̄ magis ꝯcordat pietati fidei ꝛ iu
dicio rōis. q̄ q̄ puuli decedētes cū origia
li culpa carent iusticia ꝛ spirit⁹ sci gr̄a q̄ ē
pign⁹ hereditatis eterne: priuant̄ in eter
nū visione dei. Q̄ n̄ i carne fuit feditas:
iō ponēt̄ i loco vili vtpote infernali. Sz
q̄ nō habuerūt i se actualē delectationez
peccati nec i spū nec i carne: iō nō sentiūt
pene ignis acerbitatē. Et huic opinioni
inheret magister i littera ꝛ in tex. Ad di
ctū vero Augu. palle. in li. de fide ad pe
trū dicere possum⁹: q̄ ipse sic locut⁹ ē nō
intēdens dicere q̄ puuli sensibiliter cru
cientur: s̄z potius manifestare voluit pe
nam coꝝ quantū ad carētiā visionis dei.
ꝛ q̄ztū etiā ad vilitatem loci. ꝛ hoc valde
abundant̄ exprimit plus dicens ꝛ min⁹
volens itelligi. Nec sine cā sic loq̄t̄. Fa/
cit eni hoc ad extirpādā illā heresim q̄ di/
cebat puulos nulla pena puniri. Vn̄ sic
in morib⁹ documentū ē: q̄ q vult ab vno
extremoꝝ p̄uenire ad mediū d̄z declina/
re ad aliud extremū. sic docet p̄hs. 2. eth.
c. 9. Non puniēt̄ g° puuli pena sensus
ꝛ materialis ignis: s̄z pena dāni ꝛ caren
tia visiōis diuine. Vtrū āt insit eis aliq̄s
dolor iterior satis apud doctos dubiū ē.
Quidā. n. voluert̄ dicē q̄ carebūt cogni
tione ꝛ dolore. Cognitōe q̄dē exigēte d̄i
iusticia: ꝛ dolōe exigēte mīficōdia diuina.
Justicia nāq̃z exigit vt n̄ det̄ eis p⁹ hāc vi
tā donū aliq̄d cognitōis qd̄ i hac vita nō
h̄uerūt. Vn̄ sic caruerūt cognitōe fidei ꝛ
oi gn̄e cognitōis. itellectiue illi q mortui
sūt ante vsū rōnis sic ēt carebunt p⁹ hanc
vitā: nec diuturnitate tēporis addiscent
Mīficōdia exigit vt n̄ habeāt penā actu
alis doloris. cū nō h̄uerit maculaz actual'
cl'pe. ꝛ iō iusto suo iudicio priuat eos de⁹
oi coꝝ cognitōe q̄ p̄nt eis iferre dolorē.
Meli⁹ est. n. talia ignorare q̄z scire. Sz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

q: difficile ē intelligere q aīa sepata non
habeat vsū rōis: ⁊ nō cognoscat ea saltē
quoꝝ cognitio ē ei naturaliter īserta cum
ex pte corporis ipedimētū nō hēat. Ideo
alij aliter opināt. s. q aīe puuloꝝ ⁊ hēbūt
cognitōez ⁊ hēbūt dolorē. Sciēt. n. ppt
qd facte sūt: ⁊ sciēt se ab illo bono merito
originalis culpe eē priuatos: tn̄ nō hēbunt
dolorē q mereat dici ꝟmis: q: nō hēbūt
remorsū q pdiderit illud bonū pp ppriā
negligētiā ⁊ ꝯtemptū. Et ptanto dolor
coꝝ erit multo mitior q̄z dolor adultoꝝ
Sz opio ista bn̄ stare nō pōt: tn̄ pp hᵒ q
dolor ille ē absq̄z spe. ⁊ ita cū murmure ⁊
despatione: tū ēt q: dolor aīe redundat i
carnē. Et si talis dolor ex deliberatiōe p
cedit nō vr̄ esse absq̄z actuali obligatione
¶ Propterea ē ītius modus dicēdi, pbabi
lior ⁊ cōior. Q: aīe puuloꝝ carebūt actu
ali dolore ⁊ afflictōe: nō tn̄ carebūt cogni
tione. ⁊ hoc pōt satis rōabiliter itelligi p
hūc modū. Decedētes. n. i solo originali
mediū tenēt iter hn̄tes grām ⁊ culpā ac/
tualē. Et qm̄ status retributōis dz rn̄dē
statui vite pn̄tis: i tali statu debēt anime
puuloꝝ poni. vt quasi mediū teneāt iter
btōs ⁊ eternis ignibᵘ cruciatos. Qm̄ er
go bti carēt malo pene sēsibilis: ⁊ cū hoc
hn̄t dei visionē. dānati ꝯrio sūt in tene/
bris ⁊ puniūtur pēa sēsibili. ¶ Paruuli fz
ordinē rectū diuie inigtatis debēt cōicar
i vno cū dānatis ⁊ i alio cū btis. Sed nō
possunt comunicare cum beatis in hn̄do
diuinā pn̄tiaz: q: tūc i nullo cōicarēt cuz
dānatis. ¶ Pn̄tia. n. visiōis dei nō stat cū
pena sēsibili. Iō cū btis cōicāt i hᶜ: q ca
rēt oi afflictōe extiori ⁊ iteriori. cū dāna/
tis ꝟo i hoc q priuātur visione dei ⁊ lu
cis corpalis. ¶ Paruuli igit sic diuio iu/
dicio iter btōs ⁊ simplr miseros q̄si i me
dio ꝯstituti hᵒ nouerūt. Et cū ex vna pte
ꝯsideratio gnēt desolatōez ex alia ꝯsolati
onē: ita eq̄ lance diuio iudicio coꝝ cogni
tio ⁊ affectio librāt ⁊ i tali statu ppetuant
vt nec tristicia deijciat. nec leticia reficiat
Et i hoc mirabilr ōndit ōdo diuie sapie q̄
cūcta nouit suis locis disponē ⁊ ad suam
gl'iaz ordinare. Nā sicut i btis potissime
manifestat mīa ⁊ i dānatis iusticia: ita in

istis mīa sil' ⁊ iusticia. ⁊ ex hᵒ pz q nō fac
deᵘ aīas frustra quas nouit de corpe an̄
susceptōz baptismatis egressuras. O ia.
n. facit deᵘ ad suā gl'iā māifestādā. Vnd
si tu q̄ras qd puuli faciūt vtruz addiscant
vel ꝯferāt vel aliquod opus exerceāt bre
uiter ego rn̄deo q diuie iusticie eqtas ⁊ i
mutabilitas i eodē statu q̄ztū ad corpora
⁊ q̄ztum ad aīas siue ad cognitiuā: ⁊ quo
ad effectiuā perpetualit eos cōsolidat: vt
nec pficiant. nec deficiāt nec letētur: nec
tristētur: sed sēper sic vniformit maneāt
vt sint materia laudādi diuinuz iudiciuz
quod sic equuz ⁊ iustum est vt nll'ū maluz
relinquat impunitū ⁊ nullū bonum irre
muneratū ⁊ pfectissime teneat mediū iter
supfluū ⁊ dimiutū. Hec Bon̄. Ego āt
dico q difficile ē assignare puuloꝝ dāna
toꝝ q̄litatē ⁊ ꝯditōz. Nob tn̄ sufficē dz q
dei iusticia eos ppetuo ꝯdēnabit. Et in
hᵒ redarguēde sūt libidinose mr̄es for/
nicarie ⁊ adultere: imo filicide q̄rū culpa
fit sepenūero: vt vel i vtō vel extra vterū
puuli iterficiātur. O nefādissimū scelus
o detestādū malū quo fit. vt aīe sil' ⁊ cor/
pora pimātur. Sa īsidelitas ē moraliuz
phoꝝ qui sm̄ rōis regulā vixerūt extollē
tes ꝟtutes: vicia ꝟo rprobātes: tn̄ fidē
nō habuerūt nec amplicitā nec explicitaz
Qui pfecto oēs ex diuina iusticia cuz dā
natis sunt deputati. Nec durum videri
dz ista sentire de sapientibus huius secu
li. Quoniā vt inquit Paulus ad Ro.
i. Inexcusabiles sunt: q: cum cognouis
sent deum nō sicut deū glorificarunt aut
gratias egerunt: sed euanuerūt in cogi/
tationibus suis: ⁊ obscuratum ē insipiēs
cor eorū ⁊ dicentes se esse sapientes stulti
facti sūt. Tertia est infidelitas malicio
sorum: que sm̄ Thomam. 2. 2. q. 10. est
per contrarietatem ad fidem. quando. s.
aliquis repugnat auditui fidei vel ipsam
ꝯtēnit ⁊ i hoc pprie pficitur ratio infide
litatis que peccatum est mortale. Et i hac
implicati sūt iudei idolatre machometāi:
⁊ alij contradicētes christiane fidei: quo
rū phdolor grandis ē numerᵘ: oēsq̄z di
iusticia dānabit ad iferos. ēt si alia pctā n̄
haberēt. Nec valet opio illoꝝ qui dicunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

vnunquemq; i sua fide vł lege ex q° credit eã bonã posse saluari: q2 vt scribit extra d̃ sũma tri. ⁊ fi. ca. vna ẽ fideliũ vlis ec/clesia extra quã nullus oĩo saluat. Et de hac Cyprianꝰ. 24. q. i. logt. c. Hãc vnã eccl'iaz i cãtico cãticoꝝ spũs scũs ex psõa xp̃i dñi designat. d. Vna est colũba mea formosa mea. Hãc eccl'ie vnitatẽ. ⁊ beatus Paulus docet ⁊ sacrm vnitas ostendit. d. Vnus deꝰ vna fides: vnũ baptisma: vnũ corpus. ⁊ vnꝰ spũs vna spes vocationis nostre. Ad idẽ ẽ. c. quoniã vetus. 24. q. i. ⁊ c. aliud de conse. di. 4.

Qualiter iusticia dei dãnabit oẽs malos christianos sine pnia moriẽtes. ⁊ q̃re pena coꝝ grauior erit aliorũ. Capłm. 3.

Tertio ꝓponimꝰ cõsiderãdã acerrimã iusticiã dei ex pte christianoꝝ falsoꝝ quos cũ diabolis ⁊ i fidelibꝰ si i pctõ moriãt ꝯdẽnabit. Et ad hoc clariꝰ intelligendũ de illoꝝ dãnatõe notabimꝰ tria. p° verificationẽ. 2° rõnẽ. 3° grauationẽ. Prio notabimus verificationẽ. Vñ. s. verificari põt ꝙ christiani mali cũ impnia morientes saluari nõ possint. Ad hoc sufficiat audire Aug. in li. de fide ad Petrum. d. Firmissime tene: ⁊ nullatenꝰ dubites nõ oẽs q intra ecclesiã catholicã baptizant accepturos eẽ vitã eternã: sed eos q percepto baptismate recte viuunt. i. qui abstinuerunt se a vitijs ⁊ cõcupiscentijs carnis. Regnũ enim celorũ sicut heretici ifideles atq; scismatici non habebunt: sic catholici crimiosi possidere nõ poterũt. Et sic animose locutꝰ ẽ Aug. ꝓpter verba xp̃i. d. Math. 7. Nõ oĩs q dic mihi dñe dñe itrabit i regnum celoꝝ. Multi dicẽt mihi i illa die: dñe nõne i noĩe tuo prophetauimus: ⁊ i nomie tuo demonia eiecimus ⁊ i nomine tuo ṽtutes multas fecimus. Et tunc ꝯfitebor ill': q2 nũq̃; noui vos. Discedite a me oẽs q opamini iniq̃tatẽ. 2° notabimus rõnem quare. s. baptizati christiani dãnabunt. Cum Mar. vlt. dicat. Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit saluus erit. Et ad hoc rñdet. Jacobus. 2. c. ꝙ fides sine opibus mortua est. Ideo notãda est illa Ambro. snĩa q̃ ponit. 22. q. 5. c. Cauete frẽs. Cauete inquit fratres mendaciũ: q2 oẽs q amãt mẽdaciũ filij sunt diaboli. Mendaciũ nãq; ẽ xp̃ianũ se dicere ⁊ opa xp̃i nõ facere. Mẽdaciũ nõ solũ in falsis verbis: s; in simulatis cõsistit opibus. Et vt Augu. dicit i. 4. de doctrina xp̃iana. Ex sacro vnctionis xp̃ianoꝝ oĩum vocabulũ descẽdit ⁊ nomẽ: qd' nomẽ ille frustra sortit q xp̃; minime imitatur. Quid mirũ igit si ꝯ malos xp̃ianos seuit iusticia diuina qñ ⁊ ipsi criminosi flagitiosi viciosissimi repiunt. Heu heu non solũ de infidelibus: sed ⁊ de xp̃ianis dici põt illud ꝓphete. Corrupti sũt ⁊ abominabiles facti sunt i studijs suis: nõ ẽ qui faciat bonũ. nã baptismate dũtaxat excepto tẽporibus istis deteriores sũt i malis moribꝰ xp̃iani q̃; iudei siue gentiles. Nõ ẽ i eis hoc ẽ ꝓ maiori pte i pluribꝰ fides: nõ religio: nõ pietas: nõ reuerentia: non timor: nõ amor dei: nõ zelus: nõ iusticia: nõ simplicitas: nõ rectitudo: nõ veritas: nõ innocẽtia: nõ cõpussio: non liberalitas: nõ humilitas: nõ mãsuetudo: ñ modestia: nõ ꝯtinẽtia: nõ sobrietas: non pudicitia: nõ castitas. Quinimo vbiq; regnãt vitia ꝯria: hereses: supstitiones: erronee: crudelitates: irreuerẽtia ad sacra: presũptio: amor scl'i: tepiditas: iniusticia: duplicitas: fraudulentia falsitas: neqtia: auaritia: symonia: supbia: inuidia: odiũ: incõtinẽtia: lasciuia in omni abominatione: blasphemie: sacrilegia ⁊ huius. O christiani tm̃ nomine ⁊ non re. o xp̃iani omni dolo ⁊ malignitate pleni quo itis. quo itis. quoue speratis ire cum tãta mole vitiorum vestroꝝ. certe vobis dico ꝙ nisi rdieritis ad ṽtutũ semitã ⁊ ad pniaz habitabitis in inferno: qm̃ vt dictu est sic exigit diuina iusticia. 3° notabimꝰ d' dãnatione xp̃ianoꝝ falsorũ grauationem. Nam ceteris paribus grauiꝰ in inferno puniunt xp̃iani falsi q̃; infideles damnati: ꝙ cõstat exẽplo Macharij alexandrini in cuius vita legit ꝙ quadã die dum ipse deambularet in heremo repperit caput cuiusdam defuncti: ⁊ dum orasset: interrogauit cuius caput illud fuerit: ⁊ respõdit se fuisse pagani cuiusdam. dixit ei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Mach. vbi ē aīa tua. Rn̄dit in inferno. Cūq3 regreretur si multū in ꝓfundo eēt rn̄dit ꝙ tm̄ q̄tū distat celum a terra. Cui Macharius. Sūt ne aliq profundiores. Cui ille. Profūdiores sūt oībus xp̄iani qui xp̄i sanguine redēpti. ⁊ sacro baptismate mūdati tot bn̄ficia ꝑuipēdūt. Sollicite ergo curemꝰ oēs errata corrigere: de peccatis que ꝯmisimus dū facultas adē dū tp̄s datur ꝟā agere pniam: vt sic euadamꝰ mortē gehēne: a qua nos liberet benedictus deus dei filius xp̄s ih̄s: qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Feria quinta post dn̄icam in sexagesima de grauitate pene damnatorum. contra illos qui dicūt leui cruciatu terreri dānatos. Sermo. 12.

Cruciabuntur

die ac nocte in secula seculorū. Scribūt h̄ ꝟba Apoc. 20. c. Satis dura ⁊ isēsibilia sūt corda illoꝝ q nō pauescūt: nō timēt neq3 mouētur ad vocē terribilis iusticie dei: cui ꝓfecto nulla ꝟtus creature resistere nec i mimo qdē pōt. Nā l3 i suꝑioribꝰ multa dicta sint de illa: tū adhuc nōnulla occurrūt declarāda: qbꝰ merito ꝯpungi d3 vniuscuiusq3 pctōris mens excecata. Nō loqmur somniū n̄ recitamꝰ fabulas cū narramꝰ seueritatē iustissimi ⁊ oīpotētis dei q oīum iniqtatū asꝑrimus vltor ē. Idcirco cū timore audiēda sūt eloqa diuinaꝝ scripturaꝝ q̄ ꝓ emēdatōe nr̄a māifestāt nobis q̄3 grauis ⁊ dura erit dānatoꝝ pena: de qbus dr̄ in themate. Qd̄ cruciabūtur i penis atrocissimis ꝑ ifinita secl'a. In qbus verbis de grauitate pene dānatorum assignabimus triplicem rationē3.

Prima dicitur localitatis.

Secunda horribilitatis.

Tertia eternitatis.

Qd̄ grauissima erit dānatorum pena ꝑꝑ horribiles conditionis inferni. ⁊ de inferni veritate ⁊ qualitate. Caplm̄. 1.

Prima rō q̄re ꝑuissima ē dānatorū pena dr̄ localitatis. Nā cōcludēt i loco satis icpto. s. i iferno i qꝰ tres sūt pēales ꝯditōes v3. pria dr̄ vilitatis. scd̄a tenebrositatis. tertia pauꝑtatis.

Pria pēalis ꝯditio iferni ⁊ loci dānatoꝝ dr̄ vilitatis. Est isernꝰ locꝰ vilissimꝰ i cētro tre velut carcer dānatoꝝ a deo sapiētissimo ordinatꝰ. Neq3 fictio est sicut Tulliꝰ iuectiuaꝝ i Catilinā li. 4º vr̄ asserere. Ut iquit aliq formido iprobis esset posita apud iferos. antiq supplicia ipijs ꝯstituta eē voluerūt: i qbus ꝟbis q̄si vr̄ inuere ꝙ ad terrorē ipiorū sapiētes ficte de iferis sūt locuti. Sed talē errorē elimināt ⁊ d̄struūt: maxie tria qbꝰ ꝓbat̄ iferni ꝟitas merito cū timore excogitāda. Primu3 ē theologicalis rō. Scd̄m scripture ꝯfirmatio. Tertiū fidei ꝯfessio. Primū qd̄ oñdit iferni ꝟitatē ē theologicalis rōna3 vt colligit̄ ex dictis sci Tho. Ric. de media villa. ⁊ do. Boñ. i. 4. di. 44. Sicut se h3 misericordia dei ad electos: ita se h3 eius iusticia ad reprobos ⁊ malignos s3 misericordia dei ꝑparauit electis locu3 deliciosū ⁊ amenū. celum. s. empyreū in quo etnalit̄ ꝑmanebūt. Ergo iusticia preꝑauit reprobis ⁊ malignis locū vilissimū ⁊ horrēdū i quo etnalit̄ cruciabūtur Ista rō fūdat̄ suꝑ dictis Augꝰ q. 19. li. d̄ ci. dei c. 13. ait. Ordo ē ꝑiū disiꝑūq3 reꝝ sua cuiq3 loca tribuēs dispositio. Et li. 5. ibide3 c. 9. d. Deꝰ nihil iordinatū reliqt. Ergo vnicuiq3 rei locū tribuit suo pōderi ꝯuēiētē. S3 qd̄ ē pōdꝰ i corporibꝰ ē amor i spiritibꝰ ⁊ creaturis rōalibꝰ. Vn̄ idē Augº xi. li. de ci. dei. c. 28. iqt. Ita corpꝰ pōder̄ sic aius amor̄ fert̄. Et. 13. li. ꝯfes. Amor meꝰ pōdꝰ meū eo feror quocūq3 feror. Ergo sicut deꝰ ordiat corꝑa i suis locis ꝭ3 exigentiā suoꝝ naturaliū ponderū: sic ordinat creaturas rōnales in locis ꝭm exigētiam amorū. Ex quo sicut electi sūt i celo: qr celestia terrenis ꝑposuerūt in suo amore: ita reprobi ⁊ erūt ⁊ sunt in loco isimo qr in suo amore isima ⁊ terrena suꝑioribus ⁊ celestibus ꝑposuerunt. Locus aūt oīum infimus est in centro terre. Ideo sub terra in centro isernus ē. Vn̄ Isidorus. li. 14. ethimol'. Infernus dr̄ quasi iferius. Et hanc rōe3 secutꝰ ē. Zeno. ph̄s de quo sic iqt. Lac. i. 6. li. di. insti. Esse iferos Zenostoicus docuit ⁊ sedes pioru3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ab impijs ee͂ discretas ⁊ illos qdez quie-
tas ac delectabiles icolere regiones. hos
ꝟo penas luere i tenebrosis locis atq̃ i
ceni voraginibꝰ horrēdis. Et Señ. i tra
gedijs. Ingēs vorago faucibꝰ vastis pȝ
latūq̃ pādit oibꝰ pplis iter. Scd̃m qd̓
ondit iferni ꝟitatē ē scripture testificatō.
O is nāq̃ scriptura taȝ veteris q̄ȝ noui
testi: tā doctoꝝ sacroꝝ q̄ȝ ⁊ gētiliū mora
liūq̃ phoꝝ isernū ꝑdicat. Vñ Geñ. 38.
Jacob. d. descēdā ad filiū meū lugēs i i
fernū. Et Job. 7. Qui descēdit ad ifer-
nos ñ ascēdit. Et idē. 17. c. Si sustinue-
ro isernꝰ domꝰ mea ē. Et idē. 14. Quis
mihi hoc tribuat vt i iferno ꝓtegas me. ⁊
idē. 21. In pūcto ad iferna descēdūt. Et
Dauid i ps. 6. In iferno qs ꝯfitebit ti-
bi. Et ps. 9. Couertātur pctōres i isernū. ⁊
ps. 15. Nō d̓relinqs aiaȝ meā i iferno. ⁊
ps. 17. Dolores iferni circūdederūt me.
Et ps. 30. Erubescāt ipij ⁊ d̓ducāt i ifer
nū. Et. ps. 48. Sicut oues i iferno positi
sūt. ⁊ ps. 87. Vita mea iferno appropiq̄
uit. Et ps. 114. Pericula iferni inuenerūt
me. et sapiēs ꝓuer. i. 9. In ꝓfūdū iferni
ꝯuiue ciꝰ. Et eccl̓iastes. 9. Corda filioꝝ
hoīuȝ iplent malicia ⁊ ꝯtēptu i vita sua. ⁊
pꝰ hoc ad iferos d̓ducent. et Cāt. 8. c. Du
ra sicut isernꝰ emulatio. Et Esa. 14. Infe
nꝰ subtꝰ ꝯturbatꝰ ē i occursū aduētꝰ tui. ⁊
ibidē. Ad iferuū d̓traheris i ꝓfūdū laci
Et Ezech. 32. O ēs icircūcisi iterfectiq̃
gladio d̓scēdūt ad ifernū. Et Apoc. 20.
Mors ⁊ isernꝰ dederūt mortuos suos.
Et Act. 2. Quē deꝰ suscitauit solutis in
ferni doloribꝰ. Et. 2. Pet. 2. deꝰ angel̓
peccātibꝰ ñ pepcit: ſȝ rudētibꝰ iferni d̓tra
ctos i tartaꝝ tradidit cruciandos. Et ad
Phil̓. 2. In noie ihu oē g. fl. c. t. ⁊ ifer
noꝝ. ⁊ i glo. 13. q. 2. c. tps sup ꝟbo abdi
tis. Infernꝰ ē sub t̄ra ⁊ celū sup̄. ⁊ notat
ēt. 23. q. 4. c. hec āt vita. ⁊ Luc. 16. Mor
tuꝰ ē diues ⁊ sepultꝰ ē i iferno. ⁊ Math.
xi. ⁊ tu Capharnaū vsq̃ ad ifernū descē
des ⁊ Virg. i. 6. eneidos. Facilis d̓scen
sus auerni. Et Señ. i tragedijs. Nūq̃
stygias fert ad vmbras iclyta ꝟtꝰ: Nec
letheos seua ꝑ ānes vos fata trahēt. Sūt
⁊ alie inumere q̄si auctitates ꝓbātes ꝙ i-
fernus sit locus subterraneus deputatus
dānatis q̄s breuitatis cā dimittimꝰ. Sȝ
increduli qdā stati subridēdo rñdēt san
ctos d̓ isernis ita fuisse locutus vt hoies
terrent, ꝓut pauloante ꝯmemorauimus.
q audire debēt Hiero. ad Palmachiuȝ
⁊ Oceanū sic scribentē. An putamꝰ frēs
ꝙ iocādo ꝓphe predicent. ridēdo loquāt
apl̓i. Xps iudiciū infantilit ꝯminet: sed
ioci nō sūt vbi supplicia intercedunt. Si
iocādo passi sūt credant ⁊ iocādo locuti.
Esaias serra secat. Daniel leonibꝰ d̓pu
tat. Paulus trūcatur gladio. Petrꝰ in
crucē dñi exēplo suspendit. ⁊ hoc totū vt
nos a pctis sua doctrina reuocarent. hec
ille. O igit impia. o ꝑuersa. o fraudulē-
ta. o deniq̃ diabolica cogitatio coꝝ q exi
stimāt infernū nō ee͂: qbꝰ sufficere debēt
⁊ satisfacē tot clarissima testimōia. Ter
tium qd̓ ostendit inferni veritatē est fidei
ꝯfessio. Nā in symbolo apostoloꝝ dr̓ de
xpo. ⁊ scribit. c. i. de sūma trini. ⁊ fide ca
tholica. Descēdit ad inferos. Scd̓a cō
ditio penalis inferni dicit tenebrositas.
Est enim infernus locus tenebrosus et
totꝰ obscurꝰ. Vñ Math. 22. dicit rex de
nō habēte vestē nuptialem. Mittite euȝ
in tenebras exteriores. ⁊ Job. x. Dimit
tite me inqt vt plangā paululū dolorem
meū āteq̃ȝ. u. ⁊. n. r. ad. t. t. ⁊ op. m. c. t.
m. ⁊. t. u. vm. m. ⁊ nullus or. ſȝ. s. horror
inhabitat. Notādū ſȝ Ric. i. 4. di. 15. ꝙ
lumē ꝑ se ē delectabile. ꝑ accidens vero
pōt ee͂ tristabile. inq̄ȝtū aliqd ostendit qd̓
displicet. ⁊ q͛ infernꝰ locus est ois tristi-
cie: iō simpliciter locꝰ tenebrosus ē i quo
nō est aliquod purū lumen qd̓ visū dele
ctet. Est t̄n ibi aliqd̓ lumē obscuritati ꝑ-
mixtū quo damnati videre possint vnde
doleant. ⁊ hoc inquit Greg. 9. li. mor.
versus finē d. Ignis inferni quāuis ad
cōsolationē non luceat: tamen vt magis
torqueat ad aliqd lucet. Nā seq̄ces quos
q̃ȝ suos secū in tormento reprobi flāma
illustrāte visuri sūt: quoꝝ amore delique-
runt. Hoc ipsuȝ in snia dicit Isidorus
li. i. de sūmo bono. Ignē gehēne ad ali
qd lumen habere: ad aliquid vero nō ha
bere; hoc ē hr̄e lumen ad damnationem

vt videant impij vnde doleant: ⁊ non ha
bere ad ꝯsolatōez ne videāt vñ gaudeāt.
Apta fuit ꝯpatio de camino triū pueroꝝ
ad exēplū ignis gehēne. Nā ſicut ignis
ille ñ arſit ad triū pueroꝝ ſupplicīu: ⁊ ar
ſit ad ꝯburēda ligamina vinculoꝝ: ita
ignis gehēne lucebit miſeris ad augmē
tū penaꝝ: vt videāt vñ doleant ⁊ nō luce
cebit ad ꝯſolatōz: ne videāt vñ gaudeāt.
Int̄ huiꝰ vite ⁊ future īfelicitatis miſeriā
multa diſcretō ē. Illic. n. miſeria ē ꝑpter
cruciatōz doloꝝ: ⁊ tenebr̄ ꝑꝑ luciſ auerſi
onē. quoꝝ vnū i hac vita ē. i. miſeria. ⁊
aliđ nō ē i iſerno aūt vtrūqȝ ē. h ille. Si
plicit̄ gͦ locꝰ iſerni tenebroſuſ erit ad quē
ſol nō expādet lumē ſuū. nō luna nec ſtel
le i quo nihil videbit̄ niſi qđ hȝ icurrere
erorē. ſicut. Exo. x. dr̄ de tenebris egypti
Facte ſūt tenebre horribiles in vniuerſa
ṫra egypti tribꝰ diebꝰ. nemo vidit frēm
ſuū. nec mouit ſe de loco i qͦ erat. Sup q̇
Ꝟba. d. Nico. de lira. ꝙ tenebre ille idō
dicūtur horribiles: qꝛ iter illas videbant
egiptij viſione imagiaria fātaſmata q̇dā
⁊ figuras turpes que ñ ꝑuū eis igerebāt
timorē. Ita ⁊ i iſerno erūt horribiles te/
nebre: qꝛ dānati iter illas ⁊ vere videbūt
ſe mutuo iter tormētorū āguſtias laborā
tes. ⁊ viſiōe imagiaria iſpiciēt malignos
ſpūſ: q dānatis diuerſis modis ⁊ figuris
horrēdiſſimis appebūt. O q̄ȝ dolēda erit
hora illa q̄ miſer pctōr itrabit iſernū nūq̄ȝ
viſurꝰ lucē ꝑ tot ānorū milia. ⁊ pͦ iudiciū
ꝑ iſinita ſecl'a O q̄ȝtꝰ timor tūc cor eiꝰ iua
det cū videbit noctē ſine die tā lōgiſſimā
ſibi factā. Nā ſi hoc i mūdo viderēt ho/
mines noctē ꝓtrahi vſqȝ ad mēſē uel an
nū cū ti clamarēt ad ſidera: miſericordiā
Inqt Virgil'. pͦ georgicoꝝ de obſcura
to ſole pꝰ Ceſaris mortē. Ille ēt extincto
miſeratus Ceſare romā. Cū caput obſcu
ra nitidū ferrugie texit. Impiaqȝ eternā
timuerūt ſecula noctē. Que igit̄ mēs q̄liſ
ue animus ſiet damnatis i tenebris iſer/
ni vbi nō ſolū priuati erūt i etnū oi ſplen
dore ⁊ luce delectabili: verū ēt ut diximꝰ
qcqd videre poterūt accedet eis ad mero
rē ⁊ luctuȝ. Tertia penal' ꝯditō iſerni
dr̄ pauꝑtatis. O ēs quidē ibi habitantes
pauꝑtate affligētur ⁊ egeſtate nimia. ⁊ q
i hoc mūdo affluebāt diuitijs: abūdabāt
tꝑalibꝰ bonis: poſſidebāt theſauros: ⁊ i
ꝑabant alijs: iduebātur purpura ⁊ biſſo
dormiebāt i lectis eburneis: nutriebant
canes: ⁊ paſcebāt aues celi: gaudebāt in
ſonis cāticis ⁊ choreis: ⁊ lectos ducebāt
dies. oibus his i iſerno penitus ſpoliati
guttā aque ꝯcupiſcēt. ⁊ iam habere non
poterūt. ꝓut expreſſe redēptor nr̄ aꝑuit.
Luc. 16. c. aſſerēs de diuite epulōe ꝙ iſtā
ter rogabat Abrahā quatenus mitteret
Lazarū vt itinctū in aquam digitum: nō
totū: ſȝ extremā ꝑteȝ ad eū deferret oꝛiqȝ
eius iponeret: nec fuit exauditus. De qͦ
Greg. i omel'. dicit guttā aque petijt qui
micas panis Lazaro negauit. Idō audi/
etur flebilis vox diuitū ⁊ potētū i iſerno
ſic lamētantiū vt dr̄ Sap. 5. Errauimuſ
a via veritatis ⁊ iuſticie lumen non luxit
nobis. ⁊ ſol itelligētie nō ē ortꝰ nob. Laſ
ſati ſumꝰ i via iniqtatis ⁊ ꝑditōnis: ⁊ am
bulauimꝰ vias difficiles: viā āt dñi igno
rauimꝰ. Quid nobis ꝓfuit ſuꝑbia nr̄a.
aut diuitiaꝝ iactātia qd ꝯtulit nobiſ. Trā
ſierūt oia illa tāq̄ȝ vmbra ⁊ tanq̄ȝ nunciꝰ
percurrēs ⁊ tāq̄ȝ nauiſ q̇ ꝑtrāſit fluctuātē
aquā cuiꝰ cū ꝑtrāſierit nō ē veſtigiū iueīr
neqȝ ſemitā carine illius i fluctibus aut
auis que tranſuolat i aere nullū iuenitur
argumētū itineris illius. ſȝ tm̄ ſonitꝰ ala
rū Ꝟberās leuē vētum ⁊ ſcindēs ꝑ vim
itineris aerē ꝯmotis alis tranſuolauit. ⁊
poſt hoc nullū ſignū itineris iuenit̄ illiꝰ:
aut tāq̄ȝ ſagitta emiſſa in locū deſtinatuȝ
diuiſus aer ꝯtinuo i ſe recluſuſ ē vt igno
ret̄ trāſitꝰ illiꝰ. Sic ⁊ nos nati ꝯtiuo đſini
mꝰ eē: ⁊ Ꝟtutiſ qđ ſignū nllū ualuiꝰ oñdē
In malignitate āt nr̄a ꝯſūpti ſumꝰ. h ibi

Qđ grauiſſima erit dānatoꝝ pena ꝑꝑ
lamēta ⁊ blaſphemias q̇ ſūt i iſerno ⁊ ꝑꝑ
ſocietatem demonum. Cap. 2.

S Ecunda ratio quare grauiſſima
erit damnatorum pena dicit̄ hor
ribilitatis. Nam inter cetera qui
bus miſeri illi afficiētur dolore tria erūt
maxime horribilia. Primū horribilis la
mētatio. Scđm horribilis blaſphematio
Tertiū horribilis ſociatio. Primum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

horribile erit lamētatio. Ibi inqt xp̄s erit
fletus ⁊ stridior dentiū. Scd̄m Vo Ric.
i. 4. di. 50. Nō erit ibi corpalis fletus in
q̄ztum ē quedā resolutio corpaliuꝫ lachry
marū: qr talis resolutio tūc nō erit: sed p
tinet ad corruptibilē statū: tn̄ erit ibi maxi
mus dolor iterior q significabiť p signa i
facie ⁊ oculis cū turbatōe ⁊ motu capitis.
⁊ cū stridōe dētiū vl'tusqꝫ tristicia. Quis
nā explicet quātus meror erit i cordibus
dānatoꝝ iter illos strepitus vlulatꝰ atqꝫ
q̄relas. O bti qui nūc lugēt. vt ait xp̄s.
Math. 5. qm̄ ipsi ꝯsolabūtur. Et Luc.
6. Veh vobis qui nūc ridetis qr lugebi/
tis ⁊ flebitis. Secūdum horribile erit
blasphematio. Pro despatōe vtiqꝫ blas/
phemabūt dānati seipsos pentes suos de
um ⁊ āgelos ⁊ oēm creaturā. Vn̄ Apo
ca. 16. Joh. ait. Blasphemauerūt deum
celi p̄ doloribꝰ ⁊ vl'neribꝰ suis ad hᵒ ē exᵐ
qđ legiť i sūma de septē donis. Cū qdaꝫ
vsurariꝰ ifirmareť ad mortē: nec sacēdos
vellet ei sacra ꝯferre nisi restitueret vel
cautōeꝫ faceret. illeqꝫ recusaret: hortabāť
ad hoc filij ne ad isernū descēderet mori
ēs: Ille Vo rn̄debat. Nescitis qd peta/
tis. Si vellē mala ablata restituē: relinq̄
rē vos paupes ⁊ egenos. meliusqꝫ est se
ꝯmittere mie dei q̄ꝫ mie hoium. ⁊ in hac
ptīacia mortuꝰ ē vsurariꝰ ille: ac i iferno
sepultꝰ. Ex filijs āt eiꝰ duobᵒ dixit alť ad
alteꝝ. Pater nŕ dānatꝰ ē: nō imitemur
cū retinēdo vsuras p illū extortas: sꝫ red
damꝰ creditoribꝰ ut saluari possimus. At
ille rn̄dit. Ego meā ptem retinebo nec il
lā restitueŕ curo. Si pater noster vsuras
fecit ⁊ nō restituit: ipse nō ego penā por/
tem. Alter ergo portionē suaꝫ restituit ⁊
seculum deserens dei obsequio se totum
tradidit. Dum autem qui in seculo remā
serat mūdanis se imergeret. ifirmatꝰ ad
mortem: nec penitēs secutus est patrem.
Quod frater audiens rogauit deum vt
patris ⁊ fratris eius statum ei dignareť
ostendere. Vna igitur dierum cum ora
ret: vidit terram aptam: ⁊ in iferno prēꝫ
i flāmis penitꝰ sepultū: ⁊ filiū eius fratrē
suū iacentē sup eū. maledicebatqꝫ pŕ filiū
dicens. Maledicta sit hora i qua te genui
fili: ⁊ tu sis maledictꝰ: qr ꝑpter te feci vsu
ras: nec volui restituere ne te pauperem
relinquerem: ⁊ ꝑpter hoc crucior in hac
flamma. Et filius respondebat. Male/
dictus sis tu pater ⁊ maledicta dies i qua
me genuisti: quia exemplo tuo docuisti
me fenerari: ⁊ vsuras extortas noluisti
reddere propter quod crucior in inferno
Et post ambo pariter eiulantes blasphe
mabant cuncta creata ⁊ creatorem illoꝝ
Quod cernens ille seruus dei gratias
deo egit: qui euꝫ liberauit de tanto malo

Tertium horribile erit sociatio. Erūt
nāqꝫ socij damnatorum nequissimi spiri
tus ⁊ maligni diaboli. Quantum enim
sit corū societas dira atqꝫ molesta: potest
cognosci per effectus pestilentes quos
exercēt in illis: quos deo pmittente obsi
dent i hac vita. Naꝫ adeo illos turbāt ⁊
sic grauiter vexāt: vt qn̄qꝫ sic obsessi. mu
ti aut surdi fiāt: qn̄qꝫ manibꝰ ꝓprijs seip
sos lacerent ⁊ discerpāt. qn̄qꝫ nisi cathe/
nis ꝯstringerentur ēt domesticos ⁊ ami
cos conētur opprimere. Quid igiť faciēt
diaboli cū illis quos in iferno volēte deo
ꝓ libitu suo vexare poterūt: si talia agūt
hic cum his qui de coꝝ manibus ⁊ ptāte
possunt penitus liberari. Nullus ꝓfecto
aut cogitare aut dicere pōt q̄ꝫ importabi
lis erit dānatus miseŕ is societas diaboloꝝ
Vđ rōabiliter punit deꝰ dānatos pēa
eterna seu infinita per durationem: lꝫ ac
tus peccati fm̄ se sit finitus ⁊ temporalis

Capitulum tertium.

Ertia rō quare grauissima erit
t dānatorum pena dicitur eternita
tis. Duratura qppe i scripturis
sanctis ponitur pena dānatoꝝ in eternuꝫ
vt pꝫ ex dictis. Verūtn̄ ut Augꝰ dicit. 21.
li. de ci. dei. c. xi. Quidā iiūstū putant vt
pctis quātūlibet magnis puo. s. tpe ppe/
tratis pena qsqꝫ dāneť eterna: quasi ulliꝰ
id vnq̄ꝫ iusticia legis attēdat: vt tāta mo
ra tpis qsqꝫ pūiať quāta mora tpis vn̄ pu
nireť admisit. Octo genera penarum i
legibus esse scribit. Tullius Damnum.
vincula. verbera. talionem. ignominiā.
exilium. mortem. seruitutē. Quid horꝝ ē
quod i breue tempus pro cuiusqꝫ peccati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

celeritate coapteꝛ: vt tāta vindiceꝛ mozti
la: quāta deprehendiꝛ ꝑpetratū nisi forte
talio. Id enim agit vt hoc patiaꝛ qſqꝫ qđ
fecit. Vñ illud est legis. Oculū ꝓ oculo
dentē ꝓ dente. Fieri enim pōt vt tā bre
ui tpe qſqꝫ amittat oculū seueritate vindi
cte q̄ꝫ tulit ipse alteri iprobitate pcti. Pō
ro aūt si aliene femine osculū infixū rōis
sit verbere vindicare: nōne q illud pūcto
tpis fecerit icōꝑabili horarū spacio ver/
beraꝛ: ⁊ suauitas voluptatis exigue diu/
turno dolore puniꝛ. Quid in vinculis.
Nunqd tādiu quisqꝫ iudicādus ē i illis
eē debere q̄ꝫdiu fecit vñ meruit alligari.
Hec Aug. Qui ēt de dāno ignominia
exilio ⁊ ꝓuitute ꝯtēdit ꝙ plerūqꝫ infligūꝛ
ꝓ momentaneo q̄ſi delicto lōgo tpe du/
ratura que iō eterna eē nō pñt: qꝛ pñs vi
ta nō pōt eē eterna. Quāto magis ergo
approbāda ē dei seuera iusticia que pctā
punit eterna pena licet i tpe sint ꝯmissa.
Verū tñ vt tāte veritati melius aīus ac
qescat ex dictis sctōꝝ tres principales rō
nes aptissime ꝓducunꝛ qb⁹ liqdo ꝯstat
iuste deū facē: cū punit malos etno suppli
cio. pria rō ē ꝑꝑ voluntatē. Scđa ꝑꝑ
obiectū. Tertia ꝑꝑ ꝯtēptū. Prima rō
ē ꝓpter voluntatē. Nā si cōsideremus i
pctō voluntatē. iustū est vt pctm̄ dānato
rū etna pena puniaꝛ: qꝛ oē pctm̄ tātū gra
ue ē: quātū voluntas ad illud ardentius
se inclinat. Et qꝛ volūtas maloꝝ q̄ꝫdiu i
vita sūt: ita se inclinat ad pctm̄ ꝙ semꝑ ue
lit peccare. Ergo iustus iudex q coꝛ aspi
cit magis q̄ꝫ opus dꝫ eos pena in etnuꝫ
duratura punire. Quidnā ē ꝙ tā mlti se
sentiunt morituros: ⁊ tñ peccare nō desi
nūt. Veniūt ad ianuas mortis ⁊ đ pctis
nō dolēt nisi ꝙ sꝑ peccaꝛ vellēt: qđ vtiqꝫ
ipe de⁹ scrutatoꝛ cordiū oclo sapie sue cla
rissime intueꝛ. Hāc rōnē tāgit Greg⁹.
4. li. dial. vbi Petr⁹ introgat euꝫ ⁊ dic.
Scire vellē quō iustū ē vt culpa q̄ cū fine
ꝑpetraꝛ sine fine puniaꝛ. Et Greg⁹. rñ
det. Hoc recte Petre diceret si iust⁹ iu
dex nō corda hoīum sꝫ fcā pēsaret. Iniq
eni iō cū fine deliquerūt: qꝛ cū fine vixe
rūt. Nā voluissent vtiqꝫ si potuissēt sine
fine viuere, vt potuissēt sine fine peccare.

Confidunt enī qꝛ in pctō sꝑ viuere cupiūt
q nūq̄ꝫ desinūt peccare dū viuūt. Ad ma
gnā g° iusticiā iudicātis ꝑtinet vt nūq̄ꝫ ca
reāt supplicio: q i hac vita nūq̄ꝫ voluerūt
carere pctō. h illc. Que Vba ēt habeꝛ đ
pe. di. i. c. voluisset. Et ad h° fac illđ qđ
scribiꝛ. 93. di. c. Diaconi sūt. vbi sic hr.
Moderatio dei ac pietas solū nostrū re/
ditū q̄rit ac nos cupit longa bonitate sua
saluari. Si nō ꝯuertimur. si duri colli su
m⁹. si i pctis vſqꝫ ad mortē illicite ꝑdu/
ram⁹. assidue peccātiū ñ misereꝛ de⁹. Ad
idē ē. c. Legat⁹. 14. q. 2. Aug. insuꝑ de
pe. di. 7. c. vlt. i fi. ait. Qui ipenitēs mo
riꝛ oio moriꝛ ⁊ etnaliter cruciaꝛ. Qui āt
ipenitens finiꝛ: si sꝑ viueret sꝑ peccaret.
Scđa rō quare de⁹ iuste eternaliꝛ dam
nat ⁊ punit iniquos. est ꝓpter obiectum.
Quelibet eni offensa cōsideraꝛ nō soluꝫ
respectu act⁹: sꝫ respcū dignitatis illi⁹ q
offendiꝛ. Quāto eteni ꝑsona que offen/
diꝛ digniorē: tāto culpa i illā ꝯmissa gra
uior. ⁊ ꝑ ꝯñs pena dꝫ eē durior. Sicut q
regē offendit graui⁹ puniꝛ q̄ꝫ q offendit
suū famulū vel aliquē rusticū. Qui ergo
mortaliꝛ peccat: deū q est infinitū bonum
offendit. ⁊ caritatē ꝑ quā est societas btō
rū. ergo tā visione dei q̄ꝫ btōꝝ societate
eternaliter priuari dꝫ ⁊ eterna pena puni
ri. Bernardus āt suꝑ Canti. d. ꝙ q mō
taliter peccat vult nō eē deū. qđ sic ꝓbat.
Qui vult deū aut ipotētē aut iniustū aut
insipiētē eē vult deū nō eē. sꝫ qui morta/
liter peccat vellet deū aut sua pctā nesciꝛ:
aut vindicare nō posse: aut vidicare nol
le. ergo vellet deū nō esse deuꝫ. ⁊ q vult
deū nō esse deū: merito puniendus ē eter
no supplicio. Tertia rō quare iuste de⁹
malos etnalr dānat. ē ꝑꝑ ꝯtēptū. Pctō
res nāqꝫ ꝯtēnūt isinitū bonū ⁊ etnū gau
diū qđ potuissēt eligeꝛ: ⁊ qꝛ volūtarie ele
gerūt eternū malū iuste illis etna suppli/
cia cōdonāꝛ. Vñ Aug. 21. li. đ ci. dei. c.
12. inquit. Factus est malo dignus eter/
no qui in se ꝑemit bonū qđ eē possꝫ eter/
nū. hec ille. Audiunt sigdem pctōres scri
pturas clamantes promittentesqꝫ tam fe
licissima ⁊ copiosa bona atqꝫ iocunda in
regno celorum amicis dei. ⁊ ipsi de his

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

non curant. Vocat eos deus ꝑ dicta san
ctoꝝ ꝑ hortamẽta ꝓphaꝝ: ꝑ istructõnes
doctorum ꝑ terrores cõminationũ ꝑ sua
uitatẽqz beneficiorum. Venite iquit ad
ad cenaz magnã: ad iocunda gaudia: ad
ꝑadisi delicias. vbi bonũ absqz malo ⁊ le
ticias absqz merore. Et tamen impij sic
blãdientẽ deũ nolũt audire. qnimo ipsuz
q̃ztũ pñt suis malis opibus ipugnãt ⁊ ꝑ
sequũtur. O bñdicti dei ordinata iustitia
que malos eternis cruciatibus deputasti
nullus ꝓfecto de te ꝯqueri põt. O misa/
bilis dãnatorum conditio que tantã exꝑi
tur seueritatẽ: vt finem illorum pena nũ/
q̃z suscipiat. Durũ essz hõi sano ꝑ diez ⁊
noctẽ assidere lecto: ⁊ in eius mollitie vo
lutari. Duꝝ essz cuiqz dissoluto iuueni ꝑ
longa spacia cũ formosis iuuẽculis puel
lisqz ornatissimis chorizare. Duꝝ eẽt mu
liercule cuicũqz corporis ornamẽta nõ d
ponere. Et vt exꝑientia docet h ⁊ hui⁹ q̃
solatiose ⁊ delectabiliter fieri solẽt fastidi
um iducũt assiduitate sui. Heu inq̃z heu
cur dormiũt pctõres. Cur nõ euigilant.
Cur nõ corrigũt malã vitã. Cur nõ con
siderãt ꝙ eis pati sunt i iferno cruciatus
horrẽdi. Et tamẽ semꝑ ibi hitabunt post
centũ ãnos: post mille. post milia miliuz
imo nunq̃z pena ipoꝝ terminabitur. O
aia sterilis. o aia dura. o aia isẽsata. o aia
vitiosa quid agis. quoue tendis iter: qua
re ad isernum ꝓperas vt ibi in eternum
ifeliciter viuas. Reuertere ergo ad dñm
deum tuũ q te liberet a ꝑiculis dãnatiõis
⁊ tibi concedat grãm in pñti ⁊ in futuro
gloriam: in qua viuit ⁊ regnat deus per i
finita secula seculorum. Amen.

Feria sexta post dñicaz in sexagesima
de grauitate pene damnatorum. contra
illos qui plus timent mala vite presentis
q̃z futuros. Sermo. 13.

C Ruciabuntur
die ac nocte in secula seculo
ruz. Apoc. 20. Magna ꝑ
fecto detestabilisqz est cru/
delitas eorum qui cognoscentes propter
sua pctã iminere sibi iteritum dãnatõis
eine nõ timẽt: nõ formidãt: nõ corrigunt
suaz vitaz malaz. Quidnã magis vnu/
qsqz ꝑti miscere dz. q̃z cruciatus acerbis/
simos. atrocesqz penas ac luctus itollera
biles iferni. Timẽt pleriqz i hac vita exĩ
tes labores angustias pauꝑtatem. egritu
dines. illatas contumelias. damna. ser/
uitutem. exilia. carceres/tempestatez. ae
ris. vehemẽtiam ventorum. aliaqz ꝑicu
la quibus vexari solet mortalium genus
Sz reuera si recte saperẽt magis timere
deberẽt ad inferna descendere vbi labo/
res: angustie: tormẽta: calamitas: luct⁹:
gemitus: suspiria: clamores lamẽta: blas
phemie. fames ⁊ sitis: ignominia: ⁊ ardõ
ignis ⁊c. qbus damnati molestabuntur
⁊ nunq̃z deficiẽt. Et quoniã nõ paruz ꝓ
desse põt vnicuiqz talia cogitanti ad cõtri
tionẽ ⁊ deletionem pctõꝝ: idcirco adhuc
in pñti sermone de grauitate pene dãna
torum aliquid prosequemur. Et notabi/
mus tres rõnes precipuas quibus intel
ligere valemus dãnatorum penam fore
grauissimam.

Prima ratio dicitur cognitionis.
Secunda contrariationis.
Tertia desperationis.

O ꝙ grauissima ẽ dãnatoꝝ pena: eo ꝙ
nihil cognoscẽt ꝑter illud quo contristari
possunt. ⁊ de illorum scia. Cap. pm

P Rima rõ oñdẽs grauitatẽ pene
dãnatoꝝ dr cognitõis. qr nihil co
gnoscũt aut cognoscere possũt ni
si ea vñ dolere possint atqz ꝯtristari. Ad
qd plenius itelligẽduz tria dubia ꝓponi
mus declaranda. Primũ ẽ de dãnatorũ
scia. Scdm de nostra distantia. Tertiuz
de btõrum gloria. Primum dubium
ẽ de dãnatorum scia. Vtrum. s. damnati
vtantur scia in hoc mundo acquisita. Et
arguitur ꝙ non primo. qr in vsu scientie
magna est delectatio. vnde phs. 4. ethi.
c. 8o. videtur inquit phia magnas delec/
tationes habere. ⁊ Lac. in. i. li. di. insti.
Nullus ẽ suauior anie cibus q̃z cognitio
veritatis. sz dãnati nullam hñt delectatõez
sicut ne beati tristiciã. ergo nõ vtunt ali/
qua scia. Ita arguit ex illa maxia phi. Si
de quo min⁹ vr inesse ⁊ inest. go de quo
magis. sed per aliquas penas hui⁹ mũdi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

que minime sūt respectu penaꝝ inferni ꝑ
dit̄ vsus scie. ergo multo fortius deficiet
ad penas inferni que maxie ꝑdicātur.
Tertio arguit̄: q̄ꝛ dānati magis pos/
sent cogitare de deo q̄ȝ de quocūqȝ alio i/
telligibili: q̄ꝛ ꝓpinquioꝛ ē itellectui coꝝ.
Sed sicut dicit magister sniaꝝ in. 4. di.
50. dānati post iudiciū i ꝓfundioꝛibꝰ te/
nebriscerunt: vbi nullā lucē dei videbūt.
ergo multo minus de quocunqȝ alio itel
ligibili cogitabunt. Sed ɔ̄ argui pōt.
p̄rio q̄ꝛ Luc. 16. hr̄ ꝙ Abraam dixit diui
ti dānato. fili recoꝛdare q̄ꝛ recepisti bona
in vita tua. qd̄ sibi nō dixisset nisi ille vti
potuisset scia aquisita i hoc mūdo. 2° ar
guitur. q̄ꝛ dānati odiunt deum. sȝ nullus
odit illud de quo nō cogitat ergo dānati
de deo cogitant. ⁊ a simili p̄nt de alijs co
gitare. Tertio arguitur. q̄ꝛ dānati hn̄t
remoꝛsum cōscientie ⁊ vermē. sȝ ɔ̄scia n̄
remoꝛdet nisi de pctis que cognoscūtur.
ergo i dānatis est vsus scie. Rn̄dent ad
hanc. q. Ric. de media villa ⁊. d. Bon̄.
in. 4. di. 50. ꝙ dānati vtunt̄ scia acq̄sita
in hoc mūdo maxie q̄ȝtū ad aliqua. Con
siderant enim mala que fecerunt ⁊ bona
opa que omiserunt. vt hic vsus scie sit ad
maioꝛē coꝝ afflictionē. Ad primum er
go argumentū i oppositū ē dicendum ꝙ
q̄ȝuis vsus scie sit ꝑ se delectabilis: tamē
ꝑ accidens pōt esse tristabilis. In dāna/
tis enim post iudiciū erit coꝝ natura ita
plene cōpꝛehensa tristicia: ut omnino sint
indispositi ad aliquā delectationē. Et q̄ꝛ
sicut dicit ph̄s. 2° de aīa. Actus actiuoꝛuȝ
sunt i patiente bn̄ disposito. iō vsus scie
nullā i eis delectationē poterit generar̄.
Notādū tn̄ ꝙ demones ante iudiciū p̄nt
hr̄e ⁊ interdū hn̄t aliq̄s modicas delecta
tiones vanas ⁊ multū respersas amari/
tudine. Aie aūt dānate nullā penitus vn
q̄ȝ habebunt delectationē. Ad sc̄dȝ ar
gumētū dicēdū ꝙ q̄ȝuis ille pene sint ma
ioꝛes q̄ȝ iste: tn̄ nō ita poterūt auferre dā/
natis vsū scie: sicut possunt alique pene
hoībus in hoc mūdo: q̄ꝛ oꝛgana coꝛpoꝛū
illoꝛum ex voluntate dei seruabuntur in
coꝛruptibilia ad maioꝛē afflictionē. Que
oꝛgana hic ꝑ vehementiā penarū aliquā
do cōtingit coꝛrūpi. Dānati tn̄ multo mi
nus erunt apti ad vsum scie nisi respectu
coꝝ quoꝝ cōsideratio erit ad augmētuȝ
sue tristicie. Ad tertiū argumētū dicē
dū ꝙ q̄ȝuis deus sit ꝓpiquioꝛ intellectui
coꝝ ꝑ essētiā q̄ȝ alia obiecta: nō tn̄ sub rō
ne obiecti nisi inquātū ē puniēs: ⁊ sic de
eo maxie cogitās: nō ex amoꝛ̄: sȝ ex odio
Inquātū aūt ē dulcis ⁊ misericoꝛs mini
me de eo cogitāt. Scd̄m dubium ē de
nostra distantia. vtrū videlicet damnati
distantes a nobis cognoscant ea que cir/
ca nos fiunt. Et vr̄ ꝙ sic. vt hēt̄ Luc. 16.
Dixit ille diues dānatus ad Abraam se
quinqȝ frēs hr̄e. ergo sciebat adhuc illos
suꝑuiuer̄. In ɔ̄riū ē auctoꝛitas Aug.
in li. de cura ꝓ moꝛtuis agenda. que po/
nit̄. 13. q. 2. c. Fatendū. vbi ait. Fatēdū
ē nescire qdē moꝛtuos qd hic agat̄. Rn̄/
detur ergo fm̄ Ric. in. 4. di. 50. ꝙ dā/
natos cognoscere que circa nos fiūt pōt i
telligi tripliciter. Per sciam: ꝑ coniectu
rā. ꝑ reuelationē. Prio mō nō cogno/
scunt ea que circa nos fiunt: q̄ꝛ cognoscē
sic nō possent nisi accipiendo similitudi/
nes a rebus: ad quas accipiēdas reqrit̄
ꝓpoꝛcionata ꝓpinqtas itellectus ad ipsā
rē. Quāuis āt distātia nō īpediat cogni
tionē itellectꝰ respectu rei: cuiꝰ iā hȝ spēȝ:
tn̄ ꝓpoꝛtionata distātia q̄lis ē inter aīas
que sūt i inferno ⁊ ea que circa viuos fiūt
in hᵒ mundo īpedit cognitionē itellectus
respectu rei cuiꝰ n̄ hȝ spēm: q̄ꝛ ꝓhibȝ spēi
acq̄sitōem. 2° mō dānati cognoscūt mł̄
ta q̄ circa nos fiūt. Ex statu. n. ṗterito in
quo hoīes viderūt postea ɔ̄iecturāt mł̄ia
q̄ acciderūt circa eos. Et sic cognoscebat il
le diues dāmnatus quinqȝ fratres suos
adhuc viuere: q̄ꝛ secū in toꝛmētis illos n̄
videbat: nec cū reqescēntibꝰ i sinu Abra/
he. tn̄ n̄ erat cognitio certa: q̄ꝛ moꝛtui ex
spāli priuilegio q̄nqȝ penitentiaȝ faciunt
in locis in quibus peccauerunt. 3° mō
cognoscūt aliqua que circa nos fiūt: uel ꝑ
reuelatōeȝ demonū uel aīaꝝ ad eos descē
dentium. Sȝ nunq̄ȝ fit eis aliqua reuela
tio nisi talis. vnde tristentur. Et sic patet
solutio ad obiecta. Tertium dubium est
de sanctoꝛū gloꝛia. vtrū. s. dānati vide ā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſanctoꝝ gl'iam in celo. Et ad hoc rñdet Ric. vbi ſupra ꝙ dānati gl'iaꝫ ſcōꝝ nō uidēt qꝛ viſio ē cognitio ītuitiua ⁊ clara ꝓprie loquēdo de viſiōe. Sic.n. nō poſſet videri gl'ia btōꝝ quin viderētur bti ⁊ ipſe deus. Cū gº gl'ia ꝑfecta eoꝝ ꝯiunctōne cū deo ꝯſiſtat. Nō.n. pōt videri imediate ⁊ clare ꝯiunctio aliquoꝝ quin videāt ipſa ꝯiuncta. In generali tñ ⁊ ꝑtim ī ſpeciali cognoſcūt gloriā btōꝝ quaſi arguendo. Nullū.n. vidēt dānatum qui tenuerit fidem ⁊ bonos mores. Vnde cogit̃ intellectus eoꝝ aſſentire ꝙ vera ē ſacra ſcriptura. ⁊ ex ꝯñti ꝙ boni habeāt ea q̄ ipſis ī ſacra ſcriptura ꝓmittūt̃. Et qꝛ btitudo ī ſacra ſcriptura ꝓmittitur iuſtis nō ſolum ī generali: ſꝫ ēt ꝑtim in ſpāli: īquātū ē bonū transcēdēs oīa tꝑalia bona. Jō dānati cognoſcūt gloriā btōꝝ: nō tñ in generali ſꝫ ꝑtim in ſpāli. De hac vero cognitione dānati triſtātur ꝑꝑ īuidiā felicitatis aliene. ⁊ carētiā btitudinis ꝓprie. Poſt iudicium tñ dānati eo ꝙ ad ꝓprias penas quaſi totalit̃ eoꝝ cognitio reflectet̃: cognitionē iſtā nō habebūt niſi forte ī eſſe generaliſſimo. qꝛ ꝑ ꝯplemētum doloris ītellectus eoꝝ ꝑdicte argumētatōi nō vacabit O quāta igitur erit in dānatis anguſtia quanta amaritudo quāta eſt triſticia. quādo cognoſcēt diſtīcte oīa pctā ꝑ illos cōmiſſa. quātus dolor qñ cognoſcēt bona q̄ facere potuerūt. qñ cognoſcēt mala q̄ patiētur. qñ reuelabūtur eis ea que ī hº mūdo fuūt ut diſplicētiā hēant. qñ ꝯſiderabūt ꝙ bōi ⁊ amici dī ſūt ī ꝑhēni gl'ia. Propi hº ⁊ ibiuꝰ oīs eoꝝ cogitō erit eis doloroſa

Qualiter grauiſſima erit damnatoꝝ pena eo ꝙ illoꝝ deſideriū nunq̄ꝫ iplebit̃. ⁊ qd ē ꝙ ipſi appetunt. Capitulū.2.

Secūda rō oñdēs grauitatem pene dānatoꝝ dr̃ ꝯriatōis. Fertur nāqꝫ eoꝝ volūtas ad deſiderādū ea quoꝝ ꝯriū ſēꝑ eueniet. Primū eſt btitudis ꝑticipatio. Scōꝫ peccati delectatio. Tertiū ſui annihilatio. Primū ꝙ dānati appetūt ē btitudis ꝑticipatio. Nā ſm Ric. ī.4.dī.50. cū peccatū vt Augꝰ dicit.19. de ci. dei. c.12. delet̃ nō poſſit extrema nature veſtigia ī dānatis remanet aliqua naturalis cognitio ⁊ appetitus naturalis. Cū ergo primus motus natural' appetitus ſit reſpectu finis ī generali. qꝛ ſm phm.7. ethi. c.12. Finis ē principiuꝫ ī appetibilibus ⁊ agibilibus. ſequitur ꝙ dānati naturaliter appetūt finē in generali. Sꝫ vltimus finis ē btitudo. ſeq̄t̃ ergo ꝙ naturaliter appetūt btitudinē in generali q̄ꝫuis appetitu debili ⁊ exili. Sed hic naturalis appetitus ī his ex deliberatiua voluntate quoad hoc peruertit̃: qꝛ bonū quod naturaliter appetunt ſub circunſtātijs malis appetūt. Nec eſt iſte appetitus ad eoꝝ cōpletionē: ſꝫ magis ad afflictōeꝫ Naturaliter.n. appetere quod appetens videt ſe nō ꝯſequi poſſe: magna ē afflictō appetētis. Scōm āt Tho.2.2.q.17. In dānatis nulla ē ſpes btitudinis ꝯſequende. quoniam ſicut de rōne beatitudinis ē vt ī ipſa quietet̃ volūtas taliter ꝙ bti ſciāt certitudinalit̃ ſe nunq̄ꝫ beatitudinē amiſſuros. Ita de rōe dānatōis ē vt ī ipa moleſtetur voluntas ſic vt dānati certitudinaliter ſciant ſe nunq̄ꝫ btitudinem adepturos. Scōm quod dānati appetunt eſt peccati delectatio. Vellent.n. ſe non peccaſſe: ⁊ illud ē impoſſibile. Verūtamē dicit dñs Bona dī.50. quarti li. ꝙ mala uoluntas dicitur dupliciter. ſ. actus ⁊ habitus. Timor ergo ſeruilis dānatis non aufert habitum male voluntatis. ſed aufert actum. Iſte enim non vlt luxuriari quia timet puniri: de ipſa tamen voluntate habitum non aufert: qꝛ ſi ſepararetur impunitas vellet vtiqꝫ luxuriari. Sic eſt intelligendum in damnatis. ꝙ dolor penalis aufert ab ipſorum voluntate actum volēdi peccare: qꝛ reuera damnati non appetunt luxuriari nec dominari: propter penas quas ex illis actibus ſentiunt ſe incurriſſe. Habent tamen habitum male voluntatis: per quaꝫ appeterent peccare ſi non crederent ex hoc puniri. Damnati ergo vellent ſe nō peccaſſe: nō propter ꝙ peccatum eis diſpliceat: qꝛ iniuſtum: ſꝫ quia diſplicet eis pena iuſta. Et ideo malam habent voluntatem hoc volendo: ⁊ ideo adhuc viuit in eis voluntas peccandi: licet dolore penarum īpediatur: ne ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

eat in actū suū. Tertiuȝ ꝙ dānati appe
tunt ē sui annihilatio. Et circa hoc varie
opinati sūt ēt magni doctores. An. s. dā
nati vellent nō esse. Quidam nanqȝ di
cunt ꝙ dānati nō possunt velle nō eē: q̄
hoc nō est appetibile nec per accidēs nec
ꝑ se. ⁊ allegāt Aug. in li. de li. ar. d. Si
qs dixerit nō esse q̄ȝ miserū esse me mal/
lē: respondeo: mentiris. Insuꝑ ⁊ Ari. i
2. de anima. d. Omnia appetunt esse et
illius causa agunt quicquid agunt ſm
naturam. Et idē Aug. libro d' libero ar
bitrio. Cosidera q̄ȝtum bonum est esse
qd' ⁊ beati ⁊ miseri volunt. Et idem. xi.
li. de ci. dei. c. 27. inqt. Ita vero quadaȝ
vi naturali ipsum esse iocundū ē: vt non
ob aliud et hi qui miseri sūt nolint interi
re. Et Paulo īferiꝰ ait. Quid animalia
oīa ⁊ irrationabilia quibus non est data
ista cogitare ab immēsis draconibus vs
qȝ ad exiguos vermiculos. nōne se esse
velle atqȝ ob hoc interitū fugere omnibꝰ
quibus possunt motibus indicāt. Est ad
huc in promptu ratio talis. ꝙ p̄electio
presupponit electionē. Sed non eē nō ē
eligibile: q̄ omne eligibile hȝ apparētiaȝ
boni: sed ipsum nō esse non habet appa/
rentiam boni: q̄ quod apparet bonū ap/
paret esse. ergo ⁊ cetera. Alij autem doc
tores vt doctor subtilis Ric. d' media vil
la. ⁊ dn̄s Boñ. di. 51. quarti. dicūt ꝙ dā
nati vellent non esse nō voluntate natu/
rali: quoniā id velle nō possunt: quia esse
in pena melius est q̄ȝ nihil esse: cū in ni/
hilate nulla penitus sit bonitas. Et sicut
dicit philosophus. 2. de generatione. In
omnibus in quibus est esse: melius est
desiderare naturam: loquendo de melio
ritate naturali. Volunt ergo damnati se
non esse voluntate deliberatiua: non per
se. sed per accidens. inquantum. s. ad nō
esse sequitur carentia pene quam per se
appetunt. Vident enim ex suo esse ꝙ nō
possunt consequi delectationem nec vti/
litatem. nec per suum esse vident posse
acquirere aliquod bonum: ideo non est
mirꝫ: si tali esse vellent carere vt malis q̄
essendo patiuntur carerēt. Nā nō tantū
bonū ē ꝑ se obiectū volūtatis: sed etiā ca
rentiam mali: q̄ȝuis non primo. Quapꝓ
dr̄. 5. ethi. c. 6. ꝙ in boni ratione fit minꝰ
malū ad maius malū: q̄ minus malū ma
gis ē eligibile maiori. Et rōe huiꝰ carētie
mali non esse per esse apprehensum pōt
esse dānate voluntatis obiectum. Ex qui
bus colligimus hanc secundam opinio/
nem sequētes: ꝙ tanta pena damnati ve
xantur vt si possibile esset vellent nō esse.
Et hoc ē quod Ioh. dixit Apoc. 9. in di
ebus illis querent homines mortem: ⁊
non inuenient eam desiderabunt mori ⁊
fugiet mors ab eis. Et Augꝰ. li. de mise
ria huius mundi dicit. O mors q̄ȝ dul/
cis es quibus tā amara fuisti. Te solant
desiderant qui te vehementer oderunt.
Et si queratur cur deus damnatos esse
non priuat ⁊ ad nihilum redigit. respon
det Tho. i. 2. q. 87. ar. 4. in solutōne pri
mi argumenti. ꝙ hoc est per tres causas.
Prima est q̄ redigi in nihilum eum qui
peccat non conuenit diuine iusticie: q̄ re
pugnat ꝑpetuitati pene que est secunduȝ
diuinam iusticiam. Secunda est q̄ esse
presupponitur ad meritum ⁊ demerituȝ.
Tertia ratio ē q̄ ꝑ inordinationeȝ pecca
ti esse non tollitur vel corrumpitur: ⁊ iō
priuatio esse non potest esse pena debita
alicuius culpe. Dicitur tamen metapho
rice in nihilum redigi. secundum illud.
ps̄. Ad nihilum deductus est in ꝯspectu
eius malignus: quia scilicȝ spiritualibus
bonis priuatur. Vnde. ⁊. 1. Corin. 13.
Si caritatem non habuero nihil sum.

Qd' grauissima erit pena dānatoꝝ eo
ꝙ erunt desperati. nec suffragia ecclesie
possunt eis prodesse: aut communicari.

Capitulum tertium.

t Ertia rō ostendens grauitatem
pene dānatorum dicit desꝑatio.
Naȝ inter tota asꝑrima mala hꝰ
eis vnū superadditum adauget ipsorum
dolorem: q̄ videlicet desperati sunt sciē/
tes ⁊ experientes nullo ecclesie suffragio
eorū penam posse mitigari. Naȝ si colli
gerentur in vnuȝ omnes lachryme: oēs
orationes: omnia ieiunia: omniaqȝ pie/
tatis oꝑa quorūcūqȝ iustorū q̄ ī hoc mun
do placuerūt deo: ⁊ offerent ꝓ vno dam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

mnato nihil ei ꝓdessent. Et lz quidam ca
noniste dixerit q suffragia ecclesie lz nō
ꝓsint damnatis quātum ad liberationez
a pena. ꝓsunt quātum ad aliquam miti/
gationem siue alleuiationem. Cōtra eos
est snia theologorum. 45. di. quarti libri
dicentiuz q suffragia ecclesie nullomodo
ꝓsunt damnatis: eo q sūt extra caritatez
⁊ cum nō sint ad vitā ordinati nec possint
btitudine pticipari: si sūt ex caritate diligē
di. Caritas autem ē que facit suffragi
um acceptabile: ob quod suffragia ipsis
nihil ꝓsunt. Hec Ric. Ideo dicitur. 13.
q. 2. c. pro obeuntibus. Pro obeuntibꝰ
quippe consuluisse cognosceris: si liceat
ꝓ eis oblationes offerri. Sancta sic tz ec
clia: vt qsqz ꝓ mortuis vere catholicis of
ferat oblatōes atqz psbiter memoriā eorū
faciat. Et quāuis oēs peccatis subiacea/
mus: ꝯgruit vt sacerdos pro mortuis ca
tholicis memoriā faciat: ⁊ intercedat. nō
tamen pro impijs: quāuis christiani fue
rint tale quid agere licebit. hec ibi. Et idē
ponitur in. c. Cum arce. de cele. mis. Sz
ꝯtra hanc opinionem inducunt aliq exē/
plum Traiani. d quo legitur in vita bea
ti. Greg. q cum quodam die ipse festia
ret ad bellum. vidua quedam occurrit ei
d. Obsecro vt sanguinem filij mei inno
center pempti iudicare digneris. Cūqz
Traianus si sanus reuerteretur dixisset
se vindicare: vidua dixit. Et quis mihi
hoc prestabit si tu in prelio mortuus fue/
ris. Traianus respondit. Ille qui post
me imperabit. Cui vidua. Et quid tibi
proderit si alter mihi iusticiam fecerit.
Traianus dixit. vtiqz nihil. Et vidua.
Nonne inquit melius est vt tu mihi iusti
ciam facias. qz alteri hanc transmittas.
Tunc Traianus pie commotus d equo
descendit: ⁊ vidue iusticiam ministrauit
Fertur nanqz q dum filius Traiani p
vrbem equitando nimis lasciue discurre
ret filium vidue interemit. ⁊ Traianꝰ fili
uz suū qui hoc fecerat vidue loco filij sui
defūcti tradidit. ⁊ magnifice ipsā dotauit
Dum igitur quadam vice defūcto Tra/
iano Greg. p forum Traiani transiret:
⁊ eiꝰ māsuetudinis recordatꝰ fuisset. Ad

sci Petri basilicam puenit. ⁊ ibidem ꝓ
eius errore amarissime fleuit. Tunc sibi
diuinitus rńsum ē. Ecce petitionez tuaz
ꝯpleui. ⁊ Traiano penā eternā pepci. de
cetero autem caue ne pro dānato aliquo
preces fundas. Damascenus aūt in quo
dā suo sermōe dicit q Greg. audiuit vo
cē cū diuinitus alloquētem. Vocē tuaz
audiui ⁊ Traiano veniā do. Pz ergo ex
hoc exēplo q oratio Greg. posuit Tra/
iano dānato. Sz super hoc diuersi diuer
sa sūt opinati. Aliqui. n. dixerunt q traia
nus fuit reuocatus ad vitā vbi grām cō
secutus ē. ⁊ veniā meruit: ⁊ sic gloriā ob
tinuit. Alij autez dixerūt q aia Traiani
nō fuit simpliciter a reatu pene eterne ab
soluta: sz eius pena vsqz ad tempus. s. us
qz ad diem iudicij fuit suspensa. Alij aūt
inquiunt sicut est Johannes diaconus
qui vitam beati Gregorij descripsit q ñ
legitur orasse: sz fleuisse. ⁊ frequenter de
us misertus concedit: q homo q̃zuis desi
derans petere nō presumit. Ideo aīma
Traiani non fuit ab inferno liberata ⁊ i
padiso reposita: sz tantum ab inferni cru
ciatibus facta exempta. Potest enim ani
ma ⁊ in inferno existere: ⁊ inferni crucia
tus per dei misericordiā non sentire. Ali
orum tñ opinio cōior ē ⁊ verior: q Tra/
ianus ⁊ a pena liberatus: ⁊ ad gloriaz sit
assumptus oratōe beati Gregorij. Qd
non est factum secundum communem le
gem: sed secundum dispensationem di/
uine sapientie que preuidens Gregorij
oraturum pro Traiano non damnauit
ipsum per diffinitiuam sententiam. Et
ideo non est dicendum ex illo exemplo
vno ⁊ singulari: q damnatis per diffini
tiuam sententiam ecclesie suffragia pos/
sint: cum nec in minimo possint fauere.
Quinimo audiēdum e salubre documē
tum ⁊ obseruandum sapientis. Ecclesia
stes. 9. Quodcūqz inquit pōt manꝰ tua fa
cere: instāter opare. qr nec opus nec ratō
nec scientia nec sapientia erunt apud infe
ros quo tu properas. O igitur dolenda
damnatorum pena que mitigari ⁊ adiu/
uari nullo modo poterit nō proprijs viri
bus: non lachrymis: non diuitijs: ñ ami

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

coꝝ suffragijs: non amicoꝝ potentia: nō deniq̄ȝ aliqua oīum creaturaꝝ idustria. O timenda vindicta dei ad cuiꝰ cōspectū velut cera ante faciē ignis peccatores eli quescent. O pctōres inebriati dulcedine bonoꝝ huiꝰ seculi fugite iraȝ dei: ⁊ nolite pugnare cū oīpotēti deo: q dānatis vt di ctū ē tā tremēda ꝯminatꝰ mala: a qbꝰ nos ipse p suā clemētiā liberet: cui ē honor et oīs lauꝰ ⁊ glīa p ifinita scl'a seculoꝝ. Amē

Sabbato pꝰ dñicā i sexagesima. d' gra uitate pene dānatoꝝ ad terrorē incorrigi biliumꝫ ⁊ obstinatorum. Sermo. 14.

Cruciabuntur

Cruciabuntur die ac noc te in secula seculoꝝ. Apoc. 20. c. Cū mēte ṙuoluo quā te erūt i inferno angustie re proboꝝ: admirari plurimū cogor cur tam diu pctōres dissimulant agē pniam. Et certe si de his malis de qbꝰ loquimur: aut nunq̄ȝ: aut post lōgissima spacia tporum traherent aliqlem de sua ipenitētia excu⸗ sationē haberēt. Sȝ cū tā exiguū velocis simūq̄ȝ sit huiꝰ labilis vite tēpus: pꝰ qd̄ mali icorrigibiles descendūt ad tartara. nescio qd ipsi dicere possint. Reprehēsi biles qdē sunt ⁊ pro sua tarditate merito redarguendi. Et licet i precedentibꝰ ex⸗ plicauerimꝰ multa que duras mētes do mare sufficiunt. tñ adhuc d' grauitate pe na dānatoꝝ nōnulla occurrunt cōsiderā da: quoꝝ consideratione diligenti molli antur ptinaces mētes obstinatoꝝ pecca⸗ toꝝ. Dicemꝰ ergo ꝙ grauissima ē ⁊ satis acerba pena dānatoꝝ adhuc triplici rōe.

Prima dicitur combustio.
Secunda dicitur supatio.
Tertia dicitur priuatio.

Qualiter dānati patiunꝰ acerbissimā penā ꝑpter ignē inferni. ⁊ d' illius ignis terribilissimis conditionibus. Caplꝫ. j.

Prima rō qua ostenditur graui⸗ tas pene dānatoꝝ videlicet dr̄ cō bustio Tradꝰ nanq̄ȝ dānati mi sere eternis ignibus ꝯburendi. Et hoc colligiꝰ ex scripturis sacris. vñ Job. 30. dr̄. Deuorabit eos ignis q nō succēdꝰ. ⁊ Judith. vlt. c. Dabit ignē: ⁊ vermes in carnes eoꝝ. Et Abachuc. 2. c. Labo rabūt ppl'i in multo igne. Et Esa. vlt. c. vermis eorum nō moriꝰ: ⁊ ignis eoruȝ nō extinguꝰ. Et dauid i pº s. 10. Pluet sup pctōres laqueos ignis. Et Ezech. 22. In igne ire mee consumpsi eos. Et Apoc. 18. In vna die venient plage eiꝰ mors ⁊ luctus: ⁊ fames ⁊ igni cōburꝰ. Et Apoc. 20. Qui nō ē inuentus i libro vite scriptꝰ: missus ē in stagnū ignis. Et Math. 13. Exibunt angeli ⁊ separabunt malos d' medio iustorum ⁊ mittēt eos in caminū ignis. Et Math. 7. Omnis ar⸗ bor q̄ nō fac̄ fructū bonū excidꝰ: ⁊ i ignē mittꝰ. Et Math. 18. Bonū ē tibi cum vno oculo i vitā intrare q̄ȝ duos oculos hñtē mitti i gehēnā ignis. ⁊ Math. 10. Eū timete q hȝ ptātē corpus ⁊ aīam pdē in gehēnā. Et Math. 25. Ite maledicti in ignē eternū. Verū tñ de hoc igne du⸗ bitaꝰ circa tria. pº circa veritatē. 2º circa ptātē. 3º circa qualitatē. Prio contingit dubitare de inferni igne circa veritatē. An. s. sit ignis verꝰ hñs formā ⁊ naturā ⁊ spēm ignis. Et rñdet Ric. i. 4. senten tiarū ꝙ quorūdā opinio fuit ꝙ ille ignis nō est corporeꝰ sȝ ē quedā spiritualis pe na: que ꝑpter suū acumē metaphorice di ciꝰ ignis: qr vt ipsi dicunt. Cū diuina po tentia reprobos possit cruciare sufficiēter spūali pena: supfluū fuisset i inferno po⸗ nere corporeū ignē. Et ad hoc adducunt illud Luc. 16. de diuite q dicebat linguaȝ suā cruciari i hac flāma. Cum enim con stet aīam illius diuitis linguā corpalem nō habuisse: vꝫ ꝙ sicut scriptura ibi d' lin gua loqtur metaphorice aliqd spūale vo cans linguā: ita aliquā penam spiritualē metaphorice vocet ignem. Sed opinio ista falsa est ⁊ contra scripturam que di⸗ stinguit inter ignem ⁊ damnatorum pe⸗ nam spiritualem: que vocaꝰ nomine ver mis. Vñ Ecclesi. 7. Vindicta carnis i⸗ pij ignis ⁊ vermis. Ideo cōiter docto⸗ res omnes cōcludunt. 44. di. quarti. ꝙ in inferno ē ignis corporeus a principio mūdi cū alijs creaturis ꝑductus ⁊ ordi natus ad reprobos cruciādū. Et hº asse rit Aug. i li. d' mirabilibꝰ sacre scripture

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Et idē i li.21.de ci.dei.c.10.ait Gehēna illa qđ ⁊ stagnū ignis ⁊ sulphuris dr̃ corpore⁹ ignis erit. Cui ꝯsonat illđ Greg. i.4.dial.li.d. Ignē gehēne corporeū eē nō ābigo. Et s̄m theologos: ignis illeq; tū ad illud qđ nō ī eo ē de essentia ignis ē eiusdē speciei cū igne elemētali: q̄ sic ois aqua oi aque ē eadē spē s̄m phm p° tho. ita ois ignis oi igni ē idē spē. Diuersificat̃ tn̄ quoad dispositionē ⁊ opationē: q̄ sibi ꝯpetit aliqua actio que igni elemētali non ꝯuenit. Nā ignis in aliena materia multū diuersificat̃ in opationib⁹ suis: s̄m exigentiā dispositionis materie. Qđ apte patet in fulgure: vbi ignis respectū hʒ ad diuersas materias: s̄m diuersitatē celestis influentie i materia incorpate. Vn̄ aliquādo nō ledit materiā mollē ⁊ dissoluit durā: ⁊ econuerso: qn̄q; calefacit: ⁊ nō cōburit: ⁊ econuerso. Aliq tn̄ opinantur q̄ i inferno sit ignis in materia propria: q̄zuis ibi nō luceat nisi ad modicū ⁊ satis imperfecte. Patet ergo q̄ i inferno ver⁹ ē ignis ad maloꝝ cruciatū dispositus ⁊ deputat⁹. 2°. ꝯtingit dubitare de igne inferni circa ptātē. Vtrū.s. possit icorporeos angelos: ⁊ spūs sepatos cruciare. Et ad istā questionē multi multipliciť rn̄derunt. Nā qdā dixerūt spūs sepatos igne nō affligi nisi p priuationē boni desiderati. Ex qua priuatione tāq; quodaʒ malo presenti i eis vehemens tristicia generatur. Et hec fuit opinio Algazelis .6.li. phicoꝝ. Sed ꝯ hanc sunt dicta sctōꝝ.d. spūs incorporeos posse pena corporalis ignis affligi sicut apte.d. Greg.i.4.li. dial. Et Aug.21.li.de ci.dei.c.x. Iō alij dicunt spūs sepatos cruciari igne corporeo inq̄ztū vident ipsū prepatū ad hoc vt eo crucient̃ i corpibus suis: sicut latro suspendendus patibulo ipsū videndo cruciat̃ anteq; suspendat̃ in eo. Et hec opinio nō sufficit: q̄ nullo mō pōt ad angelos malos applicari: q tn̄ illo igne in ppetuum cruciabunt̃. Quidā autē alij dicūt q̄ cruciabunt̃ igne corporeo: inq̄ztum eorū intellectui imprimet̃ superexcellēs illius ignis similitudo. Sed hoc dictū deficit: q̄ s̄m phm.3.de anima. Nō sic excellentia intelligibilis ledit intellectū sicut excellentia sensibilis ledit sensū: q̄ p⁹ excellens sensibile sensus ipedit̃ i sentiēdo: sʒ intellectus p⁹ excellēs intelligibile nō minus itelligit infima: sʒ magis q̄ sēsus apprehēdit p organū corporeū: itellect⁹ aūt nō. Nōnulli insuper tenēt q̄ spūs sepati igne corporeo crucient̃: n̄ inq̄ztū ipsū apprehēdunt apprehensiōe simplici: sʒ cum firma estimatōe: qđ ē ꝯtrius sue nature: q̄zuis estimatio falsa sit. Vnde Auic.9. meth. loquēs de dispositione aiaꝝ a corporib⁹ sepataꝝ dicit sic. Anime male vident penā quā imaginauerāt i hoc mundo ⁊ affligunt̃ in ea. Forma enim imaginata nō ē debilior sensibili: sʒ ē maior ipressione ⁊ claritate: sic videm⁹ i sōnijs. Fortasse enī sōniatū mai⁹ est ꝓ modulo suo q̄ʒ sensibile: tūc quāto magis illđ qđ ē in alio seculo ē fortius q̄ʒ qđ ē in sōnijs ꝓpter paucitatē impediētiū: ⁊ expeditōʒ aie ⁊ claritatē recipiētis. Sed hec opinio incōueniens videt̃. q̄ s̄m hoc spūs non paterent̃ ab igne corporeo: sʒ a sua falsa estimatione. Preterea nō videt̃ ꝓbabile q̄ demones q subtilitate ingenij vigent: illū ignē estimarent sue nature cōtrariuʒ ⁊ lesiuū nisi ita eēt i re. Alij adhuc dicūt q̄ spūs patiunt̃ ab igne corporeo: nō per virtutē illius ignis absolute: sʒ inq̄ztum ē īstrumētū diuine iusticie. Videm⁹ enī res multas hr̄e actiones in ꝟtute principalis agētis: que eis nō cōpeterent absolute. Verbi grā: calor naturalis i virtute aie cōuertit nutrimentū i carnē. Lum̄ solare a luna receptū ⁊ cū virtute lune ab eo deriuatū i virtute lune generat humiditatē: ⁊ fātasma in virtute luminis intellectus agentis mouet itellectū possibilē. Corpora celestia cū inanimata sint: tn̄ in virtute intelligentiaꝝ motricū generant in his inferioribus vitā: vt pʒ i gn̄atis p putrefactionē. Securis i ꝟtute motoris scindit arboreʒ. Tenendo ergo q̄ ignis affligat spiritus inquantum est instrumētum diuine iusticie. adhuc perquirendū est magis in speciali: per quem modum dicunt aliqui q̄ supernaturaliter impressa est igni infernali quedam specialis vir

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tus: per quam spiritus affligit naturali
ꝟtute ignis ad hoc nō coopāte nec dispo
nēte: q꞉ ut dicūt nō ē possibile vt aliq̄ vir
tus naturalis coopet̄ isup naturali actōe
cū perse ad eā nullo mō nec ꝯplete nec i
cōplete possit attigere. Protāto ergo ille
ignis affligere dr̄ spūs: q꞉ supnaturalꝭ ꝟ
tus exn̄s i eo sicut i subiecto illos affligit
sicut aliqua substātia supnaturaliter deal
bata posset dici visuꝫ disgregare. Sꝫ hec
opinio in tribus deficit. Vnū ē ꝙ ſm eā
ignis nō affligit illos spūs vt instrm̄: q꞉
oꝫ ꝙ in istrō sit aliqua naturalis aptitudo
ad illā actōꝫ: ad quā applicat̄ a ꝟtute mo
toris. vt pꝫ i securi respectu actꝰ scidēdi:
⁊ i malleo respectu actus ꝯterēdi. Aliud
ē q꞉ nō vr̄ ꝓbabile ꝟtutē spūalē eē ime/
diate i re corpali sicut i subiecto: ita vt sit
ibi manēs ⁊ nō i fieri: sicut ponit opinio
p̄dicta. Tertiū ē ꝙ videmꝰ naturale lu
mē natōis: p qd̓ solū itellectꝰ nullo mō po
test attigere ad visionē dei: coopari cum
lumine glorie ad illā uisionē. Verūtn̄ q꞉
i actōe supnaturali q̄ a deo nō ē mediate
finita ꝟtute: sꝫ tm̄modo imediate: vt cre
are: nō pōt coopari ꝟtus supnaturalis.
Idcirco dicit Ric. ꝙ ignis ifernalis nō
obstante ꝙ sit corporeꝰ: spūs sepatos af/
fligit iquātū ē diuie iusticie istrm̄ eos af/
fligit afflictiōe ad quā disponit naturalis
ꝟtus illiꝰ ignis: nec tn̄ qualēcūqꝫ afflictō
nē pōt cāre i illis spiritibꝰ: nisi i ꝟtute in
create iusticie principalit̄ illos spūs puni
entis mouētis ⁊ dirigētis illū ignē ad il
loꝝ spūuꝫ cruciatū. In illo. n. igne ē na/
turalis aptitudo vt eiꝰ spēs recipiat̄ itelle
ctu spūs sepati: sꝫ ꝙ p talē modū i illo itel
lectu iprimat̄ ⁊ vehemētia talis: ꝙ ita ad
se reuocat seu ꝯuertit itentionē ipsiꝰ spūs
ꝙ p hoc ita notabiliter ipediatur i illaruꝫ
reꝝ ꝯsideratione ꝯ̄ suam voluntatē: ⁊ ꝙ
tale ipedimētū sit sibi ꝓ graui onere: hoc
ē p ꝟtutem iusticie idite. In illo ēt igne
ē naturalis aptitudo vt in ipo sit spūs se
patus sicut i loco diffinitiue. Sed ꝙ spi/
ritū sepatū detineat ꝯ̄ suam voluntatē hꝰ
ei ꝯuenit i ꝟtute iusticie indite. Illa aūt
iuoluntaria detētō ē ipsi reprobo spiritui
iexplicabilis cruciatus. q̄uis ēt ille ignis

sua ꝟtute naturali tm̄ nō possꝫ i spū sepa
to causare dispositionē repugnantem illi
dispositioni: que ꝯuenit esse spūs ſm debi
tum statum sue nature. tn̄ in eius causati
one coopatur ꝟtute idite iusticie iquātuꝫ
ē instrm̄ eius. Ex apprehēsione aūt p̄di/
cte dispositōis que ꝯ̄ria ē bono statui na
ture. generatur i ipso reprobo spū crucia
tus expimētalis. Vn̄ Greg. 4. dial. d.
ꝙ aīa nō solum videndo. sꝫ ēt expiendo i
cendiū patit̄. Per peccatum autem i spi
ritu ē dispositio vt igni ifernali modo p̄/
dicto i patiendo subdatur. Et sic patꝫ ꝙ
deo volente poterit ignis affligere spiri/
tus sepatos. 3º contingit dubitare de
igne iferni circa qualitatē seu ppetuitateꝫ
Vn̄. s. erit ꝙ post generalem resurrectio
nem corpora dānatorum in illo igne per
petuo patiēt̄: ⁊ nec ignis deficiet nec cor/
pora illa ꝯsumētur. Et lꝫ possint mlt̄a di
ci: tn̄ principalis rō ē ordo diuie iusticie.
Vt. n. inquit Ric. ille ordo exigit illa cor
pora i eternis supplicijs fore pmansura:
⁊ ideo assistente ifluentia dei generali: ad
hoc vt ignis ille ifernalis illa corpa fortit̄
calefaciat ⁊ affligat: nō adest tamē ad hº
vt consumat. Sicut aūt creatura non po
test manere in esse suo: nisi i supposita in
fluentia dei generali: ſm. d. Aug. 4. sup
Gen. ad litteram. Et cōmentator super
prima ꝓpositione de causis. sic dico ꝙ ac
tionem suam habere nō potest: nisi illa i
fluentia generali assistente sicut patuit in
passiōe ihu xpi: qn̄ fuerūt tenebre sup vni
uersam non super terram iudeorum tan
tū: vt aliqui senserunt: ⁊ male. Ecclipsis
aūt solis quoad vniuersum orbem non
potuisset esse per solam interpositionem
lune: vnde cum interpositone lune fuit
alia cā q꞉. s. influentia generalis cāe prie
tunc non affuit soli ad irradiandum. Et
sicut hec influentia adesse potest ad hº vt
res sit ⁊ nō operetur: ita aliquando adest
ad hoc vt creatura habeat vnam sui actō
nem: ⁊ non aliam. Et hec est principalis
ratio quare ignis infernalis calefaciat dā
natorum corpora ⁊ affligat: nec tamē cō
sumet. hec Ric. Aug. vo. 21. li. de ciui.
dei. oēs huiusmōi opatōes ignis iferna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

lis attribuit voluntati ꝛ potētie dei: a q°
sunt de nihilo i eē cūcta ꝓducta: diuersis
q3 nature sue ꝓprietatib⁹ ꝛ legib⁹ regula
ta. Vñ .c.2. eiusdē li. ait. Q̄ nīdā vīi con
uincant increduli posse hūana corpa aīa
ta atq3 viuentia: nō solū nunq̄3 morte dis
solui: s3 i eternoꝝ quoq3 igniū durare tō
mentis. Nolūt .n. hoc ad oipotētis nos
referre potentiā: s3 aliquo exēplo ꝑsua/
deri sibi flagitant. Quib⁹ si rñdebim⁹ eē
aīalia ꝑfecto corruptibilia q2 mortalia: q̄
tñ i medijs ignib⁹ viuāt: nōnullu3 ēt ge/
nus vermiū in calidaꝝ aquaꝝ scaturigi
ne reꝑiri. quaꝝ feruorē nemo ipune cō/
trectat. Illos āt nō solu3 sine vlla sui le/
sione ibi eē: s3 extra eē nō posse. Aut no
lunt credere si oñdere nō valem⁹: aut si
valuerim⁹ siue oculis demōstrare res ip
sas: siue ꝑ testes idoneos edocē: ñ satis
eē ad h° exēplū rei: d̄ qua questō ē: eadē i
fidelitate ꝯtendēt. Q2 hec aīalia nec sēꝑ
viuunt ꝛ i illis feruorib⁹ sine dolorib⁹ vi
uant: sue qppe nature ꝯuenientib⁹ vege
tant illis nō cruciātur elemētis: quasi ñ
incredibil i⁹ sit vegetari q̄3 cruciari talib⁹
reb⁹. Mirabile ē .n. dolere i ignib⁹ ꝛ tñ
viuere: s3 mirabilib⁹ i ignib⁹ nō dolere.
Si aūt h° credunt: cur nō ꝛ illud. Et .4.
c. dicti li. idē ait. Quid adhuc a nobis re
rū poscūt exēpla: qb⁹ doceamus nō eē in
credibile: vt hoīum corpa sempitno sup
plicio punitoꝝ ꝛ in igne aīam ñ amittāt:
ꝛ sine detrimēto ardeāt: ꝛ sine iteritu do
leant. Habebit eni tunc ista corpis sub/
stātia qualitatē ab illo inditā. q tā miras
ꝛ varias tot reb⁹ indidit quas videmus
vt eas: q2 multe sunt nō miremur. Na3
sicut scripserunt q naturas aīaliū curiosi
us indagarūt. Salamādra i ignibus vi
uit. Et qdē notissimi sicilie mōtes q tāta
tpis diuturnitate ac vetustate vsq3 nunc
ac deinceps flāmis estuāt: atq3 integri ꝑ
seuerant: satis idonei testes sunt non oē
qd̄ ardet absumi ꝛ oīo indicāt: nō oē qd̄
dolē pōt posse etiā mori. Quis enim nisi
de⁹ creator oīu3 dedit carni pauonis mor
tui ne putresceret. Qd̄ cū auditu incredi
bile videret: euenit vt apud carthaginē
cocta nobis apponeret hec auis: de cui⁹
pectore pulparu3 quātū visū est decerptū
ꝯuari iussim⁹. Qd̄ post dieꝝ tātū spaciu3
quātū alia caro quecunq3 cocta putresce/
ret ꝑ latū atq3 oblatū nihil nostrū offēdit
olfatū. Itēq3 repositū post dies āpli⁹ q̄3
triginta: idē qd̄ erat inuentū ē. idēq3 p⁹
ānū: nisi ꝙ aliquantulū corpulētie siccio/
ris ꝛ ꝯ̄ctioris fuit. Quis palee dedit vel
tā frigidā vi vt obrutas niues ꝯuet: vl' tā
feruidā vt poma imatura maturet. De
ipso igne mira qs explicet. q° queq3 adu
sta nigrescūt cum ipse sit lucidus: ꝛ pene
oīa que ābit ꝛ lābit colore pl'cherrimo de
colorat: atq3 ex pruna fulgida carbonem
terrimū reddit. Neq3 id quasi regularit
diffinitū ē. Nā ecōtrario lapides igne cā
dēte decocti ꝛ ipsi fiūt cādidi: ꝛ q̄3uis ma
gis ille rubeat illi' albescāt: cōgruit tñ lu/
ci qd̄ albū ē: sicut nigrū tenebris. Cū ita
q3 ignis i lignis ardeat vt lapid̄s coquat
ꝯ̄rios h3 nō i ꝯ̄rijs rebus effect⁹: ꝛ si eni
lapides ꝛ ligna diuersa sint: ꝯ̄ria tñ non
sunt sicut albū ꝛ nigrū: quoꝝ vnū i lapi/
dib⁹: alteꝝ facit i lignis clarus illos clari
ficans h° obfuscās: cū i illis deficeret nisi
in istis viueret. Quid i carbonib⁹. Nō
ne mirāda est ꝛ tāta infirmitas vt ictu le/
uissimo frangāt: pressu facillimo ꝯterāt
ꝛ tāta firmitas vt nullo humore corrūpāt
nulla etate vincāt: vsq3 adeo vt eos sub/
sternere soleāt q limites figūt: ad cōuin/
cēdū litigatorē: qsqs p⁹ tpa quātalibet ex
titerit: fixūq3 lapidē limitē nō esse cōtēde
rit. Quis eos in terra humida infossos
vbi ligna putescerēt tā diu durare incor/
ruptibiliter posse: nisi reꝝ ille corruptor
ignis efficit. Intueamur ēt miraculū cal
cis: excepto eo de q° iam satis diximus: ꝙ
igne cādescat quo alia terra reddūt: ēt oc
cultissime ab igne ignē cōcipit: eūq3 iam
gleba tangentibus frigida tā latēter ser/
uata vt nulli nr̄o sensui ꝑrsus appareāt:
s3 cōꝑtus exꝑimēto ēt dū nō appet sciat
eē sopitus ꝑꝑ quod eā viuā calcem loqui
mur: velut ipse ignis latens anima sit i/
uisibilis corporis. Iam xᵒ q̄3 mirum ē
ꝙ cū extinguitur tunc accēditur. Vt .n.
occulto igne careat aqua infūditur: aqua
ue perfunditur: ꝛ cū ante sit frigida: ide

feruescit vñ feruētia cuncta frigescūt: ve
lut expirāte. gº illa gleba discedēs ignis
q latebat apparet: ac deide tanq̄z mortua
sic frigida ē vt adiecta vnda nō fit arsura
⁊ quā calcē vocabamꝰ viuā: vocemꝰ exti
ctaz. Quid ē ꝙ huic miraculo addi posse
videat᷑. ⁊ tamē addit᷑. Nā si nō adhibeas
aquā: sz oleū qđ magis fomes ē ignis nul
la eiꝰ ꝑfusiōe vel īfusione feruescit. Hoc
miraculū si de aliqº iudicio lapide legere
mus siue audiremꝰ ⁊ in nr̄m expimētum
venire nō possz: ꝑfecto aut mēdaciuz pu
taremꝰ: aut certe granditer miraremur.
Quaꝝ ꝟo rerū añ nr̄os oculos quotidi
ana documēta ꝟsant᷑: nō gnē minus mi
rabili: sz ipsa assiduitate vilescūt: ita ut ex
ipsa idia que remota ē ꝑs orbis a nob̄ de
fierimꝰ nōnulla mirari: que ad nos potu
erunt mirāda ꝑduci. Adamātē lapidem
multi apud nos hñt: ⁊ maxīe aurifices isi
gnitores gēmaꝝ: qui lapis nec ferro nec
igne nec alia vi vlla ꝑibet᷑ preter hircino
sanguine vinci. Sz q euz hñt atq̄z noue/
runt nūquid ita mirātur: sicut hi quibus
primū oñditur potētia eius. Quibus āt
nō oñditur fortasse nec credūt: aut si cre/
dūt iexpta mirātur: ⁊ si cōtigerit expiri:
adhuc quidē mirātur insolita. Sed assi/
duitas expiendi paulatiz subtrahit admi
ratōis incitamētum. Magnetem lapidē
nouimus mirabilem ferri esse raptorez:
quod cum primuz vidi vehemēter inhor
rui. Quippe cernebā a lapide ferreū an
nullū raptū atq̄z suspensum. Deinde tan
q̄z ferro qđ rapuerat vi dedisset suā: cōez
q̄z fecissz: ideq̄z ānullus admotus ē alteri
eūdēq̄z suspēdit: atq̄z vt ille priō lapidi sic
alter ānullus priori ānullo coherebat: ac
cessitq̄z eodē modo tertiꝰ: accessit ⁊ q̄rtus
iāq̄z sibi ꝑ mutua circulis nexis nō iplica
torū itrinsecus: sz extrinsecꝰ adherētiū q̄si
cathena pependerat ānulloꝝ. Quis istā
vim lapidis nō stuperet que illi nō solum
inerat: verum ēt ꝑ tot suspensa trāsibat ⁊
inuisibilibus ea vinculis subligabat. Sz
multo est mirabilius quod a fratre ⁊ co/
ep̄o meo Seuero. Mileuitano de isto la
pide ↄperi. Seipsū nāq̄z vidisse narrauit
quēadmodū Bathannarius quondā co
mes africe cuz apud euz ↄuiuaretur ep̄s
eūdē ꝓtulerit lapidē ⁊ tenuerit sub argen
to: ferrūq̄z suꝑ argētū posuerit. deide sic
subt᷑ mouebat manū qua lapidez tenebat
ita ferrū desuꝑ mouebat᷑. atq̄z argēto me
dio nihilq̄z patiente ↄcitatissimo cursu ⁊
recursu īfra lapis ab hoie: suꝑ ferrū rapi
ebat᷑ a lapide. Dixi qđ ⁊ ipe ↄsperi. dixi
qđ ab illo audiui: cui tāq̄z ipse videri cre
didi. Quid ēt de isto magnete legeriz di
cā. Qñ iuxta euz ponit᷑ adamas nō rapit
ferrū. ⁊ si qñ rapuerit vt ei ꝓpinquauerit
mox remittit. India mittit hos lapides:
sz si eos iā cognitos nos desistimꝰ admi/
rari. quātomagis illi a qbus veniūt. Et.
c. 5. idē ait. Agrigētinū sicilie salem ꝓhi
bet cum fuerit admotus igni velut in aq̄
fluere. cum ꝟo ipsi aque velut ī igne cre
pitare. Apud gramātas quēdā fontē taz
frigidū diebus vt nō bibat᷑. tā feruidum
noctibus vt nō tangatur. In Epiro aliū
fontē in quo faces vt ī ceteris extinguūt᷑
accēse: sz nō vt ī ceteris accedūtur extīcte
Albeston archadie lapidē ꝑꝑea sic voca
ri ꝙ accensus semel iam nō possit extigui
Lignū cuiusdā sicus egiptie nō vt ligna
cetera ī aquis natare: sz mergi: ⁊ quod ē
mirabilius: cū ī imo aliquādiu fuerit: in
de ad aque suꝑficiē rursus emergere: qñ
madefactus debuit humoris pondere p̄/
grauari. hec Augꝰ. Que verba ob sui ꝓ
lixitatē nō sūt textualiter recitanda. sz tm̄
vulgarit᷑. Ex qbus manuducimur ꝙ oī
potentia đ cuiꝰ ꝟtute facta sunt oīa ⁊ mo
uētur: dānatos in īferno eternis ignibꝰ
faciet cruciari. O q̄z vrens. o q̄z ardens
o deniq̄z q̄z laboriosa est illa flāma in qua
miseri lugebunt. clamabunt. suspirabūt.
⁊ non exaudientur. O si possibile essz vt
aures ad os poneremus inferni: audire
mus profecto diuitem Epulonem. imo
secū omnes auaros omnes superbos om
nes luxuriosos. omnes deniq̄z peccato/
res clamorosis vocibus lamentantes at
q̄z dicentes. Heu heu q̄z ardens est ista
flāma. Quis dabit nobis ad refrigeriuz
guttulā aque. Quis nobis liberabit a cru
ciatibus gehēne. Quis nos ↄsolabitur ī
tot meroribus. Et vbi sunt amici: vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

beniuoli: vbi diuitie: vbi virtus: vbi potētia. O vita nostra plena oi dolore oiqz angustia: o vita destituta oi auxilio oiqz solatio. Credite credite o incorrigibiles petōres. Non pcet vobis iusticia dei nisi peccata deposueritis: qnimo vos pijciet i ignē etnū. O qd erit esse i igne illo qñ ad modicū sustinēi ñ pōt coctura cādele. Et vt esaias. 33. dic. Quis poterit habitare d' vobis cū igne deuorāte: qs habitabit de vobis cū ardoribus sempiternis.

Qualiter pena dānatoꝝ supat omnē aliā penaz seu purgatoriā seu psentē que in hac vita haberi potest. Caplm. 2.

Secunda ratio qua ostendit grauitas pene dānatoꝝ dicitur supatio. Supat eni omnē aliā penā. Quod ut melius intelligatur triplex pena est distinguēda. Prima ē pena mūdi. Scd'a pena purgatorij. Tertia est pena inferni. Pria pena ē mundi que i hac vita sentit. Et licet multiplex sit: vt experientia docet: tñ tribilis fuit illa quā p xpo sancti sustinuerunt: de quibus dicit. Heb. xi. Ludibria et verbera experti sunt: insup et vincula et carceres. Lapidati sunt: secti sunt. tēptati sunt: in occisione gladij mortui sunt. Circuierunt in melotis et i pellibus caprinis: egentes: angustiati afflicti. Quis nā explicet quot tormentoꝝ genera exquisierunt tyranni: quibus cruciari mandabant martyres sanctos. Quis enarrare sufficiat: quot disciplinis ieiunijs: et orationibus carnē suā amici dei crucifixerūt cū vitijs. Et tñ oia ista minima sunt et quasi nihil in cōpatōe pene dānatoꝝ. Ideo Greg. i. 3. moral. li. ait. Ecce āt dū beati Job vulnera cruciatusqz cōsidero repente mentis oculos ad Johem deduco: et non sine grauissima admiratione perpendo: qꝫ ille pphie spū intra matris vteꝝ repletus: atqz vt ita dixerim anteqz nasceretur renatus. ille amicus spōsi: ille quo inter natos mulierum maior nemo surrexit. Ille sicut ppha et plusqz ppha: ab iniqs i carcere mittitur et p puelle saltu capite trūcat. et vir tāte sobrietatis p risu turpiū morit. Nūqd credimus aliqd fuisse i eius vita qd illa sic despecta mors tergeret. Sz qñ ille vel in cibo peccauit: qui locustas solūmō et mel silue stre comedit. Quid d'o vel de qlitate sui tegminis deliqt: q camelorꝝ pilis corpus opuit. qd de cōuersatione sua offendere potuit q de heremo nō recessit. qd illum loquacitatis reatus polluit q disiunctus lōge ab hoibus fuit. qñ illū vel silētij culpa attingit q ad se venientes tā vehemēter icrepauit dicēs. Genimina viperarum qs docebit vos fugere ab ira ventura. Quid ē ergo qꝫ Job dei testimonio pfert: et tñ plagis vsqz ad sterquiliniū sternit. Quid ē qd' Joh. dei voce laudat: et tñ p temulētis vbis isaltationis pmiū morit. Quid ē qd' ops deus sic vehemēter i hoc seculo despicit quos sic sublimit añ secula elegit: nisi hoc qꝫ pietati fideliū pz: qm idcirco sic eos premit i infimis quos videt quō remuneret i sūmis. Hic ergo vnusqsqz colligat qd illi passuri sint quos reprobat: si hic sic cruciat quos amat. Aut quō ferient q i iudicio arguēdi sūt: si sic eoruz vita pmit q ipso iudice teste laudant. hec ille. Et ad idē ē illd' Hiero. ad Palmachiū. et Oceanū. d. Job scūs i tēptatiōe ad gloriā suā deuotus sic in suo dolore clamabat. Quid pdest i tormēto meo lux. Vt qd mihi iuncta sunt genua. Vt quid vbera suxi. Cur nō in vētre matris mortuus sū et mox vt de vtero exiui: nō ptinus obij. Si hoc dei amicus dicebat in lumine qd ab inimicis eius dicet in tenebris. Si ille dolet genua sibi fuisse cōiuncta cuius pedes i dei timore semp cucurrerunt: qd dicturus ē cuius nūqz i vitate steterūt. Si ille igemiscit quē febris vrebat qd dicturus ē quē gehēna cōsumet. Displicet et illi qꝫ natus ex vtero vixit: q bñ vixit: qr illū vermis mōiturus edebat: qd faciēt quos ignis eternus et vmis nunqz moriturus expectat. Scd'a ē pena purgatorij d' q suo loco dicemus. Tertia ē pena inferni: cui ois alia pena tā mūdi qz purgatorij ñ ē cōpabit.

Qd' grauis erit dānatoꝝ pena ppter carentiā visionis diuine et de differentia pene sensus et pene damni. Capitulū. 3.

Tertia rō q ōndit grauitas pene dānatoꝝ dr priuatio. Priuabūt sig

dem damnati i etnum visiōe dei. Et vt
d. Ric. vlt. di. 4. li. Inter penas damni
carētia visiōis dei ē maxia: ⁊ tristicia cā
ta ex illa carētia apprehensa vt ꝓueniens
ex actuali malicia ꝓprie volūtatis ē maxi
ma iter penas sēsus: q̄ꝛ q̄zuis dānati nō
appetāt videre deū ꝑꝑ amorē sue bonita
tis: tñ vehemētissime illō appetūt ꝓpter
desideriū ꝓprie delectatōis: eo q̄ credere
firmit̄ ꝯpellūtur ex illa visiōe maximam
delectatōez in videte cāri. Carētia. n. vi
sionis illi⁹ apprehēsa ut ex actuali malicia
ꝓprie volūtatis ꝓueniēs: maiorem pena
q̄z pena sensus. In ꝑuulis tñ mitior ē pe
na dāni. q̄ꝛ ipsā apphēdūt nō esse i eis cā
tā ex actuali malicia sue ꝓprie volūtatis.
Procurēt g° pctōres dum tp̄s ⁊ facultas
datur ad verā redire pniam: qm̄ vt tactū
ē in p̄cedētib⁹ irreꝑabilis erit iferni iactu
ra: i q̄no nō semel sufficit itroisse. Semel
q̄ppe dānat malos deus: semel sniaz irre
uocabilē ꝓfert. O q̄z amara erit illa dies
īmo illa hora qñ peccatrix aīa terrenū h°
corpus dereliquēs pñtabit̄ ēt iuita. ⁊ no
lens corā maiestate sūmi dei. suscipietq̄z
punitionē ⁊ penā delictoꝝ suoruz. Ideo
dico q̄ nō ē expectāda: sȝ potius timenda
dies illa. Ergo ꝯuertimini peccatores ⁊
agite penitentiaz: vt deus misereatur ve
stri: q ē benedictus i secula seculoꝝ: Am̄

Dñica i q̄nquagesiīua: de potentia dī
ꝓpter quā hūiliari debēt pc̄cōrum corda
vt ad penitentiam redeant. Sermo. 15.

Omnis plebs

vt vidit dedit laudem deo.
Habētur h̄ v̄ba. Luc. 18.
⁊ in euangelio pñtis dñice.
Ex miraculo ceci illuminati p̱ xp̄z: de q°
Luc. meminit i euāgelio hodierno: ꝯmo
ti fuere vniuersi q rē tā grandē uiderunt
magnificare oipotētē deū: cuius solius
v̄tute cecus ille potuit illumiari. Clamat
īquit euāgelista Iesu filij Dauid misere
re mei. Et ad uocē xp̄i. d. sibi. Respice fi
des tua: te saluū fecit: subito vidēdi bñfi
ciū obtinuit ⁊ accepit. Neq̄z alia vi s q̄z
creata diuīalis talē potuissȝ effectū ꝓducei
re. Iō admirātes illi q h° īspexerūt deuz
extollēdo laudabāt. Nos v̄o q nō soluz
h° vnū: sȝ tot dei miracula ⁊ videmus ⁊
audimus magi: s ac magis laudib⁹ eius
dēm⁹ īsistere. Qđ vtiq̄z plene exoluimus
cū ob ei⁹ reuerētiā timorē ꝑiter ⁊ amorez
pctā relinqm⁹ v̄tutibus ihērēdo. Et qm̄
ad id faciēdū satis efficax ē ꝯsideratio al
tissime potētie dī: idcirco i pñti sermōe đ
illa erim⁹ tractaturi: quaten⁹ illā ꝯmemo
rantes ad pniam reuertamur: ⁊ corde cū
puncti cum plebe pariter collaudemus i
mortalem deum. De cuius potentia tria
mysteria principalis ponimus ꝯtēplāda

Primum dicitur vniuersalitas.
Secundum qualitas.
Tertium claritas.

Qđ deus possit nō soluz oē possibile:
sȝ ēt oē ipossibile agēti creato: dūmō illđ
nō dicat iperfectionem. Capitulum. i.

P Rimū mysteriū ꝯtemplandū de
potentia dei dicitur vniuersalitas
In q̄no disputādum ē. Vtrū de
us sit op̄s. Et ꝓ ꝑte v̄a ⁊ affirmatiua est
ꝯfessio fidei. Nā i vtroq̄z symbolo patꝝ
s. ⁊ aplōꝝ deū oipotētē decātam⁹. Et h°
colligit̄ ex vtriusq̄z testamēti pagia. Vñ
Geñ. 17. dixit de⁹ ad Abrahā. Ego suz
deus oipotēs āmbula corā me. Et Geñ.
35. dixit de⁹ ad Iacob. Ego sū de⁹ op̄s
cresce ⁊ multiplicare. Et Geñ. 44. qñ
Iacob. remisit filios i egiptū. ait de⁹ me⁹
oipotens faciat cū vobis placabilem. Et
Exo. 15. O p̄s nomē ei⁹. Et Thobie. 13.
Nō ē ali⁹ de⁹ op̄s p̄ter eū. Et Iudith. 16.
Deus op̄s tradidit Holofernē i manus
femine ⁊ confudit eum. Et Job. 13. Ad
oipotētem loquar ⁊ disputare cū deo cu
pio. Et. 23: Deus molliuit cor meū ⁊ oi
potens conturbauit me. Et Hester. 13.
Mardoche⁹ orās dixit ad deū. Dñe rex
oipotēs i ditōe tua cūcta sūt posita: ⁊ nō ē
q possit r̄sistē volūtati tue. Et sapiēs Ecc.
p° Vnus ē altissim⁹ creator oiuz oipotēs
rex ⁊ metuendus nimis. Et Apoc. i. c.
Ego sum alpha ⁊ omega. principium ⁊
finis dicit dñs deus q ē ⁊ q erat ⁊ q vētu
rus ē oipotens. Et Apoc. 4. Clamabāt
q̄tuor aīalia. Scūs scūs scūs dñs deus oi
potēs: Et Apoc. 15. magna ⁊ mirabilia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ſunt oꝑa tua oṗs dñe deus. Et.io. An/
diui alterũ angelũ dicẽtẽ. Etiã dñe ds oi-
potẽs vera ⁊ iuſta ſũt iudicia tua. Sʒ
ꝯ hãc veritatẽ inſtari pōt tripliciť. pº.
q꞉ deꝰ nō pōt oẽ poſſibile. 2º. q꞉ nō pōt
quodlibet ipoſſibile. 3º q꞉ in deo nihil
ẽ defectibile. pº inſtať ꝙ deus nō ſit oi
potens: ex eo q꞉ nō pōt oẽ poſſibile. Naʒ
multa ſũt poſſibilia agẽti creato: vt poſſe
pati. poſſe currere. poſſe peccare. poſſe
mori. poſſe mentiri: que tñ nullo mō pōt
deꝰ. ergo nō ẽ oṗs. Ad hoc rñdet dñs.
Boñ. di. 42. primi. ꝙ ſm ph̃i ſniaʒ: que
dã ſũt que dicunt potẽtiã q̃ʒtũ ad moduʒ
dicẽdi. dicũt tñ ipotentia a ꝑte rei vt poſ/
ſe mori poſſe corrũpi. Nã ſi iterrogarem
aliquẽ qd magis eligeret. an potentiam
hr̃e moriendi: aut illa priuari. rñderet ꝓ
tinus magis velle potentia illa carere.
Propter hoc itelligendũ notandũ ẽ: ꝙ
quedã ſũt que poſſe ẽ potẽtie ſimpliciter
⁊ ꝑfecte: vt poſſe itelliger̃ diligere ⁊ oꝑa
ri. Quedã ſũt que poſſe ẽ potẽtie tñ iper
fecte: vt currere ⁊ ãbulare. Iſti. n. actus
dicunt ſimul actionẽ ⁊ paſſionẽ ſiue defe
ctũ in agente. Quedã que poſſe eſt ipo/
tentie ſimpliciter: vt priuationes: vt poſ
ſe peccare: poſſe mori: ⁊ huiuſmodi. Se/
cũdũ hoc itelligendũ ꝙ cũ potentia dei ſit
potentia ꝑfectiſſima: illa pōt deus per ſe
⁊ in ſe que ſũt potẽtie ſimpliciter vt itelli
gere ⁊ oꝑari. Illa vero que ſũt imꝑfecte
potẽtie pōt quidẽ nō in ſe: ſed ꝑ ſe poteſt
Ex hoc qd ẽ ibi ꝑfectionis i ſe nō pōt ꝓ
pter illud qđ ẽ ibi impotẽtie ⁊ imꝑfectõis
que i eo nō cadunt. Illa aũt que ſunt ſim
pliciter impotentie nec pōt in ſe nec ꝑ ſe.
Per ſe nō pōt: q꞉ nihil eſt a deo qđ non
ſit a deo ꝑ ſe ⁊ imediate. Hoc aũt qđ eſt
defectus nō pōt eſſe in deo nec a deo: q꞉
deus nō deficit i eſſendo nec in agendo.
Ideo Aug. vt recitat magiſter i tex. re/
mouet a deo: quattuor. ſ. mori. falli. mi/
ſerũ eẽ: ⁊ mentiri: quia iſta di ũt defectũ
ipſius hoĩs. Nã quadruplex eſt actus: ⁊
quadruplex ẽ potẽtia. Prima ẽ potẽtia
viuificatiua: ⁊ huius actus ẽ viuere: ⁊ ꝯ
hunc eſt defectus mori. Secunda eſt co
gnitiua cuiꝰ actus eſt noſcere: ⁊ ꝯtra hũc
eſt defectus falli. Tertia eſt potentia affe
ctiua: ⁊ huius actus ẽ velle ſiue amare et
delectari. ⁊ ꝯ hunc eſt miſerũ eſſe. Quar
ta eſt potentia oꝑatiua: ⁊ huius actus eſt
agere: ⁊ ꝯ hunc eſt vinci ⁊ ſuperari. Ex
his autem quattuor genera actuuʒ remo
uentur a deo: ſcilicet corporales ſiue in/
ſtrumentales: vt currere ⁊ ambulare: ac
tus culpabiles: vt peccare ⁊ mentiri: ac/
tus paſſiui: vt vinci ⁊ ſuperari: actus de
fectiui: vt mori ⁊ falli. Et tales actus ha
bent potentiam coniunctam defectui. Et
ſic patet ſolutio obiectionis prime. 2º
inſtatur ⁊ obijcitur: ꝙ deus non ſit omni
potens: quia non poteſt omne impoſſibi
le. Nam impoſſibile dicitur tripliciter:
vel ſecundum naturaʒ vt de ceco fieri vi
dentem. vel ſecundum tempus: vt te nō
fuiſſe ex quo fuiſti: vel ſecundum diſcipli
nam. vt idem eſſe nigrum ⁊ album. quia
omnis ſcientia ſupponit illud principiuʒ
ꝙ duo oppoſita non eſſe ſimul vera. Sʒ
deus non poteſt impoſſibile ſecundũ na
turam: quia vt dicit Aug. in libro de ve
ra innocentia. Deus ita eſt omnipotens
vt n nq̃ʒ rationi ſue inſtituta euellat. Et
idem Augu. ſuper Geñ. ad litteram.
Tam non poteſt deus facere contra na/
turam quam bonam inſtituit. q̃ʒ non pōt
facere contra voluntatem. Non poteſt
etiam deus facere impoſſibile ſecundum
tempus quia vt inouit Hiero. ad Euſto
chium. Cum cetera poſſit deus nō poteſt
de corrupta facere virginem. Quod dic
tum nō ẽ intelligendum: quin deꝰ poſſit
reparare clauſtra: ſed q꞉ que corrupta eſt
impoſſibile ẽ ñ fuiſſe corruptã. Item nō
poteſt deus impoſſibile ſecundum diſci/
plinam. ſ. vt duo oppoſita ſint ſimul i eo
dem ſubiecto: vt patet omnibus ſapienti
bus. ergo ſequitur ꝙ deus non ſit omni
potens. Reſpondet dñs Boñ. ꝙ nos
iudicamus aliquid impoſſibile quadru/
pliciter. Vno modo per limitationeʒ na
turalis potẽtie: vt virginẽ parere. Alio
modo ꝑ limitationem nature intellectiue
vt duo corꝑa eſſe ſimul in eodẽ loco: vel
idem corpus eſſe in diuerſis: vel maius
corpus eſſe in minori loco: que nullo mō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

poſſumus capere: cuꝫ noſtra imaginatio
ſēꝑ dicat oppoſituꝫ. Unde etiam quādo
deus ſic facit in ſacramēto altariſ neceſſe
ē vt rō ſupra ſe eleuet̄ ⁊ credat. 3° mō iu/
dicamus aliqd ipoſſibile ꝑꝑ ꝓportōꝫ ois
exñtie ſm oēm ꝯꝑatōꝫ. ſ. pricipij. medij
⁊ vltimi vt pteritū nō fuiſſe pteritū. O is
n. potētia q̄ itelligitur aliqd facere reſpiē
ens vel in rōne principij vel termini vel
vtroqꝫ modo. Unde deus pōt facere de
ente non ens ⁊ de nihilo aliqd: ⁊ de vno
aliud. Sꝫ nō pōt de vno ente facere non
ens: qꝛ hoc nullius ē potētie. Quarto
mō iudicamꝰ aliqd ipoſſibile ſm illuſtra
tionē Ꝟitatis eterne ⁊ ordinē diuie ſapie
Nā ꝙ duo oppoſita īſint eidē: ⁊ ſm ideꝫ
h° ipa Ꝟitaſ etna eo ipo ꝙ Ꝟitas ē īdicat
⁊ illuſtrat vt iudicetur ipoſſibile: ſic̄ duo
⁊ tria nō eē quinqꝫ. Qñ ergo dr̄ ꝙ deus
nō pōt quodlibet ipoſſibile: qꝛ nō pōt im
poſſibile ꝑ limitationē naturalis potētie.
Reſpondemꝰ ꝙ h° ē falſū ſicut expientia
docet i opibus miraculoꝝ. Et ad illd̓ qd̓
obijcitur ex dictis Aug. dicēdum ꝙ ē du
plex ordo nature ſpālis ⁊ generalis. Or
do nature ſpālis trāſmutari pōt ⁊ deſtrui
qꝛ pōt in alterā differētiā res relabi. Sꝫ
generalis nō ſic. Spālis ordo attenditur
ſm potentiaꝫ nature ſpālis. Generalis
ordo ſm potētiaꝫ obediētie q̄ ē generalis
Cōtra hūc ordinē nō faciat deꝰ: ſꝫ ꝯ aliū
Quia vt Aug. 19. li. de ci. dei. ait. Illud
ē vnicuiqꝫ rei naturale: qd̓ de ipſa facere
diſpoſuerit oipotētis volūtas. Et de h°
diffuſiꝰ dixi i ſermone de miraculis i qoe
Utrū potētia dei i miracula faciēdo ſit ꝯ̄
ria nature. Iō ſufficit nūc ꝯcludē ꝙ deꝰ
pōt omne ipoſſibile ſm limitationē natu
re: qꝛ potentia dei nō ē limitata. ſed infi/
nita: ⁊ iō ſupra naturā. 2° pōt deus qd̓
libet ipoſſibile ꝑ limitationē noſtre intel
ligentie: qꝛ potentia eius ſuꝑat nr̄am itel
ligētiam. Iō Baſilius dicit ⁊ Hilarius
Plura pōt deus facē q̄ꝫ itellectꝰ poſſit in
telligeř. Qd̓ paulꝰ ēt ad Eph. 3. ꝯfirmat
d. Potēs ē oia facere ſuꝑhabūdāter q̄ꝫ
petimus aut itelligimꝰ. Impoſſibile ve/
ro. 3° modo non pōt deus: qꝛ illud facere
eſt nihil facere. Et ideo cū ṗter nihil ſit:

deus non poteſt facere preteritum non fu
iſſe pteritū. Impoſſibile ēt quarto modo
nō pōt deꝰ: qꝛ illud eſſꝫ poſſe iordinatā ꝯ̄
ordinē ſapie ſue. Et qm̄ deꝰ ſic ē oipotēs
vt nihil poſſit niſi ꝙ ſuā potentiā deceat: ⁊
nō dcordinat ſapiam. Ideo h̄ ipoſſibilia
nō pōt. 3° iſtaꝛ̄ ꝙ deꝰ nō ſit oipotens: qꝛ i
eo nihil ē defectibile. Si potētia eſſet in
deo tūc eſſꝫ aliquod ipſectū. qꝛ ſꝫ Ar. 9.
meth. Qualibet potētia melior ē eiꝰ ac
tus: nā forma melior eſt materia: ⁊ actio
q̄ꝫ potētia actiua. Eſt. n. finis eius. Sed
nihil ē melius eo qd̓ ē in deo. ergo nulla
potētia ſibi erit attribuēda. Ad h° rñdet
Tho. ꝑte. i. q. 25. ꝙ duplex ē potētia acti
ua. ſ. ⁊ paſſiua. Pria ē principiū agendi
in aliud. Scd̓a ē principiū patiēdi ab alio
vt pꝫ. 5. meth. Potētia paſſiua nō eſt in
deo: ſꝫ actiua tm̄: eo ꝙ ſibi maxie ꝯpetit
eē pricipiū actiuū: ⁊ nullo mō pati. Ideo
ad auctoritatē Ar. dicēdū ē ꝙ qñ actꝰ ali
ud ē a potētia oꝫ ꝙ actꝰ ſit nobilior poten
tia. Sꝫ actio dei nō ē aliud a potētia eiꝰ:
ſꝫ ē vtrūqꝫ eēntia diuia. qꝛ ſm Augꝰ li°
de fide ad petrū: qcqd ē i deo ē ipſe deus.
Cōuēit igiř oipotētia ipſi deo ſm fidei ſā
cte ⁊ ſcripturaꝝ ſacrarum dogmata. Et
ideo inſtatie pretacte cum iam ſint ſolute
ei preiudicare non poſſunt.

Qualiter oipotentia dei eſt incōmuni
cabilis: ⁊ tamen ab illa dependet omnis
alia potentia: ⁊ ipſa nunq̄ꝫ deficiet ſed du
rabit in eternum. Capitulum ſecūdū.

ſ Ecūdū myſteriū ꝯtemplandum
de potentia dei dicitur qualitas.
In quo notabūtur tres eiꝰ quali
tates ſeu ꝯditōes. Pria dr̄ icōmunicabi
litas. Scd̓a principalitas. Tertia dr̄ du/
rabilitas. Pria qualitaſ ſeu ꝯditō po
tentie dei dr̄ icōmutabilitas. Nā lꝫ deꝰ
multa dederit tā āgelis q̄ꝫ hoibꝰ: tm̄ nūq̄ꝫ
cōicauit oipotentiā ſuā. Nam vt dicit. d.
Boñ. di. 14. tertij li. O ipotētia cōicari
nō pōt alicui creature: qꝛ ois creatura eo
ipſo ꝙ ex nihilo ē deficit a ſua ſtabilitate:
vñ nō exiſtit ꝑ ſeipſā deficit a ſūma ſim/
plicitate: vñ nō agit ꝑ ſe totā deficit a ſum
ma imēſitate. vñ diſtare pōt in ipa Ꝟtꝰ a
ſubſtātiā. ⁊ qm̄ ꝑ ſe ñ ſubſiſtit nec i ſe niſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

sustentet a diuina potentia: quoniaȝ non
pōt seipam sustinere. iō ipossibile ē ipsaȝ
esse oīpotentem. Rursus qm̄ ex seipa to
ta nō agit. nō pōt ī totam rei substantiam
τ iō non potest esse omnipotens cum nō
possit totum ꝑcedere. Postremo q꞉ uir
tus eius distat a substantia. tantum pōt
elongari ꝙ oio deficiet. un̄ nō potest ī oia
Sicut ergo soli deo conuenit sūma stabi
litas sūma simplicitas sūma imēsitas. sic
ēt oīpotentia que necessario requirit hec
tria. Sed dubium est de anima xp̄i. an ei
cōicata fuerit oīpotentia: quoniā videret
ꝙ sic ex verbis eius. Math. vlt. Data ē
mihi inquit omnis potestas in celo τ in
terra. Ubi gl. hoc non de coeterna prīs
deitate: sed de assumpta dicitur humani-
tate. Et iterum glo. super illud Luc. p°
Hic erit magnus. d. Non ꝙ ante ptuȝ
virginis magnꝰ non fuerit: sed quia po
tentiam quam dei filius naturaliter ha-
bet: homo ex tempore erat accepturus.
Uerūtamen Ric. de media villa in. 3.
dis. 14. concordans cum Boñ. ceterisqȝ
theologis dicit ꝙ anima xp̄i. nō est oīpo
tens: q꞉ oīpotentia includit actiuam potē
tiam infinitam intensiue. In anima aūt
xp̄i cum sit creatura nō est nec esse potest
actiua potentia infinita intensiue. q꞉ cum
vnūquodqȝ agat ſm ꝙ est in actu. τ patia
tur iq̄ȝtum ē in potentia: q̄ȝtum res habȝ
de actiua potentia tantum habet de actua
litate. Ergo potentia actiua infinita iclu
dit actualitatem ifinitam in habente illaȝ
potentiam. Actualitas auteȝ ifinita ī nul
la creatura esse pōt: q꞉ omnis actualitas
creature cum passibilitate permixta est.
Possumus tamen dicere ꝙ anime xp̄i
cōicata sit oīpotentia eo modo quo cōicat
ei nomen τ existentia deitatis: hoc ē per
cōicationem idiomatum: q꞉ hoc tum ha-
bet ex personali vnione. Sicut. n. possu
mus dicere ꝙ homo est deus: ita possu-
mus dicere ꝙ homo est omnipotens. Et
sic ītelliguntur glose superiꝰ allegate. ſȝ
s. illum modum loquendi quo idiomata
cōicantur. Secunda conditio seu qua
litas potentie dei dr̄ principalitas. Ipsa
n. vna sola principalis τ singularis ē po
tentia q̄ a nullo depēdet. a qua sunt oīs
alie. Un̄ xp̄s in euangelio Joh. 19. dixit
Pilato. Nō haberes ī me ptātem nisi ti
bi datū esseȝ desup. Et Paulus Ro. 13.
Nō est inqt potestas nisi a deo. Que v̄
ba ponūtur. 23. q. 1. c. Quid culpat. Iō
nihil pōt creatura nisi quod deus iubȝ ul
finit. Et tā diu potuerūt hoīes τ poterūt
dominari q̄ȝdiu sibi placuerit. Tertia cō
ditio diuine potentie dicitur durabilitas
Ipsa qdem est que semp durabit τ nō de
ficiet: Unde Daniel. 7. Ptās eius po-
testas eterna que nō auferetur: τ regnuȝ
eius qd̄ nō corrūpetur. Et reuera ita est
qm̄ omnia regna mūdi que potentissima
olim fuere ad nihilū deuenere de quibus
latiꝰ dicemꝰ cū tractabimꝰ d̄ ꝯtēptu mūdi
Qd̄ potentia dei cognosci potest per
creationem τ conseruationem rerum ac
per punitionem omnium malorum tam
angelorum q̄ȝ hominum. Caplm. 3.

t Ertium mysterium contēplādū
de potentia dei dicitur claritas.
Nā lȝ sit ifinita: tamen magnitu
do eius i triplici effectu nobis declarat.
Primus dicitur creationis. Scd̄s cō
seruatōis. Tertiꝰ punitōis. Primꝰ effe
ctus ī quo declarat nobis potentie dī ma
gnitudo dr̄ creatiōis. Nā totum hūc mū
dum ꝯstat eius v̄tute esse factum. Ipse
enim deus potentia sua cuncta creauit d̄
nihilo. in quo admirari cogimur ieffabi
lē potentiam eius. Nā si omnes phī oēs
viri docti: omnes huius seculi sapiētes:
omnes deniqȝ reges τ principes terre:
quotquot fuerunt vsqȝ in hanc horam: τ
quot sunt etiam τ quot erunt vsqȝ ad con
summationem mundi congregarentur
insimul: τ deliberarent siue contenderēt
de nouo in esse producere vnum mini-
mum flosculum campi: aut minimum v̄
miculum terre: vel pisciculum aque: aut
auicula celi: profecto laborarent in vanū
Et quis est qui creauit omnia: qui funda
uit terram: qui mari eam circundedit: q
condidit celos: solem τ lunam: τ cuncta
sidera que sunt in eis. qui angelos τ ho-
mines fecit ad beatitudinem ordinatos.
Nempe dei potentia. O magne deus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ibi nõ immerito loquit̃ Dauid ĩ ps. d.
Potẽs es tu ⁊ ꝟitas tua ĩ circuitu tuo.
Tu dñaris ptãti maris: motũ ãt fluctuũ
eius tu mitigas. Tui sunt celi: ⁊ tua ẽ ter
ra: orbẽ terre ⁊ plenitudinẽ eius: tu fũda
sti aqlonem ⁊ mare tu creasti. Secũdꝰ
effectus ĩ quo relucet potentia dei dr̃ con
seruatio. Nã vt inqt Greg. Cũcta in ni
chilum tenderent nisi manꝰ cõditoris cõ
seruaret. Que ꝟba ponũt in tex. a magi
stro di. 37. 2. li. Et sicut creaturas ĩ eẽ cõ
seruat: ita cũ vult illaꝝ ꝓprietates immu
tat. Ipsa eadẽ potentia dei diuisit mare
rubrũ ĩ diuisiões. Exo. 14. c. Ipsa fuit q̃
tot signa ondit pplo iudaico ĩ deserto. vt
pꝫ Exo. ĩ capitulis seqũtibus. Ipsa tẽ/
pauit ignẽ vt nõ vreret pueros positos ĩ
fornace babylonis. Daniel. 3. c. Ipsa d̃
niqꝫ supba potẽtia dei quoscũqꝫ miracu/
losos effectꝰ supnaturalr̃ ẽ opata. Ter
tius effectꝰ ĩ qͦ declarat̃ nobis magnitu
do diuine potentie dr̃ punitio. Puniuit
sp equidẽ qñ voluit deꝰ oẽs inimicos su
os ⁊ nullus vnq̃ꝫ inuentus ẽ q valuerit
se ab illo defendere. Nõ angeli: ñ hoies
q ꝯfitebãt ⁊ gl̃iabãt ĩ ꝟtute sua. Et q̃s an
gelos malos d̃ celo ẽpyreo ⁊ de illa deli/
ciosa hitatione priuatos oĩ btitudine exi/
re fecẽ. Potẽtia dei. Quis a terrestri pa
diso prios hoies q ĩpabãt auibꝰ celi pisci/
bus maris: ⁊ bestijs terre ad hãc vallẽ la
chrymaꝝ eiecit. Potentia dei. Quis gi
gãtes potẽtissimos ⁊ robustos submer/
sit ĩ aqs diluuij. Potentia dei. Quis tot
reges ⁊ tyrãnos: tot malos hoies crude
les ⁊ ipios: quot ĩ mũdo sepiꝰ fuer̃ vt Sẽ
nacherib. Pharao. Holofernes. An/
thiochꝰ. Nero. Domitianus. Julianꝰ.
Antoniꝰ. Seuerꝰ. Cesar. Põpeiꝰ. hã
nibal: ⁊ reliquos extermiauit d̃ tra. Po
tẽtia dei. Quis oẽs hoies mũdi stare co
get añ tribunal iudicãtis: rõnẽ d̃ suis opi
bꝰ reddituros. Potẽtia d̃i. O miseri mõ
tales. o ꝟmiculi. o ꝓsũptuosi pctõres: an
ꝯfiditis in viribꝰ vr̃is. An ignoratis q̃ꝫ
magna sit potẽtia dei nr̃i. Et cur illũ ꝯtẽ
nitis. Cur eiꝰ preceptis ñ obeditis. Cur
eiꝰ monitis ñ acqescitis. Cur a pctis q̃ si
bi displicẽt ñ abstinetis. Humiliamini ĩ

qt. Petrus. i. epl̃a. i. c. sub potẽti manu
dei vt vos exaltet: qm̃ q se hũiliat exalta/
bit̃: ⁊ q se exaltat hũiliabit̃. Ergo vt finis
sit huiꝰ ſmonis id agere vnusq̃sqꝫ dꝫ: vt
ꝯsiderata potẽtia dei reuertat̃ ad pñiaꝫ:
⁊ cũ plebe collaudet illũ q paratꝰ ẽ penitẽ
tibus liberalit̃ idulgere: cõcedẽs h̃ grãꝫ
⁊ ĩ futuro gl̃iam. ĩ q̃ vi. ⁊ re. d. p infinita
scl̃a scl̃oꝝ. Amẽ. Feria secũda pꝰ dñi
cã ĩ qnquagesima. de timore dei q ẽ effi/
cacissima medicina ad cõuertendũ pctõ/
res ad penitentiam. Sermo. 16.

OMnis plebs vt vi

o dit d̃dit laudẽ d̃o. Luc. 18.
hec ꝟba scribũt̃. Que dc̃a
sũt ĩ pcedẽtibꝰ mouere d̃bẽt
oium hoium corda ad deũ oĩpotentẽtem
vt illũ timeãt ⁊ vereãt̃. Qm̃ ãt paucissi/
mi sũt q eiꝰ timorẽ hũc sanctũ habeãt. Id
circo ĩ hͦ ſmone d̃ ĩpo erimꝰ trectaturi.
Ipse eteni deũ optime laudat q cũ vt de
cet timet ac colit. Nã vbi timor ẽ ibi ⁊ fu
ga mali siue pcti: qꝛ vt dicit Augu. sup
10. c. Joh. Timor ẽ fuga mali spiritualis
ne pdat hõ qd̃ amat. Vt igitur plenã de
ipso habeamus noticiam tria principalia
mysteria proponimus declaranda.
Primum dicitur ratio.
Secundum distinctio.
Tertium duratio.

Cur deus q summe bonꝰ ẽ ac totꝰ sua
uis ⁊ dulcis timeri debeat ⁊ possit a nob.

p Rimũ mysteriũ decla Cap. j.
randum dr̃ rõ. In quo disputã
dum est cur deus timeri debeat.
Nã videtur qbusdã id nullo pacto cõue
nire: eo q̃ obiectũ timoris ẽ malũ. Vnd̃
Ar. 2. rhetori. Illa inquit timemus ex q
bus nobis mala proueniunt. Sed deus
est summum bonum a quo non egrediũ
tur nisi bona ſm Dionysiuꝫ in li. de di.
no. ergo deus non potest esse timoris ob
iectũ. ⁊ per ꝯñs non erit timendus. Sꝫ
in ꝯtrium ẽ omnis scriptura que vt deuꝫ
timeamꝰ amplissime ꝯmendat ⁊ clamat.
Vñ Deut. 4. dei viuentis hec sũt ꝟba
ad Moysen. Congrega ad me populuꝫ
vt audiat sermones meos: ⁊ discat me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

timere omni tp̄e: Et ibidem. 6. c. Dn̄m
deum tuū timebis ⁊ illi soli seruies. Et io
sue. 23. Timete deū ⁊ seruite illi corde pfe
cto. Et. i. Regū. 12. Timete dn̄m ⁊ serui
te illi soli i v̄itate. Et Thobie. 4. Mul/
ta bona habebimus si timuerim⁹ deum.
Et Judith. 16. Qui timēt te magni erūt
apud te p oīa. Et Dauid ps. 2. Seruite
dn̄o i timor̄ Et ps. 5. Adorabo ad tēplū
scm̄ tuum i timore tuo. Et ps. 118. Con
fige timore tuo carnes meas. Et sapi/
piēs Ecc. p°. Timor dn̄i gloria: ⁊ gloria
tio ⁊ leticia ⁊ corona exulatōis. Et ibidē
Timēt deū bn̄ erit i extremis: ⁊ i die de
functionis sue bn̄dicet̄. Et iterū ibi. Ini
tium sapiētie timor dn̄i. Et. 2. c. Fili. ac/
cedens ad seruitutē dei. sta in iusticia ⁊ ti
more. Et. c. x. Gloria diuitū honoratorū
⁊ pauperum timor dei ē. Et. 9. Da locum
timori altissimi: q2 oīs sapiētia timor dn̄i
Et. 23. Nihil melius q̄z timor. dei. Et.
25. Beatus vir cui datum est habere ti/
morem domini. Et Prouer. 14. Timor
domini fons vite vt declinet quis a ruia
mortis. Et. 24. Time deum fili mi ⁊ re
gem. Et Malachie. p°. Si ego dn̄s ubi
timor meus. Et Nee. 5. Quare nō am
bulatis in timore dn̄i. Et Hiere. x. Nō
ē sil̄is tui dn̄e. magn⁹ tu ⁊ magnū nom̄
tuū i fortitudine. quis nō timebit te o rex
gentium. Et Michee: 6. Saluus erit oi
bus timentibus nomē tuū. Et. 2. Cor.
5. Scientes timorez domini hoībus sua
demus. Et xp̄s Math. x. Eum timete q
habet ptātem corpus ⁊ aīam perdere in
gehennam. Et propter hec omnia Job.
Apoc. 14 ait. Vidi alterum angeluz uo
lantem per medium celum hn̄tem euan
gelium eternum vt euangelizaret sedēti
bus super terram ⁊ super oēm gentē tri
bum ⁊ linguam ⁊ populum dicens ma/
gna voce. Timete deum ⁊ date illi gl̄iaz
⁊ honorem. Ex his auctoritatibus appz
q̄ deus ē timendus. Et p solutōe obie/
ctionis facte notandum est s̄m Tho.
2. 2. q. 16. q̄ timor duplex obiectum habē
potest: quorum vnum est ipm̄ maluz qd̄
homo refugit. Aliud autē est illud a quo
malum puenire potest. Primo modo
deus qui est ipa bonitas obiectum timo
ris esse non potest. Secundo autem
modo potest esse obiectum timoris inq̄z
tum ab ipso vel per comparationem ad
ipum nobis potest aliquid malum imine
re. Ab ipo quidez potest iminere maluz
pene: quod nō est simpliciter: sed secūdū
quid bonum autem simpliciter: cum bo/
num dicatur in ordine ad finem: malum
autem importat huius ordinis priuatōez
Illud autem est maluz simpliciter quod
excludit ordinem a fine vltimo: quod est
malum culpe. malū āt pene est quidē ma
lum inq̄ztum priuat aliquod particulari/
ter. est tamen bonum simpliciter inq̄ztuz
dependet ab ordine vltimi finis. Per
comparationem autem ad deum potest
nobis malum culpe prouenire si ab eo se
paremur. Ideo dicere possum⁹ q̄ tripli
ci ratione deus merito sit timendus a no
bis ⁊ ab omnibus hoībus. Prio rōe
sepationis. 2° rōne flagellationis. 3° rōe
damnationis. Primo timēdus ē de⁹
ratione sepationis q2 licz ipse sit bonus:
grande tamen malum est ipsi anime cuz
ppter suaz culpam ab illo separatur: ma
ius etenim malum est p culpam separari
a deo q̄z sine illa omnes atrocissimas pe
nas sustinere. Unde Ansel. in li. desimi
litudinibus ait. Si hic cernerem peccati
pudorem ⁊ ibi inferni horrorez ⁊ necessa
rio vni eoruz haberē imergi prius me in
ifernū mergerē q̄z in me peccatū dimitte
rez. mallez enim purus ⁊ inocens gehen
nam intrare q̄z sorde pollutus ⁊ sorde in
dutus celestia regna tenere. hec ille. Et
nimirum ita est quod omne dannum in/
comparabile est seperationi ab ipso deo.
Quod considerans Dauit post com/
missionem peccati dicebant. Fuerunt
mihi lachrime mee panes die ac nocte dū
dicitur mihi quotidie vbi est deus tuus.
Cognoscebat se quippe a deo separatum
⁊ dolebat considerabat damnum ⁊ trista
batur: audiebat suaz consciam sibi dicen
tem. Vbi est deus. Vbi fons omnis bo
ni. Vbi q te creauit vt sui pticipē i et̄na
gloria faceret. ⁊ tunc amarissime flebat.
Heu me q2 pdidi illū: pdidi inquā q̄n p

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pctm̄ ab illo discessi ⁊ me sponte sua gr̄a priuaui. O flēdū malū. o dolendū dānū pdidisse deū. O peccatrix. o vana creatura cur peccare nō times: q̄n certissima eē potes p pctm̄ priuari deo. Times pdere tpalia hec ⁊ caduca bona: cur nō times pdere deū celi. Timēdus ē itaqȝ vt dictū ē deꝰ ne p pctm̄ aīa sepet̄ ab illo. Scd̄o timendus ē deꝰ rōe flagellationis. Ipse eñ gdē ē qui ⁊ sepe ⁊ multipliciter pp peccata pctōres flagellat. Multa inq̄t ps. flagella pctōris. Ab illis aūt nullus vt i superiori s̄mone tractatū ē se defendere valet. Nō valuit se defēdere Sēnacherib cū centū octuagitaqnqȝ milibꝰ armatoꝝ. q̄n vna nocte angelus dn̄i oēs illos itere mit. ⁊ filij ipsiꝰ Sēnacherib iudicio dei pcusserūt cū gladio: ⁊ itersecerūt i tēplo: vt dr̄. 4. Regū. 19. c. Nō valuit se defēdere Antiochus cū oī potentatu suo quē supbia repletū ignē spirantē i iudeos manus dei horribili plaga pcussit ⁊ d' curru cecidit. Isqȝ q sibi videbat̄ ēt fluctibus maris impare supra hūanū modū superbia repletus: ⁊ mōtiū altitudines i statera appēdere humiliatꝰ ad terrā i gestatorio portabat̄. manifestā dei virtutē in semetipso contestans: ita vt de corpe impij vermes scaturirent: ac viuentes i doloribus carnes eius effluerent: odore ēt illiꝰ ac fetore exercitus grauaret̄. Et q paulo ante sidera celi tāgere arbitrabat̄: euȝ nemo poterat ppter intolerantiā fetoris pōtare. In dolorībꝰ etiā suis dicebat. Iustum ē subditū eē: deo ⁊ mortalem nō paria sentire de deo. Igit̄ homicida ⁊ blasphemus pessime pcussus: ⁊ vt ipse alios tractauerat pegre i mōtibꝰ miserabili obitu vita defūctꝰ ē: vt habet̄. 2. Machab. 9. Nō valuit se defendē ꝯ deū Herodes agrippa cū suis delitijs: d' quo refert Eusebiꝰ in. 2. eccle. historie li. ⁊ Iosephꝰ. 9. li. antiq̄tatū. ꝙ cū regnasset tribꝰ ānis i imperio iudeoꝝ venit Cesareā ciuitatē que prius Turris strabōis appellabat̄: vbi i honorē Cesaris spectacula oibus edidit. Ad quā ciuitatē maxima nobiliū ciuiūqȝ multitudo cōuenerat. Scd̄a vero spectaculorum die indutus veste fulgenti mirabilit̄ auro ⁊ argento cōtexta: icipiente die pcedit ad theatrū: vbi cū primos solis radios argentee vestis gremio suscepisset repcussio splēdoris duplicatā spectantibꝰ lucē fulgor metalli vibrātis effudit: ita vt ītuentibꝰ pstringeret aciē terroris aspectꝰ. ⁊ p hoc plus aliquid de eo q̄ȝ humana natura ē artifex arrogātia mētiret̄. Ilico ergo adulātis vulgi ꝯcrepant voces honorē sonātes hic atqȝ illinc deū acclamāt. Post paululū ipo mortiferaȝ cord' passionē suscipiēs ⁊ vehemēter vteri dolore pcussus cū festinatiōe a suis ad regalia portat̄. quos ipse respiciens dicebat. Heu ego vester deꝰ ducor ad mōtē. Pꝰ q̄nqȝ ipo dies nimio vētris dolore cōfectꝰ vita priuatꝰ ē. Quid dicā d' Herode ascalonita. Quid d' Diocletiano ⁊ Mariano. Quid d' Domiciāo. Quid de Herode. Quid deniqȝ d' oibꝰ presūptuosis ⁊ arrogātibꝰ pctōribꝰ quos dei manꝰ humiliauit. Lōgū certe eēt singuloꝝ exēpla recēsere. Idcirco nullus i se ipso cōfidere dȝ. nō i delicijs nō in pulchritudine: nō i fortitudine: nō i dn̄io. n̄ vtiqȝ i quocūqȝ tpali psidio. Ab oibꝰ tim̄dꝰ ē deꝰ: q2 pōt oēs ēt tpaliter aspa disciplina castigare. Tertia rō q̄re timēdꝰ ē deꝰ dr̄ dānatōis. Ipse nāqȝ vt diximꝰ in supiorībꝰ dānabit iniquos etnis ignibꝰ cruciādos. Et lȝ dānatio iiquoꝝ mala sit eis quos affligit: verūtn̄ bōa ē iq̄ȝtū pueniṫ a iusticia di ordiata ad malos puniendos. Iō vt rōes ptacte bn̄ cōcludūt: deꝰ merito ē a nobis timēdꝰ. De ml'tiplicitiōe ⁊ sufficiētia eiꝰ ⁊ q̄lit̄ pōt hō i tiōre d'ficere aut psicē peccare l' mereri. Cap. 2.

ſ Ecūdū mysteriū d'clarādū dr̄ distinctio. Vt. n. colligit̄ ex dictis mgr̄i i. 3. di. 34. triplex tiōr pōt distigui. primꝰ dr̄ natural'. 2ꝰ vitiosus. 3ꝰ dr̄ ꝟtuosus. Primꝰ timor dr̄ natural'. q orit̄ ab ipsa natura: q° q̄libet timet naturaliter quelibet ꝯria atqȝ nociua. Qui timor n̄ ē meritoriꝰ nec d'meritoriꝰ. Hic timor fuit i xp̄o d' q° dr̄ Math. 26. Cepit ih̄s pauere ⁊ tedere ⁊ mestus eē. Secundus timor dicitur vitiosus: qui nascit̄ a cōcupiscentia. ⁊ hoc dupliciter: q2 aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

a ꝯcupiscentia sui. aut a ꝯcupiscentia suo
rū. Si a ꝯcupiscētia sui: dr̄ timor hūanus
si a ꝯcupiscētia suoꝝ: vocatur timor mun
danus. Timor hūanus ē cum aliquis ti-
met plus debito corpori suo. hic ꝓhibet
Math. 10. ex verbo xpi. d. Nolite timer̄
eos q occidūt corpꝰ. et Jo. 12. Qui amat
aiam suā ꝑdet eā. Et sumit ibi aia ꝓ vita
sicut ēt sumit Math. 2. Joh. 10. ⁊ in ple
risq; scripture sacre locis. Pro hᵒ timor̄
cohibēdo. d. Jo. Crisoꝰ. xi. q. 3. c. No-
lite timere. Nolite timere eos q occidunt
corpꝰ: ne forte ꝑꝑ timorē mortis n̄ libere
dicatis que audistis. Jō nō excusantur q
ꝟitatē quā ꝑ̄dicare tenētur tacēt timore
deuicti. Nō excusatur Petrus q tali tio
re negauit dn̄m xpm. Nō excusātar dēi
q; q peccāt ꝑꝑ timorē alicuius ꝑsonal' no
cumēti: qꝛ vt dicit Aug. i li. de ci. di ⁊ po
nitur. 32. q. 5. c. ita ne. Potius dʒ quis q̄
libet mala tollerare q̄ʒ malo ꝯsentire. Et
de hoc dr̄. 31. q. 2. c. Lotarius. Nec ēt oc
cisores corporis sūt timēdi ꝯ̄ iusticiaʒ ho
mines ipellētes. Sūt de hoc exēpla mar
tyrū ⁊ ꝟginum alioꝝq; amicoꝝ dei qui
potius mori elegerunt q̄ʒ negare xpʒ aut
facere cōtra bonos mores. Sic Susāna
passa est potius falso crīe accusari: condē
nariq; ad mortē q̄ʒ libidinosis senibus i
adulterio cōsentir̄: vt hētur Daniel'. 13.
c. Sic sancta illa vidua tp̄re Antiochi pe
legit cū septē filijs quos ipa ad martyruʒ
monuit ⁊ iduxit crudeliter vitā finire q̄ʒ
cōtra legem carnes māducare porcinas.
Sic Catherina: sic Lucia: sic Cecilia: sic
Agnes: sic relique tm̄ virgines magis
elegerūt ad mortem tendere: q̄ʒ a suo spō
so xpo viuētes discedere. O nequā ⁊ s̄b
dola excusatio eoꝝ qui mortaliter peccāt
asserentes id facere ꝓpter humanū timo
rē. Nūqd cū dei adiutorio nō pōt a volē
tibus supari. Eiusdē quippe nature cuiꝰ
⁊ nos sumus fuerūt sancti ⁊ scē i qbꝰ hu
manus timor locuʒ nō habuit. Est ali
us timor q dr̄ mūdanus: qui nascit a con
cupiscētia suorum. Et est qn̄ aliqs nimis
timet de rebꝰ suis quo fit vt magis qs ue
lit ꝑdere deū q̄ʒ hec mūdi alia bona. Jste
timor fuit i iudeis cū occiderūt xpm. Di

cebant. n. vt scribit. Jo. 12. Si dimitti
mus eū sic oēs credēt in eum ⁊ venien
romani ⁊ tollēt locū nr̄m ⁊ gētez. Ter
tius timor dr̄ virtuosus q nascitur a gr̄a.
Et si a gr̄a gratis data dr̄ timor seruilis.
Si a gr̄a incheata dr̄ timor initialis. Si
a gr̄a ꝯsumata dr̄ timor filialis. Timor s̄
uilis: ē vt ait Aug. cū ꝑꝑ timorē gehēne
homo abstinet a pc̄ ō. Et de hoc timore
dicit. d. Bon̄. di. 34. tertij li. ꝙ est donū
spūs sancti. qꝛ vt dicit Augꝰ. quē allegat
magister in lr̄a. Bonus est timor seruil'
⁊ vtilis ꝑ quē fit paulatim consuetudo iu
sticie. Jnsup sicut donuʒ dei ē nosse siue
credere penas futuras pro eo ꝙ ē ibi que
dā cordis illuminatio ⁊ directio: sic donū
dei ē illas penas eternas refugere ⁊ time
re ꝓp: eo ꝙ ex tali dono ē quedā cōdis illu
minatio ⁊ fluxus ꝯcupiscentialis restric-
tio: ⁊ i hoc quedā rectificatio. Sʒ pos-
set aliqs contra hoc obijcere sic. Omne
donū spūs sancti pōt stare cū spū sancto:
qꝛ spūs sanctus nō repugnat suis donis
sʒ qn̄ spūs sanctꝰ ifunditur: tūc timor ser
uilis expellitur. sicut dicit Aug. quē ma
gister allegat in textu. Ergo timor seruil'
nō ē donū spūs sancti. Rn̄det. d. Bon̄.
ꝙ dona spūs sancti sūt in multiplici diffe
rentia. Quoddā nāq; donum ē a spū sā
cto sʒ nō cum spū sancto: qꝛ ꝑ̄parat ad spi
ritū salutis. ⁊ tale donū ē timor seruilis.
Qddā donū ē a spū sctō: ⁊ cū spū scō: qꝛ
ꝑ ipsū ꝯsecrat hitaculū spūs sancti. sicut ē
donū charitatis. Quoddā ꝟo ē donū qd̄
ē a spū sancto ⁊ aliqn̄ cū spū sancto. ⁊ ali-
qn̄ sin̄ spū sancto: sicut donū qd̄ ē ad spūs
sancti manifestationē: ⁊ ē ordinatum nō
solum ad propriaʒ: sed etiam ad alienam
vtilitatem. sicut donuʒ prophetie ⁊ donū
scientie: que aliquando in bonis: aliquā
do in malis reperiri habēt. Cuʒ ergo dr̄
ꝙ donū spūs sancti cōpatitur secum spm̄
scm̄. dicēdum ꝙ istud hʒ instantiam i ho
dono: quod ordinatur ad habitationem
spiritui sancto preparandum. Est aliꝰ
timor ꝓueniēs a gratia incheata qui dr̄
initialis: qui ē cuʒ perfecta caritate: quia
per hunc timorem timet puniri aliquis
⁊ timet a deo separari quem iam amat. sʒ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

timoꝛ ſeꝑationis pꝛincipalioꝛ ē. Aliuſ ē
timoꝛ filialis q eſt cū caritate perfecta: q°
qs cauet offenſa patris celeſtis: ſicut bo/
n⁹ fili⁹: et ſi ſciret ex illa offēſa nihil ma
li ſibi accidere. Sꝫ vtinā hoīes munda/
no ⁊ humano timoꝛe poſtpoſito modicū
de illo ſeruili timoꝛe tenerent. Sed veh
mundo a ſcādalis: qꝛ non ē timoꝛ dei an
te oculos hominum: nō filialis: nō initia
lis: nō vtiqꝫ ſeruilis. Perpetrant qꝓpe
mala letantes ⁊ gloꝛiantes: ridentes: et
ꝑuipēdētes terribilia iudicia dei. Quis
aiūt hodie populi pctōꝛes poterit nos of/
fendere. Quid nobis mali aut nocumē
ti pōt euenire. Et ſi quando audiunt pec
catoꝛes cōminantē irā ⁊ indignationem
dei. videt̄ eis audire inſōnium aut fabu
lā. O fatuitas repꝛehenſibilis. o pꝛeſūp
tio deteſtabilis nō timere deū. Nā in di
luuio periere gigantes: eo ꝙ deum time
re noluerunt. De vſu timoꝛis qui ē i
pr̄ia. q dr̄ timoꝛ reuerentialis. Caplꝫ. 3.

t Ertiū myſteriū declarādū dicit̄
duratio. Videndū nāqꝫ ē ſi in
pr̄ia vbi ſci viuunt i ꝑpetua pa/
ce quiete ſecuritate ⁊ leticia: erit aliqs ti/
moꝛ dei. Et hoc ꝓpter verba ꝓphe. d.
Timoꝛ dn̄i ſcūs ꝑmanet in. ſ. ſ. Et omiſ
ſis obiectiōib⁹ audiēda ē ſnia. d. Boñ.
q pꝛefata. 24. di. 3. li. dicit ꝙ timoꝛis ē fa
cere tria. videlicꝫ. Penā vt fugiat. Of/
fenſſionē vt ipſā caueat. Maieſtatē ſum
mā vt illi ſubiaceat. exibeat debitā reue/
rentiā. Et ſm̄ hoc triplex ē doni timoꝛis
vſus. Vnus timoꝛ ē qui pꝛincipaliter re/
ſpicit penā. ⁊ iſte ē ſuilis: vt ſupi⁹ dictū
ē. Alius vero q vnū oculū hꝫ ad penā:
ſꝫ tn̄ pꝛincipalioꝛē hꝫ ad offenſam vitan/
dā. Et hic eſt initialis. Tertius āt q vnū
oculū hꝫ reſpectu offenſe vitāde: aliū re/
ſpectu reuerētie exhibēde. Et hic ē filia/
lis. Cuius ⁊ſi vſus ſit i refugiēdo vt ſe/
paret a deo: excellētioꝛ tn̄ ⁊ magis pꝛeci
puus vſus ē i reuerēdo deū: ⁊ i reſiliēdo
a ſūma maieſtate ꝑ ꝓpꝛiā pꝛauitatē. Et
hic qdē vſuſ fuit i xpo: d' quo dr̄. Eſa. xi.
Regeſcet ſuꝑ eū ſpūs timoꝛis dn̄i. Et ē i
ſcis angelis: ⁊ erit i oīb⁹ beatis: q ēt no/
minari pōt timoꝛ reuerētialis. Et qꝫtuꝫ
ad iſtum oculum ⁊ vſum manet donum
timoꝛis in patria. Quantum vero ad
alios inferioꝛes tollitur: quia iſti compe
tunt ei ſm̄ ſtatum imperfectionis. qꝛ ve
ro remanet ei vſus pꝛincipalis. hinc ē ꝙ
nō dicit̄ euacuari: ſꝫ magis ꝑfici ⁊ ſalua/
ri. h' Boñ. Ergo vt inqt ps. Btūs vir
qui timet dn̄ꝫ: qꝛ timoꝛ dn̄i expellit pctm̄.
Ecc. p°. c. Et qui timent dn̄m pꝛeꝑabūt
coꝛda ſua: ⁊ i ꝯſpectu illius ſanctificabūt
animas ſuas. Ecc. 2. c. Et q timet deum
faciet bona. Ecc. 15. c. Et vt Hiero. in/
quit in eplīs. Timoꝛ virtutū cuſtos ē ſe/
curitas ad lapſum facilis. Ergo ꝓcuret
vnuſquiſqꝫ timere deū: vt ſic illuꝫ collau
det ⁊ benedicat q timentibus ſe largitur
i pn̄ti grām ⁊ i futuro gl'iā: i qua oēs ſci
exhibebūt ei cū gaudio timoꝛē ⁊ reueren
tiā ꝑ infinita ſecula ſeculoꝛum. Amen.

Feria tertia poſt dn̄icā in quinquage
ſima. de ieiunio. ad quod penitentes de/
bent animari. Sermo. 17.

c Onuertimini
ad me in toto coꝛde veſtro
i ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu.
Dei viuētis ad peccatoꝛes
verba ſunt iſta originalit' Iohe. 2. c. Pro
pe iam eſt ſancte quadrageſime deuotiſ/
ſimum tempus in quo ſancta mater eccle
ſia cunctos fideles inducit ad pniā: hō
taturqꝫ maxime vt cōmiſſas culpas ieiu
nando abluant ⁊ expurgent. Verūtamē
vt Hiero. d. ad palmachiū ⁊ Occeanū.
Quoꝝ de⁹ venter eſt cultum nolūt ama/
re ieiunium. Sunt nonnulli qui ieiunia
ſpernunt: ieiunare nolunt: irrident ieiu
nantes: ⁊ qd' hiſ deteri⁹ ē de ieiunio falſa
ꝑdicāt ⁊ loquunt̄. Aiunt. n. ad nihil foꝛe
vtile ieiuniū: neqꝫ deo gratū ſtomachum
affligere fame: abſtinereqꝫ a cibis quos
deus creauit ad vtendum. neqꝫ ſapiētis
ē: aut boni viri eē dicunt: vt ſe fame ma
cerādo coꝛp⁹ velit ꝑimere āte tps: Qua
ꝓpter i hoc ſmone de ieiunij laudibus
verba facere arbitrat⁹ ſū ꝑutile ac neceſ/
ſariū. Nā ad illud per os ꝓphe Iohelis
inuitat nos ſpiritus ſāct⁹. vt pꝫ i verbis
pꝛemiſſis in themathe. In quib⁹ de ieiu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

nio tria myſteria, ꝑponimus ↄtēplanda.
Primum dicitur diſtinctio.
Secundum inſtitutio.
Tertium commendatio.

De multiplici ieiunio: ⁊ quid eſt ieiu/
niuꝫ: prout eſt pars penitentie ſiue actus
ſatiſſfactionis. Capm pm

p Rimū myſteriū ↄtemplandum
de ieiunio dr̄ diſtinctio. Ut eniꝫ
pōt colligi ex dictiſ Alex. i. 4. vo
lumine ſūme. ⁊ Ric. i. 4. di. 15. triplex ē
ieiuniū. Primū dr̄ naturale. Scdm ge/
nerale. Tertiū ſpāle. Primū ē ieiuniū
naturale: cū quis nō comedit i nocte nec
mane cum ſtatim ſurgit de lecto: nec i lo/
co aut tpe quo edere n̄ licꝫ niſi vrgēte ne
ceſſitate. Tale ieiuniū nō ē meritoriū: qꝛ
i his que ſūt a natura nec laudamur nec
vituꝑamur: vt pꝫ ex. 2. ethi. Scdꝫ ē ie
iuniū generale. qn̄. ſ. abſtinemꝰ a pctis ⁊
ab offēſione dei. Et de hº iqt Augꝰ. ſuꝑ
Joh. ⁊ ponit̄ de ↄſe. di. 5. c. Jeiunium.
Jeiuniū magnū ⁊ generale eſt abſtinere
ab iniqtatibꝰ ⁊ ab illicitis voluptatibꝰ ſe/
culi. Et de hoc loqt̄ Pius papa. de ↄſe.
di. 5. c. nihil. d. Nihil ꝓdeſt hoī ieiunar̄
⁊ orare ⁊ alia bona religionis agere niſi
mēs ab iniqtate: ⁊ ab obtrectatōibꝰ ligua
cohibeat̄. Glo. vo ſuꝑ. d. c. i vbo pro/
deſt. dicit ad vitā etnaꝫ. vt de pe. di. 2. c.
Opponit̄. c. Si qs āt. Tamē ⁊ nos dcla
rauimꝰ ad qd valēt bona oꝑa i pctō mor
tali facta. De ieiunio ēt iſto generali Am
bro. i omel̄. di. 86. ſic loqt̄. Quid ꝓdeſt
ieiunare viſceribꝰ ⁊ luxuriari venatibꝰ.
abſtinere a cibis ⁊ errare pctis. An puta
tis illum ieiunare frēs q prio diluculo n̄
ad eccl̄iaꝫ vigilat: nō beatoꝝ martyꝝ ſcā
loca ꝑquirit: ſꝫ ſurgēs cōuocat ſeruulos
diſponit retia: canes ↄducit: ſaltꝰ ſiluaſqꝫ
ꝑluſtrat. De hoc ſiqdē ſic loqtur Greg.
i omel̄. quadrageſime. Jn caſſū caro at/
terit̄: ſi a prauis voluptatibꝰ animus nō
refrenat̄. Hiero. ēt de hoc ſic ſcribit. tūc
ꝑclara ē apud deū abſtinētia corꝑis: cum
animus ieiunat a vitijs. Tertium eſt ie
iuniuꝫ ſpāle. qd ſic Alex. diffinit in. 4. ſū
me. Jeiuniū ē abſtinētia a cibo ⁊ potu: ſꝫ
formā eccleſie ituitu ſatiſſfaciendi: vel vi
tandi peccatū: vel aggredi vitā eternam
Ex qua diffinitōe hētur ꝙ materiale i ie
iunio ē abſtinere a cibo ⁊ potu: ſꝫ formā
eccleſie. Formale vo vt id bono animo
⁊ recta itentione fiat. Propterea ieiunā
tes cū itentione corrupta ⁊ vitioſa ⁊ depra
uata dānant̄ a xp̄o qui ait Math. 6. c. cū
ieiunatis nolite fiēi ſicut hypocrite triſtes
exterminant enim facies ſuas vt ap. ho.
ie. Amen dico vobis: qꝛ receperunt mer
cedem ſua. Tu. a. cū ie. vn. ca. tu. ⁊. f. t.
la. ne. vi. ho. ie. ſꝫ. p. t. q ē i ab. et. p. t. q.
vi. i ab. red. ti. Jeiuniū ergo hypocrita
rū iſructuoſū ē: qꝛ deficit i eo rō formalis
virtuoſi ieiunij. Jeiunātes vo cū inten
tione recta ad reprimēda vitia carnis: ⁊
ad ſatiſſfaciendum deo virtuoſe facere cō
probātur. qm̄ ſm Tho. 2. 2. q. 147. Ab/
ſtinentia hoc mō cōſiderata ē ꝑs ſubiecti
ua temꝑantie: hꝫ ⁊ rationem timoris.

De inſtitutiōe ieiunij quadrageſiima
lis: ⁊ quatuor temporum aliorumqꝫ ie/
iuniorum. Capm. 2m.

ſ Ecunduꝫ myſterium principale
dr̄ iſtituto. Poſſumus. n. diſtin
guere triplex ieiuniuꝫ ab eccleſia
iſtitutum. vꝫ. Primum dicitur qua
drageſimale. Secundum temporale.
Tertium particulare. Primum
eſt ieiunium quadrageſimale quod con
grue inſtitutum eſt adhuc triplici ratio/
ne. primo ratione temporis. ſecundo nu
meri. tertio termini. Primo quidem
ratione temporis quadrageſimale. ieiu/
nium eſt conuenienter tempore veris in
ſtitutum. primo ratione tranſgreſſionis
primorum parentum qui peccarunt i ve
re ſm Alex. in. 2. volumine ſūme. Et
ſi diceret̄ vn̄ ꝓbari poſſet ꝙ tp̄s vis fu
it illd in qº peccauit Adā. Ego rn̄deo ꝙ
hº colligi pōt ex quadā hiſtoria quā memi
ni me legiſſe Rome i quodā Jſidori eth.
li. 8. exn̄te in bibliotheca de ara celi. Qd
ideo dico qꝛ in alijs libris eiuſdem Jſi/
dori hoc nō viderim. Dicit̄ ergo ibi. ꝙ
poſt aſcenſionem dn̄i ſaluatoris apl̄i oc/
cupati in predicatione euāgelij nihil d ob
ſeruantia paſce. qua. ſ. die celebrari debe
ret tradere, potuerunt. Cuꝫ vo ipi ex hº

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mundo transissent p vniuersū orbem di
uersa itroducta fuere ieiunia: ꝛ ois Gal
lia vnū diē anni. i. octauo cal'. aprilis pas
ca tenebat. Orientales vo sicut historia
Eusebij cesariensis narrat. quocūqꝫ die
mēsis martij luna. 14. venisset pasca cele
brabāt. In italia āt alij plenos quadragi
ta dies ieiunabāt. Alij viginti. Alij dice
bant octo dies i qbus mundus cōcludit
sibi sufficere ieiunare. Alij qꝛ dn̄s q̄dra
ginta dies ieiunasset: alij quadragita ho
ras abstinere deberent. Cū he tales ob/
seruationes p singulas ꝓuincias tenerē
tur: Rome meror erat sacerdotibus: vt
vbi erat vna fides dissonarent ieiunia.
Tunc papa victor Romane vrbis eps
dixerit vt daret auctoritatē ad Theophi
lū Cesaree Palestine epm qꝛ tūc i hiero
solyma eccl'ia metropolis dicebatur: vt i
de pascal' ordinatio ꝓueniret: vbi xp̄s in
carne fuisset versatus. Accepta itaqꝫ au/
ctoritate Theophilus tm̄ opus sibi iniun
ctum cōsiderās nō solū sue patrie:, sed ꝛ
aliaꝝ ꝓuinciaꝝ q̄ꝫplures ep̄os ꝛ viros
sapiētes ad cōciliū cōuocauit. Cunqꝫ grā
dis illa multitudo eruditissimoꝝ viroꝝ
fuisset i vnū collecta ꝓtulit Theophilus
ep̄s auctoritatē ad se directā: ꝛ qd' erat si
bi iniunctū patefecit. Tunc pariter oēs
illi viri docti dixerūt. Primū nobis dic
qd a nobis petis. Theophilus dixit eis.
Quē diē primū creditis i mūdo creatū.
Et cōcordarunt oēs de dn̄ico. Theophi
lus ep̄s dixit. Quō hoc ꝓbare potestis.
Rn̄derūt illi. Ex auc̄itate diuine scriptu
re que ait. Factū ē mane ꝛ vespere dies
prim⁹. deide. 2. deide. 4. 5. 6. ꝛ septim⁹
i quo geuit de⁹ ab oi ope suo. quē diē sab
batū appellauit. Cū ergo sabbatuꝫ dies
sit nouissim⁹: qs pōt eē prior nisi dn̄ic⁹.
At Theophilus acceptauit. Sꝫ iteꝝ iter
rogauit. De tpe qd vobis vr̄. Quattuō
eni tpa i āno accipiunt. Ver estas autū/
n⁹ ꝛ hyems. Qd' ergo tp̄s credim⁹ priuꝫ
factū. Epi rn̄derūt. Ver. Theophil⁹. d.
ꝓbate qd' dicitis. Et illi. Habem⁹ scrip
turā que ait. Germinet terra herbaꝫ vi
rētē ꝛ afferentē semē ƀm gen⁹ suū: lignū
qꝫ pomiferꝝ faciēs fructū. ꝛ hoc tpe veris
videm⁹ fieri. Theophilus dixit. Veruꝫ
ē. tm̄ qm̄ trib⁹ mēsib⁹ veris tp̄s accipitur.
quo loco mūd⁹ cepit eē: i pricipio medio
vel i fine. Epi rn̄derunt. In eqnoctio. i.
octauo cal'. april'. Theo. dixit. ꝓbate qd'
dicitis. At illi. Ex scriptura dicēte. Fecē
de⁹ lucē ꝛ vocauit diē. fecit tenebras: et
vocauit noctē. ꝛ diuisit deus lucē a tene/
bris. Theo. dicit. Ecce de die ꝛ tpe ꝓba
stis: de luna quid vobis vr̄. Quō dicitis
fuisse creatā crescentē: an plenā: an minu
entē. Epi rn̄derūt. plenam. d. scriptura.
Fecit deus duo luminaria magna: ꝛ po
suit ea i firmamēto celi: vt lucerēt super
terrā. Luminare maius vt preest diei: ꝛ
luminare min⁹ vt preesset nocti. Et cum
tali inuestigatōe i illo ꝯcilio statuerūt pa
sca ñ debere celebrari añ. xi. cal'. aprilis.
Multaqꝫ alia ordinauerūt ad pasce cele
britatē ptinētia. Quare clare patet ꝙ pri
mi pentes tpe veris i pricipio mundi q°
in padiso terrestri fuerāt collocati diuinū
ꝯtēpserūt preceptū: Et iō tali tpe xp̄s mō
tuus ē: ꝛ i carne cū hoibus conuersatus.
2°. tp̄s veris cōueniens fuit quadrage
simali ieiunio: qꝛ tunc maxie insurgunt
ꝛ inualescūt motus carnales. Tertia
rō est pp memoriā dn̄ice passionis que ce
lebrat in vere. Nā vt ingt Aug. 18. li. d'
ci. dei. c. 55. Mortu⁹ ē xp̄s. 8. cal. april'.
2°. ieiuniū quadragesimale ē cōueniēt
ter institutū rōe numeri dieꝝ. Nā nume
ro quadragenario istitutū ē: qꝛ deo tene
mur reddē d'cimas. ꝛ d'cima ps dieꝝ āni
sūt. 36. dies. ꝛ qꝛ tenemur satisfacē ꝓ trā
sgressione decalogi ƀm iordinatōꝫ quat/
tuor affectionū: supaddūt. 4. dies ad d'si
gnādū ieiuniū purgatiuū eē iordinatōis
quattuor affectionū. Et oia h colligūt ex
dictis Greg. i. c. quadragesima. d' ꝯse.
di. 5. Propterea numer⁹ ille quadrage
nari⁹ ē penalitatis ꝛ afflictōis. Quadra
gita eni dieb⁹ ꝛ quadragita noctib⁹ pluit
de⁹ aquas diluuij i penā mūdane corrup
tōis. vt pꝫ. Gen̄. 7. c. Quadragita ānis
p desertū vagauerūt filij isr'. vbi mali af
flicti sūt ꝛ mortui: ꝛ alij p illā pegrinatōꝫ
meruerūt. vt pꝫ i li. Nūeroꝝ. Quadra
gita dieb⁹ ieiunauit Moyses vt legē dn̄i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mererēt accipe ſicut ſcribit Exodi.24.
Quadragita dies da ti ſūt Niniuitis ad
penitēdū: ſic notat Jone.3. Quadragi/
ta diebꝰ Helias ꝑegrinatꝰ ē vſqꝫ ad mō
tē dī Oreb.5. Reg.19. Quadragita die
bꝰ xp̄s ieiunauit ī deſerto Math.4. Qua
dragita diebꝰ ſtetit pꝰ reſurrectōꝫ anteq̄ꝫ
celos aſcēderet. Act.i.c. Jō ſcecūdū hūc
nūcꝝ q̄dragenariū dieꝝ: q̄dragesimale
ieiuniū ē inſtitutū. De qᵒ ſic cātat eccl'ia.
Lex ⁊ ꝓphe primitꝰ hꝰ ꝑtulerūt poſtmōꝫ
xp̄s ſacrauit oīum rex atqꝫ factor tēporū.
3ᵒ. ieiuniū q̄dragesimale fuit ꝯuenien
ter īſtitutū rōe t'mini: q2 interpolati nō cō
tinuū determinatū ad tp̄s nō ꝑpetuum.
Qd' factū ē ſꝫ Alex. in.4. tū ꝑꝑ hūanc i
firmitatis debilitationē: tū ꝑꝑ faſtidtum
ꝯtiue afflictōis: tū ꝑꝑ annihilationē de/
uotionis: nā ꝯtinuū ieiuniū ⁊ ꝑpetuū d'bi
litas hois ſuſtinere n̄ poſſꝫ: ſꝫ illū diſcri/
mini diſponeret. Faſtidiū afflictiōis ni/
mis fatigaret ⁊ ipatiētiā iduceret: ⁊ d'uo
tio ieiunādi ꝑiret. Si āt quererēt q̄re die
dn̄ica n̄ ieiunamꝰ. R̄ndet Alex. ꝙ hᵒ fit
ī memoriā leticie dn̄ice reſurrectōis. Di
cit eni ī decreto.c. Jeiuniū. d' ꝯſe.di.3.
Jeiuniū dn̄ice diei ⁊ q̄nte ferie nemo ce
lebrar̄ dꝫ: vt iter ieiuniū xp̄ianoꝝ ⁊ gēti
liū ⁊ veracit' credentiū ⁊ īfideliū atqꝫ he/
reticoꝝ v̄a ⁊ nō falſa diſcretio habeat. h
ibi. Tēpore tn̄ q̄dragesimali diebꝰ dn̄icis
abſtinemꝰ a carnibꝰ ⁊ lacticinijs vt ieiu/
niū noſtrū ꝯforme fit ieiunio xp̄i: q̄ꝫtū ꝯ
gruit. 2ᵒ p̄ricipalit' īſtitutū fuit ieiuniū
t̄pale.ſ. q̄ttuor tēpoꝝ ab eccl'ia de quo ſic
dicit Caliſtꝰ papa.77.di.i.c. Jeiuniū.
Qd' ter ī āno apud nos celebrare didici
ſti cōuenietius nūc ꝑ q̄tuor tp̄a fieri d'cer
nimꝰ: vt ſicut annus ꝑ q̄tuor voluit tp̄a:
ſic nos q̄ternū ſolēne agamus ieiuniū ꝑ
q̄ttuor āni tp̄a. Aſſignat' vero a doctori/
bꝰ rō q̄re ī iſtis q̄tuor tp̄ibꝰ ieiunamꝰ: vi
delicet vt emēdemꝰ que ī iſtis q̄tuor tēpo
ribꝰ pc̄tā ꝯmiſimꝰ. Et fiunt ꝑ tres dies
vt ſatiſfaciamꝰ in die qd' deliq̄mus ī mē/
ſe. ⁊ fiunt ī feria q̄rta: q2 tūc dn̄s a Juda
traditus fuit. Jn ſexta q2 crucifixus. Jn
ſabbato: quia iacuit ī ſepulchro: ⁊ triſtes
fuerūt apoſtoli d' nece dn̄i. 3ᵒ inſtitutū
eſt ab eccleſia ieiunium ꝑticulare.ſ. ī vi/
gilijs q̄rundā feſtiuitatū. Naꝫ vt ſcribit
Joh. Beleth. Mos fuit antiq̄tus vt in
p̄cipuis feſtiuitatibꝰ ſanctoꝝ hoies cuꝫ
vxoribꝰ ⁊ filiabus ad eccleſiā venirent: ⁊
ibi cū luminaribus pernoctarent: ſed q2
multa adulteria ī his vigilijs fiebāt: ſta/
tutū fuit vt vigilie ī ieiunia cōuerterent'.
Nomen tamen antiquum retentum eſt:
quia non ieiunia: ſed vigilie appellātur.

De laudibus ieiunij: qd' verbis ⁊ exē
plis cōmendat' ab oibus ſcis taꝫ veteris
q̄ꝫ noui teſtamenti. Capitulum tertium.

T Ertiū myſteriū ꝯtēplādū de ieiu
nio dr̄ ꝯmēdatio. Nā licet mul/
ta ſint q̄bus ieiuniū ⁊ abſtinētia
cōmendari poſſet: tn̄ laudes eius accipie
mus a tribus. pᵒ a gentilibus ⁊ ph̄is.
2ᵒ a patribus ⁊ ꝓphetis. 3ᵒ a docto
ribus ⁊ ſcis. Pᵒ accipimus laudes
ieiunij ⁊ abſtinentie a gētilibus ⁊ ph̄is.
Jpſi etenim ſuo mō abſtinentiā magni/
ficare ſtuduerunt. V̄n̄ Valerius maxi/
mus cōmendat mulieres romanas que
abſtinebāt a vino. Jnq̄t enim li.2. Fuit
antiquoꝝ illa ſimplicitas ī cibo capiendo
hūanitatis ſimul ⁊ ꝯtinētie idex certiſſi/
ma. Nā maximis viris p̄rādere ⁊ cenar̄
in ꝓpatulo nō erat verecūdie. q2 nec illas
epulas hēbāt q̄s oculis ppl'i ſubijcer̄ eru
beſcerēt. Vini vſus oli romanis femi/
nis ignotꝰ fuit. ne.ſ. in aliqd' dedecꝰ ꝓla
berēt: q2 ꝓximus a libero p̄re intēꝑantie
gradus ad incōceſſū venerē cē ꝯſueuit.
Diccarchus vt ait Hiero. ꝯ Jouinia/
nū in li. antiq̄tatū laudat aurea ſecula ſa/
turni: q̄m cū tunc oia humꝰ funderet nul
lus comedebat carnes: ſꝫ vniuerſi viue/
bāt pomis ⁊ herbis que terra ſponte gi/
gnebat. Xenocrates ph̄s d' Triptolemi
legibꝰ tria tn̄ p̄cepta ī tēplo Eleuſine reſi
dere ſcribit. Venerādos deos: honorā/
dos parētes: carnibꝰ nō vtēdū. Tulliꝰ ī
q. tuſ. ꝯmemorat ꝙ Lacedemonij magis
ꝑſimonia delectāt'. Huiꝰ rei xenophon
Theophraſtꝰ: ⁊ pene oēs greci ſcripto/
res teſtes ſūt: Cheriūnō hiſtoricꝰ vir elo
quētiſſimus narrat d' vita antiquoꝝ egy
pti ſacerdotuꝫ q̄ oibus mundi curis poſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑositis sēper dū in tēplo fuerūt ⁊ rerū na
turas: cāsqꝫ ac rōes sideꝝ ꝯtēplati sūt: nū
q̄ꝫ se mulierib⁹ imiscuerūt: nūq̄ꝫ cognatos
seu ꝓpinquos ac libos qdē viderūt ex eo
tpe quo cepissēt diuino cl'tui deseruire: ⁊ car
nib⁹ ⁊ vino sꝑ abstinuerūt. Pane raro
vescebātur ne onerarēt stomacū. ⁊ si qñ
comedāt: tōsū piter hisopū suebāt i cibo.
vt escā grauiorē illi⁹ calore decoq̄rēt. Eu
bol⁹ quoqꝫ q historiā Mitridatis multis
volumib⁹ explicauit narrat apd' ꝑsas tria
eē magoꝝ genera: quoꝝ primi q sūt doc
tissimi ⁊ eloquētissimi. excepta faria ⁊ ole
re nihil āpli⁹ i cibo sumebāt. Euripides
i creta Jouis ꝓphas nō solū carnib⁹: sed
coctis cibis abstinuisse: refert Barzafri
nes vir babilonicus i duo genera apud
idos gimnosophistas diuidit: quoꝝ unū
appellat Bragmanas: alterū Samācos
q tāte ꝯtinētie sūt vt pomis arboꝝ iuxta
gāgē fluuiū alant': d' Bragmanis ēt scri
bit Didim⁹ i ep'la ad Alex. ꝙ pura ⁊ sim
plici vita viuūt: nullis reꝝ capiūt' illece/
bris: nihil appetūt āpli⁹ q̄ꝫ nature rō flagi
tat. Nulla apud eos morboꝝ genera: nl'
lus medicie vsus: q: ꝑsimōia ē illis medi
cina. si g° tm̄ gētiles hoies abstinebāt vt
mūdanā sapiam acq̄rerēt: qd nos agere
dēm⁹ vt i xp̄a sapia ꝓficiam⁹. Audiuim⁹
n. q̄ꝫti apud illos hita sit abstinētia. 2°
accipim⁹ laudes ieiunij a pr̄ib⁹ ⁊ ꝓphis
vetis testi: apud quos nō paꝝ celebr' ē re
putatū. Vñ ps. 34. Dauit ait. Hūiliabā
i ieiunio aiam meā. Et Johel. i. Sētifica
te ieiuniū. Et Thobie. 12. Bōa ē orō cū
ieiunio. Et Judith. 4. dr' de filijs israel
qñ timebāt ipetū Holofernis. Hūiliaue
rūt aias suas i ieiunijs ipi ⁊ mulieres eo
rū. Et de Judith. 8. c. dr'. Jeiunabat oi
b⁹ dieb⁹ vite sue pt' sabbata ⁊ Neomēias
⁊ festa dom⁹ israel Et. i. Reg. 7. qñ filij
israel p̄liaturi erāt cū philisteis: ieiunaue
rūt iqt scriptura i die illa ⁊ dixerūt. Tibi
peccauim⁹ dñe. 3° accipim⁹ laudes ieiu
nij ⁊ abstinētie a doctorib⁹ ⁊ scis. Oēs
nāqꝫ doctores eccl'ie abstinētiā ⁊ ieiuniū
miris efferūt laudib⁹: quoꝝ dicta elegātis
sima adducēt' i seq̄nti ſmōe cū dicetur de
fructib⁹ ieiunij. Nūc xp̄o tm̄ ꝯtēplari suf
ficiat scōꝝ exempla: q ieiunādo ⁊ orādo
carnē suā crucifixerūt cū vitijs ⁊ ꝯcupiscē
tijs. Refert Eusebi⁹ i. 4. li. ecc. historie
ꝙ iī scōs egiptios quos euāgelista Mar
cus istituit vinū aut carnes nemo gustat
tm̄ aq̄ ē eis pot⁹ ⁊ pāis cū sale ⁊ hisopo cib⁹
Jtē Hiero. ad Eusebiū. cū vitā cōmen
dassꝫ cenobitarū. ꝙ apud eos viuit' pane
leguminibus ⁊ oleribus subiunxit. Ad
tertiū genus ueniā quos anachoritas uo
cāt: q de cenobijs exeuntes excepto pane
⁊ sale amplius ad deserta nihil proferūt.
Huius vite auctor Paulus: illustrator
Antoni⁹: ⁊ vt ad supiora cōscēdā. Prin
ceps Joh. baptista fuit. Et idē scribens
vitā Pauli primi heremite sic inquit de
illo. Oēm in orōnib⁹ i solitudine duxit
etatē. Cibū ⁊ vestimētū ei palma ꝓbebat
Qd' ne cui ipossibile videat' ihm testor ⁊
sāctos āgelos vidisse me monachos. e q
bus vnus ꝑ. 30. ānos pane ordeaceo ⁊ a
qua lutulenta vixit. Quid dicem⁹ de ab/
stinētia oiuꝫ ꝯfessorū xp̄i Ylariōis. Aga
thonis. Amonis. Serapionis. Basilij
Benedicti. Francisci: oiumqꝫ aliorum
Null⁹ eteni iuēt⁹ ē q i delitijs fuierit do.
Jō pꝫ ꝑ oia exēpla tā xp̄ianoꝝ q̄ꝫ iudeo
ruꝫ siue ēt gentiliū ꝙ abstinētia sublimā
da ē ⁊ nō spnēda. Habem⁹ exēpla auiuꝫ
que fame ⁊ abstinentia amicabiles fiūnt
hoibus ⁊ familiares. Ergo ſm intentio
nē spūs sancti sanctā eccl'iam diligentis
disponamus mentē ⁊ aium: vt ichoem⁹
hoc sacratissimū quadragesimale ieiuniū
quo mediante obtinebim⁹ hic grām ⁊ in
futuro gloriam: quā nobis largiatur cle/
mentissimus deus cui est honor ⁊ gloria
ꝑ infinita secula seculorum. Amen.

Feria quarta cineꝝ de ieiunio: ad qd'
maxime tali die ecclesia conuocat ⁊ inui/
tat fideles. Sermo. 18.

Theusarizate uobis
t thesauros in celo. Verba
sunt saluatoris nr̄i origina
liter Math. 6. ⁊ in euange
lio hodierno. ecce aduenerunt dies peni
tentie ad redimenda peccata: ad saluan/
das animas. Hodie nāqꝫ initium est sa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

eri q̄dragesimal'ieiunij de q⁹ cātat eccl'ia. Paradisi põtas ieiunij tp̄s nob aperuit: idcirco cū oi sollicitudie ꝛ duotõe vigilare debem⁹ ad ieiūia venerāda: qm̄ p ipsa acqrim⁹ thesauros regni celoꝝ. Et qm̄ sapiētissim⁹ oiuꝫ mgr̄ i v̄bis allegatis in themate ꝯuocat nos vt d' futura vita nob ꝓuideam⁹. iō i h° s̄mõe fideles xp̄i ad ieiunij reuerētiā p̄cipuā merito iducem⁹. Videbim⁹ autē d' ipso ieiunio adhuc tria mysteria principalia. Primū dr̄ conditionis. Secundum obligationis. Tertium fructificationis.

De cibis a qb⁹ abstinēdū ē ieiunio: et d' tp̄e siue hora comedendi dieb⁹ ieiuniorū ꝛ q̄re nõ est determinata quātitas cibi sicut vicissitudo comedendi. Capl'm. j.

Primū mysteriū videndū d' ieiunio dr̄ ꝯditio. Scd'm. n. eccl'ie ordinationē triplex conditio ponit̄ de ieiunio. p̄ria dr̄ q̄litas. s̄a tēporalitas. Tertia quātitas. Prima cōditio dr̄ qualitas: qꝛ i ieiunio s̄m formā ecclesie abstinēdū est ab aliqb⁹ cibis: vtputa carnib⁹ ouis ꝛ lacticinijs. Oua vero ꝛ ꝛ lacticinia iterdicunt̄ ieiunātib⁹ inq̄ꝫtuꝫ sunt orta ab aialib⁹ carnes habentib⁹. sic pꝫ di. 4. c. deniqꝫ. Notādū tm̄ q̄ i ieiunio q̄dragesime interdicūt̄ vniuersaliter oia supradicta: sicut notat̄ d' ꝯse. di. 5. c. Nõ oportet. Pisciū tm̄ esus vt sit infirmitatis solaciū nõ vt luxurie pariat i cētiuum ꝯcedit̄. Et lꝫ esset a marinis beluis abstinēdū. tm̄ de cõsuetudine ē tollerandū: qm̄ q nimis emūgit elicit sāguinē. vt pꝫ i d. c. deniqꝫ. In alijs v̄o ieiunijs abstinētia a carnib⁹ sp̄ precipit̄. Ab ouis āt ꝛ lacticinijs n̄ nisi s̄m consuetudineꝫ p̄rie. Nā dic̄ Hiero. 76. di. c. Vtinā ꝛ extra. de sepulturis. c. Certificari. Vnaqueqꝫ p̄ria abūdat i suo sensu. Concordat his Ric. i. 4. ꝛ. Tho. 2. 2. q. 147. ar. 8. i rn̄sione ad. 3. ar. Sꝫ dubitari põt cur ieiunioꝝ tp̄e nõ precipit̄ abstinentia ab vsu vini cū de illo tot mala. dicāt̄. Nā sapiēs ꝓuer. 20. ait. Luxuriosa res vinum. Et Ecc. 31. Multos exterminauit vinū. Et Paulus Eph. 5. Nolite iebriari vino i quo ē luxuria. Et Hiero. ad Eustoch. hoc moneo hoc obtestor vt spõsa xp̄i vinū fugiat ꝓ veneno. Et idē ad Furiaꝫ. O filia si apostolus castigauit corp⁹ suū ꝛ in s̄uitutē redegit quõ tu iuuencula adhuc in feruore iuuentutis posita dapib⁹ ꝛ vino plena poteris eē de castitate secura. Idē insuper inter ceteras sancte Paule laudes hāc ipse enumerat singulareꝫ: qꝛ scilicet a vino abstinentissima fuit. Inquit eni i descriptione eius vite. Sic referaꝫ qd' expertus sū. Mense iulio feruentissimis estibus incidit i ardorē febris. ꝛ p⁹ desp̄ationē cū dei misericordia respirasset ꝛ medici suaderent ob refectionē corporis vino eē op⁹ tenui ꝛ p̄uo: ne aquam bibēs i hydropē verteret̄. ꝛ ego clā btm̄ Epiphanū papā rogarē vt eā moneret: imo cõpelleret vinum bibere: vt erat prudens ꝛ solertis igenij stati sensit isidias ꝛ subridēs inimicū eē qd' ille diceret intimauit. Quid plura. Cū beat⁹ põtifex p⁹ multa hortamenta exijsset foras querēti mihi qd egisset: rn̄dit. Tm̄ ꝓfeci vt seni hoi pene p̄suaseriꝫ ne bibat vinū. Similiter ad laudē abstinentie multoꝝ sanctorum vita iducit̄ q̄ vinū nõ gustauerint. Ergo si tā celebris ē illa abstinētia videret̄ q̄ salubriter fuisset p̄ceptū: vt ieiunātes vinū n̄ biberēt. Rn̄det ad h° Alex. i 4. sūme. ꝛ Ric. di. 15. q̄rti. q̄ esus carniū magis ꝯmouet ꝯcupiscētiā q̄ꝫ vini pot⁹: qꝛ cū ad icitatõꝫ ꝯcupiscētie ꝯcurrant tria s. abūdātia caloris: ꝛ sp̄uum: ꝛ scis: ex esu carniū m'ltiplicat̄ semē: qꝛ i eis ē m'ltū d' nutrimēto: ꝛ iõ ex eaꝝ esu maxie m'ltiplicat̄ sup̄fluitas ſtie digestõis q̄ semis ē materia Ex esu vētosoꝝ m'ltiplicat̄ abūdātia grossoꝝ sp̄uuꝫ: ex potu vini abūdātia caloris. Et abūdātia semis magis ē icētiua ꝯcupiscētie q̄ꝫ abūdātia caloris: maxie cāti ex potu vini: qꝛ illa cito euanescit. ꝛ calor i semie manet. Licꝫ g° vinū ꝓuocatiuū sit ad libidinē: n̄ tm̄ sic carnes. Iõ eccl'ia iūxit abstinētiā a carnib⁹ ꝛ n̄ a vio. Et si adhuc q̄rat̄ q̄re n̄ a vino. dic̄ Alex. q̄ h° factū ē p̄p ifirmoꝝ renuitionem: qꝛ multi fuissēt obie cõtēptores: cū tolerabili⁹ sint a carnib⁹ q̄ꝫ a vio abstinē. Etiā sic istitutū ē p̄p necessitatē digestõis. Mlti...

etenī habent debilez stomachuz qbus ne
cessariꝰ ē vsus vini ꝑꝑ digestionē ꝑficien
dam. Scd̛a ꝯditio ieiunij dr̄ tꝑalitas.
Nā ſm Tho. 2. 2. vbi supra Ieiunātibꝰ
assignat̄ tp̄s comedēdi. s. hora none. Cū
n. ieiuniū ordinet̄ ad deletōz ⁊ cohibitōz
culpe: oꝫ ꝙ aliqd addat̄ supra cōem cōsu
etudinē: ita tamē ꝙ ex hoc nō multū na/
tura grauetur. Est āt debita ⁊ cōis ꝯsue
tudo hoibus comedēdi circa horā sextaz
tū qꝛ iaz vr̄ esse ꝯpleta digestio nocturno
tpr̄e naturali calore iterius reuocato ꝑꝑ
frigus noctis circūstans: tū ēt qꝛ cum na
tura corporis humani īdiget iuuari. Vt
ergo ieiunātes aliquā afflictōez sentiant:
ꝯueniēter eis taxat̄ hora nona que conue
niēs ē mysterio passionis xp̄i que ꝯpleta
fuit hora nona: qn̄ īcliato capite tradidit
spiritū: hora aūt illa determinat̄ ſm gros
sā estimationē. Si v̛o diceret̄ ꝙ statꝰ ve
teris testamēti ē ꝑfectior q̄ȝ noui. Sȝ in
veteri testamento ieiunabāt a vespe diei
ꝑ̄cedentis vsqȝ ad vesperā diei sequētis.
vt pȝ. Leui. 23. Ergo sic dȝ fieri in nouo
testamēto Rn̄det Tho. ꝙ status veteris
testamēti cooꝑatur nocti. status v̛o noui
ꝯꝑatur dei: ſm illud Ro. 13. Nox ꝑ̄cessit
dies āt appropinquauit. Iō in veteri te/
stamento ieiunabāt vsqȝ ad noctē. nō āt
in nouo. Notandumtamen ſm Alex.
ꝙ hora nona nō ē in ꝑ̄cepto: vel si sit in ꝑ̄
cepto: qꝛ hȝ magnam latitudinē nō ē de/
terminata: iō si qn̄qȝ ꝑ̄ueniatur vel ꝓlon
getur cā necessaria uel rōnabili nō ex hoc
ieiunās peccat mortaliter: vnde qn̄qȝ reli
giosi possēt ita mane surgere ⁊ tantuz fa
tigari ante horā sextā ꝙ ex dispēsatōne or
dinis possēt anticipare horā nonā. de ꝓ
longatione aūt hore. qꝛ ex comestione pꝰ
horā nonā nō aufertur pena: sȝ potiꝰ au
getur ⁊ est magis supererogare q̄ȝ a debi/
to deficere. Similiter. q nulla hora come
dit non deficit: sed magis supererogat. hec
Alex. Tertia conditio ieiunij dicitur
quātitas. Ordinauit. n. ecclesia ꝙ semel co
medatur in die: nō aūt pluries: ⁊ q̄libȝ vi
ce parum. qꝛ nō potuit determinare in ie
iunio quātitatē ponderis cū vnus scd̛m
nature sue qualitatē magis cibo indigeat
q̄ȝ alius: sȝ bene quantitatem vicissitudi
nis. Excessus āt in quantitate lȝ minuat
meritū: nō tamē soluit ieiuniū nisi essȝ ni
mius ⁊ imoderatus ut si aliqs excederet
i quātitate cibi notabiliter multiplicando
fercula comedēdo varia cibaria deuoran
do: vsqȝ ad sūmū vētris: vt detineat tp̄s
ne affligatur. Talis inquā soluit ieiuniū
⁊ decipit seip̄m. Vn̄ Augꝰ i sermōe de q̄
dragesima ait. Sūt quidam obs̛uatores
q̈dragesime deliciosi potiꝰ q̄ȝ religiosi: qꝛ
vasa i qbus cocte sūt carnes tāq̄ȝ imūda
horrētes deuitāt: ⁊ i sua carne uentris aut
gutturis luxuriā nō formidāt. Ieiunant
āt nō vt solitā ieiunādo minuāt edacitatē
sȝ vt imoderate idefferēdo augeāt auidi/
tatē. Artificiosis ⁊ ꝑegrinis cōdimētoꝝ
diuersitatibus gullā irritāt: tm̄qȝ capiūt
mādueādo q̄ȝtū degerere pn̄t n̄ ieiunādo
Et Hiero. ad Furiā ait. Nōnulli vitaz
pudicaz appetētes i itinere medio corru/
unt dū carniū abstinētiā ieiuniū putāt: ⁊
stomachū leguminibꝰ onerāt. Q̄ ia tn̄ in
telligēda sūt cū discretōe: qꝛ vt scribit̄. i.
q. 5. c. penitētiū. Discretio mr̄ ē oium v̛
tutū. Q̄ď iō dixeri qꝛ multi indiscretas ie
iunioꝝ regulas ꝯsiderātes qn̄qȝ nimis ar
cta imo eis ipossibilia sumūt ieiunia. pro
qbꝰ qetādis stat snia illa Hiero. ad rusti
cū monachū. d. Balneaꝝ fomenta nō q̄
ras q calorē corꝑis ieiunoꝝ frigor̄ cupis
extiguē: q̄ ⁊ ipsa moderata sint ne nimia
debilirēt stomachū ⁊ refectiōem maiorez
poscētia erūpant i cruditatē q̄ ꝑens libidi
nū ē. Et idē ad nepotianū de vita clerico
rū ait. Tm̄ tibi ipone ieiunioꝝ quātū ferr̄
potes. Sit pura; casta: simplicia: mode/
rata ⁊ nō suꝑstitiosa ieiunia. Et idem ad
Demetriadē. v̛. inquit. Neqȝ v̛o imo
derata tibi iꝑamꝰ ieiunia ⁊ enormē cibo
rū abstinētiā: qbus statim corꝑa delicata
franguntur: ⁊ ante egrotare incipiunt q̄ȝ
sancte conuersatōis possint iacere funda
menta. Phorum quoqȝ sententia ē mo
deratas eē v̛tutes. Et idem ad Rusticū
monachum ita scribit. Sunt qui humor̄
cellularū imoderatisqȝ ieiunijs tedio sol/
litudinis ac nimia lectione dum diebꝰ ac
noctibꝰ auribus suis ꝑsonā. V̛tūt̄ i melā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ꝯoliā vt Hipocratis magis fomitis q̄ȝ no
ſtris idigeāt monitis. Jdcirco ſuanda ē
regula ꝓ Fulgētij q ita ſcribit ad ꝓbū. Je
iunijs ſic ē adhibēda tēpies vt corpꝰ nīȝ
neqȝ ſaturitas excitet nec iedia imodera
ta d̄bilitȝ. Saturitas ſac̄: ut i caſſū ieiūemꝰ
debilitas vo nec ieiūare poſſimꝰ. h̄ ille.

Q̄d̄ obligāt̄ hoīes ad ieiuniū vel pp
p̄ceptū eccl̄ie vel pp impoſitā pniaȝ: vel
pp indictionē epiſcoporum. Caplm̄. 2.

ſ Ecundū myſteriū vidēdū d̄ ieiu
nio dr̄ obligatio. Obligāt̄ ſiqdē
hoīes ad ieiūia ſub pena peccati
mortalis pp tria. p° pp eccl̄ie p̄ceptioneȝ.
2° pp pnīe ac voti iplētionē. 3° ꝓpter
epālē idictionē. p° obligāt̄ ad ieiuniū pp
eccl̄ie preceptionē: q2. ſ. eccl̄ia precepit vt
aliq̄ ieiunia a fidelibꝰ obſeruēt̄: q2 vt ſcri
bit̄. 14. q. i. c. qſqs. Quiſqs p̄ceptis non
obtēperat reus ē ⁊ debitor pene. Et pa
rū pꝰ inferius. Q̄d̄ p̄cipit̄ ipat̄: ⁊ qd̄ ipat̄
neceſſe ē fieri. Et di. 12. c. p̄ceptis dr̄. pre
ceptis aplicis nō dura ſupbia reſiſtat̄: ſȝ
p obedientiā que a ſcā romana eccl̄ia ⁊ a
poſtolica auctoritate iuſſa ſūt ſalutifere i
pleant̄. Et eadē di. c. nō decet. Caliſtus
papa ait. Sicut filiꝰ dei venit facere volū
tatē pr̄is: ſic ⁊ vos iplete volūtateȝ mr̄is
vr̄e: que ē eccl̄ia. Ad idē ē. c. Sic oēſ. 19.
di. vbi ſic dr̄. Sic oēs apoſtolice ſedis ſā
ctiones accipiēde ſūt tāq̄ȝ ipſiꝰ diuina vo
ce Petri firmate. ⁊ idē hr̄ i. c. i memoriā
i. c. enīuero. ⁊ i. c. nulli phas. eadē di. et
h° colligit̄ ex v̄bo xpi. d. Math. 18. qui
eccleſiā nō audierit ſit tibi ſic ethnicus et
publicanꝰ. Scā ergo mr̄ eccleſia iſtituit
ieiunia quedā ſub p̄cepto fidelibus obſ
uāda. Et p° iſtituit ieiuniū q̄drageſima
le de q° ſupius diximꝰ. Clericis āt qbuſ
cunqȝ iniunctū ē ieiuniū a quiquageſima
ſicut pȝ di. 4. c. ſtatuimꝰ. ⁊ c. deniqȝ ſed
ꝯſiliū ē nō p̄ceptū ſm glo. 2° p̄cipit̄ ieiu
niū q̄tuor tēpoꝝ: ſic notat̄. 76. di. c. ieiu
niū. c. cōſtituimꝰ. ⁊ c. de ieiunio. 3° p̄
cipit̄ ieiuniū i oibus vigilijs apoſtoloꝝ:
Philipi ⁊ Jacobi. ⁊ Joh. euāgeliſte dū
taxat exceptis: vt appet extra d̄ obſuatio
ne ieiunioꝝ. c. cōſiliū. 4° p̄cipit̄ ieiu
niū in vigilia natiuitatis dn̄i que ſi vene
rit feria ſexta hi q nec voto nec regula ad
abſtinentiā carniū aſtricti ſūt i tali die car
nibꝰ vti pn̄t: ſȝ cōſuetudinē eccleſie gene
ralē: nō tn̄ reprehendēdi ſunt hi q ab eis
ob deuotionē voluerit abſtinere. extra d̄
obſuatione ieiunioꝝ. c. explicari. 5° p̄
cipit̄ ieiuniū i vigilia pent. 76. di. c. noſſe
credo. 6° p̄cipit̄ ieiuniū in vigilia aſſū
ptionis virginis Marie extra d̄ obſer
uatione ieiunioꝝ. c. i. 7° p̄cipit̄ ieiuni
um i vigilia Joh. baptiſte ⁊ bti Lauren
tij. Et h° de cōſuetudine approbata que
ligat ⁊ tenet. vt pȝ. di. i. c. Conſuetudo
⁊ di. xi. c. eccleſiaꝝ. ⁊ c. i his. Nam ſm
aſtenſē i ſūma ſua. Si i aliq̄ regione vel
dioc. ſit aliqd̄ ieiuniū cōſuetū: qd̄ tn̄ nō ē
preceptū p ius ſcriptū: nihilominꝰ ab exi
ſtentibus ibidē ē obſeruandū. Nec hoc
puto itelligendū ꝓ illis tn̄: q i locis illis
domiciliū hn̄t: ſȝ ēt ꝓ alijs forenſibus et
pegrini ſ: q eo tpe ſe ibi reperirēt. Unde
Aug. 12. di. c. illa āt. ait. Mater mea me
diolanū me ſecuta iuenit eccleſiā ſabbato
nō ieiunantē cepat fluctuari qd ageret.
Tūc ego cōſului de hac re beatiſſime me
morie Ambroſiū epm̄. At ille ait. Cum
romā venio ſabbato ieiuno cū mediola
ni ſū nō ieiuno. Sic ⁊ tu ad quā forte ec
cleſiaȝ veneris eius morē ſua: ſi nō vis
relinquere cuiq̄ȝ ſcādalū nec queq̄ȝ tibi.
Nec cū mr̄i renūciaſſē libēter āplexa ē.
Glo. vo in. di. c. ſup v̄bo veneris. di
cit. Viatores tenēt̄ ſeq cōſuetudinē loci
ad quē veniūt. Et h° idē colligi videtur
ex. c. que ꝯ̄ mores di. 8. i tex. ⁊ i glo. ⁊ in
c. qſqs. 41. di. 8° p̄cipit̄ ieiuniū i vigilia
ſci Bartholomei: q̄ ſuare dȝ: ſȝ ꝯſuetu
dinē feſti. d. c. ꝯſiliū extra d̄ obſuatiōe ie
iu. Jeiūia āt triū dieꝝ rogationū an̄ aſcē
ſionē dn̄i q̄ ponūt̄ d̄ ꝯſe. di. 3. c. rogatio
nes. ſm glo. ibidē ſūt d̄ ꝯſilio nō de pre
cepto niſi vbi eēt ꝯ̄riū de cōſuetudine ap
probata. Similiter ieiuniū aduētus ſi ē
i pr̄ia d̄ ꝯſuetudine ē preceptū: alit̄ nō: ſȝ
hoſt. lȝ honeſtū ſit q̄ ieiunēt clerici ⁊ ma
xime p̄ſbiti. Jn decretis ēt iuenit̄ q̄ ſit ie
iunādū feria q̄rta. ſex. ⁊ ſabbo. d̄ ꝯſe. di.
3. c. ieiunia ⁊ c. ſabbo. Tn̄ iſtud ꝯſiliū ē
n̄ p̄ceptū: niſi d̄ ꝯſuetudie approbata. Jn

bus tñ sabbatis a carnib⁹ abstinēdū esse
dicit. c. Quia dies de ꝯsc. di. 5. Et hᵒ uti
q̃ꝫ cōsiliū ē nisi adhuc ꝯriū videret̃ ꝑ con
suetudinē. In oib⁹ ṽo vigilijs festoꝝ q̄
ḟa ſ̄ēia vēiūt ieiunādū ē i sabbato: vt pꝫ i
c. Ex pte. ꝛ. d. c. Cōsiliū: extra d̉ obḟua
tōe ieiunioꝝ. Notādū tñ ꝙ a p̄cepto ieiu
nij excusāt̃ ꝛ absoluūt̃ q legitimā cām ha
bēt siue necessitatē vt ñ ieiunēt: qꝛ ut scri
bit̃ i p̄allegato. c. cōsiliū. Necessitas legi
nō subiacꝫ. ꝛ i. c. remissionē. Necessitas
legi nō hꝫ legē. i. q. i. Sꝫ caueat vnusq̄s/
q̃ꝫ ne decipiat seip̄m: q̄m si qs posset ieiu
nare ꝓ vno floreṇo lucrādo: posset ēt ieiu
nare vt ipleret eccl̃ie p̄ceptum. Pñt tam̄
aliq rōabiliter excusari a ieiunio. Et pᵒ ex
cusātur pueri q ḟm Tho. ꝛ Ric. ꝑꝑ d̉bi
litatē nature idigēt frequēti cibo ñ mul/
to simul sūpto. Indigent multo nutrimē
to ꝑꝑ ṽtutē augmēti. Iō vsq̃ꝫ in finē ter
tij septēni. id ē. 21. āni ieiunarē ñ obligā
tur. Et ꝓ his ē dictū illud Hiero. ad at/
bletā. Ante ānos robuste etatis ꝑiculosa
ē teneris abstinētia ꝛ grauis. Tñ cōueñi
ēs ē vt añ dictā etatē iducāt̃ hoies ad ie/
iuniū: tū ꝑꝑ generalē cōmonitōeꝫ ꝛ mise
ricordie d̄i ipetratōꝫ: sic d̃r Johel. 2. Co
adunate senes cōgregate ꝑuulos ꝛ sug/
gētes vbera. Tū ēt ꝑꝑ vitioꝝ refrenatō
nē: qꝛ vtplurimū ꝛ maxie tꝑib⁹ his iuue
nes sūt lasciui ꝛ dissoluti. Ego ṽo dico
ꝛ teneo ꝙ ꝯsiderata malicia q̄ i mlt̃is sup
plet etatē ꝛ corruptela detestabili nephan
dissimoꝝ facinoꝝ q̄ ꝑpetrāt̃ tā a masculis
q̃ꝫ a fēis: ꝙ tales nō solū iducēdi sūt ieiu
nare: imo strīgēdi: sūt quos valētes on⁹
ferre ieiunij ēt añ. 21. ānū ad illud credo
fore obligatos sub ṽtute p̄cepti. 2ᵒ excu
sāt̃ a p̄cepto ieiunij paupes q ñ hñt ad co
medēdū i vna cōestōe sufficiēt. 3ᵒ excusāt̃
ꝑegrināces q ꝑꝑ laborē nimiū ꝯmode ie
iunare nō valēt. Nec obstat si dicat̃ ꝙ p̄
ceptū ꝯsilio nō ē postponēdū. Cū gᵒ ieiu
nar̃ sit i p̄cepto: ꝑegriari ṽo ad idulgēti
as ē d̉ ꝯsilio. gᵒ ñ vr̃ ꝙ ꝑꝑ ꝑegriatōꝫ sint
solnēda ieiunia: qꝛ vt dicūt Ric: ꝛ Tho.
Intētio dātis p̄cepta de ieiunijs excludē
nō fuit alias pias ꝛ necessarias cās. Se/
c⁹ tñ ē d̉ p̄ceptis legis nature. 4ᵒ excusāt̃
senes ꝛ debiles. 5ᵒ ifirmi. 6ᵒ mēse nobiliū
ḟuitores. de qb⁹ d. Ric. ꝙ si ex cā neces/
saria p̄ueiūt aliquantulū cōedēdi horā ex
toto l' modicū ꝓbibēdo ne ḟuiēdo d̉ficiāt
ꝛ hᵒ faciāt iā positis mēsis l' modicū añ ita
ꝙ ꝑꝑ tꝑis ꝯtinuatōꝫ vna mēsa hēat d̉pu
tari: nō peccāt: sic nō peccant q surgūt de
mēsa: vt ꝓ vino vadāt vel enxēia d̉ferāt
ꝛ iteꝝ reuertētes ad mēsā ꝯtinuāt. 7ᵒ
excusāt laborātes q dieti viuūt. nec pñt la
borare sil' ꝛ ieiunare. 8ᵒ excusātur mulie
res p̄gnātes: ꝛ q̄ lactāt filios ꝛ generalit̃
oēs qb⁹ legitia adsūt ipedimēta. De dis/
pēsatōe tñ ieiunij ḟꝫ Alex. notādū ē ꝙ si
euidēs cā sit pōt stati hō ꝑ seip̄um statuti
obḟuantiā p̄terire: p̄serti si nō possit d̉ fa
cili hr̃e r̃cursū ad supiorē. Si āt cā sit du
bia dꝫ hō ad supiorē recurrē: q auctorita
tē hꝫ i talib⁹ dispēsare. 2ᵒ obligāt̃ hoies
ad ieiuniū ꝑꝑ pnie vel voti ipletōeꝫ quā
do. s. quis teneret̃ ieiunare cū sibi fuisset
iiunctū ꝓ pnia. aut voto se obligassꝫ 3ᵒ
obligāt̃ hoies ad ieiuniū ꝑꝑ ep̄alem indi
ctōem qñ. s. ep̄s i sua dioc. idicēt aliq̉d ge
nerale ꝛ districtū ieiuniū: puta ꝓ pace: ꝓ
serenitate aeris: ꝓ pluuia postulāda ꝛ hu
iusmōi: tunc oēs ei⁹ cure subiecti obedir̃
tenētur: vt expsse ponit̃ de ꝯse. di. 3. c. ꝓ
nūciādū ꝛ di. 5. c. Ieiunia. ubi d̃r Ieiūia
i ecclesia a sacerdotib⁹ constituta sine ne
cessitate rationabili non saluantur. h̄ ille.

Q̉d ieiūiū fructuosū ē ꝛ utile ad bōa tꝑa
lia ꝛ bōa corꝑalia. ꝛ ad bōa sp̄ualia. Ca. 3

t Ertiū mysteriū vidēdū de ieiūio
d̃r fructificatio. Possum⁹ nāq̃ꝫ
triplicem ei⁹ fructū ānotar̃. prim⁹
dicitur corꝑalis. 2⁹ tꝑalis. 3⁹ spiritualis.

Primus ieiunij fruct⁹ d̃r corporalis.
Ipsi eteni corpi ꝓdest tripliciter. pᵒ re
frenādo. 2ᵒ sanādo. 3ᵒ fortificādo. Pri
mo ieiuniū ꝓdest corꝑi ip̄m in refrenan/
do. Nā multū remediū ē ita efficax ad re
primēdum carnis rebellonē ad sp̄ūm: sic
macerare ꝛ affligere illam ꝛ potissimuꝫ ꝑ
ieiunium. Et quis non indigeat tali me
dicina quando omnes punguntur vexā
tur ꝛ agitantur stimulo carnis: Iō Pau
lus. 2. Cor. 9. c. dicebat Castigo corpus
meū ꝛ in seruitutē redigo. Ex hᵒ Hier.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ad Rusticū monachū inqt. Vas electōis i cuiꝰ pectore xp̄s sonabat: macerat corpꝰ suū: ⁊ subijcit fuitutⁱ. ⁊ tñ cernit natura/ lē carnis ardorē sue repugnare sniē: vt qd̄ nō vult hᵒ agere ꝯpellaṫ: ⁊ q̄si vi pa tiēs vociferaṫ. ⁊. d. Miser ego hō quis me liberabit d̄ corꝑe mortis hꝰ. Et tu te arbitraris absq3 lapsu ⁊ vulneṙ posse trā sire: nisi oī custodia fuaueris cor tuū. et idē i ep̄l'a ad Furiam d̄ viduitate fuāda. Ap̄l's inqt macerat corpꝰ suū: ⁊ aīe subi/ cit iperio: ne qd̄ alijs ꝑcipit ipse nō fuet. Et tu adolescētula feruēte cibis corꝑe d̄ castitate secura es. q̄si. d. nō. ⁊ idē i ep̄l'a ad eustochiū. ⁊ poniṫ i. c. Si paulꝰ. 32. q. 5. Si paulꝰ inqt ap̄l's vas electōis ⁊ ꝑꝑa tus i euāgelio xp̄i ob carnis aculeos ⁊ in cētiua vitioꝝ reprimit corpꝰ suū: ⁊ i fuitu tē subijcit ne alijs ꝑdicās ipse reprobꝰ ef ficiaṫ: ⁊ tñ videt aliā legē i mēbris suis re pugnātē legi mētis sue ⁊ captiuātē se i le ge pc̄ti. Si pꝰ uiditatē ieiunia famē carce res flagella supplicia i semet reuersus ex clamat. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corꝑe mortis hꝰ tute putas securā esse debere. In ep̄l'a vo ad Saluiniā d̄ ne/ bridio ⁊ viduitate ide3 Hiero. sic loqṫ. Sic irasci hoīu3 ē ⁊ irā nō ꝑficere xp̄ia/ ni: sic oīs caro cōcupiscit q̄dē ea q̄ carnis sūt ⁊ q̄busdā illecebris ad mortiferas aīe voluptates trahit. S3 nr̄m ē voluptatis ardorē maiore xp̄i amore restrigere ⁊ la sciuiēs iumētū frenis iedie subiugaṫ: vt nō libidinē: s3 cibos q̄rat ac d̄sideret ⁊ ses sorē sp̄m scm̄ moderato atq3 ꝯposito por tet i cessu. Quōsū ista. Vt hoīe3 te eē no ueris ⁊ nisi caueas passiōibꝰ hūanis sub iacere. De codē cūcti sci sumꝰ luto. hisdē ꝯpacti exordijs: ⁊ i serico ⁊ pānis eadē li bido dn̄aṫ. Nec regū purpuras tiet nec mēdicoꝝ sp̄nit squalorē: meliusq3 ē sto/ machū te dolere q̄3 mētē: iꝑare corꝑi q̄3 fuire. gressu vacillare q̄3 pudicitia. Et i ep̄l'a ad Demetriadē v. idē. d. Ignita sūt diaboli iacula q̄ simul vulnerāt ⁊ infla māt: ⁊ a rege babylonis tribꝰ pueris pre ꝑaṫ: s3 quō ibi q̄rtꝰ spē3 habēs filij dei itēsos mitigat ardores: sic i aīo vginali rore celesti ⁊ ieiunioꝝ frigore puellaris calor extinguiṫ: ⁊ humano corpori ange loꝝ ꝯuersatio preꝑaṫ. Itē i ep̄l'a ad Eu/ stochiū sic refert. Sollicite ꝓuidēdū ē vt quos saturitas a ꝑadiso expulit esuries reducat: nō q̄ deꝰ intestinoꝝ nostroꝝ de lecteṙ rugitu: s3 q̄ aliṫ pudicitia tuta eē n̄ possit. Propterea ⁊ ipse Hiero. i scip̄o ōndit q̄ alijs ꝑdicauit. Eiꝰ vba sṫ ad eu stochiū loquētis. Quotiēs i heremo cō/ stitutus: ⁊ i illa vasta sollitudine q̄ exusta solis ardoribꝰ horridū monachis ꝑstat hi taculū: putabā me romanis iteresse deli/ tijs: sedebā solus: q2 plenꝰ erā amaritu/ dine. Horrebāt sacco mēbra d̄formi: et sq̄lida cutis situ ethiopisse carnis obdure rat. Quottidie lachryme quottidie gemi tꝰ: ⁊ si qñ repugnātē somꝰ iminēs oppssis set: nuda humo vix ossa herētia collide/ bā De cibis vo ⁊ potu taceo cū ēt lāguē tes monachi aq̄ frigida vtāṫ. ⁊ coctū ali/ qd accepisse luxuria sit. Ille igiṫ ego qui ob gehēne metū tali me carcēi dānauerā scorpionū tm̄ sociꝰ ⁊ feraꝝ sepe choris i/ tererā puellaꝝ. pallebant ora ieiunijs. ⁊ mēs desiderijs estuabat. ⁊ i frigido cor/ pore ⁊ sicca iā carne ꝑmortuo sola libidi/ nū icēdia bulliebāt. Itaq2 oī auxilio d̄sti tutꝰ ad ih̄u iacebā pedes. rigabā lachry/ mis ⁊ crine tergebā. ⁊ repugnātē carnē hebdomadaꝝ iedia subiugabā Nō eru besco cōfiteri ifelicitatis mee miseriā: q̄n potiꝰ plāgo nō eē qd̄ fueri. Memini me clamātē diē crebro iunxisse cū nocte nec priꝰ a pectoris cessasse verberibꝰ q̄3 redi ret dn̄o iꝑante trangllitas. Ipsā quoq3 cellulā meā q̄si cogitationū meaꝝ ꝯsciā3 ꝑtimescebā. Et mihimet iratꝰ ⁊ rigidꝰ so lus d̄serta penetrabā. Sicubi ꝯcaua val lium: asꝑa mōtiū: rupiū prerupta cerne/ bā ibi mee orōnis locus. Et vt mihi te/ stis ē dn̄s: post multas lachrymas pꝰ ce/ lo oculos inherentes nōnunq̄3 videbar mihi interesse adminibꝰ angeloꝝ. Hec Hiero. S3 qd de alijs oībꝰ scis dicam. Nōne ꝑ abstinentiā afflictionēq3 ieiuni oꝝ suꝑauerūt luxuriā. Et vt de alijs ta/ ceā dicā tm̄ qd̄ de btō Fracisco scribit in sua legēda. d. Boñ. Inqt. n. sic Atten dēs illud ap̄l'i verbu3. Qui aūt sunt xp̄i

carnē suā crucifixerūt cū vitijs ⁊ concupi
scētijs. Ut crucis armaturā iugit suo fer
ret i corꝑe tāta discipline rigiditate sēsua
les appetitꝰ arcebat: vt vix necessaria sue
ret sustētatōi nature. Difficile nāqȝ fore
dicebat necessitati corpis satisfacē ⁊ ꝓnita
ti sēsuū nō ꝑere. Propt̄ ꝙ cocta cibaria
sanitatis tꝑe vix admittebat ⁊ raro. Ad
missa vo aut ꝯficiebat cinē aut ꝯdimēti
saporē admixtōe aq̄: vtplꝭm reddebat insi
pidū de potu vini qd dicā cum de aq̄ dū si
tis estuaret ardore vix ad sufficiētiā bibe
rit. Pȝ gº ꝙ ꝑ ieiuniū corpꝰ aie inimicuȝ
marie refrenat̄. 2º ꝓdest ieiuniū corpo
ri ipm sanādo. nā visū ē ꝑ expiētiā ꝙ ma
gis ꝓdest sanitati corꝑis abstinētia mode
rata q̄ȝ nimiꝰ: ⁊ excessiuꝰ ciborum usus.
Quinimo vtplꝭm ex gulla oēs egritudi
nes euenire solēt. Un̄ de ꝯse. di. 5. c. Ne
tales dr̄. Morbi saturitate nimia cōcitant̄
Et Seneca ad Lucillū sic ait. Medicia
quondā paucaꝝ scia fuit herbaꝝ qbus si
steret̄ fluēs sanguis vulnera coirēt pau
lati. Deinde i hāc ꝑuēit tā multiplicē va
rietatē. Nec ē mirū tūc illā minꝰ negocij
habuisse: firmis adhuc solidisqȝ corꝑibꝰ
⁊ facili cibo nec ꝑ artē voluptatēqȝ corrup
to q postq̄ȝ cepit nō ad tollēdam: sȝ irritā
dā famē q̄re iuente sūt mille ꝯditure qbꝰ
adhibitis excitaretur. Que desiderātibꝰ
alimēta erāt: onera sūt plenis. Inde pal
lor ⁊ neruoꝝ vino marcētiū tremor: ⁊ mi
serabilior ex cruciatibus q̄ȝ ex fame maci
es. Inde icerti tabētium pedes ⁊ sꝑ q̄si
i ipsa ebrietate titubatio. Inde ⁊ in totaȝ
cutē humor admissus distentusqȝ venter
dum male assuescit plus capere q̄ȝ pote
rat. Et tandē ꝯcludit multos morbos mlt̄
ta fercula fecisse. Et Johs os aureuȝ. de
ꝯse. di. 5. in. c. Nihil hoc ipm cōfirmat.
d. Abūdantia morbū facit ⁊ molestias i
gerit ⁊ egritudies generat. Jō Hieroꝰ
ꝯ Jouinianū ait. Egrotanti tibi nō alit̄
sanitas restituit̄ nisi tenui cibo victuqȝ ca
stigato q̄ dieta dr̄. Et idē Hiero. i. c. le
gimꝰ de ꝯse. di. 5. Legimꝰ quosdā mor
bo articulari ⁊ podagre hūoribꝰ laboran
tes: ꝓscriptōe bonoꝝ ad simplicē mēsaȝ
⁊ pauꝑes cibos redactos cōualuisse. Ca

ruerūt eni sollicitudine dispensande do
mꝰ ⁊ epulaꝝ largitate. q̄ ⁊ corpꝰ frangūt
⁊ aiam. 3º ꝓdest ieiuniū corꝑi ipm forti
ficādo. Nā moderata ieiunia ex ꝯn̄ti cor
pora magis sana ⁊ magis robusta r̄ddūt
Et si dicat̄ hº nō eē verū: qm̄ ꝑ ieiunia de
bilitātur corꝑis vires: ſm illud ꝑs. Ge
nua nr̄a ifirmata sūt a ieiunio. Rn̄dere
possumꝰ qd̓ Paulus dicebat. 2. Cor. xi.
Cū ifirmor tūc fortiō sū. eo ꝙ ifirmitas ⁊
debilitas corꝑis reddebat cū fortē ⁊ ꝓm
ptū ad dei obseq̄a. Scd̓s ieiunij fructꝰ
dr̄ tꝑalis. ꝓdest. n. adhuc tripliciter tꝑali
ter. pº placādo. 2º liberādo. 3º ipetran
do. pº ꝓdest tꝑaliter placādo deū: qn̄ ira
tus ꝑꝑ pctā ppl̓i tꝑali flagello eos ꝑcutert̄
cōminat̄ sic pȝ Jone liº ꝑ totū d̓ Niniuitis
de qbꝰ ita ait Hiero. li. 2. ꝯ Jouinianū.
Niniue ciuitas magna irā dei ieiunioꝝ
mitigatōe retorsit: quā vtiqȝ Sodoma at
qȝ Gomorra placassēt: si pniam agē la
chrymasqȝ pnie fundē ieiunio patrocinā
te deū ꝯciliare voluissēt. Missus siqdeȝ
fuit ad Niniuitas Jonas ⁊ audierūt illi
vocē eiꝰ: ⁊ timuerūt deū ⁊ ieiunātes ⁊ orā
tes irā eiꝰ placauerūt. 2º ꝓdest hoi ieiu
niū tꝑaliter liberādo. s. a ꝑiculis ⁊ aduer
sitatibꝰ huiꝰ seculi: sicut pȝ de multis q ie
iunātes ob reuerētiā vginis: ⁊ aliorum
scōꝝ libati sūt a multis ꝑiculis celi terre ⁊
mariū. 3º ꝓdest ieiuniū tꝑaliter ipetrādo
s. tꝑalia bn̄ficia vt pluuiā tꝑe siccitatis: sa
nitatē tꝑe ifirmitatis: serenitatē tꝑe ibriū
pacē tꝑe guerrarū ⁊ silr̄ia. Tertius fructꝰ
ieiunij dr̄ spūalis. Prodest. n. spūaliter
tripliciter. pº clarificādo. 2º cibando.
3º glorificādo: pº ꝓdest clarificando.
Nā ad ꝑspicacitatē ⁊ puritatē orationis
⁊ ꝯtemplationis miro mō disponit. Nō
ne lectio oratio predicatio ieiuno stōacho
melius capiūtur ⁊ exercētur. Hinc Hie
ro. ꝯ Jouinianū ait. Daniel atqȝ tres pu
eri iterꝑtationē somnioꝝ ieiunio reuelāt
pastiqȝ legumibꝰ prudētiores ⁊ pulchrio
res inueniūtur. Hec ille. Johi euangeli
ste i isula pathomos ieiunāti reuelata sūt
secreta celestia. Apl̓i ieiunātes spūs sācti
lumine sunt illustrati. Act. 2. 2º ꝓdest
ieiuniū spūaliter cibādo. Cum. n. mens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fuerit illuminata ⁊ diuine ꝯtemplationi itenta. ex ꝯñti delectatõe ſpũali iebriatur. 3° ꝓdeſt ieiuniũ ſpũaliter glorificãdo: qꝛ ꝑ illud itroducimur in beatam vitã. ſicut Helias poſt ieiuniũ raptus eſt in celũ. 3. Reg. 2. i huius ãt myſteriũ poſt ieiuniũ q̄dragesimale ſtati reſurrectõis celebrat̃ glĩa. Ergo aio feruẽti vnuſqſq; ſꝫ facultatẽ ſuã hodie ieiuniũ: incipiat vt ſic in fine adipiſcantur eternam glĩam. Amen.

Feria qnta poſt diẽ cinerum de vſu: ⁊ laudibus ſciſſime orõnis. ꝯ eos q dicũt nõ eſſe orãdũ neq; ꝓ bonis acquirendis neq; pro malis euitandis. Sermo. 16.

Acceſſit ad eũ Cẽturio rogans eum. Notant̃ h̃ v̄ba Math. 8. c. ⁊ in euãgelio hodierno. Promptiſſim⁹ deus ſp̄ ẽ ad lib̄alit̃ exhibẽdũ nobis bñficia ſua. que iõ ſepe nõ accipimus: qꝛ negligẽtes ſum⁹ ad fiducialit̃ poſtulanduꝫ. Nã q petit accipit ⁊ q querit iuenit: ⁊ pulſanti apiet̃. vt dr̃. Luc. xi. Et vtiq; ſatis clarꝫ ẽ i hiſtoria ſci euãgelij die hodierno recitat: i qua ꝯmemorat̃ ſanitatis donuꝫ a xp̄o collatũ puero Cẽturionis paralitico ⁊ male habẽti. Qđ vtiq; xp̄s fecit cõmotus fidelib⁹ ꝑcibus Cẽturionis hũilit̃ eũ deꝑcantis. Qm̃ aũt apud aliquos icredulos ⁊ ideuotos orõnis vſus vilis ⁊ inutilis reputatur: idcirco in pñti ſermone đ ꝯmendatõe ⁊ laudibus orõnis erim⁹ tractaturi: vt ſic oĩs vere penitẽs audeat cũ Cẽturione clamare ſecurius ad dñm ih̃m xp̄m. Notabim⁹ g° tria ꝑ que p̄icipaliter oſtendemus vſum orationis cõmendabilem eſſe. ⁊ in hac vita oĩbus ꝯuenire. Primum dicitur ꝯtrariorum debilitas. Secundum dicitur ſanctoruꝫ dignitas. Tertium dicitur omnium indigentia.

Cõfutatõ đbiliũ rõnũ q̄s pleriq; adducere ſolent ad oſtendendum ꝙ ſit ſuperfluum orare.

Capitulum primum

Primũ quo oñdit̃ ꝯmẽdabil̃ vſ⁹ orõnis dr̃ ꝯtrarioꝝ debilitas. Naꝫ q dicũt nõ eẽ orãdũ nꝫ ꝓ bõis acq̄rẽdis nꝫ ꝓ malis amouẽdis aſſumũt ad defenſionẽ erroris ſui triplicẽ rõnem vꝫ p̄ria ẽ diuĩe ꝓuidẽtie. ſ̄a diuĩe ꝑmanẽtie. t̄tia diuĩe clemẽtie. p̄ria rõ ẽ diuĩe ꝓuidẽtie. Dicũt. n. ꝙ facta nr̃a ⁊ iſta oĩa iferiora nõ regũt̃ a ꝓuidẽtia dei. ⁊ ex ꝯñti proſꝑa ⁊ aduerſa bõa ⁊ mala ab ipſo nõ ꝓueniũt. Si ãt iterrogẽt̃ a q° g° iſta gubernãt̃ aliq rñdebunt ꝙ a fato. aliq ꝙ a fortuna: aliq: ꝙ a nl̃la ꝓuidẽtia: ſed veniũt ſic. primi dicũt ꝙ oĩa iſta q̇ i h° mũdo fiũt: ⁊ que hoĩbus accĩt veniũt a fato. noĩe fati itelligẽdo iſluẽtiã celi ⁊ planetaꝝ ſ̄m quã aſſerũt oĩa regulari. Et hui⁹ opinionis fuit. Ouidius q in li. de triſtibus dixit. Nõ fatũ vincere nulla valet. Idem ꝯfirmauit Sen̄. in tragedijs. d. Fatis agimur credite fatis. qcqd agit mortale gen⁹ venit ex alto. Et de ꝯſolatõe ad Paulinuꝫ đ. Mutare fata nõ poſſumus. ſtãt dura ⁊ inexorabilia. Et Lucanus li. 6. inquit Preceps agit oĩa fatũ. Nec medij dirimũt morbi vitãq; neceq;. Et Iuuenãlis li. 3. ſatyra. i. Seruis regna dabũt captiuis fata triũphos. Et Tulli⁹ li. i. de diuinatõe. Fato oĩa fiũt. Et Quītilian⁹ i declamatõib⁹. Fato viuim⁹ languem⁹ cõualeſcimus morimur. Medicina qđ preſtat niſi vt vita nemo deſꝑet. Inde ẽ ꝙ qdã aſtrologi igerũt ſe ad iudicãdũ de futuris euẽtib⁹ hoĩum đ vita ⁊ morib⁹ reguꝫ đ pace ⁊ guerris ppl̃oꝝ de diuitijs ⁊ pauꝑtate de fecũditate: ⁊ ſterilitate vxorũ: de honorib⁹ ⁊ dignitatib⁹ acq̄rẽdis ⁊ fil̃ib⁹ q̄ſi iſta oĩa depẽdẽtiaꝫ habeant: ſicut a cã neceſſaria ab iſluẽtia plãctaꝝ ⁊ celeſtiuꝫ corpoꝝ. Et ex h° v̄ſum ẽ in ꝓuerbium iter vulgares: ꝙ nõ iuuat orare deũ cum iam diffinitum ſit: qđ vnuſqſq; aut boni hr̃e aut mali pati hẽat. Cõtra quos Aug⁹ li. 5. de ci. dei. c. i. ſic ait. Prorſus diuina ꝓuidẽtia regna ꝯſtituũtur hũana. que ſi ꝓꝑea qſq; fato tribuit qđ ipam dei volũtatẽ vel ptãtem fati noĩe appellãt: ſniam teneat: liguã corrigat. Cur nõ h° p^m dĩc qđ dictur⁹ ẽ cũ ab illo qſq; queſierit quid dixerit fatũ. Nã id hoĩes qñ audiunt vſitata loquẽdi conſuetudine non itelligunt niſi vim poſitionis ſideruꝫ qualis eſt qñ quis naſcitur ſiue concipitur. quod aliqui a dei voluntate alienant aliqui etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ex illa hec pēdere cōfirmant. Sed illi q̄ si
ne dei volūtate decernere opinant̄ sidera
q̄lis q̄sq; sit id bonoꝝ habeamꝰ maloꝝ
ue patiamur: ab auribꝰ oīum repellēdi
sunt nō solū eoꝝ q̄ verā religionē tenēt:
sed q̄ deoꝝ q̄liūcūq; volunt eē̄ cultores.
Hec.n.opinio q̄d agit aliud nisi vt nul/
lus oio colat̄ aut roget̄ deꝰ. Et paulo īfe
riꝰ subdit. Quale deīde iudiciū d̄ hoīꝫ
factis deo relinq̄tur q̄bus celestis necessi
tas adhibet̄ cū dn̄s ille sit ⁊ siderū ⁊ hoī/
nū.h̄ ille. Si q̄s vero obijceret ꝙ astro/
logi ꝑsepe vera dicūt: audiat Aug. ꝑfati.
li.c.7.d. Nō imerito credit̄ cū astrologi
multa vera r̄n̄dent occulto instinctu fie/
ri sp̄ūum nō bonoꝝ quoꝝ cura ē̄ falsas ⁊
noxias opiniones de astralibꝰ satis inse
rere hūanis mētibꝰ atq; firmare. Jō fri
uola ē̄ mathematicoꝝ sn̄ia q̄ nos n̄ros q;
successus astris subdere molliūt̄. Sc̄di
asserūt oia ista iferiora moueri ad iperiū
fortune ⁊ disponi. Vn̄ Plutarcꝰ li. d̄ re
medio ire.d.⁊ iducit. Euripid̄ sic loq̄uē
tē. Deus magna regit: ꝑua vero infortu
ne manibꝰ derelinq̄t. Hāc fortunam ru
des hoīes ⁊ idolatre gentiles deā quādā
eē̄ putauerūt. Vn̄ Lac.li.3. Crediderūt
inq̄t populi fortunā quādā deā eē̄ res hu
manas varijs casibus illudentem: q̄r ne
sciebāt vn̄ sibi aut bōa aut mala venirēt:
Hos tn̄ sic opinantes Aug.li.4.de ci.
dei.c.18. sic deridet. fortuna dea putat̄ et
collit̄. Certe oēs deos vtriusq; sexꝰ: ⁊ si
sexū hn̄t n̄ nisi bonos estimare debemꝰ.
hoc Plato dicit.hᵒ alij ph̄i.hᵒ excellen/
tes reipublice ꝑplorumq; rectores. Quō
ergo dea fortuna aliq̄n̄ bona est aliq̄n̄ ma
la. an forte q̄n̄ mala ē̄ dea nō ē̄: s; in mali
gnū demonē repente cōuertit̄. S; Ar.
li.2.ph̄i. dicit fortunā eē̄ cām ꝑ accidēs i
agentibꝰ s̄m ꝓpositū. Et tūc dicit Tho.i
2. sūme ꝯ gētiles. Et.d. Boū.di.37.se
cūdi li. Licet aliq̄d sit casuale vel fortuitū
respectu agētis ꝑticularis: vtpote ꝑticu/
laris nature ⁊ itellectꝰ creati: nihil tn̄ est
casuale aut fortuitū respectu ꝓuidētie di:
a q̄ oia ꝓuisa sūt ⁊ ꝑordinata. Tertij ꝯten
dunt ꝓuidentiā d̄i nullā eē̄ circa ista infe
riora ⁊ hoīꝫ facta: s; oia currere sic sine
vlla ꝓuidentia regulante. Qui error ꝑ
niciosissimꝰ ē̄ ⁊ dānat̄ tū rōne tū auc̄titate
Et licet multe rōnes ad hᵒ possent iduci:
tn̄ dicā cā quā Tho. ponit i.3.ꝯ gentiles
c.63. Ait.n. sic ipossibile ē̄ ꝙ aliq̄ nō co/
gnoscentia finē opent̄ ꝑꝑ finē ⁊ ordinate
ꝓueniāt i ipsum nisi sint mota ab aliquo
habente finis cognitionē: sed oia cōpora
naturalia mouent̄ ⁊ opantur ꝑꝑ finē: l;
illū nō cognoscant. Ergo oportet ꝙ tota
opatio nature ab aliq̄ cognitiōe ordinet̄.
Preterea oia que sunt natura distincta i
vnū ordinē nō conueniunt nisi ab vno or
dinante colligant̄ i vnū. In vniuersitate
aūt reꝝ sunt res distinctas ⁊ ꝯrias natu
ras hn̄tes: que tn̄ i vnū ordinē ꝯueniūt.
Ergo oportet ꝙ vnꝰ sit vniuersoꝝ ordia
tor ⁊ gubernatō. Sūt ad hoc ēt scripture
sacre auc̄tates. Ait.n. sapiēs. Sap.14.
c. Tu aūt sapia tua gubernas oia. Et ec
clesiastes.5. Ne dicas corā angelo tuo n̄
ē̄ ꝓuidentia. Et Math.6. rephendens
xp̄s imoderatā sollicitudinē eorūq; diffi
dunt gubernari posse a deo. on̄dit q̄liter
ipse ꝓuidētia sua decorat terrā floribꝰ: pa
scitq; aues ⁊ volucres celi. Jō Lac.li.i.
di.insti. ꝯ dei ꝓuidentiā negātes sic pul
chre loq̄tur. Suscepto igit̄ illustrāde Vi
tatis officio nō putaui adeo necessariū ab
illa q̄ōne initiū sumere: que vr̄ prima esse
natura sit ne ꝓuidētie q̄ rebꝰ oibꝰ ꝯsulat:
an fortuitu vel fcā sint oia l' gerāt̄. Cuiꝰ
sn̄ie auctor ē̄ Democritꝰ cōfirmator epi/
curꝰ: quos tn̄ ceti ph̄i ac maxie stoici acer
rime rettulerūt docētes: nec fieri mūduꝫ
nec ꝯstare nisi sūma rōe potuisse. Sed ⁊
Marcꝰ Tulliꝰ q̄; uis achademice discipli
ne defēsor eēt d̄ ꝓuidētia gubnatrice reꝝ
⁊ multa ⁊ sepe disseruit: q̄d̄ fac̄ tū in oibꝰ
ph̄ie sue libris: tū maxie i his q̄ sūt d̄ na/
tura deoꝝ. Nec difficile sane fuit pauco
rū hoīum praua sentiētiū redarguere mē
dacia ceteris ph̄is i hac vna re nō dissidē
tibꝰ. Nemo.n. ē̄ etiam tā rudis taꝫ ferꝰ
moribus qui oculos suos in celū tollens
tametsi nesciat cuius prouidentia dei re/
gat̄ hoc omne q̄d̄ cernitur nō aliquaꝫ tn̄
eē̄ intelligat ex ipsarū motu magnitudie
pulchritudinē vtilitate tēperatione: nec si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

cri posse qn illud quod mirabili rōe con/
stat cōsilio aliquo maiore fit īstructū. ħ il
le. Dicimus ergo ⁊ catholice tenemꝰ ꝙ
oīa regunť ſm ꝓuidētiā dei q bōa ł mala
hoibus iuste distribuit ſm ꝙ iudicat me
lius conuenire. Scd'a ratio q̄re dicunt
aliq nō esse orādum: ē diuine ꝑmanētie
dicūt. n. ꝙ lꝫ oīa fiant ſm diuinā ꝓuiden
tiam cū ipsa nihil aliud sit q̄ꝫ ipse deꝰ ⁊ de
us sit īmutabilis. ſꝫ illud: Numeri: 23.
Nō ē deꝰ quasi hō vt mētiať: nꝫ ut filius
hoīs vt muteť. Et Malachie. 3. Ego do
minꝰ ⁊ nō mutor. Et Iac. i. Apud quē
nō ē transmutatio. Et Augꝰ i li. đ natu/
ra boni. Solus deꝰ īmutabilis ē. Ergo
si disposuit bñfacere hoibus idigētibus
absq̄ꝫ orōne illoꝝ illud iplebit. Et si deli
berauit mala aliq̄ īptiri nō ꝑꝑ orōnes ces
sabit. Sꝫ ꝯ istos ē auctoritas Hiere. 18.
vbi deꝰ sic loqtur. Repēte loq̄r aduersuꝫ
gētē ⁊ aduersū regnū vt eradicē ⁊ đstru
am ⁊ dispdā illđ. Si pniaꝫ egerit gēs il
la a malo suo: quod locutꝰ sū aduersū eā:
agā: ⁊ ego pniam sup malo qđ cogitaui
vt facerē ei. Et subito loq̄r de gēte ⁊ đ re
gno: vt edificē ⁊ plantē illud: Et iterum
Ezechieł. 33. deus. d. Si dixero iusto ꝙ
vita viuat: ⁊ cōfisus ī iusticia sua fecerit ī
niq̄tatē: oēs iusticie eiꝰ obliuiōi tradēť: ⁊
in iniquitate sua q̄ꝫ operatus est morie
tur. Si āt dixero ipio morte morieris ⁊
egerit pniam a peccato suo vita viuet: ⁊
ñ morieť. Et hͦ ē qđ dř. 22. q. 4. c. Vnus
q̄sq̄ꝫ. Ipe dñs frequēter suā mutat sniaꝫ
Et i. c. icōmutabilis idē hēť ⁊ de pe. di.
i. c. nouit. Nouit deꝰ mutare sniam si tu
noueris emēdare delictū. Ex qbꝰ vbis
pꝫ. ꝙ ſm ꝙ nos mētē nr̄aꝫ ⁊ voluntaria
opa siue i bonū siue ī malū dirigimus ita
⁊ ipse sniam suā aut reuocat ⁊ īmutat aut
exeq̄ť sine sui īmutatōe. Nā ut dicit Ar.
8. phi. ⁊. xi. metha. Deus ē mouēs oia ī
mobilis ⁊ Boetius Stabilisq̄ꝫ manens
das cūcta moueri. Iō dicit. d. Boñ. di.
8. primi li. ꝙ diuia essentia ē imutabilis
Nam nō mutatur loco: q꞉ vbiq̄ꝫ ē. nō tē
pore: q꞉ eťnitas simul ē: nō forma: q꞉ pur
actus ē. Vñ mutationē ſm formaꝫ tollit
simplicitas ſm tps tollit eternitas. ſm lo
cū tollit īmēsitas. ⁊ ideo in deo ē sūma sta
bilitas ⁊ īde oīs motus cālitas. Sine sui
itaq̄ꝫ mutatōe ꝓduxit deus ī tpe mūduꝫ:
sine sui mutatōne carnē nr̄am assumpsit.
Sine sui mutatione petētibꝰ ⁊ orātibus
sua dona largiť. Nā vt inq̄t Tho. 2. 2. q.
83. Ex diuina ꝓuidētia nō solū disponiť
ꝙ effectus fiāt. ſꝫ ēt ex qbus cāis ⁊ qͦ or/
dine ꝓueniant. Inter alias etenim cās
sūt ēt quorūdā affectuum cāe actus huma
ni. Vnde oꝫ hoies agere aliqua nō vt ꝑ
suos actus diuinā dispōnem imutent: ſꝫ
vt ꝑ actus suos ipleant quosdā effectus
ſm ordinē a deo dispositum. Et idem ēt
ē in naturalibꝰ cāis. Nā nꝫ q plantat est
aliqd nꝫ q rigat: ſꝫ q icrementū: dat deus
vt dř in. c. Cum nō sit in hoie. extra đ de
cimis. Et tñ si hō nō plantat aūt nō semi
nat: deus nō dat icremētum. Simile ē đ
orōne. Nō. n. ꝑꝑ hoc oramꝰ vt diuinam
dispōem imutemus: ſꝫ vt illud ipetremꝰ
qđ deus disposuit mediantibus orōnibꝰ
nobis donare. vt Gř. d. i. diał. li. tertia
rō quā assumūt negātes ⁊ dānātes orō
nis vsū ē diuine clemētie. Deus inquiūt
clemētissimꝰ ē ⁊ liberalissimus: iō cū no
scat oia qbus idigemus nō opus ē orōni
bus ab illo ea petē q꞉ ut inq̄t. Senecca nł
la res carius emiť q̄ꝫ que ꝑcibus ēpta ē.
Ideo sūme liberalitati eius nō conuenit
bñficia ꝑstare rogatus. Ad hoc respōdet
Augꝰ ad ꝓbū: de orando deū. Qđ deus
multa nobis ex sua liberalitate ꝑstat ñ pe
tita. Sꝫ ꝙ aliq̄ vult ꝑstare nobis petētibꝰ
hoc est ꝓpter nostrā vtilitatem vt. s. fidu
ciam quādam accipiamus recurrēdi ad
deum: ⁊ vt recognoscamus eum esse boi
norum nostrorum actorem. Et sic interr
muntur omnes obiectiones supradicte q
bus orōnis vsus ipugnabatur. q꞉ debi
les sunt ⁊ nullius roboris aut momenti.

Qđ vsus orōnis cōmēdatur auctori
tate: ⁊ exēplo scōrum veteris ⁊ noui testi
⁊ ꝑcipue dñi nr̄i ihu xp̄i. Capitulum. 2.

s
Ecundum quo commendabilis
orationis vsus dicitur est scōruꝫ
dignitas. Oēs eteni sancti vbo
pariter ⁊ exemplo orare nos docuerunt.
Vnde Dauid in ps. 31. orōnē cōmēdās

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

iit. Subditus esto dño ꝛ ora eũ. Et ps.
5. Qm̃ ad te orabo dñe: mane exaudies
vocẽ meã. Et ps. 33. Exq̄siui dñz ꝛ exau
diuit me: ꝛ ex oib⁹ tribulatõib⁹ meis eri/
puit me. Et sapiẽs Ecc. 35. Orõ hũiliã/
tis se nubes penetrat. Et Thobie. 12. bo
na ẽ orõ cũ ieiunio. Et Hiere. 33. Cla/
ma ad me ꝛ ego exaudiã te. d. dñs. Et. i.
Pet. 3. Oẽs vnanimes i orõne estote:
Et Jac. 5. Orate ꝑ iuicẽ vt saluemini.
Et doctõ gẽtiũ Paul⁹ Ro. 12. Spe gau
dẽtes i tribulatõe patiẽtes orõi istãtes. ꝛ
i. Cor. 7. Vacetis orõni. Et phi. 4. Ni
hil solliciti sitis: sꝫ i oi orõne: ꝛ obsecra/
tiõe cũ grãꝝ actõe petitiões vr̃e inotescãt
apud deũ. Et Col. 4. Orõni istate vigi
lãtes i ea. Et. i. Thi. 2. Volo viros ora
re i oi loco leuãtes puras manus. Et. i.
Thessa. vlt. Sine itermissiõe orate. Et
xp̃s i euãgelio Luc. xi. Petite ꝛ accipie
tis. q. ꝛ i. p. ꝛ ap. vob. Et Luc. 18. Opõ
tet sp orare ꝛ non deficẽ. Et Luc. 22. Et
Math. 26. Vigilate ꝛ orate ne itretis in
tẽptatõz. Et Math. 24. Orate ne fiat fu
ga vr̃a hyeme vel sabbato. Et Marci.
13. Videte vigilate: ꝛ orate. Et qđ docue
rũt sci verbis ope cõpleuerũt: atqꝫ orãdo
ãplissima dei munera ipetrauerunt. Vñ
Geñ. 25: Jsaac deprecatus ẽ deũ ꝑ vxo
re sua Rebecca eo ꝙ eẽt steril. q exaudi
uit eũ: ꝛ dedit Rebecce ꝯceptũ. et Exo.
8. 9. ꝛ. 10. c. Orauit: Moyses ꝑ amotio
ne plagaꝝ ab egypto ꝛ exaudit⁹ ẽ. lꝫ illi
mali eẽnt. Et Exo. 17. In bello qđ hũe
rũt filij isrl̃ ꝯ Amalechitas pl⁹ fecẽ Moy
ses orãdo q̃ꝫ Josue pugnãdo. Et Exo.
32. Post adorationez vituli qñ videbat
dñs velle delere ppl̃m Moyses ꝑ orõis
istãtiã obtinuit veniã. Et nũeri. xi. Per
orõnẽ Moysi absortus ẽ ignis q deuo/
rabat castra murmurantiũ. Et nũeri. 12.
Per orõnẽ Moysi curata ẽ Maria a
lepra. Et Numeri. 21. ꝑ orõnẽ ẽt Moy
si liberatus ẽ ppl̃s a serpentibus. Et. i.
Reg. i. Anna que steril erat orauit dñm
ꝛ ꝯcepit ꝛ peperit filiũ ꝛ vocauit nomen
ei⁹ Samuel: eo ꝙ a dño postulasset eum
Et. i. Reg. 7. Orãte Samuele filij isrl̃
debellarũt philisteos. Et Thobie. 6. Ra
phael ãgelus monuit Thobiã iuniorẽ ne
demones haberẽt ptãtẽ in eũ vt oraret.
Et Judith. 4. Tẽpore ꝑsecutionis Ho
lofernis filij isrl̃ orabant deũ vt visitaret
ppl̃m suũ: Et Judith. 13. Armis orõnis
munita illa mulier vidua caput ãputauit
holoferni. ꝛ Esaie. 38. Orãtẽ cũ lachry/
mis ezechiam exaudiuit deus ꝛ addidit
diebus ei⁹ annos. 15. ꝛ Danielis. 13. Su
sanna ꝑ orõnẽ liberata ẽ a criminatione
falsa ꝛ dãnatione mortis. ꝛ Jone. 2. De
ventre piscis ꝑ orõnẽ ad littus maris ad
ductus ẽ Jonas. E. i. Machabeoꝝ. xi.
Videns Jonathas ꝙ oẽs exceptis pau
cis dereliquerunt eũ pugnãtẽ cõtra alie/
nigenas: scidit vestimenta sua ꝛ rogauit
dñm ꝛ postea misericordiã obtinuit ꝛ vi
ctoriam. Et. 2. Machabeoꝝ. 3. Onias
summus pontifex orauit ꝑ Heliodoro
diuina virtute grauiter flagellato: eo ꝙ
voluerat erariũ expoliare. Deus autem
illi vitã donauit. Quid referã de orõni/
bus apostoloꝝ alioꝝqꝫ sanctorũ: qui orã
do tot mira fecerunt. Sed omnib⁹ dimis
sis breuitatis causa ad xp̃m est deuenien
dũ. De ipso siqdẽ dicit Math. p°. Abi/
it i dsertũ locũ ibiqꝫ orabat. ꝛ Luc. 6. erat
ꝑnoctans i orõne dei. ꝛ Luc. x. facta est
dum oraret species eius altera. ꝛ Luc.
23. ꝛ Math. 26. legitur ad patrem oras/
se ꝛ ad Hebr. 5. de ipso dicitur. Cum
clamore valido ꝛ lacrymis exauditus ẽ
pro sua reuerentia. Sed circa hoc nõ/
nulli dubitant cur christus orauit: cum
Augu. dicat li. de correptione ꝛ gratia.
Nemo querit ab alio quod per se potest.
sed christus omnia poterat per se. ergo
nihil debebat ab alio petere nec orare.
Ad hoc respondet. d. Bona. d. 17. ter/
tij. li. ꝙ decens fuit ꝛ cõueniens orare
christum ꝑꝑ tria.
Primo ꝑpter meritũ.
Secundo propter exemplum.
Tertio propter argumentum.
Primo propter meritũ. qꝛ sua petitione
ꝛ postulatione merebat nobis qui min⁹
idonei eramus ad susceptionez bñficioꝝ
dei. 2° orauit propter exẽplum scilicet
vt in seipso inuitaret nos ad orõni stu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dium in cuius exercitio maxime supatur aduersari⁹. 3° orauit pp argumētū. vt oñderet se eē verꝫ hoiem ⁊ ꝟe a deo mis sū. Petē g° ⁊ orare ꝯpetit xp̄o ſm natu rā assumptā. Et sic soluit quod dicebat i ꝯriū. Cōcludenda ē ergo hec scd̄a ps principalis nostri sermonis: in qua ꝓba tum est p exēpla ⁊ auctoritates sanctoꝝ ꝙ orōnis exercitiū apprie ē ꝯmēdabile.

Q̄d oēs indigēt auxilio dei ad acqrē dā btitudinem ad vitāda picula. ⁊ ad bo na temporalia impetranda. Caplm̄. 3.

[T]Ertium quo oñdem⁹ ad orōnē oēs obligari debere dicitur indi gentia. Oēs eteni cuiuscūqꝫ sta tus gradus ⁊ conditionis existant egent a deo adiuuari: maxie q̄ꝫtuꝫ ad tria. p° q̄ꝫ tum ap btitudinem acqrendam. 2° q̄ꝫtuꝫ ad pericula vitanda. 3° q̄ꝫtum ad tpalia bona ipetranda. Primo idigēt oēs a deo adiuuari q̄ꝫtum ad btitudinem acq rēdam: eo ꝙ nullus illaꝫ viribus ꝓprijs aut ꝟtute valet adipisci. Ideo vnusqsqꝫ orare dꝫ cum Petro. d. Domine salua nos. qꝛ vt iquit psal. Grām ⁊ gl'iam da bit dn̄s. 2° idigēt oēs a deo adiuuari pp picula euitanda: qbus fragilis nostra ꝯditio subiecta ē. Et d' his sic eleganṫ lo qtur Aug. 22. li. de ci. dei. c. 22. Sed pre ter pueriles penas sine qbus disci nō po test ꝙ maiores volunt. qui uix aliqd vtili ter volunt: quot ⁊ quātis penis gen⁹ agi tetur humanū que nō ad maliciā negtiaꝫ qꝫ iniquoꝝ. sed ad cognitōem ptinēt mi seriāqꝫ cōem quis vllo sermone digerit. Quis vlla cogitatione ꝯphendit q̄ꝫtus ē metus quāta calamitas ab orbitantibus atqꝫ luctu a damnis ⁊ a dānationibus ⁊ deceptionibus ⁊ mendacijs hoium a sus pitōibus falsis: ab oibus violentijs faci noribus ⁊ sceleribus alienis: qñquidem ab eis ⁊ dānatio ⁊ captiuitas ⁊ vincula ⁊ carceres: ⁊ exilia ⁊ cruciatus ⁊ amputatō mēbroꝝ ⁊ priuatio sensuū: ⁊ oppressio corporis ad obscenam libidinem oppri mētis explendaꝫ: ⁊ alia multa horrenda sepe ꝯtingūt. Quid ab innumeris casib⁹ q forinsecus corpori formidātur estibus ⁊ frigoribus: tempestatibus imbribus il luuionibus coruscatione tonitruū grādi ne fulmine motibus hiatibusqꝫ terrarū oppssionibus ruinaꝝ: ab offensionib⁹ ⁊ pauore: vel ēt malicia iumētoꝝ a tot ve nenis fructuū aquarū auraꝝ bestiarūqꝫ ac ferarū nō tm̄modo molestis: sꝫ ēt mor tiferis morsib⁹ arabie que ꝯtingit a rabi do cane: vt ēt a blanda ⁊ amica suo dn̄o bestia nōnūqꝫ vehemēti⁹ ⁊ amarius: qꝫ leones draconesqꝫ metuat: faciatqꝫ hoiēꝫ quē ꝯtaminauerit ꝯtagione pestifera: ita rabiosū vt a parentibus filijs ⁊ ꝯiuge pe ius oi bestia formideṫ. Que mala patiūṫ nauigātes: Que terrena itinera gradien tes. Quis ambulat vbicūqꝫ nō iopiatis subiacēs casibus. De foro quidā domuꝫ rediēs sanis pedibus suis cecidit pedeꝫ fregit. ⁊ ex illo vulnere finiuit hanc vitā Quid vr̄ sedēte securi⁹. De sella i qua se debat Hely sacerdos cecidit ⁊ mortu⁹ ē. Agricole imo ꝟo oēs hoies quot ⁊ quā tos a celo ⁊ terra vel a piculosis aialibus casus metuūt agroꝝ fructib⁹ Solēt tm̄ de frumētis tādem collectis ⁊ recōditis esse securi. Sꝫ qbusdā qd' nouim⁹ ꝓuentum optimū frumētoꝝ fluui⁹ iprouisus fugiē tibus hoibus: de horreis eiecit: atqꝫ abstu lit. Cōtra mille formes demonū icursus qs i inocentia sua fidit. Qñ quidē etiam puulos baptizatos qbus certe nihil ē ino centius aliqñ sic vexāt vt in eis maxime deo ista si mente mōstreṫ huius vite flen da calamitas ⁊ alterius desiderāda felici tas. Jam ꝟo de ipso corpore tot exeunt morboꝝ mala vt nec libris medicoꝝ cun cta ꝯphensa sint: in quoꝝ pluribus ac pe ne oibus adiumēta ipsa ⁊ medicamēta tor mēta sūt: vt hoies penaꝝ exitio pēali eru antur auxilio. Et lꝫ i prefata auctāte ml'ta dixerit. Aug⁹ pp que nullus viueṙ se cur⁹ dꝫ: nisi q ꝯfiditi deo. Nos tm̄ dieb⁹ nostris tanta vidim⁹ euenisse ꝙ merito fatuus reputari posset: qui p orōnes ad dn̄i auxiliū nō ꝯfugit. Tempore nāqꝫ iu bilei anno dn̄i. 1450. regnante Nicolao quito pontifice maximo hora. 23. cum in gēs multitudo populi eūtis ⁊ redeūtis cō gregata essꝫ apud pontē sub castro sci an geli adeo iter sese exītes ibi ꝯpressi sī vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

illis exceptis q i flumine cadētes submeri
si sunt ducētoꝝ ꝛ septē hoīum suffocato/
rum i pōte predicto corpora sunt inuēta.
Tēpore alfonsi regis arragonie ꝛ vtri/
usqꝫ sicilie ex nocturno ꝛ repētino terre/
motu i ciuitate Neapolitana alijsqꝫ ciui/
tatib⁹ regni i ꝛ terris ruētib⁹ ex iprouiso
domib⁹ ꝛ edificijs multa milia hoīum ꝑ
iere. Anno dñi. 1465. i dñica de passiōe
i ciuitate Venetiaꝝ preter morē in lacu/
nis illis nauicule plurime submerse sūt:
multisqꝫ vtriusqꝫ sexus pariter naufragi
um passis. Noui ꝛ ego epm Brixieñ. q
morsu caniculi sui quē i camera detine/
bat post. 40. dies i rabiē versus extictus
ē. Noui ego nō vnū sed plures quos ful
gur de celo veniens ex iprouiso vita pri
uauit. Vidi tot ꝛ tāta pericula ꝙ si illa e/
numerare vellē lōgissima ꝓfecto tēpoꝝ
spacia occuparē. O vita labilis. o vita i
numerabilib⁹ ꝑiculis circundata. o vita
misera ꝛ laboriosa i q̄ nullus securus eē
pōt: nō ꝑꝑ diuitias: nō ꝑꝑ celsitudinem
gradus: nō ꝑꝑ amicoꝝ copiā: nō ꝓpter
acutā prudētiā. Jō hoc vnū nobis dꝫ eē
singulare refugiū: vt orantes recurram⁹
ad deū. 3º indigēt hoīes a deo adiu/
uari q̄ꝫtū ab hōa tꝑalia ipetrāda: que etsi
tāq̄ꝫ pricipalia petēda nō sint. vt Aug.
inq̄t ad Probā. postꝫ̄ari tñ possunt tāqꝫ
quedā adminicula qb⁹ adiuuamur ad tē
dendū ad btitudinē inq̄ꝫtū. s. per ea vita
corꝑalis sustentaꝛ̄: ꝛ iq̄ꝫtū nobis organi/
ce deseruiunt ad act⁹ virtutū. vt ēt phs. d.
i pº ethicoꝝ. Centurio eteni orauit ꝓ sa
nitate pueri. ꝛ exauditus ē. Accedamus
ergo ꝛ nos cū ipso orātes deum oīpoten
tē: ꝛ orōnibus insistētes vt digneꝛ̄ nob
salutē aīe: deinde si ei placuerit ꝛ corꝑis
impartiri concedens hic gratiam suam
ꝛ in futuro gloriam. Amen.

Feria sexta p⁹ diē cinerū. de cōditio/
nibus que requiruntꝛ̄ i orōnibus vt debi
to modo fiant. Sermo. 20.

O Rate Verba sunt dñi
nr̄i ihū xp̄i i euā
gelio hodiēno Mathei. 5.
c. Puto m̄ltos ex his q au
dierūt ꝯsideraueruntqꝫ dili
genter ea que dixim⁹ i ꝫmone precedēti
iā, deliberasse d' cetero seruēti⁹ solito orō
ni vacare. Sꝫ scire vellent q̄liter orādū
est: vt orō ipsoꝝ ñ sit ianis ꝛ ifructuosa.
Eapꝑ hodierna die d' mō orōnis aliq̄: ꝛ
qdē necessaria declarare curabo. Nā au
dim⁹ xp̄m saluatorē i vbis i themate alle
gatis ad orōnē nos exhortātē. Vt ergo
voci eius promptiore animo vnusquisqꝫ
pareat ꝛ obediat: triplicem nodum i ora
tione obseruandum ostendemus.
Primus modus dr̄ expressionis.
Secundus modus dr̄ attentionis.
Tertius modus dr̄ ordinationis.

Qualiter i orōne necessaria est voca
lis expssio vt i pluribus: ꝛ quare nō suffi
cit orare tm̄ mentaliter. Caplm̄. j.

P Rimus modus q ꝫuādus ē in
orōne dr̄ expressionis. qꝛ dꝫ orās
exprimere voce qd' gerit i corde
ꝫꝫ illud ps. Voce mea ad dñm cla. vocē
ad. d. deprecat⁹ sū. Effūdo i cōspectu ei⁹
orōnē meā ꝛ tribulationē meā añ ipsū ꝓ
nuncio. Et Math. 6. Xps docuit orātes
voce dicere. Pater nr̄. ꝛc̄. Et ad istam/
mādū fideliū corda que reꝝ varietate sa/
tis moueꝛ̄ scā eccl'ia vltra orōne dñicaꝫ.
hymnos. ps. ꝛ alias diuinas laudes i of
ficijs in qbus oratur deus statuit decan/
tari. Sed ꝯ hoc argui pōt ꝙ orō nō dꝫ eē
verbo aut voce expressa. Sūt ad hoc au
ctoritates sanctoꝝ doctorum. Vnde am
brosius li. de sacris. Qñ oras inquit no
li verbis clamare. Et glo. Math. 6. In
fide iteriori oratur de⁹ nō strepitu labio/
rū: sed deuotione virtutum. Et Isidor⁹
li. de sūmo bono. Orō cordis ē nō labio
rum. Nō eni verba deprecātis de⁹ atten
dit: sꝫ orātis cor ispicit. Et Aug. i li. de
ꝫmone dñi in mōte. Vos aūt cū oratis i
troite i tabernacula vr̄a. que sunt ipsa cō
da. Et iterū ibidē ait. Claudēdum ē ho
stium. i. corꝑali sensui resistendū: vt orō
spiritualis dirigaꝛ̄ ad patrem: que fit in
hymnis cordis vbi pater oratur in ab/
scondito. Et iterum ibi. Agere debem⁹
apud deuꝫ: non verbis: sed rebus quas
animo gerimus cuꝫ deuotōe pura ꝛ sim
plici affectu. Et Aug. ad Probā. Mul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tum log in orando est rez necessariaz sup fluis agere vbis. Et Grego⁹. Veraciter orare e amaros i cpūctōe gēit⁹ nō cōposita vba resonare. Ergo fm tantoruz doctorz documēta nō vr i orone vox sor necessaria. Rńdēt ad hāc difficultatē tollēdā Alex. de ales. in. 4. volumie sūme et Ri. i. 4. di. 15. et Tho. 2. 2. q. 83. q duplex ē oro. Pria ē cōis q. s. fieri hz p ministros ecclie i psōa toti⁹ ppl'i q ad horas dicēdas obligantur. vt i. c. psbr. de celc. miss. Et talis oro dz inotescere pplo, p q° offert ut excitet ad deuotōnez. Jdō clerici q obligātur ex statuto ecclesie: et religiosi q tenētur ex voto regule aut statutoz vigore dicē horas: debēt illas voces exprimere: et si qñ ptigat vt extra chorz p se illas psoluāt tā alte debēt vba, pferre vt ipsi saltē itelligāt qd loquūtur. Et i. c. dolētes: rephēdūtur illi q sincopizādo et sine deuotōe diuinū officiū celebrāt. Secūda ē oro singularis. s. q offert ab hoie inqz/tum ē singularis psōa: siue oret p se: siue p alio. Et qzuis nō sit necessariuz talem oronem eē sesibili voce: tñ vox ei adiūgitur triplici rōe. p° rōe deuotōis excitāde 2° rōe reuerētie exhibēde. 3° rōe affectionis explicāde. Prio rōe deuotōis excitāde. vt. s. p vocē et vboz sonū cor excitet ad deū magis timēdū colēdum diligēdū siue desiderādum. Ex quadā. n. naturali vniōe aie ad corp⁹ mot⁹ corporis diuersimode aie affectōes excitāt: et affectiones marie si sint fortes diuersas mutatōes faciūt in corpore. Jdō cū qñqz et qsi sepi⁹ cōtingat q orare volētes et pp pond⁹ carnis et pp occupatōnes seculi: et pp diaboli tēptamēta mētē hēant aridā isipidā debilē et de deo parū cogitātez: aut certe nihil adiūgēda ē taliū oroni vox viua i qua noiatur magnus et excelsus bonus pius clemens misericors et huius. vt p talē prolationem euigilent quasi sensus iteriores. Jdē dico de genuflexionibus: de, pstratione ad terrā: de tōsiōibus pectoris. et siliibus. Nō idiget his qui oium corda scrutat et videt. sz iō fiunt vt p tales mot⁹ gestusqz corporis torpor mētis excitetur: et mēs magis iflāmata efficaci⁹ p oronem

vniatur deo. 2° adiūgitur vox oroni rōe reuerētie exhibēde. vt. s. deo reuerētiam ipēdamus nō tm corde: sz ēt lingua. qm vt ait Jo. dama. i. 4. li. q: ex duplici natura pposti sumus itellectuali. s. et sensuali: duplicē honorem dēmus deo offerre s. spūalem et corporalē. Si tamen in casu adeo qs essz in ptēplatōe psect⁹: q vocal oro remitteret iteriorez feruorē. tūc nō esset vocaliter orādum orone singulari. 3° adiungit vox oroni rōe affectōis explicāde. Nā ex abūdātia cordis os loqtur. vt dr Math. 12. Qñqz ita feruet iterius aia itaqz iflāmatur i dei amore. aut humiliat in eius timore: aut obligat in eius recordatōe bñficioz: q quasi vim patiens i vba, prumpere cogit. Sicut legitur de btō francisco quē semel audiuit btūs fr Leo eius socius et confessor p longum spaciū in oratione eleuatum a terra clamantem et dicentem. Quis es tu: et qui sum ego. Et dum hec eadem verba sepius replicaret suspirabat lugebat: et totus videbat liquefactus amore. Nā vt ipe postea interroganti eum fratri Leoni predicto q euz explorauerat rettulit: predicta vba ideo sic dixisse: qm in corde suo tā, pfunda versabatur sui cognitio sue. s. puitatis: et dei magnitudinis: a quo ipse puulus et minimus tā copiosa bñficia susceperat sperabatqz se vberiora suscepturum: q ex vehementia ai cuz admiratōe deum cōpellebat laudare et bñdicere dicendo sibi. Quis es tu deus meus qui nullo idiges i quo est oē bonum: et qui suz ego q nihil boni habeo nec habere possum nisi tu deus meus dederis. quis es tu q teipsuz etiam mihi dare promittis. Et multa alia bulliebant in corde eius propter que verba predicta ingeminabat. Similiter. d. Ber. miles et doctor de assisio: qui fuit primus quem sanctus Franciscus traxit ad christum anteqz mundum reliquisset: inuitassetqz quodam sero in domo sua pauperem Franciscum cum in prima vigilia noctis obseruasset eum quid faciebat. audiuit eum in oratione positū cum suspiriis et lachrymis sepius replicantē. Deus meus et omnia: deus me⁹ et oia. Jn qb⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

verbis vt ipse postea declarauit dño ber.
ꝓfundissime ꝯtēplabat̃ excessū maiesta/
tis diuine ꝛ infinitā bonitatē summi dei.

Quod in oratione necessaria est attentio
fm vim prime intentionis. ꝛ qualiter hͦ
modo oratio est fructuosa licet nō sit per
omnia attenta. Capitulum secundū.

[S]Ecūdus modus q̄ r̄uād⁹ ē i orōne dr̄ attētōis. Debꝫ nāqꝫ oratio
quātū fieri pōt esse attēta: qm̄ vt
d. Hiero. ꝛ ponit̃ d̾ ꝯse. di. 5. c. Nō me
diocriter. Nō verbis tm̄: sꝫ corde orād⁹
ē de⁹. Quapropt̄ melior ē q̄nqꝫ psalmoꝝ
decātatio cū cordis puritate ac serenitate
ꝛ spirituali hilaritate: q̄ꝫ psaltēij modula
tio cū āxietate cordis atqꝫ tristicia. Et ad
hͦ fac. c. nūq̄ꝫ. d̾ ꝯse. di. 5. ꝛ. c. qm̄. d̾ ꝯse.
di. i. Et ad idē sūt apl'i verba. i. Cor. 14.
dicētis. Nā si orē lingua spūs me⁹ orat:
mēs āt mea sine fructu ē. Quid ergo ē.
Orabo spū orabo ꝛ mēte. Sꝫ satis du
rū hoc vr̄ qm̄ etiā ꝛ sci viri orantes men/
tis euagationē patiūt̃: fm illud ps. Cor
meū dereliq̄t me. Quō ergo q̄ ipfecti sūt
poterunt orādo sp̄ eē attenti. Et si orō si
ne attētione infructuosa ē. q̄s poterit orā
do mereri. Idcirco ad hͦ clare intelligē
dū tria sꝫ notāda. fꝫ Ric. Tho. ꝛ Alex.
vbi sup̄. Primo notādū q̄ꝑ si adsit intē
tio debita ꝛ actualis i pricipio orōnis vo
calis q̄ꝫuis postea nō cōcomitet̃: tm̄ oratio
vocalis ē meritoria ꝛ ipetratiua ꝑ virtu.
tē prime itentōis nisi interrūpat̃ postea
ꝑ intentionē ꝯriā. sicut cū aliq̄s ex bona
intentione icipit peregrinari vel elemo/
sinā dare. totus act⁹ sequēs meritorius
est virtute prime itentionis: q̄ꝫuis cesset
sua intētio actualis. Secundū notādū
q̄ꝑ triplex est orationis effect⁹. primus me
rendi. ꝛ ad hunc effectū nō ex necessitate
reqritur q̄ꝑ attentio adsit orationi ꝑ totū:
sed vis prime intentionis sufficit vt dic/
tū ē. Secundus effectus ē impetrandi. ꝛ
ad hunc etiā sufficit intentio vt i primo.
Tertius effect⁹ ē spūalit̃ delectādi. inq̄ꝫ/
tū orās spūali delectat̃ ꝯtēplatione dei: ꝛ
ad talē effectū necessaria ē attētio: ꝛ q̄ꝫto
maiō ē: tāto maiorem delectationē ꝛ spi/
ritualem gustum sentit ille qui orat. Si
tamen aliquis hoc gustu bona intētiōe
orans: eo q̄ꝑ non esset attentus etiam con
tra voluntatem suaꝫ gauderet. non pro/
pterea tanq̄ꝫ infructuosā orationē relique
re dꝫ. qm̄ rarissimi sūt q̄ orādo sp̄ possint
mentē attentā hr̄e. Ideo dr̄ in legēda sci
Bern̄. q̄ꝑ quadā vice cū ipse eq̄tans i iti/
nere cuidaꝫ rustico obuiasset: materia sic
se offerente de cordis instabilitate i ora/
tione Bern̄. conquestus ē. Quod rusti
cus audiens mox eū despexit ꝛ i orationi
bus suis cor fixū ꝛ stabile dixit se habere.
Volens aūt Bern̄. eū cōuincere ꝛ a sua
temeritate coercer̃ dixit. Sequestrare pa
rumꝑ a nobis ꝛ tota qua poteris attētio
ne orationē dñicā inchoato. quam si sine
aliqua cordis euagatione finire poteris
equū cui insedeo proculdubio tibi dabo.
Tu autem mihi in fide tua spondeas q̄ꝑ
si aliquid ibidē cogitaueris: hoc aliquatē
nus nō mihi celabis. Letatur ille ꝛ tāq̄ꝫ
se lucratū iam reputans audact̃ secedit.
Et seipsum recolligens orationem dñi/
cam dicere inchoauit: vix autē orationis
expleuit dimidiū: ꝛ ecce iportuna cogita
tio d̾ sella cordi suo se igerit vtrū hr̄e eaꝫ
debeat cū iumēto. Q̄d ille aduertēs cōci
t⁹ ad Bern̄. rediit: ꝛ q̄d i ipsa orōne solli
cite cogitauerit idicauit: ꝛ d̾ se vt pri⁹ teme
re nō ꝓsūpsit. Tertiū notādū q̄ꝑ triplex
ē attētio que orōni vocali pōt adhiberi.
Vna q̄dē qua attendit̃ ad verba ne q̄s i
eis erret. Secūda qua attendit̃ ad sensū
verborū. Tertia qua attēditur ad finem
orōnis. s. ad deū ꝛ ad rē ꝓpter quā orat̃
que est maxie necessaria. ꝛ hāc hr̄e pn̄t ēt
idiote. Quicūq̄ꝫ g° ad orōnē accedit ea i
tentione vt honoret deū: seqꝫ orando sibi
subijciat ꝛ ꝯmendet. si dolēs ꝛ male ꝯtē
tus mētis patit̃ vagationē nō ꝑdit orō/
nis fructū: q̄tū ad effectū meriti ipetratio
nis. lꝫ priuet̃ effectu delectatōis. Idcir/
co deponendi sūt scrupuli ꝛ extremitates
cōscie q̄bus nōnulli diabolo instigāte de
uicti ab orōne desistunt existimātes eo q̄ꝑ
attenti nō sunt in vanū orationi vacare.

De ordine in oratione seruando. et
qualiter possum⁹ rogare sanctos tanq̄ꝫ
itercessores ꝛ aduocatos nostros. Ca. 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

[T]Ertius modus i orone suadus
t dr ordinatois. Debz ee oro ordi
nata vt orās intendat ipetrare a
do oe donū qd postlat: q2 vt iqt ps. Gra
tiā τ gloriā dabit dñs. Scis vo pces sūt
porrigēde tāq3 itercessorib⁹ τ aduocatis
nrīs apd deū. Nā vt inqt Boñ. di.45.
qrti li. Deus istituit τ voluit q scōs ro/
garem⁹ triplici ex cā. pria pp nostrā ino
piā. sa pp dei reuerētiā. tertia pp scō
rū gloriā. Prima pp nostrā inopiaz:
siue i cōtēplādo siue i amādo siue i merē
do. Sum⁹ inopes i ɔtēplādo sūmā lucē
que ipse de⁹ ē: Sum⁹ inopes in amādo:
q2 miser hō magis qñq3 sentit se affectu3
ad vnū scm̄ q3 ad ipsū deū. Sum⁹ inopes
i merendo: eo q exigua sūt τ pua merita
nostra. Jō deus voluit nos rogare scōs
vt in ipsis eū cōtēplemur: vt p ipsos fidu
ciā habeam⁹ τ p eoꝝ merita idigētiā no
strā suppleam⁹. Scda cā ē pp dei re/
uerentiā. vt hō peccator ad deū q̄si ꝓ re/
uerentia nō audēs cōfugere iploret auxi
liū amicoꝝ eius. Tertia cā ē pp scōꝝ3
glīā: vt ipse de⁹ glificet i scis suis quoꝝ
amore deuotis eoꝝ grās dona τ bñficia
plurima dignat ɔferre: neq3 audiendi st
illi q dicunt supfluū esse ad scōs p orōes
cōfugere: quādo ecclesia sanctis orōnes
porrigere cōsueuit. Quinimo quottidie
expimur quātū ꝓdest nobis deuotionez
scis dei exhibere: de quib⁹ dicit i ps. Le
uaui ocu.m.in.m.vn.ve.aux.mi. Nisi
nāq3 scōꝝ precib⁹ τ precipue vginis glo
riose liberati sunt multi a piculis maris.
Alij ab vlceribus τ egritudinib⁹ despa
tissimis sanati. Alij a diaboli tēptationi/
bus penitus mundati. Alij ab infamijs
criminibus falsis plene purgati. Alij a
varijs diuersisq3 tribulationibus τ an/
gustijs ad qetē τ trāqllitatē pducti. Nar
rent ista q expti sunt. Dicant deuoti sācti
Nicolai: sci Frācisci: sci Antonij: sancti
Bernardini: sci Petri martyris τ alio
rū scōꝝ qd acceperunt qd obtinuerūt illos
inuocādo. Clamēt pijssime vginis fide
les deuoti quot mūera dei ad inuocationē
nois Marie abundāter ipetrauerunt.
De qua Bernardus ait. In piculis in
angustijs Mariā cogita Mariā inuoca.
Ergo simus prōpti τ fiducialiter orādo
inuocem⁹ sanctos quoꝝ patrocinio obti
nere poterim⁹ hic grām τ in futuro glo/
riā in q̄ viuit deus trinus τ vn⁹ p infini
ta secula seculoꝝ. Amē. Sabbo p⁹ diē
cinerū de ipedimētis ɔrijs orōni ꝓpter
que orantes nō exaudiūtur. Sermo.21.

[E]Rat enim ventus cōtrari
e us eis. Scribunt hec vba
Marci.6.c. τ in euangelio
hodierno. Cōquerūtur plu
rimi τ qdē absq3 vlla rōne
q in suis orōnibus nō exaudiūtur a deo
nec ipetrant orādo qd volunt. Sed nō i
tellig unt q vt Aug. inqt.16.q.i.c. deci/
me. Bñ facere de⁹ sp est prōpt⁹: sz boiuz
malicia ꝓhibet. Cessante ergo ex pte hoī
nū defectu nō ē conepta ad dādū manus
oipotentis dei liberalissima. Querit nā
q3 ipse vt sua beneficia eroget mētes no
stras bñ dispositas. Vñ naufragiū timē
tibus discipulis i nauicula cōstitutis: sic
in euāgelio hodierno legit xps dixit. Cō
fidite. Nā ꝓpterea imminebat eis piculu3
τ cōtrariabant venti: q2 erat cor eoꝝ ob/
cecatū: nec vt decebat cōfidebāt in vtute
magistri sui. Sic τ orantib⁹ euenire so/
let q qñq3 nō exaudiūt: qm̄ nō orāt cū ea
spe τ fiducia quā hrē debēt i benignissi/
mo deo. Verūtñ vt magis qetet anim⁹
eoꝝ q dolēt q eoꝝ pces de⁹ non iplet: in
pñti s̄mone d ipedimentis orōnis erim⁹
tractaturi: videbimusq3 qualia sint ipedi
menta que ɔriāt orantib⁹ ne exaudiāt: si
cut vēti ɔriabātur i mari discipulis: τ no
tabimus tria principalia impedimenta.
Primum dicitur iniusticia.
Secundum dr iniquitas.
Tertium dr impatientia.

Qd pp iniusticiā vel orantis vel orō/
nis vel eoꝝ ꝓ qbus oratur qñq3 de⁹ orō
nes nō exaudit. Capitulum primum.

[P]Rimū impedimentū qre multo
p tiēs de⁹ nō exaudit orātes dr iiu
sticia q̄ triplex eē pōt. Pria ē ex
pte orātis. Secūda ex pte orōnis. Ter/
tia ex pte eius pro quo oratur. Prima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

iniusticia ē ex pte orationis qñ orās adeo
ē iniustus vt exaudiri nō mereaẛ. Sȝ ꝑ
clariori noticia q̃ritur vtꝝ pctōres ipetrēt
aliqd a deo suis orōnibus. Et arguiẛ ꝙ
nō ex ꝟbis scripture. Scribiẛ nāqȝ esa/
ie.i. Cū extenderitis manus vr̃as auer
tā oculos meos a vobis ⁊ cū multiplica/
ueritis orationē nō exaudiā: manus.n.
vr̃e sanguine plene sūt. Et esa.59. Ecce
nō ē abbreuiata manꝰ dñi ⁊ saluaẛ neque
at nȝ aggrauata ē auris eiꝰ vt nō exaudi/
at: sȝ inigtates vr̃e diuiserūt iter vos ⁊ de
um vr̃m: pctā vr̃a abscōderūt faciē eiꝰ a
vobis ne exaudiret manus.n. vr̃e sāgui
ne plene sunt ⁊ digiti vr̃i inigtate. Labia
vr̃a locuta sūt mēdaciū ⁊ ligua vestra ini
quitatē fatur. Et Miere. Trenorȝ.3.c.
Nos inique egimꝰ ⁊ ad iracūdiā ꝓuoca/
uimus te idcirco tu es inexorabilis. Et
Dauid in ps: Inigtatē si aspexi in corde
meo exaudiet dñs. Et ꝑꝟ.28.c. Qui ď
clinat aurē suā ne audiat legē orō eiꝰ erit
execrabiľ. Et Joh.9. Scimꝰ: qr pctōres
deꝰ nō exaudit. Et Chriso. sup Math.
Qui orat ⁊ peccat nō orat deū: sȝ deludit
Et ꝑꝟ.15. Longe ē dñs ab ipijs ⁊ orō
nes iustoꝝ exaudiet. At ꝯ est auctoritas
Chris. q sic glosat dictū xp̃i Luc.xi. O is
q petit accipit siue iustꝰ siue pctōr. Et ad
idē Aug. super Joh. ait. Si pctōres nō
exaudiret deꝰ frustra publicanꝰ dixisset.
Deꝰ ꝓpitius esto mihi pctōri. R̄ñdeo ꝑ
huiꝰ dubij solutōe sequēdo Alex.i.4. vo
lumine sūme: ꝙ orantes hoies in triplici
varietate pn̄t iueniri. Nā aliq lȝ valď pau
ci iusti sūt.i. sine pctō mortali. ⁊ orō eorū
potētissima ē vt ostēdimꝰ i ꝓmone de vsu
orōnis i ipso. Moyse. Et iō Jac.5. dr̃.
Multȝ.n. valet depcatio iusti assidua.
Aliq sūt pctōres obstinati q diutiꝰ i malo
ꝑseuerātes nō se voluerūt corrigē: a deo
vocati nō se voluerūt emēdare: obdura/
uerūt corda sua spnētes dei iudicia. Hi
cū qñqȝ pp suā duritiē dei manū eos casti
gātem sentiāt i tribulatiōe positi clamāt.
Dñe dñe: ⁊ dñs auertit faciem suam ab
eis: qbus dicit. Illud ꝑꝟ.pᵒ. Uocaui ⁊
renuistis: extendi manū meā ⁊ nō fuit q
aspiceret: despexistis oē consilium meȝ
⁊ increpationes meas neglexistis. Ego
quoqȝ i iteritu vr̃o ridebo: ⁊ subsanabo
vos cū vobis ꝙ timebatis aduenerit: cū
irruerit repentina calamitas ⁊ iteritꝰ q̃si
tēpestas igruerit: qñ venerit sup vos tri
bulatio ⁊ angustia tūc iuocabūt me ⁊ nō
exaudiā: mane ꝯsurgēt ⁊ nō iuenient me
eo ꝙ exosā habuerit disciplinā. Aliq orā
tes sunt pctōres hūiliati: qr lȝ qñqȝ peccēt
nō tn̄ sp retinēt ꝓpositū male voluntatis
humiliāẛ ďo: timēt illū: ob euiusqȝ reuerē
tiā aliqua bona opa faciunt. Hi in suis
necessitatibus orāt deū: suāqȝ iplorāt cle
mētiā. Cōfortādi sūt certe tales vt sperēt
in dño q ex misericordia sua eos audit:
nec i vanū orare pmittit. qm̄ vt Augꝰ. in
quit i.c. adhuc istant. ď pe. di.3. Cur do
cuisset dñs orātes dicere. Dimitte nobis
debita nr̃a: nisi misericors ipse nobis pse
ueraret q ab hac petitōne nō vult nos de
ficere. hec ille. Peccator erat publicanꝰ
⁊ hūiliatus exauditus ē. Luc.18. Pctōr
Ezechias ⁊ orōnem eius pp humilitatȝ
exaudiuit deus. Peccatores niniuite: ⁊
orantes ⁊ ieiunātes dei iudiciū euaserūt.
Jō q pctōres sūt dūmodo nō sint obstiati
⁊ obdurati i malicia sua fiducialiter orēt
ad deū. Auctoritates aūt i ꝯrium allega
te itelligēde sunt de pctōribus obstinatis
aut de illis q petūt a deo ꝓm desiderium
pcti: quos deus aliqñ ex misericordia non
audit. qñqȝ ꝟo ex vindicta exaudit pmit
tēs eos āplius ruere i pctā. qr vt dic̄ Au
gꝰ. Deus quedā negat ꝓpitiꝰ que ꝯcedit
iratus. Scďa iiusticia ē ex pte oratōis
qñ.s. orō nō hȝ rōem ꝟtutis. Nā vt dic̄
Boñ. di.17. tertij li. In qualibet orōne
duo sunt considerāda: materia.s. forma.
Materia orōnis respicit desideriū peten
tis. Forma ꝟo respicit discretionȝ ꝓpo
nētis: qñ.s. ille q orat ꝯmittit oia volūtati
diuine sicut faciebat xp̃s qñ orās dicebat
ad patrem. Pater si po. ē. t. a. m. ca. iste
verūtamen non m. v. fi. sed tua. Qui sic
orat. etsi ñ sp ipetret qď petit ⁊ desiderat
nunqȝ tam̄ orat sine merito: qm̄ sic oran
do deū honorat. q qñȝ denegat tpalia ista
bona petentibus: qr videt illa anime salu
ti esse ꝯria: Ex hoc legiẛ in vita scē Pe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

troni lle quã scũs Marcellus scripsit: ꝙ
cũ ipsa filia eẽt Petri apl'i ⁊ speciosa ni/
mis: deo volẽte febribꝰ laborare cepit. di
scipuli aũt Petri dixerũt ad eũ. Cũ oẽs a
te sanẽt infirmi cur Petronillã iacere ꝑ
mittis. Quibꝰ Petrꝰ r̃ñdit. Quia sic ex
pedit ei: verũtñ ne putet̃ ipossibilitas sa/
nitatis eiꝰ in noie ihu xpi illã sanabo. di
xitq; ei. Surge petronilla velociꝰ ⁊ mini
stra nobis. Que statim sanata surrexit ⁊
ministrauit eis. Cõpleto aũt ministerio
Petrꝰ dixit ei Petronilla redi ad lectuꝫ
tuũ. Que statim redijt ⁊ vt priꝰ febribus
laborare cepit. At vbi in dei amore cepit
eẽ ꝑfecta: eaꝫ ꝑfecte sanauit. Simile ẽ ꝙ
legit̃ in vita sci Tho. cantuarieñ. Cũ. n.
qdã quẽ sanctus. Tho. dũ viuebat valde
dilexerat grauiter infirmaret̃: iuit ad eiꝰ
tũbã ⁊ ꝓ sanitate rogauit: ipetrauitq; illã
ad libitũ. Sed dũ sanatꝰ rediret cogita/
re cepit ꝙ illa sanitas forsan aie sue non
expediret. Vñ iterũ ad sepulchrũ rediẽs
orauit vt si nõ eẽt vtile aie sue cõtinuo ip
sa infirmitas rediret: statiq; redijt sicut
priꝰ. Propterea dicimꝰ ꝙ q bñ orare vo
lunt oia tandẽ ꝯmittere debẽt voluntati
dine. Tertia iniusticia ẽ ex ꝑte eiꝰ ꝓ quo
orat̃. Fiunt. n. qñq; orõnes ꝓ aliquibꝰ q
nõ merentur bñficia que postulant̃ ꝓ ip/
sis. Vñ deꝰ dixit ad Hiere. de pplo iu
daico pessimo ⁊ indurato. Tu noli orare
ꝓ populo hoc: nec assumes ꝓ eis laudeꝫ
⁊ orõnẽ vt nõ obsistas mihi q2 ego ñ ex/
audiã te. Sed ad hᵒ facit exẽplũ sci Bar
tholomei dei qᵒ i sua legenda sic habet̃.
Q d' ãno dñi. 301. sarraceni Siciliã inua
dentes. Liparitanã insulã: vbi corpꝰ san
cti. Bartholomei qescebat vastauerunt
ac eiꝰ sepulchrũ cõfringentes ossa ipsius
dispserũt. Appuit aũt scũs cuidã deuotis
simo dicẽs. Surge collige ossa mea que
dispsa sũt. Cui ille. Qua rõne colligere
aut aliquẽ tibi honorẽ exhibere debemꝰ
cũ deleri ꝑmiseris: nec auxiliũ nobis ipẽ
deris. Cui ille Per multũ tẽpus meri
tis meis dñs huic pplo pepcit. sed eoruꝫ
pctis nimiũ inualescentibꝰ: ⁊ ad celũ cla
mantibꝰ iã ꝓ eis nõ valui veniã ipetrare
Sed ex his dubitari solet: an ꝓ oibus in
hac vita existentibus sit orãdũ. Et r̃ñdet
Tho. vbi supra ar. i. in r̃ñsione ad tertiũ
argumentũ. Q d' ꝓ pctõribus orandũ est
vt cõuertant̃. q2 sicut nulli q̃ꝫdiu hic vi/
uit subtrahendũ ẽ corruptionis bñficiuꝫ:
q2 nõ possumꝰ distinguere ꝑ̃destinatoꝝ a
reprobatis: vt Aug. dicit. li. d' correptio
ne ⁊ gr̃a: ita ẽt nulli ẽ denegãdũ orõnis
suffragiũ. Pro iustis ẽt est orandum vt
perseuerent ⁊ proficiant ⁊ vt nõ supbiãt
dũ considerant se alioꝝ suffragijs idigẽ.
Q d' sepe deus nõ exaudit orãtes: q2
ipsi veniã petentibꝰ dare nolunt: aut cru
deles sunt pauperibus: aut diffidentes
de deo.

Capitulum secundum.

Secundũ ipedimẽtũ ꝯriũ oranti
bus ne exaudiantur dr̃ iniqtas:
qñ inueniũt̃ i eis potissime tres
iniqtates videlicet. prima dr̃ irremissibi
litas. scd'a dr̃ crudelitas. tertia dr̃ ifide
litas. Prima dr̃ iniqtas irremissibili
tatis. qñ orãtes nolunt ꝓximis suis qui
eos leserũt veniã petẽtibus indulgere ⁊
offẽsas remittere. Jdõ dr̃ Ecc. 28. Relin
que ꝓximo tuo nocẽti tibi: ⁊ tũc depcanti ti
bi pctã soluẽt̃. xp̃s aũt i euãgelio Math.
5. orari iussit ꝓ ꝑsequẽtibꝰ ⁊ calũniãtibꝰ.
Sꝫ circa hᵒ satis i dubio v̓sat̃ aius. pᵒ q2
i sacra scriptura iducũt̃ multe ipcatões ꝯ̃
inimicos. Dicit̃. n. i ps. Erubescãt ⁊ cõ
turbẽt̃ oẽs inimici mei. Et alibi. Erube
scãt ipij ⁊ d'ducãt̃ i ifernũ. muta fiãt labia
dolosa. Et alibi. Cõfũdãt̃ ⁊ reuereãt̃ ini
mici mei ⁊c̃. 2ᵒ q2 vĩdicari d' iimicis i ma
lũ inicoꝝ cedit sꝫ sci vĩdictã d' inicis petũt
sic pꝫ apoc. 6. vbi martyres xp̃i iducũt̃. d.
Vsq; qᵒ ñ vĩdicas sãguinẽ nr̃m d' his q
bitãt i t'ra. Et helyas rogauit vt ignis d'
scẽderet d' celo q ꝯsumeret duos pricipes
qnq̃genarios. ⁊ exauditꝰ ẽ. 4. Reg. i. 3ᵒ
q2 opatio hois ⁊ eiꝰ orõ ñ d'beret eẽ ꝯ̃ria.
sꝫ hoie sqñq; licite ipugnãt iniicos aliogn
oia bella eẽnt illicita. gᵒ vr̃ ꝙ ñ sit ꝓ ini/
micis orãdũ. R̃ñdet Tho. vbi sup̃. ꝙ cõ
mõ qᵒ tenemur diligẽ iniicos: tenemur ⁊
ꝓ eis orare. Diligimꝰ eni i naturã ñ cul
pã. Diligere ẽt inimicos i generali ẽ i ꝑ
cepto: nõ aũt i spãli. vt. s. hõ ſm ꝑparatio
nem animi sit paratus etiam specialiter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

inimicū diligere ⁊ eū iuuare in necessita
tis articulo: vl' si veniā peteret. Sȝ i spāli
inimicos diligē absolute ⁊ eos iuuare p
fectōis ē. Sil'r ⁊ necessitatis ē vt a cōib⁹
nostris orationibus quas ꝓ alijs facim⁹
inimicos nō excludamus. Qd' aūt spālit
orem⁹ pfectōnis ē non necessitatis nisi in
aliquo casu speciali. Ad primum ergo di
cendū ꝙ iprecatōnes q̄ in sacra scriptura
ponūtur quadrupliciter possunt intelligi
Vno modo ſm ꝙ ꝓphe solent figura i
pcantis futura pdicare. vt Aug⁹. dicit in
li. de sermone dñi in monte. 2° mō ꝓut q
dā tpalia mala pctōribus qñq; a deo ad
correptōem mittūtur. 3° mō itelliguntur
petere nō ꝯ ipos hoīes: sȝ ꝯtra regnum
pctī: vt. s. correptōe hominū peccatum de
struatur. 4° mō ꝯfirmando voluntatem
suā diuine iusticie circa dānatōem pseue
rātiū i pctō. Ad ſm dicēdū ꝙ sicut i eo/
dē libro Aug⁹ ait Vindicta scōꝝ ē pp di
uinā iusticiā: qꝛ vt iqt ps. Laudabit iust⁹
cū viderit vīdictā. Ad tertium dicēdū
ꝙ licitum est impugnare inimicos vt cō/
pescātur a pctis: eo ꝙ cedit in bonū eoꝝ.
Et sic ēt licȝ orando peter aliq̄ tpalia ma
la inimicoꝝ vt corrigāt. Et sic orō ⁊ opa
tio nō crūt ꝯria. Scd'a iniqtas dicitur
crudelitatis: qñ orantes deū liberalē iuēi
re volunt ⁊ ipi ꝓximis sui auari sūt ⁊ cru
deles. Jō Thobie. 12. dr̄. Bona ē oratō
cum ieiunio ⁊ elemosina. Tertia iniqtas
dr̄ infidelitatis. Orant⁹ multi sine fide: su
mēdo fidem pro fiducia siue cōfidentia.
Jō dicitur Jacobi. i. Siquis idiget sapi
entia postulet illā a deo. postuletāt i fide
nihil hesitās. Nā vt iquit psalmista ps.
32. Oculi dñi i eis q sꝑant sup misericor
dia eius. Et ꝑ ps. 30. Clype⁹ ē dñs spāti
bus i se. Et Ecc. 2. Respicite filij ⁊ scito/
te natōes hoīuȝ: qꝛ nullus sꝑauit i deo ⁊
confusus est.

Qd' deus qñqȝ nō exaudit orātes ⁊ ꝓ
pter illoꝝ ipatiētiā: ⁊ qualiter orandum
est perseueranter. Capitulum tertium.

Ertiū ipedimētum ꝯrium oran/
tibus ne exaudiātur dicitur ipati
entia. Sūt. n. multi qui si statim
nō exaudiāt cū orāt efficiūt ipatiētes mur
murāt de deo: ⁊ ad deuȝ āplius redire no
lūt. deū eē durū tenacē ⁊ auaruȝ dicunt.
Quib⁹ sonare dȝ vox euangelica xpi. d.
Luce. xi. Quis vr̄m hēbit amicuȝ ⁊ ibit
ad illū media noctē dicēs. Amice accom
moda mihi tres panes: qꝛ amic⁹ me⁹ vēit
de via ⁊ nō hēo qd' ponā an illū. Et ille
deintus respōdens dicat. Noli mihi mo
lestus esse. Jā clausū ē hostium: ⁊ pueri
mei sūt i cubili ñ possū surgere ⁊ dare ti
bi. Et ille perseuerauerit pulsans. Dico
vobis ⁊ si nō dabit illi surgēs eo ꝙ ami/
cus eius sit pp iportunitatē tñ eius surgȝ
⁊ dabit illi quotquot hȝ necessarios. Et
ego dico vobis. Petite ⁊ dabitur vobis
Vbi xps docet nos pseuerāter orare: qꝛ
pseuerantia ꝯtinua i quolibet oꝑe arduo
satis prodest. Jō ait Ouidius libro ſo d'
ponto. Percussu crebro saxa cauantur
aquis. Et li. 4. dicit gutta cauat lapidem
nō vi sed sepe cadēdo. Et li. i. de arte a/
mādi. Quid magis ē durū saxo: qd mol
lius vnda. Dura tamē molli saxa cauan
tur aqua. Et Job. 14. Lapides excauāt
aque. ⁊ alluuione paulatim tra ꝯsumitur
Nec ppea qꝛ replicatis vicib⁹ deus vult
exorari illiberalis ⁊ iurbanus ē censēd⁹
q iō qñqȝ sua bñficia rogatus differt con
ferre vt nos hūiliet. vt corda nostra ma
gis iflāmet vt bñficia sua sapidiora red/
dat. Amoueātur g° ipedimēta predicta ⁊
erit trāqlitas in anima orantis cui chri/
stus hic dabit gratiam ⁊ postea gl'iā. amē

Dominica prima in quadragesima in
mane de tēpore bene dispēsādo. Ser. 22

Ecce nunc tēpus accep
bile. Doctoris gentium
verba sunt ista. 2. Corin.
6. ⁊ in epistola presentis do
minice. Ponderanda sunt verba apo/
stoli que de tempore dicit in lectione oc/
currentis epistole. Quoniam nulla graui
or periculosiorqȝ iactura q̄ȝ perditio tem
poris. Illud nāqȝ datum ē nobis a deo
vt possimus mereri regnum eternū. Si
tñ defecerit sine merito deficiet ēt spes no
stre salutis. Diximus. n. in precedenti/
bus sermonibus de iusticia dei q̄liter hi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q̄ in inferno sunt extra oēm statū oēq3 tē pus merendi dolēt se eē positos. Soler/ ter itaq3 vnusqsq3 studere d3: vt tp̄s sibi ꝯcessū fructuōse dispensēt: qḋ q2 pleriq3 negligunt: idcirco i p̄nti ſmone ḋ tempo re erimus locuturi: de quo principaliter tria mysteria ꝓponimus contemplāda.

Primum dr̃ conditio.

Secundum dr̃ nominatio.

Tertium dr̃ obseruatio.

De tribꝰ ꝯditionibus tp̄is. s. breuita/ te mobilitate ⁊ irreuocabilitate. Cap. j.

P Rimū mysteriū cōtēplandu3 de tēpore dr̃ cōditio. In quo attēte cōsiderare debemus quot sūt pri cipales tp̄is cōditiones. Et reducimꝰ il/ las ad tres videlicet. p2ia dr̃ breuitatis. scḋa mobilitatis. tertia irreuocabilita tis. Prima ꝯditio tp̄is dr̃ breuitas: q2 vt ingt paulꝰ. i. Cor. 7. Tēpꝰ breue ē. Et h° triplicit̃. p° respectu sui. 2° respcū dei. 3° respectu nr̃i. Prio tp̄s breue ē respectu sui. q2 icepit eē ⁊ desinet eē. Qḋ tp̄s icepit eē p3 ꝑdicta doctoꝝ. Vñ Cas siodorus supꝑ ps. 54. ait. Tēpꝰ tūc cepit qñ mūdus sūpsit initiū. Et Origenes li. i. Geñ. Tēpꝰ nō erat añq3 mūdꝰ nō eēt: s3 eē cepit. Et Isidorus. li. i. de sūmo bo no. Nulla añ p2icipiū mundi fuerūt tp̄a: q2 cū ipsū sit creatura i p2icipio mūdi fac/ tū eē credendum ē. Et Aug. li. 5. de tri. Tēpus nō cepit i tp̄e. Nō enim erat tp̄s anteq̄3 eēt tēpus. Et si diceret̃ ꝙ oē qḋ ce pit eē: aut cepit eē in tp̄e: aut i eternitate. Si ergo tēpus cepit eē ⁊ nō cepit eē i et̃/ nitate ergo cepit eē in tēpore. Rñdet. d. Boñ. 2. di. secūdi li. in declaratōe litter̃. Qḋ ſm Aug. differt dicere aliqd fieri ex tp̄e ⁊ in tp̄e ⁊ cū tp̄e. Qḋ eni iportat ordi nē iportat cōtingentiā. cū iportat simulta tē: ⁊ iō nihil factū ē in tp̄e nec ex tēpore: nisi qḋ exceditur a tp̄e. Quia ergo tēpus ⁊ ea que in primordio tp̄is creata sunt a tp̄e nō excedunt̃: iō. d. Aug. ea esse crea ta cū tp̄e nō in tp̄e nec ex tp̄e. Secundu3 aūt Bedā: quē magister inducit in textu quattuor fuerunt a p2icipio creata. s. ma/ teria prima. angelica natura: celū epyreū ⁊ tēpus. Dicit tñ. d. Boñ. ꝙ tp̄s accip/

consueuit i scripturis scōꝝ quadrupltci/ ter. s. ꝯmunissime. cōiter. ꝓp2ie. ⁊ magis ꝓp2ie. Cōmunissime tēpus dicit mēsurā cuiuslibet durationis create: ⁊ sic accipit illud Beda. Cōiter dicit mēsurā cuiuscū q3 mutationis siue illius que ē de nō eē i esse: siue alterꝰ que ē de vno esse in aliḋ esse. Et sic accipit tēpus Ric. de scō Vic tore i glo. sup. i. c. Geñ. vbi dicit. Om/ ne qḋ cepit: ex tēpore cepit. Tertio mō ac cipit̃ ꝓp2ie: Et sic dicit mensurā variatio nis successiue: siue sit successiua successio ne regulari ⁊ cōtinua: siue nō. Et sic. d. Aug. ad Orosiu3 ꝙ affectiones varie angeloꝝ mensurant̃ tp̄e: ⁊ oīs variatio reꝝ. Quarto mō accipitur magis ꝓp2ie: ⁊ sic dicit̃ mensura motus siue variatio/ nis successiue cōtinue ⁊ regulate ſm re/ gulā motus octaue spere: ⁊ sic consueuit accipi ab Aristotele ⁊ commentatore. 4. phisicoꝝ. Et ista ē coactata tēporis accep tio. Et sicut tempus cepit eē ita desinet eē Vñ Apo. x Joh. ait. Angelus quem vi di stantē supra mare ⁊ supra terram leua uit manum suam ad celum: ⁊ iurauit per viuentem in secula seculorum: qui crea/ uit celum ⁊ ea que in eo sunt: ꝙ tempꝰ am plius non erit. Quemadmodum autem cessante motu celi cessabit etiam ⁊ tempꝰ: plenius dicam in sermone de contemp/ ptu mundi. 2° tempus est breue respe ctu dei: nam deus est eternus sine tem/ pore sine successionis mensura: qm̄ vt in gt Ar. 4. phi. Ea dicunt̃ tp̄e mēsurari q̄ principiū ⁊ finē hn̄t. Est aūt repire princi pium ⁊ finē i oī eo quod mouetur: quod vero est omnino imutabile: sicut nec suc cessionem ita nec principium nec finē ha bere pōt. Ideo cum deus sit maxime im mutabilis. sibi maxime cōpetit vt sit eter nus: quia deus ē suū esse vniforme. Vñ sicut ē sua essentia ita ē sua eternitas. Et h° expressit Aug. d. ad Marcellinum. Deus solus ē qui exordium nō h3. Sed ꝙ soli deo nō competat eternitas ꝓbare posset aliquis per dicta scripture. Vnde Daniel̃. 12. dr̃. Qui ad iniusticia3 erudi unt multos fulgebūt quasi stelle in perpe tuas eternitates: s3 si solus deus eēt eter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nas nō eſſent plures eternitateſ. Et Da
uit i pſ mōteſ vocat etnos. Illuminās i
gt tu mirabiliter a mōtibꝰ etnis. Et De
utᵒ.23.colles vocātur etni. et Math.25
Ignis iferni adbuc noiaꝛ etnꝰ. Ergo ñ
ē ſolꝰ deꝰ etnus. Rñdꝫ Tho. pte.i. ſūme
q.x. ꝙ etnitas vē ⁊ ꝓprie i ſolo deo eſt:
eo ꝙ ꝯſeqtur imutabilitatē vt dictum eſt
Solus āt deꝰ ē oio imutabilꝛ. Scđꝫ tñ ꝙ
aliq̄ ab ipo imutabilitatē recipiūt. ſm hᵒ
aliqd etnitatis eiꝰ ꝑticipāt. Quedā vero
q̄ztū ad hoc imutabilitatē ſortiūꝛ a đo: qꝛ
nūq̄ꝫ deſinūt eē. Et ſic dr̄. Ecclīaſtes.i.
Terra vō i etnū ſtat. Quedā ēt etna in
ſcripturis dicūꝛ ꝑꝑ diuturnitatē duratō
nis. lꝫ corruptibilia ſint: ſicut i vbis alle
gatis dicūꝛ etni mōtes ⁊ colles. Quedā
āpliꝰ ꝑticipāt de rōe etnitatiſ: iquātū hñt
itrāſmutabilitatē uel ſm eē vt ignis ifer
ni uel ſm ſuā opatōem: ſicut angeli ⁊ bti
vidētes deū: i qbꝰ nō erūt q̄ztū ad viſiōeꝫ
btiſicam volubiles cogitatōnes: vt docet
Augꝰ.4.de trinitate. Vñ dñꝛ hr̄e vitaꝫ
etnā. ſm illud Joh.17. Hec ē vita etna
vt cognoſcāt te uerū deū. Multe gᵒ etni
tates ſūt: qꝛ multi ſūt ꝑticipātes etnitateꝫ
ex ipſa dei ꝯtēplatōe. Dicimus gᵒ ꝙ ſic
ſolus deꝰ ē bonꝰ ꝑ ſuā eēntiā vt. d. Boe
tius i li. de hebdomadibuſ. Sicut omnia
alia ſūt bona ꝑ ꝑticipatōeꝫ ita ſolus deꝰ ē
eternꝰ ꝑ ſuā eēntiā. Alia vō dicūꝛ etna ꝑ
ꝑticipationē. 3ᵒ tps ē breue reſpectu nr̄i
Quid. n. de tpe dicā ad vitā pñteꝫ nobiſ
ꝯceſſo. Audiamꝰ ſapiētiū ſcōrūq̄ꝫ voces
Inq .n. Job.8.c. Sicut vmbra ſt dies
nr̄i ſup trā. ⁊.13. Hō natꝰ de muliere bre
ui viuēs tpe replerꝰ multis miſijs. Qui
q. fl. cō. ⁊. f. v. vmbra. Et.14. Breues
dies hois ſūt. Et Gre.25. li. mōal. Diſ
lōgitudo tpiſ vite pñtis pūctꝰ eē cognoſci
tur: cū fine tmieꝛ. Et Iſidorꝰ li.i. ſolilog
orꝫ. Quottidie dies vltimꝰ appropinqt:
quottidie ad finē tēdiꝰ: quottidie ad mō
tē ꝓpamꝰ. Et Jacobi.4. Que ē vita no
ſtra. Vapor eſt ad modicū ꝑens: ⁊ deiñ
exterminabiꝛ. ⁊. Señ. ad Lucillū. Pun
ctū eſt oē qđ viuimꝰ ⁊ adhuc pūcto minꝰ
Et iteꝝ ad eundē. Quottidie morimur

quottidie demiꝛ aliqua pars vite ⁊ tunc
quoq̄ꝫ cū creſcimꝰ vita đcreſcit. Et idē đ
ꝯſolatōe ad Martiā. O ia hūana breuia
⁊ caduca ſūt ⁊ ifiniti tpis nullā ꝑtē occu-
pātia: Et idē i tragedijs. Etate firnē mo
bili curſu fugit. Et idē i qōibꝰ naturalibꝰ
Fugit tps ⁊ auidiſſimos ſuos đſit ꝑcun
do. Elegāt lelio cuidā dñti ſexagita ānoſ
hēo. Hos igt ſexagita dicis quos ñ hēs
Et Ouidiꝰ li.3. đ faſtis. Tpa labūꝛ taci-
tiſq̄ꝫ ſeneſcimꝰ ānis. Et celer admiſſis la
biꝛ ānꝰ eqs. Et i. x. metha. Labiꝛ occulte
fallitq̄ꝫ volatilꝛ etas. Et nihil ē ānis velo
ciꝰ. Hic ſapiēti phs qdā q̄ſdā ſibi qōes ꝓ
poſitas ſoluit itogatꝰ etenim. Cū qbꝰ ſoci
is ē hō. rñdit. Cū ſeptē q eū aſſidue mole
ſtāt. Hi ſūt fames ſitis calor frigꝰ laſſitu
do iſirmitas ⁊ mors. Introgatꝰ ubi ē hō
Rñdit i bello mltiplici ⁊ diuerſo. Intra
ſe hꝫ bellū mordētis ꝯſcie in ꝓprio corꝑe
hꝫ bellū q̄tuor elemtoꝝ q ſecū pugnāt ad
iuicē ꝑ ꝯ̄rias q̄litates. Extra ſe hꝫ belluꝫ
reꝝ ꝯcupiſcibiliū ⁊ diabolice tēptatōnis.
Introgatꝰ ītio qūo ſe hꝫ hō. Rñdit. vt
lucerna ad vētū q cito extiguiꝛ. vt ſcitilla
i mari q̄ cito ab vndis abſorbeꝛ: vt ſpūa
q̄ illis q̄ cito a ꝓcella diſꝑgiꝛ: vt fumꝰ qui
cito diffūdiꝛ. Introgatꝰ q̄rto cui ſilꝛis eſt
hō. Rñdit aceruo niuis: qꝛ aceruꝰ niuis
modico calore cito i aquā de q̄ fuerat rſol
uiꝛ. Sic hō gēitꝰ de putredie mordica in
firmitate i eā reuertaꝛ. Silꝛis ē ēt hō roſe
matutie. qᵒ dū colligiꝛ mane pulchra vr̄: i
ſero vō marcida iueīꝛ. Sic hō i iuuētu-
te appꝫ floridꝰ i ſenectute vō marceſcit.
Silꝛis ē ēt pomo nouo ꝙ dū i arbore pen
dens ad icremētū debitū ꝑuenire crediꝛ
modico tñ vme iteriꝰ ex orto corrodiꝛ et
ſbito cōruēs efficiꝛ inutile. Sic hō i pueri
cia ſua aut i adoloſcētia ſepiꝰ ſbita iſirmita
te ꝑuētꝰ mōiꝛ ⁊ iutilꝛ efficiꝛ. Introgatꝰ qr
to qd ē hō. rñdit. Mācipiū mōtis hoſpeſ
loci viator trāſiēſ. Mācipiū dr̄. qꝛ manū
mortis neqt euadē. Hoſpes loci. qꝛ reci
piꝛ cū gaudio. ſꝫ cito obliuiōi tradiꝛ. Via
tor vō trāſiēs vocaꝛ: qꝛ dōmiēs aut vigi
lās ſedēs aut ābulās. ſꝛ qcqd aliđ faciēs
ſꝑ ad mortē ꝓpat. Abſoluit gᵒ phs optie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

dicta sua oñdens vite hūane dolēdā bre
uitatē. Et qd ꝓdest eē in delicijs: possi/
dere diuitias: sedere i throno regni: flo/
rere i iuuentute: letari pulchritudine: ⁊ q
buscūqȝ tꝑalibus bonis ꝑfrui: qñ tā cito
vita cessabit. Aut quō nō erunt irrisione
digni q deū derelinquentes i illa ꝯfidūt.
Hinc Aug. i li. d' miseria hꝰ mūdi excla
mans ait. O vita pñs q̄ȝ multos dcipis
que dū cognosceris nihil es dū exaltaris
fumꝰ ea. Sapiētibꝰ amara es: isipiētibꝰ
dulcis es. Qui te querūt ñ te cognoscūt:
q te cognoscūt ipsi te fugiūt. Jō Paulꝰ
hāc breuitatē vite ꝯsiderās. i. Cor. 7. c.
dicebat. Qui hñt vxores tāq̄ȝ nō haben
tes sint: ⁊ q emunt tāq̄ȝ nō possidētes: ⁊
q flent tāq̄ȝ nō flentes: ⁊ q vtūť hᵒ mūdo
tāq̄ȝ nō vtanť: ⁊ q gaudēt tāq̄ȝ nō gaudē
tes. Preterit. n. figura huiꝰ mūdi. Se/
cunda cōditio tꝑis dr̄ mobilitas. Semꝑ
eni tēpus ē mobile ⁊ nunq̄ȝ quescit. Sic
⁊ cōditio nr̄a mutabilis ē ⁊ moueť semꝑ
cū tꝑe. Jō Job. dicebat. 14. c. loquēs de
hoie. Nūq̄ȝ in eodē statu permanet. Et
Ouidiꝰ li. 15. metha. inqt. Nec spēs cui
q̄ȝ manet rerūqȝ nouatrix. Et alijs alias
reꝑat natura figuras. Nil eqdē cōstare
diu sub imagine eadē crediderim. Et in
Auteñ. de non alie. §. vt āt. dr̄. Quid ē
stabile inter hoies ⁊ ita imobile vt nullā
patiať imutationē: cū ois nr̄ status sub ꝑ
petuo motu ꝯsistat. Et. C. de veteri iure
enucleādo. l. 2. §. sȝ qr diē. Humani iu/
ris ꝯditio semꝑ i isinitū decurrit: ⁊ nihil
ē in ea qđ stare ꝑpetuo possit. Et cassio/
dorus li. 3. eplar. Hūane res mutabili
tatē patiunť. Jō Senecca ad Lucillū ꝑ/
pulchre sic loqť. Noli huic trāqllitati cō
fidere. Momēto mare euertiť: ⁊ eodeȝ
die vbi luserūt nauigia sorbētur: Vide
mꝰ oia ista quottidie ꝑ expiētiā deficere.
exꝑimurqȝ oia vanitati fore subiecta: et
tñ oēm oꝑam adhibemꝰ ad hec tꝑalia bo
na assequēda. Pro celesti āt mercede q̄
i eternū ē duratura: nec i minimo labore
sumꝰ ꝑati. Tertia cōditio tēporis dr̄ ir
reuocabilitas. Perditū nāqȝ tp̄s adeo
irreuocabiliter euolat: vt āplius recupa
ri ñ possit. Vñ Ouidiꝰ in. 3. de arte amā
di. Nec que preterijt hora redire pōt. O
q̄ȝ preciosū ē tēpꝰ cū qᵒ lucrari possumus
eternitatē. Jō Señ. ad Lucillū dicebat.
O ia mi Lucille aliena sūt: tp̄s tm̄ nostrū
ē. Ex hᵒ Hiero. sic scribit ad Eustochi
um. Omne tp̄s i qᵒ te meliorē nō seseris
extima ꝑdidisse. Et Ber. vidēs ocioso/
rū icredibilē nūerū i li. d' ꝯtēptu mūdi sic
loqť. Heu heu nihil ꝓciosius tꝑe: nihil
hodie: vilius reputatur. hec ille.

De triplici vocabulo expressiuo tēpo
ris. s. nunc tunc ⁊ olim. Capitulum. 2.

Secundū mysterium cōtēplandū
de tēpore dicitur nominatio seu
expressio. Nam ſm Tho. in scri
pto super. 3 ethi. ⁊ super. 5. phi. Tempꝰ
triplici vocabulo exprimi ⁊ nominari so
let. Primum vocabulum est nunc. Se
cundum vocabulum est tunc. Tertium
vocabulum est olim. Primum voca
bulū quo tēpus exprimitur dr̄ nunc. in
quo signatur tēpus pñs seu pñtis vite:
quando possumus dūtaxat oꝑari bonū.
Nam in inferno oꝑatio bona nulla erit:
vbi aie sūt irreuocabiliť cōdēnate. In ꝑa
diso nulla erit oꝑatō laboriosa neccāria
vbi aie sūt btificate. In purgatōio ēt nul
la pōt eē operatio meritoria: sed tm̄ pena
satisfactoria. Ideo cum audimus nunc
euigilare debemus ⁊ intelligere ꝙ tm̄ ꝓ/
sens tempus est opportunum ad agen/
dam pniam. Et qui futurū expectat mun
di allectus dulcedine grandi se exponit
periculo. Ideo dixit scūs. Barlaam ꝙ
qui delectationes corporales desiderāt ⁊
in pñti dissimulant agē penitentiam ⁊ ꝓ
uidere sibi de futura vita: similes sūt cui
daȝ hoi qui dum a facie vnicornis ne ab
eo deuoraretur velocius fugeret: in quo
dam baratrum magnum cecidit: dū autē
caderet manibꝰ arbusculam quādam ap
prehendit ⁊ base quadā lubrica ⁊ istabili
fixit pedes. Respiciens vero vidit duos
mures: vnū albū ⁊ alium nigrum inces/
santer radicē arbuscule quam apprehen
derat corrodentes: ⁊ iā prope erant vt ip
sam abscinderent. In fūdo autem bara/
tri vidit draconem terribilē spirātē ignē
⁊ aperto ore ipsum deuorare cupienteȝ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Sup basem vo vbi penes tenebat vidit
q̄ttuor aspidū capita inde ꝓcedentia. Ele/
uans autem oculos vidit exiguum mel
lis i ramis illius arbuscule: oblitusq; pi
culi i quo posit⁹ erat seipm totū ad mel co
medēdū ꝯuertit. Vnicornis mortis tenꝫ
figurā q̄ hoiēꝫ sp ꝑsequr. Baratruꝫ vo
mūdus ē oibus piculis plenus. Arbus
cula vniuscuiusq; ē vita q̄ ꝑ horas diei ⁊
noctis quasi per murē: ⁊ album ⁊ nigrū
incessāter consumitur incisioni appropin
quat. Basis quatuor aspidum corpus ē
ex quatuor elemētis ꝯpositum. qbus ior
dinatis corporis ꝯpago dissoluitur. Dra
co terribil' ē os iferni cūctos deuorare cu
piēs. Dulcedo ramusculi. delectatio fal
lax mūdi qua multi decipiūtur detinētur
q; ne in pn̄ti dum tps adest ⁊ facultas da
tur clamēt ad dn̄m ⁊ toto corde ꝯuertant
ad illum. Scd̄m vocabulū quo tēpus
exprimitur dicitur tūc: ⁊ significat illd̄ qd̄
ē remotū a pn̄ti ⁊ ꝑcipue futurū. In scri/
pturis vo diuinis septē tūc nobis se ige
runt iugiter meditāda. Primū tūc hor/
ribilis visionis qn̄. s. dānati miseri iudi/
cē oīum in sua maiestate videbūt. Et de
hoc sic dicitur Luc. 21. Tūc videbūt filiū
hois uenientem in nube cū ptāte magna ⁊
maiestate. Scd̄m tūc ē generalis lamen/
tatōis qn̄ cōis erat ⁊ ifructuosa lamētatio
dānādoꝝ. Et de h° dr̄ Math. 24. Tūc
plāget se oēs trib⁹ terre. Tertiū tūc est io
cūde associatōis: de quo dr̄ Sap. 5. c. tūc
stabūt iusti in magna ꝯstantia aduersus
eos qui se a. ⁊ q. abstu. la. coꝝ. Quartū
tunc ē timende locutōis: de quo Dauid i
ps. 2. ait. Tunc loquetur ad eos i ira sua
⁊ i furore suo ꝯturbabit eos. Quintum
tūc ē dulcis vocatōis: qn̄ vocabūtur electi
ad possidēdum gloriosissimū regnū dei.
Et de hoc Math. 25. Tūc dicet rex his q
a dextris eius erunt. Venite bn̄dicti pa/
tris mei p. r. paratū v. a. cō. mūdi. Sex/
tū tūc ē eterne damnatōis. de quo Ma/
th. 25. Tū dicet ⁊ his q a sinistris erūt. di
scedite a me m. in ig. eternū q ꝑatus ē di
abolo ⁊ angel' ei⁹. Septimū tūc ē plene be
atificationis. de quo Esa. 60. Tunc vide/
bis ⁊ affluens ⁊ mirabitur ⁊ dilatabit cor

tuum. Si qs igitur hec septē tūc sepi⁹ mē
te reuolueret. huius mundi fallacijs pro
fecto nō deciperetur. Tertiū vocabuluꝫ
quo tempus exprimitur dicitur olim. qd̄
presertim preterita nobis hꝫ denotare. in
ter oia autem significare nobis dꝫ bene/
ficia dei. que suscepim⁹. ex quib⁹ ad pn̄iā
iducimur in pn̄ti. Iō xps dicebat Ma/
th. xi. Veh tibi Corozai. veh tibi Bethsa
ida. qr si i Tyro ⁊ sidōe facte essēt vtutes
q. f. s. i vob oli i cinē. ⁊ cili. pn̄iā egisset.

De triplici obseruatione pis. s. natu
rali superstitiosa ⁊ virtuosa. Caplm. 3.

Ertiuꝫ mysterium ꝯtēplandum
de tpe dicitur obseruatio. Nam
a multis diuersimode tps obser/
uatur. Ideo triplex eius obseruatio nota
ri potest. pria dr̄ naturalis. sa supstitio
sa. tria vtuosa. Prima ē obseruatio
naturalis qn̄ quis comedit bibit dormit.
suaq; negocia facit tpe debito. Sic agri/
cole seruāt tps frumēta serendo tpe autū
nali nō estiuo. Naute seruāt tps nauigā
do cum venti adsūt secūdi. Medici suāt
tps egrotis medicinas tpe opportūo mi/
nistrādo: qr Ecclesiastes. 3. dr̄ Omnia
tempus habent. Et Ouidius li. i. de re/
medio amoris. Temporibus medicina
valet. data tempore ꝓsunt. Et data nō ap
to tpe vina nocent. Secunda tēporis
obseruatio dicitur supstitiosa: de qua loq
tur Aug⁹. i Ench. ⁊ ponitur. 25. q. 7. c.
Quis existimet. Quis existimet inquit
q; magnū pctm̄ sit dies obseruare ⁊ mē/
ses ⁊ annos ⁊ tpa: sicut obseruāt q certis
diebus siue mensibus siue annis volunt
vel nolūt aliquid ichoare: eo q sꝫ varias
doctrinas hoium fausta vel infausta exi/
stiment tēpora. Similiter reꝑhendit ob
seruatio tpis supstitiosa eadē cā. ⁊. q. i. c.
nō lꝫ in. c. siquis. ⁊ i. c. nō obseruetis. qr
iquit apl's. siue mādu catis siue bibitis si
ue aliquid aliud facitis in noie dn̄i nostri
iesu xpi: facite: in quo viuimus mouimur
⁊ sumus. Modernis vero temporibus
exasꝑnandi maxime sunt astrologi qui/
dam qui omnium hominum facta scd̄m
astrorum regulā iudicant esse regulanda
Quos Augustinus li. 5. de ciuitate dei.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

c. 7. deridet sic exclamando. O singula/
rem stulticiam. Eligitur dies vt ducatur
vxor. Credo ꝑpea: qꝛ potest in diem nō
bonū nisi eligatꝰ icurri ⁊ infeliciter duci.
Ubi ē gꝰ qꝓ nascēti iā sidera decreuerūt.
An pōt hō qd̕ ei iā ꝯstitutū ē dici electiōe
mutare. Et qd̕ ipse i eligēdo diē ꝯstitue
rit nō poterit ab alia ptāte mutari. Et pau
loiserius seqtur Aug. Si āt ꝑpea valēt
ad has res dies electi: qꝛ terrenis oībus
corꝑibus siue aīantibus ſm diuersitates
tꝑaliū mometoꝝ siderum positio dn̄atur
ꝯsiderēt qꝫ inūerabilia sub vno tꝑis pūc
to vel nascātur vel moriātur vel ichoēt
⁊ tā diuersos exitus habeāt vt istas obs/
uatōes cuiꝰ puero ridēdas eē ꝑsuadeant
hec ille. Et reuera q oia ichoāda aut agē
da ꝑsuadēt ſm mathematicoꝝ dogmata
nō solū peccāt: ueꝝ ēt ⁊ sepiꝰ iueniūt se de
lusos. Nā ⁊ ego ipse noui astrologū quē
dā i ciuitate Camerini. q vir domū exire
volebat absqꝫ ānotatione cursus siderū
⁊ planetaꝝ. Hic vt a fide dignis i ꝓfata
ciuitate mihi reuelatū ē. oblatas sibi vxo
res ꝑ plures ānos respuit: qm̄ ſm suam
astrologiā nō videbatꝰ sibi tꝑs salubre: tā
dē vt ipse dicebat ſm astroꝝ fauore vnā
accepit. illāqꝫ duxit cui ꝓdicabat diu secū
i leticia victuꝝ. Sꝫ vix ꝑ hebdomadā ste
terūt simul ⁊ stati rixe discordieqꝫ pestilē
tissime exorte sūt iter ipm ⁊ vxorē. ⁊ mo/
dico post tꝑe elapso vxor i ifirmitatē ceci
dit: ⁊ mortua ē. Astrologo ꝟo mētita est
uis sideꝝ. Ita ēt societatē q̄ꝫdā cū merca
toribus. qbusdā fecit ⁊ septingētos flore
nos ad negociādū ꝓ pte sua deputauit.
Emerūt āt mercatores maximā quātita/
tē croci. Qd̕ cū vellēt Venetias destina
re noluit astrologus mulos onerare: do
nec vidit ꝑ suā artē sibi astra blandiri. fa
tebatꝰqꝫ copiosū lucrū ex croco illo sibi ac
socijs ꝓuentuꝝ. Verūtamen cū ex āco/
ra nauis q̇dā croco ꝓdicto alijsqꝫ merci/
bus onusta discessissꝫ flātibꝰ ꝯrijs vētis
tēpestateqꝫ iualescēte naufragiū passa ē.
Qd̕ cū audissꝫ astrologꝰ nūqꝫ deinceps
astris credē voluit. Iō abstinēdū ē a tali
bus obsuātijs: ⁊ i oī ope nr̄o diuinū ē i/
plorādū auxiliū ⁊ iuocādū nomē dn̄i iesu
xp̄i. qm̄ vt dr̄. 26. q. 2. Qui sine saluatore
salutē vult hr̄e: ⁊ sine ꝟa sapia existimat
se prudentēꝫ fieri posse. nō sanus: sꝫ eger
nō prudēs: sꝫ stultus: i egritudie assidua
laborabit: ⁊ in cecitatis noxia ⁊ demētia
ꝑmanebit. ītia obseruātia tꝑis dr̄ ꝟtuo
sa. coꝝ. s. q ꝯsiderātes ea q̄ diximꝰ cogno
scūt tꝑs vsitatōis sue. Hi sigdē dū illud
habēt conātur opari bonū audiētes vo/
cē dei. de qua Paulꝰ i ep̄la dicit. Tꝑe ac
cepto exaudiui te. ⁊ i die salutis audiui te
Ecce nūc. s. i p̄nti vita tꝑs acceptabile orā
di ieiunādi ꝑegrinādi plāgēdi ⁊ lachri/
mādi ꝓ delictis aliēa restituēdi ꝯfitendi
pctā satisfatiēdi deo ⁊ ꝓxio ꝟtutūqꝫ actꝰ
aggrediēdi ꝑꝑ q̄ ꝯseq valebimꝰ ⁊ i hꝰ se
culo dei grāꝫ ⁊ i futuro eiꝰ letitiā i q̄ cum
xp̄o r̄gnabimꝰ ꝑ oia secula seculoꝝ. Am̄.

Dn̄ica prima i quadragesima ifra di/
em. de vita hominis secundum triplicis
status considerationem. Sermo. 23.

Non in solo pane viuit hō. ꝟba sūt redēptoris nr̄i
originaliter Math. 4. c. ⁊
in euāgelio hodierno. Na
turale ē aīantibus cūctis ut ē: sr̄ oia se vi
tāqꝫ suā tueātur. Iō Boetiꝰ i 3ᵒ de ꝯso/
latōe ait. O ē nāqꝫ anial tueri salutē labo
rat: morē ꝑniciēqꝫ deuitat. Habetꝰ gp/
pe vita ab hoibus rōnabilibusqꝫ carior
ac ꝓciosior cūctis rebus. ꝓ illa eteni ꝯser
uāda nullum laborē refugiunt. quelibet
alia mala patiēter tolerāt: ⁊ sollicitissime
oia oportuna remedia ipsā vitā adiuuan
tia excogitāt ⁊ inueniunt. Verūm̄ nullo
igenio nulla vi: nullaqꝫ arte fieri potest
vt nō finiatꝰ ⁊ termietꝰ. Eapp elaborādū
ē vt illa acgratur vita q̄ in eternū erit du
rata. qm̄ vt dicit saluator nr̄ i ꝟbis ꝓmis
sis. Non in solo pane viuit homo: qꝛ nō
hec sola vita ē que sustētatꝰ matiali pane
sꝫ ⁊ alia lōge felicior. lōge melior: lōgeqꝫ
diuturnior que reficitꝰ btā visiōe dei. Cū
ergo paucissimi repiantꝰ qui ad illam desi
derandā suā mentē inflāmēt: ꝓpterea in
hoc sermone de vita hominis eximꝰ ver
ba facturi. quam cōsiderandā proponi/
mus secundum triplicem statū videlicet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Primo fm statuz nature ꝯdite.
Secundo fз statum nature lapse.
Tertio fm statum nature beate.

De vita hoīs fm statū ei⁹ ante pctm̄ q̄
erat sine passione sine labore: ⁊ sine mo/
riēdi necessitate ⁊ obligatione. Caplз. j.

p Rimo ꝯsiderāda ꝓponiť hominis
vita fm statum nature cōdite si/
ue inocētie vel originalis iusti/
cie: añ. s. q̄з primi parētes peccassent. Et
in tali statu reperim⁹ triplicē ꝯditionē hu
mane vite. pria ꝯditio dr̄ ipassibilitatis.
secunda trāquillitatis. tertia imortalita/
tis. Prima illius vite ꝯditio dr̄ ipassi
bilitatis. q2 viuebat. tunc hō sine passio/
ne: nullūqз ꝯriuз cū ledere poterat. Vñ
Isidorus in li. de trinitate. quē magister
19. di. secundi li. allegat. sic inqt. Si hō i
paradiso innocēter viueret nec ignis eū
vreret: nec aqua mergeret. nec aeris ab
sentia suffocaret. nec oia que nocent mor
talibus ipedirent. Et Aug. 14. li. de ci.
dei. c. 26. ait. Viuebat itaqз hō in paradi
so sicut volebat: q̄зdiu hoc volebat quod
deus iusserat. viuebat fruens deo ex q°
bono bonus erat. Viuebat sine vlla ege
state: semꝑ ita viuere habens i ptāte. Ci
bus aderat ne esuriret. potus ne sitiret. li
gnū vite ne illum senecta dissolueret. Ni
hil corruptionis i corꝑe vel ex corꝑe vllas
molestias: vllis ei⁹ sensibus ingerebat.
Nullus internus morbus: nullus ictus
metuebať extrinsec⁹. Sūma i corꝑe sani
tas erat i aīo tota tranqllitas. hec Aug.
Sз ꝯ ista instare possum⁹ ⁊ arguere mul
tipliciter. p° sic. Nulla dos corꝑis glo/
riosi ꝯpetere poterat corꝑi nō glorioso. sз
corpus primoꝝ parētū ñ erat gloriosū: q2
corpus efficiť gloriosū ꝑ redūdātiam aīe
btē. Et aīa primoꝝ ꝑentū nō erat btā: q2
nō videbat essentiā dī. Ergo corꝑib⁹ illꝭ
nō potuit ꝯpetere aliq̄ dos corꝑis gl'iosi.
Sз ipassibilitas vt docent theologi. 49.
di. q̄rti. dos ē gl'ificatoꝝ corporū. g° dos
talis i primis ꝑentib⁹ eē nō potuit. 2°
arguiť. q2 sentire ⁊ itelligē ē quoddā pa
ti. Sз i statu inocētie hō sentiebat ⁊ itelli
gebat. g° patiebať. Tertio arguiť. q2 oē
molle naturaliter passibile ē a duro. Er
go si corꝑi hoīs primi obiectū fuisset ali/
quod duruз pateretur ab eo. ⁊ sic fuisset
passibilis. Ad primū argumentū rñ/
det Scot⁹ di. 19. scdi li. ꝙ ipassibilitas su
miť dupliciter. Quedā ē que priuat ⁊ po
tentiā ⁊ actū patiendi. Et hec dos est cor
poꝝ glorificatorū que nec patiunť nec pa
ti pñt. Et hec nō fuit i ꝑentib⁹ primis. Q̄/
dā vō est ipassibilitas que priuat actuз ⁊
nō potentiā. ⁊ hec nō ē dos que fuit i hōi
bus cōditis. qm̄ lз posset pati: tñ q̄зdiu di
uinū seruassent iperiū nūq̄з passi fuissent.
Ad scdm obiectū rñdet scūs Tho. ꝑte. i.
q. 67. ꝙ passio dr̄ dupliciter. Vno mō ꝓ
prie. ⁊ sic pati dr̄ quod a sua naturali dis/
positione remouetur. Passio eni ē effect⁹
actionis. In rebus aūt naturaliter ꝯria
agunt ⁊ patiuntur adinuicem: quorum
vnum remouet alteruз a sua naturali di
spositione. Et sic. d. Dama. ꝙ passio est
mot⁹ preter naturā. Alio mō dr̄ passio cō
muniter fm quācunqз imutationē ēt si ꝑ
tineat ad ꝑfectionē nature. ⁊ sic itelligere
⁊ sentire: ⁊ huiusmodi que ordinātur ad
bonū nature largo mō dicunť passiōes.
Cū aūt dr̄ ꝙ erat hō ipassibilis: itelligen
dū ē ꝙ hō nō patiebatur passione primo
modo dicta. Ad tertiū argumentū respō
det prefatus doctor. ꝙ in illo statu pote/
rat hō preseruare corpus ne peteretur ab
aliquo duro: ꝑtim quidē ꝑ ꝓpriā rōnē ꝑ
quā poterat vitare nociua. ꝑtim etiā ꝑ di
uinā ꝓuidentiā que sic ipsum tuebať vt
nihil ei occurreret ex iprouiso a quo lede
reť. Actus ergo cuiuscūqз agentis ꝯrij i
corp⁹ hoīs fuisset ipeditus ne illud lede/
ret a potentia dei. Ipsa eqdē suspēdit vi
ignis vt nō offenderet nō vreret nec ca/
lefaceret tres pueros missos i fornacem
succēsā nimis iussu Nabuchodonosor.
vt pз danieľ. 3. Siľr scissima vgo agnes
flāmis iiecta nihil nocumēti passa ē. ⁊ Jo.
euāgelista iussu Domitiani crudelissimi.
Rome i doliū seruētis olei missus dina
se ꝓtegēte gr̄a illesus exiuit. Quib⁹ exē/
plis ⁊ silib⁹ māuducimur vt vera eē idu
bitāter credam⁹ ea que dicūť d' ipassibili/
tate hoīs i statu inocētie. Scda ꝯditio
vite hoīs i statu nature ꝯdite dr̄ trāqlita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tis. Viuebat eqdē in tāquillitate i qete abs
q3 aliquo penali labore. Nō erat ei opus
fodē trām: serere campos. colere agros
plantare vineas ꝯstruere domos ꝑagrar
ꝓuincias. nauigare maria. texē linū aut
lanā: vel alia facere: que cū sudore a nob
fiūt: vt misera vita nr̄a mis̄a sustētet. Ui
tauit i ꝑadiso deliciaꝝ. vt igt Dama. li. 2
Et Aug⁹. 14. de ci. dei: vbi aeris puritas
ꝛ s̄enitas aderat: vbi hum⁹ spōte suos fru
ctus gignebat. vbi aīalia: ꝛ volucres celi
hoi d̄o obediēti obediebāt. ꝛ sic diceret
qd̄. Geñ. 2. dr̄ ꝙ de⁹ posuit eū in ꝑadiso
voluptatis ut oparet. g° poss3 dici ꝙ posu
it eū ad laborē. Rñd3 Aug. sup Geñ.
ꝙ opatio illa nō laboriosa. nō tediosa. s3
solatiosa ꝛ delectabil' erat q̄lis nūc ēē sol3
i his q plātulas q̄sdā irrigant: aut flores
colligūt. Tertia ꝯditio vite hois in statu
nature ꝯdite dr̄ imortalitatis. Erat eni3
absolut⁹ hō ab obligatōe mortis quā ꝑpt
peccatū iobediētie icurrit. Uñ Aug⁹. in
qō. no. ꝛ ve. te. iquit. De⁹ hoiem fecit q
q̄3diu nō peccaret imortalitate vigeret.
Et li. 13. d̄ ci. dei. c. 3. ait fatēdū ē primos
hoies ita fuisse istitutos vt si nō peccassēt
nullū genus mortis expirēt. S3 eosde3
prios p̄res ita fuisse morte mulctatos: vt
qcqd eoꝝ stirpe eēt exortū. eadē pēa tene
ret obnoxiū. Pro magnitudie qppe cul
pe illi⁹ naturā dānatio mutauit i pei⁹. vt
qd̄ pēalit̄ p̄cessit i peccātib⁹ p̄mis hoib⁹
naturaliter sequeretur i nascētib⁹ ceteris
Si aūt diceretur q̄uo poterat corpus illd̄
ex elemētis ꝯ̄rijs compositum idissolubi
le ꝑmaner̄: cū ꝯpositu3 ex ꝯ̄rijs naturalit̄
sit dissolubile: q̄ vt dicit Auicēna Cōtra
ria semꝑ appetūt ire in regiones ꝯ̄rias.
Rñd3 Ugo li. de sacris. d. ꝙ i ꝑadiso ce
lesti hō pōt nō peccare ꝛ nō potest peccar̄
pt ñ mori. ꝛ ñ pōt mori. q̄ ē ib peccādi ꝛ
mōiēdi oimoda ipossibilitas. Et i mūdo
pt hō peccar̄ ꝛ ñ pōt nō peccar̄. pt mōi ꝛ ñ
pt ñ mōi. q̄ ē ibi peccādi ꝛ mōiēdi nc̄citas
i ꝑadiso v° tcstri hō potuit peccare. ꝛ po
tuit non peccare potuit mori ꝛ potuit non
mori: ita ꝙ in eo fuit moriēdi ꝛ peccandi
possibilitas sine necessitate. Sanc⁹ autē
Tho. i. ꝑte. q. 97. dicit ꝙ aliqd potest di-
ci icorruptibile triplicitcr. vno modo ex ꝑ-
te materie eo. s. ꝙ non h3 materiam sicut
angelus: uel habet materia3 que non est
in potentia nisi ad vnam formam. sicut
corpus celeste. ꝛ hoc dicitur incorruptibi
le secundum naturam. Alio modo dici-
tur aliquid incorruptibile ex parte forme.
q̄. s. rei corporali īheret aliqua dispositio
per quam totaliter a corruptione prohibe
tur. ꝛ hoc dicitur incorruptibile secundu3
gloriam. q̄ vt dicit Aug. in ep̄la ad Dio
scorum. Ta3 potenti natura fecit deus a
nimā: vt eius btītudine redundet ꝛ i cor
p⁹ plēitudo sāitatis ꝛ icōruptōis vigō. 3°
mō dr̄ aliqd icorruptibile ex ꝑte cāe effici
entis. Et h° mō i statu inocētie fuiss3 icor
ruptibbil' hō ꝛ imortalis. q̄ vt Aug⁹ dicit
in qōnib⁹ noui ꝛ veteris testamenti. Im
mortalitas illa erat s̄m vim quandam
supernaturalem in anima residentem.
non autem per aliquā dispōnem corpori
inherentem. ita ꝙ mors ꝛ corruptio ho-
mini nō nocuiss3: q̄ deus ita statuerat.
Ideo dicit adhuc Aug° in li. de baptis-
mo paruulorum fiebat ordo iusticie vt si
cut anima domino suo: ita corpus ei obe
dirēt. O damnosa trāsgressio. o grauis
iobedientia primoꝝ parentū: qua ꝛ ipi ꝛ
nos cū eis illius status oīa iura ꝑdidim⁹

De vita hominis secundum statū ei⁹ post lapsum ꝛ qualiter ꝓlongata fuit vita hominu3 ad multos annos: ꝛ ante ꝛ post diluuium ꝛ modo abbreuiatur. Cap. 2.

Secundo consideranda proponi
tur hominis vita secundum sta-
tum nature lapse. Et q̄3tū ad pro
positum spectat: tria de illa iquirere debe
mus. Primū dicitur ꝓlongatio. Secū-
dum dubitatio. Tertium abbreuiatio:
Primum de vita hominis inquirēdum
dicitur prolongatio. Nam licet post pec-
catū data sit plene potestas horrende mor
ti vt cunctos homines vita priuaret: ta-
men de multis legim⁹ ꝙ longissimis an
nis vixerunt. Unde Geñ. 5. habetur
ꝙ Adam vixit annis nongentis triginta
ꝛ Seth nongentis duodeci. ꝛ Enos nō
gētisqnq3 ꝛ Caynā nōgentis sexagitaqn
q3 ꝛ Jareth nogentis sexagitaduob⁹. ꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Mathusalē nongētis sexaginta nouē.
Sz de his ānis apud plerosqz satis dubi
tatū est. An tales fuissent q̄les ⁊ nūc sunt
āni nostri. Nā vt inqt. Aug. li. 15. de ci.
dei. plinīꝰ secūdꝰ cū audisset hoīes ad tot
ānos puenisse. hec oīa i scia tēpoꝝ venis
se ē arbitratus ingens quosdā terminas/
se ānū estate: alios hyeme. Archades tri
um mensiū ānos habuisse. Egyptios q̄t
tuor. Laninios tredecī. Acarnanas sex.
Ex hoc qdā dicere voluerūt ꝙ decē anni
illius tpis accipiunt̄ p vno anno nostro
volētes ꝙ nōgenti āni ex illis eēnt ex no
stris nonagita. Verūtñ falsū eē constat.
qꝛ vt ex codicibꝰ habraicis colligit̄ centuz
triginta ānoꝝ erat Adā: qñ tertiū filiuz
genuit qui āni sm illos tredecim ex nrīs
eēnt. Et hō tredecim annoꝝ nō potuissz
filios generare. Sz omittamꝰ Adam q
fortasse etiā qñ creatus ē potuit. Quid d̄
Seth q sm hebreos erat cētū qnqz anno
rum qñ genuit Enos. ac p hoc nōdū ha
bebat. vndecimū annū. Enos vero sep/
tuagita ānoꝝ erat qñ genuit Malalehel
⁊ sic erat septē annoꝝ. Quis hō septen/
nis generat: si tunc āni septuaginta nun
cupātur ꝙ septē fuerunt. Et propterea di
cimus cū prefato Aug. ꝙ tales erant tūc
anni q̄les ⁊ nunc. quod pbari pōt via tri
plici videlicet. p° auctoritate. 2° rōne. 3°
expiētia. Primo pꝗatur auctoritate.
Nā. 14. prefati. li. Aug. iducit scripturā
dicentem. Sexcentesimo āno vite Noe
mense secundo die septimodecimo men
sis: rupti sunt oēs fontes abyssi magne.
Et iterū Gen. 8. Requeuit archa mense
septimo. 27. die mēsis sup mōtes Arme
nie. At vo aque ibāt ⁊ decrescebāt vsqz
ad decimū mēsē. Et post subdit̄. Sexcē/
tesimo p° āno vite Noe p° mense prima
die mensis iminute sunt aque sup terrā.
Ex qbus vbis apte deducit̄ ꝙ inter sex
cētesimū annū ⁊ sexcentesimū primū vite
Noe fluxerunt menses duodecim. 2°
pbat̄ ꝙ anni illi tales erāt q̄les sunt nrī.
rōne. Josephus eni i primo antiqtatum
li. asserens Hieronymū egyptium Be
rosiuz chaldeū ⁊ Manetan i libris quos
de ātiqtate scripserūt de ānis illis ꝯcorda
re nobiscū. inducit rōnes quasdā persua
dentes hoīes antiquos potuisse tā diu vi
uere. Et has rōnes assūpsit sibi Nicolaꝰ
de lira sup. 5. c. Gen. Prima rō sumit̄
ex bonitate ꝯplexōis primoꝝ pentiū: q fu
erūt a dō imediate formati: ⁊ p ꝯñs optīe
ꝯplexionati: ⁊ sic ad lōgiorē vitā disposi
ti. ⁊ illa bonitas ꝯplexōnis magis venit
ad hoīes ppinquos illiꝰ tpis: qz ad remo
tos tpis moderni. Scda rō sumit̄ ex mō
tēpate viuēdi. Vt eni diximus i smone
de ieiunio. Victus sobriꝰ facit ad corpis
sanitatē. ⁊ p ꝯñs ad cōseruationē ⁊ plon
gationē lōgioris vite. Tertia rō sumit̄
ex bonitate nutrimēti. qꝛ añ diluuiū terre
nascētia fuere meliora q̄z post: qꝛ munda
tio diluuij fuit p maiori pte ex aquis ocea
ni salsis: q iducūt sterilitatē t̄re: ⁊ p ꝯñs
reddūt peiora t̄re nascētia: ex qbus bre/
uiat̄ vita hoīs. Quarta rō sumit̄ ex p
fectione scie Ade q cognouit vtutes fru
ctuū herbaꝝ lapidū pciosoꝝ ⁊ oīum rerū
naturaliū que faciunt ad ꝯseruandā sani
tatē: ⁊ vitā plōgādā. ⁊ d̄ hᵒ docuit hoīes
illiꝰ tpis. Quita rō sumit̄ ex bono as/
pectu siderū sup regionē illā i q̄ manebāt
q aspectꝰ multū facit ad lōgitudinē vite.
Sz p motū celi cōtinuū mutatꝰ ē tpe pce
dēte. Sexta rō sumit̄ ex dispositōe diui/
na hᵒ ordināte: vt p lōgā vitā hoīuz mul
tiplicaret̄ genꝰ humanū. 3° pbat̄ ꝙ illi
anni tales erāt q̄les sūt nrī. expiētia. Nā
vt inqt Aug. 8. c. li. 15. de ci. dei. Nō po
tuissent tot hoīes ex vno adhuc viuēte p
ordiata ꝯiugia ⁊ honesta mr̄imonia mul
tiplicari: nisi illiꝰ vita fuissz diuturna. vt
eni dicit magr̄ historiaꝝ sup. x. c. Gen.
philo. i li. q̄onuz. sup Gen. narrat ꝙ ex
tribꝰ filijs noe adhuc eo viuēte pꝰ diluuiū
nati sūt. 24. milia viroꝝ ⁊ cētuz exceptis
mulieribꝰ ⁊ puulis. Vixit qppe Noe pꝰ
diluuiū ānis trecētis qnq̄gita. ⁊ fuē oēs
āni vite eiꝰ nōgēti qnq̄gita. vt pz Gen.
9. c. Dicit etiaz Aug. vbi sup. ꝙ ex vno
Abrahā nō multo amplius quadrigētis
ānis numerositas hebree gentis tāta p/
creata est: vt in exitu eiusdem populi ex
egypto sexcenta milia hominū fuisse refe
rant̄ bellice iuuētutis. Secundū ingren

dum de vita hois lapsi dr̄ dubitatio. Du
bitant nāqȝ qdā vtrum post diluuium vi
xerint hoies vltra cētum ⁊ viginti ānos
pp vba q̄ Geñ.9. dixit deꝰ ad Noe Nō
pmanebit igt spūs meus i hoie: q: caro ē
Eruntqȝ dies illius cētū.20. annoꝝ. Et
rñdȝ Augꝰ.2.c.4.li. de ci. dei. supius al
legati q̄ iste nō fuit terminus hūāne uite
post diluuiū: sȝ terminꝰ assignatꝰ ad pñiā
his q i diluuio erāt pituri. Et ut testatur
magister i historia scolastica deꝰ dixit illa
vba añ annos.20. q̄ȝ cepisset archa fieri
que legit facta i cētū ānoꝝ spacio. Vl' sȝ
Strabū eo āno dixit deꝰ vba illa que ce/
pit archa fieri: Sȝ q: in malicia pseuera/
uerūt āte pfixum terminum. s. āno cente
simo deleti sunt q̄ ēt post diluuium vixe
runt hoies supra cētum ⁊.20. ānos pȝ in
scriptura. Vt.n. hētur Geñ.xi.c. Sem
cētum ānoꝝ erāt qñ genuit Arphaxat bi
ēnio post diluuiū. ⁊ post vixit annis qui
gentis qnqgintaquatuor. Thare vixit ā
nis ducētisqnqȝ. Et Geñ.25. hētur qd
Abrahā vixit ānis cētūseptuagintaqnqȝ
Isaac ēt vixit ānis cētūoctuaginta. ut pȝ
Geñ.35. Et sic iuenti sūt q̄ȝplures alij q
post diluuiū vixerūt vltra centuȝ viginti
annos. Tertiū iquirēdū de vita hois la/
psi dr̄ abbreuiatio. Nā omissis illoruȝ tē
poꝝ que pterierūt ꝯditionibus: ꝯsiderat
dēmus q̄ȝ fragilis q̄ȝ debilis q̄ȝ ue breuis
sit vita hoium tpis nr̄i. Vix vnus repit
d̄ mille qui cētenariū imo octogenarium
aut sexagenarium numerū attingat āno/
rum. Deficit nēpe vt i pluribꝰ nimis re
pēte vita. Quisnā nō videat quot quoti/
die ifantes. quot pueri: quot adolescentu
li robustissimi iuuenes ⁊ decore puelle cū
luctu ⁊ lachrimis ducātur ad sepeliēdum
O vana spes. o deceptrix fiducia eorum
qui confidunt i iuuentute. in diuitijs. in
magnificentijs ⁊ sil'bus honoribus do/
minijs ⁊ solatijs. Preterēūt nāqȝ omia
ista velut vmbra. O ium vita breuissima
ē. faciāt hoies qcqd velint vt ad senectu/
tem attigāt: ⁊ i etate decrepita moriantur
adhuc satis angustū satisqȝ breue videbi
tur sapiētibus omne tempus vite huius
De vita hois i btitudie q̄ erit cū plena
satietate absqȝ admixtione cuiuscunqȝ ꝯ
rij ⁊ cum perpetuitate. Capitulum tertiū

t Ertio ꝯsideranda ē vita hois sȝ
statū nature btē qm̄ tādē illa sola
desideranda ē: illa amabilis: illa
deniqȝ oi studio pqrenda. Pro illa solli
citatissime ē cogitādum que vc vita est.
In q̄ potissime tres ꝯditiones excellētis
sime repiunt. pria dicit satietas. sa puri
tas. tria eternitas. Prima excellentis
sima ꝯditio vite btē dr̄ satietas: q: in illa
ex plena oium bonoꝝ pticipatōe plene sa
tiabitur animus. sm illud ps. Satiabor
cū apparuerit glīa tua. Et de hac satietate
copiosius disseremꝰ i sermone de btitudi
ne. in libro de vtutibus. Scd'a conditio
excellentissima vite beate dr̄ puritas: q:
pura erit ⁊ mūda ab oi malo siue ab om/
ni ꝯrio. Vñ Jo. Apoc.2i. de btis sic ait
Absterget deus oēm lachrimā ab oculis
eoꝝ ⁊ mōs ultra non erit nȝ luctus neqȝ
clamor nȝ dolor erit vltra. ⁊.7.c. idē ait
Nō esuriēt neqȝ sitiēt amplius. nȝ cadet
sup illos sol nȝ vllus estus. Tertia cōdi
tio excellētissima vite btē dr̄ eternitas. vi
ta nāqȝ illa durabit in eternū ⁊ nō defi/
ciet. Propterea sic pulchre in scripturis
sāctis noiatur eterna. Vñ.2. Machabe
oꝝ.7.c. Rex mundi defūctos nos p su
is legibꝰ i etne vite resurrectōe suscitabit
Et Sap.5. Justi āt i ppetuū viuēt. Et.
i. Petri.5. Deus ois grē vocauit nos i
eternā glīam suā. Et.2.c.i. Abundāter
ministrabit nobis itroitꝰ i etnū regnuȝ
dñi nr̄i: ⁊ saluatoris ihu. xpi. Et ad gal.
6. Qui seiat in spū: d̄ spū metet vitā etnā
Et Joh.3. xp̄s. d. Sic deꝰ dilexit mūduȝ
vt filiū suū vnigenitū daret: ut ois q cre/
dit i illū ñ peat: sȝ hēat vitā eternā. Et.6.
c. Hec ē volūtas patris mei q misit me:
vt ois q videt filiū ⁊ credit i eū nō peat:
sȝ hēat vitā etnā. Et.x.c. Oues mee vo
cē meā audiūt: ⁊ ego agnosco eas: ⁊ se/
quūt me. ⁊ ego vitā etnā do eis. Et ma/
th.19. O is q reliqrit domū vel frēs aut
sorōes: aut prēȝ: aut mrēȝ: aut vxorē: aut
filios: aut agros pp nom̄ meū cētuplū ac
cipiet ⁊ vitaȝ eternam possidebit. Et ma
th.25. Ibunt hi i suppliciū etnū: iusti aūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

in vitam eternã. Mirum certe cur tãta sit multoꝝ vecordia imo insipientia: q tã mira tã alta tãq₃ iocunda audiẽtes ꝺ btã vita ad eã ꝓperare nõ cogitant. Nã si tã ta faciunt ꝓ cõseruatione vite p̄ntis. cur ẽt eadẽ ⁊ similia facere recusant ꝓ adeptione future vite. Hec vita laboriosa ẽ. illa deliciosa. hec inqeta illa trãqlla. hec i stabilis. illa firma. hec ꝑiculosa. illa secu ra. hec dubia. illa certa. hec ꝑiculis plena illa ꝑicula nõ formidãs. hec ꝯmunis bo nis ⁊ malis. illa ꝓpria tm̃ bonoꝝ. hec tã dẽ breuissima momẽtanea ⁊ caduca. illa xͦo vt diximꝰ ꝑpetua ⁊ sẽpit̃na. O igiť dãnabilis repͥhẽsibilisq₃ iprudẽtia hoiu₃ huiꝰ seculi: q tãtũ ꝓcurant panẽ vt viuãt: viuant inquã ad modicũ ⁊ q̃si nihil: ⁊ nõ querũt virtutes: nõ pniam: nõ bona oꝑa ꝑ q̃ viueř possint vita illa btã ꝑenni. In qt xp̄s Nõ i solo pane viuit hõ. q2 si hec sola vita ẽ magnifacienda cui panis ẽ ne cessariꝰ: s₃ alia exqrẽda i q̃ deꝰ p̄ntia sue claritatis pascit ituẽtiũ oiu₃ tã angeloꝝ q̃₃ hoium desideria ⁊ appetitus. vbi oẽs pariť collaudabimus ipsum deũ fontem bonorum omnium: qui sit benedictus per infinita secula seculorum. Amen.

Feria secũda post primã dñicam in q̃ dragesima. de veritate tremẽdi iudicij ꝯ eos qui de illo male sentiũt. Sermo. 24.

Cum uenerit filiꝰ hois in maiestate sua ⁊ oẽs angeli eiꝰ cũ eo: tũc sedebit suꝑ sedẽ maiestatis sue: ⁊ ꝯ gregabunť ante eũ omnes gentes. Sal uatoris nr̃i verba sunt ista originaliter Math. 25. c. ⁊ in euangelio hodierno. Diẽ terribilẽ vltimi iudicij ꝯsiderantes satis suꝑq₃ timere debemus: ne simul cũ dãnatis ⁊ diabolis ꝓijciamur in ignẽ eternũ. Sunt tm̃ multi q letantur cum ma lefaciunt: ⁊ deũ nõ timẽt: ac hoies nõ ve renť: q credere nolũt q filius hois venturus sit ad iudicandũ oẽs: rõnẽq₃ ab oi bus exigẽda. Ea propter vt ait Aug. li. 20. de ci. dei. c. i. De die vltio iudicij dei qđ ipse donauerit locuturi: cũq₃ asserturi aduersus impios ⁊ incredulos tãq₃ in edificij fundamento prius ponere debemꝰ testimonia diuina. hec ille. In hͦ itaq₃ ſmone desudabimꝰ oi ingenio vincere curiosos: icredulosq₃ ꝯfũdere: qbꝰ xͦ vita tẽ iudicij ꝑ scãrũ scripturaꝝ sacroꝝq₃ do ctoꝝ dcã dilucida oñdemꝰ. Et vt ordiate vẽiamꝰ i cãpũ: nõbimꝰ i hͦ ſmõe triplex testimoniũ qͦ ꝓbať futuꝝ vniuersale iu diciũ. Primũ est patrũ ⁊ prophetaru₃. Secundum xp̄i ⁊ apl̃orum. Tertium ecclesie ⁊ doctorum.

Q2 ꝺ oẽs p̄res ac ꝓphe veteris testi di uinitus ispirati p̄dixerunt xp̄m eẽ ventu rũ ad iudicãdos viuos ⁊ mortuos. Ca. i.

Primũ testimoniu₃ quo ꝓbatur futurũ iudiciũ vniuersale dr̃ pa trum ⁊ ꝓpharũ. Et l₃ Aug. 5. c. prefati li. 20. de ci. dei. dicat prius eligen da esse testimonia noui testi q̃₃ veteris: qm̃ q̃₃uis vetera priora sint i ꝑe. noua tm̃ anteponenda sunt dignitate. Uerum in hoc dicendi genere mihi plus satisfacit vt a veteris testi pagina sũmam originem. Ideo audiamus quid ibi poniť de iudicio. Gen̄. 15. c. Deus ad Abraham loquẽs ait Ego iudicabo. Et Deutͦ. 32. Iudicabit dñs ppl̃m suũ ⁊ i ſuis suis mi serebiť. Et Iob. 19. Fugite a facie gladij: q2 vltor iniquitatũ gladiꝰ ẽ. ⁊ scitote eẽ iudiciũ. Et. i. Reg. 2 dñs ascẽdit i ce los: ⁊ itonuit ⁊ ipse iudicat orbẽ terraꝝ. Et p̄s. 6. Parauit i iudicio thronũ suũ. Et p̄s. 71. Iudicabit pauperes populi. ⁊c̃. Et p̄s. 109. Iudicabit in nation bꝰ iplebit ruinas ⁊c̃. Et ꝓv. 22. Iudicabit dñs. Et. 29. A dño egrediť iudiciũ sin guloꝝ. Et Ecclesiastes. 3. Iustũ ⁊ ipiu₃ iudicabit dñs: ⁊ t̃ps ois rei tunc erit. Et Sap̃. 3. fulgebunt iusti ⁊ taq̃₃ scītille ⁊c̃. Et iudith. 16. Veh gẽti insurgẽti suꝑ ge nus meũ: dñs eni oipotens iudicabit in eis: i die iudicij visitabit illos. et Esa. 3. Stat ad iudiciũ dñs ⁊ stat ad iudicãdos ppl̃os dñs: ad iudiciũ veniet cu₃ senato ribus populi sui ⁊ principibus eius. Et xi. c. Nõ ſm visionem oculorum iudica bit neq₃ ſm auditum aurium arguet: sed iudicabit i iusticia pauperes ⁊ ar. in eq. ꝓ mã. terre. ⁊ percutiet terrã virga oris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fini. Et.c.13. Ecce dies dñi veniet crude
lis ⁊ idignatõis plenꝰ: ⁊ ire furõis q̃ ad
ponẽdã terrã i solitudine. ⁊ pctõres eius
ꝯterẽdos de ea. Et.51.c. Brachia nr̃a
ppl'os iudicabũt. Et Ezech.7. Judica/
bo te iuxta vias tuas. ⁊ Daniel.7. Judi
ciũ sedebit. Et Johel.2. Cõturbẽtur oẽs
hitatores t̃re: q2 vẽit dies dñi: q2 ꝓpe est
dies tenebraꝝ ⁊ caliginis dies nebule ⁊
turbinis. Et Michee.4. Judicabit po/
pulos multos ⁊ cor recipiet gẽtes fortes
Et Sophõie.i. Juxta ẽ dies dñi magnꝰ
iuxta ⁊ velox nimis. Dies ire dies illa di
es tribulationis ⁊ ãgustie: dies calamita
tis ⁊ mi'ie. dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: di
es nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊ clãgo/
ris sup ciuitates mũitas ⁊ sup anglos ex
celsos: ⁊ tribulabo hoies: ⁊ ãbulabũt vt
ceci: q2 dño peccauerũt. ⁊ effũdet̃ sãguis
corũ sicut humꝰ: ⁊ corpora coꝝ sicut ster
cora. Sꝫ ⁊ argẽtũ coꝝ ⁊ auꝝ coꝝ ñ poterit
liberare eos i die ire dñi. Jn igne zeli eius
deuorabit̃ ois t̃ra: q2 ꝯsumatõꝫ cũ festia
tõe faciet cũctis hitãtibꝰ terrã. Scd̃m ãt
Aug. t̃ps iudicij aliqñ dies iudicij. aliqñ
dies dñi nũcupat̃. Hũc ṽo vltimi iudi/
cij diuini diẽ dicimꝰ nouissimũ t̃ps. Nã
ꝑ quot dies hᵒ iudiciũ tendat̃ icertum est
Sꝫ scripturaꝝ more dies solet poni ꝓ tẽ
pore. Si obijceret ꝯ auctoritates predic/
tas qbus iudiciũ asserit̃. ꝙ aliter ẽẽnt itel
ligende eo ꝙ vt hẽtur Naum.i. Nõ iu
dicabit deus bis in idipsum. Sed nũc de
us iudicat de singulis opibus hoium: cũ
cuilibꝫ post mortẽ retribuat penã uel gl'i
am. gᵒ iterꝝ eos nõ iudicabat. Respõdet
Ric.47. di. quarti ꝙ iudicium quo nũc
iudicat deꝰ cuiuslibet persone singularis
nec ẽ oibus manifestum: nec tribuit totũ
p̃miũ nec totũ suppliciũ: q2 punit aias nõ
i corꝑibus: ⁊ similiter p̃miat de cõi lege.
Jllud ãt iudiciũ ꝙ futurũ ẽ erit oiuꝫ simul
⁊ oibus manifestũ: ⁊ reddetur cuilibꝫ sui
premij ⁊ sui supplicij ꝯplemẽtum ⁊ com
positum ex aia ⁊ corꝑe iudicabit̃. Sic gᵒ
pꝫ ꝙ nõ iudicabit bis in idipsũ: q2 penaꝫ
quam aiabus añ iflixerat iterꝝ nõ ifliget.
sꝫ qd̃ deerat supaddet: Hic Aug. li.20.
de ci. dei. c.i. ait. Jste dies iudicij ꝓprie
iaꝫ vocatur: eo ꝙ nullus ibi erat imperite
querele locꝰ cur iiustꝰ ille sit felix. ille iustꝰ
i felix. eiuni nãqꝫ tũc nõ nisi bonoꝝ ṽa ⁊
plena felicitas: ⁊ oium nõ nisi maloꝝ di
gna ⁊ sũma infelicitas apparebit. hec ille
Qd̃ xp̃s ⁊ eius apl'i ꝑdixerũt apte uni
uersale iudiciũ eẽ futuꝝ qᵒ oẽs boni ⁊ ma
li congregabũt̃ añ tribũal iudicis. Ca.2.
Ecũdũ testimoniũ quo ꝓbat̃ fu
turum iudiciuꝫ ẽ xp̃i ⁊ apl'orum.
Jpse nãqꝫ saluator cũ obiurga/
ret ciuitates in quibus virtutes magnas
fecerat neqꝫ crediderant Math. xi. ait.
Veh. tibi Corozai veh tibi Bethsaida:
q2 si in Tyro ⁊ Sidone facte essẽt virtu/
tes que facte sunt olim i vobis: i cilicio ⁊
cinere pniam egissent. Verũtamen dico
vobis Tyro ⁊ Sidoni remissius erit q̃ꝫ
vobis in die iudicij. Et Math.12. Viri
Niniuite surgẽt in iudicio cum genera/
tione ista ⁊ ꝯdemnabunt eam: q2 pniam
egerunt in predicatione Jone. Notan/
dum tamẽ ꝓ itelligẽtia istoꝝ ṽboꝝ s̃m.
Ric. in quarto di.47. ꝙ extendẽdõ no/
mẽ iudicãdi. qnqꝫ mõis põt alicui ꝯuẽit̃
iudiciũ. pᵒ ex ordinaria ptãte. ⁊ sic iudica
bit tota trinitas. 2ᵒ delegata ptãte. ⁊ sic iu
dicabit filiꝰ. s. xp̃s iq̃ꝫtũ hõ. Joh.5. Pa
ter oẽ iudiciũ dedit filio. Et Daniel.7.
Aspiciebã donec throni positi sũt: ⁊ anti/
quus dieꝝ sedit. Et ifra aspiciebã i visio
ne noctis. ⁊ ecce cũ nubibus celi quasi fi
lius hois veniebat ⁊ vsqꝫ ad antiquũ di
erum ꝑuenit ⁊ i ꝯspectu eius obtulerunt
eũ. ⁊ dedit ei ptãtem ⁊ honorẽ ⁊ regnum
vt oẽs tribus ppl'i ⁊ ligue ipi seruirẽt. ⁊
ptãs eius ptãs eterna que nõ auferet̃. ⁊
regnum eius ꝙ nõ corrũpetur. 3ᵒ asses/
soria dignitate. ⁊ sic iudicabunt viri ꝑfe/
cti qui erũt pro ꝑfectiõe meritoꝝ suorum
assistentes iudici. Unde de apl'is Luc.
xi. xp̃s ipe dixit: Jdeo ipi iudices uestri
erunt. Et Math.19. apostolis ipsis ret/
tulit. Amẽ dico vob̃ ꝙ vos q secuti estis
⁊c̃. 4ᵒ approbatõe: ⁊ sic iudicabũt oẽs ele
cti. Oẽs. n. approbabũt iudicis sniam.
Vñ apoc.19. Joh. ait. Audiui quasi vo
cem tubarum multarum in celo dicentiũ
Alleluia. Laus gl'ia ⁊ virtꝰ deo nr̃o: q2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

vera ⁊ iusta sunt iudicia eiꝰ. 5º. cōpara/
tione: qꝛ minꝰ mali iudicabūt magis ma/
los. ⁊ sic sumit̃ iudiciū i auc̃titate pallega/
ta de Niniuitis. Predicauit insuꝑ xp̄s
futurū iudiciū Math. 13. vbi pꝰ ꝑabolaꝫ
de bono semine i agro seminato: ⁊ ziza/
nijs exortis tādē illā sic exposuit. Qui se
minat bonū semē ē filiꝰ hoīs. Ager autē
ē mūdus. Bonū ỽo semē hi sunt filij re
gni. zizania āt sunt filij neq̄ꝫ. Inimicꝰ āt
q̄ suꝑseminauit ea ē diabolus. messis ve
ro cōsumatio seculi ē. messores āgeli. Si
cut ergo colligūt̃ zizania ⁊ igni cōburūt̃:
sic erit i cōsumatōe seculi. Mittet filiꝰ ho
minis angelos suos ⁊ colligēt de regno
eiꝰ oīa scādala ⁊ eos q̄ faciūt iniq̄tateꝫ: ⁊
mittent eos i caminū ignis: ibi erit fletꝰ:
⁊ stridor dentiū. Tūc fulgebūt iusti sicut
sol i regno p̄ris eorū. Qui hꝫ aures au/
diendi audiat. Vt autē scribit Aug. 6. c.
20. li. de ci. dei. xp̄s in hac auctoritate iu/
diciū q̄dē vel diē iudicij nō noīauit: sed
cū multo clarius ipsis rebꝰ expressit. ⁊ in
fine seculi futurū eē predixit. In eodē ēt
loco euangelij xp̄s iudiciū fatetur. q̄n se/
q̄tur: simile est regnū celoꝝ sagene misse
in mari ⁊c̄. vsq̄ꝫ ibi ⁊ stridor dentiuꝫ. Et
vt breuius hāc veritatē futuri iudicij per
xp̄m predicatā accipiamꝰ: adest lectio sci
euangelij hodierna: in q̄ nō solū de futu
ro iudicio: sꝫ ⁊ de mō de quo in sequenti
bus ẜmonibꝰ dicemus fit specialis men
tio. Apostoli insuꝑ hº iudiciū ꝓnuncia/
uere. Vn̄ Petrꝰ. 2. ep̄la. 3. c. ait. Veni
ent i nouissimis diebus i deceptōe illuso
res iuxta ꝓprias cōsciae ambulantes et
dicētes. Vbi ē ꝓmissio aut aduentꝰ eiꝰ.
Ex quo. n. p̄res dormierunt oīa sic ꝑse/
uerāt ab initio creature. Latet. n. eos hº
volentes ꝙ celi erāt priꝰ ⁊ terra ď aqua ⁊
ꝑ aquā cōsistēs dei ỽbo: ꝑ que ille nunc
mundus aqua inundatꝰ periit. Celi autē
q̄ nunc sunt ⁊ terra eodē ỽbo repositi sūt
igne reseruādi in diē iudicij ⁊ ꝑditōis i/
pioꝝ hoīum. Vnū ỽo hoc nō lateat vos
carissimi: qꝛ vnꝰ dies apud dn̄m sic̄ mille
anni: ⁊ mille anni sicut vnꝰ dies. Nō tar
dat dn̄s ꝓmissionē suā sicut quidā existi
māt. Aug. aūt hāc auc̃titateꝫ. 18. c. 20. li.
de ci. dei. exponendo dicit. Celos istos
aereos itelligimꝰ: quorūꝫ locū ac spaciuꝫ
aqua diluuij crescēdo suꝑauit: nō āt illos
suppremos vbi sol ⁊ lūa ac sidera cōstitu
ta sunt. Et Jac. 5. ait. Patientes estote
frēs vsq̄ꝫ ad aduentū dn̄i. Ecce agricola
expectat preciosū fructū terre: ⁊ patiēter
ferens donec accipiat tēpaneū: ⁊ serotinū.
Patientes estote ⁊ vos ⁊ cōfirmate cor
da vr̄a: q̄m aduentꝰ dn̄i appropinquabit.
Et Paulus. 2. Cor. 5. sic ait. Oēs eniꝫ
nos manifestari oportet an̄ tribunal xp̄i
vt referat vnusq̄sq̄ꝫ ꝓpria corpis ꝓut ges
sit: siue bonū siue malū. Quid dicēt am/
plius icreduli: vbi taꝫ validissima ⁊ fide
digna de venturo iudicio audiūt̃ testimo
nia. O ꝑtinaces pc̄tōres. o ỽniculi ďbi
lissimi credite credite. Nō sūt locuti ꝓphe
nō ap̄li: nō deniq̄ꝫ xp̄s ỽba mēdacij. qui
veritatē tātoꝑe dilexerūt: vt ꝓ illa ēt mo
ri nō recusarent̃. O sōnolēti. o pigri et
carnales hoīes recordemini ď p̄io aduē
tu ihū xp̄i filij dei: de qº ꝑ tot ānoꝝ milia
clamatū ē. Veniet veniet ad redimēduꝫ
pp̄lm ⁊ ad saluādas gētes: ⁊ tādē venit.
⁊ que p̄dicta fuerāt ď ipso i scripturis ple
ne ꝯpleuit. De scd̄o mō aduentu scriptu
ra sacra ꝓclamat oīs ⁊ loq̄tur. Jō firmit̃
ē tenendū ꝙ oīo veniet. Veniet inquaꝫ
fortis ⁊ terribilis excelsus ⁊ gloriosus in
maiestate ⁊ gl̄ia ad humiliādos suꝑbos:
ad reprobādū luxuriosos: ad arguenduꝫ
auaros: ad cōdēnandū tādē eternis cru/
ciatibus cū corꝑe ⁊ aīa quoscūq̄ꝫ miseros
pc̄tōres. O aīa sterilis q̄d agis. Quid
dormis. Cur venturum iudicē tā seue ti
bi cōminātē nō times. quare peccata tua
nō corrigis: n̄ dimittis n̄ emēdas. Quō
cū illis cōꝑere corā iudice audebis tā eḡs
simo. Propterea Jo. Apoc. 14. audiuit
angelū voce magna clamanteꝫ. Timete
deum ⁊ date illi gloriam ⁊ honoreꝫ. quia
venit hora iudicij eius. O prelati ⁊ ma/
gni viri ecclesie. o imperatores. o reges.
o principes. o barones. o duces. o mili/
tes. o doctores. o iudices. o ph̄i. o eloquē
tes oratores. O delicati iuuenes. o for/
mose puelle. o ānosi senes. o solliciti mer
catores. o artifices. O iudei. o gētiles. o

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

christiani. o virgines. o vidue. o coniu/
gati timete deum: timete deu3: timete de
um: quia veniet ⁊ non tardabit.

Q͛ omnes doctores ecccsie sancte lo
quantur terribilia ⁊ tremēda valde de fu
turo iudicio generali. Capitulum. 3.

t Ertiū testimoniū q° ꝓbat̄ futuꝝ
iudiciū dr̄ ecc̄lie ⁊ sacroꝝ docto/
rū. Ip̄a nāq3 eccl̄ia i vtroq3 sym
bolo tā apl̄oꝝ q̄3 patrū vēturū xp̄m ad iu
diciū cōsitet̄. Et h̄ ē septim⁹ articulus fi/
dei: vt dic̄ glo. c. i. d͛ sūma tri. ⁊ fi. ca. sup
v̄bo ventur⁹. Jō Aug. c. i. 20. li. de ci.
dei. ait. Tenet oīs eccl̄ia dei veri xp̄m de
celo eē vēturū ad iudicādos viuos ⁊ mō
tuos. Insup de h° iudicio clare ⁊ sepi⁹ lo
quūt̄ sacri doctores. Vn̄ Ber. in q̄dam
epl̄a ait. Veniet dies illa qn̄ plus valebūt
pura cōda q̄3 astuta v̄ba. cōscia bona q̄3
marsupia plena: qm̄ qdē iudex ille nō flec
tet̄ donis nec fallet̄ v̄bis. Et Hiero⁹ ad
sabinianū diaconū lapsū. Parce queso
aie tue ⁊ crede dei futurū iudiciū. Et idē
ad Asellā d͛ fictis amicis. Ante tribunal
xp̄i stabim⁹. ibi patebit q̄ m̄te qs vixerit:
Et idē ad Heliodoꝝ d͛ cōtēptu mundi.
Veniet veniet dies illa q̄ corrptiuū hoc ⁊
mortale iduat icorruptionē ⁊ imortalita/
tē. Btūs fuus quē inuenerit dn̄s vigi/
lātē. Tūc ad vocē tube pauebit t̄ra cū po
pulis. Tu gaudebis cū iudicaturo dn̄o.
lugubris mūdus imugiet ⁊ trib⁹ ad tri/
bū pectora feriēt. Potētissimi quonda3
reges nudo latere palpitabūt. Exhibebit
cū prole sua. Venere tūc ignitus Jupit:
Adducet̄ ⁊ cū suis stultus Plato disci/
pulis. Aristotelis argumenta nō ꝓde/
runt. Tuuc tu rustican⁹ ⁊ paup exultabis
gaudebis ac dices: Ecce crucifixus de⁹
me⁹. Ecce iudex qui obuolut⁹ pānis i p̄/
sepio vagijt. Hic ē oparij ac questuarie
fili⁹. hic m̄ris gestat⁹ sinu hoiem de⁹ fu/
git i egyptū. Hic vestit⁹ coccino. hic sēti
b⁹ coronat⁹. hic magus demoniū h̄n̄s ⁊
samarites. Cēne man⁹ iudee q̄s fixeras.
Cerne latus romane qd͛ foderas. Vide
dete corp⁹ an idē sit qd͛ dicebatis clā noc/
te sustulisse discipulos. hec ille. Et idem
ad Palma. ⁊ Occeanū. Aderit illa dies
in q̄ facta nostra quasi i quadā tabula de
picta mōstrāda erunt. O quātis i die il/
la expedisset si ⁊ sensu corpis ⁊ viscerum
vigore caruissent. quanti pastores p̄his.
quanti rustici oratoribus: quāti ebetes ⁊
muti argutijs p̄ferēdi sūt Ciceronis.
Et Greg. i omel̄. 39. P̄ntis tp̄is si qua
ē ita ē agēda leticia: vt nunq̄3 amaritudo
sequētis iudicij recedat a mēoria. Quis
ꝯdicē pōt: qs audet: qs d3 tā ꝓbatissime
veritati. Ecce iā audiuim⁹ tā preclarissi/
mas voces que pctōrib⁹ terribile dei iu/
diciū cōminant̄ futurū. Nō letent̄ nō se/
curi viuāt si nō puniūt̄ i hac vita. Nō sūt
vane voces scripturaꝝ que veh pctōrib⁹
⁊ malefaciētib⁹ nunciāt. Veh ait sapiēs.
Eccle. 2. dissolutis corde. Et. 41. Veh
vobis viri ipij q dereliq̄stis legē dn̄i. Et
Esa. i. Veh gēti peccatrici. Et. 3. Veh i
pio i malis suis. Et. 45. Veh q ꝯdicit fa
ctori suo. Et Apoc. 18. Audiui vocē vni
us aqle volantis p mediū celū voce ma/
gna clamātis ⁊ dicētis. Veh veh veh hi
tantib⁹ i terra. i. iniqs pctōribus ⁊ malis
hoib⁹. O humana p̄sūptio. o detestabi/
lis ⁊ piculosa cōfidentia coꝝ q in sua ma
la vita dei iudiciū nō formidāt. O insen
sati pctōres cogitate diligenter qd acturi
eritis vel qd r̄nsuri i extremo iudicij die
⁊ dū cognoscitis nullā eē i vobis astuciā
nullāq3 virtutē qbus iudici eterno possitis
obsistere: reuertimini ad pnia3: vt sic eē
valeatis d͛ nūero electoꝝ q pcipiēt regnū
eternum in quo deus cum omnibus scis
viuit ⁊ regnat i secl̄a seculorum. Amen.

Feria. 5. scd͛e hebdomade i q̄dragesi
ma d͛ formidabilib⁹ iudicij signis. Sē. 25.

Jiciebat omnes e/
mentes ⁊
vendētes de tēplo Math.
21. ⁊ in euāgelio hodierno.
Q͛ terribilis appebit i iu
dicio xp̄s clare oñdit nobis sacra euāge
lica lectio hodierna: in qua narratur cele
bre ac famosū iudiciū ⁊ signū potestatis
que erat in xp̄o qui solus potuit flagello
facto de funiculis grandē multitudinem
foras templum eijcere. Conuenerant q
dem ibi vt solet fieri populi i magno nu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

merõ nꝫ inuentus est qsq̄ꝫ q potuerit resi
stere ꝟtuti q̄ erat i vno solo hoīe ihu xp̄o
ꝑꝑ latentē eius diuinitatē. Ipse gᵒ ut po
tuit eijcere adhuc in nr̄a hūilitate cōsistēs
oēs vēdētes ⁊ emētes de tēplo vēturu s
ē in maiestate sua ad segregādū a consor
tio iustoꝝ cūctos pctōres ipenitētes. Añ
tñ aduētū ꝑcedēt tribilia signa q̄ i hᵒ ser
mōe merito ꝯtēplari debemꝰ: vt ꝑ illoꝝ
recordationē deū timētes ⁊ ad pniam re
deūtes nō iueniamur i nūero illoꝝ quos
xp̄s tā acriter a sua facie eiecit: ⁊ eternali
ter ꝯdēnabit. De ip̄is ergo signis iudi/
cij tria misteria pricipalia erūt declarāda
Pᵐ dr̄ ꝯdi.io. Scd̄ꝫ rō. 3ᵐ ꝯclusio.

Ad' iminēte iudicij tp̄e multa signa fi
ent i sole luna stellis i celo ⁊ in terra: i an
gelis ⁊ q̄si i oībus aliis creaturis. Ca. i.

PRimū misterium contemplan/
de signis dicit̄ ꝯditio. In qᵒ vi
dere debemꝰ qualia erūt ⁊ cuius
ꝯditōis signa iudicij. Vñ Ri. i q̄rto. 48
di. iducit Hiero. qui in ānalibꝰ iudeoꝝ
scribit se legisse. 15. signa q̄ sūt hec. pria
die oīa māia exaltabūtur. 15. cubitis sup̄
omnes mōtes. secunda die oīa equora
ꝓsternēt̄ i ꝓfunduꝫ ita vt vix possint vi
deri. t̄tia die redigēt̄ i statuꝫ antiquuꝫ.
quarta oēs belue q̄ mouēt̄ in aq̄s ꝯgre
gabunt̄ ⁊ eleuabunt̄ sup aquas mugien
tes. Quita oīa volatilia celi ꝯgregabun
tur i cāpis: ⁊ nō gustabunt nꝫ bibēt: sed
emittēt voces q̄sdā q̄si flebiles. 6. flamia
surgēt ab occasu solis ignea ꝯ faciē fir/
mamēti vsq̄ꝫ ad ortuꝫ currētia. 7. oīa si
dera ērratica ⁊ fixa spgent ex se igneas co
mas sicut comete. 8. magnꝰ tremorᵒ erit
ita vt oīa alta edificia ꝓsternāt̄. 9. oēs
lapides scidētur: ⁊ vna petra collidꝫ ali
am. x. oēs plāte fluent sanguineuꝫ rorē
xj. oēs mōtes ⁊ colles ⁊ edificia in pl'ue/
rē redigēt̄. xij. oīa aīalia veniēt ad cam
pos de siluis ⁊ mōtibꝰ rugiētia: ⁊ nihil
gustātia. xiij. oīa sepulchra ab ortu solis
vsq̄ꝫ ad occasuꝫ patebunt cadaueribꝰ ad
resurgēdum. xiiij. hoīes de habitaculis
suis recedent discurrendo attoniti velut
amētes ⁊ nō audētes loqui. 15. oēs hoī
nes morietur ⁊ resurgēt cuꝫ mortuis lō
ge añ defunctis. Et q̄ꝫuis i[n]certuꝫ sit vtꝝ
talia signa sint ꝑcessura iudiciuꝫ cuꝫ Hi
ero. ea nō affirmet: sꝫ tñ legisse se asserat:
tñ ex euāgelico textu tria signa ifallibilit̄
⁊ certitudinaliter colligunt̄. Primuꝫ di
citur corporuꝫ celestiuum immutatio.
Secunduꝫ angelicarū virtutū cōmotio.
Tertium signi redemptoris apparitio.
Primū signum hēt̄ Math. 24. vbi dr̄.
Sol obscurabit̄: ⁊ luna nō dabit lumen
suū: ⁊ stelle cadēt de celo. Et Lu. 21. Erūt
signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis. Et hoc ꝑdi/
xit Esai. 13. c. Stelle celi ⁊ splēdor earuꝫ
nō expādent lumē suū: obtenebratꝰ ē sol
i ortu suo: ⁊ lūa nō splēdebit i lumie suo.
Et Apoc. 8. Quartꝰ angelus tuba ceci/
nit ⁊ ꝑcussa est tertia pars solis: t̄tia ps
lune: tertia pars stellarū: ita vt obscura/
retur tertia pars earū. Circa obscuratōꝫ
solis notādum est s̄m Alex. 3. pte sūme ⁊
Ric. q sequunt̄ magr̄ꝫ. 48. di. quarti li.
Q' solē et lunā obscurari pōt itelligi ul'
in ip̄o aduentu iudicis ⁊ sic dicunt̄ obscu
rari nō sui lumis priuatione: sꝫ supue ni
ente maioris lumīs claritate. Et hᵒ predi
xit Esaias. 24. c. Erubescet luna ⁊ con/
fundet̄ sol cū regnauerit dñs exercituū in
mōte syon ⁊ in irl'm: ⁊ in cōspectu senuꝫ
suorū fuerit gl'ificatꝰ. Pōt ēt itelligi so/
lē ⁊ lunā obscurari añ iudicis aduētū: ⁊
sic patiet̄ ecclipsiꝫ supnaturalit̄: qm̄ si pa
terent̄ ꝑ naturā nō oporterꝫ hoc poni in
tra signa: cū multociēs hᵒ acciderit. Sꝫ
credēdū ē ꝙ cōtra naturā patiet̄ sil' eclip
siꝫ ad terroreꝫ hoīuꝫ. Per naturā. n. im
possibile eēt ꝙ sil' paterēt̄ eclipsiꝫ q2 natu
ralis eclipsis solis cāt̄ ꝑ iterpositionē lu
ne inter aspectū nr̄m solisq̄ꝫ. Et natural'
eclipꝭ lune ꝑ iterpositionē terre diame/
tralit̄ int̄ solē ⁊ lunā. De illa gᵒ eclipsi sic
ꝓhauit Johel. 2. c. Sol ꝟtet̄ i tenebras
⁊ lūa i sāguieꝫ añq̄ꝫ vēiat deꝰ magnꝰ dñs
⁊ horribil'. de cāu ēt stellaꝝ s̄ꝫ Aug. 20. d'
ci. dī. c. 14. credēd' ē ꝙ tropica sit illa locu
tō q̄ dr̄ stellas cadē d' celo eo ꝙ ꝓprie loq̄n
do ꝟificari ñ possꝫ. q2 corpa celestia ñ sūt
ḡuia nec corruptibilia. ut. d. Ar. i. d' celo
⁊ mū. Jō dñt̄ cadē d' celo q2 uidebūt̄ lumie
suo priuari sup̄uenientiū claritate maiori. Vl'

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pōt intelligi ꝙ stelle cadēt de celo q̄stū ad
appitōꝝ: qꝛ inflāmati vapores i tāta multi
tudine descēdēt ꝙ videbiť aspiciētibꝰ ꝙ
sint stelle ď celo cadētes. Scdm̄ signū
erit āgelicarū virtutū ꝯmotio. De quo
Math.24. Virtutes celoꝝ mouebūť.
Et hᵒ ſꝫ doctores p̄fatos pōt dupl'r itel/
ligi. aut ꝓ ordine ꝟtutū q ſm Dio. li.
ď. anhierar. ē mediꝰ i media hierarchia
aut ꝓ oibꝰ celestibꝰ spiritibꝰ. pᵒ mō ꝓ tā
to ꝟtutes celoꝝ cōmouebūť: qa angeli il
liꝰ ordinis quoꝝ officiū ē circa mūdū re
gimē gerere faciēdo aliq̄ facta isolita ad
ꝛuocādū mētes hoiū i deū p modicū tp̄s
ante xp̄i aduētū faciēt scā maioris admi
rationis q̄ꝫ vnq̄ꝫ āte fecerit. Et i ip̄o xp̄i
aduētu mouē cessabūt corpa celestia. Ac
cipiēdo ꝟo virtutes ꝓ oibꝰ angelis btīs
dicūť moueri ſm magr̄m nō metu dāna
tionis vel aliq̄ pturbatōe pauoris: ſꝫ q̄dā
admiratōe coꝝ q̄ videbūt. Et sic itelligiť
illď Job.26. Colūne celi pauēt ꝛ ꝯtremi
scūt ad nutū eiꝰ. Tertiū signū dr̄ signi
redēptoris appitio. ď qᵒ i euāgelio. Tūc
appebit signū filij hois. qď mľtipl'r pōt i
telligi ſꝫ Alex. i. 3. Vnoᵒ signū illď pōt
dici signū crucis. ď qᵒ cātat eccľia. Hᵒ si
gnū crucis erit i celo: cū dn̄s ad iudicādū
venerit. Et Criso. Crux appebit sole lu
cidior exn̄s 2ᵒ mō pōt dici signū passio
nis i carne xp̄i. iuxta illď zach. 12. Vide/
būt i quē trāsfixerūt. ꝛ Apoc. i. c. Vide/
bit eū ois oculus ꝛ q eū pupugerūt. 3ᵒ
mō pōt itelligi signū crucis ip̄ssū mētibꝰ fi
deliū. Hec sᷓ signa q̄ colligūť ex euāge/
lio. Tn̄ vt Lucas addit i tris erit p̄ssura
gētiū p̄ ꝯfussiōe sonitꝰ maris ꝛ fluctuū: vſ
qꝫ vniuerso orbi. Jō n̄ ē dubitādū ꝙ an̄
diē iudicij videbūť tribilia signa nō solū
i sole luna ꝛ stellis: veꝝ ēt i aere. i auibꝰ.
i tra. i arboribꝰ. i mari. i animalibus. in
aquis. i fluminibꝰ: ꝛ in omnibꝰ abyssis.

Qď signa p̄dicta i pcedēti capitulo fi/
ent ad significādū tribilitatē iudicij. ꝛ ad
accusādum peccata. vel quasi ad cōpatiē
dū suo modo miseris damnatis. Ca.2.

Ecūdū mysteriū ꝯtēplādū dr̄ rō
f Jn qᵒ ꝯsiderare debemꝰ q̄re p̄/
dicta signa fiēt an̄ diē iudicij. Et
dici pōt ꝙ pp̄ tres rōes. prīa dr̄ ostēsiōis
scđa accusatōis. tertia ꝯpassiōis. Prīa
rō dr̄ ostēsiōis. ad ostēdēdū q̄ꝫ tribil' erit ad
uētꝰ filij dī iudicātis qn̄ creature sue tm̄ t
rorē icutiēt hoibꝰ. Jō Greg. i omel'. d.
Multa dn̄t mala p̄currē vt malū valeāt si
ne fin̄ nūciař. nā si timēt hoīes isolitā sol'
obscuratōꝫ: sic Virg. d. i. geō. Jlle ēt ex
ticto misatꝰ cesare romā. Cū caput obscu
ra nitidū ferrugie texit. Jmpiaq̄ꝫ etnā ti
muerūt secula noctē. Si timēt n̄ ꝯsuetas
tenebras sic egyptij. ď qbꝰ dr̄ Exo. x. Fa
cte sūt tenebre horribiles i vniuersa terra
egypti. tribꝰ diebꝰ nēo vidit frēꝫ suū nec
mouit se ď loco i qᵒ erat. Si timēt tre mo
tū. si vētoꝝ vehemētiā. si nocturnos stre
pitꝰ si draconū aut ſpētū sibillos leonūq̄ꝫ
rugitꝰ ꝛ hꝰ. q̄zto magis tiebūt tremēdā vo
cē seuerissi iudicis dānātis ꝛ exprobrātās
malos. Sc̄a rō illoꝝ sigᵒꝝ dr̄ accusatōis.
oēs. n. fere creaturę imutabūť pate ad vi
dictā ꝯ pctōres iuxta illď Sap.5. Arma
bit creaturā ad vīdictā iimicoꝝ suoꝝ. nā
cū ďs oēs creatas fecerit ad hoīs vtilitatē
ꝛ oēs ďo obedierit hoi ſuiēdo: ip̄e ꝟo hō
rebellis ꝛ iobediēs creatōi suo extitēit: iō
accusabūt eū q̄si ingratū. Clamabit nāq̄ꝫ
suo mō celū. O deꝰ op̄s ego hoi ministraui
cū planetis meis isluēdo sup trā ꝛ alia o/
pādo q̄ iussisti. ip̄e ꝟo te offēdit. gᵒ vidi
ca iustissime iudex. Clamabūt sol ꝛ lūa ꝛ
stelle. O deꝰ magne nos ďdimꝰ pctōribꝰ
lucē vt tuū ꝓseq̄remur ip̄m. Jlli ꝟo i oī
bꝰ te ꝯtēpserūt: fac gᵒ vīdictā. Clamabit
hᵒ mō aer clamabit tra clamabūt aq̄ ꝛ oīa
q̄ i eis sūt. Jō Vgo ď scō vic. ait. Jn die
illa vltōis nihil hebit qď r̄nderē possit hō
pctōr: vbi celū ꝛ tra sol ꝛ lūa dies ꝛ noctes
ꝛ totꝰ mūdꝰ stabūt aduersū nos i testioniū
pctōꝝ nr̄oꝝ. Tertia rō illoꝝ signoꝝ dr̄
ꝯpassiōis. Monebūť vtiq̄ꝫ q̄si quodā af
fectū pietatis ꝛ ꝯpassionis oēs creatē ad
ꝯpatiēdū dānatis miseris. Vn̄ Criso. sup
Math. ait. Prefamilias moriēte domꝰ
eiꝰ turbať: familia plāgit ꝛ nigris se vesti
bꝰ iduit. Sic hūano genere circa finē cō/
stituto celi ministeria lugēt ꝛ cādore ďpo
sito tenebris iduūť. Plāget gᵒ sol dāna
tionē hoium: plāget luna: plangēt stelle

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

plangēt omnia elementa ⁊ vniuersa que
creata sūt. O q̄z durꝰ es. o tu pctōr. q̄z fer
reꝰ. q̄z tibi ipsi crudelis: q te dāna̅dū ꝯspi
cis: ⁊ mortis sempiterne adiudicādum:
⁊ tm̄ nō ploras. Plange q2 sol te planget
plāge q2 plāget te luna: plāge q2 plāgēt te
stelle. Sz meliꝰ plāge vt nō plāgas. Plā
ge q2 offēdisti deū: vt tibi idulgeat. Plā
ge ꝑ cōtritionē ⁊ postula veniā. plāge ꝑ
timorē vt sic penā effugias. O saxeū pe
ctus. o adamātinū cor. o isensibilis mens
peccatricis aīe: q̄ audiēdo ea que dicimꝰ
nō cōmouet nō cōpūgit: nō excitat: nō d̄
ponit pccā: nec reuertit ad dn̄m deū suū.
Q. d̄ terribil' erit uox tube vocātis mor
tuos ad iudiciū. ⁊ ꝙ virtus diuia erit cā
efficiēs reformatōis corpoꝝ. ⁊ resurrecti
onis mortuorum. ⁊ vox tube erit causa
instrumentalis. Capitulum tertiū.

[T] Ertiū mysteriū ꝯtēplandum de
signis iudicij dr̄ ꝯclusio. Cōclu
dētur nāq3 omnia signa terroris
i illo vno paucscēdo: qd̄ erit vox tube. d̄
qua. I. Cor. 15. Canet. n. tuba ⁊ mortui
resurgēt icorrupti: ⁊ nos imutabiur. Se
cūdū aūt Ri. di. 43. q̄rti li. Vox tube nō
erit cā efficiēs reformatiōis corpoꝝ ⁊ vni
onis aīarū ad illa: sz virtꝰ diuia. Erit tm̄
cā instr̄alis. Jō. I. The. 4. In iussu ⁊ in
voce archāgeli ⁊ i tuba dei d̄scēdet de ce
lo. Vbi ponunt tria que ꝯcurrēt ad r̄sur
rectiōz mortuoꝝ. Primū erit iussio. Se
cundū reformatio. Tertiū sonatio. Pri
muz erit iussio: q2 xp̄s iubebit pulueres:
seu ꝑtes q̄scūq3 corpoꝝ mortuorū recoli
gi ꝑ misteriū angelicū. Et hͦ nōuit apl's
cū dixit. In iussu. 2m erit reformatio.
Precipiet ēt xp̄s ex illis puleribꝰ recol
lectis corpora reformari ⁊ reformatis ani
mas vniri. q̄ duo fiēt ꝑ ꝟtutē diuinā. ⁊
istud notat ab apl'o cum. d. In tuba dei
Tertiū dicitur sonatio. Archāgeli. n.
qui fuerūt custodes ꝓuinciaꝝ i ꝓuincijs
q̄s custodierūt. clamabūt fortit' ⁊ sensibili
ter sono articulato. ⁊ mediāte aliq̄ sensibi
li creatura formata. clamabūt inquam ꝙ
oēs corā iudice ꝯpeāt diffinitiuā sn̄iam ⁊
irreuocabilem audituri. Et hoc notauit
apl's cum dixit. In voce archangeli. De
hac autem sonorosa tuba sic inq̄t. Crisoꝰ
sup Math. Vere vox magna vox tube
terribilis cui oīa obediūt elemēta que pe
tras scidit iferos apit. portas tartareas
frangit. vincula mortuoꝝ disrūpit. ⁊ de
ꝓfundo abissi aīas corporibus suis assi
gnat. Hec āt oīa citius ꝯsumantur i ope
q̄z sagitta transit in aere: dicēte apl'o. In
momēto i ictu oculi i nouissima tuba. Et
Hieroꝰ. sup Math. sic loq̄tur. Quoti
ens diem iudicij ꝯsidero toto corpe ꝯtre
misco. Siue. n. comedam siue bibam si
ue aliquid aliud faciam sēper videtur illa
tuba t'ribilis isonare auribus meis. Sur
gite mortui venite ad iudicium. Et idez
ad Cromatium ⁊ heliodorum. Ego in
scelerum meoꝝ latens sepulchro ⁊ pecca
torum vinculis colligatus quottidie dn̄i
cū illū clamorē expecto. Hieronyme ve
ni foras. Ego deniq3 oīa tuta timeo.
Quid audis peccator. Quid Hieroꝰ di
cit. Et quis ipse erat. Nōne sanctꝰ. Nō
ne ꝓbus ⁊ ꝟtuosus. nōne a curis terre
nis penitus absolutus. nōne pn̄ia mace
ratus: nōne in dei opere assiduus. Et tm̄
clamat ego timeō. ⁊ cur non times tu o a
mator seculi. O negligens in via domi
ni. O peccator nequissime contremisce
⁊ concutiantur viscera tua: depone fatui
tatem mentis tue qua fit vt non timeas:
⁊ sepius mente reuolue Hieronymi ꝟ
ba. d. Ego timeo. Ad hoc facit exemplū
quod barlaam dixit de Josaphat. Q. d̄
rex quidam magnus christianus tamen
⁊ deuotus vꝫplurimum mestus omnibꝰ
apparebat. ⁊c̄. O. amara vox. O dura.
o tediosa peccatoribus omnibus quādo
dicetur eis. Surgite ⁊ venite ad iudici
um. Ergo prouideamus vt dum tempꝰ
adest ⁊ facultas datur per penitentiaz re
conciliemur deo: quem offendimus vt
bonitate sua ipse absoluat nos a peccatis
annumeretq3 societati sanctorum: conce
dens hic nobis gratiam ⁊ in futuro glo
riā q fit bn̄dictꝰ ꝑ ifinita secl'a scl'oꝝ. amē
Feria quarta secunde hebdomade in
q̄drageſima de ordine ⁊ ꝯditōibꝰ iudicij
generalis. ⁊ de sn̄ia ꝯ̄ dānatos ferēda ac
de suaui vocatōe electorum. Sermo. 26.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Jri Niniuite

surgent in iudicio. Verba
sunt ista dn̄i nr̄i iesu christi
Math. 12. c. ⁊ in euangelio
hodierno. Cōmemorabat frequenti⁹ sal
uator nr̄ dilectissimi diem iudicij: quoniā
nihil terribilius pctōrib⁹ pōt dici. Quis/
nam tā demēs tā stultus: tāq̃ obstinatis
sim⁹ eē pōt: vt cū audit se iudicādū diuino
iudicio reſuari timē nō debeat. Judica/
bit de⁹ oēs hoies: oēsq̃ angelos q pecca
uerūt: ⁊ ꝯ eos sniam ꝓferet irreuocabilē
Quī tū pterea q̄ dicta sunt d̄ futuro iudi/
cio generali· non parū ē vtile meditari ⁊
ꝯsiderare ea q̄ i illo iudicio fiēda sūt. Jd
circo in p̄nti ſmōe adhuc d̄ ipo crim⁹ aliq̄
tractaturi· d̄ q° tria mysteria adhuc ꝓpo
nim⁹ ꝯtemplāda. Primū dr̄ ordiatio
Secundum reuelatio.
Tertio premiatio.
De ordine iudicij tam ſm locū q̃ modū
⁊ qualit̄ ab oibus siue bonis, siue malis
videbitur xp̄us i maiestate sua. Ca. i.
Rimū mysteriū cōtēplandū d̄ iu
dicio generali dr̄ ordinatio. Or
dinabit̄ eteni ſm doctores q̄tuz
ad tria. Primo q̄tū ad locū. Scd̄o q̄tū
ad modū. Tertio q̄tū ad aspectū. P° or
dinabit̄ q̄tū ad locū d̄ q° aliq dicē volue
rūt ꝙ erit vallis Josaphat ꝑpter verba
Johelis. 3. c. d. Adducā oēs gētes i val
le Josaphat: ⁊ disceptabo cū eis. Sz ma
gister sniarū. 48. di. quarti li. quē etiam
ceteri theologi subsequunt̄ rep̄hendit il/
los q dictū illud ꝑpheticū volūt intelligi
qm̄ oēs hoies in valle illa cōp̄hendi non
possent. Et ꝑpterea ē poti⁹ intelligendū
mystice: ⁊ sp̄ualit̄: eo ꝙ vallis. Josaphat
interp̄tatur vallis iudicij. Dicit ̕g° mgr̄
ꝙ xp̄us descendet ad iudicandū sup̄ mō/
tem Oliueti: d̄ quo i celū ascendit: ⁊ sede
bit in aere i loco alto: ⁊ forte circa locum
illū i quo apl̄i desierūt ipm̄ corꝑalit̄ vide
re qn̄ ascendebat in celū. Hoies aūt con
gregabūt̄ in valle Josaphat cui preemi/
net mons oliueti. Et quot in illo poterūt
capi: tot erunt ibi. Alij circa vallē q̄dam
propinquius: quidam vero remotius.

Electis vero existentibus ad dexteraz iu
dicis non in terre sed in aera. Juxta il/
lud. i. Thes. 4. Rapiemur cum illis in
nubibus obuiam xp̄o in aera. Si eni nō
raperentur in aera nisi post iudiciū quā/
do cum iudice ibunt in celum: non dice/
rentur rapi obuiam xp̄o: sed post christū
Viri tū ꝑfecti magis eminenti⁹: ⁊ ꝓpe
iudicē erūt. Magis aūt ꝯgruū erit ꝙ xp̄s
veniat ad iudicandū in aere super mon
tē oliueti q̃ sup̄ locū in quo passus est: qr
passus est in forma infirma ⁊ iudicabit in
forma gloriosa sicut in gloriosa ascendit.
Scd̄o ordinabit̄ iudiciū quātū ad modū
De summis nanq̃ celorū descendet fili⁹
dei cum potestate magna ⁊ maiestate cuz
omnibus angelicis choris: ⁊ sua glorio/
sissima matre. Deferent ante cuz angeli
passionis instrumenta ex miraculo refor
mata: videlicet columnā: coronam spine
am: crucem: clauos: spongiam: ⁊ lance/
am. Et oēs electi reassumptis corꝑib⁹
precedent ei obuiam. Quorum processio
nem ⁊ ordinē pie cōtemplari possumus
ſm ꝙ Joh. in Apoca. describit. Ait eni
7. c. Audiui numerū signatorū centum
quadragintaquattuor milia signati. Ex
tribu iuda. 12. milia signati. Ex tribu ru/
ben. 12. milia signati. Ex tribu Gad. 12.
milia signati. Ex tribu Aser. 12. milia si/
gnati. Ex tribu Neptalim. 12. milia sig/
nati. Ex tribu Manasse. 12. milia signa
ti. Ex tribu Leui. 12. milia signati. Ex
tribu Symeon. 12. milia signati. Ex tri/
bu Jsachar. 12. milia signati. Ex tribu
Zabulon. 12. milia signati. Ex tribu Jo/
seph. 12. milia signati. Ex tribu Benia/
mi. 12. milia signati. P⁹ hec vidi turbā
magnā: quā dinumerare nēo poterat ex
oibus gētibus ⁊ tribub⁹ ⁊ linguis ꝓplis
stantes ante thronū in cōspectu agni ami
cti stolis albis: ⁊ palme in manib⁹ eorum
Et clamabāt voce magna: dicētes. Sal⁹
deo nr̄o q sedet sup̄ throno ⁊ agno. In q̄
visione ponit Joh. numerū electorū ac/
cipiendo more scripture numeruz deter/
minatū pro indeterminato: describendo
illū p̄ noia tribuū filiorum israel per que
mystice designantur stat⁹ illorū qui erūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

saluãdi. Primus ergo status ex tribu
Juda: q interp̃tatur ꝯfessio cõpebit in iu
dicio: ⁊ signat oẽs peccatores: oẽsqȝ pec
catrices: q post multa scelera ⁊ pctã ꝯmis
sa redierint ad pniam· d' qbus xp̃s dicit.
Meritrices ⁊ publicani pcedẽt in regno
celorũ. Scd'us status cõpebit ex tribu
Ruben q interp̃tat' filius visionis: ⁊ si/
gnat oẽs viros doctos ⁊ illuminatos sci
entia q deũ in oibus magnificauer̃t. 3ꝰ
status cõpebit ex tribu Gad q interp̃ta/
tur accinctus latrunculus: ⁊ signat quos
libet cõiugatos q in scõ mr̃imonio cũ dei
timore ⁊ obedientia vixerũt. Quartꝰ sta
tus cõpebit ex tribu Aser: q interp̃tatur
btũs vel diuitias habens: ⁊ signat oẽs sa
cerdotes diuites q ministri sunt sacrorũ
Quintus status cõpebit ex tribu Nepta
lim: q iterpretatur dilatatio mea: ⁊ signat
oẽs religiosos q se dilatãt nõ solũ pp de/
um ad seruanda precepta: sed etiaȝ ꝯsilia
Sextus statꝰ apparebit ex tribu Manas
se: q interp̃tatur obliuio: ⁊ signat omnes
monachos ⁊ solitarios. q obliti cuiuscun
qȝ cure tpalis: ẽt ⁊ actiõis spũalis p cõtẽ/
platiuã vitã deo placere studuerũt. Se/
ptimus status cõpebit ex tribu Symeon
q interp̃tat' obedientia: ⁊ signat oẽs filios
q mortui sũt sub cura parentũ qbꝰ in vita
fuerũt obediẽtes. Octauꝰ statꝰ cõpebit ex
tribu Leui: q interp̃tat' assũptꝰ: ⁊ signat
oẽs p̃latos ecclesie: q assumunt' ad regi/
mẽ aiarũ. Nonus status cõpebit ex tri/
bu Jsachar: q int̃pretat' vir mercedis: ⁊
signat mechanicos ⁊ artifices oẽs q labo
rant p mercede. Decimꝰ status cõpebit
ex tribu Zabulõ: q interp̃tat' ppugnacu/
lũ fortitudis: ⁊ signat oẽs ipatores reges
pricipes ⁊ alios quoscunqȝ dños q ob rẽ
publicã defendẽdã augendã timendãqȝ
hũerũt primatũ. Undecimꝰ statꝰ cõpebit
ex tribu Joseph: q int̃pretat' augmẽtũ: ⁊
signat oẽs bonos mercatores q sua indu
stria solicitudine ⁊ labore ciuitatuȝ bona
multiplicant ⁊ augmẽtant. Duodecimꝰ
statꝰ cõpebit ex tribu Beniamin: q int/
p̃tat' ꝯtinentia: ⁊ signat oẽs ꝯtinẽtes qui
vicia carnalia maxime sũt detestati. Pꝰ
quos veniẽt oẽs martyres: ꝯfessores et

ap̃li: ⁊ p̃ntabũt se corã altissimo imp̃ator'
dño ihu xp̃o laudãtes ⁊ bñdicẽtes nomẽ
scm̃ eiꝰ. Ex alio vero latẽ dãnati oẽs re/
assumptis corp̃ibꝰ suis vna cũ diabol' cõ
parebũt. Primi erũt oẽs desp̃ati: quoꝝ
capitanei erũt Cayn q int̃fecit frẽȝ ⁊ Ju
das q vendidit xp̃m. Scd'i erũt oẽs viri
docti q fuer̃t sapiẽtes vt facerẽt mala: bñ
ãt facere nescierunt. Ibi erũt inflati theo
logi: ibi erũt curiosi ⁊ vani phi: ibi arro
gãtes iuriste ibi pcuratões ⁊ aduocati do
losi: ibi notarij falsi: ibi oratores mẽda/
ces: ⁊ adulatiõibꝰ veritatẽ despicientes.
Tertij erũt oẽs vxorati q mr̃imonij fede
ra violauerunt: ibi erũt q ꝯ̃xerũt i gradi
bus p̃hibitis: aut cũ ordibus sacris: aut
post continentie vota: ibi erunt mulieres
adultere: q̀ de bonis virorũ nutrierunt fi
lios alienos. Quarti erũt oẽs mali sacer
dotes q curã aiaꝝ accep̃ũt: cũ eẽnt insu
ficiẽtes: q nõ dixerũt officiũ ad qd' tenebã
tur q celebrarũt i mortali pcõ: q tenuerũt
secrete vel publice ꝯcubinas: ⁊ sacra pro
p̃cio vendiderũt. Quinti erũt oẽs mali
religiosi q non seruauerũt regulas suas
quas promiserant deo obseruare: qui pe
iores fuerũt in moribus q̃ȝ stipendarij su
perbi: presũptuosi: hypocrite: inuidi: ma
liuoli: iniqui: versipelles: dolosi: detrac
tores: susurrones: bilingues: mendaces
sacrilegij: excõicati. ⁊ quidam damnabi
les heretici. Sexti erunt omnes mali mo
nachi: ⁊ solitarij: ociosi. pigri: comeden/
tes bene: parum loquentes cum deo: et
minus cũ hominibus: stantes in solitu/
dine ppter gloriam mũdi: pleni fantasijs
⁊ cogitationibus: etiam ⁊ factis turpissi/
mis: ⁊ pre verecũdia talia confiteri omit
tentes. Septimi erũt oẽs superbi filij q
parentibus suis inobedientes eos spre/
uerũt: afflixerũtqȝ: ⁊ mole statuerunt con
tumelijs cõuicijs improp̃ijs: ⁊ qñȝ verbe
ribus: nec debitã ipẽderũt reuerentiam.
Octaui erũt oẽs lupini p̃lati: q nõ intra
uerũt p hostiũ i ouile: neqȝ vocati fuere a
deo sicut aarõ: sȝ munẽ: p̃cio: arte: dolo: i
portunitate: tpaliqȝ fauore: ⁊ alijs idebit'
modis eccl'asticos rapuer̃t honores ⁊ bo
na eccl'iarũ nõ pauperibꝰ quorũ sunt: sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑpings ⁊ amicis: ⁊ qđ peius ē lenonibꝰ
⁊ meretricibꝰ distribuerūt ⁊c̄. Noī erūt
oēs mali mercatores fraudulēti: fallarij.
simlati: ꝑiuri. deceptores ⁊ vsurarij. De
cimi erūt oēs tyrāni ⁊ mali dn̄i q seipsos
deificantes nō timuerūt deū: ⁊ suos sub
ditos grauarunt iiuste. Undecimi erūt
oēs artiste neq̄z: q suas artes cū iusticia ⁊
alioꝝ dāno exercuerūt. Duodecimi erūt
oēs icōstātes ⁊ luxuriosi ⁊ oēs alij pctō/
res q a ꝑte sinistra pn̄tabūtur corā iudice
clamātes ac dicētes. heu heu cur nati su/
mus. O q̄z amara ē dies ista. o mihi nos
quo trahimur. Veh nobis q: ꝑgimꝰ ad
rigorosū iudiciū. Tertio ordiabit indici
um q̄ztū ad aspectū. Scōm. n. Alex. i. 3.
Ric. ⁊ Boñ. di. 48. q̈rti li. Boni ⁊ ma
li visuri st̄ iudicē viuoꝝ ⁊ mōtuoꝝ Ma
li i forma q̄ filiꝰ hoīs ē: s̄z tn̄ in claritate q̄
iudicabit. n̄ i ifirmitate q̄ iudicatꝰ ē. Fiet
eni ꝟtute dina supnaturalit: vt videāt
formā gl'iosā corꝑis xp̄i ad āpliorē illorū
ↄfusionē. q: glibet coꝝ tristabit ac ↄfun
det videndo gl'iā eiꝰ quē vehemēter odit.
Dānati. n. vehemēt odiūt deū n̄ sub rōe
q̄ bonꝰ ē: s̄z sub rōne q̄ eos punit. Cogno
scēt insuꝑ dānati diuinitatē xp̄i n̄ ꝑ clarā vi
sionē: s̄z ꝑ effectꝰ. Boni ꝟo videbūt glo
riā corꝑis xp̄i cuz gaudio ⁊ leticia oculo
corꝑali: ⁊ gloriā aīe oculo mētali: ⁊ ēt cla
re videbūt diuinitatē. Fietq̄z adhuc suꝑ
naturaliter vt ita cū videāt ⁊ audiāt q sūt
a remotis sic̄ ꝑping. Tūc sic̄ dic̄ Criso.
suꝑ Math. plāgent iudei videtes viuē/
tē ⁊ iudicātem quē quasi hoīem mortuuz
existimabāt: ⁊ cōuincentes se corꝑe vul/
nerato scelus suum negare nō poterunt.
Plāgent ⁊ gētiles q vanis disputatiōi/
bꝰ decepti philosophoꝝ irratōnabilē stul
ticiā putauerūt eē deū colere crucifixum.
Plāgēt se xp̄iani pctōres: q magis dile
xerūt mūdū q̄z xp̄z. Plāgēt se heretici q
purū hoīem crucifixū dixerūt: cū videāt
ipsū eē iudicē i quē iudei trāsfixerūt. hec
ille. O quāta erit etiā in dānatis afflictio
quātusq̄z meror cū videbūt multitudinez
electoꝝ. Tunc vt scribit. Sap. 5. stabūt
iusti i mag̃ cōstātia aduersus eos q se an
gustianerūt ⁊ qui abstulerūt labores coꝝ

Videtes turbabuntur timore horribili ⁊
mirabūt i subitatōe isꝑate salutis: dicētes
itra se pn̄iam agentes: ⁊ ꝓ angustia spūs
gemētes. Hi sūt quos aliqn̄ ha. i deri. ⁊
i si. ipro. Nos isen. vitā illoꝝ estimaba/
mꝰ isa. ⁊ fi. illoꝝ sine ho. Ecce quō cōpu.
sūt iter fi. dei. ⁊ iter sāctos sors illoꝝ est.

Qualiter accusabūt i die iudicij ⁊ no/
ta fiēt peccata omnium. nec poterit quis
defendere se aut excusare. Capitulu3. 2.

S Ecūdum mysteriū cotēplandū đ
iudicio vocat reuelatio. Reuela
būt q̄ppe oīa dānatoꝝ pctā: tam
publica q̄z secreta. Circa quā reuelatōe3
occurrēt tria. p^m dicit accusatio. 2^m testi
ficatio. 3^m arctatio. Primū accusatio.
Stabūt nāq̄z tres accusatores ↄ pctōres
Primꝰ erit diabolus q dicet. Equissime
iudex iudica istum eē meū q noluit eē tu
us. Tuus erat ꝑ naturam meus ē factꝰ ꝑ
suā maliciam. Tibi inobediēs mihi obe
diens. Judica ergo istum esse meuz me
cūq̄z dānādū. Cognoscēt. n. tūc fatui pec
catores: q̄z grauiter errauerūt acquiescēt
diabolicis suasiōibꝰ qn̄ videbūt omnes
demones contra illos clamātes. Se/
cundus accusator erit proprium scelus.
Nam vt iquit Ric. i. 4. di. 43. In iudi
cio cognoscet quilibet hō pctā que fec̄ ta3
iusti q̄z r̄probi. Mali enim cognoscēt vt
ex illa afflictōe amplius crucietur. Boni
vero quia ex cognitione remissionis ⁊ i
dulgentie amplius consolabuntur: ⁊ di/
uinam misericordiā collaudabūt. Nō so
lū aūt ipsemet: sed sigillatim unicuiq̄z ma
nifesta erunt omniū bona ⁊ mala. Sed
noticia illa ⁊ diuulgatio pctōꝝ q̄ fecerunt
electi: q non generabit eis penā nec igno
miniam nec ↄfusionem. q̄nimo cedet ad
coꝝ gloriam, ꝓpter pn̄iam quam fecerūt.
Et hoc dicit Grego: 4. morali. versus
finem: qui ait exponēs illud p̄s. Miseri
cordias domini i eternū cantabo. Quō i
sericordias dn̄i cātat i eternū: q miserum
se ignorat fuisse. Et si mihi transacte nō
meminit vnde largitori misericordie lau
des reddit. Manifestatio ergo peccato/
rum q̄ztū ad reprobos non quātuz ad iu
stos erit accusatio. Tertius accusator erit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

totus mundus. Vñ Criso⁹ sup Math.
In illa die vltóis nihil ē qđ rñdeam⁹ vbi
celū ⁊ terra aqua sol ⁊ lūa dies ⁊ noctes ⁊
tot⁹ mūdus stabūt aduersū nos i testimo
niū pctōꝝ nostroꝝ. Scđm qđ occurret i
reuelatōe pctōꝝ erit testificatio. Tres eīz
testes hēbūt tūc cōtra se pccōꝛ. Vnū supra
se. s. deū. Scđm itra se. s. consciaꝫ ꝓpriā.
3ᵐ iuxta se. s. ꝓpriū āgelū hoi ad custodiā
deputatū: qui tanq̄ꝫ cōscius oium que hō
fecit contra eū testimoniū ꝓhibebit. Vñ
Job. 20. Reuelabunt celi. i. angeli iniq
tatem eius. Tertiū qđ occurret in reuela
tione pccōꝝ erit arctatio. Arcte. n. erunt
tūc ⁊ stricte vie oium peccōrum: qñ nō po
terūt negare. nō excusare: nō appellare:
nō fugere: nō ipetrare veniā: nō habere
refugiū. O q̄ꝫ flebilis erit tūc dānatorūꝫ
cōditio. Nō valebunt eis preces: nō cla
mores. nō gemit⁹. nō parētes. nō amici
nō deniqꝫ qcq̄ꝫ aliud. Vñ Criso⁹. super
Math. Nō erit tūc resistēdi ꝟtus ꝯ deū
nec fugiēdi facultas ante faciē ei⁹: nec pe
nitentie locus: nec satisfactionis tempus
Et Greg. in omel. iquit. O q̄ꝫ anguste
erunt tūc vie reproboꝝ. supius erit iudex
iratus iferius horrēdū chaos: a dextris
peccata accusātia: a sinistris isinita demo
nia ad suppliciū trahentia: intus conscia
vrens: foris mundus ardēs: miser pctōꝛ
sic cōprehēsus quo fugiet: latere erit ipos
sibile: apparere itolerabile. h ille. Pote
rit tunc vnusqsqꝫ dicere illud ps. Quo
ibo a spū tuo ⁊ quo a fa. t. f. Si ascē. i ce.
t. il. es. si de. i ifer. ades. Si sū pen. m.
di. ⁊ ha. in extrema. Etenim il. m. t. de/
du. me. ⁊. t. m. de. tu.

Qualiter i iudicio xp̄s alloquetur ele
ctos blande atqꝫ benigne. malos vero
aspere satis ⁊ dure. ⁊ quomodo impij se
parabuntur a iustis. Capitulūꝫ tertium

Ertium mysteriū ꝯtēplandū de
iudicio dr̄ ꝓmiatio. Circa quod
adhuc tria dēm⁹ attētissime cōtē
plari. Primū dr̄ electorum allocutio.
Secūdū dānatoꝝ ꝯtristatō. 3ᵐ oiuꝫ
sepatio. Pᵐ dr̄ electoꝝ allocutio. Loq̄r
nāqꝫ xp̄s electis suis tria suauissima ꝟba
Pᵐ ꝟbū erit dulcis vocatōnis: qñ facie
leta ⁊ vultu hilari ad dexterā ꝑtē se ꝟtēs
aspiciet suā dulcissimā mrēm ⁊ ceteros elec
tos ⁊ scōs petitqꝫ dicē: lꝫ i euāgelio p̄oat
O genitrix mea. o venerāda ⁊ dignissi/
ma regina celoꝝ: ecce iā tp̄s ē vt cunctis
hoibus q fuerūt i mūdo inotescat gloria
tua. videātqꝫ om̄s merita tua. Tu nēpe
es illa q̄ hūilitate caritate cetisqꝫ ꝟtutib⁹
ad tuū vteꝝ me iclinasti. Tu me nouē mē
sib⁹ i vētris tui tabernaculo tenuisti. Tu
me natū deū hoiem i ꝓsepio adorasti. in
uoluisti pānis: ⁊ lacte tuo mellifluo me pa
uisti. Tū cū lachrymātē me cernebas la/
chrymabaris. Cū vigilāte vigilabas cū
patiēte patiebaris. tu me i brachijs sepe
portasti. ⁊ cordē ⁊ ope sp mecū fuisti. Me
cū pre dolore cū crucifigebar i cruce cru/
cifigebaris i aia. Et cū a toto mūdo essēꝫ
derelict⁹: tu sola firma i me māsisti. Jū/
xisti volūtatē tuā volūtati mee. Sctā hūi
lis ⁊ deuota celestia sp delibasti. En iam
toto mūdo ꝑit ꝯgregato: ⁊ ego excelsam
gloriaꝫ tuā quā tibi dare volui patenter
mōstrabo. Postmōm ꝟo aplis refert.
Vos discipuli mei filij ⁊ frēs dilecti q re
liqstis oia ꝑꝑ nom̄ meū ⁊ paupes ⁊ ꝑegri
ni ꝑ traꝝ orbē fidelit̄ laborastis: ⁊ tādē pa
tiēter mortē sustinuistis. Et p⁹ martyri/
bus docet. O vos feruētes martyres q
ꝓ meo amore tormēta ⁊ penas horribilis
simas sustinuistis: ⁊ mori poti⁹ q̄ꝫ me ne
gare elegistis. Deide alloquet̄ ꝟgines.
O vos ꝟgines mūdi q scāꝫ illibatāqꝫ ca
stitatē tātope amastis. Et vos o sci ꝯfes
sores: q corꝑa vr̄a arctissima pnia mace/
rastis. O vos oēs sci religiosi q abnega
stis ꝓpriā volūtatē. O deniqꝫ vos q mi
sericordie opa ꝑris vr̄is exhibuistis. Esu
riui. n. ⁊ dedistis mihi māducar̄. Sitiui
⁊ dedistis mihi bibē. Hospes erā ⁊ col
legistis me. Nud⁹ erā ⁊ cooꝑuistis me i
firm⁹ erā ⁊ visitastis me. Venite ad me
vos diligētē vēite ad me fōtē oiuꝫ bono
rū. Ad me sūmū gaudiū. Ad me sūmam
pulchritudinē ad me sūmū solatiū. Veni
o cara geitrix. Vēite o oēs electi. O dul
ce vēite. o vox dulcior sr̄ mel ⁊ māna Ec
qd faciēt tūc dānati q ñ vocabūt̄. audiēt
ñ xp̄ꝫ vocātē electos suos. Percutiēt ꝓ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

secto pectora clamabūt τ dicēt. Veh nob
cur nati sumus. Veh q2 vocati sūt illi. τ
nos nō vocamur. τ nob nihil dr̄. Quini
mo expectātes sum⁹ audire sniaȝ horribi
lis dānatōis. Scdm̄ vbū suauissimū qd̄
loqt̄ xp̄s electis suis dr̄ bn̄dictōis. Nam
p⁹ vocatōȝ subiūgȝ eis bn̄dictōȝ suā diceȝ
qȝ vt pie credo. p° mr̄i sue. Bn̄dicta sis
tu: bn̄dicta sit aīa tua: bn̄dctū sit corp⁹ tu
um: bn̄dicti sint oēs labores tui. Deinde
dicet τ ceteris. Bn̄dicti sitis vos oēs electi
mei. O qȝ grata erit bn̄dictio illa oib⁹ ill'
O qȝ grauis ipis dānatis q tūc itelligēt qȝ
tū pfuit bn̄facē: amare deū τ odire pctm̄
3m vbū suauissimū qd̄ loqt̄ xp̄s electis su
is dr̄ remūeratōis: qn̄ subiūget. Possi
dete patū vobis regnū a ɔstōne mundi.
Regnū i q° ē ois iocūditas. ois plēitudo
bonoꝝ: ois suauitas: ois trāqllitas. ois
pax: ois ɔcordia: ois leticia: ois qes: oēs
diuitie: ois satietas: oē dēiqȝ bonū. Nul
lū icōmodū. nl'ia tristicia: null⁹ dolor: nul
lus labor: nulla ifirmitas: nullū fastidiū:
null⁹ meror: nulla discordia: nullū dēiqȝ
malū. O pctōres isēsati: cur nō conami
ni τ vos regnū illd̄ acqrē. cui tot⁹ mūd⁹
cū oib⁹ bonis suis ɔpari nō pōt. Scdȝ
ɔtēplādū dr̄ dānatoꝝ ɔtristatio. Nā p⁹
oia q supdicta sūt vehemēter pctōres: cō
tristabūt pp tria. p° pp exprobatōeȝ. A
criter nāqȝ xp̄s exprorabit illos. d. illd̄ vl
simile: qd̄ Criso⁹ sup Math. ait. Ego p
pter vos hō factus sū. alligat⁹ τ derisus:
cesus τ crucifixus. Vbi ē tātaꝝ iiuriarū
meaꝝ fructus. Ecce pciū sanguinis mei
quē dedi p redēptōe aiaꝝ vestraꝝ. Vbi
ē fruitus vr̄a: quā mihi p pcio sanguinis
mei dedistis. Ego sup glr̄iā meā vos ha
bui cū essē de⁹ appēs hō: τ viliorē me oi
b⁹ reb⁹ vr̄is fecistis. Nā oēȝ rē vilissimā
terre apli⁹ dilexistis qȝ iusticiā meā τ fidē
h Criso⁹. O scelerati τ ingrati pctōres:
qd mali feci vobis. Quid p vr̄a salute fa
cē debui q nō feci. Videte caput meum
splēdidū. h° ē illd̄ qd̄ p vobis spinis fuit
coronatū. Habui faciē meā nūc sole luci
diorē fetidissimis sputis p vobis dturpa
tā. Corpus hoc gloriosū qd̄ ispicitis pro
vobis fuit dure flagellatū: τ i cruce confi
xum. Ecce signa. Aspicite loca clauorū
aspicite manus: aspicite pedes: aspicite la
tus. Jnqt. n. Criso⁹. Veniet xp̄s i iudi
cio: nō solū vulnera: sȝ exprobatissimam
mortē ondēs. 2° ɔtristabūtur pctōres
pp ɔriationē. Jn tantis. n. angustijs ɔ
stituti oēs scōs ɔrios hēbūt. 3° cōtrista
būtur pp sniationē: qn̄ audiat tonitruȝ
illd̄ grāde τ formidabile: vocē. s. ihu xp̄i
idignāter ipsis. d. Jte maledicti in igneȝ
eternum: q patus ē diabolo τ āgelis ei⁹.
3m cōtēplādū dr̄ oium sepatio. O si
vellemus cōtēplari qn̄ sepabūtur iniusti
a ɔsortio iustoꝝ τ a visione dei: qȝta erit
illorū lamētatio qȝ flebiles voces. prum
pemus certe i lacrimis. Jbūt qdē ipsi dā
nati eiulātes τ querelātes in ignem eter
num. Justi āt in vitā eternam i q̄ regna
bunt cuȝ xpo p ifinita secula scloꝝ. Amē

Feria qnta post hebdomade i quadrage
sima. de necessitate scissime cōfessionis ɔ
eos q dicūt supfluum esse: aut inane con
fiteri peccata sua sacerdoti. Sermo. 27.

a Ccedentes disci
puli eius rogabant eū dicentes.
Dimitte illā. q2 clamat post
nos Math. 15. c. τ i euāge
lio hodierno. Ordinauit xp̄s sacerdotes
suos mediatores fore futuros iter ipsum
τ pctōres penitētes. voluitqȝ vt absolutō
nis bn̄ficiū ipsi sacerdotes p cōfessioneȝ
sacralē largirent. Qd̄ mistice innuit i euā
gelica lectōe: i qua narratur queadmodū
apostoli per quos significantur sacerdo
tes supplicabunt christo pro Chananee
filia sanitatem postulante: per quam pec
catrix anima denotatur. Quoniam uero
apud nōnullos curiosos extat opinio q̄
dam falsa: qua asserunt non fore oppor
tunum. immo superfluum τ inane sacer
dotibus confiteri peccata. Jdcirca in pre
senti sermone de necessitate confessionis
tractare curabimus: quā necessariaȝ esse
cūctis penitentibus ondem⁹ triplici rōe.
Prima ratio propter doctorum τ scrip
turarum testificationem.
Secunda propter christi institutionem.
Tertia propter ecclesie preceptioneȝ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Q[uo]d p[er] dicta sanctorum doctoꝝ ꝓbari pōt q̄liter cōfessio pctōrum sit penitentib[us] ad salutem necessaria. Capitulum. j.

P Rima rō qua ostēdit̄ q[uod] cōfessio sit necessaria ad salutē ē p[er] p[er] doc/torū scripturarū testificatōez. Et ante q̄z inducant̄ testimonia: p̄mittēda ē de cōfessione distinctio quedā: quā pōit Alex. i. 4. volumic sūme. ꝛ Tho. 2. 2. q. 3. q dicūt q[uod] triplex ē ꝯfessio. pria eoꝝ q̄ sit fidei. ꝛ ista ē ꝓpri[us] act[us] fidei: d[e] q̄ Paul[us] Ro. x. ait. Ore āt cōfessio fit ad salutez. Scd̄a ē cōfessio gr̄aꝝ actōis siue laudis: ꝛ est act[us] latrie: q[ui]a ordinat̄ ad honorē d[e]o exteri[us] exibēdū. de q̄ Dauid i ps. Cōfitemini dn̄o q[uonia]m bon[us]. Tertia est cōfessio sacramētalis que fit sacerdoti. Et de hac Ray. ait i sūma de pe. Cōfessio ē corā sacerdote legitima ꝓprioꝝ pctōꝝ d[e]claratō. Et de hac sci dicūt: q[uod] loco ꝛ tpe expediat ad salutē. Vn̄ de pe. di. i. c. nō pōt indu cit̄ Ambro. li. d[e] p[ar]adiso sic loquēs. Nō pt q̄sq̄z iustificari a pctō: nisi pctm̄ fuerit an̄ cōfessus. Et idē Ambro. i s[er]mone q̄dragesime inq̄t. Ecce nūc tp̄s acceptabile in quo cōfessio a morte aīam liberat. Confessio paradisū ap[er]it. Cōfessio spē saluādi tribuit. Vn̄ scriptura dic̄. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. Itē Job. os aureū. i. c. p[er]fecta. In corde ꝯtritio: i ore cōfessio: in ope tota humilitas: hec ē fructifera pn̄ia. Et idē de pe. di. i. c. nō potest. Nō pōt q̄sq̄z gr̄az vite celestis accipe: nisi purgat[us] fuerit ab oi sorde pcti p[er] pn̄ie cōfessionē. Et Augu. li. de pn̄ia. Agite pn̄iam q̄lis agitur i ecclesia vt oret ꝓ vobis ecclesia. Nemo sibi blādiat̄ ꝛ dicat. Occulte ago: apud deū ago. Nouit de[us] q mihi ignoscit que i corde ago. Ergo sine cā dictū ē. Que solueritis i terra erūt soluta ꝛ i celo. Ergo sine cā claues date sūt ecclesie di. q̄si dicat: nō. Et idē i codē li. Quē penit[us] oio peniteat doloꝝ lachrymis: ond̄at: p[re]sētet vitā suā d[e]o p[er] sacerdotē p[re]ueniat iudiciū di p[er] ꝯfessiōz. Et Au. i li. de pn̄ia. Cōfessio ē salus aiaꝝ: dissi/patrix vitioꝝ: oppugnatrix demonū. q[ui]d p[lu]ra. Obstruit os iferni: ꝛ portas ap[er]it paradisi. et d[e] pe. di. i. c. Mltiplex mia d[icitur] i[n]q[ui]t.

Mediatō dei ꝛ hoīum xp̄s ih̄s hāc lco papa ꝓpositis eccl[esi]e tradidit ptātē: vt ꝯfitētibus pn̄ie satisfactōem darēt: ꝛ eadē salubri satisfactōe purgatos: ad cōmunionez sacramentoꝝ p[er] ianuā recōcilliationis admitterent. Et idē in s[er]monibus. Nō re/manet in iudicio cōdēnandū q[uo]d fuerit cōfessione purgatū. Ex q[ui]bus colligit̄ q[uod] penitentes ad cōfessionē sunt obligati. Sz ꝯ posset q[ui]s arguer̄. Primo q[ui]a nullus tenet̄ manifestare inhonesta corporis sui. ergo multo min[us] nec aīe. Secundo q[ui]a vt dicit Ambrosi[us] sup Lucā. Petr[us] doluit ꝛ fleuit: q[ui]a errauit vt hō. Nō inuenio q[ui]d dixerit. scio q[uod] fleuerit. Lachrymas lego: satisfactionē nō lego. Et Chriso. ait. Lachryme lauant delictū: q[uo]d voce pudor ē cōfiteri. Tertio arguit̄: q[ui]a si eēt neces/sariū hoīes cōfiteri sacerdoti. h[oc] nō videretur esse nisi ad taxādū emēdā pcti. Sz hō pōt sufficienter taxare emendā ꝓ peccato suo. ergo videt̄ q[uod] cōfessio nō sit ne/cessaria. Rn̄det ad hec Ric. i. 4. di. 17. dicens ad p[ri]mū. Q[uo]d inhonesta corp[or]is expedit aliq̄n manifestare medico ad sa/nitatē cōsequendam: iuxta illud Boe/tij. Si opera medicantis expectas opor/tet vt vuln[us] detegas. Sic etiā inhonesta aīe manifestāda sunt sacerdoti: tāq̄z me/dico spirituali. Ad scd̄z vero dic̄ Ric. q[uod] multa fcā sūt que scripta nō sūt. Et q̄n d[icitu]r q[uod] lachryme lauant delictū excludit̄ cōfes/sio publica: n̄ autē secreta: que cū ipsis lachrymis intelligitur. Ad tertiū insup argumētū. d. Ric. q[uod] ille q ē nimis familiaris vni p[ar]ti: iudex nō d[ebe]z eē i illa cā. vt notat̄ extra de officio ꝛ ptāte iudicis dele. c. insinuante. Quia dicit glo. ibidē. Familiaritatis affectio veritatē impedire sol[et]: Homo āt nimis familiaris ē carni sue. ꝛ iō nō ē rōnabile q[uod] sit iudex in illa cā: i q̄ agendū ē de punitione carnis sue: q̄z uis illa punitio sit ad aīe correctōz. Multi insuper si seipsos iudicare deberent de grauissimis pctis sibi conscientiam non facerent: repirent̄q̄z vsurarij: q vsuras nō cōdēnarēt: raptores ꝛ fures q restitutionē nō approbarēt: adulteri ꝛ fornicatores q luxuriā excusarent. ꝛ huiusmodi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Quare opportune puisum ē: vt in foro conscie alij .s. sacerdotes de pctis nr̄is: quando illa cōfitemur habeant iudicare. Quod ɔfessio ē d̄ necessitate salutis: co q̄ tēpe legis grē fuit instituta a dn̄o iesu xp̄o: ꝛ quō intelligit q̄ sit de iure nature: ꝛ qualiter in lege scripta fuit figurata.

Capitulū .2.

Ecūda rō qua ōndit q̄ ɔfessio sacramentalis sit ad salutē necessaria: ē pp xp̄i institutionē. Instituta qppe fuit cōfessio in lege grē a domino ihu xp̄o ẜm Ric. vbi supra implicite ꝛ explicite. Implicite in figura cū dixit leproso mundato Math. 8. Vade ꝛ ōnde te sacerdoti. Et etiam explicite sine figura in hoc q̄ non tantū ptātem iudicandi i foro exteriori dedit discipulis accipiendā ab alijs mediante petro: cui eam pmisit ante passionē: cū sibi dixit illud quod scriptum ē Math. 16. Tibi dabo claues regni celorum. Et dedit post resurrectionē cum dicit Job. 21. Pasce oues meas: s3 etiam dedit eis ptātem iudicandi in foro conscientie: nō tantū apostolis quoꝝ sūt episcopi successores: sed etiam alijs discipulis: quorū sunt successores inferiores sacerdotes: ꝛ illā ptātem omnibus immediate dedit per seipsum: cum post resurrectionem suam dixit eis. Quorū3 remiseritis peccata: remittuntur eis. Quib⁹ aūt datur ptās iudicandi de aliqua causa dat eis potestas cognoscēdi d̄ illa. Nullus enim potest iudicare ꝛ esse bonus iudex de his que ignorat. Sacerdos autē3 non potest cognoscere sufficienter facta pcōris ɔsciencie: nisi peccator ꝛ ɔfessione consciam apiat. Alex. aūt in .4. summe: dicit q̄ duo sunt in confessione. Unum formale completiuū: ꝛ hoc est absolutio: vel ptās absoluendi vel medicandi. Et hoc dn̄s instituit qui ptātem clauium concessit. Et penes hoc residet virtus. Aliud aūt est materiale: ꝛ hoc ē detectio peccati siue morbi. Et hoc dn̄s non instituit sed insinuauit: q2 sufficit egroto expone medicū ꝛ medicinā. Unde Aug. li. i. de penitentia: ꝛ ponitur de pe. di. i. Quem peniteri. Lazarum ait d̄ monumento iā resuscitatū obtulit discipulis soluendū xp̄s per hoc ostendēs ptātem soluendi sacerdotibus fuisse concessā. Et hic queri potest vtrū confessio instituta fuerit in lege nature: ꝛ in lege scripture: sicut in lege grē. Et de lege nature dicere possum⁹ s3 Bon̄. in .4. di. 17. q̄ duplicit sunt aliq̄ d̄ dictaie iuris nature .s. aut in generali aut speciali. In speciali vt honorare parentes In generali v̄o dictat natura ea q̄ superaddit lex euangelica. Intelligendū ē g⁹ q̄ est confessio de peccato mentalis ꝛ vocalis. Mentalis confessio est recognitio peccati ꝛ offense dei: ꝛ hoc est de dictamine nature in speciali: ẜm q̄ cognitio offēse est de dictamine nature. Cognitio aūt offense humane est de dictamine nature per se scd̄m q̄ est rationalis. Sed cognitio diuine offense est de dictamine nature adiute aliquo modo per fidem. Quō āt scit hō se offendisse deū quē non videt nisi p aliquē radiū fidei h⁹ ɔgnoscat: Cū g⁹ deū ɔgnoscit hō se p puaricatōz ihonorare natura dictat q̄ ab ipso misericordia ē humiliter petēda. Et hoc nūq3 ē: nisi recognoscat culpa. Vocalis v̄o ɔfessio est duplex .s. que fit deo. ꝛ que fit hoi. Vocaliter confiteri deo dictat natura nō simpliciter: s3 i casu: vtputa quādo de⁹ exigit sicut exigit ab Adā ꝛ Cayn. de qb⁹ scribitur sic de pe. di. i. §. deniq3 . ppe. c. voluissēt. Deniq3 vt pspicue appeat neiem sine ɔfessione a pctō mūdari: ab ipsi⁹ humana generis pricipio sumem⁹ exordiū Pcti trāsgressiōis primi parentes corrupti a dn̄o sūt reqsiti de culpa: vt pctm̄ quod trāsgrediēdo ɔmiserāt. ɔfitēdo delerent Serpēs āt de culpa reqsitus nō ē q2 p ɔfessionē non reuocabat ad veniā. Cayn quoq3 cū prie puaricatiōi fratricidiū3 addidiss3 similiter a dn̄o de culpa ē reqsitus cū ei dr̄: vbi ē Abel fr̄ tu⁹. S3 q2 supbus capiti suo peccatū suū ɔfiteri noluit poti⁹ mēdaciter negādo dn̄m suum fallere conatus ē di. Nunquid custos fratris mei sum ego. idignus venia iudicat⁹ ē. Vn̄ i desperationis pfundum mersus ē du3 ait. Maior est iniquitas mea q3 vt veniam merear. ꝛ vag⁹: ꝛ pfug⁹ exijt a facie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dei significans eos q pctm̄ suū cōfiteri dis
simulant: respectu diuine miseratiōis. in
dignos habert. hec ille. Vocaliter vero
ꝯfiteri homini nō dictat natura nisi i ge
nerali. Dictat eni oibꝰ modis recōciliari
oportere deo: qbus ipse statuit. Jō natā
dictat q̄ si deꝰ arbitrū ꝯstitueret inter se:
ꝛ pctōrem m q̄ ipsi eēt culpa reuelanda: et
ita dictat in generali. De lege āt scripta/
re. d. Boñ. q̄ duo principalit sūt i cōfes/
siōe pp que oportuit ꝛ ꝯueniēs fuit ꝯfessi
onē istitui. Pᵐ ē pp declaratoinem pcti
ꝛ manifestationē: ꝛ ille ē finis ꝯfessionis
in se. Scd's finis ē ꝓpter reconciliatiōez
faciendaȝ deo ꝛ eiꝰ ecclesie. Pᵒ gᵒ sit pp
pcti detestationē. Peccator eni dū mala
agit odit lucē: ꝛ iō in reuersiōe ad iustici
am oȝ redargui in fructuosa opa tenebra
rū. Que autē arguunt a lumine manife
stant: hᵒ āt ē p cōfessionē. Et ideo debu
it i ea lege istitui cōfessio: in q̄ ē manifesta
tio v'itatis. Jn q̄ v'bū caro factū ē: vt in
telligibile fieret sensibile: ꝛ manifestum
hic qdē ē lex grē. Jō q̄ȝtū ad primū finē
sibi cōpetit cōfessionie istitutio. Aliꝰ finis
ē ad recōciliationē faciendā hūano arbi/
trio mediāte. Jō fit hoi vt hō sit iudex ꝛ
arbit int pctōrē ꝛ deū. Arbit āt tal' dȝ eē
q possit apponere manū i vtrūqȝ. Tal' āt
nō potuit eē quousqȝ deꝰ factus ē hō. Et
tūc hō deificatꝰ datꝰ ē nobis mediator: et
arbit xp̄s: q potuit arguere ꝛ manū po/
nere i vtrūqȝ. Hic religt in ecclesia suc/
cessores: quos arbitros ꝯstituit ꝛ rectores
ecclesie qbꝰ ꝯmisit auctoritatē recōciliādi
ꝛ qm̄ hec auctoritas pᵒ fuit in xp̄o: ꝛ i nul
lo potuit eē anteq̄ȝ veniret: iō tm̄ in lege
noua debuit istitui ꝯfessio. Cōfessio gᵒ ꝓ
ut sacr̄m nō fuit i lege scripta nisi i figu/
ra precessit āt i hᵒ q̄ sacerdotibꝰ data erat
ptās ꝛ auctoritas discernēdi int leprā ꝛ ñ
leprā scm̄ ꝛ ꝓphanū. Sed hec qdeȝ erāt
corporalia ꝛ non spiritualia.

Q' hoies obligant d' necessitate cōfite/
ri nō solū ꝓpter primā institutiōȝ: sȝ ēt ꝓ
pter preceptū eccl'e a qᵒ nullꝰ excipit: nisi
q esset absqȝ pctō. Capi. 5.

Ertia rō q̄ oñdit q̄ ꝯfessio sit ne
cessaria ad salutē ē pp eccl'ie pre/
ceptionē. Percepit nanqȝ eccl'ia: vt hō/
mines cōfiterent i. c. ois. ex de pe. ꝛ re.
vbi dr̄. O'is vtriusqȝ sexꝰ fidelis postq̄ȝ
ad annos discretiōis ꝑuenerit: oia sua so
ius pctā saltē semel i āno fidelit ꝯfitear ꝓ
prio sacerdoti: ꝛ iiunctā sibi pniam stude
at ꝓ viribꝰ adiplē. Propt q̄ v'ba dicit
Boñ. q̄ oēs siue boni siue mali obligāt
ad ꝯfessionē saltē semel i anno. Teneri
qdē ad cōfessionē ē duplicit vel ex istitu/
tiōe pria: q2 istituta ē sub precepto vt pa/
tuit. Vel institutiōe supaddita q̄ ē a gene
rali cōcilio. i. c. preall'. ois. Rōe mādati
prie istituttōis: qm̄ istituta ē directe ꝯ mō
tale pcm̄: tenebāt oēs q pꝰ baptismū pec
cauerūt mortalit: Rōe v'o h' istitutiōis
tenēt oēs saltē ad semel i anno. Rō aūt
huiꝰ institutiōis triplex ē. Prima ē vl'is
indigentia. Oēs eni peccauerunt: ꝛ oēs
egent gr̄a dei. Jō glibet dȝ deū glorificare
ꝯfitendo se pctōrē. Qui eni pctōrē se cō
fitet: deū glorificat oñdēs se deū offēdis/
se: ꝛ eius mīa se indigere. Scd'a rō fuit
sacre cōmuniōis reuerentia: q2 oēs tenēt
in pasca cōicare: tā ꝑfecti q̄ȝ imꝑfecti. Et
tunc q2 annus pascalis māducādꝰ ē cum
solēnitate: vt mūdi eēnt māducātes ꝛ di
gni: oportuit premitti remediū purgatio
nis ꝛ ꝓbatiōis: ꝛ hoc ē in pcti cōfessiōe.
Tertia rō fuit discretio gregis dominici
ne lupi absconderent in grege q mādu/
carēt agnos. Jō institutū ē vt vultus cō
sciarū suaꝝ sacerdotibꝰ oñderent. Et ne
heretici inocentiā paliarēt: ꝛ sub pelle i/
nocētie se absconderēt. Vnde si qs uul/
lū haberet pcm̄ mortale cōfiteri dȝ venia
lia: non q̄ homo obliget illa confiteri de
se: vt declarabitur inferius propter vin
culū peccati: sed propter obligationem ꝓ
cepti. Si autē aliqs diceret q̄ non habēt
remorsum pcti venialis. Dicit Boñ. q̄
ipossibile ē sm statū viatoris vt aliquis
vnū diē vel septimanā trāseat sine rmor
su venialis: tm̄ q̄ totū annū transeat illud
magis ē ipossibile: vt vix credat q̄ fue/
rit hᵒ donū i aliqᵒ: nisi i xp̄o ꝛ eiꝰ matre.
Et iō vnusquisqȝ vl' hȝ ꝯsciam d' veniali
bus: vel debet hr̄e: ꝛ ois homo petere
debet. Dimitte nobis debita nr̄a. Vir

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

eniȝ est homo in vita ista sine veniali: tū
pp ignorātiā: q᷑ i multis venialit̄ pecca/
mus ⁊ ignoram⁹ ⁊ nō ꝯsideram⁹: tū pp
adherentiā. qm̄ venialia ista magne sunt
adherētie. Et iō q̄ȝtūcūqȝ aliqs sit pfect⁹
dȝ recognoscere ⁊ ope ꝯfiteri se pctōrem
Si tñ qs repiret̄ q nō hēret vēialia pctā
pp suphabūdantē grām: talis nō tenetur
ad illud mādatum: q᷑ solis pctōrib⁹ ⁊ via
toribus datū ē. ipse xpo iā habitat i celis
qui vēialiter nō peccauit. hec Bon. Ad
dit his Ric. ꝙ regulariter oēs tā fideles
q̄ȝ ifideles tenētur ad ꝯfessionē faciēdaȝ
sacerdoti xp̄iano iquātum istud p̄ceptum
ē p̄ceptum dei: q ptātē hȝ vl'r super oīs
⁊ p̄ceptuȝ vniuersaliter dedit. Sia uteȝ
nō essȝ p̄ceptum nisi ab ecclesia ad ei⁹ ob
seruationem nō tenerētur nisi aliq sacr̄m
baptismi susceperūt. Quia vicario xp̄i ñ
fuit ꝯcessa directe ptās sup illos qui sacrȝ
baptismi nō susceperūt. qd' ē ianua qua i
tratur i ecclesiā militātem. Et tante obli
gationis ē p̄ceptum de confessione vt si/
quis nō pōt loqui ꝯfiteri dēat nutu vel si
gno eo mō q° pōt: ꝑut notatur. 26. q. 6.
c. qui recedūt. Istud ēt p̄ceptū cū sit euā
gelicum q̄ȝtū ad istitutōeȝ: q̄ȝtum xpo ad
circūstātiā sit de iure positiuo. pōt a papa
dispēsari q̄ȝtum ad circūstātiam. Sed ꝙ
aliqs nullo mō teneat̄ ꝯfiteri papa ñ pōt:
q᷑ nō pōt dispensare ꝯ̄ euangeliū. Vnd'
vrbanus papa. 25. q. i. c. sūt quidam ait.
Sūt qdā dicentes romano pontifici sp li
cuisse nouas condere leges. qd' ⁊ nos ñ
solū nō negam⁹: sȝ ēt valde affirmamus
Sciēdū xpo sūmope ē qm̄ ⁊ ide nouas le
ges ꝯdere pōt: vnde euangeliste aliquid
nequaq̄ȝ dixerūt. Vbi xpo apte dn̄s vel
eius apl'i ⁊ eos sequētes sci p̄res snialit
aliqd diffinierūt: ibi non nouam legē ro
manus pontifex dare: sȝ potius qd' p̄dicatum ē vsqȝ ad' aiam ⁊ sanguinē confir
mare dȝ. Si. n. ꝙ docuerūt apl'i ⁊ ꝓph̄e
destruere: quod absit mereret̄. nō sniam
dare: sȝ magis errare ꝯuinceretur. h ille
Iō vsqȝ nūc in hoc p̄cepto nō ē dispēsa/
tū nec quātum ad istructionē: nec q̄ȝtum
ad circūstātiam. Ego autē dico ꝙ i hoc
p̄cepto. lȝ male tamē aliquis dispensauit.
Nā vidim⁹ plerosqȝ stetisse p. io. 20. aut
30. ānos sine ꝯfessione: ⁊ qs dispensauit
cū istis. nō deus nō angelus. nō papa. ñ
legat⁹ a latere. nō eps. nō sacerdos. nec
qsq̄ȝ alius clericus. sȝ qs fuit ille dispēsa
tor. Rn̄deāt ipi. Dic iquā mihi o infelix
xp̄iane q p tot annos sine ꝯfessiōe stetisti
Quare nō es ꝯfessus. qs dispensauit te
cum. ⁊ statim dicet. Ego nō ꝯfiteor ꝓpt̄
luxuriā. Alter dicet. Ego pp auariciam
Alter pp discordiā. Ergo cum his ⁊ si/
milibus dispensat diabolus. Cum luxu
riosus diabolus luxurie. Cū auaris dia
bolus auaricie. cum odiosis diabolus ri
xarum ⁊ discordie. O iniqua ꝯditio ma
lorum xp̄ianoꝝ. o ptinatia dānabilissima
o venenata synagoga inferni. Cur tam
diu. o fatui uestram salutem negligitis.
Expgiscimini igit̄ ⁊ cōfitemini pctā vr̄a
vt p cōfessiōȝ in p̄nti efficiamini digni di
gratia ⁊ in futuro eterna gloria. Amen.

Feria. 6. p̄e hebdomode i quadragesi
ma de confessione sanctissima. Ser. 26.

R Espondit ei languidus. Dn̄e hoieȝ nō habeo
vt cum turbata fuerit aqua
mittat me in pscinā. Ioh.
5. ⁊ in euāgelio hodierno. Egebat ad/
huc auxilio hominis vt poneretur in pi/
scinā infirmus ⁊ languidus qui si ibi de
scēdissȝ. nō hois: sȝ dei xtutē sanitatem
fuisset consecutus. Vt mistice innuat̄ ꝙ
lȝ deus cā sit efficiens pctōrum nostroꝝ
sanitatis. tamen opportunum ē ad eam
assequendam ministerium sacerdotum.
Ipsi equidem ex auctoritate sibi concessa
peccatores penitentes per absolutionem
adiuuant vt saluentur. Quoniā autē in
p̄cedenti sermone multa diximus: ꝓpter
que nōnulli sua peccata confiteri disposu
erunt: vt etiam feruentius animent̄ ad
suum propositum exequendum. idcirco
hodierna die adhuc de confessione eri/
mus dicturi. De qua tria mysteria ꝓpo
nemus contemplanda. videlicet.
Primum dicitur temporalitas.
Secundum qualitas.
Tertium integritas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Qualit̄ excusāt̄ aliq̄ si n̄ ꝯfitcāt̄ semel
ī āno. ⁊ an pᵒ pctm̄ necessariū sit ꝯfiteri.

p Rimū mysteriū declarādū d̄ cō
fessione dr̄ tpalitas: in qᵒ videre
debemᵒ qn̄ sit cōfitēdū. Circa hᵒ
autē triplex tp̄s subdistiguemᵒ. Primū
dr̄ tp̄s assignatū. Secūdū festinatū. Ter
tiū determinatū. Primū tp̄s dr̄ assi/
gnatū d̄ quo fit mētio i. c. oīs. d̄ pe. ⁊ re.
qn̄ dr̄ semel i anno. Ex quo colligit̄ ꝙ de
iure cōi saltē semel i āno oēs hoīes cōfi/
teri tenent̄. Notandū tn̄ ꝙ ab istiᵒ pcepti
obligatōe aliq̄ excusant̄: aut pp infatua/
tionē: aut ꝑpter locutionē: aut pp sacer/
dotis priuationē. Primi excusant̄ pp
infatuationē: cū essent fatui aut mēte cap
ti: q̄ i eo statu nō possunt mereri nec de/
mereri. Sed sūt in eo statu siue dānatio/
nis siue saluatōis: i qᵒ reperti sunt qn̄ p/
diderunt sensū: vt dr̄ extra de baptismo
⁊ eius effectu. c. maiores. in fine. Obli/
gātur tn̄ tales ad confessionem qn̄ habēt
lucida interualla. Secundi excusantur ꝑ
pter locutionem. q̄ꝛ sūt muti: aut ignorāt
idioma p̄ric i qua morātur: tales cōfiteāt̄
eo mō quo pn̄t. s. p signa aut p interp̄tē
si pōt iueniri: ⁊ tūc iterp̄s ⁊ sacerdos pro
vna p̄sona cōputāt̄. Tn̄ dicit Ric. in. 4.
di. 17. ⁊ vr̄ aliq̄bus ꝙ cōfiteri p iterp̄tē n̄
ē ꝯstitutū iure diuio nec positiuo. ⁊ cū cō
fiteri sit multū difficile n̄ vr̄ tutū plᵒ artar̄
cōfessionē q̄ꝫ artet̄ p ius diuinū vel posi
tiuū. Vt. n. dr̄ ꝑuer. penult. ⁊ di. 4. c. de
niq̄ꝫ. Qui nimis emūgit elicit sāgniē.
Tertij pp priuatōeꝫ seu absentiā sacer
dotis excusātur: quē tn̄ debēt penitentes
diligēter reqrer̄ vt dicit magister i. 4. di.
17. c. nūc prius. Et illud dictū magistri
vꝫ. Si defuerit sacerdos ꝑrio uel socio
faciēda ē cōfessio: exponēdū ē de cōgrui
tate nō de necessitate f̄ꝫ Ric. Vtrū Vo
absēte sacerdote penitēs dꝫ ei p lr̄as con
fiteri. Dicit Ric. ꝙ nō. q̄ꝛ hᵒ non iuenit̄
īstitutū. Et q̄ꝛ immineret p̄iculū: ne eēt de
fectus i examiatōne pctōꝝ: quā facere dꝫ
sacerdos: vt possit salubria p̄bere reme/
dia. ⁊ ne reuelarētur peccata alicuiᵒ. Lit
tere. n. faciliter possūt perdi: ⁊ p nūcium
maliciose ap̄iri: aut p nuncij ignorātiam
tradi illis: qbᵒ nō mittunt̄: q̄ eas ap̄irēt.
⁊ ēt q̄ꝛ alias maliciosus sacerdos possꝫ ꝯ
penitētē agere ostēdendo scripturā suaꝫ.
Secundū tp̄s circa cōfessionē dr̄ festina
tū. Pro quo dubitari solet: an peccatoꝛ
statim teneat̄ cōfiteri habita oportunitate
sacerdotis. Et circa hoc sūt varie opinio
nes. Prima ē Innocētij sup. c. oīs.
de pe. ⁊ re. ⁊ archidiaconi. sup. c. ille rex
de pe. di. 3. q̄ videntur dicere ꝙ oīs q̄ ce/
cidit i pctm̄ mortale: tenet̄ q̄ꝫcitius pote/
rit ex debito necessitatis cōfiteri. Idē di
cit Hosti. in sūma sua li. 5. titulo. d̄ pe. ⁊
re. V. qn̄ confitentē. Cui opinioni qdaꝫ
inherentes dicunt ꝙ. c. oīs. nō subuenit
negligentibus: vt nō obligent̄ ad cōfes/
sionē nisi semel i anno: sed potius punit
negligentiā illoꝝ q̄ sic saltē nō cōfitētur.
Nō autē ē q̄ꝛ qn̄cunq̄ꝫ fit aliqd̄ p̄ceptum
absq̄ꝫ determinatione tp̄is dꝫ ipleri q̄ꝫci
tius ꝯmode fieri pōt. Cū ergo hō oblige
tur ad confessionē post pctm̄ mortale ex
precepto diuino. ergo q̄ꝫcitius cōfiteri te
netur. 2ᵒ addūt rationē aliā: q̄ꝛ oēs de
berent vitare p̄iculum. sꝫ differre cōfessi
nē est esse in p̄iculo. ⁊ nō vitatur p̄iculuꝫ
pp ipedim̄ta q̄ pn̄t euenir̄. ⁊ q̄ꝛ differe cō
fiteri facit hoīeꝫ obliuisci pctōꝝ suoꝝ qd̄
pōt eesse nociuum. Secūda est opinio.
Ric. qui. 17. di. quarti li. d. ꝙ peccatoꝛ n̄
tenetur confiteri statim habita opportu/
nitate: preterq̄ꝫ i aliq̄bus casibᵒ. Pri
mus rōne sacramenti: quando. s. aliq̄s
vult celebrare seu coīcare. Secundus
est ratione periculi quando aliquis esset
in expresso p̄iculo mortis: vel ꝑpter egri
tudinē vel aliā cām. Tertiᵒ ē rōne cō
scientie: qn̄ aliquis haberet cōscientiā dic
tantē sibi: ꝙ statim teneat̄. Quartᵒ est
rōne dubij: qn̄ quis verisimiliter dubita
ret illo āno se nō posse plus hr̄e copiā sa/
cerdotis. Quintᵒ casus est ratione sta
tuti: q̄ cōpetit religiosis. Ipsi enim rōne
statutoꝝ suoꝝ ⁊ sui status tenētur cōfite
ri frequētius q̄ꝫ statuat cōciliū generale.
Nec tn̄ ꝑpter hoc sequitur ꝙ statim tene
antur confiteri habita opportunitate sa/
cerdoti. nisi adsit dies: quo secūdū statuꝫ
religionis sue confiteri tenent̄. Qd̄ aūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

peccato: regulariter nō teneatur statiꝫ cō
fiteri: pꝫ q: ad hoc nō obligaẗ ex iuꝛ natu
re. q: ꝯfiteri sacerdoti nō ē de iure naturꝛ
absolute. nec ad hoc obligatur diuina le
ge. q: si xp̄s ꝯfiteri sacerdoti p̄cepit iplici
te: nō stati tn̄ p̄cepit hoc fieri: nec ad hoc
obligaẗ iure positiuo. sꝫ tm̄ semel in āno
Tertia ē opio dn̄i Boñ. 17. di. q̄rti. q ait
ꝙ de ꝯfessione ē loq dupliciẗ: vel q̄ꝫtū ad
ꝓpositū iteriꝰ: vel quātū ad ꝟbū exteriꝰ
Si quātū ad ꝓpositū iterius sic cōiter cō
cediẗ ꝙ pctōꝛ teneẗ ꝓponere ꝯfiteri qn̄ ꝛ
ꝛ ꝯteri. Ad hoc aūt tenetur qn̄ recogitat
culpā ꝯmissā ꝛ dei offēsā. vel qn̄ tp̄s se of
fert i quo recogitare dꝫ. sicut in hora moꝛ
tis vel p̄iculo vel aliquo alio simili. Si āt
loquamur q̄ꝫtum ad actū dico ꝙ oportu/
nitas loci: tpis ꝛ sacerdotis p̄ t se āte pa
sca offerre: aut ita ꝙ timetur ne vnquā se
offerat. sicut i his q grauiter infirmātur.
ꝛ tales tenētur absqꝫ dubitatōe ad confes
sionē: aut ita ꝙ maioꝛ oportunitas expe
ctatur: vel quātum ad tp̄s: vel quātuꝫ ad
sacerdotē: ꝛ sic pōt sine aliquo pctō differ
ri. Q: gͦ tp̄s quadragesimale ē tp̄s pnie
ꝛ aptuꝫ ad deuotōꝫ: pn̄t laici tp̄s illud rō
nabiliter expectare nec peccāt: duꝫ tn̄ pro
ponāt firmiter ꝯfitēi. Hec Bon. Alex.
aūt in. 4. nō de necessitate sꝫ quadam cō
gruitate laudat illos q stati ꝛ sepius cōfi
tentur cum possunt. Asserit. n. ꝯfessiōeꝫ
illā ad nouē vtilitates valere. Pria est
pcti cognitio. Secūda satisfactio. Tertia
mentis securatio. Quarta pene diminu
tio. Quita itercessoꝝ multiplicatō. Sex
ta gr̄e augmētatio: Septia culpe r̄missio
Octaua pctōꝝ euitatio. Nona dei gloꝛi
ficatio. Prima vtilitas dr̄ pcti recogni/
tio. Nā sacerdos teneẗ ꝯfitēteꝫ istruere
eiqꝫ ondere q̄ꝫtum pōt pctōꝛuꝫ q̄litatem.
qn̄. s. aliqd̓ peccatum moꝛtale ē aut venia
le. Et sic ē ex consequēti q sepius cōfiteẗ
clarius sua pctā cognoscit. Scd̓a vtilitas
ē satisfactio. Verecūdia nāqꝫ cū qua qs
pctā cōfitetur sacerdoti ē q̄si palliū p̄ciosū
peccatū coop̄iens. Vnde Aug. li. de pe
nitentia. ꝛ poniẗ de pe. di. i. c. quē penitꝫ
ait. Qui p̄ vos peccastis p̄ vos erubesca
tis. Erubescētia eni ipsa p̄tem hꝫ remis
sionis. Et iterꝝ ibi. Dignus ē iquit mi̅i
coꝛdia q spūāli laboꝛe querit graꝫ. Labo
rat. n. mēs patiēdo erubescētiā. Et qm̄
verecūdia magna ē pena q erubescit pro
xp̄o fit dignus venia. Tertia vtilitas est
mētis securatio. Valet cōfessio ad quan
dā mētis securitatē ex cogitatōe venie ac
cepte. Vn̄ psal. In voce exultatōis ꝛ cō
fessionis sonus epulantis. Quarta vtili
tas ē pene diminutio: Nā sacerdos ex vi
clauiū potest aliqd pene debite relaxare:
sꝫ nō oēm penā. Quarta vtilitas ē inter
cessoꝝ multiplicatio. Tenētur nāqꝫ sacer
dotes oꝛare ꝓ eis q sibi cōfitētur. Sex
ta vtilitas ē gr̄e augmētatio. Sepe. n. in
cōfessione deuota dn̄s augmētat gratiaꝫ
collatā in cōtritōe. Septima utilitas ē cul
pe remissio. Qn̄qꝫ. n. nō cōteriẗ hō ante
cōfessionem: ꝛ confitēdo pctā fit cōtritus
ꝛ remittūtur ei. Octaua vtilitas ē pctō
rum euitatio. Propter frequētē. n. cōfes
sionē melius euitātur pctā. Nona vtili/
tas ē dei gloꝛificatio: q: quotiēscūqꝫ quis
sua pctā in spe venie cōfitetur. deū clemē
tissimū ꝛ misericoꝛdē gloꝛificat. Quare
laudabile est vt qui frequēter peccāt: nō
tantum semel in anno: sꝫ frequenter etiā
confiteantur. Tertium tempus quod
notatur in confessione dicitur determia/
tum. In quo videndum est qua etate de
terminate obligatur quis ad confessionē
Et ad hoc dixerunt aliq ꝙ in etate septeꝫ
annoꝝ. q: in glosa in capitulo oīs. sup̄ ꝟ
bo discretōis dicitur. Anni discretionis
dicuntur cū q s ē doli capax. q: tunc potest
peccare. Et idem habetur. C. si aduer/
sus delictum. l. i. Et. C. si minoꝛ se ma/
ioꝛem dixerit. l. 3. Et glosa super verbo
grandiusculis. extra de delictis pueroꝝ
c. pueris grandiusculis. dicit. i. doli capa
cibus. vꝫ. 7. annoꝛum. Tales. n. menti
ri ꝛ verum dicere ꝛ fateri ꝛ negaꝛ possūt
vt dicit Aug. in epistola ad renatum ep̄ꝫ
vt habetur in glo. super. c. p̄uuli. de con
se. di. 4. Hosti. ꝟo in sūma sua. li. 5. de
pe. ꝛ re. Doli inquit capax ē cū qs ē ꝓxi
mus pubertati. ff. de actio. ꝛ obli. l. i. Et
sm̄ eūdē. li. 4. sūme ti. de dispō. ipu. pu
bertas icipit i mlr̄e i. 12. āno. In masclo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

uero in.14. Sed addit Hosti. q̄ qñ qs
est doli capax i exteriora vir bonus exti/
mabit. Vñ extra d' pſñ.i.c.ex studijs dr̃.
Ex studijs suis cognoscit̃ puer. Inueni
tur nãqȝ i li.dial'. q̄ qdã puer.5.ãnorum
iurãs ⁊ blasphemãs a diabolo rapt⁹ fuit.
Sȝ in illo ſm Hosti.li.5.de delic.pue.
malicia supplebat etatẽ. Si ergo pueri ñ
sũt doli capaces.nõ tenẽt̃ cõfiteri. Tales
eni furiosis cõpant̃.q₂ coꝝ etas qcqd vi
det ignorat.ff.de acqrẽ.pos.l.i.§.furio/
sus. Et.C.de falsa moneta.l.i.i fi. Nec
tñ i pueris ante.10.vel.14.annũ negan/
dũ ẽ peccatũ.eo q̄ peccare nõ pñt carnali
ter: q₂ preter carnalia peccata repiũtur ⁊
alia. Vñ i.c.i.de delic.pue.dr̃. Pueris
grãdiusculis peccatũ nolunt tribuere q/
dã nisi ab ãnis q̃ttuordecim: cũ iã pube/
scere ceperint. qđ merito crederemus si
nulla cẽnt peccata nisi que mẽbris genita
libus cõmittũt̃. Sed qs audeat affirma/
re furta mẽdacia ⁊ piuria nõ eẽ peccata.
At his plena ẽ puerilis etas: q̃zuis non
ita i eis vt i maiorib⁹ puniẽda eẽ videãt̃
sibi. Sȝ heu ꝓh dolor qd referã. Tanta
ẽ hodie i pueris ⁊ puellis malicia: vt ẽt i
pctã carnis ante ãnos pubertatis libidi/
nosissime inardescãt. Quare solerti cura
a parẽtib⁹ ad confessionẽ sunt inducẽdi.

Qualiter sacerdos audiẽs cõfessionẽ dȝ habere auctoritatem: sciam ⁊ bonita/tẽ.⁊ qs dicat̃ ꝓprius sacerdos. Cap.2.

s Ecũdũ mysteriũ declarandũ de
confessione dr̃ qualitas. In quo
notãde sunt qualitates seu cõdi/
tiones que reqruntur i sacerdote: cui pec
cator cõfiteri dȝ. Et colliguntur maxime
tres. Prima dr̃ ptãs. Secunda scitas.
Tertia claritas. Prima cõditio confes/
sionis dr̃ potestas. Nam ſm durãduȝ i
sũma li.i.pte.i.di.i. Ad absoluendũ i fo
ro pnie tria reqruntur. Primum q̄ cõ/
fessor habeat auctoritatẽ clauiũ. Secũdũ
q̄ habeat auctoritatis executionẽ. Tertiũ
q̄ executio sit libera: nõ ligata. Et ꝓpter
hoc dr̃ in.c.ois.de pe.⁊ re. q̄ vnusquis/
qȝ dȝ cõfiteri ꝓprio sacerdoti. q₂ sibi iest
huiusmodi ptãs. Sed notãdũ ſm Ric.
di.17.quarti q̄ ꝓprius sacerdos põt ac/
cipi multipliciter. Vno modo est propri
us sacerdos alicuius habens super ipsũ
iurisdictionem ordinariam in foro peni/
tentie: modo tñ inferiori. ⁊ sic est propri⁹
sacerdos ille q cõiter vocatur presbyter
parrochialis. Secundo modo dicitur ꝓ
prius sacerdos habens iurisdictioneȝ or
dinariaȝ modo principali. ⁊ sic eps̃ est ꝓ
prius sacerdos oium existentium in suo
episcopatu. Nota tñ q̄ archiepiscopi nõ
hñt auctoritatẽ absoluendi subditos suf
fraganeorũ suorum excepto casu: quãdo
visitant prouinciam. extra de censib⁹.c.
ꝑpetuo li.6. Tertio mõ dicitur ꝓpri⁹
sacerdos habens iurisdictionem modo
principalissimo. Et sic papa est proprius
sacerdos omnium xp̃ianorum. 4° mõ
dicitur ꝓprius sacerdos hñs iurisditionẽ
delegatam ab aliquo istoruȝ vel a legato
domini pape. 5° modo dicitur ꝓpri⁹
sacerdos habens iurisdictionem ex com
muni cõcessione iuris. Et sic sũt ꝓprij sa
cerdotes illi quos epi ⁊ abbates exẽpti si
bi eligũt i cõfessores. Talib⁹ eni ꝑmittit̃
ex lege cõi eligere sibi discretũ ⁊ ꝓuiduȝ
cõfessorem: extra de pe.⁊ re.c. ne ꝓ dila
tione. Sic ẽt ẽ ꝓprius sacerdos illi⁹ quẽ
qs audit cõstitutuȝ i articulo necessitatis.
in quo casu quilibet sacerdos potest ho/
minẽ absoluere sicut patet.26.q.6.c.si ꝓ
sbyter.⁊.c.sequenti. Et extra de furtis
c.fures. hoc etiam modo est proprius sa
cerdos vagabundoruȝ quicunqȝ presby
ter parrochialis. in cuius parrochia vo/
luerint confiteri. q₂ tales nunq̃ȝ habent
domiciliuȝ proprium.ff.ad municipa.l.
labeo. Similiter dico de illis qui domici
lio relicto nauigant. vel iter faciũt que/
rentes q° se trãsferãt. Nã ⁊ tales sine do
micilio sunt.ff. ad municipales.l.ei⁹.§.
celsus. Et similiter ſm Inno. super.c.
omnis. Scholares possunt confiteri illi
quẽ elegerint i loco in quo student si mo
rã ibidem cõtraxerint. vel contrahere in
tendãt ꝑ vnũ annum. Accipiendo ergo
proprium sacerdotem pro sacerdote ha/
bente iurisdictionem aliquo predictoruȝ
modoꝝ. qui sibi cõfitetur cõfiteri dicitur
ꝓprio sacerdoti. Sȝ hic oritur dubiũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Vtrū illi q cōfitentur alicui habenti ptātē ⁊ auctoritatem audiēdi cōfessiones ab ep̄o: teneātur illo eodē āno confiteri suo presbytero ꝓchiali. Et aliqbus videt̄ ꝙ sic. qꝛ vt ꝓbatur. xj. q. i. c. ꝑuenit. Si sua vnicuiqȝ ep̄o iurisdictio ⁊ ptās non ſuatur. ecclesiastic⁹ ordo cōfundit̄. ergo similiter si nō seruat̄ presbytero parrochiali. Insuper ſm. Bern̄. li. 3. de consideratione. c. 13. Ecclesiastica hierarchia ē ad exēplar angelice hierarchie. Sȝ i angelica hierarchia id qđ conuenit angelis alicui⁹ ordinis ex officio nunq̄ȝ cōmittit̄ angelis alteri⁹ ordinis. ergo similit̄ fieri dȝ in eccl'a. Rn̄det. Ric. vbi sup̄. ꝙ ep̄s hȝ ordinariā iurisdictionē sup subditos sacerdotū parrochialiū. Illud āt qđ cōuenit alicui ex ordinaria iurisdictione: ipse pōt cōmittere alij habenti ordinē cōuenientē ad illud officiū exequenduȝ. extra de ꝯse. eccle. c. aliqua Illi ergo q cōfitentur legitime habēti ptātē ep̄i: ⁊ absoluūt̄ ab eodē: vere sunt absoluti. nec eadē peccata i numero tenētur suis presbyteris ꝑrochialibus cōfiteri. Vn̄ ep̄s concedēs ptātē alicui a udiendi cōfessiones nō aufert curato iurisdictionē: sȝ sibi seruat dāſ ei coadiutorē. ⁊ sic soluitur primū argumentū. Ad secūdū Vo đ similitudine ecclesie ad angelicā hierarchiā. rn̄dēduȝ ē ꝙ i hoc nō est simile. qꝛ angelus sufficit plene ad exequēdū actus cōuenientes sui officio suo. Nō sic autē vere pōt dici đ quolibet inferiore curato. Secūda cōditō cōfessoris dr̄ sanctitas. Vt. n. dicit durādus i sūma vbi sup̄. Tantā dȝ hr̄e cōfessor habilitatē affectōis: ut sit dignus xp̄i minister. Vn̄ de pe. di. 6. c. q vult cōfiteri: dicit̄ Sacerdos cui omnis offert̄ peccator ante quē statuitur omnis lāguor in nullo sit iudicandus que in alio ꝓ̄ptus est iudicare. Iudicans eni aliū q est iudicādus: cōdemnat seip̄m. Cognoscat g° se ⁊ purget i se: qđ alios videt sibi afferr̄. Ex qbus verbis sumit̄ argumētum ſm Durā. ꝙ exn̄s i mortali pcc̄ō peccat mortalit̄ absoluēdo nisi prius peniteat. Nec solū dȝ eē sanctus ꝯfessor: sȝ in scitate solidus ⁊ firmat⁹ ꝑꝑ ea q̇ audiunt̄ i ꝯfessiōe.

Iō Ber. sup cātica. 18. ſmone ait. Tu frater cui firma charitas nōdum est: sed adeo tenera ⁊ arūdinea: vt oi cedat flatui qua frōte aliena vulnera cura aut ambis aut acqescis. Noli esse nimis iust⁹. Sufficit tibi si diligis ꝓximū sicut teip̄ȝ. Nō n. salutē ꝓximi debes q̄rere: in salutis ꝓprie detrimētuȝ. hec ille. Caueāt tn̄ qui ꝯfiteri uolūt ne fiāt ꝯfessoꝝ iudices curiosi: sed eis tm̄ sufficiat nō cōspicere malam vitā exp̄sse. Tertia cōditio cōfessoris dicit̄ claritas. Debet vtiqȝ hr̄e claritateȝ cognitionis ⁊ scie. vt dicit̄ in. c. ois. §. sacerdos.. Et in glo. in. đ. c. sup verbo sacerdoti. Et in glo. sup verbo ꝓuidū. i. c. ne pro dilatione. de pe. ⁊ re. Iō dicit̄ de pe. di. 6. in. c. qui vult confiteri. Caueat sp̄ualis iudex vt sicut nō cōmisit crimen neqtie: ita nō careat muner̄ scie. Oportȝ n. vt sciat cognoscere qcquid dȝ iudicare Iudiciaria nāqȝ ptās expostulat: vt qđ debet iudicare discernat. Diligēs ergo inqsitor subtilis inuestigator sapienter ⁊ q̄si astute interroget a peccatore quod forsitan ignorat. vel verecundia velit occultare. hec ibi. Oportet ergo vt ꝯfessores sciant discernere qđ debeāt iudicare sicut in veteri lege iudicabāt de lepra ⁊ nō lepra. Leuitici. 14: Hic ē qđ Greg⁹. li. i. pastoral'. c. i. ait. Nulla ars doceri presumitur nisi pri⁹ itenta meditatōe discatur. Ab impitis ergo pastorale magisterium qua temeritate assumitur: cū sit ars artiū regimen aiarum. Facit ad hoc. c. cū sit. de etate ⁊ qualitate ordināدoꝝ. Cōfessor g° ſm Durā. quotiēs se ingerit ad ꝯfessiones audiendas totiēs offert se ad rn̄dendū de peccatis mortalib⁹ ⁊ ꝑceptis đ ꝯtractibus ⁊ vsuris: de restitutiōibus. Dȝ itaqȝ hr̄e sciam saltē cōpetentē. Vocat̄ āt ꝯpetēs q̇ necessaria ē ad executiōeȝ cuiuscūqȝ ordis. Vn̄ inq̄ntū deputat⁹ est sacerdos ad diuinū offm̄ celebrandū tenetur tm̄ scire đ grāmatica ꝙ sciat verba ꝓferre: ⁊ ꝙ itelligat salteȝ lr̄aliter ea que legit. Inq̄ntum Vo est mister sacroꝝ tenet̄ scire que sit debita matia vl' forma cu usslibȝ sacr̄i. ⁊ modum recte singl'a dispēsandi. Inq̄ntum doctor est tenetur scire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſaltem fidei rudimēta. Et inquātuʒ eſt iu
dex in foro cōſcie tenetur ſcire diſcernere
īter lepꝛā ⁊ nō lepꝛā. ſaltem ī his pctīs q̄
ſunt oībus notioꝛa. In alijs xᵒ de qbꝰ
ēt ſapientes dubitant ſciat dubitare ⁊ q̄/
rere ſupioꝛum conſilium. Debet ſcire q̄
ſint moꝛtalia: que capitalia ſaltē in cōi. ⁊
que venialia in genere. Dʒ ēt ſcire cano
nes pniales: nō tm̄ ꝑꝑ hoc ut pnias iiūgē
cū pnie hodie ſint arbitrarie: vt dicetur ī
ſequēti ſermone: ſʒ vt ꝑ hoc ſciat culpaꝝ
pnias agnoſcere. Hec durandus. Ego
tamē credo ꝙ pōt quis dū non eſt nimis
ꝑitus ī tribus caſibus ſine ꝑiculo cōfeſſi
ones audire. Primus ē quādo ꝑiculum
moꝛtis iminerет confitenti nec alijꝰ poſ/
ſet haberi. Tunc quilibet pōt ⁊ dʒ audire
ꝑꝑ efficaciā ſacramēti ne ea priuet. Se
cundus ē quando confitēs ē ꝑitus ſuffi
cienter ita ꝙ ipſum confeſſoꝛem docet.
Tertius quādo confidentes ſunt pſone
ſpiritualiter viuentes ⁊ crebꝛo confitētеſ
que nō conſueverunt habere niſi venialia.

Qualiter confeſſio dʒ eſſe integra vt
penitēs ꝯfiteatur oīa peccata moꝛtalia ⁊
circunſtantias trahentes in aliud genus
peccati. ⁊ in caſu venialia. Capitulū .5.

Ertiū miſteriū de cōfeſſione de/
clarandū dicitur integritas: nā
vt dicit. c. oīs ſepius allegatum.
De oībus peccatis cōfeſſio eſt facienda
vni ſacerdoti vt itegra ſit ⁊ n̄ diuiſa. Sʒ
in hoc ſolet dubitari q̄ntū ad tria. pᵒ q̄ʒtū
ad peccatoꝝ differētiā. Scd̄o quātuʒ ad
eoꝛum circunſtantiam. Tertio quantum
ad pctā venialia. Pꝛio ſolet dubitari q̄ʒ
tum ad pctōꝛum differentiam. Vtruʒ ne
ceſſe ſit differentiam oīs peccati moꝛtalis
ſiue latentis ſiue manifeſti. ſiue ſit coꝛdis
ſiue ſit oꝛis confiteri. Et rn̄det Boñ. di.
17. quarti. q. ſic. Et de peccato māifeſto
dicit ꝙ neceſſariū ē vt dicatur in cōfeſſio
ne. duplici ex cā. Vna ex pte audientis:
alia ex pte confitentis. Ex pte audientis.
qm̄ ſicut ē in iudicio forēſi ꝙ iudex aliqd
nouit vt priuata pſona: ꝙ tamen n̄ nouit
vt iudex nec ꝓcedit ad ſn̄iam quouſqʒ in
noteſcat ei vt iudici. qꝛ vt dicitur. 3. q. 7.
c. iudicet. Iudex dʒ iudicare ſm̄ allegata

Sic eſt in iudicio pniali: qꝛ peccata publi
ca q̄ʒuis ſint manifeſta ſacerdoti ſicut hoī
nō tn̄ ſunt manifeſta ſicut dei vicario. iō
ſunt confitenda. Scd̄a ratio ē ex pte cōfi
tētis. qꝛ ꝑ ſuam humilē ꝯfeſſionem hʒ iu
ſtificare. Vnd̄ de pe. di. i. §. alij. Dic tu
prius iniq̄tates tuas vt iuſtificeris. Duʒ
ergo pctōꝛ ꝯfitetur oīa moꝛtalia ſecreta ⁊
publica que fecit dʒ dicere ſacerdoti. ⁊ ſi
nō recoꝛdaretur oīum p̄cedente ſufficien
ti prepatione ſufficit ei ꝙ in genere dole/
at ⁊ ꝯfiteatur ſe in multis offendiſſe quo
ruʒ nō recoꝛdatur. qꝛ ut ſcribitur in glo.
ſup. c. poꝛrecta extra de confir. vti. vel in
uti. Et. C. de veteri iure enucleando. l.
ij. §. ſi qd aūt. Oium habere memoꝛiam
⁊ in nullo penitus eberrare diuinitatis ē
potius q̄ʒ humanitatis. Si aūt pctōꝛ re/
coꝛdetur ⁊ nolit dicere: vel nō dat opam
vt recoꝛdetur: ꝯfeſſio ſua ifructuoſa ē. ut
colligi poteſt ex dictis in. c. fratres nr̄os
de pe. di. 5. 2ᵒ ſolet dubitari q̄ʒtuʒ ad pec
catoꝛum circūſtantias. Vtrū circūſtantie
ſint confitende. Et dicit dn̄s Boñ. p̄ſata
17. di. quarti ꝙ tria ſunt circūſtantiarum
genera. quedā ſūt alleuiātes. quedā agḡ
uantes. quedā ad aliud genus trahētes.
Prime circūſtantie alleuiāt peccatū: vt ſi
quis peccaſſʒ cum muliere ab ipſa tn̄ tem
ptatus ⁊ ꝓuocatus ⁊ huiuſmōi. has cir/
cūſtantias ꝯfiteri nō ē bonum niſi ꝑꝑ hᵒ
vt ſatiſfaciat aliene iq̄ſitioni: uel vt ꝓuide
atur eius ſcādalo ⁊ pturbatōi: vtpote ſi ti
meret ꝯfeſſoꝛem ex hoc accipe occaſionē
⁊ exēplum malū: vel ſi tm̄ circūſtantia mi
nuat pctm̄ vt ſit in genere venialis aut nl
lum pctm̄ ſicut comedere carnes in q̄dra
geſima ꝑꝑ īfirmitatē hoc excepto pctōꝛ n̄
dʒ tales circūſtantias referre: qꝛ in ꝯfeſſi
one hʒ ſe accuſare nō excuſare. Secunde
circunſtantie dicuntur aggrauantes que
aggrauant peccatum: nō tamen trahunt
in aliud genus vel in aliam ſpeciem pec
cati. vt ſi quis luſiſſet ad taxillos multum
libenter. ⁊ fuiſſet foꝛnicatus cum multa
delectatione vel cōmiſiſſet aliquod pecca
tum ex ꝓpꝛia malicia nulla temptatione
p̄cedente ⁊ tales circūſtantias nō ē de ne
ceſſitate cōfiteri. Sed de ꝯgruitate. Ter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tie circũstantie dicunt̃ ad aliud gen⁹ trahẽ
tes: eo q trahũt in aliud gen⁹ vel i aliã spe
ciẽ pcc̃i. ꝛ has ↄfiteri ẽ necessariũ. Scdꝫ
Ꝟo dicta scõꝝ octo sũt tales circũstantie.
Pria psone. Scda loci. Tertia mõi. qr
ta tpis. Quit a numeri. Sexta q̃litatis.
Septia iductõis: Octaua ↄñtie. Pria
circũstãtia dr̃ psone. Notificãda nãqꝫ ẽ
psona cũ qua vel ↄ quã pcc̃m ẽ ↄmissuꝫ.
Aliud. n. ẽ peccare cũ vna moniali. aliud
cũ vna seculari. aliud cũ soluta. aliud cuꝫ
ↄiugata. aliud cũ ↄsanguica. aliud cũ extra
nea. aliud pcutere laicũ. aliud clericũ vel
sacerdotẽ ꝛ h⁹i. Scda circũstãtia dr̃ loci
Nã si pccꝫ ↄmittat̃ i loco sacro iducẽ aliã
spẽm pcc̃i qd dr̃ sacrilegiũ. sicut no. glo.
de pe. di. 5. c. ↄsideret. Tertia est modi.
Possꝫ. n. qs tali mõ peccare q pcc̃m tra
heret̃ in aliã spẽm: vt siqs cũ muliẽ pecca
ret ↄ naturã: Quarta dr̃ tpis. qñ. n. pec/
catũ ↄmittit̃ in die festo iducit aliã spẽm.
trãsgressionẽ tertij pcepti.: vt dic̃ Nico.
de lira. sup. 20 c. Exo. Jõ pcc̃a i festis cõ
missa cũ tpis circũstãtia sũt ↄfitẽda. quita
dr̃ nũeri. q2 quotiẽs hõ peccat totiẽs disti
cta ꝛ plura pcc̃a ↄmittit. ppea oꝫ dicẽ quo
tiẽs pcc̃m est ↄmissum. Et si qs nõ recor
det̃ dicat numeꝝ quẽ põt estiare ↄm pba
bilẽ opinionẽ: ꝛ si nõ põt estimare nume
rũ estimet quãto tpe i pcc̃o stetit. Sexta
dr̃ q̃litatis. Oportet. n. cõfiteri qñ pcc̃m
esset publicũ. q2 iduceret aliã spẽm: h⁹ est
scandalũ pximi. 7. dr̃ iductõis. qñ aliqs ñ
solũ ipe peccauit: sꝫ alios iduxit ad peccã
dum: dans cõsiliũ: auxiliũ: vel fauorem.
Octaua dr̃ ↄñtie. Debet pccõr ẽt dicere
pcc̃a que cõsequunt̃ ad alia pcc̃a: vtputa
q2 i vno pcc̃o occurrerẽt mẽdacia: piuria
adulationes: deceptões: ꝛ silr̃ia q̃ in cõfes
sione nõ sunt omittenda: sꝫ ppalanda.
Tertia dubitari solet q̃ntũ ad pcc̃a venia
lia. an expediat illa cõfiteri. Et de h⁹. d.
Boñ. vbi sup̃. Qd cõfiteri venialia est
pceptũ eo q absqꝫ cõfessione multiplr̃ re
mittunt̃. Et p⁹ per dignã eucharistie sũp
tionẽ. de cõse. di. 2. c. cũ omne crimẽ. ꝛ. c
quotiẽscunqꝫ: Scdo per aque bñdicte as
persionem. vt patet de cõse. di. 3. c. aquã
sale conspersam. 3⁹ p ieiunia ꝛ per elemo
sinarum largitionem. vt hr̃. 82. di. c. p
sbyter. Et de pe. di. 1. c. medicia. ꝛ. c. qꝫ
obrẽ. ꝛ di. 3. c. sane cauendũ. 4⁹ p dñicaꝫ
orõnem. de pe. di. 3. c. de quotidianis.
5⁹ per deuotã pccõris ↄfessionẽ. de pe. di
1. c. tres actiões. ꝛ. di. 2. c. si est inqt. 6⁹ p
generalẽ cõfessionẽ in eccl̃ia factã. vt de
pe. di. 3. c. de quotidianis. In cãu tñ cõ
tingit q hõ teneat̃ veialia cõfiteri siue pp
dubiũ: siue pp eccl̃iasticũ statutũ. Propt
dubiũ tñ qñ qs pbabilr̃ de aliq⁹ pcc̃o du/
bitãt: vtrũ sit mortale vel veniale: q2 pec
cator si nõ penitꝫ de illo sicut de mortali:
discrimi se expõit. Et iõ dꝫ cõfiteri. Silr̃
pp statutũ cõfitenda sũt venialia: sicut di
ctũ est supi⁹ de necessitate cõfitẽdi: semel
in ãno: vel de religios̃. Qm̃ Ꝟo mlti h⁹
audiẽtes scrupulosi satis efficiunt̃ dubi/
tãtes nescirẽ cõfiteri sua pcc̃a vt decꝫ. ego
dico ꝛ teneo q siqs cũ volũtate se emẽdã
di ꝛ pposito bono ad cõfessionẽ accedit:
faciẽs q in se est vt bñ cõfiteat̃: ꝛ nullius
pcc̃i recordaret̃: ꝛ nullã dicẽt circũstãtiaꝫ
ꝛ multa omitteret que necessaria ad cõfes
sionẽ eẽ dicũt̃: cõsiderata volũtate bona:
ꝛ pensata hũana ifirmitate vel ignorãtia:
talis fructu cõfessiõis minime priuaret̃. Er
go cũ bõa ad deũ fiducia disponãt se oẽs
pccõres put poterũt ꝛ sciẽt pcc̃a sua ↄfite
ri: ꝛ a xpo sanitatẽ ꝛ salutẽ simul cũ lãgui
do quẽ sanauit i euãgelio firmit̃ obtine/
bũt. hic p grãꝫ ꝛ i futuro p gloriã q̃ viuit
i eternũ deus qui est benedictus. Amẽ.

Sabbato secunde hebdomade i qua/
dragesima de fructuosa ꝛ vtili confessio
ne peccatorum. Sermo 19.

h Jc ẽ filius meus dilect⁹
in quo mihi bñ cõplacui ipꝫ
audite. Math. 17. ꝛ i euan
gelio hodierno. Seruãda
sunt xpi pcepta aio leto ꝛ libẽti corde quẽ
veꝝ deũ credim⁹ saluatorẽ nr̃m. Testat̃
nanqꝫ euangeliũ hodiernũ qualr̃ xp̃s trã
sfigurat⁹ ẽ in mõte a deo pr̃e ꝛ spũ scõ ve
stimẽtum diuinitatis accepit. Ipe g⁹ nobis
viã salutis aperuit: penitẽtiamqꝫ p⁹ com
missa peccccũta illam esse preidcauit. Ipe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſacerdotibus claues eccleſie ꝯſignauit q
bus poſſēt pctōribus apire ianuaꝫ regni
celoꝝ. Ipſe ſāguinē ſuū offert oībꝰ qbuſ
merita ꝓpria nō ſufficiūt: vt illis merito
veniā aſſequātur ⁊ remiſſionē. Qm̄ vo
homines ſaluare ſic voluit ꝑ grām ſuaꝫ:
vt ēt ipſi faciāt qᵭ i ſe ē: ⁊ ꝑcipue pctā ſua
ſacerdotibus ꝯfitēdo: idcirco vnuſqſqꝫ
illū audire dꝫ. Vox.n.eius ē Math.4.
d.pniam agite. Et qa hec pnia ꝯfeſſionē
icludit. Idcirco ꝑter ea q̄ i ꝑcedentibus
dicta ſūt adhuc in hoc ſermone tria my/
ſteria ponemus contemplanda.

¶ Primum dicitur humiliationis.
Secundum occultationis.
Tertium iterationis.

Quō peccator dꝫ humiliter confiteri.
pᵒ examinando conſcientiam. 2ᵒ accuſan
do peccata. 3ᵒ ſuſcipiendo iniunctam ſibi
penitentiam a ſacerdote. Capitulum .1.

P Rimū myſterium de cōfeſſione
declarandū dr̄ humiliatōiſ. Qui
n.ꝯfitet̄: ꝯfiteri dꝫ cū humilitate
q̄ ꝑcipue ꝯſiſtit i tribus. p̄io in diligenti
exaiatione. 2ᵒ i pctōrum accuſatione. 3ᵒ in
pnie ſuſceptōe. pᵒ cōſiſtit humilitas peni
tētis i diligēti exaiatōe. Nā q humilis ē
ante confeſſionē in aliqᵒ ſecreto loco exa
minat ſeipꝫ: cogitās bn̄ficia que a deo ac
cepit bona q̄ omiſit: ⁊ mala que cōmi ſit.
d. illud Eſaie.38.c. Recogitabo tibi oēſ
ānos meos in amaritudie aīe mee. Sed
multi ſūt q ad ꝯfeſſionē accedūt inde nō
īpremeditati: ſine vlla ꝯpunctione: ſine
cogitatōe aliq̄ aut recordatōe pctōruꝫ ſuo
rum: qbus ꝯfeſſores quādo eos tales in
ueniūt ꝑſuadere debēt vt prius ſe ꝑꝑent
⁊ poſtea reddeāt ad penitēdū: q monēdi
ſūt vt ꝑ decem cōſideratōes diſcurrendo
conētur ſua pctā colligere. p̄ia ꝯſidera/
tio ē ſtatuſ i quo pctōr ē. ⁊ i quo fuit: puta
ꝟginitatis viduitatis. aut mr̄imonij. ſa
ē etatis i qua pctōr ē ⁊ in qua fuit. t̄tia eſt
fortune ꝓſpe vel aduerſe. qrta officij ar/
tis ſeu exercitij. qnta ſocietatis ꝯmemorā
do ſocios vel ſocias cū qbꝰ hō ꝯuerſatus
ē. ſexta ē locoꝝ i qbꝰ hō fuit. ſeptia tēpoꝝ
puta pacis guerre aut ſolēnitatū aut dieꝝ
ferialiū. octaua cordis ſpeculādo ſubtilit̄
qd ꝯtra deū ⁊ ꝓximū ē corde ꝯmiſſū. no
na ē ꝟboꝝ notāter i ſeipſo qd in uerbis
male loquēdo potuerit errare cōſiderās
decia ē factoꝝ ⁊ opum. His modis diſ
currēdo pōt hō multa pctā q̄ fecit ad me/
moriam reuocare. ⁊ ꝑꝑ que in ſua cellula
aut camera ſic ſolus exn̄s pectus ſuum ꝑ
cutiēdo dicere dꝫ cū publicano Luc. 18.
Deus ꝓpitius eſto mihi pctōri. Et cum
filio ꝓdigo Luc.15. Pr̄ peccaui in celuꝫ
⁊ corā te. Et cū Dauid miſerere mei deꝰ
ſ.m.m. tuā. Et quātū pōt conet̄ deteſtari
pctōꝝ ſuoꝝ magnitudinē turpitudinem
⁊ multitudinē. dep̄ecās oīpotentem de
um vt dignetur vulnera ſui filij idulget̄
ſibi delicta ſua. Sicqꝫ cum tali diſpoſitōe
reuertatur ad ſacerdotem. Sacerdos ve
ro vbi videt illū deficere: diligenter adiu
uet ⁊ examinet. 2ᵒ cōſiſtit humilitas i pec
catoꝝ accuſatōe qn̄ pctōr lꝫ cum rubore:
tn̄ libere ⁊ manifeſte accuſat pctā ſua. nā
vt dr̄ de pe.di.i.c.q domū ſuā. Tacitur
nitas pcti ex ſupbia naſcitur cordis. Iō
n. pctm̄ ſuū celare qſqꝫ deſiderat ne iniq/
tas ſua alijs manifeſta fiat. ne talis repu
tet̄ apud hoies foris qualiter ſe iā duduꝫ
exhibuit diuio cōſpectui: qᵭ ex fonte ſup
bie naſci nullū dubiū ē. Spēs ſupbie eſt
ſe velle iuſtum videri q pctōr ē. Sꝫ excu
ſant ſe ⁊ maxie mulieres. d. nolle cōfiteri
pctā nō ꝑꝑ ſupbiam. ſꝫ ꝑꝑ verecūdiam.
ꝓ qbus Ber. ait. O inſania nimia ho/
minum pudet ablui ⁊ nō pudet inquina
ri. pudet ſordes abſtergere. ⁊ nō pudet
contrahere abſtergitur caliga ⁊ contem/
nitur aīa. ¶ Propter iſtos ēt de pe.di.i.c.
nūc aūt. ait. Criſoꝰ. Nūc āt ſi recorderis
pctōrum tuoꝝ: frequēter ea in conſpectu
dei ꝓnūcians: ⁊ ꝓ eis clemētiam eius de
ꝑceris: cuius illa delebis. Si āt nūc obli
uiſceris peccatorum tuorum: tunc coruꝫ
recordaberis nolens quādo in toto mun
do publicabuntur. ⁊ in conſpectu profe/
rentur omnium tam amicorum tuorum
q̄ꝫ inimicorū ⁊ ſanctorum angeloruꝫ cele
ſtiūqꝫ ſpūum. hec ibi. Nulla ergo vere/
cundia multo minus nec ſupbia tacēda
ſt i ꝯfeſſiōe pctā. qnimo illa hūilit̄ ⁊ dolē
ter ſacerdoti ſūt reuelāda ſin̄ duplicitate ſin̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mēdacio: sine excusatōe. Nec. n. icipiendū ē vt multi faciūt a ,ppria laudē asserētes Ego ieiuno: do elemosinas adiuuo paupes nō sū blasphem⁹ aut homicida: licet q̄nq₃ vt hō carnalit̄ peccē: ⁊ huiusmodi. Nō pura ē nec dō accepta tal' ꝯfessio. Dicēda ēt sūt pctā ,ppria nō aliena: vt dic̄. c. ois. de pe. ⁊ re. Notādū tū scd̄m Ric. in 4. di. 21. q̄ expssio aliene psone seu alieni pcti: aut ē necessaria ad expssionē pctōꝝ: aut nō. Si sic: tenet̄ eā exprimē cōfessori Vn̄ mulieri cū aqua ꝯcubuit frat̄ ei⁹ non sufficit dicē q̄ vn⁹ uir cōcubuit cū ea: sed dz exprimere q̄ ille ē frater ei⁹. Et si nō hēat nisi vnū frēm: tūc scit sacerdos qs ē ille. Et si ē religiosus: dz exprimē q̄ ē religiosus. Et si ē laic⁹ ⁊ ē cōiugat⁹ dz exprimē: ⁊ sic de alijs. Si āt expressio psōe nō ē necessaria ad expressionē quātitatis pcti tūc distingue. Quia aut ē vtilis ad correctionē illi⁹: vel pseruatōz a recidiuo aut nō. Si sic: tūc credo q̄ penitēs bn̄ fac̄ si extra ꝯfessionē h° dic̄ alicui psone: que illi pctōri possit ⁊ velit ,pdesse ⁊ n̄ obesse. Sz ,p alia cā nominare ipsū i cōfessionez nō expedit nec oportet. q₂ p talē noiatiōz cōfessor nō posset ,pcedere ad correctionē illi⁹. Si āt noiatio illa nō ē vtilis ad illi⁹ correctionē: tūc subdistiguit̄. Q₂ aut pōt ēē vtilis ad preseruādū a recidiuo: aut n̄. Si sic. tūc bonū ē ⁊ expedit penitēti vt illā psonā exprimat cōfessori. Pōt. n. contingere q̄ cōfessor p cognitionē psone sciet iniūgere penitēti pniam talē ⁊ talia dare documēta ⁊ tales facē monitōes q̄ meli⁹ ⁊ securi⁹ pēitēs poterit a recidiuo preseruari. Si āt noiatio psone nō ē vtilis ad magnitudis pcti expressionē. nec ad alterius correctionē: nec ad preseruādū a recidiuo penitētē: tūc credo q̄ penitēs teneatur psonā celare. Quilibet. n. tenet̄ nō generare malā opinionē de ,pximo suo in corde alteri⁹ sine rōnali ⁊ vtili cā. 3° cōsistit humilitas adhuc i humili pnie susceptione. Vt. n. dic̄. Cris. d̄ pe. di. 3. c. pfecta. Perfecta pnia cogit pctōrē oia libenti sufferre. Sz dubiū ē vtrū penitēs teneat̄ tētiōe necessitatis acceptare ⁊ explere penitētiā sibi iniūctā a sacerdote. Et r̄ndet Ri. di. 18. q̄rti. Q₂ sacerdos aut iniungit pniam rōnalē ⁊ discretā: aut non. Si scd̄o mō penitēs n̄ tenet̄ eā recipe nec cōplere: q₂ sacerdos idiscretas pnias iniūgēdo abutit̄ claue scie ⁊ ptāte. Si primo mō dico q̄ tenet̄ tētione necessitatis eā recipe. ⁊ ,p virib⁹ adiplere. q₂ talē pniaz iniungēdo clauib⁹ vtit̄ recte. Quilibz āt tenet̄ sui iudicis iustā sniam suare. Vn̄ si penitēs talē pniam sciēter ⁊ ex deliberatione iplere omiserit. mortalit̄ peccat cuz fac̄ absq₃ legitima cā. Scd̄z. n. Hosti. in sūma de pe. ⁊ re. ,p quolibet pctō mortali regulariter deberet pnia septēnis iponi. vt pz. 33. q. 2. c. h° ipsū. 2. §. sequēti. ⁊. 22. q. 1. c. pdicādū. Et ē rō vna q₂ de⁹ pcepit Mariā sororē Aaron lepra pcussā poni extra castra p septē dies: ⁊ sic accipit̄ dies ,p āno. Alia rō ē vt sicut pctōr p pctm̄ septiformē spūs sci grām amisit: sic p septēnē pniam recupet. Tn̄ pōt sacerdos i penitētijs dispēsare ꝯsideratis criminis quātitate ⁊ q̄litate. ⁊ psone dignitate. ꝯditōe. seru. officio. pauptate. ifirmitate. debilitate. cōsuetudine. cōplexiōe. societate. cāsio. volūtate. ⁊ sic ,p arbitrio pnias taxare ⁊ iponere. vt ,pbat̄ plene extra de pe. ⁊ re. c. significauit. ⁊. c. is q ⁊. c. ois. §. sacerdos. ⁊ extra de homicidio. c. sicut dignū. ⁊ extra d̄ eo q co. cōsā. vxoris sue. c. trāsmisse. ⁊. xi. q. 3. c. absit. ⁊. 15. q. 16. c. Si a sacerdotib⁹ ⁊. 26. q. . 7. c. tpe. ⁊ d̄ pe. di. 1. c. mēsurā. ⁊ de cōse. di. 3. c. de penitētib⁹. Jō dicat penitēti sacerdos. Carissime frat̄ tu ꝯmisisti tot ⁊ talia pctā ,p qb⁹ deberes ,p quolibz sic penitē. Sz forte vita tua ad h° agēdū tm̄ n̄ extēderet̄. Iniūgo tamen tibi talem penitentiam pro omnibus. ⁊ elemosynas quibus peccata redimuntur. ⁊ omnia alia bona que feceris ⁊ mala que ,p xp̄o sustinueris accepta loco penitentie. ⁊ q̄ prosint tibi in remissionem peccatorum tuorum. Et si interim moriaris: auctoritate dei ⁊ beatoruz apostoloꝝ Petri ⁊ pauli ⁊ sācte ecclesie ⁊ nostrate absoluim⁹ ab omnibus his que cōfessus es: ⁊ ab alijs de quibus nō recordaris inquātum possumus ⁊ debemus. Et si quid purgādum remāserit i purga

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

torio purgetur iuxta misericordem domi
ni voluntatem. Caueāt āt sacerdotes ꝙ
sic arbitrentur ne vilis fiat auctoritas ec
clesie ⁊ ptās clauium contemnatur. vñ
di.5.c.absit.dr̄. Absit a romana ecclesia
rigorē suū tā ꝓphana facilitate dimittere
⁊ neruos seueritatis fidei auersa maiesta
te dissoluere. vt cū adhuc nō tm̄ iaceant i
pctis: s3 ēt cadāt euersoꝝ fratrū ruine: ꝓ
pata nimis remedia cōmunicationū vti
q3 nō ꝓfutura p̄stentur. Quō.n.poterit
pnie medicia ꝓdesse: si ēt ipse medicus i
tēptata pnia idulget piculis. hoc nō ē cu
rare: s3 si veꝝ dicere volumus occidere.
Et extra. de vi.⁊ hone.cle. dr̄ Facilitas
venie tribuit icētiuū delinquēdi. Et ad
hoc facit.c.cū iusta.23.q.4.⁊.c loci.35.
q.8. Et.c.puenit.90.di.⁊.c. si qs p̄po/
stera.di.50. Studeat ēt sacerdos vt pec
catori penitēti sp̄ in ꝯtrium pniam ipōat:
vt supbo iiungat humilē orationē: aua/
ro elemosinaꝝ largitōe3: accidioso pegri
nationē: guloso ieiuniū: luxurioso car/
nis macerationē maledico bn̄dictōne3 ⁊
hi⁹. hec Hosti. Addit Ric. vbi supra ꝙ
si penitēs sentiat pniam sibi nimis gra/
uē ⁊ ad obseruādum piculosa3: sua infir
mitate pensata d3 ad illū ꝯfessorē cui con
fessus ē l' ad aliū si illū hr̄e nō pōt recurre
re: ⁊ alleuiatōe3 vel cōmutationem petē
Et ꝯfessor d3 ꝯcedere ēt si uideat ꝙ pnia
alleuiata nō sufficiat plenarie ad emēda3
pcti: s3 post eā i expletum adhuc rēaneat
aliquid i purgatorio purgandum. Tuti
us.n.est reseruare purgatorio peniten/
tem puniendum q̄ ipsum exponere picu
lo cadendi i mortale peccatu3 propter pe
nitentie transgressionem iiūcte/h Ric.

Qualiter confessio d3 esse secreta re/
spectu circunstantium: respectu confesso
ris ⁊ respectu peccatoris. Caplm̄.2.

S ecundū misteriū declarandū de
ꝯfessiōe dr̄ occultatio: d3 ꝯfessio
eē occulta atq3 secreta triplici oc
cultatōe. pria ē q̄3tū ad circūstātes. s̄a q̄3
tū ad ꝯfessores. tria q̄3tū ad ꝯfitētes. pria
occltatio ē q̄3tū ad circūstātes. vt cōfessio
fiat i secreto nō i publico: nec corā alijs.
Rō āt ē s3 Boñ. di.17.q̄rti. Pria q2 in
ꝯfessiōe manifestātur pctā sacerdoti: nō
vt māifestētur. s3 ut delcātur ⁊ occultēt
q2 caritatis cōfessio opit multitudinē pec
catoꝝ. Scd̄a rō. q2 manifestantur sacer/
doti vt deo ad testimoniū cōscie interne.
Et iō vt hō totā cōsciam reuelet hoi tāq3
deo nō d3 ali⁹ admitti. s3 sacerdos q tene
at locū xpi. Tertia rō q2 publicare pctm̄
corā alijs eēt onerosū ⁊ ignominiosum.
Vñ si oporteret publice cōfiteri nemo au
deret cōfiteri pctā sua. q̄rta rō q2 si cōfes/
sio fieret corā alijs ifinita mala orirentur
⁊ rise: ⁊ discordie ⁊ infamie. h Boñ. S3
ista occultatio itelligenda ē respectu psō/
ne nō respectu loci. Nā ego nescio lauda
re illos q audiūt cōfessiones mlr̄ieꝝ i locī
secretis i cellulis. i cameris: i āgulis late
brosis i qb⁹ ēt q̄n3 ⁊ sepe q bōi ⁊ iusti cre
dūtur ad enormissima sacrilegia ⁊ vitu/
pabiles dissolutōes labūtur. 2° d3 ꝯfessio
eē occulta quantū ad ꝯfessores. q2 vt ait
Greg. ⁊ hētur. i.4. sen. di. 21. ꝓ nullo
scandalo ē cōfessio reuelanda. Et magi/
ster ibi.d. Caueat sacerdos ne pctā peni
tētium alijs ꝓdat aliogn deponat̄. Et de
pe. di. 6. c. sacerdos. dr̄ de cōfessore re/
uelāte pctā: ꝙ deponat̄. ⁊ oibus dieb⁹ vi
te sue ignominiosus pegrinando pgat.
In.c. Ꝯ oīs. d pe.⁊ re. scribit̄ sic. Qui
pctm̄ i pniali iudicio sibi detectū p̄sūpse/
rit reuelare. nō solu3 a sacerdotali offi/
cio deponēdum decernimus: veꝝ ēt ad
agēdam pniam in actū monasteriū ꝺtru
dēdum. Ideo oēs thelogi i.4.di.21.cō/
ueniunt. d. ꝙ i nullo casu lic3 sacerdoti re
uelare cōfessionē siue cōfitēs pēitcat siue
nō: siue cōfiteat̄ pctm̄ in ope ppetratum
siue ppetrandū: siue sit pctm̄ i fide siue i
i moribus. Hec ratio est. q2 si licitum es
set reuelare cōfessionē. primo cōfessio vi
lis redderetur i poplo. 2° populus a re
sibi necessaria retraheretur. 3° via frau/
dibus apiret̄. q2 cū multū credat̄ hoi in
sua cōfessiōe: multi mali se i cōfesiōne iu/
stos ostēderēt: ut a sacerdote postea lauda
rētur: vt sic possēt ꝓmoueri ⁊ honorari.
4° reuelās mentiretur. q2 eadem psona
secundum naturam vere affirmare pōt
aliquid in psona alterius loquens. quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

vere negat loquẽs i ꝑsona ꝓpria. Vñ ꝛ
angelus loquens Moysi i ꝑsona dei ve
re dixit. Ego sũ dñs deꝰ tuꝰ q eduxi te de
terra egypti. Exo. 20. qꝺ vere negasset i
ꝑsona ꝓpria loquẽs. gᵒ a simili hõ repre
sentãs dei ꝑsonã i foro cõfessionis. vere
aliqd põt affirmare: qꝺ extra foꝝ cõfessio
nis qñ loqͭ vt ꝑsonã ꝓpriã gerẽs verͭ ne
gat. Rex ergo dicit negãdo se audisse ꝉ
scire que ad noticiã eiꝰ nõ deuenerũt: ni/
si inquãtũ eis representabat ꝑsonã dei.
Ergo extra forũ cõfessionis dicẽdo se il/
ꝗ audiuisse vel scire mẽtiͭ. Sꝫ ꝯ hᵒ ista
tur multipliciter. ꝛ arguiͭ. Pᵒ qꝛ Ber.
in li. de precepto ꝛ dispensatiõe. c. 4. ait.
i Iniquũ ꝓculdubio foret si statuta ꝓ sola
caritate ꝯ caritatẽ tenerenͭ. Cũ ergo ce
latis cõfessionis instituta sit ꝓ sola carita
te. si aliqñ esset vtile aie cõfitẽtis vt eiꝰ cõ
fessio reuelareͭ. gᵒ iniquũ esset si celareͭ.
Rñdet ad hoc Ric. ꝙ ꝛ si aliqñ esset vti
le cõfitenti vt sua cõfessio reuelareͭ: tam̃
nũqꝫ põt eẽ vtile cõi vtilitati cuiꝰ bonum
principalius respicit caritas q̃ꝫ ꝑsone sin
gularis bonũ: iuxta dictũ. 7. q. i. c. Scias.
Plurimoꝝ vtilitas vniꝰ vtilitati prefe/
rẽda ẽ 2ᵒ arguiͭ qꝛ vnusqsqꝫ teneͭ obedirͤ
pape. Ergo si papa preciperet alicui ꝙ re/
uelaret cõfessionẽ: ille deberet ei obedire
Rñdet Ric. ꝙ sacerdos nõ tm̃ teneͭ ce/
lare cõfessionẽ precepto eccľe: sꝫ iure na
ture ꝛ diuino. Papa autẽ ꝛ si sit sup̃ oẽ
ius positiuũ: ñ tm̃ est sup̃ ius naturale vel
diuinũ. Jõ in tali casu pape nõ ẽ obediẽ
dũ. Tertio arguiͭ ꝙ eẽt possibile vt sa/
cerdos haberet aliqꝺ pctm̃ mortale de qᵒ
non posset cõfiteri quin reuelaret illi cui
cõfiterenͭ cõfessionẽ sibi factã. gᵒ in tali
casu licet reuelare cõfessionẽ. Respõdet
Ric. ꝙ nõ. ꝛ ꝙ tali casu durãte sacerdos
nõ dꝫ illud peccatũ cõfiteri: sed sufficit si
bi de illo conteri cũ volũtate ꝛ ꝓposito cõ
fitendi qñ hoc facere poterit sine reuela/
tione illius ꝑsone que sibi cõfessa est: sine
quocũqꝫ preiudicio sigilli cõfessionis: fõ
tiori eni vinculo obligaͭ cõfessor ad celã
dũ q̃ꝫ penitens ad confitẽdũ. 4ᵒ arguiͭ
ponendo casũ ꝙ aliquis i confessione au
diat hereticũ nolentẽ desistere ab heresi
volenteͭ corrũpere alios: tunc videtur ꝙ
magis sacerdos teneͭ seruare fidez xpo
q̃ꝫ ipsi heretico. ergo magis dꝫ cõfessio/
nẽ illius detegere q̃ꝫ ꝑmittat eũ gregẽ do
mini corrũꝑe. Rñdet Boñ. ꝛ Scotus.
ꝙ ꝓpterea sacerdos nullo mõ dꝫ illiꝰ con
fessionẽ reuelare. põt tñ sine reuelatione
cõfessionis supiori dicere. Vigila super
gregẽ: quia lupus querit inuadere: ꝛ tũc
cõfitẽti ꝛ deo ꝟuatur fides. Ex hoc Sco
tus improbat versiculũ illũ. Est heresis
crimen qꝺ nec confessio celat. 5ᵒ arguiͭ
ponendo casũ videlicet. Si duo euntes
cũ suo sacerdote ordinassent ipsũ occideͭ
in nemore ꝑ qꝺ essẽt trãsitũ facturi. ꝛ pa
rũ ante nemoris introitũ vnus pnia duc
tus sacerdoti hoc i cõfessione reuelaret.
tunc licitũ videreͭ tali se subtrahere ab i
gressu nemoris: qꝛ aliter corꝑali morti se
exponeret ꝛ daret alij opportunitatẽ cri/
men cõmittẽdi. Sꝫ subtrahẽdo se crimẽ
sibi cõfessũ suo socio reuelaret. gᵒ in tali
casu licet reuelare cõfessionẽ. Respõdet
Ric. ꝙ i tali casu sacerdos posset renue/
re intrare nemꝰ. cũ illis. s. pretẽdẽdo ali
quã cãm necessariã. Si tñ ponereͭ casus
ꝙ oporteret sacerdotẽ aut mortem subire
aut reuelare cõfessionẽ. teneͭ mortẽ subi
re ne cõfessionẽ reuelet. 6ᵒ arguiͭ ponen
do casũ aliũ. s. ꝙ aliqs prior de ordie mo
nacoꝝ cõfiteͭ abbati ꝛ q̃ꝫdiu ẽ i prioratu
hꝫ occasionẽ trahẽtẽ ad pctm̃ a qᵒ ñ vult
desistere. Si prelatus gᵒ hꝫ curã aie sue
dꝫ illũ inde amouere: sed amouẽdo inno
tescit ipsũ peccasse. gᵒ vrͭ ꝙ cõfessio possit
aliquo mõ reuelari. Rñdet Boñ. ꝙ ab
bas dꝫ ꝑsuadere tũc priori volũtariã con
fessionẽ: ꝛ ꝙ ipse petat absolui ab onere
officij. Qꝺ si nõ vult facere dꝫ eũ sustine
re nisi sit talis religio in qua subditi trãs/
mutari ꝛ trãsferri pñt sine nota infamie.
7ᵒ arguiͭ ꝙ multotiens posset eẽ ꝙ pe/
nitens licentiaret ꝓ sua vtilitate cõfesso/
rem vt confessionem reuelet. ergo in tali
casu non esset peccatũ. Respõdet Ric. ꝛ
Boñ. ꝙ sacerdos de licentia confiten/
tis potest licite peccatum sibi confessũ alij
reuelare qui sibi necessarius est vel vtiͥꝉ
ad ꝑficiẽdũ que reqrunͭ ad illud forum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

qꝛ q̄ȝdiu hoc pendet adhuc gerit ꝑsonam
vicarij dei. Sȝ de licētia ꝯfitentis hoc re
uelare alij ꝑsone nō lȝ nisi ille q ꝯfessus ē
hoc iteꝝ diceret ꝯfessori extra ꝯfessionē.
Sȝ quātūcūqȝ penitēs hāc licētiā det con
fessori. ꝯfessor tñ valde dȝ vitare scādalū
s. ne fractio sigilli reputeᷓ: ⁊ qꝛ si dicat se
licētiatum a peitēte ꝙ de pctis ei⁹ possit lo
qui ⁊ penitēs negat cōfessori incūbit ꝓba
rē ꝙ ꝑdictā licentiā a penitente habuerit.
qd̓ si ꝓbare nō posset tāq̄ȝ reuelator cōfes
sionis puniretur. Qñ vero cōfessor ali/
quid nouit extra cōfessionē ⁊ postea illd̓
audiuit i cōfessione pōt illud reuelare alt̄i
ita tñ ꝙ modus sciēdi ꝑ cōfessionē sꝑ ma
neat i oculto. Quia .n̄. posset ad hoc scan
dalū generari maxīe apd̓ penitētē ⁊ apd̓
alios de bono ⁊ equo magis dȝ celare cō
fessor q̄ȝ vnus alius. Et iō ꝑꝑ vitādū scā
dalū penitētis dȝ ei ꝓtestari in cōfessione
q̄ño nō dȝ illud celare: nō qꝛ ꝑ illā ꝓtesta
tionē acq̄raᷓ ius reuelandi: sȝ qꝛ ꝓximo
auferᷓ nota scādali. Dȝ ēt cōfessor pctā il
la reuelare ꝑꝑ necessitatē nō ꝑꝑ suā volū
tatē. Et sic pȝ quāta ē vis sigilli cōfessiōis
Addit ēt Ri. ꝙ sub sigillo cōfessionis ca
dit ēt ꝑsona cū qua penitēs cōfiteᷓ se pec/
casse. Rō est: qꝛ cū pnia sit sacramētuȝ sa
cerdos teneᷓ celare omne illud qd̓ neces/
sarium ē ad itegritatē sacramēti. Sed pe
nitēs nō posset sufficienter exprimere ali
quādo pctm̄ suū nisi notificādo ꝑsonam
cū qua peccauit. s. cū cognoscit filiā suam
⁊ nūq̄ȝ habuit nisi vnā. ⁊ filia. Insuꝑ te
netur sacerdos celare oē illud sibi dictuȝ
in cōfessione quo ꝯfitēs possȝ ꝓdi vł ma
la suspitio de illo generari in cordib⁹ alio
rum. Sȝ qñȝ detegēdo ꝑsonā cū qua pe
nitēs peccauit prodereᷓ ꝯfitens qꝛ si dete
gereᷓ filiā cōcubuisse cū pr̄e suo ꝓdereᷓ
pr̄ q ꝯfessus ē ꝯcubuisse cū ea. Adhuc li
citum nō ē facere aliq̄d qd̓ sit occasio rtra
hendi hoīes a re sibi ad salutē necessaria
Sȝ reuelatio ꝑsone cū qua penitēs cōfite
tur se peccasse eēt occasio retrahendi ho/
mines a re necessaria. s. a cōfessione: qꝛ n̄
tñ qs retrahitur a re aliqua ꝑꝑ timorem
lesionis ꝓprie fame: sȝ ēt ꝑsone sibi con/
iuncte viculo amicicie. Quarta rō subse

quitur qꝛ dicens extra forūȝ ꝯfessionis se
audisse crimē de ꝑsona sibi in ꝯfessione
accusata qd̓ nullo mō audiuit extra ꝯfessi
onē mētireᷓ. vt pȝ ex dictis. Pctā g⁰ ipsi
us penitētis i relatōe ad ipm cadūt sub si
gillo cōfessionis de necessitate ⁊ absolute
⁊ primo ⁊ directe ⁊ explicite. ⁊ ex oib⁹ cau
sis. ꝑsona aūt cū qua cōfitens ꝯfiteᷓ se pec
casse cadit sub sigillo ꝯfessiōis de necessi
tate ⁊ absolute. nō prio. sȝ ex ꝯñti ⁊ idire/
cte ⁊ iplicite: nec ex oibus cāis: sȝ ex aliq
bus. Peccata .n. ipius penitētis nō refe
rēdo ea ad ꝑsonā determiatā: sicut cū ali
quis dicit. Ego audiui tale q̄d: qd̓ tñ non
audiuit nisi i ꝯfessione cadunt sub sigillo
ꝯfessionis de necessitate: nō tñ absolute:
sȝ sub ꝯditōe. s. si ex ꝓlatōe taliū vboꝝ
ꝑ se vel ꝑ accidēs directe vel idirecte ali/
qua verecūdia vel ꝯfusio vel suspitio ma
la: vel aliquod aliud nocumētum illi qui
ꝯfessus ē posset ꝓuenire. Ea vo que pe
nitens itersferit nō ꝯfessione q̄ nō sūt pec
cata nec circūstantie pcti: nec q̄ deducūt i
manifestatōeȝ ꝯfitētis. vtpote si iteiserat
in ꝯfessione. In tali terra sūt blada ⁊ hi⁹
nō cadūt sub sigillo ꝯfessionis nisi de cō
gruitate. Si i dicēdo illa nō dāt itelligeᷓ
ꝯfessori ꝙ talia velit celare. Vñ cōfessor
d. se talia audiuisse mēdax nō est: qꝛ ꝑ cō
patione ad ea nō repsentauit ꝑsonā dei:
sȝ hois. Silr ⁊ si aliq̄s alius a confessore
audiret aliq̄d ab aliq⁰ dū cōfitetur dȝ illd̓
tenere secretū ex lege nature q̄ dicit. Qd̓
tibi nō vis fieri. nō facias alijs. 3⁰ cōfes/
sio dȝ esse occulta q̄ȝtū ad cōfitētē: vt non
reuelet ea q̄ sibi ꝓ sua salute in cōfessiōe
vel dicta vel iposita sūt. ex quoꝝ reuelati
one scādalum orireᷓ. De pnia aūt iposi/
ta dicit Ric. ꝙ aut penitēs manifestādo
pniam sibi iiunctā a cōfessore faceret pre
iudiciū absqȝ vtilitate. aut proprie fame:
aut cōfessori: q forte talē iiūxit pniaȝ: pro
qua si sciret icurreret alicui⁹ vel aliquoꝝ
maliuolētiā: vtpote qꝛ iiunxit mulieri vt
abstineret a familiaritate alicuius viri pi
culosa. Aut penitēs manifestando suam
pniam: nec fame ꝓprie nec confessori nec
alicui p̄iudiciū generaret. In primo casu
penitēs tenetur pniaȝ suā celare. ⁊ in se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fitr. Si.n.illud quod confessor sibi iniũ
git seu cõsulit bona fide ꝓ salute aĩe sue ⁊
secreto alij reuelaret i cõfessoris p̄iudiciũ
crimẽ ꝓditõis icurreret ⁊ sigilli secreti fra
ctõem. In tertio casu nõ tenet̃ tacere nec
dicere. s3 de hoc irrep̄hẽsibiliter põt facer̃
quod illorum duorũ sibi meli⁹ placuerit.
Qñ cõfessio ẽ reitanda qñ quis male
confessus fuiss3 pp suam negligentiam:
aut quando fraudulenter diuisit confessi
onem: vel quando confessus est cum de
liberatione peccandi. Capitulum tertiũ.

t Ertiũ mysteriũ cõtẽplandum de
confessione dicitur iteratio. Est
n. qñ3 necessariũ reiterare cõfessi
onẽ pctõꝝ alias factã. ⁊ dicer̃ illa eadem
pctã: i numero que qs fuiss3 cõfessus ma
xime pp tria. p° pp negligẽtẽ electõ3. 2°
pp cõfessionis diuisionẽ. 3° pp malicie cõ
tinuationẽ. p° ẽ necessariũ reiterare cõfes
sionẽ pp negligẽtem electõ3. Qñ qs est
negligens querere sacerdotẽ ꝑitum ⁊ ab
soluendi auctãte habentem. ⁊ confessus
fuisset alicui q eũ aut nesciuit aut non põt
absoluere. talis ꝓfecto q3 primũ sibi con
stat de impitia ⁊ facultate sacerdotis cui
cõfessus ẽ. ⁊ de negligẽtia ꝓpria q̃ magis
sufficientẽ querẽ noluit: tenet̃ cadẽ pctã
i numero cõfiteri sacerdoti discreto ⁊ cu3
absoluer̃ valẽti. Propterea dr̃ de pe. di.
6. c. cui ãt. Qui vult cõfiteri pctã sua vt i
ueniat grãm: q̃rat sacerdotẽ sciẽtẽ ligare
⁊ soluere ne cũ negligẽs circa se extiterit:
negligatur ab illo q eũ misericordit̃ mo-
net ⁊ petit. ne ãbo in foueã cadãt. 2° iterã
da ẽ cõfessio rõe diuisiõis. Qñ. n. qs fu-
isset cõfessus: aut p maliciã: aut p verecũ
diã: ptẽ pctõꝝ vni sacerdoti ⁊ ptẽ alteri.
cu3 a nullo fit absolutus: nec tal' cõfessio
fuerit fructuosa: d3 si vere vult confiteri
eadem pctã in numero vni tm̃ sacerdoti
se accusando narrare. Nam vt scribitur
de pe. di. 5. c. cõsideret. Caut⁹ sit penitẽs
ne verecũdia duct⁹ diuidat apud se cõfes
sionẽ: vt diuersa diuersis velit sacerdoti
bus manifestare. Quida3. n. vni celãt q̃
alij manifestãda cõseruãt. qd̓ ẽ se laudar̃
⁊ ad hypocrisim tendere: ⁊ sp venia ca-
rere: ad quã frustra putãt totã ꝑuenire. b

ibi. S3 dubitatur utrũ confitens alicui sa
cerdoti oĩa pctã sua de quibus ẽ memor
si diu post acceptã remissionẽ recordet̃ ali
cuius pcti mortalis de quo nõ fuerit con-
fessus qd̓ ante suã confessionẽ cõmiserat
teneat̃ rõne necessitatis illud pctm̃ cõfi
teri illi eidẽ sacerdoti. Rñd3 Ric. di. 17.
quarti. d. Ubi distinguẽdu3 vr̃. q aut
tpe confessionis penitẽs adhibuit debita
diligẽtiã ꝓut de lege cõi humana ꝑmittit
fragilitas vt memoriã haberet oium suo
rum pctõrum mortaliũ. Aut fruit negli-
gẽs ⁊ ignorãs ignorãtia affectata ul' cras
sa. Si p° mõ. credo q recta ratio exigit
vt illud idẽ pctm̃ cõfiteat̃ eidẽ sacerdoti si
illũ cõmode põt iuenire: ⁊ nõ sit illi sacer
doti postea iterdicta absoluendi ptãs: aut
p̄dictum pctm̃ ⁊ oĩa alia pctã mortalia pri
ori sacerdoti confessa ꝓut põt recolere cõ
fiteat̃ alij sacerdoti: Si primo mõ nõ cre-
do q priori sacerdoti teneatur rõne ne
cessitatis illud peccatũ confiteri: tenet̃ tñ
illud pctm̃ confiteri absq3 aliorum confes
sione alij sacerdoti. Quãuis. n. de isto fu
erit absolutus q̃3tum ad iudiciu3 ecclesie
triumphantis ⁊ militantis: q2 sacerdos
absoluere potest de confessis ⁊ de p̄dicto
modo oblitis. tamen quia absolutio d' ob
litis d3 intelligi sub hac conditione vt. s.
quando reducta fuerint ad memoria3 di
cantur illi sacerdoti in confessione qui ab
illis potest absoluere: tenet̃ illud confite
ri post eius remotã obliuionem. 3° neces
sarium ẽ iterare confessionẽ ꝓpter mali
cie continuationem qñ. s. cõfessus ẽ pec-
cata sua semel aut pluries tantũ vt faceret
quod ecclesia mandat. Continuando ta
men propositum male voluntatis. qm̃ ñ
erat dispositus ab aliquo peccato se corri
gere ⁊ emendare. Talis etenim ad verã
pniam reuersus si debite vult confiteri
omnia eadem peccata que prius fuerat cõ
fessus d3 reiterare. Sũt tñ aliq scrupulo
si. d. q si quis in peccato mortali existẽs
confiteatur sacerdoti accusans mala3 vo
luntatem suam. ⁊ confitens omnia alia
peccata quoꝝ recordatur ex quo ꝑatus ẽ
⁊ ꝓmptus adhuc peccare: sic confitendo
peccat mortaliter: quia q̃3tum in se ẽ facit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

irreuerentiā sacro: ꝛ sine sacramenti con
tēptu esse non videt̃. Sʒ ꝯ istos ē.c. ꝙ q
dā .dͤ pe. ꝛ re. vbi dr̃. Quͦdā ad cōfessi
onē de criminibus veniūt ꝛ q̄ʒuis ꝓfite/
ri velint: se tm̄ asserunt abstinere nō pos
se. cōsultationi tue taliter rn̄dem⁹. ꝙ coꝝ
cōfessionē recipe debes ꝛ eis de crimini
bus ꝯsiliū exhibere: quia lʒ nō sit vera il
la pnia: admittēda: ē tamē coꝝ cōfessio.
ꝛ crebris ꝛ salubris monitis ē pnia idu/
cenda. h ibi. Dicit tm̄ Ric. ꝙ tales absol
uendi nō sūt. Vn̄ si absolutionē nō reci/
piāt: nō ꝯtēnit̃ sacr̃m nec a cōfessore nec
a ꝯfesso. Si āt ꝯfitens i pcto mōtali attri
tus ē de pctō suo ita vt ꝓbabiliter possit p̄
sumere se cē dispositū nō peccat absolu/
tionē recipiēdo: imo frequēter ꝟtute cla
uiū p susceptionē absolutionis formatur
sua attritio. Hec Ric. Dēt igit̃ operaʒ
oēs pctōres vt bn̄ confiteāt̃. qm̄ confiten
tibus largit̃ de⁹ in hoc seculo gr̃am ꝛ in
futuro gloriaʒ: in qua ipse viuit ꝛ regnat
per eterna secula. Amen.

Dn̄ica secunda i quadragesima i ma/
ne de fetidissimo ac pniciosissimo vitio
luxurie qͦ quasi maria ps viroꝝ ac mu/
lierū demergitur i infernū. Sermo. 30.

Ec est uolū tas dei

h scificatio vr̃a vt abstineatis
vos a fornicatione. Docto
ris gentiū ꝟba sunt ista. i.
Thes. 4. c. ꝛ i epl'a p̄ntis dn̄ice. Cogitāti
mihi q̄ʒ multa milia miliū hoiuʒ p̄cipitāt̃
i infernū ob fetidissimū luxurie vitiū: sta
ti venit i mētē aureū illud dictū ꝛ notabi
le Aug. doctoris magni i li. dͤ agone xp̄i
ano. Inter oia xp̄ianoꝝ certamia durio
ra sūt p̄lia castitatis: vbi quottidiana pu/
gna ꝛ rara victoria. h ille. Maximū āt i
eo pctō piculū ē. qm̄ cū grauissime ledat
aiam nō sentit̃: quinimo vsqʒ adeo q̄ʒ plu
res facti sūt ceci: vt ipsi turpissimi ꝛ abho
minabiles dicere nō erubescāt: aut nullū
aut satis leue pctm̄ cē: illudqʒ deo aut ni
hil aut satis modicū displicere: sicqʒ cū ta
li falsissima dānataqʒ opiniōe corrupti sūt
ꝛ abhoinabiles facti i studijs suis. Qua
ꝓpter aduersus eos q̄ʒtū poterim⁹ mo/
deste ꝛ sine auditorū offēsione de ipsa lu
xuria in generali ꝟba faciem⁹. de q̄ loqt̃
apl's i themate p̄allegato monēs oēs vt il
lā euitēt. De ipsa gͦ tria mysteria erūt cō
templanda. Primū dicitur offensio.
Secundum conditio.
Tertium punitio.

Cōfutatio illoꝝ erroꝝ q dicūt luxuriā
n̄ ēē pctm̄: qb⁹ ꝯriū p auctores: rōes ꝛ exē
pla tā scōꝝ q̄ʒ ēt phoꝝ on̄det̃. Capl'm. j.

Rimū mysteriū cōtēplādū de lu
xuria dr̃ offēsio. In quo declarā
dū ē q̄ʒ graue pctm̄ q̄ʒue pnicio/
suʒ sit ipsa luxuria qua de⁹ offendit̃ ꝛ aia
maculat̃. Ostēdemus āt hoc triplici: vi/
delicet. pͦ auctoritate. 2ͦ rōne. 3ͦ exēplis.
Pͦ on̄dim⁹ luxuriaʒ cē pctm̄ graue ant
mortale auctoritate. Inqt. n. Sene. i ꝓ
hemio declamationū. Nihil tā mortiferū
ingenijs q̄ʒ luxuria. Et idē i tragedijs.
Luxuria ē pestis blāda. Et idē ad lucil/
lū. Vanas fuge voluptates breues ꝛ pe
nitēdas. Et idē li. 2. dͤ clamationū. Ado
lescēs luxuriosus: peccat senex luxuriosus
insanit. Et Tulli⁹ pͦ de officijs Luxuria
cū oi etati turpis sit senib⁹ tm̄ fetidissima
ē. Et idē. i. de officijs. Si cōsiderare vo
lum⁹ que sit ī natura excellētia ꝛ dignitas
itelligem⁹ q̄ʒ sit turpe defluere luxuria ꝛ
delicate atqʒ molliter viuere quāqʒ hone
stū p̄ce cōtinēter seuere ꝛ sobrie. Et Va
leri⁹ maxim⁹ li. 9. Blādū malū luxuria.
Et Thobie: 4. c. Attēde fili mi ab oi for
nicatione. Et vt dr̃. 32. q. 7. c. nō soluʒ.
Ois imunda pollutio fornicatio dicit̃ q̄ʒ
uis qsqʒ diuersa turpitudinis voluptate
ꝓstituat̃. Et ad Heb. 13. c. Fornicato/
res ꝛ adulteros iudicabit de⁹. Et. i. Cor.
6. c. Nescitis q̄ iniq regnū dei n̄ posside
būt. Nolite errare. neqʒ fornicari: neqʒ
idolis ſuiētes: neqʒ adulterij: neqʒ mol
les: neqʒ masculoꝝ ꝯcubitores regnū dī
possidebūt. Et i codē. c. Fugite fornica/
tionē. Omne. n. pctm̄ qdcūqʒ fecerit hō
extra corp⁹ ē. Qui āt fornicat̃ i corp⁹ suū
peccat. An nescitis quoniam mēbra ve/
stra templum sunt spiritus sancti. Et
Eph. 5. Omnis fornicator aut imūdus
aut auarus ꝛc. non hʒ partem in regno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

xpi τ dei. Et Gal.5. Manifesta autem
sunt opa carnis. q̄ sūt fornicatio. immundi
cia luxuria. ipudicicia τc̄. q̄ p̄dico vobis
sicut predixi. qm̄ q talia agūt regnū dei n̄
cōsequētur. Et Petrus .i. epl'a. c.i. ob/
secro vos tā q̄z aduenas τ pegrios absti
nere vos a carnalib⁹ desiderijs que mili
tant aduersus aiam. Et Apoc.21. Timi
dis τ icredulis τ execcatis τ homicidis τ
fornicatorib⁹ τc̄. erit ps illoꝝ i stagno ar
dēti igne τ sulfure. Et Aug. in li. d' cō
flictu vitioꝝ. O q̄z pua cōcubit⁹ hora ꝓ
qua pdit' eterna vita. Et Isidor⁹ i pall'.c.
nō sol'ū. 32. q.7. Inter cetera septē vicia
vitiū fornicatōnis maximi sceleris ē: q2 p
carnis imūdiciaz dei tēplum violat'. Ex
cuius vbis colligitur q luxuria vnuz ē
de septē vitijs capitalibus. Quod ēt pz.
32. q.i.c. p̄iudicādum. Et. 25. di. c. vnuz
orariū. §. alia. Vn̄ Claudianus ait. Lu
xuries pdula malū q dedita sep. Corpis
arbitriis ebetat caligine sēsus. Et Hie.
ad Susānā. O q̄z acerb⁹ ē luxurie fruc/
tus amarior felle τ crudelior gladio. Et
Greg. 32. li. moralis. Diaboli ꝓprie cō
pus sūt q suggestionū turpiū blādimētis
decepti ci p luxurie fluxum succūbūt. Et
Hiero. ad Dasum papā de filio ꝓdigo
Luxuria inimica deo: inimica vtutib⁹ p
dit oēm subam pr̄is: τ a pr̄is volūtate d'
lirās futurā pauptatē cogitare nō finit.
Et idē ad mr̄ez τ filiā i gallijs cōmorātes
Qui luxuriat' vivēs ēt mortu⁹ ē. Ferre/
as mētes libido domat. Quid ad tot dic
ta τ moralium phoꝝ τ sanctoꝝ dei carna
les poterūt rn̄dere. Qūo āpli⁹ tuā luxuri
am poterūt excusare. Sz vt forti⁹ cōuicāt'
rōnes supaddātur. 2° on̄dimus luxuriaz
eē peccatū mortale. rōne. Nā multi qn̄qz
dicere solēt luxuriā nō esse peccatū: q2 ac
tus eius ē naturalis τ ad illum natura i
clinat: Pro q̄bus triplicē rōem assigna
bimus quare luxuria peccatū est. pria dr̄
contemptus. s'a excessus. tria dāni. Pri
ma ratio dicitur cōtemptus. Vbi enim
est contemptus τ transgressio mandato/
rum dei ibi est peccatum: vt dicemus
s die sequenti. Sed in luxuria ē cōtemp/
tus dei τ trāgressio mādatoꝝ eius. ergo
ibi ē peccatū. Mādauit nāqz deus hoi.
d. Exo. 20. Nō mechaberis. Et vt dicit'
ab Aug. 32. q.4. c. Meretrices. Profe
cto nomine mechie oīs illicitus cōcubit⁹
atqz illoꝝ mēbroꝝ nō legitimis vsus ꝓ
hibitus dz intelligi. Secunda ratio dicit'
excessus. Nam s'm Tho. 2.2. q. 153. iō
luxuria peccatum ē. q2 modum rationis
excedit circa venerea: in quibus ordo ra
tionis ē. vt causa procreande prolis τ for
nicationis euitande vir habeat vxorem
suam vt dicitur. prima Corin. 7. τ muli
er habeat virum suum. Omnis ergo ac
tus qui nō est secundum legem matrimo
nij circa venerea deficit a ratione. ideo ē
peccatū. Tertia ratio est quare luxuria
est peccatuz. damni. Vt. n. inquit Ric.
33. di. q̄rti. Cōcubitus cōcubinarius seu
fornicarius ē ꝯ legem naturalem nō a na
tura generis sed spēi. Naturalis enim
ratio dictat carnalem cōcubitum nō d'be
re fieri in preiudiciū τ dānum boni prol'
Sed concubitus cōcubinarius seu forni
carius est i notabile preiudicium τ dam
nū boni ꝓlis. Sicut. n. dicit Aug⁹. 9. su
per Gen̄. Bonū prolis est vt amanter
suscipiatur: benigne nutriatur: religiose
edocetur. quo bono vt in pluribus caret
ꝓles genita p concubitum cōcubinariū.
Nā primo bono caret sepissime eo q nō
suscipiat'. Quisnā explicet que fornicato/
res τ adulterantes sacrilegi τ incestuosi
ne detegat' coꝝ malicia ꝓli genite aut ge
nerande inferant mala. Audiam⁹ Hie/
ronimū τ Eustochiū. fic. d. Pudet dicē
quot quottidie vgines ruant: quātas de
suo gremio pdat mater ecclesia. super q̄s
sidera superbus inimicus ponat thronū
suum quot petras excauet vt habitet colu
ber in foraminibus earum. Videas ple
rasqz viduas an̄qz nuptas τ ifelicem con
sciam mentita tātum veste ꝓtegere: quas
nisi tumor vteri τ ifantium ꝓdiderit va
gitus erecta ceruice τ ludentibus pedi/
bus incedunt. Alie vero sterilitatem pre
bent τ nōdum nati hominis homicidiū
faciūt. Nōnulle cū senserint cōcepisse de
scelere abhortiuo venena meditāt': τ fre
quēt ēt ipse cū mortue fuerit triū criminū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ree ad inferos pducunt. xpi adultere: sui
homicide τ nōdū nati filij pricide. Iste
sūt q̄ solēt dicere oia mūda mūdis. Suffi
cit mihi cōscia mea. Cor mūdū desiderat
de⁹. Cur me abstineā a cibis quos deus
creauit ad vtēdū. Et si qñ lipide τ festiue
videri volūt τ se vino iiurgitauerit ebrie
tati sacrilegiū copulantes aiunt. Absit vt
me a xpi sanguine abstineā. Et si quā vi
derit tristē atqȝ palētē: miserā τ maniche
am vocāt ꝯsequēter. Tali.n. ꝓposito ie
iuniū heresis ē. He sūt que p publicū nu
ptialiter icedūt: τ furtiuis oculoꝝ nutib⁹
adolescētiū gregē p⁹ se trahūt que sp au/
diūt p ꝓpham. facies meretricis fcā est ti
bi. hec ille si honestas pateret vt oia pos/
sent dici: multa que dieb⁹ meis euenerūt
scādala apirē: sȝ meli⁹ ē silētio preterire.
Quid referā qdue dicā de monasterijs.
Quid de puellis i domo parētū. Quid
de viduis vanis atqȝ lasciuis. Quid de
alijs que scm̄ nomē ꝓfitēt: τ quottidie cū
pr̄ibus spūalib⁹ colloquūt. Taceo q̄ scio.
Certe si ponerēt aures i latrinis i flumi
nib⁹ i hortis i foueis τ cauernis terre: au
dirent voces ibi clamātiū puuloꝝ interē
ptoꝝ τ occisoꝝ a crudelissimis matrib⁹.
O libidinose mulieres. o lasciue, τ incōti
nētes belue. o ipie matres: domate carnē
refrenate libidinē: si nō vltis vt vter⁹ in
tumescat. De sodomitis āt quo ſmone i
pietatē loquemur. O inimici hūani ge/
neris. o abominabiles pctōres. o pessimi
hoīes vbi sūt filij vr̄i. Perierūt. certe pi
erūt. Et cur pierūt. Veh ac iteꝝ veh vo
bis q̄r pierūt pp iniqtatē vestrā. Simi̾r
ꝓles si nascat aliūde q̄ȝ de legitimo tho/
ro vt i plurib⁹ negligent nutrit. τ ad vir
tutes raro disciplinat. Et si qñ ꝯtriū ap/
paret: illud ē satis rarū. Et vt scribit. ff.
de leg. l. nā ad eā. Nō solū ius scriptū:
sȝ ēt naturale adaptat poti⁹ ad ea que vt i
plurib⁹ q̄ȝ ad ea que praro eueniūt. Sūt
τ alia mala q̄ icurrit ꝓles genita ex adul
terio: que cā breuitatis omitto. Nā vt scri
bit. 56. di. c. vnūqȝ. dr̄. Vnūqȝ hoīes
nascāt si parentū vitia nō sectāt honesti
τ salui erūt. Et ca. di. c. nūqȝ. ait. Criso.
Nūqȝ de vitijs erubescam⁹ parentū. Ad
idem ē. c. nasci. ea. di. 3°. ondimus luxu
riā eē pctm̄ exēplo. Ob nullā nāqȝ cām
sci corpa sua duris flagellationib⁹ castiga
runt. nisi vt luxuriā suparent. Elegit siq
deȝ Susanna falso criminari τ accusari
potius q̄ȝ i pctō consentire. Daniel. 13. c.
Et Joseph passus ē criminari ab vxore
Phutifar pricipis eunucorū Pharao
nis q̄ȝ peccare cū illa Geñ. 29. Et Bñ/
dictus vt carnis tēptationē suparet: iter
pūgentes spinas ꝓiecit se nudū vt refert
Greg. 2. dial. li. et Hiero. i vita Pau
li primi heremite recitat qliter feruente p
secutione Decij Et Valeriani qdā iuue
nis etate florens i amenissimos hortos ē
adductus ibiqȝ i lectulo inter cādentia li
lia τ rubentes rosas ligatis manibus ē
collocatus. Quo cū recedentib⁹ cunctis
meretrix speciosa venisset cepit delicatis
stringere colla āplexibus: τ qd̄ dictu quo
qȝ scelus ē: manibus ꝯtrectare virilia vt
corpe i libidinē excitato secū meretrix i/
pudica supiaceret. Incipiebat voluptas
iuuenē molestare. Tādē celitus inspira
tus precisam mordēs linguā i osculātis
se faciē expuit ac sic libidinis sensum suc
cedens doloris magnitudo supauit.

Qualiter luxuria infatuat hominē τ
obdurat cor eius τ inducit scandala ac
mala plurima. Capitulum. 2.

Ecūdū mysteriū ꝯtēplādū d̾ lu/
xuria dr̄ cōditio. Est. n. illi⁹ pcti
pessimi triplex conditio mala per
quam eius grauitas declaratur. Prima
dicitur infatuatio. Secunda obduratio.
Tertia scandilizatio. Prima mala con
ditio detestabilis luxurie dicitur infatua
tio. Ex ipsa etenim infatuatur aīa vt nec
deum timeat nec hoīes vereatur. Unde
Hiero. contra Jouinianum inqt. Amō
forme rationis obliuio est τ insanie pro/
ximus Et Ouidius in epistolis. Quid
deceat non videt vllus amans. Pro/
pterea apud antiquos impudicus amor
cecus depingebatur. Et a Greg°. 31.
moralium. prima luxurie filia ponitur ce
citas mētis. Et de hoc exemplū habem⁹
Salomonis. de quo ait Greg. 32. q. 4.
c. Salomon. Salomon quippe imode

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

rato vsu atqꝫ assiduitate mulierum. ⁊ ad hoc vsqꝫ pductus ē vt tēplū idolis fabri/ caret. ⁊ q pri⁹ deo tēplū ꝯstruxerat: assiduitate libidis ēt pfidie subtract⁹ idoloꝝ cōstruere tēpla nō timuit. Et de eo Hier. ad Eustochiū iquit. Rex. n. erat Salo/ mon. aliū nō timebat. Qui disputauit a cedris libani vsqꝫ ad hisopū q̄ exit p pariete a dn̄o tn̄ recessit: q2 amator mulieruꝫ fuit. Nā vt hētur. 3. Reg. xi. Auerterūt mulieres cor eius. Cūqꝫ iā eēt senex deprauatū ē p̄ mulieres cor ei⁹ vt seq̄ref deos alienos: nec erat cor ei⁹ pfectū cū dn̄o deo suo. Sicut Dauit p̄ris ei⁹: ſꝫ colebat Salomō. Astarthē deā sidōioꝝ. ⁊ Chamos deū moabitaꝝ: ⁊ Moloch idolum āmōitaꝝ. Edificauitqꝫ Salomō phanū chamos deo ⁊ idolo Moab i mōte q̄ ē ꝯ hierusalē. Et moloch idolo filioꝝ Amō ⁊c. ibi. Sꝫ hic occurrit dubiū quō Salomon dicaf senex qn̄ dep̄uat⁹ fuerat p mulieres. q2 dic̄ Rabbi Solomō. ꝙ erat tm̄ 12. ānoꝝ qn̄ regnaf cepit. Et i tex. biblie i fine. c. pallegati. dr̄ ꝙ regnauit. 42. annis. Ipe āt dep̄uat⁹ fuit p mulieres ante mortē suā. p. 6. ānos l' circit: q2 edificauit p⁹ dep̄uatōꝫ tēpla idolaꝝ i quoꝝ edificatiōe fluxerūt plures āni. Et sic qn̄ fuit dep̄uatū cor ei⁹ n̄ vr̄ habuisse vltra. 46. ānos vel circit. Ex tali āō etate nuullus dr̄ ꝓprie senex. Ad h⁰ r̄ndet magister i histo/ rijs. d. ꝙ Salomon regnauit. 80. ānis. ⁊ allegat Josephū hoc dicētē Scriptura tn̄ regni sui tacꝫ ānos. 40. sic dr̄ de Saule primo Regū. 13. ꝙ duob⁹ ānis regnauit sup israel. s. bene ⁊ inocenter. ⁊ tacentur. 18. āni i q̄bus male se habuit. Sed d' dicto magistri historiaꝝ parꝝ ē curādum q ꝯdicit sibiipsi l' ⁊ ēt scripture. Dicit. n. ꝙ Salomon. 11. ānorū genuit Roboā. Et ꝙ Roboā mortuo patre fuit. 41. āni. Et 3. Regū. 14. c. dicitur ꝙ. 41. anni. erat Roboā cū regnare cepisset. Et sic reuertitur primū dictū. s. ꝙ Salomō vixit. tm̄ 52. ānis. Si aūt diceref ꝙ Roboā regnauit viuēte p̄re quadragīta ānis ita ꝙ principiū regni sui cōputaf ab illo t̄pe quo pater suus incepit deprauari seq̄f ꝙ mortuo patre fuit. 81. anni: qd' ē ꝯ dictū magistri ⁊ ēt scripturam que. 12. c. 3. Regum dic̄ ꝙ Hieroboā audita morte Salomōis reuersus ē de egipto ⁊ venit cum alijs in sichen: vbi ꝯgregatus fuit ppl's ad constituendū Roboā regē. Ex quo vr̄ ꝙ non regnauit viuēte patre. Insup dr̄ de Roboā ꝙ derelicto consilio senū adhesit consilio iuuenū qui nutriti erāt cuꝫ eo. Ex q⁰ pꝫ ꝙ tūc Roboā erat adhuc iuuēis. qd' n̄ pōt dici de hoīe habēte. 81. annuꝫ. Ideo d. Nico. de lira. ꝙ Salomō postq̄ꝫ. 40. ānis regnauerat mortu⁹ ē. ⁊ successit ei i regnuꝫ filius eius Roboā habens. 41. annos sicut dicit scriptura. Sed quando Salomon incepit regnare scriptura nō exprimit. ſꝫ tantuꝫ exprimit annos regni sui. Habuit ergo. 20. vel plures annos in principio regni sui. Et sic quādo mortuus fuit. 60. annos habuit ad minus. Et sic cōuenienter potest dici ꝙ post. 50. annos etatis sue deprauatus fuit p mulieres. Et iam tunc poterat dici senex: q2 ⁊ leuite ꝯpleto anno. 50. etatis sue seruire cessabant in tabernaculo tanq̄ꝫ senex. ut habetur. Leuitici. 9. c. Sꝫ Rabbi Salomon arguit contra q2. 3. c. 3. Reguꝫ Salomon dixit in principio regni sui. Ego sum puer paruulus ignorans exitum ⁊ introitum meum. Ergo tunc erat. 12. annorum. Respondet Nico. ꝙ verbum illd' Salomonis intelligendum est respectu tanti regiminis sibi impositi. Vn̄ Exo. 33. c. dicif. Josue filius Nū puer nō recedebat de tabernaculo. ⁊ tn̄ tūc erat. 42. annorum. Preterea. 2. c. 3. Regū dixit Dauit Salomoni. Vir sapiēs es. Vir āt non dicitur ꝓprie nisi habens annos. 30. l' circit. Et si adhuc dicaf ꝙ Hiero. i epistola ad Vitalē p̄sbiterū videatur dicere ꝙ Salomon. xi. ānoruꝫ genuit Roboā. ⁊ ꝙ. 12. āno etatis sue accepit regnū Dicenduꝫ ꝙ Hiero. nō loq̄tur ibi assertiue. vt pꝫ ex fine eiusdē ep̄le. h̄ de Salomone sufficiant. Quid dicemus d' alijs luxuriosis ⁊ carnalib⁹: nōne ipsi isaniūt nūc corizando: nūc cantando nūc cōponēdo vestes: nunc caput eleuando ad fenestras mulicrcularum: nūc vana ⁊ ociosa loq̄ēdo. ⁊ hui⁹. Que oīa quid alid' dixe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mir q̄z fatuitates ⁊ insanias falsas. In/
uentus siqdem est aliquis nocturno tp̄e
ꝑ longū spaciū sub q̄dam fenestra stetis/
se: ibiq̃z cōspexisse gattā q̄ndā quā suam
credebat amasiā: loqbaꝛ illi. ⁊ illa nō rñ/
debat. Suspirabat. gemebat. lāguebat.
⁊ anxiebaꝛ. Tandē petrulā q̄ndaꝫ ꝓiecit
supius qua ꝑterritū aīal mie mie clamās
aufugit. O ꝑditio tp̄is. o depuatio sēsus
o cecitas fatue mentis. Quid dicā de il/
lis mulierib⁹ stultis: quas poete siue gē
tiles extollūt: eo ꝙ amore victe seipās in
terfecerūt. O fatua ⁊ libidiosa Medea:
cur tibiipi mōtē itulisti Clamāt poete tui
ꝑꝑ amorē Iasonis q te rapuit: q te edu/
xit a p̄ria: q te decepit ⁊ dereliqt. O dāna
bilis amor. q ad tantā dementiā te ꝑduxit
vt vno momēto corp⁹ ⁊ aiam simul iteri
meres. Et tu o Cleopatra egypti regina
q̄nta scelera ꝑpetrasti pro amore Marci
antonij tui. Scribit nāq̃z Plutarch⁹ in
vita eiusdē Marci antōij. q̄ sepi⁹ i alexā
dria Marc⁹ an. noctu famuloꝝ vestib⁹
indut⁹ ꝑ vrbē ibat. domos populariū obsi
debat. illudebatq̃z hoīes ⁊ reportabat qn̄
q̄z verbera. sed ⁊ Cleopatra seq̄baꝛ defe
rēs ancilla vestimenta. Et dū bellū naua
le cōmitteret inter Marcū An. ⁊ Octa
uianū: Cleopatra affuit ibi i aurea pupi:
⁊ purpureo velo. Et p⁹ multas fatuitates
deuicto Antōio: ⁊ a seipso ꝑēpto gladio:
ex merore Cleopatra ꝓlapsa ē i febriꝫ: ⁊
tandē depulsis oībus ꝑter duas sibi ami
cissimas mulieres ianuas claudi fecit: ac
ceptoq̃z aspide nudū sibi brachiū dedit.
cui⁹ morsu atq̃z veneno mortua ē. O q̄z
libenter hec fatua exēpla a fatuis amato
ribus audiunꝛ: sed vere si cogitarent q̄z
vana ⁊ trāsitoria imo ⁊ ꝑiculosa atq̃z no
ciua sint aīe ista: deū diligerēt sup oīa. sic
sapienꝛ scissima illa Agnes dicebat: qn̄ a
filio ꝑfecti q eā diligebat tp̄alia pollicebā
tur. Discede a me pabulū mortis: fomes
pcc̄i nutrimētum facinoris: q̄ iā ab alio
amatore preuenta sum q longe te nobili/
or est genere ⁊ dignitate. cui⁹ mr̄ virgo ē
cui⁹ pater feiam nescit: cui angeli seruiūt
cui⁹ pulchritudinē sol ⁊ luna miranꝛ: sicut
opes nūq̄z deficiūt. O si cōsiderararent
ista mulierculę leues: nō ita de facili cre/
derent ruffianis. nec ita cito tangerenꝛ i
corde ad aspectū cuiuscūq̃z speciosissimi
aut formosissimi iuuenis. Scd̄a cōditio
īmunde luxurie dr̄ obduratio. Ex nullo
siqdem pcc̄o ita obduranꝛ corda multoꝝ
sicut ex maledicta luxuria. Propꝛ illā fi
unt icantatiōes: veneficia ⁊ diabolice ar
tes. Dn̄. 32. q. 4. in co. dr̄. Per vitia in
carnatiōis marie demōes icolunꝛ: ꝑꝑ il
lā legunꝛ libri in qbus blasphemaꝛ: ⁊ i va
nū assumiꝛ scissimū dei nomē. Hoc āt tp̄e
i domibus nobiliū ⁊ dn̄oꝝ magnoꝝ ad ī
structionē ribaldā: vt sic dicā ⁊ meretri/
calē nobiliū filiaꝝ hn̄ꝛ soneti Petrar/
che. ꝑꝑ luxuriā multi nō cōfitenꝛ. Alij
xp̄o ficte cōfitēꝛ. ⁊ celebrāt aut cōicāt cū
pcc̄o mortali. Et vt omittā reliqua ꝑꝑ lu
xuriā: multi heretici fiunt nō credētes in
fernū: negātes ꝑadisū. ⁊ h⁹i. Quinīmo
ꝓ maiori ꝑte oēs hereses aut ortū habēt
ab ipa luxuria: aut terminānꝛ ad illā: sicut
factū est in dieb⁹ nr̄is in illis q dicebanꝛ
del Barilecto. ⁊ in illis de aīa simplici.
⁊ i fraticellis: de opiniōe quoꝝ pessimi
mores ⁊ nefāda opa honesti⁹ tacenꝛq̃z re
feranꝛ. In cle. ēt ad nr̄am. de hereticis
dr̄ de begardis ⁊ beginis mulierib⁹ que
fuerunt in alemania. ⁊ p⁹ multas here/
ses de qbus ibidē fit mentio: dicebāt car
nalē actū nō esse pcc̄m. O vere deflendū
malū quo vexaꝛ humanū gen⁹. Paucis
simi etciꝫ sūt q aiose velit luxurie vitiū ex
pugnare. Tertia cōditio execrāde luxu/
rie dr̄ scādalizatio. Sequunꝛ qppe ex ipa
scādala plurima ⁊ ꝑiculosissima. Amon
ꝑꝑ violētiā Thamar sororis sue ab Ab
salone fratre in cōuiuio occisus est. sicut
pꝫ. 2. Regū. 13. Sichē. ⁊ Emor cū oī po
pulo suo ꝑꝑ violentiā Dine filie Iacob
a filijs Iacob occisi sunt: ⁊ in captiuitatē
ducti. Gen̄. 34. c. Semiramis regia p⁹
mortem viri in libidine exardescēs a ꝓ
prio filio cognita propter horrorē facino
ris ab ipso tandem occisa est. prout reci/
tat Paulus Orosius. Troia magna ut
scribit Phrygius vates propter raptū
Helene post bellum decennale in quo
ex vtraq̃z parte tam troianorum q̄z gre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

coꝛum multa milia hominum gladio coꝛ
ruerunt: īcendio ꝑijt īꝑfectis. Priamo
⁊ Heccuba regina alijsqꝫ innumerabili/
b⁹ mulierib⁹ atqꝫ viris. Nos īsup̄ vide
m⁹ quottidie odia rixa scādala dissēssiōes
⁊ homicidia q̄ nō nisi ꝑꝑ luxuriā eueniūt.

Qualiter deus acriter punit luxuriaꝫ ꝑ aquas diluuij: ⁊ ꝑ incēdiuꝫ ignis: ⁊ punit quottidie ꝑ tp̄alia flagella. Capl̄m. 3.

Tertiū mysteriū ꝯtemplanduꝫ de
luxuria dicitur punitio. Punit
nāqꝫ deus oīpotēs acerrime lu
xuriā in hoībus: sicut pꝫ ī triplici punitō
ne. pꝛīa generalis. 2ª spālis. 3. pestilētia
lis. Prima punitio generalis fuit tp̄e di
luuij: qn̄ excepto Noe ⁊ vxoꝛe sua. Sē.
Chā ⁊ Japhet cum vxoꝛibus suis q sal/
uati sunt in archa ꝯsumpta est oīs caro q̄
mouebaṫ sup̄ terrā: nō tm̄ hoīum: sꝫ etiā
exceptis illis aīalibus ⁊ volucribus que
ītroierunt in archā: oīum volucrū aīanti
um bestiaꝝ: oīumqꝫ reptilium q̄ reptāt
sup̄ terrā: vniuersi hoīes ⁊ cuncta ī qb⁹
spiraculum vite est in terra moꝛtua sunt.
vt dicitur Gen̄. 7. c. O terribile iudiciū
o asp̄a vindicta ⁊ crudelis que seuit in tā
īnumerabilē multitudinē hoīum ⁊ aīali
um ac uolucrū celi. Et dicit Nico. ð lira.
ꝙ īterfecta sunt aīalia terre ⁊ aues: celi n̄
aūt pisces: ad detestanduꝫ p̄cta hoīum q̄
facta fuerūt in t̄ra ⁊ in aere. nō aūt ī aq̄s.
Que vero fuerit illa p̄ctā facile ex scriptu
ra colligi p̄ōt. Dicitur nāqꝫ Gen̄. 6. Vi
dentes filij dei filias hoīum ꝙ essent pul
chꝛe acceꝑunt sibi vxoꝛes ex oībus quas
elegerāt ⁊c̄. que ponūtur ibi. Que expo
nēdo Nico. de lira. d. ꝙ quorundā opi/
nio fuit. vt ꝑ filios dei ītelligerētur demo
nes incubi q dicūtur filij dei ꝓpter natu
ram spūalem: ⁊ isti in specie humana cō
miscuerūt se cū mulieribus ⁊ inde nati sṫ
gigantes. Et ꝑꝑea indignatus deus in
undauit diluuium. Sꝫ hec expositio nō
ē rōnabilis: q2 diluuium nō fuit in penā
demonū: sꝫ hoīum. Alij vero dixerūt sic
Rabbi Salomon ꝙ filij dei accipiuntur
ꝓ filijs iudicū aut potentum: q qn̄ vide/
bant filias subditoꝛum pulchꝛe oꝛnari. ⁊
qn̄ dabāṫ ad nuptias accedebāt ad ip̄as
eas cognoscendo carnaliter anteq̄ꝫ mariti
illas cognoscerēt. Sꝫ hic ītellectus de
ficit: q2 vt dicitur in scriptura. Ois caro
coꝛruperat viam suam super terram pro
pterea dicit Nico. de lira. ꝙ filij dei ītelli
gūtur illi q fuerunt oꝛti de Seth ⁊ ab eo
descenderunt: qui a patre suo fuerunt in
structi in cultu diuino: per filias hominū
intelliguntur mulieres descendentes de
Cayn que erant lubꝛice lasciue ⁊ dissolu
te. Et de illis preceperat Seth de volun
tate dei filijs suis vt nō contraherēt cuꝫ
eis. Et ipsi procedente tempoꝛe fecerūt
contrarium. Et post vsqꝫ adeo homies
facti sunt dissoluti q̄ꝫtum ad peccata foꝛ/
nicationis ⁊ adulterij ac contra naturaꝫ:
vt dicit Nico. de lira. ⁊ sanctus Metho
dius martyr. Aggrauabantur autem h̄
peccata. q2 non fiebant ex passione tantū
sed ex certa malicia ⁊ cum continuatione
⁊ perseuerantia sine hominum verecun
dia ⁊ absqꝫ dei timoꝛe. propterea dicitur
ꝙ multa malicia hominum erat super ter
ram. ⁊ per cuncta cogitatio coꝛdis intēta
erat ad maluꝫ omni tempoꝛe. ⁊ ꝙ illi po
tentes erant a seculo viri famosi. i. male
fameq gloꝛiabātur in malicia sua. O inui
cibilis manus oīpotētis dei. o potentissi
mū bꝛachium. o. insuperabilis dextera.
Post fabꝛicatam archā ⁊ ꝓnūciataꝫ dilu
uiū ꝑ centū ānos cū illi ꝑseuerarēt in ini
q̄tate sua submersi sunt in aq̄s. Vidisses
tūc repente mutari celū: obscurari aereꝫ:
sonare ventos tonare fulgura. ⁊ nubes
celi ⁊ cataractas aꝑiri. ⁊ aquas abūdātis
sime fluere super terrā. Vidisses attoni
tos cunctos tremētes atqꝫ pallētes. Vi
disses manducantes masticādo rumiaṙ
⁊ non posse cibum ꝓijcere aut deglutire.
Vidisses coꝛizantes ⁊ luxuriantes oīs
pauoꝛe preteritos. Audisses ⁊ post com
munem eiulatum ⁊ clamoꝛes viroꝝ mu
lierum. senum. iuuenuꝫ ⁊ puuloꝝ moꝛ
tē expectātiū clamātium ⁊ dicētiū. Heu
heu veh nobis. Ad qd deuenim⁹ vt p̄ea
mus ī aq̄s. O qd erat īspicere inð ad mo
dicū illos ab aquis sublatos ⁊ ibi extin/
ctos. in breui omnes pariter deleti sunt
⁊ propter luxuriam grauiter sic puniti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Secũda punitio fuit spũalis: qñ idigna
tus deus Sodomã icẽdio destruxit. Vt
n. dr̃ Gen̄. 19. Pluit dñs sup Sodomã
τ Gomõrã sulphur τ ignẽ de celo. τ sub
uertit citates τ oẽs circa regiões vniuersos
bitatores vrbiũ: τ cũcta virẽtia tre. Scd̃z
vo magr̃m historiaꝝ spũaliter ẽt punitũ
fuit luxurie vitiũ in sodomitis i nocte na
tiuitatis xp̃i: in qua oẽs subitanea morte
perierunt. Unde Hiero. sup illud. Esa. 9
Habitantibus i regiõe vmbre mortis lux
orta est eis. ait. Lux illa oẽs isto vitio la/
borãtes extinxit. ne natura quã supat tã
ta imundicia fedaret. Tertia cõditio dr̃
pestilẽtialis. Vt. n. colligit ex glo. in. c.
flagitia. 32. q. 7. Et in aut. vt nõ luxu/
rient ꝯ naturã. pcc̃m luxurie τ pcipue so
domie tp̃estates τ pestilẽtias iducit. Et
reuera ob nullã aliã cãm credo tpib⁹ istis
tã crebro italiã peste fore vexatã nisi prop
ter luxuriã τ maxie sodomiã. O horren
dum facin⁹. o feđissimũ malũ. o execrãdũ
flagitiũ quod ueri facti sũt meretricule. τ
vbi rõe etatis tenere iueniri dz puritas τ
inocentia: iã rephendẽda τ obiurganda
se offert turpitudo ignominiosissime so
domie. Vt ergo deũ hẽam⁹ beniuolũ no
bisq; sp ppitiũ: mũditie τ puritati vace/
m⁹. aborreamusq; τ euitem⁹ dãnatissima
pcc̃a luxurie. Sicq; merito obtinebimus
in hac vita dei grã: τ i futuro sempitnã
gl̃iam: in q̃ xp̃s regnat dei fili⁹ cũ. p. τ. s. s
per cuncta semper secula. Amen.

Dñica ka i q̃dragesima p⁹ prãdiũ d̃ ex
ecrãdo pcc̃o adulterij: q° maculata est ma
magna pars τ m̃ltitudo coniugatoꝝ.

Sermo. 31.

h Ec enim ẽ volũtas dei scifica
tio vr̃a: vt abstineatis vos a
fornicatione. Iteꝝ vbi sup
ꝯquerebatᷓ dolẽs Hier. c. 23. τ dicebat.
Cõtritũ est cor meũ i medio mej. τ cõtre
muerũt oia ossa mea. Factus sum quasi
vir ebrius τ q̃si hõ madid⁹ a vio a facie
dñi τ a facie verboꝝ scõꝝ ei⁹: q: adultijs
repleta ẽ tra. Q d̃ pfecto verificari põt:
tpe isto quo mr̃imõia q̃si pro maiori pte
h adultijs siue viris siue mulierib⁹ pol
luta sunt τ fedata. Quapp i hoc smone
ꝯ adulteros aliq̃ d̃clarabim⁹: vt itelligãt
ipi miserabilẽ statũ τ dãnabilẽ ꝯditioẽz in
q̃bus sese repierunt. De adulterio igit
tractaturi tria pricipalia mysteria p ordi/
nẽ pponim⁹ declarãda τ ãnotãda videlz
Primũ dicitur diffinitio.
Secundum abominatio.
Tertium punitio.

Quid sit adulteriũ: τ quõ sumit multi
plicit: τ q̃lr multi credũt se i statu eẽ mr̃i/
mõij q̃ st poti⁹ adulterij q̃z ꝯiugati. C. i.

p Rimũ mysteriũ de adulterio no
tandũ dr̃ diffinitio: i q° q̃d ẽ adul
teriũ declarem⁹. Et dñs Host.
in sũma sua li. 5. ti. d̃ adl̃terijs. ait. Adul
teriũ ẽ alieni thori violatio. vel pprij de/
turpatio Que verba sumi possũt ex his q̃
dicunt. 36. q. i. c. lex. i. §. cũ ergo. Pro
quoꝝ verboꝝ pleniore itelligẽtia notan
dũ q adulteriũ pot sumi tripl̃r. Et h° tri
plici rõne. p° iproprie. 2° pprie. 3° pprijs
sime. p° sumit adulteriũ iproprie iter viꝝ
τ vxorẽ. p° rõne ꝯriatiõis. 2° rõne iordia
tionis. 3° rõne modificatõis. p° dr̃ adul
teriũ inter viꝝ τ vxorẽ rõne ꝯriationis.
quãdo sũt iter eos ipedimẽta ꝯria: pp q̃
mr̃imoniũ stare nõ põt. Et primũ ipedi/
mentum ẽ votũ solẽne. p⁹ qđ siqs ꝯheret
eẽt excomũicat⁹: qñ facẽt illđ sciẽt: τ mr̃i
mõiũ nl̃lũ eẽt. vt i cle. eos. d̃ ꝯsã. τ affi.
Sec⁹ ãt de matrimonio ꝯcto p⁹ votũ con
tinẽtie simplex. Nã vt dicit Ric. i. 4. di.
38. Qui ꝯhit post votũ simplex ꝯtinẽtie
peccat mortaliter ꝯhendo τ ẽt cõsumãdo
tñ matrimoniũ tz. Quõ ãt solennizetur
votũ. Et q sit uotuz simplex aut solenne
spũalius dicaz in sermone de uotis. Scd̃z
ipedimẽtum ẽ ordo sacer. de quo nota sz
Ric. vbi sup q ordines minores nõ ipe
diũt matrimoniũ ꝯhẽdum nec dirimunt
ꝯctum nec ipediũt vsũ ipsi⁹ matrimonij
nisi ꝯhẽtes essẽt religiosi pfessi tacite vel
expresse/ Et lz ꝯhens cũ vnica τ vgine
clericus i minoribus retineat priuilegiũ
clericale si vestes τ tonsuram deferat cle
ricales. extra. de cleri. coniu. li. 6°. c. i.
Non tamen retinet bñficium ecclesiasti
cum nec põt recipere. Ordines autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

maiores.s.subdiaconatus diaconatus ꝛ
presbyteratꝰ siue sacerdotiū ipediūt mrī/
moniū ꝯhendū ꝛ dirimunt cōtractuꝫ. qꝛ
matrimoniū nullū ē: sicut pꝫ.32.di.c.sigs
coꝝ ꝛ.c.erubescāt. Rō ē.qꝛ sic ordinatꝰ
in sacris tenet seruare cōtinētiā. eo ꝙ or
do sacer loquendo de ordine maiori hꝫ i
plicitū votū solēne ex cōstitutione eccl'ie.
Vñ Petrus de palude.i.4.di.37.dicit
ꝙ ēt si qs añ ānos discretiōis ordiaretur
in sacris ꝙ talis obligatur ad cōtinētiam
ex statuto eccl'ie.lꝫ non voto suo. Jo.Vo
an.in nouella.dicit ꝙ greco cui licitū est
vti contracto: illicitū est i sacris constitu/
to cōtrahere. Vñ ista est differētia iter cō
stitutos i sacris ecclesie occidentalis ꝛ ec
clesie orietalis. Nā primis nō licet vti ꝯ
cto ante susceptū ordinē: secūdis Volicꝫ.
Et q ꝯhit i sacris ē excōicatus.i cle.cos.
extra de consan.ꝛ affi. Sciendū tñ ꝙ q̄ꝫ
uis ordo sacer.precedens cōtractum ma
trimoniū dirimat illud. si tñ ordo sequit
contractū matrimoniū nō dirimit.ut i ex
trauagāte Joh.22. Et si sciente vxore ꝛ
assentiēte ordinatus est i sacris tenet ad
cōtinentiā vterqꝫ: ita ꝙ ēt pꝰ mortē viri
nō pōt ꝯhere. Intelligit.n.tacite cū viro
cōfessa continētiā. Si autē ordinatus est
vxore inuita vel sciente factum: sed ius
ignorante ipso ñ sciente ius debet cogi p
iudicem ad ingressum religionis si non
dū est cōsumatū matrimonium: vt sic illa
possit cū alio contrahere. Et si ad hoc co
gi nō pōt vel cōsumatū est matrimoniuꝫ
dꝫ exutus bñficio clericali restitui vxori
ēt si esset eps imo ꝛ papa. Et Et intelligi
tur si vxor eum petit. Ipse tñ exigere nō
pōt debitū sꝫ reddere tenet. hec Tho.ꝛ
Pe.de palude.in.4.vbi supra. Tertiū
ipedimētum ē machinatio mortis.qñ ali
quis machinat in mortē viri alicuius vt
possit cū vxore eius cōtrahere: aut aliqua
machinaret in mortē vxoris alicuius vt
virū eius accipet si mors fuerit subsecu/
ta. Et si sic machinātes cōtraxerint mrī/
monium nullū ē. Et tales sūt sepandi qꝛ
sunt in adulterio siue fornicatione: vt no
tatur.31.q.i.c. Si qs viuēte marito. Et
lꝫ Ric.teneat hoc esse verum cum inter
eos precessit adulteriū dū primuꝫ stabat
coniugiū. Tñ Inno.ꝛ Host. tenent ꝙ
sola machinatio cū effectu dirimit tā con
tractū qꝫ cōtrahendū. Ratio āt ē ne adul
teri ꝑpter adulteraꝝ amorē essent proni
ad interficiēdos maritos eaꝝ: vt eas ha
berent vxores ꝛ ecōuerso. Tamē si adul
ter interficit virū adultere nō hac intētio
ne vt habeat ipsam vxorē: sed ex alia cā ꝛ
occasione: vel postea cōtrahit cū ea matri
moniū tenet. vt extra de cōuersione ifide
liū in.c.laudabile. Et extra de eo q duxit
i matrioniū quā polluit p adult'iū.c.sup
eo.i glo. Vxor etiā ꝑcurans maritū iter
fici p infidelē cū quo adulterata est q post
hoc p eius studiū ad fidē cōuertit: nō pōt
cū illo cōtrahere. Et si postea contrahat
dirimendū ē matrimoniū.qꝛ vt.d.Ric.
35.di.quarti. Tale dānū tali lucro eccl'ia
recōpensare nō vult.extra de cōuer.infi
de.c.laudabile. Sed quō dicemus de
Dauid q cōmisit adulterium cū Bersa/
bee.ꝛ postea machinatus est mortē viro
eiꝰ ꝛ duxit eā i vxorē. vt habet.2.Reg.
xi.c. Ad qꝺ rñdeo sm illud quod scri/
bit.31.q.i.c.si qua vidua.§.sꝫ obijcitur
ꝙ in veteri testō multa permittebantur ꝑ
pter infirmitatē que i euāgelij ꝑfectione
eliminata sunt. Quartū impedimētū
est adulteriū. Vt.n.d.Ric. Si adulter
dat fidem adultere viuēte marito de ꝯhē
do cum ipsa sciens ipsam habere maritū
tpe quo contrahit cū ea vel dat sibi fidem
de contrahendo post eius mortē: non po
terit eā ducere in vxorē. Et si post mortē
mariti eā de facto duxerit sepandi sunt: si
cut notat.31.q.i.c.relatum. Et extra de
eo qui duxit i matrimonium quā polluit
p adulterium.c.si qs vxorē Huius rō ē
ne adulter vel adultera proni essent ad in
terficiendū maritū adultere vt postea pos
sent matrimonialiter copulari. Si auteꝫ
adulter ignorat illam habere virum po/
test cum ipsa contrahere post morteꝫ ma
riti. Sic est de muliere contrahente cum
viro quem ignorabat vxorem habere:
extra de eo qui dux.in ma.quam polluit
per adul.c.veniens. Tamen si vir dat
mulieri fidem de contrahendo viuente

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

illi⁹ marito quã nec añ nec post cognouit uiuẽte suo marito si post illi⁹ mõtẽ duxerit illã in vxorẽ nõ sunt sepandi. extra de eo qui dux. in ma. quã polluit per adul. c. si qs. Quitum ipedimẽtũ ẽ aliud matrio niũ. qñ. s. quis haberet vxorẽ ⁊ sumeret aliã. Et nota diligẽter ꝙ illa aut scit iustũ habere vxorẽ. aut nõ si bñ ꝯhit cũ ipso: ⁊ scit illum hr̃e vxorẽ. nõ põt stare matrio niũ: ẽt si mortua pria vxore de nouo con trahat. Et idem iudiciũ ẽ si nesciuit qñ ꝯ xit. si postea ipa prima vxore illi⁹ adhuc viuẽte sciuit ⁊ pmisit se cognosci ab eo cũ quo de facto ꝯxerat. Si vo ab initio qñ ꝯxit nesciuit illũ hr̃e vxorẽ ⁊ sp stetit i ista nescientia vsq₃ ad mortem vxoris illius: s₃ post morẽ eius scit: ẽ in ptãte illi⁹ igno rãtis matrimoniũ ratificare vel diuortiũ petere. Jta tñ ꝙ si postq₃ sciuit se pmisit cognosci nõ poterit diuortiũ petere extra de eo qui duxit in mr̃i. quã polluit p adul teriũ. c. i. ⁊ c. veniẽs. ⁊ ď cõiugio seruoꝝ c. proposuisti. ⁊. 34. q. 2. c. si vgo. Alias poterit petere si vult. Et qď dictũ ẽ de vi ro ducẽte ꝑaꝫ vxorẽ. idẽ itelligitur ď mu liere ducẽte ꝭm maritũ. Si aũt inde mor tua pria vxore vir nõ cognoscat illã adul terã ꝭm carnaliter: que secũ ignorãter ꝯ xerat s₃ ipe ducat tertiã: ꝭm host. d₃ rẽa nere cũ tertia. q₃uis ẽt postea cognoscat ꝭam: qꝛ prima viuẽte consensus habitus cũ secunda nullus fuit: ⁊ sic non ipediuit consensum tertie. Quin ẽt si post morte₃ prime cognouit carnaliter ꝭam: que fuit ignorãs istu₃ hr̃e vxorẽ ⁊ nũc ẽt ignorãs ẽ: ⁊ ipse vir ꝯhat cum tertia: adhuc rema nebit cum tertia. Dicitur autẽ mulier ꝭ₃ Hosti. inscia. qñ h₃ iustã cãm ignorãdi vt qꝛ vir de remotis veniẽs asserebat se nõ habere vxorẽ. extra de spon. c. cũ ad publicum. Jdeo aũt inscia nõ committit adulterium: qꝛ nõ cõmittitur sine dolo. vt p₃. 33. q. 2. c. in lectu₃. Sextũ ipedimẽ tũ ẽ affinitas que ꝭm Ray. ẽ ꝓximitas p sonarum ex carnali copula prouenieñs oi carens parentella. Contrahitur aũt non solum p copulam coniugalem: sed etiam per copula₃ fornicariam. vt notatur. 35. q. 4. c. nec eã. Et de eo q cognouit con sanguineam vxoris sue. c. discretionem. Hec affinitas opatur ꝙ omnes consan guinei vxoris Petri sũt sibi affines in eodem gradu in quo sunt consanguinei vxoris. Similiter omnes consanguinei Petri sunt affines vxoris sue in eodem gradu in quo sunt sibi consanguinei. Et quod dicitur de vxore idẽ itelligas de q̃ cũq₃ muliere carnaliter cognita. S₃ con sanguinei Pet nõ sunt affines consan guineis vxoris sue: nec inter eos ꝓhibet matrimoniũ. extra de consan. ⁊ affi. c. su per his. Unde germani possunt ꝯhere cũ duab⁹ mulieribus germanis. Et pa ter ⁊ filius possunt ꝯhere cu₃ mr̃e ⁊ filia Et relicta viri qui fuit germanus vxoris nec vxore mea mortua põt eẽ vxor mea Qui ergo ꝯhit scienter in aliquo gradu affinitatis vsq₃ ad quartũ gradũ ẽ excõi catus. vt hẽtur extra de ꝯsan. ⁊ affi. i cle. eos. Septimũ ipedimẽtũ ẽ cognatio. si ue naturalis que dicitur cõsanguinitas. siue spũalis que dr̃ cõpr̃nitas. ⁊ legalis que dr̃ adoptio vel arrogatio. Quelibet hoꝝ ipedit ⁊ dirimit matrimoniũ. Qua liter aũt id fiat: qꝛ longũ esset hic ponere Et que sint alia matrimonium impedien tia. derelinquo particula iter explicãda. audientibus confessiones q si periti sunt vt decet non debent talia ignorare. 2° sumitur adulterium improprie rõne ior dinationis: quãdo. s. iter uirũ ⁊ uxorẽ in ordinatus est amor ⁊ adulterinus: de q° sic loqtur Hier. 32. q. 4. c. origo. d. O ri go qdem amoris erat honesta: s₃ magni tudo deformis. Unde ⁊ Sext⁹ pythago ric⁹ i snĩjs ait. Adulter est in sua vxore amator ardẽtior. Jn aliena quippe vxo re oĩs amor turpis ẽ: i sua nimi⁹. Sapi ens d₃ iudicio amare cõiugẽ nõ affectu. s libidis. Nõ regnẽt i eo ipet⁹ voluptatis nec pceps ferat ad coitũ. Nihil ẽ isfelicius q₃ vxorẽ amare q̃si adulterã. h ille. Põt aũt amor viri ad vxorẽ ⁊ ecõtra turpis ⁊ adulterin⁹ vocari: aut rõne itentiõis: aut rõe modi: Rõe itentiõis fit turpis cũ qs cognoscẽdo vxorẽ sua mẽte ⁊ cogitatiõe erit i mios mr̃imõij aliã cogitãdo ⁊ appe tẽdo: vel ita ꝙ vellet facere ẽt si non esset

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

sua vxor. Vñ Boñ.i.4.di.31.d.ꝙ si qs cognoscit vxorē pp delectatōȝ finalē: aut mouet̄ i delectatōȝ tāto impetu vt cognoscat vxorē tā q̄ȝ meretricē: h° ē si ita cog° scit ac si nō eēt vxor: q2 tūc ponit d̄lectatō nē finē vltimū: sec⁹ āt si vult i ea delectari q2 vxor. ita ꝙ nullo° caȝ cognosceret si vxor nō eēt: q2 tūc nō ē oīmoda iordinatio: ē pctm̄ vēiale: q2 excusat̄ p bonū mr̄imonij vt nō sit mortale. Cōcordat Ric. i.4.di.31. Rōe ēt modi amor dr̄ turpis qn̄ ꝯiuges modū ꝛ regulā hōestatis excedūt vel ꝑtermittūt. Quō p̄nt h̄ turpia absq̄ȝ verecūdia narrari. Quot iter plerosq̄ȝ fiūt illiciti tact⁹. quot bestialia. quot solatia ihonesta. quot nephādissima scelera. Bonū ē certe edificare domū ad hītādū: s̄ȝ incōueniēs vr̄ vt i fūdamēto ponat̄ tectum: ꝛ ecōuerso. O cōiuges adulteri quot crimina. quot scelera ppetratis. nō expedit illa clare loq. Jō Amb⁹. in li. de p̄riarchis. ꝛ notatur. 32.q.4.c. nulli ait. Braui⁹ ē crimē vbi celebrati cōiugij iura temerāt̄ ꝛ vxoris pudor soluit̄. h̄ ibi. Tal'āt adulterini amoris sūt signa cum vir plusq̄ȝ dȝ ad vanitates apit manū: cū eā vanis oculis aspicit: ihonestisq̄ȝ verbis allogt̄: cū pp eā pentes despicit. ꝛ eā ociosā i domo eē n̄ curat. 3° sumit̄ adulteriū iproprie int̄ vir ꝛ vxorē rōe modificatōis: qn̄ ꝯiuges ꝛ ꝯhēdo ꝛ ꝯsumādo mr̄imoniū modū ꝛ regulā hōestatis excedūt aut ꝑtermittūt. Pro quib⁹ dixit angelus Thobie. qn̄ tiebat Sarrā accipe i vxorē: eo ꝙ tradita fuerat successiue septē viris ꝛ demoniū occiderat illos. vt dr̄ Thobie 6. Audi me ꝛ oñdā tibi q sūt qb⁹ pōt p̄ualere demoniū. In eos q ꝯiugia ita suscipiūt: vt deū a se ꝛ a sua mēte excludāt: et sue libidini ita vacēt sic equ⁹ ꝛ mulus qui b⁹ n̄ ē itellect⁹: hȝ ptātē demonū. Tu āt cū accepis vxorē igressus cubiculū p tres dies ꝯtinēs esto ab ea: ꝛ nihil aliud nisi orōnib⁹ vacabis cū ea. Hic Petrus d̄ palud̄.i.4.ꝙ ꝯhētes i pctō mortali si ꝯhāt p verba de p̄nti peccāt mortaliter nisi ꝯfiteant̄. Q2 vt Aug.d. Sacra talia fiunt vnicuiq̄ȝ cū q̄li cōscia accedit ad ea. Et vt idē dic. In oī susceptiōe sacr̄i post baptismū necessaria ē vnicuiq̄ȝ confessio si credit se peccasse. Jō repħēsibiles sūt q sine vllo timore dei: sine vlla deuotiōe mr̄imonia ꝯhunt. Magis āt repħēsibiles q p⁹ ꝯctū mr̄imoniū ea exercēt que exercere nō lȝ. Nec expedit talia clare loq. Qui hȝ aures audiendi audiat. Hinc Amb⁹ i li. de p̄riarchis ait. Braui⁹ est crimē ꝛc̄. vbi. sup̄. 2° pōt sumi adulteriū ꝓprie cū. s. aliq̄s vxorat⁹ accedit ad aliquā ꝑsonā solutā: l'aliq̄ coniugata miscet se cū aliq° libero ꝛ soluto. Sȝ vti pluri b⁹ plus i h° deficiunt viri q̄ȝ vxores. Et tn̄ qdā ad̄o fatui sūt vt existimēt viris ad pctm̄ nō iputari. si sic adulterent̄. Cōtra quos ē dictū Inno. pape. 32.q.5.i.c. xp̄iana religio adulteriū i vtroq̄ȝ sexu pari rōe cōdēnat. Et de h° Hiero. ad Oceanū ait. Qd̄ nō lȝ feminis: eque non lȝ viris. ꝛ eadē fuit⁹ pari rōe cēset̄. Et Ambro. 32.q.4.c. nemo. Nec viro lȝ qd̄ mulieri nō lȝ. Et eadē a viro: que ab vxore debet̄ castimonia. Et Augu. 32.q.6.c. si dicturi. Si dicturi estis vxorib⁹ vr̄is fuate vos. Quales vultis eas iuenire: tales ꝛ ipsi vos inueniāt. Quis iuuenis ē q nō velit castā ducer̄ vxorē. Et si accepturus ē ꝟginē. qs nō itactā desiderat. Intactā queris itact⁹ esto. purā q̄ris purus esto. Nō. n. illa pōt si tu n̄ potes. Sȝ his rō addi pōt: q2 sȝ aplȝ.i. Cō.7. mulier n̄ hȝ ptātē corpis sui: s̄ȝ vir. ꝛ vir n̄ hȝ ptātē sui corpis: s̄ȝ mulier. Sȝ arguūt multi de pl'ib⁹ veteris testi. q habuerūt ꝯcubinas. vt Abrahā ꝛ Jacob. Abrahā. n. habuit filiū d̄ āncilla. vt dr̄ Beñ.16. ꝛ Bal. 4. ꝛ Jacob habuit. 2. vxores ꝛ duas ꝯcubinas. ꝛ tn̄ nō fuit illis iputatū ad pctm̄. Rñdet Boñ. di.33.4.li. ꝙ istud factū ē ex dispēsatōe dīna q̄ ꝯueniēs fuit pp q̄tuor. p° pp ꝯgruitatē. 2° pp necessitatē. 3° pp vtilitatē. 4° pp hōestatē. P° pp ꝯgruitatē. Cōgruū qdē fuit. qm̄ tp̄s illd̄ erat figure. ꝛ q2 xp̄s generare debebat liberos ꝛ filios p baptismū i ecclesia catholica ꝛ i hereticis diuerticulis. Jō i figura debuit ꝑcedē generatio ex libera ꝛ ancilla. Et rursus qm̄ iter illos q ab hereticis baptizāt̄ qdā heresim sequūt̄: quidaȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ad ecclesiā reuertūtur . Jō vtriusq3 figu
ra pcessit. Primi in Hismaele d' quo di
ctū ē. Eijce ancillā τ filiū ei⁹. Scdi i ācill'
Jacob: quaꝝ filij sūt inter liberos cōpu
tati. vt hēr ab Aug. i li. de baptismo puu
loꝝ. τ ab eodē sup Joh. τ notar. 32. q. 4
c. recurrat. 2° fuit cōueniēs dispēsatio il/
la pp necessitatē. Pauci nāq3 erāt deum
colētes τ ne cult⁹ diuin⁹ piret necesse fuit
vt filios multiplicarēt. τ ptigit q vxores
steriles hēbāt. iō necesse erat ipsos pres
habere vel vxores vel pcubinas. 3° fuit
illa dispensatio pueniēs pp vtilitatē: qꝛ fi
lij erudiebātur a pentib⁹. τ vtpl'm mōes
patrū seruabāt. Et iō quāto plures tanto
dei cultus celebrior. 4° fuit pueniēs pro
pter honestatē: qꝛ nō affectu libidinoso:
s3 casto: nō affectu adulteri: s3 mariti con
cubinas cognoscebāt. Vñ Ambro. i li.
de priarchis. de Abrahā ait. Nō ardor
aliquo vage succēsus libidis. nō petulan
tis forme capt⁹ decore ancille cōtuberniū
p⁹ habuit thoꝝ. s3 studio querēde posteri
tatis τ ppagande sobolis. Ad idē est. c.
obijciūtur. 32. q. 4. Nō sūt itaq3 antiq pa
tres i hoc imitādi. qm̄ alia fuit illi⁹ tpis, q3
nrī pditio. Repiūtur tamē τ nūc pleriq3
adulteri peccatū excusare volētes pp uxo
rū sterilitatē τ appetitū hñdi filios. Con
tra quos Aug. 32. q. 4. c. Sic ait Sic nō
sūt facienda adulteria ēt voluntate filios
generādi: queādmodū nec furta volūta/
te pascēdi paupes sāctos. Et idē. 32. q. 5
c. siqs. Si qs vxorē habeat sterilem siue
corpe deformē siue mēbris debilē vl' ce/
cā vel claudā vel surdā: vel siqd aliud si/
ue mōbis siue laboīb⁹ doloribusq3 cō fec
tā. τ qcqd excepta fornicatōis cā cogitari
pōt vehemēter horribile, p fide societateq3
sustineat. h ille. Malū g° ē τ rephēsibile
si vxorē qs relinquat ob eius sterilitatez
vel ifirmitatē vel deformitatē: τ alteri ad
hereat. S3 pessimū ē. τ iniquū si pulchrā
vxorē. si fecūdā. si bene natā. si moribus
decorā. si viꝝ amātē. ipse cōtēnat, p qua
cūq3 alia psona. Audi q̃so o vir i fatuita
te qd ad te sapiēs loqr, puer. 5. Letare i
quit cū muliere adoloscētie tue. i. cū vxor
Et Eccl. 7. Noli discedere a muliere se

sata τ bona quā fortius es in timore dñi.
Vrā. n. verecūdie ei⁹ sr auꝝ. Vidi ego
plures venerabiles honestas pudicas fō
mosas māsuetas benignasq3 vxores ab
ingratis maritis derelictas: ipsosq3 ama
tores factos turpissimaꝝ meretricu3. O
pditores viri. o. dementes τ stulti. non
ne vxores vestre corona sūt capitis vrī.
Nullū vtiq3 ornamētū tpale pōt eē in do
mo quod vxori hōc cōpetur. Nō vasa ar
gētea nō aurea. nō eburnei lecti. nō late
porticus. nō regie aule. nō alia queq3 de
cora. Nō oia ista sūt quasi stelle τ luna in
domo sua. S3 xtuosa piunx ē quasi sol.
Vñ. Ecc. 27. dr sicut sol oriens mundo
sic mulieris bone spēs in ornamētu3 do
mus sue. Jpsa ē q data ē i adiutoriū vi/
ro. nō concubia. Cōsidera nāq3 muliēis
bone in cūctis diligētem solertia3. Hec
n. blada τ frumēta ordiat τ gubernat: tu
er oleū salsas carnes i domo esse, pcurat:
pānos laneos ne attineis corrodātur vē
tilat. Lineos quoq3, p necessitate, pcurat
τ lauat. dissipata τ quasi psūpta resartit.
puigiles oculos mētēq3 prudentē ad oē3
substantiam dom⁹ h3. Colūna viri τ filio
rū ē. Si maritus languet cū ifirmo infir
matur. cibū pre dolore nō sumit. sōni ob
lita qescere nescit. Erudit filios τ oēm fa
miliā i timore dei: τ bonis morib⁹ istruit
S3 quid cōcubina facit. Verba certe loq
tur blāda: s3 venenosa. fingit se pl⁹ amar
q̃3 amet. nūc mesta facie nūc leta. Aliqd
sp querit. Si in domo ei⁹ vxore absēte in
greditur: qcqd pōt rapere rapit. Si sibi i
amicicie τ fidelitatis signum aliqd adulr
seruandum tradiderit. aut perdidisse se
mentietur aut procacissima importunita
te verborum ad se arripiet. Euacuat bur
sam: denigrat famam τ ad peccatu3 ligat
anima3 amatoris. Hinc est quod sapiēs
, puer. 5. c. ait. Ne intenderis fallacie mu
lieris. Fauus enim stillās labia meretri
cis. τ nitidius oleo guttur eius. Nouis
sima autem eius amara quasi absinthiū
τ lingua eius acuta q̃si gladius. Pedes
ei⁹ descēdūt in mortē τ ad iferos gressus
illius penetrāt. Per semitā vite nō am
bulant: vagi sūt gressus ei⁹ τ iuestigabi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

les. Nūc ergo fili audi me ꝛ ne recedas
a verbis oris mei. Lōge fac ab ea viā tuā
ꝛ ne appropiques forib⁹ dom⁹ ei⁹. h illc.
Docet itaqȝ sapiēs: q̄lit vnusqsqȝ cogno
scere dȝ mulieris fornicarie fraudē ꝛ do
lū. Sȝ veh mūdo a scādalis: q꞉ viri pleri
qȝ his scelestiora nefādioraqȝ ꝯmittunt.
Hi sūt q pp pueros ꝛ masculos abhor/
rēt vxores. O pessimū. o dānatissimū ge
nus hoīuȝ. Quid turpi⁹: qd aboīabili⁹:
qdue fedi⁹ dici pōt audiri ł cogitari. Ta
les sigdē sūt pp quos venit ira dī i filios
diffidētie. 3° pōt sumi adulteriū ꝓpriissi/
me: cū. s. ꝯiugat⁹ accedit ad ꝯiugatā. qd
pctm̄ ē grauissimū fȝ Tho. 2. 2. q. 154. eo ꝙ
fit iiuriatā ꝓprie vxori qȝ ēt viro adlter.
Qd aboīnādū ē adulteriū eo ꝙ ꝯriaf
bono mr̄imonij ꝛ iducit scādala multa ꝛ
iplicat adulteros multis laqueis. Ca. 2.

Ecūdū mysteriū ꝯtēplādum de
adulterio dr̄ aboīatio. Aboīnan
dū qdē fugiēdūqȝ ꝛ detestādū ē
adulterij malū maxie pp tria. p° pp ꝯria
tionē. 2° pp scādalizationē. 3° pp iplica
tionē. P° ꝓpter ꝯriationē. q꞉ ꝯriaf
oī bono mr̄imonij. Scdm eni Aug. i li.
de bono cōiugali. ꝛ notaf. 27. q. 2. c. oē.
Tria bona iueniūf i mr̄imonio. s. fides.
ꝓles. sacrm. Quoꝝ sufficiētia fm Aste
sanū i sūma li. 8. ti. 9. sumi pōt a cā insti
tuente vel efficiēte. Nā vno mō mr̄imo
niū est a dictamine nature. vt. s. vir cohe
reat cū muliere ad nature cōseruationeȝ
ꝛ sic ē bonū ꝓlis. Alio° a dictamine rō/
nis recte. s. vt vir cohereat cū vxore sua:
nō cū aliena. ꝛ sic ē bonū fidei. 3° a dicta
mine grē: ꝛ signaf vnio diuine nature ꝛ
humane. ꝛ sic ē bonū sacri. Adulterinm
ergo ꝯriaf bono fidei. q꞉ p illud frangif
fides q̄ qdē i hoc attendif: ꝙ vir cū alia:
nec mulier cū alio cōmisceaf ad quā fidē
se mutuo obligāt corde ore ꝛ ope. Corde
cū a viro ānullus iponif digito vxoris.
Vn̄ Isidorus. 30. q. 5. c. femine. ait. In
primis ānulus a sponso sponse daf. sit ni
mīꝝ ꝓpter mutue dilectōis signū. vel pp
id magis vt pignore eoꝝ corda iūgant.
Vn̄ ꝛ quarto digito ānulus infert eo ꝙ
in eo vena quedā vt ferf sāguinis ad cor
vsqȝ perueniat. h ibi. Ore se obligāt: q꞉
ore vel signo capitis vbi ē os exprimitur
cordis cōsēsus. Opere se obligāt cū sibi
mutuo cōsentiūt i copulā carnalē. ex quo
inf eos cōstās dȝ eē fides cordis oris et
opis ꝯ qd facit adulteriū. Cōtrariaf etiā
adulteriū bono ꝓlis. Nā sollicitudo na/
turalis ē pr̄is vt de ꝓle sua certitudinem
hēat. Sȝ p adulteriū talis certitudo hr̄i n̄
pōt. Et multa ex hoc mala ꝓlē subsequūf
vt dictū ē i precedēti fmone. Contrariaf
adhuc tertio adulteriū bono sacri: q꞉ mr̄i
moniū significat despōsationē xp̄i cuȝ ec
clesia: quā nūq̄ȝ dimisit. Sȝ p adulteriuȝ
vxor dimittif eo ꝙ apl's eph. 5. ait. Viri
diligite vxores vr̄ās sicut ꝛ xp̄s ecclesiā.
2°. abominādū ē adulteriū pp scādaliza/
tionē. Inducit sigdē ad multa piculosis/
sima scādala adulterātes. e qbus vnū re
ferā. Rettulit mihi qdā frater fide dign⁹
ꝙ i ciuitate Assisij fuit quedam adultera
que vt suū amatorē i viꝝ posset hr̄e ordi/
nauit cū eo vt maritū iterficeret. Et sero
quodā cū vir isti⁹ domū igredēf ab vxo
re sua statiȝ capif ꝛ stricte āplexans illuȝ
taȝ diu tenuit donec adulter q latebat ibi
exiēs cū securi pcussit caput eius ꝛ occi/
dit. Quo facto clā sepelierunt corp⁹ i do
mo quadā vetusta. Mane āt surgēs mu
lier visitauit ecclesias asserēs viꝝ suū no
cte recessisse a domo ꝛ versus sctm̄ Iaco
bū de galitia iter arripuisse mirabanf sui
hoc audiētes tā mater q̄ȝ reliq quō nihil
rettulisset de peregrinatiōe sua. Elapsis
āt quibusdā diebus mulier hec viricida i
domo sua plorando eiulare cepit. Heu
vir mi dilecte. heu me infelicem ꝛ mise/
ram. Ad quā peruenientes vicini cuusā
petierunt meroris sui. Que respondit ꝙ
vir suus mortu⁹ erat i via: q꞉ sic accepat
a quodam peregrino qui de scō Iacobo
reuertebaf: sibi tn̄ i cognito. Quod cuȝ
peruenisset ad aures parentum viri: statiȝ
suspicari ceperunt de malitia mulieris.
Ad que etiā vehementius mouebanf ꝓ
pter nimiā adulteri sui familiaritatē cum
illa. precurrentes autē ad officiales idica
uerunt factum. qui ordinauerunt vt mu/
lier illa maligna pōeref i torturā. Qd cū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

factū fuiſſet veritatē ꝯfeſſa ē. Qua de re
territꝰ amicꝰ eius fugā petijt extra ciuita/
tē. Et mane quodā data ſnīa mulier hec
peſſima igni adiudicata ē. Et dū cōbure
ret̄: ille exñs extra ciuitatē ſup mōtē quē
dā. vñ vidē potat ſpectaculū reſpiciebat
ꝛ adeo i fatuitatē ꝟſus ē ꝙ ſpōte ſua re/
dijt ad locū in quo ſua fuerat dilecta cōbu
ſta. Vñ cū nollet diſcedē etiā a mltis mo
nitus capt° ē: ꝛ die ſequēti i eodē loco de
capitatꝰ. 3° abominādū ē adulteriū ꝓpt
iplicationē. Implicat enī in multos erro
res i quibꝰ difficile ē: imo ipoſſibile cōſu
lē ꝛ ꝓuidē. Quotmā filij illegitimi mr̄e
ſciēte ſuccedūt in hereditatē. Quot vxo/
res adulteras cū qbꝰ adulterabant̄ alijs
maritis viuētibꝰ pꝰ illoꝝ mortē retinent
cū pc̄cō: licʒ ſub colore ꝛ noie mr̄imonij.
Reperi ego i vna italie ciuitate hoīeʒ qui
ex alteriꝰ vxore tres hēbat filios: que tñ
adultera duos alios hēbat de viro ꝓprio
q credebat oēs ſiml̄ eē filios ſuos. Adul
teri aūt cū diu ſimul familiaritatē hūiſſēt:
licʒ ſecrete decreuerūt virū interficē. Qd̄
cū feciſſēt accepit eā in vxorē: ꝛ bona oia
viri ꝓ gnqʒ filijs quorū tm̄ duo legitimi
erāt diſpenſabat. O quot vicul̄ erat iſte
ligatus: peccauerat adulterādo: peccaue
rat i ꝯhēdo mr̄imoniū: peccauerat i ꝯcto
ꝑſiſtendo: peccabat etiam bona cōicādo
duorū filioꝝ viri interfecti alijs tribus q
erāt ex adultio. Qd̄ oēs leges tā diua
q̄ʒ eccleſiaſtica q̄ʒ etiā ciuilis puniūt gra/
uit̄ adulteriū. Caplm. 3.

t Ertiū myſteriū notādū de adul/
terio dr̄ punitio. Punit̄ adulte
riū grauit̄ ſm triplicē legē. p° ſm legē di
uinā. 2° ſm legē eccleſiaſticā. 3° ſm legē
ciuilē. p° ſm legē diuinā. Nā Leuiti/
ci. 20. ſcribit̄. Si qſ mechatus fuerit cum
vxore alterius: ꝛ adulteriuʒ ꝑpetrauerit
cū cōiuge proximi ſui: morte moriat̄ ꝛ me
chus ꝛ adultera. Sed q̄ro an liceat viro
ꝑp adulteriū iterficere vxorē. Ad qd̄ rñ
det Ric. i. 4. di. 37. ꝙ occidere vxorē ꝑp
adulteriū pōt itelligi dupl'r. Aut q2 ipam
ꝯuictā ꝛ ꝯdēnatā p iudiciū vir ꝓcurat oc
cidi a iudice: ꝛ h° viro licitū ē amore iuſti
cie ꝛ nō libidie vīdicte. h° tñ nō licʒ fieri i
iudicio eccleſiaſtico: ſʒ ciuili vbi lex talis
poſita ē p illū q eā pūire ď iure potuit. aut
q2 eā occidit ex iudiciū. Et h° nūq̄ʒ facē li
cuit ſm legē diuinā licet i aliquo caſu ꝑ/
mittat̄ ſm legē humanā. Jō magr ſnīa/
rū. di. 37. quarti li. ait. Scā eccleſia mun
danis nūq̄ʒ ſtrigit̄ legibus. gladiū non
hʒ niſi ſpūalē. Qd̄ etiā ponit̄. 33. q. 2. c.
res. Scd̄m ꝟo Ric. i. 4. Si ꝯtriſſent nō
ſemp dirimēdū ē matrimoniū ꝯctum. 2°
punit̄ adulteriū ſm legē eccleſiaſticā que
illud punit p ſeparationē. Secūdū auteʒ
Ric. in. 4. di. 35. ſeparatio pōt duplicit̄
itelligi: aut quātū ad viculū: aut quātū ad
cohabitationē ꝛ thoꝝ. p° mō vir nō po/
teſt ſeparari ab vxore ꝓpter adulteriū: ſʒ
bñ ſcd̄o mō in penā mulieriſ que fidē fre
git: ꝛ i fauorē viri q fidē ſuauit. excipiun
tur tñ caſus ſeptē in quibus nō licet viro
ꝓpt adulterium vxorē dimittere. Pri
mus eſt ſi ipſe fuerit fornicarꝰ. Et ď hoc
Augꝰ. in li. de ſermone dñi in monte. ꝛ
32. q. 6. c. nihil ait. Nihil inquꝰ q̄ʒ cauſa
fornicationis dimittere vxorē ſi ꝛ ipe cō
uincitur fornicari. Occurrit enim illud.
In quo alterū iudicas teipſum cōdēnas
Eadeʒ enī agis que iudicas. Quapropt
quiſqꝫ cā fornicationis vult dimittē vxo
rē prius dʒ eē a fornicatione purgatus.
Scd̄s caſus ſi vxor vi oppreſſa fuit.
pro quo facit. c. ita nc. 32. q. 5. Cuius rō
ē. q2 vt ſcribit̄. 34. q. i. c. cū per bellicam.
Nullo° ad opprobriū male volūtatis tra
hit̄ qd̄ ꝯditio neceſſitatis extorſit. Ter
tius caſus ſi credebat maritū eē mortuū
ꝛ cōtraxit cū alio: q2 talis p ignorātiam ꝓ
babilē excuſat̄. vt dr̄ in prefato. c. cum p
bellicā. Quartꝰ caſus ſi alter ſub ſpe/
cie mariti cognouit eā. ꝛ talis p ignoran
tiā excuſat̄. 34. q. 2. c. in lectū. Quitꝰ ca/
ſus ſi maritus tradidit eā adulterādā ꝑ/
ſerti iuitā: ex de eo q cognouit ꝯſan. vx.
ſue. c. diſcretionē: q2 i illo caſu adulteriū
magis iputat̄ viro q̄ʒ vxori. Sextꝰ cāuſ ſi
maritꝰ poſt adultiū cognouit eā ꝛ tolera/
uit: q2 crimē p recōciliationē dimiſſū am
pliꝰ obijci non dʒ niſi reſiduum ſequat̄.
Septimꝰ caſus ē ſi matrimonio vtriꝰ
qʒ i ifidelitate ꝯcto vir dedit vxori libel/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

lium repudij ⁊ vxor alteri nupsit. Tunc enī si vterqꝫ reuertat̃ ad fidē vir tenetur eā recipe. extra d' diuor. c. gaudem⁹. Cu ius rō ē q2 cū dedit sibi libellū repudij qđ facere illicitū erat s̄m iudiciū dei. iterpꝛta tiue tradidit eā adulterādā. Aliq addūt octauū casū. s. si vir ꝯ volūtatē vxoris ab stinēdo ei occasionē adulterādi dederit. Aliq tñ dicunt ꝙ pp hoc nō excusaretur mulier adulterās. Notādū tñ s3 Ric. ꝙ dimittere vxorē ꝓpter adulteriū ordinat̃ ad correctionē adultere. Aut g° mulier q̇ adultera ē: ē correcta vel pata sic corrigē aut ꝓbabiliter presumit̃ icorrigibilis. Si correcta ē nō teneť eā dimittere: q2 ñ ē pe na corrigēs vbi correctio iā ꝑcessit. Sil'r si pata est se corrigere vt iustū ē nō teneť eā dimittere: q2 nō ē necessariū appone/ re penā grauiorē ad corrigendū delictuꝫ qñ mitiori mō pōt expiari. Si āt ꝓbabili ter presumit̃ incorrigibilis: tunc credo ꝙ eā teneť dimittere ne suo crimini videat̃ cōsentire dū correctionē nō apponit. Vñ Criso. sup Math. ⁊. 32. q. i. c. sic crude/ lis. Sicut crudelis ē ⁊ iniqu⁹ q castā di/ mittit sic fatu⁹ est ⁊ iniquus q detinet me retricē. Patron⁹. n. turpitudinis ē q ce lat crimen vxoris. Presumit̃ āt tūc vxō incorrigibilis aut qñ ꝑtinaci aīo se corri/ gere renuit: aut qñ emēdationē ꝓmittēs ex cōsuetudine labit̃. Sciēdū insuꝑ ꝙ q̄ꝫ tū ad sepationē a thoro pōt vir dimittere vxorē ꝓprio arbitrio statim cū scit ipsam adulterasse. Nec teneť reddere debitum exigenti nisi ꝑ ecclesiā compulsus. Sed sic reddendo non preiudicaret sibi quin posset agere ad diuortiū maxime si prote statione premisit ꝙ ad illam copulam ac/ cedet: nō vt velit cedere iuri suo: sed tan tum ne sit ecclesie inobediens. Tñ secun dum aliquos ecclesia nō dꝫ ipsam cōpel/ lere nisi cognouerit d' cā ⁊ diffinierit. Si autē loquamur q̄ꝫtum ad sepationē a co habitatione. tunc distinguo. Quia aut mr̄imonium est claudestinum ⁊ absqꝫ te stibus. ⁊ tunc licite potest vxorem dimit tere: aut cōtractum in facie ecclesie: vel sal tē coram testibus, ⁊ tunc non licet dimit/ tere eaꝫ sine iudicio ecclesie. Et sicut vir pōt ab vxore adultera separi: ita ⁊ vxor a viro adultero. Tñ in sepatione duo cō siderant̃. vt. d. Ric. s. ipsa dimissio cōiu gis. ⁊ accusatio que ē via ad hāc dimissio nē. Quantum ad primum vir ⁊ vxor iu dicant̃ ad paria. q2 sicut vir pōt vxorem dimittere ꝓpter adulteriū: ita ecōuerso: q̄ꝫuis ad hoc iudicent̃ ex inequali causa. Nec est hoc contra iusticiā q2 minor d' il lis causis sufficit quantum ad illum effec tū. Sicut videmus ꝙ duo latrones quo rum vnus plus furatus ē q̄ꝫ alius iudi/ cantur ad suspendium. ⁊ ita ad eandē pe nam ex inequali cā: q2 ille q minus fuit fu ratus meruit hāc penā. Quātū ad 2m vir ⁊ mulier nō sunt equalis conditōis. Fauorabilius. n. recipit̃ accusatio viri ꝯ vxorē q̄ꝫ econuerso. Tū q2 vir est caput vxoris. tuꝫ q2 mulier adultera magis cō fundit virū q̄ꝫ econuerso. Tū q2 adulte/ rium mulieris magis ledit mr̄imonium q2 causat incertitudinē ꝓlis. Et hac rōe grauius ē adulteriū i muliere q̄ꝫ in viro lꝫ fornicatio simplex grauior sit in viro: eo ꝙ i ipso magis viget vsus rōis. 3° pu nitur adulteriuꝫ lege ciuili pena mortis: C. de adul. l. q̄ꝫuis. Ex quib⁹ oibus ap/ ꝑet tāti pc̄ti grauitas. ꝙ coniugati euita re dñt vt habeant in hoc seculo dei grām ⁊ i futuro beatā gloriā: i qua viuit bñdic tus deus ꝑ infinita secula seculoꝝ Amē.

Feria secunda secunde hebdomade ī quadragesima. de fuga peccati quod ma gis fugiendum est q̄ꝫ quelibet huius se/ culi mala. Sermo. 32.

In peccato vestro morie/ mini. Verba sunt redem/ ptoris nostri originaliter Joh. 8. c. ⁊ in euāgelio ho dierno. Ad ostendendum q̄ꝫ graue ma lum sit esse in statu peccati replicauit sal/ uator noster loquens phariseis peccato/ ribus per eadem verba: eandemqꝫ sn̄iaꝫ scilicet ꝙ in peccatis morerent̃. vt sine co gnita infirmitate atqꝫ ꝑiculo solliciti eēnt querere salutem ⁊ medicinam: qm̄ nihil est qđ magis detineat in peccatis alliga/ tas aīas q̄ꝫ erronea cogitatio eorū qui ar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

bitrãtur peccatũ aut nihil aut paꝝ obesse
Jō Seneca ad Lucillũ dicebat. Nō ē ex
trinsecus malũ nr̃m itra nos ē: i viscribꝰ
nr̃is sedet. iō difficulter ad sanitatē veni
mus: qꝛ nos egrotare nescimꝰ. Et Aug.
sup ps. 50. Nemo ē isanabilioꝛ eo q̇ sibi
sanus vr̃: ꝓpterea i hoc sermone de fuga
pc̃i dd̃m ē de q̃ sapiēs Eccle. 21. dicebat.
Quasi a facie colubꝛi fuge pc̃z. Assigna
bimꝰ aũt triplicē pꝛincipalē rōnē: quare
pc̃m est fugiendũ.

Prima ratio dicitur complacentie.
Secunda nocentie.
Tertia displicentie.

Qđ peccatũ ē fugiēdũ eo ꝙ placet diabo
lo: ⁊ q̃lit ipe idirecte cã ē pc̃oꝛũ: ⁊ quō le/
ticia vel delectatio pōt esse in demonibꝰ.

Capi. i.

Prima rō quare pc̃m ē fugiendũ dr̃ cōplacentie. Pla
cet eni multũ inimicissimo nr̃e sa
lutis diabolo. De quo circa tria dubita/
re cōtigit. Pꝛio circa causalitatē. Scđo
circa generalitatē. Tertio circa iocũdita/
tē. Pꝛimo cōtingit dubitare circa cãlita
tē. Vtrũ diabolus sit directe cã pc̃i. Et
vr̃ ꝙ sic: qꝛ peccatũ directe cōsistit i affe/
ctu: Sed Augu. dicit i. 4. de tri. Diabo
lꝰ sue societati malignos affectꝰ inspirat.
Et Beda sup actus apl̃oꝛũ. Diabolus
ai am in affectũ malitie trahit. Et Isido
rꝰ li. de sũmo bono. Diabolꝰ coꝛda homi
nũ occultis cupiditatibꝰ replet. ergo vide
tur ꝙ ipse sit cã peccati. Sed ꝯ est
qđ Augu: ꝓbat in pº ⁊ 3º. de lib. ar. ꝙ
nulla alia re mēs sit serua libidinis nisi ꝓ
pꝛia volũtate. gº cã pc̃i nō ē diabolus: sꝫ
ꝓpꝛia volũtas. Rñdet Tho. i. 2. q. 80. ꝙ
cũ oē pc̃m voluntariũ sit: nihil pōt dire/
cte eē cã pc̃i: nisi ꝙ pōt mouere volũtatē
ad agendũ. Volũtas aũt a duobus pōt
moueri. Vno mō ab obiecto: sicut dr̃ ꝙ
appetibile appꝛehensũ mouet appetituz.
Alio mō ab eo q interius inclinat volun
tatē ad volendũ: hoc aũt non est nisi vel
ipa volũtas vel deus. Deus aũt non pōt
eē cã pc̃i: qꝛ vt dicit Aug. lib. 83. q. Deo
auctoꝛe nō sit hō deterioꝛ. Relinquit̃ gº
ꝙ ex hac parte sola volũtas hominis sit
directe cã peccati eius. Ex parte aũt ob/
iecti potest intelligi ꝙ aliquid moueat vo
luntatē tripliciter. Vno mō ipm obiectũ
ꝓpositũ: sicut dicimus ꝙ cibus excitat de
sideriũ hoīs ad comedendũ. Alio modo
ille q ꝓponit huiusmodi obiectũ. Ter/
tio modo qui persuadet obiectũ pꝛoposi/
tũ habere rōnē boni: qꝛ ⁊ hic aliqualiter
pꝛoponit pꝛopꝛiũ obiectũ volũtati qđ est
ratiōis bonũ vel veꝝ appēs. Pꝛimo mo
do res sensibiles exteriꝰ apparentes mo
uent voluntatē hominis ad peccandum.
Secũdo modo ⁊ 3º mō vel diabolus vel
etiã homo pōt incitare ad peccanduz vel
offerendo aliquod appetibile sensui: vel
ꝑsuadendo rōne. Sed nullo istorum
triũ modoꝛũ aliquid potest esse cã peccati:
qꝛ voluntas non mouetur ex necessitate
ab aliquo obiecto nisi ab vltimo fine. vñ
non est sufficiens cã pc̃i. Neqꝫ res exte
rius oblata. neqꝫ ille qui eam ꝓponit ni
si qui persuadet. Ideo cuz diabolus sug
gerendo vel aliqua appetibilia pꝛoponē
do inducat in affectum peccati: non ē di/
recte causa peccati: sed solũ per modũ ꝓ/
ponentis vel persuadentis appetibile. ⁊
sic patet ad obiecta solutio. Ex quibꝰ col/
ligimus ꝙ nullus potest si peccat de dia/
bolo cōqueri: sed tantũ seipm debet incul
pare vel accusare: eo ꝙ omne peccatũ vt
pꝛobatũ est in pꝛimo sermone huiꝰ operis
est voluntarium. Secũdo cōtingit dubi/
tare circa generalitatē. vtrũ oīa peccata
hominũ pꝛoueniant ex diabolica sugge/
stione. Et ꝙ sic videt̃. qꝛ dicit Diony. i
lib. de diui. no. Multitudo demonũ est
cã oium maloꝛũ sibi ⁊ alijs. Et Dama.
dicit. Ois malicia ⁊ omnis imũditia a
diabolo sũt excogitata. Sꝫ ꝯ est illud qđ
dixit Augu. in li. de ecclesiasticis dogma
tibꝰ. Nō oēs cogitatiōes male a diabolo
excitantur. sed aliquotiēs ex motu liberi
arbitrij emergũt. Rñdet Tho. i. ꝑte. q.
115. Et. 2. vbi supꝛa ꝙ aliqd dr̃ cã alicuiꝰ
dupliciť. vnoº directe alioº idirecte. In
directe qdã sicut cũ aliqđ agēs cãt aliquã
dispōnē ad aliquē effectũ dr̃ eē occasiona
lit̃ ⁊ idirecte cã illiꝰ effectꝰ sicut si dicat̃ ꝙ
ille q siccat ligna ē occasio cōbustiōis ipo
rũ. Et hoc mō dd̃m ē ꝙ diabolꝰ ē cã oiuz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

peccatorū nr̄orū: qꝛ ipse instigauit primū
hoīem ad peccandū: ex cuiꝰ pc̄o cōsecuta
ē in toto hūano genere quedā ꝓnitas ad
oē pcc̄ꝫ. Et per hūc modū intelligēda sīt
verba Dio. ⁊ Dama. Directe aūt dr̄ cē
aliqd cā alicuiꝰ qđ operat̄ directe ad illud
Et hoc modo diabolus nō est cā oīs pc̄i.
Non eni oīa peccata cōmittu nt̄ diabo/
lo instigante: sed quedā ex corruptiōe car
nis ⁊ libertate arbitrij. qꝛ vt origenes di
cit. Si diabolus nō cēt adhuc homines
haberēt appetitū cibi ⁊ venereorū. Ter/
tio cōtingit dubitare circa iocunditatem.
Vtrū demones possunt in aliquo iocun
dari. Et videt̄ ꝙ sic: qꝛ Augu. ꝯ mani/
chincos dicit. Ptāte hꝫ in eos qui dei p̄
cepta cōtēnūt. ⁊ de cā infelici letatur. Itē
ꝓuer. 13. dr̄. Desideriū si cōpleatur dele
ctat aīam. Sꝫ ipsi multa mala desiderāt
que eueniūt. ergo i illis delectant̄. Pre/
terea phs. x. ethicorū. c. 8. d. ꝙ phia habꝫ
mirabiles delectatōes puritate ⁊ firmita
te. ſꝫ mali angeli multum sciūt de phia gᵒ
habēt magnas delectatōes. Sꝫ ꝯ arguit̄
primo qꝛ dicit idē Ar. prio ethicorū. c. 18
Delectatio si sit fortis expellit oēm tristi
ciam ⁊ q̀ sibi ꝯ̈ria ē ⁊ q̀ cōtingēs. gᵒ a sīl'i
tristicia si sit fortis expellit oēm delectatio
nē ⁊ q̀ sibi ꝯ̈ria ē ⁊ que cōtingēs. Sꝫ tri/
sticia malorū angelorū ē valde fortis. gᵒ
nullā cōpatitur secū i eis delectationem.
Itē in angelis bonis leticia nullā cōpati
tur tristiciā gᵒ a sīl'i: nec tristicia i āgelis
malis cōpatit̄ leticiā. Itē i nobis nō pōt
simul cē leticia ⁊ tristicia: qꝛ leticia ē cum
dilatatōe cordis: ⁊ tristicia cū quadā cor/
dis cōstrictione. Cōstrictio āt ⁊ dilatatio
motꝰ sūt ꝯ̈rij. gᵒ a sīl'i i angelis nō pōt cē
leticia sīl' ⁊ tristicia ſꝫ sp̄ hn̄t tristiciā. gᵒ nl'
lā hn̄t leticiā. Rn̄det ad hāc qōnē. Ric. i
2. di. 6. ꝙ de pena malorū angelorū conti
git loq aut ꝓ statu añ iudiciū. aut ꝓ statu
post iudiciū. Pᵒ mō adhuc pēa eorū nō
ē cōpleta quāuis sit ḡuis ⁊ multa. iō capa
ces sūt alicuiꝰ vani gaudij ꝓueniētis ex
euētu malorū q̀ desiderāt. Vn̄ Aug. de
ci. dei li. 4. ꝑua docēt turpibꝰ gaudēt. Lo
quēdo vō d' pēa eorū ꝓ statu pꝰ iudiciuꝫ
sic nō cōpatiet̄ secū i eis aliqđ gaudiū: qꝛ

tunc pena eoꝝ essꝫ completa. Et iō natu
ra eoꝝ essꝫ ita idisposita ad susceptioneꝫ
gaudij ꝙ nullū agens creatū hēbit ꝓpor
tionalē v̄tutē ad cāndum delectationem
subiecto idisposito. Agens āt increatuꝫ
ex ingente sua iusticia nullū causabit in
eis gaudiū. Preterea Aug. 14. de ci. di
c. 17. ait. Elatōis viciū i dei aduersario
q ē diabolus maxie dn̄ari sacris lr̄is edo
cet̄. Sꝫ s̄m phm. 3. ethi. c. 9. Qualis est
vnusqsqꝫ talis ⁊ finis eiꝰ. Videt̄ gᵒ ꝙ
diabolus finē suū cōstituit in excellentia.
Cū gᵒ s̄m phm. 6. ethi. c. 6. fines sint pri
cipia opabiliū qcqd malus angelus appe
tit pp̄ excellentiam appetit. Sꝫ post iudi
ciū nihil eueniet de quo cōsequatur excel
lentiam nec verā nec estimatā. Cū gᵒ ex
euentu rei desiderate nullū ꝓueniat gau
diū si desiderans nō cōseqtur finē ꝓpter
quē illud desiderabat nihil eueniet post
iudicium ex cuius euentu aliquod in eis
gaudiū oriatur. Ad primū argumētum
dicēdū ꝙ añ iudiciū nō ē maloꝝ angelo
rū tristicia ita fortis ꝙ expellat oēm dele
ctationē ⁊ magnā ⁊ p̄uā. Ad s̄m dicen
dū ꝙ angeli boni eo ꝙ ita sūt coiūcti cum
diuia volūtate vt nihil euēiat ꝯ̈ eoꝝ uolū
tatē absolutā. ⁊ qꝛ hn̄t sub alis glorie cō/
plemētū: iō in eis nulla pōt esse tristicia.
Sꝫ i angelis malis nō est adhuc tota pe
na cōpleta quā ppetuo habituri sunt post
iudiciū iō iterdū in eis ē aliqđ gaudium
Gaudent. n. de malis euentibus q̄ eue
nire desiderant. Ad tertiū dicendum
ꝙ cū in hoīe simul est tristicia ⁊ leticia tūc
est cōstrictio cordis i vna p̄te ⁊ dilatatio
i alia. Vel pōt dici ꝙ si leticia maior ē q̄ꝫ
tristicia cor dilatabitur minꝰ pp̄ tristiciā.
Si āt tristicia ē maior q̄ꝫ leticia essꝫ econ
uerso. Si vō equarētur tūc cor nō con/
strigeretur ꝓhibēte leticia. nec dilataret̄
ꝓhibēte tristicia. hec Ric. Notandum
tn̄ s̄m Tho. p̄te. i. q. 64. ꝙ dolor ⁊ gau/
diuꝫ s̄m ꝙ sunt passiones i demonibꝰ cē
nō pn̄t. Sic. n. sūt ꝓprie appetitꝰ sēsitiui
q ē v̄tus in organo corꝑali. Sed s̄m ꝙ
noiant simplices actꝰ sic pn̄t cē i demōibꝰ
⁊ sic dolor nō ē aliđ q̄ꝫ recursꝰ ad illđ qđ
est vel non est. Multa eni vellent nō cē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vt oēs hoīes fore dānatos. que tñ nō sūt q̄ꝛ multi saluant̄. Jdō in eis est doloꝛ: ⁊ q̄ꝛ multos vellent peccare ⁊ coꝝ desideriū implere: idō i eis ē gaudiū eo mō q̄° supi⁹ est dictū: Cū ergo pctm̄ diabolo sūme sit gratū: que dementia est illi cōplacere pec cando. An nescitis o excecati pctōres ꝙ ipse vos querit pdere: cupitq̄ȝ btā vita pri uatos secū trahere i infernū. O infelices aīe peccatrices cōsiderate qd facitis cum diabolo obtēꝑatis: Profecto cōtentatis letūq̄ȝ facitis hostē pestilentissimū: q̄ nul lo placatur obsequio: quinimo seruiētes magis crudeliusq̄ȝ torquebit.

Q̄ð pctm̄ ē fugiēdū eo ꝙ priuat hoīeȝ diuina gr̄a ⁊ sēꝑ ei ē annexus cruciatus ⁊ pena ac interficit ipsā aīam. Capl̄ȝ. 2.

Secunda rō quare pctm̄ ⁊ delictū est fugiēdū dr̄ nocentie. Nocet si quidē hōi plus q̄ȝ cetera mala que dici aut cogitari pñt. potissimū ꝓpter tria. p° ꝓpter priuationē. 2° ꝓpter cru/ ciationē. 3° ꝓpt iterfectionē. Primo pctm̄ nocet hōi ꝓpter priuatōnē: eo ꝙ pri uat illū bono nature qð preeminet ꝯctis bonis fortune. h° dicit Aug. in. 3. ⁊. 7. cōfessionū. ⁊ in li. de fide ad Petrū. Sȝ ꝯ posset q̄s arguere. q̄ꝛ. d. Dio⁹ in li. de di. no. ꝙ bona nature i demonib⁹ manēt ītegra p⁹ pctm̄. Sȝ pctm̄ hoīs nō ē graui us pctō demonis. ergo pp illud nō dȝ pri uari bono nature. Rñdet Tho. i. 2. q. 85. ꝙ bonū nature hūane pōt dici triplici ter. p° ipsa pricipia nature ex q̄b⁹ natura cōstituit̄ ⁊ ꝓprietates ex his causate: sicut potētia aīe ⁊ huiusmodi. 2° dr̄ bonū na/ ture bonū originalis iusticie qð fuit i pri/ mo hoīe collatū toti hūane nature. 3° dr̄ bonū nature naturalis hoīs dignitas q̄ ē ꝙ hō sit rōis pticeps. ꝫȝ quā hȝ naturalē īclinationē ad v̄tutes. Primū bonū na ture neq̄ȝ tollit̄ neq̄ȝ diminuit̄ ꝑ pctm̄. 2m totalit̄ ē ablatū ꝑ pctm̄ primi parētis. 3m vero diminuit̄ ⁊ aufert̄ ꝑ pctm̄. q̄ꝛ vt ingt ꝑs. Hō cū i honore eēt nō itellexit: cōꝑa tus ē iumētis isipiētib⁹ ⁊ similis fact⁹ ē il lis. Jn hoc eq̄dē ꝙ hō rōnalis ē digniꝛ cūctis volucribus celi ⁊ nobilioꝛ bestijs terre ⁊ piscibus maris merito reputatur

Jn eo ꝙ peccando rōnē subijcit sensual tati: viuitq̄ȝ more brutoꝝ ipsis recte iuste q̄ȝ comparatur. Propterea loquens de us ad aīam peccatricē Hie. 2. c. ait. Q̄ð vilis facta es nimis iterans vias tuas. Similiter ipsa naturalis iclinatio ad vir tutē diminuit̄ per pctm̄. Nā ex hoc ꝙ ali q̄d inclinat̄ ad vnū ꝯriorum diminuitur inclinatio ei⁹ ad aliud. Vñ cum pctm̄ sit ꝯrium virtuti ex hoc ipso ꝙ hō peccat di minuitur bonuȝ nature qð est inclinatio ipsa ad virtutē. Per septem quippe gra dus cōscientia diminuta bone nature ru it i ꝓfundum pctōꝛuȝ. Jn primo gradu pctm̄ ē importabile. Mēs enim insueta pctis cum peccare icipit appet ei adeo im portabile onus vt videatur viuens esse i inferno. Jn 2° gradu pctm̄ est graue. Nā lapsu tp̄is ꝓpter precedēs pctm̄ ite rum peccare nō iā videtur iportabile sed tm̄ graue. Jn tertio gradu pctm̄ est leue. Q̄ð enim prima vice fuit iportabile. i 2ª graue: in tertia fit leue. Jn quarto gra/ du pctm̄ est insensibile: eo ꝙ iā onus ei⁹ no sentitur nec ei⁹ grauitas estimat̄. Jn quinto gradu ē delectabile: eo ꝙ cum ma ximo studio: ꝓpter eius delectationē cō mittit̄. Jn sexto pctm̄ est desiderabile: q̄ꝛ post diuturnā i illo ꝑseuerantiā adeo ad ipsū iclinat̄ voluntas vt sine vlla tēpta/ tione carnis aut diaboli querat̄ ⁊ deside ret̄ vt possȝ ꝯmitti. Jn septimo pctm̄ fit defēsabile tāq̄ȝ bonū ⁊ iustū vt verificet̄ qð sapiēs ait ꝓv. 18. Pctōꝛ cū i ꝓfūdū pctōꝝ venēit ꝯtēnit. Cōtēnit siq̄dē di iu sticiā atq̄ȝ iudicia: ⁊ pcc̄m ridēs ⁊ ludēs ꝯ mittit. ⁊ si redarguit̄. illð excusat atq̄ȝ dēfe dit. O quot vsurarij erroneā sibi fecē ꝯ sciaȝ: q̄ ipi iſſie vsuras exercēt ⁊ dñt ñ eē pcc̄ȝ. o q°t adultēi fōnicatōes ⁊ sodomite letāt̄ cū malefecerit. vt dr̄ ꝓv. 2. c. ⁊ ext̄ tāt i reb⁹ pessi is: luxuriāq̄ȝ suā tāq̄ȝ bonā dēfēdētes dñt ipossibile fore quēpiā viuē sin̄ illa. Ecce q̄ꝛ isti ⁊ silēs ꝑuati sit bono nāe iclinatōe. s. quā ad bonos act⁹ hēbāt scðo noc̄ȝ pcc̄ȝ hōi pp cruciatiōȝ. ē siq̄dē sēꝑ ⁊ ēt i h° sclō mōtali cl̄pe ānexa pēa ise ꝑabilit̄. Et sumit̄ rō ꝫȝ Boñ. i. 2. di. 36. triplicit̄. prīo ex ꝑfectōe dīne eq̄tatis. scðo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ex pulchritudine vniuersitatis. 3º ex ior/
dinatione culpe ꝛ cōditōe peccātis. pº su
mit̄ rō ex pfectiōe diue eq̄tatis. Tāte eni
eq̄tatis ē de⁹ q ē iudex oiuȝ vt nō patiat̄ d̄
decus pctī ad modicū eē sine decore iusti
cie. Q̄ i mō iusticia dȝ iniusticiā supare.
Scd̄o rō sumit̄ ex pulchritudine vniuer
sitatis. Vniuersum nāq̄ȝ ex ordine pul/
chritudinē hȝ: ꝛ talis ē ista pulchritudo q̄
lē decuit fieri ad ostēsionē sūme sapie dei: ꝛ
pp h⁹ nec ad momētū eē i ea aliqd̄ iordi/
natū: ꝛ ita nec pctm̄ a pena sepet̄. 3º sumi
tur rō ex corruptiōe culpe ꝛ cōditōe pec/
cātis. Nunq̄ȝ. n. culpa ɔmittit̄ qn mod⁹
spēs ꝛ ordo circa actionē volūtatis priue
tur. Et dū volūtas volūtarie i suo actu d̄
ordinat semetipsa icuruat. Et dū icuruat̄
mō spe ꝛ ordie priuat̄ quātū ad hilitatem
ad bonū. Talis āt priuatio ē i aia magna
dānificatio ꝛ lesio. vñ aug⁹. in s̄mōe de i
nocētib⁹. Nemo hȝ iniustū lucrū sine iu
sto dāno. Vbi lucrū ibi dānū. Lucrum i
archa dānū in cōscia. Tulit vestē ꝛ pdi/
dit fidē. Accepit pecuniā ꝛ amisit iusticiā
Preterea volūtas rōnalis q̄ ē cā peccati
ē q̄si media inter sinderesim ꝛ sensualita
tē. Media ē ēt iter deū ꝛ alias creaturas
Et cū se cōuertit ad h⁹ iferiora ab eo rece/
dit q sursū ē: ꝛ dū acq̄rit puū bonū vt nūc
amittit magnū bonū simpliciter: ꝛ q̄ erit
media fecit se ifimā: ꝛ dū cū sinderesi dis
cordat icurrit ex illa repugnātia remorsū
quēdā ꝛ afflictionē iternā. Jō Aug⁹. li.
i. cōfes. Jussisti dñe. ꝛ sic ē vt pēa sua si/
bi sit ois iordinat⁹ aius. Ex quo cōcludit̄
ꝙ ad culpā iseparabilit̄ seq̄tur pena siue
pena dicat̄ dānificatio q̄dā: siue quedā af
flictio siue iuolūtaria passio. Sed pena q̄
ē dānificatio semp seq̄t̄ ꝛ actu ꝛ hitu. q̄a
nunq̄ȝ hō ē i culpa qn semp sit i dāno. af
flictio vo siue remorsus semp seq̄t̄ i hitu
saltē: q̄ȝuis pp delectationē itēsā vel icōsi
derationē siue distractionē ai nō sentiat̄.
Talis aūt pena cōpetit statui i pñti. i futu
ro vo subseq̄t̄ alia pēa ɔsumata ꝛ pfe
cta. 3º peccatū nocet hoi rōne iterfectiōis
Peccatū nāq̄ȝ iterficit aiaȝ ꝛ facit cā mor
tuā mō suo. vñ aug⁹. i. iȝ. de ciui. di. c. ij.
igr. Q̄uāuis eni aia hūana vacit imor/
talis phibeat̄: hȝ tñ q̄ȝdā ēt ipa mortē suā
Nā iō dr̄ imortalis. q: mō q̄ȝtulocūq̄ȝ ñ d̄
sinit viuē a q̄ȝ sentie. Corp⁹ āt mortale:
iō dr̄: q: d̄s̄i oi vita pōt: nec p seipsū aliq̄
tenus viuit. Mors igr̄ aie fit: cū cā d̄sit
de⁹. sicut corpis cū desit aia g° vtriusq̄ȝ
rei. i. toti⁹ hois mors ē cū aia a dō desta
desit corp⁹. Jta eni nec ex deo viuit ipsa
nec corp⁹ ex ipsa: h⁹ i aūt toti⁹ hois mortē
illa seq̄t̄ quā s̄m diuino℞ elogo℞ appellat
auctoritas. Hāc saluator significauit vbi
ait. Eū timete q hȝ ptātē aiam ꝛ corp⁹ p/
dere in gehēnā. h̄ ille. Ex q̄b⁹ verbis hr̄
d̄ria triplicis mortis. Prima mors ē cor
poralis q̄ fit p sepationē aie ab ipo corpo
re. Et hec ipsi aie q̄ imortalis ē cōuenire
nō pōt. Scd̄a mors ē spūalis q̄ competit
aie cū p pctm̄ sepat̄ a dō. Vita nāq̄ȝ aie ē
dei grā sine q̄ mortua iudicatur. Tertia
mors ē gehēnalis q̄ priuat dānatos nō oi
vita: ȝ vita btā: vita gloriosa: vita felicis
sima oi iocūditate repleta. O q̄ȝtū reputa
ti st̄ crudeles q seipos iterfecerūt sua cor/
pora occidēdo. Sȝ pfecto crudelissimi st̄
pctōres q peccādo occidūt ꝛ phimūt aias
suas Preterea dixit i ps. Dauit. Qui
diligit iniq̄tatē odit aiam suā. ꝛ Paulus
ro. 6. rōnē subdit. d. Stipēdia. n. pecca/
ti mors: gratia aūt dei vita eterna.

Qualit̄ pctm̄ ē fugiēdū. q: displicȝ dō
q: peccator trāsgredit̄ pcepta ei⁹ ɔtēnit i
finitū bonū: ꝛ puocat irā ei⁹. Cap. 3.

t Ertia rō q̄re pctm̄ ē fugiēdū dr̄
displicētie. displicȝ nāq̄ȝ ꝛ aboia
bile ē oipotēti dō pp tria. pº pp
trāsgressionē. 2º pp derelictionē. 3º pp p
uocationē. Prio pctm̄ displicet dō p
pter trāsgressionē: q: p illd̄ trāsgrediun
tur hoies. ꝛ ɔtēnunt mādata ei⁹ pptere
dixit Aug. i li. ɔ manicheos. Peccatuȝ
ē in veritatis preceptis vel i ipsa verita
te errare. Et idē quem magister induxit
in textu. 35. di. secundi libri. Peccatuȝ ē
dictum vel factum vel concupitum con/
tra legem dei. Et Ambrosius libro de
paradiso. Peccatum est preuaricatio le
gis diue ꝛ celestiū iobedictia mādatorē.
Si g° displicet pr̄i vt fili⁹ ei⁹ sua pcepta
recuset ꝛ paruipendat. si cuiq̄ȝ hōi mor/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tali i alliq̄ sup̄ioritate cõstituto graue ē a
suis subditis despici atq; cõtēni: quanto
magis aboiabile ē excelso celorũ regi si
peccãdo hoīes eiusq; mãdata uiolando
maiestati sue iiuriam faciunt. O pctõres
excecati cognoscite vias vr̄as. Cogno/
scite errores merite dãnatõis. Quotiens/
cũq; peccatis mortaliter deũ oīpotentem
vilipēditis. Secũdo peccatũ displicz d̾o
rõe d̾relictõis: q2 quotiēscũq; qs mortalit̄
peccat d̾rliq̄t ip̄z q ē sũmũ bonũ v̾ũ bonũ
desiderabile bonũ durabile bonũ iquam
quo solo aīa repleri põt ⁊ satiari ꝓ bono
vili ꝓ bono momētaneo ꝓ bono t̄pali ꝓ
bono quod sine deo nullũ bonũ ē. Vt. n.
iq̄t Aug. i li. de li. ar. Peccatũ ē spreto i
cõmutabili bono bonis cõmutabilib⁹ ad
herere. Hic ꝑ Hiere. 2. c. de pctõribus
de⁹ cõqueritur. d. Me dereliquerũt fõtē
aque viue. ⁊ foderũt sibi cisternas dissi/
patas q̄ cõtinere nõ valēt aquas. Fons
aque viue dr̄ ipse deus: q2 in eo ē oīs bo
ni idefiiciēs plenitudo. Hic Aug. 4. li.
cõfes. ait. Redditte p̄uaricatores ad cor ⁊
īherete ei q fecit vos. state i eo ⁊ stabitis.
q̄escite i eo ⁊ q̄eti eritis bonũ qđ q̄ritis ab
illo ē. Cisterne ãt dissipate vocãtur hui⁹
seculi bona q̄ absq; deo nihil sũt. Jdõ Au
g⁹. 9. cõfes. dicebat. O is copia q̄ de⁹ me
us nõ ē egestas mihi ē. Displiceret vti/
q; cuicũq; formose puelle si spõsus su⁹ ea
derelicta turpissime meretricule adhere/
ret. Turbaretur q̄libet magnus dñs gra
tiosus ⁊ liberalis si eius famuli eo spreto
seruirēt alicui dño paup̄i p̄cissimo ⁊ aua/
rissimo. Quãto magis idignari dz deus
īfinitũ bonũ cũ a nobis deseritur ꝑꝑ sup
bũ diabolũ: aut corruptibilē carnē vl̾ trã
sitoriũ ac labilē mũdũ. 3º peccatũ displicz
deo rõe ꝓuocationis. Per illud vtiq; ꝓ
uocatur ⁊ iducitur ad idignationē ⁊ irã.
Tot⁹ suauis ⁊ dulcis ē pi⁹ clemēs miseri
cors atq; benignus ⁊ ꝓpriũ eius ē mise/
reri: tñ irascitur idignatur ⁊ q̄si cogitur
vt reos dãnet quos voluisset saluar̄. cur
dãnauit Cai. ꝑꝑ pctm̄. cur iudã ꝑꝑ pcm̄
Cur oēs illos q i iudicio cũ diabolo iudi
cabũtur eternis ignibus cruciãdi ꝑꝑ pec
catũ. O sũma ⁊ ifinita pietas dei. Vbi

dulcedo tua. Cur tã durus atq; seuerus
efficieris hoībus quos cõdidisti. Reue
ra si pctã nõ eēnt deus nũq; cõmouerēt
furore. Cũ g° tãta sit i pctõ iniq̄tas tm̄ q;
ꝑiculũ merito illud cũcti fugere debent ⁊
abhorrere. vt sic liberētur a morte dãnati
onis eterne ⁊ ꝑueniãt i regnũ btē vite i q°
viuit ⁊ regnat de⁹ ꝑ eterna. s. s. Amen.

Feria tertia secunde hebdomade in q̄
dragesima d̾ sup̄bia: quã xp̄s v̾bo ⁊ exē
plo docuit contemnendam. Sermo. 33.

Qui autem se exaltauerit humiliabit̄: ⁊ q se hũiliauerit exaltabit̄. Verba sũt
redēptoris nostri. Math.
23. c. ⁊ i euãgelio hodierno. dñs ⁊ salua
tor nr̄ p̄cipu⁹ hũilitatis cultor discipulos
suos ⁊ nos oēs ꝑsepe monuit tã v̾bo q̄;
exēplo euitare sup̄biã. Jn p̄nti v̾o euan
gelio detestat⁹ ē scribas ⁊ phariseos eo q̄
ad nihil aliud vacabãt: nisi vt i ceteros su
ꝑbirēt: Nõ timebãt deũ despiciebãt ꝓxi
mos ⁊ reputabãt seipos. Querebãtq; ꝑ
uerse ⁊ iordinate ꝓpriã excellentiã. Et ut
iq̄t Aug. 14. de ci. dei. c. 13. Quid ē aliud
sup̄bia nisi ꝑuerse celsitudis appetitus.
Peruersa. n. ē celsitudo deserto eo cui
dz aīus iherer̄ principio sibi quodãmodo
fieri atq; eē principiũ. Proptea ipi pha
risei ⁊ scribe arguebant̄ a xp̄o: ⁊ eorũ opa
ꝯdēnabãt̄. Nos v̾o si ad p̄niam redire q̄
rimus: a superbia discedere debem⁹: q2
nõ põt cũ illa dei grã iueniri. Ea ꝓpt̄ in
p̄nti sermone de ipa sup̄bia vitiorũ oīum
venenosa regia aliqua ꝑcurem⁹. de qua
mõ nr̄o tria misteria ꝓpoēm⁹ declarãda
Primum dicitur diuina odiatio.
Secundũ specificatio.
Tertium distintio.

Qualiter deus propter odium sup̄bie
angelos malos eiecit de paradiso. ⁊ ꝑ scri
pturas odium eius p̄dicatur. ⁊ q̄liter cõ
minatur sup̄bis ⁊ quomodo istos humi
liauit. Capitulum primum.

Primu misteriũ declarãdũ de su
perbia dr̄ diuina odiatio. Jn q° cõ
sidrãdũ ē q̄; g̃ue sit sup̄bie vitiũ
ex odio q d̾e⁹ hz ad illđ. qđ qđ colli ꝑt ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

quatuoꝛ. pº ex angeloꝝ deiectione. 2º ex
scripture testificatõe. 3º ex multiplici com
minatõe. 4º ex supboꝝ hũiliatõe. pº colli
gitur odiũ dei ad supbos ex angeloꝝ de/
iectõe. Deiecit qdẽ deus ꝛ expulit ange/
los malos a celo ẽpyrco i quo ꝯdiderat
eos egregios sublimes ac nobilissimos
spũs. ꝓpea dr̃ Esa. 14. ipi lucifero. Quõ
cecidisti de celo Lucifer qui mane oꝛie/
baris. coꝛruisti i terrã q vulnerabas gen
tes q dicebas in coꝛde tuo. In celũ ascẽ/
dã sup astra dei exaltabo soliuꝫ meũ: sede
bo in mõte testi i latibꝰ aqlonis. Ascẽdã
sup altitudinẽ nubiũ: ꝛ siꝉis ero altissimo
Verũtñ ad isernũ detraheris i ꝓfũdum
laci. Et lꝫ aliq exponãt hãc auc̃itatem ad
lr̃am de rege babylonis: tñ vt dic̃ Ilico.
põt itelligi de lucifero q vr̃ lucifer. i. pul/
chꝛiõiter ãgelos sicut lucifer q̃ ẽ stella ma
tutina iter stellas. Iõ aliquo noie vocat̃
venꝰa venustate. Ex hº Greg. de pe.
di. 2. Q d̃ ꝟo reprobi. d̃ lucifero ait. hũc
primũ ꝯdidit quẽ reliqs ãgelis eminẽtio
rẽ fecit. Huiꝰ primatꝰ eminẽtiã respicit
ꝓpha cũ. d. Cedri nõ fuerũt altioꝛes illo
i padiso dei. abietes nõ adequauerũt sũ/
mitatẽ eiꝰ: platani ñ fuerũt eqles frõdibꝰ
illiꝰ. O ẽ lignũ p̃ciosũ padisi dei nõ ẽ assi
milatũ illi ꝛ pulchꝛitudini eiꝰ: qm̃ specio
sũ fecit eũ i multis cõdẽsis frõdibꝰ Quid
nãqꝫ accipi i cedris abietibꝰ ꝛ palatanis
põt nisi illa ꝟtutũ celestiũ ꝓcere celsitudi
nis agmina i eterne leticie viriditate plã
tata q̃ q̃zuis excelsa sint cõdita: huic tñ nec
p̃lata sũt nec equata: h̃ ille. Oꝛiebat̃ ma/
ne hic lucifer: qꝛ iter creatõꝫ eiꝰ, q̃ vocat̃
hic oꝛtꝰ ꝛ lapsũ fuit modicũ tp̃s ꝛ coꝛruit i
terrã: qꝛ ꝓiectus fuit i hoc aere caliginoso
Vulnerabat gẽtes. i. alios ãgelos qbus
ipse fuit occasio cadẽdi. Angeli. n. freqn
ter appuerũt bõi ꝛ mali i specie hũana. ꝛ
iõ noie gẽtiũ ꝛ hoium noiant̃ sicut Act.
i. de duobꝰ scis ãgelis. dr̃. Ecce duo viri
astiterũt iuxta illos i vestibꝰ albis. Et de
diabolo dicit saluatoꝛ Math. 13. Inimi/
cus hõ supseiauit zizãia ꝓiectꝰ fuit lucifer
i t̃rã. i. i hũc aerẽ caligiosũ q supbiendo
ascẽdẽ volebat sup astra celi. i. sup alios
ãgelos: ꝛ sedẽ i mõte testi. i. i celo ẽpyrco

vel sup eccl̃iaꝫ que dr̃ mõs. i lateribꝰ aq
lonis. i. i coꝛdibꝰ frigidis. De ipso isup
Aug. xi. sup. Gen. ad lr̃am iqt. Factus
cõtinuo se luce ꝟitatis auertit: supbia tu
midus ꝛ ꝓprie ptãtis delectatõe coꝛruptꝰ
Dicit tñ Bon. i. 2. di. 5. ꝙ pctm̃ luciferi
ichoatũ ẽ i p̃sũptõe. Statiũ. n. vt suã pul/
chꝛitudinẽ vidit p̃sũpsit. Cõsũatũ ẽ i ãbi
tõne: qꝛ p̃sumẽs de se appetijt qd̃ oio sup
se fuit: ꝛ ad qd̃ pueire nõ potuit. 3º cõsũa
tũ fuit i iuidie ꝛ odij auersiõe. qꝛ ex qº ob
tinẽ nõ potuit qd̃ appetijt deo iuidẽ cepit
ꝛ affectũ odij ꝯhẽ. Et qm̃ dr̃ i auc̃itate p̄
allegata Esaie: ꝙ appetijt deo ẽẽ siꝉis di
stiguit Bon. duplicẽ siꝉitudinẽ. pꝛia dr̃
eq̃litatis. s̃a imitatõis. Similitudo imita
tõis põt appeti oꝛdiate ꝛ ioꝛdiate. Oꝛdi
nate vt appetat̃ similitudo i his que nr̃e
sũt aptitudis ꝛ nr̃i dei acceptatõis. cuius/
mõi sũt pfectões ꝛ decoꝛes ꝟtutũ. Inoꝛ
dinate ꝟo vt hõ appetat id qd̃ non decet
vel deo nr̃o nõ placet: ut si appetat hoibꝰ
p̃esse vel se de aduersarijs vidicare. Si/
militudo eq̃litatis nullo mõ põt appeti oꝛ
dinate, sꝫ ioꝛdinate aliqº mõ ẽ appetibilis
aliquo mõ nõ. Nã oimoda similitudo ñ
ẽ appetibil̃: qꝛ nõ põt cadere i cognitiõeꝫ
siue i itellectũ. ꝛ iõ nec i appetitũ. Et si ali
qs fingat nõ appetit eq̃litatẽ. sꝫ suã fictio
nẽ. Alio mõ ẽ similitudo eq̃litatis i aliq̃
cõditõe. vt i diuia p̃sidẽtia scia. Et sic cre
do ꝙ põt appeti. Notãdũ gº ꝙ diabolꝰ
quodã mõ appetijt similitudinẽ imitatio
nis: quodã mõ eq̃litatis. Et hº appꝫ si at
tẽdat̃ appetibile ꝛ modꝰ appetẽdi Diabo
lus. n. appetijt alijs p̃eesse: sua tñ aucto/
ritate. ꝙ appetijt p̃esse hoc fuit imitatõis.
Et hoc quidẽ aliqñ obtinuissꝫ si stetisse.
Unde ansel in li. de casu diaboli. ait s.
Nihil appetijt ad quod non peruenissꝫ. qd̃
ãt appetijt sic p̃esse ꝓpria auc̃itate sine me
ritis ꝛ sine datoꝛe: ꝛ ita ꝙ nulli subesset.
hoc ẽ soliꝰ dei: ꝛ hº ẽ eq̃perãtie. Dicit gº
Greg. ꝙ appetijt ẽẽ sui iuris: ita ꝙ nulli
subesset. Et Ber. d. ꝙ. appetijt eq̃litatẽ
potẽtie. Et Ansel. ꝙ appetijt p̃eẽ siñ me
ritis. Qui i snia idẽ dicũt. s. ꝙ voluit oibꝰ
p̃esse ꝓpria auc̃itate: Angeli etiã mino/
res peccauerũt pctõ s̃rbie adherẽtes luci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

sero: querētes eē bti sine meritis: Pro/
pterea dic̄ Vgo d̄ scō Vic. Oēs i eādez
maliciā cōsenserūt: ⁊ vnū ordinē ꝑuerse
societatis fecerūt. Tūc vt ait Joh. Apoc.
12. factū ē ꝓeliū magnū i celo. Michael
⁊ angeli eiꝰ ꝑliabāt cū dracone. ⁊ draco
pugnabat ⁊ angeli eiꝰ. ⁊ n̄ ꝑualuerūt ne
qꝫ locꝰ inuētꝰ ē coꝝ āpliꝰ i celo. Et ꝓiectꝰ
ē draco ille magnꝰ ſpens ātiquꝰ q vocat
diabolus ⁊ sathanas q seducit vniuersū
orbē. ⁊ ꝓiectꝰ ē i terrā ⁊ āgeli eiꝰ missi sūt
cū eo. Preliū āt illud gestū fuit iuxta tria
que i spūali natura repiunt: que sunt rō.
facultas. volūtas. Per rōnē nēpe electi
⁊ reprobi āngeli ꝯ̄ria sentiebāt. Per vo
luntatē ad ꝯ̄ria afficiebāt. Per facnlta/
tē vero ad ꝯ̄ria nitebant. Nā electi an/
geli sublimiter sentiebāt de deo ⁊ grā eiꝰ
⁊ ad grām ⁊ gloriā afficiebātur: ⁊ ꝓ fa/
cultate sibi data ꝓ illis nitebāt. Angeli
vero supbientes ⁊ cōtēnētes grām ⁊ glī
am dei sublimiter sentiebant de bonita/
te nature sue: ⁊ pp hoc ad ꝓpriā gloriaz
efficiebant: ⁊ toto nisu i ꝯ̄riū electis spiri
tibus ferebātur. O seuissima dei iusticia
o rectissimū eiꝰ iudiciū. o sapiētissima dis
positio. Tā exosa fuit maiestati eiꝰ malo
rum angeloꝝ supbia: vt a celo empyreo
semel depulsos nunq̄z āplius ibidē sinat
eos redire. Quinimo vt diximus i smo
ne de iusticia dei. dānauit eos eternaliter
ꝑ sniam diffinitiuā. Vn̄ Vgo i li. d̄ aīa.
Su pbia i celo nata ē: sꝫ velut imemor q̄
via inde cecidit illuc postea redire nō po
tuit. 2° colligit odiū dei ad supbiam ex
scripturarū testificatiōe. Scribitur nāqꝫ
Amos. 6. Dicit dn̄s exercituū: detestor
ego supbiā. Et ꝓuer. 8. c. Arrogātiā ⁊
supbiā ⁊ viā prauā ⁊ os bilingue ego de
testor. Et Ecc. 10. Odibilis est corā deo
⁊ hoibus supbia. Et Jac. 3. c. Deus su
pbis resistit: humilibus āt dat grām suā
3° colligit odiū dei ad supbiā ex multi
plici cōminatione. Fiunt nāqꝫ i scriptu/
ra ꝯminationes plurime ꝯ̄ supbos. Vn̄
Esa. 2. Oculi sublimis hois humiliati
sunt ⁊ incuruabit altitudo viroꝝ. Exal/
tabit autē dn̄s solus i die illa: qr dies dn̄i
exercituū sup oēm supbū ⁊ excelsū: ⁊ sup
oēm arrogantez. ⁊ humiliabit. Et 13. c.
Requiescere faciā supbiā infideliū ⁊ arro/
gātiā fortiū hūiliabo. Et idē. 23. c. Dn̄s
exercituū cogitauit h° vt detrahēt supbiā
ois glīe ⁊ ad ignominiā d̄duceret. ⁊ vni
uersos iclytos tre. Et idē. 28. c. Veh co
rone supbie. ⁊ ibidē. Pedibꝰ ꝯculcabit
corona supbie. ⁊ ps. 17. Oclos supboꝝ
hūiliabis. Et sapiēs Ecc. 3. Synagoge
supboꝝ nō erit sanitas. ⁊ Malachie. 4.
Erūt supbi ⁊ oēs faciētes iniqtatē stipu
la. Et Osee. 7. Hūiliabit supbia isrl̄. ⁊
Ezech. 7. Quiescere faciā supbiā poten
tū. ⁊ Hier. 50. Ecce ego ad te supbe dic̄
dn̄s deꝰ exercituū: qr veniet dies tuꝰ tp̄s
visitatōis tue ⁊ cadet supbus ⁊ corruet: ⁊
nō ē q suscitet eū. ⁊ Abdie. 1. Supbia cō
dis tui extulit te habitātē i scissuris petra
rū exaltātē soliū tuū. q dicis i corde tuo.
Quis detrahet me i terrā. Si exaltatꝰ fu
eris vt aqla: ⁊ si inter sidera posueris ni
dū tuū ide detrahā te dicit dn̄s. O supbi
⁊ iflati corde q cōfidētes i diuitijs: i deli
tijs: ⁊ i robore vestro ceterisqꝫ tp̄alibus
bonis dicere consueuistis. Ecquis noce
bit nobis. Audite scripturarū voces rn̄
dentes. Deꝰ inuicibilis deꝰ insupabilis
deꝰ supboꝝ inimicꝰ. de q° dr̄ in ps. 30.
Retribuet abundāter faciētibꝰ supbiaz.
Ipse est ēt q per Esa. 47. c. supbā ciuita
tē alloqt. d. Audi hec delicata ⁊ habitās
cōfidenter que dicis i corde tuo. Ego sū
⁊ nō ē preter me amplius. Nō sedebo vi
dua ⁊ ignorabo sterilitatē. Venient tibi
hec duo subito in die vna: sterilitas ⁊ vi
duitas. Vniuersa venerūt sup te ꝓpter
multitudinē maleficioꝝ tuoꝝ. 4° colli
git odiū dei ad supbiā ex supboꝝ hoium
humiliatione: de qbus dixit virgo glo/
riosissima in cantico suo. Luc. 1. Depo
suit potentes de sede: ⁊ exaltauit hūiles.
⁊ h° ꝯfirmat sapiēs. Ecc. 10. Initiū sup
bie hois ē apostatare a deo: qm̄ ab eo q fec̄
illum recessit cor eius. qm̄ initium om/
nis peccati superbia est. Qui tenuerit il
lam adimplebitur maledictis ⁊ subuer/
tet eum in finez. Propterea exonerauit
dn̄s conuētum malorum ⁊ destruxit eos
vsqꝫ in finem. Sedes ducum supboruz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

destruxit deus ⁊ sedere fecit mittes ꝑ eis
Radices gentiū supbarum arefecit deus
⁊ plantauit humiles ex ipis gētibus. Pa
tet hoc in primis pentibus superbis q de
ꝑadiso fuerūt eiecti propter supbiam. vt
dicitur Gen̄.3.c. In gigātibus que pe/
rierunt diluuio propter superbiā. Gen̄.
7. In filijs filiorū Noe volentibꝰ edifi/
care turri que ꝑtigeret vsq3 ad celum qui
cōfusi sunt vt nō itelligeret vnus alterū:
⁊ dispersum est atq3 confusum labiu3 eo
rum: Gen̄:xi.c. In pharaone qui super
be detinebat populum dei: ⁊ idurauit cor
eius ⁊ submersus ē in mari rubro. Exo.
14.c. In Senacherib' qui deū blasphēa
bat postq̄3 ab angelo ois eius exercitus
fuit interemptus.185.milia bellatorum: ⁊
ipse a filijs suis iudicio dei percussus est
gladio: ⁊ interfectꝰ.4.Reg.19. In Na
buchodonosor qui elatus in superbiam
cum deambularet in aula.d. Nōne est h
babylon magna quā ego edificaui in do
mum regni in robore fortitudinis mee ⁊
gloria decoris mei. Qui eiectus a regno
septem annis discurrendo per nemora ⁊
prata fenum quasi bos comedebat: muta
tus quasi in bestiā. Daniel.4.c. Quid
dicam de Antiocho: quid de Herode
agrippa..quid de Herode ascalonita.
Quid de oibꝰ qui superbe regnauerunt
aut i regno assyrioꝝ siue babyloniorum
aut in regno ꝑsarum ⁊ medorum aut in
regno grecorum: aut in regno egyptioꝝ
aut in regno syconiorum: aut in regno
atheniensium: aut in regno iudeorum ꝉ
similiū. Nonne diuina virtus debella/
uit eos ⁊ redegit ad nihilum. Perijt in
quit p̄s. memoria eoru3 cum sonitu: ⁊ do
minus in eternum permanet. An omit/
tēdi sūt. Romani de q̄bus dicit Augusti
nus li.i.de ciui.dei.c.i. Hoc vero quod
dei est superbe quoq3 anime spiritus infla
tus affectat: amatq3 sibi in laudibus dici
Parcere subiectis ⁊ debellare superbos
Vbi nunc latum tocius orbis dominū.
Vbi legiones ⁊ exercitꝰ victoriosissimi.
vbi legati ⁊ nuncij pacem petentes ⁊ ve/
nientes a finibus terre. Vbi oratores so
lennes: auri ⁊ argenti tam multa pon/
dera pro tributo ferentes: vbi senatores
⁊ patres conscripti. vbi ciues honesti.
vbi triumphales arcus ⁊ iocundi ludi.
Vbi alta palatia ⁊ edificia miranda: vbi
deorum templatam miro artificio ⁊ sapiē
ti dispositione constructa. Tritum vsi/
tatūq3 est iprouerbium Roma quanta fu
it ipsa ruina docet. O humana infirmi/
tas. o conditio fragilis hominum. non ē
iustum non equum superbire contra de/
um: quoniam non est qui possit eius po/
testati resistere. Ipse Romanos domu
it qui iotum orbem vi ⁊ armis ac terrore
subegerant. Fugienda est ergo supbia
quam deus tam fortiter execratur. De
qua Cassiodorus sup psalmo.18.ait Su
pbia d' angelo diabolum fecit. ⁊ homini
mortē itulit ⁊ cōcessa beatitudine vacua/
uit oium maloꝝ mr̄ scelerꝝ fōs vēanegtie
Q̄d' superbia diuiditur i quatuor spe/
cies. s. cum quis credit bonum quod h3
habere a se vel a deo pro p̄rijs meritis: ꝉ
habere quod non h3: vel propter bonu3
quod h3 ceteros spernit. Capitulum.2.

SEcundum mysterium declaran
dum de supbia dicitur specificatō
in quo notāde sunt superbie spe
cies. Has autem Greg. in moral'. qua
tuor esse dicit. Prima cum quis exi/
stimat bonum quod habet a seipso habeř
Secunda cum quis bonum quod ha/
bet a deo ascribit meritis proprijs. Ter
tia cum quis iactat se habere bonum qđ
non habet. Quarta cum quis ceteris
despectis singulariter vult videri.
Prima species superbie est cum quis
ex inordinato appetitu proprie excellētie
bonum habitum vt ingenium intellectu3
memoriam fortitudinem corporis pul/
chritudinem: vel bonum temporale. ut
diuitias gloriam honorem potentiam.
vel bonum spirituale: vt gratiam: scien/
tiam: sapientiam: predicatione3: prophe
tiam: ⁊ huiusmodi sibi attribuit: vel a se
habere: non autem a deo. Notandum
tamen secundum Tho.2.2.q.162.ꝙ esti
matio rationis existiat vniuersale bonū
quod habet non habere a deo sed a seipo
Et hoc pertinet ad ifidelitatem. cū recta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fides habeat ꝙ deus ē auctor omniū bo/
norum. 2° corrūpitur estimatio rōnis i
ꝑticulari ꝓpter aliquā passionē: sicut ver
bi grā. si aliqs sentiret i vniuersali forni/
cationē nō eē pctm̄ eēt infidelis. Nō aūt
infidelis censetur fornicator q fornicatio
nē eligit tanq̄ȝ bonū ꝓpter cōcupiscētie
passionē. Ita a simili. si qs existimaret
vniuersaliter ⁊ absolute deū nō esse oiuȝ
creatorē esset heresis vel infidelitatis pec
catū. Sed ꝙ aliqs ꝑꝑ inordinatū amoreȝ
ꝓprie excellētie ita de bonis suis glorief
ac si ea seipso haberet ꝑtinet ad suꝑbiam
nō ad infidelitatē. Cōtra tales sic suꝑbi
entes dicit apostolus. i. Cor. 4. c. Quid
hēs ꝙ nō accepisti. Si aūt accepisti quid
gloriaris quasi nō acceperis. Et Iac. p°
Omne datū optimū ⁊ omne donum ꝑfe
ctū desursū ē. Et. 2. paꝫ. Tua sunt oīa. ⁊
que de manu tua accepim⁹ dedimus tibi.
Scda spēs suꝑbie ē cū qs bonū qd̄ hȝ
ascribit sibi ⁊ ꝓprijs meritis credēdo ali
quā excellētiā eē i natura vel grā vel for
tuna. i. tꝑalibus suis meritis ⁊ virtute.
ꝑ qbus videf suꝑbo ꝙ deus sibi sit obli
gatus. Cōtra quos ē dictuȝ apostoli. ad
Titū. 3. c. Nō ex opibus iusticie que feci
mus nos: sȝ ꝫm suā misericordiam sal/
uos nos fecit. Tertia spēs suꝑbie ē cum
qs iactat se habere bonū qd̄ nō hȝ: vt ap
tuȝ ingeniū capacē memoriā: industriaȝ
i agendis. prudentiā i regimine: pulchri
tudinē i ꝑsona: scientiā in mente: vel ꝑfec
tionē in vita ⁊ similia. de qbus quis glo
riaf: cum tn̄ illa nō habeat vel nō tantum
sicut existimat se habere. Et hec existima
tio satis ꝑiculosa ē in his q se sanctos re/
putant ꝓpter bonoꝝ operū experientia:
⁊ in sua sanctitate confidunt eo ꝙ de faci
li ruunt. sicut pȝ in Petro q dicebat i se/
ipso cōfidens. Luc. 22. Et si oportuerit
me mori tecū nō te negabo. Sup quo V
bo Ambrosius ait. Si Petrus lapsus
ē qui dixerat: ⁊ si oēs scandalizati fuerit
in te sed nō ego: qs alius de se iure presu
mat. Deniqȝ ⁊ Dauid q dixit: Ego dixi
in abundantia mea non mouebor in eter
num cā sibi iactātiā obfuisse cōfitetur. D.
Auertisti faciē tuā a me ⁊ factus sū cōtur
batus. Que verba notanf. 6. q. i. c. Imi
tare ad hāc spēm suꝑbie ꝑtinet excusare
suos defectus ⁊ alleuiare illos. Quar
ta spēs suꝑbie ē cum qs ceteris despectis
singulariter vult videri. In hāc ruit pha
riseus q seipsū iustificabat ⁊ dānabat pu
blicanū ⁊ ceteros pctōres Luc. 18. c. Di
cebat eni. Deus grās tibi ago qr nō suȝ
sicut ceteri hoies. adulteri: raptores: in/
iusti: velut ēt hic publican⁹. Ieiuno bis
in sabbato: decimas do omniū que possi
deo. Hac suꝑbia ꝑiclitanf quasi tꝑibus
istis oēs q se credunt bn̄ viuere: quorum
officium ē cōplacere mūdo: iudicare ꝓxi
mos: detrahere ceteris: magnificare se
ipsos: mēdacia loq: odia retinere ⁊ iactā
ter se nominare: bonos reliquos appel/
lare malos: de quibus expressius dicetur
in sequenti tertio mysterio. De super
bia prelatoꝝ clericoꝝ religiosorum ⁊ lai/
corum qualiter vnusquisqȝ in suo gra/
du superbus existit. Caplm. 3.

Ertiū mysteriū cōtēplandū ē su
t ꝑbia dr̄ distinctio. Possum⁹ eni
ꝫm varios hominum gradus
distinguere quadruplicē suꝑbiā. Pria
est prelatoꝝ. ꝫa religiosorū. tertia clerico
rū. quarta laicorum. Prima ē super/
bia prelatorum q in quattuor suꝑbiunt.
p° in hoc ꝙ existimātes meritis suis di/
gnitatē prelationis fuisse adeptos: subdi
tis suis meliores se eē arbitranf. Vnde
Greg. 34. moraliū. ait. Prelato in cogi
tationibus suꝑbia se ingerit. qr solo vite
merito sup ceteros excreuit. Sed quan/
tūcunqȝ qs sit certus ꝙ de volūtate dei sit
prepositus alijs: ⁊ videaf bn̄ administra
re: nūq̄ȝ tn̄ pōt eē securus si debitū suū fa
ciat. nec alijs dȝ se preferre. Quotidie
nāqȝ cōtingit multos subditos meliores
esse prelatis simpliciter. Nec sanctioreȝ
dicimus sixtū Laurētio: qr sixtus papa.
Laurentius subdit⁹ eius. aut ꝑfectioreȝ
Valeriū epm Vincentio eius diacono.
Et quāuis apłs dicat. Ro. 13. Non ē po
testas nisi a deo. s. operante quo ad bo/
nos. tamen potest esse a deo sinente ⁊ ꝑ/
mittente quo ad malos. Vnde. 8. q. i. c.
audacter. Hiero. ait. Audacter fortas/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

se aliqd dicimus: sed tm̄ qđ scriptū ē dici/
mus. nō sꝑ pꝛiceps ppłi ⁊ iudex ecclie ꝑ
dei arbitriū dat̄: sꝫ ꝓut merita nr̄a depo
scūt. 2° supbiūt p̄lati q̄ tāq̄ꝫ eēnt dij volūt
i oib⁹ ēt idebitis reuerētiā ⁊ obediētiā si
bi exhiberi: magisq̄ꝫ dolēt đ iobediētia ⁊
irreuerētia sibi fcā q̄ꝫ đ trāsgressiōe pcep
toꝝ di. Tales multa seueritate vtūt̄ erga
subditos illos, ꝑ leuib⁹ cāis excōicādo: ⁊
alijs cēsuris ecclesiasticis ꝯpescēdo. ꝓ q
h⁹ dr̄. 45. di. i. c. Va iusticia. Vera iusti
cia ꝯpassionē hꝫ: falsa vero đdignatiōꝫ.
Jō hi q đ falsa iusticia supbire solēt: ce/
teros quosq̄ꝫ despiciūt. nulla ifirmātib⁹
mia ꝯdescēdūt. 3° supbiūt p̄lati: q̄ꝛ sūt sui
capitis ⁊ dedignāt̄ audire ab alijs q̄ ipsi
nesciūt vel seq ꝯsilia alioꝝ: ne min⁹ cis
sape videāt̄. Cōtra quos ē illđ qđ scribi
tur. 22. di. c. đ ꝯstātinopolitana. Stult⁹ ē
eni q adeo se pꝛimū existiat: vt bōa q̄ viđ
rit discē ꝯtēnat. Et. 38. di. null⁹ eps. dr̄
Null⁹ eps ꝑꝑ oppꝛobꝛiuꝫ senectutis vel
nobilitatē generis a puulis l'minis eru
ditis: si qd forte ē vtilitatis aut salutis iq
rere negligat. 4° supbiūt p̄lati eo q̄ n̄ pa
tiunt̄ rep̄hēdi ab alijs i his q̄ min⁹ bn̄faci
unt. Nō sic egit petr⁹ pꝛinceps apłoꝝ qui
rep̄hēsus a paulo đ nimia ꝯdescēsiōe er
ga iudeos i obſuatōe legaliū eū audiuit
vt dr̄ ad Gal. 2. c. Scđa ē supbia r̄ligio
soꝝ q q̄druplicit̄ peccāt. p° q̄ꝛ despiciūt se
culares ⁊ pctōꝛes credētes se ingnari ex
eoꝝ ꝯsoꝛtio sic̄es iudeis đ qb⁹ dr̄ Joh.
18. q̄ nolebāt itroire i p̄toꝛiū vt n̄ ꝯtami
narēt̄ timētes coingnari cohabitatōe isi
deliū: nec sibi ꝯsciaꝫ faciētes đ morte xp̄i
ꝓcurata. Cōtra quos dic̄ de⁹ Deut. 23.
Nō aboiaberis egyptiū. q̄ꝛ ⁊ ipse adue/
na fuisti i t̄ra ei⁹. Egypt⁹ intp̄ꝛetat̄ tene
bꝛe ⁊ siḡt seculares: Ad quod ēt fac̄ illđ
Hiero. 45. di. i. c. r̄cedite. Recedite. s.
inquunt q p̄sumūt đ sua bonitate ad pctō/
res pollutos. recedite a nobis nolite nos
tāgē nolite nobiscū cōicar̄. Hec locutio
n̄ illūinat cecū: n̄ sanat egrotū: n̄ curat in
firmū: sꝫ magis occidit ⁊ i despatōꝫ picli
tātē iduc̄. Dn̄t quoq̄ꝫ religiosi ꝯsiderar̄
q̄ aliq̄n i seculo sūt aliq đo magis grati:
q̄s aliq i religione. Ex h° legit̄ in vitis
patrū de btō pānutio q cū oꝛaret sibi r̄ue
lari cui assilarēt̄ i merito: audiuit a dn̄o
q̄ sil'is erat cuidā symphoniaco q q̄rebat
sibi victū ex arte cātādi. Quē cū q̄siuissꝫ
pānuti⁹ ⁊ iuenissꝫ iterrogauit qd hōi egis
set i mūdo isto. R̄ndit q̄ semel cū eēt la
tro ⁊ q̄dā mulier fuissꝫ rapta quam socij
ei⁹ volebāt oppꝛimere ipse defēdit eā et
liberauit đ manib⁹ eoꝝ. Et alia vice cuꝫ
iuenissꝫ quādā mulierē ꝑ heremū discur
rētē ⁊ lamētātē eo q̄ marit⁹ ei⁹ ⁊ filij ex đ
bito tenerēt̄ captiui. ipse errātē reduxit ⁊
redēptōꝫ dedit: ⁊ pecunias tribuit: qb⁹
maritū ⁊ filios redimeret. Cū āt Pānu
ti⁹ hoꝛtarēt̄ illū vt đsereret mūdū: acqeuit
⁊ fact⁹ religiosus in scā vita ꝑseuerauit.
Jteꝝ p⁹ hec rogauit. Pānuti⁹ cui sil'is
eēt. Et dictū fuit sibi q̄ sil'is erat pꝛima
rio cuiusdā vici q erat i ꝓrio. Et cū ve/
nissꝫ Pānuti⁹ ad eū: ⁊ diligēt̄ inq̄siuissꝫ
đ vita ei⁹: dixit se eē cōiugatū: ⁊ vxoꝛē n̄
cognoscē nisi cā ꝓlis. nō raptoꝛē. nō le/
dētē alios: sedātē lites: ⁊ hospitalitatē ꝯ/
uātē. Qui demū vxoꝛe moꝛtua hoꝛtatu
Pānutij itrauit heremū: ⁊ scē vitā fini/
uit. Jtē tertio rogauit Pānuti⁹ cui assi/
milarēt̄. Et r̄n̄sū fuit sibi q̄ cuidā merca
toꝛi q iuste lucrās subueniebat paupib⁹.
Que oia sibi reuelata fuere ne eleuarēt̄
in supbiā. Quāuis āt religiosus nō de/
beat despicere secularē vitā: vel abhoꝛre
re ꝯsoꝛtiū cū expedit: n̄ tm̄ dꝫ ex̄ necessita/
tē secularib⁹ nimis familiaris existē: vel
plus debito ꝯuersari cū eis. 2° supbiūt
religiosi ex sua religione de plurib⁹ se ia
ctātes. ꝑferētes statū suū oib⁹ alijs: qni/
mo ⁊ alios despiciētes ⁊ multa mēdacia
fingētes ad se exaltādū ⁊ alios depꝛimē
dū. Monachi quidē gloꝛiāt̄ se p̄rem hr̄e
Bn̄dictū p̄rem oium religiosoꝝ i occidē
te ⁊ Basiliū i oꝛiēte: multosq̄ꝫ scōs ac sū
mos pontifices ⁊ monachis extitisse. vt
Gregoꝛiū Nazāzenū Eugeniū Vrba
nū Petrū Celestinū. ⁊ alios multos op
timāq̄ꝫ ꝑtē elegisse. s. vitā ꝯtēplatiuā pꝛe
dicatoꝛes ⁊ minoꝛes multa dicūt suos oꝛ/
dines extollēdo. Augustinū sūme vene
rāt̄ heremitani vt gēmā doctoꝝ inducn
tes cū habitu suo. ⁊ canonici regulares

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

babitu ſuo. Seruite virginis ſe ꝑcipuos
ſuitores appellãt. Carmelite a mõte car
melo ſub Helia propheta initium hũiſſe
ſuſpicanť. ꝑtẽ regule Baſilij ſuſcipiẽtes
Et ita vnuſqſq3 ſuperbe ⁊ paſſionate ſuũ
ordinẽ alijs ꝑferre conať. Sed aduertãt
oẽs illud qđ dixit. Petrus Actuũ. io. c.
In veritate cõpi qđ non ẽ acceptor ꝑſõa
rũ ds: ſ3 i oi gẽte q timet deũ acceptꝰ ẽ illi
Notẽt iſup illud Hiero. 40. di. c. nõ ẽ.
Nõ ſunt filij ſcõꝝ q tenẽt loca ſcõꝝ: ſ3 q
exercẽt opa coꝝ. Et illud Grego. eade3
di. c. nõ loca. Nõ loca vel ordines crea/
tori nr̃o nos proxios faciũt: ſ3 nos ei me/
rita bona cõiungũt aut mala diſiungunt
3° ſupbiunt religioſi i eo ꝙ ſe ſapiẽteſ exi
ſtimãtes ſequi volũt in pnijs ſenſum pro
priũ ⁊ ꝓpriã volũtatẽ. 4° ſuperbiũt religi
oſi q gloriãtur de diuitijs q̃s habuerũt in
ſclo. vel de nobilitate generis ⁊ hꝰi. Ter
tia ẽ ſupbia clericoꝝ q q̃druplr̃ ſupbiẽdo
peccãt. p° in ſupfluo ornatu veſtiũ. Qui
audire debent illud qđ ſcribiť. 4i. di. c.
clericuſ. Clericus ꝓfeſſionẽ ſuã etiã hitu
⁊ inceſſu probet. iõ nec veſtibꝰ nec calcia
mẽtis decorẽ querat. Qđ cõfirmať. 2i. q
4. c. ois iactãtia. c. nullus eorũ. c. epi. ⁊. c
ꝑcipimus. Et xp̃us dixit. ecce q mollibꝰ
veſtiunť i domibꝰ regũ ſunt. 2° peccãt cle
rici ſupbiẽdo i amplitudine eccleſiaꝝ ſua
rũ: in picturis ſculpturis marmoribꝰ or/
namẽtis calcibꝰ vaſis aureis ⁊ argẽteis:
q̃ licet ad dei honorẽ fiãt ⁊ dino cultui ap
plicenť. tñ quo ad ſupfluitates q̃ ibi ſunt
⁊ ad pauperũ neceſſitates rephenſibilia
ſũt. Pro qbꝰ. i2. q. 2. c. auꝝ. Ambro. ait
Aurũ h3 eccleſia: nõ vt ſeruet ſed vt ero
g3 ⁊ ſubueñiat i neceſſitatibꝰ. Quid ẽ opꝰ
cuſtodire ꝙ nihil adiuuat ⁊c̃. ibi. Ad qđ
facit ibidẽ. c. gloria. ⁊. c. multi edificant.
3° peccãt ſupbiẽdo clerici de audiẽtia con
feſſionũ: cũ hñt magnũ cõcurſum eſtimã
tes ſe meliores ⁊ ſanctiores q̃3 ſint. 4° ſu
pbiũt clerici cũ vident aut i miſſis aut i ꝑ
dicationibꝰ eccleſias ſuas ipleri. Et mul/
tis alijs modis inflanť uẽto ſupbie quos
emittũnꝰ ꝓ honeſtate. Quarta ẽ ſupbia
laicoꝝ q q̃druplr̃ ſupbiũt. p° de diuitijs.
Iõ. i. Thi. 5. apoſtolus. d. Precipe di/
uitibꝰ hꝰ ſeculi nõ ſupbe ſape. Et Aug.
Vermis diuitiaꝝ ſupbia ẽ. S3 aduertãt
illud diuites oẽs qđ dr̃ i ps. Dormierũt
ſomnũ ſuũ ⁊ nihil inuenerũt oẽs viri diui
tiaꝝ i manibꝰ ſuis. 2° ſupbiũt laici đ no/
bilitate generis. Vñ Saluſtiꝰ cõe malu3
nobilitatis ẽ ſupbia. S3 tales ꝯſiderare
debẽt: qr mors ſceptra ligonibꝰ eq̃t: ⁊ mo
riť doctꝰ ꝑit ⁊ idoctꝰ. 3° ſupbiũt laici đ opi
bꝰ ex genere bõis đ elemoſynis de ieiuni
is ⁊ ſimilibꝰ cũ qbꝰ cõmiſcẽt multa pecca/
ta mortalia: ⁊ ꝑꝑ illa bona opa reputãt ſe
iuſtos non cõſiderãtes illud eccleſiaſtes.
9. Qui i vno peccauerit multa bõa ꝑdet.
4° ſupbiũt laici erubeſcẽdo ceſſare a qui
buſdã pctis eis cõſuetis. Cõtra quos di
ximus: i ſmone de dilatiõe pnie. Sunt ⁊
alia multa in qbus oẽs predicti ꝑ ſuper/
biã offendunt deũ. Nos aũt hec pauca di
ximus: qr alimenta que mius ſufficiunt
auidiuſ: ſumunť. vt Greg. d. ergo p3 ex
dictis ꝙ q ſe exaltat ꝑ ſupbiã humiliať a
deo. Et qͥ ſe humiliat exaltabiť hic ꝑ grã3
⁊ i futuro ꝑ gloriã amẽ.

Feria quarta ſcđe hebdomode: de pe
riculoſo vitio ãbitõis: de quo xp̃s i euan
gelio diſcipulos ſuoſ redarguit. Ser. 34

[ſ] J quis uo luẽit ma
ior fieri
int vos ſit vr̃ miſter. Ma/
th. 20. c. ⁊ i euãgelio hodier
no. Reprehẽſibile valde ẽ
atq3 fugiẽdũ ambitionis vitiũ: qđ xp̃s re
dẽptor nr̃ i lectiõe euãgelica terribiliť et
ſapiẽtiſſime cõfutauit. Querebãt nanq3
iacobus ⁊ iohãnes filij zebedei mr̃e me/
diãte ⁊ intercedẽte hr̃e primatũ ſup ceťos
i regno xp̃i: vt vnꝰ ſederet ad dexterã: a/
liꝰ ad ſiniſtrã. Sapiebãt adhuc aliqd ter/
renũ atq3 carnale: credebãtq3 poſt reſur
rectionẽ xp̃3 tꝑaliť regnaturꝝ. Alij ẽt di/
ſcipuli xp̃i adhuc đbiles ⁊ nõdũ i ſpũ ſoli
dati talia dici audiẽtes idig̃bant. ꝓpť ea
ipſe dñs hũilitatis magr̃ ⁊ illis duobꝰ: qr
qd peterẽt neſcirẽt: rñdit: ⁊ alios vt ãbiti
onẽ euitarẽt admonuit. Qm̃ aũt ꝑꝑ illa3
ꝑiclitanť multi: in hoc ſermõe aliq̃ ad am
bitionis deteſtationem explicabimus de
qua tria myſteria erunt declaranda.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Primum dicitur offensio.
Secundum distinctio.
Tertium abominatio.

Qđ ambitio ē pctm̄: tū q: ꝓcedit a sup
bia: tū q: ꝯriat̃ caritati: tū q: opponit̃ ma
gnanimitati. ꝛ quot mōis honō appetit̃.

P Rimū mysteriū declarā/ Ca. j.
dū de ābitione dr̃ offensio. O ffē
dunt ābitiosi grauit̃ deū qđ ꝓba
tur ab Alex. i. 2. sūme ꝛ Tho. 2. 2. q. 115.
triplici rōe. p° rōe originatōis. 2° rōe. ꝯ/
riation's. 3° rōe oppositōis. p° rōe origi
nationis. Sicut fruct⁹ ē infect⁹ q ex īfecta
radice generat̃: ita ꝛ act⁹ hūan⁹ q ꝓcedit
ex pctō oꝫ ꝙ sit pctm̄. Sꝫ ābitio q̄ ē iordi
nat⁹ appetit⁹ honoris ꝓcedit ex pctō. ergo
ipsa erit pctm̄. Inqt. n. Aug. i li. đ vera
religione ꝙ ābitio ꝓcedit ex supbia ꝛ cu
piditate. Sꝫ supbia ꝛ cupiditas sūt pctā.
Prout aūt p potentiā vel dignitatē intē
dit qs acqrere appentē ꝛ excellētē hono
rificētiā. sic orit̃ ābitio ex supbia. Sꝫ put
qs itendit acqrere p huiusmodi sufficien
tiā seu reꝝ abundātiā. sic orit̃ ambitio ex
cupiditate. 2° ꝓbat̃ ꝙ ābitiosi offendūt ꝛ
peccāt rōe ꝯriationis: q: oē illđ qđ repu
gnat ꝛ ē ꝯriū caritati ē pctm̄. Sed ābitio
repugnat caritati. iō ē pctm̄. Dicit nāqꝫ
apl's. 1. Cor. 13. Caritas nō ē ābitiosa. iō
ꝭm glo. ibi. Nō vult alij preponi. Cari
tas eni diligit ꝓximū sic seipsū: ꝛ iō non
vult eū sabijcere sibi sꝫ sociū eē: appetit ꝭ
uire ꝓxio ꝛ nō sibi ꝭuiri. sic fili⁹ hois nō
venit ministrari: sꝫ mīstrare: vt dr̃ i p̄nti
euāgelio. 3° oñdit̃ ꝙ ambitiosi offēdūt ꝛ
peccāt rōe oppositōis. O ē. n. qđ oppōit̃
virtuti mōali q̄ ē ꝭm regulā rōis pctm̄ ē.
Sꝫ ābitio opponit̃ magnanimitati que ē
virt⁹ moralis ꝭm phm. 4. ethi. ergo est
pctm̄. Magnanimitati siqdē aduersatur
ābitio sic iordinatū ordinato. Notādū tn̄
ꝭm Tho. ꝙ honor iportat quādā reuerē
tiā exhibitā alicui i testimoniū excellentie
vel virtutis ei⁹. Circa excellētiā āt hōis
duo sunt attēdēda. p° qdē ꝙ id i q° hō ex
cellit nō hꝫ a seipso: sꝫ ē q̄si quoddā in eo
diuinū. ꝛ iō ex h° nō debet̃ sibi principa
liter honor: sꝫ ipsi deo. 2° aūt attēdenduꝫ
est ꝙ id in qua excellit datur homini a đo
vt ex eo alijs ꝓsit. Vnde in tantum debꝫ
homini placere testimonium sue excellē/
tie qđ ab alijs exhibetur: inquātum ex h°
paratur sibi via ad hoc vt alijs ꝓsit. Tri
pliciter ergo contingit appetitū honoris
esse inordinatuꝫ. Vno mō q: appetit hō
testimoniū de excellentia quā non hꝫ. qđ
est appetere honorē supra suam propor/
tionē. vt si malus desideret honorem ac
si esset bonus: ꝛ nil curans de virtute de
sideret regimen ꝛ presidentiam: que nō
debetur nisi virtuosis. Et h° refert aug.
li. 4. de ci. dei. antiquos romanos cū de
diti essent idolatrie: duo cōstruxisse tem/
pla: inter cetera vnum dee virtutis: aliđ
dee honoris ꝛ cōtigua: tn̄ ordinata: ꝙ ad
templum dee honoris non poterat eē ac
cessus nisi per templū dee virtutis. Qui
q̄ꝫuis errarent vt infideles in facto ꝛ opi
nione: tamen quo ad ordinem construc/
tionis templorum non errabant. Vole/
bant enim cunctis ostendere ꝙ ad hono
rem qui multū appetit̃ recte ꝑueniri non
pōt nisi p opa virtutis. 2° inordinate ap/
petit̃ honor inquātū nō refert̃ in deū. iu/
xta illud apostoli. Soli deo honor ꝛ gl'a.
Sed cupit aliqs illū honorē vt quoddaꝫ
bonū. Sꝫ possꝫ aliqs obijcere sic. Quili
bet pōt absqꝫ vitio appetere illud qđ sibi
debet̃ ꝓ premio. Sꝫ honor ē premiū vir
tutis. vt. d. Ari. i. ethi. Ergo qlibet vir
tuosus sine vitio pōt honorem appetere.
Hic ē qđ Iuuenalis. li. 4. satyra. i. ait.
Quis. n. virtutē āplectit̃ ipsā. Premia
si tollas. Et Cassio. li. 2. epistolaꝝ. Nu
triūt p̄mioꝝ exēpla virtutes. nec qsqꝫ est
q nō ad moꝝ summa nitat̃ ascēdere qn̄ ir
remuneratū nō relinquit̃ qđ conscia teste
laudat̃. Et Tul. i. q. tus. Honos alit ar
tes. Respondet Tho. ꝙ honor non ē p̄/
miū virtutis q° ad ipsū virtuosum. vt. s.
hoc ꝓ premio expetere debeat. Sed ꝓ p̄
mio expetit btitudinē que ē finis virtutis
Dicitur tamen honor eē premiū virtutis
ex pte aliorum qui non habent aliqd ma
ius quod virtuoso retribuant q̄ꝫ hono/
rem qui ex hoc ipso magnitudinem ha/
bet quod perhibet testimonium virtuti.
Vnde patet ꝙ non est sufficiens premiū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vt dr̃. 4. ethicoꝝ. 3° mõ appetit̃ honoꝛ
ioꝛdinate: inquãtuȝ appetit⁹ in ipſo hono
re qeſcit nõ referens honoꝛẽ ad vtilitatẽ
alioꝝ. Appetere g° honoꝛẽ ſᷣm tres mo
dos p̄dcõs ẽ appetere illum inoꝛdinate
⁊ cũ peccato. Magnanimitas ꝟo tẽdit
ad honoꝛes oꝛdinate. cuȝ. ſ. qs ꝟtuoſos
actus ꝓſeqt̃ intẽdẽſ ex illis honoꝛare deũ
⁊ adiuuare proximos: licet ex ↄ̃ñti ſibi
ꝓueniat honoꝛ de quo gaudet ⁊ ↄtentat̃.
Qꝺ in tribus ſolẽt hoĩes eẽ ãbitioſi. ſ.
in appetitu ioꝛdiato dignitatis eccl'aſtice
aut gradus magiſterij vel tp̃alis dñij vł
poteſtatis. Capitulũ. ij.

Ecũdum myſteriũ cõtẽplanduȝ
de ambitione dr̃ diſtinctio. In q̃
diſtinguem⁹ triplicẽ ioꝛdinatum
appetitum honoꝛis ambitioſum. Prius
dr̃ eccl'aſtice dignitatis. Scꝺs magiſtra
lis ſublimitatis. Terti⁹ tp̃alis p̃tãtis.

Primus appetit⁹ inoꝛdinatus hono/
ris dicit̃ eccl'aſtice dignitatis. Sunt qdeȝ
multi ihabiles indocti illiterati: iſufficiẽ/
tes idigni q ſitiunt dignitates eccleſiaſti
cas illas q̃runt ꝑ fas ⁊ nephas: illas ꝓcu
rant p̄cibus ⁊ munerib⁹: ad illas hẽn/
das ⁊ acqrendas adhibent oẽ ſtudiũ oẽȝ
qȝ ſollicitudinẽ: ⁊ qꝺ dolendũ ẽ: vt i plu/
ribus ipſis cõſerunt̃ ꝓ quib⁹ dicit̃ in. c.
nihil. extra de electiõe. Nihil ẽ ꝙ eccleſie
dei magis officiat q̃ȝ ꝙ idigni aſſumunt̃
p̄lati ad regimẽ aĩarum. Et ꝓ clarioꝛe
ꝑticule h⁹ noticia q̃tuoꝛ dubia occurrunt
diſputanda. Primũ eſt vtꝝ ſit licitũ ap/
petere ep̃atũ: Scꝺm dubiũ vtꝝ infra di/
gnitatẽ ep̃alẽ ſit pc̃m appetere alias digni
tates: vt abbatũ: prioꝛatũ: deconatum. ꝓ/
poſiturã: vel archidiaconatũ ⁊ ſil'ia. Ter
tium dubiũ vtꝝ p̄lat⁹ peccet i cõferẽdo
bñficium bono p̄termiſſo melioꝛe: ſiue
peccẽt eligẽtes minus bonũ p̄termiſſo
meliori. Quartũ dubiũ vtrũ p̄lat⁹ eccle
ſie poſſit cõmittere conſanguineo ſuo cu
rã eccleſie poſtpoſito melioꝛe. Ad primũ
dubium arguit̃ ꝓ vna pte ꝙ nõ ſit pctm̃:
ĩmo ſit licitũ appetere ep̃atum. Dicit eni
apoſtolus. i. Thi. 3. Qui ep̃atum deſide
rat bonũ opus deſiderat. Sed licitum eſt
⁊ laudabile deſiderare bonũ opus: ergo
ẽ laudabile appetere ep̃atuȝ. Scꝺo argui
tur ꝙ ſtat⁹ ep̃oꝝ eſt ꝑfectioꝛ q̃ȝ ſtat⁹ religi
oſoꝝ. Sȝ licet appetere propt̃ ſuã ꝑfecti/
onẽ ſtatũ religionis: g° ſtatũ ep̃alẽ. Ter/
tio arguit̃ ꝑ illꝺ qꝺ ſcribit̃ ꝓuer. 15. Qui
abſcõdit frumẽta maledicet̃ in populis.
bñdictio autem ſuper caput vendentium
Sed ille q eſt idone⁹ propter vitã ⁊ ſciaȝ
ad ep̃atum videtur frumẽta ſp̃ũalia ab/
ſcondere: ſi ſe ab epiſcopatu ſubtrahat: ꝑ
hoc aũt ꝙ ep̃atum accipit ponit̃ i ſtatu fru
mẽta ſp̃ũalia diſpẽſandi. Ergo videtur
ꝙ laudabile ſit epiſcopatũ appetẽ: ip̃mqȝ
vituperabile refugere. 4° arguit̃ qꝛ facta
ſcõꝝ q̃ in ſcriptura narrant̃ ꝓponunt̃ no
bis i exẽplũ. ſᷣm illud Ro. 15. Quecũqȝ
ſcripta ſunt ad noſtrã doctrinã ſcripta ſt.
Sed legit̃ Eſa. 6. ꝙ Eſaias ſe obtulit ad
officiũ p̄dicatiõis qꝺ p̄cipue competit
ep̃is. ergo videtur ꝙ appetere ep̃atuȝ ſit
laudabile. Sed i ↄ̃riũ ẽ Aug. 19. de ciui.
dei. q dicit illꝺ qꝺ ſcribit̃. 8. q. i. c. q ep̃atũ
Loc⁹ ſupioꝛ ſine quo regi populus ñ po
teſt. ⁊ ſi ita retineat̃ atqȝ adminiſtretur: vt
decet: tñ nõ decẽter appetit̃. Rñdȝ Tho.
22. q. 185. ꝙ in ep̃atu tria pñt cõſiderari.
Vnũ ẽ principale ⁊ finale. ſ. ep̃alis ope/
ratio ꝑ quã vtilitati ꝓximoꝝ itẽdit̃ ſᷣȝ illꝺ
Joh. vltimo. Paſce oues meas. Scꝺȝ
eſt altitudo gradus. qꝛ ep̃s ſup alios ↄſti
tuit̃ ſᷣm illud Math. 25. fidelis ſuus et
pru. q. cõ. d. ſu. ſ. ſuã. Tertiũ eſt ꝙ ↄ̃ñter
ſe hȝ ad iſta: vt reuerentia ⁊ honoꝛ ⁊ ſuf/
ficientia tp̃aliũ. ſᷣm illud. i. Thi. 5. Qui
bñ p̄ſunt p̄ſbyteri duplici honoꝛe di/
gni hẽant̃. Appetere ergo ep̃atũ rõe h⁹ i
circũſtantiũ bonoꝝ. manifeſtũ ẽ ꝙ nõ li/
cet: eo ꝙ finis eẽt cupiditas ⁊ ãbitio. Et
dñs rep̄hendit ãbitioſos phariſeos. d.
Math. 23. Amãt primos accubitus i ce
nis ⁊ primas cathedras in ſynagogis et
ſalutatiões in foꝛo. Quãtũ aũt ad ſcꝺum
ſ. ad celſitudinẽ grad⁹ appetere ep̃atũ eſt
ambitioſum ⁊ p̄ſumptuoſuȝ. Vñ dñs
Math. 20. arguit diſcipulos primatum
querentes. d. Principes gentium domi
nantur eoꝝ. Vbi Criſo. d. per hoc oſ
tendit ꝙ gentile eſt primatum ſapere: ⁊
ſic gentium comparatione animarum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

eoꝝ ē vatōcʒ ꝯuertit. Sʒ appetere ꝓris
ꝓdesse ē ꝟʒ se laudabile ⁊ virtuosū. Ve
rū qꝛ ꝓut ep̄alis act⁹ hʒ ānexā celsitudinē
grad⁹: p̄suptuosū vr̄ ꝙ aliqs p̄esse appe/
tat ad h° ꝙ subditis ꝓsit nisi manifesta ne
cessitate iminēte. sic̄ Greg. d. i pastora
li. Q̄ð tūc erat laudabile ep̄atū appetere
qn̄ dubiū n̄ erat p hūc quēqʒ ad maiora
supplicia ꝑuenire. Vn̄ nō ð facili iuenie
baꝶ q h° on⁹ assumeret: p̄serti cū ad h° ali
qs zelo caritatis diuīt⁹ fuissʒ icitat⁹. pōt
tn̄ qlibʒ absqʒ vitio p̄suptōis appetē talia
opa facē: si ꝯtigeret i tali officō eē vel ap
petere se eē dignū ad talia opa exercēda:
ita ꝙ bonū op⁹ cadat sub desiderio: nō āt
primat⁹ dignitatis. Unde Criso. super
Math. ait. O p⁹ qdē desiderare bonū ē
primatū āt honoris ꝯcupiscē vanitas ē.
primat⁹. n. fugiētē se desiderat: desiderā
tē se horret. Ad primū g° dicēdū ꝙ sicut
Greg. d. i pastorali. Illo tpe apl's dixit
illa vba q° ille q plebib⁹ p̄erat prim⁹ ad
martyrij tōmēta ducebaꝶ. Aug. vc. 19.
ð ci. dei. dic̄ ꝙ apl's expone voluit qd sit
ep̄at⁹ qꝛ nomē opis ē non honoris. Ad
scðm dicēdū ꝙ nō ē eadē rō ð statu reli/
gionis ⁊ statu ep̄ali pp duo. p° qdē qꝛ ad
statū ep̄alē p̄exigiꝶ vite pfectio. ⁊ p h° do
min⁹ a Petro exqsiuit si plus ceteris cū
diligeret anteqʒ ei ꝯmitteret pastorale of/
ficiū. Sʒ ad statū regiōis n̄ p̄exigiꝶ pfec/
tio: sʒ ē via ad pfectionē. Vn̄ ⁊ domin⁹
Math. 19. n̄ dixit si es pfect⁹: sʒ si vis eē
pfect⁹ vade ⁊ vēde oia q̄ hēs. Et h⁹ diffe
rētie rō ē. qꝛ ꝟʒ Diony. pfectio ptinet ac
tiue ad ep̄m sic̄ ad pfectiorē. ad mōachū
āt passiue sic̄ ad pfectū. Reqriꝶ āt ꝙ sit p
fect⁹ aliqs ad h° ꝙ possit alios ad pfectōʒ
adducē. qð n̄ p̄exigiꝶ i eo q dʒ ad pfe tio
nē adduci. Est āt p̄suptuosū ꝙ aliqs se p
fectū reputet. nō āt ꝙ aliqs ad pfectionē
tēdat. 2° nō ē eadē rō. qꝛ ille q statū reli/
giōis assumit: se alijs subijcit ad spūalia
capiēda. ⁊ h° cuilʒ licet. Ille vo q trāsit
ad statū ep̄alē sublimaꝶ ad h° ꝙ alijs ꝓui
deat. Et hāc sublimationē dʒ sibi nullus
assumere. s. ðm illud Hebr. 5. Nēo si/
bi assumat honorē: sʒ q vocaꝶ a ðo tanqʒ
Aarō. Et vt Greg. d. 8. q. i. c. i scriptu
ris. Sicut locus regiminis desiderātib⁹
negādus ē: ita fugiētib⁹ offerēdus. Ad
tertiū argumētū dicēdū ꝙ dispēsatio spū
aliū frumētoꝝ nō ē faciēda ꝟm arbitriū
ꝓpriū: sʒ pricipaliter qdē ꝟm arbitriū ⁊
dispositionē dei. secūdario āt ꝟm argum
tū supiorū prelatoꝝ. Ex q° nō itelligiꝶ il/
le abscondere frumēta spūalia cui nō cō
petit ex officio nec ei a supiori iniūgiꝶ si ab
alioꝝ correctōe aut gubernatōe ðsistat. sʒ
solū tūc itelligiꝶ abscōdē si dispēsationeʒ
negligit cū ei ex offō icūbat vel iniūctum
offi. ꝑtinacit recusat. qꝛ vt dr̄ ex̄ de renū
tiatione. i. c. Nisi cū pridē. Tūc i te verā
hūilitatē custodies cū p eā locū sublimeʒ
effugies ⁊ p obediētiā n̄ dimittes. Et. 8.
q. i. c. i scripturis. Si is q valet oipoten
tis dei renuerit pascere oues: ondit se sū
mū nō amare pastorē. Ad quartū vo ar
gumētū rn̄det Greg. i pastorali. ꝙ esa/
ias q mitti voluit ad p̄dicādū vidit se an/
tea purgatū p altaris calculū. Qꝛ g° val
de difficile ē quēlibet purgatū se cogno/
scere. iō nullus p̄dicare dʒ nisi mittaꝶ. pi
culosū. g° ē ⁊ non sine ābitione ēt viris
idoneis q̄rere ⁊ petere ep̄atū. Sʒ qd ð il
lis i qb⁹ nulla ꝯditio q̄ in ep̄o ē reqrēda
penit⁹ iueniꝶ: q istāt satagūt ābiūt: vt ꝓ/
moueanꝶ ad dignitatē ep̄alē. O temera
ria p̄suptio. o iflata elatio. o diabolica su
pbia. Audiāt tales id qð scribiꝶ ex̄ ð elec.
c. cū i cūctis. Cū i cūctis sacris ordinib⁹
⁊ ecclesiasticis ministerijs: sic̄ etatis ma/
turitas: moꝝ grauitas ⁊ lr̄arū scia ingrē
da: multo forti⁹ h i ep̄o oʒ ingri: q ad cu/
rā poniꝶ alioꝝ: i seipso dʒ ondere q̄liꝶ ali
os oporteat i domo dn̄i ꝯuersari. Glo.
vo sup vbo. lr̄aꝝ dic̄. Propꝶ defectuʒ
scie repelliꝶ aliqs ab ep̄atu ēt iā ꝓmot⁹.
vt pʒ ex̄ ð etate ⁊ qualitate ordinādoꝝ. c.
vlt. ⁊ ex̄ ð elec. c. ꝯgregato. Et. i. q. i. c.
vilissim⁹. dr̄. Vilissim⁹ ē āputādus nisi p
cellat scia ⁊ scitate q ē honore p̄stātior. ad
idē ē. c. nō oʒ. i. q. 7. Scðm dubiū erat
vtrū vltra ep̄alē dignitatē sit pctm̄ appe/
tere aliquas dignitates seu officia vel bn̄
ficia. vt abbatiā prioratū ⁊c̄. Et videꝶ ꝙ
nō. qꝛ quod nō ē ꝓhibitum per aliquod
ius videtur esse cōcessum. 13. qōne. 2. c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

hebron. § sequēti. Si ista nullo iure ꝓhi
bētur: ergo vt licita ꝯcedūtur. Cōtrariū
hꝰ videt̄ eē rei veritas. Et rō ē qꝛ vbi ea
dē rō.l.ꝛ idē ius. Nā de similibꝰ idem ē
iudiciū ar. di.5.c. ad ciꝰ. Sed rō quare il
licitꝰ ē appetitꝰ epatꝰ est pp curā quā hēt
annexā: qꝛ presumptuosum nimis ē vt qs
se reputet idoneū ad regēdas aias alioꝝ
Sꝫ eadē rō ē i quolibꝫ predcōꝝ: qꝛ.s. in
oibus ē cura āṅexa: nec differūt ab epatu
nisi fm magis ꝛ minꝰ: qꝛ vt pꝫ eps hꝫ cu
rā vlem totiꝰ dyocesis sue: sed i predictis
officijs cōstituti hn̄t curā pticularē: vt pꝫ
vniꝰ parrochie vel vniꝰ collegij. Taliuꝫ
aūt appetitꝰ nō diuersificat spēm sed qddi
tatē peccati: sicut appetere furari vnū flo/
renū ē eiusdē spēi. cū appetitu furādi mil
le: lꝫ hoc sit grauius. Sic in proposito de
appetitu epatus ꝛ aliorū bn̄ficioꝝ curato
rum. Preterea fm Tho. Ray. hosti. et
Gof. Qui petit pro se aliqd̓ pdcōꝝ si ali
as sit dignꝰ efficit̄ idignꝰ rōne presumpti
onis ꝛ cōmittit symoniā: gͦ peccat morta
liter. Et ꝓ hac cōclusiōe faciūt dcā scōꝝ.
Vñ Gregog. 40. di. c. multi ait. Quicū
qꝫ desiderauerit primatū i tra iueniet cō/
fusionē i celo: nec iter fuos xp̄i cōputabi
tur q de primatu tractauerit. Nullus aūt
inuenit ꝯfusionē i celo aut separ̄ a cōsor/
tio fuorū xp̄i nisi pp mortale ergo ꝛc̄. Et
1.q.i.c. pricipatꝰ. Leo papa ait. Pricipa
tus.i. prelatio quē aut seditio extorsit aut
ābitꝰ occupauit etiā si moribꝰ nō offendat
aut actibꝰ ipsiꝰ tm̄ initij sui ē pnitiosus exē
plo: ꝛ difficile ē, vt bono pagātur exitu q̄
mala sit inchoata principio. Sꝫ nō dr̄ ali/
qd pnitiosum nisi mortale. Sciēdū, aūt ꝙ
id qd̓ dcm̄.s. ꝙ nō licꝫ petere beneficiū cu
ratū: nec peti pōt, absqꝫ vitio symonie. A
liq illud nō tenēt. vt Bern. ꝛ Guil. hāc
opi. seq vidētur curiales: sed tm̄ nō ē tuta
Forte posset dici ꝙ q intēdēt deo seruire
i clero: nō ꝓpter honores maiores ꝯn̄dos
ꝛ diuitias in seculo: sꝫ qꝛ statꝰ ille melior ē
q̄ꝫ secularis ꝛ diuinis applicatꝰ ꝛ magis si
bi gratꝰ: ꝛ i eo positꝰ appetit sibi ꝓuideri
de bn̄ficio ꝛ petit illud a supioribꝰ vt pos/
sit fm cōditionē suā sustentari nō ad pō/
pā: sed ad decētiā: nō hn̄s intentionē ad
curā: nec ad honores ꝛ gradus ꝛ ad pin
guiꝰ bn̄ficiū: sed ad sui gubernationē ita
cōtētꝰ de simplici bn̄ficio sicut de curato:
dūmō sibi sufficiēs eēt nō peccaret. Ap/
petit eni ꝛ q̄rit qd̓ ē de iure dīno debituꝫ
Videlꝫ ꝙ q altari fuit de altari dꝫ viuere
vt. d. apl̓s: qd̓ ē licitū cuilꝫ. Et q̄ꝫuis cu/
ra āṅexa sit ei qd̓ sibi cōfert oculus eiꝰ nō
ē ad hoc pricipalit̄: sed ad sustentationeꝫ
sibi d̓bitā ex fuitio ecclesie. Illd̓ aūt.s. ꝙ
sit curatū ē accessoriū ꝛ p accidēs: ꝛ acces
soriū naturā seq ꝯgruit pricipalis de re.
iu. li. 6. Sꝫ pricipale itentū.s. sustentatio
sui iure ē licitū. gͦ ꝛ qd̓ ide seq̄t nō aliqd
illicitū adiūgēdo. Tertiū dubiū erat vtꝝ
p̄latꝰ peccet cōferēdo bn̄ficiū bono preter
misso meliori vel vtꝝ peccēt sic eligētes.
Et videt̄ ꝙ sic. Qr. 8. q.i.c. licet. Hie/
ro. ait. Sciēt oēs ꝛ certi sint qꝛ q p̄stātior
ē ex oi ppl̓o: q doctior: q sāctior: q oi vtu
te eminentior ille eligat̄ ad sacerdotiū. sꝫ
btūs Tho. in q̄dā. q. d̓ quolꝫ dicit ꝙ ali/
qs pōt dici melior dupl̓r. vno mō simpl̓r
alio mō fm qd. Sipl̓r aūt dr̄ melior q est
sāctior: ꝛ plus hn̄s d̓ caritate. Scd̓ꝫ qd dr̄
melior q ē melior fm aliquē respectū. cō/
tigit aūt aliquē eē meliorē simpl̓r.i. maio
ris scitatis: q nō ē melior q̄ꝫtū ad hͦ ꝙ p̄fi
ciat̄ i eccl̓a. Sed aliꝰ mioris scitatis esset
melior i regimie: qꝛ forte magis ecclesiaꝫ
iuuare potit vel p lumē sapie: vel p auxi/
liū potētie: vel qꝛ diu i ecclesia defuiuit.
Nō gͦ tenet̄ dare p̄latꝰ offm̄ vel bn̄ficiuꝫ
meliori simpl̓r: sꝫ meliori quo ad hͦ: iō si
preferat vnū alti pp aliquā cāꝫ q̄ ptineat
ad honorē dei ꝛ vtilitatē ecclesie. iā q̄ꝫtuꝫ
ad hͦ iste ē melior ꝛ p̄latꝰ recte facit ꝓmo
uēs illū: sic ēt ꝛ eligētes: hec ille. Notan
dū ēt ꝙ q̄ꝫuis minꝰ bonꝰ simpl̓r posset p/
ferri magis bono i regimie ecclesie qꝛ vti
lior: nō tm̄ si scit̄ eē malus: q̄ꝫuis possꝫ iu
uare ecclesiā p sciam ꝛ potētiā: qꝛ i hꝰ i p/
marie reqrit̄ bonitas vite: alias sine pctō
cura exerceri nō pōt. Hoc eni no eēt pre
ferre minus bonum: sed simpliciter ma/
lum: ꝛ per consequens qui non est idone
us. Vnde Albertus magnus dicit exp̄s
se ꝙ ꝓmouētes ad ordines vel curā pa/
storalē: vel aliqd̓ bn̄ficiū ecclesiastic sciē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

idignũ absq; dubio peccãt mortalit̃. Nec
nobilitas excusar̃ põt ꝙ ꝓmoueaꝛ malus
q2 quãto nobilior tãto nociuior. Et si di/
caꝛ ꝙ aliꝰ nõ sit ita vtilis: oio ista rõ nihil
valet: q2 vtilitas spũalis tpali ẽ pponẽda
nec excusat paucitas mistroꝝ eccl'ie. hec
albertus. Dr̃ ꝟo aliqs coipso bonꝰ quo
nõ ẽ malus. ex̃ de ꝑsumptõibꝰ. c. dudum
4m dubiũ erat. Vtꝝ prelatꝰ ecclesie possit
ꝯmittẽ ꝯsãguineo suo curã ecclesie pꝰ po
sito meliore. Videꝛ ꝙ nõ: q2 Hiero. dic̃
loq̃ns de moyse qd̃ substituit sibi succes/
sorẽ i regimine iesũ naue. 8. q. i. c. si gº.
Nulla cõsãguinitatis rõ: nulla ꝓpinq̃ta
tis hita ꝯtẽplatio ẽ: ꝓpinqs agroꝝ ꝛ p/
dioꝝ relinq̃ꝛ hereditas. gubernatio ppl'i
illi tradaꝛ quẽ deꝰ elegerit: hõi. s. tali q h3
i semetipo spm̃ di: ꝛ pcepta di i ꝯspcũ ciꝰ
sũt. Et idem Hiero. 8. q. i. c. moyses.
Moyses amicꝰ dei cui facie ad faciẽ lo/
cutꝰ ẽ deꝰ potuit vtiq; successores pricipa
tus filios suos facẽ ꝛ posteris ꝓpriã reli
quere dignitatẽ. S3 extraneꝰ de alia tri/
bu eligiꝛ ihs naue vt sciremꝰ pricipatũ in
ppl'os nõ sanguini deferẽdũ eẽ: s3 vite.
Glo. d. ibi sup ꝟbo tribu. Moyses fu
it de tribu leui. Jesus naue siue iosue fu
it de tribu effraim. Ad hº ꝓpositũ reci/
tat ẽt polucratus li. 4. ꝙ obsecrãte sena/
tu vt adrianus filiũ quẽ habebat augu/
stu3 faceret: rñdisse fertur sufficere d3 ꝙ
ego regnaueri cũ nõ merear. Pricipatꝰ
eni nõ sanguini s3 meritis dãdus ẽ. In
utiliter quippe regnat q rex nascitur nec
mereꝛ. Veꝝ tñ Tho. in quadã. q. d' quo
libet. dicit ꝙ aliter ẽ dicẽdũ de cõsangui/
neo eque idoneo: aliter de cõsanguineo
minus idoneo. Si autem consanguineꝰ
sit eque idoneus põt prelatus preferre cõ
sanguineum: nisi ex hoc forte scandalum
oriatur: vel aliqui ex inde malũ exemplũ
accipiãt. vt qñ probabiliter timetur ꝙ alij
prelati inducerentur hoc exẽplo ad dan/
dum suis minus dignis. Ratio hec. q2
in hoc ꝙ det cõsanguineo eque digno nil
deperit vtilitati ecclesie: nec est ꝯ carita/
tem. Et hoc figuratum ẽ Geñ. 47. vbi
pharao ioseph loquens de fratribus suis
dixit. Si esse nosti in eis viros industri/
os constitue illos magistros pecoꝝ meo
rum. Si vero consanguineus prelati sit
minus idoneus non d3 cum preficere ad
curam ecclesie postposito meliore. Et sic
faciendo ꝛ preficiendo illũ grauiter pec/
cat. Quid tpibus his i bñficiorum colla
tione ac distributione fiat ñ opus ẽ enar
rare cum iam manifesta sit omnibus ec/
clesie sancte iactura: Preficiuntur infa/
mes. promouentur ambitiosi. exaltãtur
amici: ꝛ quasi nulla ẽ amplius cura ꝛ re/
gimine animarum. Preualuit ambitio
ꝛ ad lucra temporalia mundanãq; pom/
pam omnia sunt redacta. O deus de ce
lis. o deus omnipotens: Inspice sucur/
re: visita: ꝛ non derelinquas propter pec
cata nostra sponsam tuam ecclesiam quã
tuo precioso sanguie redemisti. Inuase/
runt lupi rapaces gregem tuum: ꝛ non
est qui pascat oues tuas. Secundus ap/
petitus inordinatus honoris dicitur ma
gisterialis sublimitatis. Appetunt nãq;
multi indebite magisterialem gradum.
Et licet ꝺm Hosti. in summa sua. libro
quinto in rubrica de magistris. preceptõ
cuiuslibet discipline vocari possit magi/
ster. vt in lege quibus erga. ff. d' verbo.
significan. vel qui regimen habet prece
teris: vt in lege prima. ff. de exactionibꝰ.
vel doctor legum vt in prohemio. ff. §.
penultimo. Nos tamen loquimur d' ma
gistris prout sic appellãtur doctores the
ologie. in quibus reprehensibilis eẽ põt
magisterij gradus ꝛ ambitiosus reputa
ri quadruplici ratione. primo ratione in
sufficientie. secundo ratione repugnan/
tie tertio ratione superbie. quarto ratio/
ne finis. Primo ratione insufficien/
tie: quando aliquis insufficiens est: quia
vel indoctus vel adeo parum doctus vt
sibi gradus magisterij conuenire nõ pos
sit. Pro quibus dicitur. 61. distinctio. c.
miserum. Miserum est eum fieri magi
strũ qui nunquã fuit discipulus. Et. 59.
di. in. c. ordinatus. Debet ante esset di/
scipulus quisquis doctor esse desiderat.
Et sic docere põt quod dicit. 16. q. i. c. sic
viue. Multo tẽpore disce que postmo/
du3 doceas. Et capi. si clericatus. Si cle

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ricat⁹ titulat desideriū. discas ꝙ poscis do
cere ꝛ rōnabilē hostiā offeras deo miles
anteq̄ȝ tyro. nec pri⁹ magister sis q̄ȝ disci
pulus. Et de electiōe. c. cū i magistrum.
In magistrū assumi nō dȝ q formā disci
puli nō assūpsit. hec ibi. Dicit aūt Host.
vbi sup. ꝙ ꝓmouēdus ad magisteriū co
gnosci pōt legendo ꝛ disputādo si sit ido
ne⁹. Scdo ē rephensibilis ꝛ ambitiosus
magisterij gradus rōne repugnātie: qñ
aliqs cēt i aliq̄ religione q̄ talia cōtineret
ꝙ sibi magisterij gradus repugnaret: sic
de monacho. d. Hiero. 16. q. i. c. mona/
chus. Monach⁹ nō doctoris sed plangē
tis hȝ offm̄. Ad qd̄ facit ibidē. c. si cupis
ꝛ. c. alia cā. Si aūt talis cēt religio i qua
possēt religiosi cū obsuātia regule ꝛ sta/
tutoꝝ suoꝝ vacare ēt studio litteraꝝ ꝛ ꝑ
dicationi ꝛ i structiōi alioꝝ possent hi⁹ vi
ri religiōis docti fm Alex. in. 4. summe
ad gradū magisterij ꝓmoueri. Qd̄ cōfir
mat p ea q̄ scribūt. 16. q. i. c. doctos. c. mo
deramie. c. sunt nōnulle. c. nos autē. c. in
parrochia. c. cū ꝓ vtilitate. Et hoc appa/
ret p expientiā: q2 quotidie ex ordinibus
mēdicantiū multi fiūt magistri i theolo/
gia. Tertio ē reprehensibilis ꝛ ābitiosus
gradus magisterij rōne supbie: qñ aliqs
querit illū gradū iportune se igerēdo vt
excellat ꝛ appareat gloriosus: qd̄ ꝓhibet
xpus. Math. 23. d. nec vocemini magi/
stri. s. cū elatiōe mētis: q2 magr̄ vr̄ vnus
ē xp̄s. in qb⁹ verbis nō nomē aut gradū
dānauit magisterij fm oēs doctores: sed
tātū superbiā ad quā multi cū noie illo d̄
ueniunt: qui eo ꝙ magistri sunt ꝛ vocan
tur credūt se oia scire: spnunt idoctos: et
qd̄ ipsi sciunt alijs cū difficultate ꝛ labore
vix cōicare volunt. Quarto est reprehen
sibilis ꝛ ambitiosus magisterij grad⁹ rō
ne finis: qñ aliquis magisteriū suscipit nō
ꝓpter honorē dei: aut salutē propriā vel
vtilitatē proximoꝝ: sed propter tempora
lia lucra pp̄ platiōes obtinēdas ꝛ acqrē/
das dignitates. Tales siquidē q2 a debi/
to fine deficiunt honorem indebite appe
tunt ꝛ inordinate. Judicet ergo vnusqs/
q̄ȝ seipsum. Ego non audeo aliena facta
culpare: precor tñ deū celi: vt magisterij
dignitas tā multis ad salutē accedat quot
cā ē dānationis eterne. Terti⁹ appeti/
tus inordinatus honoris ꝛ ābitionis est
secularis ptātis: quo aliqui aspirāt tyran
nice dñia tpalia vsurpare. Rñdendū vt
melius intelligatur notandū ꝙ quadru/
pliciter pōt aliquis recte ꝛ merito eē prin
ceps aut dñs. Primo ex diuina ordina/
tione. Scdo ex ecclesie collatione. Ter/
tio ex legitima successiōe. Quarto ex po/
puli electionone. Primo ex diuina ordi
natione: sicut Saul fuit vnct⁹ in regem a
Samuele de voluntate dei: vt hr̄. i. Re/
gū. 10. Qui cum fuisset abscōditus domi
cucurrerunt illi de populo: ꝛ tulerūt eum
inde sicut fuerat diuinitus reuelatū: stetit
q̄ȝ in medio populi. Et Samuel dixit.
Certe videtis quē elegit dñs: qm̄ non sit
similis ei i oi populo. ꝛ clamauit cūct⁹ po
pulus: viuat rex. Scdo pōt aliquis eē pri
ceps ex ecclesie collatiōe: qñ. s. ecclesia au
ctoritate diuina cōferret alicui principatū
ꝛ precipue ipialē dignitatem. Papa. n.
iperatorē instituere ꝛ destituere dȝ ꝛ pōt
rōnalib⁹ causis interuenientib⁹: sicut fa/
ctū fuit tempore Stephani secūdi. vt dici
tur in chronica martiniana: quomō Ar/
stulphus rex lōgobardoꝝ iquietabat ro/
manos: quapropter Stephan⁹ romanus
pōtifex aduertēs ꝙ Cōstātinus quintus
constātinopolitanus ipator non poterat
iuuare Romanos venit in frāciā ad pi
pinū regē francoꝝ q cū papa veniēs libe
rauit romanos ab iniurijs longobardo
rū ꝛ continuo i premio ꝟtuosi laboris fa
ctus ē imperator ꝛ reuersus i frāciā ipe/
rauit annis. 13. Pipino autē successit in
ipio Carolus eius fili⁹: mansitq̄ȝ iperiū
apud francos annis. 35. ꝛ mēsib⁹. 9. vs/
q̄ȝ ad tpa Ludouici tertij. cuius tempore
q2 frācigene non iuuerūt romā ab iniuri
is lōgobardoꝝ fuit diuisum iperiū eo ꝙ
vn⁹ ipauit in italia: alius in alemania. ꝛ
scisma durauit vsq̄ȝ ad Ottonē: q libera
uit ecclesiā ab ipietate Joh. pape. 12. quē
cardinales suo adiutorio deposuerūt: q̄/
re Otto coronā iperij suscepit: ꝛ eo mor
tuo iperauit fili⁹ ei⁹. Otto scd̄s ꝛ post il/
lum. Otto tertius per hereditariam suc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cessionē. Sed p° mortē Ottonis.3. fuit i
stitutū ꝙ iperator eligeret ab electoribus
s. magūtinēsi: treuerensi: coloniēsi: mar
chiōe brādeburgēsi: palatino: duce saxo
nie ⁊ rege bohemie. De ptāte vero pape
supra iparatorē dixi i sermone de sacerdota-
li dignitate. 3° pōt aliqs eē princeps ⁊
dn̄s ex paterna successione: sicut de Sa-
lamone dr̄.3. Reg.2.c. Salomon aūt se
dit sup thronū Dauit patris sui ⁊ firma
tū ē regnū eiꝰ nimis. 4° pōt aliquis eē
princeps ex electōe: qn̄ eligitur vniformi
ter ⁊ cōcorditer ab illis qbꝰ h3 preeē: his
modis exceptis q dn̄ari cupit ābitiōis vi
tio tangit. S3 dubitaret aliqs: qđ ď offi-
cijs ⁊ dignitatibꝰ secularibꝰ si appetant ⁊
procuret p preces ⁊ obsequia: vt officium
ptātis senatoris capitanei ⁊ hꝰi: nunqd ē
peccatū. Rn̄deo ꝙ si quis hꝰi appetat ⁊ q̄
rat magis curās de honore ⁊ lucro q̄3 de
iusticia seruāda ꝙ talis peccaret. Simili
ter si ignorat ea q̄ spectāt ad executionem
debitā dicti officij nec iuuari per aliū pōt
Silr̄ si paratꝰ ē se itromittere de his q̄ ad
sua ptās nō extēdit q̄3uis ibi cōsueuerit
fieri. puta si laicus velit de clericis iudi-
care vel de ecclesia disponere. qđ eis ꝓhi
betur di.96. p totū. Si aūt appetēt quis il-
los gradus zelo iusticie ⁊ charitatis, pri-
morū erigēte nō rōne proprij cōmodi n̄
peccaret. Sed quis ē hic ⁊ laudabimꝰ eū
Jō magnꝰ erit numerus dānatoꝝ.

Quod abhomināda ē ābitio: tū q̄ iducit
multa mala: tū q̄ ois iustꝰ illā fugit. tū et
q̄ tollit qetē mentis. Capitulū.3

Ertiū misteriū declarādū de am
bitione dr̄ abhoiatio. Abhoian
dū qppe ⁊ fugiēdū est hꝰi pc̄m ꝓ
pter tria. p° q̄ multa cria i ducit. scd̄o qa
ois iustꝰ illā fugit. 3° q̄ quietē mētis tol
lit. Primo ambitio multa cria iducit.
Hoc maxime malū h3 ābitiosus ꝙ nec ti
met deū: nec veret hoies: sepe ⁊ libēter
mētit: adulat: sepe simulat humilitatē: in
clinat ꝯctis supꝰ ē oim̄ ⁊ tributariꝰ crud
lissimꝰ ⁊ venenosus q̄nq3 ꝓpt ābitione3
ēt suis. Romulus qdē occidit frē3 Remū
vt solus regnaret. Juliꝰ cesar pōpeiū est
semp psecutꝰ vsq3 ad mortē cū quo pluri-
ma bella gessit cupiditate ipsij. Absalō su
u3 patrē Dauit tēptauit pellē reg° vt rex
ipse pficeret. Et qđ historias qrimꝰ quan
do clara sit oīa bella q̄ fuerūt i mūdo vsq3
nūc. nec dubiū est illa fuisse ꝓ maiori pte
cōfecta ex liuore āpliādi dn̄ia. Propterea
ninus rex assiriorū bellis vexauit ꝓuincias
ꝓpterea magnꝰ Alexāder duxit exercitū
ex patriā ꝯ dariū: imo ꝯ oēs reges orien
tales. Propterea marciales romani sp fu
erūt i bello. ab vrbe cōdita vsq3 ad tpa. cō
stātini: habuerūtq3 bella plurima aduer-
sus sabinos ꝯ volscos coriolāos: veios
faliscos: pelignos picentes: sannites ta-
rētinos: carthagīēses: hyspanos: mitri
datē: egyptū: germāos: cymbros: ⁊ par
thos. Et vt breuit dicā ꝯ totū mūdu3. Et
qs enumeret q̄3tus hoium sāguis i tot ꝑ
lijs sit effusus. quot milia miliū sint extin
cti: quot ciuitates ďpoplate: quot violate
ꝟgines: quot vtriusq3 sexus pcio venū-
dati. O ābitio tātoꝝ scelerū mr̄. o vene-
nosa radix ex q̄ facile ꝓdit oīs facinoris
gēmē. o bonoꝝ moꝝ dissipatrix. o inimi
ca iusticie. o seminatrix odioꝝ. o fōs ois
scādali. o cōfusio religiosoꝝ. o turbatrix
ecclesie. o dissolatrix ciuitatū. o deniq3 de
structrix generis humani. Propt ābiti-
onē nāq3 vix pōt aliqs p viā rectā icede-
re: ⁊ q̄nq3 imo multotiens q boni credūt
⁊ sci pp ābitionē efficiūt reprobi ⁊ diabo
li filij. 2° abhoianda ē ābitio: q̄ ql3 iustus
eā fugit. Dn̄s nr̄ ihs xp̄s cū scō miraclo
de.v. panibꝰ voluissēt eū sibi regē facere
aufugit vt hr̄ Joh.6. Moises n̄ eēt āno
rū.83. ⁊ mittēt a dn̄o vt eēt dux ppl'i isra
el mltū excusauit se. d. ꝙ eēt ipeditionis li
gue. Exo.4.c. Hieremias cū mitteret a
dn̄o: ⁊ cōstitueret sup reges ⁊ regna ad
ānūciādū ꝟbū dei subtrahebat se. d. ha.
ha. ha. dn̄e deꝰ noster nescio loqui. Hie
re.i.c. Marcus euangelista vt sacerdo
tio inhabil' esset amputauit sibi policem.
Gre. magnus a clero ⁊ populo acclama
tus i papā occulte fugit. Ambrosiꝰ ne ꝓ
moueret i archiepiscopum magnam re
sistentiā fecit. Et sic oēs boni ⁊ iusti viri
ābitionē sūt detestati. Tertio abominā-
da est ambitio: quia quietem mētis tollit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Semper enim ambitiosi habent in cor/
de ignem semper sunt in cogitationibus
semper in desiderijs martyres nō dei sȝ
principis tenebrarum. Propterea Bern.
li.3. de cōsideratiōe ad Eugeniū ait. O
ābitio ābientiū crux: quō oēs tōques. oib⁹
places. Nil acri⁹ cruciat nil molesti⁹ inq
etat nil tā apud miseros mortales celebri
us negocijs ei⁹. Et idē i s̄mōe.40. Am
bitio subtile malū secretū vir⁹ pestis occl'
ta doli artifex mat hypocrisis liuoris pa
rēs vitiorum origo tinea scitatis excecatrix
cordiū. hec ille. Propter hec itaqȝ oia vi
tari dȝ ābitio: vt sic obtineri possit p hu/
militatem diuina grā ⁊ in fine sempiter/
na glor a: in qua viuit regnatqȝ glorio/
sus de⁹ p infinita secula seculorū Amē.

Feria quinta secunde hebdomade i q̄
dragesima. d̄ vitio vaneglorie: q⁹ labo/
rabat diues ille dānatus: ⁊ qd̄ plurimuȝ
ti mere dn̄t penitentes: q: oriri solet ma/
xime ex operibus bonis. Sermo.35.

Induebantur pur
pura et
bysso. Verba sunt redēpto
ris nr̄i originaliter. Luce.
15.c. ⁊ in euāgelio hodier/
no. Audiuimus ex lectiōe sci euāgelij dā
natum fuisse diuitē i inferno: nō q: diui
tias possidebat sȝ quoniā male illis vte/
batur. Erat enī crudelis proximis ⁊ La
zaro mendico cuius vlcera canes linge/
bant aialia bruta. ipse hō nullā pietatē ex
hibebat. Cōstituerat finē suum in copia
bonorum tpalium: ⁊ pp illa supiorē nō co/
gnoscebat deū. exaltabat seipsū ⁊ elatus
corde cupiebat honorari. Et ,ppterea in
duebatur purpura ⁊ bysso gloriā querēs
in excessiuo ornatu ⁊ imoderato. Et qm̄
plurimi sunt illius diuitis sectatores ⁊ imi
tatores qui oē desiderium suum infla/
mant ad hanc gloriā temporalē inanē ⁊
vacuam: idcirco in p̄nti s̄mone de vane
glorie vitio aliqua discutiemus de qua
tria mysteria occurrunt declaranda.
Primum dicitur diffinitio.
Secundum detestatio.
Tertium generatio.

Quid sit vana gloria ⁊ quō differt a
gloria sancta que esse pōt in bonis ⁊ vir
tuosis ⁊ a gloria btā. Capitulum primū.

Primū mysteriū de vanagloria
dicitur diffinitio. in quo quid sit
vana gloria videam⁹. Et Alex.
in.2. summe diffinit eam sic. d. vanaglo
ria est appetitus inordinatus ⁊ inordina
dinata delectatio humane laudis. Nam
gloria claritatem quandā significat. Vn̄
glorificari idem est quod clarificari vt
Aug. dicit super Joh. Et Ambr. in li.
de officijs. Gloria est clara cum laude
notitia. Et Tullius in rhetoricis. Glo/
ria est frequens de aliq⁹ fama cū laude.
Laus vero vt Ar. d. p⁹. rhetoricorum
est s̄mo elucidans magnitudinē virtu/
tis. Ideo nomen glorie importat mani/
festationem alicuius de hoc qd̄ apud ho
mines decorum videtur siue illud sit ali
quod bonū spirituale siue tēporale. Pos
sumus tamen ,p clariori intelligentia di/
stinguere triplicem gloriam. Prima di
citur beata. Secunda sancta. Tertia va
na. Prima est gloria beata de qua in
ps. Gloria ⁊ diuitie in domo eius. Et
ps.149. Exultabunt sancti in gloria. Et
de hac diffusius loco suo dicemus. Se/
cunda est gloria scā: ⁊ h̄ s̄m Tho.2.2.q.
132. est cum quis cognoscit bonum suuȝ
dignum laude ⁊ approbat illud cupiens
ab alijs laudari: aut propter diuinuȝ ho
norem: aut propter proximorum salutē.
Nam s̄m Alex. laudari propter deum
⁊ propter bonum proximi non est aliud
q̄ȝ deum laudari in nobis. Vnde non
erratur: sed sancte appetitur gloria cum
virtuose viuitur ⁊ non constituitur ibi fi
nis. Ad hanc hortatur nos xp̄s dicens
Math.5. Sic luceat. l. u. c. h. vt. vi. bo.
opera. u. ⁊ glo. p. u. qui. in. ce. est. Et. i.
Corinth. x. Sine offenssione estote iude
is ⁊ gentibus ⁊ ecclesie dei: sicut ⁊ ego
omnibus per omnia placeo: non que/
rens quod mihi vtile est. sed quod mul/
tis: vt salui fiant. Et Ro.12. Prouidē
tes bona non tantum coram deo: sed et
coram oibus hoibus. Et Eccle.41. Cu
rā habe de bono noie. Et puer.15. Fa/
ma bona ipinguat ossa. Et Ouidi⁹ li. d̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tristibus. Deniqȝ nõ ꝑuas aĩo dat gloria
vires Et secũda facit pectora laudis amõ
Jõ Augu. ĩ ſmõe de cõfeſ. Solet mõnẽ
cariſſimi ꝙ dñs nr̃ ihs xps in ſmone euã
gelico cũ pri⁹ dixiſſet. Luceat lux vr̃a co/
rã hoibus vt videãt vr̃a opa bona ⁊ glo
rificẽt patreȝ veſtrũ qui in celis ẽ: poſtea
dixit. Attendite ne iuſticiã veſtrã faciatis
corã hoib⁹ vt videamini ab eis. Turbat
eni mẽs parũ itelligẽtis: ⁊ precepto vtri
qȝ obaudire cupiẽns ⁊ ꝑ diuersa ⁊ aduer
ſa diſtẽditur. Tã nemo eni põt q̃ȝuis vni
dño obtẽpare repugnãtia iubenti q̃ȝ nẽo
põt ẽt duob⁹ dñis ſuire: qȝ eod ẽ ſmone
ſaluator ipſe teſtat⁹ eſt. Quid ergo faciat
aĩus nutãs cũ ſe obtẽpare ñ poſſe cõtriſtiat
⁊ non obtempare formidat. Si eni ope/
ra ſua ĩ luce poſuerit hoibus intuenda vt
faciat qȝ preceptũ ẽ. Luceat lux vr̃a coraȝ
hoib⁹ reũ ſe teneri arbitrabit quaſi ꝯ pre
ceptũ fecerit. vbi dr̃. Attẽdite ne iuſticiaȝ
veſtrã faciatis coram hominibus vt vid
amini ab eis. Qui aũt recte intelligit vtrũ
qȝ implet ⁊ ſeruiet vni veriſſimo domio
qui ſuum pigrũ non damnaret ſi ea que
nullo modo poterat ĩperaret. hec ille. Et
ibi cõcludit dicens. Intentio quippe cor
dis humani quo dirigat ⁊ quid expectet
intuendum ẽ. Ex quib⁹ omnib⁹ colligit
ꝙ non ſunt virtutis opera pretermitten/
da qm̃ ad illa ſequitur laus multoꝝ ⁊ re
dũdant in virtuoſorum famam dũmodo
ibi intentio non conſtituat finem ſuum.
Tertia eſt gloria vana que ſm Alexan. ⁊
Bon. vbi ſupra põt eẽ triplex. Pⁱo ex
ꝑte rei pro qua qs gloriam querit: vt pu/
ta ſi qs gloriã quereret de ſapia quam nõ
habet ⁊ huiuſmodi: vel de eo ꝙ ẽ peccatũ
Propter qȝ ĩ ps dr̃. Quid gloriaris in
malitia. Vel cũ querit gloriam de eo qȝ
non ẽ gloria dignũ: vt de diuitijs: de pul
chritudine: de dominijs ⁊ huiuſmodi. de
quib⁹ non eſt gloriandum eo qȝ tranſito
ria ſunt caduca ⁊ vana. Vnde Eſa. i. di
citur. Omnis caro fenum: ⁊ omnis glo
ria eius quaſi flos agri. Secũdo glo/
ria eſt vana ex parte eius a quo quis glo
riam querit: puta ab homine principali/
ter cuius iudicium non eſt rectum. Vnd
in pſalmo. Maledicta oſſa coꝝ qui ho
minibus placent: ſupple cuȝ ponitur ibi
finis. Tertia gloria eſt vana ex parte ei⁹
qui gloriam appetit: qui videlicet appeti
tum glorie ſue non refert in debitum fi/
nem: puta ad honorem dei ⁊ proximi ſa/
lutem. Nam omnis gloria finaliter ad d
um eſt referenda. Vnde Dauit in pſal.
Non nobis domine non nobis ſed no/
mini tuo da gloriam. Et chriſtus Johã.
io. Ego gloriam meam non quero. Si
ego gloriam meam quero: gloria mea ni
hil eſt.

Qȝ fugienda ẽ vana gloria tũ qr ꝑ il/
lã offendit de⁹: tũ qr hõ per eã ſpũalit iſa
tuat: tum etiã qr oẽs iuſti ipſam conati ſt
vitare. Capi. 2.

Ecũdum miſteriũ declarandum
de vana gloria dr̃ deteſtatio. Eſt
ſiquidem vitiũ graue ⁊ deteſtabi
le propter tria. Primo propter offenſio
nẽ. Scḋo propter ĩfatuationem. Tertio
propter exemplationeȝ. Primo vana
gloria eſt vitium graue ⁊ deteſtabile pro
pter offenſionem: qr per illam offendi/
tur deus. Notandum autem ſecundum
Bon. vbi ſupra ꝙ aliquando eſt pecca/
tum veniale: aliquando mortale. Venia
le eſt cum ex ſubito motu trahitur anim⁹
ad propriam laudem: ⁊ gaudet de bona
hominum opinione. tamen cum ratõ ex
citatur ſtatim reprimit ⁊ ſubijcit motum
illum recognoſcens deum ⁊ illi ſe humi/
lians. Difficile nãqȝ eſt primis motibus
glorie vt non veniãt poſſe reſiſtere: qr vt
dicit Seneca ad lucillũ. Nulla ẽ tã excel
ſa virt⁹ que dulcedine glorie nõ tangat. ⁊
Hieronimus ad Sabinianũ naturali du
cimur malo ⁊ adulatoribus noſtris libẽ
ter fauemus: ⁊ q̃ȝq̃ȝ reſpõdeam⁹ nos idi
gnos ⁊ calidus rubor ora perfudãt: tñ ad
laudẽ ſuam intrinſec⁹ letat animus. Et
Criſogo. d. ſuper Math. Cũ cetera vi
tia locũ habebant in ſeruis diaboli: ina/
nis gloria locũ etiã habet in ſeruis chriſti
Si ergo amor hũane glorie q̃ȝuis ſit ina
nis nõ repugñt caritati neqȝ q̃ȝtũ ad id de
quo ẽ gloria nȝ q̃ȝtũ ad intẽtionẽ gloriã
querentis non eſt peccatum mortale: ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

veniale. Peccatū autem mortale est va
nagloria qñ cōtrariatꝛ caritati dei duplici
ter. Uno mō rōne materie de qua quis
gloriatur: vtputa de aliquo falso qđ con/
trariatꝛ diuine reuerentie. ſm illud Eze/
chi.28. Eleuatū ē cor tuū ⁊ dixiſti. Deꝰ
ego ſū. Uel cū qs bonū tꝑale de qͦ glori
atur preſert deo. aut ēt cū quis preſert te
ſtimoniū hoīum teſtimonio dei. ſicut ꝯ
quoſdā dr̄ Ioh.12. Qui dilexerūt magiſ
gloriā hoīum q̄3 gloriā dei. Alio mō ꝯ/
riatꝛ caritati ex ꝑte ipſiꝰ gloriātis q inten
tionē ſuā refert ad gloriā tāq̄3 ad vltimū
ſinē ad quē ēt ordinat virtutis opa: ⁊ ꝓ
illo cōſequēdo nō ꝑtermittit facē ēt ea q̇
ſūt ꝯ deū. ſic faciebant antiq romani đ q
bus dicit. Aug.5. de ci. dei. c.12. Uete/
res igiꝛ primiq3 romani q̄3tū eoꝝ docet
⁊ cōmēdat hiſtoria q̄3uis vt alie gētes ex
cepta vna populi hebreoꝝ falſos deos co
lerent ⁊ nō deo victimas: ſ3 demonis i/
molarent: tn̄ laudis auidi pecunie libera
les erāt: gloriā ingētē diuitias honeſtas
volebāt. Hāc ardētiſſime dilexerūt: ꝑꝑ
hāc viuere voluerūt. ꝓ hac mori nō du/
bitauerūt: ceteras cupiditates hꝰ vniꝰ in/
genti cupiditate preſſerūt. h illc. 2ͦ vana
gloria eſt vitiū graue ⁊ deteſtabile rōe in
fatuationiſ. qꝛ i hͦ vitio magna eſt fatui/
tas. quā dn̄s explicauit. Math.25. i pa/
rabola de decē ꝟginibꝰ q̄rū quinq3 erāt
fatue: ⁊ quinq3 prudētes. Et prudētes i
trauerunt cū ſpōſo ad nuptias: fatue ꝟo
licet eſſent ꝟgines: qꝛ tn̄ oleū recte iten/
tionis ad đi gloriā nō hēbāt: excluſe fue
rūt a ſpōſo. Pro qbꝰ dicit Gre. i omelꝛ.
Sepe vos frēs cariſſimi admoneo ꝑua
opa fugere: mūdi hꝰ ingnamēta deuita/
re: ſ3 hodierna ſci euāgelij lectione ꝯpel
lor dicere. vt ⁊ bona q̇ agitis cu3 magna
cautela timeatis: ne ꝑ hͦ qđ a vobis rec/
tū geriꝛ: fauor aut grā hūana requiratꝛ: ne
appetitꝰ laudis ſubrepat: ⁊ qđ foris oñ/
diꝛ intꝰ a mercede euacueꝛ. Ecce. n. redē
ptoris voce decē virgines ⁊ oēs dicunꝛ
virgines. ⁊ tn̄ itra btitudis ianuā n̄ oēs
recepte: qꝛ eaꝝ quedā dū đ ꝟginitate ſua
gloriā foris expetūt oleū i vaſis ſuis hē
re noluerūt. 3ͦ deteſtabile ē ⁊ ḡue vitium

vanegloriē ꝑꝑ exēplationē. Omnes qui
dē ſci dederūt nobis exēplū vanāgloriā
fugiēdi. vt p3 i coꝝ geſtis. Cicero ēt. i.
de officijs. d. Cauēda ē glorie cupiditas
Eripit. n. aī libertatē: ꝓ qua magnanis
viris oīs d3 eē ꝯtēptio. i. cōtēptus. Le/
gimꝰ in vitis patꝝ ꝙ cū qdā ſenex i ſpelū
ca requieſceret rogatꝰ ē multis precibꝰ a qͦ
dā ſeculari vt veniret orōnē facturꝰ ſuꝑ
filiū ſuū defunctū. Cūq3 ille iret occurre
runt multi cū lāpadibꝰ in eiꝰ occurſū: qꝛ
hō ſanctꝰ erat. Qđ cū ꝑcepiſſet ſenex fin
xit ſe eē ſtultū ⁊ expoliās veſtimēta ſua i
flumen deſcēdit ⁊ ſtās lauabat ea nudꝰ.
Secularis aūt ille erubeſcens dixit po/
pulo. Reuertimini. ſenex noſter infatu
atus ē. Et veniens ad ſenē interrogauit
eū. d. Quare ſic feciſti: qꝛ oēs dicūt: de/
moniū h3 ſenex. Qui r̄ndit. Et ego vo/
lebā hoc audire. ⁊ ſic redijt i ſpeluncam
ſuā. Similiter fecit btūs frater iuniperꝰ:
de qͦ ſepius ſanctꝰ frāciſcus dicebat. Uti
nā multi eſſent tales iuniperi i hortis no
ſtris. Cū ergo ſemel prefatus iret romā
⁊ multi obuiā ei venirent ꝓpter famam
ſcitatis ſue. eos declinare volens iunxit
ſe ad ludēdū cū vno puero ad vnā tabu/
lā: que dum leuabatur de vno capite de/
primebatur in alio. Quod illi videntes
reputarunt eum leuem ⁊ fatuū. Ipſe ve
ro ſub illa ſpecie vanāgloriam euitauit.

Qđ ex vanagloria generāꝛ ſeptē pctā
que dicenꝛ ſeptē eius filie. Caplm̄.3.

t Ertium myſterium declarādu3
de vanagloria dr̄ generatio. Se
cūdū. n. Grego.21. moralꝛ. In
anis glīa generat ſeptē filias. prima ē ia
ctantia: ſcđa ē preſūptio nouitatū. tertia
hypocriſis. quarta ꝑtinatia. quīta diſcor
dia. ſexta cōtētio. ſeptima inobedientia.
Nā vt dicit Tho. vbi ſupra. Uitia illa
que de ſe nata ſunt ordinari ad finē alicu
ius vitij capitalis dicūꝛ filie eius. Finis
autē ianis glīe ē manifeſtatio ꝓprie excel
lētie ad quā pōt hō tēdere dupꝛr. Unoͦ
directe alio mō indirecte. directe ſiue ꝑ
verba: ⁊ ſic ē iactātia: ſiue ꝑ facta ⁊ ſi ſint
hn̄tia aliq̄3 admirationē3: ē preſūptio no
uitatū quas hoīes ſolēt magis admirari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Si aūt fcā sint simplr: sic ē hypochresis. Alio mō nititur qs manifestare suā excellētiā indirecte oñdendo se nō eē alio minorē: τ hº q̄drupl'r. pº q̄ntū ad itentionē τ sic ē pertinacia p quā hō nimis inititur sue scie nolēs credere meliori. Scd̄o q̄ntū ad volūtatē. τ sic ē discordia dū nō vlt a ꝓpria volūtate discedē vt alijs concordet. Tertio q̄ntū ad locutionē: τ sic cōtētio: dū aliqs ṽbis clamorosis ꝯ aliquē litigat. 4º quātū ad factū: τ sic ē iobediētia dū. s. aliqs nō vult erecq superioris ꝑceptū. Nos aūt tres tm̄ filias primas. s. tria pctā declarabimus. Primū est iactantia Scd̄m nouitatū psumptio. Tertiū hyppochresis. Primum ē iactātia de q̄ dicit Arist. in. 4. ethicoꝝ. ꝙ est oñtatio ꝓprie laudis cū veritas nō suadet. Nā sic cum aliqs a lōge vult iactare aliqd manū i altū leuat. ita q cupit se laudare ṽbis i altuꝫ extollit. Cōtra qd̄ dr̄. ꝓ. 27. Laudet te alienus τ nō os tuū: extraneꝰ τ non labia tua. Et Tullius i pº de officijs ait. Turpe ē de seipo ꝑdicare presertī falsa. Notādū tm̄ ꝙ aliqs pōt seipm laudare tripl'r pº meritorie. Scd̄o venial'r. Tertio mortaliter. Primo meritorie τ hoc adhuc tripl'r: aut propt̄ charitatē dei: aut propt̄ charitatē proximi. aut ꝓpter charitatem sui. Primo ꝓpter charitatē dei. cum. s qs bona ꝓpria laudat nō ꝓpter iactātiaꝫ sed vt pro illis referat grās deo: sicut gloriosissima ṽgo i cātico suo dicebat Luc. 2. q: res. bu. a. s. e. c. ex. b. b. m. d. o. g. q: f. m. m. q. p. ē. τ. s. n. eius. Hic ē ꝙ Cyprianꝰ i epl'a ad Donatū. Odiosa iactatio ē q̄uis non iactatū eē possit sꝫ gratuꝫ qcqd non hoīs ṽtuti ascribit: sed de dei munere predicat. Scd̄o pōt aliqs cuꝫ merito laudare seipm ꝓpter proximi charitatē. Est eni q̄ñqꝫ necessariū ad reprimēdas detractiones τ falsas criminationes maloꝝ pro fame ꝓprie conseruatione enarrare suas ṽtutes: q: vt scribit. 6. q. i. c. Sunt plurimi. Hoꝝ manifestū ē diabolū q sic leo rugiēs circuit querēs queꝫ deuoret cordibꝰ plebiū suadere vt doctoribus suis atqꝫ pastoribus detrahant vt plebes languescētes non tenentibꝰ pastoribus frena carū lasciuiant atqꝫ i ima ruant. Jō Aug. 12. q. i. c. nolo. dicebat. Cōscia necessaria ē mihi fama ꝓximo. In s̄mone quodā q legit̄ i festo eiusdē ipe ait Charitati vestre de nobis ipsi hodie sermo reddēdus ē. Nos eni vt ait apostolus Spectaculū facti sumꝰ mūdo τ angelus τ hoībꝰ. Qui nos amāt q̄rūt qd laudēt i nob. Qui nos oderūt q̄rūt qd detrahāt i nob. Nos āt i vtroqꝫ medio ꝯstituti: τ vitā τ famā deo adiuuāte sic custodire debemꝰ: vt nō erubescāt de detractoribꝰ laudatores. Et pau. 2. Cor. xi. τ. 12. c. mltis laudibꝰ predicat seipm non ꝓpter ianem gloriā: sꝫ propter Corinthioꝝ salutē. naꝫ vt inqt Hierony. in argumēto in epistola ad Corinthios. Corinthij sunt achaici. τ hi ab apostolo audierūt verba ṽitatis τ subuersi sunt multipharie a falsis apostolis. Quidam a philosophie ṽbosa eloq̄ntia: alij a secta iudaice legis iducti. Hos reuocabat apl's ad verā τ euāgelicā sapiam. hec ille. Qm̄ vero multi illoꝝ multa dixerūt paulo detrahēdo: ex opposito ipse multa loqtur seipm laudādo. 3º pōt qs cū merito laudare seipsum: ꝓpter charitatē sui: vt cōsolet̄ seipsuꝫ: qñ ē i aliqua tribulatiōe positus: sic dicebat Job. 29. c. de se loquēs cū amicis suis. Oculꝰ fui ceco τ pes claudo pr̄ erā pauperū. 3º pōt qs laudare se venialiter: cū aliq̄ de se dicit ex quadā animi leuitate q̄ non sunt ꝯ charitatē dei nec proximi. 3º potest quis laudare se mortaliter. τ hoc est s̄m Tho. 22. q. 112. τ s̄m Alex. in. 2. summe cū qs laudat se de eo qd̄ est cōtra gloriam dei: vt puta d' aliquo peccato mortali etiā si dicat̄ veritas: aut cū quis nimis supbe profert de se falsa vt decipiat proxios: vl' causa cupiditatis vel glorie: aut cū qs refert aliqua de se iexpressam proximi cōtumeliam sicut faciebat goliath. primo reguꝫ. 17. qui dicebat. Ego exprobraui agminibus israel hodie. Et sicut peccatum ē bis modis iactantia. ita etiam τ ironiā. que est cum quis de se minora dicit vt reputetur bonus. Quod s̄m Thomam. 22. q. 113. potest dupliciter fieri. Uno modo cum veritate vt si quis ē ignorans

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

⁊ huiuſmodi: ⁊ ſic non ē peccatum niſi ꝑ
alicuius circunſtantie corruptionē. Alio
modo cū falſitate. cū aliqs dicit illō quod
in ſe nec recognoſcit nec credit: vt ſi vir
doctus dicat ſe indoctū: aut fortis dicat ſe
eē debilem ⁊ ſimilia: ⁊ ſic ptinet ad pccꝫ.
Unde Aug. 22. q. 2. c. cū hūilitatis. Cū
humilitatis cā mentiris ſi non eras pec/
cator anteq̄ꝫ mentireris: mentiendo effi
ceris quod vitaſti. Veritas non eſt in te
niſi ita te dixeris peccatorem vt ēt eſſe co
gnoſcas. Et idem in. c. non ita. Non ita
caueatur arrogātia vt veritas relinquat̄.
Et Grego. ibidē in. c. incauti. ait. In/
cauti ſunt humiles q ſe mentiēdo illaque
ant. ħ ille. Debet tamen vnuſquiſqꝫ ſem
per eſtimare ſe peccatorem: ⁊ ſi non inue/
niat pctā de quibus poſſit ſe excuſare ſal
tem ſciat ꝙ nullus pōt deo ita perfecte ħ/
uire quin in aliquo deficiat. Propterea
dicitur di. 5. i. c. ad eius. Bonarum mē
tium eſt ibi culpam timere vbi culpa nō
eſt. Secundum pctm̄ qō ex vanagloria
naſcitur eſt preſumptio nouitatū. Et con
ſiſtit in hoc ꝙ aliquis in actibus exteriori
bus aliquid inconſuetum facit ſine cauſa
ratiouabili. Sic ſunt inuentores nouita
tum qui nouos modos aut cerimonias
ſm ſuum caput in dei cultu aut i diuinis
officijs adinueniunt. Pro quibꝰ dicitur
2. q. 5. c. conſuluiſti. Quod ſanctorū pa
trum documento ſancitum nō ē: ſuꝑſti/
tioſa adinuentione nō eſt preſumenduꝫ.
Sic ſunt inuentores nouitatum clerici q
in officiādo obmiſſis antiphonis vt pla
ceant populo cātāt diaboli cātica in qbuſ
oīa ſunt vana mūdana atqꝫ laſciua: ⁊ glo
riant̄ i ſuo cātu artificioſo ⁊ modulato.
Cōtra quos ē. c. cū āt. ⁊. c. cātantes. 82.
di. in. c. vero in ſcā. Grego. ait. Deum
manibꝰ ſtimulat. i. ad irā ꝓuocat q popu
ū vocibus delectat. Sūt inuētores noui
tatū religioſi q nō contēti cōmunibus or
dinationibꝰ aliqd ſingulariter agere vo
lunt i orando comedendo loquendo. ⁊ i
alijs auſteritatibus vt preceteris reputē
tur. Sed tales cōfuſi remanēt niſi ſpecia
li inſtinctu moueant̄. ſicut Dominicus
⁊ Frāciſcꝰ ⁊ alij. Sunt ⁊ q̄ꝫplures alij i
quolibet genere hominū etiā ⁊ mulieruꝫ
q ꝓpter ſuꝑbiaꝫ preſumunt ſemꝑ vt ſin
gulares videant̄ adinuenire noua. Ter
tium pctm̄ quod ex vanagloria. naſcit̄ eſt
hypocriſis. Et vt dicit Iſidorus ethimo
li. Hypocrita greco ſermone i latino
ſimulator interpretat̄ qui dū intus ē ma/
lus bonū ſe palā oſtendit. nā in eo ē de/
fectus ſcitatis ⁊ bonitatis: ⁊ tamen ſimu
lat ipſā. Alex. in. 2. Hypocriſis eſt amō
apparētis bonitatis propter ſe. Hoc vi
tium maledictuꝫ impugnatur a tribus.
p° a philoſophis. 2° a ſanctis. 3° a xp̄o.
p° a phis. Scribit. n. Ar. i. ethicorum.
Quiſbuſdaꝫ ē magis opere preciū vide
ri eē ſapiētes q̄ꝫ eē ⁊ nō videri. Et Seū
ad Lucillū. Qō loquimur ſentiamꝰ: cō
cordet ſermo cū vita Et idem ad eundē
Virtutē bona ſequitur fide qui ſe non ex
ornat ⁊ pigit. Sed idem ſiue ex denuda
to videatur ſiue iperatꝰ ac ſubito nihil ſi/
mulādo ꝓficit. Veritas i omneꝫ ptē ſui
eadem ē. Et idem ad eūdeꝫ. Multo ma
gis ad rē pertinet qualis tibi q̄ꝫ qualis a/
lijs videris. Et idē ibidē Maluꝫ vbi ſe
bonū ſimulat tūc eſt peſſimū. Et iterū ad
eūdem. Illud te admoneo eorum more
qui nō ꝓficere ſed cōſpici cupiūr facias a
liqua que i habitu tuo aut genere vite no
bilia ſint. Et Tullius in li. de offi. Toti
us iniuſticie nulla capitalior eſt q̄ꝫ eorum
qui cum maxime fallunt id agunt: vt bo/
ni viri eſſe videantur. Et iterum in eo/
dem li. Ficta omnia celeriter tanquam
floſculi decidunt: nec ſimulatuꝫ quicquā
poteſt eſſe diuturnuꝫ. Et Oratius. Nū
quaꝫ te fallant ai ſub vulpe latētes. Im
pia ſub dulci melle venena latent. 2° re
probatur ⁊ impugnatur hypocriſis a do
ctoribus ⁊ ſcis. Vn̄ ſapiens Ecc. i. ait.
Ne fueris hypocrita i cōſpectu hoium.
Et Iob. 8. Spes hypocrite peribit. Et
20. Gaudium hypocrite inſtar pūcti. et
Eſa. 9. Omnis hypocrita eſt nequam.
Et Auguſtinus. ſuper ps. 65. ſimulata
equitas non eſt equitas: ſed. duplex ini/
quitas: quia ⁊ iniquitas ⁊ ſimulatio. Et
Criſoꝰ ſuper Math. Nulla res ſic ex/
terminat bonū ſicut ſimulatio. Naꝫ ma/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

lum sub specie boni celatum dum non co
gnoscitur non cauetur. Et Petrus ra/
uen. in quodam sermone. Hyppochre/
sis subtile malum secretum virus vene/
num latens tinea sanctitatis. Tertio ꝓ
batur hyppochresis a dn̄o iesu xp̄o: que
sepe inuenimus contra hyppochresim re
clamasse. Unde Math. 5. dixit. Cum fa
cis elemosynam noli tuba canere ante te
sicut hyppochrite faciunt. Et Math. 6. c
Cum ieiunatis nolite fieri sicut hyppo/
chrite tristes. ⁊ Math. 23. Veh vob scri
be ⁊ pharisei hyppochrite q claudítis re/
gnum celorū ante homines. Vos enim
non introitis nec introeūtes sinitis itra/
re. Qd̓ dictum ē eo ꝙ scribe erant docto
res legis ⁊ pharisei erāt religiosi apparē
tes boni: existentes mali quibus similes
sunt hodie multi. Et pro his. d. Augu.
83. di. i. c. nemo. Neō nocet i eccl'a āpli⁹
q̄ꝫ q peruerse agens nomē vel ordinem
sanctitatis ⁊ sacerdotis habꝫ. Et iterum
Math. 23. xp̄s ait. Veh vobis scribe et
pharisei hyppochrite q comeditis domos
viduarū orōnes longas orātes. Istis si
miles sunt hodie qui ꝓmittunt dicē mis/
sas ⁊ psalteria: plures orationes vt acci
piant bona aliorum. Et iterum subdit
xp̄s. Veh vobis scribe ⁊ pharisei hypo/
chrite qui circuitis mare ⁊ aridam vt faci
atis vnum proselitum: ⁊ cū factus fuerit
facitis eū filium gehenne duplo q̄ꝫ vos.
Proselitus dicebat̄ qui ex gentilitate cō
uertebatur ad iudaismum ad qd̓ multū
pharisei laborabant propter inan ē gloriā
sicut hodie faciunt multi religiosi ⁊ predi
catores qui passim ⁊ indistincte induunt
habitum religiōis vel tertij ordinis quos
cūqꝫ viros vel mulieres ⁊ multiplicant
gentem: sed non magnificant leticiā. Et
iterum christus ibi dicit. Veh vobis scri
be ⁊ pharisei hyppochrite qui decimatis
mentā ⁊ anetum ⁊ ciminū ⁊ reliq̄stis que
grauiora sunt legis. iudicium ⁊ mīicor
diā ⁊ fidē. Similes sunt hodie illi q curāt
de q̄busdā leuib⁹: vtputa fratres mino/
res magnū peccatū reputantes si quis ꝑ
necessitate portaret duas tunicas aut fer
ret calciamēta ⁊ similia: ⁊ tū de odio ꝓxi

mi de iudicijs falsis de detractionib⁹ ve/
nenosis de liuore inuidie: de fastu arro/
gātie: de spū presumptionis: de ambitio
ne honoris ⁊ huiusmōi: aut nihil aut pa
rū curāt. Sequitur ibi christus. Veh vo
bis scribe ⁊ pharisei hyppochrite q mun
datis qd̓ deforis ē calicis ⁊ parapsidis. i
tus autem pleni estis imūditia ⁊ dolo. et
iterum ibi. Veh vobis scribe ⁊ pharisei
hyppochrite q similes estis sepulchris de
albatis que foris parent hoib⁹ speciosa.
itus vero plena sunt ossib⁹ mortuorum:
⁊ omni spurcitia. Et iterū. Veh vobis
scribe ⁊ pharisei hyppochrite qui edifica
tis monumenta prophetarū. patres autē
vestri occiderūt illos. Ex quib⁹ omnib⁹
habetur q̄ꝫ acriter q̄ꝫue duriter propter
hyppochresim increpabat phariseos chri
stus. Modernis autem temporibus o
quanta diceret si nunc sicut tunc conuer/
saretur in terra. Et quis explicet quātus
sit hodie hyppochritarum numer⁹: quan
ta vitia peccata ⁊ scandala sub specie san
ctitatis ⁊ bonitatis fiunt. O deus meus
tu vides omnia. Facile est decipere indo
ctas plebes que exteriora tantum consi/
derant. Sed tu intueris ⁊ penetras etiā
intima cordis. Audeo dicere ꝙ in die iu
dicij multi qui nunc creduntur boni: iu/
sti: sobrij: continentes: amatores pauper
tatis: puri: recti: ⁊ simplices: videbun/
tur in societate damnatorum propter ma
liciam incontinentiam: lasciuiam: casti/
margiam: cupiditatem: ⁊ alia peccata q̄
nunc hominibus abscondita sunt: tunc
vero omnibus fiēt nota. O hyppochrite
antichristi discipuli: qui ideo ad perpe/
tranda multa facinora estis prompti atqꝫ
securi eo ꝙ populus illa non videt: imo
sanctos esse vos arbitratur. Ecce in ce/
lo testis omnium nostrum deus noster
cui nihil est absconditū. Hinc Seneca
ad Lucillū dicit. Quid ꝓdest aliquid ab
homine esse secretū. Nihil deo clausū ē.
Idcirco omnis hyppocrisis ē reijciēda
viuēdūqꝫ recte atqꝫ humilit: quoniā de⁹
humilibus hic dat gratiam ⁊ i futuro sē
piternam gloriam: in qua viuit ⁊ regnat
per eterna secula Amen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Feria sexta sc̄de hebdomad' i q̄drage
sima. de inobediētia pp̄ quā de⁹ merito i
dignat̄ ꝯ̄ ipsos inobedientes ⁊ suorum
preceptoꝝ transgressores. Sermo. 36.

Aferetur a vobis

a regnū dei: ⁊ dabit̄ genti fa
cienti fruct⁹ ei⁹. Verba sūt
saluatoris nr̄i originaliter
Math. 21. c. ⁊ i euāgelio hodierno. Ira
scit̄ valde oīpotens deus ꝯ̄ elatos super
bos ⁊ iobediētes hoīes. Et cū eos absq̄
fructu humilitatis ⁊ bonoꝝ operū inue/
nit: merito suis bn̄ficijs priuatos i eter/
nū suppliciū condēnat. Hoc mystice in/
nnit̄ i lectione scī euāgelij in q̄ xp̄s sapiē/
tissim⁹ phariseos induxit vt sn̄iam fer/
rent ꝯ̄ malos agricolas: q patrifamilias
nō dederunt fructū vinee in tp̄e suo. Di
xerunt autē q̄ malos male ꝑdet. At ⁊ ip
se ih̄s supaddidit q̄ regnū dei esset aufe
rendū ab illis q supbissimi erant ⁊ inflati
vane glorie vento: ob quā sine fructu ve
re obedientie legis dei viuebāt. Qm̄ āt
hec pestis virulēta inobediētie iā inuasit
multos cū ipsa sit vnū ex pc̄tis descendē
tibus a vana gloria: ⁊ pp̄ ipsā de⁹ aufert
ab hoīb⁹ regnū grē ⁊ glorie sue: idcirco i
hoc sermone d' ea erimus tractaturi. Di
stinguem⁹ autem triplicem inobediētiā.
Prima dr̄ prothoplastorum.
Secunda religiosorum.
Tertia excommunicatorum.

De iobediētia primoꝝ parētū pp̄ quā
abstulit eis de⁹ pluria bn̄ficia que ꝯtule/
rat. ⁊ acrit̄ puniuit pena mlt̄iplici. Ca. j.

Rima ē inobedientia ꝓthopla/
stoꝝ siue primoꝝ parentū ꝓ qua
de⁹ abstulit eis regnū suū. i. gra
tiā suā ⁊ bn̄ficia illa qbus eos priuauit
qn̄ illos eiecit post pc̄m̄ de terrestri pa/
radiso. Ad qd' plenius intelligendū cōsi
deremus de illa inobediētia tria. p° veri
tatē. 2° grauitatē. 3° penalitatē. P°
cōsideremus veritatē. Pro qua dispu/
tandū ē. vtrū primoꝝ parētū pc̄m̄ fuit i
obedientia. Et q̄ sic. pz ꝑ auc̄itates scrip
ture. Vn̄ apostol⁹ Ro. 5. ait. Per vni⁹
hoīs inobedientiā pc̄ōres constituti sūt
multi. ⁊ ꝑ vnius obedientiā iusti cō stitu
entur multi. Et Aug. i li. d' vera religio
ne. Adā pp̄ trāsgressionē obedientie de
ꝑadiso eiect⁹ est. Et idē sup Gen̄. ad lit
terā. Nō potuit meli⁹ ⁊ diligentius com
mendari quātū malū sit sola inobediētia
cū id reus iniqtatis factus est hō: q̄ eā rē
tetigit ꝯ̄ ꝓhibitionē quā si nō ꝓhibuisset e
tigisset nō vtiq̄ peccasset. Et idē li. 4. d'
ci. dei. c. 12. Nō dz existimare qsquam le
ue ac ꝑuum illud fuisse cōmissum: q̄ i es
ca factū est: nō qdem mala nec noxia nisi
q̄ ꝓhibita. Nec. n. qcq̄ mali deus in il
la tāte felicitatis ꝑadiso crearet atq̄ plan
taret. Sed obedientia cōmēdata est i pre
cepto. Que virt⁹ i creatura rōnabili ma
ter ē quodāmodo oīū custosq̄ virtutū.
Hoc itaq̄ de vno cibi genere nō ēdēdo
vbi alioꝝ tāta copia subiacebat tā leue ꝓ
ceptū ad obseruādū: tā breue ad memo/
ria retinendū: presertī cū nōdū voluntati
cupiditas resistebat. Q̄d' d' pena trāsgres
sionis postea subsecutū est tāto maiore i/
iusticia violatū est quanto faciliore posset
obseruantia custodiri. Cōfirmari etiam
potest quod dictum est. q̄ primi paren/
tes ꝓpter inobedientiam originali iusti/
cia sunt priuati. Inde Gen̄. 3. dixit de⁹
Ade. Quis indicauit tibi q̄ nudus eēs
nisi quia de ligno de quo preceperā tibi
ne comederes: comedisti. Sed ꝯtra pōt
qs arguere. Primo q̄ pc̄m̄ illud fuit su
ꝑbia. Nā Ecc. 10. dr̄. Initiū oīs peccati
supbia est. Et eiusdē. 25. c. A muliere sū
psit initium oīs ꝑditio. Et Augu. i li. de
virginitate. Diabolus in celo voluit eē
sicut deus: cadens autem persuasit hoī si
militudinem voluntatis sue. Secundo
arguitur q̄ peccatum illud fuit auaricia
largo modo sumpta. Secundum enim
Gregorium. super Ezechielem. Auari
cia non tantum pecunie est: sed etiam sci
entie ⁊ altitudinis. Sed mulier appetijt
scientiam quando diabolus dixit ei. Eri
tis sicut dij scientes bonum ⁊ malum. er
go peccatum id fuit auaricia. Tertio
arguitur q̄ peccatum illud fuit gulla: q̄
comederunt pomum ligni vetiti. Et
Ambro. d. 35. di. c. sexto die. Gulla re/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

gnāte a paradiso expulit. Et Hierony.
ꝯ Iouinianū. Sollicite ꝓuidēdum ē: vt
quos saturitas a ꝑadiso expulit: esuries
reducat. Rn̄det Boñ. di. 22. 2. li. ꝙ pri
cipale pctm̄ hoīs ꝑ qd̓ lapsus ē: fuit iobe
diētia. Et ad hāc diabolus conat⁹ ē illū
adducere. Sȝ qm̄ nemo oꝑatur aliquod
malū aspiciēs: nec appetit malū nisi sub
specie boni. Jō clare depꝛhendēs diabo/
lus qd̓ nō posset mulierē ꝑcipitare nisi ꝓ
poneret aliqd̓ appetibile: illa tēptādo ꝓ/
posuit ad que oīs hō naturaliter iclinat̄.
Naturaliter āt oīs hō appetit beatitudi/
nē: que est bonū gloriosum copiosū ⁊ de
liciosū: vn̄ oīs hō naturaliter appetit ex/
cellentiā sufficiētiā ⁊ leticiā. Et inordina
to appetitu taliū cōsistit iusticia: in imode
rato vero culpa. Gulla. n. est inordina
tus appetit⁹ cibi suauit̄ reficientis. Aua
ritia ē inordinatus appetit⁹ sufficientie.
Suꝑbia ē immoderatus appetitus ex/
cellētie. Diabolus ergo primo promisit
mulieri dignitatis excellentiaȝ cū dixit.
Eritis sicut dij. 2° subiunxit cognitiōis
abundantiā cū dixit. Sciētes bonū ⁊ ma
lum. Postremo subiunxit suauitatis ex
periētiā cū ostndit lignū pulchꝛū visu ⁊ ad
vescendū suaue. Qꝛ ergo mulier diabo
lice suggestioni cōsensit i appetendo pri
mo eē sicut deus: fuit suꝑba. Deīde ap/
petēdo scire bonū ⁊ malū: fuit auara. ꝓ/
stremo i experiendo suauitatē ligni veti
ti: fuit gullosa. Et i hoc fuit trāsgressio/
nis rea ⁊ inobedientie culpa inuoluta.
Nec est incōueniens plura genera pec/
catoꝝ ꝑm ꝓgressuȝ cōcurrere ad vnū fla
gitiū ꝑpetrādū. h Boñ. Ex cuius ver/
bis accipimus ꝙ primi parentes ꝑ iobe/
dientiā deliquerūt. 2° cōsiderem⁹ de in/
obediētia prioꝝ ꝑentū grauitatē. Utruȝ
s. fuerit pctm̄ eoꝝ grauissimū oīuȝ pctō
rū. Ad qd̓ rn̄det dn̄s Boñ. di. 21. 2. li. ⁊
33. in declaratōe lr̄e. d. ꝙ vnū peccatum
pōt dici graui⁹ altero duodecim modis.
Primo° causalitate: ⁊ sic pctm̄ diabo
li dr̄ eē maximū alioꝝ: cui⁹ inuidia mors
intrauit i orbē terraꝝ. 2° mō enormi/
tate: ⁊ sic pctm̄ Iude dr̄ esse maximū eo
ꝙ vendidit xp̄m. 3° mō ingratitudine
⁊ sic pctm̄ illius dr̄ esse maius qui plura
ꝑcipit dona ⁊ bn̄ficia. 4° mō ꝑiculosi/
tate: ⁊ sic pctm̄ ignorātie dr̄ eē maximū
qꝛ ꝑiculosū. 5° mō inseꝑabilitate: ⁊ sic
pctm̄ cupiditatis dr̄ esse maximū: qꝛ cum
cetera vitia senescente hoīe senescant so/
la auaritia iuuenescit. 6° iportunitate:
⁊ sic suꝑbia dr̄ eē maximū: qꝛ ēt ex ipsis
bonis opibus cōsurgit. 7° mō ꝓnita/
te: ⁊ sic luxuria dr̄ eē maximū ad quā ho
mines magis sunt ꝓni. 8° mō maio/
ris gr̄e ipugnatione: ⁊ sic pctm̄ i spirituȝ
sanctum dr̄ esse maximū. 9° mō rōne ma
ioris offense: ⁊ sic pctm̄ idolatrie dicit̄ eē
maximū. 10. mō rōne maioris impro/
bitatis atqȝ libidinis. ⁊ sic cuiuscūqȝ ge/
neris peccatum pōt fieri maius altero.
11° mō generalitate: ⁊ sic pctm̄ primi
parentis dr̄ fuisse maius: qꝛ i totū genus
humanū se diffudit. Et sic dicit magister
sententiaꝝ in textu ꝙ pc̄cȝ. Ade fuit gra
uissimū. Un̄ Aug. li. 14. de ci. dei. ait.
Magna fuit in peccādo iniquitas vbi tā
ta fuit nō peccādo facilitas. Sed adhuc
dubium ē qs eoꝝ grauius peccauit vir
aut mulier. Ad qd̓. d. Boñ. ꝙ si loqua/
mur de maiori grauitate q̄ztū ad ingrati
tudinē graui⁹ peccauit vir q̄ȝ mulier: ꝓ
eo ꝙ abundātiora dona susceperat. scd̓o
mō rōne felicitatis resistendi. Et iō cum
beneficiorum oblitus bn̄factorem suum
cōtempsit ⁊ offendit: magis ingratus fu
it ⁊ in sui ingratitudine maiori culpabi/
lior extitit. si autē loquamur de maiorita
te q̄ztum ad libidinē: sic amplius pecca/
uit mulier q̄ȝ vir, ꝓ eo ꝙ magis improba
voluntate peccauit dū cōcupiuit deo assi
milari. Et ardentius appetiuit dum cre
didit hoc se obtinere posse qd̓ diabolus
ei sugessit. Et iō ꝓpter voluntatē magis
improbā mulier peccauit ex maiore libi/
dine: ⁊ q̄ztum ad hoc culpabilior viro fu
it. Si autem loquamur de maioritate cul
pe q̄ztum ad corruptionem consequentē:
distinguendum: quia aliquid potest dici
corrumpere dupliciter: aut per modum
cause: aut per modum occasionis. Si ꝑ
modum cause: sic quia peccatum viri fuit
cā transfusionis peccati i posteros: ⁊ ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

corrupit se ⁊ alios: maior ꝯsecuta ē ex pec
cato viri corruptio ⁊ quãtũ ad hoc culpa
viri dicitur fuisse grauior. Si vero ꝑ mo
dũ occasionis: sic qꝛ peccatũ mulieris fuit
occasio pcc̃i viri: ⁊ ita ꝑ ꝯñs oĩuȝ aliorũ
hoc modo mulier põt dici corrupisse cete
ros: non solũ posteros: ſȝ etiam virũ suũ
Vñ non solũ peccauit ĩ se: ſȝ etiam ĩ ꝓxi/
mũ. Et quãtũ ad hoc dici põt in muliere
grauiꝰ fuisse pc̃tȝ. 3° cõsideremꝰ circa pec
catũ primorũ parẽtũ iobediẽtie penalita/
tẽ. Puniuit nãqȝ deꝰ iobedientiã illam
triplici pena. Pria fuit tꝑalis. Scd̃a cor
poralis. Tertia spũalis. Prima fuit
pena tꝑalis qñ eiecit eos de terrestri pa/
radiso ĩ quo habitabãt ĩngẽte: ⁊ delicijs
ac iocũditate: priuauitqȝ illos habitatõne
tã grata: vt dr̃ Gene. 3. Scd̃a pẽa fu
it corporalis. Nã ꝑ illã iobediẽtiã irrodu
cte fuerũt oẽs penalitates: oẽs labores:
oẽs ãgustie: oẽs egritudines: oĩa deniqȝ
genera mortis qbꝰ affligit̃ humanũ genꝰ
Vt enim docent doctores in. 3. di. 30.
Nisi fuisset culpa: non essent hec ma/
la subsecuta: quia vt dicit Ansel. li. Cur
deus hõ. c. x. Ei q factꝰ ē iustus ad btitu
dinẽ: nõ dȝ ĩfligi pena sine culpa. Prop
terea dixit deꝰ mulieri. Mltiplicabo erũ
nas tuas ⁊ cõceptus tuos ĩ dolores pari
es filios. Ade vo dixit. Maledicta ter/
ra ĩ opere tuo: in laboribꝰ comedes ex ea
cũctis diebꝰ vite tue. Spinas ⁊ tribulos
germiabit tibi ⁊ comedes herbas terre.
In sudore vultꝰ tui vesceris pane tuo do
nec reuertaris in terrã de q̃ sumptꝰ es: qꝛ
puluis es ⁊ ĩ puluerẽ reuerteris. Ter
tia pena fuit spũalis: qꝛ ꝑꝑ illã iobedien
tiã priuatꝰ fuit hõ originali iusticia ⁊ fcũs
ĩdignꝰ btã visiõe dei. O quale fuit illud
malũ ꝑꝑ qd̓ ĩdignatꝰ deꝰ ꝑ tot annoꝝ mi/
lia ĩ ira ꝯtinuit mĩśicordias suas. O grã
dis culpa q̃ nõ nisi xp̃i sanguine vnq̃ȝ po
tuit deleri. O dãnosa trãsgressio diuini p̄
cepti q̃ clausit oĩbꝰ celũ ꝑ tot annoꝝ milia
Patet ergo ꝙ ablatũ sit dei regnũ. i. cõ/
cessa bñficia ab hoĩe ĩstituto ꝓpter inobe
diẽtiam.

De iobedientia religiosoꝝ q̃ aliqñ po
test excusari aliqñ iter ꝑtari: aliqñ vo re/
ꝓhendi ⁊ reprobari: ⁊ de septẽ gradibus
vere obediẽtie. Capitu. 2.

Ecũda iobediẽtia ē religiosoruȝ
ĩ quibꝰ possumꝰ inuenire precipue
triplicẽ iobediẽtiã. pria dr̃ excu/
sata. Scd̃a iterp̃tata. Tertia reprobata.
Prima iobẽdiẽtia ē excusata: qñ ali/
qs nõ obediret prelato: aut qꝛ preciperet ali
qd ꝯ caritatẽ dei aut ꝯ caritatẽ proximi:
aut mãdaret ꝙ vel nullo mõ cũ mag̃ dif/
ficultate fieri posset. xi. q. 3. c. Nõ semꝑ
malũ ē nõ obedire p̄cepto. Cũ eni dñs iu
bet q̃ deo cõtraria sit: tũc ei obediẽdũ nõ ē
Et i. c. si dñs. Si dñs ea iubet q̃ ꝯria nõ
sit: vel aduersa scis scripturis subijciatur
dño suo fuus. Scd̃a iobediẽtia ē iter
pretata: qñ aliqs lȝ obediat ĩterp̃tatiue: tñ
iobediẽs dici põt: qꝛ desunt ei veri obedi
entis cõditiones. Scd̃m eni Berñ. sep
tẽ sunt obediẽtie gradus. Quorũ primꝰ
ē obedire libẽter: quẽ gradũ vt ipse ait:
nõ põt ascẽdere q voluñtatẽ p̄cipiẽtis nõ
fecerit. Hoc dr̃ ꝑꝑ multos subditos qui
p̄latos stimulãt: aut vexãt in multis: qbꝰ
tunc obediũt cũ prelati ea q̃ volũt ipi sub/
diti mãdãt. Et si qñqȝ ĩ alijs obediant: id
facere videt̃ coacti. Scd̃s gradus obe
diẽtie ē obtẽꝑare simpl'r. Multos. n. vi
demꝰ post precipientis iꝑiũ multas facer̃
qõnes dicẽdo. Quare. Vñ. Quis põt
hoc facẽ. Inde seq̃t̃ murmuratio: excusa
tio: simulatio: ⁊ aduocatio amicoꝝ. Ter
tius gradꝰ ē obedire hilariter. Hilarem
eni datorẽ diligit deꝰ. 2. Cor. 9. c. Quar
tus gradus ē obedire velocit̃ ĩ cuiꝰ figu/
rã xp̃s dixit Zacheo Luc. 19. Festinãs de
scẽde. Quĩtꝰ gradus ē obedire viriliť
Inq̃t eni sapiẽs ĩ ꝑsona obediẽtis anie.
Manũ suã misit ad fortia. Sextꝰ gradus
ē obedire humilit̃ iuxta regulam xp̃i. d.
Luc. 18. cũ oĩa feceritis q̃ p̄cepta sũt vobis
dicite. Serui inutiles sumꝰ. Septimus
gradus est obedire indesinenter. Quia
vt dicit Bern̄. Quid cum regula pro/
dest ⁊ ante ꝯcursus metam deficere. No
tandum tamen scd̃m Bonauen. in. 2. di.
44. qd̓ de obedientia exhibenda prela/
to a subdito religioso possumus loqui
dupliciter. aut secundũ perfectionẽ: aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝫ obligationē. Si pº mō: sic dic̄ Bern̄ ꝙ ꝑfecta obediētia finē nescit. Et ꝑfectꝰ obediēs nō solū ī his que mādat: sꝫ etiaꝫ sup̄ ea que p̄latꝰ mādat p̄ōptū hꝫ officiū. Si autē loquamur de odediētia ſm obligatiōeꝫ: sic habet terminū ⁊ mēsurā iuxta magnitudinē voti emissi. Nō eniꝫ āpliꝰ tenētur subditi obedire suis p̄latis nisi ī his q̄ ꝓmiserūt dn̄o obseruare ⁊ nō sꝫ ꝯ ria anime ⁊ regule sue. Vn̄ si p̄latꝰ aliqs p̄cipiat qđ sit sup̄ votū subditꝰ nō tenet̄ ad illud iplēdū. Tertia ē inobediētia reprobata. coꝝ. s. q de facto suoꝝ p̄latorū p̄ceptis q̄ iusta q̄ bona que discreta sūt p̄sumūt repugnare. Et qn̄qꝫ totalit̄ sine vlla cā: sine alicuiꝰ supioris licētia totaliter a religione discedere ⁊ apostatare: a quibus aufertur dei gratia ⁊ datur facientibus fructus obedientie.

De iobedientia excōicatoꝝ: ⁊ q̄re pōt qs excōicari: ⁊ quō iniusta excōicatio ē timēda. ⁊ de septē penalibus sepationibꝰ quas excōicatio facit.

Capitulum tertium.

t Ertia inobediētia ē excōicatoꝝ coꝝ q ꝑꝑ iobediētias ⁊ trāsgressiones suas merito ab ecclesia excōicāt̄: ꝓ qbꝰ de ipsa excōicatōe cōsiderēmꝰ tria. pº cām. 2º iiusticiā. 3º penā. Pº cōsideremꝰ cām. Vtrū. s. solū peccatū mortale sit cā vt aliqs excōicet̄. Et vr̄ ꝙ nō. qꝫ qn̄qꝫ excōicat̄ inocēs: cū ꝓbatur crimē cōtumacie ꝯ cū in foro iudicij: nec tn̄ iudex hº faciēs rep̄hēdit̄ q̄uis i sua cōscia sciat illū inocentē. gº aliqn̄ dꝫ hō excōicari nō ꝓ mortali. Sed ꝯ. extra. d verbo. sig. c. ex pte. i glo. dr̄. Nemo excōicatur nisi ꝓ mortali ⁊ q₂ alit̄ nō pōt corrigi. Et. xi. q. 3. c. Nemo epoꝝ dr̄. Anathema nō nisi ꝓ mortali dꝫ iponi crimine: ⁊ illis q aliter nō pn̄t corrigi. Rn̄det. Ri. in. 4. di. 18. ꝙ excōicatio maior ē grauissima pēa quā ecclesia possit iferre. Vn̄ dr̄ i palē. c. Nemo. ꝙ anathema est eterne mortis dānatio. Et. 24. q. 3. c. Corripiāt̄ dr̄ ꝙ excōicatione nulla maiō pena ē i ecclesia. Et iō sicut dicit glo. ibidē nō est infligēda ꝓ leuibus criminibus. Vn̄ dicēdū ꝙ iudex nullū dꝫ excōicare nisi ꝓ mortali pctō: nec ꝓ quocunqꝫ mortali: sed ꝓ peccato cōtumacie vel cui cōtumacia est ānexa. xi. q. 3. c. absit. ⁊. c. epi. Quadrupliciter āt hō pctm̄ cōtumacie incurrit. s. aut qn̄ sufficienter vocatus n̄ venit ad iudiciū. nec remanēdi hꝫ legitimam cām. 24. q. 3. c. de illicita. Aut veniēs rn̄dere cōtēnit: ⁊ rōnē reddere quare rn̄dere nō dꝫ. Aut anteq̄ꝫ debeat discedi. xi. q. 3. c. certū ē. Aut snīe nō obedit. vt. 2. q. 6. c. qsqs ꝓbatus. Ille autē q ipedit aut fraudulenter ꝓcurat ne ad ipsū citatio ꝑueniat: ꝓ citato dꝫ haberi. Ille ēt q veniens se nō rep̄sentat iudici sꝫ se occultat reputādus ē q̄si nō venisset. Ad argumētū in oppositū dicēdū: ꝙ etsi ille q excōicat̄ i p̄dicto casu nō sit i pctō mortali: tn̄ iudex fert sn̄iam sicut ꝓ mortali. q₂ iudex ī foro cōtētioso non dꝫ iudicare ſm sn̄iam conscie ꝓprie: sꝫ ſm allegata. iō iuxta leges ⁊ iura ꝓnunciat. 2º de ipsa excōicatione cōsideremꝰ iniusticiam. Et querimꝰ vtrū excōicatus iniuste debeat excōicatꝰ reputari. Et vr̄ ꝙ nō. q₂. 24. q. 3. c. certū. ⁊. §. illicita. dr̄. Illicita ergo excōicatio nō ledit eū q notat̄: sed illū a quo notatur. Et. xi. q. 3. c. Si cui ē illata. dr̄. Si iiusta est tāto curare eā nō dꝫ quāto apud deū ⁊ eiꝰ ecclesiā neminē pōt grauare iniq̄ sn̄ia. Cōtra est qđ dicit̄. xi. q. 3. c: sn̄ia. Snīa pastoris siue iusta siue iiusta fuerit timēda ē. Rn̄det Ric. vbi. sup̄. ꝙ vt dr̄ xi. q. 3. c. eps. §. si gº. ꝙ sn̄ia aliqn̄ ē iniusta ex aīo ꝓferētis. iusta vero ex ordine ⁊ cā. Aliqn̄ est iusta ex aīo ⁊ ordine. sꝫ nō ex cā. Tunc aūt ex cā ē iniusta qn̄ nulluꝫ delictū oīo ē i eo i quē fert̄ excōicatio qđ sit excōicatione dignū. Ex aīo iniusta est sn̄ia qn̄ nō fertur amore iusticie: sed liuore odij vel precio: aut fauore aduersariorum. Ex ordine iniusta ē quando fertur iudiciali ordine n̄ seruato. vt dr̄. xi. q. 3. c. seruet̄. §. item sn̄ia. In oībus his casibꝰ sn̄ia excōicationis iniusta timenda ē quousqꝫ per eum qui tulit eā vel per alium superiorem fuerit reuocata. exceptis aliquibus casibus in quibus non est timenda. qui ponunt̄ in glo. in p̄fato. c. sn̄ia. Vnus est quando excommunicās

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

non hʒ ꝑtātē excōicādi. Aliꝰ est qñ fertur
excōicatiōis sñia post appellationē legiti
mā ⁊ cōtinet itollerabilē errorē: vt pʒ ex̄
de appellationibꝰ. c. ad nr̄am pn̄tiā. ⁊ de
sñia excō. c. ꝑ tuas. Tertiꝰ casus cum
ꝓ indebitis exactiōibꝰ aliquis excōicat
extra de exces. prela. c. cū ad quorūdam.
Ad auctoritates aūt primo allegatos di
cēdū: ꝙ intelliguntur de elisione quo ad
deū ⁊ de illo q excōicationē nō cōtemnit
⁊ qñ excōicatio ē iniusta ex cā. Tertio
cōsiderem ꝰ de excōicatione penā. Nā ex
cōicatio maior dr̄ anathema: qđ interp̄ta
tur sepatio: eo ꝙ sic excōicatꝰ in penā con
tūacie ⁊ iobediētie sepat a septē magnis
bonis. p° sepat a celo: qꝛ nunq̄ʒ intra
bit in illud nisi absoluat ab ea. Vñ xp̄s
dixit Math. 16. Q̄dcūqʒ ligaueris super
terrā erit ligatū ⁊ i celis. Propt̄ea Cri
so. xi. q. 3. c. Nemo ait. Nemo ꝯtēnat vi
cula ecclesiastica. Non est hō q ligat: sed
xp̄s q hāc ꝑtātē dedit ⁊ dñós fecit hoīes
tāti honoris. 2° sepat excōicatus ab oī
sacr̄o eccl'ie: vt pʒ. 3. q. 4. c. Engeltrudā
Et iō nullus sacr̄i talis est capax: qꝛ sacr̄a
cōferunt existētibꝰ in ecclesia. Vnde ta/
lis nec absolui pōt a peccatis in cōfessiōe
quantūcūqʒ esset cōtritꝰ ⁊ dispositꝰ ad faci
endū oīa nisi priꝰ absoluat a vinculo ex/
cōicationis ſm Tho. in. 4. Et si absolue
retur non valeret sed oporteret eū postea
absolui iterū. Nec talis pōt ꝯ̄here matri
moniū. Si tñ ꝯ̄heret teneret qdem matri
moniū: sed peccaret mortaliter cōtrahen
do. Vel si recepit ordines sacros vl' exe
qtur eorū actus: vel celebrādo vel cātan/
do euāgeliū ⁊ hꝰ: efficit irregularis idi
gens d' spēsatione pape. 3° sepat excō
municatꝰ ab ecclesie suffragio. Dicit eniʒ
ap̄ls Ro. 12. O ēs sumꝰ vnuʒ corpus in
xp̄o. s. mysticū ⁊ spūale. Clarū ē enim ꝙ
mēbrū separatū a corpore non recipit ꝑ/
tē nutrimēti qđ ꝑ cibū assumit. Cibꝰ hic
corporis sunt orōnes: ⁊ alia bona que fi/
unt i ecclesia: sed excōicatus ē mēbruʒ se
paratum ab ecclesia. Dicit eni Augu. d'
verbis apostoli. xi. q. 3. c. O is xp̄ianus.
Dilectissimi q a sacerdotibꝰ excōicat: sa/
thane tradit. qꝛ. s. extra ecclesiam ē diabo
lus sicut in ecclesia ē xp̄s. Et de hac etiaʒ
loquit. 24. q. 3. c. apostolice. c. tam sacer/
dotes. c. secāde. ⁊. c. corripiātur. Ex quo
excōicatꝰ non hʒ partē bonoꝝ que fiunt a
fidelibꝰ. Vñ diabolus hʒ maiorē ꝑtāteʒ
seuiēdi in eū. 4° sepat diuino officio.
Vnde Isodorus. xi. q. 3. c. cum excom/
municato. dicit ꝙ nō licet cū illo orare ꝑꝑ
qđ dicit Ray. in sūma ⁊ alij docto. ꝙ si ex
cōicatꝰ ē in ecclesia qñ dr̄ diuinum officiū
debet admoneri vt exeat. Et si exire nolit
violēter debet eiici. Et si fieri non pōt
dimitti dʒ officiū quousqʒ exeat: etiā mis/
sa si nōdū icepit canonē. Secꝰ si icepisset
qꝛ tunc debet ꝓseq vsqʒ ad cōionē sump/
tā: ⁊ postea residuum excūdo i sacristiam
dicere. Hoc vō intelligēdū est qñ excōi
catio esset notoria. Nā si occulta est: nō ē
euitandus excōicatꝰ in publico ne prodat
crimē. Hodie tñ per decretū constātien.
ꝓhibita ē hꝰ ꝑticipatio in diuinis quo ad
excōicatos denūciatos in ecclesia ⁊ noia/
tim. Ipse tñ excōicatus scienter ꝑticipās
in dinis nō euadit mortale peccatū. 5°
sepat a fidelium cōsortio: qꝛ nō pōt parti
cipare cū alijs fidelibꝰ: nec ipsi cū eo i co
medendo vel bibēdo vel salutādo vel lo
quēdo exceptis casibꝰ qui ponunt. xi. q.
3. c. quoniā in textu. ⁊ in glo. de qbꝰ loco
suo plenius dicemꝰ. 6° separat excom
municatꝰ a quolibet actu legitimo. Vnđ
nec testificari pōt nec excusare nec aduo/
care nec iudicare. Et iudicata ꝑ eū cū no
torium esset nō tenerent: nec absoluē nec
ligar nec eligi pōt ad prelaturā seu digni
tatē nec eligere. Solū ad predicationem
admitti pōt: sicut ⁊ infidelis vt cōuertat
ex doctrina ad verā pn̄iam ⁊ obedientiā
de conse. di. i. c. episcopus. 7° sepatur
post mortem ab ecclesiastica sepultura: qꝛ
non potest sepeliri i ecclesia vel in cimite
rio sed extra sicut animalia bruta. Nec d'
bet deferri cum modo consueto fideli/
um ad ecclesiam. nec possunt pro eo fie/
ri orationes solennes seu officium: nisi
prius absolueretur post mortem a senten
tia. Quod fieri potest quando apperēt si
gna cōtritōis ante mortē: ⁊ ꝙ quesiuit ab
solutionē. Exemplū est de illis sanctimo

tialibus quas beatus Bñdictus excõi⸗
cauit ꝑꝑ loq̃citatẽ suã: que pꝰ mortẽ carũ
sunt vise exire de sepulchris ⁊ ď eccľa qñ
celebrabať ⁊ dicebať officiũ: q̃s cũ beatus
Bñdictꝰ recõciliasſʒ ñ sũt ãpliꝰ vise exire
sic refert Greg. 2. diaľ. li. Non sint igiť
christiani obstinati ad obediẽdũ ſꝑnẽtes
ecclesiasticas censuras ⁊ excoicatioẽs p
uipendẽtes: quia vt dr̃ in. c. nihil. xi. q.
3. Nihil sic dʒ formidare christianꝰ q̃ʒ
separari a corpore christi. A cõtumacibꝰ
itaqʒ ⁊ iobediẽtibꝰ ⁊ excõicatis aufert ďs
gr̃iam suã: quã nob ei obediẽtibꝰ largiať
i hac vita deide ꝑducẽs ad etherea r̃gna
q sit bñdictꝰ in etnũ ⁊ i sľa scloꝝ Amẽ.

Sabbato scďe hebdomade i q̈dragesi
ma. de pctõ cõtentionis qď vtplurimum
ex vanagloria oriri solet. Sermo 37.

d Ixit patri suo. Ec
ce tot an
nis fuiui tibi ⁊ nunq̃ʒ mã
datũ tuũ p̃terivi. Luce. 15.
c. ⁊ in euangelio hodierno
Propriuʒ ẽ coꝝ qui inanis glorie ven⸗
to impelluntur libenter cõtẽdere. Qď
vitium reprehẽsibile inuentũ ẽ in filio se
niore de quo euangeliũ meminit. Nole
bat enim itroire domũ: sed cõtendebat.
nõ solũ cũ seruis: sed ẽt cũ genitore suo.
Et quoniã ad pnie integritatẽ requiriť
vt oia vitia deponantur. Cũ vero cõtẽ⸗
tio que ex vanagloria nascitur periculosa
possit esse atqʒ dãnabilis. Idcirco de ip
sa in hoc s̃mone dicemus de qua tria my
steria erunt declaranda.
Primum dr̃ diffinitionis.
Secundum abominationis.
Tertium determinationis.

Quid sit contentio ⁊ quõ põt fieri vel
ꝑpter emulationem. vel ꝑpter disputa⸗
tionẽ. vel ꝑpter litigationem. Caplm. j.

p Rimũ mysteriũ declarãdum dr̃
diffinitionis: In quo qd sit con
tẽtio videamus. Et nõ loqmur
de cõtentione que est oro ad confutãduʒ
vel cõfirmandũ accõmodata q color est
rhetoricus: vt dicit Tullius in rhetorica:
sed loquimur de contẽtione ꝓut ẽ vitiũ.
Et sic diffinitur s̃m Alex. in. 2. sũme hꝰ
modo. Contentio est impugnatio veri⸗
tatis cum cõfidentia clamoris. Est ergo
cõtendere verbis ꝯ aliquẽ tẽdere: Hoc
autẽ fieri põt tripliciter. pº rõne emula⸗
tionis. 2º rõne disputationis. 3º rõne li⸗
tigationis. Primo põt aliquis cõtende
re cũ alio rõne emulatiõis ⁊ inuidie. Nã
aliq sunt q ita diligunt suos ⁊ gloriaʒ eo
rum: vt nõ possint sine displicentia famã
⁊ virtutes alioꝝ audire ⁊ dicentibus at⸗
qʒ narrãtibus obstant ⁊ cõtradicũt. Ta⸗
lis fuit cõtentio que fuit in Cor. cõuersis
ad fideʒ: quos Paulus reprehendit. i.
Corin. i. d. Obsecro vos frẽs ꝑ nomẽ
dñi nr̃i ihũ xp̃i vt idipsũ dicatis oẽs: et ñ
sint in vobis scisimata. Sitis aũt ꝑfecti i
eodẽ sensu ⁊ in eadẽ scia. Significatum
est eim mihi de vobis frẽs mei ab his q
sunt cloes: qꝛ cõtentiones sũt inter vos.
Hoc aũt dico qď vnusquisqʒ vestruʒ di
cit. Ego qdem sũ Pauli. ego aũt Apol
lo: ego vero Cephe. ego aũt xp̃i. Diui⸗
sus est xp̃s. Et. 3. c. Cũ sit inter vos ze⸗
lus ⁊ cõtentio: nonne carnales estis ⁊ s̃ʒ
hoiem ambulatis. Cũ enim qs dicit: ego
sũ Pauli: alius autẽ ego Apollo: nõne
hoines estis. Quid gº ẽ Apollo. Quid
autẽ Paulus. Ministri eiꝰ cui credidi⸗
stis. Et vnicuiqʒ sicut dñs dedit. Ego
plãtaui: Apollo rigauit: sed deꝰ incremẽ
tũ dedit. Itaqʒ neqʒ q plãtat est aliqd ne
qʒ q rigat: sed q incremẽtũ dat deus. Ex
timabãt nãqʒ illi Cor. ꝙ qui a meliore ⁊
maiore eẽt baptizatus: ille maiorẽ gr̃am
assequeretur: q̃si hoies darent gr̃aʒ. Si
militer etiã cõtendebant romani ⁊ iudei
cõuersi ad fidẽ. Dicit enim Hierony⸗
mus in ꝓlogo in epistolã ad Ro. Ro⸗
mani q ex iudeis ⁊ gẽtibus crediderunt
hi suꝑba cõtentione volebãt se alterutrũ
exaltare. Nã iudei dicebant. Nos su⸗
mus ppľs dñi quos ab initio fouit ⁊ dile
xit. Nos circuncisi ex genere Abraham
⁊ stirpe sancta descendimus. Nos ď egy
pto signis ⁊ virtutibus liberati mare sic
co ꝑtrãsiuimus pede. Nos per. 40. an⸗
nos experti sumꝰ mirabilia magna dei.
Nos soli digni fuimus accipe legẽ: ⁊ vo
cẽ dei loquẽtis audire. Nobis ꝓmissus

est xp̄s ad quos ipse venisse testat̄. Dicit
eni. Nō sum missus nisi ad oues q̄ ꝑie/
rūt dom⁹ isracl: cū vos canes poti⁹ q̄3 ho
mines appellauerit. nō ē ergo equum vt
vos hodie idola deserētes ꝯparemini no
bis. Ecōtra gētiles dicebāt. Quāto ma
iora circa vos dei bñficia narraueritis: tā
to maiores eris reos vos eē mōstrabitis
Sēp eni his oib⁹ igrati fuistis. Nā ip/
sis pedib⁹ quibus ꝑtrāsistis mare: postea
añ idola ludebatis. Māna vobis fastidi
u3 fuit: ꝛ semper i deserto ꝯ deū murmu
rastis. Sepe deū ad irā prouocastis: ꝛ ad
vltimum xp̄3 in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissum
occidistis. Nos itaq3 vobis digniores
sum⁹: q vt de xp̄o audiuimus mox in eū
credidim⁹. Ideo ꝑ ꝓphetā de nobis do
min⁹ ait. Populus quē nō cognoui fui
uit mihi. Vñ cōstat nos nō ex idustria s3
ex ignorātia deliqsse. His ergo altercan
tib⁹ apostolus medi⁹: inter eos oēs eorū
cōtētiones dirimēs ad vnā cōcordiā eos
adduxit oñdens nullos coꝝ meritis suis
eē saluatos: q2 oēs iudei ꝛ oēs gentiles
sub peccato tenebant̄: sed ꝑ dei grām li/
berati sunt. Jō. d. Ro. 2. Nō eni ē ꝑso/
narū acceptio apud deū. Et. 3. c. Nō est
eni distictio: oēs eni peccauerūt ꝛ egent
gratia dei. Et. 10. c. Ois qui credit i illū
nō cōfundet̄. Nō est eni distictio iudei ꝛ
greci. nā idē dñs oīum diues in oēs qui
iuocant illū. Sic ꝛ discipuli Johis bapti
ste forte cōtēdebāt de Johāne baptista: ꝛ
de xp̄o. Sic ꝛ quotidie cōtēdunt aliq de p̄
dicatorib⁹: de doctorib⁹: de fundatorib⁹
religionū ꝛ de scis. Pro qb⁹ facit exem
plū illud qđ ponit̄ in legēda Johānis ba
ptiste. Qđ duo doctores erāt famosissimi
quoꝝ vn⁹ in magna deuotiōe hēbat Jo/
hānē baptistā: alius vero Johānē euan
gelistā. Cū quilib3 satis scm̄ suum cōmē
daret ꝛ alterū alteri preferret: tādem con
cluserūt se velle facere publicā disputatio
nē ad probandū qs maior eēt. S3 nocte
p̄cedēt. disputationē Johes baptista ap/
paruit suo deuoto ꝛ Johānes euangelista
suo reuelātes q̄ disputationē talē dimit/
terē: q2 ipsi bñ ꝯcordabāt i celis ita ꝛ ipi
deberēt ꝯcordari i terris: ꝛ deniq̄ isuper

nis viderēt hāc veritatē. 2° pōt qs cō
tēdere ꝯ alium rōne disputatōnis. Qne
sm̄ Alexand. si fieret ꝓ declaratiōe men
tis ꝛ seruato modo debito: nullū eēt pec/
catū. Sed si fieret ex q̄dā titillatōe hono/
ris ꝛ glorie veniale peccatum eēt: sic fu/
it in apostolis: de quib⁹ dr̄ Luc. 22. Fcā
ē contentio iter eos qs eoꝝ videret̄ esse
maior. Ipsi eni tūc vt dicit Tho. 2. 2. q.
38. nō cōtendebāt cū intentiōe ipugnādi
veritatē q2 quil3 defendebat qđ sibi verū
videbat̄. Erat tm̄ in coꝝ cōtentione deor
dinatio: q2 cōtendebant: de quo non erat
cōtēdendū. s. de primatu honoris. Non
dū eni erāt spūales: sicut dicit ibi glo. Jō
dñs cōpescuit eos. Sed nunqd licitum ē
disputare cū hereticis. Ad hoc respōdet
Alex. i. 2. q̄ hereticus aut est ab ecclesia
p̄cisus ꝑꝑ ꝑtinacem suiam: aut non. Si
primo modo tunc non est cu3 eo hñdum
cōsilium: iuxta illud ps. Non sedi cu3 cō
silio vanitatis. Et de h° apostolus ad Ti
tum. 3. c. ait. Hereticū hoiem post priā3
ꝛ scđam correctionem deuita. Vñ hereti
ci post damnationē non vocant̄ ad consi
lium. sicut p3. 24. q. i. c. maiores. Si ve
ro heretici adhuc sunt corrigibiles: licitu3
est contendere ꝛ disputare cum eis: vt ad
fidem reuocētur: vel vt falsitas coꝝ alijs
manifestetur: hoc autem intelligendum
est de probatis i doctrina: q2 periculosu3
eēt simplicibus cum hereticis disputare.

Tertio potest quis contendere ꝯ aliu3
ratione litigationis: sicut faciunt multi
qui omnem sententiam proximi querunt
infringere: ꝛ clamorosis vocibus mul/
tiplicationeque verborum volunt vin/
cere. Et secundum Thomam. 2. 2. vbi
supra si contentio fiat propter notabilem
impugnationem veritatis: aut iniuriam
vel damnum proximi: sicut facere solent
ꝓcuratores ꝛ aduocati peccatum ē mor/
tale.

Qđ abhoiandum ē vitium contentio
nis: tū q2 reddit hominē exosum: tū ꝓpt
honorem: tū etiam ꝑꝑ scandala que inde
sequunt̄. Capi. 2.

Ecūdum mysterium declarādū
de ꝯtētione dr̄ abhominationis

Est eni abbominabile, ppter tria hoc vi-
tium. p°, ppter cõfusionẽ. 2° pp hono
rationẽ. 3° pp deriuationẽ. Primo
ppter cõfusionẽ. Cõtentio nãqz facit ip-
sos cõtẽtiosos abhoiabiles ꝛ exosos hõi
bus: similes canibus q̃stũ ad actũ. ꝛ de-
monibus q̃stũ ad maliciã. Quisnã non
vituperabit hoiem semp clamantẽ cõtẽ-
dentẽ paratum ad oia contradicere ꝛ sniam
suã verã vel falsam supbe ꝛ ptinaciter d̃
fendentẽ. Ideo Aug. ait. Nihil ẽ ita si-
mile actibus demonum sicut litigare. Et
puer. 16. Hom opacrsus suscitat lites.
Et. 18. Labia stulti miscent se rixis: ꝛ os
eius iurgia puocat. Et iterũ. 16. Vir im
pius fodit malũ ꝛ in labijs eius ignis ar
descit. Et. 17. c. Semp iurgia querit ma
lus: angelus autẽ crudelis mittet ꝯ euz.

2° abhoiãda ẽ cõtẽtio ppter hono-
rationẽ. Est qdẽ homo qui contentiones
fugit dignus honore. Vñ, puer. 20. Ho
nor est homini q sepat se a cõtentonib⁹.
Omnes autẽ stulti miscẽt se cõtumelijs.
Et Pau. 2. Thi. 2. Stultas autem ꝛ si-
ne disciplina questiones deuitas sciẽs q̃
generãt lites. Seruum autem dñi non
oportet litigare: sed mansuetum esse ad
omnes docibilem patientem cum mode
stia corripientẽ eos qui resistũt veritati.
Quanti autẽ meriti sit apud deum non
contẽdere: clarũ eẽ põt per illud qd legit
in vitis patrũ. Quod orãte sancto Ma
chario vox insonuit ad eum. d. Nondũ
ad mensuram duarum mulierum veni-
sti que habitant in prima ciuitate. Cũqz
quesiuisset Machari⁹: ꝛ inuenisset eas:
cõuersationem earꝫ interrogauit. Ipse
vero dixerunt q̃ erant mulieres duorũ
fratrum: ꝛ per quinqz ãnos simul fuerãt
nec verbũ cõtentiosũ fecerant: nec vnq̃z
aliqua earꝫ dicto vel facto aliã cõtristaue
rãt. Qd audiẽs Machari⁹ bñ edificat⁹
recessit 3° est abhoiãnda cõtẽtio pp de
riuationẽ. Ab illa siqdẽ sepe deriuantur
plurima scandala odia dissensiões rixe:
quãdoqz post verba venitur ad verbe-
ra. Propterea dr̃ Ecc. xi. ab vna scintil
la augetur ignis: ꝛ a doloso augetur sãguis.
Et. 28. Lis festinans effundit sãguinẽ.

Qd non est cõtendendũ cũ potentio-
ribus se: nec cum diuitibus: neqz cum lo
quacibus ꝛ languosis. Capitulum. 3.

Tertium mysterium contẽplãdũ
de contẽtione dr̃ determinatio.
Nam lz non sit cũ aliquo contẽ
dendum: verũ ñ sapiens enumerat tria
hominum genera. Primi sunt potẽ
tes. Secundi locupletes. Tertij li
guati. Primi cum quibus non est li-
tigandum neqz contendẽdum sũt poten
tes. Vñ Ecc. 8. Non litiges cũ homine
potente ne forte incidas in manus illius
Potentes aũt dicunt oẽs supbi vel su-
periores dñi prelati ꝛ parentes cum qui
bus non est contendendum. Secundi
sunt locupletes ꝛ diuites. Vnde Ecc.
vbi supra dicitur. Non contendas cum
viro locuplete ne forte contra constituat
tibi litẽ: Multos pdidit aurꝫ ꝛ argentũ:
ꝛ vsqz ad cor regum se extendit ꝛ cõuer
tit. Et lz periculosum sit cum talibus cõ-
tẽdere verbis: tñ piculosius ẽ litigare fa
ctis. O quot pauperes voluerunt cum
diuitibus in iudicio contendere: siue pro
possessionibus ab eis occupatis siue pro
pecunijs ꝛ alijs rebus vsurpatis: ꝛ tan-
dẽ diuites pualuerũt: Vñ. n. dicit sapiẽs
puer. 19. Diuitie addũt amicos plurios
a paupe ãt ꝛ hi quos habuerit sepãt. Et
Isidorus. xi. q. 3. c. paup. ait. Paup dũ
nõ hꝫ quid offerat: nõ solũ audiri cõtem
nit: sed ẽt ꝯ veritatẽ opprimit. Cito vio
latur auro iusticia: nullãqz re⁹ ptimescit
culpã quã redimet nũmis estimat. Nec
tantũ paupibus: verũ ẽt ꝛ diuitibus hi⁹
litigia sũt dãnosissima: qm vt ait Criso.
li. 4. epistolarꝫ. Loga qstio litigãtiũ ñ tã
auget pximonia q̃z euertit. Tertij cuꝫ
qb⁹ nõ ẽ cõtẽdendũ sũt hoies linguati ꝛ
sine rõe loquẽtes. Vñ Ecc. 8. c. Nõ liti
ges cũ hoie linguato: ꝛ nõ struas i ignẽ
illi⁹ ligna. Sunt de hi⁹ genere mulieres
garrule loq̃ces ꝛ litigiose. Vix vna do-
m⁹ repit i q ñ sit hi⁹ pestis macula. Cõtẽ
dit mlier nũc cũ vno: nũc cũ alio: nũc cuꝫ
viro. nũc cũ socru: nũc cũ nuru: nũc cũ vi
cina: eqz ptẽtõ l liuet cib⁹. de hac sapiẽs
pv. 19. dic. tecta iugiter pestilẽtia litigiosa

mulier quasi dicat. Qđ q̄ bitat ī domo ꝑ·
stillāte qñ vult decliare stillicidiū ī vno lo
co iuēīt ī alio: ita ꝙ nō iuenit requiē. Sic ⁊
ille qui mulierē habet litigiosā ī domo.
Ipsa equidē ē venēnū amarissimū tur
bans oīa bōa: qꝛ vt scribit̄ ꝓv. 17. Me
lior est buccella sicca cū gaudio q̄ȝ dom⁹
plena cū iurgijs. Quisnā valet exprimē
q°t odia aut scādala exorta sīt: ⁊ īdies ori
ri videntur iter patrē ⁊ filiū: int̄ fratrem ⁊
fratrē: iter vicinū ⁊ vicinū ꝑꝑ cōtentōes
mulierū: ſȝ audiāt viri q̄ sensu ⁊ ratione
mulieres superare debēt salubꝛe ꝯsilium
qđ illis dam⁹. Si ī domo sunt duo ger/
mani simul cohabitātes ⁊ iuenerit litigā
tes vxores: caueāt ne ⁊ ipsi litigēt: sed po
tius vnusq̄sq̄ȝ aduocet suā ⁊ v̄bis vel fa
ctis corrigat illā: ꝓut necessitatib⁹ viderit
expedire. Sic faciāt viri vxoribus: sic ⁊
p̄rfamilias subditis suis. Iustū nāq̄ȝ est
iuicē supportare ⁊ nō oī verbo ꝯ̄riū r̄fer
re sermonē. Jō apostol⁹ Eph. 4. d. Ob
secro vos ego vict⁹ in dn̄o: vt digne am
buletis vocatione q̄ua vocati estis cū om
ni humilitate ⁊ māsuetudine cū patientia
supportātes inuicē ī caritate solliciti s̄ua/
re vnitatē sp̄ūs ī vīculo pacis quā nobis
largiat̄ de⁹ cōcedēs hic grāȝ ⁊ in futuro
gloriā. Amen.

Dn̄ica tertia in quadragesima ī mane
de ira dei q̄ efficax remediū esse pōt ad in
ducendū homines ad penitentiam. Ser
mo. trigesimus octauus:

Venit ira dei ī filios
diffidētie.

Doctoris gentium v̄ba sūt
ista originaliter ad Eph. 5
c. ⁊ ī ep̄l'a presentis dn̄ice.
Efficacissimū remediū arbitrat⁹ suȝ pec
catorib⁹ vt ad p̄niam redeant ante illorū
faciē proponere terribilitatē ⁊ horrorem
iracūdie dei. Nā vt Augu. ait. 4. lib. de
doctrina xp̄iana. Plerosq̄ȝ incredulos
misericors dei patiētia lōga peccare facit
intrepidos: qꝛ deū nō arbitrant̄ peccato/
rū suorū vltorē. Nos igr̄ huic periculo ꝓ
uidere volētes in presenti sermone đ ira
dei erimus verba facturi. Et licet multis
infectum gustum habētib⁹ grauia sint hu
iuscemodi v̄ba tñ humilib⁹ ⁊ deuotis vi
debūtur aiarū languētiū medicina. In/
qt eni Aug. 23. q. 4. c. ipsa quoq̄ȝ pietas
Modestus ē medicus furēti frenetico:
⁊ pater idisciplinato filio. Tñ non ꝓpte/
rea negāda est ifirmo medicina: nec a fi/
lio disciplina ē auferenda. Ad hoc voca
ti sum⁹ vt clamem⁹ ⁊ arguam⁹ ⁊ deteste/
mur delicta: annūciemusq̄ȝ tremenda iu
dicia dei. Per Esa. eni. 58. c. dn̄s ait.
Clama ne cesses quasi tuba exalta voceȝ
tuā: ⁊ ānūcia populo meo scelera eorum.
Propterea vtar verbis Hiero. ad Pal
machiū ⁊ oceanū. d. Adulari nō possum
ne ⁊ frēm meū decipiā: ⁊ me s̄mo ꝑcutiat
Salomonis q̄ ait. verba adulatoꝝ mol/
lia sunt ⁊ hec feriūt iteriora ventris. pro
salute itaq̄ȝ ⁊ correctiōe peccatoꝝ đ ira đi
secure loq̄mur: de q̄ tria mysteria pricipa
lia erūt cōtemplāda.
Primum dicit̄ contēptibilitas.
Scđm terribilitas.
Tertium propinquitas.

Qđ pleriq̄ȝ cōtēnunt iram dei: vel q̄a
cogitant deū nō eē: vel qꝛ credunt ipsum
ñ irasci: vel qꝛ diu expectauit illos đs. c. j

Primum mysteriū cōtemplandū
de ira dei dicitur contemptibi/
litas. in quo videre libet quare ē
ꝙ multi audiētes loqui de tremēda ira đi
illa non timēt: sed potius vt experientia
docet ridēdo cōtēnunt. Et colligi pn̄t hu
ius erroris tres pricipales rōnes: Pri/
ma dicit̄ stulte cogitationis. Scđa false
opionis. Tertia diuturne expectationis
Prima ratio quare a multis nō timet̄
ira dei: dicitur stulte cogitationis qm̄ stul
te cogitāt deū nō esse. Pro quibus que/
rimus. Vtrum possit aliquis cogitare ñ
esse deum. Et videtur ꝙ non: quia vt ait
Ansel. Deus secūdum animi conceptio
nem est quo nihil melius nihilq̄ȝ maius
excogitari potest. Sed maius est qđ non
potest cogitari non esse q̄ȝ qđ potest. Er
go cum deo nihil maius possit cogitari đ
um esse: ita est ꝙ nullo modo potest cogi
tari non esse. Sed contra arguitur ꝑ tex/
tum Joh. Damas. Dicit enim sic. In tā
tum preualuit pernitiosa malitia hominū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

vt dicā̄t non ēē deū. Et Tullius lib. j. de natura deoꝝ ait. Quidā dixerūt totaȝ de dijs imortalibꝰ opinionē factam ēē ab hominibꝰ sapiētibꝰ reipublice cā: vt quos ratio nō posset eos ad officiū regium ducerent. Rn̄det. d. Bon̄. di. 8. primi lib. ꝙ cogitare cū assensu aliquid non ēē potest prouenire dupl̄r. aut ex defectu intelligētis. aut ex defectu intelligibilis. Defectꝰ intelligentis ē cecitas vel ignorātia ob quā: qꝛ ignorat rem cogitat ipsam nō ēē: contingit autem dupliciter ēē cognitionē de aliquo ente. s. si est ⁊ qd est. Intellectus aūt noster deficit in cognitione diuine veritatis quantū ad cognitioneȝ qd est: nō autem ad cognitionem si est. Ex hoc ait Dama. Cognitio existendi deuȝ nobis naturaliter ē inserta. Et Aug. de fide ad Petrū. nihil tantū nouit mēs q̄ȝ tū deū ēē ⁊ sc. Et Vgo de scō Vic. Sic ď us ab initio cognitionē suam in homine tempauit: vt sicut nunq̄ȝ quid cēt possit comprehendi: ita nunq̄ȝ quia esset possit ignorari. Quia ergo intellectꝰ noster nū q̄ȝ deficit in cognitione dei si est: ideo nec potest ignorare ipsum ēē simpl̄r. Qꝛ vero deficit in cognitione quid ē: ideo frequēter cogitat deū ēē quod nō ē. sic idolum vel creaturā: vel non ēē qď est. sicut deum iustū. 2° pōt cogitari aliquid nō ēē per defectū a parte itelligibilis: ⁊ hꝰi defectus pōt esse duplex: aut defectus presētie: aut defectus euidētie. Defectꝰ presentie vtpote qꝛ non semꝑ non vbiqȝ: non vbiqȝ totaliter qď non semꝑ est: sed aliqn̄ est: aliqn̄ non: aliquando vero pōt cogitari non ēē. Similiter de eo qď non est vbiqȝ: qꝛ eadē rōne q̄ pōt cogitari nō ēē h pōt cogitari n̄ ēē alibi. Sil̄r ēt ď eo ꝙ ſȝ ꝑtē adest ſȝ ꝑtē abest. Deꝰ aūt ē totꝰ ⁊ vbiqȝ ⁊ sꝑ. iō nō pōt cogitari nō esse. Hanc rōnē assignat Anselmus i libro cōtra insipiētē. Nō solū propter defectū presētie pōt aliqd cogitari nō ēē: sed ⁊ propī defectū euidētie: qꝛ nō ē euidens in se ⁊ in ꝓbādo. Sed deū ēē ⁊ veritas euidēs in se ⁊ in probando in se: qꝛ est quod nihil maius excogitari potest. In probando vero quia ⁊ ductu rationis hec probarunt

philosophi: ergo non pōt cogitari nisi insipienter ⁊ stulte ꝙ non sit deꝰ. Vnď dauid in ps ait. Dixit insipiēs in corde suo nō est deꝰ. Stultꝰ ergo est qui cogitat vł dicit non ē deꝰ quē cōfiteṫ intellectus rationis naturale lumen. Vn̄ Bern. i lib. de diligēdo deū. Inexcusabilis ē oīs īfidelis si non diligit deum toto corde. Clamat nēpe intus eius inata iusticia: quia se ex toto illum diligere debet: cui se totū debere non ignorat. hec ille. Clamat deum esse omnis creata natura angeli homines celū ⁊ terra ⁊ oīa que i eis sūt. Vnde Aug. in li. de vtilitate credēdi ait. nō enim frustra intueri oportet ⁊ inaniter ordinē celi: pulchritudinē syderum: vicissitudines temporum: in quoꝝ cōsideratione non curiositas ē exercēda: sed gradus ad eterna faciendus. Et Job. 12: Interroga iumēta ⁊ docebūt te: ⁊ volatilia celi ⁊ indicabūt tibi. Loquere terre ⁊ respondebit tibi: ⁊ narrabūt pisces maris. quis ignorat ꝙ oīa hec manꝰ dn̄i fecerit. Mirabilis certe in tanta rerū varietate ordo reperitur. Est quidem ordo situalis siue localis: qꝛ quelibet creatura tenet suuȝ locum ſm suam dignitatem. Nam terra ⁊ terrena sicut viliora in imis locata sunt. Aqua vt dignior ei preeminet. Aer vt ꝑfectior supior est: ⁊ ignis ita actiuus ⁊ calidus a nobis elongatur super alia elementa situatus. Celi incorruptibiles: sol ⁊ luna ⁊ stelle lucentes in speris suis altissime collocate sunt. Et celum empyreum nobilissimum vbi gaudent sancti cū christo suppremum omnium ē. Subseqṫ ⁊ alius ordo qui tempus potest dici. Ordinatissime eni sol facit cursum suum per signa zodiaci. infra annum itegrum. Et sic transeunt tempora veris: estatis: autumni: hyemis cum effectibus suis. Trāseunt ⁊ dies naturales eadem temporis mensura ad motum primi mobilis cōpletum: ⁊ ea que in hyeme mortua videbantur i vere reuiuiscūt ⁊ in estate fructificāt. Predicat insuper deum esse sacra scriptura tā veteris q̄ȝ noui testamēti ⁊ oīs scripturā ⁊ philosophoꝝ ⁊ poetarū omniuȝ q̄ȝ gentiliuȝ. O qualis demētia illorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ergo q tāte veritati acqeſcere nolūt. Ta/
les vtiqȝ ſūt q dei iracundiā nō formidāt
Secunda rō q̄re a multis nō timet̄ ira
dei. dr̄ falſe opinionis. Nā cū multi ne/
gare nō poſſint eē deū: opināt̄ tñ falſe ꝙ
in illo ira cadere nō pōt. Dicūt nāqȝ deū
eē clemētiſſimū: irā vero clemētie fore ꝯ
riā: iō nec i deo cadere poſſe. Pro qbus
dicit Lactātius i pricipio libri de ira dei.
Aiaduerti ſepe donate plurimos id exi/
ſtimare qđ nōnulli phoꝝ putauerūt. nō
iraſci deū. quoniā bñficia ſit tñmodo na
tura diuina. nec cuiqȝ nocere pſtātiſſime
atqȝ optime cōgruat ptāti. Arguūt ⁊ ſe/
cūdo mō tales qꝛ nulla paſſio cadit i deo
ſȝ ira ē paſſio quedā. gᵒ nō cadit i deo. 3ᵒ
cōfirmāt errorē ſuū. qꝛ oē pctm̄ a deo eſt
remouēdū. ſȝ ira ē vnū ex ſeptē vitijs ca
pitalibus. gᵒ ē a dō remouēda. Verūtñ
ꝯ ſic tenētes ſūt auctoritates ⁊ dicta ſiue
ſcripture ſacre ſiue gētiliū ⁊ moraliū phi
loſophoꝝ. Vñ Exo. 15. In multitudie
glorie tue depoſuiſti oēs aduerſarios no
ſtros. Miſiſti irā tuā q̄ deuorauit eos. ⁊
25. c. Moyſes ad deū orans ait. Quie/
ſcat ira tua: ⁊ eſto placabilis ſup malicia
ppli tui. Et. 4. Reg. 22. Magna ira dī
ſuccenſa ē ꝯ noſ. Et Deutero. xi. c. Ira
tus dñs clauſit celū ⁊ pluuie ñ deſcēdūt.
Et. 2. Paral. 12. dr̄ de filijs iſrl̄. Quia
humiliati ſunt auerſa ē ab eis ira dñi. Et
24. c. facta ē ira dei ꝯ: Iudā ⁊ hieruſalē.
Et. Job. 9. c. D. us cuiꝰ ire reſiſtere ne
mo pōt. Et Dauid i ps. 2ᵒ Apprehēdi/
te diſciplinā nequādo iraſcat̄ dñs. Et pſ.
6. Domine ne i furore tuo arguas me:
neqȝ i ira tua corripias me. Et ps. 17. fū
damēta montiū cōturbata ſunt ⁊ ꝯmota
ſunt quoniaȝ iratꝰ ē eis. Et ps. 77. Ira
dei aſcēdit i iſrl̄. Et. pſ. 78. Effunde irā
tuā in gētes que te non nouerūt. Et ps.
89. Quis nouit ptātē ire tue ⁊ pretimo/
re tuo irā tuā dinumerare. Et Eccleſia/
ſtes. 5. Ne dicas: corā angelo nō ē pru/
dētia ne forte iratus dñs diſſipet cuncta
opa tua. Et eſa. 5. Iratus ē furor dñi in
pplo ſuo. Et eſa. 4. Plāgite ⁊ vlulate:
qꝛ nō eſt auerſa ira furoris dñi a nobis.
Et Treñ. 4. Cōpleuit dñs furorē ſuuȝ:
⁊ effudit irā indignatiōis ſue. Et O ſee
5. Effundā quaſi aquā iram meam. Et
Nauȝ. i. Vlciſcens dñs in hoſtes ſuos
⁊ iraſcens inimicis ſuis. Et Ro. i. Re/
uelatur ira dei de celo. Et Ro. 3. Nun
quid iniquu s eſt deus qui infert irā. Et
i. Theſ. 2. puenit ira dei ſup illos vſqȝ in
finē. At Apoc. 15. Cōſūmata ē ira dei.
Et. 16. c. Audiui vocē magnā de celo di
centē ſeptē angelis: Ite ⁊ effundite ſep/
tē phialas ire dei i terraȝ. Et Valerius
maximus li. i. Lento eni gradu ad vin/
dictā ſui diuina pcedit ira: tarditatemqȝ
ſupplicij grauitate cōpenſat. Et O uidiꝰ
de arte amādi. Flectit̄ iratus voce rogā
te deꝰ. Et Aug. 18. de ci. dei. c. 12. Apol
lini delphico inſtituti ſunt ludi muſici: vt
placaret̄ ira eius q̄ putabant afflictas eē
ſterilitate grecie regiones: qꝛ nō deſcen/
derunt tēplū eius: qđ rex Danaus cum
eaſdē terras inuaſiſſet bello incēdit. Et
in. i. li. vbi ſup̄. c. 2. dic̄ đ Iunone q̄ apđ
gētiles colebat̄ p dee. Apud virgiliū nē
pe Iuno iducit̄ infeſta troianis. eolo vē/
toꝝ regi aduerſus eos irritando dicere.
Gens inimica mihi tyrrhenuȝ nauigat
equor. Iliū i italiā portās victoſqȝ pena
tes. h ille. Et idē Virgilius cōmemorat
i pricipio primi libri eneidos. ob irā Iu
nonis eneā pfugū fuiſſe cū reliqs troia/
nis. d. Arma viruqȝ cano troie q pris ab
oris Italiā fato pfugus lauinaqȝ venit
Littora multū ille ⁊ tris iactatꝰ ⁊ alto Vi
ſuperū ſeue memorē iunonis ob irā. At
⁊ Valeriꝰ maximꝰ. li. i. rubrica đ neglec
ta religiōe. multa narrat đ iratis dijſ. nos
ꝟo talia exēpla ñ iducimꝰ: vt errores gē
tiliū ꝯprobemꝰ: ſȝ tm̄ vt oñdamꝰ ꝙ ēt ſm
illos ira ponēda ſit i dō. Pro ſolutōe ita
qȝ obiectoꝝ tria ſūt notāda. primum ſm
Boñ. i. 3. ſen. di. 33. ⁊ Ric. i. 4. di 26. ⁊
Tho. i. pte. di. 22. ꝙ qñcūqȝ dr̄ aliqd de
deo qđ i nobis denotat paſſionē. de deo
dr̄ ſm effectū: ⁊ nō ſm paſſiōis defectuȝ.
O diū gᵒ amor ira ⁊ ſimilia q̄ i nobis ſūt
paſſiōes: i deo dicūt̄ ſm effectū qᵒad noſ
vt tūc dicat̄ odire cū effectū odij nobis ex
hibet. tūc iraſci cū effectū ire nobis oñdit
Ipſe aūt deꝰ ſtabilis manēs ſine paſſiōe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

aliqua dat cũcta moueri. Secdm notan
dũ ꝙ non oĩa q̃ ſm nomen ſonãt ꝟtutez
dicũt virtutẽ in re: nec oĩa q̃ ſm nomẽ ſo
nant vitiũ dicũt illud in re. Propter̃ea in/
quit iuuenalis: fallit eni vitiũ ſpecie virtu
tis ⁊ vmbra. Et Seneca ad lucillu3. Vi
tia i nobis ſub ꝟtutũ nomĩe repunt. Et
Greg. 41. di. c. ſepe vitia ait. Sepe vitia
ſe igerũt: ⁊ ꝟtutes eſſe mentiũt᷑: vt tena/
citas pſimonia effuſio largitas crudeli/
tas zelus iuſticie remiſſio pietas velit vi
deri. Jõ non oẽ qđ dr̃ ira vitiũ ẽ aut pec
catum. Tertiũ notandũ ſm Bonau.
in. 3. di. 15. ꝙ triplex ẽ ira. Quedam eſt
pter rõnis iperiũ. prim⁹. ſ. iracũdie mo/
tus. Scđa ira ẽ ꝯ rõis iperiũ: qñ quiſ cõ
citat⁹ in irã paſſioni rõnẽ ſubijcit: ſeq̃t᷑q3
iordinate ipetũ ire. Tertia ẽ ira que ẽ ſm
rõnis iperiũ: qñ qs iraſcit᷑ ſm ꝙ merito
iraſci dz. Sic merito iraſcũt᷑ patres filijs
ipĩjs: ⁊ ꝑut exigit illoꝝ malicia ordinate
corrigũt eos. Sic iraſcũtur plati ⁊ domi/
ni quil3 ſubditis inobediẽtib⁹. Sic irat⁹
ẽ xp̃s qñ eiecit oẽs vendẽtes ⁊ ementes
de tẽplo. Dicim⁹ ergo ꝙ de⁹ q ẽ clemen/
tiſſim⁹ ſine ſui mutatione ſine paſſiõe ſi/
ne peccato ſua exigẽte iuſticia iraſcitur ſe
pe peccatores obſtinatos in ira cõculcãs
qñ eis effectus ire demõſtrat. Hi ſt guẽ
re peſtilentie: tẽpeſtates: grãdines: ſteri
litates terre: fames terremotus: terrores
de celo ⁊ ſigna magna. O preſumptuoſi
peccatores: audiuiſtis iã ꝙ falſa eſt opio
veſtra. Dicebatis eni ꝙ non iraſcit᷑ de⁹.
Et ecce tot preconia ſcripturaꝝ clamãt irã
dei ab oĩb⁹ eẽ timendã. Tertia rõ q̃re
a multis nõ timetur ira dei: dr̃ diuturne
expectatiõis. Conſueuit eqdẽ de⁹ ꝑpter
longanimitatẽ ſuã ſufferre peccatorẽs ini
quos ꝑ tempora longa: vt ſic per dulcedi
nẽ eius attrahant᷑ ad penitẽtiam. Sz idẽ
multi ſumũt auda iã ⁊ deteriores ſci iraz
dei non exiſtimãt. Verũtamẽ vt ait Hie
ro. in expoſitiõe Hiere. quãto maior eſt
numerus temporum quib⁹ obliuiſcimur
deum tanto maior eſt pena peccati quod
nec longitudine temporum potuerũ e/
domari.
Qđ terribilis eſt ira dei: eo ꝙ ſeuit in
paruulos ⁊ iniuſtos atq3 orationes ſup/
plicantiũ ſpnit ⁊ abhoiat᷑. Capi. 2.
Ecũdũ myſterium ꝯtemplandũ
de ira dei dr̃ terribilitas. Cõſide
rãdũ nanq3 ẽ ꝙ cũ iraſcit᷑ d̃s ⁊ ꝓ
uocat᷑ etiã ad tpaliter flagellãdũ hoĩes ſi/
bi rebelles: ſeuer⁹ ẽ ⁊ terribilis valđ ma
xime pp tria. p° pp puuloꝝ punitionem.
2° pp iuſtoꝝ afflictionẽ. 3° pp orationũ d̃
teſtationẽ. Primo d̃s irat⁹ eſt terribi
lis pp puuloꝝ punitionẽ. Punit nanq3
puulos pueros ⁊ inocẽtes pp pctã parẽ
tũ perierũt nẽpe ⁊ ſuffocati ſunt i diluuio
oẽs ĩfantes: ⁊ puuli quotquot repeniebã
tur i mũdo. Aduſti ſt in ſodomis ⁊ icen
dio cõcremati oẽs q erãt i vteris matru3
⁊ q ſuggebãt vbera. Et tñ ſepi⁹ vexabat᷑
mũdus aut fame: aut peſtilẽtia aut qual3
alia aduerſitate: q̃ nõ niſi pp peccata ve/
niũt paruuli q ea nõ cõmiſerũt puniũtur
ꝓ illis. O formidabilis dei iuſticia. o tre
menda dei iracũdia cur eo q te nõ leſerũt
exterminas. puulos cur tã acriter punis
⁊ rñdebit tibi ꝑtin⁹ ꝙ ꝑpter peccata parẽ
tũ. Sed hic orit᷑ dubiũ. Vtrũ filij ꝑpter
peccata parentũ puniri poſſint. Et videt᷑
qđ nõ. Nã per Ezech. 18. c. d̃ſ dixit. Fili
us nõ portabit iniquitatẽ patris: ⁊ pater
nõ portabit iniquitatem filij. iuſticia iuſti
ſup eum erit: ⁊ impietas impij erit ſuper
eum. Et extra. de his que fiunt a maiore
parte capituli. c. Queſiuit. in glo. dicitur
Peccata ſuos debent tenere auctores.
Et idem. C. de penis. l. ſancimus. ⁊. C.
ne vxor pro marito. l. ob maritorum. ⁊
xi. queſtione. 3. c. illud. ⁊ de ſenten. excõ.
c. a romana. §. vltimo. ⁊. 56. di. c. ſatis.
Et Auguſtin⁹ ait. i. q. 4. c. nulliuſ. Nul
lius crimen maculat neſcientem. Ad h°
facit ibidem. c. placuit. ⁊. c. iudei. Sed
contra arguitur. q2 Exodi. 20. deus di/
xit. Ego ſum dominus deus tuus fortis
zelotes viſitans iniquitatem patrum i fi
lijs in tertiam ⁊ quartam generationem
eorum qui oderunt me. Ad idem facit. c
vergentis. extra de hereticis. ⁊ idem ha
betur extra de filijs preſ. non ordinan/
dis. c. i. c. ad preſentiam. c. preſentium.
c. conquerente. ⁊. c. quonia3. ⁊. i. q. 4. §

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

itē dr. Chā peccante Chanaan filius ei⁹
maledicit. Rńdet dńs Boń. di. 33. secū
di li. q duplex ē punitio. vna eterna. alia
tpalis. filij nō puniunt p pctō parentuz
pena eterna. Vń Ansel. de cōceptu vir
ginali dicit q puuli ń dānāt p culpa Adꝫ
tm̄: sed p culpa ppria quā habent. lz ń ha
beant eā agendo: sed ꝯhendo. Puniun
tur tm̄ filij pro pctō parentū pena tpali eo
q filij sunt aliqd pris. Et hoc pz p sacrā
scripturā in pluribus exemplis. Jō dic
Greg. i. q. 4. c. puulos. Paruulos so
domitarū nō excusauit ignorantia qn p
paterno scelere celesti igne cōsumerent.
Sed h° igne pena illis diminuta ē qbus
successio paterni sceleris ē adēpta. Pa
riter etiā demōstratū est pctis parentum
paruulos alquādo corporaliter flagella
ri. Secundo de⁹ iratus ē terribilis pp
iustoꝝ afflictionē. Affligit etiam ꝛ sepe
bonos cū malis. Sz dubitat h. Vtruz
possit eē i aliquo pena sine culpa. Et vr
q nō. qꝛ Hiero. ait. Quicquid patimur
pctā nr̄a meruerunt. ꝛ Greg. d. i collec
ta. Nulla eis nocebit aduersitas si nulla
dominet iniqtas. Sz ꝯ ē illud Job. 17.
Nō peccaui ꝛ in amaritudinibus morat
oculus me⁹. Et Jo. 9. Quis peccauit h
aut paretes eius vt cecus nasceret. Et
rńdet xp̄s. Neqz hic peccauit neqz parē
tes ei⁹. Et expōit Aug. q hoc nō dicit
qꝛ non peccauerit: sed qꝛ cecitas nō erat
pena pcti. Preterea pro pctō originali ń
meretur qs nisi semel mori. Sed Laza
rus non tm̄ fuit mortuus semel: sed bis.
ergo videt q aut mors prima aut secun
da fuerit ei absqz merito peccati inflicta.
Itē xp̄s nullū habuit pctm̄: ꝛ tm̄ in eo fu
it pena. Rńdet Boń. di. 36. secundi li.
q malū pene dupliciter potest ordinari.
Vno mō ad malum culpe quod punien
do ordinat. Alio modo i cōparatione ad
bonum quod deus elicit ex illa pena. Si
ergo aliqua pena infligatur cui⁹ ordina
tio principaliter cōsistat in cōparatiōe ad
malū culpe puniēdū: necesse ē aliquā cul
precessisse: nec tm̄ precessisse. sed etiā ali
quo mō cōicari inseparabiliter. Pena eni
aut est directe ordinata ad puniendū: aut
est ordinata principaliter ad malum ex
cludendum. p° modo est pena ifernalis.
2° modo est pena purgatoria. Primo
modo pena requirit presentiam culpe se
cundum deformitatem ꝛ maculā. Secū
do modo reqrit culpe pniam sm̄ reatum
ꝛ sequelam. Si aūt pena infligatur prin
cipaliter pter ordinē quē hz ad bonum
qd̕ inde elicit. Aut ergo pp bonū ppriū
aut pter alienū. Si pter bonum ppri
um: sic reqrit q in subiecto illo aliqñ fue
rit culpa ꝛ q possit eē de futuro. Si āt p
pter bonū alienū: sic sufficit pene vt fue
rit culpa in alio q̄z in eo qui punitur. i eo
videlicet p quo pena illa sustinetur: per
quē modū fuit in xp̄o cuius mors ꝛ pas
sio ordinata erat ad redimendū gen⁹ hu
manū ꝛ liberandū ꝛ reparandum a lapsu i
quē ceciderat ex pctō primi parentis. Et
sic pz q ois pena aliquo mō respicit cul
pā. Sed quedā vt presentē in se vtpote
pena ifernalis. Quedā vt preteritam in
se sed presentē i reatu ꝛ sequela. sicut pe
na purgatoria. Quedā vero solū vt pre
teritam ꝛ hoc in eo qui punitur. Et sic ē
omnis pena iustoruz excepto xp̄o. Que
dā vero respicit culpā non i se: sed i alio.
sicut in xp̄o. Potest etiaz pena ordinari
ad bonū quod inde elicitur. Et sic potest
esse in aliquo sine culpa talis pene meri
toria: qꝛ illud malum pene recompensat
p maius bonū qd̕ ide elicit sicut patet in
ceco nato: in Job. in Lazaro. i Thobia
ꝛ in quolibet viro iusto. h Boń. Alex.
āt in. 3. sūme allegādo Job. Dama. dic
cōcedit de⁹ iustū icidere i calamitates pp
multas causas. Prima ē vt eā q i ipso la
tet virtutē alijs manifestā faciat. vt Job
i. Scd̕a ē vt nō ex recta ꝯsciā cadat p su
pbiā. vt in Paulo. 2. Corin 12. Tertia
vt alij erudiāt. vt i Lazaro ꝛ diuite Lu.
16. Quarta pp gloriā dei. vt in ceco nato
Job. 9. Quinta pp zelū alteri⁹ siue imi
tationē. vt gloria eius qui passus ē ma
gnificata in pugna alijs passio fiat spes
future vite vt i martyrib⁹. ad Heb. xi.
c. Propterea dicit Aug. li. i. d̕ ci. dei. c.
8. Hec cum ita sint: boni ꝛ mali pariter
afflicti sunt. non ideo ipsi distincti nō sūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q: distictum non est qđ vtriq; ꝑpessi sunt. Manet eni dissimilitudo passoꝝ etiã i similitudine passionum. Et licet sub eodē tormēto non ē idē ꝟtus ⁊ vitiū. Nã sic sub vno igne aurū rutilat palea fumat: ⁊ sub eadē tritura stipule cōminuunt: frumēta purgantur. nec iō cū oleo amurcha confundit: q: eodē preli pondere exprimit: ita vna eadēq; vis irruens bonos ꝓbat: purificat eliq̄t: malos damnat: vastat ⁊ exterminat. Vñ i eadē afflictōe mali deū detestãtur atq; blasphemant. boni aūt precant ⁊ laudãt. Tertio de⁹ irat⁹ terribilis: eo ꝙ qñ post diuturnã expectationē ꝓuocat ad iracūdiã nō exaudit obstinatoꝝ voces peccatoꝝ ꝓut plene diximus in sermone de impedimentis orationis.

Qđ cognoscitur ira dei propiqua: tū cū peccata sunt cōsumata: tū cum peccatores st obstinati: tū cū illã ꝓphete: ⁊ amici dei pronunciãt ⁊ comminãtur. Capi. 3.

Ertiū mysterium contemplandū de ira dei dr̄ ꝓpinqtas. Quãuis eni nesciam⁹ certitudinaliter qñ ꝓpinqua sit ira dei ad flagellandū peccatores: possum⁹ tñ id cognoscere ex cōiectura signoꝝ. Sūt aūt de hoc tria pricipalia signa. Primū peccatorū cōsummatio Scđm populorū obstinatio. Tertio prophetarū annunciatio. Primū signū ad cognoscendum seu timēdū ne ꝓpinq̄ sit ira dei est peccatoꝝ cōsummatio. Qñ cōsummata sunt peccata ⁊ ipleta ē mensura. Possunt autem notari septē signa cōsummationis peccatoꝝ: quib⁹ signis adipletis nihil aliud nobis expectãdū ⁊ timēdū est q̃; ira vīdicta flagellum ⁊ vltio diuina. Primum est horribilitas peccatoꝝ multoꝝ. Scđm multitudo peccantium. Tertium ipunitas manifestoꝝ scelerum Quartū aiaduersio in peccatis. Quintū affectio ad scelera. Sextum studiū peccãdi. Septimum longa perseuerãtia in peccatis. He cōditiones explicant Gen. 6 c. Prima cōditio seu primum signū q: in mūdo tpe diluuij erãt magna peccata ⁊ horrēda nimis ꝓpterea dr̄. Videns aūt de⁹ ꝙ multa malitia. Qđ ꝟbū manifeste ondit horribilitatē ⁊ turpitudinem multoꝝ peccatorū. 2° cōiter hoies talia ꝑpetrabãt ꝓpterea subditur hoium. 3° in sup peccata illa iuerecūde ⁊ ipune fiebãt: iō subiūctū ē: eēt i terra. i. manifesta erãt ⁊ impunita. 4° fiebãt peccata tota mētis aiaduersione. iō additur: ⁊ cūcta cogitatio. s. non partim non diuisim: sed in malis integra ⁊ ꝯiuncta. 5° fiebãt tota cordis affectione: ideo subditur cordis. 6° perpetrabant toto studio. ideo subditur: itē ta eēt ad malū. 7° fiebãt perseuerãter. ꝓpterea addit: oi tempore. Timeo satis ne hec signa verificent i nobis. Tempore nãq; isto nefandissima scelera cōmitti solent nec a paucis: sed a multis: neq; puniuntur aut corrigunt: quoniã illi ad quos spectat corrigere vel punire deteriores st alijs. Et non ē veritas non iusticia neq; rectitudo i filijs hoium. Fiūt peccata cū aiaduersione mētis cum oi affectiōe: studio ac ꝑseuerãtia. O fatui populi cur nō timetis. Cur nō expauescitis. cur ad penitētiã redire negligitis. Audite psal. dicentē: Nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibrauit arcū suū tetēdit ⁊ parauit illum.

Scđm signum ꝓpinquitatis ire dī dr̄ populoꝝ obstinatio. Qñcūq; populi peccatores obstinant ⁊ obdurãtur in corde nō moti bñficijs dei nō cōminationibus nō predicationibus nō signis: nō deniq; vllo alio mō: signum forte ē ꝙ ꝓpe ē eis flagellū dei. Est de hoc exēplū obstinatissimi populi iudeoꝝ quē de⁹ deleuit ꝑ obstinationē suã. Nã post multa mala a iudeis ꝑpetrata xps viuēs i carne i medio ipsoꝝ vocauit eos ad pniam vita miraculis ⁊ doctrina. Ipsi ꝟo noluerūt audire ipsum. In dñica aūt oliuarū cū introisset hierosolymã: vt dr̄ Luc. 19. c. Vidēs ciuitatē fleuit sup illã dicēs. O ciuitas ampla. O ciuitas regia. O ciuitas digna. plena populo: affluens diuitijs: ⁊ abundãs pec atis. Venièt dies in te ⁊ circundabūt te inimici cui vallo: ⁊ circūdabunt te: ⁊ coangustabūt te vndiq;: ⁊ i terrã ꝓsternēt te ⁊ filios tuos qui i te sunt ⁊ non relinquēt in te lapidē super lapidē eo ꝙ nō cognoueris tēpus visitationis tue. ꝓ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pterea dicit Piero. i qōnibus ad Pelbi
diā. In tātū āt hierusalē amauit dn̄s vt
fleret eā ⁊ plāgeret ⁊ pēdēs i cruce loqre
tur. Pater ignosce eis q: nesciūt qd fa/
ciūt. Itaq; ipetrauit qđ petierat: ⁊ datū
ē eis tp̄s pnie vsq; ad. 42. annū. Post
qđ pseuerātib⁹ i blasphemia egressi sunt
duo vrsi de siluis romanoꝝ Vespasian⁹
⁊ titus: ⁊ eos iterfecerūt atq; lacerauerūt
hec ille. Die āt q̄ crucifixus ē ih̄s dei fili⁹
cōuersus ad mulieres que plāgebāt ⁊ la
mētabāť cū dixit. Filie hierusalez nolite
flere sup me: ſʒ sup vos ipsas flete ⁊ sup
filios vestros: q: venient dies i qbus di
cetis: Btē steriles que nō genuerunt: ⁊
vbera que nō lactauerunt. O saxea. o la
pidea. o adamātina iudeoꝝ corda. Nec
verbis xp̄i crediderūt: nec susceperūt te/
stimoniū apostoloꝝ: q magna virtute p
dicabāt resurrectionē magistri sui: sed i
dies crudeliores facti psequebanť eccle/
siam: lapidauerūt Stephanū. interfece/
runt Jacobū iustum. ⁊ Paulo cōuerso
miraculose ac ceteris predicātibus xp̄ʒ i
pijssime restiterunt. Voluit tn̄ de⁹ ante/
q̄ʒ irā suā inferret i eos terroribus ⁊ si/
gnis celi illos ad pniam vocare. Et vt
meminit Josephus i libris de bello iu/
daico. Et eusebius i historia ecclesiastica
⁊ Policratus i libro de nugis curialiū.
Stella quedā sub forma gladij stare vi/
sa est: q̄si iminens desup ciuitati. Come
tes exitialibus flāmis p totum ānum vi/
sus est ardere. Luna eclipsim p duodeci
noctes passa ē cōtinuas. cū die festi pluri
mi cōuenissēt octaua die mēsis aprilis no
ctis tp̄e hora nona tantus fulgō luminis
arā tēplūq; circundedit: vt dies clarissi/
mus videretur: mansitq; spacio hore di
midie. hoc qdē ignaris psperū visum ē
sed pbos pitosq; doctores portentū exi/
tiale nō latuit. Janua tēpli q̄ erat ad oriē
tē cū eēt ere solido iduta tāti ponderis q̄
vix a viginti viris sūmo conatu ipellēti/
bus clauderetť: repēte hora noctis sexta p
seipsā apta ē q̄ʒq̄ʒ ferreis vectib⁹ teneretť
Die. 21. mai ppe occasū solis visi st curr⁹
⁊ q̄drige i eēʒ regionē p aerē ferri ⁊ ar/
matoꝝ cohortes nubib⁹ ꝯmisceri. In no

cte pētħ. sacerdotes igressi tēplū ad diua
officia celebrādā. p⁰ senserūt quosdā stre
pit⁹: ⁊ Paulopost audierūt voces cla/
mātes: Discedam⁹ ab his sedib⁹. Ante
quartū ānū belli in die festi tabernaculo
rū: qdā rusticus ⁊ plebeus Jesus noie:
filius Ananie repēte clamare cepit: vox
ab oriente vox ab occidente. vox a quat/
tuor ventis: vox sup hierosolymā ⁊ tem
plū. vox sup spōsos ⁊ spōsas. vox super
vniuersū pplm̄. Sicq; idesinēter die ac
nocte clamabat p vicos ⁊ plateas discur
rendo. Et flagellatus ac pcussus ēt ante
iudicē flagris vsq; ad ossa laceratus vt
taceret: ipse quolibet die cū eiulatu sp illđ
replicabat addēs. Veh hierosolymis.
Veh masculis ⁊ femellis. Nec vnq̄ʒ in
tot pdigijs atq; signis ille dure ceruicis
ppl's errores suos corrigere voluit. Ob
quā obstinationē altissim⁹ de⁹ in illos irā
suā effudit. O qs explicet sine singulti/
b⁹. Quis audiat sine lachrymis. Quis
cōsideret sine timore ciuitatis hierosoly/
mitane excidiū ⁊ desolationē. Refert nā
q; Josephus in. 6. li. de libello iudaico.
q̄ Titus ⁊ Vespasianus cū exercitu va
lidissimo a romanis missi i die solēni pa
sce: qn̄ etiā ex circūiacentibus locis innu
merabilis populus ierat hierosolymaʒ
ciuitatem obsederunt: feceruntq; in cir/
cuitu vallum munitissimuʒ. ita vt null⁹
ciuitatē exiens illud ptrāsire posset. Ob
quā cām i breui ciuitas fame cepit vrge
ri: tantūq; inualuit penuria reꝝ q̄ ppter
famē hec que referā dicit iosephus fuisse
mala secuta p⁰ q̄ predones p ciuitatē dis
currētes vi itrabāt domos ⁊ rapiebāt si
qd ibi iuēissēt ꝯmestibile. 2⁰ q̄ filij ex ore
pētū ⁊ ecōuerso violēť stricto gutturē ma
sticatū cibū extrahebāt: ⁊ velut rabidi co
medebāt. 3⁰ q̄ ēt fimū bouū aliaq; vilissi
ma sūpserūt i cibū. 4⁰ q̄ mult' ꝯtēdebāt
exire vt hēbas colligerēt: ⁊ capiebāť a ro
manis: ⁊ tāt⁹ nūer⁹ fuit captiuoꝝ vt tute
custodiri n̄ possēt. q̄pp statutū fuit vt eu/
ulsis coꝝ oculis aut āputatis illoꝝ mani
b⁹ ꝯpellerēť sic ad ciuitatē redirē. 5⁰ q̄ q̄ʒ
pl'es diuites ne iocalia sua pueniret ad
man⁹ rōanoꝝ: quos viliť credebāt eim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tatē debellaturos illa deglutiuerūt. Cuiꝰ
rei fama cū deuenisset ad aures romāoꝝ
cōmnuit eos vt existimarēt captiuos in/
deos quos tenebāt gēmas in ventre ad/
huc retiere. Quare vna nocte duoꝝ mili
um patefacta sunt viscera. 6° ꝙ multi for
mosi iuuenes in via in: plateis publicis:
in ꝓprijs domibꝰ fame afflicti improuisa
morte cadebāt. 7° ꝙ inuente sunt mulie/
res que ꝓprios filios comederūt. Vñ re
fert Josephus de quadā. ꝙ cū nō haberꝫ
ad comedendū. lactentē filiū in manibus
tenēs dixit. Infelicis matris ifelicior fili
i bello: i fame: i direptiōe: cui te reſuabo
Veni ergo nunc o mi nate: esto cibꝰ ma/
tri pdonibꝰ furor: seculis fabula. Et his
dictis filiū iugulauit ⁊ coxit. ⁊ dimidium
comedēs ꝑtem alterā occultauit. Et ecce
cōfestim predones odorē carnis cocte sen
tiētes in domū irruūt: ⁊ nisi carnē prodat
mortē minātur. Tūc illa detegēs ifantis
mēbra. Ecce iquit vobis partē optimaꝫ
reſuaui. At illos tātus horror inuasit ꝙ
nec loq potuerūt. Et illa meꝰ ē iq: hic fili
us: meū ē peccatum: securi edite: qr prior
ego comedi quē genui. Illi vero tremē
tes ⁊ territi discesserūt. O quot erāt i ciui
tate illa amara spectacula: vbi videbātur
quotidie tot moriētes. O quot ifantes et
pueri extēdentes manū ad vbera matrū
⁊ panē petētes ad pedes illarū mortui dfi
ciebāt. O quot erant ibi flebiles voces:
quot lamēta: quot singultꝰ: quot gemitꝰ ⁊
suspiria. Clauserat eis deꝰ ⁊ strixerat ve
nā misericordie sue. Tandē pꝰ biēniū cap
ta fuit ciuitas ⁊ i predā data ⁊ muri ⁊ edi
ficia qlibet solo eqta: ⁊ vt iosephꝰ refert d
cies cētena milia iudeoꝝ fame ⁊ gladio
ꝑierūt: ⁊ nouē milia vendita fuerunt. O
si possem i talē ascendē speculā: de q̄ oēm
italiā cernerē: oēsqꝫ meā vocē possent au
dire: ꝓfecto clamarē. O italia plāge. O
italia time. o italia caue ne ꝑꝑ obstinatio
nē tuā i te deseuiat ira dei. Vocauit ipse
te multis annis: dotauit āplꝰ bñficijs.
Misit ad te predicatores suos. Terruit
te signis ⁊ ꝓdigijs. Sensisti terremotus
pestilentias ⁊ temporū sterilem cōditōnē
Cōminatꝰ est tibi deꝰ. Sic. Certe hoc fe
cit vt te iduceret ad penitentiam. Et tu in
dies durior efficeris i peccatis ⁊ malicia
ꝑseuerādo fiunt iam vbiqꝫ vsure publi/
ce. Omnia fedata sunt spurcissimis viti
is carnis ⁊ ignominiose sodomie. Suꝑ
bia pomparum iam occupauit omnes ci
uitates ⁊ terras. Blasphemie dei periu
ria mendacia iniusticie violētie oppressi/
ones pauperū ⁊ similia superabundant.
O italia decora. o regio diuitijs plena.
Noli contemnere deum: noli exacerbar̄
maiestatem eius. Tertium signum ꝓ
pinquitatis ire dei dr̄ ꝓphetarum annun
ciatio. Cognoscimus propiquā dei iram
quando per prophetas suos deꝰ illam ꝓ/
nunciat. Diebꝰ autem istis multa dicunt
ꝓnunciata ꝑ scām Brigidam: que spiri
tu claruit ꝓphetico: per scūm Methodi
um: ⁊ per nōnullos alios. Ego autē que
dcā ipsorum etiā originaliter legi cuꝫ illa
clare nō intelligam: nō audeo quicq̄ꝫ te/
mere diffinire. Hortor tñ oēs populos:
vt cessent a via sua mala: ne forte si in il/
la perseuerauerit repēte superueniat ira
⁊ idignatio dei: a qua ipse nos liberet q ē
bñdictꝰ ⁊ laudabilis ꝑ infinita secula se/
culoꝝ. Amen.

Dñica tertia in quadragesima ifra di
em: de vitio ⁊ peccato discordie ꝙ nullo
pacto stare pōt cū veritate penitentie: ob
qđ penitētes ab illo sibi maxime cauē de
bent. Sermo. 39.

o Mne regnum
in seipsum diuisum desola/
bitur: ⁊ domus supra do/
mum cadet. Verba sunt re
demptoris nostri originaliter. Luc. xi. c.
⁊ in euangelio presentis dominice. Nō
potuit efficatius aut clarius explicari q̄ꝫ
perniciosum sit malum aut graue discor/
dia dānata: quā in verbis domini nostri
ihu xpi que dixit ꝯ phariseos. Et lꝫ sua
fuisset intentio oñdere demōes ꝯcordes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

esse ad oēm maliciā hominūqȝ perditio
nē: vex̄tn̄ nos intelligimus dissensiōes
quelibet regna validissime exterminare.
Ad hoc aūt astut⁹ diabolus initit: vt ca/
ritate abiecta cū discordijs odijs ꝛ dissē/
sionib⁹ deū oipotētē offendam⁹. Ea ꝑꝑ
ꝓ vtilitate penitētiū i p̄nti ſmone ꝯ dis/
cordie vitiū stilum nr̄m exacuemus: qm̄
redēptoꝛ nr̄ amaꝝ illi⁹ effectū q ē regno/
rū desolatio apuit i verbis allegatis in
themate: i qb⁹ de discordia tria mysteria
erūt dclarāda: vȝ. Primū dr̄ originatō.
Secundum distinctio.
Tertium offensio.

Q̄d tres p̄nt eē radices vel origiales
cause dānabilis discordie vanagl'a vide
licet: auaricia: vel stulticia siue leuitas.

P Rimū mysteriū decla/ Ca. j.
randū d discordia dr̄ originatio:
in q° videndū est que sunt discor
die originales cause. Et assignari pos/
sunt tres cause. pria dr̄ vanagloria. ſa dr̄
auaricia. tertia dr̄ stulticia. Pria cau/
sa discordie dr̄ vanagloria. Secundū eni
Greg. 32. moral. discordia ē vaneglo/
rie filia. Nam vt dicit Tho. 2. 2. q 37.
discordia iportat quandā disgregationeȝ
volūtatū: iquātū. s. voluntas vni⁹ stat in
vno ꝛ volūtas alterius stat i altero. ꝙ ūt
volūtas alicui⁹ i ꝓprio si stat. ꝓueīt ex h°
ꝙ aliquis ea que sīt sua ꝑfert his q sūt ali
orum. Q̄d cū inordinate fit. ꝑtinet ad in
anē gloriā ꝛ ad supbiam. Et ſm circun
stantias pōt esse pctm̄ mortale aut venia
le. Sed aliqs posset arguere ꝙ discordia
nō est pctm̄. Nā actuū. 23. Paulus po/
suit discordiā inter phariscos ꝛ saduce/
os: qd nō fecisset si fuisset pctm̄. Item dr̄
actuum. 15. facta ē dissensio inter Pau/
lū ꝛ Barnabā. Sȝ Tho. rn̄det ad pri/
mū. ꝙ causare discordiā ꝑ quā tollit ma/
la cōcordia ē laudabile. ꝛ h° mō fecit pau
lus. xp̄s etiā de seipso dicit Math. 10. c.
Nō veni pacē mittere sed gladiū. Ad ſȝ
dicit Tho. ꝙ discordia que fuit inter pau
lum ꝛ Barnabā: fuit ꝑ accidens ꝛ non
ꝑ se. Vterqȝ enim itendebat bonū. sed
vni videbatur hoc eē bonuȝ. alij. aliud.
quod ad humanum defectuȝ ꝑtinebat

nec erat talis controuersia in his que sūt
de necessitate salutis. Sed h̄ orit vnū
dubium. vtrū auditores diuersorum ma
gistrorum tenētium diuersas opiniones
excusentur a pctō: si opiniones suoꝝ ma
gistroꝝ tenent qn̄ non sunt bone. Et rn̄
det Tho. i quodlibetis. ꝙ si diuerse opi
niones doctoꝝ sacre scripture nō sunt ꝯ
fidē vel bonos mores absqȝ ꝑiculo au/
ditores vtrāqȝ opinionē seq p̄nt: sicut va
ria fuit opinio iter Aug. ꝛ Hiero. d ob
seruatione legaliū ante diuulgationem
euāgelij. In illis vero que ꝑtinēt ad fi/
dē vel bonos mores. nullus excusat si
sequat erroneā opinionē alicuius magi
stri. In talibus eni ignorantia nō excu/
sat. Alioquin immunes a pctō fuissent qui
secuti sunt opinione arij. Nestorij ꝛ alio
rum heresiarchaꝝ. Nec possunt excusa
tionem habere propter simplicitatē si in
talibus opinionem erroneam sequātur.
In talibus nāqȝ dubijs nō est de facili ꝑ
standus assensus: sȝ poti⁹ vt dicit Aug.
in. 3. de doctrina xp̄iana. consulere quis
dȝ regulam fidei quā de scripturaꝝ pla/
nioribus locis ꝛ ecclesie auctoritate ꝑce/
perit. Qui g° assentit opinioni alicui⁹ ma
gistri ꝯ manifestū scripture testimoniū si
ue ꝯ illud qd publice tenetur ſm ecclesie
auctoritatē nō pōt a vitio erroris excusa/
ri. Cōcordat Monaldus ꝛ Hosti. Ali
qua tm̄ sunt que aliqn̄ fuerūt i varia opi/
nione doctoꝝ anteq̄ȝ ꝑ ecclesiā fieret de/
terminatio. Et ꝓ illo tempore potuerūt
excusari qui vnam vel contrariam tene/
bant. Sed postq̄ȝ determinatum est per
ecclesiam ꝛ firmata altera earū: hereticū
esset ꝯrium sentire. sicut est exēplū d pau
ꝑtate xp̄i: de qua ante iohem. 22. erāt va
rie ꝛ contrarie opiniones. vtrum xp̄s cū
apostolis habuit aliquid in cōmuni. Sȝ
determinatum fuit per ipm̄ Iohem. 22. i
mo per ecclesiam ꝙ habuit eo ꝙ Ioh. 4.
dicitur. Discipuli eius abierunt in ciui/
tatem vt cibos emerent. Et Ioh. 12. de
iuda dicit. fur erat ꝛ loculos hn̄s ea que
mittebantur portabat. Et hoc ipsum di/
citur. 12. q. i. c. habebat. Qui ergo cōtra
rium assereret pertinaciter hereticus ha

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

beret. Addit Hosti. q qñ sūt diuersa iura opiniones. s. nec ꝯ deū nec bonos mores: humanior sñia est p̄ferēda ceteris paribus. extra de trāsac. c. si alias. Stādū ē ei que meliori innitit̄ rōni. di. 20. §. i. c extra. de ferijs. c. capellanus. Addē ēt q i his que cōcernunt forꝫ cōsciē i dubijs tutior via ē eligēda: eꝫ de sponsalibus. c. iuuenis. Nec tñ de facili ꝯria opinio ē reprobāda. Scd'a cā discordie dr̄ auaritia. Inqt Seneca. i li. de. 4. virtutibus. Quietissime viuerent hoies sup terrā si hec duo, p̄nomina tollerēt meū ꝛ tuū. Et Plato i Phedrone. Propter pecuniaꝝ possessionē vniuersa bella nobis fiūt. Et Salusti⁹ in catilinario. Imperij ꝛ diuitiaꝝ cā bella atqꝫ certamina oia inter mortales sūt. Et Lucan⁹. li. 3. Certamē mouistis opes. Videm⁹ h' p experientiā oi die: qñ pp auariciā fili⁹ discordat a p̄re: frater a fratre ꝛ amicus ab amico. Tertia cā discordie dr̄ stulticia. Sunt nāqꝫ multi stulti ꝛ leues q oia credūt q̄ a susurronibus eis dicuntur. Susurratio siqdē aptissimū ē instrumentuꝫ ad discordias seminādas. p̄pterea dixit sapiēs, puer. 26. Cū defecerit ligna extinguet̄ ignis: ꝛ susurrone subtrato iurgia cōgescūt. Et Ecc. 28. c. Susurro ꝛ biliguis maledict⁹. Multos. n. turbauit pacē hñtes. Ligua tertia mltos ꝯmouit: ꝛ dispsit illos d' gēte i gētē. ciuitates muratas diuitū destruxit: ꝛ domos magnatorū effodit: ̄tutes pploꝝ ꝯcidit: ꝛ gētes fortes dissoluit. mulieres viratas eiecit: ꝛ priuauit illas laborib⁹ suis. Qui respicit illā nō hēbit requiem. nec hēbit amicū i q° requiescat. Flagelli plaga liuorē facit: plaga āt ligue cōminuet ossa. hec ibi. Quis nā sufficeret enumerare discordias que exorte sunt inter ciues iter vicinos inter dños iter pplos iter vxorem ꝛ virū: iter fratrē ꝛ fratrē pp susurrantes. O ligua ignita: o lingua venenata: o ligua imanior ꝛ crudelior oi fera pestifera. Tu lingua susurronū instrumentū es diaboli. Tu illius sagitta vulnerās: tu eius acutissimus ensis. Propterea susurratio ponitur inter grauia pctā q̄ execrat̄ deus: d' qbus sapiens dicit, puer. 6. c. Sex sunt q̄ odit dñs ꝛ septimū detestat̄ anima eius: oculos sublimes: linguā mendaceꝫ: manus effundentes innoxiū sanguineꝫ: cor machinans cogitatōes pessimas: pedes veloces ad currendū i malum: p̄ferentē mendacia testē fallaceꝫ: ꝛ eū qui seminat inter fratres discordiā. Sed culpabiles adhuc sunt illi qui a susurronibus sibi cauere aut nesciunt aut nolunt.

Qd' triplex est discordia dānabilis: scismatice prauitatis: ciuilis partialitatis et importabilis societatis. Caplm. 2.

Ecūdū mysteriū declarandū de discordia dr̄ distinctio. Distinguit̄. n. triplex discordia dānabilis ꝛ piculosa: vꝫ. prima est scismatice p̄uitatis. scd'a ciuilis ptialitatis. tertia i portabilis societatis. Prima discordia est scismatice prauitatis. Est au'ē scisma vitium quo qs sūmo pōtifici subesse recusat ꝛ mēbris ecclesie subiectis cōicare nō vult. Scisma siqdē grecū est nomē qd' latine scissurā sonat: vt dr̄. 24. q. i. c. scisma. Est aūt pctm̄ mortale: q2 contrariatur caritati ecclesiastice vnitatis. Est aūt diuerentia inter heresim ꝛ scisma: q2 heresis opponit̄ directe ꝛ per se fidei vt. d. Tho. 2. 2. q. 39. ꝛ scisma p se opponitur ecclesiastice vnitatis caritati. Vñ Hiero. 23. q. i. c. inter scisma. Inter scisma ꝛ heresim h arbitror iteresse q heresis puersū dogma hꝫ: scisma aūt ab ecclesia sepat. Cōtra scismaticos dr̄. i. c. i. de sūma tri. ꝛ fide catho. Vna est fidelium vniuersalis ecclesia extra quā nullus oio saluat̄. Et. 24. q. i. c. loqtur. Cyprian⁹ ait. Loquitur dñs ad Petrum. Ego dico tibi q2 tu es Petrus ꝛ sup hanc petrā edificabo ecclesiā meaꝫ. Super vnum edificat ecclesiam. Et q̄uis apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat ꝛ dicat. Sic misit me pater ꝛ ego mitto vos. Accipite spirituꝫ sanctū: tñ vt vnitatem manifestaret vnitatis eiusdē originē ab vno icipientē sua auctoritate disposuit. Ad idē ē. c. alien⁹ c. omnibus. c. quoniā vetus: p̄fata cā ꝛ questione. Sed hic orit̄ vnum dubiuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Quid cũ duo vel plureſ ſunt ĩ eccleſia ge
rẽtes ſe ꝓ papa ⁊ qlibet hoꝝ hꝫ ſuã ſeque
lã. Quis coꝝ dicet̃ ſciſmaticꝰ cũ ſuis ſeq̃
cibꝰ. Rñdeo: aut conſtat aut cõiter tenet̃
ꝙ qlꝫ coꝝ ĩtruſus ẽ. i. nõ canonice electꝰ
Aut cõſtat vnũ eoꝝ canonice ⁊ rite elec-
tũ: videlicet a duabus partibꝰ cardinaliũ
⁊ ſine violẽtia: ⁊ poſtea alius ſupiductuſ
Aut dubitat̃ qs illoꝝ ſit canonice vl' rite
electus vnus vel alter. Et in primo caſu
nullus eoꝝ ẽ papa: ſꝫ quilꝫ coꝝ ẽ ſciſma
ticꝰ cũ his q ſciẽter ſequunt̃ ipſum: ⁊ excõ
municati ſunt ipſo facto extra de elec. c. li
cet. Et de hoc loquit̃. c. ſi duo. 79. di. vbi
dr̃. Si duo forte ꝯ fas temeritate cõcertã
tiũ fuerit ordinati ĩ ſũmos pontifices nul
lũ ex eis futurũ ſacerdotẽ. i. ſummũ põti
ficẽ ꝑmittimꝰ. Sed illũ ſolũ ĩ ſede apoſto
lica ꝑmanſurũ cenſurus: quẽ ex numero
clericoꝝ. i. cardinaliũ noua ordinatõe di
uinũ iudiciũ ⁊ vniuerſitatis ꝯſenſus ele
gerit. Nec obſtat ꝙ hoc ſtatuit Honoriꝰ
auguſtus: ⁊ ad imperatorẽ nõ ſpectat ſta
tuere aliqd de electiõibꝰ eccleſie: ſicut nec
de rebꝰ alijs eccleſiaſticis. vt. 96. di. c. be
ne. qꝛ vt dr̃ in glo. ĩ ꝑfato. c. Si duo Ho
noriꝰ fecit illud rogatu eccleſie: ⁊ eccleſia
approbauit: iõ rõne approbatõis ſtatutũ
illud valet quaſi feciſſet eccleſia. Qñ er-
go cõſtat nullũ coꝝ canonice electum: vt
qꝛ nõ a cardinalibꝰ: ſꝫ ab alijs in quo cãu
loquit̃. c. ſi qs ex epĩs. ⁊. c. ſi quis pecũia
99. diſ. Vel ſi a cardinalibꝰ: nõ tñ a dua-
bꝰ ꝑtibꝰ cardinaliũ: vt ĩ. c. licet de electi. q
tali adheret vere ſciſmaticꝰ eſt: ⁊ per cõci
liũ prouidendũ eẽt cũ cardinales huiuſ-
modi eẽnt. Alias ſi ipſi cardinales aliuꝫ
eligerẽt ille eẽt verꝰ apl'icus. Et nõ ꝙ ex
hoc ꝙ electio pape ſymoniace facta eẽt a
cardinalibꝰ: dũmodo aliaſ rite ceſſat non
põt nec tolli qn ſit verus papa. Et ſimil'r
quantũcũqꝫ criminoſus ⁊ irregulariſ eẽt
electus. vt. d. glo. in. c. ſi qs pecũia. In
ſcdõ caſu. ſ. cũ cõſtat vnum canonice ele-
ctum ⁊ poſtea aliud ſe ĩtrudit: ſicut corne
lius papa qui Fabião ſucceſſit: ⁊ poſt cũ
canonice creatũ Nouatianꝰ quidã papã
ſe fecit: vt dr̃. 7. q. i. c. fcũs eſt. ⁊. c. noua
tianus. Tũc primꝰ eſt verus papa: ⁊ ſecũ
dus apoſtaticꝰ ⁊ ſciſmaticꝰ cũ ſequacibus
eiꝰ. Sic ſub Eugenio 3º factũ eſt ſciſma
tpe bti Berñ. Nã ipſo eugenio rite elec
to alius intruſus ẽ: ſed meritis ⁊ labore
ſancti Bernar. ſciſma illud ablatum fu-
it remanente Eugenio in apoſtolica ſedẽ
Deinde ſub Johẽ. 22. factum eſt aliud ſci
ſma. Nã cũ ipſe declararet fore hereticoſ
qui aſſererent chriſtum nihil habuiſſe in
communi etiam mobile: quidam fraticel
li nuncupati de opinione: dixerũt ipſum
papam Joh. hereticum cum ſucceſſori-
bus ⁊ ſequacibus eius: ⁊ fecerunt alium
papã ĩ Piſis. Greci autem circa annum
domini nongentiſimum ſciſma facienteſ
in hereſim inciderũt de ſpiritu ſancto dã
natam de ſumma trinitate ⁊ fide catholi-
ca. c. i. li. 6. Sed reducti fuere ad eccleſie
vnitatem tempore Eugenij quarti. In
tertio vero caſu cum dubium eſt quis ho
rum duorum ſit canõice electus: puta qa
electio primi dicitur facta per metum qui
cadit in conſtantem virum: qꝫuis a duo-
bus partibus cardinalium: poſtmodum
ab eis fit electio ſine violẽtia ⁊ metu quo
cũqꝫ ſicut accidit caſus circa annos domi
ni. 1380. nam mortuo. Grego. xi. cardi
nales debentes procedere ad electionem
ſucceſſoris: vt dicitur: fuerunt a romaniſ
comminati ꝙ occiderentur ſi non elige-
rent italicum aliquem. Eligerunt igitur
archiepiſcopum barenſem: qui tunc erat
rome: exprimẽtes ei ꝙ eligebant eum ad
vitandum periculum ſe fingebant elige-
re. Electo ergo illo qui vrbanus. 6. di-
ctus eſt: ille vt fertur dixit: ꝙ ſi volebant
eum eligere voluntarie eligerent quia in
tendebat eſſe papa. Publicato igit̃ Vr
bano papa ⁊ a cardinalibus ipſis adora-
to ⁊ conſecrato de conſenſu eorum ac pri
cipibus chriſtianitatis: ac per eos ſignifi
cato ꝙ canonice eſſet electus: inde ad ali
quot menſes ipſi receſſerunt ab eo: ⁊ fu-
gientes ad ciuitatem fundẽſem que eſt in
principio regni: ibi elegerunt alium qui
dictus eſt Clemens. 6. qui tranſtulit cu-
riã ſuam ĩ Auinione. illũqꝫ venerata eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑ papa tota francia ⁊ hispania ⁊ cathalo
nia. Alteri vo. s. Urbano adhesit italia
alemania ⁊ vngaria: ꝑseuerauitq; hoc
pessimū scisma vltra. 30. ānos. Cū g° h
eēt dubiū ex ignorātia facti q: exceptis car
dinalib⁹ ⁊ paucis alijs tūc p̄ntib⁹: ceteri
scire nō poterāt si talia sic ꝓcesserunt vel
aliter cū diuersi diuersimode referrēt. et
prim ēt ignorātia iuris: q: dubium erat
apud ꝑitissimos: vtrū fuerit talis met⁹ q
cadere posset i cōstātē virū vl' nō: vel ēt
q: post electionē habuerūt tp̄s ad recedē
dū: ⁊ nō fecerūt: imo ꝑ signa expressa oñ
derūt voluntarie ⁊ libere factā electionē.
In illo g° scismate illi ꝓprie erant scisma
tici: q scientes factū ꝯ iura vel ꝯ cōsciam
faciebant ducti amore vel odio vel cupi/
ditate vel ambitione. Alij vo excusabā
tur etiā adherendo ei q nō erat ver⁹ pa/
pa. quē tñ ipsi credebant verū. Et q̄uis
vna ps excōicaret alterā tñ q si mpliciter
inherebāt excusari videbant̄. Durante
vero illo scismate post Urbanū: successit
ex altera pte Bonifacius non⁹. Boni/
facio successit Inno. 6. Inno Gre. 12.
ex alia pte Clemēti successit Bñdictus.
12. Sub his āt. s. Gre. 12. ex vna parte.
⁊ Bñdicto ex altera factum ē aliud scis/
ma āno dñi. 1410. Nā recedentibus car
dinalib⁹ ab vtroq; papa: ⁊ conuenientib⁹
Pisis cōciliū celebrātibus depositis il/
lis duob⁹. s. Greg. ⁊ Bene. sub eadē
videlicet rōne: q: dicebant̄ scandalizare
facto suo publico totā ecclesiā: cū nō vel/
lent couenire insimul in aliquo vno loco
vt ꝓmiserant: ⁊ iurauerāt: demū creatus
est ipsis Alexander papa qui fuit Pe/
trus de cādia ordinis minoꝝ: cui succes/
sit Joh. 23. bononie electus. Et cū pene
oēs reges ⁊ p̄ncipes xp̄ianitatis dimis/
sis Greg. ⁊ Bene. obedientiā dedissēt
Alexādro ⁊ successori suo: tñ adhuc ma/
ximū dubiū erat vtrū cā ꝓpter quā crea/
tus fuit Alex. videlicet: q: Gre. ⁊ Bñ.
scādalizabāt ecclesiā eēt vera: nihilomi/
nus ex quacūq; credebat simpliciter suū
verū papā: ⁊ nō alios motus cōscie dic/
tamine: paratus ēe adherere alteri si hoc
sibi cōstaret excusatus creditur a vitio sci

smatis ⁊ sentētijs eius: cuius signū est
q in qualibet obedientia erant multi pi/
tissimi ⁊ sci viri: nā sub Urbano ⁊ Bo
nifacio fuit sancta Brigida ⁊ sancta cha/
terina de senis. Sub Clemēte ⁊ benedi
cto ex alia pte fuit beatus Petrus de lu
cimburgo clarus miraculis. Sub Bñ/
dicto etiā fuit sanctus Vincenti⁹ de ordi
ne p̄dicatorū. Tādē cōgregato cōcilio cō
stantie Greg. prefatus spōte renuncia/
uit ꝑ Carolū de malatestis suū i hoc ꝓcu
ratorē. Joh. 23. fugā arripuit: sed capt⁹
ꝑ imꝑatorem redijt: ⁊ tandē deposit⁹ fu/
it. Bñdictus etiā q nec venire nec mitte
re voluit: deposit⁹ fuit: vb creatus fuit
dñs Oddo de colūna cardinalis qui fuit
Martinus papa. 5. Scd̓a ē discordia
ciuilis partialitatis: qñ ciues relicto amo
re cōmunis boni: couertētesq; oia ad ꝓ
priū cōmodū discordāt ad inuicē. Nā vt
inqt Ar. 2. politi. Ciuilitas quedā cōmu
nicatio ē. Et ibidē. Politica ē ordo qui
dā inhabitātiū ciuitatē. Qñ ergo ciues ñ
regunt̄ fm ordinē nec sunt cōicatiui: ad
dissensiones veniunt. Tales sunt hodie
quasi i omnibus ciuitatibus italie tyrāni
qdā de qbus dici pōt qd̓ sapiens ait ꝓ v.
29. Oēs homines pestilentes dissipant
ciuitatē. Et vt idem ait. xi. c. In benedic
tione iustorum exaltabitur ciuitas: ⁊ ore
impiorum subuertetur. Impij equidem
⁊ partiales non rei publice: sed proprie
vtilitati sp̄ inuigilant. Contra quos ait.
Cassiodorus li. 3. ep̄laꝝ. Nobilissimi ci
uis est patrie sue augmēta cogitare. Et
Tulli⁹ in p° de officijs. Omino q reipubli
ce presunt tenent duo p̄cepta Platonis.
Unū vt vtilitatē ciuiū sic tueant̄ vt que/
cunq; agūt ad eā referant obliti cōmodo
rū suoꝝ: alterū vt totū corpus reipublice
curent ne dū ptem aliquā tueant̄ reliq̄s
deserant. Ut eni tutela sic ꝓcuratio rei/
publice ad coꝝ vtilitatē q cōmissi sūt: nō
ad eoꝝ qbus cōmissa ē: gerenda ē. Qui
āt pti ciuiū cōsulunt partem negligūt: rē
perniciosissimā in ciuitatem inducunt se
ditionē atq; discordiam. Hinc apd̓ athe
nienses magne discordie orte: ⁊ i nostra
republica non solum seditiones: sz etiā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

pestifera bella ciuilia: que grauis ⁊ fortis
ciuis ī republica dignꝰ principatu fugiet
atq̃ oderit: tradetq̃ se totū reipublice: nec
opes aut potētiā cōsectabit̄: totāq̃ eā sic
tuebit̄: vt oībꝰ cōsulat nec nō criminibus
falsis ī odiū aut inuidiā vocabit: oīnoq̃
ita iusticie honestatiq̃ adherescet: vt ea
ꝯsuet q̄zuis grauiter offendat: morteq̃
appetat potiꝰ q̄ deserat illa q̄ dixi. Mise
ria oīno ē ābitio honorūq̃ cōtentio: de q̄
preclare ē apud eūdē Platonē. hec ille.
Nā ⁊ antiq romani etiā ꝑꝑ rēpublicam
domesticas iniurias dissimulabāt. Vnd̄
Valerius maximꝰ li. 4. rubrica de mod̄
ratiōe. Stagippꝰ teciates hortātibꝰ ami/
cis: vt grauē ī admistratiōe reipublice ⁊
emulū sibi vehemēter aduersariū: s; ali/
quē ꝓbū ⁊ ornatū virū q̄lz rōne vel tolle
ret vel submoueret: negauit se facturum
ne quē ī tutelā patrie bonꝰ ciuis locū obti
neret malus ⁊ iprobꝰ occuparet: seq̃ ve/
hemēti aduersario vrgeri q̄ patriā egre
gio aduocato carere preoptauit. In eodē
libro Valeriꝰ rubrica. Qui ex inimicis
iūcti sunt amicitia. aliud refert exemplum
Emiliꝰ inqt lepidus bis ꝯsul ⁊ pontifex
maximꝰ splēdoreq̃ hoꝝ par vite grauita
te diutinas inimicitias cū Fuluio flacco
eiusdē amplitudinis viro gessit q̄s simul
vt cēsores renūciati sunt ī cāpo deposuit
existimās eos nō oportere priuatis inimi
cijs dissidere: q publice summa iūcti cēnt
ꝑtāte. O dānosum virꝰ in ciuibus italie a
diabolo disseminatū. Iā iā vbiq̃ ꝑtiali/
tates abūdāt ꝑꝑ quas omne bonū publi/
cū penitꝰ destructū est ⁊ euersum: oīsq̃ iu
sticia cōculcata ⁊ abiecta. Tertia est di
scordia īportabilis societatis eorum qui ī
simul cōueniūt aut ī vna domo aut in vi/
cinia aut in religione aut ī aula pꝛicipis:
aut ī quocunq̃ collegio q discordant: nec
vnꝰ alium recto oculo respicere vidēt: co
ꝙ nesciunt ꝯuare regulam Pauli dicētis
ad Eph. 4. Cū omni humilitate ⁊ māsu
etudine cū patientia supportātes īuicem
ī caritate solliciti ꝯuare vnitatē spūs ī vi
culo pacis. O īfelix tpis hꝰ cōditio ī qua
ad modicū tollerare socius nescit socium
frater frēm: proximꝰ ꝓximum suū. Vix
domꝰ reperitur ī qua non regnet diabo/
lus discordie: vix etiā vt sic dicā aliq̄ con
gregatio eoꝝ q vocant̄ iusti: Vbiq̃ sec/
te vbiq̃ dissensiones vbiq̃ volūtatū et
aīoꝝ cōtrarietates. O quantos decipit ꝓ
sumptio ꝓpria ⁊ suiipsiꝰ elata opio: q dū
suas discordias imo ⁊ odia ignita cōside
rāt formāt sibi cōsciam: dicūtq̃ zelo ⁊ ca
ritate odire ad discordare. Taceo qd̄ scio
qd̄ vidi q̄due quotidie de multis q sancti
reputant̄ experior. Vnū dico ꝙ vbi con
cordia non ē: nō hitat ipse xp̄s. Dixit. n.
Math. 18. Vbi fuerint duo vel tres cō/
gregati in nomine meo: in medio eoꝝ
sum: Et Ecc. 25. sapiēs notabiliter est lo
cutus. In tribꝰ inquit beneplacitum est
spiritui meo que sunt grata coram deo ⁊
hominibus. Concordia fratrum amor
ꝓximorum: vir ⁊ vxor bene sibi con/
sentientes.

Qd̄ discordia offendit omne bonū ho
minis: spūale. s. corꝑale ⁊ tꝑale. Capi. 3

[T]Ertiū mysteriū declarādū de dis
cordia dr̄ offensio. Offendit nā/
discordia tria desideranda bona
Primum bonū spūale. Scd̄m bonū cor
porale. Tertium bonū tēporale. Pri
mum bonum qd̄ offendit discordia dicit̄
spūale bonum. s. anime. nam nullum est
peccatū adeo graue qd̄ discordantibꝰ non
fiat facile. Ex illa siquidem ꝓuenerūt ire
rixe: odia: inimicitie: ⁊ lites: cōtētiones:
mendacia: periuria: blasphemie: homici
dia: obstinationes: ⁊ contemptus sacra/
mentorum ecclesie. Propter illam pleri
q̃ per annos ⁊ annos nec confiteri nec
communicari curant. Propterea figura
ta est discordia per bestiam de qua Joh.
Apoca. 13. ait. Vidi de mari. i. d̄ amaro
corde discordantiū: bestiam ascēdentem
i. discordiam hn̄tē capita septē. i. septem
capitalia vitia: ⁊ cornua decē. i. trāgressi
onē decē preceptorū: ⁊ super cornua eiꝰ
diademata decē. i. gloriam de malo: quo
niā discordātes ⁊ ꝑtiales letant̄ in malis
suis. Scd̄m bonum qd̄ offendit dis/
cordia dicit̄ corporale. Facit nāq̃ discor
dia cor discordātiū triste. Et vt dr̄ ꝓuer.
17. Animꝰ gaudens etatem floridam fa/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cit. Spiritus tristis exiccat ossa. Et Ecc. 30. Jocūditas cordis hec ē vita hois: ⁊ iocꝫ ibi. Ante tps senectā adducit cogitatus. Tertiū bonū qd̄ offēdit discordia dr̄ tpale. Vt eni Salusti⁹ ait i iugurtio. Cōcordia pue res crescūt: discordia maxime dilabunt̄. Et Tullius d̄ amicicia. Que dom⁹ tā stabilis q̄ ciuitas taꝫ firma q̄ nō odijs ⁊ dissidijs fūdit⁹ possit euerti. Paret hoc p expientiā i romane reipublice desolatione. Cur destructa. cur desoluta. cur ad nihilum deducta romanorū gloria atqꝫ potētia. Fatua certe falsaqꝫ fuit opinio eoꝝ q dixerunt romā defecisse eo ꝙ ibi acceptat⁹ sit cultus xpi: ob qd̄ i dignati ipsoꝝ dij ciuitatē ipsā odio grauī sunt psecuti. Et lꝫ Aug. satis copiose ꝯ sic dicentes disputet i li. de ci. dei. Tñ nō desunt poete ⁊ historiographi q dicūt romanoꝝ regnū āplissimū fore depditū ꝑpter ciuilia bella. Propterea Lucan⁹ in pricipio primi sui libri sic cātat. Bella p emathios plusq̄ꝫ ciuilia cāpos. Jusqꝫ datū sceleri canim⁹ populūqꝫ potētē. In sua victrici cōuersū viscera dextra. Cognatasqꝫ acies ⁊ rupto feder̄ regni. Certatū totis cōcussi virib⁹ orbis. In cōe nefas infestis obuia signis. Signa pares aquilas ⁊ pila minantia pilis. Quis furor o ciues q̄ tanta licentia ferri Gētib⁹ inuisis latiū pbere cruorē. Cūqꝫ supba foret babylon spoliāda tropheis. Ausonijs vmbraqꝫ erraret crassus inulta. Bella geri placuit nullos habitura triūphos. Heu q̄tuꝫ terre potuit pelagiqꝫ parari. Hoc quē ciuiles hauserūt sāguine dextre. Vñ venit titan: ⁊ nos vbi sidera fundit: Quaqꝫ dies medi⁹ flagrātibus estuat horis. Et qua bruma rigens ⁊ nescia vere remitti. Astringit scythicū glaciali frigore pontū. Sub iuga iā seres iā barbarus ijsset arares. Et in. 2. li. ait. Sūmum brute nephas ciuilia bella fatemur. Qui igit̄ cōsiderat romane vrbis interitū de qua dr̄. Roma quāta fuit ipsa ruina docet. Facile cognoscere poterit quāta sit discordie vis ad nocendū ad pdēdū ad destruendū: ⁊ annihilanduꝫ oē regnū. Sꝫ adhuc nobis se offerūt exēpla tot florentissimaꝝ ciuitatū italie: in qbus videntur palatioꝝ ruine desolatōes viarū ⁊ plateaꝝ: paucitas ppl'oꝝ ⁊ pristine dignitatis ac felicitatis antique oīmoda diminutio. O Bononia studioꝝ mater: o Janua regina maris. o Parma. o esculum. o Placentia. o Assisiū. o Viterbium. O alie ciuitates ⁊ terre q̄ discordiis ⁊ ptialitatibus locū dedistis. Vbi est gloria vr̄a: vbi populi multitudo. vbi antique diuitie. O discordia maligna. o discordia detestāda. Propter illā nempe ciuis insurrexit in ciuē: frater in fratrem: amicus in amicū: ⁊ platee ciuitatum humano sanguine sūt madefacte: atqꝫ in dies ciuitatū cōditiones deteriorate reo ꝙ oē regnū vt dictum est in principio in se ipsum diuisum desolabitur. a qua disolatione liberet nos xps ihs dei filius qui cū patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat p infinita secula seculorum. Amen.

Feria secunda tertie hebdomade in q̄dragesima: de diuitijs a quarū cupiditate: amoreqꝫ inordinato retrahendi sūt penitentes qui cupiunt eternas ⁊ celestes diuitias possidere. Sermo. 40.

Jecerunt illum extra ciuitatē. Scribuntur hec vba originaliter. Luc. 4. c. ⁊ in euangelio hodierno. Horribile satis ē audire ꝙ nazareni eiecerūt xpm foras materialē ciuitatē: sed multo magis detestabile ē ꝙ xpiani ipsū de suo corde repellant. Et lꝫ multa sint vitia atqꝫ pctā ꝑpter que xps a multis ꝯtennit̄: verūtñ vnū ē satis generale auaricia. s. ꝑpter quā pauci sunt hodie qui xpm velint hr̄e. Vt. n. dr̄ hiere. 2. c. A maiore vsqꝫ ad minorē omnes student auaricie: ⁊ a ꝓpheta vsqꝫ ad sacerdotē cuncti faciunt doluꝫ. Est autem auaricia immoderatus amor pecunie: vt dicit Aug. p pecuniā intelligendo quecunqꝫ tpalia bona que possideri possunt. Nam. i. q. 3. c. totum. dicit̄. Totum quicquid homines habent in terra. omnia quorum domini sūt pecūia ē. Propterea vt homines ad veram pniam per diuitiarum cōteptuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑueniā̃t ĩ pn̄ti sermone de diuitijs erimꝰ
locuturi: ĩ qͦ tria mysteria erūt d̾clarāda
Primū dr̄ damnatio.
Secumdum conditio.
Tertium malignatio.

Q̄ d̾ amoꝛ inoꝛdinatꝰ diuitiarū repꝛhē
dit̄ ⁊ damnat̄ v̄bo ⁊ exēplo tā a scis q̄ꝫ a
philosophis moꝛalibus. Capitu. i.

PRimū mysteriū declarādū de di
uitijs dr̄ dānatio. Dānat̄ siq̄deꝫ
nō solū a scis: verū etiā a gentili
bꝰ ⁊ moꝛalibꝰ philosophis. Et vt clarius
hēat̄ q̄rit̄ vtrū diuites diuitias hn̄tes aut
hr̄e volētes possint eternā salutē acq̄rere
Et q̄ non arguit̄. Primo p testimo/
nia scārū scripturarū. Deide p dcā ⁊ exē
pla philosophoꝝ. Inq̄t sapiēs Ecc. 5. c.
Si diues fueris nō eris imunis a delicto
Et puer. 28. Qui festinat ditari nō erit i
nocens. Et David ps. 33. Diuites egu
erūt ⁊ esurierūt. Et. i. Thi. 6. Qui volūt
diuites fieri icidūt i temptationē ⁊ lāq̄os
diaboli ⁊ desideria multa stulta ⁊ noxia:
q̄ demergunt hoīes i iteritum ⁊ pditōnē
Et Jac. 6. c. Agite nunc diuites ploꝛate
vlulātes in miserijs vestris q̄ aduenient
vobis. Diuitie vestre putrefacte sunt: ⁊
vestimēta vestra tineis comesta sūt. Au
rū ⁊ argētū vestruꝫ eruginauit: ⁊ erugo
eoꝝ i testimoniū vobis erit ⁊ manduca/
bit carnes vestras sicut ignis. Et Aug.
in li. 83. q. Caritatis venenū ē spes adi/
piscēdoꝛū. E Hiero. ad Eustochiū. Di
uinis euangelium vocibus itonat. Nēo
pōt duobꝰ dn̄is seruire. Et audeat q̄sq̄uā
xp̄ꝫ mēdacē facere deo ⁊ māmone seruiē
do. Vociferat̄ ille sepe. Qui vult venir̄
post me abneget semetipsum ⁊ tollat cru
cē suā ⁊ sequat̄ me. Et ego onustus auro
arbitroꝛ me xp̄ꝫ sequi. ⁊ idem ad Julia/
nū ait. Diuitē purpuratū gehēne susce/
pit flamma. Lazarus paup plenꝰ vlceri/
bꝰ cuius carnes putridas lābebāt canes:
⁊ vix de micis mēse diuitis miserā sustie
bat aīam: i sinu Abrahe recipit̄: ⁊ tanto
patriarcha parēte letat̄. Difficile imo im
possibile est vt pn̄tibus q̄s ⁊ futuris frua
tur bonis: ⁊ hic vētrē: ⁊ illic mentē iple
at: vt d̾ diuitijs trāscat ad diuitias: vt in

vtreq̄ꝫ sc̄lo primꝰ sit: vt ⁊ i celo ⁊ in terra
appareat glo͛iosus. hec ille. Et scūs scō
rū xp̄s Luc. 6. c. ait. Veh vobis diuiti/
bꝰ q̄ hētis cōsolationē vestrā. et idē Ma
th. 5. Beati iq̄t paupes spū q̄m ipsoꝛum
ē regnū celoꝝ. Et Math. 16. Facilꝰ est
camelū itrare p foramē acus: q̄ꝫ diuitem
itrare i regnū celoꝝ. Genitrix v̄o eius
virgo scissima. Lu. 2. c. sic cecinit. Esuri
entes ipleuit bonis ⁊ diuites dimisit ina
nes. Satis etiaꝫ dānabiles foꝛe diuitias
xp̄s ⁊ sci exēplo pariter ⁊ ope demōstra
rūt. Paup siq̄dē xp̄s ex paupere mr̄e na
tus vsq̄ꝫ ad patibulū crucis paupē vitam
duxit. Unde Ber. i sermone quodā ait
O iuꝫ bonoꝝ eterna i celis affluētia sup
petebat: sed pauptas nō iueniebat̄ in eis
Hāc itaq̄ꝫ dei filius cōcupiscēs descēdit
vt eā sibi assumeret ⁊ sua estimatione illā
faceret preciosaꝫ. De pauptate aūt xp̄i di
xi i s̄mone de natiuitate. Paupes adhuc
ipse voluit eē apl̄os suos: pro q̄bꝰ dic̄ Cri
sogo. sup Math. Si bonū eēt auruꝫ hͦ
vtiq̄ꝫ dedissꝫ apl̄is xp̄s: q̄ eis ineffabilia
cōtulit bona. Nūc aūt non solū nō dedit
sꝫ etiā hr̄e prohibuit. Vn̄ ⁊ Petrꝰ i pau
ptate gloꝛiat̄ dicēs. Aurū ⁊ argētuꝫ nō
est mihi. Phi i sup atq̄ꝫ gētiles suo mo/
do dānabiles ⁊ piculosas eē predicāt̄ di
uitias tpales: ⁊ illas fatent̄ noxias. Vn̄
Tulliꝰ in pͦ de officijs ait. Pecunie fu/
giēda cupiditas ē. Nihil ē eniꝫ tā āgusti
animi tāq̄ꝫ pui q̄ꝫ amar̄ diuitias: nihil ho
nestiꝰ magnificētiusq̄ꝫ q̄ꝫ pecuniā cōtēne
re. Et Seneca ad Lucillū. Aude hospes
ꝯtēnere opes: ⁊ te quoq̄ꝫ dignū finge d̾o
Nemo aliꝰ est d̾o dignioꝛ q̄ꝫ q̄ opes cōtē
psit. Et idē in libro de trāq̄llitate animi i
ducit exēplum de v̄ba Zenonis. Zeno i
q̄t noster cum omnia sua audisset submē
sa. Jubet me dixit foꝛtuna expeditiꝰ phi/
losophari. Et Valeriꝰ maximꝰ de Ana/
xagoꝛa dicit: q̄ cū post lōgā pegrinatōnē
redijsset in patriā oīaq̄ꝫ sua dissipata vi/
disset retulit. Nō eēꝫ ego saluꝰ nisi ista pi
issent. Et d̾ Crate thebano dic̄ Hier. ad
Paulinū. Et ponit̄. 12. q. 2. c. gl̄ia epi.
Crates ille thebanꝰ hō quōdā ditissimꝰ
cū ad phandū athēas pgeret magnū auri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pondus abiecit: nec putauit se posse ⁊ vir
tutes simul ⁊ diuitias possidere. Et con
tra Iouinianū idē sic loquit̄. Leguntur
plurimi philosophoꝝ diuitias nō tm̄ cō
tēpsisse: sed ēt abiecisse: quasi īpedimētū
sapie ⁊ virtutis. Fecit hoc Socrates quē
oiuȝ phoꝝ secte tāq̄ȝ sapie ⁊ virtutis vni
cū fontē venerant̄. Et Lact. li. i. di. isti.
ait. Nā ⁊ abiecisse quosdā res familiares
suas ⁊ renunciasse vniuersis voluptati/
tibus cōstat vt solā nudāqȝ virtutē nudi
expeditiqȝ sequerent̄. Cōcludimus ergo
ꝑ oia dicta ꝙ diuites cū quibus virtutes
stare nō pn̄t eternā salutē nō hēbūt. Sȝ
ↄ obijci pōt. Dicit̄ enim ꝓuer. 13. redem
ptio aie viri diuitie ꝓprie. Et ꝓuer. 27.
Propter inopiā multi deliquerūt. Et
Salusti⁹ in catilinario. Semꝑ in ciuita/
te qbus opes nulle sunt bonis inuidēt:
malos extollunt: vetera odere: noua ex/
optāt: odio suaꝝ reꝝ mutari oia studēt:
Et Ar. 4. ethi. Diuitie sūt vtiliū. Et. 2.
rheto. Vnū aliqd necessarioꝝ ē substan
tia. Et ibidē. Ois indigentia mala est.
Et. i. politice. Res possessa organū ē ad
vitā. Et. 2. politice. Confert multitudo
substantie. Et ī euāgelio Luc. 19. de Za
cheo diuite ⁊ pricipe publicanoꝝ xp̄s di
xit. Hodie huic domui salus a deo facta
est. Et Math. 8. c. Cēturionē sub se mi
lites habentē nō damnauit: sed poti⁹ ap
probauit fidē eius. d. Non inueni tantā
fidem in isrl̄. Rn̄deo ad hanc questionē
ꝙ diuitie pn̄t haberi cum peccato: ⁊ abs/
qȝ peccato. Cū pctō habent̄ triplici rōe.
prima dicit̄ inordinate affectionis. Sa
impie iniustificationis. tertia indebite
dispensationis. Prima rō quare dāna
biles sunt diuitie dicit̄ inordinate affec/
tionis: cū qs ad illas inordinate afficitur
cōstituens in eis beatitudinis finem. Et
sic intelliguntur oēs auctoritates que vi
dent̄ concludere ꝙ diuites saluari non
possunt. s. qn̄ diuitias diligunt tanq̄ȝ sū/
mum bonuȝ ꝑuipendentes deū. Vn̄ in
p̄s. Diuitie si affluāt nolite coꝛ appone/
re. Et Seneca ad Lucillum. Diuitiarū
tibi possessionē nō interdico: sed efficere
volo vt illas intrepide possideas. Quō
vno cōsequeris modo si te ēt sine illis be
ate victurū ꝑsuaseris tibi. ꝓpterea Aug.
li. i. de ci. dei. c. 10. ait. Cum apl̄s dicit.
Qui volunt diuites fieri incidunt ī tem
ptationē ⁊c̄. ꝑfecto ī diuitijs cupiditateȝ
reprehēdit: nō facultatem: quaȝ precipit
alibi dicēs. Precipe diuitibus hui⁹ mū/
di nō superbe sapere neqȝ sperare in in/
certo diuitiaꝝ: ſȝ ī deo viuo q prestat no/
bis oia abundāter ad fruēdū. Et Hie.
ad Saluinaȝ de Nebridio ⁊ viduitate.
Nec diuiti obsunt opes si eis bn̄ vtatur:
nec pauꝑem egestas cōmendabiliorē fac̄
si inter sordes: ⁊ inopiā peccata nō caue
ar. Vtrūqȝ nobis testimoniū ⁊ Abrahā
patriarcha ⁊ quotidiana exēpla suppedi/
tant. quoꝝ alter in sūmis diuitijs amic⁹
dei fuit. Alij quottidie in sceleribus de/
prehensi penas legib⁹ soluūt. De Abra
hā insuper idē ad Pamachium ita scri
bit. Diues erat Abrahaȝ auro argento
pecore possessione: multāqȝ familiam ha
bebat ita vt ad subitum nūciū armare pos
set exercitū iuuenibus electis. Et quattu
or reges qui fugerant in Hclan secutus
occiderat: tm̄ post crebrum hospitalitatis
officium dū hoies non recusat suscipere
meruit deum. hec ille. Damnatur ergo
non diuitiarum possessio: sed illarū nimi
us supfluusqȝ amor. Sunt aūt hec amo/
ris viciosi tria principalia signa. Pri
mū cū qs sine reꝝ indigentia plus debi/
to in diuitijs acquirendis se occupat et
affligit. De quo dicitur. Ecclesiastes. 4.
c. Vnus ē ⁊ secundū non hȝ. nō fratreȝ
non filiū. ⁊ tamē laborare non cessat nec
satiant̄ oculi eius diuitijs: nec recogitat
d. Cui laboro ⁊ fraudo aiam meā bonis
In hoc quoqȝ vanitas ē ⁊ afflictio pessi
ma. Secundū signū ꝙ quis inordina
te diligit diuitias est cum illas quibus ip
se nō egit ꝓpter deū pauperibus dispen
sare recusat. Et de hoc diffusius loque/
mur in sermone de elemosyna. Ter/
tium signum est cuȝ quis se diuitiaꝝ fuū
facit. Nā sunt nonnulli qui diuitias etiā
ad proprium commodum necessitate vr
gente exponere nolūt. Noui ⁊ ego Ioā
nē fusco venerabilis eccl̄ie sācte Marie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

maioris de vrbe canonicū ditissimum q̄z
plura bñficia hñtē: eratq; ei substātia mlˀ
ta: abundabat vino frumēto armentis ⁊
pecunijs. Remāserāt etiā ei argētea va
scula idumēta pāni libri ⁊ alia pluria bo
na quondā fris eiꝰ cardinalis sci Marci
Ipse tñ miser ⁊ miserior ceteris: auari/
cia victꝰ panē ⁊ aquā sepius comedebat.
Mulā cui insedebat nec famulū precio d̄
tineret ipse solus gubernabat. ad dormi
endū sine lumie accedebat: calciatꝰ incul/
tū lectū itradebat. Dū ifirmabat vir. pꝰ
multos dies cū mori iā temere inciperet
medicū aduocabat. Vestes antiquas et
laceratas deferebat: nec caloribꝰ aut fri/
gore a labore poterat detineri: ꝓ vno de
nario paupes suffocabat. Sēp discurre/
bat semp circuibat anxiꝰ ⁊ sitibundus ad
thesaurizādum. Crudelis alijs crudelior
sibi inimicissimꝰ deo. O reprobāda ꝯdi
tio. o feralis natura. o deniq; reprehensi
bile malū: amare plus diuitias q̄z deū q̄z
ꝓximū q̄z propriā aiam: q̄z etiā ⁊ corpo/
ralē vitā. Propterea Seneca i li. de btā
vita ait. Diuitie apud sapiētem viꝝ i ser
uitute sunt: apud stultum in ipio. Se
cūda rō quare dānabiles sunt diuitie di/
cit ipie iniustificatiōis: qñ aūt iniuste acq
runt: aut iniuste possidēt. Tertia ratō
dr̄ indebite dispēsatiōis qñ dispēsant aut
his qbꝰ dispensari nō debēt: ⁊ de hoc di/
cemꝰ in sermone de elemosyna. aut quā/
do expēdūtur ꝓdigaliter i his in qbꝰ expē
di non debēt vt in supfluis edificijs con
uiuijs ⁊ indumētis ⁊ filibꝰ. Absq; pecca
to hñtur diuitie cū retinēt i vsum: nec pp
illas offendit d̄s aut ꝓximꝰ: s; hñtur aut
per iusta lucra acqsite: aut ꝑ hereditariaz
successionē: illisq; hō vtitur moderate ñ
cōstituēdo i eis finē vltimū.

Qd̄ diuitie affligūt eos q illas imode
rate amāt labore timore atq; dolore: q̄re
potiꝰ sīt cōtēdende q̄z diligēde. Capitu. 2

Ecūdum mysteriū de diuitijs d̄
clārandū dr̄ cōditio. Repiuntur
siqdem in diuitijs cū plus debito
diligunt tres pessime cōditōes. Prima
dicit laboris. Scd̄a dr̄ timoris. Tertia
dr̄ doloris. Prima ꝯditio dr̄ laboris
Affligunt eni diuitie se diligētes triplici
labore. Primꝰ dr̄ mētalis. Scd̄s corpo
ralis. Tertius cōsciētialis. Primus
dr̄ labor mētalis: qr mens eorum qui di/
uitias amāt: nūq̄z potest ēē quieta: eo ꝙ
cū i diuitijs satietatē querāt illam in eis
nunq̄z iueniunt. Propterea dicit sapiēs
Ecclesiastes. 5. Auarꝰ non iplebit pecu
nia. Et Hiero. ad Demetriadem virgi
nē. Diuitiarū amor insatiabilis est. Et
Ambro. 47. di. c. sicut hi. Nec satietas
vnq̄z nec finis adhe; cupiditati. Et boe
tius in. 2. Si quātas rapidis flatibꝰ inci/
tus pontus versat arenas. Aut quot stel
liferis edita noctibus celo sidera fulgent.
Tātas fundat opes nec retrahat manuz
pleno copia cornu. Humanum miseras
haud ideo genꝰ cessat flere querelas. Et
Seneca ad Lucillū Vidisti aliqñ canem
missa a dño frusta panis aut carnis apto
ore captantē. Quicquid excipit protinus
itegrum deuorat ⁊ ad spem venturi hiat
Idem euenit nobis quicqd expectantibꝰ
fortuna ꝓijcit id sine vlla voluptate di/
mittimꝰ statim ad rapinam alteriꝰ attoni
ti ⁊ erecti. Et idē ad eūdem. Congerant
in te qcqd multi locupletes possident: et
vltra priuatū pecunie modū fortuna te ꝓ
uebat: auro tegat: purpura vestiat. et ad
hoc modus deliciarū ⁊ opum te ꝑducat:
vt terram marmoribꝰ abscōdas: non tm̄
trahere s; calcare diuitias liceat. Accedāt
statue ⁊ picture: ⁊ quicqd ars vlla luxu/
rie elaborauerit maiora cupere ab his di/
sces. Naturalia eni desideria infinita sīt
⁊ falsa opinione nascētia: vbi desināt nō
hñt. Et Iuuenalis. Crescit amor nūmi:
quātū ipsa pecunia crescit. Quicquid igr̄
ꝓdest ei q multas h; diuitias si non quie
scat vel cōtentat. Inquit eni; Cicero in
paradoxis. Contentum esse suis rebus
maxime sunt certissimeq; diuitie. Prop
terea magis diues est qui scit cōtentari in
paucis q̄z qui in mltis semper animo an
gustiantur ⁊ eget. Vnde Seneca ad Lu
cillum. Breuissima ad diuitias per con/
temptum diuitiarum via est. Et iterū ad
eundem. Qui cum paupertate bñ ꝯuēit
diues est. Et vtex ibi d̄ ꝯtētu pecūie mlta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dicitur ꝛ lōgissimis orationib⁹ hoc preci
pit vt homines i animo non in patrimo
nio putent eē diuitias: cūq3 locupletē eē
qui paupertati sue coaptatus ē. Et iteru3
ibi. Quid miraris. qd stupes: pōpa est.
Ostenduntur iste res non possident. Ad
veras potius te cōuerte diuitias. Disce
paruo esse cōtentus ꝛ illam vocē magn⁹
atq3 aiosus exclama. Habeam⁹ aquam
habeam⁹ polentam. Scd's labor quo
diuitie se diligentes affligunt est corpora
lis. Propterea ait Oratius. Impiger
extremos mercator currit ad indos. per
mare pauperiem fugies per saxa p ignes
Et sapiēs Ecclesiastes. 2. c. Cuncti dies
eius pleni sunt laborib⁹ ꝛ erūnis. Ter
tius labor dr̄ conscientialis: de quo Au/
gu. in sermone de innocentibus. Lucrū
inqt in archa: damnum in cōscīa. Quis/
nam quot peccatis oneratur auarorum con
sciētia misera. Ob cupiditatem nāq3 fi/
unt rapine furta symonie violentie dēpre
dationes vsure fraudes, pditiones iniu/
sticie. ꝛ vt sic dicā omnia mala atq3 facio
ra. Unde Uirgilius in. i. Eneidos ait.
Quid non mortalia pectora cogis auri sa
cra fames: quasi dicat. ad omnia mala.
O vorratrix animarū auaricia. o ardens
ignis cupiditatis. O pestiferum vene/
num salutis. Magna siquidem incredi/
bilisq3 multitudo gentiū propter auaritiā
demergitur i infernum. Scd'a conditio
pessima diuitiarum dr̄ timoris. Cruciāt
nēpe se diligētes timore cōtinuo. Nam
qui nimis ad diuitias afficitur semper est
pauidus. timet inimicos: non minus for
midat amicos: non cōfidit in vxore: non
in filijs nec in fortissimis seris. Abscon/
dit sepe aut in terra aut inter muros p ti/
more pecunias. Terretur ad sonitum vēti
ad motum fenestre: ad saltum muris sus
picando semp omnia latrones eē. In iti
nerib⁹ ei arborum vmbre terrorem incu
tiunt: ꝛ vbiq3 semper viuit suspectus.
Propterea exclamat Boetius in. 2. de
cōsolatione dicēs. O preclara opū mor/
taliū btitudo: quā cū adeptus fueris se/
curus esse desistis. Et Iuuenalis dice/
bat. Cātabit vacuus coram latrone via/
tor. Propterea btūs frācischus paupra
tē cōplexus latrones non timuit dū irru
erūt i eū qñ ibat in principio conuersiōis
sue de Assisio versus Eugubiū. propte/
rea de illo dñs Boñ. sicut dicit i rñsorio
Dum seminudo corpore laudes decātat
gallice zelator noue legis latronib⁹ in ne
more rñdet sic pphetice. Preco sum ma
gni regis. Audit i niuis frigore piectus
iace rustice futurus pastor gregis. Ter
tia cōditio diuitiarū dr̄ dolor. Afficiūt nē
pe dolore incredibili se diligētes cū dimit
tunt aut relinquunt in morte. Nā moriē
tes nihil de illis secū ferre pñt. Vñ Da/
uid in ps. Dormierūt somnū suum: ꝛ ni
hil inuenerunt omnes viri diuitiarū i ma
nibus suis. Et Ioh. 27. c. Diues cū dor
mierit nihil secū affert. aperiet oculos su
os ꝛ nihil inueniet. Apprehendet eū q̄si
aqua inopia. Et vt Greg. iqt. 5. moralis
Nūquā sine dolore perdit qd' cu3 amore
possidet. Propterea q diuitias estimant
sicut debēt si illas aut viuētes pdāt: aut
moriētes deserāt non cōtristantur. Prop
terea Tulli⁹ in paradoxis ait de Biante
pēneo. Necnō illū laudo sepe sapientē q
noiatur vt opinor int septē cui⁹ cū patriam
priēnē cepisset hostis ceteriq3 ita fugerēt vt
multa de suis reb⁹ secum asportarent: cū
esset admonit⁹ a quodam vt idem ipse fa
ceret. ego inquit facio. Nam omnia mea
mecum porto. Ille hec ludibria fortune:
nec sua putauit que nos etiam bona ap/
pellamus.

Qd' maligni sunt diuitiarū amatores
eo q subijciūt se terre vilissime: ꝛ deueni
ant a regula oīs creature efficiūtq3 simi/
les idolatris. Capitu. 5.

Ertiū mysterium declarandum
de diuitijs dr̄ malignatio. est qui
dem peccatum malignum diuiti
as inordinate diligere: q2 auaritia ab au
ri cupiditate nuncupatur. Grauitas aute3
eius apparet ex triplici rōne. Primo rō
ne subiectionis. 2° rōne deordinationis.
3° rōne idolatrationis. Primo appa/
ret grauitas auaricie rōne subiectionis.
Ut ei3 iquit Tho. 2. 2. q. iis. Omne pec
catū ex hoc ipso q ē malum in aliqua co/

ruptione seu priuatione alicuius boni cō
sistit. Inquātū autē est voluntariū consi
stit i appetitu alicui⁹ boni. Dupliciter g°
ordo pctōꝝ pōt attendi. Vno° ex pte bo/
ni qd̓ per peccatum contēnitur vel corrū
pitur: quod quanto maius est tanto pec/
catum grauius est. Et ſm hoc peccatum
quod est ꝯ deum est grauissimum. Alio
modo pōt attendi grauitas peccatorum
ex parte boni: cui iordinate subditur hu
manus appetitus: quod quāto minus ē
ac vilius tāto pctm̄ deformius. Inter oia
aūt bona exteriora minimū ē ꝛ infimū qd̓
spectat ad ṫpales diuitias. Nā si recte cō
sideremus qd sit argētū. quid auꝝ. quid
gemme. qd iocalia quelibet preciosa. qd
domus. qd alta palatia. qd famuloꝝ tur/
ba. quid greges. qd armenta. qd deniqꝫ
oia que diuitie vocari solent: profecto in
ueniemus non aliud esse preter terram.
Terra āt in ordine creaturarū infimum
hꝫ locum atqꝫ vilissimum eāqꝫ calcandā
deus pedibus hominū dedit. Vn̄ Hie
rony. ad Demetriadē virginē ait. In
actibus apostoloꝝ qn̄ dn̄i nr̄i ihu xp̄i fer
uebat cruor. ꝛ recens erat in credentib⁹
fides: vendebant oēs possessiones suas
ꝛ ponebant precia ad pedes apostolorū:
vt docerent pecunias esse calcādas. pro/
pter hoc insuper Seneca ad Lucillū ait.
Nihil natura quo auariciā nostram irri
taret posuit in aperto. pedibus aurū cal/
candū ac premendum dedit. ꝛ quicqd est
propter quod calcamur ac premimur. Il
la vult⁹ nostros erexit ad superos ꝛ qc/
quid magnificum mirūqꝫ fecerat videri
a suspicientibus voluit ortus occasusqꝫ
ꝛ ꝓperantis mundi volubilē cursū tar/
dos siderū incessus si cōpares toti citatis
simos si cogites quāta spacia nunq̄ꝫ iter
missa velocitate circumeāt. Alia deinceps
digna miratu siue per ordinem subeunt:
siue subitis causis mota prosiliūt: vt noc
turni ignium tractus celi patescentes co
lūnas ac trabes defectus solis ac lune in
uicē obstantium: hec supra nos itura dis
posuit. Aurū qdem ꝛ argentum q̄si ma/
le nobis cōmitterent abscōdit. Nos for
tune mala nostra tradidimus nos in lu
ceꝫ per que pugnaremus extulimus nec
erubescim⁹ summa apud nos haberi: q̄ fue
runt ima terraꝝ. hec ille. 2° appet gra
uitas auaricie rōne deordinatōis. Deor
dinat siquidē auaricia hoies vt peiores
fiant qualibet alia creatura. Nam vt. d.
Aug. Iudicium maximum diuine boni
tatis est q̄ quelibet creatura cogitur dare
seipsā. Auari vero oia vellēt appropria
re sibi: Contra quorum parcitatem ꝛ cru
delitatem ad ꝓximos diceemus in sermo
ne de elemosyna. 3° apparet grauitas
auaricie ratione idolatrationis. Unde
Paulus Eph. 5. d. q̄ auaricia est idolo
rum seruitus. Quod ſm Nicolaum de
lira intelligendum est per quandam con
formitatem: q̄r ita se habet auarus ad nū
mū sicͭ ad idola idolatra. ꝓpterea q̄r aua
ri omnem spem suam ꝛ confidentiam po
nunt in diuitijs. Hec est itaqꝫ illa auari
cia nequissima perditionis mater: pieta
tis inimica: corruptrix animarū: esca dia
boli: ꝛ materia oīs peccati: quam q̄ sequi
tur eijcit a se xp̄m. q nobis sit ꝓpitius vt
valeamus sua gratia terrena omnia con
culcare atqꝫ ad regna ꝓperare celestia:
vbi sanctis associati benedicemus xp̄m
gloriosum ꝛ laudabilem per infinita se/
cula seculorum. Amen.

Feria tertia tertie hebdomade i qua/
dragesima. de execrando ꝛ periculosissi
mo peccato symonie: propter quod non
parum dampnificat̄ atqꝫ confunditur or/
do ecclesiastice hierarchie. Sermo. 41.

q Uecunque sol/
ueri
tis super terram erunt so/
luta ꝛ in celo. Verba sunt
redēptoris nostri originali
ter. Math. 18. c. ꝛ in euangelio hodier/
no. Cōtulit saluator noster ministris ec
clesie ꝛ sacerdotib⁹ suis iestimabilē digni
tatē cum fecit eos spūalium dispensato/
res. Idō tāto grauius estimatur si qn̄ pec
cant coꝝ delictum: quāto plura donoꝝ
dei incrementa sumpserūt. Maxime āt
damnatur in illis vitium symonie qd̓ ex
auaritia ꝓcedere noscitur. Illud siqdeꝫ
est cā multoꝝ maloꝝ ꝛ confusionis da

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

nnosissime i ecclesiastica hierarchia. ob cā cām i pñti s̄mone ɔ̄ vitiū symonie nō nulla erimꝰ disceptaturi: de quo cōtēplamur tria mysteria pricipalia.

Primum dr̄ diffinitio.

Scdm inductio.

Tertium punitio.

Quid sit symonia ꝛ vñ denoiat̄ ꝛ q̄re ē peccatū graue: ꝛ qd intelligit̄ ꝑ spūale: aut spūalibꝰ annexum. Capitu. j

Primum mysteriū cōtemplandū de symonia dr̄ diffinitio. et Ric. in. 4. di. 25. ꝛ Tho. 2. 2. diffiniūt illā sic. Symōia ē studiosa volūtas emēdi vel vēdēdi aliquid spūale vl' spūali annexū. Que diffinitio cōtinet̄ iplicite i. c. q student. i. q. i. Pro clariore aūt declaratione notabimꝰ tria. pº denoiationem. 2º rōnē. 3º determinationē. Pº cōsiderēmꝰ denoiationē. Nā symonia denoiat̄ a symone. de quo hr̄ act. 8. c. q cū vidisset q ꝑ ipositionē manꝰ apostoloꝝ daret̄ spūs scūs: obtulit eis pecuniam. d. Date mihi hāc ptātē vt cuicūq3 iposuero manꝰ accipiat spm̄ scm̄. Petrus aūt dixit ad cū Pecunia tua tecū sit i ꝑditione ꝛc̄. S3 ñ videt̄ q sit couenies ista denoiatio: eo q Simon noluit vēdere spūalia: s3 emere. Et at hr̄. 4. Reg. 5. Giezi spūalia vendidit. Naaman syro. ergo nō magis d3 dici symonia q̄3 giezia. Rñdet Ric. vbi sup̄. q cōuenientiꝰ noiat̄ symonia q̄3 giezia: q2 vitiū tam emptionis q̄3 vēditiōis q̄3tū ad volūtatē fuit in Simone mago. Ad hoc eni3 voluit emere pecunia donū spūs sci: vt postea alijs venderet. Si tñ distincte loq volumꝰ possumꝰ vendentes spūalia appellare giezitas ꝛ ementes symoniacos. 2º cōsiderēmꝰ rōne3 quare spūalium emptio siue vēditio sit illicita. pria ē ex ꝑte vendētis. Scda ex ꝑte emētis. Tertia ex ꝑte vēditōis. Pria rō ē ex ꝑte vendentis: q2 ille q vendit supra spūalia nō ē illoꝝ dñs s3 dispēsator. Vñ i. Cor. 3. c. apl's dixit. sic nos existim3 hō vt mīstros xp̄i ꝛ dispēsatores ministeriorum dei. Scda rō ē ex pte emētis. Ille q emit rē multo mio2e p2ecio q̄3 valeat iniuste emit. Sed spiritualia sunt tāte nobilitatis ꝛ perfectionis: ꝛ per consequēs valoris q nulli precio temporalium reꝝ possent adequari. Vnde ꝛ de sapientia q̄ est res spūalis. dr̄ Sapi. 8. c. Preciosior est cūctis opibꝰ ꝛ omnia que desiderātur huic nō valent comparari. Tertia ratio est ex ꝑte venditionis: q2 qui vtit̄ aliquo actu ad illud: seu alio modo q̄3 ordinauerit deus inique facit: ꝛ tanto peius quāto illud ē in se dignius. Ordinauit aūt deus spūalia gratis conferri debere hominibus per ministros eius: qd' xp̄us declarauit dicens. Math. x. c. Gratis accepistis gratis date. s. sacramenta: ꝛ alia spūalia. Vnde in concilio Tolletano. i. q. i. c. quicquid dicitur. Quicquid inuisibilis gratie consolatione tribuit nunquā questibus vel quibusl3 premijs venūdari penitus d3 dicente domino. Gratis accepistis gratis date. Et sic colligit̄ q symonia propter dicta peccatum est mortale. Et superadditur ratio q nullus debet excommunicari nisi pro mortali peccato: vt dicum est in sermone de inobedictia Sed pro symonia debet quis excommunicari. Vnde. i. q. i. c. quicūq3 sacros dicitur. Anathema danti. i. fiat s̄m glosa3 anathema accipienti symonia. Tertio ɔsiderēmꝰ determinationē: quid intelligitur per spūalia aut spūalibus annexa. Et s̄m doctores spūalia dicuntur sacramenta. s. baptismus: chrisma: eucharestia: ordo: penitentia: extrema vnctio: et benedictio nuptiarum: pro quibus dare pecuniam vel recipere vt precium eoru3 est prohibitum: quia symonia. Annexa vero spiritualibus dicuntur dedicatio ecclesiaꝝ: consecratio virginum: et aliarum rerum pertinentium ad cultum diuinum: benedictio abbatum: absolutio ab excommunicatione vel alijs cēsuris ecclesiasticis: electio prelatorum ecclesiasticorum: confirmatio eorum: renunciatio: visitatio ipsorum prelatorum: correctio criminum vel desistere a correctione in iudicio ecclesie: cura animarum: ingressus religionis seu monasterij: ecclesia seu beneficium simplex vel curatum prebenda: dignitas ecclesi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

astica. vt archidiaconatus. prepositur a
epatus ⁊ hi⁹. officiū sepulture vel loc⁹ ec
lesie cōsecratus ad sepulturā: vel vbi iā
est sepultus aliqs: capelle. ius pronatus:
ius ꝑcipiendi decimas. Officia ecclesia/
stica vbi ē aliqd iurisdictōnis spūalis vt
Yconim⁹. Vicedomin⁹ ⁊ hi⁹. ferre sen/
tentiā i iudicio eccl'astico: ꝑmutatio di/
gnitatis eccl'astice vel bñficij ⁊ sil'ia. Pa
cisci g°. ꝑ hiis symonia ē. Vñ dr̃. i. q. 2. c.
quā pio. Cesset ois pactio cesset ois cōuē
tio. s. ēptionis aut vēditōis. Notādū tñ
ꝙ si qs sine pactōe expssa vel exactiōe cō
ferat aliqd: spūale ex spūalit hac itētiōe vt ꝑ
pter illō recipiat tꝑale: puta audit ꝯfessio
nē: vel dic̄ missā: l' ꝯfert ordinē siue bñfi
ciū ⁊ sil'ia pricipalit: q2 sperat ꝑꝑ h° se hi/
turū pecuniā: vel aliud ꝑciū. Et silr qui
dat tꝑale pricipaliter vt recipiat spūale:
puta eucharistiā ordinē sacrū. bñficiuȝ ⁊
hi⁹. symoniā cōmittit mētalē q̄ mortale ē
ſm Ric. Tho. Ray. Hosti. ⁊ Innoc.
Sed tal' symonia mētalis tollit ꝑ pniam
ex̄ de symonia. c. mādato. Vbi āt nō fit
pactio vel exactio vel pricipalis intentio
ad tꝑalia i collatione spūaliū vel receptio
ne: ſȝ gratis. ⁊ elemosynaliter det aliqd
⁊ accipiat ad sustentationē nature vel re
uerentiā sacramentoꝝ vel ad fuandum
laudabilē cōsuetudinē: licite ⁊ sine symo
nia dari ⁊ accipi pōt. Vn Gre. i. q. 2. c.
sicut epm. ait. Eius oblatio nullā culpe
maculā igerit q̄ nō ex ambiētis petitōe ꝑ
cessit: Nec symoniaci sūt tñ qui spūalia
vendunt vel emunt. sed etiā illi qui i his
mediatores sunt. quos ecclesia grauiter
punit. sicut pȝ. i. q. 2. c. sicut episcopum.

Quō pecunia est materia iductiua pcti
symonie. quomodo pecunia accipit ml'
tipliciter ⁊ multiplici munere. Cap. 2.

[S]ecūdū mysterium cōtēplādū ō
symōia dr̄ iductio. Est nāqȝ hi⁹
sceleris materia iductiua pecūia:
sumēdo pecuniā large. vt i ſmone pec/
cāti dictū ē ꝑ oi eo qō pōt tꝑaliter possi/
deri. Pōt ēt pecunia dici qcqd precio tē
porali seu estiari pōt seu mensurari. Nō
solū pecunia numerata i monetis auri ar
genti ⁊ eris: vel ea q̄ cōmuniter cōsueue

runt emi vel vendi vt vasa aurea: vel ar
gētea aialia agri. ⁊ hi⁹. sed ēt ꝑces ex qui
bus acqrit fauor popularis ⁊ obsēqa tꝑa
liter pstita. Vñ dicit Greg. i. q. i. c. sūt
nōnulli. Cū viꝝ iustū ꝑpha describeret
ait. Btūs q excutit man⁹ suas ab oi mu
nere. Quia aliud ē mun⁹ ab obsēqo: ali
ud a manu: aliud a lingua. Mun⁹ ab ob
sēqo ē fuit⁹ idebite ipensa. Mun⁹ a ma
nu pecunia ē. Mun⁹ a lingua fauor. s.
mūdanus. Et ꝑ quodlibet hoꝝ muneꝝ
cū interuenit i spūalib⁹ ꝯmittit symonia
vt ibidē Greg. d. Et ad idē. i. q. 3. c. sal
uator. Vrbanus ait. Quisqs res eccle/
siasticas. i. spūalia q̄ dei dona sunt: nō ad
h° ad qō istitute sūt: ſȝ ad ꝓpria lucra mu
nere ligue: vel idebiti obsēqij: vel pecu
nie largiat vel adipiscit symoniac⁹ ē. Et
q̄ȝtū ad mun⁹ a lingua sciendū ꝙ si qs ꝑ
latus ꝯfert bñficiū ecclesiasticū seu digni
tatē ecclesiasticā: vel aliqō sacramētū ad
preces alicui⁹ hac intentiōe principali vt
eius precibus cōferenti laus vel fama ac
grat: vel vt ꝯtrium euitetur symoniā cō/
mittit. Et si preces porrigunt ab alio ꝑ i
digno de bñficio curato vel simplici: ⁊ il
le q porrigit ⁊ qui exaudit symoniā cōmit
tit: si ad preces factas pricipalitet Si āt
preces porrigunt ꝑ digno: ⁊ ad idoneita
tē respicit. nō ad preces principalr: nec
rogās nec cōferens male facit nec symo
niā cōmittit. Si vo quis ꝑ se preces por
rigat de bñficio simplici nō reputatur sy
monia si alias ē dignus. Nā si indign⁹
symoniac⁹ reputatur. Et similit symoniā
inducunt preces ꝑ se porrecte de benefi/
cio curato. ēt si alias sit dignus: q2 rōne
ambitionis ⁊ presumptōis reputat eo ip
so indignus ſm beatum Tho. in. 4. di.
25. ⁊. 2. 2. q. centesima. ⁊ Ray. in sūma
su: q̄ȝtū ad munus ab obsequio reputat
symonia qñ quis seruiret alicui ꝑlato ob
sēqo inhonesto. Sȝ quo ad obsequia ho
nesta videlicet ordinata vel ad vtilitateȝ
ecclesie vel prelati rōnabilem nō reputat
symonia: ita tñ ꝙ non principaliter serui
ens faciat propter illud consequendum.
Vñ Greg. ait: Ecclesiasticis vtilitatib⁹
deseruientem ecclesiastica oportet remu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

neratione gaudere.12.q.2.c. ecclesiasti/cis. Munꝰa manu ē cū daṫ pecūia ⁊ hꝰ. Ubi tamē notandū ꝙ pecunia pōt dari ⁊ recipi licite ꝓ spūali ⁊ sine symonia qnqꝫ rōnibꝰ. pº rōne permutationis. 2º ratiōe sustentationis. 3º rōne ꝓuocationis. 4º rōne punitionis. 5º rōne vitāde vexationis. Primo rōne ꝑmutationis ꝓbaṫ sic. Qui vult remissionē peccatoꝝ cōseq dꝫ si pōt elemosynas facere. Ūn Danielis.4. Peccata tua elemosynis redime. Et Ambrosius de pe. dis. i.c. medicina. Peccatis tuis venūdatꝰes redimꝫ te pecunia tua. Dꝫ etiā qs ꝓ adeptione etēne vite tpalia cūcta dare. iuxta illud Math. 6. facite vobis amicos de mām̄ona iniq/tatis. Scd̄o pōt dari pecunia rōne su/stētationis: sicut sacerdos ꝓ missa quam dicit accipit pecuniā vel prebēdam nō ꝙ illā accipiat ꝓ cōsecratōe eucharistie. vl' ꝓ orōibꝰ ⁊ hꝰ. quasi preciū: sꝫ vt stipendiuꝫ sue sustentatiōis. Ūn Aug. i.q. i. i.c. iudices ait. Accipiant necessitatis sustētationē a pplo: mercedē ministratiōis a deo sic ⁊ ꝓphe antiqui testamēti aliqn̄ reci/piebāt aliqd ī prophetādo accipiebant in modū elemosyne ad sustentationē nō ad preciū prophetie. Tertio pōt dari pecunia ⁊ accipi rōne ꝓuocatōis. Et sic danṫ elemosyne paupibꝰ ad inducendū eos et excitandū vt orēt pro bn̄factoribꝰ suis nō loco precij: q2 oratio spūalis ē ⁊ appreciari nō pōt. 4º rōne punitiōis. Exigitur qn̄qꝫ ab eo q absolviṫ ab excōicatōe pecunia nō ꝓ ipsa absolutione: q2 hoc eēt simonia sed ī punitionē. 5º rōne redimēde vexatiōis. Nā anq̄ꝫ ius acqraṫ alicui in beneficio vel dignitate nō licꝫ dare ad redimēdā vexationē suā: q2 eēt symonia: sꝫ postq̄ꝫ fuerit adeptꝰ: ⁊ ius sibi acqsitū vexationē sibi iniuste factam super benefi/cio vel dignitate licet pecunia redimere: sed nō iustam vexationē vt si iuste accusaretur ⁊ hꝰ.

Qualiter puniunṫ symoniaci: tuꝫ per priuationē gratie diuine: tū per suspēsionē ordinis ⁊ bn̄ficij symoniace suscepto/rum: tum etiam ꝑ obligationem ad restituendum.

Capitulum.3.

t Ertiū mysteriū cōtēplandum de symonia dr̄ punitio. Punitur ⁊ enī hoc peccatū multiplici pena. prima dr̄ gratie dei ꝑditio. Scd̄a iusta suspēsio. tertia restituiōis obligatio. Prima pena dr̄ gratie dei ꝑditio. Ūn̄. i. q. i. c. q studet. Gregꝰ. nazāzenꝰ ait. Judas oium redēptorē vēdidit. mox laqueo suspēsus eandem redemptionis grām non obtinuit ⁊ merito: q2 nemo pōt retinē qđ vendidit. Symon etiam magus cū eandem grām spūs sancti emere vellet: dā/nationis sue sniam audiuit a Petro. dic etiā Aug. i.q. i.c. Sicut. ꝙ ignis sacrificij q ꝑ.70. ānos babilonice captiuitatis sub aq̄ vexerat extinctꝰ ē antiocho. Jaso/ni vēdēte sacerdotiū qui significauit ignē idest grām spūs sci nō lucere ī symōiacis sacris. Scd̄a pena qua puniunṫ symoniaci ē iusta suspēsio. Sūt enī notorij sy/moniaci suspēsi ab ordinibꝰ ⁊ bn̄ficijs symoniace susceptis. vt. i.q. i.c. statuimus ⁊.c. qsqs. Et hanc suspēsionē videṫ Ambrosius vocare excōicationē i.c. reꝑiunṫ i.q. i. fm glo. Et tales. s. cōferentes ordines vel bn̄ficia ⁊ officia ecclesiastica ⁊ ista etiā recipiētes ꝑ symoniā si sunt clerici đ bēt depōi ⁊ priuari oī officio ⁊ beneficio simpl'r si cōuincanṫ de hoc in iudicio ec/clesie. Si sunt laici vt mediatores symo/nie debēt excōicari. i.q.2.c. si qs. Efficiunṫ ēt ifames: ⁊ glꝫ criminosus admittiṫ ad accusationē eoꝝ. ex̄ de symonia. c. tanta. ⁊.c. si dn̄s. Tertia pena symoniacorū ē restitutionis obligatio. Nā fꝫ Tho. pecūia recepta ꝑ symoniā retineri nō pōt sꝫ restitui dꝫ: non cōferenti: q2 turpiter đ dit: sꝫ dꝫ paupibꝰ erogari: vel illi ecclesie in cuiꝰ iniuriam data ē applicari: ⁊ hoc in oī symonia. Et fm Tho. ⁊ Innocētiū ⁊ Ray. symoniacꝰ quo ad bn̄ficia simplicia vel curata ꝑ symoniā recepta ꝑdit fructꝰ q2 nō pōt illos recipere: ⁊ receptos teneṫ restituere: deductis expēsis factis in vtilitatē ecclesie ⁊ gr̄a fructuum colligendoꝝ ⁊ hoc q2 fur ē ⁊ latro in illo beneficio. in veti aūt testamēto: vt habetur. 4. Reg. 5.c. Giezi propter symoniam quam cōmisit accipiendo pecuniam a naam syro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

quē Heliseus propheta curauerat: lepra
ꝑcussus est cū oībus posteris eius. Sed
qd dicam. Quo me vertam Qualit̄ ver
ba cōcludā. Audiuimus ex his que dicta
sūt q̄ꝫ graue sit vitiū symonie. ⁊ tñ hodie
vbiqꝫ regnat. vbiqꝫ sua tela ꝓijcit. O ec
clesia dei o spōsa decora agni imaculati
xp̄i ihu: qs in te prefecit tot ignaros indo
ctos inhabiles ad curā animarū. Quis
ordines dignitates ⁊ bñficia tua taꝫ mul
tis indignis tribuit. Audeo dicere ꝙ pes
sima illa ⁊ truculenta belua symonia ma
la hec omnia fecerit. Et ne descendam⁹
ad ꝑticularia: tñ vnum tenere firmiter
possumus ꝙ si symonia cessaret a mini/
stris ecclesie cuncta bñ optimeqꝫ dispone
rent̄: ⁊ animas in peccatis alligatas ab/
soluerent: ac de diaboli laqueis liberarēt
se vero non illaquearent: sed potius ve/
lut ministri digni adipiscerentur in h° se
culo dei gratiam. ⁊ in futuro sempiternā
gloriam: in qua christus viuit regnatqꝫ ꝑ
infinita secula seculorum. Amen.

Feria quarta tertie hebdomade in q̄/
dragesima. de cogitationib⁹ malis ⁊ vi
tiosis vitandis: propter quas solas ⁊ ab
sqꝫ effectu operum exteriorum posset hō
damnari. Sermo. 42.

De corde enim exe/
unt cogi/
tationes male. Verba sunt
redemptoris nostri origi/
naliter Math. 15. c. ⁊ in e
uangelio hodierno. Extat apud nōnul/
los opinio qdem satis falsa ⁊ periculosa:
qm̄ nō arbitrant̄ eē pctā que ꝑ opera ex/
trinseca nō ꝑpetrant̄: cū tñ ſm rei verita
tem multo plura sint mala q̄ latēt i corde
in die iudicij manifesta fienda q̄ꝫ ea que
nunc apparent forinsecus ⁊ vident̄. hoc
autē euidēter satis apuit oium doctō ihs
xp̄s dei fili⁹ in lectōe sci euāgelij. Quaꝓ
pter vt qui verā penitentiā agere volūt.
totalit̄ mūdent̄: ⁊ quelibet expellant̄ faci
nora: i pñti ſmone de cogitationib⁹ disse
rem⁹: de qbus tria mysteria declarabo.
Primum dr̄ cognitio.
Secundum offensio.
Tertium remediatio.

Quod cogitationes cordiū certitudinali
ter cognosci nō pñt nec a demonib⁹ neqꝫ
ab angelis beatis: sꝫ bene a solo deo quē
nullum latet secretum. Caplm. j.

Primū mysteriū declarandū de
cogitationib⁹ dr̄ cognitio. in q°
videndū erit qualiter cogitatōes
nostrorum cordiū cognosci pñt. Et hoc tri
pliciter. p° respectu demonis. 2° respectu
angeli. 3° respectu dei. Primo vidē/
dū ⁊ qualiter cogitationes hoium cogno
scunt̄ respectu demonis. De q° dubiū eē
pōt. vtrū cognoscat secreta cōsciētie. ⁊ vr̄
ꝙ sic. p° qꝛ officiū demonum est accusare.
Vñ Apoc. 12. Proiect⁹ ē accusator fra
trū nostrorum. Ergo si i iudicio arguēmur
de secretissimis cogitationib⁹ vr̄ ꝙ he ñ
lateant accusatorē nostrū. Secūdo ar
guit̄. qꝛ dicit Aug. 12. sup Gen̄. ad litte
rā. Mali angeli cogitatōes nouerūt. qꝛ
multa predicant que nō predicarēt si co/
gitationes nō nouissent. Tertio argu
itur ex dictis Ar. 2. de anima. Notior ē
oꝑatio q̄ꝫ potētia: ⁊ potentia q̄ꝫ substan/
tia: qꝛ ꝑ cognitionē oꝑatōis ⁊ potentie ꝑ
uenit̄ i cognitionē sbe. Sꝫ sba aie nō pōt
latere diabolū. g° nec ei⁹ oꝑatio nec virt⁹
g° si cogitatio ⁊ affectio sūt passiones aie.
g° nō pñt latere diabolū. Sꝫ ꝯ arguit̄
ex dicto Aug. d. i. li. de ecclesiasticis do
gmatibus: Internas aie cogitatōes dia
bolū ñ videre certi sum⁹. Rñdet Boñ.
⁊ Ric. di. 8. 2. li. ꝙ duplex est cognitio.
Pria certitudinalis. ⁊ tali cognitiōe
demones nō pñt sciarum secreta rimari.
Secunda est cognitio coniecturalis q̄
est per aliquos motus seu per aliqua si/
gna. Et qm̄ pauca sunt ita secreta quin
prodeant in opera exteriora: vel appar
eant per signa exteriora faciei: vel per
signa corporis quod diuersimode moue
tur ſm diuersitatē affectionū. Hinc ē ꝙ
multe cogitationes nr̄e deprehendi pñt a
malignis spiritibus: nisi arceant̄ virtu/
te diuina. hec āt cognitio poti⁹ ē cōiectur̄
q̄ꝫ certe scie. Ad primū ergo argumē
tum dicit Boñ. ꝙ in die iudicij non solū
demon erit accusator: immo etiam ⁊ cor
vestrum. Vñ de exterioribus accusabit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

diabolus: de secretis vero cōscia propria
Ad scdm pȝ: rñsio ꝑ dis. iam factā de du/
plici cognitione. Ad tertiū vero. s. ꝙ no
tior est opatio q̄ȝ suba. dicit Beñ. ꝙ verꝫ
ē de opatione extrīseca. De intrīseca aūt
aīa nō hȝ sp veritatē. Multe eni res sūt
nobis note quarū virtutes ⁊ opationes
nos latēt. Vel dicēdū ꝙ illud hȝ locum ī
opatione naturali: nō ī opatione volūta/
ria. Opatio eni naturalis ꝟm qd̄ natura
lis ē ita se naturalit̃ nata ē repñtare: nec
se o cultare pōt: sicut nec suba: imo ꝑ ipa
manifestat̃ suba dū plus hȝ de rōne actua
litatis ac ꝑ hoc manifestatiōis ⁊ lucis. in
opatione aūt volūtaria secꝰ est. Nā cum
suba naturalr̃ se repñtet: sicut naturalit̃ ē
⁊ se occultare nō possit: opatio volūtaria
sicut volūtate exijt in eē: ita ⁊ voluntarie
manifestat̃: ⁊ ita occultari pōt: imo ñ ma
nifestat̃ nisi hō velit. Talia aūt sunt q̄ la/
tent ī secreto nr̄e ꝯscie. Jō q̄ȝuis diabo/
lus videre possit aīam ꝓpria ꝟtute: non
tñ pōt illā cōspicere. Et sic cōcludit̃ ꝙ cer
titudinaliter demones archana pectoris
nr̄i scire nō valēt. Scd̄o vidēdū ē q̄lit̃
cogitatōes cognoscūtur respectu angeli.
Et lȝ hermes in lib. quem fecit de q̄tuor
materijs. ⁊ quidā alij ꝯtendāt ꝓbare nō
latere ipsos angelos cogitatōes nr̄as: ve
rūtñ ī hac ꝑte ihere bo doctrine sci Tho.
Colligo itaq̄ȝ ex eius dcis ī prima parte
sūme. q. 57. ⁊ in. 2. scripto sen. di. 8. ar. 5
ea q̄ pro solutiōe hꝰ dubij faciūt. Dico gᵒ
ꝙ cogitatiōes pñt duplr̃ cōsiderari. vno
modo ꝓut sunt ī suo futuritiōe. Alio mō
ꝓut sunt ī sua pñtialitate. Pͥo modo
s. ꝓut cogitatiōes sunt future: naturaliter
cognosci vel videri ab angelo nec ab ho
mine pñt. Cuiꝰ rō est q̄ futura nō cogno
scūtur nisi ꝟm qd̄ hñt eē determiatū ī sua
cā. Sȝ cogitatiōes cordis nō hñt detmi/
natū eē ī volūtate q̄ volūtas se hȝ ad vtꝝ
libet: ⁊ iō nō pñt cognosci. 2ᵒ mō cogi
tatōes cordis pñt cōsiderari ꝓut sūt ī sua
pñtialitate. Et hᵒ duobꝰ modis: vel ꝓut
sunt in suo pͥcipio: vel ꝓut sunt in signo
Pᵒ mō ꝓut cogitatiōes sunt solū ī suo
pͥcipio. s. cogitatōes ī itellectu: ⁊ affectō
nes ī affectu vel volūtate: ita ꝙ ex cogita
tōibꝰ nō resultat aliqd̄ extiꝰ signū: puta a
liqs effectꝰ vl' motꝰ ī cord̄: ⁊ sic solꝰ d̄s co
gitatōes cognoscit. pᵒ rōe cāūsalitatis: q̄ ille
solꝰ cogitatōes cognoscit cui soli subiacet
itellectꝰ ⁊ volūtas creature rōnal': ⁊ q̄ so/
lus pōt opari ī eā: ⁊ ē eiꝰ pͥcipale obiec/
tū ⁊ finis vltimꝰ. Sȝ hᵒ ꝓpriū ē dei: ergo
nec āgelo nec hoi ꝯuenit: sȝ soli d̄o. 2ᵒ hᵒ
ꝓbat̃ rōe entitatis. Nā quāto aliqd mi/
nꝰ hȝ d̄ entitate tāto minꝰ hȝ de cognosci
bilitate. sȝ cogitatōes minimū hñt de enti
tate: gᵒ ⁊ minimū de cognoscibilitate. ad
dit̃ ⁊ alia rō. s. itimitatis. Nā quāto aliqd
ē magis secretū vel abscōditū tāto minꝰ
cognosci pōt. Sȝ cogitatiōes cordis ipsi
mēti ⁊ itellectui ⁊ volūtati sunt valde inti
me: eo ꝙ sīt a pͥcipio itrīseco. s. itellectu
⁊ volūtate. Qd̄ pȝ q̄ cogitare dic̃ actōnē
ītrinsecā: ⁊ iō ille solus cogitatiōes cōdis
pōt cognoscē q̄ ipsi mēti pōt se ītimare ta
lis aūt ē solus d̄s. 2ᵒ cogitatiōes cōsi/
derari pñt: ꝓut sunt ī extiori signo: ⁊ sic
cognosci pñt ⁊ ab angelo ⁊ a demone: vt
dcm̄ ē: ⁊ ab ipso hoie. 3ᵒ videnduȝ est
⁊ cōcludendū ex premissis ꝙ cogitatiōes
cognoscūt̃ ab ipso d̄o. Ipsi nihil ē abscō
ditū nihil occultū: cognoscit ⁊ q̄cq̄d pȝ ⁊
q̄cquid latet. Vñ Job. 42. c. ait. Scio
q̄ omnia potes: ⁊ nulla te latet cogitatio
Et Eccle. 7. Non te iustifices ante deuȝ
qm̄ agnitor cordis ipse ē. Et ps. 93. Do
minus scit cogitationes hominum. et pri
mo paralip. penul. Omnia corda scruta
tur dominꝰ: ⁊ vniuersas mentium cogi
tationes intelligit. Et Heb. 4. Omnia
nuda ⁊ aperta sīt oculis dei. Et Joh. i. ca
nonice. c. 3. Maior ē d̄s corde nr̄o ⁊ no/
uit omnia. Et. 32. di. c. erubescāt. Secre
torū cogitator ⁊ iudex d̄us ē. Et Seneca
ad lucillū. Quid ꝓdest aliqd ab hoīne eē
secretū. Nihil deo clausum ē. Ipse cogi
tatiōibꝰ nr̄is iteruenit. Sic iteruenit di/
co: vt nunq̄ȝ aliqñ ide discebat. Ex q̄bus
deꝑhendimꝰ quāta sit illoꝝ fatuitas q̄ gau
dēt delinq̄ntes ab hoibus nō videri nec
cogitāt deum omnium secretorum oium
q̄ȝ cordiū eē inspectorum. Vnde ⁊ poeta
Ouidius li. i4. metamorphoseos ait. As
piciūt oculis superi mortalia iustis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Qualiter i cogitatione potest esse pec catū ⁊ q̄ alia est cogitatio nature alia gr̄e ⁊ alia culpe. Capitulum secundum.

s Ecūdū mysteriū declarādū d' co gitationibus dr̄ offensio. In qᵒ disputādū venit. vtrū i cogitatio ne possit hō peccare ⁊ offendere deū. et arguit̄ pro vna pte ꝙ non Nā oē pctm̄ aut ē in voluntate aut in actu volūtatis. Sȝ cogitatio ē actꝰ itellectꝰ. gᵒ i cogitatō ne nō pōt eē peccatū. Sed i ꝯrium ē au ctoritas ihu xpi in euāgelio pn̄ti. Et ite rū in scripturis sepiᵒ cōfirmat̄. Vn̄ pᵣ. 15. Abhoīatio dn̄i cogitatiōes male. Et Sap̄. i. Peruerse cogitatōnes sepant a deo. Et pᵣ. 6. Deꝰ odit cor machinans cogitationes pessimas. Et Esa. i. Au ferte malū cogitationū vestrarū ab oculis meis. Et. 55. c. Derelinquat ipius vias suas. ⁊ vir iniquus cogitatōes suas. Et hiere. 4. c. Vsqȝquo morabunt̄ in te co gitatōes noxie. Et zach. i. Cōuertimini de vijs vr̄is malis ⁊ cogtatōibꝰ vr̄is pes simis. Et Math. 9. Cū qdā describil di cerent itra se d' xp̄o. hic blasphemat. cum vidisset ih̄s cogitatōes eorū: dixit. Quid cogitatis mala i cordibus vr̄is. Rn̄deo itaqȝ ad hāc questionē ex dictis Alex. in 2 sūme. ⁊ sci Tho. di. 39. 2. li. ar. 2. distin guēdo triplicē cogitationē. Prima ē na ture. Scd̄a gr̄e. Tertia culpe. Pria est cogitatio nature: qn̄ qs cogitat ea ad que naturaliter iclinat̄. vt si qs sitiens co gitat de potu. si qs grauatus sōno cogi tat de dormitione ⁊ hꝰ. ⁊ in talibꝰ cogita tionibus nō est peccatū q: ex his que in sunt a natura nec laudamur nec vitupa mur vt dr̄. 2. ethi. Secunda cogitatio dr̄ gr̄e: cū quis cogitat bn̄facere. Nā vt diximꝰ i primo huius opis smone. Nō pōt quis a seipso cogitare bonū: q: vt in gt aug. in li. de predestinatione scōrum. Prius est cogitare bonum q̄ȝ credere. ⁊ ipsū cogitare bonū ex deo ē. Notanduȝ tn̄ ꝙ nō omnis cogitatio boni a gr̄a ē in spirante. Nā cū duplex sit bonū. s. quod dā de necessitate p̄cepti. quoddā supero gatiōe perfectionis. lȝ primum bonū sp sit homini inspiratum a deo. nō tn̄ semp secundum. quinimo posset ⁊ quandoqȝ diabolus pmittente deo talia bōa sugge rere: vt sub illorū spē induceret ad graui ora mala. puta posset tēptare aliquem vt pniam faceret quā fecit btūs Franciscꝰ vt sub illa specie aut faceret illū de se mul tum presumere: aut ad fatuitatem pueni re. Propterea laudo vt cū similes cogi tationes ascendūt in corde velit hō recur rere ad diuinū cōsilium pariter ⁊ auxiliū ⁊ petere bonorū ⁊ sanctorum virorum iu dicium. Tertia est cogitatio culpe. qn̄ quis cogitat de p̄tō aliquo. Ex hec cogi tatio potest esse aliquando meritoria ali quando venialis. aliquando mortalis. Potest esse cogitatio de pctis meritoria cum qs cogitat vel vt doleat vel contera tur sicut dicebat Ezechias esa. 38. c. Re cogitabo tibi. o. a. m. i. a. a. mee. Vel co gitat quis peccata vt illa cognoscat. sicut qui hȝ cōfessiones audire varia peccata recogitat qualiter illa possit detestari siue punire. Quādoqȝ cogitatio de pctis pōt esse venialis. s. cum quis illa cogitat cuȝ aliquali delectatione nō tamen ex propo sito nec ex deliberatione: sed potius ex q̄ dā subreptione. Qn̄qȝ insup cogitatio de pctis est peccatū mortale: qn̄ videlicet quis cogitat illa cū sensu deliberato ex de lectatione ⁊ cōplacentia pcti mortalis. et q̄ȝuis non sequatur actus exterior: tn̄ vo luntas depravatur: ⁊ maculatur interiꝰ. propterea graue piculum imminet his q nullā sibi cōsciam faciunt de cogitationi bus turpibus ⁊ immundis. Idcirco ser uanda est Hiero. regula ad Demetria dem virginē. d. Omniū operū ⁊ cogita tionum tuarū speculatorē tuū deū crede. Ideo caue ne quid loquaris aut cogites qd' oculos diuine maiestatis offēdat. h ille.

Qd' vitari possunt peccata cogitatio num per exercitiuȝ orationis: lectionis: operationis ⁊ per euitationem locutiōis ⁊ auditionis ociosorum verborum: ⁊ nu tritionis ipsarum cogitationuȝ. ⁊ p ama ritudinem. Capitulum tertium.

t Ertiū mysteriū declarādū d' co gitationibꝰ dr̄ remediatio. in qᵒ notabimus. tria pricipalia reme

dia: q̄bus cogitationū ꝑctā declinari poſ
ſint. Primū ē exercitatio. Scd̄m eui/
tatio. Tertiū amaricatio. Primū re
mediū ē exercitatio: aut ī lectiōe aut ī orō
ne: aut ī corꝑali occupatione. Et de hoc
ita dicit Hiero. ad Saluinam de nebri/
dio ꝛ viduitate. Sēꝑ ī manib⁹ tuis diuia
ſit lectio ꝛ tā crebre orōnes: vt oīum cogi
tationū ſagitte q̄b⁹ adoleſcētia ꝑcuti ſolet
huiuſcemodi clypeo repellant̄. Et idē ad
ruſticū monacū. ꝛ ꝺ ꝯſecra. d. 5. c. nūq̄ȝ.
Facito aliq̄d oꝑis vt diabolus te ſꝑ inue
niat occupatū. Et idē ad Demetriadem
virginē. Nec iō tibi ab oꝑe ceſſādū ē: q̄ꝛ
deo ꝓpitio nulla re idiges: ſȝ iō cū oībus
laborādū vt ꝑ occaſionē oꝑis nil aliꝺ co
gites niſi qꝺ ad dñi ꝑtinet ſuiturē. Pro
pterea. Ecc. 33. dr̄. Mlt̄ā maliciā docuit
ocioſitas. Scd̄m remedium dr̄ euitatio.
Qui vult cogitatōes malas aut fugē aut
vincere euitet tria. Pᷓio malā locutōȝ
ſ. ocioſoꝝ ꝟboꝝ: q̄ꝛ vt inq̄t apl̄s. i. Cor.
15. c. Corrūpunt bonos mores colloq̄a
mala. Et. Ar. 7. politico ū Et dr̄e ꝺ facili
qꝺcūq̄ȝ turpiū fit ꝛ ipm facē. Et Hiero. ī
epitaphio ſcē Paule. Immūdicia ꝛ tur
pe verbū atq̄ȝ laſciuū nūq̄ȝ ē de ore virgi
neo ꝓferēdū: q̄b⁹ ſignis libidinoſus ani
m⁹ oñdit̄. 2° euitet auditionē. vt nō ſoluȝ
nō loquat̄: veꝝ ēt nō audiat q̄ ſordida ſit
ꝛ vana. ꝛ cū viderit quoſq̄ȝ de ſil'ib⁹ collo
quētes velut de ſerpētib⁹ diſcedat ab eis.
3° euitet nutritionē: vt ſic cogitatōes ir
ruant nō nutriat illas nō retineat. nō in
ꝺlectatiōnē illoꝝ ꝯſētiat. ſȝ conet̄ eis re
pugnare: ipſaſq̄ȝ a ſe repellē q̄ȝtū pōt. vñ
Hiero. ad Euſtochiū inq̄t. Nolo ſinas
cogitatōes creſcē. nihil ī te babylonicuȝ
vel ꝯfuſiōis adoleſcat. Dū ꝑu⁹ ē hoſtis
iterfice. neq̄tia elidat̄ ī ſemie. Q̄ꝛ. n. im
poſſibile ē ī ſenſu hoīs nō irruere motuȝ
medullaꝝ calore. ille laudat̄: ille ꝑ̄dicat̄
btūs q̄ ſtatī vt cepit cogitat⁹ iterficit ꝛ alli
dit eos ad petrā: petra āt erat xp̄s. Ter
tiū remediū dr̄ amaricatōis. Sic mr̄es
cū a dulcedine lactis filios puulos volē/
tes retrahere ſuꝑ mamillas amara q̄daȝ
apponere ſolēt: vt illoꝝ guſtu ceſſēt vbe
ra ſuggere. Sic amaritudo mētis cogita
tionibus imūdis admixta eas amaras ꝛ
iſipidas reddit. Eſt āt triplex amara me
moria. prima mortis. de q̄ ſapiēs Ecc.
41. O mors q̄ȝ amara eſt memoria tua.
ſa amara memoria ē vltimi iudicij: de
q° eccl̄a cātat ꝓpheticū illꝺ. Dies illa dies
ire dies calamitatis ꝛ miſerie dies mag̃
ꝛ amara valde. tertia memoria ē ama/
ra dñi nr̄i ihu xp̄i paſſio. Cū g° q̄s ſtimu
lat̄ aculeis cogitationū malaꝝ: ſi diligent̄
recogitat ſe moriturum: aut ī dei iudicio
rōnē ſe redditurꝝ: aut videat xp̄m ꝓ ſe in
cruce patiētē: facile victor euadet. Ergo
retineam⁹ corda nr̄a ne impleāt̄ malicia
malaꝝ cogitationū. vt ſic valeam⁹ adipi
ſci ī h° ſeculo dei grām ꝛ ī futuro gl̄iam.

Feria quinta tertie hebdomade ī q̄ua
dragesima: de religioſa votoꝝ emiſſiōe
illoꝝq̄ȝ obſuantia: a q̄ multi deficiūt: q̄ꝛ
poſt inpetratas gratias vota ꝓmiſſa nō
ſoluunt. Sermo. 43.

Imperauit febri ꝛ dimi/
ſit illā. Scribūt̄ hec verba
originaliter Luc. 4. c. ꝛ in
euāgelio hodierno. Sub/
uenit deus virtute ſua infinita neceſſita/
tib⁹ hoīum: ſi tñ ipſi religioſa pietate ad
ei⁹ auxiliū cōfluāt: ſicut patet ī lectiōe euā
gelica ī q̄ narrat̄ benigna cōdeſcēſio xp̄i
ad ſanādū ſocrū Symonis a magnis fe
bribus: fecit tñ illud rogat⁹ a ſuis. Sic et
quottidie curant̄ infirmi a varijs lāguo
rib⁹: q̄b⁹ humanū p̄ſidiū ſuccurrere mi/
nime valet. dei tñ adiutorio ſalutē recipi
unt. Id autē plurimū ipetrat̄ nō ſolū ꝑ
deuotas orōnes: ſed etiā ꝑ fideliū voto/
rū emiſſionē. Facto nāq̄ȝ voto deo et ſā
ctis eius q̄ȝplurimi incolumitatis bñficiū
ſunt adepti. Quia vero magna eſt igra
titudo emittere vota ꝛ illa nō exoluere: ꝓ
pterea ī hoc ſmone de voto aliq̄ neceſſa/
ria penitētib⁹ ꝑcurram⁹. Nā Deut. 23.
dr̄. Cum votum voueris dño deo tuo n̄
tardabis reddere: q̄ꝛ requiret illud dñs de
us tu⁹. Et ī ps. 49. Redde altiſſimo vo
ta tua. Et. 75. Vouete ꝛ reddite domi/
no deo veſtro. De voto itaq̄ȝ tria myſte
ria principalia erunt declaranda.

p

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Primum dr̄ diffinitio.
Scd̄m prohibitio.
Tertium dispēsatio.

Quid sit votū: ꝛ de septē cōditionibꝰ que reqrūtur ad hoc vt habeat rationem virtutis. Capi. j

Primum mysterium declarādū de voto dr̄ diffinitio. i quo qd sit votū videamꝰ. Et ex dcis sancti Tho. 2. 2. q. 88. ꝛ Ric. di. 38. quarti. sumo hāc diffinitionē. Votū ē conceptio melioris ꝓpositi aĩ deliberatione firmata Ex qua diffinitione colligunt̄ septē cōditiões q̄ reqrūtur i voto vt debite fiat: vid3 licet. pria dr̄ deliberatō. scd̄a ꝓmissio. tertia supererogatio. quarta ordinatio. qnta formatio. sexta honestatio. septia distictō

Primo cōditio q̄ requirit̄ in voto dr̄ deliberatio. vt. s. fiat ex volūtate deliberata. Nā vt dicit Ric. vbi supra. Votum dr̄ a volēdo. Vñ sicut i nobis est duplex velle. s. plenū. qđ est velle deliberatiuū ꝛ semiplenū: qđ est velle ex subreptione. sic dico ꝙ est duplex votū. s. votū qđ hēt plenā rōnē voti: ꝛ de rōne talis voti ē ꝙ sit factū ex deliberatione: qꝛ vt dr̄. 20. q. 3 c. pñs clericus. nullū bonū nisi volūtarium. Et. 15. q. 1. c. ñ ē. Volūtariū sibi militē eligit xp̄s. Et ē aliud votū qđ nō hēt plenā rōnē voti: eo ꝙ non sit cū deliberatiōe: sed ex quadā subreptione: ꝛ iō non obligat. Sed i hoc orit̄ dubiū an teneant vota que fiunt i angustijs: vtputa a mulieribꝰ tp̄e partus: ꝛ a nauigātibus tp̄e tēpestatis: ꝛ ab ifirmis tp̄e ifirmitatis ꝛ similia. Et qdā absolute: ꝛ male rñdent ꝙ non. Cōtra quos dicit Guil. Qđ ē distiguendū: qꝛ aut vota predcā fiunt ex intētione deliberata ꝛ sic tenent ꝛ obligāt: vt p3 in. c. sunt q opes. 15. q. 4. Si vero fiāt ex subreptiōe nō tenēt: i angustijs tñ magis subrip. tur mens q̄3 in pace ꝛ qete: eo ꝙ sm̄ Aug. in lib. 83. q. Passiones tristabiles plus hñt alterare vsum rōnis q̄3 passiones delectabiles. Scd̄a cōditio que reqrit̄ in voto dr̄ ꝓmissio. Secūdū eni Ric. ꝛ Tho. vbi supra. Propositū solum ad faciēdū aliqđ bonū nō facit votū: sed ꝓpositum firmatum ꝓmissiōe. Et si fiat corde etiā sine oris exp̄ssiōe: adhuc tenet ꝛ ligat in foro cōscie. Exp̄ssio enim voti p vocē refert̄ ad iteriorē deliberationē. Sed hic occurrit vnū dubiū disputandū. Vtrū oē votum publicum per expressionē vocis factū coram alijs sit votū solēne. Et respondet Ric. ꝙ dr̄ia ē inter votum publicum ꝛ solēne: qꝛ quodlibet votum coram multis ꝛ i publico factum publicum dici potest: sed non quodlibet tale potest dici solēne. Non enim dr̄ votum solēne nisi ꝙ in se habet aliquid annexum vt in publicum debeat venire ꝛ ꝑ qđ vouens ponit̄ sub alterius hominis potestate. ꝛ tale est votum i susceptiōe sacri ordinis: per quē suscipiens constituit̄ minister ecclesie ad deo publice seruiendum ꝛ ponit̄ sub episcopi potestate. vn̄ tale votum eēt solēne etiam si predictum ordinē ab episcopo reciperet in secreto.

Professio etiam in religione facta i manu eius qui eam potest recipere habet in se aliquid annexum: quo debeat in publicum venire. Unde talis professio solēnizat votum etiam si fiat in occulto. Solēnizat̄ ergo votum per professionem in religione: ꝛ per sacri ordinis susceptiōnē vt patet extra qui clerici vel vouentes. c. rursus. in glo. ꝛ. c. ꝙ votum. Notandū tamen vt dr̄ in glo. 27. q. 1. c. mulieres. ꝛ extra de conuersatione coniu. c. ex parte. ꝙ in propria domo vti vestibꝰ monachalibus ꝛ votum facere non solēnizat votum. Tertia cōditio que requiritur in voto dicitur supererogatio. debet fieri votum de bono supererogationis ꝛ nō de bono necessario: qꝛ ad bonum necessarium homo tenetur etiam sine voto. Sed magister sniaꝝ di. 38. quarti. dicit ꝙ votoꝝ aliud ē cōe: aliud singulare. Cōe ē ꝙ oēs i baptismo faciūt: cū spōdēt renūciar̄ diabolo: vt habetur de cōse. di. 4. c. pria igit̄. ꝛ. c. primū interroget̄. Et tale votū fit de his q̄ s̄t necessaria ad salutē. Ibi tñ diminute iuenitur rō voti Singular̄ votū ē cū aliqs sponte ꝓmittit se ꝑuaturū aliqđ bonū ad qđ nō tenet̄: q̄3uis teneat̄ pꝰ votū. Hic dr̄. 17. q. 1. c. s̄t quedā. Sūt q̄da q̄ ēt ñ vouētes obemꝰ: q̄dā ēt q̄ nisi vo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

uerúnus nõ debem⁹: s₃ postq̃₃ ea deo ꝓmittim⁹ necessario reddere cõstringimur. S₃ hic emergit vnũ dubiũ. Vtr₃ vota q̃ fiũt sub aliq̃ ɔditõe: cõditione illa cessãte sint obligatoria. Et rñdet Ray. in sũma q̧ duplex ẽ cõditio. Vna generalis vt si vixero: si potero: si d's voluerit. q̃ sp̄ itelligũt ẽt si nõ apponãt: vt p₃. 27. q. 2. c. beata maria. Alia ẽ ɔditio spãlis: puta cu₃ qs vouẽdo dic̃. ꝓmitto facẽ tale bonũ si ipetrauero sanitatẽ. si ɔditio deficiat votũ ñ obligat. Fac̃ ad h⁹ qd' scribit̃. 32. q. 8. c. nõ solũ. Et ex̃ de cõditõe apposita i dispẽsatione. c. ver̃. 7 d' resti. spo. c. oli. Quarta cõditio q̃ reqrit̃ i voto dr̃ ordinatio. D₃ votũ fieri ipsi dõ: q₂ cũ vouẽ sit act⁹ latrie soli dõ debet̃. S₃ dubitatur circa h⁹. q₂ vota fieri solẽt ẽt scis. S₃ dic̃ Ric. q̧ vota q̃ fiũt scis nõ plene hñt rõnẽ voti p cõpatione ad scõs: s₃ ad deu₃. Qui. n. vouet scõ Jacobo ei⁹ eccl'iam visitare. Locutio siue mẽtalis siue vocalis q̃ dicit se visitaturũ scm̃ Jacobũ fit scõ iacobo. s₃ obligatio ad iplendũ illud qd' dr̃ ꝓprie 7 simpl'r loquẽdo nõ fit nisi deo. Vñ qd' ẽ materiale i illo voto fit scõ: 7 qd' ẽ formale fit deo. Quita ɔditio q̃ reqrit̃ i voto dr̃ formatio. Hec nãq₃ ẽ forma voti vt fiat deo de re bona ad bonu₃ finẽ. ꝓpterea dic̃ Ric. q̧ votũ factũ ꝓpt malũ finẽ nõ tenet: nã mag' depẽdet votũ a suo fine q̃₃ a sua mater a: q₂ s₃ phm 2. metaph. Finis ẽ cã causar̃: s₃ votũ factũ de materia mala pp finẽ bonũ nõ t₃. Jdcirco vouẽs se factur̃ aliqd qd' ẽ absolute bonũ: nõ tñ pp h⁹ intẽdẽs nisi finẽ malũ: grauiter peccat 7 nõ tenet votũ q₂ talis aut itẽdit p illud votũ se posse cõseq finẽ illũ: aut nõ: si nõ iã nõ obligat se pp finẽ illũ: q₂ sicut dic̃ phs. 3. ethi. Electio nõ ẽ ipossibiliũ. g⁹ a simili nõ ẽ alicuius ipossibilis ad cõsequẽdũ. Si sic errat q₂ s̃m Aug. i. li. 83. q. Deo volẽte 7 auctore nõ fit hõ deterior. Deterior ãt fit hõ p cõsecutionẽ finis mali. Sexta cõditio q̃ reqrit̃ i voto dr̃ honestatio. D₃ votũ fieri de re honesta 7 materia bona. ꝓpterea dr̃. 22. q. i. c. i malis. Jn malis ꝓmissis rescide fidẽ. i turpi voto muta decretũ: qd' icaute vouisti ne facias: ipia ẽ ꝓmissio q̃ scelere adiplet̃. S₃ dubitatur hic de Jepthe: de q⁹ dr̃ Judic. xi. q̧ iterfecit filiã suã sicut vouerat. Et tñ ad heb. xi. numerat̃ int̃ illos q p fidẽ vicerũt regna. g⁹ vr̃ q̧ possit fieri votũ d' re mala 7 inutili. Rñdet Ric. q̧ votũ Jepthe non fuit obligatoriũ nisi ad imolãdũ aial occurrens imolatitiũ. Et q⁹ ad h⁹ fuit licitũ 7 placẽs dõ: qd' oñdit victoria subsecuta. vñ i occidẽdo filiã suã fuit fatu⁹ 7 ipi⁹: d' q̃ ipietate postea penituit. Septia cõditio q̃ reqrit̃ i voto dr̃ discretio. Debet nãq₃ fieri votũ discrete prudẽter 7 moderate. Nã sicut ꝓhibita ẽ idiscreta pnia: ita ꝓhibet̃ 7 votũ ei⁹. S₃ qd de votis stultis vt sũt vota illor̃ q vouẽt nõ comedẽ caput: aut nõ comedẽ pedes: aut nõ comedere colũbos vel nõ lauare man⁹ 7 similia. Rñdet Tho. q̧ talia vota deridenda sũt poti⁹ q̃₃ ſuãda. Accipim⁹ g⁹ ex dictis quãta i vnoquoq₃ d₃ ẽẽ maturitas in vouendo: quãta isup diligentia icõplendo qd' voto ꝓmissũ ẽ. Jõ dicit Ric. q̧ oẽ votũ licitũ obligat vouẽtẽ ad illud qd' vouit adiplẽdũ nisi i q̃ttuor casibus. Vn⁹ ẽ pp ipotentiã adiplendi. Secũd⁹ pp auctoritatẽ supioris dispẽsandi. Terti⁹ ꝓpt defectũ cõditõis apposite: vt dictũ ẽ supius. Quart⁹ qñ illud qd' tpe voti facti fuit licitum postea fuit illicitum.

Qd' vouere iterdicit̃ septẽ generibus ꝑsonarum in quibus est limitata rõnabiliter facultas vouendi. Cap. 2.

s Ecũdũ mysteriũ p̄cipal'r d' voto declarãdũ dr̃ ꝓhibitio. Nã ꝓhibet̃ septẽ gradus ꝑsonar̃ vouere. Primi sũt epi. Secũdi clerici. Tertij religiosi. Quarti pueri. Quiti filijfamilias. Sexti ſui. Septimi vxões. Primi q nõ pñt vouere sũt epi. Ipsi. n. non pñt facẽ votũ q⁹ dissoluat̃ vinculũ ecclesie sine licentia dñi pape. extra de renunciatiõe. c. nisi cũ pridẽ. est. n. epsecc'e sue spõs⁹. vt dr̃ i. c. iter corpalia. ex̃ d' translatione episcopi et electi. Jdcirco ñ potest emittere vota que essent in preiudicium sue cure. extra de voto 7 voti redemptione. c. magna. Secundi qui nõ pñt vo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

uere sunt clerici bn̄ficiati q nō pn̄t voue/
re pegrinationē: aut aliud pp qđ habeāt
relinquere ecclesiā sine licentia prelati sui
đ cōsc. di. 5. c. nō oportet. Excepto ꝙ pos
sunt vouere ꝛ votū iplere etiā epo ꝯdicē
te de itrādo religionem. vt pꝫ. 19. q. 2. c.
due sunt. ꝛ silr de accipiēdo crucē. vt hē
tur extra de voto ꝛ vo. re. c. ex multa.

Tertij sunt religiosi: ꝓ qbus dr̄. 20. q.
4. c. monacho. Monacho nō licꝫ votū
vouere sine cōsensu abbatis sui: si autem
vouerit frāgēdū erit. Rō autē potissima
ſm Ric. q̄re religiosus nihil vouere pōt
est q: pēsata humana ifirmitate ꝛ religio
nis honore non posset se ad aliquid vltra
suā ꝓfessionē obligare: qđ nō posset iple
re sine qualicūqꝫ p̄iudicio vel p̄iudicij pe
riculo obſuatiōis cuiuslꝫ eorū ad que ex
sua ꝓfessione tenet: ꝛ absqꝫ periculo red
dēdi se interdū onerosum p̄lato suo vl' a/
licui seu aliqb⁹ fratrū suoꝝ propt sollicitu
dines ꝛ modos singulares ques iterdū
hērent illi' q eēnt ad plura q̄ꝫ alij obligati
Propterea tāte ē altitudinis religiōis vo
tū ꝙ oia alia in ipsum cōmutari pn̄t. Et
iō ecclesia cōsiderās h⁹ voti altitudineꝫ ꝛ
humane nature ifirmitatē voluit auctori
tate dei voto religiōis nullū posse votuꝫ
aliud supaddi pp periculū trāsgressionis
vitādū. Glo. tn̄ sup. d. c. monacho dicit
monachū nō posse vouere eē itelligēdū
de voto abstinētie p qđ alij scādalizantur

Quarti sunt pueri an̄ annos puberta
tis: q: ꝓ illo tpe nō hn̄t expeditū vsum rō
nis ꝛ liberi arbitrij. Et vt dr̄ extra de re/
gu. ꝛ trāseūtibus ad religionē. c. sicut te/
nor. Carēs vsu liberi arbitrij vouē non
pōt: q: nō pōt cōsentire. Quinti sūt fi
lijsfamilias. Nā filiussfamilias q: subest
patri i his que ad regimē dom⁹ ꝛ familie
ptinēt non pōt de illis votū facere seu de
ptinentib⁹ ad illa sine patris auctoritate.

Sexti sunt ſui: q nō pn̄t vouere aliqd
eoꝝ q̄ ipsos ipediāt a seruitio dn̄oꝝ suoꝝ
sine ipsoꝝ auctoritate ꝛ volūtate: sicut pa
tet. 54. di. c. ex antiqs. ꝛ. c. si ſu⁹. Se
ptimi sunt vxores. Pro qb⁹ notandū ꝙ
vir ꝛ vxor sibi sunt mutuo debitores in
reddendo debitum carnale. Jō glꝫ eorū
ꝓhibetur vouere de non reddendo sine
licētia alteri⁹. Sed q: i dispēsatione do/
m⁹ ꝛ regimine familie mulier ē subiecta
viro: ꝛ nō econuerso. Jō de pertinētibus
ad illa mulier non pōt emittere votum si
ne licētia viri. sicut pꝫ. 33. q. 5. c. Mani/
festū. §. ex p̄missis. ꝛ. c. noluit. Jō nume
ri. 30. c. d. de⁹. Si vouerit vxor ꝛ iuram̄
to se cōstrinxerit: vt p ieiuniū vel cetera/
rū reꝝ abstinētiam affligat aiam suam: i
arbitrio viri erit vt faciat siue non faciat.
Et forte hec ē cā eo ꝙ mulieres magis ad
vouēdū ꝓne sunt q̄ꝫ viri. Nec reprehen
dim⁹ eas q: vouēt: sed q: idiscrete vota
facere solēt. Sūt ꝛ sepe icōsiderate ac le/
ues: ꝛ vota emittunt irrōnabilia: ꝛ stul/
ta ꝓ qb⁹ nō expedit: vt sacerdotē ꝓ abso/
lutione regrāt. Vir i hoc casu auctorita/
teꝫ hꝫ soluēdi: nō ex vi clauiū q̄ i ipso nō
ē: sed auctoritate presidētie quā i vxorem
hꝫ. Et cū vxor obedire nollet viro dicēti
sibi nolle eā sua vota cōplere: pōt verbis
supaddere vbera: ita tn̄ vt in oib⁹ mo/
destiā gerat. volui sic hec pauca dixisse qa
noui mulierū iportunitatē q̄ viros qn̄qꝫ
affligunt ꝛ vexāt vt sub votorū occasione
licētiā eis largiant vagādi discurrēdi ac
expendēdi pecunias dom⁹ cū dāno ꝛ de/
trimēto familie.

De dispēsatiōe votoꝝ ad declaratōnē
dubioꝝ: q̄ sup illa possent oriri. Capi. 3.

Ertiū mysteriū de voto declarā
dū dr̄ dispensatio. Pro cui⁹ ple
niore declaratione septem dubia
sunt disputanda. Primum vtrū expedi
at homini vouere. Scdm vtrum sit ma/
gis laudabile ꝛ meritorium aliquid face/
re cum voto vel sine voto. Tertium vtꝝ
expediat iducere iuuenes vt voto se ob/
l'gent ad religionis igressum. Quartuꝫ
vtrum votum possit cōiecturari. Quitū
vtrū quodlꝫ votū commutari possit i vo/
tum religionis. Sextum vtrum omne
votum sit dispensabile. Septimum vtrū
solus papa possit in votis dispensare.

Primū dubiū vtrū expediat hoi vo/
uere. Et arguit ꝙ nō. p° q: nullus dꝫ se
priuare magno dono dei: sed libertas ho
minis est magnum donum dei: qua i p̄te

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

se priuat p votū. ergo nō d3 hō vouere.
2° arguit q2 nullus d3 se exponere pi/
culo alicui⁹ transgressionis: sed vouens
exponit se piculo cui nō erat exposit⁹ añ
votū. g° nō expedit vouere. 3° arguit
q2 nullus d3 aliqd facere quo suū aggra/
uetur pctm̄ si peccat: sed religiosus si pec
cat grauius pctm̄ cōmittit q3 secularis: si
cut dicit Ansel. in li. de similitudinibus.
g° nō expedit vouere religionis ingres/
sū: τ multo forti⁹: nec quodcunq3 aliud bo
nū. In ɔ̄rium est oīs scriptura τ lauda/
bilis vsus fideliū. Rn̄det Ric. q vouē
cū discretione expedit homini p h° q firmat
apli⁹ volūtatē suam i bono: τ p ma/
gna pte excludit a se male faciendi liber/
tatē: τ facit actū virtutis latrie. τ ideo vo/
uēdo meret. Ad primū argumētū rn̄
det Ansel. i li. de similitudinib⁹. qd obli
gatio ad bonū nō repugnat libertati sim
pliciter: vt ēt plene dictū ē i smone d obe
dientia dei. Ad secūdū dicēdū qd vo/
uēs discrete n̄ exponit se piculo trāsgres/
sionis nisi p accidēs. Ad tertiū dicen
dū q l3 religiosus grauius peccet q3 se/
cularis: tm̄ de pctō penitēs maiorē misi/
cordiā ɔseqt q3 secularis. Scd̄3 dubiū
vtrū magis sit laudabile τ meritoriū fa/
cere aliqd cu3 voto q3 sine voto. Rn̄det
Ric. τ Tho. q sic. Qd declarāt triplici
rōe τ vna similitudine. Prima rō ē:
q opus inferioris virtutis magis ē me/
ritoriū ipatū τ supiori virtute q3 n̄ ipatū.
S3 latria supior virtus ē q3 abstinētia: τ
opus abstinentie ad qd mouet hō ex vo/
to ē ipatū ab ea. Mouet eni act⁹ ē latrie:
g° magis meritoriū ē opus abstinētie ad
qd mouet hō ex voto. Secūda rō est
hec. Quāto opus pcedit a voluntate ma
gis firmata i bono: tāto est virtuosius. τ
ex cōsequēti ē magis meritoriū. Ad opa
ri eni virtuose reqrit firmit τ imobiliter
opari: vt. d. phs 2° ethi. c. 4. S3 ceteris
parib⁹ volūtas firmior ē i bono cu3 voto
q3 sine voto. Tertia rō ē hec. De⁹ cū
acceptet opus pper opantē: tāto magis
acceptat illud: quāto ē ab hoie ad suū ser
uitiū specialib⁹ deputato: s3 ceteris pari/
bus hō spāliꝰ deputat τ dicat ad di ser
uitiū cū voto q3 sine voto. Ad idē ēt ē si
militudo quā ponit Ansel. in li. de simili
tudinib⁹: in q cōpat secularē facientē bo
nū opus illi q dn̄o dat de fructu arboris
sue: qu ātū vult: τ religiosū illi q dn̄o dat
totā arborē cū fructu q magis ē dn̄o acce
ptus q3 primus. Tertiū dubiū vtrum
expediat iducere iuuenes vt voto se obli
gent ad religionis ingressū. Et rn̄det no
tabiliter Ric. q sic. si adsint debite cōdi/
tiones ex pte iuuenis τ ex pte iductionis
τ ex pte obligationis. Qui eni vult idu/
cere iuuenē aliquē ad obligationē pdic/
tā: d3 diligenter cōsiderare q iuuenis de
bitā habeat etatē p ingressu religionis q
ad min⁹ cōplectit tēpus. 14. ānoꝝ. extra
de reg. c. i. τ. c. significatū est. Et q put
patitur etas illa i ppositis suis licitis τ ho
nestis habeat stabilitatē: τ q ad cōsiderā
dū qd iia religio pōderet τ obligatio: ha/
beat discretionē sufficientē. In idctiōe
etiā d3 eē diligens aspitatis religiōis ad
cuius obligationē iducit explicatio: τ oīs
suggestionis τ falsitatis exclusio: nec d3
eē nimis ipōtuna psuasio. Aspiratis eni
religionis celatio: τ paucitatis suggestio
operant deceptionē. deceptio āt rōe igno
rātie diminuit de rōe volūtarij. Tūc eni
nimis ē ipotuna psuasio qn̄ fit cū reꝝ tē
poraliū pmissione vel cū indebita cōmi/
natione vel cū nimia sollicitudine. De/
bet autē inducēs cauere a tali ipotuna p
suasione: q2 talis psuasio opat in iuuene
vel ipsū iclinat ad obligandū se ex subre/
ptione. Et pdicta obligatio fieri nō d3 ni
si ex plena voluntate τ deliberatione. Et
parte etiam obligationis tria sunt obser
uanda. s. vt fiat precui deliberatione. et
stabilitatis propositi ex animatione. Et q
fiat cum discretione. vt. s. obligans obli
get se ad ingrediendum vt eam experia/
tur. Et si de⁹ dederit sibi grām remanē/
di τ religioni placuerit remaneat. aut si
propositum infra annū mutatū fuerit li/
bere possit exire absq3 hoc q teneat alias
religionem intrare. Debent etiā obser/
uare q fiat cum deuotione. Et debēt ob
seruari predicta: quia obligationes facte
sine deliberatione discretione: τ deuotōe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

frequenter malos exitus hñt. Quartũ dubiũ vtrũ votũ possit cõmutari. ⁊ rñdet q̃ sic: vt hetur in .c. magne. de voto ⁊ voti redẽp. Rõ ẽ fm Ric. q: fm Bernar. i li. de pcepto ⁊ dispẽsatiõe. Iniquũ pculdubio foret si ea q̃ sunt p sola caritate istituta ꝯ caritatẽ tenerent. Votũ autẽ fieri dꝫ ex caritate. Vñ ci⁹ obligatio tenere nõ dꝫ cõtra caritatẽ. Teneret aũt cõtra caritatẽ si nõ liceret illud cõmutari i melius. Votũ ergo põt i meli⁹ bonũ cõmutari. nõ tñ hoc auctoritate ppria fieri dꝫ: sꝫ auctoritate supioris: q: nullus dꝫ fieri iudex i sua cã. Quintũ dubiũ vtruꝫ quodlꝫ votũ cõmutari possit in votuꝫ religionis Rñdet Ric. q̃ volẽs facere pfessionem i religione si actualr vel habitualiter vlt remanere obligat⁹ ad vota q̃ i seculo fecerat nõ cõmutant in votũ religiõis: tñ p⁹ q̃ꝫ deuenerit ad noticiã plati sui hoc factũ poterit ipꝫ ab illis votis absoluere: maxime si ignorabat ipꝫ eẽ ligatũ ipsis votis tpe pfessionis. Si aũt actualiter seu hitualiter itendit amplius illis votis nõ teneri sed solo voto religionis sue: ab illis absoluit p religionis votuꝫ pp religiõis voti altitudinẽ ⁊ perfectionẽ. Vñ ex de vo. ⁊ vo. redẽp. c. scripture dr. Reus fracti voti aliquaten⁹ non hr qui tpale obsequꝫ in ppetuã religionis obseruantiã noscitur cõmutasse. Et de pe. di. i. c. mẽsuram. §. his auctoritatib⁹. Nõ ẽ necessaria certa satisfactio peccati: cui⁹ totũ vite tps ipẽditur sui seruitio cõditoris. Et tñ si rex vnus vel ipator vouerit q̃ vsqꝫ ad triẽniũ vel septẽniũ militabit in terra scã ⁊ tenebit secum duo vel tria milia militũ: vel vnus alius dux vel comes existens dux totius exercitus cruce signatorum: ⁊ de cui⁹ absentia desolaretur: vellet religionẽ intrare i hoc casu videtur mihi summus põtifex cõsulendus. Certum tamen est q̃ persona mediocris a voto trãsmarino absolueretur per religionis ingressuꝫ. Sextum dubium: vtrum omne votum sit dispẽsabile: ⁊ arguitur q̃ non. Primo q: soluere promissum ẽ de iure nature: sꝫ ea que sunt de iure nature sunt indispensabilia. ergo nullum votum est dispẽsabile

Scd̃o arguitur: q: qui non facit quod pmitit mentitur: sed nullus potest i mẽdacio dispensare: q: fm phm. 4. eth. mẽdaciũ fm seipsum prauum est ⁊ fugiendũ Cũ ergo omne votum sit pmissio: nullum votum ẽ dispẽsabile. Tertio arguitur: q: extra de statu monachorũ. c. cũ ad monasteriũ dr. Abrenunciatio pprietatis ita monachali regule est annexa: vt nec cõtra illam summ⁹ põtifex valeat dispensare: ergo nõ omne votũ ẽ dispẽsabile. Quarto arguitur q: nullũ votum ẽ dispẽsabile qđ i melius cõmutari non potest. Sed votũ religionis nõ põt i melius cõmutari cum omnia alia vota in ipsũ cõmutari possint: ergo nõ omne votũ ẽ dispensabile Ad hanc qõnem lꝫ multi multa dicant. Tñ Ric. in. 4. ⁊ Tho. ibidem q̃ꝫuis aliter dicat. scd̃a scd̃e: Iohs neapolitanus i quodlibetis. Inno. ⁊ Hosti. ⁊ cõiter oẽs doctores tenent q̃ oẽ votuꝫ q̃ ẽ de his que sunt supererogatiõis ẽ dispẽsabile: q: dispẽsationis in quolꝫ tali voto põt cã rõnabilis inueniri. s. pfect⁹ maioris boni vel mali euitatio: siue per cõparationẽ ad vouẽtẽ. Reformatio eni pacis inter regna maius bonum ẽ cõmutati qꝫ cõtinẽtia vni⁹ psone. In tali ẽt casu si psona que cõtinẽtiam vouerat nubat p pceptũ dñi pape: sua obediẽtia magis meritoria ẽ sibi qꝫ continẽtia: q̃ꝫtũ ad pmiuꝫ substantiale. Vnđ Ar. i. ethicoꝝ. Amabile ẽ bonum vni soli: melius vero ⁊ diuini⁹ genti ⁊ ciuitatib⁹. Vitatio ẽt cõmunis mali: ⁊ vitatio discordie inter regna que sunt pace: ⁊ probabilis transgressio voti si probabilitas sit vehemens posset esse rationabilis causa dispensandi i quocunqꝫ supererogationis voto. Recta enim ratio dictare videtur esse aliquem in ecclesia loco dei qui periculis communitatum personarum pensatis infirmitatibus vtilitatibus ⁊ damnis possit rationabiliter obuiare. Ad primum argumentum dicendum q̃ obligatio in votis non est de iure nature absolute: sed sub hac conditione: scilicet quousque per superiorem ex causa rationabili fuerit relaxata. Ad secundum di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cendū q̇ qui nō soluit qđ ꝓmisit mentit̃
si sibi ñ remittat̃ obligatio: ⁊ soluere pos
sit: sed obligatōe remissa nō mentitur: qꝛ
amplius debitoꝛ nō est. Ad tertiū di
cendū q̇ q̃uis summus pōtifex nō possit
facere q̇ sit monachus absq; ab renunti
atione ꝓprietatis: qꝛ hoc eēt facere ꝯdic/
toꝛia simul: tamen potest de monacho fa
cere non monachum: si causa rōnabilis
affuerit. Ad quartū dicendū q̇ q̃uis
votum religionis cōmutari nō possit in
meliꝰ bonū priuatū: pōt tñ cōmutari i me
lius bonum cōmune. Talis etiam cōdi/
tionis possit esse ille qui vouit q̇ illud bo
nū siue votū cōmutari posset in aliud bo
num magis expediēs sibi: q̃uis nō pos
set cōmutari i maius bonū simpliciter.
Septimū dubium vtrum solus papa
possit in votis dispensare. Et rñdēt doc.
q̇ in votis maioribus: sicut sūt votū con
tinentie religiōis ⁊ crucis solus papa dis
pensare pōt: qꝛ i votis istis nō est dispen
sandū nisi ꝓpter ecclesie communē vtili
tatem: vel aliquam magnā necessitatē. ⁊
iō ipsoꝛum dispensatio merito reseruari
debuit illi ad quē pertinet totius ecclesie
cura. Secundū vero moꝛem curie vota
ꝑegrinationis ad visitanda apostoloꝛū
limina ⁊ sancti Jacobi incōpostella vidē
tur romano pontifici reseruata. In oi/
bus autē alijs votis que respectu p̄dic
toꝛum dicuntur vota minoꝛa possent epi
scopi dispensare: vt habetur extra de vo
to ⁊ voti redēp. c. i. Inferioꝛes autē epi
scopi in nullo voto dispensare possunt ni
si eis fuerit specialiter commissum: exce
ptis p̄latis religiosis qui dispēsare pñt
in votis subditoꝛum. Religiose itaq; cu
rare debent omnes circa vota sua se ge/
rere: vt illa discrete emittant: emissa com
pleāt: aut si cōplere nō possunt a supioꝛi
bus dispensationem ꝓcurent: vt sic me/
reantur in hoc seculo habere dei gratiā
⁊ in futuro sempiternā gloꝛiam: in qua
viuit ⁊ regnat deus per infinita seculo/
rum secula. Amen.

Feria sexta t̃tie hebdomade i q̃dragesima de mĩsicoꝛdia ad ꝓximum habēda ⁊ pia largitiōe elẽynarum. Sermo. 44.

Dicit ei iesus. Da mi
hi bibere. Scribūt̃ hec v̄
ba Joānis. 4. c. ⁊ in euan
gelio hodierno. Censēda
sunt durioꝛa saxis pectoꝛa coꝛū qui xp̄o
ihū pietatem exhibere nolunt. Cōtulit q
dem ipse nobis innumerabilia bona: et
q̃ñq; de illis a nobis petit: vt sic amplio
ra supaddat. Petebat nāq; hodie bibe/
re a samaritana vt illam satiaret aqua ad
mirabili ⁊ suauissima gratie sue. Sic et
sepe ab hominibus exigit misericoꝛdiā
⁊ clementiā ꝓ suo amoꝛe ꝓximis exhibē
dā: q̃tenus largiat̃ eis copiosiꝰ p̄mia eter
ne vite. Quia v̄o hoc maxime decet pe/
nitentes vt per elemosynaꝝ largitiones
satisfaciant ꝓ pctis suis. Idcirco in p̄nti
s̃mone de elẽyna aliqua percurremꝰ quā
xp̄s a samaritana poscebat. d. Da mihi
bibere. De ipsa itaq; elẽyna tria mysteria
principalia erunt declaranda.
Primum dr̃ inductio.
Secundum conditio.
Tertium distictio.

Qđ l cptē sunt illa qbꝰ inducimur ad
mĩsicoꝛdiā ꝓximis exhibēdā ⁊ ad ꝓm/
pte elẽynas largiendū. Cap. j.

P Rimū mysteriū de elẽyna decla/
rādū dr̃ iductio. In qᵒ videre d̃
bemꝰ atq; notare septē rōes p̄ci/
puas q̄re vnusq̄sq; ꝓmptꝰ eē dꝫ ad ele/
mosynas liberaliter largiēdū. p̄ia dicit̃
auc̃tas. s̃a ꝯformitas. t̃tia exēplaritas.
q̃rta ꝓprietas. q̄nta societas. sexta gratio
sitas. septia felicitas. Pꝛia rō iducens
oēs ad elẽynas liberalit̃ largiēdū dr̃ auc/
toꝛitas. Ois. n. auc̃tas scripturaꝝ hoc
clamat. hᵒ dic̃. hᵒ p̄dicat. V̄n Dauid p̄s.
40. Btūs q itelligit sup egenū ⁊ paupē
i die. m. li. eū. dñs. Et Thob. 4. Noli a
uertere faciē tuā ab vllo paupe: ita. n. fi/
et vt nō auertat̃ a te facies dñi. Et. 12. c.
Bona ē orō cū ieiunio ⁊ elẽyna. Et ecc.
3. c. Ignē ardētem extiguit aqua. ⁊ ele/
mosyna resistit peccatis. Et. 7. c. Facer̃
elemosynam ne despicias. Et. 29. caplo.
Pone thesaurum tuum in p̄ceptis al/
tissimi: ⁊ proderit tibi magis q̃ aurum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Cõclude elýnā i sinu paupis: τ hic ora/
bit pro te: τ liberabit te ab oi malo. Et ꝓ
uer. 19. Fenerat̃ dño q miseret̃ paupis:
τ vicissitudinẽ suā reddet ei. τ Esai. 58.
Frãge esuriẽti panẽ tuū. τ. c. u. q3. iduc.
i. d. t. cū vi. nu. opi. e. τ. c. tuā ne despere
ris. Et Joh. i. canonica. 3. c. q habuerit
substãtiā hꝰ mūdi τ viderit fratrẽ suū ne
cessitatẽ hñtẽ: τ clauserit viscera sua ab eo
q̄uo caritas dei manet i illo. Et hiero. 86
di. c. q clemẽtiā. Qui clemẽtiā nō h3 nec
idutus ẽ viscera misicordie τ lachrymaꝝ
q̄3uis spūalis sit nō adiplet lege3 xp̄i. Et
Amb. in li. d' officijs. Natura ius cõe ge
nerauit: vsurpatio vo ius priuatu3 fecit.
Vñ sit multi q nullā hñt i agris aut in vi
neis portionẽ: horū iopie de copia quam
dedit dñs diuitibꝰ ẽ ꝯsulendū: vt et ipsi
deo ꝓ terre fecūditate bñdicāt nobiscum
quos iō s b diuersis molestijs laborare
pmittit dei sapia: vt τ misos ꝓ patientia
misicordes vo coronet ꝓ beniuolentia.
Et idẽ. 47. d. c. sicut hi. Neq3 eni minꝰ
ẽ criminis hñti tollere: q̄3 cū possis τ abū
das idigẽtibꝰ denegare. Esuriẽtiū pãis
ẽ quẽ tu detines nudoꝝ indumẽtū ẽ ꝙ re
cludis: miseroꝝ r̃dẽptio ẽ τ absolutio pe
cunia quā tu i terra defodis. Et idẽ. 86.
di. c. in singulis. Misicordia cõis ẽ vsus
iō p̃ceptū cõe oibus officijs oibꝰ etatibus
necessaria τ ab oibus deferenda. Nō pu
blicanꝰ nō miles excipitur nō agricola nō
vrbanus diues τ pauper: oẽs in cõe ad
monent̃ vt cõferant non habenti Et xp̄s
in euangelio Lu. xi. Date elýna3. τ oia
munda sūt vobis Et. c. 12. Vẽdite q̄ pos
sideris τ date elýnā. Hoc ipsū colligit̃ ex
dictis moraliū phorū. Hic ẽ ꝙ Tulliꝰ. i
de officijs ait. Quicqd sine detrimẽto cõ
modari pōt id tribuat̃ cuiq3 vel ignoto.
Et Ouidius i li. de põto regia crede mi
hi res ẽ succurrere lapsis. Conueniens
homini ẽ hoiem suare voluptas. Et pla
to i thimeo. Benos viros decet cõmo/
dos eẽ. Theologi isup elýnā laudãt. d.
sup di. 15. q̄rti li. ꝙ ipsa ẽ tertia ps satisfa
ctõis. Assignat nanq3 magister i tertu
tres ptes satisfactionis. Pria ẽ ieiuniu3
Scd̄a oro. Tertia elýna. Que hm Ric.

sufficienter enumerant̃ tã ex pte bonorū
p q̄ satisfaciẽdū ẽ: q̄3 ex pte causaꝝ pecca/
ti q̄3 etiã ex pte eorū ꝯ quos peccatu3 com
mittit̃. De bonis eni nostris debemus
satisfacere. Et hm Ari. j. eth. c. 20. Tria
hẽmꝰ bona. s. bona fortune: bona corpis
τ bona aie. De bonis exteriorbꝰ seu for
tune satisfecimꝰ p elýnā sub q̄ cõprehẽdi
tur totū qd' expẽdit̃ i proximoꝝ vtilitate3
De bonis corpis satisfacimꝰ p ieiuniū: sb
quo cõprehendit̃ qcqd ptinet ad corpis af
flictionẽ. De bonis aie satisfacimꝰ p ora
tionẽ: sub qua cõprehẽdit̃ qcqd deo exhi
bet̃ p latrie vtutẽ. Scd̄o sufficiẽt enu
merant̃ satisfactiõis ptes ex pte cāꝝ pcti.
Nā hm Joh. i. cano. 2. c. Tres sunt pec
catorū cause. s. cõcupiscẽtia carnis q̄ ꝓut
possibile ẽ excidit̃ p ieiuniū: τ cõcupiscen
tia oculoꝝ: ꝯ quā ordiat̃ elýna: τ supbia
vite: ꝯ quā ordinat̃ oro. 3º sufficienter
enumerant̃ satisfactiõis ptes ex pte eorū
ꝯ quos peccat hõ. ꝯ deū: τ ꝯ hº ordinatur
oro: peccat ꝯ seipm: τ ꝯ hº ordinat̃ ieiuni
um. peccat ꝯ ꝓximū: τ ꝯ hº ordiat̃ elýna
Et hĩd vndiq3 resonãt elýne laudes. Se
cūda rõ q̄re vnusq̄sq3 ꝓmptꝰ d3 eẽ ad ele
mosynas liberalit̃ largiẽdū dr̃ cõformi/
tas. Sumꝰ nãq3 cõformes τ inuicẽ mem
bra. Ro. 2. c. Et vt dr̃. i. Corin. 12. c. Si
qd patit̃ vnū mẽbroꝝ ꝯpatiūt̃ ei oia alia
mẽbra: ꝓptea ait sapiẽs. Ecc. 17. c. Vni
cuiq3 mãdauit d's d' ꝓximo suo. τ hº suo mõ
Seneca ad Lucillū explicauit. d. Nō po
test q̄sq3 btẽ degere q se tm̃ intuet̃: q oia
ad vtilitates suas ꝯuertit̃. Alteri viuas
o3 si vis viuere tibi. Et idẽ i li. de btā vi
ta. Vbicūq3 hõ ẽ bñficio locꝰ ẽ. S3 circa
hº dubitat̃ vtrū dare elýnā cadat sub p̃ce
pto. Et r̃ndet Ric. ꝙ sic dicẽs elýnā esse
sub p̃cepto legis nature q̄ iubet alij eẽ fa
ciẽdū ꝙ sibi q̄sq3 fieri vell3. Lu. 6. c. τ di.
i. decretoꝝ. c. i. τ. di. 9. c. sana. τ. x. q. i.
placuit. Et ẽt elýna sub p̃cepto legis di/
uine: sicut p3 i vbis allegatis i pria rõne
vbi iducit̃ xp̄s. xi. τ. 12. c. Luc. q dat̃ elý
nā iub3. Est adhuc elýna sub precepto le
gis positiue. sicut p3. 46. di. c. pasce. Ter
tia rõ iducens hoies ad elemosynas libe
ralit̃ largiendum dr̃ exemplaritas. Exẽ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑlum qdem hẽmꝰ a deo ab angelis ⁊ ab
oi creatura: vt coicatiui eẽ debeamꝰ. deꝰ
qdem preter illã coicationẽ intrīsecã q est
i ꝓductione diuinarū ꝑsonarū voluit ad/
huc extrīsecꝰ cõicare seipsuꝫ i ꝓductõe oiſ
create nature. Vñ Aug. i qõnibꝰ veteriſ
testi: inqt. Bonꝰ ẽ q̄ꝛ fecit existere q̄ non
erãt. Et in. 3. de trini. Volũtas dĩ ẽ pria
⁊ sũma cã oium speciez ⁊ motionũ. Ni/
hil eni fit qd̄ de itelligibili atqꝫ aula sũmi
iꝑatoris nõ egrediaꝛ. Angeli isuꝑ sũt cõi
catiui: q̄ꝛ vt Dioꝰ. dicit i li. de ãgelica hie
rarchia. Per ãgelos superiores cõicanꝛ
gradati secreta mysteria dei ãgelis iferio
ribꝰ. Oia etiã corpora celestia cõicãt iflu
entiã suã corporibꝰ iferioribꝰ. Oia tãdẽ
q̄ in celis q̄ in terris sunt: sua bñficia cõi
cãt hoi rationali: vt sic ⁊ ipse hõ discat ho
mini se cõicare. Nã q põt ⁊ nõ vult esse
bñficus: imanior atqꝫ crudelior oi belua
eẽ bñdns. Quarta rõ iducens hoies
ad ꝓmptã elemosynã largitionẽ dr̄ ꝓpri
etas. Quicqd eni fit paupibꝰ ꝑꝑ xp̄m ꝓ/
prie fit ⁊ ipsi xp̄o. Vñ Hiero. ad Nepo
tianũ. Mensulã tuã paupes ⁊ peregrini
nouerũt: tu cũ illis xp̄ꝫ cõuiuã noueris.
Et xp̄s Math. x. Qui vos recipit me re
cipit. ⁊ Math. 25. Qd̄ vni ex minimis
meis fecistiſ mihi fecistiſ. Est de hᵒ exem
plũ i scõ Martino. q dũ paupi nudo ꝑtẽ
clamydis sue dedisset: nocte sequẽti vi/
dit xp̄m illa vestitũ: audiuitqꝫ cũ dicẽtem
Martinꝰ adhuc chatecuminꝰ hac me ve
ste cõtexit. Quīta rõ ẽ societas. Est q
dẽ elꝰyna sociꝰ fidelis: q̄ꝛ aiam nunq̄ꝫ dīse
rit: imo sibi fauet ⁊ assistit: dũ citaꝛ añ tri
bunal eťni iudicis. Propťea legiꝛ in vi
ta Iohis elꝰynarij. qd̄ fuit qdam thelona
riꝰ diues valde noie Petrꝰ. hic pauperi
bꝰ durus: cũ ad domũ suã accedebãt eos
furibũdus expellebat. Cũ gᵒ semel pau/
peres iter se de eiꝰ auaricia ⁊ illiberalita/
te colloquerenꝛ qdam eoꝝ dixit. Quid
vultis mihi dare ⁊ ego hodie elꝰynam ab
eo accipiã. Et faciẽtibꝰ cũ eo pactum: ad
domũ eiꝰ venit ⁊ elemosynã postulauit.
At petrꝰ domum rediẽs ⁊ pauperem ꝓ/
so ibꝰ vidẽs cũ eius famulus panes sili/
ginis i domum deferret: ille lapidem nõ
iueniẽs panẽ vnũ ex illis arripuit: ⁊ cuꝫ
furore paupẽ ꝑcussit. Quẽ ꝓtinꝰ accipi/
ens paup ad socios redijt: ⁊ q̄ de manu
eiꝰ elemosynã accepit idicauit. Pꝰ duos
dies isirmatꝰ ad mortẽ diues ille vidit se
añ iudiciũ stare: ⁊ mauros quosdã super
staterã mala eiꝰ appẽdere. Et altera autẽ
ꝑte statere qdã dealbati tristes stabãt: eo
q̄ nihil qd̄ ibi apponerẽt iuenire valebãt
Tũc vnꝰ eoꝝ dixit. Vere nihil hẽmꝰ nisi
vnum panẽ siliginis quẽ ante duos dieſ
ui coactꝰ dedit: quẽ dũ super staterã pone
rẽt eq̄litas: vt sibi videbaꝛ fcã est. Dixe/
rũt ei: adauge ad siliginẽ hanc: alioquin
mauri te apprehẽdent. Euigilãs aũt ⁊ li
beratꝰ dicebat pape: si vna siligo quam ꝑ
furorẽ iactaui ita ꝓfuit: quãto magis oia
sua bona idigẽtibꝰ elargiri. Et extũc libe
ralissimꝰ paupibus semꝑ fuit. Sexta
ratio inducens homines ad elemosynas
⁊ pietatis oꝑa dr̄ gratiositas. Facit eqdẽ
elemosyna habilem hominem ⁊ idoneuꝫ
ad dei gratie susceptionẽ. Vnde Act. x.
tale poniꝛ exẽplum. Vir quidam erat in
cesarea nomine Cornelius centurio co/
hortis que dicitur italica. religiosus ⁊ ti/
mens deum cum omni familia sua: faci/
ens elemosynas multas plebi: ⁊ depre/
cans deum semper. Is vidit in visu ma
nifeste quasi hora diei nona ãgelũ dei in/
troeuntẽ ad se ⁊ dicẽtem sibi Corneli. at
ille intuẽs i eum timore correptus dixit.
Quis es dñe. Dixit autem illi. oratiões
tue ⁊ elꝰyne tue ascẽderũt in memoriaꝫ in
cõspectu dei: ⁊ nunc mitte viros in Iop/
pẽ ⁊ accersi Symonẽ quẽdã qui cogno/
minaꝛ Petrus ⁊ dicet tibi qd te oporte/
at facere. Obtinuit itaqꝫ Cornelius ele/
mosynis mediãtibꝰ grãm: vt ad ipsuꝫ ba
ptizandũ mitteretꝛ Petrus. Septima
rõ dicitur felicitas. Pro ipsa vtiqꝫ felici
tatẽ eterne vite cõseqmur. Vñ. i. Thi. 4
apostolus ait. Pietas ad omnia valet ꝓ
missionẽ habens vite que nunc est: ⁊ fu/
ture. Qd̄ christus declarauit Mathe. 25
vbi ad regnũ celoꝝ vocatuꝝ se dixit eos
q misericordie oꝑa dilexerũt.

Qd̄ septẽ conditiones reqrunꝛ ad hᵒ
vt elemosina debito mõ fiat. Ca. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſ Secūdū misteriū ↄ̃clarādū ↄ̃ elꝭyna
dr̃ ↄditio: in q° explicāde sūt septē
qualitates siue conditiones q̇ no/
tant̃ i verbis zachei. ↄ̃. Luc. 19. Ecce di
midiū bonoꝝ meorum dñe do paupib⁹.
vbi inuit̃ ꝙ elꝭyna dꝫ eē. p° ꝓmpta. 2° co
piosa. 3° bona. 4° ꝓpria. 5° ordinata. 6°
liberalis. 7° discreta. P° elꝭyna dꝫ eē
ꝓmpta. ꝓpterea dr̃. ecce. q̄si dicat zache⁹
ꝙ cū fieri pōt elꝭyna nō ē tardanda: non
differenda: nō ꝑcrastinanda. sicut multi
faciūt q nō nisi post multas preces ꝛ diu
turnū tēpus elꝭynas erogare volūt. ꝓpte
rea dicit sapiēs ꝓuer. 3. Ne dicas ami/
co tuo. Vade ꝛ reuertere. cras eni dabo
tibi: cū stati possis dare. Et seneca li. 2. ↄ̃
bñficijs. Ingratū ē beneficiū qd̾ diu int̄
dantis manus hesit. ꝛ vt ait Macrobi⁹
li. 2. saturnalium Pars bñficij est quod
petitur si cito neges. Verūtñ satis repre
hensibiles sunt q mortē expectant vt bo/
na supflua qbus nō egent paupbus tri/
buant̃. Pro qbus facit sapiens verbuꝫ
illud sancte Lucie q̇ sue matri dixit. Qd̾
moriens das iō das: qꝛ tecū ferre nō po/
tes. Solet ēt deo pmittente sepi⁹ euenire
ꝙ auaroꝝ diuitū bona q̇ post mortē i pi/
as cās distribuere disposuerunt rapiant̃
dilaniant̃ ꝛ distrahāt̃ a parentibus a do
mesticis a cōsanguineis litigātib⁹: ꝛ quā
doqꝫ ab extraneis versutia ꝛ calliditate
illa querentib⁹. Quare cōsulendū ē oi/
bus quib⁹ supabundant diuitie vt velit
ipsi p se collocare illas i celo: nec expecta
re vt post mortē id faciant alij: qꝛ vt dixi
mus sepe fallunt. 2° elꝭyna dꝫ esse copi
osa: ꝓpterea dixit zacheus. dimidium.
Vñ Thobie. 4. Si multū tibi fuerit abū
danter tribue. Neqꝫ timenda ē pauper
tas si elꝭyne ample fiant. Nō enim deus
vult supari ab aliquo ↄ̃ liberalitate: sicut
videri pōt exēplum de hoc in. 2. dial̃. li.
de Bonifacio funden̄. epo. Cui ex pau/
cis vuis vinū collectū panpibus largien
ti illud miraculose multiplicauit de⁹. 3°
elꝭyna dꝫ esse bona. i. de bonis reb⁹ non
infectis aut marcidis. ꝓpterea dixit za/
cheus. bonoꝝ. 4° dꝫ esse elꝭyna ꝓpria: vt
fiat de ꝓprijs bonis. nō de alienis. iō di
xit zacheus: meoꝝ. Vñ. i. q. i. c. non est
Greg. ait. Nō est putāda elꝭyna si pau/
peribus dispenset̃ qd̾ ex illicitis reb⁹ acq
rit̃. Glo. aūt ibi dicit. Nō. n. cā pietatis
facienda ē iniqtas. vt pꝫ. 14. q. 5. c. forte
32. q. 4. c. sic non sunt. 33. q. 5. c. si dicat.
27. q. 2. c. si tu abstines. 22. q. 2. c. ne qs.
Et. 14. q. 5. c. nolite. Aug. ait. Nolite
velle elꝭynas facere de fenore ꝛ vsuris. ꝛ
i. c. elꝭyna. Greg. ait. Elemosyna redē
ptoris nostri oculis illa placet que nō ex
illicitis ꝛ iniquitate cōgerit̃: sed que ↄ̃ re
bus cōcessis ꝛ bene acqsitis ipendit̃. 5°
elemosyna dꝫ eē ordinata: vt. s. fiat ꝓ di
honore ꝓximi salute: ꝛ ꝓpria vtilitate. ī
ꝓ vanagloria ac huius seculi pōpa. Vñ
zacheus addidit. Dñe. i. ꝓ tuo amore ꝛ
honore qui dicēs ei elemosynā facio. pro
pterea xp̄s Math. 6. c. dixit. Cuꝫ facis
elemosynā noli tuba canere ante te. sicut
hypocrite faciunt in synagogis ꝛ vicis:
vt honorificentur ab hoib⁹. Amen dico
vobis receperunt mercedē suā. 6° ele/
mosyna dꝫ esse liberalis: vt nō fiat ꝓsu/
sceptis seruitijs: Nā sunt pleriqꝫ q pau/
pes laborare cogunt: ꝛ postea illis noīe
elemosyne aliqd tribuunt: cū tñ merces
laboris potius q̄ꝫ elemosyna dꝫ appella
ri. ꝓpterea dixit Zacheus: do. i. non vē
do: sed liberaliter dono. 7° elemosyna
dꝫ eē discreta: vt detur his qui indigent
ꝛ nō his qui abundāt. Qd̾ dictum ē pp
illos q hñtes aut vicinos aut attinentes
q paupertate ꝛ egestate grauant̃: elemo
synas faciunt ad exornandas ecclesias:
aut ecclesiastica ornamenta amplianda.
Qd̾ nō dānamus: nisi dū fame periri p
mittunt̃ ꝓximi idigentes. Propterea di
cit Ambro. 12. q. 2. c. auꝝ. Aurū habet
ecclesia: nō vt seruet: sed vt eroget ꝛ sub
ueniat i necessitatibus. Quid ē opus cu
stodire qd̾ nihil adiuuat. An ignoram⁹
quātū auri atqꝫ argenti de tēplo dñi assy
rij sustulerunt. Nōne melius cōflat sa/
cerdos ꝓpter alimoniā pauperum si ali
qua subsidia desunt: q̄ꝫ si sacrilegus con
taminet ꝛ asportat hostis. Nōne dictu/
rus est dñs. Cur passus es tot inopes fa
me mori. Et certe habebas aurum mini

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

strasses alimõiã. Cur tot captiui i ꝯmerciũ ducti: nec redẽpti ab hoste occisi sũt. Melius fuerat vt vasa viuẽtiũ fuasses q̃z metallorum: bis nõ posset r̃nsũ referri: qd n. dices. Timeo ne tẽplo dei ornatus de esset. R̃ndeo aut sacra nõ querũt neq3 auro placẽt: que auro nõ emũtur. Ornatus sacrorum redẽptio captiuorum ẽ. Et vere illa sũt vasa p̃ciosa que redimũt aĩas a morte. Ille verus thesaur⁹ dñi q opatur qd sanguis eius opat⁹ ẽ. Et Hiero. ad Demetriadẽ v̄ginẽ iqt. Alij eccl'ias edificẽt vestiãt parietes marmorum crustis: s3 tibi aliud ꝓpositũ. xp3 vestire i nudis: visitar̃ i lãguẽtib⁹ ⁊ s̄bueñire i oppssis. h ille.

Quod septẽ sũt opa misericordie qb⁹ necessitatib⁹ ꝓximi ẽ subueniẽdũ. Cap. 5.

Tertiũ mysteriũ declarãdũ de elemosina dr̃ distinctio. Distiguit̃ eqdem i elemosinas sp̃uales ⁊ cõrporales. Elemosine sp̃uales sũt cũ dat̃ l' fit aliqd sp̃uale ad subueniẽdũ sp̃uali idigẽti ꝓximi. Et ꝯtinetur in hoc v̄su. Cõsule castiga doce solare remitte fer ora. Elemosine corporales sũt cũ datur .ul' fit aliqd corp̃ale ad subuẽtionem corp̃alis idigẽtie. Que sũt septẽ ⁊ ꝯtinẽtur in hoc versu. Visito poto cibo rẽdimo tego colligo ꝯdo. s. p̃ria est visitare ifirmum. secũda potare sitientem. tertia cibare esuriẽtem quarta redimere incarceratum. qnta vestire nudum. sexta recipere hospite3. septima sepelire mortuum. Et quonia3 corporales elemosine magis offerũt se ⁊ occurrunt necessarie: qr multo plures sunt qui corporaliter q̃3 qui sp̃ualiter affliguntur: ideo corporales elemosinas explicabimus. Prima itaq3 elemosina est visitare infirmos ⁊ tribulatos. Et de hac sapiens. 7. c. Ecc. ait. Non te pigeat visitare ifirmũ ex his eni3 i dilectõe firmaberis. et Ja. i. religio mũda ⁊ imacl'ata apd deũ ⁊ p̃re3 hec ẽ visitare pupillos ⁊ viduas i tribulatõe eorum. Vñ i vitis p̃ru3. frr̃ qdã itrogauit quedã senẽ. d. duo frẽs sũt quorum vn⁹ ieiunat sex dieb⁹ m̃ltũ laborãs ali⁹ v̄o seruit egrotãtib⁹: Cuius op⁹ magis acceptũ ẽ deo: R̃ndet senex. Si fr̃ ille q sex diebus laborans ieiunat appendat se per nares nõ p̄ot eẽ equalis illi qui ifirmantib⁹ deseruit. Scd̃m op⁹ misericordie seu scd̃a el'yna ẽ potare sitientem Et de hoc xp̄s Math. x. ait. Qui potum dederit vni ex minimis istis calicẽ aq̃ frigide tm̃ in noie discipuli. Amẽ dico vobis nõ p̄det mercedẽ suã. Tertia el'yna est cibare esurientẽ. Et de hac Thobie. 4. Panẽ tuum cũ egenis ⁊ esurientib⁹ comede. Quarta el'yna ẽ redimer̃ captiuos. Et de hac ecc. 4. Libera eu3 q iniuriã patit̃ de manu superbi. Quinta el'yna ẽ vestire nudum. Et de hac Luce. 3. xp̄s dixit. Qui h3 duas tunicas det vnam non hñti. Sexta ẽ colligere hospites. Hec aũt hospitalitas multa bõa facit. Primo ad susceptionẽ gratie p̄parat qd figuratũ est Luc. vlt. in hoc q̄ duo discipuli xp3 cognouerunt cũ eũ ad hospitium iuitassent. Scd̃o bona tp̄alia multiplicat: vt patet in illa vidua q̃ Helia3 in hospicio suo suscepit cui farina ⁊ oleu3 ñ defecerũt. 3. Reg. 17. c. Tertio a malo tp̄ali seruat: vt patet in Raab q̃ recepit nuncios filiorũ israel: ⁊ iõ a morte saluata ẽ. Quarto xp3 recipit. Vñ in vitis patrum legitur q̄ quidam Martinus nomine monachus valde honorabilis i suo monasterio visitationis gratia ad aliud monasterium tendebat: pergens itaque leprosum quendam in via volentem ad suum hospitium redire: ⁊ pre lassitudine non valentem reperit. vir autem dei eiusdem leprosi lassitudinem miseratus pallium quo vestiebat̃ in terram protinus ꝓiecit: ⁊ expandit: ac desuper leprosum posuit eumq3 suo pallio vndiq3 constrictu3 super humerum leuauit secũq3 reuertẽs detulit. Cũq3 iam monasterij forib⁹ appropiquaret: abbas eiusdẽ monasterij: magnis clamare vocib⁹ cepit. Currite ⁊ ianuas monasterij citius aperite: qr frater Martin⁹ venit portans dñm xp̄m. Statim v̄o vt Martin⁹ ad monasterij portã peruenit. Is q leprosus eẽ putabat̃ de collo ei⁹ exiliẽs: ⁊ i ea spẽ apiens q̃ recognosci ab hoib⁹ solet redẽptor humani generis d̄s ⁊ hõ ih̄s xp̄s ad celũ Martino aspiciẽte r̃diijt eiq3 ascẽdẽs dixit. martie tuñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

erubuisti me sup terram ego te nō erube
scā sup celos. Qui sanct⁹ vir mox vt cēt
monasteriū ingressus ei pater monaste/
rij dixit. Frater Martine vbi est quē pō
tabas. Cui ille rñdēs dixit. Ego si sciuis
sem qs erat: tenuissē pedes eius. ⁊ narra
bat: qꝛ dum cū portasset minime pondus
eius sensisset. Septima elemosyna ē se/
pelire mortuos. Et de hac diffusius dice
m⁹ cū agem⁹ de pietate defūctoꝝ. Ergo
benigno corde ipēdam⁹ nr̄is, primis pie
tatis opa: vt sic valeam⁹ in h° seculo acq
rere dei grām ⁊ i futuro sempiternā glo
riā: in q̄ viuit regnatqȝ deus per infinita
secula seculorum. Amen.

Sabbato tertie hebdomade i q̄drage
sima. d̄ simulato vitio adulatōis q° sepi⁹
pharisei vtebāꝫ cū xpo loq̄ntes. Ser. 45.

d

Dixerūt ei

Magi/
ster. hec
mulier mō deprehensa est i
adulterio. Simulantiū pha
riseoꝝ verba sunt ista ori/
ginaliter Joh. 8. c. ⁊. i euangelio hodier
no. Sequunꝫ plurimi venenosos mores
virulentosqȝ modos scribaꝝ ⁊ pharisco
rum q xpm blande reuerenterqȝ magi/
strū vocātes: eius tn̄ doctrinā nō solum
spernebāt: verū ēt alijs vilē contēptibi/
lem exosāqȝ reddere satagebant. Ipsoꝝ
autem vestigia retinent adulatores qui
suis mellitis verbis veritate neglecta fal
sitatem fouent. Ea propter in hoc ser/
mone de vitio adulationis pulchra que/
dam ⁊ vtilia aperiemus: de qua tria my
steria sunt declaranda.

Primum dr̄ diffinitio.
Secundum offensio.
Tertium remediatio.

Quid sit adulatio: ⁊ q̄liter pōt qs quā
doqȝ laudare aliquem cum merito: ⁊ qn̄
qȝ cum peccato. Cap. j.

p

Rimū mysteriū declarādum de
adulatione dr̄ diffinitio. In q°
qd sit adulatio videamus. Et ex
dictis Alex. in. 2. volumine summe. pōt
sic diffiniri. Adulatio ē pctm̄ proueniēs
ex sermone vane laudis alicui facte intē
tione placendi. Pro cuius declaratione
notanda sunt tria videlicet. Primuȝ no
tādū ꝭȝ Tho. in scripto sup. li. 4. ethi. ꝙ
circa humana colloquia per que maxime
homines ad inuicem conuiuunt ⁊ cōuer
santur ꝭm nature sue proprietatem respe
ctu aliorum animalium que sibi in cibis
vel in alijs huiusmodi cōicant: nō autem
in colloquijs in quibus proprie consistit
conuictus humanus quo ad delectare ali
um vel contristare: triplex differentia re
peritur. Quidā eniȝ sunt qui in suis col
loquijs tenet mediū in laudādo vel con/
tristando. ⁊ tales vocantur affabiles vel
amici. Quidā vero alij sunt qui tenēt ex
cessum i cōtristādo: ⁊ defectū i delectādo
⁊ tales agrestes discoli vl' litigiosi noiāꝫ
Quidā vo, alij sīt q tenēt excessū i delectā
do ⁊ defectum in alios cōtristando. ⁊ ta/
les placidi vel adulatores vocanꝫ. Pri
mo enim dico ꝙ quidam sunt qui in suis
colloquijs tenent medium in delectādo
vel contristando alios: eo ꝙ tales delec/
tant vel contristant alios sicut oportet et
quando oportet ⁊ scd̄m alias circunstan
tias. ⁊ tales sūt laudabiles ⁊ vocanꝫ affa
biles vel amici. Habens enim hāc vir/
tutem affabilitatis vel amicitie: qn̄qȝ lau
dat alios: ⁊ delectat: ꝭm ꝙ exigit debitus
ordo necessitatis ⁊ rōis: Qn̄qȝ vero re/
fugit delectare: ⁊ eligit contristare. ⁊ h°
duobus modis. Vno° ex pte ipsius qui
contristat puta si nō sit sibi honestuȝ talia
colloquia audire· vt cū aliqs loqtur ver/
ba turpia. vel ēt si sit sibi nociuum: puta
cū alius loqtur in detrimentū ei⁹. Alio°
ex pte illius quem cōtristat. puta si dicat
vel faciat aliqd quod ad propriam ipsius
magnam inhonestatē ptineat. vel etiaȝ si
multum sit nociuum. 2° quidam alij sunt
qui tenent excessum i contristando alios
⁊ defectū in delectando. Superabundāt
enim in alios contristando: ⁊ volunt cō
trariari omnibus que dicuntur vel fiunt
ab alijs. Et isti agrestes vocantur. 3° q
dam alij sunt qui in suis colloquijs tenēt
excessum in delectando ⁊ defectum in cō
tristando. Hi enim i suis ꝭmonib⁹ ⁊ in re
b⁹ alijs qbus cōicant ⁊ ↄuersanꝫ cū alijs
omnibus que ab alijs dicūꝫ: vel fiūt laudāt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

siue bona sint siue mala ad hoc ꝙ delecta
biles se eis exhibeāt: ⁊ in nullo ꝯdicūt eis
quibꝰ cōuiuunt: ne eos cōtristent: cristi/
māntes ꝙ oꝫ oibꝰ cōuiuere sine tristicia: et
tales si hoc nō faciunt propt̄ aliud nisi ꝓ
pter delectationē vocant̄ placidi vel pla/
cēteri. Si aūt hoc faciūt pp adipiscēdam
pecuniā vel quicqd aliud qđ pōt pecunia
estimari blāditores seu adulatores vocā
tur. Scđm notandum ꝙ cum adulatō
cōsistat in ſmone laudis alteri exhibite
vt est dcm̄: sic homo pōt aliquem laudare
bene ⁊ male: ꝓut. s. debite circūstātie ser/
uant̄ vel pretermittunt̄. Nā pōt aliquis
ſm Tho. 2. 2. q. 115. aliquē delectare lau
dādo cū tripl̄r. Pᵒ vt deus honoret̄. 2ᵒ
vt ꝓximꝰ adiuuet̄ ne in tribulatiōe defi/
ciat. 3ᵒ vt virtꝰ in proximo augeat̄ vel vt
etiā conet̄ i bono ꝓficere. Tunc his tribꝰ
modis velle laudare aliquē vel velle pla
cere qđ est licitū ⁊ meritoriuꝫ ⁊ ꝑtinet ad
rōnē amicitie vel caritatis: nec adulatio
dici pōt. Alio modo pōt qs male laudare
aliquē. pᵒ qn̄ laudat de aliquo sibi dubio
vel i certo. Vnđ Ecc. xi. nō laudes virū
in specie sua. Ibi glo. Nec iuxta specieꝫ
corporis existimes qualitatē mentis. Se
cūdo aliqs male laudat alium qn̄ laudat
de futuro. Vn̄ ec. xi. Ante mortē ne lau
des quēquā. Tertio aliqs male laudat a
lium de illicito. s. qn̄ laudat de vitio. ſm
illđ ps. Laudat̄ peccator i desiderijs aie
sue. Vel ſm Alex. in. 2. summe pōt ali/
qs ꝑ adulationē laudari aut respectu ma
li aut respcū boni. Respectu mali duobꝰ
modis. pᵒ laudādo maluꝫ tanq̄ꝫ bonum
2ᵒ malū diminuendo. Respectu boni sit
ponēdo ⁊ laudādo bonū eē qđ nō ē: aut
augēdo bonū ⁊ laudādo ipsum magis q̄ꝫ
sit. Tertiū notādū ꝙ adulatio aliqn̄ est
peccatū veniale aliqn̄ mortale. vēiale pec
catū ē tribꝰ rōnibus ſm Alexan. ⁊ Tho.
Prima rō ē: cū aliqs adulat̄ sola auidita
te alios delectādi ⁊ nō itentione nocendi
Scđa ē cū aliqs adulat̄ sola intentione vi
tādi aliqđ malū sine alterꝰ detrimento.
Tertia cum aliquis adulat̄ intentione
consequendi bonum aliquod necessariū
Sed peccatum ē mortale duabꝰ rōnibus

Primo rōne criminis: cum. s. qs aliquē
laudat de peccato. Talis agit contra cha
ritatem proximi: quia prebet ei occasionē
in malo perseuerandi. Propterea Au/
gu. super illo verbo psal. Laudatur pec
cator ⁊c̄. ait. Nec ē magna ira dei vt de/
sit correctio: ⁊ adsit laudatio. Adulantiuꝫ
eni lingue ligāt aīas i peccatis. Delectat
eni illa facere in qbꝰ non solum non me/
tultur reprehensor: sꝫ etiam laudat̄ pecca
tor. 2ᵒ adulatio est peccatū mortale ratiōe
intentionis cum aliqs adulat̄ alicui hac i
tētiōe ⁊ fine vt fraudulent̄ siue corꝑalit̄ si
ue spūalit̄ ei noceat.

Qualiter se hꝫ adulatio i comparatōe
ad homicidium ⁊ ad detractionem: ⁊ ad
illum cui fit. Capi. 2.

Ecūdum mysterium cōtemplan
dum de adulatōe dr̄ offensio. in
quo aperiendum ē q̄ꝫ grauit̄ of/
fendit ⁊ peccat adulator. Et ad hoc clariꝰ
itelligendū tria dubia disputemus. Pri
mum dubium. Vtrum peccatum adula
tionis sit grauius peccato homicidij. Et
respondet Alex. ꝙ adulatio ⁊ homicidiū
i grauedine se habēt sicut excedentia ⁊ ex
cessa. Qđ pꝫ: qr homicidium ē grauius
peccatum adulatione: duplici ratione.

Prima est qr lingua adulatoris n̄ no
cet ita efficaciter sicut gladius persecuto
ris: qđ patet quia gladiꝰ persecutoris ef/
fectiue occidit quasi sufficiens cā mortis.
Lingua autem adulatoris non ita effica/
citer nocet: quia nullus potest esse alteri
sufficiens causa peccandi. Ergo cuꝫ gla/
dius persecutoris sit causa mortis effici/
enter: ⁊ lingua adulatoris sic causa peccā
di non efficienter: sed occasionaliter: iđo
homicidium est grauiꝰ peccatū adulatiōe

Scđa rō est: qr malum irrecuperabile
est grauius malo irrecuperabili. Sed no
cumentum homicidij est irrecuperabi/
le: nocumentum vero adulationis est re
cuꝑabile ergo ⁊c̄. Ex alia vero ꝑte adula
tio ē grauius: peccatū homicidio duplici
ratione. Prima est qr peccatum quan
to ē magis nociuum i preciosioribꝰ rebus
tanto grauiꝰ est. Sꝫ ligua adulatoris plus
nocet i preciosioribꝰ bonis. s. i bonis spi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ritualibus q̄z gladius ꝑsecutoris q nocet in corꝑalibus tm̄. g°.ꝛc̄. Secūda rō ē qꝛ pctm̄ quanto occultius nocet ꝛ minus caueri pōt: tanto ē grauiꝰ. sed peccatum adulationis occultiꝰ nocet. Magis eniz pōt caueri a manu ꝑsecutoris q̄z a ligua adulatoris. g°.ꝛc̄. Secūdū dubiū. Utrū adulator ita grauiter peccet sicut ille cui adulat̄. R̄ndet Alex. Ubi sup̄ duobus modis. Prio simpliciter ꝛ absolute si ne aliq̄ distinctiōe. ꝙ ille q adulat̄ alteri ꝛ nocet ei plus peccat ꝛ plus nocet sibi q̄z il li cui adulat̄. Rō ē qꝛ sibi nocet tāq̄z suf/ficiēs cā peccandi. Alius āt nocet ꝛ est cā pcti occasionaliter tm̄. 2° r̄ndet̄ cū distinc tione. Nam distinguendū est de illo cui aliq s adulat̄. Aut eni ille nō assētit adu lationi: aut assentit. Primo cū qs nō as/sentit adulationi tūc adulator peccat mor taliter ex intentione inducendi illum ad pctm̄ mortale q̄ztum in eo fuit. lz ille adu lationi nō assentiret. Secundo vero cuz aliquis adulationi cōsentit ꝛ acqescit: tūc de tali distinguo. Quia ē quidā q decipi tur credendo adulatori plus de seipso q̄z sibi: ꝛ talis cū decipitur ab adulatore: mi nus peccat q̄z adulator. Est alius q non solum credit adulatori: sed ēt fouet ipsuz ꝛ ꝓcurat vt fiat adulatio. ꝛ talis plus pec cat q̄z adulator. Tertiuz dubiū. vtꝝ adu latio maius sit pctm̄ q̄z detractio. R̄ndet Alex. ꝙ detractio est grauius pctm̄. p° ex ꝑte radicis: qꝛ detractio ex deteriore radice surgit q̄z adulatio. s. ex odio ꝛ ex i uidia. in quibus detractor similitudinez diaboli tenet. Adulatio vero ex libidie placendi ꝓcedit vel ex vanitate cordis. Secundo detractio est grauius pctm̄ q̄z adulatio ex ꝑte finis: qꝛ adulatio intēdit magnificare nomē. detractio vero nitit̄ auferre vel deprimere nomen. vel adu/lator querit delectationē eiꝰ cui adulatur detractor vero querit diffamationē eius cui detrahit. Sed nescio qd dicā de adu/latione quando tot inueniuntur adulato res: tot etiam adulatoribus aures beni/uolas accommodantes: quo fit: vt veri tas conculcetur ꝛ malicia superabūdet.

De tribus remedijs quibus est vtē dum vt euitentur fraudes ꝛ deceptiōes adulatorum. Capitulum tertiū.

t Ertiū mysteriū declaranduz de adulatione dr̄ remediatio possūt enim tria remedia ꝯ adulatores apponi. Primū ē deceptionis cōside ratio. Secundū bone cōscie conditio. Tertiū ꝓprie miserie īspectio. Pri mū remediū est deceptionis cōsideratio. Ab illo enim semper cauendū est qui sꝑ decipit. sz oīs adulator ē talis. Uñ Aug. sup ꝑs. Adulatio est fallaci laude seduc/tio. Et idē sup ꝑs. Plus persequit̄ lin gua adulatoris q̄z manus persequentis. Et Hiero. super ꝑs. Nihil ē quod tā fa cile corrūpat mentes hominum sicut adu latio. Plus enim nocet lingua adulato ris q̄z gladius ꝑsecutoris. Et Beda su/per Lucam. Ipsa, pcti nutrix adulatio ē que sicut oleum flāmis ita in culpa ar/dentibus solet administrare fomentuz. Et Cassiodorus in epl'is. Adulatio blā da oibus applaudit oibus salue dicit. ꝓ digos vocat liberales auaros ꝑeos ꝛ sa pientes. lasciuos curiales. garrulos affa biles. obstinatos cōstantes. pigros ma/turos ꝛ graues. hec sagitta leuiter volat: cito infigitur. Et Seneca ad Lucillum. Malū hoiez blāde loquētē agnosce tuū laqueū eē. Habet. n. suum venenū blā da oro. Et ꝓuer. i. Si te lactauerint pec ca ores ne acquiescas eis. Secunduz re medium ē bone cōscie cōditio. Nā bo/na conscia semꝑ minus existimat de se. Propterea xp̄s Luce. 17. dixit. Cū bo/na feceritis que precepta sūt vobis dicite serui inutiles sumus. qd̄ debuimus facē fecimus. Et Greg. di. 5. in. c. ad eius. Bonarū mentiū ē ibi culpaz agnoscere vbi culpa non ē. Tertiū remediū con tra adulationē est ꝓprie miserie inspectio vel recognitio. Uñ Greg. xi. q. 3. c. iter verba. ait. Inter verba laudātiū vel vi/tupantiū ad mentē recurrendū est. Et si in ea nō inuenitur bonū quod de nobis dicitur magnam tristiciam generare dz. Et rursus si in ea non inuenitur malū qd̄ de nobis homines loquuntur in magnā leticiaz debemus ꝓsilire. Et Seneca ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Lucillū. Intus teipsum cōsidera nō q̄lis
scis alijs credas. Et idem ad Lucillum
Alexāder cū in obsidione cuiusdā vrbis
circuisset muros ictu sagitte pcussus cuȝ
repsso sanguine sicci vulneris dolor cre/
sceret ⁊ crus obstupuisset. Omnes inqt
iurāt me eē filiū Iouis: sȝ vuln⁹ hoc me
hoiem eē clamat. Verū hodie verifica
tur dictum Hiero. ad Sabinianuȝ vbi
ait. Naturali ducimur malo ⁊ adulatori
bus nostris libenter fauemus: ⁊ q̄uq̄ȝ re
spōdeamus nos indignos ⁊ calidus ru/
bor ora perfundat: tamen ad laudeȝ sum
mam itrinsecus anima letat. Idcirco vt
dixi paulo ante. Languet veritas ⁊ iusti
cia cōculcat: q2 adulatio apud viros ma/
gnos ⁊ scl'i h⁹ potētes obtinet magnuȝ lo
cū. Abstineam⁹ igr̄ nos ab hoc dānabili
vitio: vt mereamur i hoc seculo pticipes
fieri diuie gratie: ⁊ i futuro sempit̄ne glo
rie i qua viuit gloriosus de⁹ p infinita se
cula seculoꝝ Amen.

Dñica quarta i q̄dragesima i mane d̄
sacro cultu dierum festorum illorūq̄ȝ de/
bita veneratiōe. Sermo. 46.

Rat proximū.

pasca dies festus iudeorum
Scribūtur hec vba Iohā.
6.c. ⁊ in euāgelio pn̄tis dñi
ce. Magnificat euāgelista miraculum fa
ctū a xpo: dū saciauit ex paucis panib⁹ at/
q̄ȝ pisciculis tot milia hoīum pp circūstā
tiam diei festi. Cū vero inter xpianos sa
croꝝ dierū obseruantia religiosa penitus
sit extricta: qb⁹ merito ɔueniē pōt: qd̄ Esa.
p⁹ dñs ait. Klās vestras ⁊ solēnitates ve
stras odiuit aia mea. Facta sit mihi mole
sta: laboraui sustinēs. Et cum extenderi
tis man⁹ vestras: auertā oculos meos a
vobis. Idcirco in pn̄ti sermone pro īfor
matione presentium de festis erimus tra
ctaturi: de qbus tria mysteria principalia
declarabimus.

Primum dr̄ approbationis.
Scdm̄ determinationis.
Tertium obseruationis.

Qd̄ vsus sacroꝝ festoꝝ approbatur ⁊
ɔmēdat a gētilib⁹: a iudeis: ⁊ a xpianis

Primū mysteriū de fe/ Ca. j.
stis declarādū dr̄ approbatiōis.

Nā sunt multi asserētes vanum
eē vel inutile obsuare ⁊ celebrare festa: q/
bus festoꝝ vsum approbatū tripl'r ondē
m⁹. p⁹ p gētiles. 2⁹ p iudeos. 3⁹ p xpiāos
Primo ondim⁹ vsum festoꝝ approbatū
p gētiles. Ipsi nāq̄ȝ licet sm errores su/
os festa tñ solēniter celebrabāt. Vñ Var
ro i vltio volumine rerū diuinarū narrat
q romani pria die Ianuarij celebrabant
festū Iani. Ian⁹ vo fuit qdā q regnauit
in ptib⁹ ill' vbi ē Roma a quo mōs Iani
culus dcūs ē. Et ex dcis Ouidij de fastis
colligit q eodē mēse celebrabant festum
Minerue q̄ erat dea belloꝝ. Et q in fe/
bruario hēbāt festū dee felicitatis: ⁊ festū
fauni quē dicebāt deū montiū. In mar/
cio agebāt festū Martis dei belloꝝ. In
aprili festū fortūe quā dicebāt deā. In ma
dio festū dee floꝝ: q̄ fuit mistra Veneris
⁊ dicebat hr̄e ptātē sup flores. Erāt eis ⁊
alia festa q̄ cā breuitatis omitto. Pro q/
bus dicebat Tibul⁹. Luce sacra requiescat
hum⁹ requiescat arator. Et graue suspenso
vomē cesset op⁹. Et Seneca ad Lucillū.
Festis marie dieb⁹ aio ipādū ē: vt tūc vo
luptatib⁹ solus abstineat: cuȝ in illas ois
turba pcubuit. Scd̄o ondim⁹ vsuȝ fe/
stoꝝ approbatū eē p iudeos. Ipis eiȝ fe
sta custodiēda freqnt̄ pcepit ds. Vñ Le
uit. 19. ait. Sabbata mea custodite ego
dñs ds vr̄. Et. 26. c. Ego dñs ds vr̄ cu/
stodite sabbata mea ⁊ pauete ad scūariuȝ
meū. Et Deu. 5. c. Obsua diē sabbati:
vt scifices eū. Et Exodi. 16. de māna col
ligēdo dixit. Sex dieb⁹ colligite. i die aūt
septima sabbatū ē dñi. idcirco ñ inuenietis
Et Hiere. 17. Scificate diē sabbati sic p
cepi prib⁹ vr̄is. Et esa. 56. Oēȝ custodiē
tē sabbȝ ne polluat illd̄: ⁊ tenētē fed⁹ meū
adducā i mōtē scm̄ meū: ⁊ letificabo eos i
domo orōis mee. ⁊ Ezech. 20. ego dñs ds
vr̄ i pceptis meis āblate: ⁊ mādata mea
custodite ⁊ facite ea: ⁊ sabbata mea scifica
te: vt sit signū iter me ⁊ vos: ⁊ sciatis: q2
ego dñs. Pro declaratōe tñ h⁹ vocabuli
sabbatū notādū q aliter denoīantur dies
a gentilibus: aliter a iudeis: aliter ab ec/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

lesta. Gentiles etenim denominãt dies a planetis. Ex hoc dicit Albert⁹ magn⁹ i suo introductorio i astronomia. q sapiētibus egyptijs ⁊ chaldeis visū est q luna dominaret in prima hora diei lune. Jō diē illā voluerunt dominare ab ipsa luna. Et q mars dominaret i prima hora diei martis. Et ⁊ mercuri⁹ i prima hora diei mercurij. Et iupiter i pria hora diei iouis. ⁊ ven⁹ i prima hora diei veneris. ⁊ saturnus in prima hora diei sabbati. Et sol in prima hora diei dominice. Et sic ſm predictos, septem planetas septem dies hebdomade nominabāt. Hebrei ꝺ nominabāt dies. d. pria sabbati. s. dñica die: q̄si die prima post sabbatū. Juxta illud. Vespe āt sabbati que lucescit i pria sabbati. Et sequentē diē dicebāt scōa sabbati: ⁊ sic ordiate alios tertia sabbati ⁊c. vsq3 ad septimū diē quē appellabāt sabbatū. Qꝺ ſm magistrū i historia scolastica ⁊ Damascenū interpretat reqes. eo q illo die requieuit dñs ab oī ope qꝺ patrarat: vt habetur Geñ. 2. c. Quādoq3 etiā apud hebreos tota hebdomada dr sabbatū. iuxta illud Luc. 18. Jeiuno bis in sabbato. Septimū tñ diē ꝓprie dicebant sabbatū quē ipsi sanctificabāt ⁊ vltra istū diē habebant ipsi iudei alias solēn tates. ecclesia aūt denominat dies. d. diē dñicū: de q° plenius in sequentibus dicem⁹. ⁊ diē sequētē secūdā feriā. aliū tertiā. aliu3 quartā. aliū quintā. aliū sextā. ⁊ sequentē diē sabbati. Tertio ostendimus approbatū vsū festoꝝ ꝑ xpianos. Nā sacta mater ecclesia statuit sub pcepto aliquos dies festos a fidelibus celebrādos q ponunt ꝓ maiori parte de conse. di. 3. c. pronunciandū. Et extra de fer. in. c. cōquestus. Hi sunt. oēs dies dominici ꝑ totū annū. Natiuitas dñi. sācti stephani. Joannis euangeliste. Innocentū. Siluestri. Circuncisio dñi. Epiphania. Tres dies resurrectionis. Ascēsio dñi. Pēte costes. cū duobus diebus sequentibus. Quatuor solēnitates principales beate Marie virginis. s. natiuitatis. purificationis. annunciationis. ⁊ assumptionis eius. Natiuitas Joannis baptiste. duodecim apostoloꝝ. sancti Laurentij. dedicationis sancti. Michaelis. omnium sāctoꝝ. ⁊ sancti Martini. Celebrande sūt etiā ille festiuitates quas singuli episcopi cū suo clero populo indixerint celebrādas. Insup ꝺ ꝯsc. di. 3. i. c. cruc statuit Eusebius q festum crucis in tertia die mai solenniter celebretur. In clementina vero. Si deū de reliquijs ⁊ veneratione sanctorum. mandatur celebrari festu3 corporis xpi. sunt ⁊ alia festa ꝑ consuetudinē ecclesie totius introducta. sicut sancti Nicolai. sci Antonij abbatis. ⁊ quedā alia que secundum morem patrie celebranda sunt. Quare religiosus laudabilisq3 apparet sanctorum festorum vsus.

Quare sabbatum mutatū est i dñicā ⁊ cur alia festa sunt superaddita. ⁊ de pctō illoꝝ qui festa non custodiunt. Cap. 2.

Secundū mysteriū de festis declarandu3 dicitur determinatio.

In quo ꝺterminate dubitare cōtigit circa quedā nō immerito apienda: ⁊ maxime vt iudeis nos reprehendentibus rñdere valeam⁹. Dubitat g° de tribus. p° de sabbati mutatione. 2° de festorum additione. 3° de pctō ⁊ offensione. Primo dubitatur ꝺ sabbati mutatione. Nā vt p3 ex dictis. Deus mandauit sabbatū custodiri. Exo. insuper. 20. dixit. Memento vt diē sabbati sanctifices. dicunt g° iudei. Cur ecclesia sabbatū mutauit in dñicam. Rñdet Alex. de ales i 3° volumie sūme. q h° factū est iuste ⁊ sācte ꝑꝑ tria. Prio ꝑꝑ declarationē mysteriorū. Secundo ꝓpter exclusionē errorū. Tertio ꝓpter multitudinē priuilegiorū. Prima ratio est ꝓpter declarationē mysteriorum. Nam assignatio septime diei est pure cerimonialis. ⁊ omnes cerimonie veteris legis: vt diximus i sermone de obedientia dei. vmbra erant ⁊ figura legis gratie ⁊ euangelij. Secundū autē Aug. i. 4. sup. Geñ. ad lrām. dici probabiliter potest obseruandum sabbatu3 iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri que spiritualem requiem significabat: cuius quietis ipse dominus ihs christus q non nisi quando voluit passus est i sepul

ture sue mysteriũ cõsũmauit. cũ ergo per sepulturã xpi figura sit adipleta: nõ ẽ amplius necessariũ diem sabbati custodire: gnimo solẽnizare. i. i sabbato festũ facere more iudeoꝝ, ꝓhibitũ est ⁊ pctm̃. Vñ de ꝯse. di. 3. c. ꝑuenit. Greg. ait. Peruẽit ad me quosdã ꝑuersi spũs hoies: praua inter vos aliq̃ ⁊ sancte fidei aduersa semĩnasse: ita vt i die sabbati aliqd oꝑari ꝓhiberẽt: quos qd aliud nisi antichristi ꝑdicatores dixerim⁹: q veniẽs diẽ sabbatuꝫ atq3 dñicũ ab oi faciet oꝑe custodiri. Qr eni mori se ⁊ resurgẽ simulat. haberi vl't i veneratõe dñicũ diẽ. Et qr pplm iudaizare cõpellit: vt exteriorẽ ritũ legis reuocet: ⁊ sibi iudeoꝝ ꝑfidiã subdat: coli vult sabbatũ. Secũda rõ quare nõ ꝯuatur sabbatũ: s3 mutatũ ẽ i dñicã: ẽ pp exclusionẽ erroꝝ. Nã gẽtiles dñica die cõsueuerãt colere ⁊ adorare solẽ. Vt itaq3 ad hoc errore retraherent. scta mater eccl'ie statuit diẽ dñicã scificãdũ. Tertia rõ q̃re sabbatũ mutatũ ẽ in dñicã: ẽ ꝓpter mltitudinẽ priuilegioꝝ. Vt eni dr. 75. di. i c. qd die dñico. Dies dñica tãtis diuinarũ dispensationũ mysterijs ẽ cõsecrata: vt qcqd a dño i signe ẽ cõstitutũ: in hui⁹ diei dignitate sit gestũ. In hac mũdus sũpsit exordiũ. In hac ꝑ resurrectionem et mors interitũ: ⁊ vita cepit pricipiũ. Et d' cõse. di. 3. c. sabbato. dr. Diẽ dñicam ob venerabilẽ resurrectionẽ dñi nri ihu xpi nõ solũ i pasca celebram⁹: verꝫ etiã ꝑ singulas quasq3 hebdomadas ipsi⁹ diei imaginẽ frequẽtam⁹. Colligunt' ãt duodeci priuilegia diei dñice. Primũ ẽ qr fuit prima oium dieꝝ. Secundũ qr erit vltim⁹ dies pñtis vite i seculi hui⁹ fine. Tertiuꝫ ẽ qr illã nulla ꝑcessit nox. Quartũ qr sic infra patebit: nulla ei nox subsequetur. Quitũ qr i ea creauit celũ ⁊ terrã deus. Sextũ qr i ea oẽs ãgeli a deo creati sũt: et boni i celo glorificati fuere: ⁊ mali de celo expulsi sunt. Septimũ qr ſm Orosiũ i die illa p⁹cepta sũt data filijs isrl'. Octauũ qr i illa die incarnat⁹ ẽ xps. Nã vt testat' magister historiaꝝ ⁊ die q̃ dixit deus fiat lux: visitauit nos oriẽs ex alto. ⁊ xps incarnatus ẽ. In huius mysteriũ ⁊ figuram datũ fuit mãna in dñica die. sic ait. Origenes suꝑ exodũ. Nonũ qr i die dñica xps destructis inferni claustris captiuã ducẽs captiuitatẽ ac sanctoꝝ aias d' libo eripiẽs triũphalit' surrexit a mortuis. Decimum qr i dñica die erit resurrectio mortuoꝝ ⁊ reddet vnicuiq3 iuxta opera sua. Vndecimũ qr i die dñica spũs sãctus i linguis igneis missus ẽ in aplos.

Duodecimũ qr i dñica die erit initiuꝫ ⁊ cõtinuatio sine fine laudũ dei ⁊ dñi nri ihu xpi. Secũdo dubitat' de festorum additione: cur videlicet suꝑaddita sũt vltra diẽ dñ. cũ alia festa. Et assignari põt triplex rõ. Prima dr' confutationis.

Secunda gratificationis. Tertia imitatõis. Prima rõ dr' cõfutatõnis. Suꝑaddita sunt scõꝝ festa vt cõfutaret' error eoꝝ q dixerunt ante diẽ iudicij aias scõꝝ nõ cõscendere celũ. Ad oñdendum q᷑ tales mẽtiunt' statuit ecclesia scõꝝ suffragia ⁊ patrocinia i eoꝝ solennitatibus implorari ꝑdicãs ⁊ cõtestãs illos in celo regnare cũ xpo. Ad hũc etiã errorẽ eliminandũ ecclesia cãtat. Gaudẽt i celis aie scõꝝ q xpi ve. sũt. se. Qd' etiã colligi põt ex dictis scripture atq3 doctoꝝ scõꝝ. Nã Luc. 23. xps dixit latroni. Hodie mecũ eris in paradiso. Et glo. suꝑ illo verbo Luc. xi. Pueri mei mecũ sũt i cubiculo. ait. Pueri sũt apostoli q sunt i eterna requie. Et Grego. in. 4. dial'. Iustorum anime mox vt huius carnis claustra exeunt in celestibus sedibus recipiunt'. Et extra de celebratione mis. c. cum marthe dicitur. De sanctis omnibus sentiendũ est q᷑ non indigeant orationibus nostris ꝓ eo q᷑ cum sint perfecte beati omnia eis succedunt ad votum. Et extra de baptismo ⁊ eius effectu. c. debitum. scribit' sic. Iudeus seipsum baptizans si continuo decessisset ad patriam protinus euolasſ3. Et d' pe. di. 7. c. qui egerit. dicitur. Quicunq3 bene post penitentiam vixerit sic ante penitentiam viuere debuit. post reconciliationem quandocunq3 defunctus fuerit: ad deũ vadit: ad requiẽ vadit: ⁊ regno dei ñ priuabit'. 2° suꝑaddita sũt alia festa propter gratificationem. Nam ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

debito gratitudiuis cõmemorare debe/
m⁹ bñficia nobis collata: sicut sunt bene
ficia natiuitatis: passionis ascẽsiõis: ꝛ cõ
similiũ festiuitatũ. In solẽnitatib⁹ etiam
btẽ Marie virginis feriãdũ ẽ propť sũ/
mas pfectiões quas i se habuit: propť in
numeras grãs quas ipsa ipetrãte suscipi/
m⁹. Ceteras vo solẽnitates scõꝝ quas
statuit ecclesia catholica celebrari: obsua
re insup obligamur: q̃ ꝛ ipsi ipetrãt nob
misicordiam dei. Vñ David i psal. ait.
Leuaui oculos meos i mõtes vñ veniet
auxiliũ mihi. in montes. i. i scõs. Ter
tia rõ quare vltra dĩẽ dominicũ supaddi/
ta sunt festa scõꝝ ẽ propter imitationem.
vt in eoꝝ solẽnitatibus illoꝝ gesta recolẽ
tes conemur eos q̃ʒtum possum⁹ imitari
Jõ Augu. in smone de martyribus ait
Quotiẽscũqʒ frẽs carissimi ꝛc̃. scõꝝum
martyꝝ solẽnia celebram⁹: ita ipsis inter
cedẽtib⁹ spectem⁹ a dño consequi tẽpalia
beneficia: vt ipsos martyres imitãdo ac/
cipere mereamur eterna. Ab eis eniʒ in
veritate scõꝝ martyꝝ festiua gaudia cele
brãtur: qui ipsoꝝ martyrũ exempla sequũ
tur. Solennitates eni martyrũ exortatio
nes martyrioꝝũ sunt: vt imitari nõ pige/
at: qδ celebrare delectat. Sʒ nos volum⁹
gaudere cũ sanctis: ꝛ tribulatões mundi
nolumus sustinere cũ illis. Qui eni san
ctos martyres vel i quãtum potuerit no
luerit imitari: ad eorum beatitudinẽ non
poterit peruenire. Tertio dubitať de
peccato ꝛ offẽsione. Vtrum peccent mor
taliter nõ seruãtes festa. Et rñdeo ꝙ sic:
qꝛ faciũt cõtra preceptũ dei. Hic est ꝙ in
veteri lege: vt habeť numeri. 15. Cuʒ in
uẽtus eẽt homo colligẽs ligna i die sabba
ti. per Moysen ꝛ Aaron reclusus ẽ i car
cerem: dixitqʒ dñs ad Moysen. Morte
moriať homo iste: obruat cũ lapidib⁹ ois
turba extra castra. Cũqʒ eduxissent cũ fo
ras obruerũt lapidib⁹ ꝛ mortu⁹ ẽ sicut p/
ceperat dñs. Potest tamen aliquis si la
borat aut aliqd aliud faciat diebus festis
excusari a peccato propter tria. P° ꝓpt
necessitatem: vt patet extra de ferijs. c.
cõquestus. Et in glo. ibi super verbo ne
cessitas vrgeat dř: puta si res esset peri/
tura. Et sunt plura exempla. ff. de ferijs
l. i. ij. ꝛ. 3. Et vbi res celeritatem deside/
rat. ff. de damno infec. l. i. Scdo excu
sanť laborãtes in festis pp pietatem: pu
ta sm glo. in preal. c. conquestus. cã de/
bilium psonarũ: qꝛ in operib⁹ misericor
die dierum distictio non ẽ habẽda: vt pʒ
76. di. c. vtinam. Et de cõse. di. 5. c. nũ/
q̃ʒ. Tertio excusanť laborãtes diebus
festis pp modicitatem: qñ. s. opus modi
cũ esset ꝛ paruuʒ: qꝛ sm theologos. Qδ
modicũ ẽ rõ apprehendit quasi nihil. sed
qs explicet quantus in xpianis circa fe/
stoꝝ scificationem inueniať abusus. naʒ
cupiditate ꝛ auaritia ducti diebus festis
mercata frequentant ꝛ nundinas: qδ ꝓ
hibeť in. c. i. extra de ferijs. Nonnulli ẽt
absqʒ necessitate vẽdunt ꝛ emunt missas
ꝛ alia officia negligẽtes conducũt merces
in curribus eqs ꝛ mulis ꝛ faciũt alia opa
suilia nõ sine pctõ. Nec illud pctm̃ leue
putandũ ẽ quo igrat⁹ ꝛ miser hõ dedigna
tur reddere deo partem temporis sibi
concessi.

Qualiť festa seruanda sunt cum deuo
tione cordis oris ꝛ operis: quod tamen a
christianis multis non fit: imo videť cõ/
trarium. Cap. 3

Ertium mysterium de festis di/
citur obsuationis. Obsuanda
sunt festa a fidelibus cũ omni de
uotione ꝛ scificanda tripl'r. Primo cor/
de. Scdo ore. Tertio opere. Primo
sunt scificanda festa corde vt vnusqsque
memor sit dei ꝛ bñficioꝝ eius. Nam i p̄
cepto solo' de scificatione sabbati positum
est hoc vocabulũ memẽto: ad denotãdũ
ꝙ tali die ad spũalium contemplationem
animus sit reuocandus. Hinc Isidorus
ait. Purgãdus est primo animus atqʒ
a temporalium rerum cogitatiõib⁹ segre
gandus: vt puta acies cordis ad deũ ve/
re ꝛ simpl'r dirigũť. Optima aũt est regu
la a nobis tradita in tractatu δ virtutib⁹
ꝛ in smone de prudẽtia: in qua ponũtur
septem de quib⁹ vnusquisqʒ memor esse
debet. Insuper sm quosdam cũ pceptuʒ
de scificatione festi sit affirmatiuum ꝛ ob
liget semp: sʒ non ad semp: teneť homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ex debito die dñico vel semel i hebdoma da deo vacare atqȝ deũ recognoscere i ali qua hora: ſȝ nõ ꝗlibet: aliter peccat mor taliter. Pro de q ẽ in mortali culpa: ⁊ nõ cõteritur: vel dat opam vt cõteraſ i die dñico: de nouo mortaliter peccat: qr transgrediſ diuinum preceptũ: quo preci pitur diebus dñicis esse vacandũ deo: ⁊ maxime conteri oportet cõgruis horis. vtputa dũ dicitur missa vel dicuntur vesꝑe. Teneñ aũt ad ꝓpositũ cõfitendi ⁊ satisfaciendi loco ⁊ tempore oportuno. Qð qui nõ seruat nouã incurrit culpam transgressionis precepti de sanctificatiõe sabbati atqȝ obseruatõne in ꝓpria culpa.

Secundo festa sunt sanctificanda orõ: vt in ipsis oremus ⁊ laudem⁹ deũ: sibiqȝ de susceptis beneficijs grãs referamus. Vñ de cõse. di. 3. c. ieiunia dr. Die dñi/ ca nihil aliud agendũ est nisi deo vacan dũ. Nulla opatio in illa die scã agaſ: sed tñ i hymnis psalmis ⁊ cãticis spũalibus dies illa trãsigatur. Tertio sanctificãda sunt festa ope visitãdo ecclesias: audien do diuina. De auditione vero missaruȝ dicã diffusius i ſmone de missa. Sȝ veh mũdo a scãdalis: qr xpiani diebus festi/ uis magis inhonorãt deũ ⁊ scõs qȝ die/ bus alijs. O ꝙuot põpis: quot vanitati/ bus: quot fatuositatibus in dieb⁹ festiuiſ ornaſ corpus ⁊ cõfunditur spũs. Tunc qdem felicior est q exqsitiori excessu bellũ ordinat ꝯ deum. Tunc mulieres emula cõcertatione insano studio ac conatu alte ra alterã in vanitatibus supare conten/ dit. Tunc gestant stellas ac laminas au reas vel argenteas vario fulgore splen/ dentes: nec nõ perlarũ torques cingen/ tes collũ ⁊ similia. Tũc i ecclesijs dei ma la plurima ꝑpetranſ. Tunc insistunt ho mines prohibitis ludis. Tunc mulieres choreis vacant ⁊ dissolutionibus. ꝓpte rea dr̃ de ꝯse. di. 3. c. irreligiosa. Irreli/ giosa ꝯsuetudo ẽ quã vulg⁹ p scõꝝ solen nitates agere ꝯsueuit. Ppl'i q deberent officia diña attẽdere i altationib⁹ turpib⁹ inuigilãt. cãtica nõ solũ mala canẽtes: ſȝ ẽt rligiosoꝝ officijs pstrepũt. Sũt ⁊ alia plurima q ꝯmitti solẽt tpib⁹ deo ac sãctis dicatis: nos vero conemur ab illis oib⁹ abstinere: solẽnitatesqȝ sacras ⁊ reueren/ ter ac debite celebrare: sicqȝ ipetrabim⁹ i hoc seculo dei gratiã ⁊ in futuro sempiter/ nã gloriã: ad quã nos ille ꝑducat q viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

Dñica quarta in ꝗdragesima ifra die: de pietate quã viui exhibere dñt mortu/ is ac defunctis. Sermo. 47.

a Ccepit ergo ihs pa nes ⁊ cũ gra tias egisset distribuit discũ bentib⁹. Scribunſ hec ver ba Ioh. 6. c. ⁊ i euangelio hodierno. Qui de celo descendit i vteꝝ virginis sola caritate motus: ipse verbo pariter ⁊ exẽplo docuit nos sup oĩa erga nostros ꝓximos beniuolentiã pietatẽqȝ huare. Ecce i ꝓmptu ẽ sacra lectio euan gelica in q̃ narraſ qȝ benigne qȝ clementſ famelicã turbã xps pauit in deserto: nos vero si regni ei⁹ ac btitudis volucrim⁹ ꝑ ticipes eẽ debem⁹ quãtũ possum⁹ ꝓximo rũ nroꝝ idigẽtiã miſiãqȝ releuaſ. Qm̃ ãt circa defũctos multi sũt inhumani atqȝ crudeles. cũ i sapiorib⁹ dixerim⁹ de miſi cordia viuis exhibenda. Idcirco i pñti ſmone de pietate que mortuis atqȝ defũ ctis debeſ erimus locuturi. Distingue/ mus vero hanc in tres ptes principales.

Prima dr̃ sepulture exhibitio.

Secunda testamentoꝝ executio.

Tertia suffragioꝝ cõicatio.

Qð defunctorum corpora sunt sepeli enda. ⁊ qualiter ecclesiastica sepultura ꝓ desse potest vel obesse. Capl'm. j.

p Rima ps pietatis que debeſ de functis dicitur sepulture exhibi/ tio. Et ꝓ huius declaratõne tria sunt disputanda. Primũ vtrũ defun/ ctoꝝ corpa sint sepelienda. Secundũ vtrum ꝓsit morientib⁹ ecclesiastica sepul/ tura. Tertiũ vtrũ obsit i pctõ mortali decedentib⁹. Circa primũ dubiuȝ posset aliqs arguere ꝙ corpa defunctorum non sint sepelienda. Nã dicit Virgili⁹. Fa/ cilis iactura sepulchri. Et Seneca de re/ medijs fortuitorum. Si nihil sentio nõ pertinet ad me iactura corporis i sepul/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

chro. Et idē i li. de trāqllitate animi: mīa
baꝛ Theodoro pħo mortē isepultā. Cui
rñdet. Sanguis in tua ptāte ē: sed te iep
tū dico si putas mea iteresse supra terram
an isra putresieri. Inquit etiam Tullius
i qōnibꝰ tusculanis ꝙ Socrates ⁊ Ana/
ragoras crediderunt sepulturas supua/
cuas: nilqꝫ mali atqꝫ ihonesti eē iacerꝛ ca
dauer squalidū abiectū ⁊ ihnmatū: quem
ritū seruabāt Capsij oēs. Diogenes isup
Cinicꝰ iussit se inhumatū ꝓijci volucribꝰ
canibꝰ ⁊ feris. d. Quid ferarū mihi nil sē
tienti oberit laniatꝰ. Refert adhuc Euse
biꝰ li. i. de euāgelica preparatiōe ꝙ hirca
ni rapacis generis auibꝰ ꝓijcere defūcto
rū corpora cōsueuerūt. Sed ꝯ tales dam
natos mores inhumanasqꝫ sñias est oīs
scriptura tam scōꝝ q̄ꝫ moralium pħorum
Vñ Geñ. 23. laudaꝛ de pietate Abraaꝫ
qui sepeliuit Sarā mortuā in hebron i ter
ra chanaan: ⁊ sepeliuit eam in speluncha
agri. Et Geñ. 25. ⁊. 13. q. 2. c. hebron. di
ciꝛ ꝙ Isaac ⁊ Ismael sepelierunt abraaꝫ
in sepultura duplici. Et Geñ. 49. Ja/
cob i extremo vite bñdictione data filijs
suis precepit eis dicēs. Ego cōgregor ad
pplꝫm meum. Sepelite me cū patribꝰ me
is in spelūca duplici q̄ est in agro hebron
in terra chanaam quā emit Abraam. Et
Josue vltimo hꝛ q̄liter eo mortuo sepelie
runt eū filij israel in finibꝰ possessiōis sue
Ibidē etiā hꝛ q̄lr ossa Joseph que tule/
rāt de egypto sepelierūt in sichem. ⁊ q̄uo
eleazaꝝ filium Aaron sepelierūt i gaba/
ad frēs ⁊ filij eius. Et Judicū. 16. fit mē
tio de sepultura Samsonis. Et. i. Reg.
25. de sepultura Samuelis. Et. 2. Pa/
ralꝛ. c. 9. de sepultura Salomonis. Et. i.
Math. 9. c. ď sepultura iude Machabei
Et. 2. Reg. 2. c. dixit Dauid viris Ja/
bes Galaad q sepelierāt Saulē. Bñdi
cti vos a dño: q fecistis mīsericordiā hanc
cū dño vestro Saul ⁊ sepelistis eū. Et. 2i
di. decretoꝝ. c. nunc aūt. i glo. dꝛ ꝙ si qs
mādaret corpꝰ suum non sepeliri qď ⁊ fec
Marcellinꝰ papa i detestationē idolatrie
cōmisse: non est implendum. Et Valeri
us li. 5. rubrica de ingratis. reprehendit
athenienses q Melciadē in carcere mor
tuum sepeliri non permiserūt nisi Cimo
eiꝰ filius carcerem ꝓ eo intrasset. Vnde
Valeriꝰ ait. nec te Cymo silētio inuoluā
quoniam patri tuo sepulturam volunta/
rijs vinculis emere non dubitasti. ⁊ idē
Valerius lib. i. i rubrica de somnijs. nar
rat qualiter Symoniades poeta peregre
vadens cū nauis in q̄ erat appulisset ad li
tus: ⁊ corpꝰ inhumatū iacens vidisset se/
pulture mādauit: huiusmodi bñficio: is
qui sepultꝰ fuerat motus nocte sibi in som
nis apparuit eūqꝫ ne ꝓ primo die nauiga/
ret monuit: qui somnio parens i terra re
māsit. Illi vero q inde recesserāt nauigā
tes i eiꝰ cōspectibꝰ procellis ⁊ fluctibꝰ ab/
sorti sunt ⁊ suffocati: ⁊ ipse letatꝰ est q vi/
tā suā magis somnio q̄ꝫ naui cōmiserat.
Et idē Valeriꝰ. li. 5. rubrica. de huma/
nitate. cōmēdat Cesarem q caput sui ho
stis Pōpei sibi per regē egypti destina/
tū honorifice cremari ⁊ sepeliri fecit. Ibi
dē etiā laudat Hānibalem: q successiue
tres Romanos Paulū graccū ⁊ Mar
cellū hostes ipsiꝰ honorifice sepeliuit. Re
spōdēdū est ergo ad dubiū propositū ƀꝫ
Ric. in. 4. di. 45. ꝙ defunctoꝝ corpora
sunt sepeliēda pp tria. Primo pp as/
truēdā resurrectionē futurā pp quā pau
lus mortuus vocat dormiētes. Vt ergo
subleueꝛ spes ad resurrectionē vere fien
dam corpora sepulture traduntꝛ. Se/
cūdo corpa sepeliuntꝛ ꝓpter amouenduꝫ
horrorē. Vnde Quintilianus li. 5. ďcla
mationū ait. Ad operiendam feditatem:
subtrahendāqꝫ dolori materiam mortuꝰ
viuentiū cā sepelitur. Tertio corpora
defunctoꝝ sunt sepelienda ꝓpter merita/
tionē: vt illa sepeliētes ꝓpter misericordi
am mereantꝛ. Propter hꝰ oīa Augu. li. i
de ci. dei. c. 14. ait. Nō sunt cōtēnenda ⁊
abijciēda corpora mortuoꝝ maximeqꝫ vi
roꝝ iustoꝝ atqꝫ fidelium: quibꝰ tanq̄ꝫ or
ganis ⁊ vasis ad oīa opera bona sanctus
vsus est spūs. Si enim paterna vestis ⁊
annulus ac si quid huiusmodi tanto cari
us ē posteris quanto erga parentes ma/
ior affectus: nullo modo ipsa spernenda
sunt corpora: que vtiqꝫ multo familiari/
us atqꝫ coniunctius q̄ꝫ quelibet indu/

mēta gestam⁹. Hec.n.nō ad ornamētū
vel adiutoriū qđ adhibet̄ extrinsec⁹: sed
ad ipsā naturā hoīs ptineret. Vñ ⁊ anti
quoꝝ iustoꝝ funera officiosa pietate cu/
rata sunt ⁊ exeqe celebrate: ⁊ sepultura ꝓ
uisa. Ipsiqꝫ dū viuerēt de sepeliēdis vl̄
etiā transferendis suis corpib⁹ filijs mā
dauerūt. Et Thobias sepeliēdo mōtuos
deū ꝓmeruisse teste angelo ꝯmendatur.
Ipse quoqꝫ dñs die tertia resurrecturus
religiose mulieris bonū opus p̄dicat' p̄/
dicandūqꝫ cōmendat vt vnguentū p̄cio/
sū supra mēbra ei⁹ effuderit: atqꝫ hoc ad
eū sepeliendū fecerit. Et laudabiliter cō
memorant̄ i euāgelio q corpus ei⁹ de cru
ce acceptū diligenter atqꝫ honorifice tegē
dū sepeliēdūqꝫ curarūt. Hec Aug. Se
cundū dubiū erat. vtrū ꝓsit i caritate mo
rientibus ecclesiastica sepultura. Loquō
de his q habent aliqđ purgabile. Et rñ
det Ric. ꝙ nō p se: sed p accidens: ⁊ hoc
triplici rōe. Prima ē pp inspicientiū
excitationē inqꝫtū.s. ispicientes sepultu/
rā memoriā retinēt defūctorum: ⁊ ꝓ eis
orāt. Vñ Aug. li. de cura ꝓ mortuis agē
da ait. Monumētū eo ꝙ moneat mētē
idest admoneat nūcupat̄. Hic Grego.
li.4.dial. Petro cū interroganti ⁊ dicē
ti. putam⁹ne animab⁹ coꝝ aliqd ꝓdesse
posse si mortuoꝝ corpora i ecclesijs fue/
rint sepulta. Rñdet. cū grauia pctā non
deprimunt hoc ꝓdest mortuis: si in eccle
sijs sepeliant̄: ꝙ eoꝝ ꝓximi quotiens ad
eadē sacra loca cōueniunt: suoruꝫ quoqꝫ
sepulchra aspiciunt: recordantur: ⁊ ꝓ eis
dño preces fundunt. Nā quos pctā gra
uia deprimunt nō ad absolutionē: sꝫ po/
tius ad maiorē dānatōis cumulū: eorum
corpa i ecclesijs ponunt̄. hec ille. Se
cunda rō ē ꝓpter ministroꝝ ecclesie orō
nē: q2 illi q ecclesie deseruiunt tenent̄ ce/
teris paribus ꝓ illis frequentius ⁊ spāli
us orare. Tertia rō ē ꝓpter scōrum đ
uotionē. Credenduꝫ nāqꝫ ē ꝙ sancti illi
ad quoꝝ honorem fabricata est ecclesia:
orāt ꝓ eo qui sepelit̄ in illa vel eius cimi/
terio pp reuerentiā ⁊ deuotionē ipsi⁹ eli/
gentis sepulturā ibidē. Vñ Aug. 13.q.
2.c. nō existimem⁹. ait. Qđ vero quisqꝫ
apud memorias martyrū sepeliat̄: hoc tā
tū mihi videt̄ ꝓdesse defuncto: vt cōmē/
dans eū martyrū patrocinio affectio pro
illo supplicationis augeat̄. Notandum
tñ circa electionē sepulture ꝙ quilibꝫ ad/
ultus cōpos sue mētis libere pōt vbicun
qꝫ voluerit i loco magis religioso eliger̄
sepulturā. Vñ Gratianus. 13.q.2.§.2.
ait. Vbi quisque tumulandus sit in vo/
luntate eius consistit: Excipiuntur reli/
giosi qui non possunt sibi eligere sepultu
ram: sed in suis monasterijs ⁊ ecclesijs
sepeliuntur: nisi quando moriuntur cēnt
adeo remoti a monasterijs sui ordinis: ꝙ
non possent commode deportari ad illa:
quia tunc possent eligere: extra. eo. c. reli
giosi. li.6. Impuberes etiam non possūt
sibi eligere sepulturam: sed parentes eo
rum possunt eos sepelire vbicunqꝫ vo/
luerint: si consuetudo terre hoc habeat:
alias non: extra de sepul. c. in nostra. in
tex. ⁊ in glosa. ⁊ in. c. đ vxore in glo. In
super qui non est compos sue mentis nō
potest eligere sepulturam: extra de suc/
cess. ab intest. c. cum dilectus. Vxor ve/
ro si non eligit sepulturam sepeliri debet
vbi sepultus est suus maritus. Et si plu
res habuit: sepeliri debet vbi sepultus ē
vltimus. Et licet multa dicantur de se/
pulture electione tamen multum statur
ꝯsuetudini vt. d. Ric. vbi. sup̄. Pōt ēt
qs eligere sepulturā i loco minus religio
so dimissa antiq̄: vt pꝫ extra eo. li.6.c.cū
qs. Tertiū dubiū erat: vtrū obsit eccle
siastica sepultura in pctō mortali decedē/
tibus. q2 dr̄. 13.q.2.c. quibus. ⁊ c. cū gra
uia. Impijs nocet in loco sacro sepeliri.
Rñdet Ric. ꝙ impio non nocet ecclesia
stica sepultura nisi inquantū hanc sepul/
turam sibi indignam propter humanam
gloriam procurauit. Sed quid dicemus
de sumptibus ⁊ expensis que fiunt i fu/
nere etiam bonorum: ⁊ in caritate moriē
tiū. Nōne meli⁹ eēt si darent̄ paupib⁹: ⁊
indigentib⁹ qꝫ sic illas exponere ad quā
dā q̄si pōpā ⁊ inanē gloriā. Rñdit Ric.
vbi supra: ꝙ pompa exequiaruꝫ si fiat se
cundum consuetudinem patrie: ⁊ non
cum nimio excessu non est reprehensibil̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Quinimo facit ad cõsolationez viuorꝝ ꝛ subleuationem spei ad resurrectionẽ futurã. Nõ eniz teneẜ homo de necessitate facere oẽ bonum ꝙ põt. Faciens autem sumptꝰ i sepultura quos posset alibi melius collocare: non facit eos inquãtum ẽ opus minus vtile: sed inquantum vtile. Notandũ tamen ꝙ non debent in ecclesia seu cimiterio vel loco sacro ĩfrascripti sepeliri. Primo nullus ĩfidelis nec iudeus. nec paganꝰ: nec hereticus: vt pꝫ ď cõse. di. i. c. ecclesia. ꝛ. c. sequẽti. ꝛ. 24. q. 2. c. sane. Et si sepulti cẽnt tales i ecclesijs debent exhumari ꝛ proijci extra.

Scďo iterdicitur sepultura eccłiastica morienti intorneamẽto. Et exponit Hosti. etiam si qs ibi vulnus letale accepit: lꝫ postea supuixerit: ꝗ quãuis peniteat ꝛ ei eucarestia non negetur carbit tamen ecclesiastica sepultura: extra de torneamentis. c. i. Hoc tamẽ de illo intelligiẜ ꝗ venit causa exercendi se i torneamento. Et etiã ẜm Guil. de armigeris eoꝝ qui eis in armis seruiunt: extra de torneamẽtis. c. 2. Secus de astãtibus cũ curiositate.

Tertio prohibeẜ sepultura his qui se ipsos occidunt: vt pꝫ. i3. q. 2. c. quibus. ꝛ 23. q. 5. c. placuit. Quod intelligendum est ẜm Guilielmum: si interfecerunt se ex desperatione vel iracũdia. Secus si ex fortuitate ꝛ hꝰ. Vnde in. c. ex parte: extra de sepul. dicit Berñ. ꝙ si quis ꝑpter fugam precipitaret se in aquam: quia ide sic credebat euadere non imputatur ei ẽt si contrarium eueniat. Quarto negaẜ sepultura ei de quo certum ẽ ꝛ manifestũ nõ fuisse cõfessum vel non communicasse semel in anno. extra de pe. ꝛ re. c. oĩs. Et hoc intellige nisi in articulo mortis signa cõtritionis: ꝛ huiusmodi emendationis ostendat. Quinto expelliẜ a sepultura ecclesie monachus qui reperitur proprietarius i fine vite qui debet in sterquillino sepeliri extra de statu monachorum. c. super quodaꝫ. Sexto blasphemus dei si moriaẜ absqꝫ penitẽtia postq̃ꝫ blasphemauerit non sepelitur in loco sacro. extra de maledictis. in fine. Septimo generaliter quilibet notorius peccator si moriatur absqꝫ penitentia i mortali peccato priuãdus est ecclesiastica sepultura. i3. q. 2. c. non estimemus. Ad ꝓbandũ autem contritionẽ alicuius peccatoris morientis sufficit: vnꝰ testis. 26. q. 5 c. qui recedũt. Itẽ interdicitur sepultura tempore interdicti illis de illo loco vbi ẽ positũ interdictũ dum durat. Item excõmunicatis excommunicatione maiori in illa morientibus: ꝛ etiaꝫ minori ẜm Guilielmũ. quando hoc est notorium. Sunt ꝛ alia multa circa hanc materiam que iõ dimittimus: quia non est necessarium vt populus predicentur. Sacerdotes autez ꝛ curati: quia talium debent habere scientiam: videant titulum de sepul. li. 5. ꝛ. 6. decretalium. Ideo hanc partem cõcludere volẽtes: dicimus ꝙ magna est pietas satisqꝫ cõmẽdabilis defunctoꝝ corpora sepelire. Hinc preter ea que dicta sunt laudaẜ. ꝛ magnus Alex. qui vt. Q. Curtiꝰ refert: iuento Dario a suis derelicto vulnerato: ꝛ extincto i vehiclõ viso corpe fudit lachrymas: fecqꝫ cũ more r̃gio sepeliri

De executione testõꝝ: ꝛ ꝙ dilatio coꝝ ꝑiudicat animabus testatorũ si sint i purgatorio. Ca. 2.

Ecũda pars pietatis defunctorũ diciẜ testamẽtoꝝ executio: in quo adhuc tria dubia occurrunt declaranda. Primum vtrum testamenta possint infringi. Scďm vtrum executores teneanẜ statim illa exequi. Tertium vtrum dilatio executoris preiudicet anime testatoris. Ad primum dubiuꝫ posset aliquis arguere ꝙ nullũ testamentum sit infrigendum. Nam vt scribitur extra de testa. c. iudicãtis. Voluntas testatoris debet per omnia adimpleri. sed testamẽtũ continet vltimam voluntatem testatoris: ergo ꝛc̃. ꝛ. 16. q. i. c. ꝯsideratio diciẜ. Cõsideratio ecclesie vtilitatis hoc postulat ex iusta dispensatione testatoris seruandum arbitrium. Sed contra ẽ qď habetur. 6. q. i. c. admonere. vbi Grego. ait. Admonere te volumus ne pie ď functorum voluntates tua quod absit remissione cassentur. Ibi dicit glo. sup verbo pie. secꝰ si sunt iniuste: ergo testamen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ta iniusta sunt infringenda. Respondet
Ric. in. 4. di. 45. ꝙ aut testamentum ē
rationabiliter factum: ita ꝙ non sit cōtra
equitatē iuris naturalis nec diuini nec
positiui. Et tunc nullo modo ē infringē
dum. Aut testamentum ē irrationabilit
factum: ⁊ tunc licitum est ⁊ debitū illud in
fringere. Est autem testamentum irra/
tionabile triplici ratione. p° rōne testa
toris. 2° ratione rei testate. 3° ratione
modi testandi. Primo rōne testato/
ris: cum. s. non potest facere testamētū.
Nam neq₃ eps neq₃ religiosus neq₃ fa
tuus potest facere testamētū. Dicit tamē
Ric. ꝙ eps aut habet bona que sibi ꝓue
nerunt ex hereditate vel artificio aut do
ctrina antequam esset episcopus. Aut n̄
habet nisi redditus ecclesiasticos ⁊ mo/
bilia que sibi ex illis redditibus proue/
nerunt. De primis bonis: quia propric/
tas illorum est sua potest licite facere testa
mentum. extra de testamēto. c. quia nos.
Et. c. relatum. ⁊. 12. q. 1. c. episcopi. Si
tamen episcopus ecclesiam leserit dānū₃
ecclesie debet de rebus eius resarciri: ⁊
de residuo si quid fuerit testari potest. De
redditib⁹ autem ecclesiasticis: ⁊ de mobi
libus que post sui consecrationem acqui
sierint episcopi: quia talia dicuntur con/
seruari eidem ecclesie: cuius ratio est: qr
que intuitu seu cōsideratu eccl'ie recepe/
runt illorum bonorꝫ ꝓprietas sua nō est:
sed illorꝫ sunt tm̄ dispensatores ⁊ admi/
nistratores: nō possunt facere testamētū.
Et q₃uis de rebus ecclesie nō possint ali
quid donare iure testamenti: possunt tn̄
donare de mobilibus causa elemosyne
siue sint sani siue in egritudine etiam mō
tali constituti. Ex quibus colligitur ꝙ n̄
est idem dispensare ⁊ testari. Unde eps
ꝑmittitur de bonis ecclesie eleemosynam
facere ⁊ non testari: extra de testa. c. ad
hoc. Testatorem enim oportet esse dn̄m
rerum de quibus facit testamentum. S₃
dispensatorem non oportet esse dn̄m re/
rum de quibus facit elemosynam. Un/
de extra eo. c. quia nos in glo. dicit. Cle
rici de rebus ecclesie nullum possunt fa/
cere testamentum cum earu₃ proprietas
non sit sua. Similiter religiosus cu₃ nō
habeat proprium non potest facere testa
mentum: vt p₃. 9. q. 3. c. quia. ⁊ in. c. re/
latum. Et si dicatur de Paulo primo he
remita ꝙ in testamento reliquit collobiū
suum. i. tunicam superiorem Athanasio
alexandrino episcopo: ⁊ tunicam interio
rēm beato Antonio. Respondet Ric.
ꝙ q₃uis Paulus primus heremita fue
rit religiosissimus sanctitate: non erat ta
men in religionis statu. Unde non ē si/
mile de heremitis: ⁊ de illis qui sunt i sta
tu religionis: vt p₃ in. §. sequenti post ꝓ
allegatum. c. relatum. Adhuc fatuus n̄
potest facere testamentum: extra de suc/
cess. ab intesta. c. cum dilectus. Et instit.
quibus non est permissum facere testa/
mentum. §. furiosi. Illum enim qui fa/
cit testamentum oportet esse compotem
mentis sue pro illo tempore quo facit te/
stamentum. Secundo testamentum ē
irrationabiliter factum ratione rei testa/
te cum quibus facit testamentū de re quā
non habet. Sicut dicitur d' Lipethopo.
Ipse enim cum in extremo vite venisset
testamentum condidit in quo multa mi/
lia ducatorum in pios vsus dimittebat.
Cum vero circunstantes interrogarēt
quis esset executor tante pecunie distri/
buende. Rn̄dit truffatorie. hic est pūct⁹.
vnde tractum ē vocabulu₃ illud aut vul
gare prouerbium. Qui sta el pūcto disse
Lipethopo. Sunt ⁊ alij q testantur d' bo
nis que habent: tamen ad illos non per
tinentibus: eo ꝙ acquisita sunt per vsu/
ras: malos contractus: rapinas: iniusti/
cias: fraudulentias ⁊ huiusmodi: ⁊ debē
tur personis certis. Secus vero quādo
illorum restitutio esset incerta. Ter/
tio testamentum est rationabiliter factu₃
ratione modi testandi: puta cum quis ex
hereditat suos heredes qui exheredita/
ri nō meruerūt: dās totū alijs. Talis fa/
cit cōtra equitatem iuris naturalis etiā si
det ecclesie. Et testamentum tale non est
seruandum: propterea dicitur ab Aug.
in sermone de cōmuni vita clericoru₃. ⁊
15. q. vlt. c. qcūq₃. Quicūq₃ exheredita/
to filio heredē facit eccl'ia₃: querat aliū q

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſuſcipiat non Auguſtinum. Et infra.
Q͛ laudabile factum ſancti Aurelij car
thaginẽſis epi. Quidã eni cũ filios non
hñet: nec ſparet res ſuas omnes retento
ſibi vſufructu donauit eccleſie. Nati ſunt
illi filij. Reddit epiſcopus nec opinan/
ti ea que illi donauerat. In poteſtate ha
bebat epiſcopus non reddere: ſed iure
fori ⁊ non iure poli .i. quadam naturali
equitate vt dicit glo. ibidem. Secũdũ
dubium vtrum executores teſtamentoꝝ
teneant cito. ſ. ĩfra ãnũ executionẽ cõple/
re. Et rñdet Ric. in. 4. di. 45. ꝙ aut te/
ſtator tp̃s determinat ĩfra qđ teſtm̃ vult
eſſe ĩpletũ: aut nõ. Sic ſic: nõ tenent exe
cutores tentiõe neceſſitatis vſqꝫ ad illud
tp̃s teſtm̃ ĩplere niſi videret citius explen
do ſe poſſe facere aĩe defuncti vtilitatem
maiorẽ. Tũc enim ⁊ ſi ĩ foro iudicij com
pelli nõ poſſent ad citius ĩplendũ: tñ ad
hoc eos cõſcia deberet cõpellere: q꞉ pſũp
ponẽdũ ẽ ꝙ voluntas defuncti fuit ĩ illo
modo ⁊ illo tp̃e teſtm̃ ĩplerent quo eẽt ex
pediẽdus aĩe ſue. Si aũt non determiat
tp̃s infra qđ velit teſtm̃ impleri: tũc dico:
q꞉ aut executores hñt libere bona: de qui
bus poſſint ſtatĩ teſtm̃ implere: aut ñ hñt
Si hñt: tunc ĩplere tenẽtur q̃zciti⁹ pñt: q̃a
debitores ſunt illis q̃b⁹ legata ſunt facta.
Et ſicut dr̃. ff. de re. iu. In oĩbus obliga
tionib⁹ in quib⁹ dies non ꝑponit pñti die
debetur. Unde illi executores q̃ per lon/
gum tp̃s tardãt ſuã executionem ĩplere:
necatoribus egentium ꝯparant: propt̃ea
dr̃. 13. q. 2. c. qui obligationes. Qui obli
gationes defunctoꝝ aut negãt eccleſijs:
aut difficile reddũt tanq̃ꝫ egentium neca
tores excommunicentur. Et ſm gloſam
ibidem: hoc non ĩtelligit đ obligatõibus
volũtarijs: ſed de illis bonis q̃ relicta ſũt
eccleſijs. Et. c. ſequẽti adhuc dicitur. qui
obligationes defunctoꝝ retinent: ⁊ illi q̃
eccleſijs tradere demorant vt infideles
ſunt ab eccleſia abijciẽdi. Executores ẽt
ſi illa bona retinent ꝓ ſeipſis ſunt ſicut fu
res ⁊ raptores: ⁊ ſacrilegium cõmittunt:
ſic pꝫ. 13. q. 2. c. clerici. ⁊. 17. q. 4. c. ſacri
legium. Uñ ſi executores ĩfra ãnum ſal
tẽ ãmonitione epi pias volũtates defun/
ctoꝝ nõ ĩplent cum poſſent ſi vellent: per
epiſcopũ debẽt impleri: vt notat extra đ
teſtamentis. c. nos quidem. ⁊. c. tua no/
bis. in glo. ⁊. c. iohẽs. in textu. Si autẽ
executores non habeant bona in prõptu:
de quib⁹ poſſint infra annum teſtamentũ
implere: non credo ꝓpter hoc ꝙ deuolua
tur ptãs eorum poſt annum ad epiſcopũ
Tenentur tamẽ facere qđ in ſe ẽ vt bona
habeant ⁊ habita debẽt diſtribuere q̃zci/
tius poſſunt. Tertium dubium erat:
vtrum dilatio executionis in aliquo pre/
iudicet anime teſtatoris. Et reſpondet
Ric. ꝙ ſic. cui⁹ duplex ẽ ratio. Una quia
quãto citi⁹ eccleſie ⁊ pauperes q̃bus lega
tum ẽ recipiunt illud qđ teſtator eis lega/
uit: tanto feruentius: ⁊ certius orant pro
anima defuncti: ⁊ orare tenentur: ⁊ quã/
to tardius recipiunt ꝙ eis legatum eſt: ã
to tepidiores ſunt ad orandũ: ⁊ magiſtar
dant orare ꝓ anima eius. ſ. teſtatoris de
functi. Acceleratio autẽ feruentium ora/
tionum pro anima defuncti multum valꝫ
ad ei⁹ alleuiationem ⁊ celeriorem expedi
tionẽ. Alia ratio ẽ: q꞉ ſicut defuncti in ca
ritate aliquid purgabile ſecum portantes
in hac vita meruerunt vt elemoſyne ſi ꝓ
eis dentur eis proſint: non ad augmentũ
gratie: ſed ad alleuiationem ⁊ abbreuiati
onem pene. Si teſtator teſtamẽtũ faciens
⁊ in caritate decedẽs teſtm̃ ſuum faciẽdo
meretur vt eius executio p⁹ mortem vale
at non ad augmentum grẽ: ſed ad alleuia
tionẽ ⁊ abbreuiationem pene ſue. Et iõ
quanto teſtm̃ ſuũ citius executiõi deman
dat: tanto citi⁹ alleuiat: ⁊ quanto tardius
ſui teſti executio implet tanto tardi⁹ cete/
ris parib⁹ incipit alleuiari: ⁊ tardi⁹ libe/
rat. Si tñ legata ſua nunq̃ꝫ ſoluerent nõ
ꝓpter hoc perpetuo remaneret in pena:
q̃ꝫuis ꝓpter hoc multo tardius liberaret
ab ipſa. Ex predcis pꝫ q̃ꝫ grauiſſime pec
cant: ⁊ q̃ꝫ magnam perditionem faciunt
hi qui executiones teſtamẽtorum ſibi cõ/
miſſas non complent q̃ꝫ citi⁹ pñt hita cõ/
petenti opportunitate. Quomodo hi
qui ſunt in purgatorio iuuari poſſunt per
ſuffragia viuorum: ⁊ de ſuffragiorum
fructu. Capit. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Tertia pars pietatis que defunc
tis debet̃ dr̃ suffragioꝝ commu/
nicatio. Et ꝓ hꝰ intelligentia tria
dubia erunt discutiẽda. Primum vtruꝫ
suffragia viuoꝝ ꝓsint defunctis. Scd̃m
vtrũ suffragia facta determinate ꝓ vno ꝓ
sint oībꝰ exñtibꝰ in purgatorio. Tertium
vtrũ defunctis ꝓsint suffragia fcã a viuis
exñtibꝰ in peccato mortali. Ad primũ
dubiũ posset aliqs arguere ꝙ suffragia vi
uorũ non ꝓsint defunctis. Nam Apoc.
14.c. dr̃. Opera enim illorum sequũt̃ il/
los. ergo vr̃ ꝙ non iuuant̃ operibꝰ alie/
nis. Et Ecclesiastes. 9. dr̃ de mortuis ꝙ
non hñt partem in opere qd̓ sub sole ge/
ritur: ergo idem ꝙ prius. Sed in ↄ̃trium
est illud qd̓ scribit̃. 2. Machabei. 12. Sã
cta ⁊ salubris ẽ cogitatio ꝓ defunctis ex/
orare: vt a peccatis soluantur. Et Aug.
in ench. ait. Nõ est negandũ defunctoꝝ
aias pietate suorum viuentium releuari:
cũ pro illis sacrificium mediatoris offert̃
vel elemosyne in ecclesia fiunt. Respon
det Ric. ꝙ aiarum quedam sunt btẽ iam
in celo. quedam sunt damnate in inferno
ꝓ peccato originali ⁊ actuali: vel pro ori/
ginali solo. Quedam sunt in caritate suã
explẽtes pniam in purgatorio. Beatis
non ꝓsunt viuorum suffragia: qꝛ non in
digent. Vnde Augu. in ench. dicit ꝙ sa
crificia siue altaris siue quarũcũqꝫ elẽyna
rum pro defunctis valde bonis gratiarũ
actiones sunt. Et idem hr̃ extra de cele/
brata. mis. c. Cum Marthe. Damnatis
etiam suffragia nõ ꝓsũt. vt ostensum est
supra eodem sermone. Sunt tamẽ con/
solationes viuoꝝ. Animabꝰ autem exis/
tentibus in purgatorio prosunt viuoruꝫ
suffragia nõ ad augmẽtũ grẽ gratum fa
cientis: sed ad pene earum mitigationeꝫ
⁊ abbreuiationem. Quia vt dicit Aug.
in ench. Cũ viuerent in hac vita merue/
runt vt hec sibi postea possent. Ad aucto
ritatẽ ergo Apoc. dicendum ꝙ suffragia
viuorum que fiunt pro existentibꝰ in pur
gatorio: dicuntur opera eorum inquãtuꝫ
ĩ hac vita meruerunt vt eis prodessent: si
pro eis fierent. Ad autoritatem vero ec/
clesiastes dicendum ꝙ pro tanto mortui
dicuntur non habere partem in opere qd̓
sub sole geritur: qꝛ tali operi non coope/
rantur: habent tamen partem in fructu
operis. Sed pro cõfirmatione vera dic/
torum notanda est sententia, Gregorij,
que ponitur. 13. q. 2. in. c. anime defunc/
torum. Anime inquit defunctorum quat
tuor modis soluunt̃: aut oblationibus sa
cerdotum: aut precibus sãctorum: aut ca
rorum elemosynis: aut ieiunio cognato/
rum: qd̓ eni sacre hostie oblatio plurimũ
prosit defunctis: apparet ex illo exemplo
qd̓ Grego. recitat in. 4. dial̃. li. Inquit
eni ꝙ cum quidam monachus suꝰ nomi
ne iustus ad extremũ veniẽs tres se hẽre
occultos aureos indicasset: ⁊ de hoc ĩge/
miscẽs mortuus fuisset: precepit Greg.
fratribꝰ vt corpus eiꝰ cum tribꝰ aureis in
sterquillinio sepelirẽt. Tandem cuidam
e fratribus Grego. precepit: vt vsqꝫ ad
dies. 30. omni die. pro eo hostiam immo
laret. Qui cũ iussa cõplessꝫ: is q defũctus
fuerat in die. 30. cuidam fratri sibi gẽma
no apparuit. Quem germanꝰ requisiuit
dicens. Quõ es. Cui ille rñdit. Nuncus
qꝫ male fui: sed iam modo bene sum: qa
hodie cõionem recepi. Silr̃ Grego. in
preallegato li. oñdit quantum orationes
prosint existentibus in purgatorio. Nar
rat eni de pascasio: q cũ vir mire sanctita
tis ⁊ virtutis extiterit ⁊ suo tempore duo
fuissent summi põtifices electi: conuenis
setqꝫ tandem ecclesia in vnum. Ipse ta/
mẽ pascasius quasi ex errore alium papã
pretulit: ⁊ in hac snia vsuꝫ ad mortem ꝑ/
mansit. Qui cũ esset defunctꝰ ⁊ dalmati/
cam feretro superpositã demoniacus tetí
gisset: statim senatus est. Pꝰ multuꝫ ve
ro temporis cum Germanus capuanꝰ
episcopꝰ balneum ob grãm sanitatis pe
tijsset: predictum Pascasium diaconem
stantẽ ⁊ obsequentem ĩuenit: quo viso
vehemẽte extimuit. Et quid illic tãtꝰ vir
faceret ĩquisiuit. Qui pro nulla alia cã se
in illo loco penali deputatũ asseruit: nisi
qꝛ in illa cã pontificis plus iusto sensit: ⁊
addidit. d. Queso te deprecare deuꝫ pro
me atqꝫ in hoc cognosces ꝙ exauditus sis
si huc rediẽs me non inueneris. Qui cũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝓ eo orasset: ⁊ illuc post paucos dies re
dijsset: ꝑdictū. ¶ Pascasiū i eodē loco mi-
nime iuenit. Sunt ⁊ alia exēpla: q̄ breui
tatis cā dimittim⁹. Scd̄m dubium erat.
Utrū suffragia fcā determinate ꝓ vno ꝓ
sint oib⁹ existentib⁹ i purgatorio. Et rn̄-
det Ric. q̄ ad causandū penā cōcurrit ꝟ
tus agētis: ⁊ dispositio patiētis: q̄ꝛ actus
actiuoꝝ sūt i patiente disposito. vt dr̄. 2°
de aia. ¶ Pōt g° diminui alicui⁹ pena: vel
ꝑ diminutionē ꝟtutis ex ꝑte agētis: vel
ꝑ diminutiōem dispositionis ad patiēdū
ex ꝑte sustinentis: sicut ⁊ ꝑ augmētatio-
nē cuiuslibe tistoꝝ pena pōt augeri. Un̄
ineq̄liter dispositi ad patiendū ab equali
virtute inequaliter patiunt̄. ¶ Propte-
rea. d. Auicēna. 6. ꝑte naturaliū. q̄ mul
tū dispositus ad tristiciā ex modica cā for
titer tristat̄. Qd̄ autē dictū est videm⁹ in
exēplo. ¶ Pena enim magnū onus portā
tis diminui pōt: vel ꝑ diminutionē gra-
uitatis oneris: vel ꝑ aliquā cōfortationē
virtutis illius q̄ portat onus: qua minui
tur i ipso dispositio ad patiēdū ab onere.
Sic dico q̄ isto duplici mō cōuenit itelli
gere diminui penā existentiū i purgato-
rio. Et quātū ad diminutionē pene mō
primo suffragia facta determinate ꝓ vno
tm̄ alijs nō ꝓsunt: q̄ꝛ sic virtus eoꝝ non
attingit nisi ad illū ad queꝫ determinant̄
⁊ cui applicant̄ ꝑ intentionē agentis. Sꝫ
mō secundo suffragia facta ꝓ vno ꝓsunt
alijs: q̄ꝛ mīficordia dei ꝓuidende suffra
gia fcā ꝓ quocūqꝫ i purgatorio oib⁹ alijs
innotescūt. Et q̄ꝛ sese diligunt ex carita-
te: nec sibi iuicē inuident: imo oēs gau-
dent de pene illi⁹ alleuatione ꝓ quo facta
sunt suffragia. Quodlibet autē gaudiuꝫ
reddit gaudentē minus dispositū ad pe-
nā cōtristantē. q̄ꝛ ꝺm sniam ar. 2° ethi. c.
vltimo. Cuiusqꝫ tristicie repugnat ꝺm
formā generis quecunqꝫ delectatio: ⁊ iō
mitiget cā. Notandū tm̄ q̄ si suffragia fie
rent ꝓ plurib⁹: nō tantū ꝓdessent cuilibꝫ
quātū si fierēt ꝓ illo solo: q̄ꝛ si tātū ꝓdes-
sent: sequeret̄ q̄ ille q̄ ꝓ vno defuncto te
netur dicere missā vnā: ⁊ vnā ꝓ alio. si
diceꝛ vnā ꝓ illis duobus cuilibet solue-
ret illud ad quod sibi tenet̄. ¶ Propterea

bonū finitū qd̄ sufficeret ad plenariā libe
rationē vnius aīe de purgatorio suffice-
ret ad liberationē oium aliarum ad eq̄-
lē penā obligatarū. ¶ Preterea cōsuetudo
ecclesie eēt inutilis: que suffragia aliquā
do facit ꝓ spālibus ꝑsonis. que oia fa. sa
sunt. Fuere tm̄ quidā dicentes q̄ suffra-
gia facta ꝓ pluribus tantū ꝓsunt cuilibꝫ
quantum si fierent ꝓ vno solo: sicut cāde
la accensa ꝓ pluribus: ⁊ lectio lecta ꝓ plu
ribus tantum quēlibet iuuāt: quantuꝫ iu
uarent si ꝓ eo solo candela accenderetur
vel lectio legeretur. Sed rn̄det Ric. q̄
hec exempla nō valent: q̄ꝛ lumē cādele ⁊
vox doctoris se cōicant ꝑ nature necessi-
tatē. Suffragia āt cōicant̄ ꝑ suffragātis
intentionē. Tertiū dubiū erat vtrū defū
ctis ꝓsint suffragia facta a viuis existenti
bus i pctō mortali. Et rn̄det Ric. in. 4.
di. 45. q̄ malus faciēs aliqua bona ope
ra ꝓ defūctis: aut facit ea sicut actor: aut
sicut minister: ¶ Primo mō illa nō ꝓsunt
defunctis: ēt si ea faciat mediante bono
ministro nisi aliq̄n ꝑ accidens inquātum
paupes sci ꝓ elꝯnis receptis ab illo ma-
lo excitantur ad orandū ꝓ illis defunctis
ꝓ quib⁹ ille malus bō eis elꝯnas dedit.
Si autē facit ea vt minister distinguen-
dū est: q̄ꝛ aut facit ea vt minister public⁹
dei ⁊ ecclesie: vt sacerdos q̄ celebrat mis-
sam: vel exeqas mortuoꝝ. aut facit ea vt
minister alicui⁹ priuate ꝑsone. ¶ Primo°
dico q̄ ꝓsunt defunctis: quia malicia mi
nistri non tollit efficaciā sacri. Si aūt fac
ea vt minister priuate persone: aut illa ꝑ
sona q̄n sibi precepit tale opus fieri ⁊ q̄n
factum est erat in caritate: aut non. ¶ Pri
mo modo dico q̄ ꝓsunt defunctis pro q̄
bus fiunt. Et siue ille qui mandauit fieri
migrauerit de hac vita: siue n̄. q̄ꝛ h° op⁹
pricipal'r ipsi⁹ ē q̄ h° fieri mādauit. Si ve
ro erat i pctō mōtali: aut h° erat q̄n māda
uit fieri. aut q̄n op⁹ executōi mādatū ē.
Si primo° dico q̄ illa oꝑa non ꝓsūt de-
functis ꝓ quibus fiunt: q̄ꝫuis sit in cari-
tate ꝓ illo tp̄e quo suum mandatum exe
cutioni demādat̄: nisi tunc illud iterum
fieri demandetur aut emādationē factā
de nouo acceptet: q̄ꝛ op⁹ ipsi⁹ nō ē nisi i-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝗ̃ʒtum illud fieri mandat vł acceptat. Si
aũt erat in peccato mortali quando demã
daꝛ opus bonum executioni: qui erat in
caritate qñ precepit fieri: dico ꝙ tunc ope
ra prosunt defunctis, ꝑ quibꝰ fiunt: mari
me qꝛ sunt a precipiente rõne illius actus
volũtatis quam habuit quãdo ea fieri ꝑ-
cepit: verũtñ cũ nemo sciat vtrum odio:
an amore dignius sit: non debent homi-
nes retrahi a cõmunicatione suffragiorũ
erga defunctos. Et potissimum tenerꝛ dʒ
vnusquisqʒ firmiter ꝙ semper valet mis
sa ⁊ alia bona qui facit homo: vt minister
ecclesie. Supradicte itaqʒ sunt pietatis ꝑ
tes: quam debent viui mortuis exhibere
Sed si qs posset ad purgatoriũ vsqʒ de-
scẽdere audiret: ꝓfecto clamantes ⁊ eiulã
tes q̃ʒplurimos: ac voce querula lamen
tantes. Audirenꝛ quidem patres ⁊ ma-
tres. d. O filij ingrati quibus bona no-
stra dimisimꝰ succurrite nobis. Audiren
tur viri suas vxores vocãtes. O vxores
impie in quibꝰ cõfidentiam habẽtes: di-
uitias nostras vobis dimisimus: subue
nite miseris ⁊ nos adiuuate: vt eruãur ab
his atrocissimis penis. Audirenꝛ ⁊ alij
clamãtes. O commissarij. o executores
testamẽtorum nostrorꝝ expedite fideliter
que vobis commisimꝰ. Multi nãqʒ sꝛ et
quasi inumerabiles: qui citiꝰ a purgato-
rio liberarenꝛ si viuentes illos iuuarent
Idcirco ꝓcurent oẽs benigne ⁊ caritati
ue orare ꝓ defunctis: aliaqʒ pietatis ope
ra illis ĩpẽdere: ⁊ sic mereamur ĩ hoc se-
culo dei obtinere grãꝫ ⁊ in futuro sempiꝛ
nam glꝛiam. Amen.

Feria scđa quarte hebdomade in qua
dragesima de purgatorio: ⁊ atrocissimis
penis quibꝰ puniũꝛ aie illorꝝ q nõ satisfe-
cerũt in hac vita de peccatis suis.
Sermo. 48.

Ipse autem ie-
sus
non credebat semetipsũ eis
Scribunꝛ hec verba Ioh.
2. c. ⁊ in euangelio hodier-
no. Rara fides inuenitur in hominibus
hꝰ mũdi q cũ sepe blãdianꝛ multũ amicis
eorũqʒ se fatcanꝛ beniuolos: adueniente
tñ necessitate aduersitateqʒ ĩgruẽte dfici
unt: ꝓptera saluator nr̃ qui preuidebat
se tpe passionis sue ab oibꝰ derelinqndũ
non credebat semetipsum eis q credide-
rant in nomine eius ꝓpter signa q̇ facie
bat. Quo exemplo edocemur: vt ⁊ nos
dum possumus: dũ viuimꝰ: duʒ facultas
adest: anime nostre salutẽ accuratissime
ꝓcuremꝰ. Neqʒ fidenduʒ est multũ ĩ pa
rentibꝰ aut filijs: in viris aut vxoribꝰ: in
domesticis vel amicis: qm̃ vt dictum ẽ ĩ
precedẽti sermone: cõsueuerũt tales ca-
ros suos defunctos tradere obliuioni: ⁊
quoniam pleriqʒ penitẽtiam negligũt de
suis peccatis ĩ hac vita ĩplere estimantes
mitissimam satisqʒ leueʒ penã eẽ: ⁊ qñqʒ
nullam penã. s. purgatorij. Idcirco ĩ pñ
ti sermone de ipso purgatorio erimus lo
cuturi: de quo tria mysteria erunt decla-
randa.

Primum dicitur veritatis.
Scđm penalitatis.
Tertium iocũditatis.

De veritate ⁊ loco purgatorij: ⁊ đ istis
q post hãc vitam anteq̃ʒ euolent indigẽt
purgari. Capi. j.

Primum mysterium declarãduʒ
de purgatorio đr veritatis: ĩ quo
tria sunt dubia absoluẽda. Pri-
mũ vtrũ sit ponere penã purgatoriã post
hanc vitã. Scđʒ vtrũ aliqs locꝰ sit ꝓprius
ad purgandũ aias deputatus. Tertiũ
q sunt hi qui vadũt ĩ purgatoriuʒ. Ad
primum dubium rñdet Boñ. di. 20. q̃r-
ti. ꝙ sicut dicit scriptura ⁊ auctoritates scõ
rũ: ⁊ plures reuelationes ⁊ rõnes cõcor-
dãt: ⁊ ecclesia vł is ꝯfirmat q̇ orat ꝓ exñti
bꝰ in purgatorio absqʒ dubio pꝰ hãc vitã
ẽ ponere penã purgatoriã. Et hoc colli-
giꝛ ex verbo xpi. d. Math. 12. Qui dixe
rit verbũ ꝯ spm̃ scm̃ non remitteꝛ ei neqʒ
in hoc seculo neqʒ in futuro. In qua snia
daꝛ itelligi quasdã culpas in hoc seculo:
quasdam ĩ futuro posse relaxari. Iõ gre
go. 25. di. c. qualis ait. Qualꝛ hic quisqʒ
egrediꝛ: talis ĩ iudicio pñtaꝛ Sed tamen
de quibasdam culpis esse ante iudicium
purgatoriꝰ ignis credẽdꝰ ẽ: ꝓ eo ꝙ veritas
diꝛ: qꝛ si qs ĩ spm̃ sanctum blasphemiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

dixerit neq; in h⁹ seculo remittet ei neq;
in futuro. Et Math. 5. Esto cōsentiens
aduersario tuo cito. i. sinderesi murmu/
rāti i malo aut angelo ad oppositū decer
tāti. dū es in via cū eo: ne forte tradat te
aduersarius tu⁹ iudici. i. deo: ⁊ iudex tra
dat te ministro. i. āgelo: ⁊ in carcerē mit
taris. i. ꝑ angelū i purgatoriū deducaris.
Amē dico tibi nō exies inde donec red/
das nouissimū quadrātē. Hoc idē d̾ car
cere huius mūdi nō pōt itelligi: eo ꝙ nec
ibi ponunt oēs tales. Nec de carcere in
fernali: q2 ibi nūq̃3 soluitur nouissimus q̄
drans debite pene. S3 de carcere purga
torij h3 intelligi: q2 de illo exibit qs quan
do soluerit nouissimū quadrantē. Et ad
huc est i ꝓmptu rō quare sit ponenda pe
na purgatoria. Nā vt dicit Aug. ⁊ poni
tur a magistro i littera. aut hō punit: aut
de⁹ punit. sed frequēter aliq cōuertuntur
in fine q nō puniūt i pñti. g° necesse ē ꝙ
puniant a deo: s3 nō in igne ifernali siue
eterno. g° in igne purgatorio. Itē si n̄
eēt pena purgatoria p⁹ hāc vitā. g° q ꝑdu
rat in culpa vsq3 ad mortē. cū nullā susti
nuerit penā reportat de malicia sua com
modū. qd̾ ē falsū. Et si qs obijceret ꝙ ꝓ
nior ē deus ad miserendū q̃3 ad cōdēnā/
dū. sed decedentē i mortali pctō statim cō
dēnat: ergo decedentē i caritate stati glo
rificat. Itē potentior est caritas ad eleuā
dū q̃3 sit mortalis culpa ad deprimendū.
sed culpa mortalis stati demergit i abys/
sum. g° caritas statim eleuat in celū. ergo
nō est ponere post mortē aliquod suppli
cium. Itē status p⁹ mortē r̄ndet statui
q ē in via. s3 in via nō ē nisi duplex stat⁹
scil3 bonoꝝ ⁊ maloꝝ. g° similiter p⁹ mor
tē. Ergo aīa a corpe recedēs: vel ē in ꝑa
diso cū bonis vel ē inferno cum malis.
R̄ndet Bon̄. ad primū. ꝙ nō est simile
glorificare decedentē i caritate statim: sic
condēnare decedentē i mortali. qm̄ iste q
in mortali ē: nihil h3 qd̾ sit dignū vita. ⁊
iō sūme est dispositus ad dānationē eter
nā. ⁊ propter hoc statim dānatur iusta re
tributione. S3 ille q ē in caritate: cū cari
tas simul stet cū veniali culpa: ⁊ reatu pe
ne: pōt i se habere aliqd dignū pena. Et

q2 gloria nō pōt simul stare cū pena s3 so
rum cōmune: necesse est prius debitum
illud solui per penam purgatoriā. Ad
secundū. d. Bon̄. ꝙ pōdus caritatis h3
in se aliquod retardans vt culpam aliq̃3
ꝑuulam: vel reatū. Sed pōdus pcti ni/
hil h3 eleuans vel retardans iō non ē si/
mile de ascensu pcti. Ad tertiū vero dicē
dum ꝙ l3 duplex sit status principalis. s.
bonoꝝ ⁊ malorum. tm̄ qui h3 iusticiā i du
plici ē differentia. Aut eni i statu perfec/
torum ꝑfectione cōpleta. ⁊ talis nō h3 cre
mabilia: nec aliqua debita: ⁊ huic statui d̾
betur vita eterna. Alij sunt in statu imꝑ
fectoꝝ. ⁊ hi habent cremabilia: vt pluri/
mū: ⁊ etiā debita. iō o3 primū debita sol/
ui: ⁊ cremabilia cremari anteq̃3 introdu
cantur in patriā. Et hi purgāt pena pur
gatoria. Similiter carentes iusticia i du
plici sunt differentia. Quidā sunt in sta
tu ꝑuuloꝝ. ⁊ hi carent iusticia originali.
⁊ his cōpetit status i limbo sine pena sen
sibili. Aliq sunt in statu adultoꝝ: q carēt
iusticia ꝑsonali siue grā ꝑ ꝓpriā culpam.
Et talibus cōpetit status infernalis. Et
sic p3 ꝙ rō illa non valet. Posset ēt dici
ꝙ pena purgatoria nō dicit statū: sed ma
gis trāsitū de statu ad statū. Secūdū du/
bium absoluendum erat. Vtrū ad pur/
gationē aīaꝝ sit aliquis loc⁹ spāliter de/
putatus. Et r̄ndet Ric. di. 21. quarti. ꝙ
in inferno sunt quattuor loca se h̄ntia s̄m
superius ⁊ inferi⁹. In loco maxime infi
mo sunt dānati ꝓ pctō actuali. In illo q
est immediate supra illū sunt dānati ꝓ so
lo pctō originali. In loco q consequēter
ē supra illum sunt aīe que purgant: quia
ibi de lege cōi purgant: q2 q̃3uis aliq ali
bi purgent ex aliq cā spāli. s. vel vt viuē
tibus aliqd nuncient: vel vt suffragia ꝓ
se ipetrent: ⁊ vt patiendo vbi peccauerūt
dei iusticiā alqb⁹ sensibilibus manifestēt.
In quarto loco nō sunt alique aīe: s3 ā e
xp̄i aduentū ibi erant anime sanctorū pa
trum: que penitentiam suam in purgato
rio expleuerant. Et ille que recedentes a
corpore nihil purgabile portaue: e. Loc⁹
autē prefatus dicebatur sinus Abrahe.
quia Abraham primus ab infidelibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ſe ſeparauit: ⁊ fidei ſignaculum diſtictiuũ accepit. Ideo loc⁹ regei que debetur ani/ me ꝓpter fidẽ caritate formatã ſin⁹ abra he dcũs ẽ. Hugo tñ libro ſcđo de ſacr̃is parte.15.c.7. negare videꝫ aliquẽ vnum locũ determinatũ eſſe purgationi aiarum dicens ꝓbabilius eſſe: vt i his potiſſimũ locis ſingule penaꝫ ſuſtinere credanꝫ: in qbus culpã cõmiſerunt: ſicut multis ſe/ pe documẽtis ꝓbatũ ẽ. Alia v° ſi q̃ ſunt harũ penarũ loca non facile aſſignari vi detur. Sed ſnia iſta Hugo. non accep/ taꝫ a doctorib⁹ niſi itelligaꝫ: vt dic̃ Boñ. ẜm diſpenſationẽ diuinam: ⁊ nõ ẜm com munẽ legẽ: q꜡ iprobabile eſt: vt oẽs anie que pariſi⁹ peccauerunt pariſi⁹ punianꝫ. iõ ẜm legem communẽ credendũ eſt qđ ſicut limbus fuit inferi⁹: ſic ⁊ locus pur/ gatori⁹: q loc⁹ pars inferni creditur a qui buſdam propter illud verbum Grego. in. 4. dialo. Sub eodem igne elect⁹ pur/ gaꝫ ⁊ dãnatus cremaꝫ. Tertium du/ bium abſoluendũ erat. Qui ſunt qui va dũt ad purgatorium. Et dicere poſſum⁹ ẜm doctores ꝙ ſunt tria hoium genera.

¶ Primi quidem ſunt q cũ venialibus moriunꝫ. Nã ſicut dicit magiſter ſup illo verbo. i. Cor. 3. c. Si qs ſupedificat ſu/ per fundamẽtũ hoc aurũ: argentum: la/ pides precioſos: lignũ: fenũ: ſtipulã: vni uſcuiuſqꝫ op⁹ manifeſtũ erit. Dies enim dñi de larabit: q꜡ in igne reuelabiꝫ ⁊ vni uſcuiuſqꝫ op⁹ quale ſit ignis. ¶ Probabit lignũ: fenũ: ⁊ ſtipulam: intelligunꝫ venia lia peccata per quandam ſiſ̄itudinẽ: quia venialia in eodem ſubiecto cum caritate exñtia pñt per ignem purgatorij ⁊ ſpũalẽ ignẽ caritatis ⁊ dilectionis cõſumi: ſicut lignũ: fenũ: ſtipl̄aqꝫ cõſummũtur p ignẽ ⁊ q꜡ tardi⁹ conſũmuꝫ lignũ q̃ꝫ fenũ: ⁊ fenũ q̃ꝫ ſtipula: iõ per lignũ ſignificanꝫ venia lia grauiora: per fenũ media: p ſtipulam minora. Scđi qui vadũt in purgatori um ſunt q pniam añ obitũ ſuum nõ cge/ rũt: ſicut ꝯtingit his q abſqꝫ ꝯfeſſiõe mo riunꝫ ꝯtriti. Tertij ſunt hi q iniũctam ſibi pniam nõ cõpleuerũt. Nam pnia in cõfeſſione a ſacerdote iniuncta: aut ẽ ma ior aut equalis: aut minor. Si aũt eſt ma ior: tunc id qđ hõ plus fecerit cũ moriꝫ in augmẽtum ſue glorie cedit. Si eſt equa/ lis tũc ſufficit ad toti⁹ pene dimiſſionem. Si aũt fuerit minor: tũc id qđ reſiduũ eſt ex virtute diuine iuſticie i purgatorio eim daꝫ: ne aliquod peccatum remaneat im/ punitum.

De volũtate illorũ q patiũtur i purga torio: ⁊ de grauitate penaꝝ: ⁊ de miſtro p queꝫ de⁹ infligit penas illas. Ca. 2.

Ecũdum myſterium pricipale đ purgatorio declarãdum dr̃ pena litatis: in quo tria dubia ſunt api enda videlicet. ¶ Primũ vtrũ pena illa ſit voluntaria. Scđm vtrum ſit maxima omniũ penarũ tpalium. Tertiũ vtruꝫ p miſteriũ demonum infligaꝫ. Ad pri mum dubiũ reſpondet Boñ. ꝙ aliq̃ pẽa dr̃ tripl̄r volũtaria. Vno modo q꜡ aſſu/ miꝫ a volũtate imperãte: ſicut eſt peniten tialis pena. Alio modo q꜡ ſuſtineꝫ a vo/ luntate acceptãte: ſicut ẽ pena martyrum q꜡ adeo placet ꝙ ea liberari ñ vellẽt. Ter tio modo eſt quedaꝫ pena q̃ acceptaꝫ ⁊ ſu ſtineꝫ a volũtate celerãte: vtputa pena q̃ eſt cũ patientia: ita ꝙ ei⁹ oppoſitũ eſt in de ſiderio: ſicut cũ amans ⁊ deſiderãs ſani/ tatẽ infirmaꝫ ſuſtinet qdeꝫ infirmitatem tanq̃ꝫ penã diuinitus iflictam: attñ ab ea liberari ꝓcurat: ⁊ illud minime hꝫ rõneꝫ volũtarij. Hoc modo ẽ voluntaria pẽa purgatoria in viris iuſtis: q voluntarie eã ſuſtinẽt ⁊ deſiderãt vehemẽter ad pa/ triã ꝑuenire: ⁊ ab alijs ſibi auxiliũ prebe ri. Scđꝫ dubiũ videnduꝫ erat vtꝝ pe na purgatoria ſit maxima omniũ penaꝝ tpaliuꝫ. Et ẜꝫ doc. reſpondeꝫ ꝙ ſic: ⁊ ap/ probaꝫ tripl̄r. p° auctoritate. 2° rõe. 3° exẽ plo. ¶ Primo ꝓbaꝫ auctoritate. Inquit eni Aug. de pe. di. 2. c. vlt. ⁊. di. 25. c. q i aliud ſeculũ. Qui i aliud ſeculũ i diſtulit fructũ cõuerſionis purgãdus ẽ igne pur gationis. Hic eteni ignis etſi nõ ſit eter n⁹: miro tñ modo grau⁹ eſt. Excellit et/ eni oẽꝫ pẽnã quã vnq̃ꝫ paſſus eſt aliquis i hac vita. Nunq̃ꝫ in carne tanta inuenta eſt pena temporalis. Secũdo ꝓbaꝫ rõ ne. Et ẜm Bonauentu. poteſt ſumi ra/ tio ex diuina iuſticia: eo ꝙ đs iuſtus pe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nā non acceptat ꝭm ꝙ punitiua tm̄ : ſꝫ ꝭꝫ
ꝙ plus eſt i ca rō ordinis recti. Scdꝫ hᵒ
gᵒ eſt itelligendū ꝙ ē pena ſūpta: ⁊ pena
inflicta. In pena ſūpta nō tm̄ placet deo
ordinatio pene ad culpā: ſꝫ ordo ⁊ rectitu
do q̄ ē in voluntate aſſumente. In pena
inflicta placet ordinatio pene ad culpā.
Qm̄ ergo pena pniam i pn̄ti plus eſt. pe
na morientium ē inflicta in purgatorio:
ꝓ eo ꝙ iā nō eſt tp̄s agēdi ſꝫ recipiendi.
Jō modica pena i pn̄ti plus ſatiſfacit: et
magis ē de ea cōtenta diuina iuſticia : q̄ꝫ
de magna i futuro Ric. vero ſumit rōnē
ex cā ipſius pene. Nam pena cauſat̄ du
pliciter. ſ. ex abſentia boni amati: ⁊ pn̄tia
mali oditi. ⁊ vtroqꝫ mō pena purgatorij
maior eſt q̄libet pena tꝑali. Aie. n. i pur
gatorio q̄ mot⁹ caꝝ nō retardat̄ mole cō
poris: vehemētiſſime deſiderāt cum deo
ꝑfecta fruitione cōiungi. Et iō ex huius
cōiunctionis abſentia vehemētiſſime af
fliguntur maxie cū videant tp̄s aduenīſ
ſe quo cū deo ꝑfecte eſſent cōiūcte : ſi duꝫ
erāt in corꝑibus penā ſuis pctīs debitaꝫ
ꝑſoluiſſent. Similit̄ ignis affligēs aiaꝫ
i purgatorio magis ē actiu⁹ igne nr̄o : q
tm̄ inter alia elemēta maxie ē afflictiuus.
Jō pena purgatorij lōge grauior eſt q̄ꝫ
alia pena i hoc mundo. Qualiter autem
aia pa iat̄ ab illo igne declaratū ē i prece
dentib⁹: ſmone. ſ. 1ꝟ. huius oꝑis. 3ᵒ ꝓ
bat̄ grauitas pene purgatorij exēplo. ha
betur nāqꝫ i legenda ſci Greg. ꝙ poſt/
q̄ꝫ orauit ꝓ Traiano: apparuit ei angel⁹
⁊ dixit. Qꝛ ꝓ dānato rogaſti duoꝝ tibi
dat̄ optio. Aut. n. i purgatorio duobus
diebus cruciaberis. aut certe toto tꝑe vi
te tue fatigaberis doloribus ⁊ infirmita
tib⁹. Qui ꝑelegit toto tp̄e vite ſue dolori
bus cōcuti potius q̄ꝫ duob⁹ dieb⁹ in pur
gatorio cruciari. Vn̄ factū ē ꝙ ſꝑ deīcepſ
aut febribus laborauit. aut podagre mo
leſtia ꝑſſus fuit. aut validis dolorib⁹ con
q̄ſſatus. aut dolore ſtomaci miſerabilit̄
cruciatus. Vn̄ in q̄dā epiſtola ſic loquit̄
d. Tāte podagre: tātiſqꝫ doloribus pre/
mor: vt vita mea mihi grauiſſima pena
ſit. Quottidie. n. i dolore deficio. ⁊ mor
tis remediū expectādo ſuſpiro. Tertiū
dubium ꝓpoſitū fuit. Vtrum pena pur/
gatorij ꝑ miniſteriū demonū iſligat̄. Et
q̄buſdā videt̄. ꝙ ſic. eo ꝙ i ſcriptura aut
vix aut nū q̄ꝫ legit̄ ꝙ bon⁹ angelus bo/
nos vexauerit. Sed vexatio bonoꝝ ſo/
lū a maliſ fuit: ſicut exēplū habet̄ ꝺ Job.
de Antonio : ⁊ alijs ſcis ⁊ amicis dei.
Mali vero vexati ſunt a bonis ⁊ a ma/
lis. Et rō videt̄ eē ſm eos: q̄ q vexat al
terū ⁊ affligit quodāmodo odiū hꝫ. Dia
bolus āt odit bonos ⁊ malos ob ſuā cru
delitatē. iō vtroſqꝫ affligit cū ſibi ꝑmitti̊t
boni vero nō odiūt niſi malos: ⁊ iō illos
ſolos affligunt: ſicut afflixerunt ſodomi
tas ⁊ egyptios. Sed opinio iſta ſtare nō
pōt. q̄ nō decet illū q iuſte de aliquo triū
ꝓhauit poſtea puniri ꝑ ipſū. Sꝫ aie que
ſunt i purgatorio adherendo iuſticie vi/
cerunt diabolū. Ergo nō eſſet cōueniēs
vt punirent̄ demonū miniſterio. Pro/
pterea alij dixerūt ꝙ pena purgatorij iſli/
gitur angeloꝝ miniſterio. Sꝫ hoc nō vi
det̄ ꝓbabile. ꝙ tā grauiter affligāt ⁊ pu/
niāt cōciues ſuos. nec hᵒ de facili ꝑ ſcrip
turā poſſet ꝓbari. Jō dicēdū ſm Ric. ⁊
Boñ. ꝙ q̄ꝫuis boni āgeli ⁊ mali aſſiſtāt
morientib⁹: boni adiuuādū. mali ad no
cendū ſi pn̄t. tm̄ i loco penali ipſi⁹ p rga/
torij nō puniuntur anime miniſterio de/
monū: nec miniſterio bonoꝝ angelorū:
ſꝫ ſola diuina iuſticia ignem purgatoriū
ſicī ſtrumētū applicāte ad punitiōꝫ eaꝝ.

De iocunditate quā hn̄t exiſtentes in
purgatorio. tū ꝓpter certitudinem de ſua
ſalute tū propter cōfirmationē in gr̄a. tū
ꝓpter auxilium viuoꝝ. Capitulum. 3.

t Ertiū myſteriū declarādū ꝺ pur
gatorio dr̄ iocūditatis. Nā inter
acerbitatē penaꝝ ſētiūt aie i pur
gatorio exiſtētes multā iocūditatē. maxie
ꝑꝑ tria. Pᵒ ꝑꝑ certificatōꝫ. 2ᵒ ꝑꝑ ſubuē/
tionē. 3ᵒ ꝑꝑ ſcōꝝ affectionē. Prio gau
dēt aie i purgatorio ꝑꝑ certificationē. q̄
iā certificate ſunt de gloria ⁊ beatitudine
ad quā debēt ꝑuenire. Notādum tm̄ ſm
Boñ. i. 4. di. 20. ꝙ aie ille maiorē certi/
tudinē habēt q̄ꝫ ille que in via ſūt: ſicꝫ hē
bāt aie que erāt in libro. Et illa certitu/
do media ē inter certitudinē. ꝑſc. ⁊ certi

tudinem vic. In patria est certitudo ten tionis euacuās expectationē ⁊ timorem. In via aūt est certitudo expectatōis mix ta timori q: quilʒ labi pōt dū ē viator. in purgatorio vero ē medio mō .s. certitu do expectationis: q: nondū obtinuit. sed ē euacuatio timoris pp liberi arbitrii cō firmationē: q: oio fit q deinceps peccare non pōt. Non cōfirmati sunt in gratia: nec valēt malum velle: nec dum agēt qō eis accedit ad leticiam ⁊ iocūditatē. Pro pterea sapie. 5. dr̄. Spes illoꝝ immorta litate plena ē. Nec acceptanda ē quorun dā opio eoꝝ qui dicūt q ꝓ acerbitate pēa rum ita absorbet spūs: vt vbi sit ignoret: ⁊ ex hoc dubitet vtrū sit in iferno: vel in purgatorio aut extra. Sicut cū anima ex dulcedine cōtemplationis rapitur extra se vt nesciat vtrū in corpore an extra cor pus hoc videat: sic suo modo dicūt i pe nis se hr̄e. Sed certe hoc non videt pos se rationabiliter sustineri: q: ⁊ si spūs car ni cōiunctꝰ possit ab huiusmodi penis a deo absorberi: vt vsum rōnis amittat. Spūs tn̄ sepatus q imortalis ē non vide tur adeo absorberi: cū fortior sit ad susti nēdū magnā penam in se q̄ʒ i corpe par uā. Et ꝯ dictam opinionē faciūt exēpla: q̄ Greg. ponit in 4° dial. li. vbi dicit q qdam i purgatorio exites i grauibus pe nis petierūt adiutoriū ꝓ liberatione: er go sciebāt se aliqñ liberādos. Insuper i omelia de diuite ⁊ Lazaro dr̄ q damnati sup se electos considerāt vsqʒ in diē iudi cij. Si ergo pena illa ifernalis iproporti onabiliter grauior est q̄ʒ purgatoria: ⁊ il la non absorbet vsum rōnis dānatis q sūt oppressi verme desperatione ⁊ culpa: q̄ʒ tn magis nec ista pena absorbebit spūs iu stoꝝ qui fortificati sunt bona ꝯscia ⁊ spe ⁊ diuina gratia. Scdo gaudēt aie exi tes in purgatorio pp subuentionē: quan do subuenit eis p suffragia viuoꝝ: de q bꝰ diximꝰ in precedēti s̄mone. Innote scit aūt eis predcā subuentio quadruplr. Primo dina inspiratōe. 2° angelica ꝑue latiōe: vt dr̄. 13. q. 2. c. fatendū. 3° morie tiū noui itimatōe. 4° expiētie cognitione qa per suffragia que ipendūtur eis expe riunt sibi diminui penam. Cōuenicēs nā q̄ʒ est vt innotescat eis a qbꝰ ⁊ q suffragia fi ant: vt cū de purgatorio fuerint liberate: ⁊ in glīam āgeloꝝ assumpte: grās suffra gatoribꝰ suis ipendāt: pro eis apud lar gissimum miseratorem oium deū interce dētes. Nō eni possibile est: vt igratitu do vel aliqō quodcūqʒ vitium locum ha beat i gloria sempiterna. Tertio gau dent aie i purgatorio pp scōꝝ affectionē. Superni qdem ciues orant ⁊ rogāt dñʒ ihm xp̄ʒ ꝓ illis ꝓximis suis quos crucia ri cernūt. Secūdum eni Bona. i. 4. di. 45. Duo inducūt scōs orare pro his qui in purgatorio sunt. Primum ē eorū ne cessitas: qua indigent ab alijs releuari. Scdm est dei voluntas q vult q vnum mēbrū releuet aliud. Tertium addi po test. s. futura iocūditas seu felicitas. scili cet vt eorū gloria accidentalis augeat: cū videant eos futuros conciues suos. vñ credendū est q angeli semp visitant eos: ⁊ consolant. Propter que omnia ad prudentiam spectat: dum viuimus i hoc seculo penam quam possumus pro pec catis nostris exoluere: sin vero: illam in purgatorio dolenter luemus: vbi licet ꝑ pter rationes iam tactas aliqua leticia adē rit: non tamen tanta erit vt Bonau. ait: quanta erit afflictio. iō sollicite cogitemꝰ que ventura sunt: ⁊ oculos aperiamus i tempore oportuno: vt sic placemus deuʒ quem offendimus: impetremusqʒ ab ipo hic grām ⁊ in futuro seculo sempiternaʒ gloriam. Amen.

Feria tertia quarte hebdomode: de iu dicio curioso ⁊ temerario: propter quod multi qui se iustos credunt: peccatores sunt: ⁊ inimici altissimi dei.

Sermo. 49.

Olite iudica re s̄m faciem: sed iustuʒ iudicium iudicate. Ver ba sūt redētoris nr̄i origia liter Ioh. 7. c. ⁊ in euan gelio hodierno. Prebuit nobis saluber rimū documētū satisqʒ necessariū salua tor nr̄ dñs ihs xps dū dixit Vba i thēate

nostro,ppposita: quoniã ob curiosum iu/
sticiũ multi q se bonos eristimãt sepenu/
mero mali fiũt. Secũdũ vo Alex. sniaz
i.3° volumine sũme duplex ẽ iudicium.
Vnũ publicũ ⁊ ordinatũ: qd̃ qdẽ est act⁹
iusticie. Aliud vo vsurpatũ ⁊ temerariũ
quo qs,primũ suũ iudicat: vl' reputat bo
nũ aut malũ. De hoc itaqȝ iudicio de q°
locutus est xp̃s ⁊ nos i p̃nti s̃mone dice/
mus: in quo triplex iudicium subdistin/
guemus declarandum.

Primum dr̃ dubietatis.
Secundum veritatis.
Tertium temeritatis.

Qd̃ pctm̃ ẽ iudicare i deteriorẽ ptem aliena fcã q̃ nobis dubia sũt: ⁊ q̃re dubia sũt i'meliorẽ ptẽ iterp̃tãda. Capl'm. j.

P Rimũ iudiciũ vsurpatũ dr̃ du/
bietatis. Cũ qs,primũ suũ ex opi
bus dubijs iudicat malũ. Nam
multa sunt opa que bñ fieri pñt: ⁊ male:
sicut ieiunare. orare. elemosynas facere.
audire missas. visitare ecclesias. ⁊ silia.
in quib⁹ si qs diffinitiue iudicaret,primũ
talia male facere: vtputa,ppter vanãglo
riam. aut aliquẽ aliũ malũ finẽ: peccaret
p vsurpationẽ iudicij. Idcirco i his ser
uãda ẽ regula: que ponitur in glo. Ro.
14. sup illis verbis. Qui non mãducat
manducantez nõ iudicet. vbi dr̃. Dubia
sunt i meliorẽ ptẽ interpretãda. Et q ita
sit,pbari põt tripliciter. p° auctoritate.
2° rõne. 3° exẽplo. Primo,pbat̃
auctoritate. Vñ. 33. di. c. habuisse. In
rebus ambiguis absolutũ nõ dȝ eẽ iudi/
ciũ. Et. xi. q. 3. in. c. graue. Graue satis
est vt i re dubia certa detur snia. Et. 30.
q. 5. c. incerta. Incerta nullatenus iudi/
cemus: quousqȝ veniat dñs: q latẽtia,p/
ducat i lucẽ. ⁊ illuminabit abscõdita te/
nebraꝝ ⁊ manifestabit ꝯsilia cordiũ. Ad
hoc facit ibidẽ. c. nullũ. ⁊. c. iudicantem.
h Et idẽ ponitur in glo. sup. c. nauiganti.
de vsuris. ⁊ in. c. ex litteris. de,pbationi
b⁹. Ad idẽ ẽ illd̃ dictũ ex̃ d̃ reg. iu. Esto
te igt misicordes ⁊c̃. Ho loco nihil alid̃
pcipi eristimo nisi vt ea fcã q̃ dubiũ ẽ q°
sio fiãt i meliorẽ ptẽ iterp̃temur. 2°.p
batur q dubia sunt i meliorẽ ptem iter/
pretanda ratione. Et hoc tripliciter.

Primo,ppter diuinam maiestatem.
Secundo,ppter proximi caritatem.
Tertio,ppter,ppriam vtilitatem.

Primo,ppter diuinã maiestatẽ. Dubio
rũ eni ⁊ secretoꝝ iudiciũ de⁹ sibi reƀuat:
q dixit Hiere. 17. Prauũ ẽ cor hois ⁊ i
scrutabile: qs cognoscet illud. Ego dñs
scrutãs cor ⁊,pbãs renes: q do vnicuiqȝ
s̃m viam suam. Et. 32. di. c. erubescant.
De⁹ secretoꝝ cognitor ⁊ iudex ẽ. Hic ẽ
qd̃ scribit̃. 2. q. i. c. nomẽ psbyteri. Dine
pietatis potestati facẽ viderer iniuriã: si
illius iudiciũ meo vellẽ iudicio preueni/
re. Et. 15. q. 6. c. si ascendentibus. Nõ
põt humano cõdẽnari examine: que de⁹
suo reseruauit iudicio. Secunda rõ ẽ
pp,primi caritatẽ. Scd̃m. n. Tho. 2. 2.
q. 96. Ex h° ip so q aliqs hȝ malã opinio
nẽ d̃ aliq° absqȝ sufficiẽti cã iniuriat̃ ei: ⁊
cõtẽnit ipsũ. Nullus ãt dȝ aliũ cõtẽnere
absqȝ cogẽte cã. Iõ vbi nõ apparẽt ma/
nifesta iudicia d̃ malicia alicui⁹: debem⁹
vt bonũ hr̃e: i meliorẽ ptẽ interp̃tãdo qd̃
dubiũ ẽ. Et si diceret̃ q iudiciũ dȝ eẽ ma
gis de eo qd̃ vt i plurib⁹ accidit. sed vt in
plurib⁹ accidit vt male agãt: qr vt dr̃ Ec
clesiastes. p°. Stultoꝝ infinit⁹ est nume
rus. g° dubia magis debem⁹ iterp̃tari in
malũ q̃ȝ i bonũ. Rñdet Tho. q ille q in
meliorẽ ptẽ alioꝝ facta interp̃tatur: fre/
quenti⁹ fallit̃. Sed meli⁹ ẽ q aliqs fallat̃
habens bonã fidẽ de aliq° hoie malo q̃ȝ
rarius fallat̃ habẽs opinionẽ malam de
aliq° bono: qr ex hoc fit iniuria alicui. nõ
aũt ex primo. Iõ Seneca li. 4. de bñfici/
is ait. Sanctius est,pdesse etiã malis,p/
pter bonos q̃ȝ bonis obesse pp malos.
Ideo lex fauet vt patiat̃ potius innocen
tẽ absolui: q̃ȝ nocentem condemnari. ff.
de penis. l. absentem i pricipio. Tertia
rõ ẽ pp,ppriã vtilitatẽ: quia sic homo eui
tat iudicium dei. secundum illud Luc.
6. Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini.
Notandum tamẽ s̃m Alex. in. 2. volu/
mine summe. q proximorum nostro/
rum facta dubia nobis possunt esse tripli
citer. Prio ex ignorãtia pricipij. Nã
vt dr̃ extra de sen. exco. c. cum voluntate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Voluntate ac ꝓposito maleficiā distin/
guunt. Jō nescim⁹ sepissime ex q° ꝑnci/
pio ꝓcedāt alioꝝ opa: ꝓpterea i talib⁹ iu
diciū curiosū cauere debem⁹. 2° pōt esse
aliqđ dubiū ex ignorātia medij: q̄ mlto/
tiēs mutat̃ volūtas. Nā multi aliq̄ bōa
exercētes: mala itentione mutari pn̄t ⁊ e
cōuerso. 3° pōt aliqd eē dubiū ex ignorā/
tia finis. Jō đr. xi. q. i. c. sacerdotibus.
Nescim⁹ qs ī terribili dei iudicio q̄lis sit
futur⁹. Etenī Paulus egregi⁹ ꝑdicator
dicit. Nolite an̄ tp̄s iudicare q° adusq̄ʒ
veniat dn̄s. 3° ꝓbat̃ ꝙ dubia sint i melio
rē ꝑtē trāsferēda exēplo. Legim⁹ nāqʒ ꝙ
sāct⁹ frater Leo soci⁹ bti Frācisci dū isir
marcr̃ i loco s̄ ē Marie de angelis vidit
i visione multitudinē fratrū ꝓcessionalr̃
icedentiū. Jnter quos vidit vnū a cui⁹
oculis radij ꝓcedebāt lucidissimi. ⁊ que/
rēs ab vno illoꝝ qs eēt ille cui⁹ oculi ita
splēdebāt: audiuit ꝙ erat frater Bern̄.
de qntaualle prim⁹ soci⁹ bti Frācisci. qui
semp de his q̄ videbat i alijs. i melius iu
dicabat. Qn̄ eni videbat aliquos male i
dutos dicebat. Jsti meli⁹ seruāt paupta/
tē q̄ʒ tu frater Bern̄. Cū vero inspicie/
bat diuites ꝑciosa indumēta deferentes
cordis cōpunctione dicebat. Forsan illi
sub vestibus delicatis hūiliores sūt q̄ʒ tu
frater Bern̄. Ac per hunc modum sem
per in dubij bene de alijs sentiebat. His
vero dictis visio disparuit.

Qđ nō peccat q manifesta dānat ma/
la: ⁊ iudicat. ⁊ qualiter ꝓximoꝝ pctā nō
sunt curiose exploranda. Caplm. 2.

r S Ecundū iudicium đr veritatis.
Jpsū āt ē cū qs đ manifestis: aut
virtutib⁹: aut vitijs ꝓximi sui re
cte sentit. De q° dauid i ps. ait. Recte iu
dicate filij hoīum. Et Ari. i. ethi. Vnus
qsqʒ bn̄ iudicat: que bn̄ cognoscit. Et de
reg. iuris. c. Estote misicordes. Qđ eni
scriptū ē. Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis
eos. de manifestis dictū ē. que n̄ pn̄t bo/
no aīo fieri vt stupꝝ: blassemie: furta:
ebrietates ⁊ similia. de qb⁹ nobis ꝑmitti
iudicare. Et. xi. q. 3. c. Si qs dixerit iniu
stū iustū ⁊ iustū iiustū. vterqʒ abhoīabil
est apud deū. Et ibidē i. c. si qs hoīem.
e i. c. veh vobis. iducitur illud. Esa. 5.
Veh vobis q dicitis bonū malū ⁊ malū
bonū: ponētes tenebras lucē ⁊ lucē tene
bras. Verūtn̄ aliud ē aliena facta subtilit
⁊ curiose ingrere ⁊ inuestigare: aliud eē
ꝙ manifesta sūt ⁊ mala illa cōdemnare.
Primū vitiū ē ⁊ rep̄hēsibile. propterea
Bern̄. ait. Noli eē aliene vite aut teme/
rari⁹ iudex: aut curiosus explorator. Se
cūdū vero ⁊ si nō sit malū. tn̄ ita faciēduʒ
ē. vt ꝓximo peccatori cuius pctā sūt ma/
nifesta cōpassio habeat̃. Nā multi repiūn
tur q magis aliena facta q̄ʒ sua iudicare
cōtendūt. De qb⁹ dicit Sen̄. li. 2. de ira.
Aliena vitia an̄ oculos hēm⁹: a tergo no
stra. Et martialis cocus. Ad fratris cul
pā aqle tu lumina portas. Ad ꝓpriā vo
nulla: l̃ ceca geris. Et Criso. i li. de com
pūctiōe. Jn alienis delictis seueri ⁊ ama
rissimi iudices residem⁹. nr̄as āt trabes
oculis ifixas ꝓprijs n̄ videm⁹. Sʒ vt in
qt Tulli⁹ i li. 3. q. tus. Proprie stulticie ē
alioꝝ vitia cernē: suoꝝ obliuisci. Jō sal
uator nr̄ math. 7. c. ait. Quid vides fe/
stucā i oculo fris tui: ⁊ trabē in oculo tuo
n̄ vides. Aut quō dicis fri tuo. Sine eii
ciā festucā de oculo tuo. ⁊ ecce trabs ē in
oculo tuo. Hypocrita. Eijce primū tra/
bē đ oculo tuo. ⁊ tūc videbis eijcere festu
cā đ oculo fris tui. Ex h° vsitatū ꝓuerbiū
ē. Tollē festucā si vis đ fris ocello. Que
tua cōturbat lumina tolle trabē. ⁊ Gre.
i moral. d. illud qđ ponit̃ 3. q. 7. c. q si/
ne pctō. Qui sine pctō ē vestrū prim⁹ in
illā lapidē mittat. Ad aliena quippe pctā
puniēda ibāt ⁊ sua reliquerāt. Reuocēt̃
itaqʒ itus ad ɔsciam. vt pri⁹ ꝓpria corri/
gāt. ⁊ tūc aliena rep̄hendāt. Est ad h° ꝓ
positū illud qđ scribit̃. 3. q. 7. c. iudicet. ⁊
c. i grauib⁹. ⁊. c. postulat⁹. ⁊. c. sacerdos.
Solēt āt h° vitio multū infici laici ⁊ secu
lares: q subtiliter ꝑscrutari querūt sacer/
dotū ⁊ religiosoꝝ vitaʒ. Et si pctm̄ aliqđ
veniale i eis viderit. dānāt illos. spnūt
doctrinā: cōtēnūt ipsoꝝ officia ⁊ orōnes
reputāt ipsos malos: ac aperto ore vbi/
qʒ crudeliter detrahunt: nec cogitant
quot impietatibus ipsi sūt inuoluti: quot
periurijs blasphemijs: vsuris: furtis.

r

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

rapinis: fornicationibꝰ: adulterijs: sodo
mijs: atqꝫ similibus. Pro quibꝰ. 1. q. i.
i. c. multi. Greg. ait. Multi secularium
hoīum cū plus sacerdotū vitā q̄ȝ suā discu
tiūt i magnū cōtēptionis diuinoꝝ sacro
rū crimē icurrūt. Magna eni trabe vul
neratos oculos habētes eamqꝫ negligē
tes: festucā tenuem in alioꝝ oculis cōspi
ciūt quam dum icaute auellere festinant
in erroris foueā dilabunꝛ. hec ille. Id/
circo salubre est documētū fructuosūqꝫ
vt quilibet suis defectibꝰ se accuset: ⁊ hu
miliet. nō autē alioꝝ pctā ꝑsumptuose
ꝑiudicet. Unde btūs Frācisꝯus dixit i re
gula de fratribꝰ suis. Quos moneo ⁊ ex
hortor ne despiciant neqꝫ iudicēt hoīes
quos viderit mollibꝰ vestimentis ⁊ col/
loratis idutos: vti cibis ⁊ potibꝰ delica
tis. sed magis vnusqsqꝫ iudicet: ⁊ dispi/
ciat semetipsum.

Qd̓ temerarium ē iudicare de ꝓximo
malū per qd̓cūqꝫ signū: nisi eēt signū vio
lētum. Capi. 3.

Ertium iudiciū quo quis aliū iu
dicat dr̄ temeritatis. Et ē cū quis
male sentit de ꝓximo suo diffini/
tiue pp aliqd̓ idefiēs signū suspitionis
d̓ quo fit mētio. 2. q. i. c. multi. ⁊. 2. q. 5. c
temerariū. Notandū tñ ꝺm Alex. ꝙ tri/
plex ē suspitio: ꝺm quam qs pōt malū d̓
ꝓximo suo ꝑsumere. Prima dr̄ violēta
Scd̓a leuis. Tertia temeraria. Pria
dr̄ violēta suspicio. s. cum apparēt oia si/
gna mali: ⁊ nulla boni: vt si adulter hita
ret cū adultera: de quibꝰ ⁊ si nō videatur
qd faciāt. tñ propter huiusmodi signū co
habitatiōis iudicare illos nō est peccatū.
Propꝛ talia iudicauit Salomō de filio il
liꝰ meretricis: ꝙ alia meretrix illa dormi
ente abstulisset. de qbꝰ dr̄. 2. Reg. 3. et ex
tra de ꝑsump. in. c. afferte. Nā cū dixisset
Salomon. afferte mihi gladiū ⁊ diuidite
īfantē viuum ⁊ date dimidiā partē vni:
⁊ dimidiā alteri: qd̓ nō dixit diffiniēdo:
sed potiꝰ tēptādo ⁊ igrendo veritatē: vt
dicit glo. super. d. c. Afferte. Clamauit
mulier cuiꝰ filiꝰ erat viuus ad regē. Cō/
mota sunt qppe viscera eiꝰ super filio suo
Obsecro dñe date illi īfantē viuū: ⁊ non
occidaꝛ. E cōuerso illa dicebat. Nec mi/
hi nec tibi: sȝ diuidatur. Rñdit rex. ⁊ ait.
date huic īfantē viuū ⁊ nō occidaꝛ: hec ē
eni mater eiꝰ. Scd̓a suspicio dr̄ leuis
qñ sunt leuia signa mali: ⁊ fortia ac plura
boni: vt si mulier loq̄tur cū aliquo viro
religioso honeste ⁊ īhonesto loco ac cōde
centi: ⁊ similia: ⁊ sic iudicare malū pecca
tū est. Sciēdū tñ ꝺm Tho. vbi supra: ꝙ
aliud ē ex huiusmodi signis dubitare de
malo ꝓximi: aliud illud affirmare. Pri/
mū ꝑtinet ad humanā tēptationē: sine q̄
nō ducitꝛ ista vita: ꝺm illd̓ apostoli. i. Co
ri. x. Tēptatio vos non apprehēdat nisi
humana. Affirmare vo ⁊ existimare ꝓ
his signis malū de ꝓximo suo peccatum
ē. Vñ Aug. sup illd̓ Cor. 4. Nolite an/
te tpš ⁊c. ait. Et si suspitiōes vitare non
possumꝰ qr hoīes sumꝰ: iudicia tñ. i. diffi
nitias sniaꝛ ꝯtinē d̓bemꝰ. notādū adhuc
ꝺm ꝑfatū doctorē ꝙ suspitio de malo alte
rius pōt triplr ꝓuenire. Primo ex lōga
expiētia. Vñ Ari. 2. li. eth. dicit ꝙ senes
sūt maxime suspitiosi: eo ꝙ multotiēs ex/
ꝑti sunt alioꝝ defectꝰ. Senes eni iqt ca/
coges sunt. Est eni cacogia idceriꝰ exi/
stimare oia. 2º ꝓuenit talis suspitio mali
ex eo ꝙ aliqs male afficiꝛ ad alterū. Cū
eni quis aliū cōtēnit vel odit: facile opia
tur malū de ipso: qr vnusqsqꝫ facile credit
ꝙ appetit. 3º ꝓuenit suspitio mali ex hºꝙ
aliqs in seipso malus est: ex quo cōscius
sue malitie faciliter malū de alijs opinaꝛ:
ꝓpterea sapiēs Ecclesiastes. x. c. ait. stul
tus i via sua ābulans: cū ipse sit īsipiēs:
oēs stultos existimat. Et Seneca i li. de
moribꝰ. Hoc hȝ ois affectꝰ: vt i quo ipse
insanit ceteros putet īsanire. Tertia sus/
picio dr̄ temeraria: cū qs oia bona i malā
partē trahit. Unde Crisoꝰ. i quodā ser/
mone ait. Sunt qdam peruersi q de oi/
bꝰ male iudicant. Dicūt eni si quis studꝫ
⁊ humilitati vacat: hyppochrita ē. Si re
creationi gulosus est. Si societati secula
ris est. Si simplicitati fatuus est. Si alio
rum correctioni presumptuosus est. Si
silentio ⁊ paci simulator est. hec ille.

Quis ergo explicet quam multos lu
cretur diabolus propter temeraria et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

presumptuosa iudicia. In quibus tāto ma
ius piculū imminet: quāto minoris cul
pe eē credunt. Euitem⁹ itaq; illa q̄ntum
possum⁹: vt sic vere pniam agentes asse
q̄mur hoc i seculo dei grām ꝛ i futuro di
sempiternā gloriā: i qua viuit gloriosus
deus p infinita secula seculoꝝ. Amen.

Feria quarta quarte hebdomade in q̄
dragesima. de sacratissimis idulgentijs
ꝛ relaxationib⁹. quas facit ecclesia i re
missionē pene pctōꝝ. Sermo. 50.

Uenit nox qn̄ nemo pōt opa
ri. Redēptoris nostri ver
ba sunt ista originalit̄ Jo.
9. c. ꝛ in euāgelio hodier
no. Ostensū ē in supiori sermone q̄ gra
uis erit q̄zue timēda purgatoria pena:
que seruat̄ his q in hac vita ꝓ suis pctis
satisfacere negligunt. Et qm̄ pleriq; ex
cusare se possent. d. vires aut tēpus illis
ad satisfaciendū nō sufficere: Idcirco cle
mentissime ꝓuidit dn̄s noster ihs xp̄s cō
cedens thesauꝝ eclesie ministris suis ꝓ
lo co ꝛ tpe pctōribus dispensandū. Fiūt
nāq; i ecclesia p prelatos ꝛ supiores rela
xationes ꝛ indulgētie in qbus q faciunt
qd̄ debent: pctōꝝ suoꝝ remissionē lucrā
tur. Ut āt hoc clarius intelligat̄ statui ho
dierna die de indulgentijs verba facere
vt penitentes peccatores intelligentes il
larum virtutē inuigilent cū studio eas ac
qrere. nō expectātes noctē mortis ꝛ pur
gatorie pene: qn̄ amplius nō poterūt ope
rari. De ipsis ergo idulgentijs tria my
steria principalia proponim⁹ declarāda.
Primum dr̄ diffinitio.
Secundum concessio.
Tertium fructificatio.

Quid sit indulgentia. ꝛ qualiter pro
dest in foro dei ad diminutionē pene pur
gatorie ꝛ de clauibus a xp̄o collatis sacer
dotibus. Caplm̄ primum.

Primū mysteriū de indulgentijs
declarandū dicitur diffinitio. in
quo qd fit indulgentia videam⁹
Et respondet Fran. de mar. in tractatu
de indulgentijs: q̄ indulgentia est remis
sio peccatoꝝ. Qd̄ intelligendū est de re
missione pene tpalis: ad quam pctōr re
manet obligatus post remissionē culpe
ꝛ pene eterne. Ipsa nāq; pena ꝛ culpa
eterna remittunt̄ in contritione cuz pec
cator iustificatur. Et quia vt tactum ē ser
mone septimo huius operis. cap. i. lz in
baptismo omnis pena que ꝓ peccato de
betur: penitus relaxetur merito passio
nis xp̄i: tamen cum homo peccata iterat
reddit se indignū tanto bn̄ficio. Ideo in
contritione nisi esset multum feruentissi
ma non remittitur ei tota pena. sed mino
ratur: vt dicit magister sen. di. 19. tertij.
q̄ntum decet ꝛ expedit salua diuina iusti
cia. Remanet itaq; vt in pluribus obli
gatus peccator ad temporaliter satisfaciē
dum: penāq; tpalem exoluendam. Hāc
vero taxare hz sacerdos in confessione:
qui vt dictum est in s̄mone, p arbitrio pe
nitentias potest iniungere. Et quia raro
contingit vt quis totam penā tēporalem
debitā excipe possit ꝛ adimplere. iō q cā
in hac vita nō soluunt: i purgatorio acri
ter punient̄. Sed cū qs facit illud ꝓ quo
indulgentie conceduntur: a dicta pena libe
ratur plus ꝛ minus s̄m indulgentie q̄li
tatē. Notandū tn̄ s̄m Ric. ꝛ Bon̄. di.
20. quarti. q̄ fuerūt quidā qui voluerūt
distinguere forū dei ꝛ forū ecclesie. Et hi
dixerunt indulgentias valere q̄ntū ad fo
rum ecclesie nō q̄ntū ad forū dei. Ratio
aūt ipsoꝝ erat: q: nullus inferior pōt ab
soluere a pena ad quā ligat supior. Sed
deus remittēdo culpā ligat ad aliquā pe
nā tpalē. g° videtur q̄ nullus possit de il
la aliqd dimittere. Et ꝓpterea dicunt̄ in
dulgentias valere i foro ecclesie: remittē
do penas taxatas a iure vel a iudice. nō
tamē aliqd remittendo de pena taxata a
deo. Uerūtn̄ ista opinio satis impia est
ꝛ cōtraria rōni. q: si sic esset tūc ecclesia
absoluendo a penis satisfactorijs trāsmu
taret ad penas purgatorij: ꝛ ad grauiora
supplicia. Ideo simpliciter dicendū ē q̄
relaxatio satisfactionis que fit i indulgen
tijs valet etiam i foro dei: q: deus hz pro
condonato qd̄ sic condonatur. Modus
autez intelligendi qualiter fieri pōt talis
est. Presupponendū nanq; est q̄ bonū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

obtinemus ex triplici merito. s. ex meri/
to ꝓprio: ⁊ ex merito capitis: ⁊ ex meri/
to eccl'iastice vnitatis. Et ꝙ ita sit in se ma
nifestum ē. quia quilibet meretur sibi per
gratiaꝫ quā habet. Qḋ. xp̄us meruerit
nobis nemo dubitat. nisi qui fide caret.
ꝙ eccl'ia mereaᷣ nobis: ⁊ ciꝰ merita patēt
ꝑ verba Augu. d. in li. de pnia. credē/
dū ē ꝙ oēs orationes ⁊ elemosyne eccle/
sie ⁊ opera iusticie succurrūt r̄cognoscēti
mortalitatē suā ꝑ hūc modū: sicut triplex
ē meritū obtinendi bonū: sic ⁊ meritūꝫ li
berādi a malo. Meritū. s. ꝓpriū. Et hᵒ
est meritū nr̄e cōtritōis: ⁊ ꝑ hoc mēmur
liberari a pena eterna. ita ꝙ simul sunt h̄
duo: sicut in āgelis gr̄a ⁊ gloria. 2ᵒ ē me/
ritū xp̄i: ⁊ hᵒ opaᷣ in sacr̄is ⁊ ptāte clauiū
⁊ ꝑ hᵒ remittiᷣ ꝑs pene. 3ᵒ est meritū eccle
siastice vnitatis: ⁊ ꝑ illud adhuc fit r̄mis/
sio. Et sic ſm triplex meritū fit triplex pe
ne condonatio: vt sic currat misericordia
cū iusticia: ⁊ in qualibet ē mutatio maio/
ris in minus. Vñ pena eterna prio mu
taᷣ in tpalē cū remittiᷣ culpa. Scḋo tpaᷣ
magna ⁊ supra vires cōmutaᷣ in penam
cōpetētē viribus in sacerdotis absolutio
ne ⁊ qḋ residuū ē reseruaᷣ i purgatorio.
Tertio ꝟo pena illa: ad quaꝫ qs tenetur
mutaᷣ i minorē i indulgentijs. Hoc aūt
pōt facere ecclesia ex diuina auctoritate.
Thesaurū eni meritorū. s. xp̄i martyruꝫ
cōfessoꝝ ac virginū recōmēdauit ecclesie
dispensandū cū ecclesie in p̄latis tradidit
claues regni celorū. Et per hoc solui pōt
rō eoꝝ qui dicūt ꝙ iferior nō pōt absolue
re a pena iposita a superiore. Nā licꝫ nō
possit auctoritate propria: pōt tñ auctorita
te ipsiꝰ superioris. Vel pōt dici ꝙ prelatꝰ
dās indulgētias nō absoluit oio cōdonā
do: sed soluēdo de thesauro ecclesie. Sꝫ
aliqs posset obijcere ꝙ ecclesie nō sūt da/
te claues: qr claues aut sunt ad claudēdū
aut ad aperiēdū. Sed dr̄ Apoc. 3ᵒ. xp̄us
aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nēo apit
ergo ecclesie nō sunt date claues. Verū/
tñ i ꝯriū ē qḋ xp̄s dixit Petro Mathei.
16. Tibi dabo claues regni celorū. Ex q
bꝰ ꝟbis patet ꝙ mediāte Petro ecclesia
claues accepit. Qḋ notaᷣ. 24. q. i. c. ma/
net. c. qḋcūqꝫ. c. oībus cōsideratis. Rñ/
det ergo Ric. di. 18. qrti. ꝙ claues regni
celoꝝ date sīt ecclesie. Et accipiunᷣ h̄ cla/
ues ad similitudinē clauium materialiuꝫ
per quas hostium clauditur ⁊ aperitur.
Claues eni ecclesie sunt quedam potestaᷣ
data ecclesie in prelatis suis ad aperiēdū
⁊ ad claudendum hominibꝰ regnum ce/
lorum: qḋ claudiᷣ homini per peccatū vl'
per obligationē ad penaꝫ pro pctō: ⁊ ape
ritur ꝑ remotionē vtriusqꝫ. Est aūt pote
stas triplex aperiendi celum ⁊ claudendi
Prima ē auctoritas que est i solo deo: q
solus aperit effectiue per infusionem gra
tie: ⁊ claudit permissiue permittendo iu/
sto iudicio hominem ruere in peccatum
grām non cōferendo. Scḋa est clauis ex
cellētie que est in xp̄o ratione humane na
ture: qui celū aperit per meritum passio/
nis sue: ⁊ claudit per potestateꝫ iudicialeꝫ
sibi traditam. Tertia ē clauis ministerij.
s. in p̄latis ecclesie qui celum aperiūt mi/
nistrādo sacr̄a que operanᷣ in merito pas
sionis xp̄i ⁊ virtute. Ad auctoritatē ergo
Apoc. dicendū ꝙ clausura regni celoruꝫ
pōt tripl'r accipi: vel pro illa qua erat clau
sum generi humano ꝓpter peccatuꝫ pri/
moꝝ parentum: vel ꝓ illa q̄ claudeᷣ oībꝰ
reprobis in iudicio per sniam diffinitiuā
vel ꝓ illa qua clauditur interim homini ꝑ
culpam ⁊ penā remittēdas. Prima clau
sura fuit vl'is ⁊ non perpetua: ⁊ hāc xp̄s
apꝑuit merito passionis sue. Et de hac
dr̄: aperit ⁊ nemo claudit. Alia sil'r clau/
sura erit perpetua: d' qua Math. 25. clau
sa ē ianua. ⁊ de hac dr̄. Claudit ⁊ nēo a/
perit. Alia clausura ē particularis: ⁊ nō
perpetua: ⁊ hanc prelati ecclesie: possunt
ministerialiter aperire. Propterea non
mediocriter errant hi qui dicunt indul/
gentias non valere: cum tota ecclesia
rationabiliter contrarium asserat ⁊ affir
met.

De auctoritate ꝯcedendi idulgentias
⁊ illaꝝ varia cōcessione: ⁊ de causis ꝓ q/
bꝰ cōceduntur. Ca. 2.

Ecūdū mysteriū de idulgētijs d'
clarādū dr̄ cōcessio i quo d' ipsaꝝ
ꝯcessiōe tria ꝯsideremꝰ. pᵒ aucto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ritatē. 2° varietatē. 3° cāsalitatē. Primo ꝯsideremꝰ auctoritatē: quis. s. hꝫ auctoritatē idulgētias ꝯcedēdi. Et rn̄dent doc. s. Boñ. ⁊ Ric. vbi sup̄: ꝙ illi soli pn̄t indulgētias dare: qbus dispēsatio thesauri eccľie ꝯmissa ē: ⁊ ꝭm mēsuraꝫ ꝯmissionis sue. Et qꝛ xp̄i vicario ꝯmissa est plētudo ptātis ab ip̄o xp̄o. vt pꝫ extra de pe. ⁊ re. c. cum ex eo. Jō pōt dare idulgētias p totā eccľiam militantē: ⁊ tātas quātas sibi dare placuerit: si adsit rōnabilis cā. Alij āt hn̄t tantum de hac ptāte quantum eis a xp̄i vicario ꝯcessum est. Jpe autem p ius cōe hoc nō ꝯcessit nisi ep̄is. vel electis in ep̄os: ⁊ suis legatis. Et iō nulli alij pn̄t idulgētias dare: nisi ex sp̄āli commissione. nec pn̄t legati dareꝰ idulgētias nisi in ꝓuincia sua: nec ep̄i nisi i suo ep̄atu. Archiep̄i tn̄ pn̄t eas dare in ep̄atibus suffraganeoꝝ suoꝝ. vt pꝫ extra de pe. et re c. nostros. i tex. ⁊ i glo. Jsti tn̄ i dedicatione basilice siue ꝺdicet̃ ab vno siue a pluribꝰ nō debent extēdere indulgētias vltra ān̄ū nec i anniuersario dedicatiōis vltra. 40. dies. Limitata ē eni eis ptās a papa: ne p imoderatas remissiōes claues ecclesie cōtēnerent̃: ⁊ pnialis satisfactio eneruaret̃. ex̄ de pe. ⁊ re. c. cū ex eo. Et si diceret̃ ꝙ oīs sacerdos hꝫ claues. ergo pōt indulgētias concedere. Rn̄det Boñ. ꝙ clauis nō est tota rō virtutis indulgētias faciendi: sꝫ ptās clauis cum iurisdictione ⁊ auc̄tate thesauri dispensandi: q̄ ordinarie solis cōpetit ep̄is ⁊ sacerdotibus si eis ab ep̄is cōmittat̃. 2° cōsideremus circa cōcessiones idulgentiaꝝ varietatē. Secundū eni ꝙ appet ex vsu ecclesie solēt idulgentie variari tripliciter. Cōcedunt̃ nāqꝫ aut ꝭm numequm dierū vel annoꝝ. aut ꝭm ptē pctōꝝ. aut ꝭm plenariā remissionē. Qn̄ cōcedūt̃ ꝭꝫ numerū dieꝝ vel ānoꝝ: vtputa qꝛ dant̃ cētū dies vel cētū anni de indulgētia: tunc q illā lucrant̃ absoluunt̃ a pnia quā facē debuissent ꝓ pctis suis p centū dies: vel p centū annos: siue i hac vita siue i purgatorio. Qn̄ vero cōcedunt̃ idulgentie ꝭm ptē pctōꝝ vtputa qꝛ cōcedit̃ tertie vl' quarte ptis remissio pctōrum. tunc qui illas lucrātur absoluūtur a pena quā tenebātur exoluere ꝓ illa pte: siue illa pēa sit centū ānoꝝ siue mille: siue pluriuꝫ. Qn̄ āt cōcedūtur idulgentie ꝭm plenariaꝫ remissionē. tunc q illas lucrātur. absoluuntur ab oī pena: ita ꝙ si tunc ex hac vita ꝺcederēt. stati ad celū euolarēt ⁊ iter ciues celi nullo obstaculo ipediti collocarentur

Tertio ꝯsideremꝰ circa ꝯcessionē idulgentiaꝝ causalitatē: ꝓ qua cā concedi pn̄t ⁊ debēt idulgētie. Et rn̄det Boñ. ꝙ sic̄ vidimus i polliticis ⁊ cōitatibꝰ hūanis: ꝙ thesaurus reip. pp duo maxie ꝯsueuit ꝓferri ⁊ cōicari extius. Sic i sp̄ualibus ē itelligēdū. Profert̃ nāqꝫ thesaurꝰ extra pp gl'iam p̄cipis. sicut faciūt reges curiales. quēadmodū fecit rex Assuerꝰ vt hr̃ Hester. i. c. Alio mō pp vtilitatē cōitat̃ siue necessitatē. Vn̄ qn̄ ledit̃ cōitas ꝓferūtur stipendia ⁊ donatiua militibus vt eāt ad pugnā. Sic thesaurꝰ eccľie ab his qui hn̄t dispensare duplici ex cā dꝫ spiri. s. ꝓpter gl'iam principis ⁊ laudē. Laus xp̄o ⁊ honor dei ē in sc̄is suis. Et sc̄i honorantur i ꝯstructōe basilicaꝝ visitatione earūdem. cōmemoratōe ꝟtutuꝫ suaꝝ. Et idē fit i p̄dicationibus ⁊ sermonibus. Jō ꝓ his oībus idulgentie recte fiūt. Cōis aūt vtilitas ē defēsio terre sācte: defēsio fidei ꝓmotio studij: ⁊ ꝯsilia: ꝓ quibus adhuc recte idulgētie ꝯcedūt̃. Et si diceret̃ ꝙ n̄ licꝫ dare sp̄ūalia ꝓ tp̄alibꝰ qꝛ illud eēꝫ symoniacū. Sed in istis indulgentijs dantur sp̄ūalibus ꝓ tp̄alibus. s. remissio pene ꝓ pecunijs ⁊ alijs rebus loco elemosine oblati. ergo vr̃ ꝙ nō licꝫ concedere hiꝰ idulgentias. respondet Ri. ⁊ Boñ. ꝙ non dantur spiritualia pro temporalibus nisi per accidens. Cū enim dantur indulgentie pro ecclesijs vel hospitalibꝰ construendis non dantur vt in illis temporalibus sistantur: sed propter vtilitatē spiritualem consequentemꝰ. Vnde non dantur pro temporalibus nisi inquantuꝫ ordinantur ad spiritualia. Jdeo quando prelatus dat indulgentiam: non dat eam pro elemosyna ex terrori non considerans datum sed fructum: videlicet quia ex radice bone voluntatis procedit.

De fructu idulgētie respectu existētiū
in mortali ꝛ eorū qui sunt i purgatorio: ꝛ
illoꝝ q p⁹ illarū acqsitōnē erūt pp alia pec
cata dānandi. Capit..3.

Ertiū mysteriū de indulgētijs d
clarandū dr fructificatio: in quo
de fructu idulgentie circa tria p/
cipue dubitaꝛ. p° vtruȝ idulgentie ꝓsint
exñtib⁹ in mortali peccato. 2° vtrum ꝓsint
his qui sunt i purgatorio. 3° vtrum ꝓsint
his qui illas lucranꝛ ꝛ postea pp alia sua
peccata dānantur ad infernū. Ad pri
mū dubiū rñdet Ric. q non potest fieri
remissio pene manēte culpa. Et ideo cū
per indulgētias non remittaꝛ culpa exñ/
tib⁹ i mortali peccato: nō remittiꝛ eis per
idulgentiam aliqd de pena. Si tamē ali/
quis existēs i mortali peccato: facit illud
qd cōtinetur i forma indulgētie: pruden
ter facit: q2 bona facta i peccato mortali a
liquo modo peccatorē disponūt de ꝯgruo
ad penitētiam: ꝛ illa mediāte ad suscepti
onē remissionis peccatorū per diuinam
misericordiam. hec Ric. Bona. vo dic
q ad hoc vt idulgentie valeant reqritur
duplex conditio ex parte dantis. s. pote/
stas vel auctoritas: de qua supra dictuȝ ē
Et honesta ac rōnabilis cā. Vñ nō esset
credēda idulgētia alicuius valoris si qs
daret eam eūtib⁹ videre torneamēta. Si
militer ex pte accipiētis duplex cōditō re
quiriꝛ. s. cōfessio cū vera cōtritiōe: ꝛ fides
cum vera deuotiōe: vt vere de peccatis
sit penitēs: ꝛ vere cōfidens q pastoris i/
dulgentia sibi valeat. Scdo cōtigit du
bitare vtrū idulgentie valeant his q sunt
i purgatorio. Et quibusdā visuȝ est q sic
ꝛ arguunt q oēs aie scē aut sunt de eccle
sia triūphāte: aut militāte. Sȝ aie existes
i purgatorio scē sunt: nec sunt de ecclesia
triūphāte: q2 in ea nulla ē pena: ergo sūt
de ecclesia militāte. Sed oib⁹ hñtib⁹ gra
tiam i ecclesia militāte ꝓsunt idulgētie:
ergo ꝓsunt illis q sunt i purgatorio. alij
vero tenēt ꝯriū: q2 vt scribiꝛ de pe. di. i. c
si cui. §. alij eꝯ. Dñs par ius soluēdi vo
luit eē ꝛ ligādi. Si plati eccle nō pñt liga
re illos q sūt in purgatorio: g° nec eos sol/
uere. Quod verum nō eēt si illis ꝓdes/
sent idulgētie. Rñdet Ric. q indulgētie
nō ꝓsunt illis q non sunt de iurisditione
illius q eas cōcessit: vt pȝ extra de peni. ꝛ
re. c. q aūt. Nec illis q nō faciunt illud ꝓ
quo danꝛ idulgentie: q̄ȝuis volūtatē ha/
beāt faciēdi. Nam licet non potēti opari
voluntas reputetur pro facto quantum
ad premium essentiale: non tamen hoc ē
verum quantum ad quodlibet premium
accidentale. Unde nec pro facto reputa
tur quantum ad remissionem pene per i
dulgētias obtinēde. Illi aūt q sunt i pur/
gatorio non sunt sub iurisditione platoꝝ
ecclesie: qd satis daꝛ intelligi: cū dixit dñs
Petro. Qdcūqȝ solueris super trā ꝛc.
cōcedēdo ei ptātē sup eos tñ q sunt viuē
tes in hac mortali vita. Nō pñt etiā hi q
sunt i purgatorio facere illud ꝓ quo daꝛ i
idulgentia. idcirco idulgentie eis non ꝓ
sunt directe. Indirecte tamē eis prosunt
inquātū exñtes in hac vita faciunt ꝓ eis
illud qd cōtineꝛ in forma idulgētie: maxi
me si denꝛ idulgētie sub hac forma. Qui
cūqȝ fecerit hoc vel illud ꝓ se vel ꝓ patre
suo defuncto vel alia persona i purgato/
rio exñte: damus tot dies idulgentie. Et
sic etiam ſm communē opionē doctoruȝ
ꝓsunt per modū suffragij ꝛ non p modū
idulgentie. Ad argumētum vero fa/
ctuȝ pro oppositiōe ꝯria. dicit Ric. q illi
qui sunt in purgatorio: cum ecclesia mili
tāte quodammodo communicāt in pena
ꝛ cū triumphāte cū impossibilitate peccā
di: cū vtraqȝ in caritate. Et ideo q2 cōiun
cti sunt cū militāte ecclesia p caritatem: et
maxime auxilio indigent: q2 non sunt in
statu i quo possint penam assumere volū
tariam: per quam citius admitterentur
ad visionem beatam. Ideo ecclesia po/
test eos iuuare communicando eis meri
ta viuorum: non tamen per modum au/
ctoritatis: per quam directe iuuantur il/
li quibus directe prosunt indulgentie.

Tertio contingit dubitare. Utrum i
dulgentie prosint his qui illas lucrantur
si post illarum adeptionem propter alia
peccata per eos commissa damnētur i in
ferno. Sed ad intelligēdam hāc difficul
tatem necesse est scire an per culpā seque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tem peccata dimissa reddeant. Et ad hoc
nos dicim⁹ ex sen. Ric. i. 4. ⁊ dñi Boñ.
di. 22. ꝙ pctã dimissa redire intelligi põt
dupliciter. aut q̃ztũ ad culpã. aut q̃ztũ ad
penã. Primo nõ pctã dimissa redire ñ
pñt: qꝛ nulla res ãnihilata redire põt ca/
dẽ numero nisi ꝑ diuinã potẽtiã. iuxta il
lud Auicẽne. 5. metaph. Qð ãnihilatũ ẽ
nõ redit. Peccatũ ãt cũ remittit̃ ãnihila
tur. ⁊ ꝑ opationẽ diuine potẽtie reuerti
nõ põt: qꝛ vt ingt. Aug li. 83. q. Deo au
ctore nõ fit hõ deterior. Dicũt tñ pctã di
missa redire inq̃ztũ sequẽs culpa magis
grauat̃ q̃z si pctã illa nõ fuissẽt dimissa.
Quãtũ vero ad penã. virũ dãnat⁹ ꝓ pec
catis que ↄmisit post pctã dimissa: punia
tur tãtũ ꝓ illis ꝓ qbus dãnatus ẽ: aut ꝓ
alijs dimissis. ⁊ sic pctã redibunt q̃ztum
ad penã. Rñdet Ric. ꝙ pena que debe/
bat̃ ꝓ pctis dimissis: aut est tota expleta
ante sequẽs mortale pctm̃. aut nõ. Si nõ
tũc dico ꝙ remanet obligat⁹ pctõr ad solu
tionẽ residui pene: si in illo pctõ mortali
moriat̃ ꝓ pctis illis remissis q° ad culpã
nõ q° ad penã. Et iõ ꝓ illis i inferno pe
na eterna puniet̃. Sz ꝑ accidẽs qꝛ i pctõ
mortali nulla pena est satisfactoria i ↄspe
ctu dei: Et iõ quãtũcũqz puniat̃ semp re
manebit obligat⁹ ad penã. Illa tñ pena
erit minus itẽsa q̃z si illa pctã nõ fuissẽt
ei dimissa. Si v̾o pena ẽ soluta ante se/
quẽs mortale: pctã remissa nõ redeũt ni
si inquãtũ aggrauãt sequẽs pctm̃ ꝑꝑ quã
aggrauationẽ sibi maior pena debet̃. ꝑꝑ
h° dr̃. Nã p°. Nõ iudicabit de⁹ bis in
idpsũ. Et de pe. di. 7. versus finẽ. Diui
na clemẽtia dimissa pctã vlteri⁹ in vltiõz
venire nõ patit̃. Cũ g° existentib⁹ i cari
tate ꝑ idulgẽtias remittat̃ pena tpalis ꝓ
pctis debita. si post ꝓpter alia pctã sequẽ
tia tales i iferno dãnent̃: nõ ãpli⁹ puniẽ/
tur ꝓ pctis illis: ꝓ qbus iã remissionem
pene idulgentijs mediãtib⁹ obtinuerũt.
Ergo currãt pctõres sitientes ad fontem
pietatis ⁊ clementie dñi nr̃i ihu xp̄i: ⁊ de
suis pctis vere cõfessi penitentes idulgẽ
tias que cõceduntr̃ ꝓcurent acqrere vt sic
a pena liberati scãdere valeant regna ce
loꝝ: vbi xp̄s de⁹ dei fili⁹ regnat cũ p̄re et
spũ scõ ꝑ infinita secula seculoꝝ. Amẽ

Feria. 5. q̃rte hebdomade i q̃dragesi/
ma. de viduitate s̾uãda. ⁊ de eius laudi/
b⁹ atqz p̄conijs qb⁹ sublimat̃. Ser. 51.

Ec uidua erat

⁊ turba ciuitatis multa cuz
illa: quã cũ vidisset dñs mi
s̾icordia mot⁹ sup illã: dixit
illi. Noli flere. Scribũt̃ hec v̾ba Luc.
7. c. in euãgelio hodierno. Vsus ẽ pie/
tate multa saluator noster erga viduam:
vnicũ filiũ suũ morte iã extinctũ dolẽter
⁊ amare lugentẽ. Ipsã qdẽ vt euangeli/
ca lectio testat̃. p° consolatus est verbis:
demũ suscitatũ filiũ ei benigne restituit.
Quo exẽplo clarescit quanta sit vidualis
status gr̃a: quantusue decor: quantũ ẽt et
meritũ. Sz qm̃ multi sũt q ignorant pre/
ciũ ei⁹: iõ ad instructionẽ penitentiũ ho/
dierna die de viduitate cõficiam⁹ s̾mo/
nẽ. de quo tria mysteria ꝑicipalia erunt
declaranda.
Primum dr̃ obseruationis.
Secundum commendationis.
Tertium regulationis.
Qualiter post primum maritum me/
lius est tenere ⁊ obseruare viduitatez q̃z
denuo nubere. tum ꝓpter iudicium casti
tatis. tum ꝓpter signuz caritatis: tum ẽt
ꝓpter beneficium libertatis. Caplm̃. j.
p Rimũ mysteriũ dr̃ obseruatõis:
iu quo negandũz est quare post
primum maritum melius est ob
seruare ⁊ tenere viduitatẽ q̃z ad secũdas
nuptias transire. Et assignari possunt
tres principales rõnes. prima est ꝓpter
indicium castitatis. secũda ꝓpter signuz
caritatis. tertia ꝓpter beneficium liberta
tis. Prima ratio ẽ ꝓpter indicium casti
tatis. Quãdo enim mulier nubit totiẽs
signum ẽ magne incontinentie. Vnde
Hiero. ↄ̃ Iouinianũ refert ꝙ Portia
minor cũ laudaret̃ quedã bñ morigera/
ta quẽ scðm accepat virum respõdit. Fe
lix ⁊ pudica matrona nunq̃z preter sel̃ nu
bit. Et Valeri⁹ li. 2. Que vno fuerãt cõ
tente matrimonio corona pudicitie hono
rabantur. Verũtñ disputandũ est vtruz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ſecūde nuptie ſint licite. Et nōnulli argu
unt ꝙ nō. Nā Criſo⁹.3i.q.i.c.hac rōne
ait. Scḋaꝫ.ſ. vxorē accipe ſm preceptum
apl'i licitū ē. ſm aūt veritatis rōnē forni/
catio ē. Itē rōne videt̃: q2 bigam⁹ nō pōt
promoueri ad ſacros ordines: ſed pena
nō in fligitur niſi ꝓ culpa. ergo in biga
mia ē culpa. Sed ī cōtrariū ē auctoritas
Hiero.q.3i.q.i.c.apiāt ait. Aperiāt qſo
aures obtrectatores mei ⁊ videant me
ſecūdas ⁊ t̄tias nuptias in dño cōceſſiſſe.
Et iterū ī eodem.c.ait. Nō dāno biga/
mos: imo nec trigamos: ⁊ ſi dici pōt oc/
togamos. Et Aug.i.c.ḋs inquit. De⁹
maſculū ⁊ feminā propagādi generis cā
nuptiali caſtitate cōiūxit. ⁊ ſecūdas nup/
tias q̄ ī vnoquoqꝫ teſtō ꝑmittunt̃ licitas
ēe mōſtrauit. Et idē aug. exponens illḋ
apoſtoli. ꝙ ſi dormierit dicit. Qḋ ſi dor/
mierit vir ei⁹ nō dicit prim⁹ vl' ſecūdus
vl' t̄tius: nec nobis diffiniēdū eſt qḋ non
diffiniuit apoſtoluſ. Vnde nullas debeo
dānare nuptias nec eis verecūdiā īferre
ſnūeroſitate. Reſpōdēt doc.ī.4.di.42.
.Ric. Bona. Petr⁹ de palude Tho.⁊
ceti: ꝙ nō tm̄ ſecunde nuptie ſꝫ etiā tertie
⁊ q̄rte: ⁊ plures ſūt licite. Rō q2 ꝑ mortē
alteri⁹ cōiugū tollit̃ īpedimētū primi ma
trimōij. Vnde dicit Petr⁹ de palude. ꝙ
ſi q̄s reſuſcitaret̃ a mortuis nō poſſet ad
uxorē viuētē redire: q2 nō āpli⁹ ſua uxor
ēet: nec ipſe vir ei⁹: niſi denuo cōtrahe/
rēt. ꝓpterea dixit apoſtol⁹.i.Cor.7. Si
dormierit vir ei⁹ liberata ē a lege uiri:
cui vult nubat tm̄ in domino. Beatior ta
mē erit ſi ſic permāſerit ſm meum cōſili/
uꝫ. Ad dictū ergo Criſo. rn̄deri pōt ꝙ ī/
proprie ⁊ largiſſime fornicationē ſumit
ſ. ꝓ nālis ꝯcupiſcētie ardore: q̄ marie cō
ſueuit mouere ad ſecundas nuptias con/
trahendas. Ad ſcḋum uero argumētū
dicit Bona. ꝙ nō poſſet aſcēdere ad ſa/
cros ordines nō ē pena: q2 etiā nec mut⁹
vel ali⁹ naturalit̃ impedit⁹ poteſt aſcēde
re ad ſacros ordines: ꝙ non ſit ei ī penaꝫ
ſꝫ q2 nō ē idone⁹. Sūt ergo licite ſecūde
nuptie ⁊ plures ⁊ ſi ſūt īhonorabiles. Iō
hiero. ad Berūtiā igt. Vide q̄lia ſūt ſcḋa
matrimōia: q̄ lupanarib⁹ ꝑſcrūt̃. Ait enī
ſ. apl's. Meli⁹ ē nubere q̄ꝫ vri. Adoleſcē
tula vidua: q̄ ꝯtiere nō pōt maritū ꝫ poti⁹
accipiat q̄ꝫ diabolū. Apl's Ro.i. Cor.7
ait. Dico inuptis ⁊ viduis: bonū eſt illis
ſi ſic ꝑmaneant ſicut ⁊ ego ꝙ ſi nō cōtine
ant nubāt: meli⁹ eſt enī nubere q̄ꝫ vri. Et
Hiero. ī epl'a ad Berūtiā narrat ḋ quo
dā rome q̄ habuerat.20. vxores q̄s ſepeli
erat. Et de muliere q̄ ſepelierat.22. mari
tos q̄ fuerunt copulati mr̄imonio: ⁊ fuit
magna expectatio q̄s coꝝ efferret̃ ad ſe/
pulchrū ab alio: ⁊ vicit marit⁹. Vn̄ Hie
ro. ſeqt̃. ḋ. Obſecro vt illa teſtimōia nō
noueris: q̄b⁹ icōtinētib⁹ ⁊ miſeris ſubue
nit̃: ſꝫ poti⁹ lectites q̄b⁹ pudicitia coronat̃
Facit inſuꝑ ad viduitatis laudē ꝙ ⁊ tur/
tures illā ſeruāt. Qḋ Amb. in examerō
ait. Diſcite mulieres quāta ſit viduitatis
gratia: q̄ etiā in auib⁹ predicat̃. Scḋa rō
quare meli⁹ ē obſuare viduitatē q̄ꝫ tranſi
re ad ſcḋas nuptias ē ꝑꝑ caritatis ſignū:
vt. ſ. oñdat vxor quāta caritate virum de
functū dilexerit. Vnde Virgili⁹. 4. ene
idos. Ille meos primus q̄ me ſibi iunxit
amores Abſtulit. ille hēat ſecū ſuetqꝫ ſe/
pulchro. Et Hiero. ꝯ Iouinianum ſcri
bit: ꝙ cū valeria rogaret̃ ſm virū accipe/
re: rn̄dit ſe h° non poſſe facere: q2 prim⁹
adhuc viuebat: q̄ꝫdiu enī inquit vixero:
vir me⁹ ꝑ amorē viuet in corde meo. Et
iterū ibidē recitat ꝙ dū Martia Catoniſ
nollet iterū nubere: ⁊ virū defunctum ſꝑ
lugeret. iterrogata quē diē haberet vlti/
mū luctus ait. Quē ⁊ vite. Querē tn̄ poſ
ſet hic aliq̄s: vtrū ſcḋe nuptie ſint ſacra/
les. Rn̄det Boñ. ꝙ dupl'r ē loq̄ de ſcḋis
nuptijs: aut ī ſe: aut ī relatione ad prias.
Si in ſe ſic. Cū ſit ibi cōſenſus expſſus ī
ter legitimas ꝑſonas: ē vtiqꝫ ſacr̄m: nec
ē ibi carnis diuiſio: ſꝫ vnio carnis viri ⁊
mulieris. Si aūt loquamur in cōparatio
ne ad precedētes ſic manet in eis ſacr̄i rō
icōpleta propter carnis diuiſionē: q2 ī pri
mis carnē ſuā vniuit cū vno: ī ſcḋis cum
alio. Et alias diuiſio tollit de plenitudie
ſignificatiōis. Tertia rō quare meli⁹ ē vi
duitatē ſeruare ⁊ ꝑꝑ bn̄ficiū libertatis: vi
dua enī ſua ē domia: ⁊ in pace viuit: ⁊ ſi
virum accipiat diſcrimini ſe exponit:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vt forte inueniat irosum litigiosuꝫ: ⁊ se tri
bulantē. Vñ Hiero. ꝯ̄ Iouinianū nar/
rat ꝙ cū q̄dā rogaret vt scd̄o nuberet re
spondit se hoc nō facere: q̄ꝛ bonū habue/
rat viꝝ: ⁊ si scd̄m acciperet aut ille eēt bo
nus aut malus. Si bon⁹ semꝑ eēt i timo
re ne illū ꝑderet. Si malus semꝑ eēt i do
loꝛe: q̄ꝛ p⁹ bonū virū aliū nunq̄ꝫ sustinēt
Propter assertiones iā tactas colligi po
test quāta ē pꝛeeminētia viduitatis. Ve
rū tñ vt pꝛedictū ē: si que mulieres p⁹ vi/
roꝛū moꝛtē voluerint nubere faciāt aīo li
bero. Notandū tñ ꝙ alique leges dicunt
mulierē nō posse nubere infra tp̄s luctus.
i. vni⁹ āni p⁹ moꝛtē viri vt pꝫ. C. de scd̄is
nuptijs. l. i. Tñ per licētiā apl'i ⁊ auctoꝛi
tatē pōt id fieri imediate p⁹ moꝛtē: ⁊ infa
mia nubētis abolet̄ur: q̄ꝛ in his seculares
leges non dedignāt̄ sacros canones imi
tari: vt pꝫ extra de secūdis nuptijs. c. suꝑ
illa. ⁊. c. cū secūdum.

Qualiter cōmēdabilis ē viduitas: tū
ꝑꝑ diuinā visitatōeꝫ: tū ꝑꝑ acceptationeꝫ
tū ēt ꝑꝑ diuinā p̄ceptione. Ca. 2.

Ecūdum mysteriū cōtēplādum
de viduitate dr̄ cōmendationis.
O ñdit̄ quātū sit cōmendabil' tri
plici rōne. p° rōne diuine visitatōis. 2° rō
ne diuine acceptatiōis. 3° rōne diuine p̄/
ceptionis. P° rōne diuine visitatiōis
q̄ꝛ d̄s viduas gratiosissime visitauit. Vñ
3. Reg. 17. Tp̄e famis missus ē a d̄o he
lias ad viduā sareptanā: q̄ postq̄ꝫ d̄dit co
medere Helie iuxta v̄bū ei⁹: hydria fa/
rine ei⁹ nō defecit miraculose: ⁊ lechitus
olei nō ē iminut⁹ oib⁹ illis dieb⁹. Et Ju
dith per totū habetur q̄ꝫ grata fuerit vi/
dua illa oīpotenti deo: cui tātam contulit
grām vt pꝛopꝛijs manib⁹ iterficeret ho/
lofernē liberaretq̄ꝫ populū ab ipetu ⁊ fu
roꝛe illius Luc. vero. 2. c. dr̄ ꝙ erat An
na ꝓphetissa vidua vsq̄ꝫ ad annos. 84. q̄
vixerat cū viro suo annis. 7. a virginita
te sua. Et h̄ nō discedebat de tēplo ieiuni
is ⁊ obsecrationibus seruiens deo die ac
nocte. Huic iesus paruulus: sicut ⁊ Sy
meoni pꝛebuit se videndū: illāq̄ꝫ digna/
tus ē visitare: que cōfitebat̄ dn̄o: ⁊ loque
bat̄ de illo oib⁹ q̄ expectabāt redēptioneꝫ
israel. Scd̄o dignitas viduitatis ap/
paret rōne diuine acceptatiōis. Luc. nā
q̄ꝫ. 21. scribit̄ quātum accepta fuit oblatio
vidue pauꝑcule: de q̄ etiam Hier. i ep̄la
ad Julianū sic loq̄tur. Paupercula vi/
dua: q̄ duo era misit i gazophilaciū: cun/
ctos i oblatione munerū dei dr̄ superasse
locupletes: q̄ nō pōdere sui: sed offeren/
tiū voluntate pēsantur. Tertia rō dici
tur diuine pꝛeceptionis. Dedit nāq̄ꝫ de⁹
pꝛeceptum oib⁹ regib⁹: pꝛincipib⁹: iudici
bus: ⁊ aduocatis: cetͤisq̄ꝫ hoībus vt vi/
duarū causas tuerent̄ neq̄ꝫ illas oppꝛime
rent ⁊ molestarent. Vñ Esa. i. ait. Que
rite iudiciū: subuenite oppꝛesso: iudicate
pupillo: defendite viduā. Et Exo. 22. ait
Vidue ⁊ pupillo non nocebitis. Si lese
ritis eos vociferabūt ad me: ⁊ ego audiā
clamoꝛem eoꝝ: ⁊ indignabitur furoꝛ me
us: ꝑcutiāq̄ꝫ vos gladio: ⁊ erunt vxoꝛes
vestre vidue ⁊ filij vestri pupilli. Et per
hiere. 22. Facite iudiciū ⁊ iusticiā ⁊ libe/
rate vi oppꝛ̄ssū d̄ manu calumniatoris. ad
uenā ⁊ pupillū ⁊ uiduā nolite cōtristare
neq̄ꝫ opprimatis iniq̄ꝫ. Et iterū hiere.
5. dn̄s de his q̄ uiduas sꝑnunt ⁊ abijciūt
sic loquitur. Preterierunt sermones me
os pessime. Causam vidue non iudicaue
runt. causam pupilli non dixerunt: ⁊ iu/
dicium pauperum non iudicauerunt. nūq̄
quit super his non visitabo dicit dn̄s. aut
super gentem huiuscemodi non vlcisce/
tur anima mea. Et Job. 22. ait. Viduas
dimisisti vacuas: ⁊ lacertos pupilloꝛum
comminuisti: pꝛopterea circundatus es
laqueis ⁊ conturbat te foꝛmido subita.
Jacobus vero. 5. c. ait. Religio vero
munda ⁊ immaculata apud deum ⁊ pa/
trem: hec est. Visitare pupillos ⁊ vidu/
as ⁊ tribulatione eoꝛum. Sed hodierna
die non solum non visitantur: quinimo
vexantur: expoliantur ⁊ turbātur a mul
tis rapiuntur sua bona ⁊ querunt iustici/
am: nec inueniunt illam. Et qd̄ his dete
rius est vltra damnum rerum patiuntur
falsas grauesq̄ꝫ criminatiōes. Taceo re/
liqua s molestias que eis inferuntur. O
viduarum persecutoꝛes: o lupi rapiētes
illaꝝ bōa: o crud̄les aduocati ⁊ iudices: o

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

falsi notarij: o iniqui testes quis docebit
vos fugere a ventura ira. Vt enim patz
ex dictis inter omnia peccata grauia ma
ximum scelus est opprimere viduas.

Q° vidue debēt cē mortificate ⁊ alie
ne a conuersatione hominū: ac deuotio/
ni feruenter inuigilantes. Caplm̄.3.

Tertiū mysteriū decl rādū de vi
t duitate dicit̄ regulatōis. In q°
scire licz q̄ tres sūt regule q̄s vi/
due seruare tenent̄. Prima dr̄ mortifica/
tionis. Secunda cōuersationis. Tertia
deuotiōis. Prima regula viduaꝝ dr̄
mortificatōis. debēt vidue cē mortifica/
te ⁊ castigate ieiunijs: vigilijs: ⁊ discipli
nis. alr̄ in eis pudicicia tuta cē non pōt.
Vñ Pau. i. Thimo. 5. Vidua que i de
licijs est viuēs mortua est. Et Hiero. i
epl̄a ad Furiā ait. O filia si apl's corpus
suū in fuitutem redegit ne cū alijs p̄dica
ret ipse reprob⁹ efficeret̄: quō tu iuuēcula
adhuc in feruore iuuentutis posita dapi/
bus ⁊ vino plena poteris cē de castitate
secura. hec ille. Rephensibiles itaqz sūt
vidue ille q̄ ocio vacantes comedūt ⁊ bi/
bunt splendide. dormiūt satis: polliūt cu
tem: ⁊ ornāt: lz se vidualib⁹ induāt vesti
mentis. Scd̄a regula viudaꝝ dr̄ ꝯuersa
tionis: debēt euitare q̄ntum possunt con
uersationē hoium: nō solū secularū: sed
sacerdotū ⁊ religiosoꝝ: ac quorūcunqz q
spūalem vitā ꝓfitentur: qm̄ reuera nihil
sicut viris q̄z mulierib⁹ adeo est piculosū
uaut crebra ⁊ freq̄ntata et sub spē boni cō
uersatio ⁊ collocutio. marie vbi etas con
sentit ad vitiū. Hic Hiero. ad Nepoti
anum ait. Mrem ita tu vide: ne p illā vi
dere cogaris quaꝝ vultus ita cordi inhe
reant. ⁊ tacitū viuat sub pectore vulnus.
Et Joānes baptista sctām mrem habuit
pōtificisqz fili⁹ erat: ⁊ tn̄ nec mrīs affectu
nec p̄ris opib⁹ vincebat̄: vt in domo pen
tum cū piculo viueret castitatis. hec ille.
Et. 32. di. c. hospitiolū. Hospitiolū tuuz
ut raro aut nunq̄z mulierum pedes te/
rant: q: non pōt toto corde habitare cum
deo: q: feminaꝝ accessibus copulatur.
Si igitur piculosum est viris volentib⁹
seruire deo cum mulieribus conuersari
quanto magis ⁊ mulieribus ipsis: que d
bilioris sunt animi inferiorisqz nature.
Debent enim vidue cauere omnes ma
las suspitiones. Hinc Hiero. ad Sal/
uinā. Caueto omnes suspitiones: ⁊ qd
rōnabiliter fingi pōt ne fingatur ante de
uita. Debent adhuc vidue libenter inha
bitare domum: audireqz Hiero. d.. ad
Eustochiū. Rarus sit tibi egressus i pu
blicum: matres tibi querantur in cubicu
lo. Et non tm̄ viroꝝ: sed ⁊ matronarum
non freq̄ntare domos. cū Hiero. dicat
iterum ad Eustochiū. Nolo hēas cōsor
tium mrōnarum: nolo ad nobilium acce
das domos. nolo te freq̄nter videri: vt
contēnas qd̄ esse noluisti. Cur facis in/
iuriam viro tuo. Ad hois ꝯiugē dei spō
sa quid properas. Disce in hac pte scām
supbiam. Scito te illis esse meliorē. hec
ille. Tertia regula viduarū dr̄ deuotio
nis. Debent itaqz deuote timētes: deside
rantes: diligētes ⁊ colentes deū. Vñ ⁊
apl's. i. Thimo. 5. ait. Si qua vidua fili
os vel nepotes habz discat primo domū
suā regere: ⁊ mutuā vicem reddere pen
tibus. Hoc. n. acceptum est coram deo.
Que aūt vere vidua est ⁊ desolata sperz
i deū. ⁊ istet obsecrationibus ac orōnib⁹
die ac nocte. Huiusmodi viduis compa
titur deus: easqz consolatur: tribuens in
hoc seculo suam gratiam: ⁊ i futuro sem
piternam gloriam: in qua viuit ⁊ regnat
deus per infinita seculoꝝ secula. Amen

Feria sexta quarte hebdomade i qua
dragesima. de diuinitate domini nostri
iesu christi: qui lz fuerit verus homo: fuit
etiam verus deus: eiusdem cum patre ⁊
spiritu sancto nature.

Sermo. 52.

Ies xpūs fili⁹ dī vi
ui qui in hunc munduz ve
nisti. Scribūtur hec verba
Joannis. 8. cap. ⁊ in euan
gelio hodierno. Deridetur iam a gen/
tilibus q̄z a iudeis immaculata fides no
stra: quoniam predicat confitetur ⁊ ado
rat christum crucifixum tanq̄z verū deuz
dominatorem celi et terre. Verūtamen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

veritas ista tam multiplr ē declarata: vt
amplius merito negari non possit. Ad
cōfusionem tñ oium eoꝝ qui cōtrariū te/
nēt: asserūtqꝫ xp̄m puruꝫ hoiem fuisse ñ
deum: in p̄nti sermone curabimꝰ oñdere
ꝙ xp̄s est verus d̄s dei filius ab eterno a
patre genitus: eiusdem cū patre ⁊ spū sā/
cto substātie siue nature. Et diffuse d̄ sua
diuinitate loquemur. Illam cōfitebatur
deuotissima Martha cū dicebat verba p̄
missa i themate. Quare cuꝫ oibꝰ veritas
elucescat ꝙ filiꝰ virginis q ꝑ nobis i cru
ce pepēdit fuerit d̄s verꝰ diuitatē eiꝰ tri/
plr isinuamꝰ.
Primo auctoritate.
Scd̄o experimēto.
Tertio ratione.

Quomodo auctoritate veteris testam̄
ti ⁊ Sybillarū oñdit xp̄ꝫ deū veꝝ ⁊ hoieꝫ
fuisse. Capi. j

Primo isinuemus auctoritate ꝙ
xp̄s fuerit verus d̄s. Et adduci
p̄nt vtriusqꝫ pagine scripture ve
teris .s. ac noui testamenti. Unde Esai/
as nono capitulo ait. Paruulus natus ē
nobis: ⁊ filiꝰ datus est nobis: per hec ver
ba ꝓnūcians christi humanitatem. De/
inde sequitur. Et vocabitur nomen eiꝰ ad
mirabilis cōsiliariꝰ: deꝰ fortis: pater fu/
turi seculi: prīceps pacis. Et, vt dicit Ni
colaus de lira. Trāslatio septuagita iter
pretum habet: ⁊ vocabitur nomen eius
magni cōsilij angelus. Et trāslatio calda
ica dicit. Et vocabitur nomē eius ꝑma/
nēs in secula Messias: in quibꝰ verb̄ ex
primitur christi diuinitas. Et Hiere .23
scribitur. Ecce dies veniunt dicit domi/
nus ⁊ suscitabo Dauid .g. iu. Trāslatio
caldaica habet statuam Messiam iustuꝫ
Et sequitur. Et hoc ē nomē qd̄ vocabāt
eum dominus iustus noster. Et sm̄ Ni
colaum de lira: vbi nos ponimus domi
nus: in hebreo ponitur nomē dei Tetra
grāmaton. qd̄ est nomē significās solam
essentiam vnam diuinam: vt dicit Rab
bi Salomon: per hec vera verba diuini
tas ⁊ humanitas xp̄i manifestat̄. Et Ba
ruch .3. c. Hic ē d̄s noster: ⁊ non estima
bitur aliꝰ ad illum. Post hec in terris vi
sus est: ⁊ cum hoībus conuersatꝰ est. Et
Sybilla erythrea: vt Augustinꝰ memi/
nit .18. li. de ciui. dei. versus quosdaꝫ cō
posuit de fine mundi. Quorum prime lit
tere iuncte sonāt. Iesus xp̄s filius d̄i sal
uator. Alie etiam Sybille nasciturū pre/
dixerūt xp̄ꝫ filium dei de virgine imacu
lata. Hec omnes sm̄ Isodo. ethimol. li.
Et Lactantium in .i. li. diuinarum insti
tu. decem fuere. Prima persica que fuit
de persis. Scd̄a lybica. Tertia delphica
in templo delphici Appollinis genita: q̄
ante troiana bella vaticinata est: cuiꝰ plu
rimos versus operi suo Homerus ise/
ruit. Quarta chymeria in Italia. Quin
ta erythrea: de qua pauloante tactum est
nomine Erophila in Babylone orta: q̄
grecis Ilion petentibus vaticinata ē pe
riturā esse Troiam. ⁊ homerum menda
cia scripturum. Dicta autem erythrea qr
in eadem insula eiꝰ inuēta sunt carmina.
Sexta Samia a Samo isula vnd̄ fuit co
gnomiata. Septima cumana q̄ ⁊ cumea
de qua Virgilius. Ultima cumei venit
iam carminis etas. dicta autem cumana
a cumis ciuitate que est in campania: cu/
ius sepulchrū adhuc est i sicilia. Octaua
hellespōtia: in agro troiano nata. Nona
phrygia. Decima tyburtina. Ab his oi/
bus diuinitas xp̄i per multa ante tp̄a q̄ꝫ i
vterū virginis descēdisset prophetata fu
it. Quarum dicta ⁊ si simul collecta lege/
rim: tamen quia vnde originaliter fuis/
sent extracta inuenire nō potui: hic mini/
me volui inserere: preter illud quod dic/
tum est per Augusti. de Sybilla erytrea
Memini etiā me legisse ⁊ vidisse in ca/
stro papiēsi prophetiā Sybille delphice:
q̄ de xp̄o sic cōtinebat. In vltima etate
humiliabitur deus ⁊ humiliabitur ꝓles
diuina: iūgetur humanitati deitas: ⁊ pu/
ellari officio educabitur deus ⁊ homo.
Signa precedēt apud iudeos mulier ve
tustissima .s. helisabeth puerum concipi/
et: stella orbis mirabitur ducatum p̄sta/
bit .s. xp̄i. hic habens pedes idest annos
trigita tres. eliget sibi de piscatoribus e/
lectis numerum duodenarium: vnum/
qꝫ diabolum .s. Iudam non i gladio bel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

loue Eneadē vrbē: regesq; subijciet. s; i
hamo piscatoris deiectōe τ paupie supa/
bit diuitias τ supbiā ꝯculcabit. huic q̄tu
or aialia idest euāgeliste surgēt i testimo
niū. sectantes iusticiā legēq; irrephensi
bilē huic ꝯdicet a bestia. s. antixpo. τ sur
get stella mira. s. pau. q̄tuor aialium hn̄s
imaginē. Erit āt bestia horribil'. s. Ma/
ngmetb ab oriente veniēs cui⁹ rugit⁹ vs/
q; ad gētes punicas audiet hucusq; Si/
billa: que satis apte diuinitatē xp̄i pnūcia
uit. In historijs r̄o romanoꝝ legit q
tpe Cōstantini impatoris τ Helene ma
tris eius inuentū fuit in ciuitate Cōstan
tinopolitana sepulchrū quoddā in q° ia/
cebat homo laminā aurcam hn̄s i pectoꝛ
in qua scriptū erat. Ihs xp̄s fili⁹ dei na/
scet de virgine Maria. Credo in eum.
O sol sub ꝯstantini τ Helene tpib⁹ iteꝝ
me videbis. Simile exēplum iuenitur i
cronicis regū castelle. Dicit. n. ibi q apd
Toletū in quodā saxo inētus ē liber sat'
vetustus: q script⁹ erat lr̄a hebraica. gre
ca. τ latina. loquēs de triplici mūdo my/
stico. Et i illo iter cetera dicebat. In pri
cipio tertij mūdi xp̄s filius dei nascetur d
vgine Maria. τ p salute hominū patie
tur At τ Chalcidius sup. 2. thimei Pla
tonis de stella. q̄ apparuit magis in ortu
xp̄i sic loqtur. Nō fuit stella illa morbum
τ mortē denūtiās: s; aduētū dei venera/
bilis: quā cū suspexissēt chaldeoꝝ pfecto
viri sapiētes τ in ꝯsideratōe reꝝ celestiū
satis exercitari quesisse dicunt recentem
ortū dei. Josephus ro i. 18. antiqtatu;
li. de xp̄o ait. Fuit aūt predictis tpibus sa
piens vir: si viꝝ eū nomiare fas ē. Erat
eni mirabiliū opeꝝ effector. τ doctor ho/
minū eoꝝ qui libent q̄ vera sunt audiūt
τ multos qdē iudeoꝝ: multos quoq; ex
gentilib⁹ sibi adiūxit. xp̄s hoc erat. Hūc
accusatiōe primoꝝ nostre gētis viroꝝ;
cū Pilatus i cruce agendū decreuisset:
nō deseruerūt hi qui ab initio dilexerunt
eum. Apparuit eni eis tertia die iterum
viuēs fm q diuinitus ispirati pphe vel
hec vel alia de eo innumera miracula p/
dixerunt. Angelus aūt q virgini concep
tum nascituri dei nunciauit. Luc. i. c. sub
didit. Q d. n. ex te nascet sanctū vocabit
fili⁹ dei. Et Johannes baptista d xp̄i di/
uinitate sic dixit. Vidi τ testimoniū phi
bui: q hic est filius dei. Idipsum dixit
Nathanael Joh. i. τ Petr⁹ Math. 16.
Audiamus iterum τ Paulū Heb. i. d.
Multipharia multisq; modis oli; de
us loquens patribus in pphetis nouissi
me diebus istis locutus ē nobis in filio:
quē ꝯstituit heredem vniuersoꝝ: p quē;
fecit τ secula. Et Ro. i. Quod ante pmi
serat p pphetas i scripturis sanctis de fi
lio suo. Et ad Titum. 2. apparuit gratia
saluatoris nr̄i dei. Et ne plixitate dicēdi
tediu; audientib⁹ ingerat: dimissis alijs
testimonijs que xp̄m acclamant deu; ve
rum: subnotabimus voce; illā paternā:
que insonuit in monte vt p; Math. 17.
Hic ē filius meus dilect⁹ i quo mihi bn̄
complacui ipsum audite. Et Joh. 12. cū
xp̄s dixisset. Pater clarifica filiu; tuum
audita ē vox d celo: Et clarificaui: τ iteꝝ
clarificabo. Et qdam de turba confusu;
sonum illius vocis audiētes dicebāt to/
nitruu; factū esse. Alij āt dicebant ange
lum illi fuisse locutū. Sed n̄ desunt here
tici maledicti. s. Cherint⁹ Hebiō Pau
lus Samosetanus Fotinus τ alij q s;
Tho. in. 4. summe ꝯ gentiles tam pcla
ra validissimaq; de christi diuinitate te/
stimonia infirmare: τ deijcere satagunt.
Aiunt. n. q de similibus idem ē iudiciū
Sed omnes illi i quibus deus inhabitat
per gratiam vocantur in scripturis filij
dei p nuncupationem τ adoptionē. τ tn̄
non sunt eiusdem nature siue substantie
cū ipso deo ergo a simili dicetur de xp̄o q
ē dei filius p participationē: per adoptō
nem: vel nūcupationē: non aūt per natu
ram. Probare aūt possumus p scriptu/
ras q iusti vocant dei filij τ dij. Vn̄ Da
uid i ps. ait. Ego dixi dij estis: τ filij ex/
celsi oēs. Et Joh. i. c. dr̄. Dedit eis pote
statē filios dei fi. h. q. cre. i no. eius. Et
Joh. Illos deos dixit ad quos fmo dei
factus ē. Et prie sue canonice. c. 3. Vide
te q̄lē caritatē dedit nobis de⁹: vt filij dei
nominemur τ sim⁹. Et Ro. 8. Ipse. n.
spūs testioniū reddit spūi nr̄o q sim⁹ filij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

dei. Et Iac. i. Volūtarie eni genuit nos
ꝟbo ꝟitatis. Huiusmodi ꝓbatoibꝰ here
tici venenosi suum virꝰ effuderūt. Cōtra
quos egregiꝰ Aug. in li. de ecclesiasticis
dog. de xp̄o ita loqꝛ. Natꝰ est ſm verita/
tē nature ex deo dei filiꝰ: natꝰ est ſm veri
tatē nature ex hoie hois filius. vt nō ap/
pellatione: non adoptione: sed natura in
vtraqꝫ natiuitate nascēdo filij nomē hr̄et
Ex quo dicto doc. theologi. di. x. tertij li.
colligūt vnā ꝓpositionem ꝙ hec locutio:
xp̄s filij dei ꝑ adoptionē nullo modo est
admittenda: siue ꝓferatꝛ simplr̄: siue cum
determinatiōe: vtpote si addatꝛ inq̄ꝫtū hō
qꝛ filiatio respicit ꝑsonā: eo ꝙ xp̄s ē vnus
filius: ⁊ nō duo filij: lꝫ in eo sint due nati
uitates. s. eterna ⁊ tp̄alis. Adoptio aūt ꝑ
supponit quādā extraneitatē: que nulloᵒ
cōuenire pōt ꝑsone xp̄i. Ad illđ vero ꝙ
heretici obijciunt. s. de similibꝰ idē eē iu/
diciū. Rn̄det Tho. in. 4. li. summe. con
tra gentiles. Q̄d alit scriptura loqtur de
xp̄o ꝙ sit filiꝰ dei: aliter de nobis. De ip̄o
eni dixit Ioh. 3. ⁊ Ioh. 6. ꝙ descēdit de
celo: ergo erat anteq̄ꝫ de celo descēdisset
Dicit eū vnigēitū Ioh. i. ⁊ Ioh. 8. ipse
dixit. Anteq̄ꝫ abraam fieret ego suꝫ: que
oia diuinitatis eiꝰ veritatē oñdūt.

Q̄d experimēto miraculoꝝ xp̄i oñditur
eiꝰ diuinitas: tū ꝑꝑ spēm opū: tū ꝑꝑ mōꝫ
tū ꝑꝑ documētū. Capitu. 2

Ecūdo isinuemꝰ experimēto ꝉ exē
plo ꝙ xp̄s fuerit verꝰ deꝰ eiusdeꝫ
cū patre nature. Et de hoc ipse
xp̄s dixit iudeis in tēplo in portícu Salo
monis qñ circūdederūt eū interrogātes
si esset xp̄s. Loquor vobis ⁊ non creditis
opera q̄ ego facio i noīe patris mei: hec
testimoniū perhibēt de me. Ioh. x. et cū
ꝓpter huiusmodi ꝟba voluissent eū lapi
dare dixit. Vos dicitis qꝛ blasphemo: qꝛ
dixi filiꝰ dei sum. Si non facio opa patris
mei: nolite credere mihi. Si aūt facio ⁊ si
nō creditis mihi: opibꝰ credite: vt cogno
scatis ⁊ credatis: qꝛ pr̄ in me est ⁊ ego in
pr̄e. Et hoc dicit Tho. in. 3. parte. q. 43.
Q̄d miracula xp̄i fuerūt sufficiēs testio/
niū diuinitatis sue: ꝑꝑ tria. pᵒ ꝑꝑ specieꝫ
opū. 2ᵒ ꝑꝑ modū. 3ᵒ ꝑꝑ documētū. Pᵒ
ꝑꝑ spēm opū: q̄ trāscēdebāt oēm ꝑtātem
create nature: ꝓpterea fieri nō poterant
nisi virtute diuina. Vñ Ioh. 9. Eccꝰ il/
luminatus dicebat. A seculo nō ē auditū
qꝛ apuit quis oculos ceci nati. nisi eēt hic
a deo nō poterat hec signa facerꝛ. 2ᵒ mi
racula q̄ fecit xp̄s fuerūt sufficiens testio/
nium diuinitatis sue: qꝛ faciebat miracu
la ꝓpria virtute ⁊ auctoritate. Vñ Luce
6. scriptū ē. virtꝰ de illo exhibat ⁊ sanabat
oēs. Et luce. 7. Resuscitans adolescētu
lū: ipatiue locutus ē. Adolescēs tibi dico
surge. Et qñ resuscitauit Lazarū. Ioh.
xi. ait. Lazare veni foras. Neqꝫ audiēdi
sunt q dixerunt aiam b̄tāꝫ: ⁊ ꝑcipue aiaꝫ
xp̄i virtute ꝓpria posse miracula facere:
qm̄ vt dič Ric. di. 14. 3. li. Miracula nō
pñt fieri aliq̄ creata ꝟtute. Vñ q̄ꝫuis xp̄s
qꝛ ē ds̄ ⁊ hō: possit rōne diuine potentie
miracula facere: hoc tñ aia eiꝰ nō pōt. vñ
Ric li. i. de trinitate. c. 2. ait. Illa ꝓdigia
⁊ signa q̄ fuerūt fcā ad cōfirmationē fidei
nostre: nō nisi ꝑ diuinā virtutē fieri po/
tuerūt. Et si dicatꝛ ꝙ in suscitatiōe Lazari
xp̄s egit grās deo pr̄i. Rñdetꝛ ꝙ aliud ē
grās referre: ⁊ aliud suffragium ipetrarꝛ
propterea xp̄s dixit loquēs ad pr̄em. ego
eni sciebā ꝙ semꝑ me audis: sed ꝑꝑ ppl'ꝫ
q circūstāt dixi: vt credāt qꝛ tu me misisti
Iō iperatiua voce clamauit. Lazare ve
ni foras. Alij vero q miracula fecerūt nō
ea fecere ꝟtute ꝓpria: sed virtute dei vel
virtute ipsius xp̄i incarnati. Vñ ⁊ Pe/
trus vt scribitur in actibus apostolorū di
xit ei qui. 40. annis iacuerat infirmꝰ ad
portam templi. In nomine ih̄u surge ⁊
ābula. Tertio miracula sūt sufficiens
testimoniū christi diuinitatis ꝓpter docu
mētū: qꝛ filiū dei se predicabat. Vñ Io.
5. dixit. Pater meus vsqꝫ mō operatꝛ. ⁊
ego operor. Et. Io. 6. Sicut misit me vi
uens pater ⁊ ego viuo propter patrem.
Io. 7. Si me sciretis forsitan ⁊ patrem
meum sciretis. Et Ioh. 8. Ego ⁊ pater
vnum sumus. Et. Io. 16. Exiui a patre
⁊ veni in mundum. iterum relinquo mū
dum ⁊ vado ad patrem. Nisi hoc fuisset
veruꝫ nequaquam ei astitisset diuina vir
tus in miraculorum patratione. Nam i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

possibile est ipsum deum: tam scelesto
mendacio ferre testimoniper per ope/
ra infinite virtutis. que sūt miracula ve/
ra. Ex hᵒ Greg. in omel'. de ephia cōtra
duros iudeos sic pulchre logtur. O ia e/
lemēta auctorē suū venisse testata sūt. vt
eni de his quasi quodā humano vsu lo/
quar deū hunc celi eē cognouerūt: q2 ꝓti
nus stellā miserūt. Mare cognouit. q2
sub eiꝰ plātis se calcabile ꝓbuit. Terra co
gnouit. q2 ꝯtremuit. Sol cognouit. q2
lucis sue radios abscondit. Saxa ⁊ parie
tes cognouerūt q2 tpe mortis eiꝰ scissa sī.
Infernꝰ cognouit: q2 hos quos tenebat
captiuos reddidit. Et tñ hūc quē deū oia
elemēta isēsibilia sēserūt: adhuc ifidliū iu
deoꝝ corda deū eē minime agnoscunt: ⁊
duriora saxis ad pniam scidi nolūt. cūqꝫ
cōfiteri abnegāt: quē elemēta vt diximꝰ
aut signis aut scissionibus deū clamant.

Quod apparet diuinitas xpi ratione
sanctificationis aiaꝝ remissionis pctōꝝ.
⁊ ꝓductionis mundi. Cap. 3.

Ertio insinuemꝰ diuinitatē xpi
ratione. Queccūqꝫ. n. attribuūt
fm veritatē alicui illa que ñ pñt
cōuenire nisi soli deo. ille ē deꝰ. Sꝫ xpo
attribuunt fm veritatē ea que cōueniūt
soli deo. gᵒ ipse ē deꝰ. Sūt āt illa pricipa
lia tria. Primū ē aiaꝝ scificatio. Secun
dū pctōꝝ remissio. Tertiū mūdi ꝓductio
Primū qd deo cōuenit ē aiaꝝ scificatio.
Ideo ipse Leuitici. 19. c. ait. Ego dñs q
sāctifico vos. Hoc ipsū dr de xpo. Vn
Heb. vltimo. Ihs vt scificaret p suū sā
guinē ppl'm ex portā passus ē. Scdꝫ qd
deo cōuenit ē pctōꝝ remissio propterea p
Esa: 43. ipse sic loqt. Ego sū q deleo ini
qtates vestras. Sed ⁊ de xpo. Math. 2.
angelus dixit Joseph. Ipse eni saluum
faciet ppl'm suuꝫ a pctis eorum. Ex hoc
Math. 9. c. habet. Qd cū qdā ex scribis
murmurarent intra se: q2 xps dixerat pa
litico. Cōfide fili remittūt tibi pctā tua.
xps rñdit. Vt qd cogitatis mala in cordi
bus vestris. Quid est faciliꝰ dicere: re/
mittunt tibi pctā tua. an dicere. surge et
ambula. Vt sciatis āt q2 filiꝰ hoīs hꝫ po
estatem dimittēdi pctā. tunc ait paraliti/
co: surge tolle lectū tuū. ⁊ vade i domuꝫ
tuā. Tertiū qd deo cōuenit ē mūdi ꝓduc
tio. Hinc ē qd p Esa. 48. c. ait. Ego ip
se: ego primus ⁊ ego nouissimꝰ. Manꝰ
quoqꝫ mea fundanit terrā: ⁊ dextera mea
mensa ē celos. Sꝫ de xpo etiā dicit. Jo.
i. In principio erat verbū ⁊ ifra. O ia p
ipsū facta sūt ⁊ sine ipso factū ē nihil. Et
mūdus p ipsū factus ē: ⁊ mūdus eū non
cognouit. Nō cognouerūt iudei: q2 in p
pria venit ⁊ sui eū nō receperūt. Nō co/
gnoscunt infideles: q2 ipsū purū hominē
existimātes deuꝫ veꝝ adorare recusant.
Nō cognoscūt ⁊ mali christiani. q vt vic
Paulus ad Titū. 2. Confitent se nosse
deū: factis āt negāt. O mūdanoꝝ super
bia detestāda. O temeraria mētis hūa/
ne curiositas. O deniqꝫ ingratitudo ma
ligna. Certe ille q in cuna vagijt: i prese
pio pānis fuit inuolutꝰ. i terris cū homi
nibꝰ cōuersatꝰ ē. i cruce i medio latronuꝫ
pepēdit. i sepulchro vsqꝫ i diē tertiū latu
it. ipse verꝰ deus ē. q a mortuis resurgēs
ascendit in celū: ⁊ sedet a dextris dei. Ip
se ꝓpter nimiā caritatē suā q dilexit nos
cū in forma dei eēt nō rapinā arbitratꝰ ē
eē se equalē deo. Exinaniuit semetipsuꝫ
formam fui accipiens in silitudinē hoiuꝫ
factus ⁊ habitu inuentus vt homo: vt di
citur Phil'. 2. c. O imensa pietas. o ar/
dētissima caritas patris nri dei: d quo dr
Joh. 3. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filium su
um vnigenitū daret vt oīs q credit i illuꝫ
non peat: sꝫ hēat vitam eternam. Hoc
Grego. ꝯsiderans christū i cruce nuda
tū: clauis confossum: vulneribꝰ plenū: co
rōatū spinis: extictū morte crudeli: cū ad
miratiōe ad deū ac pietate clamabat. O i
estimabilis dilectio caritatis: vt seruum
redimeres filiū tradidisti. Nos vero cū
ipso tā feruidū amorē recolētes referamꝰ
grās bñfactori nro do ⁊ dño ihu xpo: cui
sit laus ⁊ gloria per ifinita secula seculo/
rum. Amen.

Sabbato quarte hebdomade in q̄dra
gesima: d veritate q̄litate seu tpalitate hō
ribil' illius bestie. s. antixpi: qa appebit in
vltimis tpibus cum consumata fuerit ini
quitas hominum. Sermo. 53.

e

Ego sum lux mūdi. Qui seqtur me non ambulat i tenebris: Ꝟba sunt rdē ptoris nostri originalit scripta Joh. 8. c. ⁊ in euangelio hodierno. In vltimis tpibꝰ cū cōsumata erit iniquitas hoīum apparebit deo permittēte horribilis illa bestia q̄ vocabulo cōi dicit ātixps. s. xpo ꝯtrius: ꝓpterea saluator noster ꝑmonuit oēs vt solliciti eēnt atqꝫ cōstantes in fide: neqꝫ deserēt ipsum saluatorē q ꝟbo ⁊ exēplo salutis viā nobis ostēdit Erat eni lux vera q̄ illuminat oēm hoīez veniētez in hūc mundū. Joh. i. Qm̄ aūt tpe ꝑsecutionis antixpi multi deficiēt qui xp̄m derelinquentes. antixpm sequentur ⁊ colent: curentqꝫ luce relicta pꝰ tenebras erroꝝ ac vitioꝝ. Idcirco in p̄nti sermōe ꝓ eruditiōe p̄ntium de antixpo erimꝰ tractaturi: eo ꝙ nō ipse sed xp̄s ē oi studia: atqꝫ conatu sequēdus. De ipsoqꝫ ātixpo tria mysteria p̄icipalia declarabimꝰ.

Primum dicitur veritatis.

Scd̄m qualitatis.

Tertium temporalitatis.

Q8 per auctoritates scripture ⁊ testionia scōꝝ oñdit futurꝰ antixps. Capi. j

Primum mysteriū de ātixpo declarādū dr̄ veritatis· in quo apte debemꝰ oñdere qualiter veruz ē ꝙ antixps sit venturus: q ecclesiam dī arctius expugnabat ⁊ xp̄ianos crudelissime ꝑseqt q̄ȝ fecerit vnq̄ȝ qcūqꝫ alius xp̄iāi nominis inimicꝰ. Ad hº aūt ꝓbādū sunt auctoritates scripture ⁊ scōꝝ testimonia qui sequunt. Scribit nāqꝫ Gen. 49. c. ꝙ Iacob patriarcha i extremo vite sue predicens filijs q̄ ventura erāt: dixit de Dan. Fiat dan coluber in via cerastes i semita mordens vngulas equi: vt cadat assessor eiꝰ retro. Et licet vt dic̄ magister i histori is scholasticis itelligāt iudei hanc ꝓphetiam de Sansone: q fuit de tribu dan. vt pꝫ. Judic. iꝫ. Et iudicauit populū vt hr̄ ibi. 16. c. tm̄ glo. ordinaria dicit ibi. sic dā nō solum coluber sed cerastes vocat qui serpens eē cornutus peribet: quo digne antixpi aduentus asseritur: quoniam contra scōs morsu pestifero ⁊ cornu p̄tātis armabit. Ambrosius vero li. de b̄ndictione patriarchaꝝ: dicit prefatam ꝓphetiā de antixpo debere itelligi. ait eni ātixpus futurus est de tribu dan. seuus iudex ⁊ tyrānus immanis qui populum iudicabit ⁊ tanq̄ȝ sedens in via serpens deijcē tēptabit eos qui viam āmbulant veritatis. hec ille. Sicut eni duodecim fuerūt apostoli de quorum numero cecidit vnꝰ: loco cuius successit Mathias: sic in numero duodeci tribuum filiorum israel vna tribus ruit. s. dan. qui i antixpo persequet xp̄m loco cuius Apoc. 7. in visione beati Johā. suppletur tribus manassen: q filiꝰ fuit Joseph. vt dr̄ Gen. 38. Quare ꝓphetia Jacob recte ꝓnūciauit antichristū futurū Daniel vero. xi. c. ita inquit. Adhuc aliud tp̄s erit. s. antichristi. ꝟm Nicolaum de lira: ⁊ faciet rex. i. ātichristus iuxta volūtatē suam ⁊ eleuabitur ⁊ magnificabit aduersum oēm deū: ⁊ aduersum deū deorum loquet magnifica. ⁊ dirigetur. i. ꝓsperabit donec cōpleatur iracūdia. s. dei perpetrata quippe ē diffinitio: quasi dicat: sic est determinatū i dei prescientia ⁊ deū patrū suoꝝ non reputabit ⁊ erit i cōcupiscētijs feminarū: nec quēq̄ȝ deorum curabit: qr aduersum vniuersa cōsurget Et dani. 8. c. cū creuerit inigtates ꝯsurgꝫ rex impudēs facie. s. antichristus inuere cūdus ad oē malū ēt itelligēs ꝓpositōes Et roborabit fortitudo eiꝰ sꝫ n̄ i viribꝰ suis. s. qr i viribꝰ diaboli. Et supraq̄ȝ credi pōt vniuersa vastabit. et ꝓsꝑabit ⁊ faciet Et interficiet robustos scilicet illos qui inuenientur firmi in lege dei nolentes ei obedire: ⁊ populum sanctorum secūdum voluntatem suam: ⁊ dirigetur dolus in manibus eius: ⁊ cor suum magnificabit Et in copia rerum omnium occidet plurimos: ⁊ contra principes principum. s. deum consurget. Et sine manu conteret s. qr illum deus interficiet non per manum hominis: sed angeli. De ipso etiaz ātichristo ꝓphetauit. Jo. i. sua canonica c. 2. Audistis qr antichristus venit. i. veniet tempore suo ꝟm Nicolaum de lira. Et Apoc. iꝫ. Johan. ait. Vidi de mari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

beſtiā aſcendentē: hn̄tē capita ſeptē. ⁊ cornua .x. ⁊ ſup cornua eiꝰ .x. diademata ⁊ ſup capita eiꝰ noīa blaſphemie. Et beſtia quā vidi ſimilis erat ꝑdo: ⁊ pedes eiꝰ ſicͭ pedes vrſi: ⁊ os eiꝰ ſicut os leonis. ⁊ dedit illi draco virtutē ſuā ⁊ ptātē magnā. Et vidi vnū de capitibꝰ ſuis: q̄ſi occiſū i mortē: ⁊ plaga mortis eiꝰ curata eſt. Et admirata ē vniuerſa terra pꝰ beſtiam. ⁊ adorauerūt draconē q dedit ptātē beſtie. Et adorauerūt beſtiaꝫ .d. Quis ſimilis beſtie: ⁊ qs poterit pugnare cū ea. Et datū ē ei os loquēs magna: ⁊ blaſphemiaſ. Et data ē ei ptās facē mēſes .42. Et aperuit os ſuū. i blaſphemias ad deuꝫ blaſphemare nomē eiꝰ ⁊ tabernaculū eius: ⁊ eos q i celis hitāt. Et datū ē illi facē bellū cū ſcīs ⁊ vicere illos. Et data ē illi poteſtas i oēm tribū ⁊ pplm ⁊ linguā ⁊ gētē. Et adorauerūt eā oēs q hitant terrā: quoꝝ nō ſūt ſcripta noīa i libro vite agni q occiſus ē ab origine mūdi. Sāctus ēt Methodiꝰ: quē cōmēdat Hiero. i ꝓlogo ſup Danielē. de quo ēt meminit magiſter hiſtorie ſcholaſtice .c.4. ſup Gen̄. ita de antixp̄o dixit i libro quodā ſuo: i q° tractat de primis ⁊ nouiſſimis tpibꝰ. veniet filiꝰ ꝑditōis q dr̄ antixp̄s: ⁊ putās q̄ ſit deꝰ exaltabit cornua eiꝰ nimis. Et paulus .2. Theſſa .2.c. Reuelabit̄ ille iniquꝰ quē dn̄s ih̄s iterficiet ſpū oris ſui: ⁊ dſtruet illuſtratione aduentꝰ ſui. Cuiꝰ aduentus ē ſm oꝑationē ſathane i oi virtute ⁊ ſignis ⁊ ꝓdigijs mēdacibꝰ: ⁊ in oi ſeductione iniqtates his q pereūt. De ātixp̄o etiā Dama. dixit i .4. li. ſuaꝝ ſniaꝝ. Decet ſcire qm̄ oportet antixp̄m venire. Et Aug. 20. li. de ci. dei .c.19. Non veniet ad viuos ⁊ mortuos iudicādos xp̄s: niſi prius venerit ad ſeducendos i aīa mortuos aduerſariꝰ eiꝰ antixp̄s. Sꝫ i quo tēplo ſeſſurꝰ ſit icertū ē. vtrū i illa ruina tēpli: qđ a Salomone cōſtructū ē. an i eccleſia: Et ſaluatōr nr̄ Joh .5. ait. Ego veni in noīe pr̄is mei: ⁊ nō accepiſtis me. Aliꝰ veniet in noīe ſuo: ⁊ illū accipietis Et Math .24. Cū videritis abhoīatōm deſolatōis: que dicta ē a Daniele ꝓpheta: ſtantē in loco ſancto q legit intelligit.

Predixerat gppe Daniel .9.c. In dimidio hebdomadis deficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū. ⁊ i tēplo erit abhoīatio deſolationis. Qđ declarās Hilariꝰ ſup Math. dicit Totū iudiciū aduentꝰ futuri ponit. .d. Cū videritis ⁊c̄. De antixp̄i .n. tpibꝰ hec locutus eſt ꝓpheta. Abhoīatio eni ex eo dicta ē q̄ aduerſus deū veniēs nomen dei ſibi vēdicet. Deſolatōis āt abhoīatio: qꝛ bellis ⁊ cedibꝰ terrā deſolaturꝰ ſit. Deꝓhēdimꝰ ergo ꝑ tot teſtimonia veꝝ eſſe q̄ antixp̄s veniet. Sꝫ nōnulli hāc veritatē ſubterfugere querūt. .d. veniſſe iā ātixp̄ꝫ Nā aliq ſūt tenētes hereticos oēs antixp̄os fuiſſe. Alij opinant̄ illū fuiſſe Neronē. Quidā Ꝟo arbitrāt̄ q̄ fuerit ſpurciſſimꝰ Maugmeth. Sꝫ primis reſpondemꝰ nō eſſe negādū hereticos oēs myſticos antixp̄os poſſe vocari. Qꝛ ⁊ Jo. i. canonice .2.c. Antixp̄i ait multi ſūt. Et Hiero. ſup illo Ꝟbo Math .24. Multi venient i noīe meo. .d. ego ſū xp̄s. inqt. Ego reoꝛ oēs hereſiarchas ātixp̄os eē: ⁊ ſub noīe xp̄i docere que contra xp̄ꝫ ſūt. Verūtn̄ non obſtat quin verus ⁊ realis antixp̄s venire debeat. Contra ſecūdos vero dicere poſſumus q̄ Nero non fuit antixp̄s verus. tum quia poſt ipſum inuenti ſunt ⁊ alij crudeliſſimi ꝑſecutores xp̄ianoꝝ vt Domitianus. Antoniꝰ ſeuerus. Maximianꝰ. Decius. Aurelianꝰ. Diocletianꝰ. Maximinꝰ ⁊ ceteri. tū qꝛ antixp̄s regnare dꝫ ꝑ tres ānos cū dimidio. ſicut pꝫ in auctoritate ſupiꝰ allegata Apoc. vbi dicit̄ q̄ data eſt illi ptās facere mēſes .42. Et Daniel̄ .12.c. dr̄. q̄ ꝑſecutio eiꝰ durabit ꝑ tēpus. i. ꝑ annū ⁊ tpa. i. ꝑ duos ānos ⁊ dimidium tpis. i. dimidium anni ſm expoſitionem Hiero. Nero āt ſm Oroſiū ⁊ Eutropiū regnauit ānis .14. Nō potuit ēt Nero eē ātixp̄s: qꝛ ātixp̄s iterficiēdꝰ ē ab angelo. ⁊ Nero interfecit ſeipſum. vt qui alijs crudelis extiterat: in ſeipſo crudelitatis officiū exerceret. Sed adhuc quidam dixerunt Neronem reſurrecturum ⁊ futurum antixp̄m. de quibus dicit Aug. li. 20. de ci. dei. Multum mihi mira hec opinantium tanta preſumptio. Alios vero qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dixerūt Maugmeth fuisse antixp̄m cōni
cere possum⁹ ex v̄bis xp̄i. d. Math. 24.
nisi abbreuiati fuissent dies illi ñ fierꝫ sal
ua ois caro. Persecutio aūt Maugmeth
durauit iam per ānos octigentos. Per
secutio aūt antixp̄i: lꝫ grauioꝛ ꝛ tribilioꝛ fu
tura sit qualibꝫ alia abbreuiabitur ꝓpt̄
electos. Quare expectādus est antixp̄s:
de quo Pau. 2. Thessa. 2. c. ait. ꝙ reue
labitur ille hō peccati filius ꝑditionis q
aduersatur ꝛ extollit sup̄ oē q̄d dr̄ deus.

Dequalitatibus seu cōditionibus an
tixp̄i: q̄ntum ad eius natiuitatē maligni
tatem ꝛ potestatem. Capitulum. 2.

Ecundū mysteriū declarandum
de antixp̄o dr̄ qualitatis: in q° no
tare debem⁹ triplicē ei⁹ conditio
nē. Pria dr̄ natiuitatis. Scd'a maligni/
tatis. Tertia ptātis. Prima antixp̄i cō
ditio dr̄ natiuitatis. Fm Methodiū na/
scet̄ in chorozayin: nutriet̄ in bethsaida.
Sꝫ qbusdā videt̄ ꝙ nascet̄ in Babylōe
vt dicitur glo. sup. 2. Thessa. Et Hiero.
sup danielē. Veruñ nec hoc videt̄ cō so
num veritati nisi itelligam⁹ babylonem
mystice: ꝓut sigt̄ confusionē. eo ꝙ baby
lon illa magna cecidit. ꝛ fcā ē ihabitabil'.
Ex q° dubiū didet̄ i q° loco determinate
sit nascitur⁹ antixp̄s de gēte. Vo credibile
ē ꝛ verisimile ꝙ nascitur⁹ sit. vt Hiero.
dicit sup. xi. c. Dañ. d' pp̄lo iudeoꝝ. De
mō āt lꝫ qdā dicāt ꝙ ope demonis gene
rabit̄ succubi. s. q assūpto corꝑe i spē mu
lieris supponet se viro. ꝛ icubi qui. s. po
stea i spē viri cōmiscebit se mulieri. Tñ
h⁹ nulla auc̄tate ꝓbari pōt. Et vt Hie.
dicit ad Paulinū. Q d' de scripturis scis
auctoritatē nō hꝫ eadē facilitate cōtēnit̄ q̄
ꝓbat̄. Idcirco iberēdū ē snie dama. qui
ait. Nō ex fornicatōe generabit̄ ꝛ suscipi
et oēm actū sathane. Scd'a ꝯditio anti/
xp̄i dr̄ malignitatis. Erit qdē hō malus
vitiosus ꝛ nequā: sicut vnquā aliqs fue/
rit i hac vita. Sꝫ apud nōnullos dubiuꝫ
videt̄. Vtrū antixp̄s erit diabolus icar/
nat⁹ queādmodū xp̄s fuit de⁹ icarnatus.
Et qbusdā vr̄ ꝙ sic. q2 Grego. 16. mo/
ral'. ait. Caput iniquoꝝ diabol⁹ ē. q vltis
tēꝑib⁹ illud vas ꝑditōis igressus antixp̄s
vocabit̄. Veruñ Hiero. expsse ꝯriū di
cit sup illo verbo daniel'. 7. c. Ecce oculi
hois erāt i cornu illo. Nō ꝓputem⁹ iqt iu/
xta quorūdā opinionē illū cornu. i. anti
xp̄m diabolū eē vl' demonē: sꝫ vnū d' hōi
b⁹ i q° sathan hitatur⁹ ē corꝑaliter. Q d'
dictū itelligēdū ē. nō ꝙ istud fiat ꝑ assūp/
tionē ꝛ vnionē i supposito: q2 vt puto in/
ꝯueniēs ē suppositū q̄dcūqꝫ creatū posse
naturā extraneā assumē: q2 h° ē priuilegi
um singulare suppositi icreati. Quar̄ di
cendū ē ꝙ diabolus i antixp̄o hitabit per
totalē illi⁹ hois possessionē. Et ad hūc in
tellectū trahēda sūt verba Greg. Hoc
ēt ipsū sētire videt̄ ioānes dama. q de an
tixp̄o ait. Presciēs deus iniqtatē future
volūtatis ei⁹ cōcedet i eo hitare sathanā.
Erit itaqꝫ antixp̄s hō pur⁹ ꝛ ver⁹: lꝫ dia
bolo familiarissim⁹: ex cui⁹ cōmercio ml'
ta scire ꝛ facere poterit. Vñ Grego. 29.
li. moꝛa. ait. Sicut. n. cedrus arbusta ce
tera i altū crescēdo deserit. ita ēt antixp̄s
mūdi gloriā tꝑaliter obtinēs: mēsuras
hoium ꝛ hoies culmine ꝛ signoꝝ pote/
state trascendet. Spiritus qppe i illo ē q
i sublimib⁹ positus potentiā nature sue ñ
ꝑdidit vel deiectus. Cuius idcirco vir/
tus nūc minime oñdit̄: q2 dispensatōe di
uine fortitudis ligat̄. Tertia antixp̄i cō
ditio dr̄ ptātis. Accipiet nāqꝫ ptātē a deo
sinente ꝛ ꝑmittēte sup vniuersā terram.
Attrahet nāqꝫ paucis dūtaxat exceptis
ad se oēs gentes: facietqꝫ non solum ob
liuisci: verum etiam blasphemari nomē
illud: quod est sup omne nomen. nomē
scilicet dñi nostri ihu xp̄i. Multaqꝫ im/
pia loquet̄ ꝛ dicet ꝯ honorē eius: ꝛ virgi
nis matris: ac oium scōꝝ celi: inducetqꝫ
oēs pp̄los vt ipsū colant ꝓ deo. Et vt dr̄
Math. 24. c. Erit eni tūc tribulatio ma
gna qualis nunq̄ꝫ fuit ab initio mūdi vs
qꝫ modo. neqꝫ fiet. Inuadet siqdem ille
homo pc̄ti vniuersū orbē terrarum ma/
nu armata: cōgregabitqꝫ in preliū copias
incredibiles: nec erit qui possit se defen/
dere a furore illaꝝ. Largiet̄ adhuc am/
pla mūera: ꝛ largissima dona hisq ei spō
te sua adherebūt. Seducet ꝛ alios signis
ꝛ ꝓdigiis mēdacibus. Et vt dr̄ Math.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

24. Surgēt pſeudo xp̄i ⁊ pſeudo ꝓphete
⁊ dabūt ſigna magna: ita vt in errorē in/
ducant: ſi fieri pōt etiam electi. Ceſſabūt
tunc deo permittente oīa miracula vera.
cruciabūt ꝓ xp̄o illi q̄ ſeruētes erūt: ⁊ nul
la cōſolatione viſitabunt. O q̄d erit tūc
tātas nouitates iſpicere. O quāta horri/
bilitas videre dirui tēpla ⁊ eccleſias dei:
religionē deleri: cōtemni virtutes: ꝓpha
nari ſacra: ⁊ pollui virgines: ac torqueri
ſine vlla pietate xp̄ianos. O q̄nta igno/
minia occupabit tūc mūdū: q̄n licebit vni
cuiqꝫ ꝓ libito ad carnalitates: ad ſpurciciā
oēm: ⁊ ad laſciuias laxare habenas. Sꝫ
breue erit tēpus illud ī quo ꝓſperabit dia
bolus antixp̄s. Quoniā vt p̄dictū ē p⁹
tres ānos cuꝫ dimidio dō iubēte interficiet
ab angelo.

Q̄d ſecūduꝫ aliquos vicinū ē tēp⁹ an
tixp̄i: tū ꝓphiarū prenūciatione: tū ꝫ eta/
tū ānumeratione: tū etiā iniquitatū cōſu/
matione. Cap. 3.

Ertiū myſteriū declarādū de an
tixp̄o dr̄ tpalitatis: in quo viden
dum ē an proximum ſit ⁊ vicinū
tp̄s quo apparere debeat peſſimus anti/
xp̄s. Et ſaluo iudicio meliore. dicūt qui
dam ꝙ ſic ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpter pro/
phiaꝝ p̄nūciationē. Sc̄do ꝓpt̄ etatū anu
merationē. Tertio ꝓpter iniquitatū ꝯſu/
matiōeꝫ. Primo ꝓpter ꝓphiarū p̄nū
ciationē. Aiunt eni abbatē Joachim ſpi
ritu claruiſſe ꝓphetico. Ipſe vero papali
ſtā depinxit: ī quo multa futura de ſtatu
eccleſie prenūciauit. Ibiqꝫ ponit duo p⁹
iſtū: q̄ Paulus ſc̄ds vocat ſummos pō/
tifices eſſe futuros: p⁹ quos ⁊ terti⁹ depi
git q̄ coronā exhibet antixp̄o. Sed ⁊ ego
dico ꝙ licet multa p̄dixerit Joachim. ſcā
Brigida. Methodius. Merlin⁹ ⁊ cete
ri q̄ ſp̄m habuerūt ꝓphie: tn̄ vt mihi vide
tur dcā coꝝ nō itelligunt. Nā de Nico/
lao Caliſto Pio ⁊ Paulo pontificibus
maximis nihil iuētū eſt: q̄d papaliſta ſo/
net ſm̄ veritatē. Q̄d ſi veꝝ ſit reliquo ar
bitrio ſapiētium dicēdū. Et ꝓpterea rep̄
hēſibiles poti⁹ iudico q̄ꝫ laud̄ dignos eos
q̄ ꝓphias que in ſcriptura ſacra non hn̄/
tur nimis curioſe legere ⁊ interp̄tari ſtu
dēt: q̄m̄ ſepius īueniunt decepti. Scio ⁊
eni etiā graues ac ſc̄ōs viros ī hoc ip̄o d̄
feciſſe. Nā q̄dā egregius ⁊ ſcūs predica
tor dieb⁹ nr̄is cathalogo ſcōꝝ aſcript⁹ bo
no zelo ductus publice ⁊ ſepiſſime predi
cauit: imo ſupinde tractatū copioſiſſime
ſcripſit. Q̄d ſuo tempore natus erat anti
xp̄s: hēbat ipſe quaſdam prophetias: ali/
quaſqꝫ rōnes quibus inducebatur: vt ita
crederet ⁊ predicaret. Sed reuera euidē
tia facti declarat ipſum fuiſſe deceptum.
Et ſic non audeo per aliquam ꝓphetiam
quā nō itelligo temere diffinire ꝙ tēpus
iā imineat antixp̄i. Sc̄da rō q̄ mouit a
liquos vt dicerēt ꝓximū iā fore antixp̄i:
tp̄s ē ꝓpter etatū annumerationē. Dicūt
eni nos eē in ſexta etate mundi ex q̄ prete
rierūt. 1466. anni. Et ex cōſequēti ī breui
mūdus hēbit finē. Et cū antixp̄s anteq̄ꝫ
mundus finiatur venturus ſit: ergo ve/
niet in breui. Sed quid ad hoc dicēdum
ſit diffuſius habebitur ī ſermone de con/
temptu mundi. Tertia rō q̄ pleriqꝫ aſ
ſtruere nituntur antixp̄ꝫ cito eē venturuꝫ
ē ꝓpter iniquitatū cōſumationeꝫ. Dicūt
eni ipletam iam ⁊ cōſummatam eē men
ſurā iniquitatum ⁊ peccatorum: ac ꝑ hoc
iſtare tempus. de quo. 2. Thi. 3. c. dicit.
In nouiſſimis diebus inſtabūt tp̄a peri
culoſa: ⁊ erūt hoīes ſeipſos amātes: cupi
di: elati: ſuperbi: blaſphemi: parentibus
nō obedientes: igrati ſceleſti ſine affectio
ne: ſine pace: criminatores: icōtinentes:
imites: ſine benignitate proditores: pro
terui: tumidi: voluptatū amatores magiſ
q̄ꝫ dei: hn̄tes quidem ſpēm pietatis: vir/
tutem autem eius abnegātes. hec illi.
Quia vero omnia ſupradicta iuolucrūt
homines mortales miſeroſqꝫ: ⁊ potiſſi/
mum eos qui nomen xp̄ianum ꝓſitētur:
ꝓpterea ⁊ ſi rō tertia nō cōcludat de facto
q̄d vicinum ſit tp̄s antixp̄i ſatis tn̄ efficax
eſt ad nos monēdum vt illud timeamus
tp̄s. Heu heu: quis ſine horrore cogitat
q̄at quātū hodie ſupabundauit iniq̄tas ⁊
rfrigerata ē caritas mltoꝝ. O xp̄iana rli
gio: o d̄cora ⁊ iuiolata fid̄s: pſequūt te ho
die: d̄turpāt ⁊ iſiciūt n̄ tm̄ aliēigēe: ſꝫ ⁊ tui
q̄ fid̄leſ ⁊ xp̄iāi vocari gl̄iant. illiſt q̄ mōi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

eam aut nullā habent ad dei cultū reuerē
tiā Illi qui ecclesiasticas dignitates pro
explēdo ambitionis sue appetitu furātur
ꝛ rapiūt. Illi sūt q collocauerunt vineaꝫ
domini sabbaoth: idest ecclesiaꝫ sāctā nō
agricolis fidelibus: sed vt ita dicam atro
cissimis hostibus: Illi sunt qui ecclesiaꝝ
bona lacerāt. dissipāt. in vsus malos ex/
pendūt ꝛ deuorant: sicut lupi. Illi sunt q
pricipantur iperant ꝛ ꝛ domināntur: po/
pupulus sine iustia sine veritate. sine cle
mentia. Illi sunt qui precepta dei viuen/
tes negligunt ꝛ contēnuunt. Nō collunt
deū. nō amāt nō venerāt: ꝛ blasphemāt
nomē eius scm ꝛ i illo piurant: dies fe/
stos nō seruant. parentes aspnant inui
di sunt. iracūdi litigiosi. seditiosi. pcusso
res. homicide humanū sanguinē crude
liter effundentes. Nō erubescūt: qsi iaꝫ
publice adulterari. fornicari. ꝛ qd his fe
dius ē cōtaminari fetidissimo vitio sodo
mie Auaricie āt locū dederunt ita vt nul
la sit amplius veritas. nulla fides: nulla
caritas in eis. Lucrātur p vsuras: frau/
des. simulationes deceptiōes ꝛ alios ide
bitos modos. Licentiarunt linguaꝫ vt
loquant criminationes. mendacia testimo
nia falsa. detractiōes. susurrationes. scu
rilitates. cōtumelias. iproperia ꝛ conui/
tia. Aperuerūt cor suū ad cōcupiscendū
hui⁹ seculi bona: ꝛ ad desiderandū delec
tari i pctis carnis. Fregerunt multi vo/
tū qd deo fecerāt. Finxerunt multi boni
tatē vite: acceperūt ouiū vestimēta. intri
secus āt sūt lupi rapaces. O quāta pctā
ꝛ qꝫ enormia latēt sub ouina pelle. o ma
gne deus. o sapientissime dñe. tu oia vi/
des tu oia deniqꝫ nosti. Nos vero meri
to ꝑpter tāta facinora timere debem⁹ ne
in nos deseuiat ira sua finatqꝫ p antixpꝫ
vexari mūdū tēpestate magna. A q̄ nos
liberet redēptor noster pijssim⁹: qui cuꝫ
pr̄e ꝛ spū scō viuit ꝛ regnat per infinita
secula seculorum. Amen.

Dominica de passione in mane. de ho
nore parentū exēplo xpi: q i euāgelio suū
patrem honorare se asserit. s. q° ad dilec
tionem: subiectionē. ꝛ conuersationem.

Sermo. 54.

Ego honorifi
co patrē meū. Verba sūt
redēptoris nr̄i originalit
Joh. 8. c. ꝛ hodie no euā
gelio ānotata. Facti sunt adeo vt pluri/
mum ip i filij ad parentes suos. vt meri
to qlibet pater aut mater dicere possit il/
lud esa. primo filios enutriui ꝛ exaltaui:
ipsi āt spreuerūt me. Vt igit etiam ꝛ ipsi
iuuenes ꝛ adolescentes ac pueri paren/
tes colendo ad verā pniaꝫ reducantur:
in pn̄ti sermone de honore parentū dice
re statui. Nā exodi. 20. c. dñs deus di/
xit. Honora patrē tuum ꝛ matrē tuaꝫ.
vt sis longeuus sup terrā. Christus ve
ro in euangelio hodierno patrē se hono
rare fatetur. vt sic nos etiā suo exēplo in
strueret qd agere debem⁹. De ipso itaqꝫ
parētū honore tria mysteria declarabim⁹.

Primum dr̄ dilectionis.
Secundum subiectiōis.
Tertium conuersationis.

Qd honorādi sunt parētes ꝑpter bn̄
ficioꝝ multiplicitatē ꝑpter parentum ca
ritatem. ꝛ ꝑpter irrationabilium exem/
plaritatem. Capitulum. j.

Primum mysterium declaran/
dum de parentum honore dici/
tur dilectionis. Debent vtiqꝫ fi
lij qui parentes honorare volūt illos di/
ligere ꝛ ex corde amare propter tria Pri
mo propter beneficiorum multiplicita/
tem. Secundo propter parentum carita
tem. Tertio propter irrationabilium ani
malium exemplaritatem. Primo fi/
lij debent parentes diligere propter be/
neficiorum multiplicitatem. Quis
nam explicet quot a parentibus filij be/
neficia receperunt. Ab illis equidem sū
pserunt esse quod bonum tam grāde ē.
vt ipsum sit fundamentum omniuꝫ alio
rum bonorum. Nam qui non habet eē:
nullum aliud bonum habere potest. nō
diuitias. nō gloriā. non famā. nō sciaꝫ.
nō virtutes. nō gratiā. nō vitam eternā.
Ipsum etiam esse bonum ab omnibus
est desiderabile. Vnde Arist 2° de aia
inquit. Omnia appetunt eē. ꝛ illius cā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

agunt q̄cūq3 agūt ꝑm naturā. Propt̄ h°
bonū a parentib⁹ h̄itum libro de hebdo/
madibus Boetius ait. Omniū bono
rū ipsum eē bonū ē. Hinc etiā sapiēs ec
cle. 7. c. ait. Honora patrē tuum ꝛ gemi
tuū matris tue ne obliuiscaris. Memen
to q̄m nisi per illos nō fuisses. Et Hie/
ro. in ep̄la de honore parentū ait. Hono
rādi sunt parētes: q2 primo sunt nobis cā
nascēdi. Hoc bn̄ficio mot⁹ Coriolanus
roman⁹ consul ab vrbis rome obsidione
cessauit. Scribit nāq3 de illo Entropius
ꝙ postq̄3 vicerat volscos ꝛ coriolos: vn/
de postea nomē accepit: exul factus roma
nis ad volscos in exilium mittitur: cū q/
b⁹ gratiose viuēs ab eis cōtra romanos
dux factus est. Et post multas ciuitates ꝛ
terras ab eis adeptas ad fossas quīq3 mi
lium passuum ab vrbe castra posuit: scd̄s
post Tarquiniū superbū: q ꝯ patriā du/
xisset exercitum. Populat̄ ide romanū3
agrū custodib⁹ inter populatores positis
qd̄ ꝑm Frontinum de re militari: facie/
bat vt discordia orirēt iter patres ꝛ pp̄lm
Multitudo tādem ingens pacē expectās
senatū mouit vt ad Coriolanu3 oratores
mitteret. Qui cū nō obtinuissent: iterum
missi alij nō recipiunt̄ in castris. Mittū
tur postea sacerdotes cū suis insignibus
velati: q min⁹ fecerunt q̄3 primi. Tūc ma
trone vt scribit valeri⁹ sub rubrica de pie
tate erga parētes. ad Vecturiam matrē
Coriolani. Volūniāq3 vxorē frequētes
cōueniūt vt ipsa mater ꝛ vxor Coriola/
ni duos ei⁹ filios: in hostium castra duce
rēt: ꝛ vrbē precib⁹ liberarent: quā armis
tutari difficile erat. Cū ad castra ventū3
est: nūciat̄ Coriolano adesse igens muli
erū agmē: q spreuit eas: mox quidā fami
liarium: nisi me ingt decipiāt oculi: mat̄
tua: cōiunx ꝛ liberi tui adsunt. Tūc Co/
riolan⁹ cū matri obuie āplexum ferret: di
xit mater. Priusq̄3 amplexū accipiā dic
an ad hostē: an ad filiū veneri: ꝛ vtrū ca
ptiua ē castris tuis ſim. In hoc me lōga
vita ꝛ senectus traxit vt exulē te: deinde
hostē viderē. Potuisti populari hāc ter
rā: q te genuit ꝛ nutriuit. Si ego te n̄ pe/
perisse3 roma n̄ oppugnaret̄. Si filiu3 n̄
h̄re3 libera i patria mortua esse3. Vroꝛis
deide ac liberoꝝ āplex⁹ ab oi turba muli
erum strauere virū. Tūc ad matrē Vsus
ait. Expugnasti ꝛ vicisti irā meā. Pria3
g° vtero tuo dono: repenteq3 agꝛ roma
nū armis hostib⁹ liberauit. Recordatus
fuit ergo Coriolan⁹ q̄3tū mr̄i debebat: ī
cuius vtero suscepit eē. Hinc Hiero. d̄
honorādis parētibus ait. Prebeat̄ pr̄i/
b⁹ amoris mixta formido: q primi s̄t no/
bis cā nascēdi. Exhibete patrib⁹ filij qd̄
vos potestas paterni nois cogit: q̄ adeo
ē eorum meritis attributa: vt ipsa de vo/
bis erigat qd̄ natura iubere non potuit.
Matrib⁹ quoq3 debitā īpēdite reueren/
tiā q̄ vobis vteri liuore seruiētes pōdus
corporis vestri tolerant: atq3 ignotā por
tātes infantiā famulatū quēdā exhibent
nascituris. Illo tp̄e n̄ tm̄ sibi mr̄ esurit:
nec acceptos sola digerit cibos. Matno
victualit̄ ꝛ ille q latet eiusq3 mēbra alteri
us comestiōe pascūt̄: vt hō futur⁹ alienis
morsib⁹ saturet̄. hec ille. Sūt ꝛ alia bn̄fi/
cia filijs a parētib⁹ oblata. nā vt i plurib⁹
ipsi filios nutriūt aut nutriri faciunt: ipos
i etate īfantili cū magna diligētia ab oib⁹
ꝯrijs protegūt ꝛ defendunt. Ipsi eis ꝓui
dēt de vita ꝛ tegumēto. Ipsi eis alludūt
applaudūt ꝛ blandiūt̄ vt a planctu reuo/
cēt. Ipsi eos docēt vt loq sciant: imo vt
sepissime vt bonos mores sequāt̄. ꝓpte/
rea Hiero. de honore parētū ait. Memī
to g° parētū eē ꝙ talis es: quoꝝ manibus
icremēta sumpsisti. 2° filij debēt pētes di
liger̄ pp̄ pētū caritatē Nā quātucūq3 filij
diligāt patrē ꝛ mr̄em: tm̄ ab his plus dili
gunt̄. Et hoc ꝑm Ar. 8. ethi. prouenit ex
triplici rōne. Prima rō est diuturnitatis
tp̄is. Nam quanto amor magis durat tā
to vehemētior ꝑficitur. Amor aūt paren
tum ad filios diuturnior est q̄3 filiorū ad
parentes. Statim enim cu3 filij nascunt̄
parentes diligunt eos: non tamen statim
filii diligunt parētes: q2 non statim sunt
ante cognitionis: vt possint cognoscere
quid sit diligendum. Diuturnior est er
go amor parentum ad filios q̄3 econ/
uerso et fortior est et vehementior.

Secunda ratio est certitudinis pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

fis. Parētes igiꝛ sūt magis certi ꝺ̓ sua ꝓ
le: q̄ʒ ipsa de parētib⁹. Et sic matres pl⁹
q̄ʒ p̄res. Tertia rō ē vniōis: qꝛ filij vni
untur parentib⁹: eo ꝙ ab ipsis hn̄t eē. ⁊ n̄
ecōuerso. Jō. d. Alex. i. 5. volumine sū
me. ꝙ de amore filijs exhibēdo nō datur
p̄ceptū sicut nec de amore sui ipsi⁹. qꝛ ad
hoc sufficiēter inclinat natura. Vn̄ sicut
humor ascēdit a radice ad ramos. ⁊ nō e
cōuerso. sic naturaliter a parētib⁹ ascen-
dit amor ad filios ⁊ nō ecōuerso. Jdcir-
co amor parentū ad filios est naturalis.
Amor v̓o filioꝝ ad parētes dʒ eē gratu
itus. Hinc Hiero. i epistola de hono-
randis parentib⁹ ait. Sit tibi grata vita
ipsoꝝ: q̄bus carior est vita tua q̄ʒ ꝓpria.
Redde amoris vicē colēde pietatis. De
hoc āt amore parentū ad filios ē exēpluʒ
de Dauid clemētissimo. 2. Regum. 18.
Cū eni Absalon filli⁹ ei⁹ tēptasset eū pel
lere regno: ac Dauid contra eum mo-
uisset exercitū: cum ipse Dauid remāsis-
set i porta ciuitatis: p̄cepit Joab ⁊ Abi-
sai q̄bus cōmissa erat sūma belli. d. Ser
uate mihi puerū Absalon. Jtaqʒ egres-
sus ē populus ꝯ Absalonem ⁊ suos i cā
pum: ⁊ factū ē preliū. Debellataqʒ ē ab
exercitu Dauid gens Absalonis. Acci-
dit aūt vt Absalon occurreret seruis Da
uid sedens mulo. Cūqʒ ingressus fuissʒ
mulus subter cōdensam quercū. adhesit
caput ei⁹ quercui. ⁊ illo p capillos suspē-
so: mulus cui insederat ꝑtrāsiuit. Q̄ ꝺ̓ cū
nunciatū fuisset Joab: tulit tres lāceas i
manu sua ⁊ isixit eas i corde Absalonis.
Cūqʒ adhuc palpitaret cucurrerūt deceʒ
iuuenes armigeri Joab ⁊ interfecerunt
eū. Cū vero nunci⁹ curreret ad Dauid.
q̄ sedebat inter duas portas: ⁊ speculator
diceret. Video aliquē venientem: dixit
Dauid. O si bon⁹ ē iste nuncius. Et ap
propinquās nūcius ad Dauid ait. Sal-
ue rex. Bn̄dict⁹ dn̄s deus: q̄ disꝑsit oēs
contrarios regi meo. Et ait rex. Est ne
par puero Absaloni. Qui rn̄dit ꝙ inter
fectus erat. O Dauid pater pijssime. o
pater amātissime. Nō cogitauit Absalo
nis rebellionē: nō dixit. Volebat filius
meus subripe regnū meū ideo merito ēi
terfectus: imo paterno amore deuictus.
cōtrictus ē lachrymas fundere. ⁊ ascen-
dit cenaculū porte: ⁊ fleuit: ⁊ sic loqueba
tur. Fili mi Absalon: Absalō fili mi q̄s
mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te. Absalō
fili mi: Fili mi Absalon. Dicebat ergo
patern⁹ affectus Dauid animum: vt de
mortuo filio lʒ sibi inimico nō gauderet:
sʒ potius angustiareꝛ. Tertio filij debēt
parentes diligere ꝓpter brutoꝝ ⁊ irratio
nabiliū aialiū exēplaritatē. Jpse eq̄dem
seuissime fere ⁊ aialia siluestria: ꝯpentes
feroces volucresq̄ʒ rapaces ad parentes
suo mō pietatē exhibēt ⁊ amorē. De cico
nia. n. in li. ꝺ̓ natura aialiū legiꝛ. ꝙ sene
scens pater aut mater ei⁹ ab ea nutritur:
alis cōfoueꝛ: ⁊ Ciconia filia quecūqʒ pōt
beneficia parentibus indulget. Quare
vt dicit Ambro. in exameron. Auis pia
romanorum antiquo more appellari sole
bat. Sed dū hec loquimur: admirari de
bemus vnde est ꝙ in multis filijs tanta
iniquitas reperitur. Nā vsqʒ adeo pleri
qʒ in patrem aut in matrem crudeles ef-
fecti sunt: vt non solum eos odiant: non
solum nō amēt: sed mori illos desiderēt
⁊ affectēt. imo visū ē tp̄ib⁹ nr̄is. s. 1470.
in ciuitate Bari filiū gladio interimere
ꝓpriā matrē. O genimina viperaꝝ. O
ois hūanitatis inimici. o ierhonoratissi-
mi filij. o socij ꝓditoris Jude. Ecq̄d ne-
quius cogitari aut dici pōt vel audiri: q̄ʒ
erga parentes vestros vestra iniqua et
mala voluntas. Sed vt arbitrari possuʒ
triplex est cā: cur filij parentes exosos ha
bent. Prima cā est filiorum sup̄bia: ꝓ-
pter quā egre ferunt si a parentibus cor-
rigaꝛ: si illorum reprimatur audacia. si
moueantur vt bene viuant. Contra ta-
les ē aureū illud dictum. Salomonis.
Audi fili mi disciplinā p̄ris tui: ⁊ ne di-
mittas legē matris tue: vt addatur gr̄a
capiti tuo: ⁊ torques collo tuo. Secunda
cā quare filij odiunt parentes ē auaricia.
Cupiunt eq̄dē dominum ⁊ potestateʒ
habere sup paternis ⁊ maternis bonis.
⁊ cum id assequi non valeant. cōtra parē
tes concipiunt odium. Nōnulli vero vi
duas matres ⁊ vetulas nunc p̄cib⁹: nūc

blādit[ij]s falſis inducūt vt de ſua dote li
b[er]az eis faciāt donationē. Qui tñ cuȝ id
o[b]tinēt nullā de matribꝰ curā gerunt. Et
ꝓpterea caute agendū eſt ⁊ q̄ȝdiu qs pōt
eſſe bonoꝝ ſuoꝝ dominus nō det alicui
bona ſua. Ex hoc ſapiēs Eccle. 33. c. ait
Filio ⁊ mulieri: fratri ⁊ amico nō des po
teſtatē ſup te i vita tua: ⁊ nō des alienis
poſſeſſionē tuā: ne forte peniteat te ⁊ dep
ceris ꝓ illis. Tertia cā ē quare multi filij
parētes odiūt illoꝝ luxuria. Vt eni dr̄. i
Eſdre. 4. c. Multi demētes facti ſunt ꝓ
pter vxores ſuas: propter illas qn̄qȝ filij
parentes moleſtāt expellūt de domo ⁊ q̄
ſi āplius videre non pn̄t. O filij diligite
vxores veſtras: ſȝ nō imoderato amore
vt parentū veſtroꝝ obliuiſcamini. Me
mētote ſp ꝙ magis vos parentes vr̄i q̄ȝ
vxores veſtre.

Quali[te]r filij debēt eē pētibꝰ ſubiecti ⁊
de triplici gradu ſupioritatis: ſpūalis: tē
poralis: ⁊ corporalis. Cap. 2.

Ecūdum myſteriū declaranduȝ
ꝺ honore parētū dr̄ ſubiectio. de
bēt vtiqȝ filij eē parētibus ſubdi
ti: illiſqȝ obedire. Et de hoc dr̄ Col. 3. fi
lij obedite pētibꝰ veſtriſ p oia. Et Eph.
6. Filij obedite parētibꝰ vr̄is i dn̄o: hoc
eni iuſtū ē. Honora patrē tuum ⁊ mr̄eȝ
tuā: qꝺ ē mādatū primū i promiſſione vt
bene ſit tibi ⁊ ſis lōgeus ſuper trām. Et
Hiero. in eplā de honorādis parētibus
ait. Imitamini filiū. Machabeū: qui ma
tri ſuadēti mortē obediuit: ⁊ durū iperiū
gratāter aggreſſus ē: ne offenderet geni
tricē. Et redēptor nr̄ humilitatis magi
ſter: vt dr̄ Luc. 2. c. erat ſubditus illis. ſ.
Ioſeph: ⁊ virgini matri. Et Deu. xi. c.
qn̄ lex currebat ſeueritatis ⁊ iuſticie dixit
deus. Si genuerit hō filiū cōtumacem ⁊
proteruū qui nō audiat patris ac matris
iperiū: ⁊ coar[c]tatus obedire cōtempſerit:
apprehendēt eū: ⁊ ducēt ad ſeniores ciui
tatis: ⁊ ad portā iudicij: dicentqȝ ad eos.
Filiꝰ noſter ipſe ꝓteruus ⁊ contumax ē:
monita noſtra audire cōtemnit: cōmeſſa
tionibꝰ vacat ⁊ luxurie atqȝ cōuiuijs: la
pidibꝰ eum obruat populꝰ ciuitatis ⁊ mo
riet[ur] vt auferatis malū de medio veſtri. ⁊
vniuerſus iſrael audiēs ptimeſcat. No
tandū tamen ſm Alexan. in. 3. ꝙ triplex
eſt gradus ſuperioritatis ſm quem debȝ
eē ordinata obediētia. Prima eſt ſu
perioritas ſpūalis. Secūda tempora
lis. Tertia corporalis. Prima ē ſu
perioritas ſpūalis: in qua eſt prelatuſ cui
obediēdum ē i ſpūalibus ⁊ nō i tempora
libus niſi per accidens inquātum tempo
ralia quandoqȝ ordinari poſſunt ad ali
quem finem ſpūalem. Secūda eſt ſu
perioritas temporalis: in quam preeſt do
minus temporalis qui mandare poteſt
ea que concernunt publicum ⁊ commu
ne bonum: eiqȝ ſub pena peccati obediē
dum eſt vt dicitur. 41. q. 3. c. qui reſiſtit. c
ſi bonum. c. Iulianus. Et di. 8. c. q̄ con
tra mores. Tertia eſt ſuperioritaſ cor
poralis: in qua pater familias preeſt filijs
⁊ omni domui ſue. Et ſecūdum hanc pa
ter poteſt precipere ea que pertinēt ad ne
ceſſitatem vel vtilitatem. Et ſecūduȝ hoc
filij debent parentibus obedire. Vnde
ſi parentes mandarent illa que pertinent
ad ſuperiores ſpūales: vtputa ꝙ filij ieiu
narent in pane ⁊ aqua: quod eſt officiuȝ
confeſſorum: aut mandarent ea que per
tinent ad ſuperiores temporales ſine ip
ſorum voluntate ⁊ auctoritate non eſſet
eis obediendum. Multo minus etiam
non debent filij parentibus obedire in
his que cederent ⁊ detrimentum proprie
ſalutis ⁊ eſſet contra diuinum honorem.
Vnde Vgo de ſancto Victore ait. Obe
dire debemus parentibus in omnibus:
exceptis his in quibus dei patris dilec
tio offenderetur. Et Hieronymus
ad Furiam. Honora patrem tuum:
ſed ſi te a vero patre non ſeparat. Tan
diu ſcito ſanguinis copulam: quamdiu
ille ſuum nouerit conditorem. Alio
quin tibi Dauid protinus clamat ⁊ di
cit. Audi filia ⁊ vide: ⁊ obliuiſcere
populum tuum: ⁊ domum patris tui:
et concupiſcet rex decorem tuum. Hec il
le. Ex quibus omnibus colligimus:
ꝙ grauiter errent hi qui filios aut fili
as non ex leuitate: ſed ex voluntate bo
na deo ſeruire volentes impediunt:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ac a ꝑposito bono reuocare nitūť. de qui
bus diffusius i ꝟmone de religione dice
mus. Nunc aūt hortari tñ sufficiat iuue/
nes ꝑꝑ xp̄z nō dubitare parētibꝰ nō obe
dire. Ipse.n. dixit Math.x. Qui amat
prēm aut matrē plusq̄z me nō est me di/
gnus. Sic cōfortabat scūs Sebastianus
iuuenes illos fide ꝛ sanguine ac passiōe
germanos Marcū.s. ꝛ Marcellianum
dū ꝑ fide xp̄i decollari d'bebāt. Ad quos
aduenere parētes. vt eos a scō ꝑposito
reuocarent. Aduenit ꝛ prio mater q̄ so/
luto crine scissisq̄z vestibus vbera ondēs
aiebat. O ꝑdulces filij circundat me in/
audita mestitia ꝛ itolerabilis luctus. heu
me miserā: amitto filios ad mortē vltro
tendētes: quos si mihi hostes auferrent
ꝑ media sequerer bella raptores. si vio/
lenta iudicia cōcluderent carcerē irrum/
perē moritura. Nouū hoc ꝑeundi genꝰ
est. i quo carnifex rogatur vt feriat: vita
optatur vt ꝑeat: mors inuitatur vt veni/
at. Nouꝰ hic luctꝰ. noua miseria. i q̄ na/
toꝝ iuuentus sponte amittiť: ꝛ parentuz
miseranda cogitur senectꝰ vt veniat. hec
dicente matre pr̄ senior adduciť manibꝰ
seruuloꝝ: ꝛ puluere asꝑso capite huiꝰ vo
ces dabat ad celū. Ad mortē vltro ꝑfici
scentibus filijs vale dicturus adueni: vt
que mee sepulture parauerā: in filioꝝ se
pulturas expendā infelix. O filij baccu
lus senectutis mee: ꝛ geminū viscerum
meoꝝ lumē. Cur sic mortē diligitis. ve
nite huc iuuenes: ꝛ flete suꝑ iuuenes spō
te ꝑeuntes. Venite huc senes ꝛ mecū su
ꝑ filios plāgite meos. Deficite plorādo
oculi mei. ne videaz filios meos gladio
cedi. Aduenerūt etiā cōiuges cū filijs la
mentātes. Inter hec ceperūt corda mar
tyrū mollescere: quos tñ scūs Sebastia/
nus suis verbis dulcissimis cōfortauit.
adeo vt ꝑ xp̄o animose pati nō dubitarēt
Et sic decollati sunt. Quo exēplo edocē
tur iuuenes: nō esse illis curandū: si i his
que ad aīe salutē ꝑprie: ꝛ ad dei spectant
honorē: a ꝑentibꝰ cōtrariū precipiť: ꝛ ob
hoc sint eis inobedientes: vt deo pareāt.
Q̄ð filij debēt cū parentibus cōuersa
ri cū benignitate: cū humilitate: ꝛ cū pie/
tate.

Capitulum tertium.

Tertiū mysteriū declarandu z de
honore parentum dicitur cōuer
sationis. Dn̄t vtiq̄z filij cū parē
tibus cōuersari vt dn̄t ꝛ expedit triplici/
ter. Primo cū benignitate. Secūdo cū
humilitate. Tertio cum pietate. Primo
cū benignitate: vt sint eis benigni ad cō
solandum eos: nō ad cōtristandū. Naz
vt inquit Hiero. Habet quandā senec/
tus isantiā. Solent vtiq̄z senes eē tedio
si suspiciosi. querulosi. imundi. ꝛ in do/
mo inutiles. Nō tñ ꝑpterea filij dn̄t per
ipatientiā verbis illos exasꝑare. Vnde
Hiero. inq̄t. Nemo ꝑente sasperis ver
bis ledat. hoc ora filioꝝ asꝑernenť quod
ꝑentes ledat audire. Et idem Hiero. ð
honorādis parentibus ait ad filios. Au
dite filij salutiferā iussionē: ꝛ precepta le
gis affectu debiti amoris iplete. Serui/
te patribus futuri patres: ꝛ matres ve/
stras tenera diligite pietate: vt vestre cō
iuges mereanť matrū nomine nuncupa
ri. Nemo prēm asꝑis verbis ledat: ne
fiat amara dulcedo. Hoc tñ sit inter pa
rentes ꝛ filios q̄ dn̄o iubente natura cō
tinuit. Affectū sonet q̄cquid lingue dixe
rint liberoꝝ. Inter caras cōiunctasq̄z ꝑ
sonas pietatis iura seruentur. Hoc fili/
orum ora loquantur: quod delectat parē
tes audire. Et iterū suꝑ dicto libello idē
ait. Meretur enim cecitatis sue subire
supplicium: qui parentū vultus vel tor/
uo visu desperexerit. ꝛ elatis oculis leserit
pietatem. Si quicq̄z sapitis filij. eo anio
videte venerabiles facies: que vos ipsi
conspiciunt ꝛ eorum labris dulcibus os/
culis inherete: quia eorum oscula adhuc
habetis i membris. Senibus seruire ꝑ/
facile est. quos nemo ꝑpotat nemo nutrit
succo corꝑis sui. Foueatur itaq̄z parētū
senectus: ꝛ factis coꝝ vicissitudo redda
tur. hec ille. Contrarium autem facienti
bus multa mala eueniunt. Vnde idem
Hiero. vbi supra. Irreuerens autem
filius quod a domino ipse mereať. Sa/
lomonis dicta testantur. Contumelijs
afficiens patrem ꝛ contemnēs senectaz
matris: ꝯfundetur ꝛ in opprobrijs erit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

filius derelinquēſ ſcuſtodire diſciplinā pa
triſ meditabiꝷ ſmōes malicie. maledicēti
patrē ⁊ matrē extiguerꝷ lumē. ⁊ pupille
oculoꝝ eius videbūt tenebraſ. Audi fili
patrē ꝗ genuit te: nec cōtēpſeriſ q͛ ſenue
rit mat̃ tua. parcat patri lingua quā genu
it. ⁊ mat̃ē ſuā nemo crudeli verbo ꝑcuti
at. Sic te rapiet fili iuuenilis etatis aucto
ritaſ: vt noueris vn̄ ſis natus. Memē
to ſcripture ſācte: vbi ſpū ſcō loquēte dictū
ē. Qui maledixerit patrē aut matrē mor
te moriaꝷ. hec ille. q̄ oia breuibꝰ verbis cō
ꝓhendēſ ſapiens Eccl. 3. c. ait. Fili ſuſci
pe ſenectā pr̄is tui ⁊ n̄ cōtriſtes cū in vita
illiꝰ Si defecerit ſēſu veniā da illi. Suſci
pe inq̄ ſenectā laborioſā ⁊ oneroſā recor
dās infātie tue qn̄ flebaſ: turbabas domū
īqetabas dormiētes: fatigabaſ mr̄ē: feda
bas pānos. ⁊ alia faciebas qbꝰ īfātilis
etas ſolet eſſe moleſta. Sicut eni tolera/
uit pat̃ aut mat̃ imo ſuſcepit ⁊ adiuuit īfā
tiā tuā. ſic ⁊ tu ſuſcipe ⁊ n̄ abhōeas ſenetā
illoꝝ. Seqꝷ Sapiēs ī auctoritate ꝓallega
ta. d. Pr̄is tui n̄ alieni n̄ canis n̄ inimici
ſed patris tui cari genitoris amatoris et
benefactoris. O q̄ꝫ dulce vocabulū pat̃
aut mat̃. o q̄ꝫ gratū verbū filiꝰ aut filia
hic hieroꝰ ad matrē ⁊ filiā ī gallijſ cōmo
rātes ait. Mat̃ ⁊ filia noīa pietatis offi
cioꝝ vocabula. uīcula nature ſūt. hec ille
Caueāt aūt filij ne qđ abſit deficiētes ſen
ſu parētes derideāt ⁊ maledicanꝷ: ſicut ⁊
cham qui maledictus fuit: eo ꝙ noe patre
ſuo dōmiēte cū diſcooꝑtū irriſit: vt hētur
Gen̄. 9. c. 2° filij debēt cū parētibꝰ ꝯuer
ſari: cuꝫ humilitate illos reuerendo atqꝫ
timēdo. Maxime aūt filij debēt timē ne
ſua culpa defectu a patre vel a matre ma
ledicātur. Eſt eni hoc modo paterna aut
mat̃na maledictio ſagitta vulnerās ⁊ pe
netrās ītima cordis filioꝝ maloꝝ. Vnđ
Aug. 22. li. de ci. dei. narrat ꝙ apud Ce
ſareā capadocie quedā nobilis matrona
fuit viri deſtituta ſolatio. x. filios hn̄s: ſe
ptē mares: ⁊ tres feminas. Quadā aūt
vice mater ab eis offendiꝷ: ⁊ maledictio
nē filijs īprecaꝷ. Subito īprecationē ma
tris diuina vīdicta ſubſequitur: ⁊ omneſ
pena horribili ⁊ ſimili feriunꝷ. Nam om
nes tremore ſunt horribiliter percuſſi.
Quapropter nimiū dolentes: ⁊ ciuiū ſuo
rum oculos nō ferētes: ꝑ totū orbem va
gari ceperūt. Et quocūqꝫ ibāt omniū ī ſe
ꝓuocabāt aſpectū. Ex his aūt duo frat̃
⁊ ſoror Paulus ⁊ Paladia Hypponiā
venerūt. ⁊ Auguſtino ꝙ ſibi aduenerat
narrauerunt. Cūqꝫ iam. 15. diebus ante
paſca eccleſiam beati Stephani frequētā
tes ſanitatem ab ipſo martyre multis pre
cibꝰ poſtulaſſent in ipſo die paſce: cuꝫ fre
quens populus preſens eſſet oratione fa
cta ante altare ſancti Stephani ambo fra
ter ⁊ ſoror ſurrexerunt pariter ſani. O fi
lij ſupbi. o filij parētibꝰ veſtris īſultātes
o filij irruerētes: inobediētes ⁊ cōtuma/
ces: timete paternā ⁊ maternā maledictō
nem. Timete inſuꝑ ⁊ diuinum iudicium
Nā ſicut longa vita ſperanda eſt ab illis
qui parentes honorant: vt hr̄ Exo. 20. c
ita ⁊ breuis vita ⁊ infelicitate plena a ma
lis filijs ē pertimeſcēda. Tertio debēt
filij cū parentibus conuerſari cum pieta/
tate illis. ſ. in infirmitatibus neceſſitati/
bꝰ ⁊ antiquitati pie ſubueniendo: cum fa/
cultas adeſt. Vnde Hieronymus vbi
ſupra ait. Exolue fili qđ debeſ ⁊ officia đ
bita qualicūqꝫ exhibe famulatu: parenti/
bus vero nemo reddere poteſt quantum
tenetur. Et Ambro. ſuper Luc. ait. Si
paueris inquit matrem: non reddidiſti
ei cruciatus quos pro te paſſa eſt: non la
bores quibus te guſtauit: non alimenta
que tibi miniſtrauit. Audi etiam Hiero
nymuꝫ. o ingrate fili vbi ſupra. d. Quid
ipſa memorem nutrimenta: ⁊ tenere īfā/
tie dulces iniurias: quas nutritoris affe/
ctus de ſuis paraboliſ ſumit. Quid ciboſ
ī matre cōfectos: qui femineis manātes
ex mēbris lacteū ſoluunꝷ ī ſuccū: ⁊ fauces
īualidas liqdo ſapore ꝑfūdūt. Cogēte nā
ſumūt īfantes de mr̄e qđ bibāt: ⁊ dēte nō
nato hꝰ ſibi currētibꝰ labris eliciūt: ꝙ nō
ſit neceſſe mordē. Seruiūt mat̃na poſte/
ris pectora: fuiūt ipſis ī cunabulis manꝰ
⁊ īga: mēbris deuoluta. lactētiū gratos ar
tꝰ accipiūt. Optat mr̄ puulū creſcē: optat
cito vidē maiorē: cūqꝫ numeris iuuenuꝫ
miſcere feſti at: nūq̄ꝫ ſibi forſitā futuruꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

His tot tantisq; precedētibꝰ factis: parē tibꝰ ꝛ matri tota debet alacritate seruiri. hec ille. Prout fecit illa filia licet pagana quā laudat Valeriꝰ rubrica de pietate erga parētes. Hec matrē adiudicatā vt fame moreret̄ in carcere per dies plurimos fingens se visitatiōis causa ad eā accedere velle: ipetrato a carceris custode aditu: tn̄ bn̄ excussa ne sibi alimenta portaret ꝓprio lacte sustentauit. Quod dū iudici inotuisset matri donauit vitam admirās filie pietatē. Curēt igit̄ seruare filij q̄ dicta sunt: patres vero ꝛ matres caueāt ne ipsis ꝓ quibuslibet minimis defectibꝰ maledicāt. Hoc ideo dico qꝛ solent plures mulieres non posse loqui absq; maledictionibꝰ ꝛ blasphemijs. O feroces matres cur filios vestros quos portastis i vtero tot maledictionibus iugulatis. Vt tn̄ propitiꝰ sit deꝰ oībꝰ tā parentibus q̄3 filijs cōsilo: vt hac die q̄3primuʒ itraueritis domū anteq; comedere icipiatis oēs filij ꝛ filie corā patribꝰ ꝛ matribꝰ genuflexi veniam petāt ꝛ postulēt benedici. At ꝛ ipsi parentes eos āplexātes: dulcit̄ osculentur ꝛ bn̄dicāt: sicq; acquiret̄ in hoc seculo dei gratia ꝛ in futuro et̄na gloria: in qua viuit et regnat Marie virginis filiꝰ amorosus redēptor noster ihs: q vt nobis daret ex̄e plū honorandi parētes vt dicit Luc. erat subditꝰ illis Joseph ꝛ Marie. vt dictū ē supra. Amen.

Dominica de passione ifra diē de maledictionibꝰ diuersarū creaturarū irrōnabiliū. ꝛ intellectualium: ꝛ ipsiꝰ dei oium creatoris. Sermo. 55.

Emonium hēs Judeorꝫ blasphemātiū xp̄ʒ Verba sūt ista originalit̄ Job. 8. c. ꝛ in euāgelio hodierno. Contremiscāt viscera mea: ꝛ cor meum fit gelidum totū cū considero detestabilē horribileq; xp̄ianorū abusum qui psumpserunt iam publice relaxare linguas suas ad malediciones ꝛ ad blasphemias dī et scōꝝ celi. Est aūt hoc malū adeo commune: adeo generale: adeoq; antiquum atq; ineteratū: vt propterea videat̄ plerisq; aut paruum aut satis leue peccatū vel cau te nullum. Quo fit vt iam in vicis: i plateis: i domo: in foro: in ciuitate: i agro resonet cōtumelia dei summi. ꝛ benedicte matris eiꝰ: ꝛ alioꝝ scōꝝ. Et lʒ nōnulli cōfiteant̄ ꝛ accusent se maledicendo ꝛ blasphemādo peccasse: nihilominꝰ nolūt credere peccati hꝰ grauitatē. Et propt̄ in presenti sermone d̄ peccato maledictōis: sub quo ꝛ blasphemiā itercludemꝰ aliqua necessaria studebimꝰ declarare: vt sic q ad pniam veram voluerint redire: itelligāt quantum ipsis cauendū sit a maledictis. Nam ꝛ iudei pessimi domino iesu christo maledicētes merito videntur abhorrendi: multo fortiꝰ ꝛ ipsi xp̄iani: qui fideʒ eius profitent̄. Distiguemꝰ gº triplicem maledictionē.

Prima est facture irrōnalis.

Scd̄a creature itellectualis.

Tertio nature dinalis.

Q d̄ non debēt xp̄iani maledicē creaturis irrōnabilibꝰ eo ꝙ ordināt̄ ad hoieʒ p subiectionē: significationē: ꝛ per mōm cōtinentis. Capit. j.

Rima maledictio ē facture irrōnalis: cū. s. qs maledicit terre: lapidibꝰ: arboribꝰ: aialibꝰ: pluuie vētis: soli: ꝛ lune: ac similibꝰ. Et de hac maledictione sanctus Tho. 2. 2. q. 76. inquit. Maledicere rebus irrationabilibꝰ inquantum sunt creature dei est peccatuʒ blasphemie. Maledicere autem eis secūdum se consideratis est ociosum ꝛ vanū ꝛ per consequens illicitum. Sed posset aliquis arguere ostendendo non esse illicitum maledicere creaturis irrationabilibus. Primo qꝛ vt habetur. 2. Regū. i. Audita Dauid morte Saulis ꝛ Jonathe maledixit gentibus gelboe. Secūdo qꝛ xp̄us vt hētur Math. 21. ꝛ Marci xi. maledixit ficulnee: in qua non iuenit nisi folia. Tertio qꝛ Job vt dr̄ eiusdeʒ 3. maledixit diei suo: ꝛ dicebat. Pereat dies in qua natus sum ꝛ nox in qua dcm̄ est: conceptus est homo dies illa vertat̄ i tenebras. Respondet Tho. vbi supra ꝙ benedictio ꝛ maledictio proprie potest ꝑtinere ad illā rē cui potest bonū aut malū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cõtingere. f rõnali creature. Ipsis gº ir
rationabilibꝰ dr̃ cõtingẽ bonũ aut maluʒ
i ordine ad creaturã rõnalẽ, ꝓpter quam
sũt. Ordinanꝛ aũt creature irrationales
ad hoiem tripliciter. Primo p modum
subuẽtionis: inq̃ʒtũ ex eis subueniꝛ hũa
ne necessitati. Et hº mõ a deo Geñ. 3.
pꝰ pctm̃ primoꝝ parẽtũ maledicta ẽ tra.
vt. s. p eiꝰ sterilitatẽ hõ puniretꝛ. Et De/
utero. 28. Deꝰ dixit. Si audire nolueris
vocẽ dñi dĩ tui: vt facias ꝛ custodias oia
mãdata eiꝰ ꝛ cerimonias q̃s ego pcipio ti
bi hodie: veniẽt sup te oẽs maledictiões
iste ꝛ apphendẽt te. Maledictꝰ eris i ciui
tate: maledictꝰ i agro: maledictũ horreuʒ
tuũ: ꝛ maledicte relique tue. maledictꝰ fru
ctꝰ vẽtris tui: ꝛ fructꝰ terre tue. armenta
boũ tuoꝝ. ꝛ greges ouiũ tuaꝝ. Scd̃o or
dinanꝛ creature irrationales ad hoieʒ p
modũ significationis. Et sic christꝰ male
dixit ficulnee i significationẽ synagoge ꝛ
iudaice gẽtis q̃ ñ hẽbat nisi folia. Vba. s.
legis sine fructu. Et, ꝓpterea merito de/
bebat arescere ꝛ auferri ab ea regnũ dei:
qd̃ significatũ fuit i ficulnea a xp̃o maledi
cta. 3º ordinãꝛ creature irrõnales ad ipsũ
hoiem pp modũ ꝯtinẽtis: aut tpis: aut
loci. Et sic Job maledixit diei, i q̃ natus
erat, ꝓpter culpã originalẽ: quã nascẽdo
cõtraxerat. Ita ꝙ maledictio illa nõ ar/
guit i eo aliquã ipatiẽtiã: sʒ tm̃ arguit et
explicat ꝙ die q̃ natꝰ ẽ ꝛ cõceptus cõtraxit
originalẽ culpã: que radix ẽ oium passio
nũ quas patimur i hac vita. Dauid insu
p maledixit mõtibꝰ gelboe: ad explicãdã
cedẽ que i eis facta fuerat. ꝓpterea dice/
bat cũ fletu ꝛ lachrymis. Mõtes gelboe
nec ros nec pluuia veniat sup vos i qui/
bꝰ ceciderũt inclyti israel. Saul ꝛ Jona
thas amabiles ꝛ decori. aqlis velociores
leonibꝰ fortiores. Filie israel sup Saul
flete. Et ego doleo sup te frater mi Jo/
natha. Quare nõ est trahendũ i conse/
quentiã: vt vnusqsqʒ, ꝓ suo libitu creatu/
ris irrationabilibus maledicat.

Qd̃ hõ non debet maledicere creatu
ris intellectualibus scilicet creature infer
nali. creature terrestri: ꝛ celesti.

Capitulum. 2.

Secũda maledictio ẽ creature itel
lectualis: q̃ adhuc triplex ẽ. Pri
ma ẽ creatura itellectualis ifer/
nalꝛ q̃ ẽ diabolꝰ: cui iquãtũ creatura dei ẽ
ñ licʒ maledicẽ. Vñ i epl'a Jude. Cũ al/
tercaretꝛ Michael cũ diabolo de corpore
Moysi: nõ fuit ausus i cũ iudiciũ iferre
blasphemie. Altercatio ãt illa vt dic̃ glo.
erat: q2 diabolus volebat iuenire corpꝰ
Moysi: qd̃ post mortẽ vt habetꝛ Deut.
33. deo volẽte vbi sit ignoratꝛ: ꝛ diabolꝰ
volebat vt, scriretꝛ. vt sic traheret ppl'ʒ ad
idolatriã. Sʒ angelus, ꝓhibebat. Et tñ
cũ diabolo ꝯtendẽs nolebat blasphema
re cũ. Idcirco Hiero. 24. q. 3. c. si igitꝛ.
ait. Si igitꝛ Michael nõ fuit ausus dia/
bolo ꝛ certe maledictõis dignissimo iudi
ciũ iferre blasphie: q̃ʒto magis nos ab oi
maledicto puri eẽ debemꝰ. Merebatur
diabolus maledictũ. sed p os archãgeli
blasphemia exire nõ debuit. Scd̃a crea/
tura itellectualis dici põt terrestris. s. hõ
cui põt qs tripliciter maledicẽ. Prio ex
cõformatione dei ꝛ amore iusticie. Et de
hac dr̃. 24. q. 3. c. cũ sci viri. Cũ sci viri
maledictõis sniaʒ ꝓferũt: nõ i hãc ex vo
to vltionis: sʒ ex iusticie amore ꝓrũpũt.
Sic Geñ. 9. dixit Noe Maledictus
Chanaan: huꝰ sit fratrũ suoꝝ. Sic Act.
8. Petrꝰ maledixit Symoni. d. pecunia
tua tecũ sit in pditione. Scd̃o põt qs hõi
maledicẽ ex q̃dã leuita e vel subreptiõe:
sicut solẽt multi facẽ: lʒ ociose ꝛ bestialiꝛ:
q nesciũt loq cũ socio sine maledictiõe. d.
Sis suspẽsus p gulas. nascatꝛ tibi ver/
mis canis. ꝛ similia. Tertio põt qs hõi
maledicere ex liuore odio ꝛ aio malo. et
hoc cuʒ sit ꝯ caritatem pctm̃ est mortale.
Tertia creatura itellectualis dr̃ celestia/
lis: cui nullo pacto maledicere licet. Sʒ
heu qd referã. Nã tãta est corruptela xp̃i
anoꝝ: vt ꝓ nihilo ducant blasphemare
scõs ꝛ gloriosã virginẽ mariã. Et sic hi
qui boni sunt deuotionẽ habẽt ad virgi
nẽ ꝛ vltra illã suũ patronũ ꝛ aduocatũ fe
cerũt scm̃ Antoniũ. aliq scʒ Frãciscũ. ali
q scm̃ Nicolaũ. aliq scãm Katherinã et
huiusmõi. ita pessimi ꝛ maligni blasphe
matores blasphemãt Vginẽ btãʒ: ꝛ ꝓ sua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

mala d̓uotōe aliq̄ scm̄ Antoniū aliq̄ ꝼ rā
ciscū. Clarā ⁊ hiꝰ. O ingratissimi pecca
tores o furentes aī. o venēosa ⁊ amaris/
sima ligua o deniq3 ꝑditissimi homines
Ecqd mali fecere uobis scī. In quo no/
cuerūt vobis. An nō assidue ꝓ vr̄a salute
īcedūt ad dn̄m: Nōne ⁊ virgo illa pijssi
ma mater gratie: fons misericordie ꝓ vo
bis idefessa ē ad uocata: Quid ergo bla
sphematis illam ⁊ r̄liquos scōs: Sed re/
uera si ꝯuaret̄ illud qd̓ dr̄ i. c. statuimus
extra de maledictis. s. ꝙ publice blasphe
mātes deū vl̓ v̓ginē scīssimā: vel aliquē
scōꝝ publica pn̄ia ꝑ. 7. heb domadas pu
nirent̄: i qꝝ. s. q̄l3. 6. feria in pāe ⁊ aq̄ ie/
iunarēt: facerētq3 alia q̄ cōtinet̄ ibi: ꝓfe/
cto nō ita d̓ leui, ꝓrūꝑēt i blasphemias. Et
l3 pn̄ie sint arbitrarie vt tactū ē i ꝓcedēti/
bꝰ: tn̄ laudo vt hi q̄ audiūt ꝯfessiōes ipos
blasphemos n̄ ita de leui absoluāt: q2 faci
litas venie tribuit icēt uū delinq̄ndi: ꝓp
terea arguāt illos aspe: icrepent dure: ⁊
pn̄iam iiungāt salutiferā ⁊ fructuosam.
Quisnā n̄ videt q̄3ta diligētia opꝰ sit ad
blasphemos ⁊ maledicos emēdādos. dif
ficile ē vtiq3 malā ꝯsuetudinē derelinq̄re
O v̓e mala ꝯsuetudo q̄ hoies xp̄iāi iniu
riāt̄ d̓o ⁊ scis eiꝰ. In hac soli xp̄iāi d̓mer
fit: qm̄ n̄ ē aliq̄ natio neq3 iudeoꝝ n3 gē
tiliū ⁊ paganorum i qua tot sint blasphe/
mie ⁊ maledictiones sicut in populo chri
stiano.

Q d̓ peccatū maledictionis ⁊ blasphe
mie d̓i ē graue: tū rōne abhoiatōis: tū rō
ne suꝑatōis: tū ēt rōne ꝯriatōis. Capi. 5.

Ertia maledictio ē nature dina/
lis. cū. s. q̄s de d̓o male loq̄t̄ ꝯui
tia ⁊ cōtumelias maiestati sue: in
ferēdo: ⁊ de hᵒ dicit Ric. de scō Vic. sce
leratissimū genꝰ pc̄ti ē qn̄ q̄s i dei vitupe
riū delectat̄. Et gl. suꝑ illo v̓bo Esa. 18.
c. Ad ppl'3 terribilē ⁊c̄. O ē pc̄m̄ blasphe
mie ꝯꝑatū leuiꝰ ē. Et iterꝝ ibi. Nihil est
horribiliꝰ blasphemia q̄ ponit os suū i ce/
lū. Quātū v̓o g̃ue sit pc̄m̄ maledictōis ⁊
blasphemie colligi pōt ex triplici rōe. pr̄ia
dr̄ abhoiatōis. Scd̓a suꝑatōis. Tertia ꝯ
triatōis. Pr̄ia dr̄ rō abhoiatōis. In veti
sigdē testō abhoiabāt̄ pr̄es ātiq̄ vsq3 ad d̓o

pc̄m̄ blasphemie: ꝙ ex mādato d̓i d̓ bla/
sphemia ꝯuictū lapidabāt. Vn̄ Leuiti.
24. dixit dn̄s. Educ blasphemū ex̄ castra
⁊ ponāt oēs q̄ audierūt: manꝰ suas super
caput eiꝰ. ⁊ lapidet cū ois ppl's. Insuper
priores illi pr̄es audire detestabant̄ eos q̄
blasphemabāt. Iō act. 9. Arbitrātes. l3
falso Stephanū blasphemare cū dixit. vi
deo celos aptos. ⁊ ifra. Cōtinuerūt au/
res suas ne. s. ꝯ3 glo. audirēt blasphemā
tē: ⁊ non solū audire: s3 etiā noīare non
audebāt vocabulū maledictōis. Vn̄ cū3
accusarēt Naboth. vt hr̄. 3. Reg. 22. bn̄
dixit deo ⁊ regi. i. maledixit. Et Iob. vt
hētur eiusdē. pᵒ offerebat holocausta ꝓ fi
lijs suis. Dicebat enī ne forte peccauerit
filij mei: ⁊ bn̄dixerint deo. i. maledixerit
Sil'r ⁊ temporibus his abhoiabilis ē bla
sphemia apud infideles. na3 quicūq3 bla
sphemaret deum in terris turcorū aut sar
racenoꝝ grauiter puniretur. Ob qd̓ aut
nunq̄m aut satis raro sentiunt̄ ibi verba
blasphemie ⁊ maledictōis. O xp̄iani pri
cipes. o potestates seculares. o cuiuslibet
reipublice patres: curate ⁊ vos legibus
honestis punire blasphemos: ne deterio
res ifidelibus habeamini. Scd̓a ratio
ostn̄dens grauitatē maledictionis ⁊ blas/
phemie dei dr̄ superationis. Suꝑat eni3
tria peccata grauissima ⁊ execrāda. Pri
mū ē peccatū paganoꝝ seu infideliū3: q̄a
vt ait Tho. 2. 2. q. 13. Infideles ea d̓ deo
dicit ⁊ loq̄tur que licet falsa sint: tn̄ credit
eē vera. xp̄ianꝰ vero blasphemās: loqui
tur cōtra veritatem quā credit. Scd̓m ē
peccatū homicidaꝝ. Vt enim dicit Tho.
ibidē quātum ad nocumentū maius pec
catū ē homicidium q̄3 blasphemia: eo ꝙ
magis nocet homicida hoi iterfecto: q̄3
blasphemus deo blasphemato. S3 q̄3tū
ad obiectū maius pc̄m̄ ē blasphemia q̄3
hōicidiū: q2 homicida l3 interficiēdo ho
minē offendat deū: tn̄ pricipal'r intendit
offendere hoiem. Sed blasphemꝰ ⁊ ma/
ledicus itendit principal'r ⁊ directe offen
dere ipsum deū. Tertium est peccatū iu/
deoꝝ crucifigētium xp̄3. Vnde Augu.
ait. Magis peccāt blasphemātes deū tri
umꝑhā. ē in celis: q̄3 q̄ crucifixerunt eū3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ābulātē i terris Rō huius ē fm Alex.i
2.sūme. Tū qꝛ iudei nō coguouerūt ipsū
eē deū. Vñ aplꝰs ait. Si cognouiscēt nū
q̄z deū glorie crucifixissēt. Sz q deū blas
phemāt cognoscūt illū eē deū. Tū ēt qꝛ iu
dei nō ꝓmiserūt ei fidē i baptismo fic xpi
ani. Tū qꝛ fit maior iiuria rōne maioris
statꝰ.3° rō oñdēs g̃uitatē pcti maledictio
nis ⁊ blasphemie dr̃ ꝯriatōis. Cōtraria
tur nāqz blasphemia ⁊ maledictio dei.p°
nature.2° scripture.3° creature. Prio
ꝯriat̃ nature que dictat bñfactorē suuz eē
cognoscēdū. Nā ⁊ suo mō h° faciūt aues
celi ⁊ pisces maris ⁊ bestie t̃re quāto ma
gis ad id obligat̃ hō rōnalis: ⁊ tñ iter oia
bñficia que magna ⁊ multa sunt a bono
deo hōi collata: bñficiū lingue ē vnū sin
gulare pstātissimū ⁊ egregiū. O blasphe
mator igrate. o feralis mēs. o ipudica li
gua. Cur nō solū deo tuo gr̃as nō agis:
sz qd̃ peius est illū crudeliter maledicis.
Cur nō solū bñfactori tuo laudes nō ipē
dis: sz illū potiꝰ turpiter vilipēdis. Cur
tm̃ bñfactorē nō solū nō recognoscis: sed
potiꝰ ita ihoneste blasphemas. Dedit ti
bi ipse linguā: vt tu cū illa laudares euz:
⁊ bñdiceres nomē scm̃ eiꝰ. Secūdo blas
phemia cōtrariat̃ scripture. Ipsa vtiqz
admonet ⁊ hortat̃ nos vt bñdicamꝰ deū.
Vñ Thob.4.c. scribitur. O i tpe bñdic
deū. ⁊ Eccle:38. Bñdicite dñm i oibus
opibꝰ suis ⁊ Dd̃.psal.15. Bñdicā dñz q
tribuit mihi itellectū. Et psal.33. Bñdi
cā.d.i.o.t.s.l.e. in ore meo. Et psal.14
4. Per singulos.di.b.t.⁊.l.n.t.i.e.⁊
in.s.s. Et Ro.12. Bñdicite ⁊ nolite ma
ledicere. Tertio blasphemia ꝯriat̃ crea
ture. Ois.n. creatura laudat ⁊ bñdic de
um. Vñ Aug. i smone vniꝰ martyris i
gt. Oia quecūqz fecit deꝰ laudāt deū: Au
distis i bñdictionibꝰ ⁊ audistis i oi solen
nitate qñ legunt̃: qm̃ oia laudāt deū: cele
stia: terrestria: angeli: hoies: luminaria
celi: arbores terre: flumina: maria: qcqd
deus creauit siue i celo: siue i terra siue i
mari laudat deū. h̃ ille. Et scā mater ec
clesia i matutinis cātat hymnū triū pue
roꝝ: i camino ignis oēs creaturas iuitā
tiū ad laudes ⁊ bñdictionē dei. Quid rñ

detis igit̃ o blasphemi ad voces omniuz
creaturaꝝ. Angeli celi laudāt ⁊ dicūt cla
mātes. Bñdictꝰ deꝰ: Sol: luna: stelle: et
oia celestia corpa dicūt. Bñdictꝰ deꝰ. t̃ra
aq̄. aer. ignis. ⁊ ꝯcta q̄ i eis sūt: dicūt bñdi
ctꝰ deꝰ. boni ⁊ rei viri dicūt. bñdictꝰ deꝰ.
⁊ vos ꝯ morē oium aliaꝝ reꝝ maledici
tis nisi fort edixeritis q exēpluz sumitis
ab his q sūt dānati i iferno. d̃ qbꝰ dicitur
Apoc.15. Blasphemauerūt deū celi pre
doloribꝰ ⁊ vulneribꝰ suis. O q° ifernales
hoies. o blasphemi diabolici q nō nisi cū
dānatis blasphemādo ⁊ maledicēdo cō
formatis ⁊ cōcordatis. Idcirco appet q̄z
graue sit pctm̃ vr̃m. Propterea clama
uit Esa.i.c. Veh gēti peccatrici: pplo g̃
ui iniqtate. semini neq̄z. filijs sceleratis:
blasphemauerūt deū Israel. ab alienati
sūt retrorsū. Et merito ꝓpħa ꝯminatur
blasphemātibꝰ ⁊ maledicētibꝰ: qꝛ pp blas
phemias ⁊ maledictōes idignatꝰ deꝰ etiā
i pñti seculo blasphematores flagellat et
exterminat. Est de h° exēplū.4. Regū.
19. de Sēnacherib ob cuiꝰ blasphemiam
angelus vna nocte exercitū illiꝰ aggredi
ens.185. milia hoium iteremit. ipso tan
dē Sēnacherib a ꝓprijs filijs iterēpto.
Refert insup Greg. in.4.dial.li. Q d̃
Rome puer.5. ānoꝝ blasphemꝰ i brachi
is pr̃is exñs: iusto iudicio dei a diabolo
suffocatꝰ ē. Propter h° pctm̃ ēt deꝰ mit
tit pestilētias. famē: ⁊ guerras: vt dr̃.37.
q.2.c. Flagitia. i glo. ⁊ i Autē. vt ñ luxu
riet̃ ꝯ naturā. Et vt ego vidi diebꝰ meis
Italia sepiꝰ flagellata ē mltis tribulatōi
bꝰ ⁊ pestilētijs. puto pp fetorē sodomie ⁊
ipietatē blasphēie. Nā lz mlta sint alia pcā
q̄ ꝯmittūt̃: h tñ duo ꝯtaminare videt̃ q̄si
oēz carnē. Et vt d̃ blasphia dicā. ñ sūt ab
ea mūdi ⁊ puri dñi ñ ciues: ñ rustici: nō
agricole: ñ artifices: ñ viri: ñ mulieres: ⁊
qd̃ auditu horribile ē. ñ sacerdotes. ñ re
ligiosi. Ex oi nāqz statu grādis multitu
do extat q̄ loqt̃ vba blasphie. O italia tā
to vitio depuata. o ppl'i tāto scelē det̃ pati
timeo ne desemat ꝯ nos furor dei. corri
gat igit̃ vnusqsqz seipsū ⁊ refrenet liguā
suā: oēsqz parit laudēmꝰ ⁊ bñdicamꝰ deū:
q bñdictꝰ ē ⁊ laudabilꝰ p ifinita.s.s. amē.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Feria scd'a quinte hebdomade: de peccato inuidie qua laborabāt pharisei ꝯ xp̄z Jesum. Sermo.56.

DIserunt pricipes et pharisei ministros vt apprehenderent Jesum. Scribūt hec v'ba. Joh.7.c. et in euāgelio hodierno. Cōmouebant pharisei et scribe ꝯ piissimum Jesum ex liuore et inuidia: q: non poterant sufferre: vt alicui maior honor exhiberetur q̄z ipsis: et propterea nō ē mirandum si ita seueri fuerūt ꝯ innocentissimum filium virginis. Ideo Gilbertus por. ait. Ita obliquat inuidia vt rectū natura non videat. Et seneca ad Lucillū. Perit oē iudicium cū res i affectu trā sit. Hoc aūt vitium satis īfestat miseros mortales: adeo vt vix possit aliqs immo nullus euadere laqueos inuidorum. Idcirco i p̄nti sermone de inuidia erim⁹ dicturi: de qua tria mysteria pponim⁹ principaliter declaranda.

Primum dr̄ diffinitio.
Scd'm offensio.
Tertium cōditio.

Qualit' diffinit a doctoribus qd sit inuidia: et q̄ dolor ex bono alterius pōt prouenire ex timore: ex defectu: et ex malignitate. Ca.j.

PRimum mysteriū declarādū de inuidia dr̄ diffinitio: in quo vidēdū est qd sit inuidia. Et Johes Dama.li.2.suaꝝ sniarū ait. Inuidia est tristicia de alienis bonis. Pro cui⁹ declaratione notādū s̄m Alex.2.volumie sūme. et Tho.2.2.q.37. q̄d dolor de alterius bono pōt tripl'r puenire. Prio ex timore pprio cū qs dolet de bono alicuius q: verisil'r timet sibi vel alijs nocumentū inferri. Et hūc dolorē Ar.i.2.rheto.dīc non eē inuidiā s̄z effectum timoris: de quo Grego.li.22.moral'.ita ait. Euenit plerūq̄z solet vt nō amissa caritate et inimici nos ruina letificet: et rursus ei⁹ bonu3 sine inuidie culpa cōtristet: cū ruēte eo quosdā b̄n erigi credim⁹: et pficiēte illo quosdā iiuste opprimi formidam⁹. Rōnabiliter nāq̄z vnusq̄sq̄z magis diligē d3 seipm q̄z alios: et eōe bonū et multoꝝ: q̄z pticulare vel vni⁹. Sic letabāt de malo pharaonis filij Israel q̄ Exo.15.dicebāt. Cātem⁹ dn̄o: gloriose.n.honorificat⁹ est: equū et ascēsorem proiecit i mare: et dū erāt i captiuitate in manu ei⁹ dolebāt de psp'itate illi⁹: idipm fecerūt de psp'itate et aduersitate. Holofernis alioꝝq̄z q populuz dei vexare presumpserūt. Scd'o pōt puenire dolor de alteri⁹ bono ex defectu: cū.s.qs dolet nō q̄ prim⁹ bonū illud habeat: sed q: illud sibi deficit et si qs dolet ex defectu boni qd' ñ ē vere bonū. male agit sic dolēdo vt si qs doleat: q: ñ fornicat: sicut multi faciūt et similia. Si vero doleat q: ñ habet bonū qd' ē vere bonū et honestū recte agit. Et cū3 dolor talis circa honesta versat secūdū Aris.3.rheto. vocat zelus de hoc dicebat Paulus.2.Cor.14.c. emulamini spiritualia. Et hiero.ad Letā de istitutione filie.habeat socias cū qb⁹ addiscat.qb⁹ iuideat: q̄ꝝ laudib⁹ mordeat.

Tertio pōt puenire dolor de alterius bono ex malignitate et iniquitate: quādo displicet multis absq̄z ipsoꝝ cōmodo vel incōmodo q̄ alij hēant bonū. Et hoc plurimum euenire solet ex inaniglorīa. Vñ Greg.xi.moraliū ait. Prima nāq̄z soboles ianis glorie ē que dū oppressā3 mētē corrūpit: inuidiā mox gignit: q: dū3 vani nois potētiā appetit: ne qs hāc ali⁹ adipisci valeat tabescit. Et ex hoc ē q̄ inuidia solet eē iter pares: q: vnusq̄sq̄z appetit alios in gloria s̄m suum statum aut gradū superare. Unde nunq̄z rusticus aut agricola iuidebit doctori de sc'ia: nec mulier iuidebit de strenuitate vel fortitudine: nec mercator aut ciuis religioso de fama sanctitatis et sic de alijs. Sed vnusq̄sq̄z inuidet alteri de his bōis: q̄ vel ipse h3 vel habere intēdit. Et tñ si hoc fiat aio deliberato cū sit ꝯ caritatē: pcm̄ est mortale. Caritas inquit apostolus.i.Corin.13.c. non emulatur.

Q̄d maligna bestia inuidie sp̄ offēdit virtuosos et scōs viros: vt ex multis p3 exemplis. Capi.2.

SEcūdū mysteriū declarādū d' iuidia dr̄ offesio.hec.n.bestia ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ligna offendit semꝑ virtuosos ⁊ scōs vi
ros. Vñ valeri⁹ li. 4. ꝺ amore ⁊ dilectōe
ait. Nulla tā modesta facilitas ē: q̄ mali
gnitatis dētes vitare possit. Et Seneca
de cōsolatōe ad paulinū. Inimica ē sēꝑ
alienis ꝓfectib⁹ inuidia. Et Ouidi⁹. i.
de remedio amoris. Sūma petit liuor.
ꝑflant altissima vēti. Sūma petūt dextra
fulmina missa iouis. Et Orati⁹. Sepi⁹
ventis agitaꝛ ingēs Pin⁹ ⁊ celse graui
ore casu. Decidūt turreſ: feriūtq3 sūmos
ꝑ fulgura mōtes. Et Hiero. i epitaphio
scē Paule. Sēꝑ ꝟtutes ꝓseqꝛ iuidia: fe
riuntq3 sūmos fulgura mōtes. Et enim
oēs sci emulos habuerūt. In ꝑadiso q°3
ꝑpēs fuit: cui⁹ iuidia mors itrauit i orbē
trax. Ipse q°3 dñs nr̄ ihs xp̄s 3elo ē cru
cifix⁹. h ille. Hec ē. n. illa iuidia de q̄ dr̄
Sapie. 2. qꝺ i aucitate Hiero. ē iā dic/
tū. Qꝺ. s. ꝑ illā mors itrauit i mūdum.
Hec ē illa fera pessima: ꝑꝑ quā frēs. Jo
seph cū iterficē tēptauerūt. ⁊ tādē vēdi/
derūt hismaelitis: dicētes prī: ꝙ fera pes
sima deuorass3 eū. Hec est ꝑꝑ quā Saul
odio graui ɔmot⁹ fuit ɔ̄ Dauid: tētāſ se
pi⁹ illū ꝑimere. qꝺ ⁊ fecisset. nisi Jona/
thas ꝑmonuisset eū. vt hēꝛ. i. Regū. 18.
Inuidebat āt ei Saul: qr p⁹ interfectum
Goliath. ⁊ debellatos philisteos ad eū
puelle cātabāt. Saul ꝑcussit mille: ⁊ Da
uid decē milia. Quid dicā ꝺ antiqs Ro
manis q toto orbe clarissimi. ⁊ fue rei/
pub. 3elatores fuere ꝑcipui. Nōne inui/
die morsib⁹ laniati extiterꝛ. Patet h° i fu
rio Camillo: de q° scribit Orosi⁹ ⁊ Ti
tus Liui⁹ ꝙ cū roman⁹ exercit⁹ ꝑ decē cō
tinuos ānos magnas clades accepisset
creat⁹ dictator cū cāpanetib⁹ ⁊ faliscis ma
xima cū ꝓsꝑitate ɔflixit ⁊ victis duobus
ppl'is: ꝑdā iter milites ptit⁹ ē. Deide ve
iētiū ciuitatē obsedit quā tādē cepit. Ista
victoria fuit cū tāta gl'ia romanoꝝ ꝙ dic
tator sublatis ad celū manib⁹ ꝑcat⁹ ē ꝙ si
cui deoꝝ romana felicitaſ nimia videreꝛ
ei⁹ iuidia sub aliq° suo icōmodo satiareꝛ:
atq3 iter ꝑces subdito lapsu decidit. Qꝺ
omē ꝑm Valeriū ad sui dānationē: qua
postea ꝑssus ē ꝑtinuisse tradiꝛ. Nā post
q̄3 ad vrbē triūphās rediit: tribuni mul

tiq3 ciues Camilli ꝟtuti emuli: diffama
bāt gl'am ei⁹: cōtēdētes hostilē ꝑdā nō e/
quo iure fuisse diuisā. ⁊ ista ꝑēdēte inui/
dia faliscoꝝ ciuitatē ro. ſbegit ipio. P⁹
qꝺ a. L. Apulegio tribuno plebis accin
ct⁹ ꝑꝑ iequā Veiētiū ꝑde distributōem: i
tercurrēte illis dieb⁹ adolescētis sui filij
morte. vt hic i publico ⁊ idē priuatō cru
ciareꝛ icōmō: i exiliū pelliꝛ dānatus. 15.
milib⁹ eris Camillus ꝟo ab vrbe disce
dēs humiliꝛ deos ꝑcat⁹ ē: vt si hoc iniu/
ste patereꝛ q̄3 primū se ciuib⁹ ⁊ igrate pa/
trie necessariū fieri vellēt. Qꝺ subsecu/
tū ē. Nā galli senones obsessā vrbē pre
ter capitoliū cepe. Quare missū ē ad Ca
millū ꝓ auxilio: q mox veniēs ingratam
patriā ab hostib⁹ liberauit: vt. d. Aug.
li. 5. de ci. dei. c. 18. De Scipōe isuꝑ afri
cano. d. Valeri⁹ maxim⁹ ꝙ cū p⁹ pluri/
mos triūphos vocareꝛ ad reddēdū com
putū ꝺ pecunie q̄3titate: tāq3 idignat⁹ ta/
le ferꝛ dedisse responsū. Cū frater me⁹
totā vobis subiugauit asiā. ⁊ ego totam
africā. nec opes asiane fratrē meum nec
africane me diuitē fecerūt: s3 inuidia fecit
vtrūq3 gloriosū. Et vt scri. Liui⁹: tanta
fuit iuidia ciuiū ɔ̄ Scipionē ꝙ cū accusa
reꝛ a tribunis plebis nil aliud ad obiecta
rn̄dit. s3 dixit. O qrites: hoc die vici car
thaginē magna ſꝑerātē. ⁊ accipe leges
nr̄as iussi. Recordor. n. hūc diē āniuer
sariū illū eē q° añ aliquot ānos vici Hā
nibalē. Et vt scribit Valeri⁹ de fiducia
sui laureā suā capiti suo iposuit ⁊ subiun
xit. Equū ē diē hūc litibus ⁊ iniurijs sꝑ
imunē eē. Me g° i capitoliū ad Joue3
optimū ⁊ Mineruā: ceterosq3 deos q ca
pitolio ⁊ arci ꝑsidēt ɔferā salutādos: eo
ꝙ i die isto: ⁊ sepe ac feliciter ꝓ reipu. di
micaui. Vosq3 oēs hortor venire mecū
orareq3 deos: vt vobis mei silēs duces
oi tpe largiāꝛ: His dictis ⁊ senatū totu3
⁊ vniuersū equestrē ordinē ⁊ cūctam ple
bē comitē habuit de eo ꝙ paucissimi cu3
tribunis remāserūt. q tādē vt ingt Vale
ri⁹. dolore animi atq3 iuidia tabescētes: ⁊
pudore obruti se turbis imiscuere. ⁊ cu3
ceteris ꝓsecuti sūt reū. Scipio āt ñ mō ca
pitoliū: s3 ꝑ totā vrbē omnia deorum tē/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

pla cũ populo romano circuiuit: nõ mio
re honore reꝰ triũphãs de iuidis: qꝫ vic/
tor olim triũphauit de hostibꝰ: ⁊ cũ vide
ret necesse eẽ aut succũbẽ emulis: aut vl/
cisci: neutrũ experiri decreuit: sꝫ potiꝰ vo
lũtariũ sibi elegit exilium: abijtqꝫ Liter/
nũ suã villulã asperã solitariã ⁊ icultam:
haud ꝓcul a Cumis ciuitate campanie.
O igit̃ inuidia rapacissima: o ꝟtutum
emula: o pestilẽtissima omniũ virtuoso/
rũ inimica. Ex dcis vtiqꝫ clarũ ẽ q̃lr ipsa
virtuosis ⁊ scis qetẽ: aut pacẽ hr̃e nec si/
nit nec patit̃.

De triplici mala cõditiõe iuidie. s. ꝓ/
pria flagellatione: caritatiua oppositione
⁊ diabolica assimulatiõe. Cap. 3

Ertiũ mysteriũ declarandũ de i
uidia dr̃ ꝯditio. Est vtiqꝫ triplex
mala cõditio: ꝓpter quã iuidia ẽ
abhoianda. Prima dr̃ ꝓpria flagellatio
Scd̃a caritatiua oppositio. Tertia diabo
lica assimilatio. Prima mala cõditio
inuidie dr̃ ꝓpria flagellatio. Est vtiqꝫ of
ficium eiꝰ flagellare ⁊ affligere ꝓpriũ sub
iectũ. Propterea Isodorus in li. driaꝝ
ait. Inuidus aio medullitus estuãs a se
metipso liuoris ꝓprij semper exigit pẽas
Et Hiero. ad Asellã de fictis amicis ex
clamat. d. O iuidia primũ tui mordax. ⁊
Socrates dicebat. Vtinã inuidi i oibus
ciuitatibꝰ oculos ⁊ aures haberent: vt de
oibꝰ profectibꝰ torquerent̃. Quot eni sũt
hoium feliciũ gaudia: tot sunt iuidoꝝ ge
mitus. Et Oratius. Inuidia siculi nõ i
uenere tyrãni. Maius tormẽtũ. Se/
cũda mala cõditio iuidie dr̃ caritatiua op
positio. Opponit̃ siquidẽ caritati ꝓximi
Illã tñ caritatẽ docẽt nos sci ⁊ ipse scũs
scõꝝ xp̃s Jesus. Vñ Paulus. i. Cori.
14. ait. Sectamini caritatem. Et. 16. c. ait
Oia opa vr̃a fiãt in caritate. Et eph. 3. c
In caritate radicati ⁊ fundati. Et. 4. c.
In caritate crescamꝰ. et. 5. c. Estote imi
tatores dei: sicut filij carissimi: ⁊ ambula
te i dilectiõe sicut ⁊ xp̃s dilexit nos. Et ad
Col. 3. c. Super oia caritatẽ hñtes. Et
Joh. i. cano. 3. c. Qui nõ diligit frẽꝫ suũ
i tenebris manet. Et xp̃s iesus. Joh. 13.
Mãdatũ nouũ do vobis vt diligatis inui
cẽ. Et. 13. c. in hoc cognoscẽt oẽs: qꝛ mei
discipuli estis: si dilectionẽ habueritis ad
inuicẽ. Aduertẽter igr̃ spũales cõsiderẽt
hi q per pniam se affligũt: cogitẽt religio
si qui seculum derelinquũt vt deo famulant
quantũ malũ sit inuidia: q̃ cũ caritate stare
nõ põt. Ipsa eqdẽ sola venenũ ẽ cuiuscũ
qꝫ altius boni: qꝛ vt iquit Aug. sup Jo.
dilectio sola discernit int̃ filios dei: ⁊ fili/
os diaboli. Signẽt se oẽs signũ crucis.
baptizẽtur: oẽs cantent alleluia: itrẽt ec/
clesias. ipleãt parietes basilicarũ nõn di/
scernunt̃ filij dei a filijs diaboli nisi cari/
tate. Magnũ idicium. magna discretio.
Quicqd vis hẽas: si nõ habes caritatẽ
nihil hẽs. Alias virtutes si nõ hẽs: hãc
habe ⁊ legẽ iplesti. hec Aug. Tertia
mala cõditio iuidie dr̃ diabolica assimila
tio. ipsa qdẽ assimilat hoies malignis spi
ritibꝰ. Nã quid aliud ẽ alteriꝰ iuider̃ fe/
licitati qꝫ diaboli officiũ exercere. Jõ xp̃s
iuidus phẽis Jo. 8. c. ait. Vos ex patre
diabolo estis. Nos vero curemꝰ esse fi/
lij dei oẽm inuidiã a cordibꝰ nostris ex/
pellẽtes: vt sic valeamꝰ in hoc seculo acq
rere dei grãm ⁊ i futuro sempiternã glo/
riam: in qua viuit ⁊ regnat ipse benedic/
tus deus: per infinita secula seculo/
rum. Amen.

Feria tertia quite hebdomade in qua
dragesima de peccato detractõnis: a quo
abstinere debent: qui veram pniam deo
qꝫ acceptam agere volunt.

Sermo. 57.

Uidam enim
dicebant: qꝛ bonus est: alij
aũt non: sed seducit turbas
Scribunt̃ hec verba Joh.
7. c. ⁊ in euangelio hodierno. Loquitur
vnusquisqꝫ de altero fm ꝙ ei afficitur: ita
ꝙ qui diligit non saturatur laudibus:
qui vero inuidet aut odit libenter detra/
hit ⁊ vituperat: propterea phẽi inuiden/
tes xp̃o sequacesque sui causa detractio/
num morsibus lacerabant. Nec potuit
pijssimus iesus vitare oblocutorum den
tes: quinimmo vt pꝫ in hodierno euan/

gelio publice a multis accusatus ē. ⁊ no
minatus peccatorum malus. Ista namq̧ solum esse pes
sima inuidorum conditio: vt oia in malā ptem
interptent̄ ⁊ trahāt: ac de oibus male di
cant. Uenit inqt xp̄s. Luc. 7. Joā. bap
tista nō māducās nec bibēs: ⁊ dicūt demo
niū hz. Uenit filius hois māducās ⁊ bi
bens: ⁊ dicūt potator vini ē. Cū vo de
tractio apud q̄zplures minimū peccatum esse
reputet̄. iō in hoc sermone de ipa aliqd dis/
seramus ostendentes q̄ntuz expediat peniten
tibus a tali vitio penitus abstinere. de quo tria
mysteria principalia erūt declarāda.

Primum dicitur malignatio.
Secundum modificatio.
Tertium offensio.

Quod malignata sit detractio. tū respectu
cōtrarietatis. tū respectu generalitatis. tū
etiā respectu crudelitatis. Cap. j.

P Rimū mysteriū declarandū de
detractione dr̄ malignatio. Est
siqdē peccatum hoc satis malignuz ⁊
graue triplici rōe. Primo rōe ꝯrietatis
2° rōe generalitatis. 3° rōe crudelitatis.
Primo rōne ꝯrietatis. Cōtrariat̄ siqui
dē fame que vt inqt. Alex. i. 2. sume pcio
sissima ē oium bonorum tpaliū. Et hoc ex/
pssius dixit Sapiēs, puer. 21. Melius ē
nomē bonuz q̄z diuitie multe. Et Eccl.
41. Curā habe de bono noie. Et Aug.
id psuadebat. 12. q. i. i. c. nollo. d. Qui fi
dēs cōscie: famā suā negligit crudelis ē.
Est ergo fama pciosa corona oium hoi/
nū: siue maiorum: siue minorum: siue domi/
norum siue ciuiū: siue platorum siue subdito/
rum: siue seculariū siue religiosorum: siue vi
rorum siue mulierum. Fame itaq̧ gradus oēs
nitore suo venustat atq̧ decorat. Cū ergo
detractio hāc ipugnet: nō dz peccatum leue esse
seri. Propterea ab Alex. sic diffinit̄. de
tractio ē aliene fame p occulta verba de/
nigratio. Notādū tñ q̄ ē differentia iter
cōtumeliā. cōuitiū: iproperiū. susurratio
nē. ⁊ detractionē. Cōtumelia sm Tho.
2. 2. q. 72. ē expssio defectus alterius corā eo
p verba ad ipsū dehonorādum. Et si fiat
aio corrigēdi nullū ē peccatum: quia etiā ⁊ sācti
hoc fecerūt. Unde Luc. 24. xp̄s dixit disci/
pulis euntibus in Emaus. O stulti ⁊ tardi
corde ad credendū ⁊c̄. Et Math. 15. di/
xit phariseis Hypocrite bñ pphetauit de
vobis esa. Et Paulus Gal. 2. O insen
sati galathe qs vos fascinauit. Si vo cō
tumelia fiat aio solatiandi: ait nullū pecca
tū: aut veniale ē: dūmō fiat discrete. quia lu
dus noxius ē in culpa. 2. q. 7. c. qualis. Si
autē cōtumelia fiat animo iniuriādi: quia cō
tra caritatē est: peccatum est mortale. Ex hoc
Math. 5. xp̄s dixit. Qui dixerit fri suo
fatue: reus erit gehenne ignis. Est ergo
cōtumelia cū refert̄ defectus culpe: siue de
fectus ille sit sm veritatem: siue nō: i vitu
periū alicuius. Cōuitiū ē cū refert̄ defec/
tus nature vel pena vt qui diceret ceco.
O cece: ⁊ surdo: O surde: ⁊ claudo. O
claude aio iniuriādi. Et sic. i. Reg. i. Fe
nēna q̄ multos habebat filios: amisit illos
quia i pperabat āne: q̄ sterilis erat. Improp/
periū ēt ē cū refert̄ alicui bñficiū sibi colla
tū ad ipm cōfundēdū. Et de hoc sapiens
Eccl. 41. ait. Cū dederis ne i pperes. sz
timueris deū. Et. 20. c. Datū insipientis
nō erit tibi vtile. nā oculi eius septēplices
sunt. Exigua dabit: multa iproperabit. Id
circo Seneca li. 2. de bñficijs ait. Qui de
dit bñficiū taceat: narret q accepit. Ista
tñ q̄nq̧ sumunt̄ vnū p alio. Susurratio
ē cū refert̄ malū de alio i eius absētia: vt po
nat̄ i discordia cū pximis suis. Et de hac
plene dictū est i sermone de discordia. De
tractio vero ē cū dicit̄ malū de alio i absē
tia eius vt sua fama denigret̄. Et vt inqt
Tho. 2. 2. q. 74. Susurratio ⁊ detractio
cōueniunt i materia ⁊ forma. sz differūt
i fine: quia materia tā susurratōis q̄z detrac
tionis ē malū pximi. forma vero ē dicere
illud i absētia eius. Sz finis susurratōis ē
discordia. finis vero detractionis ē infa
mia. O quot docti ppter detractōes cre
dunt̄ idocti. Quot virgines credūt̄ cor
rupte. Quot vidue cōtinētes ⁊ caste: lu/
xuriose credunt̄ ⁊ vane. Quot peniten/
tes hypocrite. Quot dñi iusticie amato/
res tyranni. Quot deniq̧ boni reputāt̄
mali. Ideo ait Ambro. Tolerabiliores
sunt fures qui diripiunt bona nostra: q̄z
detractores qui lacerāt famā nr̄am. scd̄a
ratio ostendens malignitatez detractionis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

vocatur generalitas. Sūt nāqȝ multa pctā q̄ ⁊ ſi cōmittant. ñ tñ i oibus locis: nec oi tpe: nec ab oibꝰ pſonis. Vitiū aūt detractōis nullū excipit locū: nullū tps: nullāqȝ pſonā. Hinc ē qꝺ glo. ſup illis verbis ꝓuer. 24. c. Cū detrahētibꝰ ne cō miſcearis. ait. Propter hᵒ vitiū piclitat fere totū genꝰ hūanū. Et Hiero. ad Celantiā. Raro iuenies q ita irrephēſibilē velit exhibere vitā ſuā: vt nō libēter repꝛ hēdat alienā. Tertia rō oñdens mali/ gnitatē detractōis dr crudelitaſ. Eſt eni pctm̄ hᵒ ſatis crudele. ꝓpterea dr. 6. q. i. c. ſūma iniqtas. Sūma eſt iniqtas frēs detrahē ⁊ accuſare: qꝛ ois q detrahit fri ſuo homicida ē. Qꝺ itelligēdū ē p quā/ dā ſilitudinē: qꝛ ſicut homicida extiguit ꝓximi corpꝰ: ita ⁊ famam detractoꝛ. Ex hoc cōpatur leoni deuorāti humanaſ car nes. Vñ Ezec. 18. c. dr. Leo factꝰ ē di/ dicit rape pdam: ⁊ comedere hoīes. Et Greg. 13. li. moral. exponēs illꝺ Job. Quare pſeqmini me ſicut deꝰ ⁊ carnibꝰ meis ſaturamini. ait. Hi ſūt q aliene vi te detractōe paſcunt. ⁊ alioꝝ ꝓculdubio carnibꝰ ſaturant. Et glo. ſup i llo verbo ꝓuer. 23. Noli eē i cōuiuijs potatoꝝ: nec i comeſſationibꝰ eoꝝ q portāt carneſ ad veſcēdū. Carnes ingt ad veſcendū ē i locutione derogatōis viciſſim vitia ꝓ/ ximi dicere. Hoc gᵒ pctm̄ feralē facit ho minē: imo oi fera peioꝛem. Quia vt. d. Jac. 3. c. ſue cano. Oēs nāqȝ aialiū vo/ lucrū ⁊ ſerpentiū nature ab hoīe domite ſūt ⁊ domāt. Linguā aūt hoium nullus vnqȝ domare potuit: neqȝ pōt. O igitur detractio pctm̄ dānabile. Tu nēpe es q̄ mltos ad tartara feſtinātiſſime cōpellis. Quia vt Jac. 5. c. dr. Si qs putat ſe reli gioſū eſſe non refrenans linguam ſuaȝ: ſed ſeducēs coꝛ ſuū: huiꝰ vana ē religio.

Qꝺ tribus modis cōmittit detractio/ nis vitium. ſ. per modum iniquū. aſtu tum. ⁊ ſimulatum. Capitulum. 2.

ſ Ecundū myſteriū declarandū ꝺ detractiōe dr modificatio. Solȝ eqdē pctm̄ iſtud pluribꝰ mōis cō mitti: quos tñ nos ad tres pcipuos redu cemꝰ. Primꝰ dr iniquꝰ. Secūdꝰ aſtutꝰ. Tertiꝰ ſimulatꝰ. Primus ē modus ini/ quꝰ: cū qs ꝓximū infamare ſtudet cū ini qtate. Qꝺ pōt fieri tripliciť. pᵒ reuelādo pctā ſua ſecreta: nō ſuādo pceptū de fra/ terna caritate. ꝺ qᵒ xp̄s dixit Math. 18. Si peccauerit i te frater tuꝰ vade ⁊ corri/ pe eū iter te ⁊ ipſū ſolū. 2ᵒ fingēdo de ꝓxi mo mala que nō cōmiſit. 3ᵒ ſcribēdo ꝯ ip ſū famoſos libellos: vel ſicut hodie fieri ſolet iuectiuas lenocinio verboꝝ fucatas ꝯponendo ⁊ cātilenas. Secundus mo/ dus detrahēdi dr aſtutus. Sūt nāqȝ alij cū aſtutia detrahentes ꝓximo adhuc tri/ pliciter. pᵒ tacendo. Nā cū interrogātur de alicuiꝰ virtutibus: licet nullū malū di cant: tacent tñ verū ⁊ bonum qꝺ ſciūt: di cereqȝ debēt. Sicut ſi qs interrogaretur de aliqua puella nubili an eſſet honeſta: ⁊ ille ſciret ſic eē: tñ aut taceret aut diceret Nō me interpono de alienis factis: taliſ vtiqȝ ⁊ ſi nō directe: idirecte tñ ꝓximi ſui famā lederet. Jdeo dicebat Gilbertus poꝛ. Grauis rapacitas cū veram alteriꝰ gloꝛiā ⁊ ſi mendacio nō coꝛrūpis: ſilētio pteris. Liuoꝛ. n. excellentiā ꝓpꝛiā ſemꝑ cogitās: alienā obſcurat. 2ᵒ aſtuti detra/ hunt negando: cū. ſ. ⁊ ſi malū nō dicāt ꝺ ꝓximo: negant tñ bona q̄ de illo ab alijs narrant ⁊ pdicant. 3ᵒ aſtuti detrahūt ve/ nenando: cū. ſ. multa bona dicunt de ali quo venenādo: cū aliquo malo interpoſi to: ſicut pleriqȝ faciunt ſꝑ addētes: ſȝ vel ſi. Dicūt. n. O ſi talis nō haberet illū de fectū: vel illū ⁊c̄. quot virtutibꝰ quibꝰ flo ret laudaret a cūctis: vel dicūt: Talis eſt doctꝰ vel ꝓbus: ſed deficit i humilitate: et huiuſmodi. Sicqȝ detractores aſtuti ne videant detrahere laudant vt tandē vi/ tuperent: ⁊ ſil. cum melle poꝛrigūt ad bi/ bendū venenū. Venena ait Hiero. ad Lethā. non dant niſi melle circundata. Tertiꝰ modꝰ detrahēdi dr ſimulatꝰ: q eſt ꝓpꝛiꝰ hypocritaꝝ. Jpſi eteni detrahunt tripliciť. Pꝛio dolēdo. Fingūt nāqȝ vo ce. vultu. labis. geſtu. ſuſpirijs dolent ⁊ ex caritate referꝛe criminatōes ⁊ diſſama tiones ꝓximorum ſuoꝝ. cum tamen id faciant ex impietate liuoꝛe ⁊ inuidia. 2ᵒ hypocrite detrabunt augendo: cum nar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

rat aliqd factũ minimũ verbis suis aut fac tis ampliãtes illd ꝛ adaugẽtes. 3º hypocri te detrahũt nominãdo cũ. s. nominãt mł tos cuȝ laude. ꝛ post alicui alteri detrahũt Hi modi ꝛ si ñ hoc ordine: nihilominꝰ i substãtia, ꝑ maiori parte ponũt ab Alex. de ales i secũdo volumine sũme. ꝛ a sãcto Tho. 2. 2. q. 73.

Qd ꝑ detractiões offendũt detrahẽ tes: audiẽtes: ꝛ patiẽtes. ca płm. 3.

Ertiũ mysteriũ ꝯtẽplandũ de dtractẽe dicit offẽsio. Est eni peccatũ hꝰ offensiuũ valde. of fendũt nãqȝ tria hominũ genera. Primi sũt dtrahẽtes. Secundi audiẽtes. Tertij patiẽtes. Primi quos detractio offẽdit sũt ipsi detrahẽtes. Nã vltra hoc ꝙ mortalit peccãt ẜm Scotũ in. 4. di. 15. tenet restitu tionẽ fame. Qd ẜm Ri. ꝛ tho. fieri habȝ ad arbitriũ bõi viri. Et d modo rstituẽdi talẽ famã etiaȝ satis ample scripsit sãctus Bernardinus in quadregesimali d xpi ana religione. Ideo non curaui hꝰ młtũ hic ampliare. Verũtñ cũ paucissimi re periãt q famã velint restituere his qbus detrahũt: magnũ piculũ ẽ detrahere. Se cũdi quos dtractio offẽdit sũt audiẽtes. Il li eni qui detrahẽtibꝰ beniuolũ pbẽt audi tuȝ: peccatũ nõ effugiunt. Idcirco Berñ ad Eugeniũ inqt. Velle dtrahere ꝛ audi re qd horuȝ dãnabiliꝰ sit non facile dixeri Et augꝰ. Ne accõmodes aures tuas dtrac tioni. Detrahẽti eiȝ aie ꝛ audiẽti vtrisqȝ esca mortis ẽ dtracio. Et. xi. q. 3. c. nõ so lũ. Nõ solũ ille reus ẽ qui de alio maluȝ ꝓfert. sed q cito criminibꝰ aurẽ pbet. ꝓp terea caute agẽdũ ẽ vt ñ solũ ñ dtrabamꝰ sȝ ne detrahẽtes qdẽ audire velimus. ad hoc aũt quiqȝ sunt opportuna re media. primuȝ ẽ lõgatio. vt si fieri põt elonget se vnusqsqȝ ab his quos detrahe videt pa tos. d hꝰ sapiẽs ꝓuer. 4. ait. Detrahẽtia labia ꝓcul sint a te. Secũduȝ remediũ est ꝯtristatio. Naȝ si quis nõ põt se a detrac toribꝰ elõgare: ostendat eis dtrahere vo lentibꝰ vultũ tristẽ. significãs se nõ libẽt audire: ꝛ ꝯfricãdo caput spuẽdo in traȝ pꝰ tergũ respiciẽdo. ꝛ faciẽdo similia re frenet dicentis audaciam. Quia vt inqt sapiens prouer. 25. Ventus aquilo dissi pat pluuias ꝛ vultus tristis linguam de trahentẽ. Et Hieronymus ad Rusti cum monachum. Sicut sagitta si mittat i duram materiam: nonnunqȝ reuertitur in mittentem: ꝛ vulnerat vulnerantem. Ita ꝛ detractor cum tristem viderit vul tũ audientis: immo nõ audientis: sed ob turãtis aures suas ne audiat iudiciũ san guinis: illico cõticescit: pallet vultus: sali ua siccat. Et. 6. q. i. c. Ex merito dr. Ne mo inuito auditori libenter refert. Terti um remediũ ẽ rephẽsio: sicut xps fecit dñ discipuli detrahebãt Magdalene qbꝰ di xit Math. 26. Quid molesti estis huic mulieri: bonũ opꝰ ꝛc. Et ad hoc ꝓpositũ Job. 29. dixit. Conterebã malas iniqui ꝛ de dentibꝰ illiꝰ auferebã predã. Quar tũ remediuȝ ẽ cordis stabilitio: vt nõ cre datur cito oẽ malũ qd dr: qr multi multa loquunt: ꝛ sepiꝰ falsa qȝ vera. Et vt dicit eccle. 19. Qui cito credit leuis ẽ corde. de xpo ꝛ Iohe baptista: vt tactũ ẽ multi ma le loqbant. Duo senes iudices tanqȝ ad ulterã mentiẽdo accusabant Susannam instãtes vt lapidaret: vt pȝ Danielis. 13. Scã marina virgo q in hitu virili inco gnita alijs deo seruiebat i monasterio: i famata fuit ꝙ ipregnassȝ iuuẽculã quan dã. Ob qd fere vsqȝ ad mortẽ extra mo nasterium abinde pniam egit. Hierony mꝰ etiã gloriosus i epistola ad Asellam d fictis amicis conquerit valde sic. d. Si ti bi putẽ a me gratias posse referri ñ sapiã Potẽs ẽ ds suppsonã meã scẽ aie tue re stituẽ qd meret. Ego eni idignꝰ nec esti marevnqȝ potui nec optare: vt tũ mihi i xpo largieris affectũ. Et lȝ me sceleratuȝ qdã putent: ꝛ oibus flagitijs obrutũ ꝛ ꝓ peccatis meis et hec parua sint: tñ tu be ne facis ꝙ ex tua mente malos etiam bo nos putas. Periculosum quippe est de ẜuo alteriꝰ iudicare: ꝛ ñ facilis venia pra ua dixisse de rectis. Veniet veniet dies il la: ꝛ mecũ dolebis ardore nõ puo. Ego ꝓbrosus: ego versipellis ꝛ lubricꝰ: ego mẽdax ꝛ sathane arte decipiẽs. Quid eiȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tutius est. vel hec credidisse: vel finxisse
de insontib⁹. an ēt de noxijs credere no
luisse. O sculabāť qdā mihi man⁹: ⁊ ore
vipereo detrahebāt. dolebāt labijs: cordē
gaudebāt. Videbat dn̄s ⁊ subsanabat il
los: ⁊ miserū me seruum suū futuro cum
eis iudicio reseruabat. Quintū remediū
ē cordis ꝯpassio: vt cū qs audit aliquos
detrahētes. referētes ēt veritatē: ꝯpatia
tur ꝓximis suis pctōribus: consideretqꝫ
q̄ secundū cōmunē legē. vt Lact. ait li.
6. nemo pōt eē tā circūspectus tā ꝑrudēs
q non aliqñ labaꝉ: ⁊ iō qlibet magis tunc
timē dꝫ de suo lapsu q̄ꝫ de pctis alienis
gaudere. Tertij quos detractio offendit
sunt patientes. illi videlicet qbus detra/
hiꝉ. Nam vltra hoc ꝙ illoꝝ fama deni/
graꝉ cum sepius inotescat eis ꝙ male dr̄
de illis affliguntur ⁊ contristātur. Sed
reuera conari debent vt potius letenꝉ ⁊
iocundenꝉ: quoniā tales detractiōes. cri
minationes ⁊ oblocutiones false faciunt
ad augmentū glorie. Vn̄ xp̄s Math. 5.
dixit. Bti eritis cū maledixerint vobis
hoīes. ⁊ ꝑsecuti vos fuerint ⁊ dixerit oē
malum aduersum vos mentientes ꝓpt
me: gaudete ⁊ exultate q̄ merces vestra
copiosa ē in celis. Seruāda insup ē regu
la Gregorij. qui. xi. q. 3. c. inter verba.
ait. Inter verba laudantium vel vitupe
rantiū semp ad mentē est recurrenduꝫ.
Et si nō inuenitur in nobis malum qđ đ
nobis homines dicunt: in magnam de/
bem⁹ leticiam ꝓsilire. Et rursus. si non
inueniꝉ in nobis bonum quod de nobis
homines loquuntur: magnam tristiciaꝫ
generare debet. Videant itaqꝫ detracto
res ⁊ bilingues quāta mala faciunt de/
trahendo. Penitentes ergo ꝓhibeāt li/
guam suam a malo: ⁊ labia sua nō loquā
tur iniqua: vt sic diuine gratie munera i
seculo hoc possint participare: ⁊ tandē ꝑ
uenire ad eternum regnū beatoꝝ. i quo
xp̄s saluator noster cum patre ⁊ spiritu sā
cto viuit ⁊ regnat per infinita secula secu
lorum. Amen.

Feria quarta quinte hebdomade i q̄
dragesima. de periurij vitio: a q° maxie
penitentes cauere debēt. Sermo 58.

Non estis ex ouibus
meis. Verba sunt redem/
ptoris nr̄i originalit̄ Joh.
x. c. ⁊ in euāgelio hodier/
no. Quod de iudeis locutus est xp̄s i v̄
bis premissis: hodie nō imerito dici pōt
de xp̄ianis malis. Ipsi etenim vocē xp̄i
cōtēnentes: diuina mandata obseruare
non curāt: qnimo graui⁹ offendūt q̄ꝫ ce/
tere nationes: que sub quacunqꝫ falsa re
ligione viuunt. Inter cetera aūt mala at
qꝫ pctā: que ab eis cōmitti solent est illđ
vnū execrandū valde: violatio. s. ⁊ frac/
tio iuramenti. Istud nāqꝫ pctm̄ ita inole
uit. vt a multis ob publicā cōmunē per/
nitiosāqꝫ cōsuetudinem minimū eē cre/
daꝉ. Eaꝓpter ꝓ presentium eruditione i
hoc sermone de ꝑiurio verba faciemus:
qm̄ ꝑiuri ex ouibus xp̄i esse nō possunt.
Proponemus ergo de ꝑiurio principa
liter tria mysteria declaranda.
Primum dr̄ diffinitio.
Secundum cōmissio.
Tertium malignatio.

Quid sit ꝑiurium: ⁊ an iurare sit lici/
tū: quot sunt iuramēti comites: ⁊ que sit
iuramēti forma. Capitulum. j.

Primū mysterium declaranduꝫ
de ꝑiurio dr̄ diffinitio: i quo vi/
dēda sunt quattuor. Primū qđ
ē periuriū. Secundū vtrū iurare sit lici/
tū. Tertiū quot sīt iuramīti cōites. Quar
tū q̄ sit iuramēti forma. Primū vidēdū
ē: qđ ē ꝑiuriū. Et rn̄det Ray. i sūma sua
d. Periuriū ē mēdaciū iuramēto firma
tū. Et q̄ dicit iuramēto. Notādum ſm
Alex. de ales in. 3. sūme. ꝙ duplex ē iu/
ramentū. Vnū assertoriū: cū. s. iurando
asseriꝉ aliqđ sic eē vel non eē. Secundū
ē iuramētū ꝓmissoriū: cū ꝓmittiꝉ aliquid
fieri vel non fieri. Et in vtroqꝫ mentiē/
do periurium consistit. Sed hoc plenius
declarabitur in sequenti mysterio. Vgo
vero de sancto Vict. quid sit periuri/
um expressius declarat sic. Periuri/
um est falsa vel indiscreta iuratio seu iu/
ramenti transgressio. Secundum vi/
dendum: vtruꝫ iurare sit licitū. Et ꝙ sic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

uideꝛ primo exēplo dei. Ipse et eni iura/
uit. Vñ Geñ. 22. Per memetipsū iura/
ui dicit dñs: Et ps. 109. Jurauit dñs ⁊ ñ
penetebit eū. Et hiere. 44. Ecce ego iu/
raui noie meo magno ait dñs. Et amos
4. Jurauit dñs deus i sācto suo. Et Luc
i. Jusiurādū qđ iurauit ad Abraā patreȝ
nostruȝ ⁊c. Scđo qđ iurare sit licitū
patet exēplo patrum veteris q̄ȝ noui testi
Scribiꝛ eni Josue. 4. Jurauit Moyses
i die illo dicēs. Terram quaȝ calcauit pes
tuus erit possessio tua: ⁊ filioꝝ tuoꝝ i eťnū
qꝛ secutus dominuȝ deū tuū. Et Judicuȝ
21. Jurauerūt filij israel i masphat ⁊ dixe/
rūt Nullus nostrū ⁊ dabit filijs Benia/
min de filiabꝰ suis. Et 2. Regū. 21. Ju/
rauerunt viri Dauid. d. Jā nō egredieris
nobiscuȝ i bellū: ne extinguas lucernam
isrł. Et. 2. Paral. c. 15. dr̄ de filijs Juda
⁊ Beniamin q venerāt hierusaleȝ. Jura
uerūt dño voce magna: ⁊ i iubilo ⁊ iclāgo
re tube. Ro. i. iurauit Paulus. d. testis
est mihi deus cui fuio in spiritu meo: ⁊ i
euangelio filij deus ꝙ sine intermissione
memoriaȝ vestri facio semꝑ i orationibꝰ
meis. Et Phil. 1. Testis ē mihi dꝰ quō
cupiaȝ ōnes vos in uisceribus iesu xpi. ⁊
Hieronimꝰ in desriptione Pauli primi
heremite inqt. Testor d'uȝ ⁊ āgelos eius
vidisse mōacos ⁊c. Tertio ꝙ iurare sit li
citū, ꝓbaꝛ ex ordiatōe ecclesie ⁊ sacroꝝ cō
cilioꝝ. Nā ordinata sūt iuramēta romāo
rū iperatoris: vt pȝ i cle. romani pricipes
de iureiurā. Heretici abiurātis heresim
vt notaꝛ de cōse. di. 2. Ego Beregarius
⁊ extra de here. c. Ad abolēdā. Prelato
rū: vt de elec. i. c. significasti. ⁊ sic de alijs
iuramētis que sacri canones ponunt.

Quarto ꝙ iuratū sit licitū, ꝓbaꝛ aucto
ritate. Vñ Deu. 6. Dñm deū tuū time/
bis: ⁊ illi soli seruies: ⁊ per nomē illiꝰ iu/
rabis. Et Deu. x. c. Jurabis i noie eiꝰ.
Et ps. 62. Laudabunꝛ oēs q iurāt i eo.
Et Hiere. 4. iurauit. Viuit dñs i vita
te ⁊ in iudicio ⁊ in iusticia. Ad ideȝ facit
qđ scribiꝛ. 22. q. 1. c. oē. c. nō ē. c. in nouo
testō. c. vt noueritis. c. ita. c. tu malū non
facis. c. ⁊ iurabūt. c. cōsidera. c. si peccatū
eēt. Quito, ꝓbaꝛ ꝙ sic licitū iurare rōe

Nā actꝰ latrie ē licitꝰ: sed iurare ꝑ deū est
actus latrie: qꝛ sicut Hiero. in glo. super
illud Math. 5. Reddes dño iuramento
ait. Hoc ꝑ qđq̄sqȝ iurat veneraꝛ. Vene
rari aūt deū actus latrie ē: gͦ actꝰ iurandi
ꝑ deū ē licitus. Sȝ ꝯ arguūt aliq ex au
ctoritate saluatoris. d. Math. 5. Ego di
co vobis nō iurare oio. Et ex auctorita/
Jac. q. c. 5. sue canonice ait. Añ oia frēs
mei, nolite iurare. Rñdet Augu. in lib.
de mēdacio: ⁊ in epistola ad plebeculam
ꝙ i his auctoritatibꝰ predictis non, ꝓhibe
tur iuramētū in quocūqȝ casu. Sed inter
diciꝛ imoderatus ⁊ nimis vsus eiꝰ ne sic
ꝑueniaꝛ i periuriū. Tertiū videndum
quot sunt iuramēti comites vt debito mo
do fiat. Rñdet Hiero. 22. q. 2. c. aiaduē
tēdum ꝙ sunt tres. s. veritates: iudiciuȝ
⁊ iusticia. Idē poniꝛ in. c. ⁊ si xp̄s., extra
de iureiurā. Prima cōditio vel comes iu
ramēti ē veritas: vt. s. fiat cū veritate.
Scđa ē iudiciū vt fiat discrete. Tertia cō
ditio ē iusticia: vt fiat de re iusta ⁊ licita.
Quartū videndū erat q̄ sit iuramēti for/
ma. Et rñdet Innoc. ⁊ Ray. ꝙ alia fuit
forma iuramēti i veteri lege in qua iura/
re solebāt. d. Viuit d's: viuit aia mea vt
pȝ. i. Regū. 24. ⁊. 25. Alia fuit forma iu
ramēti i eccła primitiua. Tūc. n. iurātes
dicebāt. Testis ē mihi d's: vt supra dcm̄
ē de Paulo. Hodie vo forma iuramēti
solet eē ad sacra dei euāgelia. Q ibꝰ tamē
modis qbꝰ d's iuraꝛ iuramētuȝ ē.

Quot modis cōmitaꝛ ꝑiuriū: ⁊ ꝙ q̄t/
tuor sunt iuramēta idebita. s. falsa: iiusta
incauta ⁊ omissa. Ca. 2.

Ecūdū mysterium cōtemplāduȝ
d' ꝑiurio dr̄ cōmissio: ex quo ex di
ctis notare debemꝰ ꝙ periuriū ꝯ
mitti pōt q̄drupłr: sȝ quatuor idebita iu
ram̄. p^m ē iuram̄tū fłm. 2^m iiustū. 3^m icau
tū. 4^m omissuȝ. Pͦ ꝯmittiꝛ ꝑiuriū rspcū
iuram̄ti: cū q̄s iurat fłm siue i iuram̄to as/
sertorio: siue, ꝓmissorio. Aduētēdū tm̄ sm
aug. 22. q. 2. c. hoies. ꝙ aliqs potest iura
re falsum cum intentione fallendi: ⁊ ta/
lis peccat ⁊ periurus est. Aliquis potest
iurare falsum sine intentione fallendi: ⁊
tunc si adhibuit diligentiam debitā nc iu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

raret falsũ: licet illud iuret nõ peccat. Q2
vt dr̃ i dicto .c. Reã linguã non facit nisi
rea mẽs. Põt ẽt qs iurare ver cũ inten
tione fallẽdi: ⁊ tal' peccat: ⁊ q̃ztũ i se ẽ piu
rus efficit̃. Secũdo ↄmittit̃ piuriũ in iu
ramẽto iniusto vel illicito. ⁊ tũc pctm̃ est
sic iurare ⁊ pctm̃ ẽ tale iuramentũ obser/
uare. Vñ Isidorus i .c. In malis .22. q.
4. In malis ,pmissis rescide fidẽ. i turpi
voto muta decretũ. Q̃d incaute vouisti
ne facias. Impia ,pmissio ẽ q̃ scelere adi
plet̃. Ad idẽ ẽ .c. si aliqd .c. nõ solum .c.
vnusqsq3 .c. icõmutabil' .c. magne .c. nõ
sp .c. diffinitio .c. si ad pctm̃ .⁊ .c. mulier.
Propterea nõ excusat̃. Herodes q iussi/
sit ãputari caput Johis baptiste violaret
iusiurãdũ. Iurauerat nanq3 dare puelle
saltãti qcqd peteret: licet dimidium regni
ei⁹. At illa petijt .d. Da mihi i disco ca/
put Johis baptiste: vt dr̃ Marci .6 .c. iõ
dicit Amb. li. de officijs. Herodes salta
trici ,pmiũ turpiter ,pmisit crudelit' soluit.
Turpe ẽ q̄ regnũ ,p saltatõe ,pmittatur.
Crudele q̄ mors ,pphete ,p iusiurãdi re/
ligione donat̃. 3° ↄmitt̃ piuriũ i iura/
mento icauto siue idiscreto: i q° deest iu/
diciũ. sicut solẽt facẽ multi: q ,p oi minia
re iurãt p deũ: p scõs s ãsq3: p corp⁹ ⁊ sã
guinẽ xpi. ⁊ hi⁹: q audire debẽt Vbũ sa/
pictis .d. Ecle. 23. Iurationi nõ assue/
scat os tuũ. Mlti .n. sunt casus i illa. Et
iter ibi. Vir multũ iurãs iplebit̃ iniqta/
te: ⁊ nõ discedet a domo ei⁹ plaga. Qui
ãt sic ↄsueuerũt iurare difficile corrigũt̃.
Vñ ⁊ ego scio i ciuitate q̃dã italie ep̃z q̃n
dã q nesciebat loq: nisi diceret p corp⁹ xpi
⁊ i noie diaboli. Cũ Vo nullus auderet
illũ corrigẽ: dñs ciuitatis caritate motus
h° officiũ i se suscepit: q̃re iuitauit ep̃m vt
secũ prãderet: ⁊ finito prandio dñs traxit
ep̃m ad ptẽ satisq3 reuerent' ⁊ honeste di
xit ei. Pater reuerendissime multi de te
aiũt q̄ nõ scis vbũ ,pferre sine iuramẽ
to ⁊ iuocatõe diaboli. At ep̃s in ipatien/
tiã versus rñdit. In noie diaboli: ⁊ qs d'
me ita .d. p corp⁹ xpi nõ ẽ ver. Cui dñs.
Iã a te ipso testimoniũ accepi. sicq3 ep̃s
ille cũ rubore discessit. Illi Vo sices plu/
rimi iueniunt̃: q ẽt dũ cõfitent' ob iurãdi
longã cõsuetudinẽ iurare nõ erubescũt.
Quarto ↄmittit̃ piuriũ i iuramẽto omis/
so. cũ .s. nõ seruãt̃ ea q̃ suari debẽt ⁊ pñt
ẽt iuramẽto firmata. O si suarẽt reges:
pricipes. duces comites marchiões ba/
rones. officiales publici capitanei: ptãtes
rectores. iudices. aduocati. ,pcuratores:
notarij ⁊ certe mlti alij que iureiurãdo ,p
miserũt. q°t iiusticie cessarẽt. quot ipicta
tes decessẽt. quotue mala deficerẽt. De p̃
latis ãt curã aiar hñtib⁹ nihil dico: tamẽ
vnũ assero q̄ mlti ex his q i dignitatib⁹ st
ↄstituti tã spũalib⁹ q̃3 tpalib⁹: ex euidẽtia
facti: ipsor q3 opib⁹ piuri eẽ cognoscũt̃.
Q d' piuriũ ostendit̃ pctm̃ malignũ et
graue. tũ ,ppter trãsgressionẽ. tũ ,ppter ,p
uocationẽ. tũ ,ppter assimulationẽ. tũ etiã
,ppter punitionẽ. Caplm̃. 3.

Ertiũ mysteriũ d' piuria declarã
t dũ dr̃ malignatio. Est sigdẽ pctm̃
satis graue atq3 malignũ q̃dru/
plici rõe. p° rõe trãsgressionis. 2° rõe ,p
uocatõis. 3° rõe assimulationis. 4° rõe
punitionis. Prima rõ dr̃ transgressio/
nis. Transgrediunt̃ sigdẽ ipsi piuri pce
ptũ dñi q ait. Exo. 20. Nõ assumes no/
men dei tui i vanũ. Et Leuitici. 19. Nõ
piurabis i nomine meo. O q̃ztum cõfũ
di debẽt xpiani piurantes qñ apud infi/
deles tãtã vim hẽt iusiurandũ: vt Mar
cus Regulus mori poti⁹ elegerit q̃3 iura
ta p illũ violare. Ingt eni Augu. de illo
li. i. de ci. dei. Marcus Regulus ipera
tor populi romani captiuus apud cartha
ginenses fuit: q dũ sibi mallent a roma/
nis suos reddi: q̃3 eorũ tenere captiuos
ad hoc ipetrandũ hunc precipue Regu/
lũ romã miserũt pri⁹ iuratione cõstrictũ:
si qd' volebãt minime pegisset rediturũ
eẽ carthaginẽ. perrit ille atq3 i senatu ↄ/
ria psuasit: q2 nõ videbat̃ eẽ vtile romãe
reipu. mutare captiuos: nec a suis p° h°
ad hostes redire cõpulsus est: tñ q2 iura
uerat id sponte compleuit. Carthaginẽ
ses autem vt dicit Valerius sub rubri/
ca de crudelitate. eum grandibus cru ia
tibus necauerunt. inclusum quippe an/
gusto ligno: vbi stare cogeretur: clauis/
q3 acutissimis referto: vt se in vllam par

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tem s ne penis ab occisionis indinare nõ posset: etiã vigilãdo pemerũt. O xpiani p iuri. o violatores fidi. O fractores iura/ mẽti: aiaduertite τ cõsiderate q̃3 vitupabi le ẽ q̃3 ve dãnabile pctm̃ vestrũ τ in exem plo Marci Reguli discite quãta diligẽ/ tia teneri dbeat iusiurãdũ. 2° pctm̃ piuri ẽ graue atq3 malignũ rõe ,puocationis. ex illo nanq3 ,puocaẽ dñs ad idignationem et irã: q2 sicut iuocãtes nomẽ ei⁹ ptegit τ τ defẽdit. Jta illud falsificãtes τ cõtẽnẽ/ tes abhorret τ psequiẽ. Dixit eni Johel .2 c. Omnis q iuocauerit nomẽ dñi salu⁹ erit Et p dauid i ps. Protegã eũ: quoni a3 cognouit nomẽ meũ. Et p̃ V. is. Tur ris fortissima nomẽ dñi sic econuerso expu gnat illos q nomẽ ei⁹ irreuerent tractãt Propterea Asdrubal a carthaginẽsib⁹ missus ad romãos legat⁹ pro pace firmã da: postq̃3 Scipio deuicit hãnibalẽ3: vt dicit Titus Liuius cũ orasset i senatu: fle xissetq3 ad misicordiã patres vni eorum q preomnibus carthaginẽsium fraudes celerat dicẽti. Per quos deos iurab itis nobis: quos al's iurando fefellistis. Re pondit p eosde3 quos ta3 aduersarios ex/ pimur cõtra iurata frãgẽtes. Legiẽ etiã i vita sci Nicolai q̃ vir quida3 ab vno iu dẽo q̃nda3 sũmã pecunie mutuo accepit: in rans sup altare sancti Nicolai q̃ q̃3citius posset eã sibi rederet. Tenẽte illo diu pe/ cuniã: iudeus eã expostulat. sed ille eã sibi reddidisse affirmat. Duciẽ res ad iudiciu3 τ iuramẽtũ idiciẽ debitori. At ille baccu lu3 cauatũ: q̃m auro minuto ipleuerat se cu3 detulit: ac si ei⁹ adminiculo idigeret Volens igiẽ facere sacramẽtũ: iudeo ibi dẽ existẽti bacculũ tenendũ dedit. Jurauit itaq3 q̃ plus reddiderat q̃3 acceperat: fa/ cto iuramẽto bacculũ suũ repetijt: quẽ iu deus ignarus astutie sibi reddidit. Redi ens aũt qui fraudem fecerat i quodam bi uio opp̃ssus sõno cornuit. Currusq3 cum ipetu veniẽs eũ necauit τ plenũ auro bac culũ fregit τ aurũ effudit. Audiẽs h° iud us cõcitus illuc venit. Cũq3 dolũ vidiss3 τ ã multis ei suggereret vt aurũ accipe/ ret omnino renuit: nisi q defunctus fue/ rat ad preces beati Nichbolai ad vitam re dirct: asserẽs si hoc fieret se baptisma su/ scepturũ. Continuo igiẽ qui defũct⁹ fue/ rat surrexit τ iudeus in xpi ñe ic baptiza t⁹ ẽ. Jn ciuitate Vo Licij fuit q̃dã q anto ni⁹ pedulus dicebaẽ quẽ ego cognoui: h dũ corã officialib⁹ iurasse falsum: addidis setq3. Precor deũ celi vt si mẽtiar faciat me morte subita iterire: statĩ cecidit in eo dẽ loco τ miserrim⁹ expirauit. 3° piuri um ẽ peccatũ graue atq3 magnũ rõne assi milatẽis. Facit vtriq3 hoĩem similẽ ,pdi/ tori Jude: q xp3 osculãdo τ salutãdo tra did' t inimicis suis. Sic piuri iuocantes nomẽ dei veritatẽ τ iusticiã opprimũt et occidũt. 4° piuriũ ẽ pctm̃ graue atque malignũ rõne punitionis. Nã per ciui/ les leges puniẽ: vt p3 ex textu multaꝝ le gũ ciuiliũ: quas cã breuitatis omitto. nã videm⁹ iuramẽtum violãtes trũcatẽ e ma n⁹ affici: ita vt oib⁹ sint eos vidẽtibus in exẽplũ: τ vt sibi caueãt monimẽtũ. Per leges aũt canonicas puniẽ piuriũ grauiẽ vt p3. 22. q. 5. c. q piurat. c. si quis coact⁹ c. si q̃s cõuict⁹. l3 hodie: vt tactum ẽ i pre cedẽtib⁹: pnie sint arbitrarie. Sũt etiam piuri infames: vt p3 sexta q̃one prima. c. ifames. Ex qb⁹ oib⁹ colligimus quãtum hi q ad pniam venire volũt: curare dbẽt vt abstineãt a periurio. Hoc siqde3 pec/ catũ ẽ quo maxim⁹ xpianoꝝ numerus ad tartara ruit. Hoc peccatũ ẽ quo nutriun tur fraudes deceptiones simulatẽes τ i/ iusticie. Hoc pctm̃ ẽ pp q̃d opprimuntur paupes: vexãtur vidue: pupilli τ orpha ni tribulãtur. Q2 vt superius dcm̃ ẽ: si hi q vel ecclesie vel reipublice presunt sua/ rẽt iuramẽta sua: pcta recte sce iustissime q3 fierent: essentq3 de ouibus iesu christi qui nobis omnibus suam largiatur gra tiam: τ in fine sempiternã gloriã. Amẽ.

Feria q̃nta p⁹ dñicã d̃ passiõe d̃ maria magdalena. s. d̃ triplici ei⁹ statu: vt offen siõis: cõuersiõis τ gratificatõis. Ser. 59

Emittuntur ei peccata multa: q̃m di/ lexit m̃tũ. Vba sũt redẽp toris nr̃i originalr. Lu. 7. c. τ i euãgelio hodier

us. Relucet i exẽplo Marie magdale-
ne benignitas ⁊ clemẽtia saluatoris nr̃i
dei. Suscepit penitẽtẽ: ⁊ pctã oia remisit
illi. Propterea scã mr̃ ecclesia legit ho-
die euãgeliũ i quo res tã pia: tãq3 dulcis
exprimit̃ ⁊ narrat̃: vt sic pctõres nõ diffi
dãt de clemẽtia ihu xp̃i bñdicti. Quare
equũ ẽ ac rõnabile vt ⁊ nos tota mẽte cõ
tẽplemur Marie magdalene pniam et
cõuersionẽ. Ipsa ẽ q̃ i pctis deũ offẽdẽ-
do diuti⁹ fuerat imorata. Ipsa ẽ q̃ corde
cõpũcta xp̃3 audiuit pctã sua sibi remittẽ
tẽ. Ipsa ẽ i q̃ pri⁹ abũdauit delictũ ⁊ po-
stremo supabũdauit ⁊ gr̃a. Quapropt̃
de ea loq volentes: in presenti sermone
triplicem eius statum consideremus.
Primus dr̃ offensionis.
Secundus conuersionis.
Tertius gratificationis.

De statu offẽsionis Marie magdale
ne i quo videndũ ẽ: an hec mulier fuerit
soror Lazari: ⁊ an pctm̃ eius fuerit cor-
de ⁊ opere perpetratum: ac que potuit eẽ
cã peccati eius. Capitulum. j.

P Rim⁹ stat⁹ Marie magdalene
quẽ cõsiderare debem⁹ dr̃ offen
sionis. Hoc notat̃ i euãgelio. cũ
dr̃. Ecce mulier que erat i ciuitate pecca
trix. s. notoria publica ⁊ ifamis. Virgili
us. 4. enei. Fama malũ q° ñ aliud velo
cius vllũ: Mobilitate viget: viresq3 acq
rit eũdo. Parua metu prio: mox sese at
tollit i auras. Ingredit̃ q̃ solo ⁊ caput i
ter nubila cõdit. Pro cui⁹ clariore noti-
cia tria dubia emergũt declarãda. Pri-
mũ. vtr̃ ista peccatrix. d̃ q̃ Lucas memi
nit fuerit Maria magdalena soror La-
zari. Secũdũ. vtrũ hui⁹ mulieris pecca-
tricis pctm̃ fuerit tm̃ corde: aut sil'r ⁊ ope
ppetratũ. Tertiũ. q̃ potuit eẽ cã vt Ma
ria magdalena ruerct ⁊ peccaret. Ad pri
mũ dubiũ dixerũt aliq q̃ hec peccatrix cu
ius mẽtionẽ Lucas facit nõ fuit Maria
magdalena. s3 q̃dã alia: tũ q2 nomẽ eius
nõ exprimit̃. tũ q2 videtur eis icõueniẽs
nobilissimã mulierẽ: q̃lis fuit maria ma
gdalena. ad tãtã infamiã: infamẽq3 vitã
potuisse puenire. Sed ego dico q̃ q hãc
opinionẽ sequũt̃ min⁹ bene sentiũt. Nã

⁊ si Lucas nomẽ illius peccatricis non
expssit: hoc fecit ad denotandũ sm morẽ
scripture q̃ i statu peccati nõ deo erat co
gnita p approbationẽ. Dicit̃. n. virgini
b⁹ stultis ab eo q oia nouit cognitiõe sim
plicis noticie. Math. 25. Nescio vos: q2
illas nõ cognoscebat: vt approbaret q̃ ab
eo p pctm̃ erãt sepate. Sic ⁊ Luce. 16. ex
primit̃ nomen Lazari. q erat scriptus i
libro vite. ⁊ tacet̃ nomẽ diuitis q erat re
probatus. Sic a simili dicimus de Ma-
ria magdalena. Qualiter autẽ ipsa nobi
lis genere ⁊ soror Lazari tãta potuit ifa-
mia deturpari declarabimus i tertio du
bio. Hic vere, ppric debemus dicer̃ q̃d
Lucas de ipsa Maria magdalena vere
⁊ realiter ẽ locutus. Ad hoc autẽ fac̃ pri
mo auctoritas Aug. qui in li. de cõsensu
euangelistaꝝ asserit hãc peccatricẽ Ma
riã magdalenã fuisse. Et hoc ipsum asse
rit Greg. qui in omelia p̃ntis euangelij
sic ait. Cogitanti mihi de Marie penitẽ
tia flere magis libet q̃3 aliqd dicere. Cu
ius eni vel saxeum pectus illc huius pec
catricis lachryme ad exemplum penitẽn
di non emolliunt. Considerauit nanq3
qd fecit ⁊ noluit modẽari qd faceret. Su
p cõuiuantes ingressa ẽ: non iussa venit
inter epulas ñ erubescit. Hãc vero quã
Lucas peccatricẽ mulierẽ vocat: Jo hes
Mariam nominat. Illam eẽ Mariam
credimus: de qua Marcus septẽ demo
nia eiecta fuisse testat̃. Et quid per septẽ
demonia nisi vniuersa vitia designant̃.
hec ille. Joh. autem. xi. c. ait. Maria e-
rat que vnxit dñm vnguento: ⁊ extersit
pedes ei⁹ capillis suis: cuius frater La-
zarus infirmabatur. Marcus etiã3 vlt.
c. sic de ipsa scribit. Surgens ihs mane
prima sabbati apparuit prio Marie ma
gdalene de qua eiecerat septem demõia.
Insuper patet hanc peccatricem Ma-
riam magdalenã3 fuisse: eo q̃ ecclesia in
festo Marie magdalene legit euangeli
um huius peccatricis. Et in historia bea
te Marie magdalene habetur qualiter
ipsa reuelauit sacerdoti cuidam qui eã in
heremo inuenit q̃ ipsa fuisset famosa illa
peccatrix. q̃re nõ ẽ dubiũ q̃ Lucas loqt̃

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

de ipſa. Secūdū dubiū erat. vtꝝ huiꝰ pec
catricis. ſ. Marie magdalene peccatū
fuit tm̄ corde: aut ſimul ⁊ ope ꝑpetratum
Et ad hoc ē triplex modus dicēdi. Qui
daꝫ enī dicūt ipſā fuiſſe virgine corpore
⁊ carne: ſꝫ tm̄ mēte corruptā. Cōtra illos
tamē ē auctoritas eccleſie que i feſto eius
nō facit officiuꝫ virginū: cū tm̄ ſꝫ oēs doc.
mētalis uirginitas recuperet̄ ꝑ penitētiaꝫ
Cōtra iſtos etiā ē: quia ecleſia n̄ iudicat d̄
peccatis ocultis ⁊ mētalibꝰ: ſed d̄ manife
ſtis ⁊ ope ꝑpetratis. Cuꝫ ergo euāgeliſta
nominat illā peccatricē: ⁊ ciuitate notā ſe
quit̄ ꝙ d̄ peccatis eiꝰ manifeſtis ⁊ nō ſecre
tis ſcripſit. Alij doctores dicūt ꝙ Maria
magdalena fuerit publica meretrix: qm̄
de illa Criſoꝰ ſup Math. ait Tūc illa ꝓſ
tituta lupanar exiuit: qn̄ diſcipulꝰ gehēaꝫ
i trauit. Et hieronꝰ. ad Furiam. Mere
trix illa i euāgelio: que pedes dn̄i lachris
lauit. ⁊ crine detſit. ⁊ ꝯfeſſiōis ſue honora
uit unguēto. manifeſte d̄pigit eccleſiā de
gētibꝰ cōgregatā. ⁊ idē i ꝓlogo Oſee ꝓ
phe. hec ē illa mulier meretrix ⁊ adultera
de qua loqt̄ dominꝰ ad iudeos dicēs. me
retrices ⁊ publicani p̄cedēt vos i regno
celoꝝ. ꝓpt̄ huiuſmodi uerba dixerūt aliq
p̄ſatā ſecūdaꝫ opinionē. Sed ego dico ꝙ
ſatis durū ē: imo nec credibile mlīerē ge
neroſaꝫ nobiliſſimis parētibꝰ ortā ⁊ diui
tijs abūdātē loca ſpurciſſima ꝓ p̄cio ibi
taſſe doc. āt Criſo. ⁊ hiero. loquūt̄ d̄ ea. ut
ſupradictū ē. ad notādū ꝙ uita eiꝰ: licꝫ in
ꝓpria domo: tā laſciua erat tāqꝫ diſſoluta
vt videret̄ quaſi vna ex meretricibus: q̄
ſolēt i lupanaribus imorari. Et propter
ea eſt tertiꝰ modus dicendi cui ego adhe
reo tenens viam mediam ꝙ maria mag
dalena i ſua domo delitijs ⁊ ocio vacans
vſqꝫ ad ſuam conuerſionem omne tēpus
ſuum: oēmqꝫ vitam voluptatibus expo
ſuit ornando caput: poliendo crines: vn
gendo faciem: componēdo veſtes: cantā
do vanas cantilenas: loquendo laſciua:
conuerſando cum iuuenibus: ⁊ ex conſe
quenti de facili alia faciendo: que non li
cet homini loqui. Tertium dubiū erat
que potuit eē cauſa: vt maria Magdale
na reueret ⁊ peccarꝫ. Et dico ꝙ potuerūt
eſſe tres. Prima cauſa fuit eius formoſi
tas ⁊ pulchritudo. Erat ſiquidē pulchra
⁊ formoſa naturaliter atqꝫ pulchritudinē
illā ampliabat cū ornatu vano inhoneſto
ac meretricio. Talis v qꝫ pulchritudo cū
ihoneſtate habitus aſpectꝰ: vultus: ⁊ ge
ſtus ſociata in magnū ponit diſcrimē mu
lieres: qr vt iqt Aureolus Theophraſtꝰ
Mulier pulchra cito ad amat̄: ⁊ difficile
ē cuſtodire quā multi amāt. Et Sapiēs
ꝓuer. 5. inqt. Fallax ſpēs ⁊ vana eſt pul
chritudo. Propterea Hiero. rep̄hendit
acriter ornatū ihoneſtū mulierū. Vn̄ ad
ſuriam ait. Ornatus iſte non domini eſt
velamē: ſed antixp̄i. Aut loquenduꝫ no
bis vt veſtiti ſumꝰ: aut veſtiendū vt loq
mur. Lingua perſonat caſtitatē: ⁊ totum
corpꝰ preſert ipudicitiā. Et idē ad ſacras
virgines de continētia virginali. Pro
phcticus ille ſermo nō ꝓferat̄ de vobis.
Filie coꝝ compoſite circūornate: vt ſimi
litudo templi ⁊ dealbate ab extra: vt mo
numenta que auro relucēt: intꝰ vo plena
ſunt oſſibus mortuoꝝ. Hec non filie re
gis xp̄i ſed regis tyri. Hec ſemper i mu
neribus vultus inpudicitia diuites ple
bis ⁊ capiunt ⁊ capiunt̄. Jnpudiciſſimꝰ
mulierum affectus: ſemper in auro: ſem
per in gemmis ſemper in ornamētis ex
trinſecus gloriam ponunt. Non ſufficit
eis libido innata nature: ſed occaſionem
querunt explende libidinis. Affectāt ꝓ
culdubio vt oculi virorum aurum contē
plantes ⁊ gemmas tandem figātur in fa
ciem: ⁊ furtiuis oculorum ſuorum nuti
bus faciliꝰ icitent ad libidinoſum icēdiuꝫ
hec ille. Sic Maria magdalena diſſolu
ta ⁊ vaga vanitatibꝰ delita: offerebat ſeip
ſam viris diligēdā amore vano ⁊ vitioſo
⁊ ex ꝯſ̄nti ſollicitādā. Scd̄a cā q̄re ad tā la
ſciuā vitā deuenit fuit vbtas ⁊ abūdātia
bonoꝝ temporaliuꝫ: ob quā ſatiſfaciebat
corpori i oibꝰ delitijs ſuis. paſcebat illud
ſplēdide: bene comedebat: bibebat ⁊ dor
miebat: refugiebatqꝫ quoſcūqꝫ labores.
Quod quāti periculi ſit non ſolū mulieri
bus ſed etiā viris declarat d̄s ꝑ Ezech.
33. d. Hec fuit iniqtas ſororis tue Sodo
me: ſaturitas panis: ⁊ abūdantia: ⁊ ociū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ipsius ⁊ filiarū ei⁹. Tertia cā quare Ma
ria magdalena tāta flagitia enormia ꝯmi
sit fuit libertas. Secdm eni Augu. in li.
de dece cordis: quatuor sunt custodie mulie
ris qbus adiuuaẞ vt honeste viuat. Pri
ma ē timor dei. Secda timor legū adultās
punientiū. Tertia societas viri. Quarta
verecūdia mūdi. De hac sic dicit Hiero.
ad furiā. Tenera res i feminis fama pu
dicitie est: ⁊ q̄si flos pulcherrimus cito ad
leuē marcescit aurā. maxie vbi etas ꝯsen
tit ad vitiū ⁊ maritalis deest auctoritas:
cui⁹ vmbra tutamē ē vxoris. hec ille. Cū
g° magdalena nec deū: nec leges timeret
essetq3 absq3 viro: ⁊ i libertate sua: q2 pa
trimoniū diuisum erat iter Lazarū ⁊ ipā
⁊ Marthā facile ē credere ⁊ opiari ꝙ frō
tē fecerit meretricis: ⁊ sine rubore ac ve/
recūdia sue libidini satisfecit: ita vt ꝑ excel
lentiā diceref peccatrix. O Maria mag
dalena q̄3 vilis ē in tali statu cōditio tua:
o q̄stū denigrata ē fama tua: o q̄3ta igno/
minia, ꝓpter tuā lubricā vitā circūdedit pa
rētelā tuā. S3 his oib⁹ grauius est: q2 fa
cta es dei inimica ⁊ ei⁹ angelis ⁊ sanctis
oib⁹ odiosa valde. O infelix ⁊ excecata: o
miserrima aia cur tāto studio, ꝓcuras ꝑ/
dere celū: offendē deū: ⁊ in iteritū curref
dānationis eterne. Et quid aliud est esse
peccatricē nisi eē in periculo grādi dāna
tiōis future. Verūtn̄ ꝙ audim⁹ de Mag
dalena: q2 peccatrix erat: hodie dici pōt d̄
inumerabilib⁹ quasi mulierib⁹ adulteris
fornicarijs: icestuosis ⁊ oi flagitio ac sorde
core ifectis. O impie creature: o carnales
⁊ lasciue mulieres: cognoscite statū vr̄m
⁊ scitote ꝙ nihil magis potest vos ledere
q̄3 peccatum: sicut patet de Magda/
lena.

Qualiter Maria magdalena cogno/
uit peccatū suū: ⁊ corde cōtrita ad pedes ie
su humilr̄ satisfecit. Ca. 2.

Ecūdus status Marie magda/
lene: quē ꝯsiderare debem⁹ dici
tur cōuersiōis. Hūc explicat lu/
cas cū dicit. Vt cognouit: q2 ihs accubuit
i domo pharisei attulit alabastrū ⁊c. vbi
ponūf tria de ipa magdalena. p^m ē cogni
tio. 2^m satisfactio. 3^m ꝯtritio. P^m ē co
gnitio: q2 dr̄ vt cognouit. Cognouit siq/
dē bona q̄ omisit mala q̄ cōmisit dāna q̄
icurrit. cognouit peccator suor magni/
gnitudinē: turpitudinē ⁊ multitudinem
Cognouit dei ꝯ peccatores seueritatē: er/
ga penitētes pietatē: ⁊ circa iustos libera
litatē. Qūo ista cognouit cū, ꝓpter pecca
tū aia ceca efficiaf. Iuxta illud qd̄ de pec
catorib⁹ dr̄ sapi. 2. Excecauit illos mali/
tia eor. Et Sophonie. 1. Ambulabunt:
vt ceci q2 dn̄o peccauerunt. Et vt Ari. in
qt. 2° de aia. Nihil videtur nisi i lumine.
Et dicere possum⁹ ꝙ cognitionem acce/
pit oium supradictorum ꝑ lumen irradiā
tis gratie dei q etiā peccatoribus ⁊ malis
qnātum ē de se offert claritatē ⁊ splēdorē
grē sue. Quidā aūt pie dicūt Magdale/
nā audiuisse predicantē xp̄m: qd̄ satis ve
risimile ē detestātēq3 peccata anie ad dei
imaginē formate. O q̄3 accuta q̄3 pene/
trabilia: q̄3ue ardentissima erāt vba ihu
xp̄i predicātis. Loqbaẞ siquidē ex itimis
cordis cū admirādo feruore bulliebat ei⁹
mēs: vt aias eriperet de diaboli laqueis.
Aspexit ergo sic predicās: ⁊ vidit magda
lenā extrinsecus ⁊ intrinsec⁹. Clamare
forte cepit. O aia mea pro cui⁹ amore de/
us homo factus sum: cur me persequeris
cur mūdum amplecteris: cur patrē oiu3
deum ita superbe cōtemnis. Quid tibi i
fine succedet, ꝑ vanitatib⁹ tuis. O plena
oi miseria: cur nō erubescis carnale3 du
cere vitam. An non cōsideras ꝙ peccato
rum finis iteritus est. Vita pn̄s nihil est
mūdus cū suis bonis, ꝑditor ⁊ labilis est
Redi ad cor tuū: ⁊ cōsidera vias tuas. re
uertere: reuertere a via tua mala: reuerte
re ad me qui te patiēt expecto: dulcissime
inuito clemētissimeq3 suscipio. Veni depo
ne peccata tua: ⁊ vēi ad me secura: veni i
quā: o oia. mea dilecta: ⁊ ego remittā tibi
pctā cūcta q̄ cōmisisti. Nō eni veni voca
ri iustos s3 peccatores ad pniam. Huius
modi aūt sibilibusq3 vbis potuit xp̄s pecca
tricē Magdalenā excitaf illuiaf ⁊ iflāma
re: q̄re mētē mutauit mūdū cōtēnere ce/
pit: ⁊ volūtate, ꝓposito se emēdādi ac be/
nefaciēdi impleuit: ꝙ mystice designatur
in alabastro. i. in vase de alabastro facto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ƒm Cirillū: qđ attulit plenū vnguēto p̄/
cioso. Secūdū qđ põit đ Maria magda
lena i ei9 cõuersione dr̄ satisfactio. Per
que eni pctā peccauerat: p cor̄ opposita
satisface curauit ƒm Greg. i omel. pec/
cauerat siqdē p p̄sūptionē ⁊ audaciā. sa/
tisfecit cū verecūdia ⁊ erubescētia: qr in/
gressa domū pharisei n̄ stetit añ: sƺ retro
xp̄m. Et stās inqt euāgelista retro secus
pedes ⁊c. Peccauerat p supbiā. satisfe
cit cū hūilitate tota iclinata ad pedes ihū.
Peccauerat p vanū oculor̄ affectū: sa/
tisfecit cū lachrymar̄ inundātia. Pecca/
uerat p iordinatū capillor̄ decorē. satisfe
cit p illor̄ ɔtēptū: pedes ihū cū illis ab/
stergēdo. O felix cōmutatio excelsi dex/
tera facta: q̄ pauloañ a deo erat aliena:
nūc studiosissime illi conaṫ adherere. Tē
tiū qđ poniṫ in Marie magdalene con/
uersione dr̄ cōtritio. Erat vtiqƺ abūdās
dolor p pctis ei9 in corde illi9 quem p la
chrymas oñdebat. Tot eni ab ei9 oculis
lachrymę defluebāt: vt sufficerēt ad lauā
dū pedes ihū. Pieqƺ possum9 cōtēplari
q lƺ nihil diceret verbo. i cōde: tñ suo lo
quebaṫ ad dñm. O bōe ihū o pastor aīa
rum: o spes vnica salutis mee miserere
mei. Ego sū illa infelix ingrataqƺ pecca/
trix que te offēdi. Ego sū illa que lasciuo
gestu: vano aspectu nimioqƺ ornatu mul
tor̄ animas illaqueaui. Ego sū illa que
mundum cū suis bonis magis dilexi q̄ƺ
te deū meū bñfactorē meū. fontē ideficiē
tē ois boni. Heu me miserā. heu me do
lentē nimiū. heu me qd feci. peccaui. ini
que egi. sƺ tu pius ⁊ misericors indulge
mihi. Ecce pedes tuos teneo qui me pe
grinādo quesierūt. Non venisti vocare
iustos: sed pctōres ad pniam. Nō despi
cis cor cōtritū ⁊ humiliatū. O ihū dulcis
o ihū clemētissime. o fili dei bñdicti sana
animā meam. suscipe penitētē. cōsolare
lachrymātē. ad te veni ad te fugi. ad te to
tis visceribus clamo: miserere mihi pec
catrici: que parata sū de cetero obtēpera
re voluntati tue. Talia vel similia in cō/
trito corde magdalene versabantur.

Qualiter post conuersionem Maria
magdalena multiplicē grām a dño iesu
xp̄o est consecuta. Capitulum. 5.

Ertius stat9 Marie magdalene
quē cōsiderare debem9 dr̄ grati
ficatōis. Inuenit nāqƺ Magda
lena cōtrita grām apud xp̄m. q tria bene
ficia ei exhibuit admiranda. Primū dr̄
defensionis. Secūdū remissionis. Ter/
tium cōsolationis. Primū beneficiū dr̄
defensionis. Factus eteni fuit xp̄s defē
sor ei9: q defendit illā a pharisco intra se
murmurāte: vt patet i euāgelio. a Mar
tha sorore sua de illa cōquerente. vt diciṫ
Luc. x. c. ⁊ a discipulis indigne ferenti/
bus cū vngeret caput eius. vt notatur.
Math. 26. c. Secundū beneficiū dr̄ re/
missionis. Remittuntur dixit xp̄s ei pec
cata multa. Et cōuersus ad illā addidit.
Remittuntur tibi pctā tua. O mellifluū
verbū. o iocūda snia. Ecqđ potuit audi/
ri melius qd vtilius: qđue fructuosius.
Bti ait ps. quor̄ remisse sūt iniqtates. ⁊
q. t. s. p. O felix pnia Magdalene: que
xp̄ƺ ad se traxit. Fecitqƺ vt peccatricē aīaƺ
antea pp̄ter pctā deletā de libro vite iusti
ficaret. ⁊ i numero cōscriberet electoruƺ
suor̄. Tertiū bñficiū collatū a xp̄o Ma/
gdalene fuit cōsolationis. Fecit eteni eā
dignā cōsolationib9 suis spūalib9: ita vt
merito dicere posset illud ps. Cōsolatio
nes tue letificauerūt aīam meā. Quis nā
explicet q̄lis fuit ɔsolatio Magdalene qñ
stabat ⁊ audiebat verbuƺ xp̄i: quando cō
uersabatur cū gloriosissima Maria mr̄e
eius: quādo angelos vidit resurrectionē
suam illi annunciantes: qñ prima resusci
tatum xp̄m in specie hortulani aspexit et
vocata ab eo Maria: cognouit illuƺ eē:
voluitqƺ pedes eius tangere: ⁊ tunc non
fuit permissa: quando post cum alijs mu
lieribus tenuit pedes eius dum eis ap/
paruit in via: quando post exilium pue/
niens cum Lazaro ⁊ Martha ⁊ ceco na
to: quem xp̄s illuminauerat ⁊ btō Ma/
ximio. alijsqƺ xp̄ianis Marsiliā. p9 illi9
p̄tie ɔuersionē: postqƺ miracula plima
supne ɔtēplatōis auida asprimā hēemū
petijt ⁊ i loco āgelicis manib9 preparato p
30. ānos icognita māsit: i quo nec aqrū
flueta: nec arbor̄: nec hēbar̄ erāt solatia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vt ex hoc manifestaret᷑ q̄ nō terrenis re/
fectiōib⁹ sed celestib⁹ epulis satiabat᷑. qua
libet eni die septē horis canonicis ab āge
lis i ethera eleuabat᷑: ⁊ celestiū agminum
gloriosos cātus corpalib⁹ aurib⁹ audie/
bat. Quāta adhuc fuit eius iocūditas: cū
dispōne dei i extremo vite sue a sacerdo/
te quodā iuenta ē quē ad beatū Maxi/
minū misit vt die resurrectōis dñice ora/
toriū solus igrederet᷑ tpe quo ad matuti/
nū surgere cōsueuerat: qd̄ ⁊ fecit: viditq̄
i oratorio Mariā magdalenā spatio duo
rum cubitorū eleuatā a terra: ⁊ stantem
in medio angelorum. O quātū fuit mag
dalene gaudiū qñ postremo ꝯuocato vni
uerso clero ab ipso epo sctissimū sacrm̄ cū
multa lachrymarū iundatione suscepit: ⁊
ante altare ꝓstrata aiam emisit ad celos
O admirabilis deus: o pr̄ misicordiarū
qui obliuisceris omniū iniqtatū quas fec
ipius: si ad pniam reuertat᷑. Ecce ondi/
sti nobis in maria Magdalena quāta ē
bonitas tua: quā a patiētia quāta caritas
quāta gratia. Tu illā peccātem supporta
sti: a te fugiētē tenuisti obaudiētē aduo/
casti: reuertētē suscepisti: ⁊ penitētē iu/
stificasti: atq̄ iustificatā in celo esse iussi
sti. Cui⁹ meritis maiestatē tuā supplices d̄
precamur: vt nob largiat᷑ h̄ grāz ⁊ i futu
ro sempitnā gloriā. Amen.

Feria sexta quite hebdomade i q̄dra/
gesima: d̄ horrēdo peccato homicidij: ad
qd̄ cōsequi solet desperatio ⁊ impeniten/
tia. Sermo. 60.

COgitaue runt vt i
terficerēt
eū. Scribunt᷑ hec ṽba Jo
hā. xi. c. ⁊ in euāgelio hodi
erno. Nescit quiescere ma
ligna mēs inuidoꝝ q̄ semper ꝓximo ma/
chinat mala: ⁊ exq̄rit dolos. Neq̄ pecca
tū aliqd̄ tam graue ē: vt sibi facile nō ap/
pareat. Propterea scribe ⁊ pharisei sta/
tuerūt i cogitatu pessimo interficere xp̄m
qd̄ tādē opere cōpleuerūt. Sic ⁊ plerique
homines nequam ferales: atq̄ crudeles
ad suam iram explēdam sepissime suos ꝓ
ximos occidere non formidāt. Et quoni
am homicidij peccatum solet desperatio

Idcirco ad tantum periculum deuitā
dum in pñti sermone de homicidio eri/
m⁹ locuturi q̄r penitētib⁹ satis ꝓdesse po
test h⁹ materie declaratio. De homicidio
ergo tria pricipalia mysteria ꝓponemus
aperiēda.
Primum dr̄ diffinitio.
Scdm̄ modificatio.
Tertium punitio.
Quid sit homicidiū: ⁊ de his q̄ interfi/
ciūt seipsos: ⁊ de occisione brutoꝝ: ⁊ q̄lit
quādoq̄ homicidiū fieri pōt absq̄ pec/
cato. Ca. j.

PRimum mysteriā de homicidio
apiēdū dr̄ diffinitio: in quo qd sit
homicidium videamus. Et ſm
Ray. in summa sua. ⁊ Hosti. in ti. d̄ ho
micidio. Homicidium ē hois occisio ab
hoie fcā: ⁊ dr̄ ab hoie ⁊ cedo cedis q̄si ho
minis cedium. Pro cui⁹ conclusionis d̄
claratione tria sunt dubia declarāda.
Primum vtrum sit licitum occidere vo
lucres pisces ⁊ huiusmodi. Scd̄z vtꝝ
homo peccet iterficere seipsum. Ter/
tium vtrū homicidium fieri possit absq̄
peccato. Ad primum dubium rñdet
Aug. li. i. de ci. dei. d. q̄ fuit ⁊ ē error ma
nicheorum tenētiū q̄ non sit licitū hoī in
terficere bruta ⁊ irronabilia. Cui⁹ erro/
ris ipietas apparet: q̄r d̄s benedictus oia
supradcā ad vsum hois deputauit. Vnd̄
Gen. 9. d. d̄s. Crescite ⁊ multiplicami/
ni ⁊ replete terrā. ⁊ sit timor vester atque
tremor super cūcta aialia terre: ⁊ sup oēs
volucres celi cum vniuersis q̄ mouent᷑ i
tra. Oēs pisces maris manui vr̄e tradi
ti sunt: ⁊ oē qd̄ mouet᷑ ⁊ viuit erit vobis i
cibū. Proptea Aug. vbi supra ait. Iu/
stissima ordiatōe creatoris ⁊ mors ⁊ vita
coꝝ nr̄is vsib⁹ subdit᷑. ex q° igt Tho. 2. 2
q. 64. q̄ null⁹ peccat vtēdo re sua ad h° ad
qd̄ ē ordiata. Ex ordiatōe āt diua: vt p̄di
ctū ē gñalr plāte sīt pp aialia: ⁊ vtraq̄ pp
hoiez. Vsus āt eoꝝ i cibū maxie necessa/
ri⁹ ē: qd̄ sine occisiōe fieri ñ pt. Hic ⁊ ar.
i. i. pollitice igt: q̄ vēatō ē q̄si qdā instiū
bellū: q° hō rōnal rebelles sibi bestias d̄
uicit: ⁊ ad suū vsum cōuertit pp que oia. i
diffinitiōe dr̄ q̄ homicidium ē hois ⁊ nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

bruti. Ad secūdū dubiū fuere nōnulli q dixerūt q̄ nō peccat q iterficit seipsū: q₂ i uenti sūt pstātissimi viri q sibiipsis mor/ tē itulerūt. Nā Sāson iterfecit seipsū: vt p₃ Judic.16. Cato cēsorin⁹ vt dr̄ i specu lo h°ipsū fecit. Idē ⁊ Cato vticēsis: vt refert Lact.i.3.li.idpsū cōfirmās d̄ Cle ante d̄ Crispo. d̄ Zenoue. de Empedo/ cle Curti⁹ armat⁹ equo i biatū tre se pci/ pitauit. vt Aug. meminit li.5. de ci.dei. S₃ ꝯ hāc opinionē ē veritatis rei': q₂ vt inqt Alex.i.3.⁊ Tho.22. vbi sup̄. Nul li l₃ sibiipsi mortē iferr̄ q̄druplici rōe. p° h°ē ꝯrōnē naturalē: q₂ vnaqueq₃ res ni tit̄ cōfuare seipsā. Vn̄ Ari.i.2.d̄ aia ait. O ia appetūt eē: ⁊ illi⁹ cā agūt qcqd agūt fm naturā. Et boeti⁹ i.3.d̄ cōsola. omne nāq₃ aial tueri salutē laborat mortē pni/ ciēq₃ deuitat. scd̄a rō ē q₂ ē ꝯ caritatē: q̄ vnusqsq₃ tenet̄ se diligere. tertia rō ē q₂ ē cōitatē: q₂ qlib₃ hō ē ps cōitatis. 4° q₂ ē ꝯ deū: sic q alienū fuū iterficit. Quar̄ ꝓ nullo casus d₃ se qs occidē. Neq₃ ēt oc/ casione vitādi penā: q₂ fm regulā apl'i n̄ sūt faciēda mala vt īde eueniāt bōa. De Sāsone vō ⁊ v̄ginib⁹ qbusdā q̄ tpe ꝑ/ secutionis se i casurū fluuiū p̄cipitarūt. ⁊ tn̄ iter scōs hn̄t̄: ait Augu.li.i.d̄ ci.dei. q̄ n̄ peccauerūt se occidēdo: q₂ fecerūt illud ex reuelatōe ⁊ istictu spūs sci. Cauēdu₃ tn̄ ē hodie vt nō credat̄ oī spūi: q₂ diabo lus trāsfigurās se i āgelū lucis mltos de cipe cōsueuit. Ad t̄tiū dubiū cū q̄rebat̄: vtrū homicidiū fieri pōt absq₃ pctō: dico q̄ sic i triplici actu. Prim⁹ dr̄ casualitat̄ Secūd⁹ necessitatis. Tertius vtilitatis. Prim⁹ act⁹ dr̄ casualitatis cū qs aliū iter ficit nō volūtate s₃ casu vt inqt. Ray. i sū ma sua. Casu fit homicidiū: vt cū qs ꝓi/ icit lapidē ad auē vl' ad aial ⁊ ali⁹ trāsiēs ex īspato occidit̄: vl' icidit arborē ad cui⁹ casū aliqs opprimit̄. S₃ distiguēdū ē: q₂ iterficiēs casu: aut dabat opam rei licite. aut illicite. si illicite: vtputa si ꝓijciebat la pidē v̄sus loca p̄ q̄ ꝯsueuerūt hoīes trā situ facē: ⁊ silia. hic homicida reputat̄. vt 15.q.i.c.merito.⁊.§.ex p̄missis. Vn̄ si cleric⁹ ludo vel exercitatōe viriū: vl' ve/ natione iaculū mittēs aliū p̄imit: q₂ h° ab

co d₃ eē penitus alienū homicidij re⁹ effi cit̄: vt p₃.50.di.c.clerico. ⁊ ex̄ de p̄sūp. c.i. Si vō iterficiēs casu dabat operam rei licite: vt q₂ magister cā discipline ver berabat discipulū: vl' q₂ deponebat aliqs fenū de curru. vl' arborē ꝓp̄riā sibi neces sariā icidebat ⁊ silia. h si adhibuit diligē tiā quā potuit: videlicet respiciēdo ⁊ pro clamādo nō nimis tarde vel remisse. s₃ tpe cōgruo ⁊ alte: ita q̄ si aliqs erat ibi vl' veniebat poterat fugere ⁊ sibi cauere: et magister nō excessit modū i verberando discipulū nō iputabit̄ ei homicidiū si casu cōtingat. Si āt dabat opam rei licite: ⁊ n̄ adhibuit diligētiā debitā. homicidiū ipu tabit̄ ei. Huiusmodi distictio ponit̄. di. 50.c.sepe cōtingit. ⁊.c.si duo frēs: ⁊ ex̄ de homi.c. Johes. ⁊.c.qdā₃ vt asseris. Secundus act⁹ in quo homicidiū nō est pctm̄ dr̄ necessitatis: cū qs aliū interficit se defendēdo ne occidat̄ ab eo. Notādū tn̄ fm Ray. i sūma sua. q̄ aut necessitas occidendi fuit euitabilis: q₂ poterat eua/ dere absq₃ occisione: ⁊ tūc ē reus homi/ cidij. aut fuit necessitas ieuitabilis: q₂ oc cidit hominē sine odij meditatōe. imo cū dolore ai se ⁊ sua liberando: cū alias nō poterat euadere: ⁊ sic occidēs nō peccat: nec astringit̄ ad pniam nisi ad cautelam ꝓpter ambiguum duplicitatis. vt patet 23.q.5.c.excōicatorum. Et licet quidam dixerint q̄ istud intelligitur de laicis tan tum ⁊ nō de clericis: verūtn̄ verior ē opi nio ⁊ cōmunior q̄ clericus interficere po test i necessitate ineuitabili: ⁊ non peccat nec efficit̄ irregularis: sicut habet̄ extra de homici. in.c.significasti. ⁊ extra d̄ sē. exco.c.dilecto filio.li.6.⁊ in cle. si furio sus. ⁊ de homici. omia vt dr̄. ff. de iusti. ⁊ iu.l. vt vi vi. Vi vi repellere licet cū mo deramine inculpate tutele. Tertius act⁹ in quo homicidium non est peccatum dr̄ vtilitatis: cum scilicet quis alium occidit vel in bello iusto pugnādo: vel ex aucto ritate efficij iuris ordine seruato malefi/ cos puniendo. Nam Exo.22. dixit deus. Non patieris maleficos viuere super terram. Ex quo dicit Tho. secūda secunde. vbi supra q̄ sicut licitum ē occi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dere animalia bruta: iꝗ̄ʒtū naturalit̃ ordi
nāt̃ ad vsum hoīum: sicut ipfectū ordiāt̃
ad pfectū. Sic cuʒ oīs pars ordinet̃ ad to
tuʒ: sicut ipfectū ad pfectuʒ. Omnis eni
ps naturalit̃ ē ꝓpt̃ totū. vnde ⁊ ꝑ salute
totiꝰ corporis laudabilit̃ pcidit̃ mēbrum
putridū. Idcirco cū quelibʒ sigularis ꝑso
na ꝯparet̃ ad totā coitateʒ sicut ad totum
vnꝰ homo piculosus coitati ⁊ corruptiuſ
alioꝝ laudabilit̃ ⁊ salubriter occidit̃ vt bo
nuʒ cōe ſuet̃. ꝗ̄re nec iudex peccatores ad
mortē cōdēnādo ex debito officij ⁊ amor̃
iusticie. nec minister peccat si iussus a iu/
dice occidat cōdēnatū. ut habet̃ expresse
23. q. 5. c. miles. c. cū minister. c. officia. c
lex eterna. ⁊. c. q percutit. Et vtinā hiꝰ se
ueritas abūdaret i illis ad quos spectat a
lioꝝ crimina punire: verūtn̄ hodie puni
unt̃ non rei ⁊ malefactoreſ amore iusticie
sed illi tm̄ qui lʒ rei sint fautores tamē nō
habent.

Qd̓ nō solum manu sʒ etiā multis ali
is modis homicidiū dānabiliter ꝯmit
ti potest. Capi. 2

Ecūdū mysteriū de homicidio a
periēdū dr̃ modificatio: i quo vi
dēdū ē quot modis homicidium
ꝯmittit̃. Et loq̄ndo de homicidio ꝓprie
dico ꝙ ꝯmitti pōt triplr̄. pᵒ suasiōe. 2ᵒ au
xiliatiōe. 3ᵒ opatione. Pᵒ suasiōe vel
cōsilio. Et ſm Guil. hoc itelligit̃ de cōsi
lio exhortatiōis vel approbatiōis non de
cōsilio simplicis opinationis. Si qs eniʒ
querenti alicui i genere an liceret xp̄iano
clerico vel laico paganū occidere nō aio
ꝑsuadēdi sʒ exponēdi qd hoc casu sentirʒ
rn̄deret hoc eē licitū: nō fieret irregula/
ris: lʒ ille cui taliter rn̄dissʒ paganum po
stea iterficeret ex cōfidētia illiꝰ rn̄sionis:
lʒ etiā iste errasset in rn̄dēdo. Inno. Ho
i glo. sup. c. ad audiētiā: extra de homic.
dicit sic. Intelligit̃ ꝯsiliū vel mādatū de/
disse i mortē alicuiꝰ qn̄ suasit illud: vel ro
gauit vel mādauit: vel alias cōsuluit: vti
litatēqʒ seq̄ret̃ ex homicidio oñdendo.
Scd̓o cōmittit̃ homicidiū auxiliatiōe: cū
s. qs auxiliat̃ occisori astādo: ministrādo
arma: monēdo: confortando: ⁊ huiusmo
di. Ut enim dicitur Ro. i. Non soluʒ q

faciunt: sed etiā q consentiunt facientibꝰ
digni sunt morte. 3ᵒ cōmittit̃ homicidiuʒ
opatione. ⁊ hoc multiplr̄. Primo vene/
no aut venenosis medicinis. Sic occide
rūt Alexādrū magnū Cassander Phi/
lippus ⁊ Solla filij antipatris ſm. Q.
Curtiū. Dederunt nāqʒ in potū venenū
sibi quo hausto ſm Iustinū in media po
tione velut telo cōfossus ingemuit depor
tatusqʒ ē a cōuiuio semianimis. Maliuo
li aūt dicebant cū ebrietate perire. Quar
to itaqʒ die idubitata morte sentiēs tumlt̃
tuātes milites: q2 rex occidebat̃ insidijs:
pia oratione sedauit: cūctisqʒ dexterā por
rigēs eos osculatus ē: sicqʒ defecit anno
etatis sue. 30. Venenosis isuper herbis
atqʒ medicinis carnales q̄dā ⁊ libidino/
se matres filios suos adhuc i vtero latitā
tes perimūt. Medici aūt ⁊ aromatarij vl̃
i curia vel negligētia vel malicia dum ve
nenosas medicinas egrotis tribuūt i hūc
errorem ꝓlabūtur. Taceo reliq̄ q dicere
possem tā de mulieribꝰ q̄ʒ de viris: quo/
niā sufficere debet eis q venenis utuntur
stimulus cōscie sue. Scd̓o committit̃ ho
micidium opere cū maleficijs ⁊ icātatio/
nibus. Vidi ego Ianue cōbustā ⁊ affi/
xā palo quādaʒ sclauam: q̄ suum dn̄m ac
dominā cū his diabolicis supstitionibus
iterfecerat. 3ᵒ cōmittitur homicidiuʒ ope
percutiēdo manu. Sic Cayn iterfecit fra
trē suū Abel. vt dr̃ Gen̄. 4. ⁊ hoc vtiqʒ
peccatū satis graue est atqʒ crudele: tum
q2 ē cōtra preceptū dei q ait Exo. 20. Nō
occidas: tum qnia est contra opificiū eiuſ
qui corpus ⁊ animam mirabili sapientia
sua vniuit. Est etiam hoc peccatum con/
tra corpus proximi: ⁊ sepe contra animā
eius: quia dum interficitur non est con/
tritus. Est contra parentes interfecti: q
exercitantur ⁊ commouentur ad odium.
Est contra rempub. q2 homicida omnes
leges: omniaqʒ iura spernit. Est ꝯtra an
gelum custodientē q non parum de suo
custodito iterfecto dedignatur. O igitur
homicida ꝑtinax ⁊ superbe: o peccator ne
quissime: o crudelior omni fera pessima:
cōtine manum tuam: noli seruire in pri/
mos tuos. Si peccasti hactenꝰ age pñiā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tiã. Si in ꝓposito eos occidẽdi desine ab
ira ⁊ derelique furorẽ. vice teipsũ: ⁊ noli
pctm̃ tã horrẽdũ tãqȝ deo exosũ imortali
ꝯmittere. Noui nãqȝ q̃ȝplures: q tãdeȝ
leti facti sũt: eo ꝙ mutauerũt cõsiliũ suũ.
Propterea dico ⁊ iteꝝ dico. Nolite lo/
cũ dare diabolo: nolite effũdere sãguinẽ
hoĩs: qm̃ inter cetera pctã homicidiũ ma
ximi est nocumẽti. Vñ posito ꝙ homici
da haberet in potestate vel destruere ce/
lũ ⁊ terrã ⁊ oĩa que ĩ eis sunt: dũmodo
talis destructio nõ veniret ĩ dãnũ hoĩuȝ:
vel interficere hoĩem: maius malũ ꝯmit
teret illũ interficiendo q̃ȝ deuastãdo cun
cta corpa celestia: ⁊ oĩa alia que sũt in hᵒ
mũdo. Maiorẽ siqdẽ iiuriã faceret deo
hoĩem iterficiẽs: q̃ȝ q sine hoĩs dãno ce/
lũ priuaret luminaribꝰ suis. aerẽ volucri
bus: terrã arboribus. ⁊ mare aquis.

Q̃d oẽs leges tã diuĩe q̃ȝ hũa ne acrit
⁊ g̃uissime dãnãt ac puniũt homicidas.

Ertiũ mysteriũ apien Cap. 3.
dũ d' homicidio dr̃ punitio. Pu
nitur siqdẽ homicidiũ grauit tri
plici pena. Primo pena legali.
2ᵒ pena cõsciali. 3ᵒ pena diuinali. Prio
punit̃ pena legali. Scriptũ quippe ẽ ĩ le
ge veteri Exo. 22. c. Qui pcusserit ho/
minẽ volens occidere: morte moriatur.
Idẽ dicit lex ciuil'. ff. ad. l. Cor. d' sicca.
l. i. ⁊. C. ad. l. cor. de sicca. l. is qui cũ te/
lo. Secundũ vero legẽ canonicã homi/
cida ẽ irregularis. ⁊ nõ põt ꝓmoueri. et
eijcitur iã ꝓmotus. sic pȝ. 50. di. c. si qs
viduã. Et. 51. di. c. aliquãtos. ⁊ de peni.
di. i. c. piculosa. ⁊ ex̃ ne cleri: vel mo. c.
sniam sanguinis. ⁊ ex̃ de homici. c. sicut
dignũ. ⁊. c. significasti. 2ᵒ punit̃ homici.
pena cõsciali. Nã ĩ foro pnie ẜm Ric. ĩ
4. homicida astringi dȝ ad satisfaciẽdũ.
⁊ q̃ȝuis nõ possit restituere vitã: obligat̃
tñ ad restituendũ alia bona ꝓ illo dãno:
ꝯpensata q̃litate lesi: ⁊ quãtitate dãni. et
possibilitate dãnificãtis. Et hãc restitu/
tionẽ dȝ facere ad arbitriũ boni viri. Et
ꝙ talis teneatur ad restitutionem patet.
qꝛ quanto homo aliũ plus dãnificat: tan/
to magis ad restitutioneȝ tenet̃. Bona
autẽ corpis bona exteriora excedunt. sco

tus aũt ĩ. 4. di. 15. dicitꝙ ꝓ satisfactione
homicidij expedit homicide. primo ꝙ ex
ponat vitã suã in cã iusta: vtpote ꝯ eccle
sie inimicos. vel ꝯ hereticos seu alios i/
fideles. ⁊ hoc ordinãdo laborẽ ⁊ piculũ
suũ ĩ satisfactionẽ illius quẽ ipse occidit:
vt si cui nõ põt ĩ corporalibus satisfacere:
satisfaciat ĩ spiritualibus bonis. 2ᵒ si pre
dicti casus nõ occurrant totã vitã suã in
oratione ⁊ pnia dȝ ordinare ad illiꝰ sub/
leuationẽ quẽ ipse occidit. 3ᵒ quoqȝ si in/
terfectus alios sustẽtabat. s. prẽm vel ma
trem: aut alios sibi ꝓpinquos seu paupe
res: obligat̃ talis interfector omnibus il
lis ad tantã restitutionẽ: quãtam illis ab
stulit ꝑ interfectionem illiꝰ. Sȝ ego puto
Scotum oĩa supradicta intellexisse de q̃
daȝ cõgruitate: nõ necessitate. ⁊ precipue
primũ. s. de exponẽda vita ꝓ anima iter
fecti. Quod si ipse intelligi voluit de ne
cessitate expedire. Ego salua reuerentia
sua id nõ credo neqȝ teneo. Qm̃ vt inqt
Hiero. ad damasũ papã. Lex iusticie te
nax clemẽtiã nõ habebat: Sed qcunqȝ
adulter fraudator homicida: ⁊ vt breuit̃
dicã qualicũqȝ mortali crimie detinebat̃:
nulla venia pnie laxabat̃ a crimie. oculũ
ꝓ oculo: dentẽ ꝓ dẽte. aĩam ꝓ aĩa iube/
bat̃ exoluere. Sȝ misit deꝰ filiũ suũ natũ
ex muliere: fcm̃ sub lege: q austeritatẽ le
gis euãgelij gr̃a tẽperauit. h ille. Et ꝓ/
pterea mihi videt̃ ꝙ occisori penitẽti sa/
tisfaciat quelibet alia satisfactio sibi iposi
ta ad arbitriũ discreti ꝯfessoris: absqȝ hᵒ
ꝙ vitã suã exponat piculo mortis: qꝛ ta/
lis obligatio satis eẽt dura atqȝ piculosa.
Induceret nãqȝ quoslibȝ homicidas in
desꝑationẽ. ⁊ deꝰ hen gnꝰ desꝑatoꝝ ma/
xime odit qꝛ vt ait Hiero. ad rusticũ mo
nachũ. Nihil sic offendit deũ sicut cor i/
penitẽs. Solũ desꝑatoĩs crimẽ ẽ ꝙ ve/
niã cõseq nõ põt. 3ᵒ punit̃ homicidiũ pe/
na diuinali. Est vtiqȝ sepissime deꝰ ho/
micidaꝝ seuissimꝰ vltor ⁊ robustissimꝰ ꝑ
secutor: cuiꝰ iudicio fit vt homicide feriẽ
tes gladio: gladio feriãt̃. ⁊ omissis que ĩ
scripturis hñt̃ ⁊ notissima sũt: Pȝ ẽt hᵒ ĩ
exẽplis gẽtiliũ. crudelis ⁊ homici. Cirꝰ
sȝ Iustinũ ⁊ paulũ Horo. ĩ bello occisus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fuit: eiusqȝ caput ī vtrē humano sāguine
plenū missum est. Crudelis ꝛ hōicida ne
ro: vt diximꝰ ī ꝑmoc ḋ ātixpo: īterfecit se
metipsū. Dōician9 ꝑm eutropiū ꝛ Po/
rosiū q sēatores nobilissimos occidit: mľ
tos ēt ꝯsobrinos suos a cubicularijs suis
occisus ē āno etatis sue. 45. Hānibal cā
thaginēsis q ex crudḋlitate captiuos roma
nos oneribꝰ ꝛ itinē fessos: vt dič Vale.
sub rubrica ḋ crudḋlitate: succisa pria pte
pedū relinqbat quosdāqȝ frēs ꝛ ꝓpiquos
ferro vsqȝ ad mortē ḋcertare cogebat: ve
nenōse extixit. Nā fugerat pꝰ carthaginē
deuictā ad Antiochū regē: ad quē a sena
tu Rōano missi fuerē legati q regē ad pa
cē cogerēt. Hānibalēqȝ deposcerēt: ꝛ cū
Hānibal de fuga atqȝ salute oīo desꝑas/
set. venēo hausto qḋ more regio sub gē/
ma serebaꝛ iclusū obijt: sicqȝ ab his q ad
eū ꝯphēdēdū missi fuerāt exanimis ē iuē
tꝰ ꝑm Eutropiū. De iterfectoribꝰ ēt Ce/
saris: sic scribit Suetoniꝰ. Nulliꝰ ferē tri
ennio supuixit: nullusqȝ naturali morte
obijt. Nā ps naufragio ps ꝑlio defūcta ē
Quidā se illo pugiōe qꝰ cesarē vulnera/
uerāt occiderūt. Diebꝰ ēt nr̄is multa no/
bis exēpla mōstrata sē. Ex qbꝰ vnū tacen
dū minie puto. In ciuitate Eugubij qdā
iuuenis noīe Petrꝰ ipedire volēs testm̄
patris iā defuncti: vnuȝ de executoribus
Laurētiū. s. de strotijs ḋ florētia filiū dn̄i
Pale: manu ꝓpria iterfecit. Erā ego pa
due: vbi ꝛ dn̄s Palas supradcūs ēt mora
baꝛ: egoqȝ sibi nūciaui dolēdū casuȝ ꝛ io
pinatū filij hortās illū plurimū ad patien
tiā. Seqnti āo quadragesima cū Senas
accessissēȝ reppi ibi homicidā illū q sepius
ad me veniēs ꝑcabaꝛ vt ab vxore iterfec
ti: que florētie tūc erat: ꝑ meas litteras si/
bi veniā ipetrarē: qḋ cū obtinē nō valuis
sem ille miser i ciuitate Senaꝛ stare de/
creuit: ꝛ dū hitaret i quodā hospitio vene
rūt duo ex Florētia precio ducti q hospi/
tē pecūia corrūpētes: i ciꝰ celario presatuȝ
iuuenē occiderūt: amputaueruntqȝ digi/
tū ciꝰ his q illos miserāt ꝓ signo ferēduȝ
Dū aūt simul irent in itinere duo illi ce/
perūt contendere: vnusqȝ in sociū irruēs
ipsum peremit. At et ille captus est: ꝛ ꝑm
iuris regulas vita priuatus: in pcesqȝ di/
uisus tanqȝ duorum homicidiorū perdi/
tissimus reꝰ. O igitur terribilis iusticia
dei: q homicidis etiā i hac vita repēdit vi
cē. Timete igitur illam omnes qui prōp
ti estis ad rixas: ꝛ ab homicidio vobis ca
ueatis: vt sic valeatis acquirere in hoc
seculo dei gratiam: ꝛ in futuro glori/
am. Amen.

Sabbato quinte hebdomade i q̄dra/
gesima de sacratissima coīone: ad quam
oēs fideles se debēt disponē ꝛ ꝑpare.

Sermo. 61.

Ui mandu cat me
am carnē ꝛ bibit meū san/
guinē i me manet ꝛ ego i il
lo. Verba sunt redēptoris
nr̄i originaliter Joh. 6. c. Ampliꝰ nō est
differendū dicere ꝛ loqui de sanctissima
coīone: qm̄ iā appropiq̄t tempus quo fiḋ
les cūcti ad illam deuote sumēdā esse de/
bēt expediti. Sūt tn̄ multi qui obliti salu/
tis sue communicare aut negligūt aut re
nuunt: ꝛ cōtemnunt: quibus in hoc ꝑmo
ne ostendere statui quanta sit necessitas
suscipiendi sanctissimum eucarestie sacra
mentum. Opus equidem ē cū Verbis Veri
tatis cōterere duriciē obstinatorum: qm̄
nihil periculosiꝰ aut dānabiliꝰ ipsis pōt
euenire q̄ȝ separi ab amore: a beniuolen
tia: ꝛ a gratia dn̄i nr̄i iesu xpi. Ipse vtiqȝ
in Verbis i themate allegatis se māsurum
pollicietur cū eo qui eiꝰ carnē manducat
ꝛ sanguinē bibit i sacramento altaris. vt
igitur rumpanꝛ corda durissima eoruȝ q
communionē fugiunt: de ipsiꝰ necessita/
te locuturi tria mysteria proponimus de
claranda.

Primum dr̄ obligatiōis.
Scḋm exclusionis.
Tertium cōditionis.

Qḋ obligāꝛ ad communionē hoīes:
tū ob memoriam passionis xpi: tum ꝓpt
ecclesie preceptū: tum etiā ꝓpter xpi com/
minationē. Capit. j.

Rimum mysteriū de coīone de
clarandum dicitur obligationis
Obligantur siqdem hoīes ad

cōicādū: suscipiendūq; scissimū sacr̄ dñi
nr̄i ihu xp̄i triplici rōe. Prio rōe recōda
tionis. 2° rōe pceptōis. 3° rōe ꝯminatōis.
Prio rōe recordatōis. Institutū siqdē
fuit sacramentū altaris a dño ihu xp̄o vt
fideles sui illud sumentes recordarētur
amoris quē nobis ōndit dn̄s ꝓ nr̄a salute
passionē acerbissimā: crudelēq; mortem
patientissime tolerauit. vñ Math. 26. ⁊
Luc. 22. ipse ait. Hoc facite in meā com
memorationē. Et Paul᷒. i. Cor. xi. ait.
Quotienscūq; mādueabitis panē hūc ⁊
calicē bibeb's. mortē dñi ānūciabitis do
nec veniat. Et idē pōit i snia d̄ ꝯse. di. 2.
c. scriptura. c. q2 passus. c. sel' xp̄s. c. i xp̄o
⁊. c. sel' imcl'r᷒. In. c. q2. xp̄i corp᷒. Eu
sebi᷒ ita loqt̄. Quia corp᷒ assūptū ablatu/
rus erat ab oculis: ⁊ illaturus siderib᷒:
necessariū erat vt die cene sacr̄m nob̄ sui
corpis ⁊ sanguinis ꝯsecraret: vt colerek̄
iugiter ꝑ mysteriū qd̄ semel offerebat̄ in
pciuin: vt q2 quottidiana ⁊ idefessa curre
bat ꝓ omniū salute redēptio. ꝑpetua eēt
redēptionis oblatio ⁊ pennis victima il
la iugit̄ viueret i memoria: ⁊ sp̄ pñs esset
in grā. hec ille. Cū ergo sacr̄m hoc vene
rabile fideliter ⁊ deuote sūptū xp̄m passū
ad mentē reuocet. ingratissimi ꝓfecto cē
sendi sunt illi q saltē semel i anno cōicare
nolunt. O obstinate mentes que tāti bñ
factoris: nec ēt ꝑraro recordari vultis.
O ipia aīa peccatrix: nō sic fecit erga te
filius dei bñdicti. Nunq̄ ipse te obliuio
ni tradidit. Quinimo semꝑ fuit memor
tui nascendo. sugendo vbera. in cuna va
giendo. ꝑegrinādo. vigilando. ieiunan
do. orando. predicādo. patiēdo. ⁊ moriē
do. Propter te nāq; oia ista fecit semꝑ
te videbat. semꝑ te diligebat. sp̄ tecū i cor
de suo colloquebat̄ atq; dicebat. O aīa d̄
licata. o aīa insignis ⁊ nobilis. ꝓpter te
sū factus hō. ꝓpter te sū carne vestit᷒. ꝓ
pter te fero quoscunq; labores. ꝓpter te
deniq; affixus i cruce pēdo. Quare hic
xp̄s subdit illd̄. Treñ. 3. Recordare pau
ꝑtatis ⁊ trāsgressionis. i. afflictōis mee.
potationis fellis ⁊ absinthij. O ferrea
mens cur non audis vocē amorosi ihu.
Cur illū nō ispicis: ⁊ ꝓ suo amore ac cō
modo tuo vicia ⁊ pctā deponis. Cur sa/
cramentū ei᷒ in memoriā ipsi᷒ vt debes n̄
accipis. Cur nō cōpateris dolorib᷒ cru/
ciatibus ⁊ afflictionib᷒ eius. Quib᷒ oi/
bus grauior ē ingratitudo tua. Audi ip
sum o pctōr: audi inquā: audi de cruce ad
te clamātē ⁊ dicentem s̄m Bern̄. Vide
hō que ꝓ te patior. vide penas qbus affi
cior: vide clauos qbus cōfodior: nō ē do
lor sicut quo crucior: cū sit tātus dolor ex
terior: itus est tñ dolor grauior: tā ingra
tū dū te expior. Ad hāc ergo ingratitudi
nē euitandā facit ꝯmunio altissimi sacri:
qd̄ vt predictū est signum ē memoratiuū
dñice passionis. Secundo obligāt̄ hoi
nes ad cōmunionē rōne pceptōis. Pre
cepit nāq; scā mater ecclesia fidelibus cū
ctis vt cōmunionē suscipiant. De h° āt
ꝓ varietate temporum varia facta sūt sta
tuta. In ecclesia siquidem primitiua du;
sanguis xp̄i recens feruebat in corde cre
dētiū cōicabāt oēs quottidie: vt p3 Act.
2. c. ⁊ de ꝯse. di. 2. c. pacta. Lapsu vero
tpis vsus cōionis deductus ē ad dies do
minicos. Et de hoc dixit Aug. de cōse.
di. 2. c. quottidie. Quottidie Eucaristie
ꝯmunionē accipe nec laudo nec vituꝑo.
Omnib᷒ tñ diebus dñicis cōmunicādū
hortor. Succedente vero tempore statu
tum fuit vt ter in anno homines cōmu/
nicarent. videlicet in pasca dñi. natali. ⁊
pente. vt expresse patet de conse. di. 2. c.
⁊ si non frequentius. ⁊. c. seculares. No
tandum tamen quia qd̄ dicit̄ de cōse. di.
2. c. in cena dñi. s. q2 cōicādū erat i die ce
ne: intelligitur de consilio non de precep
to. Tempore vero in quo caritas refri/
guit ecclesia obligauit laicos ad commu
nionem tm̄ semel i anno: sicut pat; extra
de pe. ⁊ re. i. c. omnis vtriusq; sexus. Et
tamen tāta est i multis nequitia maleq;
voluntatis obduratio: q2 non solū nō cō
municant semel in anno: verum etiā si/
ne communione per annos ⁊ annos per
durant. 3° obligantur ad communionē
ratione cōminationis. Dicit. n. xp̄s com
minantis Joh. 6. c. Nisi manducaueri
tis carnem filij hominis: ⁊ biberitis ei᷒
sanguinem non habebitis vitā i vobis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Qđ excusant a pctō q non communi
cant semel in anno propter punitionē vl'
defectū: ⁊ de his qui idispositi sūt. Ca. 2.

s Ecundū mysteriū declarādū de
cōmunione dr̄ exclusio. Exclu/
dunt eteni a cōmunione nōnulli
q cōmunicare nō debent iuxta statutū ec
clesie p̄fatū. s. semel i āno, ꝑpt tria. Prio
ꝑpter punitionē. Secūdo ꝑpter defectō
nē. Tertio ꝑpter idispositionē. Primo
ꝑpter punitionē. Nā nōnullis iterdicta
ē cōmunio semel i āno: licet cōtriti sint ⁊
cōfessi: ꝑpter punitionē p̄cedentiū pctō/
rū. Vn̄. 33. q. 2. c. latorē dr̄ de patricida
aut matricida. ꝙ nō dꝫ cōmunicare vsqꝫ
ad tres ānos. Et vt dicit. Ric. i. 4. Nul
li notorio ⁊ manifesto ac infami peccato/
ri cū ad pniam reuertit̃: ē statim Eucari
stia ministrāda. tū ꝑpter reuerētiā sacri:
tū vt ꝓbetur conuersio vera vel ficta. tū
ne alij pusilli scandalizentur. Posset tn̄
cōtrariū fieri vbi articulus pietatis vel
necessitatis aliqn̄ aliter fieri suaderet: pu
ta q: esset tā feruida pnia: cōpunctio ⁊ la
chrymarꝫ abundantia: ꝙ ētalios ad de/
uotionē prouocaret: vel mortis pericu/
lum immineret. Nā in extremo vite nul
li penitenti ē Eucharistia denegāda: vt
ꝓbatur di. 50. c. penitens. ⁊. 26. q. 6. c. si
presbyter. ⁊. c. cognouimus. ⁊ de elec. i
c. lꝫ. Secūda rō quare aliq excludunt̃ a
cōmunione dr̄ defectiua: siue defectiōis.
qn̄. s. aliqs deficit sensu aut rōne fatuita/
tis aut rōne etatis. De etate āt in q̄ quis
ad cōmunionē sit inducendus. d. Alex.
in. 4. sūme ꝙ standū est arbitrio boni vi
ri: q potissime considerare hꝫ: an ille qui
cōmunicare dꝫ tantā habeat fidem ⁊ dis
cretionē vt distinguere sciat inter sacra/
mentū in quo realiter cōtinet̃ xp̄s. ⁊ ma/
terialem panē seu vinū. Tertia rō qua/
re aliq excludunt̃ a cōmunione dicit̃ in/
dispositionis: q: non sunt dispositi cū fir
mo ꝑposito a vitijs abstinere: q vt dicet̃
in tertio mysterio si sic cōicauerint pec/
cant. Et rursus si non cōicauerint semel
in anno: a pctō nō sunt immunes. Et si
dicatur ꝙ nō videtur peccare qui cōmu/
nionēꝫ omittit: q: se ad illā indispositum
videt: cū hoc accedat ad sacramenti reue
rentiam. Rn̄deo ⁊ dico ꝙ nō peccat pro
pter reuerentiā sacramenti: sed ꝑpter in
dispositionē suā: eo ꝙ quilibet pctōr tene
tur disponere se ad correctionē ⁊ emēda
tionē. Ex quo. d. Alex. in. 2. sūme ꝙ qn̄
peccator cogitat de sua mala vita: ⁊ exci/
tatur intrinsecus a dei gr̄a gratis data ⁊
extrinsecus a verbis scripture: a voce p̄/
dicatorꝝ ab exēplis bonorꝝ virorꝝ: vt pec
cata deponat: si in tali actu nō agit operā
vt cōterat̃: đ nouo mortaliter peccat: pec
cato. s. negligētie. ad qđ sequunt̃ alia pec
cata. s. cōtēptus diuine gratie: obdura/
tio cordis. ⁊ ipenitentia. Idcirco friuo/
la ē atqꝫ ꝑiculosa excusatio illius q dicit:
cōicare nolo q: non sū dispositus pctā re
linquere. Nā lꝫ nō sit cū pctō cōicādū:
tn̄ a pctō est abstinēdū. O quot detinet il
laqueatos diabolus. o quot sūt fornicato
res. adulteri sodomite. vsurarij. ⁊ simi/
les: q nullā in suo corde mentionē faciūt
de emēdatione sua. O insensati. o repro
bi. o maligni inimici creatoris vestri đi.
o dānandi cruciatibus eternis: cur duri
tiā vestrā voluntatēqꝫ i malo ꝑseuerātēꝫ
nō inspicitis. Flete super vosmetipsos.
Flete inquā: q: i breui ꝓ dilectione mo/
mentanea lueris penas eternas. Heu
heu quāta crudelitas: quāta ipietas: quā
ta feralitas n̄ cōpati ꝓprio ꝑiculo. ꝓprio
dāno atqꝫ iacture. O luxuriosi domate
vestrā libidinē. O auari refrenate vr̄aꝫ
cupiditatē. O supbi deponite iras. ran/
cores ⁊ odia. ⁊ nolite fugere. nolite cōtē
nere xp̄ꝫ deū. Ipse est qui ad nos venit.
Ipse nobis offert seipsū in sacro altaris.
Sed dicet aliqs. Ecquis scire pōt si sine
peccato ⁊ mundus sit. Inquit enim sa/
piens Ecclesiastes. 9. Nemo scit: vtruꝫ
odio vel amore dignus sit. Et Dauid in
p̄s. Delicta quis intelligit. Cui ego re/
spondeo. ꝙ etsi certitudinaliter de com/
muni lege nullus se sciat esse in caritate.
tamen per coniecturas ⁊ signa potest
vnusquisqꝫ id credere atqꝫ tenere. Sunt
autem he coniecture: dolor de peccatis
commissis: propositum ab illis in poste
rum abstinendi: humilis ⁊ diligens cō/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fess:o: ꝓmpta satisfactio: ad bonum ope/
rādum expedita volūtas. Verūtñ vt pre
dcm̄ est si qs oio se ad hoc idispositū vid̄
rit: a sacra coione oio abstineat.

De tribus cōditōibus que p̄cipue ob
seruari debēt ab his q̄ scissimū sacr̄m de/
uote sumere volūt.

Capitulum. 3.

Ertiū mysteriū declarādū de cō
munione dr̄ cōditio. cōicare siq̄/
dē volētes debēt corpus xp̄i cuꝫ
deuotiōe: fide: ac reuerētia suscipere qb⁹
necessaria sūt maxime tria. P̄m ē mūditia
Scd̄m diligētia. Tertiū reuerētia. P̄m
qd̄ coicantibus est necessariū dr̄ mūditia
que ē triplex. Prima ē mūdicia mentalis
vt. s. mēs mūda sit ab oi ꝓposito malo: et
ab oi actu cuiuscūqꝫ peccati mortalis. Et
de hac dicit Ap̄lus. i. Cor. xi. c. Probꝫ
aūt seipsū hō: ⁊ sic de pane illo edat: ⁊ de
calice bibat. Qui eni mūducat ⁊ bibit in
digne: iudiciū sibi manducat ⁊ bibit. no/
tadū tñ q̄ pōt qs dici idignus isto sacra/
mēto duplr̄. Aut rōne ꝓprie iniquitatis
⁊ sic ē idignus ois xp̄ns i peccato mortali
Aut rōne ꝓprie puitatis ⁊ isirmitatis: et
sic quilibet etiā quātūcūqꝫ scūs indignus
est. Propterea ois cōicans dicit. Dñe ñ
sum dign⁹. Sed illi qui ꝓpter suā ipicta
tē ⁊ malitiā idigni sunt: iudiciū sibi man
ducant ⁊ bibūt: dū scissimum sacr̄m susci
piūt. O sacerdotes: o religiosi euchare/
stiā frequētantes notate v̄ba: signate my
steria. Veh mūdo a scādalis. Et qs enu
merat quot sunt q̄ polluto ore presumunt
accipere corpus xp̄i. Verūtñ circa h° du
biū oritur. vtrū peccet sacerdos dās eu/
charestiā illi quē scit eē i peccato mortali
Et rñdet Ric. in. 4. q̄ talis peccator aut
nō petit eucharestiā sibi dari: ⁊ tūc sacer/
dos dādo peccaret. Aut petit: ⁊ tūc distin
guo q2 aut suū pcm̄ est occultū: aut mani/
festū. Si manifestū: tūc sacerdos dando
sibi eucharestiā peccaret: q2 legitimā con
tra ipꝫ hꝫ exceptionē: quā sibi publice ob
ijcere pōt. Et accipio hic manifestū nō ꝓ
omni eo qd̄ ꝓbari potest qd̄ magis ꝓprie
dicitur manifestabile q̄ꝫ manifestū. Vnd̄
si sacerdos sciret parrochianum suum rē
i crimine: qd̄ legitime contra eum posset
ꝓbare: ita q̄ illud crimen nescirent cum
ipso nisi duo vel tres testes p̄ quos h° ꝓ/
bare posset: nō ꝓpter hoc deberet eucha/
restiā negare illi i publico petēti: qa iā in/
ferret sibi penā an̄ criminis ꝓbationē qd̄
fieri nō dꝫ: vt ponit̄. xi. q. 3. in. c. eorum.
Sꝫ accipio hic manifestū ꝓ notorio. Est
aūt pctm̄ notoriū: vel per sniam vel p̄ cō/
fessionē factā in iudicio: aut euidētiaꝫ rei
q̄ tergiuersatiōe aliq̄ celari nō pōt: extra d̄
coha. cle. ⁊ mul. c. vltimo. Si aūt pecca/
tum suū est occultū. Aut petit i occulto: ⁊
tūc sacerdos sibi dādo peccaret: q2 hꝫ con
tra eum legitimam exceptionem: quaꝫ si
bi i occulto obijcere potest: ⁊ ipsum debꝫ
mouere ne petat in publico: vt habetur d̄
conse. di. 2. c. non prohibeat. Aut petit i
publico: ⁊ tunc est distinguendum: quia
aut est de aliena parrochia: ⁊ tunc pecca/
ret sibi dādo. Aut est de parrochia sua: ⁊
in tali casu sacerdos tenet̄ sibi dare q2 cō/
tra eum non habet legitimam exceptiōeꝫ
quam ei i publico obijcere possit: extra d̄
offi. iudi. ordi. c. si sacerdos. Sic xp̄s cō/
municauit Judam quem sciebat prodito
rem: ne peccatum ei⁹ occultum pāderet̄:
vt dicitur. i. q. i. c. xp̄s. ⁊. 7. q. i. c. aduer/
sitas. Illi ergo q̄ cū peccato mortali cōi/
care presumunt. Jude similes efficiunt̄.
Scd̄a mundicia necessaria communica/
re volentibus dicitur confessionalis. De
bet nāqꝫ quis ante sacramenti susceptio/
nem mundare se per cōfessionem factam
sacerdoti. Sed hic dubitare contingit.
vtrum contritus non cōfessus peccꝫ mor
taliter non communicando. Et respon/
det Ric. q̄ distinguendum est: q2 aut ta/
lis habet copiam confessoris idonei: ⁊ tē
pus sufficiens ad confitendum: ⁊ loque/
lam liberam: aut non. Primo suspicien
do hoc sacramētum mortalr̄ peccat: q2 ad
hoc q̄ homo sit dign⁹ hoc sacr̄m suscipere
requiritur qd̄ recōciliet̄ deo ⁊ ecclesie: q̄
recōciliatio ē per confessionem ⁊ absolu/
tionē. Scd̄o modo subdistinguendum ē
q2 aut imminet scandalū persone sue aut
cōis: hoc est populi: aut q2 iam incepit sa
crum mysterium: si sacerdos ē: ⁊ i quolt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

bet istorum casuum licitum est cōicare cū
ppposito cōfitendi. Si tñ non adest aliqs
predictoꝝ casuū tenet expectare quousqꝫ
habeat copiā cōfessoris. Tertia mūdicia
que reqrit in volentib⁹ cōicare dr̄ corpo
ralis. Pro cui⁹ intelligentia notādū fm
Boñ. ꝛ Ric. in. 4. di. 9. ꝙ alia ē imun/
dicia corpalis que ē coiuncta spirituali.
sicut pollutio ꝓueniēs ex crapula: vel ex
turpibus cogitationib⁹ precedētibus. et
cū hac nō licet ad sacrm̄ accedere. Alia ē
immundicia pure corpalis nullū horro/
rē immundicie i aīa generans: vt imun
dicia i pede ꝛ hec nō impedit. Vñ pollu
tio ꝓueniēs ex infirmitate: vel debilitate
nature nō ipedit vsū sacri: licet laudabile
sit ob reuerentiam abstinere. Similiter
immundicia mēstruoꝝ non ꝓhibet mu/
lierē cōicare: qꝛ est imundicia pure natu
ralis. Simile pōt dici d̓ illa infirmitate:
que Leuitici. 15. vocatur fluxus semis.
Et si diceret ꝙ tales in veteri lege repu/
tabant imundi: ꝛ arcebant ab ingressu
i tēplū: ꝛ ab esu agni. Rñdēt p̄fati doc.
ꝙ istud nō tenet hodie: qꝛ lex data est in
onus ꝛ in figura: ꝛ p illas imundicias si
gnificabāt imundicie spūales. Dicit tñ
Boñ. ꝙ de⁹ diligit mūdiciā corpalem q̄
excitat deuotionē mētis: ꝛ abhominat i/
mūdiciā corpalē q̄ excitat d̓uotōꝫ mēt͛: ꝛ
abhōiat imūdiciā corpalē q̄ ē via ad irre
uerētiā mētis. vñ q immundis manib⁹
tractaret corpus xpi ꝓpter irreuerentiaꝫ
sacri non eēt imunis a pctō. Secundum
principale qd̓ reqritur ꝛ est necessariū cō
municantibus dr̄ diligentia: que adhuc
triplex esse pōt. Prima ē diligentia exa
minationis. Debet qdem qlibet q vult
cōicare exaīare diligenter seipsū: vt con
fiteatur de oībus pctīs mortalibus: de q
bus memor eē pōt. qm̄ si qs omisisset cō
fiteri aliqd̓ pctm̄ mortale ꝓpter suā volū
tariā negligentiā: licet psuaderet sibi ꝙ
ꝓpter confessionē alioꝝ esset mundus:
cōicando peccaret mortaliter ꝛ si qs facta
diligentia sua nō recordaret nisi de vno
pctō: ꝛ de illo dūtaxat cōfiteretur in pticu
lari: ꝛ de oblitis in generali communicā
do grām xpi obtineret fm Scotum i. 4.

di. 9. Immo multotiens oblita pctā vir
tute sacri ad memoriā reducunt. Et tūc
tenetur hō post susceptum corpus xpi q̄ꝫ
citius potest cōfiteri de illis i ipāli: quod
etiam tactum est a nobis: dum diximus
de reiteratione confessionis. Secunda
diligentia est feruentis orōnis. Debent
vtiqꝫ q cōicare hñt: p aliqd̓ spaciū añ ora
re feruēter. Tertia diligētia ē pie medita
tionis. Dñt etiā pie meditari ꝛ cōtēplari
clemētiam ꝛ amorē dñi nostri ihu xpi q
nobis cum esse dignatur i venerabili sa
cramento. Tertium quod est necessa/
rium communicantibus dicitur reuerē/
tia. Debent nanqꝫ corpus xpi sumere
cum reuerentia ꝛ honore genuflexi vide
licet ꝛ pectora sua tundentes. di. Centu
rionis verba Math. 8. Domine non
sum dignus ꝛc̄. Et de hoc deuotissimuꝫ
est exemplum illud mentecꝫ sollicita spe
culandum: quod de beato Hieronymo
Eusebius in eius transitu narrat. Scri
bit enim sic. Quidam frater ad locuꝫ ac
cedens sanctissimum corpus ihu christi
secum tulit. quod vbi Hieronymus vir
domini videre potuit: nobis ei auxilian
tibus prostrauit se in terram protinus ꝛ
voce ꝛ lachrymis quantum poterat cla/
mabat. d. Domine quis ego sum vt sim
dignus ꝙ sub tectum meum intres. Me
ruit hoc peccator homo. Certe domine
non sum dignus. Nunquid ego melior
sum q̄ꝫ omnes patres mei. Tu Moy
si noluisti vno ictu oculi te mōstra. Cur
nūc tantū te humilias: vt patiaris ad ho
minem descendere publicanū ꝛ pctōreꝫ.
Cūqꝫ primus esset sacerdos: erigens se
vir gloriosus genibus flexis cum cun/
ctis tenentibus magnis lachrymis ꝛ su/
spirijs: ꝛ q̈ꝫ pluries percutiēs pectus su
um dixit. Tu es dominus me⁹ ꝛ de⁹ me
us q ꝓ me passus es an forte alius. Cer
te tu es ille: qui cum de⁹ esses solus an/
te tempora ꝛ sine pricipio genitus a deo
patre eterna: ꝛ inuestigabili gñatione: q
cū ipso patre ꝛ spū scō vn⁹ d̓s es pmanēs
illd̓ qd̓ eras ꝛ es. Intra vni⁹ puelle cor/
pusculū te clausisti fact⁹ homo. Tu nem/
pe es ille quē i Jordane baptizātē Joan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ne vox subito paterna celit⁹ itonuit. Hic
ē quiēs ē fili⁹ me⁹ dilect⁹: i quo mihi bene
cōplacui: ipm audite. Et spūs scūs in te i
colūbe specie descēdes te eē vnū cū patre
⁊ idē i substātia declarauit. Tu bone iesu
ꝓ me crucis tā grādis in tuo isto: qd̾ cer
no pn̄s corpore suptulisti supplicium: vt
mortē quā meis incurrerā flagitijs inte/
rimeres: ⁊ aīas antiquoꝝ quas dudum
diabolica neqtia infernalibus mansioni/
b⁹ detinebat recuperares: ⁊ totā humanā
naturā q̄ corruerat in mortē perpetuam:
tuo cū ipsa pacificato patre: ad vitam iter
minabilem reuocares. Tu es vita vital'
⁊ amabilis atqȝ iocūda. Multaqȝ alia ad
didit verba mysterijs deuotissimus plēa
qb⁹ finitis vir dn̄i gloriosus sacr̄m susci
piēs ad terrā supin⁹ redijt. Deide man⁹
i modū crucis supra pect⁹ tenēs Symeo
nis prophe vaticiniū decātauit. Quo fi/
nito apparēte luce quadā mirabili: ex hac
vita migrauit. Elaborem⁹ itaqȝ oēs: vt
cū oi deuotione qua possumus sacr̄m hoc
frequētemus: vt sic mereamur i hoc sc̄lo
participes fieri diuie gr̄e: ⁊ i futuro sem/
piīne glorie: in qua videbim⁹ deū sicuti ē
q̄ viuit ⁊ regnat per omnia secula seculo
rum. Amen.

Dn̄ica oliuarū in mane: de contemp/
tu mūdi: ad quem nos xp̄s rex regum in
duxit verbo pariter ⁊ exemplo.

Sermo. 62.

Ecce rex tuus venit tibi māsue
tus sedens sup asinā. Scri
būtur hec v̾ba Math. 21. c
⁊ i euāgelio hodierno. In
uigilandū ē accuratissime ab oībus nobis
ne decipiamur a blanditijs ꝓditoris mū
di. Allicit eqdē nos apparenti suauitate:
dulciqȝ armonia bonorū tpalium. Cui si
ꝓbuerim⁹ aures mētis immemores facti
glorie celestis: ruem⁹ in pelagus vastissi
mū iferni tenebrosi: sicut illi q̄ syrenaruȝ
cātus nō curāt euitare. De quib⁹ sic dicit
Hiero. ad matrē ⁊ filiā i gallijs cōmorā
tes. Narrāt gentiliū fabule cātib⁹ syrēa
rum nautas i saxa precipites. ⁊ ad Or/
phei cithară arbores bestiasqȝ: vt siliceȝ
dura mollita. Hic ⁊ hiero. i ꝓlogo Jo/
sue dicit. Nos ad patriā festināces mor/
tiferos syrenarum cātus surda debemus
aure pertrāsire. Propterea saluator no/
ster i oi vita sua verbo parit̄ ⁊ exēplo cō/
tēnere mūdum nos docuit. Pro cui⁹ cō
tēptu hac die māsuetus ⁊ humilis sedere
voluit super asinā. Et qm̄ rarissimi sunt
qui ei⁹ exemplū sequant̄: pluresqȝ ineniū
tur dilectores q̄ȝ cōtemptores mūdi. Id
circo in pn̄ti sermone de mūdi cōtēptu di
cemus ⁊ notabimusqȝ tres pricipales rōes
q̄re sit ꝯtēnendus.
Prima rō dr̄ dine ordinatiōis.
Scd̾a finalis ꝯsummatōis.
Tertia maligne ꝯditionis.

Q2 mūdus cōtemnēdus est: eo q̄ d̾s
ita ordinauit: ⁊ de cā ꝓductiua mūdi ⁊ tē
pore ac vnitate. Capi. j.

Prima rō quare ꝯtēnendus est
mūdus dr̄ dine ordinatōis. Or
dinauit eni d̾s vt hō diligeret ip
sum deū summū bonū: n̄ aūt mūdū. Vn̄
magister sen. i dis. scd̾i li. ait. Fecit d̾s rō
nalē creaturā vt summū bonū itelligeret
itelligēdo amaret: amādo possideret: pos
sidēdo frueref. Sȝ ꝓ h⁹ ptis pleniore itel
ligētia tria sunt de mūdo d̾clarāda. Pm
dr̄ cālitas. 2m tpalitas. 3m vnitas. Pri
mū declarādū dr̄ cālitas: vtrū. s. cā effici/
ens ꝓductiua mūdi fuerit ipse d̾s. Et cir
ca hoc sunt tres opiones. Pria phoꝝ
q̄ nesciētes itelligere: qūo aliqd fieret ex
nihilo: st̄ multa falsa de mūdo locuti: sicut
pȝ de Democrito ⁊ Epicuro: q̄ vt lactan
tius ait i. i. di. isti. dixerūt oia fortuitu eē
facta. Cōtra quos lȝ alij phi dixerit mun
dū eē fcm̄: vt pȝ p° de celo ⁊ mundo ⁊ 2°
methauroꝝ: tn̄ errauerunt aliqui asseren
tes illum factum eē a deo de sui essentia.
Sed hec positio sequentibus phis appa/
ruit iꝓbabilis: q̄ dei essentia nobilissi/
ma ⁊ oīo inariabilis fieret corporaliuȝ ⁊
variabiliū materia q̄ d̾ se ē imperfecta: ni
si perficiatur per formam. Anaxagore
aūt opinio fuit: vt dicit Ari. i. phicorum.
⁊. 2. de aīa. ⁊ in. i. de generatione q̄ mū/
dus erat factus ex principijs existentibus
s. materia ⁊ forma. Sed forme late/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dant ī materia anteq̄ȝ ītellectus illas disti
gueret. Platonici v̄o posuerūt mūdū ex
principiis existētibꝰ materia ⁊ forma. sed
materiā posuerūt ꝑ se. ⁊ formas sepatas
Tales milesius vt refert Lactācius. li. i.
di. insti. dixit deū ex aqua cūcta formasse
Unde materiā rerū posuit in humore. et
pricipiū causāqȝ nascēdi constituit ī deo
O mitto quid senserit Crisippus: qd cle
antis: qd Zeno: qd Empedocles ⁊ ceteri
q ideo errauerūt: q̄ꝛ nescierūt contēptari
omnipotētiam dei: que ex nihilo pōt facē
aliqd. Unde ex nihilo creauit āgelos: ex
nihilo materiā p̄mā: ex nihlio creat aīas
nostras. Propterea dic̄ magister di. 12.
secūdi li. Creare ē ex nihilo aliqd facer̄.
Hoc āt nos intelligimꝰ ex reuelatiōe di
facta Moysi eximio ꝓphaꝝ. q in prin.
Gen̄. ita scripsit. In pricipio creauit d̄s
i. ex nihilo ꝓduxit s̄m glo. celū ⁊ terrā.
Ex quo de phis dicimꝰ illud Lact. in. i.
di. insti. O missis terrenis hiꝰ phie aucto
ritatibꝰ nihil certi asserentibꝰ: aggredia
mur viā rectā. quos eqdē si putarē satis
idoneos ad bn̄ viuēdū duces eē: ⁊ ipse
sequerer ⁊ alios vt sequerētur hortarer.
Sȝ cū magna iter se cōcertatōe dissideāt
secūqȝ ipsi plerūqȝ discordāt. appet eoꝝ
iter nequaq̄ȝ eē directū. Siqdē sibi qqȝ
vt ē libitū ꝓprias vias ipresserūt: cōfusio
nēqȝ maximā ingrentibus veritatē reli-
querunt. Nobis āt qui sacrū religionis
accepimꝰ cū sit veritas reuelata diuinitꝰ
oēs vtriusqȝ sexus sine vllo discrimine
ad celeste pabulū conuocamus. hec ille.
Silcant ergo phi ⁊ erroribꝰ suis circa ꝓ
ductionē mūdi iponant iā finē. Secūda
opinio ē hereticoꝝ. Nā manichei vt cō-
memorat Aug. i li. d natura boni. Po
nentes duo pricipia. vnū. s. deū oīum in
uisibiliū. Aliud diabolū oīum visibiliū:
dixerūt mundū istū visibilē factū fuisse at
qȝ ꝓductū a diabolo tenebraꝝ principe.
Hāc āt heresim ꝑditissimā conant̄ ipsi
ꝓbare auctoritate. rōe. ⁊ exēplo. Aucto
ritate cōtēdunt ꝓbare. d. ꝙ diabolus in
scripturis vocat̄ priceps ⁊ deꝰ mūdi hiꝰ.
Un̄ Joh. 12. xp̄s ait. Nunc iudiciuȝ est
mūdi: nūc princeps mundi hiꝰ eijcietur
foras. Et Joh. 13. Uenit enim priceps
huiꝰ mundi: ⁊ i me nō hȝ q̄cq̄ȝ. Et de se
Joh. 19. Pilato dixit. Regnū meū nō
ē de hoc mūdo. 2° arguūt manichei rōne
sic. Nullū malū ē a deo. q̄ꝛ vt h̄r Gen̄.
i. Uidit deꝰ cūcta q̄ fecerat. ⁊ erāt valde
bona. Et Dioꝰ in li. de di. no. ait. A sū-
mo bono nō egredit̄ nisi sūmū bonū: sȝ
mūdus ē malus. g° nō ē a d̄o. Q̄d āt sit
malus pȝ: q̄ꝛ si eēt bonꝰ eēt diligēdus: q̄ꝛ
s̄ȝ Dionysiū vbi sup̄. Bonū ē naturalr̄
diligibile: sȝ oīs p̄dicat mūdū fore ꝯtēnē
dū. Un̄ Joh. i. cano. 2. c. ait. Nolite di
liger̄ mūdū: neqȝ ea que i mūdo sūt: q̄ꝛ si
qs diligit mūdū nō ē caritas p̄ris i eo. et
Jac. 4. scribit̄. Adulteri an nescitis q̄ꝛ
amicitia hiꝰ mundi inimica ē deo. Qui-
cunqȝ ergo voluerit amicꝰ huiꝰ seculi eē:
inimicꝰ dei cōstituet̄. Et Joh. 7 d mun
do xp̄s dixit. Nō pōt mūdꝰ odisse vos:
me aūt odit: q̄ꝛ testimoniū ꝑhibeo d illo:
q̄ꝛ opa eiꝰ mala sunt. 3° supinducunt ma
nichei ad suū errorē cōfirmādū exēpluȝ.
q̄d Math. recitat. 4. c. qn̄ ōn̄dit diabo-
lus xp̄o oīa regna mūdi ꝓmittēs se ea il
li daturū si cadēs adorasset eū. g° videtur
ꝙ ipse erat dn̄s mūdi. Sȝ certe mentiūt̄
manichei ⁊ scripturas corrūpunt: distra
huntqȝ a veritate sensus. Qm̄ vt ait ma
gister historiaꝝ scholasticaꝝ i principio
Gen̄. ⁊ Alex. i. 2. sūme. ⁊ Bon̄. ⁊ Ric.
di. i. secūdi li. Mūdus i scriptura multi
plicit̄ accipi cōsueuit. Nā aliqn̄ accipit̄ ꝓ
deo. aliqn̄ ꝓ oī creatura seu oī creata nā.
aliqn̄ ꝓ ipso hoīe: aliqn̄ ꝓ vita p̄n̄ti: aliqn̄
ꝓ viciosa vita maloꝝ. Probat̄ hec acce
ptio ml̄tiplex satis clare. Nā Joh. i. d̄r
de verbo dei. In mūdo erat. i. i p̄rē. s̄m
Aug. Et mūdus ꝑ ipsū factus ē. i. oē q̄d
reꝑit̄ siue i celo siue i t̄ra. Et mūdꝰ. i. hō
eū. s. verbū icarnatū nō cognouit: q̄d dic
tū refert̄ ad iudeos. Q̄d ēt hō itelligat̄
noīe mūdi. pȝ ꝑ illud q̄d d̄r. Joh. 3. Sic
deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitum
daret: vt oīs q credit i illum non pereat:
sed habeat vitā eternam. Quod ēt mun
dus accipiat̄ ꝓ vita p̄n̄ti patet in verbis
xp̄i. d. Joh. 16. Exiui a p̄rē ⁊ veni i mū
dū. iteꝝ relinquo mundū ⁊ vado ad p̄reȝ.

Q̄ď etiam mūdus accipiať ꝑ vita maloꝝ
ꝛ iniquoꝝ hoīuꝫ colligiť ex ꝟbis xp̄i Jo
hā.15. discipulis.d. Qꝛ ď mūdo nō estis
sed ego elegi vos de mūdo: ꝓpterea odit
vos mūdus. diabolus itaqꝫ dř princeps
mūdi: non ꝙ ab ipso mūdus creatus sit:
sed qꝛ est oīum malorum caput: ƀm illud
Grego.16.morali. Caput iniquoꝝ dia/
bolus ē. Et hoc modo mundus dř mal⁹
ꝛ merito odiēdus atqꝫ spernēdus. Expli
cauit hoc ipsum Jo. cū subddidit i aucto
ritate preallegata. Nolite diligere mūdū
ꝛc̄. Omne qď est ī mūdo ꝯcupiscētia car
nis ē: ꝛ cōcupiscētia oculoꝝ: ꝛ superbia
vite. Diciť itaqꝫ diabol⁹ pꝛiceps malorū
rōne ꝑtacta. Et a Paulo vocať deus h⁹
seculi nūcupatiue: sicut ab eodē Phil.3.
gulosoꝝ venter dř ďs. Et per hec dcā sa
tis sufficienter rn̄sum est ad auctoritates
ac rōnē quas maniche⁹ iduxerat. Ad ex
emplum ꝟo dicim⁹ ꝙ diabolus qn̄ ꝓmit
tebat xp̄o: mendaciť loqbať. Voluisset
vtiqꝫ decipere eū mēdacio suo: sicut dece
pit i ꝑadiso terrestri primos hoīes: ꝛ quo
tidie decipit sibi credentes. Propterea
Joh.8. xp̄s de ipso dixit. In ꝟitate non
stetit: qꝛ veritas nō ē i eo. cū loquiť men/
daciū ex ꝓpꝛijs loqtur: qꝛ mēdax ē ꝛ pať
ci⁹. Stent ergo cōfusi manichei: cū dia/
bolo pr̄e suo: ꝛ de mūdi productiōe āpli⁹
non loquātur. Tertia ē opio vera scō/
rū ꝙ mūdus ē in esse ꝑductus a deo quā
ecclesia in simbolo apostoloꝝ predicat.d.
creatorem celi ꝛ terre. Et in simbolo pa/
trū: factorē celi ꝛ terre vi. om. ꝛ iui. Que
ꝟita s colligiť ex dcis scripture vtriusqꝫ
testi. Vn̄ sapiēs eccle.1.ait. Vn⁹ ē altissi
m⁹ creator oipotēs rex metuēdus nimis
Et Judith.13. Bn̄dictus de⁹ q creauit ce
lum ꝛ terrā. Et Dauid in ps.88. Tui st̄
celi ꝛ tua est terra: orbē terrarum ꝛ pleni
tudinē ei⁹ tu fundasti: aqlonem ꝛ mař tu
creasti. Et esa.48. Ego prim⁹: ꝛ ego no
uissimus. Man⁹ mea fundauit terraꝫ: et
dextera mea mēsa ē celos. Et Joh.1. oīa
per ipsum facta st̄. Et Eph.3. In deo q
creauit omnia. Et Col.1. In ipso cōdita
sunt vniuersa que sunt in celo ꝛ in terra:
visibilia ꝛ inuisibilia. Et Heb.1. In ini
tio tu dn̄e terram fundasti ꝛ opera manu
um tuarū sunt celi. Et Act.4. Dn̄e tu fe
cisti celū ꝛ terram. Et.17. Deus q fecit
mūdū ꝛ oīa que in eis sunt. Et Apoc.x.
Jurauit per viuētē i secula seculorum: q
fecit celum ꝛ terrā. Hoc īsuper vt ꝑmis/
suꝫ ē: ph̄i q̄ꝫplures cōfirmāt: lꝫ i modo ꝓ
ducēdi ďficiāt. Vn̄ Lac. li.1. di. īsti. Or
phe⁹ inqt vetustissim⁹ poetarū deū veruꝫ
ꝛ magnū primogenitū appellat: eo ꝙ an̄
ipsum nihil sit genitū: sꝫ ab ipso sunt ꝯcta
gn̄ata. Et Machrobi⁹ li.1. de sōno Sci
pionis ait. Deus qui pꝛia cā est: vocatur
vnus oīum que sūt q̄qꝫ videť eē pꝛiceps
ꝛ origo ē. Et vt inqt Aug. li.xi. ď ci. dei
Exceptis ꝓpheticis vocibus mūdus ip
se ordiatissima sui mutabilitate ꝛ mobili
tate: ꝛ rerū oīum pulcherrima specie quo
dāmodo tacite ꝛ factū se eē: ꝛ nisi a ďo in
effabiliter atqꝫ inuisibiliter se fieri potuis
se ꝓclamat. Et idē li.x. cōfes. Interroga
ui de deo meo celū: solē: lunā: ꝛ stellas.
Et rn̄derūt. Neqꝫ nos sumus qď queris
Et dixi oībus que circūstant fores carnis
mee. Dicite de deo meo aliqd. Et excla/
mauerunt voce magna. Ipse fecit nos.
Interrogatio mea: intentio mea: ꝛ rn̄sio
eoꝝ spēs eoꝝ. hec ille. Ex qbus oībus
cōsiderare debemus q̄ꝫ admirāda sit sa/
piētia creatoris q̄ꝫ timēda ꝛ venerāda po
tētia: q̄ꝫue laudāda ac bn̄dicenda bonitas
que nobis fiunt notissima: dū inspicimus
mūduꝫ istū ab illo ꝑductū de nihilo: i q°
oīa sunt ordinatissima: ꝛ nihil est supflu
um atqꝫ diminutum. Scdm̄ de mundo
declarandum dicitur tꝑalitas. Et hic vi
dendum est. vtrum mūdus fuerit a deo
productus ex tempore: aut ab eterno. Et
quibusdam visum est Aristoteleꝫ tenuis
se ꝙ mundus fuerit ab eterno: propterea
quia primo ph̄isicorum dicit ꝙ materia ē
ingenita. Et in primo de celo ꝛ mundo
ꝙ celum est ingenitum: ꝛ nullum inge/
nitum incipit esse ergo vniuersitas reruꝫ
non incepit esse. Propterea Bonauen.
prima distinc. secundi lib. ait. Excellen/
tior inter philosophos Aristoteles secū/
dum ꝙ sancti ei imponunt: ꝛ commenta
tores exponūt: ꝛ verba eius ꝑtendunt in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

hunc errore͂ dilapsus fuit. Quidā tame͂
moderni dicūt illū nequaq̄ꝫ sensisse neqꝫ
itendisse, ꝓbare ꝙ mundus oio nō cepit:
sꝫ ꝙ nō cepit motu naturali. h Boñ. Et
scūs Tho. q. 45. prime ptis dic̄. Nō pōt
ꝓbari demōstratiue mūdū sp̄ fuisse: nec
rōnes q̄s ad hᵒ Ari. iducit sūt demōstra
tiue simplicit̄: sꝫ fm qd ad cōtradicendū
positionibꝰ antiquoꝝ ponētium incipere
fm quosdā modos i veritate ipossibiles
Et ꝙ ita sit appet ex tribꝰ. Primo qꝛ taꝫ
in. 8. phicoꝝ: q̄ꝫ i primo de celo ⁊ mūdo
pmittit quasdā opiniones: vt Anaxago
re ⁊ Empedoclis ⁊ Platonis ꝯ quos
rōnes ꝯdictorias iducit. 2ᵒ qꝛ vbicūqꝫ de
hac materia logt̄ inducit testimonia anti
quoꝝ: qđ nō ē demōstratoris. sꝫ psuadē
tis. 3ᵒ qꝛ expresse dicit i primo topicoꝝ: ꝙ
quedā sūt ꝓbleumata dialetica. de quibꝰ
rōnes nō habemꝰ. s. vtrū mūdus sit eter
nus. Et cū ꝓbat materiā ingenitā. hᵒ fa
cit ideo qꝛ materia nō hꝫ subiectū đ quo
fit. ⁊ sic ꝓbat celū ingenitū: qꝛ non hꝫ sub
iectū ex quo generet̄ ideo materia ⁊ celuꝫ
nō inceperūt p generationē vt qdam po
nebant. Sed qcquid Ari. senserit ⁊ cete
ri phi de eternitate mūdi. a nobis puisa/
ciendū ē: quoniā scriptura sacra testatur
mundū non fuisse ab eterno. Vñ ꝓuer.
8. Sapia dei deus dei filius cū pr̄e eter/
nus ⁊ cū spū scō ait. Dn̄s possedit me in
initio viarum suaꝝ: anteq̄ꝫ qcq̄ꝫ faceret
a principio ab eterno ordinata sum: ⁊ ex
antiqs anteq̄ꝫ terra fieret. Ipse adhuc ie
sus bn̄dictus deus icarnatus Job. 17. i
qt. Pater clarifica filiū tuū claritate quā
habui anteq̄ꝫ mundus fieret. Vñ apte i
nuit mundum ab eterno nō fuisse. Ratō
aūt est fm Tho. vbi supra. Quia volun
tas dei est cā reꝝ: vt nota. de cōse. di. 2. i
c reuera. ⁊. c. omnia. Sic ergo necesse ē
oia esse sicut necesse est deū velle: cum ne
cessitas effectus ex necessitate cause depē
deat. vt dr̄. 5. metaphi. Absolute ergo lo
quendo nō est necesse deuꝫ aliquid velle
nisi seipsum. Vñ nō est necessarium de
um velle ꝙ mundus semper fuerit: sꝫ ea
tenus mundus est quatenus deus vult
ipsum esse: cum esse mundi ex dei volun
tate dependeat sicut ex sua causa. Et si di
catur Cur deus non condidit mundum
anteq̄ꝫ conderet. Respondet Aug. li. i.
super Geñ. contra manicheos quia no
luit. Et si adhuc petatur cur noluit. Ad/
huc respondet ꝙ non possumus assigna
re causam voluntatis diuine: quia tunc
esset dare aliquid maius voluntate diua
quod est falsū. Ideo magister sen. 1. di.
2. li. ait. Voluntatis dei causa querenda
non est. Tūc ergo deꝰ mundū ꝓduxit: cū
voluit ⁊ sibi placuit. Quod et̄ cōfirmat
Macrobius li. 2. de sōno Scipionis. d.
Quis non hinc estimet ipsū mundū ce/
pisse. ⁊ nec longa retro eius etatem: cum
ab hinc vltra duo retro annoꝝ milia de
excellentium reꝝ gestaruꝫ memoria: nec
greca quidem extet historia. Nam supra
Ninum nihil in libros preclarum redac
tū est. Si enim ab initio immo āte initiū
fuit mundus. cur per innumerabiliū se/
riem seculoꝝ non fuerit cultus: quo nūc
vtimur inuentus: non litterarum vsus.
quo solo fulcitur eternitas. Huiusmōi
omnia videntur eternitati reꝝ repugna
re. dum opinari non faciunt certo mūdi
principio paulatim singula queqꝫ repe/
risse. Tertiū de mundo declarādū di/
citur vnitas. Circa quod queritur: vtrū
mūdus sit vnꝰ aut plures. Et lꝫ Ana/
ragoras ⁊ Democritus dexerint esse in
finitos mundos: tamen scriptura mūdū
nomiat i singulari. qꝛ vnus est ⁊ nō plu
res. Rō est fm Tho. vbi supra. Quia
vnus ē ordo i rebꝰ creatis existēs: ꝓpte
rea mūdus dr̄ vnꝰ vnitate ordinis: fꝫ ꝙ
quedā ad alia ordinant̄. Nā quecūqꝫ sūt
a deo: ordinē hñt adinuicē: ⁊ ad ipsum
deū. Quare necesse ē ꝙ omnia ad vnuꝫ
mundum ptineant. Hinc Ari. xi. meta
phi. ex vnitate ordinis in rebus existen/
tis. concludit vnitatē dei gubernantis.
Fecit ergo deꝰ vnū mūdum: lꝫ cōstet ex
diuersis distictisqꝫ ptibꝰ ⁊ naturis. Om
niū vero que sūt finē voluit eē hoiem rō
nalem. fm illud phi. Sumus quodāmō
finis omnium eorum que sunt. Dicit ta
men Boñ. i. di. secundi. ꝙ homo dicit̄
finis sub fine. Sed deus est finis princi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

palis ⁊ vltimus qm̄ oē officium: omnem
motū: oēmqꝫ opationē cuiuscūqꝫ create
nature d's ad vsum hois deputauit. Illi
nāqꝫ seruiūt elemēta: obsequunt celestia
corpora: ⁊ assistūt ad custodiā angeli. Et
cur ista: nisi vt omnia diligāt benignissi/
mū deū: que nō iō fecit mūdum ad homi
nis vsuꝫ vt inde ipse cōtēneret sꝫ potius
vt ab hoie cognosceret ⁊ amaretur ꝓpt
tot exhibita beneficia. O igr̄ igratissima
aia q̄ creaturā i amore preponis creatori
tuo: bonū summū ⁊ icreatū negligis atqꝫ
ſpnis, ꝑ bono vilissimo ⁊ creato. Nō sic
aia peccatrix non sic. Euigila ⁊ suspice ce
lū cōtēplare ibi deū creatorē bn̄factorē ⁊
glorificatorē tuū tibi dicētē atqꝫ clamātēꝫ
Noli diligē mundū dilige me q illū ad te
tā ordinate creaui. Noli me obliuiōi tra
dere. Noli ꝑ momētanea dilectiōe ꝑder
eterna gaudia ⁊ obligar te ad eterna sup
plicia.

Qd' mūdus est cōtēnendus: qꝛ finiet
⁊ cōsummabit: ⁊ qd cognosci pōt a nobis
de huiusmodi fine ⁊ consummatione.

Capitulum. 2.

Secūda rō quare cōtemnēdus ē
mūdus dr̄ finalis cōsummatiōis
Habebit nāqꝫ mūdus iste cōsū
mationē ⁊ finē: nec durabit semp. Ad
cuius clariorem itellectum i hac parte cir
ca tria dubitare cōtigit. Primo circa no
ticiā generalē. Scd'o circa noticiā certitu
dinalē. Tertio circa noticiā cōiecturaleꝫ

Primo cōtingit dubitare de fine mū
di circa noticiā gn̄aleꝫ. Vtrū. s. in gene/
rali cognoscere possumꝰ ⁊ scire ꝙ mūdus
hēbit finē. Et rn̄deo ꝙ sic: eo ꝙ scē scrip
ture: oēsqꝫ doctores id tenēt ⁊ cōfitentur
Vn̄ Jo. i. ca c. 2. ait. Transit mūdus ⁊
cōcupiscētia eiꝰ. Et. i. Cor. 7. Pau. ait
Preterit figura hꝰ mūdi. Et xp̄s Luc. 21
⁊ Marci. 13. ⁊ Math. 24. Celuꝫ ⁊ terra
trāsibūt. Et Dauid i ps. O pa mannum
tuarū sūt celi. Ipsi peribūt: tu aūt ꝑmāc/
bis ⁊ oēs sicut vestimētū veterascēt: ⁊ ve
lut amictū mutabis eos: ⁊ mutabunt. Et
sapiēs Ecclesiastes. 3. O ia tp̄s hn̄t: ⁊ su
is spatijs trāseunt vniuersa sub sole. Et
Aug. i. q. noui ⁊ veteris testi. Et. 12. sup

Gen̄. ad lr̄am. Incōueniēs ē mundꝫ
eternū dicē: quē cū videmꝰ passioni subie
ctū: ⁊ ꝑ singula senectute deficē credimꝰ
⁊ finiri: ⁊ Greg. i moralibꝰ expones il
lud Job. 14. c. Nō resurget hō donec at
teratr celū: ⁊ nisi hꝰ mūdi finis aduenerit
humanū genꝰ a somno mortis euigilabit
Sed posset aliqs arguere ꝯ ex dc̄is pho/
rū ⁊ ēt scōꝝ. Nā Piniꝰ li. i. historie na
turalis ait. Mūdū minime eē credi par
ē eternū imēsum neqꝫ genitū: neqꝫ inte/
riturū vnq̄ꝫ. Et Ari. li. i. de plāctis. mū
dus totalis est perpetuus ⁊ sempiternꝰ:
nec cessabit vnq̄ꝫ generare aialia ⁊ plan/
tas: ⁊ oēs suas spēs. Et idē in. 2. de ge/
neratione. Sēper cōtinua erit generatio
⁊ corruptio: ⁊ nunq̄ꝫ deficiet. Ric. etiam
in. 4. 43. di. dicit ꝙ fuit opio quorūdam
phoꝝ ꝙ cū oia naturalia per influentiam
corporū celestiū disponant: qn̄ oēs par/
tes celi redibūt ad primū sue creatiōis lo
cū: tūc oia generabilia ⁊ corruptibilia ea/
dē numero q̄ an̄ fuerāt reuertentur. Et
hoc per naturam vniuersalem: que sicut
dicit Auicenna in. 6. Metaph. est vtus
infusa i substātias celoruꝫ gubernās vni
uersitatem generationum. Illa autē ce/
li dispositio erit i complemento. 36. milia
annoruꝫ ab illo istāti: quo creatū ē firma
mētum. hāc vo opionem deridēdo ꝯme
morat Aug. 12. de ciui. dei. c. 13. d. ꝙ q sic
tenuerūt, ꝓfitebant Platonē iteꝝ lectuꝝ
in achademia: casdēqꝫ futuras scholas:
illosqꝫ phos q an̄ fuerūt. Verū tamē oēs
phi q de mūdi eternitate loquunt. aut ex
ꝑte an̄: aut ex parte post: vt igt Aug. 6. c.
prefati li. 12. dicūt ꝙ putāt nō ꝙ sciūt. Et
ꝯ ponētes ānorum rerūqꝫ illam reuoluti
onē supradcō. c. 3. inqt. Absit vt nos ista
credamus. Semel eni xp̄s mortuus ē ꝑ
peccatis nostris: surgēs aūt a mortuis iā
nō morit: mors ei vltra nō dn̄abit: ⁊ nos
post resurrectionē semp cū dn̄o erimꝰ. h
ille. Sūt tn̄ nōnulli obijciētes ex dc̄is sa/
cre scripture. Nā Eccl. i. dr̄ generatio p̄
terit ⁊ generatio aduenit: terra aūt in eter
nū manet. Et de sole luna stellis ceteris/
qꝫ celestibus corporibus Dauid ps. 169.
ait. Statuit ea i etnū ⁊ i sclm̄ seculi: ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nō deficiēt: ⁊ ex ꝯsequēti mundꝰ durabit
i etnū: ⁊ sēp erūt tra elemēta ⁊ celestia cor
pora. Cui obiectioni respondere possu/
mus ex dictis Scoti in. 4. disti. 43. q. i.
rñsioē ad secūduз argumētū. cū quo con
cordāt ceteri theologi in. 4. di. 48. Dici
mus gᵒ ꝙ mūdꝰ pōt cōsiderari dupliciť sз
q̄ztū ad suā subāз siue essētiā. ⁊ q̄ztū ad su
as opatiōes. Mūdꝰ ergo manebit q̄ztuз
ad suā substātiaз: sз ñ q̄ztū ad opationeз.
Vñ Ric. dicit ꝙ cessabit motꝰ corpoꝝ ce
lestiū: qꝛ vt habeť Apoc. x. angelꝰ iurauit
ꝙ tps amplius nō erit: sed impossibile ē
eē motuз sine tpe. gᵒ motus celi cessabit:
nō qdē per naturā: sed per volūtatē itelli
gētiaꝝ mouētiū obidiētiū volūtati creato
ris: in de sinēdo mouere sic ex amore eiꝰ
modo sibi obediūt i mouēdo. Quapropť
cōueniēt a phō. i2. metaph. diciť. Cā pri
ma mouet in rōe amati ⁊ desiderati. Si
tñ phs i suo vbo sanuз habuit intellectū
Tūc aūt placebit creatori vt āpliꝰ itelligē
tie corpora celestia ñ moueant. qꝛ tūc ha/
beť finis motꝰ corpoꝝ illoꝝ. Intelligētie
eni mouēt illa corpora vt per motum eo/
rum fiat renouatio iſluentiarū: ⁊ cōtēpe/
rātia: que regriť ad generationē ⁊ corru
ptionē quousqз ipleať numerus electoꝝ
O ē aūt ꝙ per aliquē finē moueť illo fine
hito rōnabile ē ꝙ ab illo motu quiescat.
Tho. etiā in. 4. summe ꝯ gētiles. c. vlt.
ait. Quia oia corporalia quodāmodo sūt
ꝓpter hoiem cōsummato electorum nūe
ro necesse ē vt totiꝰ creature corporee sta/
tus imutetur: vt cōgruat statui hominuз
q tūc erūt: ⁊ qꝛ tunc hoies icorruptibiles
erūt a tota creatura corporea tolleť gñati
onis ⁊ corruptionis status. Et sic nō ger
minabit ampliꝰ terra: non ambulabūt in
siluis aialia. non volabūt aues in aere: ñ
fiet vicissitudo tpoꝝ: nō alternatio diei et
noctis: nō videbūtur hoies ihabitare ter
ram: nō reperienť ciuitates: castella: ⁊ op
pida: nō edificia: nō agriculture: nō exer
citia ⁊ artes: nō erūt dñia principatꝰ ⁊ re/
gna. Si autem quereret: ergo quid erit.
Respondeo ꝙ in fine seculi omnes ho/
mines morientur: ⁊ oēs postea resurgāt.
Exurget aūt flamma cōflagratiōis ⁊ di/
luuium ignis sm illud ꝓphe. Ignis an
te ipsum ꝑcedet. Et de illo dicit glo. sup
2. c. 2. Thesa. ⁊ Beda in glo. super. 2.
Petri. 3. c. ꝙ tātum ascēdet quātū aq̄ di/
luuij fuit altior super oēs mōtes terre. et
lз aliqui voluerint contēdere ꝙ diluuiuз
illud fiet naturaliter: eo ꝙ illius ignis ge
neratio erit naturalis: quia vtute ignis
elementi ⁊ corpoꝝ celestiū generabitur i
materia terrestri aquea ⁊ aerea. Et alle/
gāt Senecā in li. de qōnibꝰ naturalibus
Et Ari. in. 2. metaph. qui ait. Dixit Em
pedocles arsuram eē terram cū vniuersa
sidera cōueniēt in signo cancri: ⁊ vniuer
salē iundationem futuram cū eadē turba
siderum cōueniēt in capricornio. Tamē
Ric. in. 4. dicit ꝙ sicut purgatio mūdi ꝑ
aquā diluuij fuit supernaturalis ad pur/
gādū mūdū de hoibꝰ malis sm ꝙ mani/
feste innuit tex sacre scripture. Ita ⁊ illi
us ignis productio erit supernaturalis.
Nec ē icōueniēs ꝙ eius ꝓductionē pre/
cedat vehemens siccitas naturaliter gñа
ta illius ignis ꝓductioni concordās: non
tamē sicut dispositio necessaria sз ꝯgrua.
Quare autem prima purgatio mūdi fuit
per aquā: ⁊ scđa erit per ignē. Dicit Bo
na. 47. di. quarti. ꝙ rō est: qꝛ sicut i prin
cipio ardor regnauit cōcupiscētie: sic i se
nectute mundi frigus auaritie. Refrige
scet eni caritas multoꝝ: ⁊ ideo qꝛ purga/
tio debз fieri per cōtrarium: sicut purga/
tio ardoris cōcupiscētie facta est per aquā
sic purgatio frigoris malicie ⁊ auaritie fi
et per ignē. Post resurrectionem vero
erit ꝓ amicis dei dies lōgissima iocūdissi
ma atqз leta qui nunq̄з habet noctez: qñ q
dem oēs electi cū aīa simul ⁊ corpore con
regnabūt hinc cū xpo. Uero dānatis au/
tem reprobis fiet nox amara ⁊ tenebrosa
que per īfinita secula protraheť: in q̄ nun
q̄з deerunt luctus: gemitus: suspiria: et
veh: quando ⁊ ipsi cū aīa simul ⁊ corpore
tremendas penas inferni luent. Secū
do contingit dubitare circa noticiam cer
titudinalem: vtrum possit aliquis certitu
dinaliter scire: quantum tempus sit vsqз
ad consummationem seculi. Et respō
det Ric. 47. disti. quarti. ꝙ non: quia vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mun e supius: cōsūmatio seculi nō depē
dēt a cā naturali: sꝫ a voluntate diua. Jō
xp̄s dixit Math.25. Nescitis diē neqꝫ
horā. ⁊ Marci.13. De die āt illa ⁊ hora
nemo scit: neqꝫ hō neqꝫ angeli celoꝝ: ne
qꝫ filius. Et ſm Augu. sumit hic fili⁹ ꝓ
capite rōe mēbroꝝ. ⁊ nō rōe ꝓprie pſōe:
quoniā xp̄s nouit oia: omniūqꝫ sciaꝫ ha
buit. vt dr̄ in.3.scn. sꝫ nulli mēbro suo d̄
clarauit q̄ꝫdiu erit mundus duraturus.
Hinc Luc.12. dixit estote pati qꝛ qua ho
ra nō putatis filius hoīs veniet. Et
Marci.13. Videte vigilate ⁊ orate. ne/
scitis enim qn̄ tēpus sit. 3° contingit du/
bitare circa notitiā cōiecturalē. Vtrū.s.
ꝑ coniecturas aliquas posset qs asserere
modico tp̄e mūdū fore duraturū. Et qdā
dicunt q̄ sic inducētes suo modo tres pri
cipales cōiecturas. Prima ē etatū antiq
tas. Dicunt eni etates mundi etati hoīs
compari. qd̄ Aug. sentire videtur super
Joh. ⁊.22. li. de ci. dei. in fine. Sicut g°
sex sunt etates hoīs. ⁊ in sexta nō pōt diu
viuere: ita ergo i sexta etate diu durare
neqt. Prima etas hoīs est infantia: que
durat vsqꝫ ad septimū annū. Secunda
est puericia vsqꝫ ad.14. annū. Tertia est
adolescentia vsqꝫ ad.25. annū. Quarta
est iuuētus vsqꝫ ad.50. Quinta ē senec/
tus vsqꝫ ad.80. 6. est decrepitus vsqꝫ ad
mortē. Cū autē ad illā puenit iā certus ē
q̄ mors nō multū tardabit. Et licet qn̄qꝫ
senes cōfortent seipsos dicātqꝫ: adolescē
tes etiā moriunt̄. allegātes illud dictum
Tullij in li. de senectute. Frustra sperat
adolescēs se diu victurū. Quid eni stul/
tius q̄ꝫ incerta ꝓ certis hr̄e. qm̄ etiā illa
etas multo plures q̄ꝫ senect⁹ mortis ha/
bet casus. Facilius. n. adolescētes i mō
bos incidunt. grauius egrotant. tristi⁹ cu/
rant̄. tn̄ vrbana cōfutatio huius snie est
quā facit scā Marcella. de q̄ Hiero⁹. in
ep̄la ad Principiā ait. Orbata pr̄is mō
te. viro quoqꝫ post nuptias septimo mē
se priuata ē. Cūqꝫ cā cerealis In⁹. claꝝ
inter cōsules nomē ē: ꝓpter etatē ⁊ anti
qtatē familie: ⁊ insignē: qd̄ maxime vi/
ris placere cōsueuit. decorē corꝑis ac mo
rum tempantiā ābitiosus peteret: suasqꝫ

longeuus polliceret̄ diuitias: sꝫ nō qua
si in vxorē. ⁊ quasi in filiā vellet donatio
nes trāsfundere. Albinaqꝫ mater tā cla
rū pſidiū viduitati domus vltro appete
ret. illa rn̄dit. Si vellem nubere ⁊ nō e/
terne me pudicitie dedicare. vtiqꝫ mari/
tum quererē nō hereditatē. Illoqꝫ man
dante: posse ⁊ senes diu viuere ⁊ iuue/
nes cito mori. eleganter lusit. Juuenis
qdē pōt cito mori: sed senex diu viuere n̄
pōt. h̄ ille. Si ergo mors vicina est senec
tuti. ergo finis imminet mūdo iā senescē
ti. Est equidē prima etas ei⁹ ab Adā vs/
qꝫ ad Noe. Secūda Noe vsqꝫ ad Abra
haꝫ. Tertia ab Abrahā vsqꝫ ad Dauid.
Quarta a Dauid vsqꝫ ad captiuitatē ba
bylonis. Quinta a captiuitate babylōis
vsqꝫ ad xp̄m. Sexta a xp̄o vsqꝫ ad finem
mundi. Ex ista aūt sexta etate fluxerunt.
1466. anni quare videt̄ q̄ parum est illd̄
quod supest. Secunda cōiectura quam
sumunt alij de ꝓpinqtate finis mūdi est
antixp̄i vicinitas. Asserunt eni ſm pro/
phias antixp̄m fore de ꝓximo venturū.
post cuius aduentum non multuꝫ dura/
bit mundus. Tertia cōiectura est pecca/
torum cōsummata iniquitas. Refriguit
quippe caritas multoꝝ: ⁊ ex omni parte
sup abundat malicia ⁊ ingratitudo occu
pauit cunctos habitatores terre. Verū/
tn̄ cum cōiecturis huiusmodi aut simili/
b⁹ nō audeo ego affirmare qcq̄ de vicini
tate finis mundi: sequēs i h° Aug. q li.
18. de ci. dei. c.53. ait. Frustra annos q
remanent huic seculo cōputare ac diffini
re conamur: cum hoc scire non eē nostꝝ
ex ore veritatis audiuimus. Quos tamē
alij quadringētos alij qngentos alij etiā
mille ab ascensione dn̄i vsqꝫ ad vltimuꝫ
eius aduētū cōpleri posse dixerūt. Quē
admodū aūt quisqꝫ coꝝ astruat opinio/
nē suā longū est demōstrare: ⁊ nō est ne
cessariū. Coniecturis quippe vtunt̄ hūa
nis non ab eis aliquid certum de scriptu
re canonice auctoritate profertur. Om/
nium vero de hac re calculantium digi/
to resoluit: ⁊ qescere iubet ille qui dicit.
Non ē vestrum nosse tempora vel mo/
menta que pater posuit i sua ptāte h̄ ille.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Quare vt optime hãc partem cõcludam omni curiositate dimissa dico q̄ satis debet eẽ omnibꝰ nobis: q̄ cito deficiemꝰ: ⁊ ĩ breui rapiet nos violẽtissima mors. tūc ergo nobis deficiet qñ vita presenti priuabimur.

Q̄ď cõtẽnendus est mūdus: q̄ ẽ falsus ⁊ vanitate plenus: sicut apparet ĩ exẽplis eorum qui dilexerunt illum: ⁊ quia dilectores suos ducit in damnationem.

Capitulum. 3.

Tertium mysterium siue tertia rõ quare cõtemnẽdus est mundus dr̃ maligne cõditionis. Repitur siqdem in huius mūdi tẽporalibꝰ bonis triplex mala cõditio. Prima dr̃ falsitatis Scd̃a vanitatis. Tertia damnabilitatis.

Prima cõditio bonorum hꝰ mūdi dicit̃ falsitatis. Sūt nãqȝ hec bona hꝰ mundi falsa non vera: si ĩ eis finis cõstituat̃: quoniam ad veritatẽ boni q̄ nos beatos facere dȝ regritur exclusio omnis mali: ⁊ cuiuscūqȝ cõtrarij. Sed in hac vita nullus euitare potest labores: dolores: angustias: calamitates: ⁊ erūnas: quibus premitur mortalium genus. Ex quo Hieronymꝰ ad Heliodorum de vita Nepotiani ait. Vbiqȝ luctus vbiqȝ gemitus: ⁊ plurima mortis imago. et Boetius li. 2 de cõsola. Quis est iquit tam cõposite felicitatis: vt non aliqua ex parte cum statꝰ sui qualitate rixetur. Anxia. n. res ẽ humanorum bonoꝝ ꝯditio ⁊ que vl̃ nunq̃ȝ tota ꝓueniat vel nunq̃ȝ tota ꝑpetua subsistat. Huic cẽsus exhuberat sȝ ẽ sibi pudori degener sanguis. Hūc nobilitas notum facit: sȝ ãgustia rei familiaris ĩclusus mallet esse ignotꝰ. Ille vtroqȝ circūfusus vitam celibem deflet. Ille nuptijs felix: orbus liberis alieno censum nutrit̃ hẽdi Aliꝰ ꝓle letat̃: filij filieue delictis mestus illachrymat. Idcirco nemo facile cuȝ fortune sue cõditiõe cõcordat. hec ille. Quare quasi ꝓ miraculo narratur felicitas. Q. Metelli. de quo Valc. li. 7. rub. de felicitate ait. Q. Metellum nasci in orbe terrarum pricipẽ voluit fortūa: pẽtes ei nobilissimos dedit: adiecit animi rarissimas dotes ⁊ corporis vires: vt sufficẽ laboribus posset: vxorem pudicitia ⁊ fecunditate conspicuam: consulatus decus imperatoriam potestatem. Fecit vt eodem tempore tres filios consulares: speciosissimi triumphi pretextum largita est. vnū etiam cẽsorẽ triūphalem videret: ⁊ quartum pretorẽ: vtqȝ tres filias nuptui daret earūqȝ sobolem sinu suo exciperet. Hūc vite actū eiꝰ finis cõsentaneus excepit. Nã vltimo senectutis spacio defunctū: leuiqȝ genere mortis iter oscula: cõplexusqȝ carissimoꝝ pignorum extictum filij ⁊ generi humeris suis per vrbẽ latū rogo ĩposuerunt. hec ille. Sed rarissima sunt hiꝰ exẽpla. Propterea dixit Lucanus. Felix qui potuit mundi euitare ruinas. Quin imo audiunt̃ omnium regū: oium principū: omniūqȝ magistratuum sepiꝰ deflẽde querele. Nec põt aliqs diu persistere: quin tamẽ clamet ⁊ dicat. Heu mihi q̄a circūdederūt me mala. Patet hº in exemplo illo q̄ Tullius refert ĩ li. de finibꝰ bonorum ⁊ malorum. Q̄ď etiaȝ recitat Valeriꝰ de mutatione morum ⁊ fortune. Et Pliniꝰ in historia naturali. Policrates inquit samioꝝ tyrãnꝰ adeo fortunam sibi obsequiosam habuit q̄ oĩa desiderata perficiebat. Ad moderandam igitur fortune inuidiam sumpto in manu annulo: quem preciosum possidebat in mare iecit sed inopinate illum reperte recuperauit

Nam post dies paucos a piscatoribus piscis captus: qui annulum sorbuerat tyranno donatus est. Accidit tandeȝ q̄ aduersus Darium persarum regem duxit exercitum: ⁊ q̄ Orunthes prefectus Darij illum acie fuderit: ceperitqȝ: ⁊ ĩ sūmo magalensis montis vertice suspendi iusserit. Et relictus auibus lacerandus: qui vbiqȝ felicissime in terra vixerat: ĩ aere miserrime expirauit. Quid ď ĩfelicitate alioꝝ referã: q̄ se beatos crediderunt. Legant̃ historie q̄ vt plurimū illos ĩfelici dolorosaqȝ morte ac violẽta extictos eẽ ď scribunt. Ninꝰ rex assyriorū q̄ bella finitimis inuxit. 50. ãnis. vt refert Paulus horosius. li. i. pꝰ deuictã asiam sythyã: ⁊ zeroastrẽ: dū deficiẽtẽ a se, ꝓpugnat: vrbem sagitte ictu interijt. Baldasar rex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Babylonis. vt ait Josephus. x. antiq/
tatū li. obsessa babylone a medis ⁊ psie:
Dario. s. ⁊ Cyro. i tātū venit i obliuio/
nē sui: vt celeberrimū iniret cōuiuiū: ⁊ i
vasis tēpli biberet: ⁊ obsessus vacaret e
pulis. Vñ i nocte captꝰ ē ⁊ iugulatꝰ. Cy
rus rex psaꝝ: vt Orosiꝰ vb sup̄ cōme
morat q gāgē fluuiū i q° miles submersꝰ
fuerat i qdrigētos. lx. alucos ꝯminuit. a
Thamari massagetaꝝ regia supatꝰ occi/
dit. Xerxes ille rex potētissimꝰ q subuer
tit mōtes: vt Hiero. ait ad Heliodoꝝ
de vita Nepotiani: ⁊ maria cōstrauit bel
lo i grecia iselicit gesto cōtēptibil' suis fa
ctꝰ: fm Justinū p Arthabanū pfectū su/
um occidit. Dariꝰ vt ꝓmemorat. Q. cur
tius ab Alex. magno supatus a suis cap
tus apud tharā oppidū parthie detētus i
vehiculo cathenis ⁊ cōpedibꝰ aureis vul
neribꝰ cōfossus: ⁊ letalit vulneratꝰ dimis
sus: sicqȝ miserabil'r expirauit. Alex. ma
gnꝰ pꝰ tot celebres gloriosasqȝ victorias:
subiectionēqȝ vniuerse asie: imo pene to
tiꝰ orbis: p cassādrū filiū āti patris. vt. Q.
Curtiꝰ dicit venenatꝰ ē. Nā Cassander
ille ⁊ Philippꝰ ⁊ Solla frēs eiꝰ ministra
re regi solebāt: q i potu illi venenū dede
rūt: q° hausto fm Justinū i media potio
ne velut telo cōfossus igemuit: deporta/
tusqȝ ē a cōuiuio semianis. Maliuoli āt
dicebāt cū ebrietate pire: qd ⁊ Solinus
sentit i li. d mirabilibꝰ mūdi. Cōtra quē ē
Tulliꝰ li. i. de diuinatōe. ⁊ Justinus. ⁊
Q. Curtiꝰ. Quarto itaqȝ die Alex. in/
dubitata morte sētiēs tumultuātes mili
tes: qr rex occidebat isidijs: pia orone se
dauit: cūctisqȝ dexterā porrigēs eos oscu
latus ē: tādē morit anno etatis sue. 33. ⁊
mēse vno cū regnassȝ ānis. 12. put pȝ. i.
Machabeoꝝ. i. c. Romulus fūdatō vr
bis rome. vt ponit Titꝰ Liuiꝰ apud pa/
ludē capree tēpestate magna orta ⁊ toni/
truis circūdatꝰ nube nusqȝ apparuit: et
noie Quirini iter deos cōsecratꝰ ē. Ser
uius Tullus sextꝰ romanoꝝ rex a Tarq
nio supbo occisus ē. Pyrrhꝰ rex Epy/
rotaꝝ: q romanis bella itulit i fauorē ta
rentinoꝝ: venitqȝ romā vsqȝ Preneste
a romanis tādē victꝰ ad patriā rediēs fȝ

Justinū Spthanis idixit bellū qbꝰ rece
tis Argos iuasit vbi feruide magis q̄ȝ
caute pugnās ictu saxi e muris iacti mac
tatus ē. Hānibal penoꝝ dux qui ānis.
14. i italia romanos cōtriuit: postea in a
frica a Scipione deuictꝰ pfugus: ⁊ dā/
natꝰ exilio ad Anthiochū magnū regeȝ
syrie veniēs vt Justinꝰ meminit: qr a ro
manis petebat: fugereqȝ negret: vene/
no rapti hausto. qd more regio sub gem
ma ferebat iclusū obijt. Sicqȝ ab his q
ad eū cōprehendēdū missi fuerāt exanis
inuētus ē. Popeiꝰ magni Pōpei geni
tor. fm Orosiū fulmie pcussus perijt.
Pōpeius magnꝰ filius eiꝰ q. 22. reges
orientales: vt ait Orosius supauerat:
a Cesare deuictꝰ cū fugisset i Alexādriā
ad Ptolemeū regē: cui teste Eutropio
Pōpeius a senatu tutor datꝰ fuerat ꝓpt
iuuenilē etatē eius: cuiqȝ regnū sūma fi/
de seruauerat. ⁊ paterna pietate restitue
rat: cōsilio Theodori Fotini ⁊ Achille:
siue timore ne Pōpeius Alexandriā oc
cuparet: seu despecta infelicitate eiꝰ: siue
credēs placere multū victori cesari: per
Achillē pfectū regni occisus ē. Florꝰ āt
dicit in. 4. li. Pōpeius suo gladio truci
datus sub oculis vxoris sue liberorūqȝ
suoꝝ moritur. Cesar vt Suetonius nar
rat: mortuo Pōpeio in eodē mense: sed
interiectis diebus quinqes triūphauit.
Primo de Gallia ⁊ Britannia. secun/
do de Egypto. tertio d Pharnace ⁊ pō
to. 4° de Juba ⁊ Africa. ⁊. 5° de Hispa
nia. Fuitqȝ illi gloria multa in vsurpato
iperio annis tribus ⁊ mensibus septem
Tandē Caio Cassio. ⁊. M. Bruto cō
tra eum conspirantibus princeps orbis
23. plagis confossus occubuit anno. 56.
etatis sue. Marcus Antonius nepos
Julij Cesaris ex sorore Julia ab Octa
uiano Augusto victus in Alexandria
ab eodem cesare obsessa secunduȝ Plu
tarchum gladio se peremit dum annum
ageret etatis. 56. Caius Gallicula ipe/
rator Romanus tertius ab Octauiano
sceleratissimus auarus ⁊ libidinosus:
adeo vt duabus sororibus stuprum intu
lerit: crudelis oibꝰ ⁊ exosus Rome i pa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

latio occisus ē vt habet̄ i cronica Marti
niana cū regnasset annis tribꝰ mēsibus. x
diebus octo Nero impatō quintꝰ ab Au
gusto q natus est ꝑmissis pedibꝰ vt scribit
Pliniꝰ li. 7. historie naturalis vitiosus
auarus ⁊ lasciuus ab vrbe fugiēs secūdū
Eutropiū. 32. anno etatis sue ⁊ iperij. 14
scipꝫ it̄ fecit. Domitianus imperator ſm
Suetoniuꝫ ⁊ Eutropiū a cubicularijs su
is. 7. vulneribus occisus ē āno etatis sue
36. ⁊ cū dedecore sepultꝰ. helius pertinax
iperator vulneribꝰ obtrūcatus ē. Mau/
ritius ipator ob inuidiā occisus ē. cū ipas
set anno vno. Antonius impator tertio
imperij sui anno interfectus est a tumultu
militari Rōe cuꝫ matre sua. Maximia
nus impator cū imperasset ānis tribꝰ a/
pd̄ Aquileiam deserētibus cū suis militi
bus: cuꝫ filio suo adhuc puero occisus est
Gordianus imperator 6. imperij sui an
no postq̄ꝫ de Persis triūphauit veniēs
Romaꝫ prope vrbeꝫ: fraude philippi oc
cisus ē. Decius imperator cuꝫ imperas
set annis duobus in bello barbaro ꝑēptꝰ
est. Valerius imperator a rege Persaꝝ
deuictus ē: ⁊ in ſuitutēꝫ redactꝰ. Nā q̄ꝫ
diu vixit rex eiusdem ꝓuincie pedem cer
uicibus eiꝰ imponēdo: solitus erat equuꝫ
ascendere Aurelianus imperator fraud̄
sui serui occiditur. Tacitus impator sep
timo mense imperij sui subita morte pre/
ocupatus ē. Probus imperator sexto ā/
no imperi sui milita ri tumultu vexatus ē
Clarus imperator fulmine perijt. Dio/
cletianus imperator veneno ex tinctus ē
Constantinus filius Constātini magni a
ducibus fratris sui Constācij ꝑēptus est
Julianꝰ apostata a sancto Mercurio mi
lite miraculose occisus ē. Valens impe/
rator 4° imperi sui āno a Gotis in bello
ꝑēptus ē. Et ne si omnia huiusmodi exē
pla diceremus tediū oriret̄ in mētibꝰ au/
ditoꝝ. Cōcludimus breuiter ꝙ ꝯcta huiꝰ
seculi blandimēta amaritudine sūt per/
mixta. Nec pōt homo ab illa se liberare
pro libito volūtatis sue. Non enim potu
ere predicti potentes imperatores ⁊ reges
euitare illam cuꝫ omni potentia sua non
valuerunt se ab illa defendere viri for/
tes. Non Antheus. non Herchules:
nō Sanson: nō Hector: nō Achilles: n̄
deniqꝫ quilibet alij. Nequerūt etiā ⁊ ipsi
philosophi cū philosophia sua d̄cliar̄ ma
lignitatem seculi. Quīmo passi sūt ⁊ ipsi
icōmoda m̄lta. ꝑsecutoēs: captiuitates exi
lia. crutiatus ⁊ dāna reꝝ. Propter q̄ oīa
merito mūdꝰ ē paruipēdendus. Secū/
da cōditio bonoꝝ huis mūdi dicitur vani
tas. Posito. n. ꝙ cūcta felicit̄ dilectoribꝰ
eius ad votū succederēt. tn̄ vana sūt: ca/
duca ⁊ breuia: nullusqꝫ pōt i illis diutiꝰ
imorari. Oīa nāqꝫ que i mūdo sūt: cito i
breui deficiūt. Jō ait Vgo li. i. de aīa. dic
mihi vbi sūt amatores mūdi: q ante pauca
tpa nobiscū fuerūt. Nihil ex eis māsit ni
si cineres ⁊ vermes: hoies fuerunt sicut
tu: comederūt: biberūt: riserūt: duxerunt
i bonis apparentibꝰ dies suos: i pūcto āt
descēderūt ad iferna. Hic caro coꝝ ver
mibus: illic aīa eorum eternis deputatur
supplitijs: donec rursus infelici collegio
colligati sempiternis inuoluantur icendi
is. hec ille. Cui consonat sn̄ia baruch ꝓ
phe. c. 3. d. Vbi sunt ꝑicipes gentiū: ⁊ q
dn̄antur super bestias que sunt super ter
rā: q ludūt i auibus celi: q argētū thesau/
rizāt: ⁊ aurū in quo cōfidūt hoies: ⁊ non
est finis acquisitionis eorum: q argentuꝫ
fabricāt: ⁊ solliciti sunt: nec ē inuētio ope
rum illoꝝ. Exterminati sīt: ⁊ ad inferos
descēderūt. Dicite igr̄ o amatores mūdi
vbi sunt tot clari viri: qui reputabāt̄ bea
ti. Vbi sunt reges Assirioꝝ. Belus ni
nus Semiramis Zamenꝰ Arius Atha
lius Xerxes Arametres Bolchus Bal
leus Alchadas Manuchus Mathale/
nꝰ Sperus Manulus Sparetus Ami
nites Bolothus Bolosparis Lāpredō
Sosores Mithreus Thātanes Thime
us Eupales Offratenes Bazepes Sar
danapalus: q regnauerūt cū tāta gl̄ia suc
cessiue ſm Pau. Orosiū. li. i. ānis mille
cētū. 60. vsꝫ ad Sardanapalū. Vbi sīt re
ges Persaꝝ atqꝫ medoꝝ: rex Dariꝰ rex
Cyrꝰ Cābises xerxes Arthaxerxes ⁊ ce
teri. Vbi sīt reges Atheniēsiū Cecrops
Granaꝰ Amphitriō Erichthoniꝰ Pā/
deō Erictheꝰ Pāchion Egeus Theseꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Meneſteus Demoſon Michites Ob/
ſides Themiſtes Meclãpus Chodrus
Archipꝰ Thẽſipꝰ Fabras Mageres di
genitꝰ. Agameſtoꝛ Eſcbiliꝰ. Ubiſunt
reges Lacedemonioꝝ Heraſcheꝰ Egẜ
⁊ Thetratꝰ Labotes Doriſtꝰ Ageſelſeꝰ
Archilaꝰ Theletꝰ Calchamines. Ubi ſſt
reges Siciniorũ. Beſſipꝰ Egialchus
Europoſ Thelcinꝰ Apis Egialcha thel
ſyon Elgiorus Meſapꝰ Erathꝰ Oraſtꝰ
Orthopolus Maratꝰ Polybꝰ Siccion
Jnachꝰ. Ubi ſũt Ptolemei ⁊ Pharao
nes: q regnauerũt i Egypto. Ptoleme
us primꝰ: a quo ſm Juſtinũ alij dicti ſũt
Ptolemei, ppẽ claritatẽ nois eiꝰ. Ptho
lemeꝰ Philadelphꝰ Ptolemeꝰ Euerge
tes: Ptolemeꝰ Philopat. Ptolemeuſ
Epiphanes. Ptolemeꝰ philometor ꝑto
lemeꝰ phiton. Ptolemeꝰ Euergetes ſer
nus. Ptolemeꝰ Alexãder. Ptolemeuſ
Dionyſiꝰ. Ubi ſũt iudices ⁊ reges iude
orũ. Moyſes Joſue Othoniel Ayoth
Sãgara Delbora Barach gedeõ Abi
melech Thola ð Jſachar Hyair Bala
dites Jepte Abeſã Helonica Abdõ ſã
ſon Heli ⁊ Samuel. Hi oẽs fuerũt iu
dices ſucceſſiue. Regũ aũt primus fuit
Saul. pꝰ q̃ regnauerũt Dauid Salomõ
Roboã Abias Aſſa Joſaphat Joram
Ochozias Jobas Joathan Amaſias
Ozias Achaz Ezechias manaſſes amõ
Joachĩ Sedechias Ariſtobolus Alexã
der Herodes. Ubi ſũt reges latinorũ.
Janꝰ Saturnꝰ Picꝰ Faunꝰ ⁊ Latinꝰ.
Ubi ſũt reges albanoꝝ. quoꝝ primꝰ fuit
Aſcaniꝰ Enee filiꝰ: q ↄdidit Albam ſm
Titũ Liuiũ: cui ſucceſſerũt poſthumꝰ ſil
uius filiꝰ eiꝰ ſic dictꝰ: q2 i ſilua ⁊ venatiõe
nutritꝰ ẽ. Eneas ſiluiꝰ Latinꝰ ſiluiꝰ Alba
ſiluiꝰ Egipꝰ ſiluiꝰ Capis ſiluiꝰ Carpẽtuſ
ſiluiꝰ Tyberius q ſuffocatꝰ in tyberi flu
uio nomẽ dedit. Nã añ Albula dicebat.
Agripa ſiluiꝰ Agremulus Auẽtinꝰ pro
cas Amuliꝰ. Ubi ſũt reges romanorũ:
primꝰ Romolus. 2ꝰ Nũma pupiliꝰ. 3ꝰ
Tullus hoſtiliꝰ. 4ꝰ Anchus. 5ꝰ Tarqui
nꝰ priſcꝰ. 6ꝰ Seruiꝰ tullus. 7ꝰ Targnius
ſupbꝰ. Ubi tot glorioſi ſenatores conſu
les dictatores inuictiſſimiqꝫ duces qui flo
ruerũt i vrbe. Brutꝰ Lucius Targnus
Collatinus Spuriꝰ Caſſiꝰ Coriolanus
Caiꝰ Flauiꝰ Luciꝰ Virginiꝰ Luciꝰ qui/
tꝰ Cicinatus Furiꝰ Camillus Appius
Claudiꝰ. Q. Ceciliꝰ Metelluſ Balcha
ricus Scipio aſina Scipio aphricanus
Scipio emilianꝰ Curiꝰ dẽtatus. Q. Fa
bius Caius Flaminiꝰ ⁊ ceteri. Ubi ſũt
tot impatores q ibi regnauerũt. quoꝝ ali
quos i pcedẽtibꝰ noiauimus. Ubi ſunt
tot ſapiẽtes ſeculi phi aſtrologi hiſtorio/
graphi oratores ⁊ poete. Ubi Thales
mileſiꝰ Chylo lacedemonꝰ Solon athe
niẽſis Periãder corithiꝰ Pithachꝰ mi
thileneꝰ Byas priẽneꝰ Pithagoras ſa
mius Plato ſocrates Ariſtoteles Dio
genes Anaxiales Zeno Empedocles
Epicurꝰ Anaxagoras Democritꝰ He
raclitꝰ Leucipus Hypchꝰ. Hi oẽs phi
Aliabragel Albumaſar Ptolemeꝰ. hi
aſtrologi. Hieronyus egyptiꝰ Beroſꝰ
chaldeꝰ Manethã Sutoriꝰ Chalinicus
Dydodorꝰ Poſſidoniꝰ Theon Andro
nicus Aphricanꝰ Tertulianꝰ Phrygiꝰ
Dares Trogꝰ Põpeiꝰ Juſtinꝰ abreuia
toreiꝰ Joſephus iudeus Titus Liuiuſ.
hi hiſtoriographi. Lyſias Demoſtenes
Hegeſias Cyreneus Antiochus Aſca
lonita Apollonius Miconiꝰ Cicero Ca
to Cẽſorinus. hi oratores. Ouidiuſ Ju
uenalis Lucanus Virgiliꝰ Oratiꝰ Te/
rẽtius Perſiꝰ Tibullius. hi poete. Ubi
ſunt deniqꝫ oẽs quos ẽt dicbꝰ noſtris et
vidimꝰ ⁊ cognouimꝰ: quos mũdus tule
rat i ſublimi. Perijt certe memoria eo/
rũ cũ ſonitu: vt ait ꝓpheta: ⁊ dñs in eter
nũ pmanet. O q̃ꝫ cito q̃ꝫue repente eua
neſcunt velut fumus oia que i hoc mun
do credunt ⁊ reputant bona. Q̃ð conſið
rãs Salomon. 2. Eccleſiaſtes. c. dixit.
Magnificaui opa mea. edificaui domoſ
plãtaui vineas feci hortos ⁊ pomeria: ⁊
cõſeui ea. cũcti generis arboribꝰ. Extru
xi mihi piſciaſ aquaꝝ vt irrigarẽ ſiluaſ li
gnoꝝ germinãtiũ. Poſſedi ſuos ⁊ ãcil
las multãqꝫ familiã habui: armenta quo
qꝫ ⁊ magnos ouiũ greges vltra oẽs q fu
erũt añ me i hirl'ꝫ. coaceruaui mihi argẽ
tũ ⁊ auꝝ ⁊ ſubſtãtias regũ ac ꝓuinciarũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Feci mihi cātatores ⁊ cātatrices ⁊ delici
as filioꝝ hominū. Scyphos ⁊ vrceos in
ministerio ad uina fūdēda: ⁊ sup gressus
suz opib⁹ oēs q fuerūt āte me i ier[l]z. Sa
piētia quoqz pseuerauit mecū: ⁊ oia q̄ de
sideraucrūt oculi mei n̄ negaui eis: nec ꝓ
hibui cor meū qn ōni voluptate frueret
⁊ oblectaret se i his q̄ parauerā. Et hāc
rat⁹ suz partē meā si vterer labore meo
Cūqz me ↄuertissez ad vniuersa opa q̄ fe
cerāt man⁹ mee: ⁊ ad labores i qb⁹ frus
tra desudauerā: vidi in oibus vanitatē ⁊
afflictionē spirit⁹ ⁊ ai ⁊ nihil ꝑmanere sub
sole. Quāta autē fuerit magnificentia ⁊
gloria. Salomōis patet. Prio si ↄsiderēt
ei⁹ potētia: ⁊ ditiaꝝ copia: ⁊ fame claritas
ac diuitiaꝝ affluētia. Nā vt hētur. 3. reg.
i. c. Viuēte Dauid patre: ⁊ ipso impan
te ⁊ uolēte vnct⁹ fuit i regē: ⁊ dixit omnis
popul⁹ uiuat rex Salamō. Et ascēdit vni
uersa multitudo post eū: ⁊ popul⁹ canēti
uz tibijs. ⁊ letātū. gaudio magno. ⁊ isonu
it tra a clamore coꝝ Et vt dicit. 3. Reg.
4. c. Regnuit sup oēm isrl. ⁊ erat i ditioē
sua habēs oia regna secū a flumine. Phi
listijm vsqz ad trā Egypti offerētiū sibi
munera. Fuentiū ei cūctis dieb⁹ uite ei⁹
Erat aūt cibus Salomonis per singulos
dies. 30. chori simile: ⁊. 40. chori farine
x. boues pingues. ⁊. 20. boues pascuales
⁊ cētum arietes: excepta venatione ceruo
rum ⁊ caprearum atqz bubalorum ⁊ aui
ūm altilium. Habebat. 40. milia ꝓsepia
equorum curialium. ⁊. 12. milia equestri
um. Et vt scribit. x. c. prefati li. Regina
Sabba donauit ei. 30. talēta auri: ⁊ aro/
mata multa nimis ⁊ gemmas preciosas.
Scd̄m aūt Catholicon apud aliquos est
50. librarū. fm alios. 72. In. 2. Po li. ꝑ
alle. c. 2. narrat q̄lr Salomon volēs edi
ficare domū dei: ⁊ palatiū suum numera
nit. 70. milia viroꝝ portantium humeris
suis. ⁊. 80. milia: q cederēt lapides i mō
tib⁹: prepositosqz eorū tria milia sexcētos
Fecitqz fieri edificia speciosa valde: dif/
fundebatqz fama eius per vniuersum or
bē: ⁊ tamen depranatum est cor eius: vt
adamaret mulieres alienigenas. Habu
itqz oēm delectationem i quibuscūqz fm

sensualē appetitum: nihilomin⁹ oia prete
rierunt ⁊ defecerunt. Ideo ipse conque/
ritur i. c. i. Ecclesiastes. d. Vanitas va/
nitatū ⁊ oia vanitas. Ob h qd̄ criso. super
Ioh. ita pulchre loqtur. Vanitas vani/
tatū inqt Salomon: ⁊ oia vanitas. Hūc
versiculū si saperent q i potētia versant: i
parietib⁹ suis oibus ⁊ vestibulis scribe/
rent: i domo: i foro: ⁊ in egressibus: ⁊ an
te omnia in cōsciētijs suis: vt semp cum
⁊ oculis cernerent ⁊ corde sentirēt: quo/
niam multe sunt rerū facies ⁊ imagines
false: q̄ decipiunt incautos. Istud opor/
tet quotidie carnē salutare: ⁊ in prādijs ⁊
in cenis: ⁊ in omnib⁹ conuētib⁹ libenter
vnūquēqz ꝓprio suo canē a ꝓprio suo libē
ter audire: q: vanitas vanitatū ⁊ oia va/
nitas. Hec ille. Que verba nō immeri/
to pōderāda sunt: vt sic cognoscat mūdi
miseria. Tertia cōditio bonoꝝ h⁹ mū/
di dr̄ dānatio. Ipsa teni se diligētes du
cūt i dānationem eterne mortis. Et vt
Grego. ait. Momētaneū est qd̄ delectat
sed qd̄ cruciat est eternum. Ideo Augu.
in quodam sermone iquit. Nulla maior
insania q̄z pro delectatione momentanea
perdere eterna gaudia: ⁊ obligare: sz ad
eterna supplicia. Audite ergo o mortales
homines: ⁊ considerate que dcā sunt: ad
mentemqz vestraz currite ⁊ reducite cor
⁊ animum ad amorem dei: ⁊ ad beatitu/
dinē eius inardescat desiderium vestruz
reuocate affectum a proditore mundo: il
lumque spernite: vt sic possitis in hoc se
culo adipisci dei gratiam: ⁊ in futuro sem
piternam gloriam.

Amen.

Feria scd̄a hebdomade scē: de myste
rijs sacramēti eucharestie quorum noti/
cia fideles excitat ⁊ inflammat ad feruorē
⁊ deuotionem.

Sermo. 63.

Emoriam fe
cit mirabilium suorū mi
sericors ⁊ miserator do/
minus escam dedit timē
tibus se. Illuminati ꝓ/
phete verba sunt ista originalit. ps. 110.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Oñdit nobis dñs ihs xp̄s ardētissimā₃
caritatē suā ñ solū i cruce ⁊ passiōe: veꝝ
ēt ⁊ multis alijs diuersisq₃ mōis: ⁊ potis
simū cū istituit scissimū sacr̄m preciosissi
mi corpis ⁊ sāguis sui. Qm̄ aūt tāto fer
uenti⁹ xpianoꝝ aīe cū reuerētia ⁊ deuo/
tione ad illud suscipiēdū aiari pn̄t: q̄₃to
clari⁹ ei⁹ mysteria cognoscūt ⁊ itelligūt.
Jdcirco i pn̄ti s̄mone d̄ eo aliq̄ apicm⁹:
quoniā si xp̄s illud fecit i memoriā ei⁹: ⁊
suoꝝ mirabiliū: nisi nos tāti bn̄ficij re/
cordaremur merito de ingratitudis vi/
tio venirem⁹ c̄lpādi. De ipso itaq₃ sacro
venerabili tria mysteria erūt a nob̄ decla
Primum dr̄ institutionis. rāda.
Secundum figurationis.
Tertium fructificationis.

Qualiter xp̄s instituit sacr̄m Eucari/
stie i cena: ⁊ ordinauit apl̄os sacerdotes:
⁊ quare hoc sacr̄m cōficitur in specie pa/
nis ⁊ vini: ⁊ sub duplici specie: ⁊ an sub
vtraq₃ debeat sumi. Cap̄.j.

P Rimū mysteriū declarādū dr̄ in
stitutionis. Jn quo cōtingit du/
bitare circa septē. p° circa tēpus.
2° circa ꝑsonam. 3° circa ordinē. 4° circa
materiā. 5° circa spēm. 6° additionē. 7°
circa obligationē. Primo circa tēp⁹ du
bitatur. Quare hoc sacramentū institu/
tum fuit tpe legis gr̄e: ⁊ nō ante. Ad q̄d
r̄ndet Alex. in. 4. sume. ⁊ Boñ. di. 8.
quarti. ꝙ istud fuit couenięns ꝓpt duo
p° ꝓpter rē cōtentā: que ē corpus xpi ve
rū: vt pleni⁹ declarabit̄ i sequenti s̄mōe.
2° fuit couenięs ꝓpter efficaciā: que ē ca/
ritatis vinculū: que in noua lege appa/
rere ⁊ abundare debuit. Et ex hoc insti/
tutū est imminēte passione i signū amo/
ris: quē xp̄s ad genus hūanū habebat.
Nā non solū voluit dare nobis sua. i.
obsequia oīum creaturaꝝ. ⁊ suos. i. ange/
los i adiutoriū: s₃ ēt seipsū dedit i filiū ꝑ
carnis assūptionē. s̄m illud Esa. 9. Fili
us dat⁹ est nobis. Dedit se in sociū ꝑ na
ture nostre cōformationē. s₃ illud apl̄i.
Phil. 2. Habitu inuētus vt hō. De/
dit se i magistrū ꝑ doctrine ꝑdicationem
s̄m illud Joh. 13. Vos vocatis me ma/
gister ⁊ dñe: ⁊ bn̄ dicitis: sū etenī. Dedit
se in lucē ꝑ exēpli operationē. s̄m illud
Joh. 13. Exēplū eni dedi vobis vt quē
admodū ego feci ita ⁊ vos faciatis. De
dit se in patrē ꝑ gr̄e regenerationē. s₃ il
lud Joh. 1. Quotquot autē receperunt
eū: dedit eis ptātem filios dei fieri his q
credunt i noie eius. Dedit se i holocau/
stū medullatū ꝑ passionē: ⁊ tandē dedit
seipsū in cibū ad spiritualē refectionē. O
inflāmata caritas ihu xpi. O ardēs aīo
clemētissimi cordis sui superabūdanter.
ꝓfecto ostendit nobis quātū nos ipse di
lexit ⁊ ꝓpterea tūc sacr̄m ē institutū: cum
amor eius bulliebat atq₃ feruebat. Vn̄
Joh. 13. dr̄. Cū dilexisset suos qui erāt i
mundo: in finem dilexit eos. i. s̄m glo.
maiora signa dilectionis oñdit. Secūdo
dubitatur circa horā. Et vt colligitur ex
dictis euāgelistarum xps hoc sacr̄m insti
tuit hora cene qn̄ iā comederāt ipse ⁊ apl̄i
agnū pascalē. Ex quo pleriq₃ nō bn̄ itel
ligentes dicere voluerūt ꝙ hoc sacr̄₃ nō
d₃ cōfici ante prādiū: s₃ post cenā. Argu
unt enim sic. Jn operando debem⁹ nos
conformare xp̄o tāq₃ exēplari. iuxta illd̄
Exo. 25. Jnspice ⁊ fac s̄m exemplar q̄d
tibi in monte monstratum est. sed xp̄us
hoc sacramentū post cenam confecit. er/
go ⁊ a nobis debet confici post cenā. Cō
tra istos vero est tex. de consc. di. i. in. c.
sacramenta. Sacramenta inquit altaris
non nisi a ieiunis hominibus celebren/
tur. Ratio est s̄m Ric. in. 4. di. 8. pro/
pter maiorem solennitatem ⁊ sobrietatē
mynisterij. ⁊ maiorem reuerentiam sa/
cramenti. Nec valet obiectum. eo ꝙ xps
rōnabiliter confecit post cenam: quia vo
luit terminare figura₃ ⁊ legē in esu agni
pascalis. ⁊ introducere veritatem in in/
stitutionē sacri. Hui⁹ aūt rō nō couenit
ad hoc vt a nobis debeat post cenam cō
fici. Et sic hoc sacramentum confici de/
bet a ieiunis vt p₃ de consc. di. 2. in. c. li/
quido. Et s̄m Ric. vbi supra sumitur h̄
ieiunium pro priuatione cuiuslibet ali/
menti ante scilicet q̄₃ quis sumat cibum
vel potum. si etiam postea in die pluries
comesturus sit. Jn casu tamen necessita
tis imminēte mortis periculo pōt h° sa-

cramentū post alios cibos sumi. Etiā si
sacerdos añ missā lauerit os suuȝ ⁊ casu
aliquo gutta illi⁹ aque intrauerit i stoma
chū: ñ pp h⁰ tenet dimittere missā: preci/
pue i die solēni: qꝛ h⁰ nō vr impedire di/
gnā preparationē presbyteri nec reueren/
tiā sacri. Et de simil ib⁹ idē iudiciū habe
atur. Tertio cōtingit dubitare circa or
dinē: qñ. s. apostoli fuerūt a xpo ordinati
sacerdotes: ⁊ acceperūt cōsecrādi ptātē.
Ad quod respōdet Ric. in. 4. di. 24. q.
Tertio querit i quo actu cuiuslibet ordi
nis iprimat caracter⁹ i respōsione ad ar
gumētū. q xps ordinauit aplos sacerdo
tes: cū dedit eis ptātē cōficiēdi. Luc. 22.
⁊ Math. 26. dicēs. Hoc facite i meā cō
memorationē. 4⁰ dubitat circa materiaȝ
in q̄ sacrm est cōficiendū. Et respondēt
doc. i. 4. di. xi. q materia cōgrua huic sa
cramēto ē panis de frumento ⁊ vinū de
vite: eo q xps ita istituit: ⁊ hoc rōnabili
ter. Primo qdē q̄ȝtū ad vsū huius sacri
q ē mādu catio. Sicut eni aqua assumit i
sacro baptismi ad vsū spūalis ablutiōis:
qꝛ corpalis ablutio ꝯuenieter fit i aqua.
Ita panis ⁊ vinū qbus cōiter hoies re/
ficiunt in h⁰ sacro assumunt ad vsū spi/
ritualis mādu cationis. Secūdo q̄ȝtū ad
effectū cōsideratū in vno quoqȝ sumētiū:
qꝛ vt Amb. dicit sup epistolam ad Cor.
hoc sacrm valet ad tuitionē corpis ⁊ aie.
Idō caro xpi sub spē pāis: p salute corpo
ris. Sāguis vero sb specie vini p sualte
aie offert. 3⁰ q̄ȝtū ad effectū respectu ec/
clesie que cōstituit ex diuersis fidelibus:
sicut panis cōficit ex diuersis granis: et
vinū fluit ex diuersis vuis. Notandum
tñ sm Tho. in. 3. pte. q. 24. ar. 3. i respō
sione ad tertiū argumētū. q si farine tri/
tice admisceret aliqua quātitas modica
⁊ pua alterius farine poterit exinde con
fici panis: q est materia hui⁹ sacri: qꝛ mo
dica pmixtio nō soluit spēm. secus vero
si eēt magna. 5⁰ dubitat circa spēm qua
re. s. sacrm hoc cōficit sub duabus specie
bus. Ad qd respondet Alex. de ales q
hoc principaliter fit duplici rōe. Primo
ppter duplicis nature nostre a xpo sum
ptionē ad vtriusqȝ redēptionē. vt ondē
ret xps totā humanam naturā. i. aiam ⁊
corpus assūpsisse vt vtrunqȝ redimeret.
Panis eni ad corpus refert vinum ad
aiam. Secunda rō est ppter duplicē xpi
imolationē. s. in vita ⁊ i morte. Nā ex/
pectatio ⁊ preparatio ad morteȝ fuit mors
quedā: que ergo fuit in vita representat
spē panis. que autem in morte spē vini.
Sexto circa additionē aque. Vtrū aqua
sit de substantia siue itegritate sacri. Ad
qd respondet Boñ. i. 4. di. xi. d. q de i/
tegritate hui⁹ sacri sunt quattuor. s. ma/
teria. forma. ordo. ⁊ intētio cōsecrantis.
De cōgruitate aūt ⁊ bñ eē sunt que sunt
his annexa. Aqua ergo cū non sit aliqd
hoꝝ non est de necessitate sacri: sed ānex/
um ē materie. s. vino. qꝛ adiungit vino
⁊ in ipsū cōuertitur: ⁊ postmodū in sāgui
nē: ⁊ iō est de congruitate apponenda.
tñ admiscenda ē vino: vt dr extra de ce/
le. mis. c. vltimo. Cui⁹ rō multiplex ē sȝ
Alex. Prima ppter exemplum dñi. pro
babiliter enim creditur q dñs hoc sacrȝ
instituit i vino aqua pmixto: vt. d. Da/
ma. ⁊ Cyprianus: de cōse. di. 2. c. scrip/
tura. Secūda rō ē ppter signū vnionis
corpis mystici cum capite. Vñ de cōse.
di. 2. c. cū oē dicit. Cū in calice vino aq̄
miscet xpo ppls adunat: ⁊ credentium
plebs ei i quē credit copulat ⁊ iungit. i.
copulanda ⁊ iungenda significat p fidē:
⁊ dignā sacri susceptionē. Ex q⁰ Ric. i
4. di. xi. refert q ppter huius significa/
tionē tātū dȝ apponi de aqua ⁊ d vino q
aqua possit trahi ad naturā vini. Popu
lus eni trahēdus est ad xpm. Et iō mul
tū sunt illi reprehēsibiles q plus ponunt
de aqua q̄ȝ de vino. Est quidem pnitio/
sus abusus: vt dr in. c. pnitiosus. extra
de cele. mis. Tertia rō q̄re aqua admisce
tur vino ppter fluxū aque de latere xpi: a
quo lāceato. vt habet Ioh. 19. continuo
exiuit sanguis ⁊ aqua. Ideo d conse. di.
2. c. in sacroꝝ oblationibus. dr. Nō dȝ
in calice dñi aut vinum solum aut aqua
sola offerri: sed vtrunqȝ permixtum: qꝛ
vtrūqȝ ex latere xpi in passione sua pflu
xisse legitur. Notandum tamen sm ma
gistrum sen. c. penultimo. xi. di. quarti.

t

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q si sacerdos ɔsecret vinum sine aq̄ ve/
re ɔuertit in sanguinē. Naʒ ⁊ grecoꝝ ec
clesia dicit aquā nō apponere sacramēto
vt ait Inno. de officio misse: pte.3.c.26.
⁊ tñ ecclesia nō negat ipsos cōficere san/
guinē xpi. Ille tñ qui aquā nō apponeret
rephēdend⁹ ēt ppt rōes iā dictas. Sep
timo dubitat circa obligationē. vtꝝ. s. po
pul⁹ debeat cōicare sub vtraqʒ specie. Ad
qd̄ respōdet sāct⁹ Tho.3.parte.q.80. q
vsū h⁹ sacri duo psit ɔsiderari vnū ex pte
ipsi⁹ sacri: aliud ex pte sumētiū. Et ex pte ip
sius sacri ɔuenit q vtrūqʒ sumat. s. cōp⁹
⁊ sāguis: qꝛ i vtroqʒ cōsistit pfectio sacra/
mēti. Et ideo qꝛ ad sacerdotē ptinet hoc
sacramētū ɔsecrare ⁊ pficere: nullo mo/
do debet corp⁹ xpi sumere sine sāguine:
put plene pʒ de ɔse. di.2. in.c. cōperim⁹
ex parte aūt sumētiū reqrit sūma reuerē/
tia cautela: ne aliqd accidat qd̄ vergat in
iniuriā tanti sacramēti. Qd̄ precipue pos
set accidere in sanguinis sumptione: qui
qdem si icaute sumeret de facili posset ef
fundi. Et qꝛ crescēte multitudine populi
xpiani in qua cōtinent senes ⁊ iuuenes:
quorum qdā nō sūt tāte discretiōis: vt cau
telā debitā circa vsum h⁹ sacri adhiberēt
Idō pnide obseruat vt populo sanguis su/
mēdus nō det: sed solū sumat a sacerdo/
te: ⁊ etiā ꝑm aliquos non dat sub vtraqʒ
specie pp piculum erroris. ne. s. cōis po
pulus credēt xpʒ nō eē totum sub vtraqʒ
specie.

De figuris que precesserunt sacramē tum eucharistie: ⁊ de septem proprietati/ bus manne appropriatis huic sacramen to. Capitu.2.

Ecūdū mysterium declarādū de
sacro eucharistie dr̄ figurationis
Fuit nāqʒ cōgruum hoc sacramē
tum prefigurari ꝑm Alex. ⁊ Bon. in.4
di.8. pp tria. Primo pp dignitatē: qꝛ p
dicādum ⁊ expectādū erat sicut donū dei
excellētissimū: iō figure h⁹ sacramēti pre
ire debuerūt: i qb⁹ refulciret expectatio fi
deliū: ⁊ dignitas h⁹ sacri famosior ɔsider
tur. Vñ figuraꝝ pmissio nō fuit aliud qʒ
fame ei⁹ diuulgatio. Scd̄a rō est ppter
difficultatē. Ini ccia eni sacra h⁹ ē diffici
limū ad credēdū: imo iter cetera credibi
lia: iō hoīes debuerūt ad hoc assuefieri q̄
dam figurarum manu ductione. Ter
tia rō fuit propter significationē: qꝛ h⁹ sa
cro xps passus significat ⁊ cōtinet. con/
gruebat aūt xpm passuʒ aliq figura pfi
gnari. Sil aūt ⁊ hoc sacrm quo signifi
cat ⁊ continet. Precesserunt autem non
vna: sed plures figure sicut dicit Augu.
in.4. de trini. oportebat qꝛ p multa cra/
mus a deo decisi q multa vitā venturaʒ
ɔclamarēt. s. xpʒ. Et ꝑm Alex. lʒ res pfi
gurata tātis figuris sit vna ꝑm substātiaʒ
tamen illius sunt multi effect⁹ ⁊ multe p
prietates siue ɔditiones quarum multi/
plicitatem respiciunt ipse figure diuerse.
Magister vero sen. dimissis alijs figu/
ris q̄ assignari possent: tñ quattuor enu/
merat sacrificiū. s. Melchisedech: agnuʒ
pascalem: māna ⁊ sanguineʒ qui fluxit d
latere xpi: que figure sufficienter enume
rātur duplici rōne. Prima ē respect⁹ si/
ue relatio figurarum ad legeʒ nature mo
saice ⁊ euāgelice: vt. s. p oblationē Mel
chisedech ostendatur fuisse prefiguratuʒ
sacramentum i lege nature. Per agnuʒ
pascalem: ⁊ māna in lege scripture. Et p
sanguinem qui fluxit de latere xpi in lege
gratie. Secunda ratio est si attenda/
mus ad ea que presignantur. Nam in
hoc sacramento est visibilis forma: ⁊ hec
pfigurata ē in sacrificio Melchisedech:
⁊ ē res cōtenta: ⁊ hec figurata est in agno
pascali: ⁊ res significata tm̄: ⁊ hoc i man
na. Et vt dās efficatiā: ⁊ h⁹ in sanguine
q defluxit d latere xpi. Verūtñ solerter ē
aduertēdū q i māna qd̄ pluit dñs pribus
in deserto Exo.16. septem cōditiones re
periunt couenietes huic sacramento in/
effabili. Prima est modus generatio
nis. Scd̄a est locus descēsiōis. Ter
tia tps recollectionis. Quarta termi/
nus mēsurationis. Quita ritus ppa/
tionis. Sexta vsus reseruatiōis. Se
ptima gustus saporatiōis. Prima cō/
ditio erat modus gnatiōis: qꝛ in nocte in
uisibiliter de celo descēdebat. Quid eni
designat per noctē: nisi fidei nostre stat⁹
Sicut eni in regno celorum nullus est

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

obſcuritas tenebroſa: ⁊ i iferno nulla poteſt luciditas apparere. Sic in pn̄ti peregrinatione nō ē lux clara viſionis deifice ſicut i celo: non obſcura tenebroſitas eterne dānatōis ſicut in inferno: ſʒ nocturna fidei lux ſtellari ⁊ lunari non q̄dē ſolari lumine illuſtrata q̄bꝰ luminibꝰ videmus ⁊ cognoſcimus hꝰ ſacr̄m. Secunda cōditio illius māne erat locus deſcenſionis: qꝛ deſcēdebat in deſerto circa caſtra filioꝝ iſrael ſolū: eiſqʒ defecit cū itrauerunt terrā ꝓmiſſionis. Sic hoc ſacr̄m nō niſi in eccleſia: ⁊ in eiꝰ fide veracit̄ cōſecratur: atqʒ in deſerto pn̄tis vite tātum modo frequentatur. Cū autē ad repromiſſam viuentiū terrā ventū fuerit iā nō amplius hoc ſacrificiū offeret̄: ſed glorioſus ieſus in cōſumato felicitatis loco conſpicietur ineffabiliter exaltatus. Tertia cōditio erat tempus recollectionis. Sex enim diebus poterat reppeririꝫ: p̄cepit qʒ Moyſes ex p̄te domini: feria ſexta ꝓ ſabbato colligi. Sabbato autē egreſſi q̄dā de pp̄lo vt colligerent nō inuenerūt. Sic ⁊ illud viuificuʒ ſacr̄m non niſi ſex diebꝰ pn̄tis peregrinationis reficere hʒ: ſed ſabbato ſempiterne quietis inuenief rex noſter ihs xp̄s nō myſtice ſacro velatus: ſed manifeſtus ⁊ decore regio glorioſus. Quarta conditio eſt terminꝰ mēſurationis: qꝛ per ſingula capita menſuram gomor ex p̄te dn̄i Moyſes colligi iſtituerat nec qui plus collegit plus habuit: nec q̄ minus: minus inuenit. Sic quidem iſtud mirabile ſacr̄m nequaq̄ʒ continet minorem eſum in minori hoſtia q̄ʒ i maiori: nec plus in pluribus q̄ʒ i vna. Quinta conditio erat ritus p̄ꝑationis qꝛ illud māna ignem optime ſuſtinebat: nā māna liquidū colligebat̄ ſimile coriādro: ⁊ ꝓpe ignē ponebat̄ ⁊ efficiebatur durū: deinde atritabatur: ⁊ ex eius farina conficiebatur panis. Sed ſi ponebat̄ ad ſolē liquefiebat: ⁊ contabeſcebat. Sic iſtud bn̄dictum ſacramentū ꝑfecte igneʒ ſuſtinet deuoti ⁊ feruentis amoris: atqʒ rōnes ab amoris fornace ꝓcedentes perfecte concludunt huius ſacramenti irrefragabilem veritatem. Sed ſol curioſitatis humane ⁊ fantaſtice rōnis ad ꝑſcrutationē ſacramenti ꝑ perfidiā cum liqueſcere facit. Sexta conditio ē auſus reſuationis. Nā p̄cipiēs Moyſes q̄ nullus ſuaret ex eo vſqʒ i mane: q̄ voluerūt reſeruare: inuenerunt: q̄ ſcaturire cepit vermibus atqʒ ꝯputriuit. Sic hoc ſacramentū reſuatū ab his q̄ ad illud nolunt accedere ſcatet vermibus: qꝛ ipſi tales deteriorant̄: ⁊ indurant̄: vt pʒ. 82. di. in. c. preſbyter. Septima conditio erat guſtus ſaporationis: qꝛ vnicuiqʒ ſapiebat iuxta deſiderij ſui appetitum. Aliqui eni cū ſūma delectatione veſcebant̄ cibo illo ſapidiſſimo: nonnulli vero murmurantes dicebant. Aia noſtra nauſeat ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo. Sic hoc ſacratiſſimum ſacr̄m ſumentibus diuerſimode ſapit ſecundū diuerſas diſpoſitōes quas in eis format vel deſideriū caritatis vel indeuotio malignitatis. O quot ſūt obſtinati pcōres ⁊ p̄ſūptuoſi q̄ corpus xp̄i ſumētes nullū ex eo ꝑcipiunt guſtū. Alij vero q̄ʒ mirabiliter ꝓpter deuotionē ⁊ fidē recreantur ⁊ cōſolātur. De quo ⁊ ſi multa poſſent exēpla narrari: vnū tn̄ referā qđ rome euenit. Tēpore nāqʒ Eugenij quarti quedā notabilis ⁊ ſpūalis domina deo deuotiſſima Frāciſca noīe de pontianis ſingulis diebꝰ feſtis ſacri cōmunionē de manu ſacerdotis reuerentiſſime ſuſcipiebat: ſentiebatqʒ delectationem admirabilem adeo vt ſepius poſt cōmunionē per magnū tēporis ſpaciū raperet̄ in extaſiʒ. Quodā vero die dū i eccleſia ſctē Cecilie transtyberim expectaret accipe cōionē: ſacerdos ille q̄ celebrabat: aut leuitate ductus aut diabolica tēptatione deuictus temptauit ſibi dare hoſtiā non conſecratam. Cūqʒ ori eius appropinquaſſet recuſauit illam ſumere dicens. Parcat tibi deus o pater ſacerdos: qui me nō ſolum decipe credidiſti: ſed ēt idolatrā facere voluiſti. Quibus verbis cōmotus ſacerdos veniaʒ petijt. ⁊ pctm̄ poſtea cōfeſſus: rem alijs ſtuduit enarrare.

De ſeptem fructibus quos acquirūt bi qui fideliter ⁊ deuote ſanctam communionem ſuſcipiunt. Caplm. 3.

Ertiũ myſteriũ declarandum de
ſciſſimo ſacr̃o dr̃ fructificationis
Deuote eni cõicãtes multos fru
ctus cõſequunt̃ ⁊ precipue ſeptẽ. Pri
mꝰ dr̃ gratificatio. Scd̃s remiſſio.
Tertius ſatiſſactio. Quartꝰ defen/
ſio. Quitus releuatio. Sextꝰ ciba/
tio. Septimꝰ glorificatio. Primus
fructus dr̃ gratificatio. Cõfert eni ſacr̃m
deuote cõicãtibꝰ grãm. Rõ ẽ ſm Tho.3
pte.q.79. Tũ qꝛ in eo cõtinet̃ xp̃s q ſicut
veniẽs i mũdo: venit cuꝫ gratia ſm illud
Joh.i. Gratia ⁊ veritas per ihm xp̃um
facta ẽ. Jta veniẽs i iſto ſacr̃o. Tũ qꝛ re/
pſentat̃ paſſio eiꝰ que fuit gratie effectiua
Tũ qꝛ ſumit̃ ſub ſpecie cibi nutriẽtis. vñ
ſicut cibus preſtat vitam: ita ⁊ hoc ſacr̃m
propterea vocat̃ eucbareſtia.i.bona gr̃a
Nã dr̃ ſacrificiũ reſpectu preteriti.ſ.paſ/
ſionis xp̃i quã repñtat. Et dr̃ communio
r̃ſpectu pñtis quaſi cõis vnio: qꝛ vnit mẽ
bra cũ corpore: vel i corꝑe myſtico ⁊ dici
tur viaticũ reſpcũ futuri: qꝛ eſt p̃figurati
uum vite: ⁊ qꝛ paſſio vnio ⁊ gloria ſũt ex
gratia: iõ noiat̃ eucbariſtia. Scd̃s fru
ctus deuote communicãtiũ dr̃ remiſſio.
Remittũt̃ nãqꝫ per hoc ſacr̃m peccata ve
nialia: vt hr̃ de cõſe.di.2.c.cũ omne.c.ſi
quotieſ ⁊.c.añ bñdictionẽ. Quãtũ autẽ
ſit iſtud.ſ.remiſſionẽ venialiũ haber̃: pa
tere põt ſi cõſideret̃ quãtũ ipſam aĩam le
dant. Nam lꝫ eternam dãnationẽ nõ in
ducãt: tñ iferũt duo p̃cipua nocumenta.
Primũ ẽ qꝛ diminuũt feruorẽ caritatis.
Scd̃m qꝛ obligãt ad penã tpalẽ. Ex quo
dicit Bona.in.4.di.20.ꝙ ſiqs moritur
tñ venialia hñs vadit ad purgatorium.
Tertiꝰ fructꝰ deuote cõicãtium dr̃ ſa/
tiſfactio. hoc ſiqdẽ ſacr̃m ſatiſfacit ꝓ pec/
catis. Scd̃m eni Tho.3.pte.q.79.hᵒ ſa
cramẽtũ ſimul ẽ ſacrificiũ ⁊ ſacr̃m. Sed
rõnẽ ſacrificij hꝫ inq̃ꝫtũ offertur. Rõneꝫ
vero ſacr̃i iquãtũ ſumit̃. Et iõ effectuꝫ ſa
cramẽti hꝫ in eo q ſumit: effectũ aũt ſacri
ficij i eo q offert vel in hiſ ꝓ qbꝰ offertur.
Si ergo cõſideret̃ vt ſacramẽtum habet
duplicẽ effectum. Vno modo directe ex
vi ſacramẽti. Alio modo quaſi ex q̃dam
cõcomitantia. Ex vi quidẽ ſacr̃i directe
habet illum effectũ ad quem eſt inſtitutũ
nõ ẽ aũt inſtitutũ ad ſatiſfaciendum: ſꝫ ad
ſpũaliter nutriendum per vnionem ad
xp̃m ⁊ ad membra eius: ſicut ⁊ nutrimẽ
tum vnitur nutrito. Sed qꝛ huiuſmodi
vnitas ſit per caritatẽ: ex cuiꝰ feruore ali
qs cõſeqtur remiſſionem non ſolum cul
pe ſed etiam pene. Jnde eſt ꝙ ex cõſequẽ
ti per quãdã cõcomitãtiam ad principalẽ
effectum homo ꝯſequet̃ remiſſionẽ pene
nõ quidẽ totiꝰ: ſꝫ ſm modũ ſue deuotõis
atqꝫ feruoris. Si aũt cõſideret̃ inquãtuꝫ
ẽ ſacrificiũ hꝫ vim ſatiſfactiuam: ⁊ ꝓdeſt
his ꝓ qbꝰ offertur tã viuis q̃ꝫ defunctis.
Sed i ſatiſfactione magis attendit̃ affec
tus offerẽtis q̃ꝫ q̃litas obligatiõis. Quã
uis gᵒ hec oblatio ex ſui quantitate ſuffi/
ciat ad ſatiſfaciendũ pro oĩ pena: tñ ſit ſa/
tiſfactoria illis ꝓ qbꝰ offert̃: vel etiam pro
offerentibus ſm quãtitatẽ ſue deuotiõis
⁊ nõ ꝓ tota pena. Hic Alex.papa de cõ
ſe.di.2.in.c.nihil ait. Nihil in ſacrifici
is maiꝰ eẽ cepit q̃ꝫ corpus ⁊ ſanguis xp̃i:
nec vlla oblatio hac potior ẽ: ſed oẽs pre
cellit que pura cõſcĩa dño ẽ efferenda.
Quartus fructus deuote cõicãtiuꝫ dr̃
defenſio. Defendit vtiqꝫ hoc ſacramẽtũ
preſeruando a peccatis futuris. Vt eniꝫ
ait Tho. vbi ſupra. Peccatũ ẽ quedam
mors ſpũalis aie. Vnde hoc modo p̃ſer
uat̃ aliquis a peccato futuro: quo preſua
tur corpꝰ a morte futura: quod qdẽ ſit du
plr̃. Vno modo inquantum hominis
natura interius roboratur contra interi/
ora corruptiua: ⁊ ſic preſeruatur a mor/
te per cibum ⁊ medicinam. Alio mo/
do per hoc quod munitur contra exterio
res impugnationes: ⁊ ſic preſeruatur
per arma: quibus munitur corpus.
Vtroque autem modo hoc ſacramen/
tum conſeruat a peccato. Nam primo
quidem per hoc ꝙ chriſto coniungit per
gratiam roborat ſpiritualem vitam ho/
minis tanquam ſpiritualis cibus: ⁊ ſpi/
ritualis medicina: ſecundum illud pſal/
miſ. Panis cor hominis confirmat.
Et Auguſtinus ſuper Johanne ait.
Securus accede panis eſt non vene/
num. Secundo inquãtum eſt ſignum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

passionis xp̄i per quā victi sunt demões repellit ipsoꝝ ipugnationē. Vn̄ Criso. sup Joh. ait. Vt leones flāmā spirātes de mensa dn̄i recedim⁹ terribiles demonibus facti. Notandū tn̄ ꝙ lꝫ hoc sacrm̄ inquātum ē de se habeat virtutē preseruatiuā a pctō: non tn̄ aufert homini possibilitatē peccandi: eo ꝙ hō in statu vie est huius ꝯditionis ꝙ post flecti in bonū ⁊ i malū. Quintus fruct⁹ deuote cōicantiū dr̄ releuatio. Si enim homo pōt deuotā cōionē in pctm̄ rueret facilius ab illo surgere pōt: qꝫ si ante illō nō cōicasset. Rō est: qꝛ vt diximus: per sacrā cōionē anima roboratur ⁊ fortificat̄: ⁊ iō facilius ē forti resurgere qꝫ debili. Sextus fruct⁹ deuote cōicantiū dr̄ cibatio. Cibat vtiqꝫ hoc sacramentū spūaliter aiam ⁊ multotiens miraculose reficit ipsū corpus. Dicitur enim de btā Katherina de senis: ꝙ scpius cōione suscepta p dies plurimos sine cibo ⁊ potu ꝑsistebat absqꝫ aliqua sui corpis lesione. Septimus fructus dicitur glorificatio. Facit etiā hoc sacrm̄ ad augmentum glorie que sequit̄ ad augmentū grē. Quanto enim aīa ꝓficit ⁊ crescit i grā: tanto copiosiorē gloriaꝫ ꝓmeretur. Sed q deuote ⁊ humiliter suscipit sacrm̄ Eucaristie ꝓficit in grā: vt tactū ē sup⁹: idcirco abundantius gloriaꝫ obtinebit. Currite igitur oēs ⁊ cōscientijs a pctis emundatis sacrā cōionē accipite: qꝛ saluator noster dixit Joh. 6. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternū: h̄ p grām: ⁊ in futuro per gloriā. i qua viuit ⁊ regnat ipse ih̄s dei filius cū patre ⁊ spū scō per cuncta secula seculorū. Amē.

Feria tertia hebdomade scē: dō veritate sacri Eucaristie: in quo vere ⁊ realiter continetur ipse xp̄s. Sermo. 64.

Caro mea vere est cibus ⁊ sanguis meus ē vere potus. Verba sūt redemptoris nostri originaliter Joh. 6. c. Inter cetera fidei nostre credibilia maximum ⁊ admirabile ē realis ac vera existentia corpis ⁊ sanguinis xp̄i in sacramento altaris sub speciebus panis ⁊ vini. Hoc vtiqꝫ nisi fides credat sermo no explicat. Verūtamē ad cōfundendā perfidiam infidelium consolandosqꝫ fideles qui id credunt: in hoc sermone de veritate altissimi sacramenti verba faciemus. Est etenim necessariuꝫ simpliciter credere ⁊ firmiter cōfiteri qđ a dn̄o ih̄u xp̄o audiuimus dictū: carnē. s. suam vere esse cibum: ⁊ suum sanguinē vere esse potum. s. in sacramēto altaris: in quo vere ⁊ realiter continetur. Ad qđ ꝓbandū ⁊ fideliter persuadendū ꝓcedemus tripliciter.

Primo per auctoritates.
Secundo p rationes.
Tertio p exēpla.

Qđ omnes tā theologi qꝫ sacra cōcilia: ⁊ doctores antiqui tenēt ⁊ cōfitēt̄ dn̄ꝫ iesū xp̄m realiter eē in sacro altaris sub spēbus panis ⁊ vini. Caplm̄. j.

Primo ꝓbanda est veritas corporis ⁊ sanguinis xp̄i i sacramēto altaris p auctoritates. Primo theologoꝝ Secundo cōciliorūꝫ: Tertio doctoꝝ. Primo itaqꝫ theologi oēs Ric. s. Bon̄. Tho. Sco. ⁊ ceteri. di. x. quarti. li. dicunt ꝙ opinio quorundam fuit ⁊ error pessimus ꝙ xp̄s nō eēt in altari nisi tm̄ sicut in signo. ⁊ dicit̄ manducari: qꝛ signū eius tm̄ accipit̄. Sꝫ iste error contra pietatē fidei est que tantū bn̄ficium sibi a deo datū recognoscit ⁊ grās agit: ꝙ i carne sua ⁊ natura propria sit nobiscum. Est etiā ꝯ sacramēti dignitatem p excellentiā: in quo relucet diuina potentia ⁊ bonitas altius ceteris sacris. Nā cetera sacramenta excellit: ⁊ quasi cōsumatiuum est alioꝝ oium: sicut caritas omnium virtutum. Manifestatur nāqꝫ omni potentia dei in operis singularitate. Cū enim panis in corpus xp̄i verū ⁊ integrum in multis altaribus conuertitur nullo remanente cōmuni ostendit se deus posse supra omnē potentiam operatiuam in ꝯuersione. Et p hoc ꝙ idē in pluribus locis supra imaginatiuā. Et p hoc ꝙ tā magnū ⁊ integrū in tā pua spē facit existere nō contractum: ostendit se posse supra potentiā intellectiuaꝫ. Error

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

igiẗ pꝛetactus detractus est a quodā Be
rengario rome coꝛā .113. epis vt habeẗ
de cōse di.2.in.c.ego Berengari⁹. Jō
catholice dicendū est ſm fr̄ ācīſcū ď ma
rone i quodā ſmone de coꝛpe xpi: ꝙ ſub
ſpē panis que videẗ i hoſtia quattuoꝛ eē
credunẗ. Primo qdē ibi creditur eē coꝛ
pus xpi ex vi verboꝝ quia verba conſe/
crationis de ſolo coꝛpe faciūt mentionē.
Secundo est ibi ſanguis xpi ex cōcomi/
tantia imediata qꝛ ſanguis imediate diſ/
ponit coꝛpus ad vitā. Tertio ē ibi aīa
xpi ex cōcomitantia ꝑpinqua: quia lꝫ aīa
nō viuificet coꝛpus niſi mediāte ſangui
ne: tñ ptinet ad eandē naturā: ⁊ iō cōco
mitatur ipſū ꝑpinque. Quarto ē ibi diui
nitas verbi ex cōcomitātia remota: qꝛ lꝫ
diuinitas cū tribus pꝛecedentibus faciat
vnū ſuppoſitū: tñ nō ptinet ad vnā natu
rā. Similiter ēt i calice iſta quattuoꝛ eſſe
credunẗ: ſed alio oꝛdine. Primo eſt
ibi ſanguis ex vi verboꝝ ꝑ eo ꝙ verba
cōſecrationis calicis de ſolo ſanguine fa
ciunt mentionē. Secūdo ē ibi coꝛp⁹ ex
cōcomitantia imediata qꝛ coꝛpus ſangui
nis ē imediatū receptaculū. Tertio eſt
ibi aīa ex cōcomitantia ꝑpinqua: qꝛ perti
net ad eādē naturā humanā. Quarto ē
ibi diuinitas ex cōcomitantia remota: qꝛ
nō ptinet ad eandē naturā: q̄uis ad idē
ſuppoſitū. Et iſta q̄ttuoꝛ ſignificauit ſal/
uatoꝛ noſter ibi eſſe, d. Joh.6. Ego ſum
panis: p hoc dās intelligi coꝛp⁹. Et ſub
iungit: viuus: p hoc denotas aīam per
quā coꝛpus viuificaẗ: ⁊ qꝛ aīa ſine coꝛpo
reo ſanguine viuificari nō pōt: iō ſubin/
telligitur hic ſanguis. Deinde addit: q
de celo deſcendi, ꝑpter diuinitatē. Qua
re totus xp̄s contineẗ ſub ſpecie panis: ⁊
totus ſub ſpē vini. Secūndo ad oſtē/
dendā veritatē ſacri facit auctoꝛitas ſa/
croꝝ concilioꝝ. Scribitur. n. extra ď ce/
le. miſ. in. c. cū Marthe. Dicitur hoc ſa
cramentū myſterium fidei: qm̄ aliud ibi
crediẗ q̄ꝫ cernaẗ: ⁊ aliud ibi cerniẗ q̄ꝫ cre
daẗ. Spēs panis ⁊ vini cernitur ⁊ credi
tur veritas carnis ⁊ ſanguinis xpi. Et i
c.i. de ſū. tri. ⁊ fi. ca. ſic ſcribiẗ. Vna ē fi/
deliū vniuerſalis eccleſia extra quā nul/
lus oīo ſaluatur: in qua idē ipſe ſacerdoſ
ē ⁊ ſacrificiū ih̄s xp̄s: cuius coꝛpus ⁊ ſan
guis in ſacr̄o altaris ſub ſpēbus panis ⁊
vini veraciter cōtineẗ tranſubſtantiatis
pane i coꝛpus ⁊ vino in ſanguinē virtu/
te diuina: vt ad pficiēdū myſteriū vnita
tis accipiam⁹ ipſi de ſuo qď accepit ipſe ď
noſtro. Sed ꝑpter dicta i pall'. c. cū mar
the. notanda ſunt ſm fr̄ ran. de marone
q̄ttuoꝛ documenta. Primū ꝙ in hoc
ſacramento ꝓpꝛie ñ videẗ xp̄s oculo coꝛ/
poꝛali: qꝛ accidentia que ibi cernunẗ non
ſunt in coꝛpe xpi ſicut in ſubiecto. Et ſi q̄
ratur quare xp̄s in h° ſacr̄o coꝛp⁹ ſuū de/
dit nob̄ velatū ſub accñtibus. Rñderi
pōt ꝙ id fecit pp quattuoꝛ ratiōes. Pri
ma eſt pp humilitatē: vt. ſ. hoies in hoc
ſacr̄o q̄ humiliarenẗ credentes ea que ſunt
ſupꝛa intellectū. in hoc. n. ſacr̄o valde ne
ceſſaria eſt captiuatio intellectus in obſe/
quium xp̄i Secūda rō eſt pp fidelitatē
vt. ſ. fides habeat meritū: qꝛ vt Grego.
dicit in omel'. Fides non hꝫ meritū vbi
humana rō pꝛebꝫ experimentum. Tertia
ratio eſt pp indignitatē. ſ. quoad malos
qui indigni ſunt clare conſpicere coꝛpus
dñi ieſu xpi. Quarta ratio eſt pꝛopter
imbecillitatē: quoad oēs: qꝛ claritatē coꝛ
poꝛis ieſu xp̄i nullus viatoꝛ naturalr̄ poſ
ſet inſpicere. Scdm̄ documētum ꝙ lꝫ ꝓ
pꝛie ibi nō videaẗ: ꝑꝫ tñ nō errāt fideleſ
qui dicunt dñm ſe vidiſſe in manibuſ ſa
cerdotis: qꝛ nullus erat: cui⁹ verba poſ/
ſunt verificari eo mō quo verificaẗ ſcrip
tura diuīa in qua dicitur: ꝙ aliqui vidert
deū oculo coꝛpali: ſicut de Moyſe diciẗ:
ꝙ vidit dñm cernēdo coꝛpalem rubum.
Exo.3. nō ꝙ ibi viderit diuinitatē: ſꝫ qꝛ
dñs aſſiſtebat illi rubo. Et ita coꝛp⁹ xp̄i
ſuo mō aſſiſtit ſpēbus que in hoc ſacram̄
to cernuntur. Tertiū documētum ꝙ in
hoc ſacr̄o adoꝛatio non eſt dirigenda ad
illud quod cernitur: ſed ad illď quod cre
ditur tñ: qꝛ illud eſt dignum adoꝛatione
Quartum documentum: ꝙ ante com
pleta verba conſecrationis hoſtia nō eſt
adoꝛanda: donec eleuatur a ſacerdote vl'
adoꝛatur: qꝛ nondum ibi conſtat eſſe coꝛ
pus Chriſti. Tertio ad oſten/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dēdā veritatē sacramēti sūt auctoritates sā ctoꝝ doctoꝝ. Ex qbus omnibꝰ q̄tuoꝛ tm̄ inducemꝰ nominatissimos: ⁊ famosos doc. s. Amb. Aug. Gre. ⁊. Hilarium. Ambrosiꝰ eni in li. de sacramētis. ⁊ ponit̄ ď ꝯse. di. 2. i. c. panis. ait. Panis ē alta/ ri visitatꝰ ante ꝟba sacramētoꝝ: vbi aūt accessit cōsecratio: ď pane fit coꝛpꝰ xpi. Et idē i li. de officijs: ⁊ habetur i. c. ante be nedictionē. de cōse. di. 2. Añ benedictio/ nē alia species nominat̄: post benedictio nē coꝛpꝰ significat̄. Et de cōse. di. 2. i. c. reuera. ait. Hoc quod cōficimꝰ coꝛpus ex virgine ē. Et ideꝫ de cōse. di. 2. . c. om nia. ita p lchꝛe loquitur. Omnia que/ cunqꝫ voluit dñs feci in celo: ⁊ in terra et quia voluit sic factū est. Ita licet figura panis: ⁊ vini videat̄: nihil tamē aliud q̄ꝫ caro xpi ⁊ sāguis post cōsecrationē credē da sūt. Vnde ipsa ueritas ad discipulos hoc inquit. caro mea est pꝛo mūdi vita. Et vt mirabilius loquar non alia plane q̄ꝫ que nata ē ď Maria: ⁊ passa est i cruce ⁊ resurrexit de sepulchꝛo. Et Aug. ď cō/ se. di. 2. c. nos autē dicit. Nos aūt i specie panis ⁊ vini quā vidimus res inuisibiles i. carnē ⁊ sanguinem honoꝛamꝰ. Et ideꝫ in. c. nō omnis. Nō omnis panis sed ac cipiēs benedictionem xpi fit coꝛpus xpi Et ideꝫ in epistola ad Hyereneū. Per fectus panis de celo: coꝛpus ē ex virgine Gre. āti omel. pas. ali. ⁊ habet̄ i. c. qd fit de conse. di. 2. Mysteriū fidei ďr ꝙ crede re debes ꝙ ibi salus nostra cōsistat. Pꝛo uidēs. n. nobis dominus ďdit homo sa/ crꝫ salutis: vt qꝛ nos quotidie peccamus ⁊ ille iā moꝛi nō pōt: ꝑ illď sacramētū ꝝmis sionē cōsequamur. Quotidie. n. ipse cō/ meditur ⁊ bibitur i veritate: sed integer ⁊ viuus atqꝫ imaculatus ꝑmanet. Et iō magnum ⁊ pauendum mysterium est: qꝛ aliud videt̄ ⁊ aliud itelligit̄. Hilariꝰ de cōse. di. 2. c. coꝛpus. ita loquitur. Coꝛpꝰ chꝛisti qď sumitur de altari figura ē dum panis ⁊ vinum extra videtur. veritas au tem dum coꝛpus ⁊ sanguis xpi in verita te interiꝰ credit̄. Cōfiteri igit̄ debemꝰ et indubie credere dominum iesum xpum in sacro altaris vere ⁊ realiter cōtineri.

Qď ratōnibus fidelibus ꝓbari potest ⁊ si non demonstratiuis veritas carnis ⁊ sanguis xpi in sacro eucharistie. Ca. 2

Ecūdo ꝓbāda est veritas coꝛpo ris ⁊ sanguinis xpi in sacro ad/ mirabili eucharistie per rōes nō quidem naturales ⁊ demonstratiuas: sꝫ fideles ac persuasiuas: ⁊ colligi possūt pꝛi cipaliter tres. Pꝛima ďr distantiua. Secunda conceptiua. Tertia com/ mutatiua. Pꝛima dicitur distantiua. Maioꝛ enim distātia est: vt dicit Bona uentura. di. x. quarti. inter ens ⁊ nō ens q̄ꝫ inter ens ⁊ ens. Si ergo deus potuit de nihilo pꝛoducere omnia que sunt i ce lo ⁊ i terra: cur non poterit mutare vnū ens i aliud ens: ⁊ conuertere panem in carnem: ⁊ vinum in sanguinem. Ideo Ambꝛo. i libꝛo de sacramētis ait. De to tius mūdi operibus legistis quia ipse di xit ⁊ facta sunt: ipse mandauit ⁊ creata st̄. Sermo igitur qui potuit ex nihilo face/ re quod non erat: nō poterat ea que sunt in id mutare qď non erat. Non est enim minus dare q̄ꝫ mutare nouas naturas re bus. Scďa ratio dicitur conceptiua.

Si coꝛpus xpi supernaturaliter: ⁊ mi/ raculose potuit a virgine cōcipi: cur non poterit i sacramēto ex miraculo realiter contineri. Ideo ait Ambꝛosius vbi suꝑ pꝛa. Quid hic queris nature oꝛdinem in chꝛisti coꝛpoꝛe cum pꝛeter naturam sit ip se dominus natus ex virgine. Sed non immerito dubitari potest: vtruꝫ nobilioꝛ sit virtus trāsubstantiādi panem i carnē ⁊ vinum i sanguinē xpi: virtute virginis ipsum concipiētis. Et nōnulli tenere vo luerunt ꝙ sic: tum qꝛ sacerdos confit̄ coꝛ pꝰ chꝛisti paucioꝛibus verbis q̄ꝫ concepe rit virgo. Tum quia virtus cōceptionis i virgine terminata fuit ad coꝛpus chꝛisti passibile ⁊ moꝛtale: ꝟtus autem trāsub/ stātiādi t̄minat̄ ad ipassibile ⁊ imoꝛtale. Cōtra istos tm̄ sic asserentes dicit Boñ. x. d. quarti. ꝙ dupl'r est loqui de virtute trāsubstātiāte ⁊ de concipiente. Vno modo pꝛout sunt in suo fonte: ⁊ pꝛiō pꝛi cipio: vt dicatur virtus concipiendi: que operata est conceptionem pꝛincipali/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ter ꝛ ꝓpria auctoritate: ꝛ similit̃ virtus
ꝛ trãsubstantiandi: sic non ẽ comparatio
secũduꝫ magis ꝛ minus ĩ se: cũ sit vna ꝛ
eadẽ virtꝰ diuina ñ itẽsa nec remissa. Sꝫ
ñ ipsa cõparet̃ ad manifestationẽ factã ꝑ
hos effectꝰ iudicãduꝫ est ꝙ se habẽt sicut
excedẽtia ꝛ excessa. licet ei vtrũqꝫ sit nobi
lissimũ ꝛ ostẽdat potẽtiaꝫ esse summam. ĩ
cõceptione m̃ magis laudat̃ maiestas di/
uina ꝛ ĩ trãsubstãtiatõe magis captiuat̃ rõ
nostra. Secũdo mõ possumus loq̃ ꝺ̃ hac
duplici virtute: prout dr̃ cõicari creature
ſm q̃ dr̃ ꝙ virgini data ẽ potestas cõcipi
endi: ꝛ sacerdoti ꝑ ꝟbuꝫ potestas cõficiẽ
di: ꝛ sic loquẽdo simplicit̃ virtꝰ cõcipiẽdi
dignior et excelentior ꝛ nobilior est: tũ q̃r
subiectũ magis nobilitat. Maius. n. est
eẽ matreꝫ dei q̃ꝫ esse sacerdoteꝫ: tũ q̃r actõ
ẽ singularior ꝛ ꝓclarior. Maiꝰ ei ẽ ꝯcipe
q̃ꝫ cõficere: q̃r terminꝰ actiõis plus acci/
pit a cõcipiẽte matre q̃ꝫ a cõficiẽte: sacer/
dote. Accepit eni a matrẽ humanitateꝫ ꝛ
eẽ. in cõsecratione vero corporis xp̃i nõ
accipit eẽ. Idcirco respondẽdũ est his q̃
cõtrariũ tenere voluere dicẽtes virgineꝫ
cõcepisse xp̃m mediantibꝰ pluribꝰ ꝟbis
q̃ꝫ sacerdos cõficiat. Quos nescio si ĩ sa/
nos aut ignorantes nominẽ eo ꝙ cõpa/
rat o ista nulla ẽ: q̃r ꝟba sunt ꝺ̃ necessita/
te cõsecrationis: nõ aũt cõceptionis. Vñ
ñ sacerdos nũq̃ꝫ ꝓferret ꝟba nũq̃ꝫ ꝯse/
craret. Beatissima aũt virgo nõ cõcepit
xp̃m ex ui ꝟboꝝ: sed ex merito virtutuꝫ
suaꝝ: ob q̃ꝺ posito ꝙ cũ dixit. Ecce ãcilla
dñi. obmutuisset: remanẽtibꝰ ĩ ea tamen
virtutibꝰ supradictis. adhuc ꝯcepisseꝫ xp̃ꝫ
Similit̃ male ĩtelligũt q̃ virtutẽ trãsubstã
tiandi hoc modo ꝓferũt virtuti cõcipiẽdi
q̃r illa terminat̃ ad corpꝰ impassibile ꝛ ĩ/
mortale. ꝛc. Nã arguũt q̃si corpꝰ xp̃i ꝯse/
cratione fieret. Sed certe nõ fit. Nam ñ
fit eius humanitas: q̃r facta est ĩ cõceptiõe
nõ fit gloria corporis: q̃r facta ẽ in resur/
rectione: nõ fit ꝑfecta etas quia etas. 33. ã
norum spatio ẽ ꝑfecta: vñ argumentum
deficit vt diximus: quia arguit ac si face/
ret: sed per consecrationem nihil nouum
fit: sed hoc solum fit: vt quod erat in celo
perfectum ꝛ gloriosum idem sine muta/
tione sui sit ĩ sacramento virtute transub
stantiandi. Tertia rõ manu ducẽs nos
vt firmiter credamus corpꝰ xp̃i eẽ ĩ sacra
mẽto altaris dr̃ cõmutatiua. Nam legi/
mꝰ sepius fuisse ꝑ diuinã virtutẽ ĩmutataꝫ
naturã. Jdõ Amb. i. c. reuera. ꝺ̃ cõse. di.
2. iqt. Forte dices aliud video quomo/
do tu mihi asseris ꝙ corpꝰ xp̃i accipiam.
Et hoc nobis adhuc superest vt ꝓbemꝰ
quãtis igr̃ vtimur exemplis: vt ꝓbemꝰ
hoc nõ eẽ q̃ꝺ natura formauit: sed q̃ꝺ bñ
dictio cõsecrauit maiorẽqꝫ vim eẽ bñdi/
ctionis q̃ꝫ nature: q̃r bñdictione etiaꝫ na
tura ipsa mutatur. Virgã tenebat Moy
ses: ꝓiecit eã ꝛ fcã est serpẽs. Rursus ap
prehẽdit caudã serpẽtis: ꝛ in virge natu
rã reuertit̃. Vides ergo ꝓphetica gratia
bis mutatam eẽ naturã: ꝛ serpẽtis ꝛ vir/
ge. Currebãt egypti flumina puro mea
tu aquarũ subito de fontiũ venis sãguis
cepit erũpere: non erat potus in fluuijs.
Rursus ad ꝓphe preces cruuor cessauit
fluminũ: aquarum natura remeauit. cir/
cũclusus erat vndiqꝫ popoulus hebreoꝝ
Hinc egyptijs vallatus: ĩde mari clau/
sus. Virgã leuauit Moyses: separauit
se aqua: ꝛ ĩ muroꝝ speciẽ se cõgelauit: at/
qꝫ inter vndas via pedestris apparuit.
Jordanis retrorsum cõuersus cõtra na/
turam: in sui fontis reuertit̃ exordiũ. nõ
ne claret naturã vel maritimoꝝ. fluctuuꝫ
vel fluuialis cursus esse mutataꝫ. Sitie/
bat populus patrũ: tetigit Moyses petrã
ꝛ aqua de petra fluxit. Nũquid nõ preter
naturã opata ẽ gr̃a: vt aquã vomeret pe
tra: quã nõ hꝫ natura. Marath fluuius
amarissimꝰ erat vt sitiẽs ppl̃s bibere nõ
posset: misit Moyses lignum in aquã: ꝛ
amaritudinẽ suã aquarũ natura deposu/
it: quam infusa subito gr̃a temperauit.
Sub Elyseo ꝓpheta vni ex filijs prophe
tarum excussum ẽ ferrum de securi ꝛ sta/
tim imersum: rogauit Elyseum qui ami
serat ferrum. Misit Elyseus lignum in
aquã: ꝛ natauit ferrum. vtiqꝫ ꝛ hoc ꝑter
naturam factum esse cognouimꝰ. Gra/
uior est ferri species ꝙ aquarum liquor.
Aduertimus ergo maiorem esse grati/
am q̃ꝫ naturam: ꝛ adhuc tamen ꝓpheti/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ce bñdictionis miramur grãm. Qđ si tã
tum valuit humana bñdictio vt naturaꝫ
cõuerteret: quid dicemus de ipsa cõsecra
tione diuina vbi ipsa verba dñi saluato/
ris opant. Nã sacrm istđ qđ accipis xpi
smone cõficit. hec Amb. q in talibꝰ ꝛ sil'i
bus exẽplis nobis ońdit quãta põt ma/
gnꝰ ꝛ excelsus đs: cuiꝰ ptãti atqꝫ virtuti ĩ
mẽse ꝛ ifinite ascribunt oĩa miracula sa/
cramẽti altaris.

Qualiter miracula ꝛ exẽpla operata ĩ
sacramẽto altaris ostẽdunt vere ibi esse
corpꝰ xpi. Capi. 3.

Ertio pbãda ẽ veritas sacramẽ
ti p exẽpla. Nã đs bñdictus ꝛ si
nõ semper qñqꝫ tñ ad cõfusioneꝫ
cordiũ iflatorum multa de hᵒ sacro ońdit
mira atqꝫ stupẽda. Inter que illud vnuꝫ
ẽ celeberrimũ ac memoria dignũ: qđ eue
nit dũ scũs Antoniꝰ de padua Arimini p
dicabat. Ibi nãqꝫ hereticus qdã aderat
q male sentiebat de corpe xpi: atqꝫ ĩ cõtẽp
tũ corpis xpi hostias nõ ꝯsecratas sepius
asino suo prebebat ĩ cibũ. Cũ vero hoc ĩ
notuisset Antonio fidei defensori acerri
mo illũ ad se vocatũ dure redarguit veri
tatẽqꝫ sacri ei fideliť persuasit. cũ vo ille
ptinax ĩ suo sensu maneret: asserẽtqꝫ asi/
nũ suũ persepe tali cibo fore depastũ: con
uenit cũ eo Antoniꝰ: vt de hoc expiẽtia
fieret: ꝛ p dies tres asinꝰ sine cibo transi
ret: ꝛ die tertia Antoniꝰ in foro celebrata
missa: ꝛ reśuato sacro illud intra hostias
nõ cõsecratas reponeret: atqꝫ illo mõ asi
nus famelicus iuitaret ad pabulũ: qđ cũ
fcm̃ fuisset corã multitudine maxia: aĩal
illud appropiquãs sponte ĩ qua corpꝰ xpi ĩ
tra hostias nõ cõsecratas reuerẽter recõ
ditũ erat ex miraculo dei cognouit dñꝫ su
um: ꝛ caput ꝛ pedes iclinãs humiliť ado
rauit. neqꝫ cura sibi fuit de cibo: quo idi
gebat: cũqꝫ verberibꝰ ab illo heretico an
geret trah eretur ꝛ volueret: semper fa/
ciebat vt prius: ob quod hereticus ille
ꝛ alij q̃plurimi oĩ errore deposito ad ve
rã fidẽ redierũt. Antoniꝰ aũt deo grãs re
ferẽs sacrm honorifice ĩ loco debito po/
suit ꝛ conseruauit. De multis etiam com
pertum ẽ ꝙ ex priuilegio spãli corpus xpi

viderunt: aut ĩ specie pueri: aut carnis:
aut sanguinis. Qđ fit s'm Tho 3. pte. q
76. p imutationẽ oculoꝝ coꝝ q sic vidẽt
quoꝝ oculi mutant ac si expresse viderẽt
extiꝰ carnẽ aut sanguinẽ: vel pueꝝ nulla
trãsmutatiõe fcã ex pte sacri. Qđ patꝫ ex
eo qꝛ alijs videt sub spe panis. Nec tñ
id ptinet ad aliquã đceptionẽ qꝛ talis spẽs
diuinitꝰ format ĩ oculo ad aliquã verita/
tẽ figurãdã: ad hoc. s. ꝙ manifestat vere
corpus xpi eẽ sub hoc sacro sicut ẽt xpus
absqꝫ deceptiõe appuit discipulis eũtibꝰ
in Emaus. Dicit eiꝫ Aug. ĩ li. q. euãge
lij: ꝙ cũ fictio nostra ĩ efert ad aliquam si
gnificationẽ nõ est mẽdaciũ: sꝫ aliq̃ figu
ra. Sũt itaqꝫ multa hꝰ sacri pclarissima te
stimonia q̃ tñ oĩa si decẽnt sufficere nobis
dꝫ vbũ xpi dicẽtis. Hoc ẽ corpꝰ meũ: de
quo dicẽ possumꝰ qđ Isaac dixit dũ filiũ
tãgebat. Vox qdẽ vox Jacob ẽ: sꝫ manꝰ
manꝰ sunt Esau. Nã in tactu: ꝛ ĩ odora/
tu Esau eũ reputabat: ĩ voce tñ Jacob eũ
cõfitebat. Sic ĩ hoc admirabili sacro sen
sibꝰ nr̃is. s. visui odoratui: gustui ꝛ tactui
accidẽtia panis se offerũt: sꝫ ipi auditui:
veritas carnis xpi. O igr̃ ineffabile sacrꝫ
o iexplicabile signũ amoris iesu xpi: o de
niqꝫ triuphale priuilegiũ nobis exhibitũ
Nõ ẽ eni aut fuit aliqñ tã grãdis natio:
q̃ hẽat deos appropiquãtes sibi: sic adest
nobis đs nr̃. Ergo oĩ deuotione q̃ possu
mꝰ celebremꝰ huius sacri mysteria: quo
nobis adueniat gratia: ꝛ tandẽ perẽnis
ꝛ eterna gloria: in qua ipse dñs iesus vi/
uit ꝛ regnat cũ patre ꝛ spũ scõ p ifinita se
cula seculoꝝ. Amẽ.

Feria quarta hebdomade sancte: de
sacro eucharistie: ad qđ deuote suscipien
dũ fideles iuigilare debent. Sermo. 65.

a Ecepit paneꝫ
ꝛ grãs agens fregit ꝛ dixit
Accipite ꝛ manducate: hᵒ
ẽ corpus meum: qđ pro vo
bis tradetur. Hoc faci/
te in meam commemorationem. Docto
ris gentium verba sunt ista. 1. Corinth.
xi. c. Satis vtile ꝛ proficuum esse arbi/
tratus sum: si adhuc de sacramẽto iessa/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

bñi eucharistie nõnulla dixero: qm̃ quã/
to magis illiꝰ preconia fidelibus innotescũt
tãto ardẽtiꝰ excitant ad illiꝰ vsum: deuo/
tãqꝫ susceptionẽ. Jdcirco pter ea que di/
cta sunt: adhuc videbimꝰ quedã nõ ime/
rito de h c bñdicto sacro dilucidãda. pro
ponemꝰ itaqꝫ tria principalia mysteria: q̃
apl's i verbis pallegatis explicauit ꝛ ãno
tauit. videlicet.
Primum dr̃ trãsubstãtiatiõis.
Scd̃m mãducationis.
Tertiũ cõsecratõnis.

De trãsubstãtiatione panis i carnem ꝛ vini i sanguinẽ xp̃i: ꝛ de cõditiõibꝰ ad/
mirãdis ipsiꝰ trãsubstãtiatõnis. Capit. j.

PRimũ mysteriũ ãnotatũ ab ap'lo
dr̃ trãsubstãtiatõis. Qr xp̃us
panẽ accipiẽs: ꝛ grãs agẽs pa/
nẽ illuꝫ benedixit ꝛ cõsecrauit: ꝯuertitqꝫ
subaꝫ eiꝰ i subam corporis sui: sic ꝛ in sa/
cro isto suba panis i subam corpis xp̃i: ꝛ
suba vini i subaꝫ sanguis eiꝰ vere ꝯuerti
tur. Ad qd̃ pleniꝰ intelligẽdũ quatuor sũt
dubia declarãda. Primũ vtrũ i cõse/
cratõe sit ꝟa trãsmutatio siue ꝯuersio pa
nis i corpꝰ xp̃i: an panis simul maneat cũ
corpore: Ad qd̃ rñdet Alex. in. 4. sũ. vo
lumine: q aliqui errãtes dixerunt q i hᵒ
sacro nõ est aliq̃ cõuersio: sed ad platõnẽ
verboꝝ sine cõuersiõe aliq fit diuina vir
tute: vt corpꝰ sit ibi. Tñ hec positio ẽ con
traria scõꝝ auctoritati: vt pꝫ. Est etiã con
tra cõgruitatẽ sacri: diminuitqꝫ vtilitateꝫ
meriti. Nã multiplex ẽ rõ quare cõgruit
vt panis cõuertat i corpꝰ xp̃i ꝛ nõ mane/
neat simul. Prima ẽ vitatio idolatrie. si
eni sub sacro maneret panis fortassis: qñ
qꝫ idistiĉte adoraret cũ dño. Scd̃a rõ est
efficatior deductio ad ipsum xp̃ꝫ ꝯprehẽ
dẽdũ. Spẽs eni panis que mõ deducit i
mediate ad dñm xp̃ꝫ cõprehẽdẽduꝫ ꝛ ve
scẽdũ tũc mediate deduceret: qr primo de
duceret ad cõprehẽsioneꝫ panis: ꝛ pꝰ ad
cõprehẽsionẽ dñi: Tertia rõ ẽ spũalior re
fectio. Nõ eni illa refectio ẽ spũalis oĩo:
tũc esset ẽt carnalis: qr tunc cibꝰ carnal' as/
sumeretur: ꝛ nõ solum spũalis. Quarta
rõ est veritatis insinuatio. s. vt credat q
sit tm̃ cibꝰ aie ꝛ non corporis: ꝛ q hᵒ cibo
sit vnio spũalis nõ corporalis. Opio ad
hoc pretacta minuit vtilitatẽ meriti: quia
ponẽdo q accidẽtia nõ pñt esse sine sable
cto innitẽdo rõnibꝰ humanis: meritum
fidei diminuit: iõ dicẽdũ q tota suba pa/
nis cõuertit i substãtiã corporis xp̃i rema
nẽtibꝰ accidẽtibꝰ sine subiecto. Scd̃ꝫ du
biũ declarãdũ: vtrũ in ista cõuersione an
nihiletur suba panis. Et ad hoc respõdꝫ
Ric. i. 4. di. xi. d. q q̃ꝫuis pꝰ ꝯuersioneꝫ
substãtie panis i suba ꝫ corporis xp̃i nihil
de suba pãis remancat: tñ qr suba corporis
xp̃i i quã cõuersa ẽ: aliqd ẽ: ãnihilata nõ
ẽ: vñ suba panis nõ ẽ i nihilũ redacta: sꝫ
in melius cõmutata. s. i corpꝰ xp̃i: non tñ
sm̃ Alex. de pane illo accipit eẽ corpꝰ xp̃i
sꝫ ipsa eẽntia panis sine oĩ mutatõe facta
i corpꝰ xp̃i mutat in illud. Jõ Vgo. li. 2.
de sacris ptc. 8. c. 9. ait. Nõ sic corpꝰ xp̃i
in pane cõsecrari dicimus: vt d̃ pane cor
pus xp̃i eẽ accipiat: nec quasi corpꝰ nouũ
subito scm̃ de mutata eẽntia: sed i ipꝫ ve/
rũ corpꝰ mutatã eẽntiã: nec ipsam subam
panis: ꝛ vini i nihilũ redactã: qr desijt eẽ
qd̃ fuit: sed mutatã potiꝰ: qr cepit eẽ aliud
qd̃ nõ fuit. Tertiũ dubiũ declarãdũ vtrũ
illa cõuersio fiat i istãti vel successiue. Et
rñdet Ric. vbi supra: q fit i istanti: qr vt
accipi põt a ꝯmẽtatore. 4. metaph. Ois
successio i mutatõe cãtur: vel ex resistẽtia
mobilis ad motorẽ: vel medij ad motorẽ
vel rõne vtriusqꝫ: ꝛ puto q sub resistẽtia
ipsiꝰ medij debeat cõphendi diuisibilitas
spatij p cõparationẽ ad limitationẽ virtu
tis i motore: vñ q̃ꝫuis corporale medium
ãgelo nõ resistat: tñ qr limitate ꝟtutis est
nõ posset se trãsferre ab oriente i occidẽ/
tẽ pertrãscẽdo spatiũ i istãti. Virtꝰ auteꝫ
conuertens substantiam panis in corpus
christi non est limitata. Jlla enim cõuer
sio fit per virtutem diuinam: que infini/
ta est. Nec sibi resistit substantia panis
quia tota natura perfecte subditur virtu/
ti conuersio dine. Nec ẽ aliqd̃ mediũ p
qd̃ ista cõuersio fiat. Hec eni non hꝫ lo/
cum proprie loquendo: nisi de mutatio/
ne locali. Panem enim non esse cor/
pus christi: nihil positiuum dicit: ꝛ ta/
men si esset mediũ nõ oporteret q causa/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ret ſucceſſionē in diuina opatione. Deꝰ
.n. vnū lapidē trāſferre poſſet ab oriente
in occidētē ꝑ totū mediū in inſtāti. Non
n.oꝫ ꝙ diuiſibilitas medij cauſet ſucceſſi
onem in mutatiōe: niſi cū hoc mutans ſit
limitate virtutis. Quartū dubiū decla
randū. vtrū virtus tranſubſtātiatiua pri
cipaliuſ reſpiciat ſacerdotē qꝫ verba. Et
rñdet Ric. diſ. 8. quarti. ꝙ virtus predi
cta principalius reſpicit ſacerdotē: qꝛ qñ
dñs opatur aliquē effectū mediante iſtru
mēto aiato cuiuſmōi eſt ſuus ſm phꝫ pº
politicoꝝ: ⁊ in aiato. virtus dñi principa
lius reſpicit inſtrm aiatum qꝫ inaiatum.
In tranſbātione aūt ſacerdos ſe hꝫ ſicut
inſtrm aiatum: ⁊ verba ſicut i aiatū. idō
virtus dñi principalr opantis principali
us reſpicit ſacerdotē qꝫ verba. Secūda
ratio eſt. qꝛ qñ plura inſtra ꝑ ordinē ſe ha
bētia cōcurrunt ad eundē effectū: vt ma
nus ⁊ pēna ad ſcripturā: virtus princi/
palis motoris principalius reſpicit iſtud
inſtrm quod eſt ſibi propinquiuſ ⁊ medi
ante quo aliud inſtrm mouetur. vñ vir/
tus ſcribentis principalius reſpicit mānꝫ
qꝫ pēnam. Ad tranſbātionē aūt concur/
runt plura inſtra per ordinē ſe hñtia. ſ. ſa
cerdos ⁊ verba: quoꝝ ſacerdos eſt ꝓpin
quior principali agenti: qꝛ ſibi eſt ſilior:
⁊ eius repñtat pſonā. Eſt ēt ꝓlatiōis ver
boꝝ cā: iō virtus tranſbātiua principa/
lius reſpicit ſacerdotē qꝫ verba.. Tertia
ratio eſt qꝛ virtus tranſbātiua ſacerdoteꝫ
reſpicit ꝑmanente rōne caracteris qui in
ſacerdote ꝑmanet. verba aūt ſicut ſūt trā
ſeuntia reſpiciūt tranſeuntē: nō per ali/
quē tranſitū ex pte virtutis: prout eſt in
pricipali agēte: ſꝫ ꝑ trāſituꝫ ipoꝝ vboꝝ.
ſm quid tñ predicta virtus reſpicit prin/
cipalius verba qꝫ ſacerdotem: inquan/
tum verba magis de propinquo ſe hñt
ad effectū qꝫ ſacerdos. ſm quē modum
etiā dici pōt ꝙ virtus ſcribentis princi/
palius reſpicit pennam qꝫ manum.

De multiplici manducatione corporis
xpi: ⁊ de dubijs que circa illā hri poſſūt.

Cap. 2.

ſCōm myſteriū qđ
ānotauit apl's in thematē dr mā
ducatiōis. aſſerens qđ xps dixit
Accipite ⁊ māducate. hoc ē corpus meuꝫ
Ad qđ plenꝰ itelligēdū quatuor ſunt du
bia declarāda. Pͦ. unū quot ſūt modi mā
ducādi corpꝰ xpi. Et reſpōdet magiſter i
4. di. 9. ꝙ ē duplex. vnꝰ ſacralis: aliꝰ ſpū
alis: que diſtictio ſm Boñ. orit vno mo
do a diſpōne ſumentiū: qꝛ quidaꝫ accidūt
male diſpoſiti: ⁊ hi māducāt ſacramētalr
qdam bñ: ⁊ hi ſpūalr. Scđo accipit a mo
do ſumēdi: qꝛ quidā ſuſcipiūt ore corpo/
ris ⁊ nō cordis: ⁊ hi ſacralr. Quidā ve/
ro ore cordis: ⁊ hi ſpūalit. Comedere igr
ſacrm ſpūalr eſt illud ſuſcipere cū fide in
formata caritate. Comedere autem ſacra
mentaliter eſt illud ſuſcipere cum fide ſi/
ne caritate. Qui māducāt ſacraliter: tm̄
ſuſcipiūt ſacrm: ſed nō effectuꝫ illiꝰ. Qui
vero māducāt ſpūaliter effectū gratie cō
ſequunt. Scđm dubiū: vtrū mali ſumāt
corpꝰ xpi veraciter. ⁊ rñdet Tho. 3 pte. q
80. ⁊ Boñ. in. 4. di. 9. ꝙ circa hoc qdaꝫ
antiqui errauerunt dicentes ꝙ corpꝰ chri
ſti verū a malis non ſumit: qꝛ non decet
tantaꝫ maieſtatē ⁊ carnē tam ſcām ⁊ pu/
ram in corpus peccatis ſubditū itroire.
Ideo aſſerebāt: ꝙ corpus xpi verū a ſpe
ciebus abſcederet: ex quo peccator ipſuꝫ
labijs ⁊ ore polluto contingeret. Sꝫ hoc
eſt erroneum: eo ꝙ manentibus ſpecie/
bus corpus chriſti ſub eis eſſe non deſi/
nit. Species autem manet qꝫdiu ſubſtā
tia panis maneret: ⁊ ſibi adeſſet. Mani
feſtum eſt aūt ꝙ ſubſtātia panis aſſump/
ta a peccatore nō ſtatim eē deſinit: ſꝫ ma/
net qꝫdiu per calorem naturalē digerat.
Vnde tādiu corpus chriſti ſub ſpeciebꝰ
ſacramētalibus manet etiā a peccatoribꝰ
ſumptum. Quare doc. omnes dicunt ꝙ
peccatores veraciter ⁊ ſacramētaliter: ſꝫ
non ſpiritualiter corpus xpi ſuſcipiāt: qđ
cantat eccleſia i proſa i feſto corporis chri
ſti dicēs. Sumūt boni ſumūt mali: ſorte
tamen inequali vite vel interitus. Et au
guſtinꝰ ſuper Joban. ait. Multi de al/
tari accipiūt ⁊ accipiēdo moriuntur. Ad
idem eſt. c. ſicut Judas. c. ⁊ ſancta. de cō
ſe. di. 2. Tertium dubium vtrum pec/
cator: qui cum certa ſcientia in peccato ſu
mit corpus chriſti: ſumat illud damnabi/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

liter. Et q̄ sic pꝫ ꝑ dictū aplī. d. q̄ iudici
uꝫ sibi mādūcat ꝛ bibit. qđ n̄ ē ſꝫ Boñ.
q̄ȝ ipsū corpus aliquā maculā dēt aīe. ſꝫ
q̄ȝ pctoꝛ ipsū cōtēnit dū se pꝛeparē n̄ vult
ꝛ mūdare. Sꝫ aliqs obijcere pōt si man
ducare corpus xp̄i cū pctō pctm̄ ē. ergo a
simili ꝛ videre. ergo quotiēscūqȝ existēs
i pctō moꝛtali videt corp⁹ xp̄i peccat moꝛ
taliter. Rñdet Tho. ꝛ Boñ. q̄ visus n̄
ptingit ad sbaꝫ corpis xp̄i: ſꝫ solū ad spēs
sacrāles: ſꝫ ille q mādūcat nō solū sumit
spēs sacrāles ſꝫ ēt xp̄m q ē sub eis. ꝛ iō a
visione corpis xp̄i nullus baptizat⁹ phi/
bet̄. nō baptizati āt n̄ sūt admittēdi: ēt ad
inspectionē hu⁹ sacri. vt pꝫ ꝑ diony. in li.
ange. hierar. ſꝫ ad mādūcationē nō dn̄t
accedere nisi illi q bn̄ dispositi ꝛ mūdati
sūt. q̄re n̄ ē sile videre ꝛ sumere h° sacrꝫ.
Quartū dubiū ē. vtruꝫ accedere ad hoc
sacrm̄ cū cōscia pcti sit grauissimū oium
pctoꝝ. Et qbusdā videt̄ q̄ sic. Primo
q̄ȝ glo. sup illud. i. Coꝛ. xi. c. Qui mādu
cauerit. ꝛc̄. De idigne mādūcāte ait. ac
si xp̄m occiderit punief̄. sed pctm̄ xpꝫ oc
cidentiuꝫ videt̄ fuisse grauissimū. ergo
ꝛ hoc pctm̄. Secūdo arguūt. q̄ȝ Hiero.
dicit i quadā epl̄a. Quid tibi cū feminis
q ad altare cū dn̄o fabularis. Dic sacer/
dos dic clerice q̄liter cū eisdē labijs filiū
dei osculari qb⁹ osculatus es filiā meretric
tricis. O iuda osculo filiū hois tradis.
Ex qb⁹ verbis videt̄ q̄ foꝛnicatoꝛ acce/
dens ad mēsam xp̄i peccat sicut peccauit
Judas pctō enoꝛmi ꝛ grauissimo. Rñ/
det tn̄ Tho. vbi supra. q̄ aliqđ pctm̄ pōt
dici grau⁹ alio dupliciter. vno mō per se
alio mō ꝑ accidēs. Per se qdē ſm rōnē
sue speciei: que attēdit̄ ex pte obiecti. ꝛ ſꝫ
hoc quāto id ꝯ qđ peccat̄ est maius: tāto
pctm̄ ē grauius ꝛ q̄ȝ diuinitas xp̄i ē ma/
ioꝛ humanitate ipsi⁹: ꝛ ipsa hūanitas est
potioꝛ q̄ȝ sacr̄a hūanitatis. Inde ē q̄ gra
uissima pctā sunt que cōmittuntur i ipsā
diuinitatem: sicut ē pctm̄ infidelitatis ꝛ
blasphemie. Secundario aūt sūt grauia
pctā que cōmittunt̄ i humanitatē christi.
Tertio āt loco sunt pctā que cōmittunt̄
ꝯ sacr̄a que ptinent ad humanitatē xp̄i. ꝛ
post hoc sunt alia pctā ꝯ puras creaturas

Per accidens autem vnū pctm̄ est gra
uius alio ex pte peccantis: puta pctm̄ qđ
est ex ignoꝛātia vel infirmitate leuius est
pctō quod est ex contēptu vel ex certa sci
entia. Et eadē rō est de alijs circunstan/
tijs. Secundū hoc ergo cōicare in pctō
moꝛtali in qbusdā pōt esse grauius. sicut
in his qui ex actuali cōtēptu i cōscia pcti
ad hoc sacrm̄ accedunt. In quibusdā ve
ro minus graue. puta i his qui ex quodā
timoꝛe ne depꝛehendant̄ i pctō cū cōscia
pcti hoc sacrm̄ suscipiant. Sic ergo patꝫ
q̄ hoc pctm̄ est multis alijs grauius ſm
suā spēm: non tn̄ oium grauissimū. Ad
pꝛimū ergo dicēdum q̄ pctm̄ indigne su
mentiū hoc sacrm̄ compatur pctō occidē
tiū xp̄m ſm similitudinē. q̄ȝ vtrūqȝ com
mittit̄ ꝯ corpus xp̄i. non tn̄ ſm criminis
quātitatē. Peccatū enim occidentiū xpꝫ
fuit multo grauius. Primo quidē q̄ȝ il/
lud pctm̄ fuit ꝯ corpus xp̄i in sua specie
ꝓpꝛia. hoc autē ē ꝯ corpus xp̄i i spē sacri.
Secundo q̄ȝ illud pctm̄ processit ex inten
tione nocendi xp̄o. nō autē hoc pctm̄. si/
militer foꝛnicatoꝛ accipiens corpus xp̄i
compatur iude osculanti xp̄m q̄ꝫtū ad si/
militudinē criminis. q̄ȝ vterqȝ ex signo
caritatis xp̄m offendit. nō tn̄ q̄ꝫtū ad cri/
minis quantitatē. Nec tn̄ similitudo nō
minus cōpetit alijs pctōꝛibus q̄ȝ foꝛnica
toꝛibus. nā ꝛ ꝑ alia pctā moꝛtalia agitur
ꝯ caritatē xp̄i: cuius signū est hoc sacra/
mentū: tanto magis q̄ꝫto pctā sunt graui
oꝛa. Secundū quid tn̄ pctm̄ foꝛnicatiōis
magis reddit hoiem ineptum ad percep
tionē huius sacramenti. inquantū. s. per
hoc pctm̄ spūs maxime carni subijcitur. ꝛ
ita ipeditur feruoꝛ dilectionis q reqritur
in hoc sacr̄o. Plus tamen ponderat im
pedimentum ipsius caritatis q̄ȝ feruoꝛ
eius. vn̄ etiā pctm̄ infidelitatis qđ fundi
tus sepat hoiem ab ecclesie vnitate sim/
pliciter loquendo maxie hoiem ineptuꝫ
reddit ad susceptionem huius sacri. vn̄
grauius peccat infidelis accipiēs hoc sa
cramentum q̄ȝ peccatoꝛ fidelis. ꝛ magis
cōtēnit xp̄m ſm q̄ est sub hoc sacramen/
to pꝛesertim si non credat xp̄m vere sub
hoc sacramento esse. quia quantum ē i se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

diminuit sanctitatē huius sacramenti: ⁊
virtutem xp̄i operantis i hoc sacramento
quod est contemnere ipsū sacramētum i
seipso. Fidelis autē qui cū consciētia pec
cati sumit: contemnit hoc sacramētū nō
i seipso: sed q̄tū ad vsū idigne accipiēs
De potestate consecrandi concessa sa
cerdotib⁹ rite ordinatis secūdū formam
ecclesie: qui soli cōficere possūt. Caplm. 3
Ertiū mysteriū qd᷑ apl's annota
uit dr̄ ꝯsecrationis. ibi. Hoc fa/
cite in meā cōmemorationē. In
qb⁹ vbis s̄m Fran. data fuit potestas ꝯse
crandi apl'is: qui vt dictū ē in p̄cedētib⁹
fuerūt tūc a xp̄o ordinati sacerdotes. Sed
hic q̄ttuor dubia adhuc occurrūt aperiēda
Primū. vtrū angeli habeāt ptātē ꝯse/
crādi. Et rn̄det Alex. i. 4. ꝙ n̄: eo ꝙ dn̄s
talē potestatē ipsis nō dedit. ⁊ hoc ꝯgrue
Prio q2 virt⁹ transubstātiandi elemētū
i corp⁹ xp̄i ⁊ sāguinē data ē vbo sēsibili
vnde cuius ē pferre vbū sēsibile: ei⁹ ē
ministerialit̄ mediante vbo tali cōsecrar̄
Ingreni Aug⁹. i. q. i. in. c. detrahe. Ac
cedit vbū ad elemētū ⁊ fit sacramētū. Se
cūda rō ē q2 si sacramēta ministrarēt ho i
p angelos ēēt hō i sua reparatione subiec/
t⁹ āgelice nature: ⁊ sic n̄ ēēt p xp̄m solū re
stitut⁹ i pristinā dignitatē. Scd̄m dubiū
vtrū aliqs nō sacerdos possit cōsecrare.
Et respōdeo ꝙ nō. imo si oēs hoies mū
di non sacerdotes essent sancti ⁊ iusti: ⁊
per annos ⁊ annos dicerent verba con/
secrationis super debita materia cum in/
tētione cōsecrādi nūquā cōsecrarēt. Jō
scribit̄ d᷑ sū. tri. ⁊ fi. ca. c. i. Hoc vtiqȝ sa
cramentū nemo potest cōficere nisi sacer
dos qui rite fuerit ordinat⁹ s̄m claues ec/
clesie: quas ipse cōcessit apostolis eorūqȝ
successorib⁹ iesus christus. ⁊ ecclesia cātat
sic. Sacrifitiū istud instituit: cui⁹ officium
cōmitti voluit solis p̄sbyteris quibus sic
cōgruuit: vt sumāt ⁊ dēt ceteris. Et. 25.
di. in. c. plectis dicitur. Ad presbyterorum p̄ti
net sacramētū corporis ⁊ sanguinis dn̄i
in altare dei cōficere. Tertiū dubiū. vtrū
sacerdotes mali ⁊ peccatores possint cōse
crare. Et rn̄det Bon̄. in 4. di. i3. ꝙ sic. q2
officiū cōsecrandi nō ē ex ppria sāctitate:
vt qdam heretici dicūt: sed ex auctoritate
Tho. vero in. 3. parte. q. 87. ait. Nō ex
hoc ipso aliqs desinit eē mister christi qd᷑
est malus: q2 domin⁹ habet bonos ⁊ ma
los ministros: qui cum auctoritatem hn̄t
consecrandi: consecrare possunt. Unde
Augusti. i. q. i. c. itra. ait. Intra catholi
cam ecclesiam in ministerio corporis ⁊ sā
guinis domini: nihil a bono maius: ni/
hil a malo minus perficitur sacerdote: q2
non immerito cōsecrātis: sed in verbo p
ficit̄ creatoris: ⁊ in virtute sp̄us sci. Ad
idem est. c. vt euidenter. c. prophete. c. cū
scriptura. c. multi secularium. ⁊. c. sacer/
dotes. Quartū dubium: vtrum sacer
dotes heretici: scismatici: excommunicati
vel degradati possint cōficere. Et rn̄det
Bon. in. 4. dis. i3. ꝙ aliqui voluerūt di/
stiguere ꝙ sacerdotes mali quidam occul
ti sunt mali: ⁊ tales pn̄t cōsecrar̄. Alij ve
ro sunt manifeste mali: ⁊ ab ecclesia pre/
cisi: sicut heretici: ⁊ alij predci: ⁊ tales nō
possunt. Et ad hoc allegant dcm̄ Augu.
i. q. i. c. extra catholicam. Extra catholi/
cam ecclesiam non est locus veri sacrifi/
cij. Et Hiero. i. c. odit. q dicit. Odit do
minus sacrificia hereticorum: ⁊ a se pijcē
⁊ quotiens in nomine eius cōgregati fu
erit detestat̄ fetorem eorum: ⁊ claudit na
res suas. Habent etiam ibi. c. non opor
tet. Sed tamē positio ista falsa est: vt pate
bit. Ideo dicendum ⁊ meli⁹ ꝙ sacerdotes
omnes p̄nominati cōsecrare possunt: q2
potestas consecrandi eucharistiam: vt in
quit Tho. ⁊ omnes theologi pertinet ad
caracterem sacerdotalis ordinis. Cara/
cter autem indebilis est. Ideo dicendū
ꝙ in sacramento duo attendunt̄. s. sacra/
mēti vitas q̄ ꝯsistit q̄tū ad rē primā: ⁊
sacr̄i vtilitas q̄ ꝯsistit q̄tū ad rē vltimā:
que ē icorporatio vel vnio: q̄tū ad corp⁹
mysticū. Si de veritate sacr̄i loq̄mur ve/
ritas saluat̄ vbi ex parte ministri ē ordo:
⁊ itentio: ⁊ verbi platio: cum adest debi/
tum elementum. Si autem loquamur
quantum ad vtilitatem: dicendum ꝙ sa/
cerdos bonus conficit ad vtilitatem su/
am ⁊ assistentium. Malus occultus ad
damnum suum tm̄: nihilominus ad vtili

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

matem assistentiū q deuote audiūt missā. Sed precisus ⁊ hereticus ad dānationē suam ⁊ oium assistentiū. Quia ergo ip/ cisis ⁊ hereticis manifestis priuat̄ sacra/ mentum oi fructu: q̄zuis sit ibi corp⁹ xp̄i ve℞. Ideo loquunt̄ sacri canones ipso/ rum sacrificia detestantes nō rōne opati opis: sed dāni. Ric⁹ vero. i. 4. dicit q̄ p̄/ fatos sacerdotes posse hoc sacrificiū con ficere itelligitur dupliciter. aut de iure. aut de facto. Prio mō nō ois sacerdos pōt hoc sacramentū cōficere: q̄ nec irre/ gularis nec suspensus: nec iterdict⁹: nec excōicatus: nec scismatic⁹: nec hereticus: nec degradatus hoc sacr̄m pōt de iure cō ficere: q̄ quilibet predicto℞ ꝓhibitus est ptātis sacerdotalis vsus. vñ cōficiendo grauissime peccant. Secundo mō. s. de facto quilibet ipso℞ pōt vt predictum ē. Considerent itaq̄ȝ laici quanta ē sacer/ dotalis dignitas: quāta sacerdotibus da ta ē ptās. Nō sint ipsi sacerdotum iudi/ ces: ⁊ ex consequenti sacro℞ cōtempto/ res. De quo plenius diximus in ope de virtutibus. Venerētur ⁊ colant illos vt patres: vt dominos ⁊ tāti sacramenti mi nistros. Prepararent se oēs cū oi hu/ militate ⁊ reuerentia ad sacram cōionē de illorum manibus suscipiendam. Ip/ si vero sacerdotes studeant ꝓ viribus ni torem mentis ⁊ anime conseruare: viue req̄ȝ munde ⁊ caste: vt sic digne confice re possint ⁊ dispensare fidelib⁹ absq̄ȝ ꝓ/ prio detrimēto: imo cū merito ⁊ bñdictō ne dei sacratissimū corpus filij eius dñi nostri iħu xp̄i: qui est bñdictus ⁊ laudabi lis per infinita secula seculo℞. Amen.

Feria quinta in cena domini. de exē/ plis a xp̄o nobis exhibitis. in quibus cū sequi debemus ⁊ precipue tempore sacre Eucaristie communiōis. Sermo. 66.

e

Xemplum enim dedi vobis vt quemadmodum ego fe ci: ita ⁊ vos faciatis. Pi/ issimi iħu verba sunt ista Ioh. 13. c. ⁊ in euangelio hodierno. Su scepturi sanctissimum sacramentum ho dierna die vel in proxima solennitate pa scali diligenter ac sollicite inuigilare de/ bemus: vt ad illud accedamus cum om ni mundicia: puritate ac reuerentia. Id autem facere poterimus si voluerimus imitari exempla virtutum: q̄ docuit nos ipse xp̄s i vltima sua cena. In illa nāq̄ȝ docuit nos omnes quid communicādo essemus facturi. Idcirco in p̄nti sermo/ ne ꝓ morali declaratione euangelij d̄ exē plis moralibus spiritualiter in eo contē tis: ⁊ a dño iħu xp̄o nobis oblatis erim⁹ tractaturi: quoniā ad illa xp̄s iesus nos i verbis in themate premissis inuitat. In quibus totum euangelium hodiernum complectendo septem exempla deuotissi ma declarabimus.

Primum d̄r memorande mortalitatis.
Secundū consumande caritatis.
Tertium tollerāde aduersitatis.
Quartū contēnende prosperitatis.
Quintum obseruande castitatis.
Sextum exercende humilitatis.
Septimum desiderande felicitatis.

Qualiter xp̄s docuit nos exēplo suo memores esse mortis acerbissime: quam pro nobis pctōribus ex caritate ⁊ amore patientissime tolerauit. Caplm. j.

p

Rimū exemplū qd̄ xp̄s nobis exhibuit dicit̄ memorande mor/ talitatis. Ipse eteni memor erat mortis sue: qd̄ euangelista exprimit. d. Ante diē festum pasce sciens iħs q̄ ve/ nit hora eius vt transeat ex hoc mundo ad patrē. Pro quorum verborum decla ratione tria sunt notanda. Primum qd̄ per hoc nomen pascha intelligatur. Et ad hoc sic dicit Aug. sup Ioh. Pasca n̄ sicut quidam estimant grecum nomen ē sed hebreum. Opportunissime tamē oc currit in hoc nomine quedam cōgruētia vtrarūq̄ȝ linguarū. Quia eni pati grece paschi d̄r ideo pascha passio putata est. vel hoc nomen a passione sic appellatū. In sua vero lingua hoc est in hebrea pa scha transitus d̄r: propterea q̄ tūc primū pascha celebrauit populus dei qñ ex egy pto fugiens rubrū mare ptransiuit. Se/ cundū āt Nico. de lira dicebat̄ pascha in deo℞ transitu⁹: eo q̄ tūc āgelus trāsijt ꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

egyptū īterficiens primogenita egyptio/
rum ⁊ filios iſrael ſaluās. Scdm no/
tandū ꝙ paſcale feſtum apud iudeos ici/
piebat a veſpera diei: i qua luna erat. i4.
Dies aūt feſtiuus apud eos icipit a ve/
ſpera vniꝰ diei: ⁊ durat vſqꝫ ad veſperaꝫ
ſequētis diei. Unde leuitici. 23. c. dicit a
deo A veſpere vſqꝫ ad veſperū celebra/
batis ſabbata veſtra: ⁊ ſic dies paſce ſolē
nis erat luna. i5. ꝓꝑ qđ eūdē diē: quē Jo
hānes noiat añ diē feſtū paſce ꝓꝑ natura
lē diſtinctionē dieꝝ. Marcꝰ noiat primuꝫ
diē azimoꝝ: qꝛa veſpere ꝑcedentis diei i
cipiebāt comedere azima. Quare ſꝫ hie
ro. oēſqꝫ theologos. diſ. xi. quarti. tenen
dū ē ꝙ ieſus fecit cenā luna. i4 ⁊ paſſus
ē luna exñte. i5. Tertium notādū ꝙ ſicut
xp̄s recordabat mortis de ꝓximo ſibi im
minētis: ita ⁊ qui vult cōicare mortē xp̄i
ad ſuam mētem reuocare dꝫ. hoc docuit
apl̄s cū dixit. i. Cor. xi. Quotiēſcūqꝫ mā
ducabitis panē hūc: ⁊ calicē bibetis mor/
tē dñi ānūciabitis donec veniat.

Qualr̄ xp̄s nos docuit exemplo ſuo vt
memores ſimus immenſe caritatis ſue: q̈
nos dilexit. Ca. 2.

Ecūdū exemplum qđ docuit nos
xp̄s dr̄ cōſumāde caritatis . ſ. de
qͦ euāgeliſta ſcribit. Cū dilexiſſꝫ
ſuos q erāt i mūdo: in finē dilexit eos. i.
ſm glo. maiora ſigna dilectionis oñdit.
Dilexit nāqꝫ dñs ſuos ſuos iuſtos ⁊ ſā/
ctos: ⁊ eos ⁊ peccatores: ꝓ eis patiēdo ⁊
moriēdo. Ob qđ Hiero. ad damaſū pa
pā de filio ꝓdigo ait. Que maior pōt eſſe
clemētia: qꝫ vt dei filiꝰ hois putaretur: đ
cē mēſiū faſtidia ſuſtineret: partus expec
taret aduētum ꝑ ſingulas adoleſceret eta
tes: ⁊ pꝰ ꝯtumelias vocū alapas ⁊ flagel
la crucis pro nobis fieret maledictus: vt
nos a maledicto legis abſoluerꝫ. Et apo
ſtolus Ro. 5. iquit. Cōmēdat ſuā carita
tē ds̄ in nobis: qm̄ cuꝫ adhuc peccatores
eſſemꝰ xp̄s ꝓ nobis mortuꝰ eſt. Si gͦ xp̄s
tantum dilexit nos: vt ſanguinem ſuum
⁊ vitā daret ꝓ nobis: nos debemꝰ ⁊ illuꝫ
diligere: ac ꝓ eiꝰ amore ꝓximoꝝ odia de/
ponere. An nō heretici vel igrati haben
di ſunt illum qui xp̄m nō diligūt: ꝓ qbus
mori dignatus eſt. Propterea ſcribitur
ſic: de cōſe. di. 2. in. c. iterat. Sēper chri
ſti mors per ſeculi vitam poſteris ē nun
ciāda: vt diſcāt qua caritate dilexit ſuos q
ꝓ eis mori dignatꝰ eſt. cui omnes debe/
mꝰ vicē repēdere caritatis: qꝛ ad hoc pri
or dilexit nos cū eſſemꝰ gehēne filij: vt cū
diligeremꝰ a morte iā liberati. Et Caſſi.
in li. de dilectōe dei ait alloqns aiam ſic.
Audi aīa mea ⁊ auribꝰ percipe diuinam
clemētiā. Quis abyſſum tam ineffabilis
gratie cōſiderauit. Quis đ fonte tāte dul
cedinis guſtauit ⁊ nō amauit. Quare nō
diffundis i deū vniuerſos affectus quos
dirigis ad vanitates ⁊ iſanias falſas. cur
queſo diligis aliqđ preter illum q tā beni
gne: tā miſericorditer a tot miſerijs te rede
mit. Jugi ſcrutinio ⁊ aſſidua meditatiōe
reuolue qualiter vnigenitꝰ dei patris cuꝫ
eēt ſplēdor ⁊ figura ſubſtantie eiꝰ pꝰ exi/
nanitionē vſqꝫ ad formam ſui: pꝰ lachri
mas: pꝰ labores: pꝰ ſudores: pꝰ ꝯtumeli
as: poſt flagella: poſt ſputa: poſt liuores:
pꝰ coronā ſpineaꝫ: ꝓ te affixus i cruce qñ
qꝫ pepēdit. Manꝰ eleuabat ad patrem in
ſacrificium veſꝑtinū: vt te ad āplexꝰ ami
cabiles inuitaret. Vide aia mea ne igra/
ta ſis i tāto cumulo bñficioꝝ. Jngratitu
do eni eſt ꝑēptoria ſalutis. hec ille. Qñ
ergo xp̄s cōſpicit hoiem ꝙ nō diligit con
queritr de illo: vt Aug. inqt i li. ꝯ. 5. he/
reſes. d. Cū eſſem vnicꝰ patris mei recō
ciliaui te: cū iter montes ⁊ ſiluas errares
queſiui te: humeris meis portaui te: labo
raui: ſudaui: caput meū ſpinis appoſui:
manꝰ meaſ ⁊ peđs clauis obieci: lācea la
tuſ meū apui: vt te mihi copularē: ⁊ tu di
uideris a me.

Qualr̄ xp̄s nos exēplo ſuo docuit ad
uerſa libenti aīo tollerare: ⁊ i tribulatiōi
bus eē patiētes. Cap. 3

Ertiū exēplū qđ nobis xp̄s đdit
dr̄ tollerādi aduerſitatis. Tolera
uit eni Judam ꝓditorem ſuum
equo ⁊ patiēti aīo: queꝫ in cena retinuit:
cōicauitqꝫ eum cum alijs diſcipulis: ne
eius peccatum occultum faceret manife/
ſtum. vt habetur . i. queſtione. i. c. chri/
ſtus. ⁊ hoc euāgeliſta expreſſit cum dixit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Et cena facta. s. q̈ztū ad esum agni pasca
lis non tñ completa q̈ztū ad alia cibaria.
Seqtur cū diabolus iā misisset i cor vt tra
deret eū Judas Symonis scariotis. s. fz
Nicolaum de lira: qr die precedēti cū vē
diderat suggestione diaboli hāc, pditorem
in cor ipsi⁹ mita ētis Seq̄r text⁹. Sciens
qr oia dedit ei pr̄ i manus: ⁊ qr a deo exi
uit ⁊ ad deū vadit. Que verba expones
grego. 4. moral. ait. Sciebat. n. q i ma
nu sua ipsos ēt psecutores accepat: vt ip
se i se ad vsū pietatis intorqueret qequid
coꝝ ꝯ se malicia pmissa seuiret. O quā/
ta erat paciētia ⁊ lōganimitas bñdicti ihu
xpi: qñ in cena illa respiciebat pditorem
videb atqz cor ei⁹ maligñū. ⁊ tñ nō eijcie
bat cū non oñdebat sibi turbulentā faciē
non inferebat cōtumelias illi ⁊ conuicia.
sed modis oibus mansuetissimis q̄ztuz
in se erat: querebat reuocare illum a co/
gitatu maligno. O patientia inuictissimi
xpi ihu bñdicti. Hāc docuit nos verbo
cū dixit Luce. 21. In patientia vestra pos
sidebitis animas vestras. Et Math. 5.
Bti q psecutionē patiūt ppter iusticiaz:
quoniā ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. De patien
tie aūt laudib⁹ multa dicta sūt a nobis in
ope ď virtutib⁹. iō pauca hec sufficiant.

Qualiter xp̄s nos exēplo suo docuit
cōtemnere prospera mūdi huius. ⁊ ne i
illis fiduciam habeam⁹. Capl'm. 4.

q Uartū exēplū qď xp̄s nobis de
dit fuit contēnende psperitatis.
De quo euāgelista scribit. Sur
git a cena ⁊ ponit vestimēta sua. i. depo/
nit. p hoc innuēs deponendū esse oēz se
culi huius affectū: neqz cōfidendū esse in
bonis pñtis vite. Qď Hiero. dixit sic
scribēs i epistola ad Exuperantiū. Si fi
eri pōt imitare Joseph. ⁊ Egyptie dñe
palliū derelinque. nudus xp̄m nudū se/
quere. Nec solū a xp̄o eiusqz sctis: verū
etiā a gētilibus sepe monemur vt huius
vite gaudia puipēdamus: respuamusqz
oia bona ei⁹. Vñ ⁊ Seneca ad Lucillū
ait. Noli huic tranquillitati cōfidere. Et
iterū ad eundē. Clamo vitate que vul/
go placent q casus ad oē fortuitum bonū
suspiciosi pauidiqz subsistite. Et fera et
piscis sepe aliqua oblectatione decipitur:
munera ista fortune putatis insidie sūt.
Quisquis vr̄m tutā agere vitā volz ista
fiscata bñficia deuitet q̄zplurimū: i qbus
hoc quoqz miserrimi fallimur: qď dū ha
bere putam⁹ in pcipi tia cursus iste dedu
cit: ⁊ hui⁹ eminentis vite exit⁹ cadere ē.

Qualiter xp̄s exēplo suo nos docuit
obseruare ⁊ custodire sibi valde acceptā
virtutem castitatis. Capl'm. 5.

q Uintū exēplū a xp̄o nobis datū
fuit obseruande castitatis. Qď
euāgelista explicauit cum dixit.
Et cum accepisset lintheum precinxit se.
Nos etiam lumbos precinctos habe/
re debemus. fm illud Luc. 12. Sint lū/
bi vestri precincti. Que verba expones
Greg. in omel. ait. Lūbos enim pcin/
gimus cū carnis luxuriam per continen
tiam coartamus. Sed vt. d. Aug. quez
allegauimus in fmone de luxuria. In/
ter oia xpianoꝝ certamina duriora sūt p
lia castitatis: in quibus quottidiana ē pu
gna ⁊ rara victoria. O quanta multitu/
do dānat ppter vitia carnis. Ecquis ex
plicet quot sunt illi qui vt persistant in mi
serijs ⁊ turpitudie ꝯfueri ⁊ cōicare post
ponunt. Quis etiam enumeret quot iue
niuntur q post ppetrata nefandissima ⁊
fetidissima peccata carnalia: pre verecū/
dia illa non confitentur. ⁊ sine vera emē
datione conscientie accedunt ad sacram
cōmunionē. O infelix ꝯditio taliūsic fa
ciētiū: q iudicium dei māducāt ⁊ bibūt.

Qualiter xp̄s exemplo suo nos docu
it: vt humilitatis exercitia nō recusem⁹.

Capitulum sextum.

f Extum exēplum quod xp̄s no/
bis tribuit dicitur exercēde hūi/
litatis. De q° euāgelista subdit.
Deinde misit aquā in peluim: ⁊ cepit la
uare pedes discipulorum: ⁊ extergere li
theo quo erat precinct⁹. O quid erat vi
dē regem angelorum ⁊ dominum celi et
terre genuflexum ante pedes discipulo/
rum: ⁊ manib⁹ proprijs contrectantez: ⁊
lauantem pedes illos sordidos: ⁊ lutosos
Interroga eum anima mea: ⁊ dic illi.
Cur o bone iesu tantum te humilias. Vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

de fatigatus ⁊ made factus sudore pedes
discipulis tuis laues. Et rñdebit tibi ꝓpti
nus. O aia mea. Caritas que me traxit
vsq; ad exinanitionē vsq; ad formā serui
ipsa me sic hūiliare cōpellit. Quinimmo
⁊ maiora humilitatis officia suscipere co
get: cū die crastina crucifixus ⁊ nud⁹ cū
latronibus deputabor. Sed discite a me
omnes: q2 mitis sum ⁊ humilis corde.

Qualiter xp̄s exēplo suo nos īdocuit
vt desideremus supnā felicitatē. Ca. 7.

Eptimū exēplū qđ xp̄s nobis đ
dit dr̄ desiderāde felicitatis. quia
Petrū iduxit vt desideraret ha
bere ptē secū. dicit ergo Joh. Venit gº
ad Symonē Petrū. Et dixit ei Petr⁹.
Dñe tu mihi lauas pedes. In passu hº
dubitare solēt qdā vtrū xp̄s lauerit pe/
des discipuloꝝ alioꝝ prius q̄3 Petri. ⁊
Origeñ. dicit ꝙ sic. q2 icepit lauare a mi
noribus. S3 nō vr̄ verisimile. vt. d. Ni
co. de lira. si trāsisset p oēs alios: qui ali
qs coꝝ vel plures recusassent hāc lotio
nē: sic ⁊ Petr⁹. Et iō alij doct. dicūt ꝙ
primo venit ad Petrū. pp qđ alij disci/
puli audita reprehēsione Petri nō fue/
rūt ausi vltra iā recusare. Qđ ergo euā/
gelista dicit: cepit lauare. ⁊c. ⁊ postea sub
dit. Venit ergo ad Symonē: nō est per
hoc itelligēdū ꝙ alios lauerit añ ipsū: s3
euāgelista pri⁹ dixit factū i generali: po/
stea explicat modū i pticulari icipiens a
Petro q dixit. dñe tu mihi lauas pedes
i. vis lauare pedes mihi pctōri. tu q es fi
lius dei. q̄si dicat nullo mō decet. Simi/
le verbū dixit i principio sue cōuersiōis
Luc. 5. Exi a me dñe q2 hō pctōr sū. Rñ
dit ih̄s ⁊ dixit ei. Qđ ego facio tu nescis
mō: scies āt postea. i. fm Criso. humili/
tatē hi⁹ doctrine. Et quō humilitas suffi
cit in deū ducere. Dicit ei Petr⁹ nō la/
uabis mihi pedes in eternū. i. nūq̄3 fm
Aug. ac si diceret. Nūq̄3 sustinebo vt tu
laues pedes meos. Et fm Nico. đ li. l3
Petrus hoc faceret bono zelo: tñ indis/
crete hoc faciebat q2 cū xp̄s nō posset er/
rare nō debebat voluntati eius aliqº mō
resistere. Idcirco rñdit ei ih̄s. Si nō la
uero te nō hēbis partē mecū. Qđ mora
liter ⁊ litteraliter itelligi pōt. Moraliter
qppe intelligēdo. nullus pōt hr̄e ptē cū
xp̄o i gloria celesti: nisi lotus fuerit a ma/
cula pcti: iuxta illud Apoc. 21. Nō intra
bit in ea aliqd coinquinatū. Si āt intelliga
tur de lotione corpali litteraliter: tūc fm
Origeñ. dubiū est quō ille q ob reueren
tiā ih̄u nō pmittebat lauare pedes suos
nō habebit ptē cū filio dei. Et rñdet Ni
co. de li. ꝙ sicut aliquid ē illicitū nō ex sui
natura: s3 tñ q2 ꝓhibitū: vt p3 de ligno
vetito pº parenti: ita similiter aliqd ē ne/
cessariū ad salutē: nō ex sui natura: s3 ꝓp/
pter preceptū dei vel prelati: ⁊ sic erat i ꝓ
posito. Ex quo eni xp̄s volebat simplicit̄
hoc facere. Petr⁹ de necessitate salutis
tenebaī hoc sustinere. Sed cū a xp̄o fuit
reprehensus rñdit. Dñe non tñ pedes
meos: sed ⁊ manus ⁊ caput. q. d. pri⁹ su
stinerē a te p totū corpus lauari q̄3 a te se
parari: q2 q̄3uis esset durū sibi vt magi/
ster suus ei seruiret: tñ grauius illi erat ab
ipso separi. Vñ dr̄ i itinerario Clemen/
tis ꝙ qñcūq3 Petr⁹ erat memor dulcissi
me societatis xp̄i resoluebatur in lachry/
mas ita ꝙ facies ei⁹ adusta videbatur ex
frequenti lachrymarū fluxu. Dixit ei ie/
sus: qui lotus ē. s. p baptismū nō indiget
nisi vt pedes lauet. i. affect⁹: q2 vt. d. Au
gusti. i expositione hi⁹ passus. Si aliqs
baptizat⁹ stati moriaī euolat ad patriam:
nec indiget aliqua alia lotione: sed si sup
uiuat indiget lotione pedū. i. affectionu3
mentis. Subdit adhuc xp̄s. Vos mūdi
estis: sed nō oēs. vbi Aug. Hoc qd sit
ne quereremº ipse euāgelista patefecit ad
iungens. Sciebat eni quisnā eēt q trade
ret eū. Et Origeñ. Qđ gº dicit vos mū
di estis referī ad. xi. qđ vero subdiī: sed
non oēs dr̄ ꝓpter Judā existentē imun
dū. Seqtur euangelista. Postq̄3 gº la/
uit pedes discipuloꝝ suoꝝ accepit vesti/
menta sua. ⁊ cū recubuiss3: iteꝝ dixit eis.
Scitis quid feceri vobis. Vos vocatis
me magister ⁊ dñe. sū eteni. Si ergo la/
ui pedes vobis ego dñs ⁊ magr̄: ⁊ vos
debetis alter alteri⁹ lauare pedes. i. pie/
tatis: benignitatis: ⁊ humilitatis obsequia
inuicem exhibere: qm̄ hec est via p quaz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

acquirit beata vita. Ergo vt sacra cõio nobis pficiat: denu9 operã vt i his scptẽ pmissis exẽplis imitemur dñm ihm xpz vt sic tãdẽ admittamur ad cenã illã ma/gnã: i q oẽs electi pascũt refitiũtqz btã vi/sione dei: q ẽ bñdict9 i secula. s. Amen.

Feria quinta in cena dñi. de celebra/tione misse: ac eius significatiõe. necnõ z illius auditione. Sermo. 67.

Sacrificate sacrifi/ciũ iu/sticie: z sperate in dño. Il/luminati ,pphe verba sunt ista ps. 4. Possunt ac de/bent oẽs fideles sperare vberẽ fructũ se fore suscepturos ex frequenti oblatiõe sa/crificij imaculati dei nostri ihu xpi: q quo tienscunqz misse debite celebrant offert p viuis atqz defunctis. Et licet nõ oẽs eẽ possint pati semp z quotidie scissimũ sacrm suscipe: verũtñ nõ priuant suauis simo ci9 fructu cũ assistunt fideliter z de/uote qñ a sacerdotib9. cõsecrat. Vñ Au/gusti. de cõse. di. 2. in. c. vt quid. ait. Vt qd paras dẽtẽ aut ventrẽ: crede z mãdu casti. Quoniã ãt pleriqz cor hñtes auidũ z indeuotũ negligẽter suo tpe ad missas audiendas cõueniũt. aut illas audiũt mi nus reuerẽter. Idcirco i hoc smone de missa loqmur: ad quã nos iuitat ,ppha i verbis ,ppositis exhortãs ẽt eos qui non sunt sacerdotes: vt velit adesse in celebra tione tãti mysterij spantes ob id consequi copiosa munera grẽ dei. De missa itaqz tractati tria mysteria pricipalia dclabim9

Primum erit de celebratione.
Secundum de significatione.
Tertium de auditione.

Q d triplex regula est obsuanda in ce lebratione misse. s. loci. tpis. z mõi. C. i

Primum mysterium de missa de clarãduz est de eius celebratione Mã lz vt ait Vgo lib. de sacris. Missa nil aliud est qz cõsecratio eucharistie: que iõ dr missa: q mittitur hodie vl oblatio. Vel sicut dicit magister. di. 13. quarti. Missa dicitur: q mittit celestis missus: q vt exponit Inno. est magni cõsilij angelus. Iste inquã mittit ad cõ/secrãdũ: q ille ẽ sacerdos iuisibilis dñs ihs xps q cõsecrat cõficit hoc sacrm vbi/cũqz cõficiat. Vel dr missa: q apl's fide lis p misteriũ sacerdotis pccs z vota et oblationes deo mittit. Tamẽ celebrãda est cũ obseruatiõe triplicis regule. Pri ma est loci. Secunda tpis. Tertia modi. Prima regula obsruanda in celebratione misse est loci. Vt enim in/qt Ric. i 4. di. 13. Coiter nõ licet missã celebrare i loco nõ sacro: q sic instituit ec clesia: vt pz de cõse. di. i. c. sicut. c. missa/rũ. c. hic ergo. z. c. nullus psbyter. Cui9 institutionis rõ fuit: q i sacro altari qd in missa cõsecrat: cõtinetur ille q est sum me scũs z totius nostre sanitatis cã effec tiue inquãtũ de9: z meritorie inquãtum hõ. In casu tñ magne necessitatis pmit/tunt iura celebrari in loco nõ sacro: si tñ tabula sit cõsecrata: ceteraqz scã mysteria ad illud officiũ pertinẽtia ibi affuerint si cut cũ ecclesie oẽs fuerint incense: vel cũ hoies essent i itinere: vel euz adesset alia aliqua legitima z rõnabilis cã: i quibus casibus cũ licentia epi celebrare licet i lo/co ñ sacro. Conceditur tamen fratribus predicatoribus z minoribus exigente le gitima cã. vtputa duz essent predicantes verbũ dei in publicis cãpis vel plateis: aut in similib9 celebrare cũ altari viatico absqz licentia ab epo postulata vel impe/trata: qd patet extra de priuil. z priuil. ex cess. c. i his. vbi sic habet. In his que ad cultũ diuinũ facere dignoscunt: nõ mali/gna sed benigna esset potius interpreta/tio facienda. Vñ imitari cõpellitur q cũ fratribus predicatoribus z minorib9 du ximus indulgendũ: vt vbicũqz fuerit sine prochialis iuris preiudicio cũ altari valeant viatico celebrare. Quidã nimis stricte interpretando indulgentiam no/stram nituntur asserere: q per eam dic/ti fratres preter prelatorum assensum fa cere hoc non possunt propter quod eos celebrare iuxta indulgentiam apostoli/cam non permittunt. Cum autem nihil eis conferret memorata indulgẽtia: sine qua prelatis annuẽtibus id liceret eisdẽ: fraternitati tue mandamus quaten9 iter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑcatione huiuſmodi reprobata: dum tñ
ab aiijs q̄ iuri parrochiali ꝓueniunt pror
ſus abſtineāt: datā eis ſic licentiā celebrā
di auctoritate nr̄a non differas publicare
ita ꝙ dci fratres aliquā ex idulgētia nr̄a
videāt i ho grāz ꝯſecuti. Hec ibi. Que
vba ſunt honorij tertij. Et ſicut i loco ſa
cro: vt dcm̄ eſt: cōiter miſſe ſunt celebrā/
de: ita etiā celebrari debēt ſuper altari cō
ſecrato. Notādum tñ ſm Ric. vbi ſupra
ꝙ q̄zuis ante tp̄s Silueſtri celebraret ſu
per altare ligneum: qd̄ cito poterat tranſ
ferri: quia ꝓpter perſecutionē nō erat fid̄
libus certus locus ad manēdū: tñ poſtea
iſtituit eccl̄a: vt celebraret ſup altar lapid̄
um. Vñ de cōſecra. di. i. c. altaria. dici
tur. Altaria ſi nō ſunt lapidea chriſmatiſ
vnctione nō cōſecrent. Cuius rō fuit qa
altare dꝫ eē de materia forti: qꝛ cōſecrari
dꝫ: ⁊ iō nō dꝫ eſſe d̄ terra. Et qꝛ i eccleſia
dꝫ eſſe copia altariū vt hoc myſteriuꝫ fre
quētetur. iō altare nō dꝫ eſſe de auro vel
de argento: que non faciliter pñt haberi.
In veteri aūt lege: qꝛ nō ſic mľtiplicabāt
altaria: nihil opus erat ſi de auro fierent
Cōuenientius eſt etiā altaria fieri de la/
pide q̄ꝫ de ligno ꝓp ſignificationē: qꝛ vt
dicit glo. in. d. c. altaria. Altare ſignifi/
cat xp̄m: q dr̄ petra. Sed occaſione dcōꝝ
apud multos dubitat. Vtrū celebrās ſu
per altare nō cōſecratū aut fractū ſit irre/
gularis. Et rñdet Ric. ꝙ nō. eo qd̄ irre
gularitas ē de iure poſitiuo: ⁊ hoc non ē
i iure poſitū. Scienter tñ celebrās ſuper
altare nō cōſecratum grauit peccat etiā ſi
hoc faciat ex ignorātia craſſa: q̄zuis minꝰ
grauiter: q̄ꝫ ſi hoc faceret ſciēter: qꝛ eccleſia
ordinauit ſup altare cōſecratū debere ce/
lebrari: vt patet de cōſe. di. i. c. eccleſie: ⁊
extra de cōſe. eccle. vel. alta. c. i. ⁊. c. qd̄ i
dubijſ. Scd̄a regula ſeruāda i celebra
tiōe miſſe dr̄ tp̄is. De quo ſciendum ſm
Ric. ꝙ qꝛ hoc ſacramentum ꝑtinet ad tē
pus gratie: qd̄ per diē ſignificat: iuxta il
lud apl̄i. Ro. i3. Nox preceſſit dies au/
tem appropinquauit: iō cōiter loquendo
miſſa debet celebrari i die artificiali: ⁊ nō
i nocte: incipiēdo dieꝫ artificialē nō tātuꝫ
ab aſcēſu ſolis ſup orizōtem noſtrum ſed
ab illa ꝑte tp̄is qua pōt perpendi eſſe ſu/
per orizōteꝫ nr̄m aliqua aeris illuſtratio
ꝑ aliquos radios ſolis: q̄ illuſtratio ē ma
nifeſtatio ſolis orituri. In nocte tamē na
tiuitatis dñi media nocte vel circa horaꝫ
illam celebratur miſſa: ⁊ antiquitus cele/
brabat in principio noctis reſurrectiōis.
Et hoc ꝓpter priuilegium illarū noctium
Et de hoc dr̄ de cōſe. di. i. in. c. nocte ſan
cta. Nocte ſancta natiuitatis domini ſal
uatoris miſſas celebrēt preſbyteri ⁊ hym
nū angelicum in eis ſolēniter decantent
qm̄ etiā eadē nocte ab āgelo paſtoribꝰ eſt
nūciatus. Et ſubito facta ē cū angelo mľ
titudo celeſtis exercitus laudantium deū
⁊ dicentium. Gloria i excelſis deo ⁊ i. t.
p. h. b. v. Quare aūt celebrātur tres miſ
ſe i die natalis dñi. rō ē ſm archi. i tracta
tu quē fecit de offi. eccleſie: qꝛ vna miſſa
ſ. ante diem ſignificat tp̄s añ legē qñ era
muſ in tenebris. Scd̄a miſſa in aurora ſi/
gnificat tp̄s ſub lege qñ nondū plena dei
cognitio hēbat. Tertia in die ſignifi/
cat tp̄s gratie qñ iā plena cognitio hētur
De hora aūt miſſe ſciendū ē ꝙ iſtituta ē fi
eri cōiter tribꝰ horis. ſ. hora tertia: ſexta:
⁊ nona. Celebratio eni miſſe eſt memo/
riale paſſionis xp̄i: qui ſm Aug. i li. d̄ cō
cordia euangeliſtarū: crucifixus fuit ho/
ra tertia liguis iudeoꝝ: hora ſexta mani/
bus militū: ⁊ hora nona expirauit. Con
ſuetudo tñ ē vt nō dicat ſolēnis miſſa ho
ra nona: niſi in diebus ieiuniorū: ⁊ ma/
xime qñ ep̄i faciūt ordinationes. Miſſe
aūt priuate dici pñt ab aurora vſqꝫ ad ſex
tā. Sed dubiū orit apud pleroſqꝫ q̄re in
paraſceue nō celebrat miſſa. Et reſpōde
tur ꝙ id rōnabiliter fit: qꝛ dupliciter rep̄/
ſentatur ab eccleſia paſſio xp̄i. Vno mo/
do inquātum fuit in xp̄o ſm ſe ⁊ abſolu/
te: vt moueantur corda eorum ad cōpaſ/
ſionē: ⁊ quia ipſa dies in qua paſſus fuit
ipſam paſſionem ſatis efficaciter repre/
ſentat: ſtatuit eccleſia vt illa die non cōſe/
cretur corpus xp̄i: ſed qd̄ in precedēti die
reſeruatum eſt ſumatur. Sanguis tamē
non reſeruatur propter effuſionis peri/
culum. Quia autem effectus paſſio/
nis illius ſeu influentie ad nos conti/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nue ꝓueniūt: seu in nos descēdūt: iō sta-
tuit eccl'a vt excepta die ṗdicta quotidie in
ecclesijs missa celebretur. Tertia regula ꝟ
uāda in celebratione misse di[illegible]itur modi
qui cōsiderat̄ aut respectu calicis aut res-
pectu luminis: aut respectu indumē[illegible]oꝝ
Si respectu calicis: ⁊ tūc aduertēduꝫ est
est vt dicit Ric. ꝙ nō licet celebrare i cali
ce lapideo propter eius ineptitudinem:
nec ligneo ꝑꝑ humiditatem: nec uitreo
ꝑꝑ fragilitatē: nec ereo vel de auricalco:
q2 ob vini virtutē eruginē colligeret et
vomitū ꝓuocare posset: sꝫ dꝫ eē calix d' au
ro l' d' argēto. et si qs tā pauꝑ ē ꝙ n̄ possit
habere calicem aureū vel argenteuꝫ habe
at stāneū: vt patet expresse d' cōsecra. dis.
i. c. vasa. ⁊. c. ⁊ calix. Secūdo cōsiderat̄
modus i celebratiōe misse respectu lumi
nis. Nā sacerdos nō debꝫ celebrare sine
igne seu lumine: ⁊ hoc primo ꝓpter eccle
sie ꝯstitutionē: q̄ reprehēdit celebrantes
sine igne: extra d' cele. mis. c. vltimo. Se
cūdo ꝑꝑ ipsius ignis significationē. Si-
gnificat eni dilectionis feruorē ꝑ q̄ꝫ xp̄s
ꝓ nobis passus hoc sacramētū instituere
voluit. Etiā ci⁹ lumē ⁊ calor significāt ꝙ
sacramentum oꝑatur in celebrāte digne
⁊ suscipiente augmentū illuminationis
i itellectu: ⁊ feruorē charitatis in affectu.
Tertio cōsiderat̄ modus celebrādi respec
tu idumentoꝝ. Nullus vtiqꝫ celebrare d'
bet sine uestib⁹ ab episcopo benedictis d'
qbus sic dr̄ de conse. di. c. vestimenta.
Vestimēta ecclesie quibus dn̄o ministra
tur ⁊ sacrata eē debēt ⁊ hōesta: qb⁹ i alijs
vsibus nō debēt frui q̄ꝫ ecclesiasticis: ⁊ do
dignis officijs: q̄ nec ab alijs d'bēt cōtigi
aut offerri. nisi a sacratis hominib⁹: ne
vltio que Balthasar regem percussit suꝑ
hoc trāsgrediētes veniat ⁊ corruere eos
faciat ad ima. Et vt dicit glo. i. c. seque.
super verbo polluūtur. Ex veste alicuius
dn̄e vel alterius nō debet fieri cā vel ali⁹
ornat⁹ ecclesie. Que autem ⁊ quot sint ve
stes ille qui requirunt̄ ad celebrationem
misse refert Inno. i li. de offi. misse. ꝑte
i. c. io. d' Sex sunt idumēta cōia ep̄is et
presbyteris: videlicet amictus alba: cīgu
lus: stola: manipulus ⁊ casula. In mul-
tis tn̄ locis iualuit consuetudo: vt cingu-
lus non benedicatur. Quicūqꝫ ergo ce-
lebraret sine huiusmodi vestibus grauit
peccaret. Sint ergo sacerdotes diligētes ⁊
solliciti: ne omittāt q̄cq̄ꝫ de his q̄ ordiata
sunt ab ecclesia.

Q' d' illorum qui requirūtur in cele
bratione quedam significāt ꝑtinentia ad
incarnationem: quedam ad passionem:
quedam vero ad resurrectionem. Ca. 2

Ecūdum mysterium de missa d'
clarādū ē de eius significatiōe: i
quo videre debemus qd signifi-
cēt illa que requirunt̄ ad misse celebratio
nē vltra ea q̄ reqruntur ad eēntiam sacra
mēti. Et rn̄det Ric. ꝙ per illam signifi-
cant̄ tria. Primo quedaꝫ ꝑtinētia ad
icarnationē. Scd'o q̄dam ꝑtinētia ad
passionem. Tertio quedaꝫ ꝑtinētia ad
resurrectionē. Primo significantur
q̄dā pertinētia ad icarnationē ⁊ natiuita
tē xp̄i. Nā sacerdotis calciatio icarnatio
nis ē rep̄ntatio. In persona eni filij dei
dr̄ in psal. In idumea extendam calcia-
mētum meū. i. humanam naturam: quā
assumā. Vnde sacerdos cū xp̄m rep̄sen
tet: missam nō dꝫ dicere discalciat⁹. Ami
ctus in capite rep̄ntat diuinitatem amic-
tam humanitate. Caput enim xp̄i est d's.
Alba camisia nouitatem vite significat
quam christus habuit ⁊ docuit: ⁊ tribuit
in baptismo: zona siue cingulus signifi-
cat christi iusticiam: iuxta illud propheti
cum. Et erit iusticia cingulum lumborū
ei⁹. Manipulus posit⁹ i leua ꝑ quā vita
p̄ns designat̄ significat ꝙ christus i via
manipulum portauit virtutum ⁊ merito
rum. Stola que collo sacerdotis incū
bit significat obedientiam quam christus
propter salutem humani generis subijt:
factus obediens vsqꝫ ad mortem. Ca
sula que alijs vestimentis superponitur
christi caritatem significat: que omnes a
lias virtutes excellit. Introitus sacerdo
tis ad altare aduentum xp̄i significat: ⁊ i
troit⁹ misse desideriū aduētus eius signi
ficat. Et ideo in missa solenni non de-
bet intrare sacerdos: quousque inceptus
sit introitus misse: quia ante xp̄s fuit de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ſideratus q̃z veniret. Et q2 i aduētu xp̄i
fuit aperta vena miſericordie: idō p⁹ itro
itū ſubdit̃. kyrieleiſō: qḋ iterptat̃ dñe mi
ſerere: qḋ nonies dr̃ cōputādo ibi xp̄e: vt
miſericordiā xp̄i nouē aſſociemur ōdini
bus āgeloꝝ. Poſt hoc ſubiūgitur Glĩa
in excelſis deo ad rep̄ſentādū hymnum
que3 angeli paſtoribus nato domino cō
tinuerunt: quē ſacerdos inchoat: quia an
gelu3 magni cōſilij rep̄ſentat. Et chorus
cōcinēdo ꝓſequit̃: q2 ſubito facta ē cū an
gelo multitudo milicie celeſtis: laudan/
tiū. ꝛc̄. Orationes āt que ſubſequunt̃ re
preſētāt orationes quas xp̄s poſt ſuā na/
tiuitate3 fecit ꝓ populo. Epiſtola q̄ pmiti
tur euāgelio ſignificat predicationē pre/
curſoris Baptiſte. Graduale ſignificat
lamētū pnīe: q2 Joānes penitētiā p̄dica
bat. Et q2 poſt luctū ſeqtur cōſolatio: iux
ta illud Math. 5. Bti q lugent qm̄ ꝛc̄.
Ideo poſt graduale cātat̃. alleluia: qḋ ſi
gnificat ineffabile gaudiū angeloꝝ ꝛ hōi/
nū i eterna felicitate laudantiū deū. Dia
conus ſuſcipiēs codicē euāgelij bñdictio
nē a ſacerdote poſtulat ad ſignificandu3
ꝙ nullus d3 p̄dicare niſi mittat̃. Lectio
eni euāgelij p̄dicationē xp̄i ſignificat. Et
d3 legi i loco magis eminēti q̃3 ep̄la: iux
ta illud. Sup montē excelſū aſcende tu q
euāgeliz as ſyon: ꝛ q2 corde credit̃ ad iu/
ſticiā. ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē vt oſtē
dat eccleſia ꝙ euāgelij verbū corde reci/
pit: mox poſt euangeliū fidei ſymbolum
ore decātat: qḋ tñ ſacerdos incipit vt ſi/
gnificet ꝙ xp̄s ore ꝓprio xp̄ianā fidē do/
cuit. Offertoriū qḋ cātatur ſignificat ſa/
cerdotē oblaturū ſacrificiū laudis: q an/
teq̃3 dicat orem⁹: p̄mittit: dñs vobiſcu3:
ad ſignificādū: q2 niſi dñs ſit nobiſcū ad
ſalutē noſtrā orare nō poſſum⁹. 2° ſigni
ficantur i miſſa queda3 ptinentia ad xp̄i
paſſionē. Nā poſt offertoriū fit ſilentiū:
ꝛ dicunt̃ orōnes tacite: ad repreſentādū
illud tp̄s quo xp̄s nō ambulabat palā in/
ter iudeos cū eū interficere cogitarēt. q2
tñ appropinquante paſſione iterū palam
ambulauit ad hoc ſignificādu3 exclamat
ſacerdos. Per oia. ſ. ſ. Prefatio āt ē q̄/
dā gratiaꝝ actio ꝛ diuine laudis cōfeſſio
repreſentās illā gratiaꝝ actionē quā ſanc
ti reddunt xp̄o in celo: Sanctus repreſē
tat laudē quā ſibi cecinerunt pueri hebre
orū in dñica palmarū: eleuatio corpis xp̄i
repreſentat eleuationē xp̄i in cruce. de/
miſſio depoſitionē eius de cruce. poſito
ſup palā inuolutionē i ſyndone munda.
pala eni ſyndonē repreſentat: iō dr̃ d. cō
ſe. di. i. c. conſulto. Cōſulto oium cōſti/
tuimus vt ſacrificiū altaris nō in ſerico
pāno aut tincto quiſq̃3 celebrare p̄ſumat:
ſed i puro lintheo ab ep̄o cōſecrato terre
no. ſ. lino ꝓcreato: atq3 contexto: ſicut cor
pus dñi noſtri ihu xp̄i in ſyndone linea
munda ſepultū fuit. h ibi. Cū autē ſacer
dos dicit. Nobis quoq3 pctōribus: rep̄/
ſentat cōtritionē: ꝛ cōfeſſionē latronis al
terū increpātis: ꝛ miſericordiā petētis:
eo ꝙ centurio ꝛ q cū eo erant reuerebā/
tur ꝑcutientes pectora ſua. Quādo ſacer
dos exclamans dicit. Pr̃ noſter ꝛc̄. re/
ductio ē ad memoriam illius clamoris:
quē emiſit xp̄s i hora mortis. d. Pr̃ in
manus. ꝛc̄. altare crucē ſignificat. Calix
ſepulchru3 patena lapidē quo ſepulchrū
fuit clauſū. 3° ſignificātur i miſſa queda3
ptinentia ad xp̄ reſurrectionē. Nam cū
ſacerdos dicit. Pax dñi ꝛc̄. inſinuat ꝙ
vna ſabbatoꝝ ſtetit ihs in medio diſcipu
loꝝ ſuoꝝ ꝛ dixit eis. Pax vobis. Et q2
tunc dedit eis ptātē remittend pctā: idō
chorus exclamat ⁹nā. dei ꝛc̄. qḋ ter re/
petit̃ ad ſignificādū ꝙ petim⁹ nobis di/
mitti pctā cogitatōis: locutionis ꝛ opatio
nis: p quoꝝ remiſſionē veniem⁹ ad eter
na pacē. Poſtcōio ſignificat gaudium
apoſtoloꝝ de xp̄i reſurrectione. Ite miſ
ſa eſt: repreſentat illud qḋ dictū ē apoſto
lis poſt aſcenſionē i celū. ſ. Hic ihs q aſ
ſūptus eſt ꝛc̄. Deo grās: repreſētat apo
ſtolos regreſſos i Hieruſalē cū gaudio
magno vnanimiter pſeuerantes in ora/
tione. Significat etiam ꝙ ꝓ beneficio re
dēptionis noſtre cuius myſterium rep̄/
ſentatur in miſſa debemus eſſe i cōtinua
gratiaꝝ actiōe. Si qs vero quereret cur
non dr̃. Ite miſſa eſt: in qualibet miſſa.
Rñdet Boñ. di. 15. q̄rti. in declaratōne
lr̃e ꝙ quedā miſſe celebrantur ſpecialiter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ad honorē scōꝝ: ꝗ ipsi sunt beati: ⁊ co
rā deo: iō in talibꝰ licentiat ppl's: ⁊ dicit.
Itē ⁊c. quasi festinate ingredi i illā req/
em. Quedā misse specialiter celebrātur
ad salutē viuoꝝ: ⁊ q non sumꝰ certi ď sa
lute nostra: iō debemus continue solicui
tē. ne p nostrā ignauiā i nobis misse effi
cacia depeat. Iō dr̃ in missa. Bñdica/
mus dño. Quedā misse spāliter dicunt
ad requiē defunctoꝝ: ⁊ i illis dicit. Re/
quiescant i pace. Si autē adhuc aliquis q/
reret: qs adinuenit ritū celebrandi missā
cū totis conditionibꝰ: audiat Ric. d. i ď
claratione littere. di. 13. quarti. Missam
beatus Petrus apostolus primus oiuz
Antiochie dr̃ celebrasse: secundū qď. d.
Vgo li. 2. de sacramentis. pte. 8. c. vlt.
Et de cōse. di. i. c. Jacobus. dr̃. Jacobꝰ
frater dñi secundū carnē: cui primū tra/
dita ē hierosolymitana ecclesia: ⁊ Basi/
lius cesariensis eps tradiderunt nobis
misse celebrationē. i. misse celebrande or
dinē fm glo. ibidē. Et post alij alia ad/
diderunt ad solennitatem ⁊ decorem. vt
habetur di. xi. c. Ecclesiasticarum.

An sit melior missa sacerdotis boni q̄z
mali: ⁊ an sit de obligatiōe audire missā.
⁊ qualiter missa sit audiēda humiliter re
uerenter ⁊ deuote. Caplm. 3.

Ertiū mysteriū declarādum de
t missa dr̃ auditio: in quo cōsidera
bimꝰ adhuc tria videlicet. Pri
mo meliorationē. Secūdo obligatōz.
Tertio deuotionē. Primo cōside
remus meliorationē: vtrū melior sit mis
sa boni sacerdotis q̄z mali. Et qbusdam
videtur ꝙ nō ꝓpter verba Greg. qui in
registro ait. Heu i quā magnū laqueū i
cidunt q diuina ⁊ occulta mysteria plus
ab alijs sanctificata fieri posse credūt: cū
vnus idē spūs scūs ea mysteria occulte
atq̄z inuisibiliter opando scificet. Sz i cō/
trariū ē illud qď scribit. i. q. i. c. ipi sacer
dotes. vbi sic habet. Quāto sacerdotes
fuerint digniores: tāto facilius i necessi/
tatibus ꝓ qbus clamāt exaudiuntur. Ad
idē facit. c. ibidē sacerdotes. ⁊ c. sacro/
sancta. Rñdet Tho. 3. pte. q. 82. ꝙ i mis
sa duo sūt cōsiderāda. s. ipsū sacrm qď ē s
principale: ⁊ orōnes que i missa fiūt pro
viuis ⁊ mortuis. Quātū ergo ad sacrm
nō minus valet missa mali sacerdotis q̄z
boni: q vtrobiq̄z idē cōficit sacrm. Ad
qď facit. c. cū. scriptura. i. q. i. ⁊. c. signifi
castis. ⁊. c. nō q̄es. ⁊. c. dñs. ⁊. c. nō no/
cet. De orōne aūt que fit i missa: dicēdū
ꝙ pōt cōsiderari dupliciter. Vno mō in
quantū hz efficaciā ex deuotione sacerdo
tis orātis. ⁊ sic nō est dubiū ꝙ missa me
lioris sacerdotis ē magis fructuosa. Alio
mō orō pōt cōsiderari inquantū ꝓfertur
a sacerdote in ꝑsona totius ecclesie: cuiꝰ
sacer est minister: qď qdē mynisteriū ēt
i peccantibus manet. Vñ quantū ad hᵒ
est fructuosa nō solū orō sacerdotis pec/
catoris: ⁊ missa: sz etiā oēs alie eius orō
nes quas facit in ecclesiasticis officijs in
qbus gerit personā ecclesie. Orationes
tñ eius priuate ñ sunt fructuose. Greg.
ergo loqtur de veritate sacri i auctoritate
preallegata ad ptē cōtrariā. Ex qᵒ Boñ
d. Si qs libentiꝰ audit missā melioris sa
cerdotis credo ꝙ bñ facit: dū tñ credat ip
sū in substātialibus nō superexcedere pec/
catorē: aliogn ꝑiculose erraret. Secū
do cōsideremus misse obligationē: de q̄
sic loqtur. c. missas. de cōse. di. i. Mis/
sas die dñico secularibꝰ audire totas spā
li ordine precipimus: ita vt ante bñdic/
tionē sacerdoti egredi ppl's non presu/
mat. Vbi circa tria dubitare contingit.

Primo vtrū clerici ⁊ religiosi teneāt
ꝯuare hoc statutū: q dr̃ secularibus. Et
rñdet Jo. an. in rosario sup dicto. c. ꝙ
si ad hoc tenent laici: multo magis ⁊ cle
rici: q totaliter dediti sunt diuino cultui:
vt pz. 12. q. i. c. duo sunt genera. 2ᵒ dubi
tat vtrū eadē sit obligatio audire missaz
alijs diebꝰ festiuis q̄ ⁊ diebus dñicis. Et
dicendū ꝙ sic: q de similibꝰ idē est iudi/
ciū. Nā statutū de auditōe misse factū fu
it vt saltē ꝓ illo tpe vacaretur diuis. Ex
quo precipitur ꝙ tota missa audiatur: vt
pz in preallegato. c. missas. ⁊ in. c. om/
nes fideles: ⁊ in. c. cum ad celebrandas.
Sed alia festa ab ecclesia precepta sunt
superaddita diebus dominicis: vt i illis
vacet diuinis: iō ppl's in illis festis pre/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dictis audire missas tenetur. Et hoc colligit ex his q̄ dicūt ex̄ d' parrochijs in. c. vt dn̄icis dieb⁹ ⁊ festiuis. 3° cōtigit dubitar̄ vtr̄ peccet q n̄ audit missā a ꝓprio parrochiāo. Et dicūt cōit doc. q n̄: dūmodo n̄ fiat ex ꝯtēptu: ⁊ ꝓpri⁹ sacerdos n̄ regrat q si regreret idiscrete: ⁊ idebite nō cēt audiēd⁹. puta si regrēt ipediēs d'uotionē: ⁊ salutē parrochianoꝝ: puta si regrēt aliquē parrochianū vt audiret missā suā dū ille vellet ꝑegrinari. l' ꝓ iplēdo aliq° voto: vel ꝓ ꝯsequenda aliq̄ idulgētia. Naz regsitō sacerdotis i tali casu irrationabil' eēt ⁊ iniusta. Similit' etiā cū popul⁹ ire vellet ad audiēdū v̄bū d'i ab aliq° illud p̄dicāte: qui auctoritatē habeat p̄dicādi: sicut habere solēt religiosi mēdicātes: iniquū ꝓculdubio esset si sacerdotes astringere vellent suos subditos: vt omisso verbo d'i missas audirent i parrochia. in q° etiā casu subditi ei n̄ obediētes meo iudītio n̄ peccāt qa vtiqt Bern̄. i li. d' p̄ceptiōe. ⁊ dispēsatione. Iniquū ꝓculdubio foret si ea q̄ sūt ꝓ sola caritate istituta ꝯtra caritatē tenerēt': s; obs'uaret statutū d' auditione misse i ꝓpria parrochia ē istitutū ꝓ caritate: g° non deb; s'uari ꝯtra caritatem. Esset autem contra caritatem: si popul⁹ coīs ipediret' ne posset cibari. et recreari spirituali doctrina: ⁊ maxie q: vt in plurib⁹ ipsi curati ⁊ parrochiani aut n̄ p̄dicāt aut p̄dicare nesciūt: ⁊ tn̄ vt dixim⁹ i s'mone d' v̄bo d'i: ⁊ habetur ex̄ d' offi. iudicis. ordi. c. inter cetera. . Inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei maxime noscitur necessarium: q: sicut corp⁹ materiali: sic aīa spirtuali cibo nutrit'. Si g° necessitas corporal' aut tēporal' excusat a pctō nō audiētes simplicit' missā: ⁊ ex ꝯseqnti si illā n̄ audiāt i ꝑrochia: multo forti⁹ necessitas spiritual' excusabit: q̄ vt dictū ē inē poplo coī ad audiēdū v̄bū d'i. Hortādi tn̄ sūt oēs tā viri q; mulieres: vt suos parrochianos reuereāt': ꝯsuetasq; faciāt oblatioēs: ⁊ cū eoꝝ benedictione se trāsferant cū adest legitia cā ad missas alibi audiēdū: imo laudare; si ipi patres sacerdotes cū p̄dicat' v̄bū d'i ab aliq° famoso viro surgerent bono mane: ⁊ celebrata missa pplos suos admōerēt vt ꝯflucrēt ad p̄dicatioēs: ipsiq; ꝓ bono exēplo vna cu illis idē; facerēt: qm̄ vt dcm̄ ē factis idigēt seculares dirigi ꝑ v̄bū d'i i uiā salutis. 3° ꝯsiderem⁹ misse d'uotionē. Audiēda etci; ē humilit' reuerēt: ac d'uote. Sūt tn̄ mlti q dum missa celebrāt' ponūt se ꝓpe os sacerdotis ꝓspicientes si d' ilio passeres exeant ac musce. Alij sacerdotem preuenūt fortiter clamātes. Gloria i excelsis. Credo ⁊ similia. Nam dū sacerdos facit pausam postq̄; dixit visibilium ⁊ iuisibilium anteq; sequat'. Et i vnum dn̄m ihm xp̄m ⁊ illi submurmurātes dicūt. Et i vnū dominū ⁊c̄. Multi adhuc nō curāt audire: ea q̄ sacerdos i missa dicit: s; suas orōes ⁊ officia genuflexi dicūt: q tn̄ q;diu sacerdos alte loqtur aut cātat astare debēt misse cū silētio ⁊ itente audire: vt dr̄ · de cōsec. di. i. i. c. ap'lica. Qn̄ vero sacerdos secretas orōes ⁊ canonē dicit: tūc pn̄t ⁊ ipsi dicere orōes ⁊ orare: nō tn̄ cū strepitu faciēdo pis. pis. pis. ⁊ turbādo mēte; sacerdotis. Pleriq; etiā volūt audire missas q̄sdā peculiares omissa ꝓpria missi dici dn̄ici aut festi precepti: q si scient id faciūt nō excusant' a peccato nisi audiāt missa; propriā. Vn̄ dr̄ extra de cele. mis. c. quidam Quidā laicoꝝ hn̄t i cōsuetudine vt ꝑ singulos dies audiāt euāgeliū;. In principio erat v̄bū: ⁊ missas peculiares: hoc ē de scā trinitate: ⁊ d' scō michaele. Et ideo statutū ē vlteri⁹ h° nō fiat nisi suo t̄pe. Et nisi aliqs velit ꝓpt' reuerentiam scē trinitatis nō ꝓ alia deuotiōe audire. S; si voluerint vt misse sibi cātent' de eodem die missas audiāt ꝓ salute vivoꝝ: ac etiā defunctoꝝ. hec ibi. Quare vt finē huic sermoni dem⁹ audiēde st' misse cū oī māsuetudine ⁊ feruore: qm̄ sic audiētes ꝯsequūtur i h° s'c'lo d'i grā; ⁊ i futuro sēpitnā gloriā: i q̄ viuit' ⁊ regnat d's ꝑ eterna secula seculoꝝ. Amē.

Feria quita in cena domini de sacramento baptismatis: per quod efficiuntur hoīes dei filij, ꝓmittentes in illo abrenūciare diabolo ⁊ eius pompis.

Sermo. 68.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q Ui lotus est nō īdiget nisi vt pedes la uet: sed ē mūdus totus. Verba sunt redēptoris nostri. Joh. 13. c. ꝛ i euā gelio hodierno. Multa debet eē mundi cia mētis oībus qui ꝑ sacr̄m baptismi re generati facti sunt ꝑticipes: ꝛ heredes ce lestis regni dn̄i iesu xp̄i. Per baptismuꝫ nāqꝫ filij dei efficimur: i illo ꝓmittētes ob renūciare diabolo: ꝛ oībus pōpis eiꝰ: vt notat̄ de cōse. di. 4. c. prima igr̄. ꝛ. c. pri mum īterroget̄. Q̄m aūt pleriqꝫ tanti bn̄ ficij imemores: oē cor suū ad mūdana at qꝫ terrena cōuertūt paruipēdētes nō so lū repromissam btitudinē: verū etiā hitū dignitatē: ꝛ grāꝫ ꝑ baptismū. Idcirco d̄ ipso in p̄nti s̄mone ali q̄ discutiemꝰ: vt in telligētes tāti sacri ṽtutē ꝑeminētiā ꝛ sb limitatē: conemur iuxta saluatoris nostri s̄niam i ṽbis allegatis ꝓ themate lauare pedes. i. mētis affectiōes mūdare ab oī i gnamēto: ꝛ turpitudine inordinati amo ris cuiuscunqꝫ boni creati. De ipso itaqꝫ baptismate locuturi tria mysteria ꝓponi mꝰ declarāda.

Primum d̄r diffinitiōis.
Scd̄m obligationis.
Tertium fructificatōis.

Quid sit baptismꝰ: ꝛ de eius īstitutio ne: ac materie determiatōe: necnō ꝛ for me obs̄uatiōe. Ca. j.

Primum mysteriuꝫ de baptismo declarādū d̄r diffinitiōis: in quo qd sit baptismꝰ videamꝰ. Et licet Vgo li. 2. de sacris pte. 6. c. 2. dicat. Ba ptismus ē aq̄ diluēdis crimibus scificata ꝑ verbū dei. Tn̄ cōueniētior est diffinitio magistri q i. 4. di. 3. ait. Baptismꝰ ē ab lutio corporis exterior fcā sub forma pre scripta verboꝝ. Scd̄m. n. Ric. super p̄ fata diffinitiōe duplex ē materia baptis mi. s. remota q̄ est aqua: ꝛ ꝓpinq̄ que est ablutio ī aqua. Diffinitio ergo Vgonis exprimit materiā rmotā: illa magistri ma teriā ꝓpiquā. Pro d̄claratōe aūt clario re hꝰ ptis: tria adhuc de baptismo ꝯside remꝰ. Primo eiꝰ institutionē. Se cūdo materie determiationē. Tertio forme obs̄uationē. Primo eiꝰ institu tionē cōsideremꝰ quando. s. baptismꝰ fu it īstitutꝰ. Et aliqui dixerunt ꝙ fuit īstitu tus post resurrectionē qn̄ xp̄s dixit ap̄lis Math. vltimo. Eūtes docete omnes gē tes baptizātes eos i noīe patris ꝛc̄. Alij aūt dicūt ꝙ fuit īstitutꝰ ab illo tp̄e quo xp̄s ipsum scificauit. Sed vt. d. Dama. in. 4 li. c. i. Xp̄s scificauit baptismum: qn̄ fuit baptizatus: ergo tūc fuit īstitutꝰ. Et glo. super illd̄ Luc. 3. Jesu baptizato ꝛc̄. bap tizatus igt ē dn̄s mūdari nō īdigēs: sꝫ ta ctu mūde carnis aq̄s mūdās: vt vim ha beāt abluēdi. Sed Ric. i. 4. dicit ꝙ xp̄s baptismi sacr̄m primo īstituēdum īsinua nit. Scd̄o īstituit. Tertio īstitutū obs̄ua ri precepit. Primū fecit facto ꝛ verbo. Facto qn̄ a Johāne baptizatus fuit i quo baptismo īsinuauit baptismū fore i aqua fiēdū: qr ipse ī aqua baptizatus fuit: ꝛ in noīe trinitatis īquātum in suo baptismo apparuit ꝑsona patris i voce: ꝛ persona filij i carne: ꝛ ꝑsona sp̄ūs sci i colūbe spe cie: nec tūc aliquā virtutē regenerādis cō tulit aquis: nisi ꝙ ex tūc ordiata fuit aqua ad hoc vt i ea īstitueret̄ regeneratōis sa cramētum. Si tn̄ hēret̄ illa aqua q̄ corpꝰ eiꝰ tetigit s̄uari deberet cū maxima reue rētia ꝓpter mūdissimā ꝛ scissimā carnem quā tetigit. Verbo etiam īsinuauit bap tismum: qn̄ Joh. 3. c. dixit Nicodemo. Nisi qs renatꝰ fuerit ex aqua ꝛ sp̄ū sācto nō pōt itroire i regnū dī. Scd̄o xp̄s bap tismū īstituit qd̄ fecit facto ꝛ verbo. Fac to qn̄ vt d̄r Joh. x. baptizauit ꝑ discipu los suos q de mādato eiꝰ baptizare cepe rūt. Et vt dicit Nico. de lira sequēdo au gu. Primo ipse xp̄s baptizauit discipu los suos baptismo suo. s. aqua ꝛ sp̄ū san cto: qd̄ etiam ponitur de cōsecra. di. 4. c. quando ab hierosolimis. ꝛ. c. si cos. De inde verbo īstituit qn̄ misit discipulos su os binos ad predicādum ꝛ baptizādum de qua missione hētur Luce. x. Tertio xp̄s īstitutum baptismum obs̄uari ꝑcepit qn̄ post resurrectionem dixit discipulis. Eūtes ꝛc̄. Scūs vero Tho. in. 3. pte. q. 66. dicit ꝙ baptismꝰ īstitutꝰ fuit ān passio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nem xpi: ſ3 neceſſitas vtēdi hoc ſacro in/
dicta fuit poſt paſſionē ⁊ reſurrectionem
tum quia in paſſione xpi terminata ſūt fi/
guralia ſacramēta: quibꝰ ſuccedit baptiſ
mus ⁊ alia ſacramēta noue legiſ: tū etiā
q̄ p baptiſmū cōfiguraṫ homo paſſioni
⁊ reſurrectioi xpi inq̄tū moriṫ peccato: ⁊
incipit nouā iuſticie vitā. ⁊ iō oportuit
xpm pati prius ⁊ reſurgere q̄ hoibus in
diceret neceſſitas ſe cōfigurādo morti et
reſurrectioni. Et l3 apl'i baptizaſſēt vt
dictū ē ante paſſionē xpi. tñ ſ3 Ric. ad
huc nō publicabāt baptiſmum vt neceſ/
ſariū ad ſalutē: ⁊ lex nō obligat quouſq3
ſit p̄mulgata. Secūdo cōſideremus cir
ca baptiſmū materie determinationē. eſt
.n. baptiſmi materia aqua. vt ait Ri. ⁊
oēs doc. tā theologi q̄3 canoniſte: cōpre/
hēdēdo ſub aqua ablutionē: q̄ fit i ea. Et
loq̄ndo d̄ baptiſmo ſm q̄d diſtiguiṫ a ba
ptiſmo ſanguinis ⁊ flaminis: de qbꝰ di/
cemus in ſeq̄nti myſterio. Ratio ē ſm
Hgo. in li. d̄ ſacriſ. q2 omne ſacramētu3
ſimilitudinē quādam h3 ad ipſam re3 cu
ius ē ſacramētum. Aqua ei3 ē repñtati/
ua effectū baptiſmi ⁊ rōne nature ⁊ rōne
vſus. Nā aqua eſt naturaliṫ frigida: rōe
cuius repñtat fomitis repreſſionem. Eſt
etiam naturaliter humida humiditate ap
ta ad abluēdum: rōne cuius repñtat a ſor
dibus peccati purgationem. Eſt etiā na
turaliṫ diaphana ⁊ clara rōne: cuius rep/
ſentat gratie illuminationem. Quia etiā
quantū ad vſum eſt multū vtilis: repñtat
ſacramētum baptiſmi eē in effectu valde
vtile. Et q2 eſt ad habēdum valde faci/
lis: repñtat ſacramētum baptiſmi eē quā
tum ad obſuantiam facile. Et q2 etiam
quātum ad vſum eſt multum communiſ
repñtat ſacrm̄ baptiſmi: quātum ad neceſ
ſitatem eē cōe. Nec pōt eē aliqua artifici
alis aqua materia baptiſmi: ſ3 naturalis
tm̄: q2 baptiſmus iſtitutꝰ fuit ſacrm̄ neceſ
ſitatis quātum ad oēs. Et ideo xps ipm
iſtituere noluit niſi in aqua: que faciliter
poſſet haberi: ⁊ cōiter ab oibus tam pau
peribus q̄3 diuitibus: q̄d nō eſt veru3 de
aliqua aqua niſi naturali. Et ſi diceret
q̄ ignis eſſet conueniēs materia baptiſ/
mi: q2 ſm Dionyſium ⁊ dama. h3 vim
illuminādi. Et Iohes baptiſta Math.
3. prenūcians xpi baptiſmum dixit. Ille
vos baptizabit in ſpū ſcō ⁊ igne. Reſpō
det Tho. q̄ ppter rōnes iā3 tactas aqua
⁊ non ignis eſt materia baptiſmi. Dcm̄
vero Ioh. ſm expoſitionem Hiero. re
fertur ad ſpiritum ſanctum qui ſuper di/
ſcipulos in linguis igneis apparuit. vt di
ciṫ Act. 2. Vel per ignem poteſt intelligi
tribulatio: vt Criſo. dicit ſuper Math.
q2 tribulatio peccata purgat: ⁊ cōcupiſcē
tia3: quare ignis accipiṫ ibi metaphorice
Dcm̄ aūt vt ſuperiꝰ commemorauimꝰ ma
teria ppinqua baptiſmi eſt ablutio in aqua
vnde baptizare i greco tm̄ valet quantū
lauare i latino. ſm illud Iudith. 12. De
ſcēdebat i vallē Betulie ⁊ baptizabat ſe.
Propterea apud nōnullos de immerſi/
one i aqua dubitaṫ: vtrum. ſ. ſit neceſſa/
ria. Et rñdet Tho. in. 3. pte. q. 66. ⁊ Bo
na. ⁊ Ric. i. 4. di. 3. q̄ q̄3uis tutius ſit ba
ptizare p modū immerſionis: q2 hoc ha/
bet cōior vſus: pōt tñ baptiſmꝰ fieri per
modū aſperſionis vel p modū effuſionis
ſm illud Ezech. 36. Effundam ſup vos
aquam mūdam. Sic apl'i baptizauerunt
tria milia hoium vna die nō imergendo
ſed aſpgendo. Et beatus Laurentiꝰ bap
tizauit Romanū effundendo. Qñ ergo
imineret neceſſitas vel ppter paucitatem
aque: vel ppi debilitatē miniſtri: qui non
pōt ſuſtentare baptizandū: vel ppter dā
num q̄d baptizandus ex imerſione time
ret: ⁊ veriſimiliter dubitaret: pōt baptiſ/
mus ſine imerſione celebrari: q2 l3 ablu/
tio aque ſit de neceſſitate ſacri: modus tñ
ablutionis per accidens ſe h3 ad ſacram̄
tum. Secūdum vero Ric. cū totum cor
pus nō poſſ3 ablui: abluēda ē pars prin
cipalior: vt caput: ⁊ maxie facies: q2 in ca
vigēt ſenſus. Vnde credo q̄ ſi caput
pueri baptizareṫ anteq̄3 pars corporis ex
eat: q̄d aliquādo faciēdū eſt propter peri
culum mortis: puer baptizatꝰ eſt. Si ve/
ro manꝰ vel pes ablueṫ anteq̄3 aliq̄ pars
alia appareat: voluit aliq̄ dicere q̄ puer ba
ptizatus eēt: quia anima eſt in qualz par
te corporis tota. Communiꝰ tamen tene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tur q̃ de lege communi nõ eẽt baptizat⁹
q̃zuis forte diuina pietas: i tali casu vicez
suppleat baptismi: ⁊ iõ semp qñ periculũ
mortis iminet abluẽdũ ẽ illud de puero
qd̓ põt ablui siue sit parũ siue sit multum
Hec Ric. Dubitat̃ adhuc a multis an i
mersio effusio vel aspsio debeat esse vna
vel trina. Et rñdẽt doc. supius noiati q̃
vnitas vel multitudo imersionũ nõ ẽ de
sub̃a baptismi: sed solũ d̓ bene eẽ: iõ vtrũ
q̃z licite fieri põt. s. semel ⁊ ter imergẽ: q̃r
vnica imersiõe significat̃ vnitas mortis
xp̃i: ⁊ vnitas diuinitatis. Per trinã aũt i/
mersionẽ significat̃ triduũ sepulture xp̃i
⁊ ẽt trinitas psonaꝝ. Sz vt dicit Tho. di
uersis ex cãis f̃z ordiationẽ ecclesie qñq̃z
istitutus ẽ vn⁹ modus: qñq̃z ali⁹ q̃r eni a
pricipio nascẽtis ecclesie qdã de trinitate
male sentiebãt: xp̃z purũ hoiem estiman
tes nec dei filiũ dcm̃ f̃m veritatẽ nature:
sz tm̃ pp meritũ ei⁹ qd̓ precipue fuit i mor
te: iõ nõ baptizabãt i noie trinitatis: sed
i cõfiguratõe mortis xp̃i: ⁊ vna imersiõe
qd̓ ꝛ̃probatũ fuit i primitiua ecclesia statu
tũq̃z vt baptizaretur i nomie patris ⁊c̃. ⁊
tũc imergẽdo sicut patet de cõse. di. 4. c.
postq̃z vos. ⁊. c. si qs eps aut presbyter.
⁊. c. de trina. ⁊. c. eodem mõ. ⁊. c. multi.
Postmodũ vero inoleuit quorũdã here
ticoꝝ ⁊ scismaticoꝝ error: q f̃m Aug. ꝯsu
p Jo. male sentiebãt de vnitate diuinita
tis: iõ i detestatõz erroris coꝝ fuit statutũ
i cõcilio. Tholetano vt vna tm̃ fieret im
mersio: sicut hr̃ de cõse. di. 4. c. pp vitan
dũ. Sz cessante tali cã cõiter obseruat̃ in
baptismo trina imersio: vt põt colligi ex
tra de baptismo ⁊ ei⁹ effectu. c. i. ⁊ iõ gra
uit peccaret alit̃ baptizãs quasi ritũ eccle
sie nõ obs̃uãs: nihilomin⁹ tñ eẽt baptis/
m⁹. Occurrit aũt pp dcã dubitare circa
talẽ casum. Quidã exñs sup põtem non
potẽs hr̃e aquã ad baptizãdũ puerũ ⁊ ve
risilr̃ timẽs eũ cito moriturũ itendẽs pui
dere saluti pueri, pijcit eũ i aquã cũ itẽtio
ne baptizãdi, pferẽs vba: in qbus consi
stit debita forma: postea puer euadit ali/
quo casu: vtrũ talis debeat reputari bap
tizatus. Et aliqbus videtur q̃ sic: q̃r ibi
ꝯcurrũt debita forma: debita materia: ⁊

debita intentio. Ric. aũt di. 4. quarti te/
net ꝯ̃riũ: qm̃ cũ pma materia baptismi
sit ablutio i aqua qd̓ aq̃ abluit̃. primo aq̃
coopit̃ i toto vel i pte: ⁊ postea discoopit̃:
vñ pp primũ baptism⁹ repñtat xp̃i sepul/
turã. ⁊ pp scdum resurrectionem: q̃zuis
aũt puer in casu predcõ p actum illi⁹ qui
ipsum pijcit i aquã imergat̃. nõ tñ est ac
tus ordiatus ex sui natura ad hoc vt pu/
er abluat̃: sed ad hoc vt submergat̃. Et
iõ si aliquo casu puer extrahat̃ de aq̃ puer
eẽt baptizandus: qm̃ illa immersio q̃ztuz
fuit ex sui natura nõ ordiabat̃ ad eleuatõ
nẽ pueri de aqua: sed ad submersionem.

Tertio circa baptismum cõsideremus
forme obs̃uationẽ. Est eni forma baptis
mi. Ego te baptizo in noie patris ⁊ filij
⁊ spũs sci. vt habetur extra de baptismo.
c. i. Et vt dicũt doc. nulli lz mutare aliqd
q̃ztuz ad illud qd̓ est de eẽntia forme: ⁊ si
mutat̃ nihil agit̃: ⁊ vltra hoc culpa icurri
tur. Si aũt aliqd qd̓ pertinet ad formam
ex sola determinatione ecclesie mutatur.
nihilominus ẽ sacr̃z sz culpa incurritur.
Verũ ab aplĩs q baptizabãt in noie dñi
iesu: vt hr̃ Act. 8. c. nõ fuit mutata forma
q̃ztum ad itellectum: q̃r i noie xp̃i tota tri
nitas intelligit̃: sed solum q̃ztum ad vo/
cẽ. Nec hoc ipsi potuissent nisi ex familia
ri cõcilio spũs sci. Et hoc fuit vt dicit.
Tho. vt nomẽ xp̃i qd̓ erat odiosum iude
is ⁊ gẽtib⁹ honorabile redderet̃. Nec po
test dari baptism⁹. d. In noine trinitatis
nõ exprimẽdo psonas: nec i noie vnius
psone: nõ exprimẽdo alias: qm̃ sacr̃a hñt
efficaciã ab istitutiõe xp̃i: ⁊ iõ si ptermitta
tur aliqd̓ eoꝝ que xp̃s instituit circa aliqd̓
sacr̃m efficacia caret: nisi ex spãli dispẽsa
tiõe ei⁹ q virtutẽ suã sacr̃is nõ alligauit:
xp̃s istituit sacr̃m baptismi dari cũ iuoca
tione trinitatis: ⁊ iõ qcqd desit ad iuocati
onẽ plenã trinitatis tollit integritatẽ bap
tismi. Nec obstat q̃ noie vni⁹ psone itel/
ligat̃ alia sicut i noie patris itelligit̃ filius
aut q̃ ille q noiat vnã solã psonã põt ha/
bere rectã fidem de tribus: q̃r ad sacram̃
tum sicut requiritur materia sensibilis: ita
⁊ forma sensibilis: vñ nõ sufficit itellect⁹
vel fides trinitatis ad perfectionez sacra

mẽti nisi sensibilibus verbis trinitas ex
primaẽ vñ ⁊ i baptismo xpi vbi fuit origo
scificatio nr̃i baptisma affuit trinitas sensi
bilib⁹ signis.s. pr̃ in voce. fili⁹ in hũana
natura. ⁊ spũs scũs i colũba. Notãdũ tñ
vt inqt Tho. qñ greci baptizãt i noie pa
tris ⁊ filij ⁊ spũs sci. tñ dicũt. baptizeẽ ser
uus xpi: ⁊ nõ ego te baptizo. qđ xpi faci/
unt ad euitãdũ antiquoꝝ errorẽ q virtu/
tẽ baptismi baptiste attribuebãt. d. Ego
sũ pauli. ego cephe. ⁊ nihilominꝰ q2 i illa
forma exprimit act⁹ exercitat⁹ p ministrũ
cũ inuocatione plena trinitatis: veꝝ pfi/
cit sacr̃m. qm̃ ego nõ ẽ sb̃a forme: s3 po/
niẽ ad maiorẽ expressionẽ itentõis. Nec
sufficit verba corde cogitare nisi vocaliẽ
exprimãẽ. q2 vt inqt Boñ. In vocali ex
pssione verboꝝ significaẽ pfecta fidei p/
fessio: que cõsi stit i verbo ⁊ i corde. Si/
gnificaẽ ẽt ꝙ regeneratio facta ẽ p vbũ
icarnatũ: qđ optie significaẽ p verbũ vo
ce iductũ. Hic Aug. ait. i. q. i. c. detra/
he. Detrahe verbũ. aqua qd erit nisi aq̃
Accedit verbũ ad elemẽtũ: ⁊ fit sacr̃m.
Vñ ista tãta virtus aque vt corp⁹ tãgat:
⁊ cor abluat nisi faciẽte vbo. Et idẽ Au
gusti. Baptism⁹ inqt ẽ tictio i aq̃ vbo vi
te scificata. Propt̃ pdicta vt plenior ha/
beaẽ cognitio de forma baptismi. Scien
dũ ẽ ƀ3 Ric. ⁊ Boñ. ꝙ forma põt varia
ri sex mõis. Prio subtrahẽdo. Scđo ad
dẽdo. Tertio iterponẽdo. Quarto cõrũ
pẽdo. Quito vbũ p vbo ponẽdo. Sex
to trãsponẽdo. Prio variaẽ forma sub
trahẽdo. Et q̃3tũ ad h° sciẽdũ ꝙ si subtra
hiẽ aliqd de ẽẽntia forme ñ remanet vir/
tus baptismi. Et q2 tota ista ps In noie
pris. ⁊ fi. ⁊. s. s. p quã exprimiẽ pricipaẽ
baptizãs ⁊ scificaẽ elemẽtũ: ẽ đ ẽẽntia for
me. iõ si de h° subtrahaẽ aliqd ñ remanet
virt⁹ baptismi. In alia ãt pte forme q̃ ẽ:
Ego te baptizo. sũt aliq̃ ptinẽtia ad ẽẽn/
tiã forme. s. expssio act⁹ baptizãdi. ⁊ psoe
baptizate. eo ꝙ i illa t̃minaẽ baptizãdi ac
t⁹. Vñ si aliqđ pdictoꝝ subtrahaẽ nõ re
manet virt⁹ baptismi. expssio ãt mistri ñ
vr̃ ẽẽ de ẽẽntia forme: quã xps tradidit i
baptismi istitutõe q2 a mistro baptism⁹ ñ
h3 virtutẽ. 2° variaẽ forma addendo. Et

vt ait Ric. circa h° cõsideranda sũt duo.
vnũ ex pte addentis aliud ex pte additi.
Si. n. addens illud qđ addit intẽdit esse
de essentia forme volens baptizare i alia
forma q̃3 baptizaret ecclesia tolliẽ virtus
baptismi. ad quã reqriẽ ꝙ baptizãs iten
dat facere qđ facit ecclesia: si etiã illud qđ
addiẽ est corruptiuũ forme non remanet
virtus baptismi. vt si postq̃3 dictũ ẽ: ⁊ spi
ritus sci: addaẽ hi⁹ determinatio: creati:
vel minoris q̃3 pater ⁊ fili⁹ ⁊ hi⁹. Si aũt
addens ñ intẽdat mutare ritũ vel formã
ecclesie. ⁊ illud qđ addit nõ est corrupti/
uum forme. nõ tollitur p h° virt⁹ baptis/
mi. vñ si baptizãs terminata forma qua
vtiẽ ecclesia supaddit illud: ⁊ btã virgo
adiuuet te: aut aliqd cõsimile. vel si i pri/
cipio forme addat nomen pprũ: post h°
pnomẽ ego. dicẽdo: Ego Joh. bapti/
zo te ⁊c̃. nõ tolliẽ virtus baptismi. 3° va/
riaẽ forma interponẽdo seu interrũpen/
do. Et circa hoc aduertẽdũ ꝙ cũ act⁹ bap
tizãdi sit actus vni⁹: si fiat interpositio ta
lis que corrũpat vnitatẽ actus: ⁊ maxie si
corrũpat cõtinuitatẽ itentionis baptizan
tis nõ remanet virt⁹ baptismi. vñ si bap
tizãs postq̃3 dixit. Ego te baptizo i noie
pris: iterponat vnã lõgã narratõm: lꝫ va
dat ad faciẽdũ aliqđ negociũ: ⁊ postea re
uertaẽ ⁊ dicat. ⁊. f. ⁊. s. s. nõ ẽ puer bapti
zat⁹. Si ãt iterpositio fit modica: ita. s. ꝙ
nõ discõtinuet itentionẽ baptizãtis: neq3
actũ ƀm vsũ coẽm: ⁊ iterpositũ nõ fit for/
me corruptiuũ: nõ pp h° ipediẽ virt⁹ bap
tismi. vñ si baptizãs postq̃3 icepit actũ tu
sciat: vel dicat taceatis. lꝫ aliqd siĺe. ⁊ po/
stea pficiat nõ pp hoc ipediẽ virt⁹ baptis/
mi. Quarto variaẽ forma corrũpẽdo. et
tũc si corruptio verboꝝ fit talis ꝙ nõ re/
maneat eadẽ significatio: nec ƀm istitutio
nẽ prime ipositionis nec ƀm accõmoda/
tionẽ vsus: impeditur virtus baptismi.
Si aũt fit talis ꝙ q̃3uis non remaneat si
gnificatio secundũ institutionẽ prime i/
positionis: remanet tñ secũdum accõmo
dationẽ vsus. Tunc si nõ fiat talis corru
ptio ex malicia vel derisione: s3 ex igno/
rantia vel defectu lingue: nõ pp̃ter hoc i
pediẽ virtus baptismi. Vñ de consedi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

4.c.rettulerunt. zacharias papa Boni
facio epo ita scribit. Rettulerūt nūcij ꝙ
fuerit i eadē ꝓuincia sacerdos q latinam
linguā penitꝰ ignorabat. ⁊ dū baptizaret
nesciens loq latine infringens liguā di/
ceret Baptizo te i noie pr̄ia ⁊ filia ⁊ spūs
sanctia ⁊ ꝑ hoc tua reuerenda scitas cōsi
derauit eos baptizare: sꝫ scissime frater.
si ille q baptizauit nō errorē inducēs aut
heresim: sꝫ ꝓ sola ignorātia rōe locutōis
infringēdo liguā. vt sup̄ diximꝰ h° bapti
zans dixissꝫ: nō possumꝰ cōsētire vt de/
nuo baptizet̄. 5° variat̄ forma v̄bū ꝓ v̄
bo ponēdo. ⁊ tūc si accipiat̄ v̄buꝫ ꝓ sua
materia q̄ ē vox. ponere v̄bū ꝓ v̄bo nō
īpedit v̄tutē baptismi: q2 i q̄libet lingua
licitū ē baptizare q̄zuis male faceret lati/
nꝰ si baptizaret i ligua greca vel hebrea:
nisi ex aliq° casu impitiā ligue latine icur
risset: ⁊ i liguis alijs eēt pitꝰ. Si āt acci/
piat̄ v̄bū ꝓ sua materia ⁊ forma sil̄. vel
sua forma: tn̄ cū forma v̄bi sit significa/
tio ponē v̄bū ꝓ v̄bo exn̄ti d̄ cēntia for/
me. ipetit v̄tutē baptismi: q2 talis muta/
tio corrūpit forma. Vn̄ si diceret̄. In no
mine genitoris ⁊ geniti. nō eēt baptismꝰ
eo ꝙ ꝑ nomē pr̄is ⁊ nomē filij significāt̄
ipse ꝑsone pcipalr̄. ꝑ genitorē āt ⁊ geni
tū significāt̄ actꝰ notionales. 6° variatur
forma trāsponēdo. ⁊ tūc si fiat talis trās/
positio q̄ mutet sēsū orōnis quā hꝫ ex vi
ordis verboꝝ ipedit̄ virtꝰ baptismi. vt si
dicat̄. Ego pr̄is ⁊ filij baptizo te in noie
spūs sci: q2 ex vi istiꝰ ordis verboꝝ sēsus
ē. Ego q sū pr̄is ⁊ filij ⁊c̄. ⁊ h° qd̄ dico: i
noie: nō accipit̄ nisi respcū spūs sci. Si āt
trāspositio nō mutat significatōm orōis:
quā hꝫ ex vi ordis v̄boꝝ tūc dico ꝙ si n̄
fiat ex malicia: sꝫ ex ignorātia. nō ipedit̄
virtꝰ baptismi. Si āt fiat ex malicia ipe/
dit̄ ꝓpter defectū intentionis i baptizāte

Qualiter oēs tenent̄ baptizari de ne/
cessitate. ⁊ de potestate baptismatis. ac d̄
conditionibꝰ que seruari dn̄t i baptismo.

Ecūdū mysteriū d̄ bap/ tismo declarādū dr̄ obligatōis. in q° tria ōd huc habemꝰ nō imeri/
to exquirere ⁊ cōsiderare ad hoc vt pars
ista dilucidior appeat. p° cōsiderabimus
ptātē. 2° necessitatē. 3° q̄litatē. p° cōsidere
mus baptismi ptātē. qs. s. ptātē hēat bap
ptizādi. ⁊ circa h° gnqꝫ dubia solēt emer
gere. Primū. vtrū ad diaconū ptine
at baptizare. Et arguūt qdā ꝙ sic. p° q2
sil̄ iniūgit̄ a dn̄o officiū baptizādi. ⁊ pdi/
cādi sꝫ illd̄ Math. vlt. Eūtes docete ⁊c̄.
sꝫ ad officiū diaconi ptinet euāgelizar̄. g°
vr̄ ꝙ ēt ad officiū diaconi ptineat baptiza
re. 2° arguūt̄. q2 btūs Laurentiꝰ cū esset
diaconꝰ plures baptizauit. Sed ɔ̄ est qd̄
dicit Gelasius papa 93. di. c. diacones.
vbi ait. Diacones ꝓpriā cōstituimꝰ ob/
seruare mēsurā: nec vltra tenorem pater
nis canonibus deputatū quippiā tēpta/
re ꝑmittimus. Et infra. Absqꝫ epo vel
p̄sbytero baptizare nō audeāt. nec predic
tis ordinibus fortasse lōgiꝰ cōstitutis ne
cessitas extrema cōpellat. Ad idē ē tex. d̄
cōse. di. 4. i. c. cōstat. Pro solutione g°
presentis dubij rn̄det Tho. 3. ꝑte. q. 67.
ꝙ sicut celestiū ordinū ꝓprietates ⁊ coꝝ
officia ex coꝝ noibus accipiuntur: vt di/
cit Dioꝰ in li. de cele. hierar. ita ēt ex no/
minibus ecclesiasticoꝝ ordinū accipi pōt
qd ad vnūquēqꝫ ptineat ordinē. Dicūt̄
autē diacones quasi ministri: q2 ad eos
nō ptinet aliqd̄ sacr̄m principaliter: ⁊ q̄si
ex ꝓprio officio prebet̄: sed ministerium
adhibere alijs maioribus in sacroruꝫ exi
bitione. sicut habet̄. 93. di. i. c. diaconi. i
c. nō oportet. ⁊ i alio. c. diaconi. ⁊ i. c. le/
gimꝰ. ⁊ i. c. dn̄s. Quare ad diaconū nō
ptinet quasi ex ꝓprio officio tradere sacra
mentū baptismi: sed i collatione huiꝰ sa/
cramenti ⁊ alioruꝫ assistere ⁊ ministrare
maioribꝰ Hic Isidorꝰ li. 2. d̄ officijs ait.
Ad diaconuꝫ ptinet assistere ⁊ mīstrare
maioribus sacerdotibus i omnibus que
agunt̄ i sacramentis xpi in baptismo. s. i
chrismate. in patena. ⁊ calice. Ad primū
ergo dicendum ꝙ ad diaconum ptinꝫ
recitare euangelium in ecclesia: ⁊ predi/
care ipsum postmodum cathetizandis.
Vnde ⁊ Diony. dicit ꝙ diaconi habent
officium super immundos. inter quos
ponit cathecuminos. sed docere. i. expo
nere euangelium pertinet proprie ad epi
scopum. vn̄ non sequitur ꝙ ad diacones

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑtineat officium baptizandi. Btũs vero
Laurẽtiꝰ baptizauit necessitatis cã. Se/
cũdũ dubiũ ẽ: vtrũ baptizare sit officiũ ꝑs
byteroꝝ. Et rñdet Tho. q. sic: eo ꝙ sacẽ
dotes ad hᵒ cõsecrãtur vt sacrm̃ corporis
xpi cõficiãt. Illud aũt est sacramẽtũ eccle
sie vnitatis. Per baptismũ aũt aliqs fit
ꝑticeps ecclesie vnitatis: qꝛ ianua ẽ ꝛ fun
damẽtum alioꝝ sacroꝝ: vt dr̃ ꝺ cõse. di.
4. c. cũ itaqꝫ. Vnde ⁊ baptizatus accipit
ius accedendi ad mẽsam dñi: qꝛ sine bap
tismo alia sacra ꝯferri nõ pñt: vt hr̃. i. q.
i. c. si qs ꝑ ignorantiã. Jõ sicut ꝑ ignorã
tiã. Jõ sicut ad sacerdotẽ pertinet ꝯsecra
re eucharistiã: ad qd̓ pꝛincipaliter ordinat̃
sacerdotiũ: ita ad propꝛiũ officiũ sacerdo
tis ꝑtinet baptizare. Eiusdẽ eni videtur
eẽ opari totum: ⁊ ꝑtem in toto disponere
Et si diceret̃ ꝙ solũ epoꝝ ẽ baptizare: qꝛ
ipsoꝝ ẽ docere: vt dicit Diony. i lib. ec/
clesiastice hierar. Rñdet Tho. ꝙ officiũ
docẽdi ⁊ baptizãdi dñs aplĩs iniũxit: qᵒ
rum vicẽ gerũt epi: aliter tñ ⁊ aliter. Nã
officiũ docẽdi cõmisit eis xps vt ipsi ꝑ se
illud exercerẽt tanqꝫ pꝛicipalissimũ. Vñ
⁊ ipsi aplĩ dixerũt Act. 6. Nõ ẽ equũ nos
derelinqre verbũ dei: ⁊ mĩstrare mensis
Officiũ aũt baptizandi cõmisit aplĩs vt ꝑ
alios exercẽdũ. Vñ. i. Cor. i. dicit aplĩs.
Nõ eni misit me xps baptizare sed euan
gelizare: ⁊ hoc iõ quia i baptizando nihil
opat̃ meritum ⁊ sapiẽtia mĩstri: sicut i do
cẽdo: nec tñ per hoc excludit̃ quin episco
pi possint baptizare. Nã ⁊ aplĩs dicit se
quosdam baptizasse i eplã vbi supra.

Tertium dubium: vtrum laicus pos/
sit baptizare. Et rñdet̃ ꝙ ad misericordiã
eiꝰ q vult oẽs hoies saluos fieri ꝑtiet vt i
his q̃ sunt de necessitate salutis hõ de faci
li remediũ iueniat. Inter oia aũt alia sa/
cramẽta maxie necessitatis est baptismꝰ:
qui ẽ regeneratio hois in vitã spũalẽ: qꝛ
pueris aliter subueniri nõ põt: ⁊ adulti ñ
pñt aliter q̃ꝫ per baptismũ plenã remissio
nẽ cõseq ⁊ q̃ꝫtũ ad culpã: ⁊ q̃ꝫtũ ad penaꝫ
Et iõ vt homo circa remediũ tã necessari
um defectuum pati nõ possit: istitutuꝫ ẽ
vt etiam laicus imĩnẽte necessitate bapti
zare possit: vt habetur de cõse. di. 4. c. cõ
stat. ⁊. c. necessitate. Nõ dꝫ tñ laicꝰ facere
illa sacralia baptismi que faciũt sacerdo/
tes: que ꝑtinẽt ad solẽnitatem: nõ aũt ad
necessitatẽ baptismi: ⁊ ideo solum a sacer
dote fieri debẽt. cuius ẽ solẽniter celebra
re. Quartum dubium ẽ: vtrũ mulier
possit baptizare. Et respondet Tho. ꝙ si
cut nec laicꝰ dꝫ baptizare pꝛesente clerico
nec clericꝰ pñte sacerdote: ita ⁊ femina nõ
debet baptizare non soluꝫ pñte clerico vl̃
sacerdote: sed nec etiã pñte viro siue ma/
sculo. In necessitatis tamen articulo po
test absqꝫ solẽnitate baptizare: vt habet̃ ꝺ
cõse. di. 4. c. mulier. Quintum dubiũ
est: vtrum ille q nõ ẽ baptizatꝰ possit bap
tizare. Rñdet Tho. ꝙ per ecclesiam deter
minatũ est ꝙ nõ baptizati: siue sint iudei
siue pagani possunt baptismi sacramẽtuꝫ
cõferre: dummodo i forma ecclesie bapti
zẽt: vt pꝫ de cõse. di. 4. i. c. romanus põ
tifex. ⁊ in. c. a quodam. Si autem forma
ecclesie nõ fuerit obſuata: sacramẽtuꝫ ba
ptismi nõ cõfert̃. Et sic itelligendum ẽ il
lud. Gregorii. secũdi. in. c. quos a paga
nis. de conse. disti. 4. Quos a paganis
baptizatos asseruisti. s. ecclesie forma nõ
obseruata: vt denuo baptizes in nomine
trinitatis mãdamus. Notãdum autem
ꝙ si talis baptismꝰ a pagano siue infideli
suscipitur necessitate vrgente debite fit.
Si vero extra articulum necessitatis hoc
fieret: vterqꝫ grauiter peccaret. s. bapti/
zans ⁊ baptizatus: ⁊ per hoc impediret̃
baptismi effectus: licet non tolleret̃ ipm
sacramẽtum. Et si diceretur quomodo il
le q non est baptizatus: cum no sit mini/
ster ecclesie potest baptizare. Respondet̃
ꝙ ille qui non est baptizatus q̃ꝫuis nõ ꝑti
neat ad ecclesiam re vel sacramento: põt
tamẽ ad eam pertinere intentione ⁊ simi
litudine actus: iquãtum. s. itendit facere
quod facit ecclesia: ⁊ formam ecclesie ser/
uat in baptizãdo: ⁊ sic operatur tantuꝫ ex
terius: vt minister chꝛisti: qui interiꝰ ba/
ptizat: vt notat̃ de cõse. di. 4. c. si inter bo
nos. ⁊. c. baptismꝰ. ⁊. c. cum baptizat.

Secũdo consideremus baptismi ne/
cessitatem. Et circa hoc quinqꝫ adhuc du
bia sunt ap̃iẽda. Primo vtrum oẽs te/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

neātur ad susceptionē baptisimi. Et respō
dēt q post diuulgationē istitutiōis eius
oēs tenentur baptizari. Vñ Aug. d fide
ad petrū dic illd q scribit. 15. q. i. i. c. vel
firmissie. firmissime tene: ⁊ nllaten⁹ dubi
tes: except illis q p xpi noie suo sāguie
baptizāt nullū hoiem accepturū vitā et/
naz: qui nō hic amabilis suis fuerit p pe/
nitētiam fideq; duei sus. ⁊ p sacramētuz
fidei ⁊ penitētie. i. p baptismū liberatus
Et Criso⁹ idē dicit i sentētia de cōsecrat.
di. 4. c. nō pōt. Tāte āt dignitatis ē baptis
mus: q etiā sactificati in vtero debēt bap
tizari iqt Boñ. i. 4. di. 6. ⁊ h⁹ triplici rōe
prima rō ē pp bonū obediētie: q ds pci/
pit: vt oēs renascātur aqua. Secūda ē pp
humilitatem. q vnusqsq; deb; se reputar
peccatorē ⁊ idigere xpi redemptiōe. Ter
tia rō ē pp vnitatem vt ab alijs membris
xpi homo non discordet. Secundum du
biuz vtrum sine baptisimo posset qs sal/
uari. Et rñdet Tho. q sacramentum ba
ptismi duplicit pōt alicui deesse. vno mō
⁊ re ⁊ voto. q cōtigit illis qui nec bapti/
zātur nec baptizari volunt: quod manife
ste ad cōtēptū sacramēti ptinz qātū ad il/
los qui habēt vsum liberi arbitrij. ⁊ tales
salutē cōseq ñ possunt. Alio modo pōt sa
cramentū baptismi alicui deesse re: sed ñ
voto: sicut cuz aliqui desiderat baptizari
sed aliquo casu puenit morte ante q; bap
tismū suscipiat. talis aūt sine baptismo
actuali salutez cōsequi pōt. Vnde Amb.
dicit de valētiniano qui cathecumin⁹ mō
tuus fuit. Quē regeneraturus erā amisi
verūtamē ille gratiā q; poposcit nō ami/
sit. Et de hoc Aug⁹ de conse. di. 4. in. c.
baptismi. ita ait. Baptismi vicē aliqndo
implere passionez de latrone illo cui non
baptizato dictū ē. Hodie mecū eris i pa
radiso. beatus cyprian⁹ nō leue argumē
tū assumit: qd etiā atq; etiā ɔsiderans iue
nio nō tm passionē p nomine xpi id qd
baptismo deerat posse supplere: s; ēt fidē
⁊ cōuersionez cordis si forte ad celebrādū
mysteriū baptismi i āgustijs tempo; suc
curri nō pōt. hec ibi. Cui cōsonat notabi
le dictū Inno. iij. i. c. aplicā. extra de p̄s/
bytero ñ baptizato. Propter ista autem

magister sentētia; ceteriq; theologi distī
guūt tria baptismata. Primū vocāt fla/
minis. s. spūs sācti: quo baptizāt hi q bap
tizari vellēt: vt dictū ē: ⁊ nō possunt. Se
cūdū vocāt baptismuz fluminis. i. aque. de
q⁹ loquimur. Tertiū dicūt baptismū sāguis
cū quis nō valens baptizari aqua: patit p
fide xpi: ⁊ morit p cōfessiōe eius. cui ia/
nua celi aperitur: vt dicitur de consecra.
distincti. 4. c. cathecuminum. Et si ob
ijceretur q non est nisi vnum baptisma:
iuxta illud apostoli. Ephe. 4. Vnus de/
us vna fides: vnum baptisma Respon
det Tho. q tria baptismata pdicta: vnuz
dici possunt propter vnitatem spūs san/
cti: a quo habent virtutem ⁊ gratiam.
Vel potest dici q vnum est baptisma sa/
cramentum. s. fluminis seu aque. Alia
vero duo l; conferant salutez: tamē non
sunt sacramentum: vt dicit Bonauen.
in quarto. distictio. 4. Tertium dubi
um: vtrum baptismus sit differendus vel
accelerandus. Et respondet Tho. q cir
ca hoc est distinguendum de baptizādis
Ma; aut sunt pueri aut adulti. si sunt pu
eri nō est differendū baptisma. Primo
quidem quia nō expectat i eis maior in/
structio aut plenior conuersio. Scdo pp
ter periculū mortis: q eis nō pōt alio re/
medio subueniri nisi p sacrm baptismi: q
bus baptism⁹ pdest pp fidem offerētiuz
⁊ ecclesie: vt dicit Aug. de cōse. di. 4. c. il
lud pscrutari. Et Isidorus ibidē in. c. p
uuli. Si aūt argueret q act⁹ actiuo; sunt
i patiēte: ⁊ disposito sm Ari. i. 2. de aia.
sed i puulis nulla precessit dispō ad susce
ptionē effect⁹ baptismi: ergo baptism⁹ nō
pōt cāre suum effectū in puulis. Respō/
det Ric. q illa ppositio debet intelligi de
actiuo limitate virtutis. Deus autem a
quo sunt principaliter effectus baptismi:
agens est infinite virtutis. Minor etiaz
argumenti realiter intellecta falsa est: qa
fides ecclesie aliquo modo ad susceptōnē
baptismi disponit: quare pueri q; citius
comode fieri potest sunt baptizandi. Si
vero de adultis loquimur: quibus sub/
ueniri potest per baptismi: desideri/
um: vt supra dictum est: tunc eis: vtait

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Tho. nõ statim cū cõuertuntur ē sacrm
baptismi conferendū: sed oportet differ/
re vsq3 ad aliquod certum tps. Primo
qdē propter cautelā ecclesie: ne decipiat
conferens sacramentū credētibus ficte:
vñ de conse. di. 4. i. c. iudei. dr. Judei
quoꝝ pfidia frequenter ad vomitū redi
it: si ad leges catholicas venire voluerit:
octo mētes iter cathecuminos ecclesie li/
men introeant: ⁊ pura fide venire noscū
tur: hanc demū baptismi grām mereant
Secūda rõ dilationis ē vtilitas coꝝ qui
baptizantur q aliquo tpis spacio indigēt
ad hoc ꝙ plene instruant de fide: ⁊ exer
citent in his que ptinet ad xpianā vitā.
Tertia rõ ē sacramēti reuerētia: ob quā
antiqtus adulti baptizabant i duab9 pre
cipuis solēnitatibus. pasca. s. ⁊ pent. vt
habet de cõse. di. 4. c. de cathecuminis.
⁊ c. duo tpa. ⁊ c. venerabilis. Põt tñ
omitti dilatio predicta aut ꝓpter necessi/
tatem: puta cū aliquis baptizari cupiens
esset in articulo mortis pfecutionis ⁊ nau
fragij. vt expresse habet de conse. di. 4.
in. c. hi qui. Aut qñ illi q sunt baptizādi
apparent pfecte istructi in fide ⁊ ad bap
tismū idonei. sicut philippus apl's statī
baptizauit eunuchū. vt habet Act. 8. c. ⁊
petrus Corneliū: ⁊ eos qui cū ipso erāt.
Act. xi. Quartū dubiū. vtrū pctõres
ad baptismū accedentes teneant sua pec
cata ꝯfiteri. Rñdz Tho. ꝙ duplex ē pec
catoꝝ cõfessio vna que fit interius deo.
⁊ hec reqritur añ baptismū. vt. s. hõ pec
cata sua recogitans de eis doleat. Non
enī põt inchoare nouā vitā: nisi cū peni
teat veteris vite. vt Augu. dicit in li. de
pnia. Alia vero ē cõfessio pctõꝝ exterior
que fit sacerdoti: ⁊ talis cõfessio nõ req/
ritur ante baptismū. pmo quidē qr talis
cõfessio cū respiciat psonā ministri perti
net ad pnie sacramentū qd non requirit
ante baptismū: qr ē ianua oium sacramē
torum. Secundo quia confessio exterior
que fit sacerdoti ordinat ad hoc ꝙ sacer/
dos confitentem absoluat a peccatis: ⁊
liget ad opera satisfactoria: que baptizan
dis non sunt imponenda. fm illud Am
bro. in glo. Ro. xi. Gratia dei in bapti
mo nõ requirit gemitū neque planctum
vel ēt opus aliqd: sed solā fidē ē ⁊ oia gra
tis condonat. Que verba notant de con
secra. dis. 4. i. c. sine pnia. Baptizandi
etiā nõ indigēt remissione peccatoꝝ per
claues ecclesie: qbus oia remittūtur per
baptismū. Sufficit ergo his qui baptizāt
cõfessio generalis quā faciūt fm ritū ec/
clesie abrenūciantes sathane: ⁊ oib9 ope
ribus eius. Si tamē ex sua deuotõe vel
lent confiteri audiendi sunt: nõ ad hoc
ꝙ satisfactio eis iponatur: sed vt contra
peccata cõsueta eis spūalis vite informa
tio tradat. Quintū dubiū vtrū pueri
iudeoꝝ ⁊ infideliū sint inuitis parentib9
baptizandi. Et respondet fz sniam Ric
di. 64. ⁊ Tho. 2. 2. q. 10. ⁊ 3. pte. q. 68.
ꝙ filii infideliū aut hñt vsū rõnis ⁊ an/
nos discretõis aut ñ. si sic: qm q̃ztum ad
ea que sunt iuris diuini vel naturalis in
cipiunt sue ptãtis esse. iõ ꝓpria volūtate
inuitis pentibus baptizari possunt. Si
vero nõdum habēt vsum liberi arbitrii:
baptizari nõ debēt: quoniā nunq̃3 hoc fe
cit eccl'ia. ⁊ hoc duplici rõne. Vna qdē
est ꝓpter periculum fidei. Si enim pue
ri nondum vsum rõnis habentes bap/
tismum susciperent: postmodum cum ad p
fectam etatem peruenirent de facili pos/
sent a parentibus induci: vt relinquerent
quod ignoranter susceperunt. quod ver
geret in fidei detrimentū. Alia rõ est: qr
repugnat iusticie naturali. Filius enim
est aliquid patris: ⁊ primo quidem a pen
tibus non distingitur fm corpus: q̃zdiu
in matris vtero continetur. Postmodū
vero postq̃3 a matris vtero egreditur an
teq̃3 habeat vsum liberi arbitrii cõtinetur
sub parentū cura sicut sub quodā spūali
vtero. Quādiu. n. vsū rõnis nõ hz puer
nõ dr̃t ab aiali irrõnali vñ sic bos vl' eq9
alicuius est: vt vtat eo cū voluerit sicut
ꝓprio instrumento secundū iura ciuilia:
ita de iure naturali est ꝙ filius anteq̃3 ha
beat vsum rõnis sit sub cura patris. qua
re inuitis parentibus non dz filijs bap
tisma dari. Ipsi etiā infideles adulti
nullo mõ coacti sūt baptizādi. vt dr̃. 45.
di. c. de iudeis. qr vt ibi hr̃ tales nõ sunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

inuiti saluādi: sed volentes: vt itegra sit
iforma iusticie. Sicut enim ꝓprij arbitrij
voluntate hō serpenti obediēs perijt: sic
vocāte se grā dei, ꝓpria mētis cōuersiōe
qsq; credēdo saluat᷑. Notandum tn̄ ſm
Ric. sequendo sniam Inno. tertij. i. c.
maiores. extra de bap. ⁊ eius effectu. ꝙ
aliq̄s pōt cogi ad baptismū suscipiēdum
duplici coactione. Prima ē coactio abso
luta: qn̄ qs baptizet᷑ inuit⁹ ⁊ penit⁹ cōtra/
dicens: q lꝫ abluat᷑ exteri⁹ ⁊ baptizet᷑ ſm
debitā formā: tn̄ nec rē nec caracterē su/
scipit sacri. Sc̄a est coactio cōditionalis: qn̄
qs terroribus atq; supplicijs violēter at
trahit᷑ ⁊ ne detrimentū icurrat: baptismi
suscipit sacr̄m: talis sicut ⁊ is q ficte ad ba
ptismū accedit caracterē suscipit xp̄iani/
tatis ipressū: ⁊ ipse tāq̄; cōditionalit᷑ vo/
lens: lꝫ absolute nō velit cogendus ē ad
obseruantiā fidei xp̄iane. Tertio cōsi/
derem⁹ baptismi q̄litatē. Debet nāq; ba
ptismus cōferri qn̄ a mīstris ecclesie dat᷑
cū quinq; cōditionib⁹. pria dr̄ vnitatis.
sc̄da simultatis. tertia modalitatis. q̈rta
paternitatis. q̄nta sacr̄alis solennitatis.
pria cōditio que obseruari dꝫ i baptismo
dr̄ vnitas. Nā vnus dꝫ baptizare ⁊ non
plures. qm̄ si plures baptizarent aut di/
cerent. nos te baptizam⁹. ⁊ hoc nō cēt cō
ueniens: qm̄ hō nō baptizat nisi vt mi/
nister xp̄i: ⁊ vicē eius gerens. Vn̄ vn⁹
est xp̄s. ita oꝫ vnū cē ministrum: q xp̄m
rep̄ntet. ⁊ iō cōtraria intentio videtur ex
cludere baptismi sacr̄m. Aut plures ba/
ptizarent ⁊ vnusq̄sq; diceret. ego te bap
tizo. ⁊ sic quilibet exprimeret suā intētio
nē ꝙ ipse singulariter baptismū confer/
ret. ⁊ tunc manifestū est ꝙ ille q pri⁹ ver
ba ꝓferret daret baptismi sacr̄m. Alius
vero q̄ztuncūq; ius baptizandi hr̄et si v̲
ba ꝓnunciare presumeret: cēt puniēdus
tāq̄; rebaptizator. Si autē oio sil̄ verba
ꝓferrent: aut hoiem imergerent vel asꝑ
gerent essent puniēdi de inordinato mō
baptizandi. ⁊ nō de iteratione baptismi:
q² quilibet q̄ztū i se baptizaret: nec trade
ret aliud ⁊ aliud sacr̄m: sed xp̄s q est vn⁹
interius baptizans vnū sacr̄m per oēs cō
ferret. Si āt quereret᷑ an possit vn⁹ plu/
res sil̄ baptizare. dicēdū ꝙ in casu neces
sitatis sic sub hac forma. Ego vos bapti
zo ⁊c̄. nec ꝑ hoc diuersificaret᷑ forma ec/
clesie q² plurale nō ē nisi singulare ge/
minatū: ꝑsertim cum pluraliter dicatur
Math. vlt. Baptizantes eos. ⁊c̄. Nec
Tho. Sc̄a cōditio que i baptismo cōferēdo
requirit᷑ dr̄ simultas: vt. s. sil̄ sint verba
ꝓlata cū ipa ablutione. Dicit tn̄ Ric. di.
3. quarti. ꝙ verba ⁊ ablutionem simul eē
pōt intelligi tripliciter. aut ꝑ realē existē
tiā vnius i alio. aut ꝑ coꝝ coexistentiam
i intentione. aut in tēpore. Simultas ſꝫ
modū primū nō req̄rit᷑ q² nec possibil̄ ē:
eo ꝙ verba nō sunt nata esse i ablutione
nec econuerso. Simultas mō secūdo req/
ritur de necessitate explicite: inquātū ne/
cessariū ē ꝙ abluens ⁊ verba ꝓferens in
tendat circa baptizandū facere qđ facit ec
clesia. Simultas āt tertio mō aliquo mō
req̄ritur de necessitate: ⁊ aliquo mō nō.
Necessariū eni est ꝙ baptizans sic ablu/
at ⁊ verba proferat: ꝙ ſm cōmunē vsuꝫ
illa duo videātur ꝑtinere ad actū vnuꝫ:
qđ nō esset verū: si in mane ablueret: ⁊ i
sero verba ꝓferret. vel econuerso. nō est
tn̄ necessariū ꝙ simul punctualiter vtrū/
q; incipiat ⁊ terminet: sed sufficit ꝙ pro/
latio verborꝫ incipiatur anteq̄; ablutio
terminet᷑: vel econuerso. Debet tn̄ bap/
tizans illa facere simul: quāto magis pōt
bono mō. tertia conditio que in baptis/
mo est seruanda dicitur modalitas. Nā
vt inq̄t Ric. ⁊ Bon̄. Sacerdos dꝫ pue/
rū tenere ꝑ latera: ⁊ versa facie ad aquā
debet immergere. Quare autē faciē ma
gis ad aquaꝫ ⁊ non ad celum baptizan/
dus tenet: debet esse in signum humili/
tatis ⁊ reuerentie. quarta cōditio que in
baptismo seruanda est dicitur paternita/
tis. Debet nanq; aliquis adesse qui bap
tizandū leuet de sacro fonte vt Dio⁹ dic̄
i li. de eccle. hierar. Rō ē ſm Tho. quia
sp̄ualis regeneratio que fit ꝑ baptismuꝫ
assimilatur quodāmodo generationi car
nali. Vn̄ dr̄. i. Pet. 2. Sicut modo ge/
niti infātes rationabiles: sine dolo lac cō
cupiscite. In generatione autē carnali ꝑ
uulus nuꝑ natus indiget nutrice ⁊ peda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

gogo. vñ etiã i spũali generatiõe baptis/
mi reqritur aliqs q fungat̃ vice nutricis
τ pedagogi instruẽdo cũ q ẽ nouiti⁹ i fi/
de: de his que ptinẽt ad vitã xpianã: ad
qđ plati vacare nõ pñt circa oẽm curam
ppli occupati. Et dz cẽ vn⁹ q leuat de sa/
cro fonte: vt dr̃ de cõsecra. di. 4. c. ñ plu/
res. Si tñ plures cẽnt: cũ oibus 9hit̃ co
gnatio spũalis: vt hẽtur extra đ cognatio
ne spũali. c. q̃zuis li. 6. Et q leuat etiã dz
cẽ secularis nõ religiosus aut monach⁹:
vt dr̃ de cõse. di. 4. c. non lz. τ. c. mona/
chi. Dz ẽt cẽ fidelis nõ infidelis: vt pz đ
cõse. di. 4. c. i baptismate. Ratio est ꝺm
Tho. qꝛ ifidelis nõ ẽ mẽbrũ ecclesie: cu/
ius psonã gerit tenẽs ad sacra. Et si đ fa
cto siue i necessitate leuat vel tenet: seu ba
ptizat: nõ cõtrahit aliquã cognationẽ spi
ritualẽ. Qui aũt leuat de sacro fonte ali/
quẽ: ei⁹ pr̃ spũalis dr̃. vt pz. 30. q. i. in. c.
ad limina. i. §. filia. τ i. c. oẽs. τ. 3. q. 3. c.
ita. vbi dr̃. Ita diligere dz hõ euz qui se
suscepit de sacro fonte sicut patrẽ. Et de
cõse. di. 4. in. c. vos añ oia. de h° Aug.
ita loqtur. Vos ante oia tã viros q̃z mu
lieres: q filios i baptismo suscepistis mo
neo vt vos cognoscatis fideiussores apđ
deũ extitisse p illis quos visi estis de sa/
cro fõte suscipe. iõ eos sp admonete vt ca
stitatẽ custodiãt iusticiã diligãt: caritatez
teneant. Dicit tñ Tho. q pr̃es spiritua/
les moderno tpe ad hoc nõ ita stricte ob
ligant̃: qꝛ vt plurimũ hi q baptizant̃ pa/
rentes hñt xpianos de qbus presumen/
dũ ẽ q suos filios diligẽter instruãt. Si
tñ quocunqz mõ sentirẽt 9riũ tenent̃ ꝺm
suũ modũ saluti spũaliũ filioꝝ curã ipen/
dere. Sed non lz effari quot mala: quot
fraudes: quotue lenocinia sub noie com
paternitatis τ cõmaternitatis fiant. Ta/
ceo illa ne scãdalizent̃ hi qui deũ timẽtes
dũ cõpatres fiunt sacr̃m baptismi fidelit̃
reuerentur. Vnusquisqz iudicet seipsuz
τ videat si qs ille est q cõpaternitatis iu/
ra fidẽqz polluat: τ q̃z graue nephãdũ/
qz scelus cõmitat. Quinta cõditio que i
baptismo seruari dz dr̃ sacr̃alium solẽni
tas. Nam vt inqt Tho. lz sacr̃alia ñ sint
de substantia sacr̃i. sunt tñ ad bñ esse ad

excitandũ deuotionẽ fidelium: τ reuerẽ
tiã ad sacr̃m. Secundũ vero Boñ. dis.
6. quarti. Ordo coꝝ que sunt ad solenni
tatẽ sacr̃i baptismi ꝺm cõem ecclesie con/
suetudinẽ hic ẽ. Primo exufflatur. τ h°
sit vt virtus diaboli exterior expellat̃ τ i
terior expellẽda significet̃: sicut pz ex dic
to Rabani. de institutione clericoꝝ. Et
Aug. in li. de symbolo de cõse. di. 4. c.
postq̃z. τ. c. sicut nostis. Secũdo signuz
crucis fit i pectore τ i fronte: vt demõ co
gnoscat se pellendũ tã i occulto cordis q̃z
in apto cõfessionis. Rabanus aũt vbi su
pra. τ in. c. postea. đ. Postea signat̃ ba
ptizãdus signaculo scẽ crucis: tã i fron/
te q̃z in corde: vt ab eo tpe apostata dia/
bolus in suo vase pristino sue interemp
tionis cognoscẽs signaculũ iã sibi dein/
ceps illud sciat cẽ alienũ. Tertio sal i ore
ponit̃: vt seqtur Rabanus i. c. ex hinc:
vt p sal typicũ sapientie sale cõditus feto
re careat iniquitatis. ne a vermib⁹ pctõꝝ
vltra putrefiat: sed magis illesus seruet̃
ad maiorẽ gr̃am pcipiendã. Significat
g° sal q per baptismũ sapie sapor ppara
tur: τ fetor fomitis restringit̃. Quarto
fit linitio auriũ τ nariũ cũ sputo. τ de hoc
dicit Raban⁹ vbi sup̃ in. c. postea. Po
stea tanguntur ei nares τ aures saliua: τ
dr̃ ei verbũ euãgelicũ qđ ihs qñ surdum
τ mutũ sanauit tangẽs cũ sputo linguaz
ei⁹: τ mittens digitos i auriculã eius di
xit. Effeta qđ est adaperire. hoc eni sa/
cramentũ hic agit̃ vt p saliuã typicã: τ sa
cerdotis tactũ sapientia τ virtus diuia sa
lutẽ eiusdẽ cathecumini opetur: vt aperi
antur ei nares ad accipiendũ odorẽ noti
cie dei: vt apiantur ei aures ad audiẽdũ
mãdata dei. Quinto fit inunctio i pecto
re τ spatulis: vt significet̃ gr̃a vnctionis
ad deũ amãdũ: τ ad bona opa faciẽdũ. đ
quo ẽt loqtur Raban⁹ in. c. deide. Sex/
to post baptismũ fit inunctio chrismatis i
vertice: vt dicit ibidẽ. Raban⁹. i. c. post
q̃z: vt xpi regni baptizat⁹ pticeps fiat: vt
a xpo xpianus vocari possit: τ talis vn/
ctio fit in capite: qꝛ vt inqt Amb. in li. de
sacramentis. Sapientis sensus i capite
ei⁹. Per caput g° ꝺm Boñ. aia đsignat̃

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

que ꝑ baptiſmū īputribilis reddit̄ ad cō
tēplādū eterna. Chriſma.n.cōſecrū ē ex
oleo lucēte ⁊ balſamo cōſeruāte. Septio
baptizat⁹ veſtit̄ veſtimēto cādido. de q°
Raban⁹ i.c.poſt baptiſmū.inqt. Poſt
baptiſmū tradit̄ xpiano veſtis candida: q̄
ſignificat inocentiā ⁊ puritatē xpianaꝫ:
quā poſt ablutaſ veteres maculas ſtudio
ſancte cōuerſatōis imaculatā ſuare debꝫ
ad repñtādū añ tribunal xp̄i. Amb. ve
ro i.c.accepiſti.ſic ait. Accepiſti p⁹ bap/
tiſmū veſtimēta cādida: vt eēt indiciū ꝙ
exueris voluntatē pctōꝝ. ⁊ idueris ino
centie caſte velamina. Neqꝫ ꝓpterea te/
nendū: vt ait Tho. ꝙ non liceat xpianis
alijs veſtib⁹ vti: qm̄ veſtis illa: vt dictuꝫ
ē dat̄ ꝓ tunc i myſterio ſpūalis ſignifica/
tionis. Ultimo ponit̄ cereus i manib⁹:
vt ſit lucerna pedib⁹ eius verbū dñi ⁊ lu
men ſemitis ei⁹. Debēt ergo cū neceſſi/
tas nō ꝯdicit ſacra ꝑdicta deuote celebra
ri cū aliqs baptizatur: quoꝝ ēt nō imme
mores eē debēt hi q ſunt baptizati. Re/
cordare o aīa xp̄iana q̄liter in ſacro fonte
diabolo abrenūciās ihu xp̄i mēbrū effec/
ta es. Recordare queādmodū i baptiſ/
mo grā tibi cōceſſa ē. vt ſecundū virtutē
⁊ voluntatē dei viuere poſſes. Recorda
re inſuꝑ quō in baptiſmo viā igreſſa es
eterne ſalutis. Noli o iſelix peccatrix tā/
toꝝ bñficioꝝ oblita diabolo cōicare. No
li opa bona negligere. Noli viā paradi
ſi deſerere: ſꝫ curre poſt xp̄m in odorem
vnguentoꝝ illius: cui⁹ nomē eſt oleū ef/
fuſum. a quo xp̄o xp̄iani dicunt̄: vt dr̄ ex
tra de ſacra vnctione.c.cum veniſſet.

Q[uo]d ꝑ baptiſmū deletur culpa remitti
tur pena: ⁊ cōfertur grā. Capl'm.3.

t Ertiū myſteriū declarādū de ba
ptiſmo dr̄ fructificatio: i q° d̄ fru
ctibus ſiue effectib⁹ baptiſmi libꝫ
dicere. Et notari pñt tres principales ef
fectus. Primus dr̄ deletio culpe. Secū
dus remiſſio pene. Tertius collatio grē.
Prim⁹ effectus baptiſmi dr̄ deletio cul/
pe. Per ipſū etenī deletur oīs culpa taꝫ
originalis q̄ꝫ actualis: vt docet magiſter
ſen.i.4.di.4. Et de hoc dicit Augu. de
conſe.di.4.i.c.a ꝑuulo. A ꝑuulo recen
ter nato vſqꝫ ad decrepitū ſenē ſicut nul/
lus ꝓhibendus eſt a baptiſmo: ita nullus
eſt qui non pctō moriat̄ in baptiſmo: ſed
ꝑuuli tantū originali. maiores autem oī
bus ēt moriuntur pctis que male viuen/
do addiderunt originali. Et idē Augu.
in.c.vt oſtēderet.ait. Nullo excepto dic
tū ē.ſ.ab apoſtolo. Quicunqꝫ baptizati
ſumus xp̄o: in morte ipſius baptizati ſu/
mus. Et ideo dictum eſt vt ꝓbaret nos
mortuos eſſe pctō. Et glo. ſuꝑ illud exo.
14. Unus ex eis nō remanſit. inqt. Q[uia]
peccata ablata ſunt in baptiſmo: potentia
diabolica eſt ſubmerſa. Dicit ergo dñs
Boñ. ꝙ in baptiſmo oīs culpa deletur:
⁊ reſtituitur hō in priſtinam innocentiaꝫ
quātū ad aīam. Si aūt querat̄ ratio hui⁹
dicit ꝙ eſt diuina liberalitas: que tantam
huic ſacro contulit efficaciam. Sed poſſꝫ
aliquis arguere ſic. Diuerſorum morbo
rum diuerſe ſunt medicine. g° cum culpe
ſint diuerſe: nō tm̄ ſpecie: ſed genere. vt
pote originalis ⁊ actual' ⁊ venialis ⁊ mō
talis. ergo ad hoc ꝙ curent̄ neceſſe eſt ꝙ
diuerſe adhibeantur ſpirituales medici/
ne. Rñdet Bona. ꝙ remediū poteſt mō
buꝫ reſpicē dupl'r. aut qꝛ pͥcipalit̄ ſit ad
h°: aut qꝛ h° curat tāq̄ꝫ ānexū. Scd̄ꝫ g° ꝙ
diuerſi ſūt mōbi ſpūales diuerſe ſt̄ ēt me
dicie ſacr̄ales pͥcipaliter ad illos ordia
te. Si autē morbus habeat alium mōbū
cōiunctum: ⁊ medicina perfectaꝫ habeat
virtutem curandi nō tm̄ curat principalē
ſed etiam annexā ⁊ ſic facit baptiſm⁹. Se
cundus baptiſmi effectus ē remiſſio pe/
ne. Remittitur ſiquidē baptizato oīs pe
na pctō debita. Uñ Aug. in li. de baptiſ
mo ꝑuuloꝝ. ⁊ habetur de conſe.di.4.in
c.per baptiſmum. inquit. Quicqd ab ho
mine dictū factum ⁊ cogitatum eſt: totuꝫ
aboletur: ⁊ quaſi nō factum habetur. Et
glo. ſuꝑ illo verbo ꝑs. quoꝝ tecta ſūt pec
cata.d. Ita ſunt tecta peccata i baptiſmo
ꝙ deus ea non vult punire. Si autē di/
ceretur ꝙ hoc non videtur conſonū eo ꝙ
Anſel. in li. cur deus homo ait. Si pctm̄
nō punitur: inordinatū dimittit̄: ⁊ de⁹ ni
hil inordinatū relinquit. Rñdet Ric. ꝙ
xp̄s ꝑ paſſionem ſuam ſufficient exolūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

penaz peccatis debitā: q̄ i baptiſmo reit/
tūr. Sed adhuc nōnulli arguūt oſtēdētes
ꝙ p baptiſmū nō remittat ois pena. Pri
mo qꝛ vt habet de cōſe. di. 4. i. c. ne abſit
iudeis veniētib⁹ ad baptiſmū idicenda ē
penitētia ꝛ abſtinētia. 40. dieꝝ. Secūdo
qꝛ videm⁹ paruulos baptizatos q nullū
pctm̄ cōmiſerūt. p⁹ baptiſmū mltis pēali
tatib⁹ ſubiacere. ꝛ cōſtat ꝙ nō iiuſte. gº
baptiſmus nō remouet oēm penā. Inqt
eni Aug. 13. de trini. c. 16. Oia hui⁹ ſecu
li mala: dolores laboresqꝫ hominū veni
unt de peccatoꝝ: ꝛ maxime de peccati ori
ginalis meritis. Tertio arguūt qꝛ bapti/
zatus ante xpi paſſionē adhuc paradiſuꝫ
nō itrabat: ſed clauſura illa erat pena pec
cati. ergo per baptiſmū nō remittit illa
pena. Ad primū reſpondet Ric. ꝙ illa
pnia nō indicitur iudeis ꝑpter ſacramēti
efficatiaꝫ: ſed propter i⁹ reuerētiā ꝛ iudeo
rum recipiētiū baptiſmū ꝓbationē: vnd̄
eis nō idicebat p⁹ ſuſceptionē baptiſmi:
ſed ante. ꝛ q̄ꝫuis ſic obſuaret quōdā. tm̄
modo nō oportet obſuari: ſed ꝙ innuit
glo. i palegato. c. ne ab ſ t. niſi eēt ꝯtraria
cōſuetudo. Ad ſecūdū reſpōdet Bona.
dicēs ꝙ diſtiguendū ē de penis. Quedā
eni ſunt pene eternales. Et quedaꝫ tēpo
rales. Ab oi etnali abſoluit baptiſm⁹ de
lēdo omnē culpam. d̄ penis aūt tpalib⁹
adhuc eſt diſtinguendum: quia quedam
contrahuntur: vt fames ſitis: paſſio/
neſqꝫ contēporanee vite. Quedam ipo/
nūt ꝛ aſſumūt: vt ieiunia corporalia ꝛ ſpi
ritualia exercitia. ꝛ laborioſa opa. Bap/
tiſm⁹ ergo vt dictū ē abſoluit ab omni pe
na eternali ꝛ ab omni pena temporali ſa/
tiſfactoria ſiue aſſumpa: non aūt ab omni
ꝯtracta vtpote a fame ſiti ꝛ cetis ſimilib⁹
Rō āt ē: qꝛ ad hº ipꝫ n̄ ordiauit: ꝛ rō q̄re
n̄ ordiauit ē: qꝛ ꝯgruū fuit ꝙ hi⁹ penalita
tes i nob ꝑꝑ tria relinq̄ret. Primo ꝑpt
manifeſtandam equitatem diuini iudicij
vt illa ſententia quam dictauerat de mor
te Ade ꝛ poſteriorum eius immobilis ꝑ
maneret: vn̄ ab illa nemo euadit. Se/
cūda ratio fuit ad oſtendendum fructum
paſſionis xpi: a qua virtutem ſacramen/
tum habet: vt penas remittat perſonales
non naturales: quia remediuꝫ reſpicit ꝑ
ſonaꝫ non naturaꝫ. Tertia ratio fuit ꝑ
pter hominē adiuuanduꝫ. Per huius/
modi eteniꝫ penalitates adiuuatur homo
vt ſpiritualiter viuat: ꝛ pugnans corone
tur. Tho. vero. q. 69. tertie partis dicit
ꝙ baptiſmus habet virtutem auferendi
penalitates preſentis vite. Non tamen
eas aufert in preſenti vita: qd̄ fit tum vt
baptizati conformentur chriſti: qui licꝫ a
principio ſue conceptionis fuerit plenus
gratia ꝛ veritate: habuit tamē corpus paſ
ſibile: quod per paſſionem ꝛ morteꝫ ē ad
vitaꝫ glorioſam reſuſcitatuꝫ: ita ꝛ xpian⁹
in baptiſmo grāꝫ conſequitur quantū ad
animam: habet tamen corpus paſſibile: i
quo proximo poſſit pati: ſed tandeꝫ reſu
ſcitabitur ad impaſſibileꝫ vitaꝫ. Vnde ꝛ
apoſtolus Ro. 8. ait. Qui ſuſcitauit ieſū
chriſtuꝫ a mortuis viuificabit ꝛ mortalia
corpora noſtra per inhabitantem ſpiritū
eius in nobis. Penalitates ergo virtu/
te baptiſmi auferētur a iuſtis i reſurrecti
ne quando mortale corpus hoc iduet in/
corruptionem ꝛ imortalitateꝫ. Ad ter
tium argumētum reſpōdet Ric. ꝙ bap/
tiſm⁹ modo aperit celi ianuam baptizato
quātum ad efficaciā: q̄ꝫuis hoc non poſſꝫ
facere āte paſſioneꝫ: qꝛ particularis r̄mo
tio clauſionis predcē quantum ad effica/
ciam depēdet ex vniuerſali remotiōe illi
us clauſionis quantum ad ſufficientiam
que per xpi paſſionem facta eſt. Terti⁹ ba
ptiſmi effectus eſt collatio gratie. Vt eni
inquit glo. ad Titum. 4. c. in expoſitione
verborum apoſtoli dicentis. Saluos nos
fecit per lauacrum regenerationis ꝛ re/
nouationis ſpiritus ſancti quem effudit i
nobis abūde. Lauacrum regeneratiōis
eſt ſacramentum baptiſmi: in quo datur
gratia ſpūs ſancti ꝛ copia virtutum. Sꝫ
nōnulli dubitāt an pueri i baptiſmo cōſe
quāt grām ꝛ virtutes: cū nondū habeāt
vſum liberi arbitrij. Et dicit Tho. 3. p/
te. q. 69. ꝙ quidā antiqui poſuerūt ꝙ pue
ris i baptiſmo non dant gratie ꝛ virtu/
tes ſed imprimitur eis caracter chriſti:
cuius virtute: cum ad perfectam eta/
tem venerint conſequuntur gratiam et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

virtutes. Sȝ hoc pȝ eē falsum dupl'r.
Primo quidē pueri sicut ꝛ adulti ba
ptismo efficiūtur mēbra xpi: vn̄ necesse ē
ꝙ a capite recipiāt influxū grē ꝛ virtutis
Scd̄o q: secūdum hoc pueri deceden
tes post baptismum nō puenirent ad vi
tam eternā: q: dr̄ ad Ro.6. Gratia dei
vita eterna. Cā autem erroris fuit q: ne
scierunt distiguere inter habitum ꝛ actū
ꝛ sic vidētes pueros ībabiles ad act⁹ vir
tutum: crediderunt eos post baptismum
nullatenus virtutem habere. Sed ista i
potētia opādi nō accidit pueris ex defec
tu habituum: sed ex īpedimēto corporali
sicut ꝛ dormiētes: quāuis hēant habitus
virtutū impediunt tamē ab actibus ꝓpt
somnū. hec Tho. Ex quibus oībus colli
gimus quātum debeamus deo nos qui
baptizati sumus: qb⁹ tam liberaliter sua
dona dignatus est īpartiri: conari: insup
omni studio tenemus virtutes amplecti
ad quas nos faciles reddidit ī susceptōe
baptismi: vt sic mereamur in hoc seculo
grē ꝓsecutū: ꝛ in futuro eterne vite premi
um. Amē.

Feria sexta ī parasceue: de doloribus
anxietatibus ꝛ amaritudinibus xpi iesu
quos in sua passione ꝓ totius humani ge
neris salute sustinuit.

Sermo.69.

Dolores no
stros ipse portauit. Esa.
ꝓphe v̄ba sūt ista.53.c.
Passionem dn̄i nr̄i ih̄u
xpi tā acerbissimā, q̄ȝ ig⁹
miniosam hodie recolētes a lachrimis ꝯ
tinere minime debem⁹ q̄nimo flentes in
uitare debem⁹ insensibiles creaturas vt
modo suo cōpatiant̄ filio virginis in cru
ce pēdēti. d. illud Senece ī prima trage.
Lugeat ether: magnusq; parēs etheris
alti. Tellusq; ferax: ꝛ vaga pōti mobilis
vnda. Tuq; an̄ oēs q per terras tractus
q; maris fundis radios. Noctēq; fugas
ore decoro. Quidnā flebili⁹ commemo
rari potest: q̄ȝ mors illa seuissima dī ꝛ sal
uatoris nostri iesu christi. Talis memo
ria inquit Ber. requirit lachrymas. Ad
illas etenim nos ꝓuocat sancta mater ec
clesia hodie nigris iducta. Ad illas nos
excitat xp̄s iesus in doloribus suis. Ad
illas insup nos trahit virgo illa pijssima
spes vnica mūdi. Nam si pie volum⁹ cō
tēplari videbim⁹ eā vultu mesto facie sq̄
lida: sparso crine: ac scissis vestib⁹ stātē
an̄ crucem: ī querula voce dicentem. O
fili mi: quē de spū sancto conceptum deū
verum ꝛ hominē peperi: video te inter
duos latrones cruci affixum ꝛ vulneri
bus plenum. O fili mi quē adorāt āgeli
caput spinis tenes coronatum. O fili mi
quē tāta diligētia dū tenellus eras enutri
ui: quē sp dilexi semp amaui: q: tu me di
lexisti ꝛ amasti genitricē tuā: ecce ī cruce
mortu⁹ es ꝛ extictus. O pater eterne: cō
patere mihi sue miserrime matri ꝛ plāge
mecū tuum ac meū filiū. Et q: id tue na
ture nō cōuenit: precipue illud creaturis
tuis. O angeli spūs ꝛ vos modo vestro
plāgite mecū. O celestia corpora quorū
pulchritudinē vincebat decora facies filij
mei plāgite illū ista die istar leprosi defor
mem factum. O insensibilia elementa. o
terra cū tuis arborib⁹ ꝛ plantis: o aq̄ cū
tua claritate ꝛ admirabili fluxu: o aer cū
tua facilitate: o ardens ignis cū tua viua
citate: plāgite mecū factorem vestrum fi
lium meū. O reges terre principes: ꝛ q
libet dn̄i: plāgite mecū dn̄m dn̄antium fi
lium meum. O populi oēs: ꝛ tu pcipue
o popule xp̄iane: quos xp̄s tantum ama
uit: vt ꝛ mori pro vobis eligeret: plangi
te illum mecū tā dire mortuum filiū meū
O virgines: o vidue: o cōtinētes: o se
nes: o puuli lugete mecū benignissimū
dn̄m vestrū. O matres que filios genui
stis soluite crinē ꝛ per mesta colla capilli
fluāt iplētes aerē vocib⁹ ꝛ dicētes mecū.
Fili mi iesu: iesu fili mi: hodie ꝓ peccato
rib⁹ passus ꝛ mortu⁹ es. O lumē oculoꝝ
meoꝝ: o spes ꝛ solatiū vite mee: o gaudi
um ꝛ iocūditas mea: quō scūs es mihi a
maritudo ꝛ dolor: vulnerasti cor meū et
trāsfodisti illō pūgēti gladio. his aut fili
b⁹ v̄bis pijssima v̄go nr̄aȝ duritiē rūpe
satagit. Sȝ q: n̄ sum⁹ a nob̄ sufficiētes bo
rū mysterioꝝ: vt dbem⁹ cū deuotōe ꝯpun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ctione fletu: ꝛ lachꝛymis recoꝛdari. opus
ē vt supnū ploꝛemus auxiliū. Et licet i
oib⁹ alijs ꝑdicatoib⁹ ꝯsueuerim⁹ v̄ginū
v̄ginē iterpellare. tñ q2 hodie circa filij
lamēta ē occupata: gaudiūq3 angelice sa
lutationis ꝯuersū ē illi i tristiciā ꝛ mero/
rē. iō ad crucē hūiliter cōfugiem⁹: illāq3
salutabim⁹: v̄ba q̄b⁹ ecclesia vtit̄ referen
tes. O crux aue spes vnica h⁹ passionis
tp̄e auge pijs iusticiā reisq3 dona veniā.
Et tu pr̄ de celis de⁹ cōcede nob̄ oib⁹: vt
ꝑ merita crucis filij tui coꝛda nr̄a flectere
mollireq3 valeam⁹: q̄ten⁹ cū lachꝛymis lo
q ꝛ audire possim⁹ passionē ei⁹. Hac ita
q3 suscepta fiducia de ipsa passione locu/
turi ad xp̄i doloꝛes conuertem⁹ s̄monem
quos i v̄bis i nr̄o themate allegat̄ Esa
ias pnūciauit. Ut āt oꝛdinate icedamus
distinguem⁹ in tres pricipales articulos
hodiernā ꝑdicationē: i quoꝝ quolib3 q̄t/
tuoꝛ doloꝛes xp̄i pie contēplabimur.

In primo articulo quattuoꝛ doloꝛes.
Prim⁹ doloꝛ dr̄ oꝛationis.
Secundus cōpꝛehensionis.
Tertius deductionis.
Quartus contradictionis.

In secundo articulo quattuoꝛ.
Primus presentationis.
Secundus sententiationis.
Tertius crucifixionis.,
Quartus inspectionis.

In tertio articulo quattuoꝛ.
Primus illusionis.
Secundus collocutionis.
Tertius incompassionis.
Quartus sepationis.

Qualiter xp̄s in orōne vehementer
doluit ꝓpter contristationem. propt̄ pe/
titionem: ꝛ ꝓpter confoꝛtationem.

Primi articuli doloꝛ primus.

p Rim⁹ doloꝛ quē xp̄s ih̄s ꝓ nob̄
tulit. ꝛ nos pie illū meditari hē/
mus. dr̄ orōnis. Doluit nāq3 di
filius in laboꝛiosa orōne quā post cenaz
fecit ad p̄rem. Cuius doloꝛis vehemen
tia colligi pōt ex tribus. p° ex contristatio
ne. 2° ex petitione. 3° ex cōfoꝛtatōe. Pri/
mo apparet vehementia doloꝛis xp̄i ad
v̄randū cunctis ex contristatione. Ad qd̄
intelligendum notare debemus: q2 Jo.
18. dicitur q̄ post cenā egressus ē ih̄s cū
discipulis suis trās toꝛrentē Cedrō vbi
erat hoꝛtus in quē introiuit ipse ꝛ disci/
puli ei⁹. Et licet Math. 26. Marci. 14.
ꝛ Luc. 22. narret̄ q̄ hymno dicto exierūt
in montē oliuaꝝ. Tñ Aug. de consensu
euāgelistaꝝ. d. q̄ idē est locus. Hoꝛtus
eni ille erat trās toꝛrentē Cedron ad pe
des montis oliueti. Ibi postq3 discipul̄
dixit scandalū qd̄ passuri erāt: p̄monuis/
setq3 Petrū i se nimiū cōfidentē qualit̄
eū ter anteq̄3 gallus bis cātaret eēt nega
turus. Uenit cū eis in villā: que dicitur
Bethsemani. ꝛ dixit discipulis suis. Se
dete hic donec vadā illuc ꝛ oꝛē. Et assū/
pto Petro ꝛ duob⁹ filijs Zebedei: cepit
cōtristari ꝛ mestus eē: ꝛ ait illis Tristis
est aīa mea vsq3 ad moꝛtē. S3 hic theo/
logi querūt vtꝝ i aīa xp̄i fuerit passio tri/
stitie. Et arguunt quidā q̄ nō. Nā sapi/
ens Eccle. 30. c. tristiciā dissuadet dicēs.
Tristiciā nō des aīe tue: ꝛ nō affliges te
metipsū in cōsilio tuo. Et iterū ibi. Tri/
sticiā lōge expelle a te. multos. n. occidit
tristicia: ꝛ nō ē vtilitas i illa. Ari. insuꝑ.
3. thopi. ait. Eadē sunt magis eligēda si
ne tristicia q̄3 cū tristicia. Sapiēs insuꝑ
ꝓuer. 12. ait. Nō ꝯtristabit iustū quicq̄d
ei acciderit. S3 Ric. ꝛ Boñ. di. 15. ter/
tij rn̄dēt q̄ absq3 dubio sic magr̄ sen. re/
fert. ꝛ tex. euangelicus confirmat. in aīa
xp̄i fuit passio tristicie. Sicut enim ex cō
iunctione rei amate cū appꝛehēsione eius
dem causatur in appetitu sensitiuo passio
delectationis sic ex coniunctione rei odi
te cū appꝛehensione eiusdē cātur in appe
titu passio tristicie. ꝛ q2 res de ꝓximo et
certitudinaliter futura cōsideratur quasi
iā pꝛesens ꝓpter euentus instantē ꝓpin
quitatē ꝛ infallibilitatem. iō non solū res
pectu rei odite cū est p̄ns: sed etiā respcū
rei odite infallibiliter ꝛ de ꝓximo ventu
re ē passio tristicie. Unde s̄m ph̄m in. 2.
rheto. Illi qui iā decapitantur non timēt
videntes sibi necessitatem imminere: s3
tristantur. Et iō quia sensualitas aīe xp̄i
moꝛtē recusabat cū appꝛehendit ipsaz vt
de ꝓximo infallibiliter venturam: causa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ta fuit i eius appetitu paſſio triſticie. Ali
ter tñ fuit in eo triſticia q̄ꝫ i nob. Jn no
bis.n. ſi equẽter cauſať ꝯ ⁊ ꝑter iperium
rõnis. qđ vituꝑabile ẽ: vt pꝫ ꝑ auctẽtates
ſuꝑius allegatas. Jn xp̄o vero ñ fuit niſi
ſm impiũ rõis que iꝑabat ſenſualitatẽ
triſtari moderate ſcđm exigẽtiã ſue natu
re: ⁊ iõ i ipſo nõ fuit triſticia rõnẽ ꝑuer/
tens neqꝫ cõturbans: nec de neceſſitate.
Ob qđ Hiero. ſuꝑ Math. ait. Dñs nr̄
vt veritatẽ ꝓbaret aſſũpti hois vere qui
dẽ cõtriſtat⁹ ẽ. Sꝫ ne paſſio i aio illi⁹ do/
minareť ꝑ paſſionẽ cepit cõtriſtari. Aliđ
eni eſt ꝯtriſtari: aliđ icipe ꝯtriſtari. h ille
Cõſiderem⁹ gº q̄ꝫ benigne dñs orbis tri
b⁹ illis diſcipuľ aduocatis eos forte ãple
xãdo: ⁊ nũc ſuꝑ vnũ nũc ſuꝑ aliũ dexterã
extẽdẽdo cũ ſuſpirijs ⁊ anxietate mľta di
cebat. Heu filij mei diſcipuli mei cariſſi
mi. Triſtis ẽ aia mea vſqꝫ ad mortẽ. ſꝫ
Nico. de li. dictio vſqꝫ accipi põt dupľr.
vno mõ intẽſiue: q2 tãtũ intẽſa erat q̄ꝫtũ
poterat eẽ. alio mõ extẽſiue quia durauit
vſqꝫ ad horã mortis. 2º appet vehemen/
tia doloris xp̄i ex petitione. Dimiſſis vti
qꝫ tribus illis qb⁹ dixit: Suſtinete hic et
vigilate mecũ. auulſus ẽ ab eis q̄ꝫtũ iact⁹
ẽ lapidis: vt Lucas memit. ⁊ poſitis ge
nib⁹ orabat dicẽs. Pr̄ mi ſi poſſibile eſt
trãſeat a me calix iſte verũtñ nõ ſicut ego
volo ſꝫ ſicˉ tu. Et venit ad diſcipulos ſu/
os ⁊ iuenit eos dormiẽtes: ⁊ dixit Pe/
tro. Sic. Nõ potuiſti vna hora vigilare
mecũ. Vigilate ⁊ orate ne itretis i tẽpta
tionẽ. ſp̄ũs qdẽ ꝓmpt⁹ ẽ: caro ãt iſirma.
Jterũ ſecũdo abijt: ⁊ orauit vt prius. Et
venit iteꝝ ⁊ iuenit diſcipulos dormien/
tes p̄ triſticia: ⁊ relictis iteꝝ ſcđo abijt. et
orauit. Vbi doct. theo. querunt vtrũ illa
oro fuit a rõe aut a ſenſualitate. Et rñdꝫ
Boñ. di. 12. tertij. ꝙ de ipſa dupľr poſſu
mus loq. aut q̄ꝫtũ ad mã. aut q̄ꝫtũ ad for/
mã. Si loqmur de ipſa q̄ꝫtũ ad mãm: cũ
mã orois reſpiciat deſideriũ petẽtis: taľ
fuit petitio ſenſualitatis: cui⁹ deſiderium
erat ad nõ moriẽdũ. vt magr̄ ſen. dicit in
lr̄a. Si ãt loq̄mur de p̄dicta oroe q̄ꝫtum
ad formã: ſicut cũ forma petitõis reſpici/
at diſcretionẽ ꝓponẽtis. ⁊ talis mod⁹ ꝓ
ponẽdi ſit a diſcretione rõis: cõcedẽdũ ẽ
ꝙ talis oro fuit voluntatis rõnalis. Ad
ꝙ meli⁹ intelligendũ notãdũ ſꝫ Boñ. ⁊
Ric. ꝙ cũ i xp̄o ſint plures nature itellec
tuales. vꝫ diuina ⁊ humana neceſſe eſt i
xp̄o plures eẽ voluntateſ: qđ magr̄ i tex.
ꝑ multimodas auctoritates ſcõꝝ oñdit.
Vñ ſi numereť voluntates xp̄i ſm natu
ras due ſũt. ſ. diuina. ⁊ hũana. ſꝫ ſm ꝑſo
nas tres ſũt. ſ. volũtas diuina: ⁊ volũtas
aie rõnalis. ⁊ volũtas appetitiua ⁊ ſenſi
tiua: q̄ extẽſo noie volũtatis voluntas dr̄:
q2 moueť p⁹ apph̄ẽſionẽ: q2 ꝓprie loquẽ/
do ð noie volũtatis volũtas nõ iueniť ni
ſi i ꝑte aie rõali ſꝫ ph̄m 3º ð aia. Jgiť tã
q̄ꝫ ver⁹ hõ cogitãs imo clare vidẽs dñs
ih̄s xp̄s q̄ ſibi ꝑabanť i ꝓximo paſſiones
q̄ martyria i ſuo corꝑe tolerãť erat: volũ
tate q̄dã pietatis dicebat. Pr̄ ſi poſſibile
ẽ trãſ er a me calicẽ iſtũ: verũtñ q2 ſic eſt
volũtas tua vt ꝓ hũano gnẽ moriendo et
patiẽdo ſatiſfaciã: ecce me ꝓmptiſſimũ et
paratũ. fiat nõ qđ ego volo volũtate ſen/
ſualitatis. ſꝫ qđ tu. q2 ego idẽ volo volũ
tate rõis. O bone ih̄u doctor veritatis q
cepiſti facẽ ⁊ docere. tu nobis dixiſti vt
orãtes loqueremur pr̄i tuo Vbũ hoc: qđ
tu i tua agonia ſepi⁹ replicaſti. fiat volũ/
tas tua. Ob qđ Leo papa i ſmone ð paſ
ſione ait. Hec vox oẽs fideles iſtruxit.
oẽs cõfeſſores accẽdit. oẽs martyres co
ronauit. Nã qs mundi odia: qs tẽptatio
nũ turbines: qs poſſet ꝑſecutoꝝ ſuꝑare
terrores: vbi xp̄s i oibus ⁊ ꝓ oibus pr̄i
diceret. Fiat volũtas tua. Diſcãt gº hãc
vocẽ oẽs eccľe filij: vt cũ aduerſitas vio/
lenť alicui⁹ tẽptatõis icũbit ſeꝑato tremo
re formidis accipiãt tolerãtiã paſſiõis. h
ille. 3º appet vehemẽtia doloris xp̄i i ſua
oroe ex ꝯfortatõe. Tã vrgẽs eni erat do
lor ei⁹ vt ⁊ angelus ad eum ꝯfortãdũ mit
teretur. Apparuit inquit Lucas ei ange
lus confortans eũ. Apparitio autem illa
ſm Nico. de lira. fuit in viſione corꝑali:
vbi oſtendiť ꝙ in eo erat vera humani/
tas: que confortabatur contra triſticiam
inſurgentem in ꝑte ſenſitiua ex apph̄en/
ſione mortis iminẽtis. Et fact⁹ i agonia
ꝓlixi⁹ orabat. Erat aũt hec agonia relu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

gratio sēsualitatis morte hon̄etis. ꝛ rōnis
ipsā acceptātis q2 ꝟtute diuina quelibet
ps ꝑmittebat agere ꝛ pati: ꝙ erat sibi ꝓ
priū. Et factus ē sudor ei⁹ sicut gutte san
guinis decurētis i trā. Ex vehēmti eni
anxietate fiebat: vt nō solū humores ex
irēt ꝑ sudorez. sed etiaz d' sāguine sudo/
rem tigēte. Scđm ꝟo opinionē aliq°ꝝ
h° supnaturali factū ē: vt sic xp̄s suū sā/
guinē iā ꝓ salute nr̄a effūdere icipet. Sz
n̄ imerito querē qs posset vtrū dolor xp̄i
patiētis fuit dolor acerbissim⁹: ita ꝙ ex/
cesserit oēm dolorē quorūcūqz patiētiū
Et rn̄det Ric. i tertio. ꝛ Bon̄. di. 16. ꝛ
Tho. tria pte. q. 66. ꝙ q̄zuis dolor xp̄i n̄
fuerit maxim⁹ oiuz doloꝝ simplicit: cuz
dolor dānatoꝝ sit eo maior: fuit tn̄ maxi
mus oiuz doloꝝ hui⁹ vite ꝓpter tria. p°
ꝓpter cām passionis 2° ꝓpter modū pati
endi. 3. propt ꝯditionē patiētis. Prio si
ꝯsideref causa ob q̄z xp̄s passus fuit: i eo
doloris afflictio magna fuit. Nō ei patie
baf ꝓ culpa propria: imo ꝓ aliena. nō ꝓ
amicis. sed ꝓ inimicis: ꝛ etiā ꝓ his quos
videbat igratos. 2° si cōsideref mod⁹ pa
tiēdi: fuit i eo dolor acerbissim⁹: tū ꝓpter
generalitatē: q2 i oībus membris afflige
baf: tū etiā ꝓpter cōtinuitatē q2 suspēdiū
ei⁹ cōtinuabaf: ꝛ claui adeo affligebāt pē
dētē. Ob qđ mors cōfixorū i cruce ē acer
bissima: q2 cōfigunf i locis neruosis: et
maxime sensibilib⁹. 3° si cōsideref q̄litas
siue cōditio patiētis: maxia fuit i eo afflic
tio pp maximā cōplexiōis equalitatē: ꝛ ꝓ
pter sensus viuacitatē. Vn̄ q2 nullus po
tuit ei equari nec i equalitate cōplexionis
nec in viuacitate sensus: dolor illius fuit
oium doloꝝ acutissim⁹. Addit ēt Tho.
ꝙ si ꝯsidēf puritas doloris xp̄i: dolor iste
fuit maxim⁹. Nā i alijs patiētibus miti
gaf tristicia iterior ꝛ ēt dolor exterior ex
aliq̄ cōsideratōe rōis ꝑ quādā deriuatōm
seu redūdātiā a supiorib⁹ virib⁹ ad vires
iferiores: qđ i xp̄o patiente nō fuit. Vni
cuiqz eni viriū ꝑmisit agē qđ ē sibi ꝓpriū
ƀz Dama. Jō xp̄s Tren̄. i. c. ait. O vos
oēs q trāsitis ꝑ viā attēdite ꝛ videte si ē
dolor silis sicut dolor me⁹. Cui⁹ magni/
tudinem nos colligere possum⁹ cū vide/
m⁹ xp̄m suā passionē cogitātem sudorem
sanguineū emittere. Vbi es o aīa rōnal'
Quid agis. O isignita imagine dei tui.
Velis obsecro xp̄o iesu orāti: sudanti: ge
mēti: lachrymāti ꝛ agonizāti ꝓ salute tua
assistere misericorditer. Noli dormire illi
q nō dormiuit ipse tibi. Inspice mēt' ocu
lo cōpassiuo quanta pro te passus ē a die
natiuitatis sue vsqz ad horam presentem
ꝛ nunc vigilans ꝛ orans frequenter pa/
tri seipsum offert: mortē acerbissimā ho
die fore passurum. Et quia homo est co/
gitat i seipso ꝛ sibiipsi loquif. Heu me fi
liū matris mee: hic ad modicū captus ero
ligat⁹: flagellat⁹: delusus: spinis corona
tus: ꝛ iter duos latrones i cruce cōfixus
Faciam omnia libenter vt obediam pa/
tri meo: ꝛ redimam humanum genus.
Sed heu me quanta sustinebo tormenta
O quanta est tristicia mea ꝛ amaritudo
cordis mei. Compatere illi anima du
ra: ꝛ collige in corde tuo: guttulas illas
sanguinis quas sudando pro te fudit in
terram.

Qđ i cōprehensione vehemēter dolu
it propter Jude damnationem: propter
suam ligationem: ꝛ propter discipulorū
turbationez.

Primi articuli dolor scđs.

Ecūdus dolor quem xp̄s ꝓ nobis
sustinuit dr̄ comprehensiōis: qn̄
s. ministri iudeoꝝ comprehēde/
rūt eum: ꝛ velut mancipium vilissimum
ligauerunt. Fuit autem tunc vehemens
dolor eius propter tria. Primo pro/
pter Jude damnationem. Secūdo ꝓ
pter suam ligationem. Tertio ꝓpt di
scipulorum turbationem. Primo fu/
it vehemens dolor xp̄i propter Jude dā
nationem. Ipse nāqz turbam duxit ad
locum in quo xp̄s orauerat: postq̄z erat
cum discipulis suis. Sciebat enim ipse
locum illum: quia frequenter conuene/
rat illuc cum discipulis suis. Dederat
autem signum his qui xp̄m comprehēsu
ri erant. d. Quemcūqz osculatus fu/
ero ipse est: tenete eum. Hoc autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

signum ſ3 glo. dedit eis ne loco xp̄i cape
rēt Jacobū minorē: q erat similis xp̄o in
facie. Accedēs ergo Judas ad xp̄3 oscu
lat⁹ est eū: ꝛ dixit. Aue rabbi. Cui Jh̄s
Amice iqt ad qd venisti. q̄si dicat ſm ali
quos. Tu ostēdis amicitiā signo: ꝛ ꝓdi
tionē agis ꝺ facto. Vel meli⁹ scd̄m alios
O Juda amice mi quē ego dilexi quē ad
apl'atū vocaui. cui familiarem me dedi:
cuius pedes in cena laui. cui nūq̄3 displi
cui: osculo me tradis. Cur ista ꝯtra me
facis. O amice mi Juda: cui si ad peni/
tētiā redire volueris: veniā su3 ꝑstare
paratus. Cur me dereliquis. Cur a tuo
ꝓposito malo aīmū tuū nō ꝛuocas. Ami
ce mi si adhuc me amicū habere volueris
licet me tradas i manus inimicoꝝ meoꝝ
reuertere tamē ad me ꝛ ego suscipiā te.
O vere benignissimū ꝛ māsuetissimum
dominū: qui licet doleret ꝺ iiuria quam
sibi Judas inferebat: magis tn̄ ac magis
affligebatur de dānatione ei⁹. Nam lic3
xp̄s qui videbat omnia dolore n̄ modi/
co afficeretur qn̄ Judas cōcepit aīo illu3
vendere: qn̄ Judas ad pricipes sacerdo
tū accessit: ꝛ. 30. argēteos i manu recepit
quando a cena exiuit: ꝛ ad colligendum
cohortem ꝛ ministros sollicitus prope/
rauit: insuper suo fetido ore: ausus est
proditorie osculari faciem ih̄u de ora3.
ꝛ os eius preciosissimu3: plus tamen an
gustiabat cū uidebat Judā ꝓpter suam
obstinationem fore damnādu3. Sed hic
dubitat utrū si iudas n̄ tradidiss3 xp̄3 ꝛ iu
ꝺi n̄ crucifixissent cū fuisset hūanu3 gen⁹
redēptum. Et rn̄det Alex. 3. volumine
sūme ꝙ sic: q2 i tali casu sola voluntas pa
tiēdi sufficcisset ad redēptiō3 siue ad libe/
ratio nē. iō nō excusat Judas a pctō. ne
q3 iudei Et si dicat Ro. 8. Proprio filio
suo nō pepcit deus sed ꝓnobis omnib⁹
tradidit illū. et Esa. 53. Tradidit i mortē
aīa3 suā. ergo sicut pat ꝛ filius nō pecca
uerunt a simili nō peccauit. Judas neq3
iudei. Rn̄det Tho. 3. pte. q. 47. ꝙ cadē
actio diuersimode iudicat i bono vel in
malo ſ3 qꝺ ex diuersa radice ꝓcedit. Pa
ter enī3 tradidit xp̄3 passiōi ex caritate: ꝙ
intelligi pōt. vno qdē mō ſm ꝙ sua eīna

volūtate preordinauit passionem xp̄i ad
hūani generis liberationē: ſm illꝺ Esa.
53. Dn̄s posuit i eo iniqtatē oium nr̄m.
Scd̄o nō ꝓtegēdo eū a passiōe: sed expo
nēdo ꝑsequēt b⁹ vt Aug. dicit. Ipse ve
ro fili⁹ tradidit seipsum passiōi pp humi
litatē ꝛ ex obediētia fc̄us ꝓ nobis obediēs
vsq3 ad mortē: vt dr̄ Philip. 2. Judas
coopat⁹ est passiōi xp̄i ex cupiditate ꝛ iniq
tate. Pilat⁹ ex humano timore. Et ph̄ei
ex liuore ꝛ iuidia: ideo ipsi vituperant: ꝛ
potissimū igratissim⁹ Judas. de quo sic
exclamat Bern̄. O Juda mercator pessi
me: o ꝓditor auarissime: cur nō petiuisti
a mr̄e trigita illos argēteos. Et q2 paup
cula erat aut mēdicasset aut seipsam poti⁹
vēdidisset: dedissetq3 tibi preciū ne filiu3
suum ꝓderes inocētē. 2° fuit vehemens
dolor xp̄i pp suā cōprehensionē ꝛ ligatio
nē. qn̄. s. a ministris illis ligat⁹ fuit. Ad
qꝺ plenius intelligēdū: querēdū pri⁹ no/
bis est. vtrū ipse fili⁹ dei bn̄dicti volens
passionē sustinuit. Et rn̄deo ꝙ sic: qꝺ p3
tripl'r. Primo ex scripture cōfirmatione
Vn̄ Esa. 53. dr̄. Oblat⁹ est q2 ipse volu/
it. 2° ex prenūciatiōe. Prenūciauit quidē
passionē suā qn̄ dixit. Math. 16. ꝙ o3 ire
hierosolymam ꝛ multa pati a senioribus
a scribis ꝛ pricipib⁹ sacerdotū: ꝛ tr̄tia die
resurgere. Et Math. 17. c. qn̄ post tran
sfigurationem p̄cepit discipulis suis. d.
Nemini dixeritis visionē donec fili⁹ ho
minis a mortuis resurgat. Et iterū Ma
th. 20. qn̄ assumpsit duodeci discipulos su
os secreto. ꝛ ait illis. Ecce ascēdim⁹ hie/
rosolymam ꝛ fili⁹ hois tradetur pricipi/
bus sacerdotum ꝛ scribis: ꝛ ꝯdēnabunt
eū morte: ꝛ tradēt eū gētibus ad illuden
dū ꝛ flagellādū ꝛ crucifigēdū. 3° p3 ꝙ vo
lūtarie xp̄s se obtulit passiōi ex sci ꝓbatio
ne. Nā iudeos ꝛ eos q cū ipsis erāt solo
ꝟbo ꝟtute sua i terrā ꝓstrauit. Quippe
cū iterrogasset eos quē q̄ritis. Illiq3 rn̄
dissēt. Jh̄m Nazarenū. vt eis dixit. ego
su3. Abierūt retrorsu3 ꝛ ceciderūt i trām
vt sic ꝺclararet ꝟtus diuinitatis ei⁹. Ob
qꝺ Aug. sup Joh. iquit. Vbi nūc mili/
tum cohors. Vbi terror ꝛ murmur ar
morum. Vna vox turbam odijs fero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

cē: armisq́ꝫ terribilē: sine telo vllo ꝑcussit
repulit: strauit. Deꝰ eni latebat ĭ carne ⁊
sempiternꝰ dies ita mēbris occultabatᷓ hūa
nis vt laternis ⁊ facibus q̄rereᷓ in tene/
bris. Hec ille. Et vt Criso. seqᷓ. Demū
ne qs dicat: q̄m ipse iudeos ad hoc idurit
vt ipm occiderent: seipsū in manibꝰ eoꝝ
tradēs manifeste oñdit eis oīa que suffici
ebāt eos reuocare. Sed q꞉ ꝑmanebāt in
malitia ⁊ nullā hēbāt excusationeꝫ: tunc
seipsuꝫ in manibꝰ eoꝝ tradidit: iō iterum
īterrogauit eos postq̄ꝫ a terra surrexerūt
Et illi r̄ñderunt sicut priꝰ. Quibꝰ ipse di
rit: diri vobis q꞉ ego suꝫ: si ergo me q̄ri/
tis finite hos abire. Tūc Simō petrꝰ gla
dio ꝑcussit Malcū seruum pontificisᷓ: ab
sciditq́ꝫ auriculam eiꝰ dexterā. Si qs aūt
quereret vñ gladiꝰ erat Petro. Crisog.
dicit ꝙ audiēs iudeos cōtra xpꝫ cōspiraᷓ
se armauerat se. Theophilꝰ vo ait ꝙ ha
buerat ipꝫ in cena ꝓ vsu agni. Sed xpus
auricula illiꝰ sanata: vt Lucas refert. pe/
trū caritatiue redarguit dicēs. Mitte gla
diū tuum ĭ vaginā. An putas q꞉ nō pos
sum rogare patrē meū: ⁊ exhibebit mihi
modo plusq̄ꝫ. xii. legiōes angeloꝝ. Vbi
Hiero. Quasi dicat. Nō idigeo. xii. apo
stoloꝝ auxilio: etiā si oēs me defenderēt
q possum hēre. xii. legiones angelici exer
citus. Vñ legio apud veteres sex milibꝰ
hoium cōplebatᷓ. De. xii. legionibus. 62
milia āgelorum fiūt ĭ quot genꝰ hominuꝫ
lingua diuisa ē. hec ille. Subdidit xpus
q̄ūo ergo iplebūtur scripture ꝓphetarum
Calicē quē dedit mihi patᷓ ñ vis vt bibā
illū. Deinde dixit turbis. Tāq̄ꝫ ad latro/
nē existis cū gladijs ⁊ fustibꝰ cōprehēdereᷓ
me. Quotidie apud vos erā docēs in tē
plo: ⁊ ñ me tenuistis. Sed hec ē hora ve
stra ⁊ ꝑtās tenebrarū: hora vestra dicit. ſ
vobis cōcessa ad me cōprehendēdū ⁊ po
testas tenebrarū: q꞉ diabolus tenebraruꝫ
p̄riceps eos ad hoc icitabat. Tūc illi cōp
hēderūt iesū ⁊ ligauerūt eū. O flebile spe
ctaculū: o dolendū malū: o lachrymabile
factum videre illos ĭ xpꝫ seuiētes. Nam
vt pie possumus cōtēplari irruerūt ĭ euꝫ
fremētes ⁊ rugiētes leonum more. Alij
ceperūt eum per capillos suos ⁊ violēte
in terram ꝓiecerūt. Alij gratiosas manꝰ
suas capientes retro verterunt. Alij fu/
nibus duris illas ligauerunt. Alij cathe
nam collo eius iposuerūt. Alij cōtumeli
osis vbis iniuriabantur sibi. Alij deni/
q́ꝫ pugnis ⁊ pomis suorum ensium per/
cusserūt eum. Quid vides o anima mea
Quid audis. Quid loquor: de quo dici
mus ꝙ tāta patiebatᷓ: ꝙ ligatus erat: ⁊ tā
viliter oppressusᷓ ⁊ fatigatus: nōne ipse ē
iesus dei ⁊ vginis filius. Nōne rex ho
minū ⁊ angeloꝝ. Nōne creator: guber/
nator redēptor glorificator: ⁊ bñfactor tu
us. Cur igᷓ nō ploras: cur nō clamasᷓ ad
sidera. O iesu mi salus aīe mee: amice ꝓ
pter me miserā peccatricē: tā dire victus
es ⁊ cathenatus. Emolli cor tuum ad pi
etatē ⁊ cōmiseratōnē: ⁊ sequē illū medita
tiōe deuota quocūq́ꝫ de cetero ꝑget. Ter
tio fuit vehemēs dolor xpi ꝑꝑ discipuloꝝ
turbationē. Discipuli eteni talia q̄ ĭ xpm
fiebāt cōspiciebant: ⁊ ex hoc territi fugie
rūt eo relicto: ⁊ hoc ꝑ̄dixit Zacharias pro
pheta. xiii. c. Percutiam pastorē ⁊ dispgē
tur oues gregis. Sed hic incidit questio.
Vtrū ꝓphete ꝑ̄dixerūt mortē xpi ⁊ passi
onē. Et r̄ñdeo ꝙ sic. Nā Lactātiꝰ lib. 4
iducit verba Sibylle. d. Et ĭ manꝰ impi
as infidelium postea veniet: dabūt auteꝫ
deo alapas icestis manibꝰ: ⁊ ipurato ore
expuent venenatos sputos. Dabit vero
ad verbera simplr̄ scm̄ dorsuꝫ ⁊ colaphosᷓ
accipiens tacebit: ne qsᷓ cognoscat ꝙ vbū
sit: vel vñ veniat: vt iferis loquatᷓ ⁊ coro
na spinea coroneᷓ. Ipsa eiꝫ insipiēs gēs
deū tuū nō cognouisti: sꝫ spinis cū coro/
nasti: ⁊ horridū illi fel miscuisti. hec ibi.
Sed expsse adhuc sci ꝓphe passioneꝫ xpi
multiplr̄ ꝓnūciarūt. Dicit nāq́ꝫ Esa. 5. c
Incuruabitᷓ homo ⁊ humiliabitur vir.
Glo. Rabbi Salomō dicit. Inclinabitᷓ
homo ⁊ humiliabitᷓ altꝰ vel robustꝰ viro
rum. Et idē exponēs illd̓ Deut. 32. De
uꝫ q te gēnit dēliqsti. dicit ĭ hebreo. Thesᷓ
si. i. debilitas ⁊ obliuisceris deū. Moho
lele lele mole lecha. i. vlneratū vel occisuꝫ
tuū lᷓ afflictū. Et Tren. i. c. Hiere. dixit
Plorās plorauit ĭ nocte ⁊ lachryme illiꝰ
ĭ maxillis eiꝰ. Glo. rabbi Moysi habet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Plorās erit. ſ. ipſa hierl̄m: ⁊ plorare fac
deū ſcm̄. Et Treñ. Hieremias īquit.
Dabit percutiēti ſe maxillā ſaturabit̄ op
probrijs. Quibꝰ verbis cōſonat dictum
Michee. 5. c. In virga īquit ꝑcutiēt ma
xillā iſrael. i. xpi. Nā Eſa. 33. dr̄. Ado/
nai iudex nr̄. Adonai dator nr̄. Adonai
rex nr̄. ipſe aūt ſaluabit nos. Et Eſai. 53
c. de xp̄o paſſuro. ita locutꝰ eſt. Dn̄e qs
credidit auditui noſtro. i. paſſionis chri/
ſti myſterio: qđ ego ⁊ alij ꝓphete audiui
mꝰ a ſpū ſcō. Et brachiū dn̄i cui reuelatū
eſt quaſi dicat. paucis. Et aſcēdet ſicͭ vir
gultū corā eo. ſ. xp̄s: coram deo p̄re: ⁊ ſicͭ
radix. ſ. ſurſum fructificās de terra ſitiēti
i. đ ꝟgine ñ humectata vel fecūdata hūa
no ſeie. Et non ē ei ſpēs neqꝫ decor. ſ. in
paſſiōe: ⁊ vidimꝰ eū ⁊ nō erat aſpectus ⁊
deſiderauimꝰ eū deſpectum ⁊ nouiſſimū
viroꝝ: virū dolorū ⁊ ſciētem īfirmitatem
⁊ quaſi abſcōditꝰ vultus eiꝰ: ⁊ deſpcūs. ſ
ꝓ verecūdia: vñ nec reputauimꝰ eū. Ve/
re lāguores nr̄os ipſe tulit ⁊ dolores no/
ſtros ipſe portauit: ⁊ nos reputauimꝰ eū
quaſi lepꝛoſuꝫ ⁊ percuſſū a deo ⁊ hūiliatū
Ipſe aūt vulneratus ē ꝓpter iniqtates no
ſtras: ⁊ attritꝰ ē ꝓpter ſcelera nr̄a. Diſci/
plina pacis nr̄e ſuper eū ⁊ liuore eiꝰ ſana
ti ſumꝰ. Oēs nos quaſi oues errauimꝰ:
vnuſqſqꝫ ī viā ſuā declinauit: ⁊ dn̄s po/
ſuit ī eo iniqtatem oim̄ nr̄m. hec ille. Qđ
aūt predcā ꝓphetia ad litterā intelligat̄ đ
xp̄o pꝫ per rabbi Moyſen q hoc tꝫ vt di
cit Nico. de lira. De tribulatōe etiāꝫ xp̄i
exponūt doc. iudei. illud Eſa. xi. Timo/
ris dn̄i: qđ ſeqtur ad illa ꝟba. Regeſcet
ſup eū ſpūs timoris dn̄i ⁊c̄. Nā in li. Zan
hedrī iꝑhec. i. diſtin. helecy taliter ſcrip/
tū ē. Vahaniho. i. ⁊ meleſtabit eū ī timor̄
dn̄s. Ibi dicit Rabbi Alexādri docet q̄
honoraret eū dn̄s precepto tribulationuꝫ
⁊ tormētoꝝ. Et Dauid in pſ. 21. q de xp̄o
ſm̄ Nico. de lira: itelligit̄ ī perſona xp̄i:
ita dicit. Deus deꝰ meus. i. pater rōe di/
uinitatis ⁊ rōne humanitatis. Reſpice ī
me. ſ. poſitū ī afflictiōe: q̄re me dereliqſti
. ſ. ī manibꝰ iudeoꝝ: lōge a ſalute mea. ſ.
corꝑali. ꝟba đlictoꝝ meoꝝ. i. ꝑplī q ſua
fecit ſuſtinēdo ꝓ eis penā. Deꝰ meꝰ cla/
mabo ꝑ diē. ſ. circa horā nonā. ⁊ nō exau
dies: q2 oratio illa ꝓcedebat vt dem̄ ē q̄ꝫ
tū ad ſuā materiā a volūtate ſenſuali atis
⁊ nō ad īſipiētiam mihi. ſ. hoc contigit q̄
nō ſuꝫ exauditꝰ: imo magna fuit ſapīa ſic
redimere genꝰ humanū. Tu aūt ī ſcō ha
bitas. i. oīa ſcē facis. In te ſꝑauerūt pa/
tres nr̄i: ⁊ liberaſti eos. ſ. de ſuitute egy
pti ⁊ captiuitate Babilonis. Que libera
tōes fuerūt quedam liberatōis hoium ꝓ
pter mortem meam facte. Ego autem ſū
vermis. i. viſus abhoiabilis: ⁊ nō homo
ſ. nō vtens ratiōe q̄ꝫtum ad opinionē iu
deorum q dicebāt eum demoniacum op/
probrium hominum. ſ. maiorum ⁊ pha/
riſeoꝝ: ⁊ abiecto plebis. ſ. populi cōis.
Oēs vidētes me deriſerūt me: locuti ſūt
labijs: ⁊ mouerūt caput. ſ. dicētes. Spa/
uit ī dn̄o eripiat eū: ſaluū faciat eū: quoni
am vult eū. Qm̄ tu es q extraxiſti me de
ventre. ſ. ſup naturā feciſti me naſci đ ꝟ
gine. Spes mea: q2 ī xp̄o fuit ſpes future
glorie q° ad corpꝰ. In te ꝓiectꝰ ſum ex vte
ro. i. tibi ī ſuppoſito ꝟbi vnitꝰ a ꝯceptōis
pricipio: de vētre mr̄is mee đs meꝰ es tu.
i. deū meū te cognoui: q2 aīa xp̄i ab īſtāti
cōceptionis fuit repleta ꝟtutibꝰ. Ne di/
ſceſſeris a me: qm̄ tribulatio ꝓxima eſt: ⁊
nō ē q adiuuet. Circūdederūt me vituli
multi: tauri pigues. ſ. iudei petulātes: et
auari obſederūt me. Aperuerūt ſup me
os ſuum: ſicut leo rapiēs ⁊ rugiēs. Sicͭ
aq̄ effuſus ſum: ⁊ diſperſa ſunt oia oſſa
mea. i. diſcipuli. Factum ē cor meū tāq̄ꝫ
cera liqueſcēs ī medio vētris mei. Aruit
tanq̄ꝫ teſta ꝟtꝰ mea: ⁊ lingua mea adhe/
ſit faucibꝰ meis: ⁊ in puluerē mortis đdu
xiſti me. Qm̄ circumdederunt me canes
multi: cōſilium malignātium obſedit me
Foderūt manꝰ meas ⁊ pedes meos: di/
numerauerūt oia oſſa mea. Ipſi ꝟo ꝯſi
derauerūt me ⁊ īſpexerūt me: diuiſerūt ſibi
veſtimēta mea: ⁊ ſup veſtē meā miſerūt ſor/
tē. Et iterꝝ pſ. 2. quē aplī Act. 4. c. đ xp̄o
ītelligēdū teſtati ſūt đ eiꝰ paſſiōe ita inquit
Quare fremuerūt gētes ⁊ pplī meditati
ſūt inania. Aſtiterūt reges t̄re. i. Herodes
qui vocabat̄ rex Baſilee Marci. 6. Et
Math. 14. Et pōtiꝰ Pilatꝰ qui tenebat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑ tunc locū imꝑatoꝛis. Vñ Cēturio sub
eo cōstitutus vocaṫ regulus Joh.4. Et
pꝛicipes ꝯuenerūt in vnū aduersus dñꝫ
ꝛ aduersus xp̄m eiꝰ. Ad hoc ēt ē ꝓphia
illa Zach.12. dicens. Videbūt i quē trāſ
fixerūt. Sūt ꝛ alie pl̄es de xp̄i passione ꝓ
phie: q̄s omittimꝰ breuitatis cā: ꝛ ad di/
scipulos reuertimur i captione xp̄i ꝑter/
ritos ꝛ fugiētes. Neqꝫ credēdū ē id fuiſ
se sine angustia cordis magr̄i sui ēt ꝛ si/
ne fletu ac plāctu ipsoꝝ. Puto eteniꝫ ꝙ
postquā viderūt turbā xp̄m ligātē ab illo
aliquātulū elōgati fugiendo cū eiulatu ꝛ
suspirijs dicebāt. O magr̄ clemētissime
oi melle suauioꝛ: quō videmꝰ in te seuire
maliciā iudeoꝝ. heu ꝛ nos miseri qd faci
emꝰ tā gratiosū p̄rem amittētes. Reliq/
mꝰ oia vt seq̄remur te: ꝛ nūc certificati su
mꝰ ꝙ p̄ñtia tua priuabimur: qm̄ occidēt
te pꝰci. His ꝛ sililbꝰ q̄relatōibꝰ discipuli
mesti magrꝫ solū i ꝑsequentiū manibꝰ ac
crudelissime eū tractātiū dereliquerunt.
Q̄ xp̄s vehemēter doluit i deductio
ne pp̄ discipuli negationē: pp̄ Anne in/
terrogationē. ꝛ ꝓpter alape ꝑcussioneꝫ.
Primi articuli doloꝛ tertius.

t Ertius doloꝛ quē xp̄s ꝓ nobis
pctōꝛibus supportauit dr̄ deduc
tionis. qm̄ vt habetur Joh.18. vinctꝰ du
ctus est ad Annā pꝛimū. i. pꝛimo cuiꝰ cā
subdiṫ. Erat eni socer Caiphe. ꝛ q2 eun
do ad domum Caiphe habebant transi/
re ante domum istius Anne. iō intraue
runt domum eius ob ipsiꝰ reuerentiam.
Beda vero dicit: q2 forte diuinitꝰ factuꝫ
est: vt q erāt affines sanguine sociarētur
in scelē. Tunc autē fuit vehemēs doloꝛ
xp̄i ꝓpter tria. Primo ꝓpter negationē
Secundo ꝓpter interrogationē. Tertio
ꝓpter ꝑcussionē. Primo fuit vehemēs
doloꝛ ille propter negationem qm̄ a disci/
pulo negatus fuit. Vt ēt inquit Joh. se
quebatur ihm̄ Symon Petrus ꝛ alius
discipulus. i. Joh. ſm̄ Aug. Discipulꝰ
autē ille erat notꝰ pōtifici. ꝛ itroiuit cū ie
su i atriū pōtificis. Petrꝰ āt stabat ante
hostiū foris: quē Joh. itroduxit. Cui an
cilla hostiaria dixit. Nūqd ꝛ tu ex disci/
pulis es hoīs istiꝰ. Dicit ille. Nō sum.

Erat autē Simon Petrus stans: ꝛ ca
lefaciens se ꝛ ibi secundo ministris dixit
Nō sum. Et tertio rn̄dit cognato illius:
cuius abscidit auriculā dicenti. Nonne
ego te vidi in hoꝛto cū illo. Sed dubitaṫ
hic de hac negatione Petri. eo ꝙ videṫ
diuersimode ab euāgelistis narrari. nā
Math. dicit secundā negationem factaꝫ
ad vocem ancille. Et Joh. dicit ad vocē
ministroꝝ ad ignē stantiū. Silr̄ Math.
dicit tertiā negationē factā ad vocē illoꝝ
q stabant: ꝛ Joh. ad vocem cognati: illi
us: cuius Petrus abscidit auriculam.
Rn̄det Nico. de li. sequendo Augu. de
consensu euangelistaꝝ ꝙ pꝛincipalis in/
tentio euangelistaꝝ erat expꝛimere terti/
am Petri negationē. ꝛ in hoc oēs cōue
niunt. De ꝑsonis autē accusantibus si/
ue de negationis loco nō erat pꝛicipalis
intentio. ꝛ ꝓbabile est ꝙ multi ad verba
Petri circa eū ꝛ consimilia verba dice/
bant: ipꝛoperādo ei magistrū suū ꝛ ideo
vnus euāgelistarū expꝛimit vnā personā
accusantē: ꝛ alius aliā. vñ secūdū verita
tem histoꝛie pꝛima negatio fuit facta ad
hostiarie vocē pꝛicipaliter. Scd̄a ad vo/
cē illoꝝ q stabāt ad ignē: fuerūt tn̄ excita
ti ab alia ancilla: ꝛ tertia facta est multis
cū accusantibꝰ. iter quos pꝛicipalis erat
cognatus illiꝰ: cuius Petrus abscide/
rat auriculā. De hac aūt negatione Pe
tri Criso. i s̄mone ita ait. Jdcirco āt di/
uine ꝓuidentie secretū ꝑmisit. vt pꝛimꝰ
ipse laberet Petrꝰ: qᵒ erga peccātes du
rioꝛē s̄niaꝫ ꝓpꝛij casus intuitu tēperaret.
Petrꝰ eni oꝛbis terraꝝ doctoꝛ ꝛ magr̄
peccauit: ꝛ veniā ipetrauit: vt hec idulgē
tie noꝛma ꝛ regula iudicātibꝰ pꝛeberet.
Jdcirco nō angelis arbitroꝛ cōmissā sa/
cerdotij p̄tātē: ne cum ipsi minime pecca
rent: i pctōꝛibus sine mi̅ſicoꝛdia iudica/
rent hō passibilis supꝛa hoīes oꝛdinatur:
vt dum ipse in alijs suas recolit passiōes
mitem apud eos se pꝛebeat ꝛ benignuꝫ.
hec ille. Secundum autem Nico. de li.
quidā voluerunt tenere ꝙ Petrus nō
negauit chꝛistuꝫ ex timoꝛe moꝛtis: sed ex
amoꝛe nolens ab eo separi. Sciebat. n.
ꝙ si dixisset se eē discipulū xp̄i statiꝫ fuiſ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

set eiectus ꝛ sepatus ab eo. Sꝫ hoc pꝫ eē
falsū, ppter verbū xpi: q predicens Pe/
tro q̄ eū eēt negaturus: ꝛ vidēs q̄ eēt ꝺ
se multū psumēs subdidit. Spūs qdem
pmpt⁹ ē: caro āt infirma. Et q̄ negatio
sua ex timore pueniret testaꝛ Rabanus
q ait. Palā corā oib⁹ negauit. q se mani
festari expauit. Et de hͦ Leo papa sic di
cit. Ob hͦ autē hesitare pmissus ē. vt in
ecclesie pricipe remediū pnie recorderet
ꝛ nemo auderet de sua virtute cōfidere.
Et Hiero⁹ sic refert. Scio quosdaꝫ pio
affectu erga aplm Petrū locū hūc ita in
terptatos: vt dicerēt Petrū hoiem ne/
gasse nō deū. ꝛ cēsensū. Nescio hoiem:
qꝛ scio deū. hͦ q̄ꝫ friuolū sit prudēs lector
intelligit. Si. n. iste nō negauit. gͦ mē/
titus ē dn̄s: q dixerat. Ter me negabis.
Et iterū Leo papa i quodā ꝑmone sic lo
qtur. Felices o apostole scē lachryme tue
que ad diluēdā culpā negatōis virtutem
sacri habuerꝛ baptismatis. Affuit. n. dex
tera dn̄i ihu xpi que labētē te pri⁹ q̄ꝫ dei/
icereris exciperet: ꝛ firmitatē stādi in ipso
cadente piculo recepisti. Cito itaqꝫ ad so
liditatē rediit petra nāq̄ꝫ recipiēs fortitu
dinē: vt q tūc i xpi expauerat passione: in
suo p⁹ supplicio nō timeret. Et Greg.
in. 3. moralꝭ. ita scribit. Iō itus ꝛ carita/
tis calore Petrus torpuerat: ꝛ ad amo/
rē pn̄tis vite q̄si ad psecutoꝝ primas in/
firmitate estuāte recalebat. Ex qbus cō/
stat q̄ Petr⁹ ex timore magistrum nega
uit. queꝫ tn̄ ipse pie respexit: penitentēqꝫ
misericorditer ad se recepit. Secundo fuit
vehemēs dolor xpi, ppter iterrogationē.
Interrogabat nāqꝫ eū pōtifex. Anna ꝺ
discipulis suis: ꝛ de doctrina ei⁹ ꝑm Cri
so. interrogabat eū velꝭ i seditiosū: ꝛ noua
rū rex factorē redarguere volēs. Sed ħ
dubiū oriꝛ. vtrū iste Anna ꝛ ceteri p se/
cutores xpi cognouerūt eū. Et q̄ nō pba
ri possꝫ ex verbo aplꝭi. i. Cor. 2. c. dicētis.
Si cognouissēt nūq̄ꝫ dn̄m glorie crucifi/
xissent. Et de hͦ ēt Act. 3. c. Petrus lo
quēs iudeis dixit. Scio q̄ p ignorātiam
fecistis: sicut ꝛ pricipes nr̄i. Verūtamen
Tho. 3. pte. q. 47. ꝛ Ric. i. 3. dicūt q̄ iu
dei nō cognouerūt xpm pp ignorantiaꝫ
crassam ꝛ affectatā: qm̄ euiden tia signa
hēbant aduētus ei⁹: ꝛ videbāt miracula
que fiebāt p ipsū: sed pp odiū ꝛ iuidiā no
luerunt eū recipe. Iō. Ioh. 5. xp̄s dixit.
Si nō venissē ꝛ eis locut⁹ nō fuissē pec/
catū nō haberent. Tertio fuit vehemens
dolor xpi, ppter pcussionē. Narrat enim
euangelista q̄ pharisco respondit. Ego
semp docui i synagoga ꝛ in tēplo qͦ oēs
iudei cōueniunt: ꝛ in occulto locutus suꝫ
nihil. Quid me interrogas. Interroga
eos q me audierūt qd locut⁹ sū ipis. Ecce
hi sciunt que dixeri ego. Hoc āt cum di/
xisset vnus assistens ministroꝝ dedit ala
pā ihu dicens. Sic respōdes pontifici.
O admirāda patientia māsuetissimi ihu
pcussus in faciē ictu graui: manu: furi/
bunda: adeo vt secundū quosdā dentes
oris eius remouerentur: ꝛ os sanguinē
expueret: nihil tamen contumeliose locu
tus est illi: sed sic magis innocentiā suaꝫ
defendit dicens. Si male locutus sum te
stimonium perhibe de malo. si autē beñ
cur me cedis. Vbi Aug. ait. Quid ista
rn̄sione verius: māsueti⁹: iustius. Sed
hic dubitaꝛ an xp̄s sic rn̄dendo bn̄ fece/
rit. cū ipse dixerit Math. 5. Si quis te p
cusserit i maxillā dexterā prebe ei ꝛ alte/
ram. Ipse autē hoc nō fecit: sed magis
pcutientē se correxit. Ad q̄ rn̄det Aug.
q̄ illud preceptū ñ datur absolute: sꝫ ma/
gis secundū prepationē animi: qꝛ hō dꝫ
hr̄e animū prepatū ad hͦ faciēdū. vbi vi
deret hoc expedire ad honorē dei ꝛ vtili/
tatē ecclesie: alias aūt nō. immo aliqn̄ ex
pedit iniuriātibus rn̄dere ad ipsorum et
aliorum instructionē: sicut fecit hic xp̄s:
q licet ita responderit tamen non solum
alteram maxillam iterum percussuro: sꝫ
totum corpus figendum parauit iu cru/
cis ligno.
Q ꝺ xp̄s vehementer doluit in cōtra
dictione propter falsam testificationeꝫ, p
pter publicam criminationem: ꝛ propter
sibi factam derisionē.

Rimi articuli dolor quartus.
Vartus dolor quem christus su
stinuit in passione, p nobis diciꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cōtradictionis: q̄ndo a domo Anne liga
tus missus ē ad domū Caiphe pōtificis:
i qua vehemēter doluit ꝑpter tria. Prio
ꝑpter falsā testificationē. Secūdo ꝑpter
publicā crimiationez. Tertio propt̄ deri
sionē. Prio fuit vehemēs dolor xp̄i
propter falsā testificationē. Vt eni dicit
Matheꝰ Priceps sacerdotū: ⁊ oē con/
ciliuz q̄rebāt falsū testimoniū ꝯtra iesuz:
vt eū morti traderēt. ⁊ ñ iuenerūt: cū mul
ti falsi testes accessissēt. Refert eni Ni/
codemꝰ i euāgelio suo ꝙ cū multi surre/
xissēt aliqs eoꝝ dicebat. Ego vidi xp̄z mi
racula faciētez. Alter asserebat: Et ego
vidi eū. ⁊ audiui v̄ba veritatis p̄dicātez
⁊ similia. Pleriq̄z locuti sūt spiritu sācto
mouente liguaz eoꝝ cōtra volūtatē suā.
Nouissime aūt venerūt ⁊ duo falsi testes
⁊ dixerūt. Hic dixit possū destruere tem
plū dī: ⁊ pꝰ triduuz redificare illud. Sed
hic orit̄ questio quomodo isti dicūtur fal/
si testes. qm̄ Ioh. 2. xp̄s. dixerat. Solui/
te tēplū hoc ⁊ i tribus diebus excitabo il/
lud. Ad qd̄ rñdet Hieron. sup Math.
quē seq̄t̄ Nicolaus de lira ꝙ illa verba q̄
dixit xp̄s itelligunt̄ de tēplo corporis sui
vt ibidem dr̄. Et hoc sonāt verba ibidez
posita q̄ xp̄s dixit nō precipiēdo sed p̄di/
cēdo eis quid eēnt facturi. Vnde sensus
est. Soluite. i. soluetis tēplum hoc. s. cor
pꝰ meū ꝑ mortē: ⁊ in tribꝰ diebꝰ excitabo
illud per resurrectionē: ⁊ nō destruā di/
xit vel possum destruere. Inq̄t ergo hie
ro. Falsus testis est q nō eodē sensu dic/
ta intelligit quo dicūtur. Possent ēt dici
predci falsi testes ex falsa itētōe: q̄r itēde/
bāt procurare mortē inocētis. Scd̄o fuit
vehemēs dolor xp̄i ꝑꝑ publicam crimia
tionē. Nā cū taceret ⁊ nihil rñderet ad ea
q̄ sibi obijciebant̄: quasi responsione idi
gna: pricepſ sacerdotum q ex ipatiētia de
tribunali surrexerat ait illi. Adiuro te ꝑ
deū viuum: vt dicas nobis si tu es xp̄s fi
liꝰ dei. Dicit ei iesus. Tu dixisti. Ad qd̄
rñdet ꝑpter reuerētiā diuini nōis iuoca
ti. Et subdidit. Verūtn̄ dico vobis: am/
mō videbitis filium hoīs sedentem a de
xtris dei ⁊ veniētē in nubibꝰ celi. Tunc
princeps sacerdotum scidit vestimēta sua
dicēs. Blasphemauit. quid adhuc ege/
mꝰ testibꝰ. Audistis blasphemiā. Quid
vobis videtur. Vbi Hieronymus ait.
Pōtificem quem de solio sacerdotali fu
ror excusserat eadem rabies ad scinden/
das vestes ꝓuocat. Et Criso. in omel. i
gt. Hoc fecit vt accusationem redderet
grauiorem: ⁊ qd̄ verbis dicebat: scis ex
tolleret. Qui aūt erāt cū pontifice fremen
tes dixerūt. Reus est mortis. Vbi Ori
genes ait. Quātū putas fuit erroris ipsā
p̄ncipalez oīum vitā reā mortis ꝓnūciar̄
⁊ per tantorū resurgentiū testimonia nō
respicere fontē vite. de quo i oēs viuen/
tes vita fluebat. Hec ille. Quis v̄o fal/
so illi violēta morte dignum acclamassēt
xp̄z. tn̄ dubiū hic icidit. vtrū i ipso neces/
sitas fuit ad moriēdū morte naturali. Et
rñdet Ric. i. 3. di. 16. ꝙ in ipso fuit neces
sitas moriēdi quātū ad humanā naturaz
q̄ necessitas nō fuit contracta nec ꝑꝑ pec
catū debita: sed fuit volūtarie assumpta.
Volūtarie eni filius dī talem assumpsit
naturā humanā: qd̄ nisi eā miraculose cō
ſuaret: necessariū erat ꝙ corpꝰ eiꝰ resolu/
bile ⁊ mortale senio defecisſz: q̄zuis vald̄
diu durasset ꝑpter excelentissimā cōple/
xionē. Fuit ergo i eo necessitas moriēdi
rōne nature assūpte relicte suo regimini
naturali: nō tn̄ fuit necessariū illum mori
morte q̄ mortuus est: nisi ꝑ cōpationē ad
dinam preordinationem. Sz adhuc nō/
nulli dubitāt: vtruz necessitas moriēdi in
xp̄o subiecta fuerit. eius volūtati humāe.
Et quidam tenēt ꝙ sic. Prio ꝙ ſm An
sel. i li. cur d̄s homo. Sapiētie ⁊ iusticie
dei repugnat cogere morte pati sine cul/
pa illū quē iustū ad eternā fecit beatitudi
nez: sed homo xp̄s nunq̄z habuit culpaz
⁊ fuit factus iustus ad eternā beatitudiez
ergo repugnasset sapie ⁊ iusticie dī ꝙ xp̄s
mortē sustinuisset si noluisset. Alij v̄o ꝯ
trariū asserūt: qm̄ mori ex cōditōe nature
⁊ posse mori nunq̄z aliqua creata virtute
repugnare videretur: sed i christo fuit ne
cessitas moriendi ex conditione nature.
ergo cuz volūtas humana sit creata non
potuit illa voluntate fieri imortalis. Rn̄
det Ricardus ad istam questionez: ꝙ vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tacitū ē aliq̄ dicūt ꝙ necessitas moriēdi in
xp̄o subiecta fuit voluntati humane. Di
cūt enī ꝙ ꝑ cōpationē ad necessitatē mo/
riēdi xp̄s iquātum homo tenuit mediū i
ter statū inocētie ⁊ nature lapse. In p̄io
eni statu nec natura nec volūtas suberat
necessitati moriēdi: sed i nobis tā natura
q̄ȝ volūtas subsunt necessitatati moriēdi
nō sic itelligēdo ꝙ necessariū sit volūtatē
mori: sed q̄ꝛ corp⁹ a morte preseruari nō
pōt. In natura aūt hūana xp̄i natura sub
erat necessitati moriēdi: sed volūtas p̄e/
rat ita ꝙ nō potuisset mori nisi voluisset.
Cui opioni videt̄ cōcordari Dama. li. 3
c. 19. dicēs ꝙ nō precedebant i dn̄o volū
tatē naturalia. Nihil eni coactū i ipso ꝯsi
derat̄: sed oīa volūtaria. Alij autē dicunt
ꝯ̄rium: q̄ꝛ ille solus pōt mutare cursuȝ et
legē nature: q naturā istituit ⁊ ordinauit
cū ergo i natura humana xp̄i fuit necessi
tas moriēdi ex cōditōe nature: ergo ꝑ ali
quā voluntatem creatā tanq̄ȝ ꝑ cām effi/
ciētē nō potuisset p̄ſuari a morte: si tamē
ex deliberatione mori noluisset: diua vo
luntas eū a morte preseruassȝ. Huic opi
nioni scd̄e magis q̄ȝ p̄me Ric. iherere
videtur: licet vtraq̄ȝ sit sustentabilis. Ni
hilomin⁹ ꝓpter dcā alia suborit̄ questio.
vtrū xp̄s ꝑ volūtatē sepauerit miraculose
aiaȝ suā a suo corpore: an vero fuerit se/
parata vi afflictionū ei illatarū. Et respō/
det Ric. ꝙ xp̄s mortuus fuit ꝑ violētiaȝ
afflictionū ei illatarū: cōcurrēte vehemē
tia doloris cōpassionis q̄ mortē accelera/
uit. Vn̄ ⁊ Petr⁹ Actuū. 2. dixit iudeis d̄
xp̄o: hūc per man⁹ iniquoꝝ affligētes in/
teremistis. Et. c. 3. Auctorē vero vite in
terfecistis. Et si argueret̄ ex dcō Augu.
i. 4. d̄ trini. c. 13. vbi ait. Lōga morte cru
ciabant̄ ligno suspēsi. Vn̄ latronibus vt
iā morerentur: ⁊ de ligno iā ante sabbatū
deponerent̄ crura cōfracta sūt: xp̄s autē
q̄ꝛ mortu⁹ inuētus ē miraculo fuit. ergo si
fuit mortuus miraculo nō ꝑ violētiā mor
tuus est afflictionū illatarum. Rn̄det Ri
car. ꝙ ibi Aug. accipit miraculū ꝓ mira
bili: q̄ꝛ mirabat̄ Pilat⁹ ⁊ sui quō: ita cito
eēt mortuus: eo ꝙ cām acceleratōis mor
tis ei⁹ non cōsiderabant. Cui⁹ accelerati

onis cā fuit vehemētia doloris cōpassio/
nis: ⁊ tenerrima complexio quā habebat
⁊ p̄terea ꝑ totā noctē fuerat afflictus: ⁊ in
crucifigendo cū crucifigētes graui⁹ extē
derūt mēbra ei⁹ q̄ȝ illoꝝ q crucifixi fuerāt
cū eo: q̄ꝛ plus eū odiebāt. Fuit tn̄ aliquo
modo mors illa miraculosa: q̄ꝛ nisi dispē
satiue diuina potētia ꝓhibuisset btitudieȝ
aīe xp̄i in suum corp⁹ redūdare: corp⁹ xp̄i
nulla iteruenīete morte glorificatū fuissȝ
Qd̄ si fuisset scd̄m nulla virtute creata po
tuisset illa aīa a corꝑe suo seꝑari. hec Ri
car. Ex quib⁹ oībus colligim⁹ dn̄m nr̄m
iesum xp̄m ꝓ caritate sua voluisse vnire
aīe sue corpus passibile ⁊ mortale: vt sic ꝓ
nobis peccatorib⁹ patiendo ⁊ moriēdo ꝓ
nr̄is debitis satisfaceret. Iudei autē cri
minabātur eū fore reū mortis tanq̄ȝ ma/
lefactorē seductorē ⁊ blasphemum. 3°
fuit vehemēs dolor xp̄i ꝓpter derisioneȝ
qn̄. s. vsq̄ȝ mane dimissus ē in man⁹ suo
rum vilissimoꝝ q exspuerunt in faciē ei⁹.
⁊ colaphis eū ceciderunt. Alij autem pal
mas i faciem eius dederunt. d. Prophe
tiza nobis xp̄e qs ē qui te ꝑcussit. Et vt i/
quit Marc⁹ velauerūt faciē ei⁹: ⁊ h° fece
rūt s̄m aliquos: ne vidētes dignissimam
faciē illā pietate vincerent̄. O iesu benedi
cte q̄ȝ dura nox hec ē: i qua a p̄ncipio vsq̄ȝ
ad finē quietē nescis: sed nūc vno modo
nunc alio corpore ⁊ animo fatigaris. O
amātissime iuuenis quātum me peccato/
rem dilexisti: quem cum tot laborib⁹ pas/
sionibus ⁊ cruciatibus redimere volui/
sti. O mens humana cur tam dura es:
vt domino tuo compati negligas: qui ꝓ
compassione tua sputis deturpatur: ala/
pis ceditur: ⁊ ab indignissimis personis
viliter pertractatur. Heu me quid erat
inspicere illos seuientes in eum. Alios
trahentes capillos eius: nonnullos suda
rium leuantes spuere in os eius: quosdā
importunis vocibus clamare in aures
eius: hos pugnis percutere pectus eius
illos extensa manu verberare collū eius
O iesu mi quantum nos dilexisti. Sed
nos miseri te non diligimus. Vince o
humanū cor vince torporem tuum genus
humanum: ⁊ omnem affectū tuum pori

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ge ihu xp̄o. Ecce ꝙ iā appropinquat di-
es. ⁊ mors de, primo ꝓ amore tuo sibi pa
ratur. Sꝫ vbi es o Maria mater. Vbi
habitas. An ignoras que circa dilectissi-
mū filiū tuū geruntꝰ. Dicunt nāqꝫ qdā ꝙ
Joh. euāgelista dimisso ihu i domo Cai
phe cucurrit versus bethaniā ad domuꝫ
Magdalene vbi Vgo remāserat qñ xp̄s
cū discipulis suis venit hierusalē ad ce-
nā faciendā: ⁊ ibi clamans ad hostiuꝫ: a
virgine orante tremente ⁊ attonita audi
tus ē. Aduocauit mox Magdalenā. d.
Surge filia ⁊ videamus qd nobis de fi-
lio meo significatꝰ. Apta fuere hostia do
mus: ⁊ intrauit Joh eiulans. flens ⁊ la-
chrymans dicēsqꝫ. Heu me venerāda
mater q̄ꝫ durus tibi nuncius aduenio. ⁊
cū pre singultibus vix loq valeret: inter-
rogabatꝰ a virgine cōlachrymante. Vbi
est filius meꝰ. vbi ē ih̄s meꝰ. Quid actū
est de filio. Viuit adhuc an iudei interfe
cerunt eū. Heu me dolentē nimium. Et
Joh. rñdere poterat atqꝫ dicere: nōduꝫ
mortuus ē. sed puto hodie morti erit tra
dēdus. Cōphēderūt. n. illū i nocte mini
stri iudeoꝝ ⁊ detinēt cū vinctum i domo
Caiphe: asserūtqꝫ neq̄ꝫ illi pharisei ⁊ scribe
ꝯbere morti adiudicari. O q̄ꝫ gelidū tūc
factū ē cor illd virgineū: quātoue dolore
repleta fuit aīa eiꝰ. Que statim exiuit do
mū cū Johe ⁊ Magdalena. alijsqꝫ comi
tātibꝰ hierl'm festina petens. Cū aūt itra
uit ciuitatē trāseuntes quosdā interroga
bat. d. illud Cāticoꝝ. 3. Nū quē diligit
aīa mea vidistis filiū meū vnicū. Et illi i
terrogabāt. qlis ē dilectꝰ tuꝰ. Et illa. Di
lectus meꝰ cādidus ⁊ rubicundus. Fili
us meꝰ pulcher ⁊ decorus: scūs: morige
ratus: virtutibꝰ redimitꝰ: grā plenꝰ: eta
tis. 33. anoꝝ. ⁊ mihi carissimꝰ. O fili mi
ihu vbi te inueniā. Circuibo ciuitateꝫ ꝑ
vicos ⁊ plateas vt te querā. vt te iueniā.
vt te videā. vt cōplectar. vt alloquar pri
usq̄ꝫ moriaris. Perrexit tādem vsqꝫ ad
domū pōtificis vbi multitudinē ꝯgrega
tā iuenit. qm̄ ad Pilatū ih̄s xp̄s mitten
dus erat. Tēptabat ad filiū ꝓperare: ⁊ ñ
ꝑmittebatꝰ. Clamabat altisona voce. Fi
li mi ihu: Jhu fili mi. Audiebat tūc for-
te filius lamentantē matrē ⁊ adaugebatꝰ
angustia mētis eius. Naꝫ quanto inter
eos amor erat vehemētior tāto vtriusqꝫ
dolor cōpassionis intēsior. Cōpatiebatꝰ
vtiqꝫ mater filio: cōpatiebatꝰ filius cōpas
siue matri. Sed vt deuotius hāc ptē ex-
oluamꝰ querendū est. vtrū virgo glorio
sa magis dilexerit filiū suū q̄ꝫ aliqua alia
mater filios suos. Ad qd ego rñdeo ꝙ
sic. ⁊ ꝓbo hoc multiplici rōe. Primo rōe
claritatis. Clare eni virgo cognoscebat.
⁊ certissima erat ꝙ a filio sūme diligebatꝰ
⁊ cū firmiter crederet ipsū esse deū in suo
vtero incarnatū sciebat illū eā diligere ꝑ
ceteris creaturis ⁊ humanis ⁊ angelicis:
quare cor eiꝰ inflāmabatꝰ vt illū diligeret
a quo sciebat magnopē se fore dilectam.
Secūdo hoc ꝓbo rōe scitatis. Diligebatꝰ
vero filiū suū copiosissime: quē plenum
scitate grā oīqꝫ virtute diligēdū cēsebat.
Tertio hoc ꝓbo rōe totalitatis. Fuit enī
btā virgo ita mater xp̄i vt ab ea sola spū
scō coopante corpulentā substantiā acci-
peret. Quare amor qui dꝫ eē pr̄is ⁊ ma
tris ad filiū erat in virgine sola ad xp̄m
ab ea genitū. Quarto hoc ꝓbo rōne diu
turnitatis. Amor. n. quanto diuturnior
tanto vehementior. Cū ergo filiū suum
virgo dilexerit ꝑ annos. 33. absqꝫ vlla ꝑ
turbatione: consequens est ꝙ eum dili-
gebat in etate florentiſſiā constitutum vl-
tra q̄ꝫ dici possit. Quinto hoc ꝓbo rōne
familiaritatis. Nunq̄ꝫ eni inuētus ē ali
quis filius qui ita blande: ita reuerenter
ita dulciter: ita familiariter conuersaretꝰ
cū parentibus suis. sicut xp̄s faciebat cū
virgine matre. Non enim dubitare qs-
piā posset ꝙ per tot annos quibꝰ xp̄s cū
matre conuixit nō fuerit liquefactum cor
eius in amorem illius a quo totiens vo-
cari matrē se sensit: quē ⁊ ipsa filiuꝫ sepe
nominabat. Quare firmit teneo ꝙ vir-
ginis amor ad xp̄ꝫ vincebat omnē amo
rē quorūcunqꝫ parentum: qui tenerrime
filios suos diligunt aut dilexerunt.

Quod christus in presentatione ve-
hementer doluit propter accusationem
propter flagellationem ⁊ propter coro-
nationem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Secundi articuli primus dolor.

ſ Ecundi articuli primꝰ dolor ihũ
xpi dr̃ presentatõis. Cũ eni Pi
lato fuit presentatꝰ doluit vehe/
menter: ⁊ pcipue pp tria. Primo pp ac
cuſationẽ. Secũdo pp flagellationem.
Tertio pp coronationẽ. Primo doluit
vehemẽter pp accuſationẽ. Ad qd̓ itelli
gendũ cõmemorandũ ẽ qd̓ euãgeliſte tra
dunt. vz. qꝫ mane adductꝰ fuit ihs a do/
mo Caiphe ad domũ Pilati pſidis i p/
toriũ. Erat aũt ptoriũ locus vbi audiebã
tur ⁊ examinabãt rei: ⁊ ipſi nõ itroierũt
iudei i pretoriũ: vt nõ cõtaminarent ex i
grẽſſu domꝰ hois gẽtilis: ſʒ mãducarẽt
paſca. i. azimos panes: q a iudeis p dieſ
8. comedebant. O ipia cecitas. alienige
ne iudicis ptorio cõtaminari timebãt et
fratris innocẽtis ſanguinẽ nõ timebãt.
Exiuit gº Pilatꝰ ad eos foras. d. Quã
accuſationẽ affertis aduerſus hoieꝫ iſtũ.
Rñderunt. Si ñ eẽt hic malefactor: nõ
tibi tradidiſſemꝰ eũ. Vbi Aug. Inter/
rogẽt atqꝫ rñdeant ab imũdis ſpiritibꝰ
liberati. ceci vidẽtes. mortui reſurgen/
tes: vtrũ ſit malefactor. Addiderũt etiaꝫ
qd̓ Lucas dicit. Hũc inuenimꝰ ſubuer/
tentẽ gentẽ nr̃am. ⁊ phibẽtẽ tributa dari
Ceſari. Et dicentẽ ſe xpm regẽ eẽ. Di/
xit eis Pilatꝰ. Accipite eũ vos: ⁊ ſm le
gẽ vr̃am iudicate eũ: qſi dicat. ſi ſufficit
vr̃a examinatio. ſufficiat ⁊ vr̃a ſnia. Nã
vt. d. Nico. de lira. Romani aliq mino
ra iudicãda pmiſerãt iudeis retinentes
ſibi penã mortis: ⁊ cãm ſanguinis. Iõ
p hãc rñſionẽ inhibebat ne xpo mors in
ferret. E iõ illi intendẽtes eũ morti ad/
iudicari rñdebãt. Nobis nõ lʒ interficẽ
queqꝫ. Introiuit ergo iterũ i ptoriũ Pi
latus. ⁊ iterrogauit ihm. Tu es rex iu/
deoꝝ. Vbi querit. quare Pilatuſ ſic eũ
interrogabat. Et rñdet Nico. de lira. qꝫ
cũ iudei accuſaſſent eũ de tribus videlʒ.
qꝛ ſubuerterat gentẽ. ⁊ prohibuerat dari
Ceſari. ⁊ dixerat ſe eẽ. regẽ. De duobuſ
primis Pilatꝰ nõ curauit ingrere. Nõ
de primo: qꝛ ipſe gẽtilis erat: ⁊ nõ iude/
us. nõ etiã de ſecundo: qꝛ ſciebat illud eẽ
falſũ. ſed tantũ d̓ tertio: eo qꝫ romani no
men regium a iudeis abſtulerant. Rñ/
dit ihs. A temetipſo hoc dicis: an alij ti
bi dixerũt de me. q. d. Cõcepiſti hãc opi
nionẽ de me p temetipſũ. vbi Criſo. ait.
Nõ ignorãs iterrogat: ſed ab ipſo accu
ſari iudeos volẽs. vñ ſequit euangeli/
ſta. Rñdit Pilatus. Nunqd ego iude
us ſũ. Gẽs tua ⁊ põtifices tui tradide/
runt te mihi. Quid feciſti. Rñdit ihs.
Regnũ meum nõ ẽ de hoc mũdo. Qua
ſi dicat. nõ quero tpalẽ dñationẽ. Dixit
ei Pilatus. Ergo rex es tu. Rñdit ihs
Tu dixiſti qꝛ rex ſũ ego. Ego i hoc natꝰ
ſũ: ⁊ ad hoc veni i mundo: vt teſtimoni
um phibeã veritati. Omnis q eſt ex ve
ritate audit vocẽ meã. Dicit ei Pilatꝰ.
Quid ẽ veritas. Et non expectato rñſo
exiuit ad iudeos. d. Ego nullã i eo inue
nio cãm: ⁊ vt liberaret eũ de furore ipſo/
rũ. pppoſuit ſecũdũ cõſuetudinẽ quã ha/
bebant. ſ. i ſolennitate paſce vt vnum re
um morte peterẽt liberãdũ: an vellẽt xpꝫ
eẽ illũ: vl̓ Barrabã: q i carceribꝰ pp male
ficia ſua detinebãt: ⁊ pplo erat odioſus.
Clamauerũt ãt oẽs. Nõ hũc: ſʒ Barra
bã. O qli gladio feriebãt tũc cor virgis
mr̃is qñ audiebat horribiles illos clamo
res iudeoꝝ petẽtiũ potiꝰ liberatõꝫ barra
be latronis qꝫ filij ſui inocẽtiſſimi. Di/
xit Pilatus iudeis. Quid igit faciã de
ihu: q dr̃ xps. Dicunt oẽs crucifigatur.
Et ille qd inquit mali fecit. Rñderunt.
Cõmouit pplm p vniuerſã iudeã icipi/
ens a galilea vſqꝫ huc. Quare Pilatus
miſit ihm ad Herodẽ galilee tretarchã:
q illis diebꝰ hieroſolymis erat. Et cum
ihs bñdictus nullũ verbũ corã eo dixiſ/
ſet ſpreuit illũ Herodes cũ exercitu ſuo:
⁊ illuſit indutũ veſte alba: ⁊ remiſit ad pi
latũ. Pilatꝰ ãt cõuocatis pricipibꝰ ſacer
dotã dixit eis volẽs eripe xpm de mani
bus eoꝝ. Ego nullã cãm inuenio i hoie
iſto ex his i quibꝰ eũ accuſatis. Sed neqꝫ
Herodes. Nã remiſit eũ ad nos: ⁊ ec/
ce nihil dignũ morte actũ ẽ ei. At illi cla/
mabant. Nos legẽ habemꝰ ⁊ ſecundum
legẽ debet mori. Dixit eis Pilatꝰ. Cor
ripiã eũ ⁊ dimittã. O pilate ſi inocẽs ẽ:
cur corripies. Si reus: cur dimittes. O

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

q̄ꝫ laborioſa fuit mors ieſu xp̄i tā diu ma
lignis cōſilijs criminationibꝰ: accuſatōi
bꝰ ⁊ clamoribꝰ: exq̄ſita. 2º doluit xp̄s ve
hemēter ꝑꝑ flagellationem: qn̄ vt refert
Marcꝰ: Pilatus tradidit ih̄m militibꝰ
flagellādū. Vt. n. doc. dicūt: ligauerūt il
li ieſū denudatū ad colūnā quādam ⁊ fla
gellauerūt cū a plāta pedis vſqꝫ ad verti
cē. Et vt ait Greg. nazā3enus: caro xp̄i
flagellata pꝰ liuores ſanguineꝫ ex oī pte
ſcaturiebaṫ: qº ēt terra ſub pedibꝰ ieſu ⁊
colūna ipſa atqꝫ flagella madefiebāt. Et
vt arbitror pꝰ crudellē illā flagellationeꝫ
cū ſoluiſſent cū ꝓ debilitate nimia ⁊ dolo
ris imēſitate i terrā cecidit ſāguine ſuo ir
rigatā dn̄s nr̄ ieſus Sꝫ hic theologi q̄/
runt. vtrū i xp̄o fuit vera doloris paſſio.
Et qdā: licet nō dicere voluerit: ꝙ nō ar
guētes dicūt. pº ex dicto Hilarij. d. in. x.
li. de trinitate. Virtus corꝑis ſine ſenſu
pene vi pene i ſe deſeuiētis excepit. verꝰ
autē dolor ē ſine ſenſu pene. gº ⁊c. 2º ad
ducunt dictū Dionyſij: q ad Joānē euā
geliſtā ita ſcribit. Abſit vt ita iſaniam vt
credā ſcōs aliqd pati ſecūdū corꝑis paſſi
ones: ſed ſolū credo nos iudicare ipſos
ſentire. Si ergo ſci non ſentiūt paſſiōes
niſi ſecundū iudiciū ⁊ nō ſecūdū expien/
tiā. gº patiendo nō hn̄t dolorē: verꝫ ⁊ ꝑ
ꝯſequēs multo minꝰ nec ſcūs ſcōꝝ xp̄s.
3º conātur ꝓbare opinionē ſuā exemplo
Moyſi q ieiunauit. 40. diebꝰ ⁊. 40. noc
tibus ſine aliq̄ corꝑis leſione ꝑꝑ cōtinuā
contēplationē. Si ergo ꝑfectio cōtēpla/
tionis aufert paſſionē ⁊ ſenſū famis: pa/
ri rōe vr̄ ꝙ aufert ſenſū doloris in carne
paſſibili. Sed i xp̄o fuit cōtinua cōtēpla/
tio ⁊ ꝑfectiſſima. ergo vr̄ ꝙ nulla fuit in
eo doloris expientia. Sed ꝯ hāc opinio
nē ē oīs ſcriptura ſacra. Vn̄ in ps i ꝑſo
na xp̄i dr̄. Afflictus ſū ⁊ hūiliatus ſū ni/
mis. Et iterꝫ. Ego ſū paupꝫ ⁊ dolens.
Et iterꝫ. Sup dolorē vulnerꝫ meoꝝ ad/
diderunt. Propterea dicūt theo. di. 16.
tertij li. ꝙ vera doloris paſſio fuit in xp̄o
qn̄ in eo fuit caro paſſibilis ⁊ ꝑforabil.
Fuit ēt virtus ſentiendi ſcd̄m quam aīa
cōpatiṫ corpori leſo. Et qn̄ hec duo verꝫ
dolorē faciunt. ſ. vera leſio ⁊ verus leſio

nis ſenſus: ⁊ hec duo vere fuerūt in xp̄o
indubitanter tenendū ē ꝙ i ipſo vera fu/
it doloris paſſio. Ad dictū autē Hilarij
rn̄deṫ ꝙ ſm̄ quoſdā dictū illud retracta/
uit. Vl̄ pōt dici ꝙ Hilarius i verbo ꝓ/
dicto nō excludit ſenſū doloris a xp̄o ſe/
cundū hūanā naturā: ſed ſcd̄m diuinam.
Vn̄ illa verba referenda ſūt ad ꝑſonam
xp̄i: Vel vt magr̄ ſen. exponit dicē poſ/
ſumꝰ ꝙ Hilarius nō vult oñdere xp̄m. n̄
habuiſſe verꝫ dolorē: ſed nō habuiſſe ca
uſam doloris: qm̄ paſſus ē ꝑꝑ delicta no
ſtra. Ad ſecūdū vero. ſ. verbū Diony/
ſij. d. Boñ. ꝙ Dionyſius nō vult dicē
nec ſenſit ꝙ btūs Joh. ⁊ alij ſci nō expe/
rianṫ dolorē i tormentis: ſed vult cōmen
dare cōſtantiā mentis que nō magis cō
mouebaṫ ex expientia ſenſus q̄ꝫ cōmoue
reṫ ex ſola cōſideratōe: ⁊ iudicio rōis. ad
tertiū vero qđ obijciebaṫ de Moyſe di/
cendū ꝙ etſi dulcedo cōtēplationis quo/
dāmodo ipſū reficeret: ⁊ a ſenſibꝰ exterio
ribꝰ abſtraheret adeo vt naturales vir/
tutes quodāmodo cōſopiret: vt nō ita cō
ſumerenṫ: ⁊ cibū regrerent: tn̄ ꝙ tanto tē
pore ieiunauit ſine ſui leſione: hoc fuit ꝑ
ſpāle bn̄ficiū ⁊ diuinū miraculū. ⁊ iō nō
hꝫ locū in ꝓpoſito: qꝛ xp̄s in paſſione ſua
nō exercuit miracula potētie: ſed potius
vſus ē armis patientie. 3º doluit vehem̄
ter xp̄s ꝓpter coronationē: qn̄ militeſ du
xerunt eū i atriū ꝑtorij: ⁊ induerūt eum
purpura: ⁊ ipoſuerunt capiti eiꝰ coronā
ſpineā: ⁊ circundederunt eū: ⁊ veniebāt
ad eū illudētes: ⁊ d. Aue rex iudeoꝝ: et
expuebant i eū ⁊ dabāt ei alapas: ⁊ per/
cutiebāt caput eiꝰ. Et caput illud angeli
cis ſpiritibꝰ tremendū. vt Bern̄. ait. ſpi
narū denſitate pūgebaṫ. Nam corona il
la de iuncis marinis ad modū ſpinaruꝫ
acutis erat cōfecta. vt. d. Nico. de li. At
Pilatus fecit ieſū ſic coronatū ⁊ purpu/
ra veſtitū velut contēptibilem ⁊ abiectū
exire. Dixitqꝫ iudeis. Ecce hō q̄ſi dicat/
punitus eſt. ideo dꝫ vobis ſufficere. At
illi magis clamabant. Crucifige. cruci/
fige eum. Et poſt multa addiderunt. Si
hunc dimittis non es amicus Ceſaris.
Omnis enim qui ſe regem facit contra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dicit cesari. Et cū talia agitarent̄ misit ad
Pilatū vxor ei⁹. d. Nihil tibi ⁊ iusto il/
li. Quasi dicat: nullo mō cū cōdēnes: sꝫ
magis dimitte. Multa eni sū hodie pas/
sa ꝑ visū ꝓpter eū: q₂ vt. d. Raban⁹ dia/
bolus appꝛꝑcerat ei mouēs eā terroribus
ad liberationē xp̄i volēs sic ipedire hōi/
nū salutē. Sed dubitat̄ vtrū visio p̄dicta
facta fuerit in sōno vel vigilia. Et r̄ndet
Nico. de li. ꝙ hoc non habet̄ expresse:
creditur tamen magis ꝙ fuerit i somno.
Q̄ d̄ xp̄s i sn̄iatione vehemēter dolu
it ꝑꝑ onerationē ꝑꝑ associationē ⁊ ꝓpter
lamentationem.

Secundi articuli dolor secundus.

Ecundus dolor secundi articuli
dr̄ sn̄iationis. Vidēs nāqꝫ Pi
latus nō posse iudeoꝝ furorē se
dare nec mitigar̄: quinimo audiebat eos
magno cū tumultu clamātes. Si hūc di/
mittis non es amic⁹ Cesaris: accepta aq̄
lauit manus corā pp̄lo. d. Innocēs ego
sū a sanguine iusti hi⁹. Vos videritis.
Ubi remigius ait. Mos erat apud an/
tiquos vt cū vellet q̄s ōn̄dere se imunē
eē ab aliquo crimine accepta aqua laua/
re man⁹ suas corā pp̄lo consueuerat. Et
r̄ndens vniuersus pp̄l's dixit. Sanguis
ei⁹ sup nos: ⁊ super filios nr̄os. Quare
Pilatus hūano timore vict⁹ ꝓ tribuna
li sedens secundū ordinē curie sue sn̄iaꝫ
iniustā ꝯ iesū ꝓtulit vt crucifigeret̄. Tūc
amātissimus noster iesus cruciatus ē ꝓ/
pter tria. p° ꝑꝑ onerationē. 2° ꝓpt
associationē. 3° ꝓpter lamētationem.
Primo cruciat⁹ est ꝓpter onerationem:
qn̄. s. crux onerosa: ⁊ dura humeris suis
fuit iposita. Tūc enī cū de domo Pilati
versus mōtē caluarie duceret̄ anteq̄ꝫ de
uenisset ad locū: vt dr̄ in quadā historia.
afflicta ⁊ mesta mat̄ ei⁹ obuiā illi ꝓcessit:
volēs illū tāgere ⁊ āplecti. Quā vt filius
aspexit merore confectā cecidit fatigatus
sub cruce. Ipsa ēt mater dulcissima qua
si mortua i terrā ruit. Ob qd̄ i loco illo i
huius facti memoriā capella a fidelibus
cōstructa fuit: que scā Maria de spasmo
nuncupat̄. Tandē iudei angariauere ho
minē Cyreneū noie Symonem vt tolle
ret crucē ih̄u. Q̄m vt aiunt quidā cum se
pius tēptasset iesu illam portare pre debi
litate ferre āplius non valebat. Curre o
aīa mea curre velociter ⁊ humeros tuos
subijce illi cruci: i qua ih̄s dei fili⁹ opera
bit̄ salutē tuā: imo oīum saluandoꝝ. Sꝫ
hic doc. querūt. q̄re xp̄s bn̄dictus pati vo
luit mortē crucis. Et r̄ndit Tho. 3. parte
ꝙ hoc fecit ꝓpter septē rōes. Prima
rō est ꝓpter exēplum virtutis. Dicit eni
Aug. in li. 83. q. Sapia dei hoiē ad exē
plū quo recte viueremus suscepit. Per
tinet aūt ad vitā rectā ea que nō sūt me/
tuenda nō metuere. Sunt autē hoies q
q̄ꝫuis mortē ipsā nō timeant: genus tam̄
mortis horrescunt Vt ergo nullū genus
mortis recte viuenti homini metuendūꝫ
eēt illius hois cruce ostendēdū fuit. Ni
hil enim erat inter oīa genera mortis il/
lo genere execrabilius: ⁊ formidabilius.
Secunda rō est q₂ hoc gen⁹ mortis ma/
xime conueniens erat satisfactioni ꝓ pec
cato primi parentis. Vn̄ Augu. dicit in
quodā s̄mone de passione. contempsit
Adam preceptum accipiens ex arbore:
sed quicq̄d Adā perdidit christus i cru/
ce inuenit. Et Amb. de christo ita ait. De
ꝑentis ꝓtoplasti fraude facta cōdolens
qn̄ pomi noxialis morte morsu corruit:
ipse lignū tunc notauit dāna ligni vt sol
ueret. Hoc opus nostre salutis ordo de
poposcescerat multiformis ꝓditoris ars
vt artem falleret: ⁊ medellam ferret inde
hostis vnde leserat. Et iterum ecclesia
dicit. Omnipotens eterne deus qui sa/
lutem humani generis in ligno crucis
constituisti: vt vnde mors oriebatur in/
de vita resurgeret: ⁊ q in ligno vincebat
in ligno quoqꝫ vinceretur. Tertia ratio
est quia vt dicit Criso. in sermone d̄ pas
sione. In excelso ligno: ⁊ non sub tecto
passus est: vt etiam ipsius aeris natura
mundaretur. Sed ⁊ ipsa terra simile be
neficium sentiebat decurrentis de late/
re sanguinis stillatione mūdata. Et ideꝫ
Criso. super Joannem inquit. Audiēs
suspensionem intelligas in altum: vt sci
ficaret aerē: qui sanctificauerat terrā am
bulando in ea. Quarta ratio est: quia ꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

hoc q̄ xp̄s ī cruce morit̄ ascēsū nobis pa
rat i celū: vt Criso⁹. dicit. Quīta rō ē
q̄ꝛ hoc cōpetit vniuersali saluationi totius
mūdi. Nā figura crucis vt ait Greg⁹ na
zāzen⁹ a medio ꝯtracta in quatuor extrēa
partita: significat virtutē ꝛ ꝓuidētiā eius
qui i ea pepēdit vbiq̄ꝫ diffusā. Criso. etiā
dicit q̄ i cruce expāsis manib⁹ morit̄ vt
altera manu veterū populū: alīa eos q ex
gētib⁹ sūt trahat. Sexta ratio ē q̄ꝛ ꝑ hoc
genus mortis diuerse virtutes designāt̄
Vn̄ Aug⁹ dicit in lib. ꝺ gratia veteris ꝛ
noui testamenti. Non frustra tale ge/
nus mortis elegit: vt latitudinis ꝛ altitu
dinis ꝛ longitudinis ꝛ ꝓfūditatis: ꝺ qb⁹
apl's loqt̄: magister existeret. nā latitudo
ē i eo ligno qꝺ trāsuersū desuꝑ figit̄: hoc
ad bona opera pertinet: q̄ꝛ ibi extendunt̄
manus. Lōgitudo est i eo ligno: qꝺ vs/
q̄ꝫ ad t̄rā trahit̄ quo crux stat sistit̄ ꝛ ꝑse/
uerat qꝺ lōganimitati tribuit̄. altitudo ē
i ea ligni parte: que ab illa que trāsuersa
fugitur v̄sus sursū relinqtur. hoc est ad
caput crucifixi: q̄ꝛ bene sperātiū superna
expectatio ē. Iā vero illud ex ligno qꝺ fi
xum occultatur. Vnde. totam illud crux
git significat profūditatē gratuite gratie.
Et sicut etiā Aug⁹ dicit sup Ioh. Lignū
i q° fixa erāt mēbra patiētis ad cathedrā
fuit magistri docētis. Septima ratio ē
q̄ꝛ hoc gen⁹ mortis plurimis figuris res
pōdet vt eni aug⁹. dicit in ſmone ꝺ pas/
siōe In diluuio aq̄ꝝ hūanū gen⁹ archa li
gnea liberauit. De egypto ꝺi pplo r̄cedē
te Moyses mare virga diuisit: ꝛ Pha/
raonē ꝓstrauit: ac populū dei redimit.
Idē Moyses lignū in aqua misit ꝛ ama
ritudinē eius i dulcedinē ꝯmutauit. Ex
lignea v̄ga ꝺ spirituali petra salutaris vn
da ꝓfertur. Et vt Amalech vinceretur
ꝯtra virgā Moyses expāsis manibus
extēditur. Et lex ꝺi arche testam̄ti credit̄
lignee: vt his oībus ad lignuꝫ crucis ꝑ
quosdā gradus veniat̄. Secūdo crucia
tus est xp̄s igēti dolore ꝓpter associatio
nē. Associatus nāq̄ꝫ est cuꝫ duob⁹ latro
nib⁹ sicut p̄dixerat. esa. 53. c. Et cū scele/
ratis ꝺputat⁹ est. Vbi doc. q̄rūt vtrū hoc
ꝯueniēter sit factū. Et rn̄dēt qꝺ i hoc alia
fuit intentio iudeorum: alia ordinatio ꝺi
Quantum enim ad intentionem iudeo
rum sic dicit Criso⁹. duos latrones viri
q̄ꝫ crucifixerunt vt eorū suspitionis fie/
ret particeps sed nō ita euenit. Nā ꝺ illis
nil ꝺr̄. hi⁹ āt vbiq̄ꝫ crux honorat̄. Reges
diademata deponētes assumūt cruceꝫ in
purpuris ꝛ diadematib⁹ maximis i men
sa sacrata vbiq̄ꝫ terrarū crux emicat. quā
tū vero ad dei ordinationē xp̄s cū latrōi/
b⁹ crucifixus ē. Primo q̄ꝛ vt dicit Hie/
ro. sup Math. Sicut ꝓ nobis maledictū
crucis fact⁹ est: sic ꝓ oīum salute iter no/
xios quasi noxius crucifigit̄. Scꝺo vt di
cit Leo papa i sermōe de passione. Duo
latrones: vn⁹ ad dexterā: ali⁹ ad sinistrā
crucifigunt̄ vt in ipsa patibuli specie de/
notaret̄ illa que in iudicio ipsi⁹ hominuꝫ
omnium faciēda ē discretio. Et Aug. di
cit sup Ioh. Ipsa crux si attendas tribu
nal fuit. In medio enim iudice cōstituto
vnus qui credidit liberat⁹ alter qui isulta
uit damnatus est; iam signabat quid fac/
turus est de viuis ꝛ mortuis: alios posi/
turus ad dexteram ꝛ alios ad sinistram.
Tertio ſm Hilarium duo latrones le/
ue ac dextere affiguntur: omnem huma
ni generis diuersitatē vocari ad sacramē
tum passionis domini ostendentes: ſꝫ q̄ꝛ
per diuersitatem fidelium atq̄ꝫ infideliuꝫ
fit omnium ſm dexteram ꝛ sinistram di/
uisio: vnus ex duobus ad ꝺxterā sit⁹ fiꝺi
iustificatione saluatur. Tertio crucia/
tus ē christus acerbo dolore propter la/
mentationeꝫ: quādo vt meminit Lucas
sequebatur illū multa turba populi ꝛ mu
lierum que plāgebant ꝛ lamētabātur eū
Cum quibus etiam ipse compatiendo p̄
dixit futuram illius ciuitatis calamitateꝫ
ꝛ desolationem. Sꝫ doc. h̄ querūt: cur ie
sus xp̄s i hierusalem pati voluit. Et rn̄/
dēt q̄ h° cōuenienter factum ē multiplici
rōne. Primo quidem: q̄ꝛ hierl'm erat
loc⁹ a deo electus ad sacrificia sibi offeren
da: que qdem figuralia sacrificia figura/
bāt xp̄i passionē q̄ est verum sacrificium:
iuxta illud. Eph. 5. tradididit semetip̄m
oblationē: ꝛ hostiā ꝺo i odorē suauitatis
Scꝺo quia virtus passionis eius ad to/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tum mūdū diffundēda erat: iō in medio terre habitabilis pati voluit. i. i hierl'm. Vnde dr̄ i ps. Deꝰ aūt rex nr̄ āte secula operatꝰ est salutē i medio terre. i. hierl'm q̄ dr̄ esse terre habitabilis vmbilicus.

Tertio qꝛ hoc maxime cōueniebat humilitati eiꝰ: vt. s. sicut turpissimmuꝫ mortis genꝰ elegit: ita etiā ad eiꝰ humilitateꝫ pertinuit ꝙ i loco tā celebri cōfusionē pati nō recusauit. Vñ Leo papa di it in sermone epꝭhie. Qui formaꝫ sui susceperat bethleem preelegit natiuitati ꝛ hierosolymam passioni.

Q d̄ i crucifixiōe xp̄s vehem̄ter doluit ꝓpter potationē: pp̄ cōclauationē: ꝛ ꝓpt eleuationem.

Scd̄i articuli dolor tertius.

Tertiꝰ dolor scd̄i articuli dr̄ crucifixionis: qñ crucifixerunt eum in mōte caluarie: vbi nimio dolore agitatꝰ est pp̄ tria. Pᵒ ꝓpter potationem 2ᵒ ꝓpter cōclauationem. 3ᵒ ꝓpter eleuationē. Primo nimio dolore agitatus ē xp̄s pp̄ potatio[n]ē: qꝛ vt ingt Matheus. Dederūt ei vinum bibere cū felle mixtū Vbi querendum ē quare illo vino sic amaro potauerunt eū. Et dicit Nico. d' lira ꝙ aliq dicūt id fcm̄ fuisse. vt citius xp̄s moreretur ꝛ sic milites eius custodia citius expedirent: qui debebāt eū custodire quousqꝫ expirasset. Sed ipse Nico. aliter dicit. Nam legitur i quodam libro hebraico: q apud eos ititulat: liber iudicū ordinariorū: ꝙ qꝛ Salomon dixerat ꝓuer. 31. Date siceram merentibꝰ: ꝛ vinū his q amaro sunt aīo vt bibāt ꝛ obliuiscant egestatis sue: ꝛ iō seniores iudeorū statuerant vt cōdēnatis ad morteꝫ daret vinū aromaticum ad bibendū: vt facilius tolerarēt passionē. In hierl'm aūt erant matrone deuote ꝛ cōpassiue: q̄ hoc vinuꝫ ꝛ siceram. i. potū iebriatiuum dabāt ex d'uotōe. Judei ergo ex nimia crudelitate moti tale vinū datū ꝓ xp̄o ꝛ alijs duobꝰ latronibus acceperunt sibi fm̄ ꝙ dictum erat Amos. 2. Vinum damnatoꝝ bibebāt: ꝛ loco eius posuerunt acetū cū felle mixtuꝫ Talē potum cum gustasset ih̄s noluit bibere. Nec cōtradicit Marcꝰ cuius textꝰ hꝫ. Et nō accepit: qꝛ nō accepit ad bibendum: sed ad gustandum solum vt sic impleretur in eo qd̄ dcm̄ est in psalmo. Et d'derūt in escam meam fel: ꝛ in siti mea potauerūt me aceto. Scd̄o multo dolore fatigatꝰ est xp̄s ꝓpter cōclauationem: qñ s. cruce iam parata atqꝫ disposita: ꝛ in terra collocata fm̄ cōem opionem exuētes nequā illi magno impetu dominum ih̄m xp̄ꝫ ad terram ꝓiecerūt vt clauis eum cōfigerent. Et lꝫ euāgeliste nō oia dicāt: qꝛ tantum essentialia scribere curauerūt: nihilominus verisil'r credere possumus: ꝙ ita nudatꝰ ꝛ genuflexus iesus vt se super crucē extenderet oculis ad celum leuatis i corde suo dixit. Suscipe sancte pat' eterne me dilectum filium tuum queꝫ tibi offero i sacrificium immaculatum ꝓ salute humani generis ꝛ remissione peccatoꝝ. Ecce iam non offerunt tibi legalia sacrificia hyrcorum aut agnoꝝ: vel similium Sed caro innocētis mei filij tui. Triginta ꝛ tres anni elapsi sunt quibꝰ hanc crucem semper aspiciēs in illam mori ꝓ humani generis redēptione cōcupiui ꝛ desideraui. Tādem ꝓijciēs se sup crucē: manꝰ suas ꝛ pedes liberalissimo gestu extēdit. Acceperūt aūt clauos crucifixores: et cōfixerūt eū. Malleoꝝ aūt ictus ꝛ sonitꝰ audiri poterāt a virgine matre: cuius cor clauis illis accutissimis: q manꝰ ꝛ pedes ossa ꝛ carnes filij sui rūpebant: cōfigebat Crucifixi sunt etiā cū eo. 2. latrōes: quos pleriqꝫ voluerūt tenē fuisse cruribꝰ alligatos tm̄. Sed ego dico ꝙ fuere cōclauati: qꝛ vt iqt Aug. super Joh. Pēdētes i ligno clauis ad lignū manibꝰ cōfixi: ꝓducta morte necabant. Scripsit aūt ꝛ tituluꝫ Pilatꝰ: ꝛ posuit sup crucē. Erat āt scriptū. Jh̄s nazarenꝰ Rex iudeoꝝ: lr̄is hebraicis grecis ꝛ latinis. Vbi q̄rit a doctoribꝰ cur hac triplici ligua deo volēte titulus ille fuerit script[us]. Et rñdet Criso. Credibile ē multos gētiles sil' cū iudeis pp̄ festū ꝯuenisse. ꝛ iō vt nullus ignoraret: nō i vna ligua: sꝫ in tribꝰ scripsit. Et Aug. dic̄. Tres ligue ibi p̄ ceteris emiebāt: hebraica pp̄ iudeos i dei lege gloriātes: greca pp̄ gētiū sapiētes: latina ꝓpter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

rōanos multis ac pene oīb⁹ tunc gētib⁹ i
perantes. Theophilus vero inqt. Signi
ficat aūt supscriptio triplici ſmone signa
gnata dñm eē regē practice: philosophi
ce: necnon theologice. Nā per latinas
lr̄as figurat practica: eo ꝙ romanū ipe/
riū potētissimū satisqȝ officiosū i expedi/
tionib⁹ fuit. Per grecas vero philoso/
phia figurat. Greci nāqȝ erga naturali
um speculationē insudauerūt. Demū p
hebraicas theologia ꝓtendit dū iudeis ē
credita rex diuinaꝝ agnitio. Dicebāt g°
pilato pōtifices iudeoꝝ. Noli scribē rex
iudeoꝝ: ſȝ qꝛ dixit. Rex sū iudeoꝝ. Rñ
dit Pilatus. Qd̓ scripsi scripsi. Mili/
tes āt diuiserūt sibi vestimēta sua ꝛ tuni/
cā mittētes sortē: erat āt tunica icōsutil̓. i.
sine sutura d̓sup cōtexta p totū sup quam
miserūt sortes. Et lȝ Marc⁹ dicat ꝙ sor
tes miserūt sup eis. s. alijs idumētis xp̄i
tñ ſm Nico. de li. illud dȝ itelligi p sine
dochen. i. sup aliqd coꝝ. i. sup tunicam.
Tertio vexat⁹ ē ih̄s mlto dolore qñ crux
fuit eleuata a terra ꝛ posita i foramine at
qȝ plātata: i q̄ iā nat⁹ erat fruct⁹ nr̄e salua
tionis añqȝ i mōte caluarie d̓figeretur.
In ipso āt motu ꝛ eleuatōe crucis: ac plā
tatione pōdus corꝑis p tres clauos vl̓ q̄t
tuor secūdū quosdā sustinebat. Jō mem
bra illa debilitata icredibili cruciabātur
dolore. Sȝ ꝛ tūc mestissima mater filiū i
tuens cōtēptibilē. cōfusibilē. despectuȝ.
deformē grādi angustia plenū. plagis at
tritū. i medio latronū pēdētē. adiutorio
Magdalene ꝛ Johis q̄ȝtū potuit cruci
ꝓpinquā se fecit. Ubi mutatā cernēs as
pect⁹ filij sui venustatē ꝛ elegātiā ꝯside/
rāsqȝ q̄ȝ graui supplicio detinebat: lamē
tabiles voces emittebat. Hoc āt exp̄ssit
Joh. qñ dixit. Stabat āt iuxta crucē ih̄u
mater ei⁹: ꝛ soror matris ei⁹ Maria Cle
ophe. ꝛ Maria magdalene. Sed dubiū
hic ē. qꝛ Luce. 23. dr̄. Stabant oēs noti
ei⁹ a longe. Sȝ dicit Nico. de li. sequen
do Aug. in li. de consensu euāgelistaꝝ.
ꝙ in tāto interuallo erant. vt ꝛ iuxta dici
possent. qꝛ i cōspectu ei⁹ presto aderāt: et
a longe respectu turbe ꝓpinquius circū
stantis cū Centurione ꝛ militibus. Pre
tereuntes autem blasphemabant eū mo
uentes capita sua ꝛ dicētes: Uah q de/
struis tēplū dei: ꝛ in triduo illud reedifi
cas. Salua temetipsū si fili⁹ dei es descē
de nunc de cruce. Similiter ꝛ pricipes
sacerdotū illudētes cū scribis ꝛ seniorib⁹
dicebāt. Alios saluos fecit: seipsū nō pōt
saluū facere. ih̄s āt in tot ꝑsecutionibus
ꝛ maledictis dixit verbū illud primum ī
cruce oīs patiētie exēplū. Pater dimit/
te illis: qꝛ nesciunt quid faciunt. ope im/
plēs quod verbo docuit qñ dixit. Orate
ꝓ persequentib⁹ ꝛ calūniātib⁹ vos. Im
properabāt ēt ei latrones q crucifixi erāt
cū eo. Lucas vero dicit ꝙ vnus tñ blas/
phemabat: quē alius reprehendit. Sed
Aug. i li. de consensu euangelistaꝝ dicit
ꝙ Johes loquitur in plurali ponēs plu
rale ꝓ singulari secundū vsitatum loquē
di modū. Uel pōt dici ſm Hieronymū
ꝙ primū vterqȝ blasphemauerit: deinde
vnus credidit in xp̄m. ꝛ priorem nega/
tionem sequenti confessione emendaue/
rit. Uñ Hieronymus sequit. In duo/
bus latronibus vterqȝ ppl̓s ꝛ gentiliuȝ
ꝛ iudeoꝝ primo dñm blasphemauit: po/
stea signoꝝ multitudine alter exterritus
egit pniam. ꝛ vsqȝ hodie iudeos incre/
pat blasphemātes. hec ille. Dixit ergo la
tro penitens. Dñe memēto mei dum ve
neris in regnū tuum. Respiciens auteȝ
Jh̄s bñdictus huius latronis contritio/
nem fidem. spem atqȝ caritatem. respon
dit ei secundū verbum quod in cruce ꝓ/
tulit. d. Hodie mecum eris in paradi/
so. O felix ꝓmissio. O breuis tante feli
citatis adimpletio. Nullus ante latronē
hoc verbum audiuit. Promissa siquidē
fuit patribus: ꝛ ꝓphetis eterna vita per
xp̄m: sed nulli sicut latroni ita breui spa/
cio designata.

Qd̓ i ispectione xp̄s vehemēter dolu
it ꝑꝑ querelationē. ꝓpter recordationem
ꝛ propter commendationem.

Secundi articuli dolor quartus.

(Q)uartus dolor secūdi articuli dr̄
q inspectionis. Cum enim de cru
ce inspexisset matrem: asperrissimo do/
lore vulneratum est cor eius: ꝛ precipue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝓpter tria. ¶Primo ꝓpter querelatio/
nē. Secundo ꝓpter recordationem.
Tertio ꝓpter cōmendationē ¶Pri/
mo doluit xp̄s ꝓpter querelationē. Au/
diebat nāq3 querelas matris ingeminā/
tis: ⁊ dicentis sibi vocabulū illud qd̓ per
triginta ⁊ tres annos cū tanta dulcedine
vtriusq3 cōmemorauerat. In passione
vero illud ꝓferebat cū corde pleno dolo/
re merore ⁊ amaritudine. ¶Poterat g°
virgo illa sc̄issima lamētari ⁊ dicere. Fi/
li mi aie mee olim consolatio: ⁊ gaudiu3
nunc autē gladius penetrabilior oī mu/
crone acutissimo. Fili mi quē nouē mēsi
bus in vtero tenui: quē paruo lacte pa/
ui quē totiens infantē: ⁊ ꝑuulum panis
inuolui: in cuna reposui: ⁊ amorosis am
plexibus strinxi inter vbera mea ⁊ oscula
ta sū. O q3 infelix mihi ⁊ tibi facta ē dies
ista. Et qs poterit mederi vulnerib⁹ do/
loꝝ meoꝝ: ⁊ mitigare angustias misellę
matris tue: cū inspiciā te filiū meū vt le/
prosū factū: q speciosus eras pre filijs ho
minū. vt maleficiū ⁊ reū cū iniquis depu
tatū. Qui scūs scōꝝ es: vt fatuū ⁊ stultu3
cerno: i quo reconditi sunt oēs thesauri
sapientie dei: vt hostē ⁊ omniū inimicū:
q omnibus affabilis benignus ⁊ huma
nus semꝑ astitisti. ⁊ suꝑ oia velut oblitū
mei vidue matris tue. Nā ecce iā morie
ris: ⁊ nihil mihi dicis. ⁊ qd faciā ego sine
te filio meo. Quo diuertā. Ad quē cōfu
giā. Tu mihi pater. tu mihi frater. tu mi
hi blād⁹ fili⁹ eras. tu mee diuitie. tu mee
delitie. tu mea gloria. O me desolatam:
que tantū filiū i cruce video deficere. O
amātissime fili loquere mihi mr̄i tue: loq̄
re vt audiā vocē tuā cigneo canore dulci
orē. Loquere iquā vt sic saltē audiēs v̄/
ba tua patiētior fiā ad tolerādā q̄ me cru
ciat ꝑ amore tuo penā. Nō deneges mi
hi qd̓ postulo. Exaudi me ⁊ verbo tuo
cōsolare ne deficiā i hac tribulatione. O
fili mi lumē oculoꝝ meoꝝ cōdescēdisti la
troni misericorditer loquēs ei. Acquiesce ita
q3 voto mr̄is tue. ⁊ dic mihi qd factura
sim. Cui me orphanā derelinqs. His vł
similib⁹ q̄relis pulsabat mestissima mat̄
aures afflictissimi filij sui: q nō minorem
penā expiebat̄ i mente ꝑꝑ teneritudine3
mr̄is quā sētiebat i corpore a plāta pedis
vsq3 ad capitis verticē vulnerato. Idō h3
quedā deuotū: tacit⁹ in suo corde dicebat
carmē illud vulgare siue ei⁹ s̄niam Ma
tre mia b̄ndicta mł'to te vego afflicta. El
tuo lachrymare e vna sagitta. Ch el cuor
mio ha passato. Nō piāger̄ o matre mia
El tuo lachrymare e pena mia. Suppor
ta sin chio sia da morte resuscitato. Se
cūdo doluit xp̄s ꝑꝑ recordationē. In ta
lib⁹ nāq3 mysterijs recordabat̄: ⁊ i seipso
cōferebat dicēs. O mi mr̄ quō oia gau/
dia q̄ de me suscepisti ꝯuersa sūt tibi i me
rorē ⁊ luctū. Vbi nā sūt angeli i mea na/
tiuitate cantātes. Vbi pastores ad ꝑ̄sepe
veniētes. Vbi oriētales reges i cuna me
adorātes Vbi grata ꝑ. 30. ⁊ tres annos
vtriusq3 cōuersatio ⁊ familiaritas. Vbi
tot ⁊ tāta de me ꝑ̄dicata miracula: ꝑꝑ que
oia letabat̄ cor tuū. Heu me nunc vides
tātū filiū tuū factū i derisū oi ppl'o. ⁊ abie
ctissimā mortē pati. 3° doluit xp̄s ꝑꝑ com
mēdationē qn̄ apiens os suū mellifluu3
dixit ei. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. s. Iohes e
uāgelista: q secū iuxta crucē astabat. Et
vt doc. dicūt nō vocauit eā materno no/
mie: s3 cōi. ne ex teneritudine nois mr̄ni
si exprimeret̄ aggrauaret̄ anim⁹ ei⁹. De
inde cōmēdās eā discipulo dixit. Ecce mr̄
tua. q. d. Deputo te ad ei⁹ obsequm. Et
ex illa hora accepit eā discipulus i suā. s.
curā ⁊ diligentiā. O quot doloꝝ aculeis
punctū fuit tūc cor virgineū ex vna ꝑte:
cū mulieris nō mr̄is audiuit vocabulu3
licet ex ꝑte altera aliq̄liter cōsolaret̄: qr fi
li⁹ amātissim⁹ ei⁹ ih̄s eā cōmēdauerat di/
lecto discipulo. Idō Aug. ait suꝑ hoc paf
su Ioh. Ex illa hora ⁊c̄. Hec nimiru3 ē
illa hora: de q̄ ih̄s aquā cōuersurus i vi/
nū dixerat mr̄i. Quid mihi ⁊ tibi ē muli
er. nōdū venit hora mea. Tūc eni diuia
factur⁹: nō diuinitatis: s3 ifirmitatis ma
trē velut incognitā repellebat. Nunc au
tem humana iam patiens ex quo fuerat
factus homo: affectu commendabat hu/
mano. Moralis igitur insinuatur loc⁹ ⁊
exēplo suo istruit preceptor bonus: vt a
filijs pijs ipēdat̄ cura parētib⁹ tanquam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

lignū illud vbi erāt fixa mēbra morictis
eēt cathedra magistri docētis.

Qō xp̄s vehemēter doluit i clamatōe
ꝑꝑ mūdi horrorē: ꝑꝑ sui cōfusionem: ⁊ ꝓ
pter patris derelictionem .

Tertij articuli primꝰ dolor.

Rimꝰ dolor tertij articuli dr̄ cla/
mationis. Oñdit eni in clamore
suo īmensitatē doloris ⁊ potissi/
mū ꝑꝑ tria. pᵒ ꝑꝑ mūdi horrorē. 2ᵒ
ꝑꝑ sui cōfusionē. 3ᵒ ꝑꝑ patris derelictō
nē. Pᵒ oñdit xp̄s imensitatem dolo/
ris i mūdi horrore: qñ. s. insensibiles cre
ature crudelitatē q̄ in ipsum fiebat horrē/
tes modo suo patiēti iesu cōpati vise sūt.
A sexta nāqȝ hora tenebre fce sunt super
vniuersam terrā vsqȝ in horā nonā. Et
vt Lucas iquit. Sol obscuratꝰ est: ⁊ velū
templi scissum ē i duas ꝑtes: a sūmo vsqȝ
deorsum: ⁊ petre scisse sr̄: ⁊ terra mota est
Vbi apparet ꝑturbatio corporum supio
rū primo: deide iferiorū. Qualr̄ autē fu
it illa tūc solis eclypsis doctores varie sūt
opinati. Hiero. nāqȝ dixit ꝙ ille tenebre
fuerunt facte ꝑ retractionem radiorū so
lis diuina virtute. Origenes aūt dixit ꝙ
hoc fcm̄ ē per iterpositionē nubiū densa
rum. Sed in hoc magis credendū ē Di
onysio ariopagite: q dicit i epistola ad po
licarpū hoc fuisse per iterpositionē lune
iter terrā: ⁊ solē sicut fit i eclypsi solis. Et
ibidē dicit ꝙ ipse hᵒ vidit tūc exñs i egy
pto vbi ē aeris puritas. Vidit igr̄ lunā
ab oriēte ascēdentē vsus meridiē: ⁊ sup
ponētē se soli. Hiero. aūt ⁊ Origeñ. nō
loquunt̄ de illa eclypsi asserēdo ꝙ sic fue
ritᵗ vt dicūt: s ꝙ potuit sic fieri. Quare se
qndo Dionysiū dicimꝰ ꝙ illa eclypsis nō
potuit esse naturalr̄: s miracłosa: ⁊ hᵒ mlr̄/
tiplr̄. Primo qꝛ luna erat. 15. ⁊ tunc di/
stat a sole ꝑ diametrū celi. Eclipsis aūt so
lis nō pōt fieri naturaliter nisi tpe cōiun
ctionis solis ⁊ lune ꝑꝑ qd̓ dicit Diony.
ꝙ mirabat̄: qꝛ nō erat tempꝰ cōueniēs ad
talē cōiūctionem. Scd̓m miraculū fu/
it: qꝛ trāsacta ecclipsi luna redijt ad oriētē
ita ꝙ i vespe fuit i oriente sole exñte in oc
cidēte: ⁊ sic orbes eorū sunt ad pristinum
statum restituti. Tertium miraculum
fuit qꝛ ꝑs orientalis solis primo fuit obscu
rata: ⁊ iterū vltimo illuminata contrario
autem mō fit i eclipsi naturali. Quar/
tum miraculū fuit ꝙ luna fuit imobil' sub
sole ꝑ tres horas. In naturali vero ecly
psi cōtinue mouet̄ sub sole: vt etiā refert
Criso. Quintum miraculū fuit: qꝛ il/
la eclipsis abstulit lumē vniuersis ꝑtibus
terre: s aliqui hoc velit itelligi tm̄ d̓ terra
iudee. Verūtamē vt apparet ex dcis Di
onysij fuit i egypto. Egypto fuit i grecia
⁊ fuit Rome: ⁊ sic i alijs mundi ꝑtibus.
Vnde Horosiꝰ ait. Cū dñs patibulo af
fixus ē maximo terremotu ꝑ vrbē Ro/
mā fcō: saxa in mōtibus scissa: maximarū
qȝ vrbiū plurime ꝑtes plus solita cōcussi
one ceciderūt. Eodēqȝ die ab hora diei:
6. sol in totū obscuratus ē: tetra nox subi
to obducta terris ē: adeo vt stellas tūc di
urnis horis vel potiꝰ in illa horrēda noc
te toto celo visas fuisse referat̄. Eusebius
etiā i chronica asserit se legisse ꝙ tunc in
Bithymia que ē i Asia fuit magnus ter
remotꝰ: ⁊ maior solis obscuratio q̄ȝ vnq̄ȝ
fuerit: ⁊ ꝙ dies hora sexta in tenebrosam
noctem versus fit: ita vt stelle viderent̄ i
celo: ⁊ ꝙ in Nicca que est vrbs Bithy/
nie multas edes terremotus subuerterit
De illiꝰ eclipsis miraculo Dionysius in
epistola ad Apolophanium q secū erat i
egypto illo tempore postea sic scripsit. Cū
reperimus: qꝛ ⁊ erat notissimum solē pa
ti molestias nō debere animo ad te vaste
peritie sacrariū: adhuc nescimꝰ tāte rei my
steriū. Quid inq̄ȝ speculū doctrie Apo/
lophani his secretis ascribis atqȝ tu mihi
ore dino: ⁊ nō hūani sensus ꝑmōe. O bo
ne Dionysi dinarū ꝑmutatōes sūt rerum
In historia vero scholastica legit̄ ꝙ phi
ad hoc adducti sunt vt dicerēt. Aut deus
nature patit̄: aut ordo nature ꝑuertit̄. de
turbatōe corporū iferiorū clara sūt omnia
Tm̄ de velo sciēdū est ꝑm Nico. de lira:
ꝙ erat iuxta templū int̄ scm̄ ⁊ scm̄ scōrum
Cuiꝰ scissio significauit impletionem ve
ritatis i morte xp̄i q̄ latebat i figuris vete
ris testamēti. Scd̓o fuit immēsus do/
lor xp̄i ꝑꝑ sui cōfusionem quādo conside
rabat qȝ confusibiliter patiebatur : q uia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ꝓcedenti dñica ab omni populo ita vene
rabiliter fuerat ſuſceptus. Erat etenim
paſſio eius ignminioſiſſima: ⁊ deſpecta
valde: de qua alias deo dāte ſuo loco di/
cemus. 3. immē ſus fuit xp̄i ꝓpter patris
derelictionē. Ideo clamās circa horam
nonā voce magna dixit. Hely hely la/
mazabathani. Qḋ ē iterp̄tatū hely. i. dſ
meus. lama. i. q̄re. zabathāi. i. dereliq̄ſti
me. Ubi glo. Dicitur deus eū dſeruiſſe
in morte: qꝛ poteſtati perſequētiū eū ex/
poſuit. Subtraxit eni protectionē: ſꝫ non
ſoluit vnionē. Quidā autē illic ſtātes. ſ.
milites Romani ſm Hiero. idioma he
braicū ignorātes dicebāt. Helyā vocat
iſte. At ⁊ mater verba illa audiēs ⁊ intel
ligēs: illoꝝ qꝫ vix ꝯſiderās vndiqꝫ expie
bat merorē. Qḋ xp̄s vehemēt doluit i
potatione pp amaricationē: pp peccatoꝝ
obſtinationē ꝓpt̄qꝫ matris lamētationē

Tertii articuli ſecūd' dolor.

Ecūdus dolor tertii articuli dr̄
potationis: q̄ndo iterū clamās
dixit. Sitio. oblataqꝫ fuit ori eiuſ
ſpōgia potu amariſſimo repleta. Tūc do
luit xp̄s propt̄ tria. Primo ꝓpter amari
catiōꝫ. Secūdo ꝓpter peccatoꝝ obſti/
nationē. Tertio pp matris lamētationē
Primo doluit xp̄s pp amaricationeꝫ
qꝛ ſpōgia illa ori eius ſic apoſita amari/
cauit labia ⁊ eius liguā. Quare iterum
clamāſ dixit. Cōſumatū ē. ſ. totū iā corp'
meuꝫ doloribuſ ⁊ paſſionibus circūdatū
eſt. Naꝫ lingua que ſine leſione hucuſqꝫ
fuerat reſeruata: modo amaritudine eſt
repleta. Vel cōſūatū ē myſtice itelligēdo
opus redemptōis humane. 2° doluit
vehemēter chriſtus pp peccatoꝝ obſti/
natōnē. Nō eni minuſ ſitiebat peccatoꝝ
ſalutē: q̄ꝫ corpis ſui i cruce extēſi ⁊ fatiga
ti r̄creatōnē. Dicebat eteni. ſitio. i. ſalutē
omniū. qꝛ pro omnib' patior: pro oibuſ
ſanguinē m[e]ū patri offero: pro oib' mori
or. Venite ad me oēs corde ꝯpūcti ⁊ eñ
datiōe ac correctiōe veſtra recreate mē/
tem meam. O q̄ꝫ grauis tunc illiuſ ani
mū dolor vrgebat cū videbat inumeros
eſſe: qui a peccatis ad penitētiaꝫ nūq̄ꝫ re/
dirent. quibus nec paſſionis ſue virtus
pp eoꝝ duritiā eſſet in aliquo proſutura
Ut ei dicūt theologi lꝫ xp̄i paſſio ſufficiē
tiſſima fuerit pro ſalute omniū tñ illius
effectū nō conſequunt̄ illi q̄ peccata depo
nere nolūt. Quare cū omnibus ꝓſit ſuf
ficienter: non tamen omnib' efficienter.
Unde ſicut erga xp̄m crudeles fuerunt
illi qui eū potauerūt felle ⁊ aceto ita pctō/
res q̄ ad penitētiā redire nolūt. Audite il
lum audite. O peccatrices anime: ꝓ vo/
bis clamat amoroſiſſimus Ieſus pro vo
biſ dicit. Sitio. Cur ergo ſaxea cor
da non rumpitis. Cur taꝫ clemētiſſimo
domino nō compatimini. Hinc Bern̄.
ait. Aſcēdit in altum crucis vt ab oib' vi
deret̄: voce magna clamauit: vt ab om/
nibus audiretur clamori lachrymas ad/
didit: vt ei homo compatet̄. Qui ad ei'
vocem non excitatur ad clamorem: non
compungitur grauior eſt terra: ⁊ fetidior
ſepulchris. Tertio doluit xp̄s vehemē
ter pp matris lamentationem. Potuit
igitur tunc virgo benigna filium audiēſ
i cruce dicentem. Sitio. multis ſingulti/
b' lachrimis ac ſuſpirijs dicer̄. Heu heu
me. Qui video. Qui audio. O vniuer/
ſe creature celi ⁊ terre admiramini paup
tatē filij mei. Ipſe. n. q̄ diuitatis ſue po
tentia ſatiat āgelos: paſcit etiam ꝓuidētia
ſua volucres celi: ⁊ piſces maris: beſtiaſ
ac vniuerſa pecora campi: atqꝫ hoib' cun
ctis quotidianū panem diſtribuit: clamat
i cruce. Sitio. ⁊ denegat̄ ſibi paululū aq̄
immo tribuitur ſibi potus amariſſimus
O fili fili fili mi amoroſiſſime: cur ti/
bi de meo pectore lac illud porrigere non
valeo. Qḋ totiēs dū paruulus eras ſuxi
ſti. O fili mi cur non poſſum tibi miſtra
re in cruce ſitienti cibum ⁊ potum: quem
colo ⁊ acu ita diligenter dum in etate in/
fantili eras acquirebam. Poterat etiam
tunc illa feruentiſſima Magdalena ⁊ ip
ſa flendo dicere. O magiſter care. o ma/
giſter bone. Et cur ego indigna tua di/
ſcipula in hac tanta neceſſitate tibi ſubue
nire non poſſum. O damnata ſeuitia
iudeorum: cur tanto furore inflammariſ
aduerſus dominum ⁊ magiſtruꝫ meuꝫ.
Que oia ipi dño ihū ad dolorē accedebāt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Qđ xp̄s vehemēter doluīt cognoscēs generalē scādalizationem: iudeoꝝ igratitudinem: ꝛ multorum incompassionez

Tertij articuli terti⁹ dolor.

Terti⁹ dolor tertij articuli dr̄ cognitionis. Doluit ēt sūmope ih̄s nr̄ amorosissimus pp̄ suā sciaz et cognitionē: qꝛ vt iquit sapiens Ecclesiastes. i. Qui addit sciam: addit ꝛ dolorem Et lz oīa xp̄s cognosceret p̄ntia preterita ꝛ futura. Verūtñ i cruce positus cognoscebat ꝛ cōsiderabat precipue tria vñ tristabať atqz dolebat. Primo generalē scandalizationem. Scd̄o iudeoꝝ igratificationem. Tertio multoꝝ incōpassionem. Primo cognoscebat generalem scandalizationem. Videbat vtiqz ꝙ virgine matre dūtaxat excepta i q̄ sola: vt doc. dicūt remāsit fides diuinitatis sue: ceteri omnes a fide defecerāt: nā apostoli ꝛ omnes discipuli vidētes ignominiā crucis: putauerunt cū purū hominē ꝛ nō deū. 2° cōsiderabat xp̄s ꝛ cognoscebat iudeoꝝ igratificationem: de quoꝝ igratitudine dolēs i seipso: dicebat illud qđ ecclesia hodie dcātat. Popule me⁹ quid feci tibi: aut i quo cōtristaui te. Rn̄de mihi Ego ꝑpter te flagellaui Egyptum cum primogenitis suis: ꝛ tu me flagellatū tradidisti. Ego te eduxi de egypto demerso pharaone i mare rubrū: ꝛ tu me tradidisti p̄cipibus sacerdotum. Ego ante te p̄iui colūna nubis: ꝛ tu me adduxisti ad p̄torium Pilati. Ego te paui manna per desertum ꝛ tu me cecidisti alapis ꝛ flagellis Ego dedi tibi septrū regale: ꝛ tu mō capiti meo coronam spineam. Ego ꝑpt te Chananeorū reges percussi ꝛ tu percussisti arūdine caput meum. Ego te exaltaui magna virtute: ꝛ tu me suspēdisti i patibulo crucis. Tertio cognoscebat ꝛ ꝯsiderabat xp̄s i cruce multoꝝ incōpassionē. Sciebat eteni quotquot futuri erāt q non solum sibi cōpati nō debebant: verū etiā ꝛ crucē ipsam ꝛ passionem ipsius forent derisuri. Verbum nanqz crucis: vt apostolus iqt ꝑeūtibus quidem stulticia ē O quot innumerabiles vt sic dicam: viri ꝛ mulieres inter xp̄ianos reperiunť: q hodie passionem xp̄i recolētes: nec minima pietate flectunť: nec curāt dare opam vt in commemoratione tanti mysterij: et si non oculis corporis saltem oculis mentis: fleant ꝛ lachrymentur. Quinimmo multi sunt q aut luxuria aut auaritia: aut supbia excecati dn̄m ih̄m xp̄m h̄nt i derisum: rursus sibi crucifigētes filiū dei: ꝓ qb⁹ omnib⁹ ipse mitissim⁹ dominus sua charitate dolore attrahebatur vehementer:

Qđ xp̄s vehemēter doluit dū iclinato capite emisit sp̄m: ꝛ de lamētatōe matris eius. Tertij articuli dolor quartus.

Quart⁹ dolor tertij articuli dr̄ separationis. Doluit domin⁹ ih̄s xp̄s dū clamās ad patrē dicens. In man⁹ tuas dn̄e cōmēdo sp̄m meū: inclinato capite tradidit sp̄m. Vbi Criso. ait. Per hoc ꝙ moriēs vocē emisit magnā: aptissime se verū deū esse ostendit. Qm̄ hoīes cū moriūť vix tenuē vocē emittere p̄nt. Caput aūt icliauit: vt ex mō moriēdi oñderet ꝙ moriebať ex obedientia patris. Comprobata aūt fuit veritas mortis ei⁹: vt pz ex textu euāgelij. Judei eni: qm̄ parasceue erat. i dies veneris: i cuius vespa icipit solēnitas seq̄ntis sabbati: vt nō remanerēt in cruce corpora sabbato. Erat eni magn⁹ dies ille sabbati: ꝛ pp̄ se: ꝛ pp̄ pasce solēnitatē rogauerūt Pilatū vt frāgerēť crucifixoꝝ crura ꝛ de cruce tollerenť eoꝝ corpora. Venerūt g° milites ꝛ fregerūt crura latronum Ad ih̄m aūt cū venissent vt viderūt eū iā mortuū non fregerūt ei⁹ crura. Sz vnus militū lācea lat⁹ ei⁹ apuit: ꝛ cōtinuo exiuit sanguis ꝛ aqua. Sāguis ad nostrā redēptionē. Aqua ad peccatoꝝ ablutionem. Sciendū tñ ſm Tho. 3. pte. q. 66. ar. 4. i rn̄sione ad tertiū argumentū: ꝙ aqua illa non fuit humor fleumatic⁹ vt quidā dixerūt: sz aqua miraculose egrediēs corpore mortuo sicut ꝛ miraculose ꝓdijt sāguis ad cōprobandū veritatē dn̄ici corpis: cōtra Maicheoꝝ errorē: vt. s. per aquaz q̄ est vnum ex quatuor elemētorum numero corpus xp̄i vere fuisse compositū ex q̄tuor elemētis. Per sanguinē vero ostē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

derci esse cōpositū ex q̄tuor humoribꝰ.

Itaque post tot labores scrutiatus ꝛ penas rex angeloꝝ ꝛ dominus in crucis supplicio fuit extictꝰ O q̄le nouū. Quo merito ꝓ amore ꝛ pietate tāti dñi oēs hoies lugere debēt senes: ꝛ iuuenes: mulieres ꝛ uiri. Moueri siqdem debēt eoꝝ corda cū ītuent mortuū inter latrones benignū iesuꝫ ꝛ matrē semiuiā int̄ brachia Magdalene ꝛ Iohis ac aliaꝝ mulieruꝫ deuotaꝝ cadētem. O q̄ꝫ durus esset qui tēperarꝫ a lachrimis: vidēs v̄ginē illā iuxta crucē interfectuꝫ filiū lamētātem. Puto ꝙ pre lachrymis ꝛ clamoribus precedētibꝰ rauce facte fuerant fauces eiꝰ tn̄ voce qua poterat clamās dicebat. O fili mi vita āgeloꝝ: quomodo extictus es: ꝛ ampliꝰ non loqueris. O fili mi lumē oculoꝝ meoruꝫ quis mihi det vt moriar pro te. O fili mi i cuius cōceptu partu: ꝛ ortu tantaꝫ suscepi leticiam: quomodo omnia mihi versa sunt i tristiciā. O pater eterne d̄fleo ꝛ plāgo vnigenitū filium tuum ac meū ꝛ p̄ dolore quasi d̄ficio. Adiuua me: ꝛ quasi dolore mortue mihi succurre: o gabriel āgele. Et vbi sīt verba q̄ mihi dixisti. Dixisti nāqꝫ mihi. Aue. i. sine veh. ꝛ hodie circūdederūt me angustie vndiqꝫ. Dixisti mihi ꝙ erā plena gratia: ꝛ hodie plēa sū tot tribulatōibꝰ. Dixisti mihi ꝙ erā i mulieribus bñdicta: ꝛ hodie sum a iudeis maledicta. Dixisti mihi ꝙ erat bñdictus fructꝰ ventris mei: ꝛ ecce fructus ē hodie crucis maledictū. O me misam tot pēis atrocissimis agitatam. Fleuit ergo hodie xp̄s saluator noster i cruce. Fleuit mater eius Maria peccatorū oium aduocata. Fleuit Magdalena. Fleuit Iohs. Fleuit Petrꝰ: fleuē discipuli ceteri. Fleuit sol dū obscuratus ē. Fleuit terra duꝫ cōtremuit. Fleuit templi velum dū scissum est. Fleuerūt saxa dū sunt scissa. Fleuere sepulchra: dum sunt apta. Plāge g° ꝛ tu o popule xp̄iane: ꝛ dum passionem xp̄i ꝯmemoras: age ei quas potes totis viribus gratias: vt sic ipse participes nos efficiat meritis sanctissime passionis sue: q cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat deus per immortalia secula seculorum. Amen.

Sabbato sancto: de sepultura corporis xp̄i: ꝛ eius morte: quam semper anio reuoluere debemus.

Sermo. 70.

ERat enim magnꝰ dies ille sabbati. Scribūtur hec verba Ioh. 9. c. Deuotissimus hic dies sabbati pia deuotōe a nobis est recolendus: i quo domini nostri ihu xp̄i mors occurrit non immerito cōtēplāda. Diximus nāqꝫ in precedēti sermone quātis doloribꝰ agitatꝰ xp̄s crucem ꝓ nobis cōscēdit: ibiqꝫ tradidit spiritum. Nūc vero ad declarāda sue mortis mysteria dirigēdus ē stilus. Neqꝫ. n. q cq̄ꝫ aut deuotiꝰ aut cōuenientiꝰ meditari hodie fideles possent. Propterea magnus d̄r dies iste sabbati: non solum ƀm litteralem intellectum iudeorum. verūetiam ƀꝫ mysticum spiritualemqꝫ intellectuꝫ. Magnificauit enim illuꝫ xp̄s benedictus per mortem ꝛ sepulturam suā: de q̄ loq volētibꝰ tria mysteria se igerūt declaranda.

Primum est ex parte carnis.

Scd̄m ex parte anime.

Tertiuꝫ ex parte sepulture.

An caro xp̄i fuerit mortua: ꝛ an fuerit a diuinitate separata: ꝛ vtruꝫ per morteꝫ carnis sit mors attribuenda persone verbi. Caplm. j.

PRimū mysterium declaranduꝫ de morte xp̄i est ex parte carnis. Circa quaꝫ tripliciter dubitare ꝯtingit. Primo circa mortificationem. Scd̄o circa separationē. Tertio circa attributionem. Primo cōtigit dubitare circa mortificationem: vtrum. s. p separationē anime a corpore xp̄i caro eiꝰ fuit mortua. Et ꝙ sic patet: quia in symbolo d̄r de christo ꝙ mortuus est ꝛ resurrexit. Et hoc cantat ecclesia cum dicit. Ipse enim verus est agnus: qui abstulit peccata mundi: qui mortem nostram moriendo destruxit: ꝛ vitam resurgēdo reparauit. Dominus autem Bonauen. distin. 21. tertij dicit ꝙ caro illa fuit mor-

tua: eo q caruit vsu ⁊ cōplemēto vite. ref
eni corpalis nō ē viuificabilis nisi ab ali
q̄ forma spūali ipsā cōplēte: ⁊ sibi ꝓpor/
tionabili. Qm̄ ergo ipsa sepatione anie
caro xp̄i caruit huiusmodi forma iō vere
mortua fuit. Et q̄zuis haberet diuinita/
tē vnitā. nō tn̄ ab ea viuificabat̄ nō ꝓpt
defectū a pte viuificantis: sed ꝓpter ipro
portionē a pte viuificabilis. Secūdo cō
tingit dubitare circa sepationē. Vtrū. s.
in morte caro xp̄i fuerit a diuinitate sepa
ta. Et rn̄dent doc. q nō. Vn̄ Leo papa
in s̄mone inq̄t. Tāta ē vnio dei ⁊ hois:
vt nec supplicio posset dirimi nec morte
disiungi. Et Aug. ꝯ Felicianū. Xp̄s in
sepulchro carnē suā nō deseruit. Que v̄
ba magr̄ sen. ponit i lr̄a. di. 21. fūij Qua
re aūt nō fuit diuinitas a carne sepata s̄z
Bon̄. pōt eē rō triplex. videlicet liberali
tas ex pte assumētis. dignitas ex pte as/
sūptibilis. ⁊ vtilitas ex pte assūptōis. Li
beralitas inquā ex pte assumentis. q2 qn̄
deus dat aliqd̄ donū. nō subtrahit illud
sine culpa. Si ergo nulla culpa interue/
nit: nō decuit diuinā liberalitatē carnem
quā sibi liberaliter vniuerat a se separe.
Dignitas etiā ex pte assumptibilis fuit i
cā: q2 sicut caro illa ꝓpter sui dignitatem
non debuit videre corruptionē: ita nec ip
sam decuit a verbo separi. Vtilitas autē
ex pte assumptionis ad hoc ipsū faciebat.
Ad hoc enim fiebat illa vnio diuinitatis
ad humanā naturā: ⁊ carnis ad animā.
vt ꝓcuraretur nostra salus. Et qm̄ sepa
tio anime a carne ordinabatur ad hoc vt
nostra salus ꝓcuraret̄: sepatio āt carnis
a diuinitate ad nihil vtilis erat. Jō fir/
miter est tenēdū q nunq̄z diuinitas fuit
a carne illa sanctissima sepata. Tertio cō
tingit dubitare circa attributionē. Vtrū
scilz ꝓpter mortē carnis sit mors psone
verbi attribuenda. Et respōdēt doc. the
ologi q absq̄z dubio cōcedendū est filiuz
dei ꝓ nobis fuisse mortuum: ꝓut i sym/
bolo dicit̄. Quod tēt Ambr. expresse te/
statur. d. Tantū fuit pctm̄ nostrū vt sal/
uari nō possem⁹ nisi vnigenitus dei fili⁹
moreret̄ ꝓ nobis debito: ib⁹ mortis. hoc
autē sibi vere attribuitur: nō secundum
naturam diuinam: sed secundum huma
nam: non per essentiam: aut per inherē/
tiam: sed per idiomatum communicatio
nem. ⁊ hoc in nullo derogat diuie digni
tati: ⁊ multum consonat pietati. Nulluz
enim verbum maioris dignationis ⁊ cle
mentie resonare pōt in auribus cordis
nostri q̄z q vnigenitus dei filius pro no
bis sit mortuus. qd̄ vt predictum est itel
ligi debet non secundum naturam diui/
nam sed humanam per idiomatum com
municationem: quia vt inquit Aug. quē
magister inducit in textu. Si quis dixe/
rit atq̄z crediderit deum passum anathe/
ma sit.

An anima xp̄i fuerit a carne sepata ēt
sepata diuinitate: ⁊ an post instans sepa
tionis sit effecta ipassibilis. ⁊ an ex beni
gnitate descēdit ad inferos. Caplm. 2.

s Ecundū mysteriū declarānduz
de morte xp̄i est ex pte aie. Cir/
ca quā adhuc contingit triplicit̄
dubitare. Primo circa sepabilitatē. Se
cundo circa impassibilitatem. Tertio cir
ca benignitatē. Primo contingit dubi/
tare circa sepabilitatē. An. s. anima xp̄i
a carne sepata fuerit etiam sepata diuini/
tate. Et rn̄det magr̄ sniarum. quem se/
quuntur ceteri theologi di. 21. q sicut nū
q̄z fuit diuinitas sepata a carne ita nec ab
anima. Vn̄. Joh. Dama. iquit. Si mor
tuus est vt homo: ⁊ sancta illa aīa ab ei⁹
corpe diuisa est. diuinitas tn̄ insepabilis
ab vtroq̄z pmansit. Ratio autem huius
modi insepabilitatis s̄m Bon̄. pōt esse
triplex. Prima. quia deum nō decebat.
qui indissolubili matrimonio animam il
lam sibi copulauerat. Vnde sicut nō di/
cet virum relinquere vxorem: sic non de
cuit verbum ab anima separi. Secun/
da ratio est: quia nobis non expediebat:
eo q si facta fuisset separatio. anima illa
non habuisset potentiam ad eripienduz
genus captiuum: nec mediatricis effec/
tum ad reconciliandum: ⁊ neutrum erat
nobis expediens. Tertia rō est. quia ani
me illi non cōgruebat. tum q2 erat inno
centissima: tū quia erat beatissima. Quia
enim beatissima erat nolebat a verbo se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

parari. ⁊ qꝛ innocentissima nõ poterat ꝯ voluntatẽ suã separi ab eo: qꝛ iã punita fuisset sine cl'pa. Hic dama. ait. Anathema sit q dicit verbũ deposuisse qđ semel assũpsit. Sed ꝯ hoc aliq instãt obijcientes illud Joh. x. Ptãtẽ habeo ponendi aiam meã: ⁊ itez sumendi eã. ergo si iste ſmo est ꝑsone filij dei: vr̃ ꝙ filius dei animã deposuit i morte. g° in morte aia fuit a verbo sepata. Ad hoc rñdet Augu. ꝙ verbũ illud ẽ ꝑsone filij đi rõe carnis assũpte. Erat eñi in ptãte ei⁹ separe aiaȝ a corꝑe. ⁊ itez corpori illã reunire. Jđ aliud ẽ ibi deponẽs: aliud vñ deponit. đponens est virtus diuina. vñ deponit ẽ cõpus. Secundo cõtingit dubitare circa ipassibilitatẽ. vtrũ aia xp̄i post instans sepationis ipassibilis sit effecta. Ad qđ rñdet Boñ. vbi supra. ꝙ ex certitudine auctoritatis hoc nõ ẽ determinatũ. sicut etiã magister tãgit. in. 3. di. 18. Verũtñ ꝓbabile ẽ ⁊ rõni magis cõsonũ ꝙ statiȝ post sepationẽ habuit ipassibilitatẽ. Si eñi nõ patiebat̃ aia xp̄i nisi dispẽsatiue: ⁊ ꝑꝑ nr̃am salutẽ. si iã nõ erat tp̄s ⁊ locus merendi iã aia xp̄i nõ debebat. nec poterat pati. nec solũ de aia xp̄i ꝓbabile est ꝙ stati post sepationẽ a corꝑe facta sit ipassibilis: sȝ ẽt de qualibet aia viri sc̄i i qua nõ repit̃ reatus alicui⁹ pc̄ti. Et si diceret̃ cur caro xp̄i nõ fuit ipassibilis facta ante resurrectionẽ: sicut ⁊ aia. Rñdet Boñ. ꝙ hoc fuit ex duplici cã. Prima qdem: qꝛ aia ꝓpiquior erat glorie q̃ȝ caro. Erat eñi btã secundũ aliquã sui ꝑtẽ. Secũda vero cã: qꝛ dilatio ipassibilitatis in carne faciebat ad fidei nr̃e cõfirmationẽ. videlicet vt oñderet̃ xp̄s veraciter passus et mortuus fuisse. nõ sic dilatio ipassibilitatis in aia. Jđ magis dilata fuit ipassibilitas corꝑis q̃ȝ ipassibilitas aie ex dispensatione diuina. 3° cõtingit dubitare circa benignitatẽ vtꝝ ex benignitat̃. s. aia xp̄i descendit ad inferos. Et ꝙ sic pȝ. qꝛ i symbolo aploꝝ đr̃. Descendit ad iferos. Et Act. 2. Quem de⁹ suscitauit solutis doloribus inferni. Et Joh. Dama. ait. Descẽdit ad iferna aia deificata: vt quẽadmodũ his q in terra sunt: ita ⁊ his qui

in tenebris ⁊ vmbra mortis sedẽt super lucescat. Sciendũ tñ ſm Boñ. d. 22. tertij li. ꝙ nõie inferni aliqñ itelligit̃ pena. aliqñ locus pene. ⁊ secũdũ hoc dupliciter põt ali qs dici descendere ad inferos aut qꝛ descẽdit ad penã: aut qꝛ descẽdit ad locũ pene. Prio mõ ñ ꝯuenit xp̄o. In eo eñi nõ fuit pẽa dãni: nec fuit pena sẽsus. Secundo mõ cõpetit xp̄o. Descẽdit eñi q̃ztũ ad illã ꝑtẽ i qua erant illi q detinebãtur merito pc̄ti primi parentis: que qdeȝ ꝑs consueuit limbus appellari. Ad illaȝ in quã partẽ descendit nõ cõpulsus necessitate: sed sua volũtate ⁊ ptãte. Rõ auteȝ quare voluit descẽdere ad erlpiẽdos illos q detinebant̃ ibi cõpediti cũ ẽt posset facere hoc nõ descẽdẽdo: fuit duplex. vȝ ꝓpter cõsolationẽ vinctoꝝ: ⁊ ꝓpter confusionẽ aduersarioꝝ. ꝓpter consolationẽ vinctoꝝ: qꝛ magna fuit eis consolatio de pñtia ipsius aie ihu xp̄i: ⁊ maxima fuit dignationis oñsio in hoc ꝙ ipse ꝑsonaliter voluit descendere ad eos. Fecit ẽt hoc ꝓpter cõfusionẽ aduersarioꝝ vt ipsi demones cõfunderent̃ ex sua pñtia. ⁊ sicut vicerat eos i terra i natura assũpta: sic aia eius de eisdem triũpharet apud inferos de eisdẽ ipsos inuitos expoliãdo. Descẽdit itaqȝ aia illa ad cõsolãdos sc̄os p̃res. ad letificãdos: ⁊ btificandos. Viderunt nãqȝ q̃ȝ primũ illis se pñtauit diuinitatẽ eius. vñ i loco infernali existẽtes habuerunt paradisũ ⁊ aptã dei visionẽ: que nõ est aliud q̃ȝ vita eterna. Sed adhuc quis querere posset vtrũ anima xp̄i morã contraxit in inferno vsqȝ ad horam resurrectionis. Et respondet Boñ. ⁊ Ric. vbi supra ⁊ Tho. 3. parte. q. 53. ꝙ sicut xp̄us vt nostras penas in se susciperet voluit corpus suum in sepulchro poni: ita etiaȝ voluit animam suam ad infernum descẽdere. corpus autem eius mansit in sepulchro per diem integrum. ⁊ duas noctes ad cõprobandã veritatẽ mortis sue. Vñ ẽt tãtundẽ credendũ ẽ animam ei⁹ fuisse in inferno: vt simul anima eius educeretur de inferno: ⁊ corp⁹ de sepulchro. Ex q° Aug. ait. 18. li. de ciui. dei. c. 44. ait. Propheta i ventre ceti triduo fuit. ⁊ in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

illū significauit i p̄fūdo iferni triduo fu
turū qui dn̄s ē oium ꝓphaꝝ. Et i li. ď fi
de ad Petrū de aia xp̄i lꝫ quē ſdicit. Ipa
de iferis die ttio reuertēte idē deꝰ ſꝫ car/
neꝫ que i ſepulchꝛo iacuit: ď ſepulchꝛo re
ſurexit. Sed nōnulli arguūt: qꝛ Luce. 22
xp̄s dixit latrōi. Hodie mecū eris i p̄adi
ſo: gº vr̄ ꝙ aia xp̄i illa die q̄ mortuꝰ ē fuit
i paradiſo: ⁊ ſic deſcēdens ad isernū nul
lam morā ibi cōtraxit. Ad quod reſpōdꝫ
Aug. exponēs verbum p̄dcm̄ ꝙ noie
paradiſi nō intelligr̄ ibi locꝰ empyrei nec
locꝰ paradiſi terreſtri: ſꝫ ipſa aperta ⁊ cla/
ra viſio ipſiꝰ dei. De hoc vero deſcenſu
xp̄i ad iferos ſic pulchꝛe loquitur Aug. i
quodā ſmone. Mox vt xp̄s ipm̄ tradi/
dit vnita ſue diuinitati aīa ad infernoꝝ ꝓ/
funda deſcēdit: cūqꝫ tenebꝛaꝝ terminuꝫ
quaſi quidam dep̄dator ſplendidus ac
terribilis attigiſſet: aſpicientes eū impij
ac tartaree legiōes territi iquirere cepūt:
d. Vnde ē iſte tā fortis tā terribilis tam
ſplēdidus tam p̄clarus. Mundus ille
q nobis ſubditus fuit: nunq̄ꝫ nobis taleꝫ
mortuum miſit: nūqꝫ inferis talia mune
ra deſtinauit. Quis ergo iſte q ſic itrepi
dus noſtros fines ingredit̄: ⁊ non ſoluꝫ
noſtra ſupplicia nō veretur: verūetiam ⁊
alios de viculis noſtris abſoluit. Ecce
ipſi q ſub noſtris ſolebant ſuſpirare tor/
mētis iſultāt nobis de perceptione ſalutiſ
Et nō ſolum iam nihil verentur: ſed iſu
per nobis minant̄. Nunq̄ꝫ hic ſic mor/
tui ſuperbierūt: nec aliquando ſic leti po
tuerūt eē captiui. Vt qd huc iſtum addu
cer̄ voluiſti o p̄ceps noſter. Perijt oīs
leticia tua: i luctum conuerſa ſunt gaudia
tua: dū tu xp̄m ſuſpēdis i ligno: ignoras
quanta damna ſuſtineas in iferno. Pꝰ
iſtas crudelium voces iſernalium: ecce i
numerabiles ſanctoꝝ populi lachꝛyma/
bili voce clamabant. Aduenisti redemp
tor mundi: aduenisti queꝫ deſiderantes
quotidie expectabamꝰ. Deſcēdiſti ꝓ no
bis ad iferos: noli nobis deeſſe: cum re/
uerſus fueris ad ſuperos. Aſcende dn̄e
ieſu iferno ſpoliato ⁊ auctoreꝫ mortis ſu
is vinculis irretico: ⁊ redde iaꝫ leticiam
mūdo. Succurre inquiunt: iaꝫ ſeuas ex/
tingue penas: ⁊ miſerando reſolue capti
uos: dū hic es abſolue reos: cū deſcēde/
ris: deſcende tuos. hec ille. O q̄ꝫ ingenti
leticia aiaꝝ i lymbo exn̄tiū: tūc mētes pſu
ſe ſunt cū viderūt benigniſſimū ihm̄ tam
diu expectatū: tādiu deſideratū: tādiu de
niqꝫ acclamatū. Viderunt inquā aiaꝫ eiꝰ
⁊ diuinitatē: cui erat vnita. Viderūt xp̄ꝫ
redemptorem mediatorem ⁊ glorificato/
rem ſuuꝫ: neque locus ille etiam luce cor
porali ex p̄ſentia anime chꝛiſti illuſtra/
tus: vt Ricar. dicit: erat eis ampliuſ pe/
noſus. Expectauerunt ergo vt p̄dictū
eſt anime ille ſancte cum ſumma leticia i
eodem loco tempus reſurrectionis chꝛi
ſti.

Qualiter xp̄s depoſitus fuit de cruce
⁊ de afflictiōe matris eius: necnō ⁊ ď eiꝰ
ſepelitione. Caplꝫ. 3.

Ertium myſterium declarandū
de morte xp̄i eſt ex pte ſepulture.
Ad quā pie volentes attendere:
tria cōſiderare debemꝰ. Primo ſubuen
tionē. 2º afflictionem. 3º ſepelitionem.

Primo cōſiderare debemꝰ ſubuētio/
nē: q̄lr̄. ſ. Ioſeph ab aramathia. ⁊ Nico
demꝰ licētia a pilato obtenta. depoſuerūt
xp̄ꝫ de cruce. Ipſi. n. q erāt diſcipuli oc/
culti ieſu ferētes ſecū iſtr̄a venerūt ad cru
cē: ad cuiꝰ pedes iacebat meſta mr̄ cū ma
ria Magdalene ⁊ Maria iacobi: ⁊ mr̄e
filioꝝ zebedei: ⁊ euāgeliſta Iohe. cetiſqꝫ
mulieribꝰ q̄ ſecute fuerāt Ihm̄ a galilea
miſtrātes ei. vt Math. refert. Cū āt Io
ſeph ⁊ Nicodemꝰ virginē reuerente ſa/
lutaſſent lachꝛymātibꝰ oculis ei dixerunt
Venimꝰ o mater meſta: vt filiū tuū ⁊ ma
giſtrū nr̄m deponamꝰ de cruce: reconda
muſqꝫ vt moris ē honorifice i ſepulchꝛo
O pietas cōmēdabilis boꝝ viroꝝ nobi
lium. o deuotio digna laudū Ioſeph ab
aramathia: q a pilato petijt: vt ſepelir̄ poſ
ſet precioſum corpꝰ ihu. Sꝫ ſi qs q̄reret q̄
re pro hiꝰ licētia nullus ex. 12. acceſſit: ſꝫ
ſolum iſte Ioſeph. Reſpondet Criſo. ꝙ
nullus audebat ſicut iſte: q inſignis iude
oꝝ erat: ⁊ pilato notꝰ. Dicebat̄ etiam ille
ioſeph ab aramathia: ex quo iam dixerat
vt ait Beda ipa ē ciuitas: q̄ primo Reg.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dr̃ ramatha de q̄ fuit Samuel. 2° ꝯsidē
mus afflictionē. Surgēs Maria mater
cū anxietate multa brachia extēdebat: vt
dilectū filiū tāgere posset. Et cū auulsi
fuerūt claui de manibꝰ ⁊ pedibꝰ suscepit
cū cōtristātium auxilio cū int̃ brachia sua
ideqꝫ i terrā positū adorabat eū. Deinde
cū multa caritate dolore mixta ꝯtractabat
sua scissima mēbra: tangebat caput ⁊ spi
neam coronā extrahebat ab illo: oscula
bat̃ illud multiplr̃ ꝑforatū: ⁊ cruore res
ꝑsum atqꝫ dicebat. O caput dignum dia
demate ⁊ corona iperiali: q̄ꝫ turpiter co/
ronatū te vidi hucusqꝫ corona spinea: in
spiciebat liuidam faciē: ⁊ i illā merens ⁊
ruēs osculabat̃ eam atqꝫ subdebat. O d̃
cora facies ⁊ speciosa nimis: ex qua ꝑ tot
ānos tantū gaudiū suscepi: q̄uo f̄cā es vt
leprosa. Suscipiebat deinde ꝑforatas ma
nus amorose osculans illas referēs sem
per pijssima verba cōpatiēde querele. sic
etiā ⁊ latus aptū tangebat manu osqꝫ illi
applicabat. Fili inquiēs mi q̄ꝫ dira fuit:
crudelisqꝫ manꝰ illa que te lācea ꝑforauit
nec puto posset aliqs plene inuestigare q̄li
ter virgo depositū de cruce filium dolent̃
lamētabat̃. Magdalena etiaꝫ ⁊ Joseph
⁊ Nicodemus: ceteriqꝫ astātes ꝑ ꝯpassi
one flebāt ⁊ ipsi. 3° cōsideremꝰ sepeli/
tionē q̄lr̃ hora cōpletorij iā iminēte Jo/
seph ⁊ Nicodemus istabāt vt corpꝰ sepe
liret̃. Quare Nicodemꝰ ꝑtulit mixturaꝫ
myrrhe ⁊ aloes quasi libras cētuꝫ: ⁊ lꝫ ta
li vnctiōe a putrefactiōe cōs̃uatiua xp̄s nō
idigeret: qm̄ corpꝰ eiꝰ corrūpi nō poterat:
nec debebat: tm̄ Nicodemus h° nō itelli/
gēs ex deuotiōe sua ad vnguēdū corpus
xp̄i: tulit vnctionē predc̄am. Acceperunt
g° corpꝰ iesu ⁊ ligauerūt cū lintheis. i. pā/
nis inuoluerūt cum aromatibꝰ: sicut mos
ē iudeis sepelire. Erat aūt i loco vbi cru/
cifixus hortus: ⁊ i horto monumentū no
uū: i quo nōdū q̄sqꝫ positus fuerat. Ibi
ergo ꝑꝑ parasceuē iudeorum: q̄ꝛ iuxta erat
monumētum posuere ibm: q̄ oia in my/
sterio f̄cā sunt. Nā vt iquit Tho. sepeliri
voluit xp̄s rōnabiliter. p° quidē ad cōpro
bandam veritatem mortis. Nō eniꝫ ali/
qs i sepulchro ponit̃ nisi q iā ẏc mortuꝰ
ē. Vñ Pilatus vt h̃r Marci. 15. añq̄ꝫ ꝯ
cederet xp̄m sepeliri diligēti iq̄sitiōe cog°
uit cū eē mortuū. 2° q̄ꝛ ꝑ hoc q̄ xp̄s de se/
pulchro resurrexit dat̃ spes resurgēdi ꝑ
ipsum his q sunt i sepulchro. f̄m illd̃ Jo/
hā. 5. Oēs q i monumētis sunt audient
vocē filij dei: ⁊ q audierīt viuēt. 3° ad
exēplum eorum qui per mortē xp̄i sp̄ualr̃
moriūtur peccatis: q. s. abscōdūtur a con
turbatiōe hoium. Vñ dr̃ Col. 3. Mor/
tui estis ⁊ vita vestra abscōdita ē cuꝫ xp̄o
Modus etiā sepeliēdi rōnabilis fuit. nā
i horto sepultꝰ ē ad designādū q̄ ꝑ mortē
⁊ sepulturā ipsiꝰ liberamur a morte quā
icurrimꝰ ꝑꝑ peccatū ade i horto paradisi
cōmissum. In aliena ēt positꝰ ē sepultu/
ra: vt dicit Aug. in quodā sermone: q̄ꝛ ꝑ
aliena moriebat̃ salute: ⁊ ēt ꝑꝑ abūdātiā
paupꝑtatis ꝑ nobis suscepte. Nam q do/
mū i vita ñ habuit vt Theophilus r̃fert
post mortē quoqꝫ i alieno sepulchro recō
ditur ⁊ nudus exñs a Joseph cooperit̃.
Erat isuper monumētū nouū: vt Hie/
ro. ait: ne pꝰ resurrectionē ceteris corpo/
ribꝰ remanētibꝰ surrexisse aliꝰ fingeretur
Et vt Aug. dicit. Sicut i marie virginis
vtero nemo añ illū: nemo pꝰ illū cōceptꝰ
est: ita i hoc monumēto: nemo añ illū: ne
mo post illū sepultꝰ ē. Aduolutum etiam
fuit saxum magnum ad monumēti hosti
um: vt sic appareret oimoda veritas se/
pulture sue. Quare vt ꝑticeps simꝰ mor
tis ⁊ sepulture xp̄i: sepeliamꝰ ⁊ nos vitia
nostra atque peccata: sicqꝫ ꝯsurgemꝰ cuꝫ
ipso accipientes h̃ grām: ⁊ i futuro btām
gloriā. Amen.

Dominica resurrectiōis dñi nostri ie
su xp̄i: d̃ iocūditate ꝑticulari: generali: ⁊
matnali resurrectionis eius.

Sermo. 71.

b

Ec dies quam fecit dominus exultemus ⁊ lete/
mur in ea. Scribun/
tur hec verba ps̄. 117. Si
cut amara fuit credētibꝰ
in iesum christum passio eius: ita iocūda
debet esse resurrectio illius. Propter/
ea gaudere vnusquisqꝫ ⁊ letari debet ac/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

iocundari: cũ audit vere ex mortuis xp̃z surrexisse. Hoc. n. docet nos ⁊ istruit sãcta mr̃ eccl'a dũ sepi⁹ replicat ꝓpheticũ dictũ a nobis assũptũ ꝓ themate. In dinis nãqz officijs diurnis nocturnisqz horis hi⁹ tp̃is exultãdũ eẽ p̃dicat ꝓ victoria ꝓ gloria. ꝓqz magnificẽtia xp̃i resurgẽtis. Letabundũ ꝓfecto nouũ ab ãgelo nũciatũ ẽ: cũ dixit. Surrexit ñ ẽ h. Surrexit iquã ille q ꝓ amore nr̃o pati ⁊ mori nõ recusauit: vt nos mortuos pctõ resuscitarz ad vitã. Quapp vt diẽ istũ cũ spũali leticia cõpleam⁹: i hoc ſmone de resurrectiõis xp̃i iocũditate verba faciem⁹. Sub distinguemusqz ſmonem i tres principales ptes triplicẽ. s. iocunditatẽ.

Prima dicitur particularis.
Secunda generalis.
Tertia maternalis

De iocũditate quã habuit ipse xp̃s i resurrectione: ⁊ d̃ mirabilibus actib⁹ opatis a potentia diuina in ipso resurgente.

Capitulum primum.

Prima iocunditas resurrectiõis xp̃i dr̃ pticularis que. s. fuit i aia bñdicta ipsi⁹ ihu xp̃i: dũ corp⁹ suũ iterz sibi vniuit efficiens illud ppetuo gloriosũ. Ad qd̃ pleni⁹ itelligendũ notãduz ẽ q i ipso xp̃o resurgẽte quattuor act⁹ mirabiles opata ẽ virtus ⁊ potẽtia dĩ. Primus fuit sanguinis reassũptio. Secundus corpis mutatio. Terti⁹ aie vnio. Quartus sepulchri penetratio. Prim⁹ act⁹ fuit sanguinis reassũptio. Nam reassũpsit corpus xp̃i clausũ existens i sepulchro sãguinẽ ꝓpriũ qui extra erat dispsus: quod nõ nisi p diuinã virtutẽ fieri potuit. Rõ autez p̃fate reassũptionis sanguinis ſm Tho. in. 3. pte. q. 54. est: qr qcqd ad naturã corpis humani ptinet: totũ fuit i corpore xp̃i resurgentis. Manifestũ ẽ ãt q ad naturã corpis humani ptinẽt carnes ⁊ ossa ⁊ sanguis: ⁊ alia hi⁹. iõ oia ista in corpe xp̃i resurgentis fuerũt. Dicunt ẽt phi q sanguis est sedes anie. ⁊ aia viuificat corpus sanguine mediante. Quare idubitãter sanguinẽ suũ resurgens xp̃s ad suũ corpus reduxit. Utrũ ãt totũ sanguinez assũpserit ita q nulla pticula siue guttula d̃ illo i t̃ra remãserit due sũt opiniones. Prima est sc̃i Tho. qui vbi supra. ar. 3. in r̃nsione ad argumẽtuz. 3. dicit q totus sanguis q de corpe xp̃i fluxit: cũ ad veritatẽ hũane nature ptineat i xp̃i corpe resurrexit. Sãguis ãt ille qui i qbusdã ecclesijs ꝓ reliqjs conseruat̃ non fluxit de corpe xp̃i. sed miraculose dicit̃ effluxisse de quadã imagine xp̃i pcussa. Alia ẽ opinio Frã. de marone. qui ait. Nõ est incõueniẽs si aliqd de sanguine xp̃i fuso dicat̃ eẽ in aliqb⁹ ecclesijs: quia forte corpus i vita icorruptibili nõ indiget tãto sanguine sicut i vita mortali. Et lz vtraqz opinio sit sustentabilis: tñ secũda maiorẽ firmitatẽ vr̃ hr̃e. tũ qr tot⁹ sanguis nõ ptinet ad veritatẽ hũane nature Vñ ⁊ sc̃us Tho. i suo quolibet. 5o. q. 3. dicit. Cũ ergo xp̃s ante passionẽ comederit ⁊ biberit nihil ꝓhibet i eo fuisse aliquẽ sanguinẽ nutrimẽtalẽ q ad veritatẽ humane nature nõ ptinet. ⁊ quẽ nõ oporteret i resurrectiõe ad corpus ei⁹ redire. tũ q: i plerisqz solennissimis locis oñdit̃ verus xp̃i sanguis. Nã i capella regis francisce est de sanguine xp̃i. ⁊ de spinea corona sanguine tincta. In ꝓuincia ꝓuincie apud sanctũ Maximinũ in cõuentu fratrũ predicatorz in festo sancte Marie magdalene oñdit̃ ampulla cũ sanguine xp̃i. Apud Esculũ in conuentu fratrum predicatorz ẽ spina cũ sãnguine xp̃i. Alia insup spina cũ sanguine ẽ Racaneti i cõuentu fratrũ heremitarz. In ciuitate Momãtue i abbatia sc̃i Bñdicti i ecclesia sc̃i Andree ẽ de sanguine xp̃i quẽ asportauit Lõginus cui⁹ corpus requescit ibidez. In alemania vero i ciuitate. Nurẽberge ẽ ferrũ cum quo Lõginus lãceauit latus xp̃i sanguine respsum. Et sic i multis partibus christianorum verus ostenditur sanguis christi. Facit etiam ad confirmationem secunde opinionis auctoritas summi pontificis. Nam per Piuz maximum scriptum est vt seqtur. Pius episcopus su⁹ seruorz dei. dilectis filijs abbati monasterij btẽ Marie rantonẽsis diocesis: ⁊ cantori ecclesie. Xantonẽsis ac priori prioratus sancti Eutropij ex

tra muros xantone salutem ⁊ apostolicā
bñdictionē. Illius q se ꝓ dñici saluatiōe
gregis i preciū imolari nō abnuit vices:
q̄zuis imeriti gerentes i terris ad ea cu/
ris vrgemur indefessis: ꝑ que cunctoꝝ
xp̄i fidelibꝰ erga saluatorē suū crescat de
uotio: ac ipsoꝝ qbus sit ab eis dubietati
semotis scrupulis ꝑ amplꝰ succedat sa/
lus aiaꝝ. Exhibita siqdē nobis nuꝑ ꝓ ꝑ
te dilectoꝝ filioꝝ guardiani ⁊ cōuentus
domꝰ ville Rupelle: ordinis fratrū mi/
norum xantoneñ diocesis petitio contine
bat ꝙ licet. ⁊ tāto tpe: cuius memoria nō
extitit in ecclesia dicte domꝰ: vt pie credi
tur quedā portiuncula p̄ciosissimi sangui
nis dñi nr̄i iesu xp̄i in ligno crucis ꝓ re/
dēptione humani generis salubriter ef/
fusi ⁊ ꝑ eosdē guardianū ⁊ conuentum
certis anni tēporibꝰ xp̄i fidelibus solenni
ter ondi: ac inibi ab eodē tpe citra ab eis/
dē fidelibus venerari cōsueta fore inbi/
cear: ⁊ honorifice conseruetur. Nōnulli
tñ curiosi plusq̄ꝫ oporteat sape satagētes:
quos spū ducti nesciꝰ publice ac priuate
asserere nō verentes ꝙ nil de p̄fato san/
guine remāsit in terris: fideles ipsos a
pia eoꝝ deuotione quā hactenus gessert
ad prefatā sanguinis portiunculā i dicta
ecclesia colendā retrahere conātur in nō
modicū incolaꝝ partiū illaꝝ ac guardia
ni ⁊ conuētus predictoꝝ scandalum atqꝫ
grauamen: Quare pro pte dictoꝝ guar
diani ⁊ conuentus nobis fuit humiliter
supplicatū vt suꝑ his sibi ⁊ fidelibus eis
dē opportune ꝓuidere benignitate apo/
stolica dignaremur. Nos igitur qui d̓ p
missis certā noticiā nō habemus. Atten
dentes q veritati fidei nullatenus repu
gnat affirmare redēptorē nostrum de sā
guine prefato ob ipsiꝰ passionis memori
am aliquā ptē in terris reliqsse: ac ꝓpte/
rea deuotionē ipsoꝝ fideliū plurimū cō/
seruari: ⁊ scandalis ipsis q̄ꝫtum in nobis
est obuiare cupientes. huius supplicatio
nibus inclinati discretioni vestre ꝑ apo
stolica scriptura mādamus: quatenꝰ vos
vel duo aut vnus vestrū si ⁊ postq̄ꝫ voca
tis q fuerint euocādi de p̄missis vobis
legitime constiterit oibus ⁊ singulis taꝫ

exemptis q̄ꝫ non exemptis cuiuscunqꝫ p̄
eminentie status dignitatis gradus or/
dinis vel cōditiōis fuerit auctoritate no
stra sub penis ⁊ cēsuris ecclesiasticis. ne
dictos fideles ab oi pia eoꝝ deuotōe quā
hactenus gesserunt ad p̄fatā sanguinis
huius ad portiūculā i eadē ecclesia vene
randā: vt p̄fertur quoquo mō retrahere.
Guardiano quoque ⁊ cōuentui p̄dictis
nec ꝑ illatas eis retroactis tpibꝰ premisso
rū occasione iniurias quasuis ꝑsonas ad
iudiciū euocari facere p̄sumāt dicta auc̄ti
tate districtiꝰ inhibere curetis ꝯdictores
ꝑ censurā ecclesiasticā appellatōe postpo
sita cōpescendo nō obstātibꝰ cōstitutioni
bus ⁊ ordinationibꝰ apl̄icis: necnō do/
mus ⁊ ordinis p̄dictoꝝ iuramēto cōfir/
matione apl̄ica: vel quāuis firmitate alia
roboratis: statutis ⁊ cōsuetudinibꝰ cete/
risqꝫ ꝯtrijs qbuscūqꝫ: aut aliqbꝰ cōiter l̄
diuisim ab apl̄ica sede indultū existat. ꝙ
interdici suspēdi: vel excōicari nō possit
ꝑ l̄ras apl̄icas nō facientes plenā ⁊ expssā
de verbo ad verbū de idulto hiꝰ mētio/
nē. Datū rome apud scm̄ Petrū anno
icarnationis dñice. 1461. quintodecimo
kal. augusti. Pōtificatꝰ nr̄i āno tertio.
Propter que oia satis rōnabile eē vide
tur ꝙ aliqd de vero xp̄i sanguine effuso
inueniat i terra. Utrū vero talis sāguis
sit tāta veneratione dignus: quāta san/
guis q est in eucharistia apd̓ plerosqꝫ du
bium ē: qm̄ si vnitus ē diuinitati: adorā
dus eēt adoratione latrie. Si vero nō ē
vnitus diuinitati: tūc honor latrie nō de
betur ei: sic sāguini i eucharistia. Quid
autem tenēdū sit. an. s. a sāguine fuso sit
sepata diuinitas vel vnita nō est diffini/
tum vel determinatū cū altera opinionū
sustineri possit. vt pꝫ ꝑ cōstitutionē nouā
factā a sūmo pōtifice. Pio secūdo: q p̄di
sputatā materiā istā i sui p̄ntia ꝑ doctissi
mos viros statuit. ⁊ ordinaui ꝙ nullꝰ d̓
cetero sb pena excōicatōis auderet dāna
re quācūqꝫ opinionē p̄dictā: cū vtraqꝫ su
stineri possit absqꝫ errōe. Ego Yvo adhe
reo opinioni doc. mei fr̄ rā. q ait. ꝙ lꝫ aia
xp̄i ⁊ caro nūq̄ꝫ fuerit a diuinitate sepate
sanguis tamen separatus a corpore. ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

consequēti erat sepatus a diuinitate. Cu
ius signū ē: qꝛ lꝫ dicam⁹ fili⁹ dei fuit sepl'
tus ⁊ fili⁹ dei descēdit ad iferos: nō tñ di
cim⁹ fili⁹ dei fuit effusus sup terrā. Ista
aūt idiomatiū cōicatio ē nota talis vnio/
nis ſm Aug. i p° de trini. Scd's act⁹
quē opata ē virt⁹ diuina i xp̄o resurgēte
fuit corpis mutatio. Et si corp⁹ nō fit mu
tatū secūdū substātiā: qꝛ eiusdē nature re
surrexit: fuit tñ mutatū secūdū q̄litatem.
Erat eni ſm Greg. i omel'. eiusdē natu
re. sed alteri⁹ glorie. Non potuit g° fieri
creata virtute vt corp⁹ exanime añ ⁊ vul
nerib⁹ plenū sanaret ipassibiliter addi/
tis alijs dotib⁹ corporis gloriosi. Ter
tius act⁹ fuit aīe ad corp⁹ vnio. Nō eniꝫ
pōt nisi diuina virtute aīa sepata eidem
corpi vniri: qđ meli⁹ ⁊ diffusius explica/
bit' i ope de virtutibus: i ſmone đ resur
rectione generali. Quart⁹ act⁹ fuit se/
pulchri penetratio. Exiuit nāqꝫ xp̄s đ se
pulchro clauso: sigilato ⁊ custodito. Sꝫ
nōnulli circa h° dubitāt pp vbū Math.
dicētis. Angelus āt dñi descēdit de celo
⁊ accedens reuoluit lapidē. Ad qđ rñ/
det Beda. d. Accedēs reuoluit lapideꝫ
nō vt egressuro dño ianuā pādat: sed vt
egressus ei⁹ iā facti hominib⁹ p̄stet indi/
ciū. Qui eni mortalis clauso virgis vte
ro potuit nascēdo mundū igredi: ipse fa
ctus imortalis clauso sepulchro potuit re
surgēdo exire de mūdo. Cōsiderem⁹ g°
quāta leticia fuit mēs xp̄i pfusa cū đ sepul
chro exiens q pri⁹ passibilis fuerat glori/
osū ⁊ ipassibilē se conspexit. Vt puto q̄ꝫ
primū eleuatis i celū oculis grās rettulit
p̄ri q eū de morte iā fecerat triumphare.

De iocunditate quā habuerūt ex resur
rectōe xp̄i victi. discipli mlieres ⁊ āgeli.

Ecūda iocunditas dr̄ ge Ca. 2.
neralis: q̄ q̄drupliciter subdisti/
gui pōt. Prima vinctoꝝ. Secū
da discipuloꝝ. Tertia mulieꝝ. Quarta
angeloꝝ. Prima iocūditas fuit vinc
toꝝ: eoꝝ. s. q vincti detēti fuerant i lim/
bo: quos ide resurgēs xp̄s penit⁹ eduxit
⁊ liberauit, ꝑut Zacharias ꝑpheta p̄nun
ciauerat. 9. c. d. Tu quoqꝫ i sanguine te
stamēti tui emisisti vinctos tuos de lacu:
in quo nō erat aq̄. Que verba sꝫ Nico.
de li. ad litterā intelligunt' de xp̄o. cui ꝑ/
pheta loqtur i secunda psona: de quo añ
dixerat i tertia psona. Sed dubiū hic ori
tur: vtꝝ xp̄s oēs aīas q erāt i inferno li/
berauerit. Ad qđ rñdet Boñ. di. 22. ter
tij. li. q xp̄s nō liberauit nisi aīas electo
rū suoꝝ ⁊ eoꝝ q erāt mēbra ipsius. Quā
uis eni passio xp̄i oib⁹ suffecerit: non tñ
ifluit nisi i ei⁹ mēbra: ⁊ iō illi soli p passio
nē xp̄i saluati sunt q vel erāt ei⁹ membra
qñ passus ē vel futuri erāt p cōuersionē
ad ipsū. Quoniā igit' multi erāt i infer/
no: q nec mēbra xp̄i erāt: nec futuri erāt:
qꝛ nō erāt i statu merendi: non oēs dñs
eripuit de iferno: sed tñ electos. Vnde
Greg. i quadā omel'. ifra octauā pasce
ait. Qđ ante passionē suā dixit i resurre
ctione sua dñs ipleuit. Si exaltat⁹ fuero
a terra oīa trahā ad meipsū. Omnia eni
trahit q de electis suis apud iferos nullū
reliqt. Oia abstulit vtiqꝫ electa. Vñ ēt
recte per os. Osee dicit. Ero mors tua
mors: morsus tu⁹ ero inferne. Quia eni
i electis suis funditus occidit mortem:
mors mortis extitit: qꝛ vero i inferno p/
tē abstulit: ptē reliqt nō occidit fundi⁹:
sed momordit isernū: hec ille. Nō fuerūt
ergo ab inferno liberati p xp̄m dānati p
sniam diffinitiuā: siue ꝑpter pctm̄ actua/
le siue etiā ꝑpter pctm̄ originale. Nā vt
inqt Tho. 3. pte. q. 52. Pueri qui cū ori
ginali decesserant nullo mō fuerāt cōiūc
ti passioni xp̄i p idē ⁊ dilectionē: ideo ñ
fuerunt ab inferno liberati. Et lꝫ sci pa/
tres adhuc tenerent' astricti reatu origi/
nalis pcti inquātū respicit humanā natu
rā tñ erant liberati p fidē xp̄i ab oi macu
la pcti: ⁊ iō capaces erāt illius liberatōis
quā xp̄s attulit descendens ad inferos.
Paruuli vero qui non fuerant a pecca/
to originali mundati: neqꝫ p fidem pro/
priam: qꝛ nondum habuerunt vsū libe/
ri arbitrij: neqꝫ per fidē parentum: aut
per aliquod fidei sacramentū: qꝛ nō erāt
in statu in quo essent capaces gratie xp̄i
nec merita xp̄i poterant eis suffragari:
nec satisfactio ei⁹ ꝑ pctō Ade ad eos ha/
bebat extendi: liberati nequaquā fuere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Sed adhuc dubium ē an liberate fuerūt anime que erant i purgatorio. Et respō/ det Tho. Ubi supra: q passio xpi nō ha buit tūc maiorē efficaciā q̄ȝ habeat nunc: ⁊ iō illi q fuerūt tales: quales nūc sunt illi q in purgatorio cruciant: liberati nō fue runt. Siq āt inuēti fūt ibi tales q̄les etiā nūc satisfactōe cōpleta liberant: nil ꝓhi/ bet eos a purgatorio fuisse libatos. Fuit ergo iocūditas illa oīum patrū q i limbo detinebant: qbus gaudiū accidētale ac/ creuit locū illū derelinquēdo: in quo tam diu habitauerāt i tenebris ⁊ merore. Se cunda fuit iocūditas discipuloꝝ. Ipsa et eni resurrectionis die appuit xp̄s disci/ pulis euntib⁹ i Emaus vt p3 Luc. vlt. Itē appuit discipulis cōgregatis i vnuȝ vt dr̄ Joh. 20. Et tūc non aderat Tho. Appuit adhuc ⁊ Symoni: ſȝ vbi aut qn̄ nescit nisi forte qn̄ redibat a monumen to cū Joh. Luc. vltimo. Uel vt dr̄ i hi/ storia ecclesiastica appuit ei i cauerna in q̄ flendo manebat: nā postq̄ȝ negauit xp̄ȝ in cauernā quādā intrauit q mō dr̄ galli cātus: vbi se totū ad lamēta pnie cōuer/ tit. Ubi vt qbusdā placet i ipsa resurrec/ tiōis die magr̄ benignissim⁹ visitauit eū certificās illū de sui remissione pcti. Ob qd̄ petr⁹ miro gaudio fuit affect⁹. Simi liter letat⁹ est ex resurrectiōe xp̄i Joseph ab arimathia. Legitur nāq̄ in euāgelio Nicodemi q iudei idignati ꝯ ipsū eo q xp̄m sepelierat: ceperunt ipsū: ⁊ i quodā cubiculo diligēter clauso ⁊ sigillato eum recluserunt: volētes p⁹ sabbatū eū occide re. Et ecce xp̄s i ipsa nocte resurrectiōis ad eū itrauit: ⁊ osculū ei dedit. ⁊ inde sal/ uis sigillis eū educēs i domū suam i ari mathia ipsū adduxit. Tertia fuit iocū/ ditas mulieꝝ que ipsa die resurrectionis viderūt eū. Uidit nāq̄ȝ illū Maria mag dalena i spē hortulani vt dr̄ Joh. 20. Ui derūt ⁊ illū secū postea ⁊ alie Marie: q/ bus a monumēto redeuntib⁹ appuit ihs occurrēs illis ⁊ dicēs. Auete. Ille autē accesserunt ⁊ tenuerūt pedes eius ⁊ ado rauerunt eum. vt patet Math. vlt. c.

Quarta fuit iocunditas angeloꝝ quibus accidentale gaudium accreuit ꝓ glo ria xp̄i resurgentis: pro liberatione pa/ trum de limbo. etiam ⁊ pro totius leticia ecclesie militantis.

De iocunditate quam habuit mater ie su xp̄i ex resurrectione eius: sicut multi/ pliciter probatur. Caplm. 3.

Tertia iocunditas principalis dr̄ maternalis. Super ceteros et/ enim pro xp̄o resuscitato letifica/ tum est cor virginis matris. Sibi nāq̄ȝ vt pie creditur prius q̄ȝ ceteris benedict⁹ filius eius appuit. quod ꝓbari pōt qua/ druplicitcr. p° ex testificatione. 2° ex contrarij confutatione. 3° ex celebratio ne. 4° ex conuenienti rōe. Primo ꝓbari pōt ex testificatione. Testatur eni hoc Ambr. i li. de virginibus. d. Uidit Maria resurrectionem domini. Et pri/ mo vidit ⁊ credidit. vidit Maria mag/ dalena q̄uis ista adhuc nutaret. 2° ꝓ batur ex contrarij confutatione. Aiunt enim nonnulli xp̄m virgini matri iō nō appuisse: q nullus euangelistarum hoc asserit. Sed ad hoc doc. dicunt q euan/ gelistarum officium fuit solummodo re/ surrectionis testes inducere. matrem au tem ad testificandum pro filio inducere eos non decuit. Si enim verba extranea rum feminarum deliramenta visa sunt: quomodo non magis matrem pro filij amore crederent delirare. Nō scripserūt ergo euangeliste q xp̄s apparuerit vir/ gini matri: sed pro constanti dereliquc/ runt illud. Tertio probatur ex celebra tione. Ad insinuandum aamq̄ȝ q xp̄s re surgēs a mortuis appareret virgini ma tri sancta romana ecclesia ipsa resurrec/ tionis die statione celebrat apud sanctaȝ Mariam maioreȝ: vbi tempore magni Greg. dum ipse in die pasce missam can taret: ⁊ pax dn̄i ꝓnunciaret: angelus do mini alta voce respondit: Et cum spiri/ tu tuo. Ob quod cum ipsa die papa ibi/ dē celebrat in huius miraculi testimoniū nil sibi cū dicit. Pax ⁊c. rn̄det. Quar to probatur ex conuenienti ratione. Ra tionabile etenim fuit vt filius resurrectio ne sua prius matrem letificaret: quā am/ plius ceteris doluisse constat. Contem/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

plari: ergo deuote possumus q ſcíſſima il la virgo ipſa reſurrectionis nocte oratõi bꝰ itenta filiũ ſuum: quē ſepulchro clauſũ reliquerat videre ardētiſſime cupiebat. Neqꝫ ei ignara erat illũ die tertia a mor/ tuis reſurrecturũ. Ob qd vel corde ł ore dicere poterat. O pr̃ eterne ecce iã tps in ſtat: vt filiũ tuũ ⁊ meũ a mortuis reuoces Suſcita ergo illũ: ⁊ ad me mitte tãto me rore, p ſua paſſione cõtritã. O fili mi dul ciſſime: o fili mi amãtiſſime: quē vidi pla gis repletũ: ſpinis coronatũ: crudeli mor te extictum: ⁊ i ſepulchro repoſitũ: qñ vi/ debo te ex mortuis triũphaſſe. Dixiſti o fi li mi: ⁊ totiēs dixiſti. Die tertia reſgam Ecce iã dies terti a iminet. Surge dñe i regē tuã: ⁊ veni vt videã te ſolatium aie mee. Et dũ hec ⁊ ſil'ia virgo glorioſa ro garet: ecce cũ igenti lumine: decora facie aſpectuqꝫ affabili apparuit ei filiꝰ. Salue i/ gēs mater: ⁊ de cetero miſericordie regina Ceſſent amodo doloroſa ſuſpiria: ama/ ra lamēta: ⁊ copioſe lachryme. Ecce ego ipſe ſũ q i vtero tuo ſteti: quē pepiſti: quē pauiſti lacte virgineo: quē tenerrime edu caſti: quē tãtopere dilexiſti: quē deniqꝫ de fleuiſti trãſfixa doloris gladio. Ego ſum filiꝰ tuꝰ: q ifernũ expoliaui. Inde patres eduxi: ⁊ eternitatis aditũ deuicta morte reſt raui. Gaude o mater venerãda: qr data ē mihi ois ptãs in celo ⁊ in terra: ⁊ i noie meo flectet oē genu. Tu vero poſt me in regno celorum ſup oēs hoies ⁊ ange los exaltaberis. Nõ poſſet pfecto mens nr̃a iueſtigare q̃ꝫ benigna fuerit viſitatõ illa: q̃ꝫ blãda ⁊ amicabilia verba matris ⁊ filij: q̃ꝫ gratioſi ⁊ iocũdi vtriuſqꝫ i alte/ rũ aſpcũs: q̃ꝫ etiã reuerentes morigerati qꝫ reciproci geſtus: pꝰ que oia deceſſit fili us matre i leticia: ⁊ deſiderijs ſil' remanē te. Letemur ergo ⁊ nos cũ illa deſideran tes videre ſuum dilectũ filiũ ſedentē ad dexteram patris cum quo ⁊ ſpiritus ſan/ ctus viuit ⁊ regnat per eterna ſecu'/ la. Amen.

Feria ſecũda poſt dominicam reſurre ctiõis. de tpalitate: qualitate: ⁊ veritate re ſurrectionis chriſti.

Sermo. 72.

Resurrexit dñs vere

Scribũtur hec vba Lu ce. vltio. c. ⁊ i euangelio hodierno. Iocũdiſſima reſurrectõis dñi nr̃i ieſu xpi ſacra a fidelibꝰ cũctis diligētiſſime pa riter ⁊ deuote ad mētē ſt re: ocãda: qm p illa exurgē põt pctorum aius ad ſpeꝫ future ⁊ imortaliſ vite. Idcirco pt ea q dcã ſt in ſmõe pcedēti: reſtãt adhuc pl'ima ñ ime/ rito apiēda. Ipſe eteni xps mortiſ petiqꝫ deſtructor multifariã reſrectõis ſue vita tē patefacē voluit mũdo: v tſic nullus q i eũ credē nollet iexcuſabilis redderet. et vt euãgelica lectio pñtis diei hꝫ: diſcipu/ lis eũtibꝰ i Emaus: in ſpecie pegrini ſe oñdit: quē i fractiõe panis cognouerunt ex mortuis vere ſurrexiſſe. Vt igr̃ de hac reſrectiõe glorioſa clara hēat noticia: de ipſa in ho ſmõe locuturi tria myſteria p/ ponemꝰ declaranda.

Primum dr̃ tpalitatis.
Scdm qualitatis.
Tertium veritatis.

Quare xps accelerauit reſurrectionē ſuã: nec illã diſtulit vſqꝫ ad gñalem oiuꝫ reſurrectionem. Capi. i

Rimũ myſteriũ declarãdũ de rſur rectiõe dr̃ tpalitatis: i qo poſſumꝰ ſubdiſtiguē triplex tps. Pm dr̃ tps acceleratũ. 2m tps retardatũ. 3m tpſ deteriatũ. Pm dr̃ tps acceleratũ. Ac/ celerauit eni xps reſurrectionē ſuã: nec il lã diſtulit vſꝫ ad reſrectõꝫ gñalē rõabilit pp tria. Pria rõ fuit pp corpis dignita/ tē. Cũ ei illd corpꝰ digniſſimũ foret ex eo q erat deificatũ ſiue diuinitati vnitũ: ñ fuit de cēs: vt tãdiu ſub puluē iaceret. Qd pnũ ciauerat ppha. d. Nõ dab ſcm tuũ. i. cor pꝰ ſcificatũ: qr i oi ſcitate cõceptũ: ⁊ cũ di/ nitate vnitũ: vidē corruptõꝫ. Scda rõ fuit pp fidi firmitatē. Si. n. ñ ſrexiſſꝫ fi des pijſſꝫ: nec verum deũ cũ aliqs credidiſ ſꝫ: ſic pꝫ i diſcipul': de qbꝰ nē euãgeliſta lo qt. ipi etei i via triſteſ ⁊ dolēteſ colloqbãt de hiſq acciderãt ñ q̃ſi credētes: vt Theop. ait. ſꝫ ſic ſtupētes i rebꝰ eẍneis. ppterea xps reprehēdit eos: vt pꝫ in littera eua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

gelij. Tertia rō fuit pp resurrectionis
nostre exēplaritatē. Si eni xp̄s resurre/
xit. gº ꝛ nos spare possumus r̄surrectio
nez nostrā. Unde Pau. i. Cor. 15. ait.
Si xp̄s predicatur ꝙ resurrexit a mortu
is: quō quidā in vobis dicūt ꝙ resurrec
tio mortuorū nō est. Et Greg. in omel.
īquit. Exēplo dn̄s mōstrauit qđ pmisit
in premio: vt sicut illū fideles r̄surrexisse
cognoscunt ita i seipsis fine mūdi premia
resurrectionis sperarent. Et idē iteꝝ ait
n̄ plus q̄z triduanā mortez esse voluit: ne
si i illo resurrectio differret i nobis oino
d̄sparet. Sed circa hoc dubitare cōtigit.
vtrum xp̄s primꝰ fuerit resurgētiū. Et ꝙ
sic videtur: eo ꝙ Apoc. i. vocat priogēi
tus mortuoꝝ. Et. i. Cor. 15. apl's ait. xp̄s
resurrexit a mortuis primitie dormiētiuz
Ubi glo. q̄r primꝰ tpe ꝛ dignitate. Con/
trariū tn̄ videt: q̄r i veteri testamēto per
Heliā ꝛ Heliseum aliq̄ resuscitati legū/
tur. Silr ꝛ xp̄s an̄ passionem suam tres
mortuos suscitauit. Insup Math. 27. di
cit ꝙ iter cetera miracula i passiōe xp̄i vi
sa monumenta apta sunt: ꝛ multa corpo
ra s̄ōrum q dormierāt surrexerunt: ergo
nō videt ꝙ xp̄s fuerit primꝰ ad resurgen
dū. R̄ndet Tho 3. pte. q. 53. ꝙ resurre/
ctio est reparatio a morte i vitā. Duplici
ter aūt aliq̄s eripit a morte. Uno mō. in
actu. s. vt viuere icipiat: qualr̄cūq̄z etiam
pꝰ moriet. Alioº vt aliq̄s liberet n̄ solū a
morte: s̄z ēt a necessitate: ꝛ qđ plꝰ ē a pos/
sibilitate moriēdi: ꝛ hec ē vera ꝛ pfcā re
surrectio cuiꝰ respcū pria dr̄ ipfcā. Loq̄n
do gº de resurrectiōe pfecta xp̄s ē primus
resurgentiū: q̄r ipse resurgēdo prio puē/
nit ad vitā penitꝰ imortalē: f̄m illđ Ro.
6. xp̄s resurrexit ex mortuis: iā nō morit
mors illi vltra nō dn̄abit. S̄z resurrectō
impfcā qd im alij surrexerūt an̄ xp̄z ad p̄
mōstrādū q̄si in quodā signo resurrectio
nē ipsiꝰ. De illis aūt de qbꝰ dicit Math.
varie loquūt doc. Nā Hiero. sup Ma/
th. sentire videt q surrexerūt an̄ xp̄z iteꝝ
morituri. In sermone vero đ assumptōe
Uginis hº ub dubio derelinqt. Remi/
giꝰ vo ait. Indubitāt credē d̄bemꝰ: vt q
resurgēte dn̄o a mortuis s̄rexerūt: ascēdēte

illo ad celos spūt ꝛ ipsi ascēderūt. Et l3 su/
stineri posset opinādo ꝙ resurrexerit ante
xp̄z iteꝝ morituri: tn̄ magis cōsonū ē pie
tati ꝙ resurrexerit pꝰ xp̄z: nō iteꝝ morituri
tū q̄r mors ē pena peccati: ꝛ ipsi erāt ab oi
peccato vltimate purgati: tū q̄r corpibus
eorū vnite fuerūt aie glorificate. Ex qua
vnione f̄m Aug. i epl'a ad Dioscoꝝ effi
ciūt corpa impassibilia ꝛ gloriosa. Resur
rectio aūt illoꝝ ponit ab euāgelista an̄ re
surrectionē xp̄i p quādā anticipationē: pp
terea ipse ait. Et exeūtes đ monumentis
pꝰ resurrectionē eiꝰ. i. christi s̄z Nico. đ li
ra. venerūt i scāz ciuitatē ꝛ apparuerūt mł
tis. Scđm tēpꝰ notatū i resurrectiōe xp̄i
dr̄ retardatū. L3. n. surrexerit an̄ resurre
ctionē gn̄alē: nō tn̄ stati vt mortuꝰ est re/
surrexit: s̄z distulit vsq̄z i diem tertiū. Et
hº rōnabiliter pp tria. Primo ppt̄ si
gnificatōnē. vt. s. ex hº significaret ꝙ lux
sue mortis curauit nr̄az duplicē mortem
Et iō vna die integra: ꝛ duabꝰ noctibꝰ ia
cuit i sepulchro: vt p diē intelligat lux sue
mortis: p duas noctes nr̄a duplex mors
Hāc rōnē assignat glo. sup illud Luc.
vlt. Oportuit xp̄z pati ꝛc. Scđa rō fu
it ppt̄ restaurādoꝝ prefigurationē: quaz
tāgit Petrꝰ rauēn̄. d. Tres dies voluit
xp̄s eē sue sepulture: q̄ in celo sit restaura
turꝰ: q̄ i terra reparaturus: q̄ apud iferos re
dēpturus. Tertia rō fuit pp pbationē
vt. s. pbaret vitatē mortis eiꝰ: vt sic cla/
riꝰ elucescēt vitas resurrectōis. Ter/
tiū tp̄s ānotādū đ resurrectōe xp̄i dr̄ det/
minatū. Surrexit. n. die tertia. qđ predi/
xerat Math. 12. Sicut igt Jonas fuit in
vētre ceti tribꝰ diebꝰ ꝛ tribꝰ noctibus: sic
erit filiꝰ hois i corde terre. i. in sepulchro
f̄m glo. tribꝰ diebus ꝛ tribꝰ noctibꝰ. No
tandū tn̄ f̄m Aug. li. 4. de tri. ꝙ hoc in/
telligit p synecdochen: vt prima dies ac/
cipiat f̄m partē sui postremam. scđa dies
s̄z se totā ꝛ itegrā. tertia s̄z ptez sui priaz
ꝛ sic erūt tres dies: ꝛ ql3 horum dierū suā
noctē habuit precedētem. Tunc eniz f̄m
Bedā mutatꝰ est ordo: ꝛ cursus dieꝝ ac
noctiū. Antea eni dies precedebāt ꝛ no/
ctes seq̄bāt: pꝰ passionē aūt hic ordo mu/
tatꝰ ē: ita ꝙ noctes p̄cedūt ꝛ dies sequunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

⁊ hoc mysterio cōgruit qm̄ hō p̄rio ꝺ die grē cecidit i nocte culpe: post passionē āt xp̄i ⁊ resurrectionē de nocte culpe rediȷt ad diē grē. De hora vero resurrectiōis varie loquūt̄ doc. Nā qdā videt̄ dicere ꝙ surrexit media nocte: qdā vero ꝙ surrexit i aurrora. Nō āt hi⁹ diuersitatis est ꝓ eo ꝙ cōsiderāt diuersimode i illa dilatione cōgruētiā q̄ztū ad numeꝝ horarū. Nā aliq icipiūt tp̄s cōputare ab hora sexta q̄ crucifixus ē ⁊ tenebre facte sūt super vniuersā terrā: ⁊ isti ꝓtēdūt tp̄s vsq̄ȝ ad mediā noctē iter diē sabbati: ⁊ diē dn̄icū ⁊ sic cōputant .36. horas: qꝛ tūc erat equinoctiū vernale: qn̄ xp̄s dn̄s passus ē. Aliq iceperūt cōputare a sero i quo posit⁹ fuit i sepulchro: ⁊ ꝓtendūt tp̄s vsq̄ȝ ad diluculū diei dn̄ice: ⁊ tā isti q̄ȝ illi tādē cōsiderant cōgruētiā tāte dilationis. Jō enim dn̄s distulit ꝑ .36. horas vt i hoc significetur liberatio ⁊ victoria ꝑfecta. Ille enim numer⁹ est ex senario numero i se ducto q̄ qdē ē numerus ꝑfect⁹ secundū arithmeticū. Est ⁊ alia cōueniētiā: qꝛ in .36. horis sunt due noctes: ⁊ vn⁹ dies: ita ꝙ salua ē ibi ꝓporcio simplicis ad duplum vt significet̄ sicut p̄dictū ē ꝙ xp̄s vna simplici sua vetustate abstulit duas nr̄as vetustates. Licet g° vt ait Boñ. di. 22. tertij. li. p̄dicte opiniones videant̄ differre tn̄ cōueniūt i assignādo tēporis cōgruentiā. Et posset dici ꝙ i hora sibi nō ꝯdicūt qꝛ dupliciter dr̄ res fieri. aut qn̄ fit secundū veritatē: aut qn̄ inotescit. Et illi q̄ horā mediā noctis assignāt resurrectionis tp̄s determināt qn̄ primo fuit: q̄ vero mane assignāt tēpus determināt qn̄ inotuit. Vel certe resurrectio fuit inter horaȝ medie noctis: ⁊ mane dn̄ice: ⁊ qꝛ mediū denominat̄ ab extremis: iō aliqui dicunt fuisse i media nocte: aliq vero in mane.

Qꝺ xp̄s resurrexit inuisibiliter. veraciter ⁊ feliciter. Capl'm. 2.

Ecundū mysteriū declarādū de resurrectione xp̄i dr̄ qualitatis: i quo sciēdū est ꝙ xp̄s resurgē voluit a mortuis cū triplici q̄litate ⁊ conditione. Surrexit eni. p° inuisibiliter. 2° veraciter. 3° feliciter. Primo surrexit inuisibiliter: qꝛ nullus mortaliū eū vidit resurgentē. Ad qꝺ itelligēdū querūt doc. vtrꝫ resurrectio xp̄i i suo actu debuit oib⁹ manifestari. Et qbusdā vr̄ ꝙ sic p̄rio qꝛ si publico pc̄tō debet̄ publica pn̄ia. s̄m illud. i. Timot. 5. Peccātē corā oib⁹ argue. ita merito publico debet̄ p̄miū publicū. sȝ claritas resurrectionis ē p̄mium humilitatis passionis. vt Aug. d. super Joh. Cū g° passio xp̄i oib⁹ fuerit manifestata eo publice patiēte. vr̄ ꝙ gl'a resurrectionis ipsi⁹ debuit oib⁹ manifestari.

Scd̄o arguit̄. qꝛ discipl'i viderūt xp̄m actu ascēdētē i celo. iux̄ illꝺ. Act. p°. Videntib⁹ illis eleuat⁹ ē. g° a sīli debuerunt ipsū videre actu a mortuis resurgenteȝ.

Tertio arguit̄: qꝛ illi qb⁹ fuit manifesta resurrectio xp̄i testes fuerūt resurrectionis qꝺ testimoniū ferebāt publice p̄dicādo: qꝺ nō cōuenit mulierib⁹ g° vr̄ ꝙ icōueniēter p̄rio illis q̄ȝ ceteris fuerit manifestata. Rn̄det Tho. 3. pte. q. 55. ꝙ eorū q̄ cognoscūt̄ quedā cognoscūt̄ cōi lege nature. q̄dā vero ex sp̄āli muner̄ grē: sicut ea q̄ diuinit⁹ reuelāt̄ quoꝝ vt Dio⁹ dicit i li. cele. hierar. h̄ ē lex diuinit⁹ istituta: vt a deo imediate supiorib⁹ reuelēt̄: q̄bus mediātibus deferāt̄ ad iferiores. sicut patet i ordinatione celestiū spirituū. Ea vero que ꝑtinent ad futurā gloriā cōmunē hoium cognitionē excedunt. s̄m illꝺ Esa. 64. Oculus nō vidit de⁹ absq̄ȝ te q̄ p̄parasti expectātibus te. Jō huiusmodi ab hoie nō cognoscunt̄ nisi diuinitus reuelata. Quia ergo xp̄s resurgens nō resurrexit ad vitā mortalē sed imortalē et gloriosā. iō resurrectio illi⁹ debuit ordiate p̄ri⁹ angelis: deide ꝑ angelos hoibus reuelari. Vn̄ Hilari⁹ sup Math. dicit ꝙ iō angelus p̄rim⁹ resurrectōis ē ider. vt quodā famulatu paterne volūtatis resurrectio nūciaret̄. Et vt. d. Act. x. Dedit eū manifestū fieri nō oī pp̄lo: sȝ testibus p̄ordinatis a deo. Ad primū ergo argumentū dicēdū ꝙ passio xp̄i pacta est oī corpe adhuc habēte naturā passibilem que cōi lege nota ē oib⁹ ⁊ iō passio xp̄i oī pp̄lo imediate manifestari potuit. Ipsa āt resurrectio simpliciter supnaturalis ⁊

miraculosa fuit. Ad secundū argumē
tum dicendum ꝙ ascēsio xp̄i q̄ʒtū ad ter/
minum a q° nō transcēdebat hoīum com
munē noticiā: sʒ solū ad terminū ad quē.
Et iō discipuli potuerūt videre ascensio/
nē xp̄i quantū ad terminū a q°. i. secūdū
ꝙ eleuabaᷓ a terra. nō aūt viderunt xp̄m
q̄ʒtū ad terminū ad quē: q̄ꝛ non viderūt
quomodo reciperetᷓ i celo sed resurrectio
xp̄i trāscendebat cōem noticiā: ⁊ q̄ʒtū ad
terminū a quo: secūdū ꝙ aīa rediit ab in
feris: ⁊ corpus de sepulchro clauso exiuit
⁊ q̄ʒtū ad terminū ad quē: secūdū ꝙ ē ade
ptus vitā gloriosā. Et iō nō debuit fieri
resurrectio sic ꝙ ab hoīe videretᷓ. Ad
tertiū vero argumētū dicendū ꝙ mulieri
nō ꝑmittitᷓ docē i eccl'a publice: sʒ bñ per
mittitᷓ aliquos domestica admonitōe in/
strueᷓ. Appuit g° xp̄s prīo Marie mag
dalene. vt sicut mulier prīa fuit nūcia mō
tis: ita eēt nūcia vite. Ex q° Cirillus ait.
Femina que quodāmō fuit mortis mi/
nistra. venerāde resurrectōis mysteriuʒ
prīa ꝑcipit ⁊ nūciat. Adeptū ē g° femine
um genꝰ ⁊ ignominie absolutionē ⁊ ma/
ledictōis repudiū. Similiter et ꝑ hoc oñ
ditᷓ ꝙ q̄ʒtū ad statū gl'e ꝑtinet nullū detri/
mētū patietᷓ sexus femineꝰ. Oñdit etiā ⁊
xp̄s. q̄ꝛ iā non venerat vocare iustos sed
pctōres: ⁊ q̄ꝛ pctōres ⁊ meretrices ad pe/
nitentiā redeuntes ꝑcedēt i regno celoꝝ.
Supest adhuc ⁊ alia rō q̄re mulieribꝰ prī
us appuit: eo ꝙ ipse ipsū ardētissime ama
uerūt itātū vt ab eiꝰ sepulchro discipulis
recedētibꝰ nō recederēt: ⁊ ꝑcipue ipsa fer
uētissima Magdalena q̄ stabat ad mo/
numētū foris plorās. vt dr̄ Joh. 20. que
a xp̄o sibi apparēte iterrogata mulier qd
ploras. existimās ꝙ hortulanus eēt rūde
bat. Tulerūt dñm meū ⁊ nescio vbi po/
suerūt eū. dñe si tu sustulisti eū dicito mi
hi vbi posuisti eū. ⁊ ego eū tollā. O ar/
dēs amor Marie magdalene. Colloq̄/
baᷓ magr̄o suo de seipso cū tāta affectōe.
q̄re xp̄s bñdictꝰ eā nominādo Mariā se
cognoscēdū illi dedit atq; voluit priusq̄ʒ
discipulis sibi appere. 2° surrexit xp̄s ve
raciter q̄ꝛ veꝝ corpꝰ habuit. Cōtra quod
aliq̄ arguūt. p° q̄ꝛ veꝝ corpꝰ nō pōt esse

cum alio corꝑe in eodem loco: sicut erat
corpus xp̄i: nā intrauit ad discipulos ia/
nuis clausis: vt dr̄ Jo. 20. Secundo
q̄ꝛ veꝝ corpus nō euanescit ab aspectu i/
tuentiū nisi forte corrūpatur sed corpꝰ xp̄i
euanuit ab oculis discipuloꝝ eum intue/
tium: vt dr̄ Luc. vlt. Tertio q̄ꝛ cuiusli
bet veri corpis est determinata figura: sʒ
corpꝰ xp̄i apparuit discipulis in alia effi/
gie: vt pʒ Marci vlt. ergo videtur ꝙ xp̄s
post resurrectionem non habuit verum
corpus humanum. Ad primum argu
mentum rūdet Tho. ꝙ corpus xp̄i pꝰ re
surrectionem: non ex miraculo: sed ex cō
ditione glorie sicut quidam dicunt clau/
sis ianuis ad discipulos itrauit simul cū
alio corꝑe in eodem loco existens. Vñ di
cendum ꝙ nō ex natura corꝑis: sed poti
us ex virtute diuinitatis vnite illud cor/
pus ad discipulos: lʒ verum esset ianuis
clausis intrauit. Vñ Aug. sup Joh. d.
Moli corporis vbi diuinitas erat clau/
sa hostia non obstiterunt. Jlle quippe n̄
eis apertis intrare potuit: quo nascente
virginitas matris inuiolata permansit.
Ad secūdum argumēntum dic̄ Tho.
ꝙ quicunq; hʒ corpus glorificatum i po/
testate sua habet videri qñ vult: ⁊ non
videri qñ non vult: hoc tamen xp̄s habu
it non solum ex conditione corporis glo/
riosi: sed etiam virtute diuinitatis sue.
Euanuit ergo ab oculis discipuloꝝ: nō
q̄ꝛ corrumperetᷓ aut resolueretur in aliq̄
inuisibilia: sed quia sua voluntate desiit
ab eis videri: vel eo presente: vel eo ab/
scedente per dotem agilitatis. Et si ad/
huc quereretur cur pꝰ resurrectionē nō
conuersabatur cū discipulis sicut ante cō
tinue. respondet Tho. ꝙ circa resurrec/
tioneʒ xp̄i duo erāt discipulis declarāda
s. ipsa veritas resurrectōis: ⁊ gl'a resurgē
tis. Ad veritatē autē resurrectōis mani
festādā: sufficit ꝙ ei pluries appuit: vt di
cetᷓ i tertio mysterio. Ad gl'am āt resur/
rectōis manifestādā noluit cōtinue ꝯuer
sari cū eis: sic priꝰ fecerat: ne videretᷓ eis
ad talē vitā resurrexisse: q̄lē priꝰ hūerāt.
Ad tertiū dicēdū ꝙ appuit discipulis sic̄
voluit sine sui mutatione: q̄ꝛ sic erat i po

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

testate eius. Ex qbus cõcludim⁹ q̃ verũ
corpus habuit ⁊ veraciter resurrexit.
3°surrexit xp̃s feliciter: qꝛ in resurre/
ctiõe corpus hũit gloriosũ: qḋ appꝫ tri/
plici rõne. Primo quidẽ qꝛ resurrec/
tio xp̃i fuit exẽplar: ⁊ cã nostre resurrectõ
nis. Sancti aũt in resurrectione hẽbunt
corpa gloriosa: vt dicit apl's. i. Corin. 15.
Vñ cũ cã sit potior causato: ⁊ exẽplar ex
emplato: multo magis corp⁹ xp̃i gloriosũ
fuit cũ resurrexit. Scḋo hoc appꝫ: qꝛ
ꝑ humilitatẽ passionis meruit gloriaꝫ re
surrectionis. Tertio qꝛ aia xp̃i a pñci/
pio sue cõceptiõis fuit gloriosa ꝑ fruitõm
⁊ visionẽ diuinitatis. Est aũt dispẽsatõe
factũ: vt ab aia gloria nõ redũdaret i cor
pus: ad h° qḋ mysterium nostre redẽpti
onis sua passiõe ipleret: ⁊ ideo pacto hoc
mysterio aia xp̃i statim i corp⁹ in resurrec
tione reassumptũ suã gloriã deriuauit: ⁊
ita fcm̃ est corpus illud gloriosum: ḋ quo
Phil. 3. apl's dicit. Reformabit corpus
humilitatis nostre cõfiguratũ corpori cla
ritatis sue. Sed nõnulli obijciũt ꝓpter ci
catrices quas i corpore p⁹ resurrectioneꝫ
retinuit: q̃ ad quandã corruptionẽ ptinẽ
videnẽ. Ad qḋ rñdꝫ Tho. q̃ cicatrices il
le erãt i corpore xp̃i p⁹ resurrectionẽ non
ad corruptõnẽ ⁊ ḋformitatẽ: sed ad digni
tatẽ ⁊ decorẽ. vt Augu. dicit. 22. li. ḋ ciu.
dei. Quare autem cum cicatricib⁹ resur/
rexit: plures a doctorib⁹ assignanẽ rõnes
Prima rõ est ꝑꝑ gloriam xp̃i. Vnde
Beda super Luc. Non inqt ex ipotẽtia
curãdi cicatrices seruauit: sed vt in per/
petuum victorie sue circũferat triũphum
Scḋa rõ fuit ad confirmandam fideꝫ
circa resurrectionem. Tertia rõ vt pa
tri ꝓ nobis supplicans quale gen⁹ mor/
tis ꝓ homine ꝓtulerit semper ostendat.
Quarta rõ vt illas in iudicio ad cõfu/
sionẽ reproborum demõstret. Vnḋ Au
gu. i li. de symbolo ait. Inimicis vulne/
ra demõstraturus ẽ sua: vt cõuincẽs eos
veritas dicat. Ecce hominẽ quem cruci/
fixistis: videte vulnera que ifixistis: ag°/
scitis latus qḋ pupugistis: qm̃ ꝑ vos ⁊ ꝓ
pter vos apertum est: nec intrare vo/
luistis.

Qḋ sufficienter xp̃s declarauit resur/
rectionem suam: verbo: nuncio: ⁊ argu
mento. Capi. 3.

Ertium mysteriũ declarãduꝫ de
resurrectõe xp̃i dr̃ v̾itatis. Vo/
luit nãqꝫ clemẽtissim⁹ saluator no
ster veritatẽ resurrectionis sue ḋclarare
sufficienter qḋ fecit tripl'r. Prio ver/
bo. 2°nuncio. 3°argumẽto. P°
declarauit xp̃s veritateꝫ resurrectõis sue
verbo: quãdo. s. ante passionẽ preuũcia/
uit illam. Vnde Math. 17. p⁹ trãsfigu/
rationẽ suã dixit. Nemini dixeritis visio
nẽ hãc donec a mortuis fili⁹ hois resur/
gat. Et Math. 20. postq̃ꝫ dixit q̃ fili⁹ ho
minis erat crucifigẽdus: subdidit. Et ter
tia die resurget. Et Math. 26. passione
sua iã de ꝓximo iminẽte dixit. postq̃ꝫ re/
surrexero: precedam vos in galileam.
2° declarauit v̾itatẽ resrectõis sue nũ
cio: qñ. s. ipso volẽte ãgelus dixit mulieri
b⁹. Surrexit: nõ ẽ hic. Marci. vlt. ⁊
Math. 28. 3° id ḋclarauit argumento
Vñ Act. j. ꝓbuit seipꝫ viuũ in argumen
tis multis p⁹ passionẽ suã. Notanduꝫ tñ
vt iqt Tho. 3. ꝑte q̃ argumẽtũ dr̃ dupl'r.
Vno° quecũqꝫ rõ rei dubie faciẽs fidem
Alio modo aliqḋ sensibile signũ: qḋ idu
cit ad alicui⁹ veritatis manifestationem.
Primo modo xp̃s nõ ꝓbauit discipu
lis resurrectionẽ: qꝛ talis ꝓbatio argum̃
tatiua ꝓcedit ex aliqb⁹ principijs q̃ si non
cẽnt nota discipulis: nihil ꝑ ea eis maĩfe
stareẽ: qꝛ ex ignotis nõ põt aliqd fieri no
tũ. Si aũt cẽnt eis nota nõ trãscẽderẽt rõ
nẽ humanã: ⁊ ideo nõ cẽnt efficacia ad fi
deꝫ resurrectiõis astruendã q̃ rõnẽ hũa
nã excedit. Oportet n. principia ex eodẽ
genere assumi: vt dr̃. i. posterioꝝ. Si ãt
accipiaẽ argu͞m scḋo mõ: sic xp̃s resurrec
tionẽ suã dr̃ argumẽtis ḋclarasse iq̃ꝫtũ ꝑ
q̃daꝫ signa euidẽtissima v̾e se resurrexis
se oñdit. oñdit ãt illa ꝑꝑ duo. p° qꝛ ñ erãt
corda coꝝ disposita ad h° q̃ ḋ facili fideꝫ
resrectõis accipẽt. Vñ dixit eis Luc. vl.
O stulti ⁊ tardi corde ad credenduꝫ. Et
Marci. vlt. Exprobrauit icredulitatẽ il
loꝝ. 2° vt per h⁹ signa eis ostẽsa effica
cius testioniũ illoꝝ redderetur. Ipsa aũt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

argumēta vel signa oīa simul sumpta oñ
dūt verā ⁊ gloriosam resurrectionē. Q̄ ꝺ
vera fuerit resurrectio oñdit xp̄s ex parte
corꝑis ⁊ ex ꝑte aie. Pº ex ꝑte corꝑis: cir
ca qꝺ tria oñdit. Pº qꝺ eēt verū ⁊ solidū
nō fantasticū vel rarū sicut aer: ꝑ hoc ꝙ
palpabile ꝓbuit. Vñ ipse dixit Luc. vlt.
Palpate ⁊ videte: q: spūs carnē ⁊ ossa ñ
h₃ sicut me videtis hr̄e. 2º oñdit ꝙ eēt
corpꝰ humanū oñdēdo eis verā effigie₃
quā oculis ītuerent. 3º oñdit ꝙ eēt idē
corpꝰ nūero oñdēdo vulneꝝ cicatrices: ob
qꝺ dixit Luc. vlt. Videte manꝰ meas et
pedes meos: q: ego ipse sum. 2º oñdit
veritatē resurrectōis ex ꝑte aie iterato cō
pori vnite: ⁊ hº ꝑ oꝑa triplicis vite. Pº
qdē ꝑ opꝰ vite nutritiue: ī hº ꝙ cū discipu
lis māducauit ⁊ bibit: vt legit Luc. vlt.
Et si diceret ꝙ āgeli ī assūptis corꝑibus
cōederūt ⁊ biberūt: vt p₃ Gen. 18. ꝺ āge
lis quos habraā suscepit hospitio: ⁊ tñ ex
hº nō ꝯcludit ꝙ angeli hēant vera corꝑa
sibi naturalr̄ vnita: gº nec ꝑ hº ꝙ xp̄s cōe
dit posset argui ꝙ hūerit suū veꝝ corpus
iteꝝ aie vnitū. Rñdet Tho. ꝙ ē alia rōꝺ
āgel: s: alia ꝺ xp̄o. Nā āgeli appētes ñ as
serebāt se hoies eē: sicut asseruit xp̄s se ve
rū hoiem eē. Etiā alit xp̄s māducauit: ⁊
alit āgeli. Nā q: corꝑa ab angelis assūp
ta nō erāt corꝑa viua vel aiata: nō erat ve
ra comestio: l₃ esset vera cibi ꝯtritio: ⁊ in
iectio ⁊ ī itiorē ꝑtē cōpis assūpti. Vñ an
gelus dixit Tob. x. Cū eē₃ vobiscū vide
bar qdē māducare ⁊ bibē vobiscū: s₃ ego
cibo iuisibili vtor. S₃ q: corpꝰ xp̄i vē fuit
aiatū: vā fuit eiꝰ comestio: q: vt Aug. in
qt. Nō ptās s₃ egestas edēdi corpibꝰ reſ
gētiū aufert q̄re xp̄s vē māducauit ptāte
nō egestate. Jō Beda iqt. Māducauit
pꝰ reſrectōz: nō q̄si cibo indigēs: nec q̄si
nos ī reſrectōe quā expectamꝰ cibis ege
re significās: s₃ vt eo mō naturā corꝑis re
surgētis astrueret. 2º oñdit veritatē re
surrectōis ꝑ oꝑa vita sensitiue: ī hº ꝙ di-
scipulis ad īterogata rñdebat ⁊ p̄ntes sa
lutabat: ī qº oñdebat se ⁊ videre: ⁊ audir
3º ꝑ oꝑa vite itellectiue: ī hº ꝙ cū eo loq̄
bāt ⁊ de scripturis disserebāt. ⁊ ne qd de
eēt ad ꝑfectionem manifestatiōis: oñdit
se hr̄e diuinā naturā ꝑ miraculū qꝺ fecit
ī captura pisciū: ⁊ vlteriꝰ ꝑ hº ꝙ eis viden
tibꝰ ascēdit ī celū. Gloriā adhuc oñdit ī
trāsianuis clausis ꝑmittēs se videri ⁊ ñ
videri. Vñ Greg. ī omel. Palpādam
carnē dñs ꝓbuit: quā clausis ianuis itro
duxit: vt etiā pꝰ reſrectionē oñdēt corpꝰ
suū eiusdē nature: ⁊ altius glorie. Ipse ita
q₃ redēptor mūdi: q tot argumētis vita-
tē sue reſretiōis: vt tactū ē confirmauit:
voluit tādē ꝺ illa certiores nos reddē cu₃
ad se attraxit oēs populos: oēsq₃ natiōes
falsoꝝ deoꝝ cultu penitꝰ extīcto. Q̄uo nā
q₃ nisi viueret ꝺs ⁊ homo sedēs ī gloria
patris credidissent ī eū nō solū popularꝭ
⁊ rudes verūetiā ⁊ docti phi ac potētissi
mi reges: ⁊ p̄ricipes. O vere efficacissi-
mū signū ad credēdū ī xp̄₃ resuscitatum:
quē adorāt vt diximꝰ tot milia miliū coꝝ
q credūt ⁊ spāt in illū. Ipse igr̄ ē ī cuiꝰ fe
more erat scriptū. Hic ē rex regū: ⁊ dñs
dñantiū. Apoc. 19. Ipse est cui data ē ois
ptās ī celo ⁊ ī tra: q surrexit vere regna-
turus cum patre ⁊ spiritu sancto in eter-
num. Amen.

Feria tria pꝰ dñicā resurrectionis: de
reſrectōe oiu₃ gn̄ali añ iudiciū: ꝯ illos q
bꝰ hec videtur veritas impossibilis.

Sermo. 75.

Videte manus
meas ⁊ pedes meos: q: ego
ipse sum. Verba sūt redēp-
toris nr̄i. Luce. 24. c. ⁊ ī e-
uāgelio hodierno. Cū audimꝰ a mortuis
suscitatū dñm ihm xp̄₃: spe₃ nr̄a₃ subleua
re ꝺbemꝰ ad futurā oiu₃ resurrectō₃. q̄m
aūt plerisq₃ īcredulis ⁊ īcuriosis īpossibi
le vr̄: ac nullo pacto visibile ꝙ rursus anie
suis corpibꝰ reuniēt: sicq₃ oēs hoies tāꝺ
resurgēt. Idcirco ī p̄nti ſmōe de genera
li resurrectōe aliq̄ discutiemꝰ: q̄m hāc sal
uator nr̄ resurgēs idē numero premōstra
uit ī seipso: sicut p₃ ī vbis allegatis ī the
mate: ī qbꝰ ad gn̄alē resurrectiō₃ animū
reuocantes tria mysteria declarabimus.
Primum dr̄ veritatis.
Scꝺm generalitatis.
Tertium qualitatis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Q̃ꝺ veritas reſurrectõis generalis,ꝓ
bat̃ ꝑ auctoꝛitates rõcs ⁊ exẽpla. Cap.j.

Rimum myſteriũ ꝺ̓ reſurrectõe
generali declarãdũ dr̃ veritatis:
i quo ponitur talis ↄcluſio: ꝙ nu
mero electoꝝ cõpleto oẽs aĩe reuniẽt̃ coꝛ
poꝛibꝰ ſuis: ⁊ reſurgẽt hoĩeſ illi idẽ ꝭꝫ na
turã q priꝰ fuerũt. Probat̃ aũt hᵒ triplr̃.
p° auctoꝛitate. 2° rõne. 3° exemplo. Pꝛi
mo auctoꝛitate. Scribit̃ eni Job. i9. ſcio
eni ꝙ redẽptoꝛ meꝰ viuit. ⁊ in. n. ꝺ. ꝺe. t.
ſ. ſ. ⁊ rur. c. pel. m. ⁊. in. c. m. v. ſ. m. quẽ
vi. ſ. e. i. ⁊ nõ. a. ⁊. o. m. c. ſ. ꝑꝑ q̇ verba:
Hiero. dicit de Job. ad Paulinũ. Vt ꝺ̓
ceteris ſileã reſurrectioneꝫ coꝛpoꝝ ſic ꝓ/
phat. vt nullus de ea vel manifeſtius vl̃
clariꝰ ſcripſerit. Et Ezech. 37. ꝺ̓s ait. Ec
ce ego itromittam i vos ſpm̃ ⁊ viuetis: ⁊
dabo ſuꝑ vos neruos: ⁊ ſuccreſcere faciã
ſuꝑ vos carnẽ: ⁊ ſuꝑextẽdã in vob ſ cutẽ
⁊ dabo vobis ſpm̃ ⁊ viuetis ⁊ ſcietis qa
ego dñs. Et Eſa. 26. dr̃. Viuẽt moꝛtui i
terfectiqꝫ veſtri reſurgẽt. Et Daniel̃. i2.
Multi de his q doꝛmiũt in terre puluere
euigilabũt: alij i vitã eternã: alij i oppꝛo/
briũ: vt videãt ſemꝑ. Et Sopho. 3. Ex/
pecta me i die reſurrectiõis. Et Jone. 3.
Subleuabit de coꝛruptõe vitã meam. Et
i38. Tu cognouiſti ſenſionẽ meã: ⁊ reſ/
fectionẽ meam. Et. 2. Macha. 7. Rex
mũdi defunctoſ nos ꝓ ſuis legibꝰ in eter
ne vite reſurrectione ſuſcitabit. Et. i. Co
rin. i5. Omẽs qdẽ reſurgemꝰ. Et ibidem
Stella differt a ſtella i claritate: ſic erit ⁊
reſurrectio moꝛtuoꝝ. Et. i. Theſſal. 4.
Nolumꝰ vos ignoꝛare de doꝛmiẽtibus:
vt nõ. c. ſ. ⁊. c. q. ſ. nõ. h. Si. n. c. ꝙ ieſuſ
m. e. ⁊. r. i. ⁊. d. c. q. d. per ieſum ad. cuꝫ
eo. Et Luc. i4. Retribuet̃ tibi i reſurre
ctiõe iuſtoꝝ. ⁊ Joh. 5. Procedẽt q. b. f.
in reſurrectionem vite: q vero. m. c. i. r.
iudicii. Et Math. 22. In r̃ſrectõe nꝫ nu
bẽt nꝫ nubẽt̃. Et ne multa dicamꝰ i vtro
qꝫ ſymbolo reſurrectio moꝛtuoꝝ decãta
tur. De qua etiã in. c. i. de ſum. tri. ⁊ fiꝺ̓
ca. Innocentiꝰ tertius ait ſic. Omneſ cũ
ſuis ꝓpꝛijs reſurgent coꝛpoꝛibus: q̇ nũc
geſtant vt recipiant ꝭm opera ſua ſiue bo
na fuerint ſiue mala: illi cum diabolo pe/
nam perpetuã ⁊ iſti cũ xp̃o gloꝛiam ſem/
piternã. Sed ↄ̃ hãc veritatẽ arguunt nõ
nulli multiplicit̃. Primo ifirmãt teſtimo
niũ ſcripturaꝝ aſſerentes ꝙ qcqd i eis di
citur ꝺ̓ reſurrectione ẽ ſpũaliter intelligẽ
dũ: lꝫ etiã coꝛpoꝛalit̃ loqui videant̃: ſicut
cũ dicimꝰ multa ꝺ̓ ꝺ̓o coꝛꝑalia: q icoꝛpoꝛe
us ẽ: que per metaphoꝛã aliqd ſpũale de/
ſignãt. 2° arguũt qꝛ. i. Coꝛ. i5. dr̃. Ca
ro ⁊ ſanguis regnũ dei nõ poſſidebunt.
3° arguũt: qꝛ dicit Auicẽna. 3. metha.
Q̃ꝺ annihilatũ ẽ ñ reducit̃: lꝫ foꝛme coꝛ/
poꝝ humanorũ ad vltimum annihilant̃
qꝛ nihil de eis remanet niſi materia pꝛĩa:
ergo ille foꝛme eedẽ numero nunq̃ꝫ re/
uertent̃. 4° arguunt: qm̃ cõtingit vt ali
qñ hoĩes carnibus veſcant̃ humanis: et
ſolũ tali nutrimẽto nutriant̃. Caro ergo
eadẽ in pluribꝰ hoĩbꝰ reꝑit̃. Nõ eſt autẽ
poſſibile ꝙ i pluribꝰ reſurgat nec alit̃ viꝺ̓
tur vniuerſalis reſurrectio ⁊ integra: ſi
vnicuiqꝫ nõ reſtitueret̃ qꝺ̓ habuit: videt̃
ergo ipoſſibile ꝙ hominũ reſurrectio ſit
futura. Ad pm argumẽtum reſpondet
Tho. i. 4. ſumme ↄ̃ gẽtiles. ꝺ. ꝙ Phile
tus qdã ⁊ Himeneus tenuerũt ſpũaliter
intelligẽda dũtaxat verba ſcripturarum
de reſurrectõe. quos apoſtolus. 2. Thio
tei. 2. r̃pꝛobat ꝺ. Philetꝰ ⁊ Himeneꝰ ex
ciderãt a veritate. ꝺ. reſurrectionẽ eſſe fa
ctã. Contra eoꝝ igitur opiõnẽ ẽ euange
licus tex. Joh. 5. vbi de vtraqꝫ reſurre/
ctione ſpũali. ſ. ⁊ coꝛpoꝛali expſſe dñs eſt
locutus. ait. n. Amẽ amẽ dico vobis qa
venit. h. ⁊ nũc ẽ. q. m. au. u. fi. dei: ⁊ qui
au. vi. Q̃ꝺ ad reſurrectionẽ ſpũaleꝫ aĩa
rum ꝑtinere videt̃: que iã tunc fieri icipi
ebat: cuꝫ aliq ꝑ fidẽ xp̃o adherebãt. Sed
poſtmodũ coꝛꝑalẽ reſrectionẽ expꝛimit:
ꝺ. Venit hoꝛa i q̃. o. q. in. m. ſt. au. vo.
fi. dei. Manifeſtũ ẽ aũt ꝙ in monumẽtiſ
nõ ſt aĩe: ſed coꝛꝑa. gᵒ ꝑdicit̃ hic reſrectõ
coꝛpoꝝ. Ad 2m argumẽtũ dicit Bon. in
4. di. 43. ꝙ apoſtolus loqt̃ ibi ꝺ̓ carne et
ſanguine q̃ꝫtũ ad coꝛruptionẽ: non q̃ꝫtuꝫ
ad ſubſtantiam: vt intelligatur ꝙ qui car
naliter viuunt regnum dei poſſidere nõ
poterũt: ⁊ ſumitur ibi caro ꝓ homie per
ſynecdochen. Ad 3m argumẽtũ r̃ndet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Ric. in. 4. di. 43. q. Auicenna logt̃ d̃ ptã
te nature q̃ ẽ limitata ⁊ finita: virt⁹ autem
diuina cũ sit isinita põt idẽ corp⁹ in numero
reformare: ⁊ aie sue vnire. Ad 4ᵐ ar
gumẽtũ rñdet Tho. i. 4. summe ɔtra gẽ
tiles. c. 81. q. nõ ẽ necessariũ q̃ qcquid fu
it i hoie materialit̃ resurgat i eo. Et iterũ
si aliqd deest supplet̃ per potẽtiã dei. Ad
hoc ergo q. resurgat hõ idẽ numero non
reqrit̃ q̃ quicquid fuit materialit̃ i eo ẜm
totũ tps vite sue resumat̃: sed tantũ q̃ʒtuʒ
sufficit ad cõplemẽtũ debite quantitatis ⁊
ꝓcipue illd̃ resumẽdũ videt̃ qd̃ perfecti⁹
fuit sub forma ⁊ specie humanitatis subsi
stẽs. Caro ergo comesta resurget i eo in
quo prius fuit aia rõnalis perfcã. In se/
cũdo vero si nõ solũ carnib⁹ humanis pa
stus ẽ: sʒ et alijs cibis poterit resumer̃ tã
tum d̃ alio qd̃ ei mat̃ialit̃ aduenit qd̃ erit
necessariũ ad debitã quantitatẽ corporis
restaurãdã. Si vo solũ humanis carni/
b⁹ fit pastus resurget i eo qd̃ a generanti
b⁹ traxit: ⁊ qd̃ defuit supplebit̃ oipotẽtia
creatoris: q. ⁊ si parẽtes ex solis humãis
carnib⁹ pasti fuerãt: vt sic ⁊ eorũ semẽ qd̃
est sup̃fluum alimẽti ex carnib⁹ alienis ge
neratũ sit. resurget quidẽ semẽ i eo qui ẽ
natus ex semine: loco ei⁹ cui⁹ carnes cõe
ste sunt supplebit̃ aliunde. Hoc eni i re/
surrectione seruabit̃: q̃ si aliqd materiali
ter fuit i plurib⁹ hoibus: resurget in eo:
ad cui⁹ pfectiõʒ magis ptinebat. vnde ⁊
si fuit i vno vt radicale semen i quo est ge
nerat⁹: in alio vero sicut supplemẽtũ sup
ueniẽs: resurget i eo q ẽ generatus ex h°
sicut ex semine. Si vero in vno fuerit: vt
pertinẽs ad pfectionẽ idiuidui: i alio: vt
deputatũ ad pfectionẽ spẽi: resurgʒ in eo
ad quẽ ptinebat ẜʒ perfectionẽ idiuidui.
Vñ semẽ resurget i genito: ⁊ nõ i gene/
rãte. Et costa Ade resurget i eua: nõ in
Adã i quo fuit sicut in nature principio.
Si aũt ẜm eũdem pfectõis modum fuit
i vtroqʒ: resurget in eo i quo primit⁹ fuit
q̃ oia fient virtute illi⁹ cui nihil ẽ impossi
bile. Hinc Aug. li. 22. de ciu. dei. c. 20.
ait. Absit vt ad resuscitanda corpora vite
qʒ reddenda non possit omnipotẽtia cre
atoris omnia reuocare: que vis bestie vl̃
ignis assumpsit: vel in puluerẽ cinerẽue
collapsum: vel in humorem solutuʒ: vel
i auras ẽ exaltũ. Absit vt sinus vllus se/
cretumqʒ nature ita recipiat aliquid sub/
tractũ sensibus nostris: vt omnium crea
toris aut cognitionẽʒ lateat: aut refugiat
ptãtẽ. Hec ille. 2° pbat̃ veritas gene/
ralis refrectiõis rõe: que triplex esse põt
Prima dr̃ reparatiõis. Scd̃a pfectionis
Tertia cõpletõis. Prima rõ ostẽdẽs
futurã corpoꝝ resurrectionẽ dr̃ repatio/
nis. Vt ei dicit Ansel. in li. cur de hõ.
Si homo ñ peccasset nũq̃ʒ moreret̃: sʒ cũ
aia simul: corpore ad btãm gloriã assum̃
retur: g° si xp̃s pfecte repauit hoiem lap/
sum debuit illũ ad talẽ statũ reducẽ: in q°
simul aia ⁊ corp⁹ glorificaret̃. Cũ autem
hoc ñ fiat i pñti q2 oẽs morimur: g° aut
oẽs resurgem⁹ p⁹ mortem: aut humãi ge
neris rpatio fuit min⁹ sufficiẽs: qd̃ ẽ falsũ
Idcirco saluator noster voluit a mor/
tuis resurgere: vt dcm̃ ẽ in precedẽtibus
quatenus ⁊ nos de resurrectione nostra
spem habeam⁹ idubitatã. Vñ ⁊ Pau. i
Cor. 15. ait. Si aũt xp̃s predicat̃ q. resur
rexit a mortuis: quõ quidã dicũt i vob q̃
resurrectio mortuoꝝ nõ ẽ. Si ãt refrec/
tio mortuorum non est: neqʒ xp̃us resur/
rexit. Scd̃a rõ dr̃ pfectõis. Vt eni igt
Ric. Resurrectio corpoꝝ facit ad pfectõ
nẽ vniuersi. Est eni triplex suba. s. pure
corpalis: ⁊ pure spũalis: ⁊ corpali ⁊ spũa
li cõposita. Si anie ergo a corpib⁹ separate
nũq̃ʒ corpib⁹ iteꝝ vnirent̃: seqret̃ q. i hac
pte vniuersum ppetuo sua pfectiõe care/
ret. Preterea aia nata est vt sit ps substã
tie cõposite ex corpali ⁊ spũali natura: ps
aũt hʒ d̃ cõi lege ipfectũ esse extra totum.
Incõueniẽs aũt ẽ vt tam nobilis suba p
petuo careat naturali pfectione sui esse.
Insuper cũ aia sit corporis forma: ⁊ for/
ma naturalẽ iclinationem habeat ad ma
teriam: anima ex consequenti naturalem
inclinationem habet ad perficienduʒ hu
manum corpus ⁊ regendum: sed nul/
la naturalis inclinatio est frustra: quia vt
dr̃ i. 3. d̃ aia. Natura nihil fac̃ frustra. et
i. j. d̃ celo ⁊ mũdo. nã ñ facit aliqd scñ va
cuũ. Et si hoc est verũ de natura naturata

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

multo fortius de natura naturante: hoc ē
de institutore create nature: q ipsā nō na
turaliter nec de necessitate: sꝫ libera vo/
luntate instituit. Frustra āt ꝛ vana cēt i
aia sepata pdicta iclinatio si nunqꝫ cēt hu
mano corpi iteꝝ vniēda. Tertia rō dr
cōpletionis. Nā vt ait Isidorus in prio
de summo bono. c. 29. Qui mente tra/
ctauerunt quod perficerent corpore: si/
mul ꝛ animo punientur ꝛ corpore. Spe
ctat ergo ap completam rationem puni/
tionis iniquorum ꝛ manifestationem di
uine iusticie: vt mali cum suis proprijs
corpib⁹ perpetuo puniantur. Sic etiaꝫ
requirit superabundātissima clementia
ꝛ liberalitas sūmi dei. vt electi sui cum p
prijs corpibus eternaliter letentur ꝛ gau
deant. Fuerunt nāqꝫ corpa ipsa instru/
mēta ꝛ organa aiaꝝ ad virtutū opa exer
cenda. Ipsi etenim sci p xpi amore car/
nē suā crucifixerūt cū vitijs ꝛ cōcupiscen
tijs. Et vt ait Pau. Heb. xi. Alij distē
ti sūt nō suscipiētes redēptionē: vt melio
rē iuenirēt resurrectionē. Alij Xo ludi/
bria ꝛ verbera expti: isup ꝛ vincula ꝛ car
ceres: lapidati sūt. secti sūt. tēptati sūt. i oc
cisione gladij mortui sūt. Circuierunt in
melotis: ꝛ i pellib⁹ caprinis: egētes. an/
gustiati. afflicti qb⁹ dign⁹ nō erat mūd⁹.
i solitudinib⁹ errātes: i mōtib⁹ ꝛ spelun/
cis ꝛ i cauernis terre. Tertio pbatur
exēplo veritas resurrectōis general'. Et
Aug. li. 22. de. ci. dei. refert exēplū illud
qd valeri⁹ recitat li. i. rubrica d miracul'.
Et macro. li. i. de sōno scipiōis. Et pla/
to. i li. de re pub. q gdā. Pheretres na
tione Pāphilus miles officio cū vulne
rib⁹ i plio acceptis vitā effudisse crederet
cū. 12. die iter ceteros vna pemptos ia/
cēs tādē eēt honorādus igne subito seu
recepta aia seu retēta qcqd emersis dieb⁹
egerat viderat ve tāqꝫ publicū pfessus iu
diciū humano generi enūciauit. Faciūt
adhuc ad resurrectionē corpoꝝ approbā
dā exēpla eoꝝ q surrexerunt p solā virtu
tē dei tā i veteri qꝫ i nouo testō. Scribit
nāqꝫ. 3. Reg. 17. q Helias pcibus suis
filiū vidue suscitauit: q iā mortu⁹ erat. ꝛ
de ipso dic Hero. i plogo i Jonā. Scim
Jonā hebrei affirmāt filium fuisse mulie
ris vidue Sarepthane: quem Helias p/
pheta mortuū suscitauit: mre postea dicē
te ad eū. Nunc cognoui q vir dei es tu:
ꝛ verbū dī i ore tuo verū ē. Et. 4. Reg.
4. c. hr q Heliseus extinctū filiū mulie/
ris pcib⁹ suis ad vitā reuocauit. Luc. ve
ro. 7. c. ponitur resurrectio adolescētis.
Et Math. 9. resurrectio filie archisyna
gogi. Et. Joh. xi. resurrectio Lazari q̄t
tuor dies i monumento iā habentis. Et
Act. 20. c. narratur de Paulo q dū pdi
caret apud Troadē: qdā adolescēs noie
Eutychus sup fenestrā cuꝫ mergeret sō
no graui cecidit de tertio cenaculo deor/
sū ꝛ sublatus oblatus ē mortu⁹. Ad quē
cum descendisset Paulus: icubuissetqꝫ
sup eū: adolescēs ille ptinus viuens ꝛ i
columis resurrexit. Et vt breuius partē
istā cōcludamus omissis alijs i medium
adducemus memorabile illud exemplū
de. 7. dormientibus. qd Theodorus et
Ruffinus insimul scripserunt. In ciui/
tate g° Ephesi orti sūt. s. Maximianus.
Malchus Martian⁹ Joh. Seraphion
ꝛ Cōstātinus. Hi cū accusati eēnt De/
cio tunc Ephesi exūti q xpiani eēnt: da/
to eis resipiscēdi spacio vsqꝫ ad reditum
Decij q puinciā visitaturus erat dimit/
tunt. At illi iterim pimoniū suū in pau
pes expendētes: initio cōsilio i mōtē Ce
lion secesserunt: ꝛ ibi eē secreti⁹ decreue/
runt. Diu ergo latētibus sic vn⁹ eoꝝ. s.
Malchus mutato habitu ne cognosce/
ret ad emendū panes ciuitatē intrabat.
Cū autē Decius redijsset ꝛ eos ad sacri
ficandū perquiri iussisset. Malchus ter
ritus ad socios redijt: qui sedentes ꝛ col
loquentes in luctu ꝛ lachrymis sicut de⁹
voluit dormierunt. Hanc autem facto
cum innotuisset Decio illos in spelun/
ca latere iussit os spelunce lapidibus ob
strui. vt ibi fame morerentur. Mortuo
ergo Decio post annos. 196. tpe Theo/
dosij imperatoris pullulauit heresis eo/
rum qui negabant resurrectionem mor/
tuorum. Vnde contristatus Theodosi⁹
indutus cilicio per singulos dies flebat.
Quod misericors deus videns thesauꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fue pietatis apuit: misitq; in cor cuiusdā
burgēsis Ephesi: vt i il o mōte edificaret
stabulū pastorib⁹ suis. Cemētarijs ergo
spelūcā apientib⁹ surrexerūt sci. ⁊ putabāt
se vna nocte tm̄ dormisse. Malch⁹ vero
ad vrbē descēdē disposuit vt panes eme
ret ⁊ qd de ipsis dicereꝛ sentire. ⁊ cū de/
uenisset ad os spelūce vidēs lapides mi/
rat⁹ ē. Veniēs āt ad portā vrbis vidit si
gnū crucis supi⁹ depictū. Insperit cū ad
miratione ⁊ timore. pariter vrbē igredi
tur in q̄ neminē cognoscebat audiebatq;
hoies colloquētes d̄ xpo: sicq; stupefact⁹
⁊ attonit⁹ accessit ad eos q panes vende
bāt: ⁊ cū argēteos ptulisset mirati vēdi/
tores dicebāt ad iuicē: q illc iuuenis an
tiquū thesaurꝝ iuenisset Malchus vero
eos adinuicē loq videns terr t⁹ rogabat
eos vt ipsū dimitterēt. ⁊ panes ⁊ pecuni
am retinerēt. At illi tenētes eū dixerūt.
Vn̄ es tu q thesauros impatorꝝ iuenisti.
Indica nobis: ⁊ erim⁹ socij tecū: ⁊ cela/
bim⁹ te. At ille q̄si isanus stabat. Illi ve
ro clamare ceperūt q thesaurꝝ abscōditū
inuenisset: adduxerūtq; eū ad epm ciui/
tatis noie Mamertinū: ⁊ ad pconsulē
noie antipatrē. Qui dū vidissent argen
teos: interrogassētq; Malchū vbi illos
reperisset: pcidēs ante eos Malch⁹ di/
xit: Pro deo dicite mihi vbi ē Deci⁹ im
patō: q heri fuit i hac ciuitate. Eps dixit.
Fili nō ē hodie i terra q Deci⁹ impator
nomineꝛ. Hic fuit ante lōgū tps. Mal
chus dixit. In hoc ego stupeo: ⁊ nemo
mihi credit. Sed seqmini me: ⁊ ostendā
vobis socios meos q sunt i mōte celion.
⁊ ipsis credite. Hoc. n. scio q a facie de
cij impatoris nos cōfugim⁹: ⁊ heri sero
vidi q igressus ē Deci⁹ hāc vrbē. si tm̄
hec ē ciuitas Ephesi. Tunc eps dixit p/
cōsuli. Visio ē: quā vult dn̄s ostēdere in
iuuene isto. Perrexerūt ergo cū eo ⁊ po
puli plurima multitudo: ⁊ iuenerūt sicut
Malch⁹ dixerat. videntesq; facies scōꝝ
glorificauere dn̄m: nunciauerūtq; rē taz
grādē impatori q mox ex Cōstantino/
poli Ephesū veniens iuit ad locū vbi sci
morabanꝛ āplexatusq; illos dicebat: Sic
video vos tāq; si viderē dn̄m resuscitā/
tē Lazarꝝ. Tūc dixit scūs Maximian⁹.
Crede nobis. q ppter te suscitauit nos
de⁹. Vere eni resurrexim⁹ ⁊ viuimus: ⁊
sicut infans ē i vtero matris nō sentiens
lesionē ⁊ viuit sic fuim⁹ viuentes iacētes
⁊ dormiētes. ⁊ nō sentiētes. Ex his dic/
tis cōsolat⁹ totus ppl's fuit xpianorꝝ. ⁊ cū
ctis vidētib⁹ iclinātes capita sua i terraz
spiritū dn̄o tradiderunt. Surgens autē
impator cecidit sup eos flens ⁊ deosculās
eos. Et cū iussisset fieri loculos aureos:
in qb⁹ mitterenꝛ. i ipsa nocte apparuerūt
impatori. d. vt sicut hacten⁹ in terra iacu
erāt: ⁊ de terra surrexerāt. ita eos dimit/
teret: donec illos de⁹ iterꝝ suscitaret. Ius
sit ergo impator locū illū i honorē ⁊ me/
moriā eorꝝ ornatis lapidibus decorari.

An resurrectio erit generalis respcū
electorꝝ dānatorꝝ. ⁊ puulorꝝ. Caplm. 2.

Ecundū mysteriū de resurrectio
ne generali declarādū dꝛ gene/
ralitatis: i quo apiendū ē an re/
surrectio erit generalis. ⁊ hoc triplici res
pectu. Primo respectu electorꝝ. 2° dā
natorꝝ. 3° puulorꝝ. Primo videndū ē
si resurgent electi. Et lz ex pcedētibus
firmiter habeaꝛ q sic. tm̄ nōnulli arguūt
in cōtrariū. Et primo q2 liberior est aia
ad contēplandū deū a corpe exuta q̄; cor
pori cōiuncta. sed nihil debet fieri q° aie
electorꝝ sint minus libere ad cōtemplan/
dū deū. ergo electorꝝ aie iterū corpibus
non reunientur. Secundo arguunt. q2
non dz participare in premio qd pstat i
pedimentum i merito: sed corp⁹ prestat i
pedimētum aie in merito q2 vt diciꝛ ad
Gal. caro cōcupiscit aduersus spiritū.
ergo non dz participare cum aia in pre/
mio. pticiparet autē si iterū aie vniretur
electe. 3° arguunt: q2 non pōt eē resur/
rectio: nisi a morte in vitā repatio. sz nō
oēs hoies morietur. ergo nō oēs resur/
gent. Dicitur enim i symbolo. q xps vē
turus ē iudicare viuos ⁊ mortuos. ergo
aliqui iudicabunꝛ q nūq; morientur. Et
Hiero. ad Marcellā ait. Quosdā i fine
seculi aduenięte xpo nō eē morituros: sz
viuos repertos in imortalitatē repente
mutandos. Et Aug. li. 2. de baptismo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

parvulorꝝ dicit. Quibusdã i fine largieꝛ ut mortē istã repentina cõmutatiõe ñ sentiãt. Ad primum argumētũm respondet Ric. ꝙ lꝫ aïa unita corpori tali quale hꝫ modo nõ sit ita libera ad cõtēplanduꝫ deũ sicut a corpore exuta: tñ hoc nõ ē verꝝ d̕ corpore glorificato quale hēbũt electi i resurrectiõe. Ad secũdũ dicenduꝫ ꝭm Ric. ꝙ in corpore nostro duo sunt. s. natura. ⁊ hec nõ prestat ipedimētũ merito: ⁊ vitiositas que ꝑstat ipedimētũ merito. ⁊ ideo i electis nõ resꝫget vitiositas cõporis: sꝫ natura. Ad tertiũ refert Ric. ꝙ falsum ē dicē ꝙ nõ oēs hoïes morieꝛ cuꝫ dicaꝛ Gen̄. 3. ad Adam. Pulvis es ⁊ i pulverē reverteris: que sñia cecidit sup oēs qui ꝭm legē nature eb eo erãt d̕scēsuri. Vñ Pau. Ro. 5. d. Sicut ꝑ unum hoïem peccatũ i hũc mundũ itravit ⁊ per pctm̃ mors: ita in oēs hoïes mors ptrãsijt: in quo oēs peccaverũt. Et Heb. 9. ait. Statutum ē oïbꝰ semel mori. quare dicēdũ ē ꝙ ad solvendũ debitũ originalis peccati oēs hoïes morienꝛ. In symbolo vero dr̕ ꝙ xps iudicabit mortuos q iam mortui sunt: ⁊ vivos q. s. vivunt in pñti lꝫ sint morituri. Hiero. etiã ꝓtanto dixit quosdã non morituros: qꝛ pꝰ mortē quasi statim resurgent. Augu. aũt dictuꝫ suum correxit li. 2. retractationũ. c. 23.

Scd̕o vidēdũ est si resurgēt oēs adulti dãnati. Et hoc ꝓp verbũ ꝓphe. d. Nõ resurgēt ipij in iudicio. Ad qd̕ respõdet Ric. ꝙ illud verbũ itelligiꝛ vel d̕ resurrectiõe spũali i pñti iudicio mĩsericordie: vł d̕ resurrectione corporali gloriosa: qd̕ pꝫ ex verbis sequētibꝰ ubi subditur. Neqꝫ peccatores i ꝯsilio iustorꝝ. Tertio vidēdũ ē an resurgent ꝑvuli: qui cũ solo originali d̕cesserũt. Et quibusdã videꝛ ꝙ non eo ꝙ resurrectio erit ꝓp plenã retributionē meritorꝝ. sꝫ ꝑvuli tã purgati a peccato originali qꝫ illi qui in peccato originali d̕cedũt: nõ meruerũt nec d̕meruerũt: ergo nec illi nec isti resurgent. Sed i cõtrariũ ē sñia oïum theologorũ. Id̕ Ric. dicit ꝙ ꝑvuli qui cũ originali decesserunt resurgent. Nõ est qꝛ ꝓ peccato originali obligatur homo ad penã dãni: Peccatũ aũt originale cõtrahit illa: alia ꝑ sui unionē cum ifecta carne: ⁊ id̕ cõveniēs ē ut anie ꝑvulorꝝ carētiã visionis di̕ ꝑpetuo patiãtur suis corporibꝰ unite: ꝑ quorũ cõtagionē icurrerũt obligationē ad penã. Ad rõnē ergo i ꝯrium dicendũ ꝙ qꝫvis i ꝑvulis ñ sit actꝰ merēdi: vł d̕merēdi. in illis tñ i qbꝰ remissuꝫ ē pctm̃ originale ē radix merēdi. s. grã gratũ faciēs: ⁊ i illis qbꝰ ñ ē remissum est radix d̕merēdi. s. hitualis cõcupiscētia: ⁊ id̕ resurgent tã isti qꝫ illi. Ex quibꝰ oïbus cõcludimus resurrectionē corporum futurã ad oēs homines se extendere.

Qualr̕ mortui resurgēt respcũ loci dispositiõis ⁊ finis. Capit. 3.

Ertium mysterium d̕ resurrectione generali dr̕ qualitatis: i quo apiendũ est qualiter mortui resurgēt. ⁊ hoc triplici respcũ. Primo respectu loci. Scd̕o respcũ dispositionis Tertio respcũ finis. Primo vidēdũ ē qualiꝛ mortui resurgēt respectu loci in qbꝰ. s. locis resurrecturi sunt. Et dic̕ Ric. ꝙ si corpora mortuorꝝ sive illorꝝ pulveres fuerint i monumētis. ibidē reformabũtur ⁊ surgēt: iuxta illud Ezech. 37. Ecce ego aperiã tumulos vestros: ⁊ educã vos d̕ sepulchris vestris populꝭ meus Et glo. super illud Math. 27. Monumēta apta st̕ ⁊c̄. d. Monumēta apta sũt in typum resurrectionis future. Si autē corpora nõ erũt i monumētis resurgent in illis locis: in qbꝰ tempore resurrectõis erit ꝑs principalior corporis. Si aũt illo tꝑe ꝯtingat alicuiꝰ corꝑis ꝑtes eē in pluribꝰ locis: utpote qꝛ medietas cordis eēt i uno loco: ⁊ medietas i alio: ⁊ sic d̕ capite ⁊ alijs mēbris: tunc resurrectio fiet in loco ubi d̕s volet. Si aũt i uno loco esset cor totũ: ⁊ i alio totũ caput: tũc qdã dicũt ꝙ resurrectio fiet i eo loco ubi erit cor: qꝛ ipsum formaꝛ priusqꝫ cetera membra: ut dicit Ar. in. 13. de animalibus. Et sic dicit Avicēna. Cor est primũ mēbrũ i vita ⁊ est primum pricipiũ venarũ ⁊ nervorũ ⁊ ab ipso tanqꝫ primo principio derivaꝛ: per totũ corpus influentia anime vitaliũ motuũ causativa: qꝛ ab ipso ē prima ori-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

go ſpirituū qui ſūt de latini īfluētie ipſi-
us aīc. Circa cor etiā alia mēbra cōgregā
tur ſicut cōtra cētrū: ⁊ eſt illud qd̓ vltimo
moritur ī hoīe. Alii dicūt ꝙ hō reſurget:
vbi tunc erit caput: q2 vt hr̃. ff. de reli. et
ſum. func. l. cū ī diuerſis. Ibi ē hoīs ſe-
pultura: vbi ē caput eiꝰ ſepultū. Amb. ēt
ī glo. ſ. ꝑ illud ps̃. Vide humilitatē meā
⁊ eripe me: dicit ꝙ caput totū corpꝰ diri-
git ⁊ ſenſibꝰ īplet: ⁊ ibi expreſſe videt̃ at-
tribuere ſibi primatū īter oēs ptes totius
corpis. Quicqd aūt d̓ hoc ſit: reliquamꝰ
ipſi dō: cuiꝰ ỽtute: vt dcm̄ ē reſurrectio
mortuoꝝ fiet. 2º videndū ē ql̓r mortui
reſurgēt reſpcū diſpoſitōis: ⁊ hoc quātuȝ
ad tria. pº quātū ad etatē. 2º quātū ad quā
titatē. 3º quātū ad d̓formitatē. Primo
quātū ad etatē querit̃ ſi oēs reſurgēt ī ea
dē etate. Et rn̄det Ric. in. 4. diſt. 44. ꝙ
etas pōt accipi dupl̓r. Vno modo ꝑ toto
tpe quo vixit homo ab īſtāti ſue formatio
nis vſqȝ ad īſtās ſue reformationis: ⁊ ſic
nō oēs ī eadē etate reſurgēt. Alio mō ꝑ
ſtatu corpis: ⁊ virtutis: q ex annis ī hūa-
no corpore relinqt̃ ſm quē modū accipiē
di etatē dicimus ꝙ Adā fcūs fuit ī etate
virili. Et ſic oēs in eadē etate reſurgent
q2 oēs reſurgēt ī ſtatu corporis ⁊ natura
lis virtutis quā hituri erāt ſi tm̄ vixiſſent
vel habuerūt ꝑ tantū vixerūt: q̄ eſt in tpe
ad qd̓ terminat̃ motꝰ pficiendi: q circiter
de lege cōi ē illud tp̄s quo xp̄s mortuꝰ eſt
Propterea glo. Eph. 4. quaȝ magiſter
ſen. īducit ī tex. dicit. Oēs ī eadē etate re
ſurgēt ī qua xp̄s mortuus ē ⁊ reſurrexit:
cuiuſcūqȝ etatis mortui fuerint. Et Au-
gu. 22. li. de ciui. dī. c. 15. īqt. Qd̓ cōme-
morauit apl̓s de mēſura etatis plenitudi
nis xp̄i: ſic accipiamꝰ dictum: vt nec vltra
nec īfra iuuenilē formam reſurgāt corpo
ra mortuoꝝ: ſȝ ī ea etate ad quā xp̄ȝ ꝑue-
niſſe cognouimꝰ. Scd̓o quantū ad quan
titatē q̄runt doc. vtrū oēs reſurgēt ī eadē
forma. Et rn̄det Ric. ꝙ nō: ſed quilibet
reſurget in ea quātitate ⁊ mēſura ſiue ſta
tura: que vniciqȝ īdiuiduo d̓bebat̃ ī ter
mino motus pficiēdi ſm naturalē ỽtutē
caloris extēdentis humidū humidi ⁊ ſu-
ſcipiētis extēſionem. Si aūt ꝑ erroreȝ na
ture vel ꝑ nimiā ſupabūdantiam materie
eēt īdebitꝰ quātitatis exceſſus: vel dimi-
nutio ſiue defectꝰ diuina potentia ſupple
bit vel reſecabit. ꝓ vt plene ponit Aug.
li. 22. de ci. dī. c. 15. Tertio q̄ȝtū ad de-
formitatē querit̃: vtrū corpora reſurgen-
tiū reſurgēt cū d̓formitatibꝰ ſuis. Et qdā
arguūt ꝙ ſic. Primo q2 cicatrices ſūt
deformitates ī corpore: ſed corpꝰ xp̄i re-
ſurrexit cū cicatricibꝰ: vt pȝ Joh. 20. ergo
multo fortiꝰ reſurgēt alia corpa cū ſuis d̓
formitatibꝰ. Scd̓o arguunt. q2 Aug.
dicit. 22. d̓ ci. dei. c. 17. ꝙ mulieres ī ſexu
feminco reſurgēt: ſed feminē ſexꝰ ē ex d̓
fectu nature: ⁊ preter eiꝰ ītētionē: q2 ſicut
dicit Ar. i. 16. d̓ aīalibus. Femina eſt
vir occaſionatꝰ. i. īperfectꝰ. ergo aliq̄ de
formitas erit ī illis reſurgentibꝰ. Sed in
ↄ̄triū ē auctoritas Aug. in Ench. d. Re
ſurgēt corpora ſcōꝝ ſine vllo vitio ſerua
ta ītegritate nature. Rn̄dēt ergo doc.
theo. ꝙ ſicut accipi pōt ex ſnia Aug. 22. d̓
ci. dei. c. 19. Oīs d̓formitas reducit̃ vel
ad illā que ē ex pte coloris: vel ad illā que
ē pte figure: vel ad illā q̄ ē ex pte diminu
tionis ptiū: vel ad illā q̄ eſt ex pte ſupabū
tie. Quocūqȝ mō accipiat̃ d̓formitas nul
lo pacto erit ī corpibꝰ electorū. Corpa aūt
dānatoꝝ reſurgēt ſine deformitate q̄ ē ex
pte diminutōis partiū: q2 vt apl̓s dicit. i
Cor. 15. mortui reſurgēt īcorrupti. ſ. ſine
diminutōe ſm glo. Sȝ vtrū r̄ſurgāt ſine
d̓formitatibꝰ aliijs dubiū ē. Et qdaȝ dicūt
ꝙ deformitates alie manebūt ī eis ad ma
iorē cōfuſionē illoꝝ. Alij vero dicūt ꝙ re
ſurgent ſine illis: quia in reparatiōe cor-
poris reſurgētis magis attendet̃ nature
perfectio q̄ȝ cōditio que prius fuit. Hoc
tamen Augu. in Ench. relinquit indeter-
minatū. d. ꝙ nos fatigare non debet eo-
rum incerta habitudo vel pulchritudo:
quorum erit certa ⁊ ſempiterna damna-
tio. Ad primum ergo argumentuȝ re
ſpondet Augu. 22. de ci. dei. c. 20. ꝙ cica
trices ī corpore xp̄i: ⁊ in corporibꝰ marty
rū: vt etiā tactū ē ī ſermōe precedēti non
erūt ad deformitatē: ſed ad dignitateȝ et
decorem. Ad ſecūdum argumentum
notandum ꝙ vt Augu. dicit. 22. de ciui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dei c.17. Aliqui voluerūt dicere ꝙ oēs
resurgēt i sexu virili ꝓpter verbū ap̄l'i q
ait. Eph.4. Donec oēs occurram⁹ i vi
rū ꝑfectū. Et sic Augu. exponit. Vir dr̄
ibi nō a sexu ſʒ a virtute. nō corꝑis ſʒ mē
tis: ꝑ quē modū mulier scā vir ē. Et ſm
hoc dr̄ in ps. Btūs vir q nō abijt in con
silio ⁊c̄. qd' intelligi ēt pōt d' muliere. Di
cendū ergo ꝙ sicut viri resurgent i sexu
virili: sic mulieres i feminco: q2 hoc exi/
git natura idiuidui. ⁊ cōgruit perfectio/
ni speciei. ⁊ erit occasio laudādi sapientiā
dei. Et vt ait Augu. vbi supra. Mēbra
feminea nō erūt accōmodata veteri vsui
ſʒ nouo decori: quo nō alliciatur aspiciē/
tis cōcupiscentia que nulla erit: ſʒ dei lau
detur sapiētia atqʒ clementia. Q̄ʒuis igit̄
mulier generetur pter intentionē natu
re ꝑticularis. ē tñ de itētione nature vni
uersalis. que vtrūqʒ sexū reqrit ad ꝑfec/
tionē humane sepeciei. nec erit p⁹ resur/
rectionē in illo sexu cōfusio. q2 sicut dicit
Aug. nō erit ibi libido que confusionis
cā est. Nā priusqʒ peccassent nudi erant.
⁊ non cōfundebantur vir ⁊ femina. Vñ
nec post resurrectionē vestibus op⁹ erit.
Tertio videndum ē qualiter mortui re/
surgent respectu finis. Et ad hoc dicim⁹
ꝙ vt ex ꝓcedentib⁹ colligi pōt: finis dam
natoꝝ erit vt cum corporibus eternaliter
crucientur. finis autem electorūʒ erit: vt
cum corporibus in perpetuum letentur
⁊ consolentur. Sed dubium in hoc orit̄
vtrum electorum btitudo maior erit post
iudicium q̄ʒ ante. Et respondet Ric. di
49. ꝙ maior erit extensiue. eo ꝙ modo ñ
habent nisi btitudinem aie. tunc aūt erūt
beati ⁊ in aia ⁊ in corꝑe. Beatitudo etiā
cuiuslibet aie erit maior extēsiue: q2 nunc
gaudet de bono ꝓprio. tunc autem gau/
debit ⁊ de suo ⁊ de corꝑis bono. Aliq tñ
dicunt ꝙ non erit maior intēsiue. Sed ꝯ
eos est auctoritas magistri. d. iter. Per
acto iudicio ampliorem gloriam sue cla/
ritatis deus mōstrabit electis. nō ꝙ aia
sit receptura maiorem glorie habitum. ſʒ
q2 augebit̄ perfectio sue naturalis virtu
tis: Quāto aūt ꝑfectior ē naturalis anie
virtus: tanto cū equali adiutorio sup na
turali deum clarius videt. ꝙ ꝑfectior fu/
tura sit per corporis resumptionem natu
ralis anime virtus Ric. ꝓbat sic. Quā
to res habet ꝑfectiorē essendi modum: tā
to ꝑfectius pōt habere sue virtutis oꝑa/
tionē. Sed aia beata ꝑ sui corporis resū
ptionem habebit ꝑfectiorem essendi mo
dum q̄ʒ modo: q2 omnis ꝑs habet ꝑfec/
tiorem modū essendi in toto q̄ʒ sepata: iō
habebit ꝑfectiorem naturalē virtuteʒ q̄ʒ
modo. Preterea natura recta nō appe/
tit naturaliter habere aliqd quo habito ñ
fieret ꝑfectior secundum modum essēdi.
nec secūdū virtutē: ſʒ si cuiuslibet anime
beate ē natura recta: ⁊ qlibet naturaliter
appetit resumptionē corꝑis ꝓprij. ergo
ꝑ illam resūptionē quilibet fiet ꝑfectior
secūdū essendi modū vel scd'm virtuteʒ.
Perfectiorē ergo habebunt anie essēdi
modū ⁊ virtutē post reassūptionē corpo
rum q̄ʒ ante. ⁊ ꝑ consequēs maiorē btitu
dinē. ꝙ autē anima in corpore corrupti/
bili impꝑfectiorē habeat suam operationē
naturalem q̄ʒ sepata hoc est per accidēs
scilʒ rōne corruptibilitatis corporis. Q2
vt dicitur Sap.9. Corpus quod corrum
pitur aggrauat animam. Sed vt dicit
August. 12. super Geñ. versus finem.
Cum anima hoc corpus iam non anima
le: sed per futuram commutationem spi/
rituale receperit: perfectum habebit na/
ture sue modum obediens ⁊ imperans:
viuificata ⁊ viuificans tam ineffabili fa/
cilitate: vt sit ei glorie quod fuit sarcine.
Erit itaqʒ in illa generali resurrectione
supadmirāda leticia ⁊ iocunditas amico
rū dei: q ex affectu exꝑientur q̄ʒ fructuo/
sū ē pp xp̄ʒ quoscūqʒ subire labores. Ecō
uerso vero dānati mihi ex pene acerbita
te cognoscēt quāta ē stultitia: quāta dem̄
tia negligere aiam: ⁊ fouere corp⁹ cōtē/
nere celū ⁊ q̀rere mūdū resistē deo ⁊ ſui/
re diabolo. Sollicite igit̄ ꝓuidendū ē vt
ab ipsis ipijs sepati ꝑ bona oꝑa ⁊ veraʒ
pniam annumerari valeam⁹ angelicis
choris ordinibusqʒ scōꝝ: collaudantes ⁊
benedicētes deū ꝑ imortalia. s. s. Amē.

Finis quadragesimalis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Sermo ī festo annunciatōis virginis Marie eiusdē Roberti cū alijs s̄m oī/b⁹ sequētib⁹. s. d̄ p̄destinatoꝝ nūero: ⁊ da natoꝝ. ⁊ d̄ catenis: ⁊ sic d̄ alijs q̄ sequūt̄.

n Ne timeas Maria inuenisti eni gratiā apd̄ deū. Lu. i.

Sacratissime solēnitatis hodierne p̄conia digna laude ingenioli puitatē deterrent: ⁊ idē oritur difficultas fandi vbi adest rō nō tacēdi. Quia oēs huius seculi hoies virginem deū ⁊ hoiem in vtero suo recipiētē i hac die precipua reuerentia extollere debent Quāobrē ⁊ loq̄ difficile ⁊ tacere vr̄ igratū. Verūtn̄ sicut possum⁹ in meritis beatissime dn̄e cōsiderātes sacratissime ānū/ciationis sue mysteria enarrem⁹. si quid ibi fuerit i dicendo diminutū cōpatietur ⁊ ipsa fragilitati nr̄e. Audacter itaq3 ad nostrā deuotionē circa hui⁹ diei solenni/tatē dirigim⁹ s̄monē. Hec siq̄dē dies ē in qua p̄ humani generis salute dei fili⁹ virginalē igressus ē vtex. Hec dies ē i qua angeli leti facti exultauerūt i iubilo. Hec dies ē in qua p̄ vniuersū mundum melliflui facti sunt celi. Quare vt possu/mus mētes nostras feruenti⁹ deuotioni subijciam⁹: qd̄ vt meli⁹ ⁊ deuoti⁹ facere possim⁹ de hac b̄ndicta solēnitate dicere statui: que annunciatio virginis glorio/se ab ecclesia nuncupat̄: eo q̄ ipsa virgo inuenit hodie grām. nō solū sibi. sed cunctis gentibus: sicut verba p̄posita dicūt: in q̄bus de hac ānunciatione aliq̄d loqui cupiētes tria possum⁹ mysteria ꝯtēplari.

Primum dr̄ missionis.
Secundum dr̄ annunciatōis.
Tertium dr̄ cōsensionis.

p Primū mysteriū contēplāduz dr̄ missionis. de quo Luc. i. c. dici/tur. In mēse. 6 missus ē ange/lus gabriel a deo i ciuitatē galilee cui nomen nazareth. ad virginē desponsatam viro: cui nomē erat Joseph d̄ domo Dauid: ⁊ nomen virginis Maria. In quibus verbis l3 multa possint considerari nihilominus cā breuitatis quinq3 cōsiderationes de hac missione poterūt notari.

Prima dr̄ quando.
Secunda dr̄ quis.
Tertia dr̄ a quo.
Quarta dr̄ ad quē locum.
Quinta dr̄ ad quā personā.

Prima cōsideratio dr̄ qn̄. Vn̄ dr̄ in euāgelio: i mēse. 6. s̄m Nico. d̄ li. s. a cōceptu p̄cursoris: q2 fuit cōceptus i septē/bri circa finē mēsis. Saluator āt circa finē Martij. s. 25. die. s̄m Bern̄. Fuit āt hic mensis conueniens: vt in eo filij dī fieret incarnatio p̄pter tria.

Primo p̄pter nouitatem.
Secundo p̄pter delitiositatem.
Tertio p̄pter conformitatem.

Primo fuit cōueniens hic mēsis p̄p nouitatē. Nā ait Isidor⁹. 5. li. ethimol. q̄ martius appellat̄ p̄pter Martē romane gētis auctorē: ⁊ dr̄ quasi mēsis nouarū. Cōueniēter ergo tali tp̄e debuit cōcipi: q̄ auctor est mundi. In cuius cōcep/tione facta sunt a deo q̄ttuor noua. Primu3 nouū ē āgeli salutatio. Vn̄ Bern̄. in s̄mone de ānunciatione dicit. Ininn/git̄ noua legatio angelo: ⁊ nouā virgo p̄fessa virtutē noue salutationis honorat̄ obsequio. hec ille. Et Hiero. in s̄mone de assūptione: Cogitis me ⁊c̄. Nō sim/plex vel cōsueta fuit ista salutatio: sed oi admiratione digna. Secundū. facta est noua sine viro virginalis cōceptio. Iō Bern̄. i quodā s̄mone de pēt. ait. Substantialiter vtero virginis elapsus: d̄ spiritu scō cōceptus ē xp̄s. O noua miracula. Cōceptus fuit sine pudore: p̄tus sine dolore. mater sine corruptiōe. Tertiū. facta ē noua tāte maiestatis abbreuiatio. q2 Bern̄. sup missus ē ingt. In cōceptu p̄tuq3 virginali noua ac mira, p̄fecto inci/pit q̄ diligēter igrit. Porro ibi agnoscit̄ lōgitudo breuis latitudo āgusta: altitudo s̄bdita. et Hiero. ad Pau. ⁊ Eusto. vere nouū ⁊ oiu3 nouitatū supeminēs nouitas ꝟtutū: qn̄ de⁹ quem ferre n̄ poterat mūd⁹: n3 vidē aliq̄s vt viuē possit sic in/gressus ē hospitiū vētris vt corpale claustrū ne sciret: sicq3 gestat⁹ vt tot⁹ de⁹ i coeēt. Quartū fcā ē noua ois creatur̄ renouatio. q̄ppe ois creatura āntiq̄ta erat: ⁊ a

Ꝓꝓrio vſu elōgata: qꝛ poſt primum pctm̄
nulla creatura habuit vſū ſuū debitum.
Facta ē eni vt hoi ſuiret exiſtēti ſiñ pctō
⁊ ſubdito deo. qñ gº hō peccauit ⁊ iā my
ſteriū creaturaꝝ renouatōis creatura de
bito vſu caruit. Nūc āt ē reſtituta: quia
xp̄o hoi ois creatura exhibebat ſuitutē.
⁊c. ⁊ ſic ipletū ē illud Apoc. 21. Ecce no
ua facio oia. 2º fuit hic mēſis ꝯueniēſ ꝑꝑ
delitioſitatē. Nā tp̄e veris ⁊ mēſe nouo
rū ſolēt quedā flumina pꝛicipalia iunda
re. vt Phiſon ⁊ Tigris. ſic mō flumia
ſpūaliū cariſmatū ⁊ donoꝝ. Vnd̓ Eccl.
28. Ego ſapia effudi flumia. ſ. gr̄e. ⁊ ſciē
tie. Jō Jſidorus. 5. ethimol̓. d. Ver dic
tū ē. qꝛ viret tūc pꝰ hyemē veſtitur tellus
hēbis. ⁊ flore cūcta replēſ. Et phs dic̄ ꝙ
ver ē pictoꝛ terre. iſtō tp̄i gr̄e ꝯuenit: pꝰ
hyemē culpe iſta aruit herba ⁊c. 3º fuit h
mēſis ꝯueniēs ꝑꝑ ꝯformitatē. Tali eni
mēſe verꝰ Adā ē de limo formatus: ⁊ in
ꝑadiſo collocatꝰ: ⁊ idē ꝑꝑ ꝑuaricationē
expulſus. Tali gº mēſe fieri debuit repa
tio ꝑ nouū Adā. Vñ ⁊ tūc ē xp̄s icarna/
tus: ⁊ i ꝑadiſo vteri virginalis collocatꝰ
vt multo meliꝰ operaret: ⁊ cuſtodiret illō.
Eodē inſuꝑ die quo verꝰ Adā ſuos per
lignū dānauit: nouus Adā eos ꝑ lignū
repauit. Dicit. n. ꝙ Adā in mane creatꝰ
hora nona peccauit. O Adā vbi es. O
Adā ecce iā incarnatione filij dei tua oia
mala finieſ. Scd̓a cōditio dr̄ qs. ſ. miſ/
ſus ē. ⁊ dr̄ angelus Gabriel. Quarē āt
ꝑ angelū facta ſit iſta ſalutatio triplex rō
ſumi poteſt.
Prima ex parte dei.
Secunda ex parte angeli.
Tertia ex ꝑte virginis.
Prima rō ſumiſ ex ꝑte dei: vt ſuare
tur ordo quē ipſe ſtatuit: qº mediātibꝰ an
gelis diuia hoibꝰ miniſtranſ. Hec ē re/
gula Dionyſij i li. de angelica hierar. q
ait. Dñicū benignitatis myſteriū angeli
primū edocti ſūt: poſtea ꝑ ipſos ad nos
cognitionis gr̄a trāſiuit. Scd̓m. n. Jſi/
doꝝ. 7. ethimol̓. Angeli grece vocātur
hebraice Malahoth. latine Nūcij in
terp̄tanſ. ab eo ꝙ dñi volūtatē ꝑplis nū
ciant. Angeloꝝ āt vocabulū officij nom̄
eſt nō nature. Semꝑ. n. ſpūs ſūt: ſꝫ cum
mittunſ vocāſ angeli: qbꝰ iō pictoꝝ licē
tia pēnas facit: vt celerē coꝝ i cūctis diſ/
curſū ſignificet. Angelus gº nūciꝰ dr̄: qꝛ
ad virginē miſſus ē ad ānūciandū my/
ſteriū icarnatōis filij dei. Sed ꝯ hº dici
poſſet. qꝛ qd̓ ſupra dr̄ ñ fuit cōgruū. Nā
vt. d. Dionyſiꝰ i li. cele. hierarchie ſuꝑ
p̄mis angelis ſit reuelatio imediate a dō
ꝑꝑ ipſoꝝ dignitatē. Sed mr̄ dei ē ſuper
oēs angelos exaltata. gº vr̄ ꝙ imediate
a deo debuerit ſibi annunciari icarnatio
nis myſteriū. ⁊ nō ꝑ angelū. Ad qd̓ rñ/
det btūs Tho. 3. ꝑte. q. 30. ꝙ mr̄ dei ſuꝑi
oꝛ erat q̄ꝫtū ad dignitatē: ad quā diuini/
tus eligebaſ. Sed q̄ꝫtū ad ſtatū p̄ntis vi
te inferioꝛ erat angelis: qꝛ ipſe xp̄s rōne
paſſibil̓ vite modico ab angelis minora
tus ē. vt dr̄ Heb. 2. c. Sꝫ tñ qꝛ xp̄s fuit
fil̓ viatoꝛ ⁊ cōp̄henſoꝛ q̄ꝫtū ad cognitio/
nē diuinoꝝ nō idigebat ab āgelis iſtrui
Sꝫ mr̄ dei nō erat i ſtatu cōp̄hēſoꝝ. iō d̓
dino cōceptu ꝑ angelos iſtruēda erat. ⁊
ſi adhuc obijciaſ ꝙ btā virgo ex lumine
gr̄e ⁊ fidei cognoſcebat dei filiū icarnan
dū ⁊ credebat hº fideliſſime que in vtero
mr̄is fuerat ſcificata. Jō ñ vr̄ ꝙ tale my
ſteriū debebat ei ꝑ angelū reuelari. Ego
dico ꝙ licet fidē de mediatore Xp̄o hūe/
rit ante ānunciationē angeli: verūtñ ex
hūilitate cordis ſui nūq̄ꝫ cogitauit ſe ad
tale myſteriū ſublimādā. igiſ añ hº debu
it p̄moneri. Scd̓a rō ſumiſ ex ꝑte ange/
li: vt oñderet ſe iuuare hūanā naturā et
eiꝰ querere ſalutē. ſicut diabolus ipule/
rat ad ꝑditionē. ⁊ ſicut pꝛia ſuggeſtio fu
it a diabolo. ſic annūciatio ſaluatoris fie
ret ab angelo. Et hāc rōnē poſuit Be/
da i omelijs ſu. Apꝑtū hūane reſtauratiōis
pꝛicipiū vt angelus a deo mitteret ad Vir
ginē ꝑtu cōſecrādā dino: qꝛ pꝛia ꝑditōis
hūane cā fuit: cū ſerpēs a diabolo mitte
baſ ad mulierē ſpiritu ſupbie decipiēdā.
Tertia rō ſumiſ ex ꝑte virgis. Primo
vt ex tali nūcio mēs eiꝰ eleuareſ in deū ⁊
ſic ardēti caritate flāmeſceret: vt priꝰ per
amorē eū cōciperet mēte q̄ꝫ corpe. Vnde
Aug. li. de virginitate ait. Beatior erat
Maria cōcipiēdo fidē xp̄i: q̄ꝫ cōcipiēdo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

carnē xpi. Et post subdit. Materna ꝑi
mitas nihil Marie ꝓfuisset nisi felici⁹ xpm
corde q̄ȝ carne gestasset. 2º vt ei⁹ puritas
ostēderet̄. Jō Hiero. i ſmone de assūp/
tione ad Paulā ꝛ Eusto. ait Bn̄ ange/
lus ad v̄ginē mittit̄: q2 sp̄ ē angelis co/
gnata virginitas. 3º vt eēt certior testis
hu⁹ sacri: qn̄ sup̄ hº sacr̄m erat instructa.
Dicebat̄ gº nunciu ſ angelus Gabriel.
Secundū Hieronymū hoc nomē Ga
briel pōt multiplicit̄ iterpretari. Prio v̄
tus nr̄a de⁹. Secūdo fortitudo dei. Ter
tio. cōfortauit me de⁹. Quarto cōfirma/
tio dei. Missus ē ergo angelus Gabri
el: q2 virtute dīna cōcepit virgo: nō hūa
na. Secundo q2 diuina fortitudo magis
videt̄ cōnexa fuisse i ista ānunciatōe q̄ȝ i
mūdi creatione. Plus eni distat deus a
q̄libet creatura sua q̄ȝ creatura a nihilo.
Jō dr̄ in. c. dānam⁹. extra de sū. tri. ꝛ fi.
catho. Inter creatorē ꝛ creaturā nō pōt
tāta dissimilitudo notari quin iter eos sit
maior dissimilitudo notāda. Plus ergo
fuit facere hoiem deū q̄ȝ ꝓducere de nihi
lo mundū. Tertio angelus cōfortauit v̄
ginē. Quarto p̄ eius annunciationē cō
firmatū ē cor virginis. Tertia cōsidera
tio dr̄ a qº. Dicit tex. euāgelij: a deo. Sȝ
pie mēs hūana dubitare pōt cur nō stati
post pctm̄ opatus est deus salutē huma/
nā: ꝛ carnē nō assūpsit de virgine. Ad
qd̓ assignari pn̄t tres rōnes.

Prima p̄p̄ peccati punitionē.

Secunda ꝓpter morbi curationē.

Tertia ꝓpter xpi honorationē.

Prima rō q̄re tm̄ distulit icarnari fili
us dei dr̄ ꝓpter pcti punitionē. Nam in
hoc manifestat̄ dīne vltionis seueritas: q̄
tātos clamores ꝛ luctus hoium tāto tp̄e
sustinuit anteq̄ȝ vellet descendere. ꝛ ipse
Adā cū posteritate sua tāto tp̄e expecta/
uit i limbo exulās a p̄adiso: q2 diuina iu
sticia nihil inultū relinq̄t. Secunda rō ē
ꝓpter morbi curationē. Nā pctm̄ quod
hō cōmiserat ex sup̄bia ꝓuenerat. Jdeo
p̄ humilitatē liberādum erat: qd̓ fieri de
buit vt hō se infirmū agnosceret: ꝛ libe/
ratore idigere. Unde glo. super. 3. c. ad
Gal. Magno cōsilio factum ē: vt p⁹ ho
minis casuȝ nō illico dei filius mitteret̄.
Reliq̄t enim de⁹ hoiem prius i libertate
arbitrij i lege naturali. vt sic vires natu/
re sue cognosceret. vbi cū deficeret legē
accepit: qua data inualuit morb⁹ nō lege
sed nature vitio: ꝛ ita cognita infirmitate
clamaret ad medicū: ꝛ grām quereret auxi
liū. hec ibi. Per totū itaq̄ȝ tēpus illd̓ q⁹
venire distulit cū multa hūilitate sci p̄res
ꝛ amici ei⁹ aduētum ipsi⁹ p̄cibus multipli
catis rogabāt. Facta. n. erat ipsis ꝓmis/
sio de icarnatione filij dei: ꝛ i fide media
toris viuebāt. Quisnā nō cogitet Adaȝ
ꝛ Euā post pctm̄ cōmissū ad p̄nīe lamen
ta se cōuertisse: qn̄ eccl̓a scā illos cōfitet̄ ꝛ
ponit i numero electoꝝ: qd̓ eē nō possȝ si
ne fide mediatoris. Jō Aug. i li. de cor
reptione ꝛ grā dicit. Illa fides sana est.
q̄ credim⁹ nullū hoiem q̄ȝtuncūq̄ȝ parue
etatis liberari a cōtagione mortis: ꝛ obli
gatione pcti: nisi p̄ vnū mediatorē dei et
hoiem ihm xpm. Potes etiā rōnabilit̄
credere q̄ prim⁹ p̄r Adā: qui ita sapiens
cōditus fuerat post lamētum p̄nīe ꝛ reco
gnitionē salutis sue i ihu nascituro d̓ car
ne sua magna ꝛ mira reuerētia deū colu
it: ꝛ colendū generationi electoꝝ māda/
uit ad iesū i carne vēturum. ꝛ p̄ salute no
stra morituꝝ ardētissimo suspirauit affec
tu: ꝛ alios docuit suspirare. Cū. n. Adā
nongentis ꝛ triginta annis vixerit sic p̄ȝ
Gen̄. 5. Quanta putas documēta salu
tis de fide mediatoris dedit posteris.

Quid Noe vir iustus atq̄ȝ p̄fectus fecit
quando iniundāte diluuio saluum se rece
pit in archa. Quid Abrahā p̄r cui facta
est d̓ xp̄o repromisso. Quid Moyses le
gis lator. Quid sci p̄res ceteri oēs ꝛ pro
phe. Nēpe hi oēs agnouerunt morbum
suuȝ. imo oium hoium qui per xpm cu/
rari debebāt. O quāti dū viuerēt in hoc
seculo erāt illoꝝ gemit⁹. o quāta suspiria
o q̄ȝ vehemētissima ꝛ ardētissima desíde
ria post mortem corporis huius. cū illuȝ
tenebrosuȝ limbū inhabitarēt: sp̄antes in
de per xpm reuocari ad luceȝ glorie p̄ tot
milia annorum. O q̄ȝ deuoti erant ip/
sorum clamores. Ueni dicebant. ve/
ni ad liberandum nos: domine Deus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

virtutũ. Ostẽde faciem tuã: ꝛ salui erimꝰ
Sed pudeat ex hoc deuotã aĩam iam xp̃i
morte redemptam: ꝛ in suo sanguine lo/
tam nõ delectari ꝛ nõ quiescere ĩ recepto
munere: qd̾ sancti patres ita volebãt: vt
nihil aliud viderent̃ nec cupere nec velle
nisi solum sibi exhiberi dilectum iesuȝ dei
miseratione ꝓmissum. Vñ Bernꝰ. s̾mo
ne. 2. super Cantic. ait. Ardorem d̾side/
rij patrũ suspirãtium xp̃i in carne p̃ñtiaȝ
frequentissime cogitans cõpũgor ꝛ con
fundor in memetipso ꝛ vix cõtineo lachri
mas: ita pudet torporis misabilium tem
poꝝ hoꝝ. Cuinãqȝ nostrum tantum ige
rat gaudium gratie huiꝰ exhibitio: quan
tum scis veteribꝰ accenderit desideriuȝ ꝓ
missoꝝ. Hec ille. Patet itaqȝ nõ incon
ueniẽter fore factum: vt ꝓpter hoĩum hu
militatem tardaret filiꝰ dei incarnationeȝ
suam. Tertia rõ quare tm̃ distulit icar
nari filiꝰ dei est ꝓpter xp̃i honorationem.
Magna q̄ppe dignitas ꝛ vtilitas erat v̾
bi icarnati: quã vt merito vnusq̄sqȝ cogꝰ
sceret per longam preconũ seriem conue
niẽs erat. Ideo ĩ glo. super. 3. c. ad Ga
latas dr̃. Quãto maior iudex veniebat:
tãto preconum series longior ꝓcedere de
bebat. Hec ibi. Debuerũt itaqȝ precede
re d̾ illo incarnato v̾bo figure ꝓphie: ꝛ
alia que in veteri testamẽto relatu digna
sunt vt verbi incarnati excellentiam om
nes aspicerent Cum ergo omnia com/
pleta essent dei clementia humano gene/
ri subuenire non distulit: quinimmo dif
finito consilio angelum aduocauit. Cui
ambasiatam virgini exponendam impo
suit dixitqȝ pater. Vade ad virgineȝ illã
immaculatã purã ꝛ s̄cãm: q꞉ illam ĩ spon
sam eligo. Subiunxit filius. Et ego eam
in meã matreȝ eligo: d̾ cuius purissimis
sanguinibus passibilem carnem assumã
Eroqȝ ei vnicus filiꝰ: ipsaqȝ mihi dilec/
tissima mater. Spũs sanctus superaddi
dit. Et ego ĩhabitabor ero suus gratiosis
simus: ꝛ operatione mea virgo in eiuȝ
concipiet filium. Quis dubitabit sine er
rore mirabili stupendaqȝ leticia exultasse
celestes hierarchias ꝛ ãgelicos choros q̄ñ
videbant totum mundum ad penitẽtiam
in breui rediturum ꝑ ĩcarnatõe filii. Si
ipsis gaudium ẽ super vno peccatore pe
nitentiam agẽte. Letabant̃ ergo gaude/
bãt ꝛ exultabãt bñdicentes deum. O in/
quã gaudium suauissimum: que ꝑ tot mi
lia annorũ ĩ damnatione derelicta fuerat
humana natura iaȝ assumitur in vnione
ꝑsone a filio dei: quare angelus a domĩo
mittit̃ ad suam sponsam cui taȝ sublimia
sacramenta referre deberet. Quarta
cõsideratio dr̃ ad quem locum: q꞉ in ciui/
tatem galilee: Cui nomẽ Nazareth. po/
nitur h̾ nomen loci ad denotandã certitu
dinem historie s̾m Nico. d̾ lira. Insup
vt adimpleretur ꝓphia Esa. xi. que dicit
Egredietur virga d̾ radice Iesse: ꝛ flos
d̾ radice eiꝰ ascendet. Ubi s̾m veritatem
hebraicam habetur. Et Nazareus de ra
dice eius ascendet. Iste locꝰ fuit ꝯueni/
ens vt in eo ãnunciaretur virgini diuinũ
ꝓpositũ: q꞉ Nazareth interpretatur flos
Et floris est triplex conditio: q̄ virgini ꝯ
petit.
Prima pulchritudo.
Scd̾a redolentia.
Tertia fructuositas.
Ponit has cõditiões d̾uotus Ber
nar. in s̾mone d̾ assump. d. Commẽdãt
flores pulchritudo: suauis redolentia: ꝛ
spes fructus gratia triplex. Pria gꝰ
ꝯditio dr̃ pulchritudo: q꞉ flores sunt pul
cherrimi. Sic ꝛ beata virgo in oĩbus su
is actionibꝰ ex parte corporis: ꝛ ex parte
mẽtis. Vñ Cantic. 4. dr̃. Tota pulchra
es amica mea: ꝛ macula nõ est in te. Su
ꝑ que verba. Ugo. d̾ s̄cõ Vic. dic̃. Pul
chra in corpore: pulchra ĩ mẽte: corꝑe vni
ca ꝛ mẽte sincera. Scd̾a conditio flo/
ris ẽ redolentia ꝛ suauitas odoris. Sic ꝛ
beata virgo suauissimum reddebat suaꝝ
virtutum odorem. Ideo ĩ persona eius
dr̃ Eccle. 24. In plateis sicut cinnamo/
mum ꝛ balsamum aromatiȝãs odorem
dedi: quasi myrrha electa dedi suauitateȝ
odoris. Fuit hic odor beate virginis: ex
emplaris ꝛ immaculata vita. Vñ Am/
bro. li. i. d̾ virginitate ait. Ut virgula fu
mi ex aromatibus myrrhe ꝛ thuris: q̄a
m̄ltis erat repleta v̾tutũ odoribꝰ: manãs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ex ea fragrabat suauissimꝰ odor etiā spiri
tibus angelicis. Et Hierony. ad pau. ⁊
Eusto. i sermone ď assump. Vere hor
tus delitiarū btā ṽgo i quo cōsita sīt oia
florū genera ⁊ odoramēta virtutū. Ter/
tia cōditio floris ē fructuositas. Sic ⁊ a ṽ
gine florentissima fructꝰ ille dulcissimꝰ exi
it ihs bñdictꝰ per cuiꝰ gustū oēs electi sal/
ui fiūt. Jō Ecc. 24. dicit. Ego mater pul
chre dilectiōis timoris: ⁊ magnitudīs et
scē spei. In me ois gratia vie ⁊ veritatis
In me ois spes vite ⁊ virtutis. Trāsite
ad me omnes qui cōcupiscitis me: ⁊ a ge
neratiōibꝰ meis adimplemini. Spūs. n.
meus super mel dulcis: ⁊ hereditas mea
super mel ⁊ fauum. Ipsa virgo flos ē cā
pi: de qua ortū ē preciosum lilium cōual/
liū: ꝑ cuius ꝑtū mutat̄ natura ꝓthoplasto
rū: quo deletur ⁊ culpa ſm Aug. i ſmōe
de natiuitate ṽginis. Quita cōsidera
tio dr̄ ad quā ꝑsonā: qꝛ ad virginē despō
satā viro: cui nomē erat Joseph ď domo
Dauid ⁊ nomē virgis Maria: in qbus
ṽbis tres huius sponse conditiōes no/
minantur.

Prima dr̄ virginitas.

Scďa dr̄ societas.

Tertia dr̄ nobilitas.

Prima cōditio spōse ad quā angelus
mittit̄ dr̄ virgitas. Erat eni illa puella:
q̄ i dei matrē eligebat̄ virgo purissima.
Cōgruebat eni sic eē ꝑꝑ tria. Primo
ꝑꝑ dignitatē patris seruādaꝫ. Cū. n. xp̄s
sit verꝰ ďs nō fuit cōueniēs vt aliū patrē
haberet q̄ꝫ deū: vt dignitas trāsferret̄ ad
aliū. Scďo ꝓpter puritatē filij. Nā fi/
lius ē verbū. Verbū aūt absqꝫ oi corru/
ptōe cordis cōcipit̄. Qꝛ gᵒ caro xp̄i sic fu
it ď ṽgie assūpta vt eēt caro verbi ďi. cō
ueniēs fuit: vt ēt ipse sine corruptōe ma/
tris cōcipet̄. Tertio fuit cōueniēs ꝓꝑ
incarnationis finē. Nā ad hᵒ scā fuit in
carnatio: vt hoies trāsferent̄ i filios dei.
Vñ Joh. i. dr̄. Dedit eis ꝑtātē filios dei
fieri: his q credūt i noie eius: qui non ex
sanguinibus neqꝫ ex volūtate carnis: ne
qꝫ ex volūtate viri: sed ex deo nati sunt.
Per carnē ſm Nico. de lira: intelligit̄ h
mlr Gen. 2. Os ex ossibꝰ meis: ⁊ caro ď
carne mea: qꝛ femina parū ꝑticipat de rō
ne respcū viri. Filij gᵒ dei ñ debebāt ge/
nerari ⁊ nasci volūtate carnis ⁊ viri. i. co
gnitione maris ⁊ feie. Ob h quā cām xp̄s
de virgie nasci debebat. Jdeo Augu. i
li. ď virginitate ait. Oportebat caput no
strum insigni miraculo ſm corpus nasci
de virgie: vt sanctificaret sua membra ſꝫ
spūm de virgine nasciturus. hec Tho. 3
parte. q. 27. Scďa cōditio persone ad
quam angelus mittit̄ dr̄ societas: qꝛ vir/
go hec sanctissima erat desponsata viro.
Qď triplici ratiōe cōuenienter factum es
se cognoscimus. Prima rō sumit̄ ex
parte xp̄i. vt. s. genealogia eiꝰ ꝯsueto mo
do texeretur per virum: vt Amb. dic̄ su
per Luc. 2. vt partus eiꝰ diabolo celaret̄
ſm Hiero. ⁊ Criso. super Math. 3. vt
puer natus a Joseph nutriret̄. Vñ ⁊ pa
ter eiꝰ dcūs est: qꝛ nutritius eius fuit.
Scďa rō sumitur ex ꝑte matris. vt. s.
liberaret̄ ab ifamia: ⁊ ne tanq̄ꝫ adultera
lapidaret̄: ⁊ adiutoriū hr̄et a Joseph san
ctissimo: vt dicit Hiero. ⁊ Amb. Ter
tia rō sumit̄ ex ꝑte nostri. Et prima ē vt
certiꝰ testimoniū hēremꝰ ex xp̄o: qꝛ de vir
gine fuit natꝰ. Vñ dicit Amb. sup Luc.
Locupletior testis pudoris maritꝰ adhi/
betur: qui posset delere iniuriā: ⁊ vindi
care opprobriū si nō agnosceret sacrm̄.
Scďa fuit: qꝛ cū ipsa despōsata esset ⁊ ṽ
go: i persona ipsiꝰ simul virginitas ⁊ ma
trimonium honoraretur cōtra hereticos
alteri istoꝝ detrahentes. Tertia cōdi/
tio spōse ad quam angelus mittit̄ dr̄ no/
bilitas. Propter hoc subiungit̄: de do/
mo Dauid Ad ostendēdum q̄ xp̄s ďscē
dit de domo ⁊ semine Dauid. sicut fue/
rat per ꝓphetas predcm̄. Lꝫ eni Joseph
non fuerit pater saluatoris: tñ ṽgo Ma
ria: de qua xp̄s carnem assumpsit: fuit de
eadē tribu cū Joseph. Qď ꝓbat̄ ꝑ hoc:
qꝛ mulieres in hereditate paterna succe/
dentes non poterant contrahere matrio
nium nisi cum viris de eadem tribu ne fi
eret cōfusio sortium: vt habet̄. Numeri.
36. c. Beata autē virgo fuit vnica Joa/
chi patri suo: succedēs ei i hereditate. Ex
qᵒ seqt̄ q̄ ipsa ⁊ Joseph fuerūt ex eadem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tribu.s. David. Ex quo apte mõstratur
nobilitas virginis. Ecqdẽ Math.i.po
nunt̃ ter q̃terne generatõis ab Abrahã
vsq3 ad xp̃m i qb⁹ describit̃ q̃ btã virgo
fuit nata ex.14.p̃triarchis.τ.14.ducib⁹τ
14.regib⁹ f̃m q̃ dicit. Nico.de li. Et vt
dicũt qdã h⁰ factũ fuit vt q̃ nobilissima e/
rat virtute τ grã: nobilis cẽt τ ꝓgenie.
Ista fuit illa bñdicta virgo ad quã cele/
stis nũci⁹ e celo mittebat̃ a deo. O q̃3 io/
cundũ nouũ sẽtiet in breui aĩa tua virgo
bñdicta. O q̃3 mirabilẽ grãm cõseq̃ris o
puella scissima q̃ tãtũ apud deũ meruisti
vt te solã eligeret: de q̃ ꝓ salute mũdi as/
sumeret humanã carne3. Festinat itaq3
angelus: τ tota angelica natura letãte fi/
delissim⁹ nuncius ad virginẽ properat.
Ecũdũ mysteriũ cõtẽplãdũ dicit̃
s annũciatio. Et de h⁰ subdit̃. In
gressus angel⁹ ad eã dixit. Aue
grã plena dñs tecũ: bñdicta tu i mulieri/
b⁹. Que cũ audisset turbata ẽ in f̃mone
ei⁹ τ cogitabat q̃lis cẽt ista salutatio. Et
ait angelus ei: Ne timeas Maria: iue/
nisti eni grãm apud deũ. Ecce cõcipies i
vtero τ paries filiũ: τ vocabis nomẽ ei⁹
ihm. Hic erit magnus: τ fili⁹ altissimi
vocabit̃. Et dabit illi dñs de⁹ sedem Da
uid p̃ris sui. τ regnabit i domo Jacob i
eternũ: τ regni ei⁹ nõ erit finis τc̃. In q̃
bus verbis q̃nq3 cõsiderationes ꝑ ordi/
nem sunt declarande.
Prima dr̃ apparitionis.
Secunda dr̃ occupatiõis.
Tertia dr̃ salutationis.
Quarta dr̃ cognitiõis.
Quinta dr̃ confortationis.
Prima cõsideratio dr̃ apparitionis:
q2 dr̃: ingressus angelus. Circa qd̃ q̃rũt
doctores. An angelus ille appere d̃bue
rit virgini visione corꝑali. Et r̃ndet̃ q̃
sic f̃3 q̃ Criso. ait. sup Math. Et hoc cõ
gruũ fuisse mõstrat̃ triplici rõe.
Primo ꝓpter similitudinẽ.
Secundo ꝓpter magnitudinẽ.
Tertio ꝓpter certitudinẽ.
Pr̃ia rõ fuit ꝓpter similitudine3. Quia
id qd̃ annũciabat̃ erat icarnatio dei iuisi
bilis. Vñ cõueniẽs fuit vt ad hui⁹ rei de

clarationẽ visibilis creature formã assu/
meret: in q̃ visibiliter appereet: cũ ẽt oẽs
apparitiones veteris testi: ad hãc ordinẽ
tur q̃ fili⁹ dei apparuit i carne. Secunda
rõ fuit ꝓpter magnitudinẽ. Quia h⁰ cõ
gruũ fuit dignitati m̃ris dei que nõ solũ
in mẽte: s3 ẽt corporeo vẽtre erat dei filiũ
receptura. Et iõ nõ solũ mẽs ei⁹ sed ẽt sẽ
sus corporei erãt angelica visione refo/
uendi. Sed obijci põt. q̃ magis videret̃
ꝑtinere ad dignitatẽ virginis: si angel⁹
ei apparuisset visione intellectui tm̃. Nã
vt inq̃t Aug.12.sup Geñ. dignior ẽ in/
tellectualis visio q̃3 corꝑalis: τ precipue
ipsi angelo magis cõueniens. Nã visio
ne intellectuali videtur ãgelus in sua s̃b
stantia. Visione autẽ corporali videtur i
assumpta figura corporea. Sed sicut ad
annunciãdũ cõceptũ diuinũ decebat ve/
nire sũmũ nunciũ: ita vr̃ q̃ etiã decuerit
cẽ sũmũ genus visionis. ergo videtur q̃
angelus debuerit appere visione intelle
ctuali. Ad hoc r̃ndet btũs Tho.3.parte
q.30. q̃ itellectualis visio ẽ potior q̃3 ima
ginaria vel corꝑalis: si sit sola. S3 Aug.
dr̃ q̃ est excellentior ꝓphetia que h3 intel
lectualẽ τ imaginariã visionẽ q̃3 illa que
h3 alterã tm̃. Btã igitur virgo nõ solu3
ꝑcepit visionẽ corporalẽ in angeli appa/
ritione: sed etiã intellectualẽ illuminatio
nẽ. Vñ apparitio nobilior fuit. Fuisset
tm̃ nobilior si ipsũ angelũ intellectuali vi/
sione i sua substantia vidisset: sed hoc nõ
patit̃ status viatoris: vt angelũ ꝑ essen/
tiam videat. Tertia rõ fuit ꝓpter certitu
dinẽ. Cõueniebat i hoc certitudini eius
q̃ annunciabãtur ea que imaginamur.
Propter ista Augu. in quodã f̃mone q̃
legit̃ i festo annunciatõis sic itroducit lo
quẽtẽ beatã virginẽ. Audite fr̃es: audi
te Mariã nobiscũ loquentẽ: carne absẽ
te3 spũ p̃ñtem: verecundia virginitatis
vultũ auertentẽ a collocutione: τ idican
tem quõ ipregnata sit a creatore. Eram i
q̃t Maria i domo mea puella iudea. da/
uid regis stirpe generata. Adulta fcã sũ
τ despõsata. Despõsata sũ cõiugi: τ pla/
cui alteri: nõ iteruenie͂te adulterio: sed i
teruenientc spũ scõ. Despõsata sũ hoi in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

deo: ⁊ placui altissimo deo. Desponsauit
me vir iudeus: ⁊ adamauit me xp̄s de⁹.
Ignorauit Joseph spōsus me⁹ ꝙ me ad
amasset de⁹ meus: ⁊ putauit ꝙ de adulte
rio ipregnatus eēt venter me⁹. Nā igno
rante Joseph spōso meo venit ad me q/
dā paranymphus xp̄i: nō patriarcha pri
mus aut ꝓpheta egregius: sed Gabriel
archāgelus: facie rutilās veste coruscās.
gressu mirabilis: q visitauit: salutauit: ⁊
grauidauit me. hec ille. Secunda cōsi
deratio dr̄ occupationis. Propter quod
subdit. Ad eā. Sed qd facientē. Ad qd
occupatā. Quidue agentē exercitij. Nā
vt doc. dicunt. Ingressus ē ad eā.
Primo orantem.
Secundo suspirantē.
Tertio lachrymantem.
Prio ē ingressus angelus ad eā orā
tē: q2 illa hora orōni ardentissime inuigi
labat. Vnde Bern̄. sup missus ē inqt.
Quo igressus. In secreto cubiculo vbi
clauso sup se hostio orabat p̄rem i abscon
dito. Si eni cōceptio p̄cursoris fuit denū
ciata p̄ri p̄occupato i sacrificio: multo ꝓ/
babilius est ꝙ cōceptio saluatoris fuerit
denunciata virgini i orōne ⁊ deuotione
actualiter existenti. 2° ingressus ē ad eā
suspirantē. Nā tot⁹ ipetus scificationis
prime ipellebat mentē hu⁹ sacratissime v
ginis ad desideriū icarnationis filij dei ⁊
salutis oium electoꝝ. Vn̄ oēs virtutes
mētis sue i id qd̓ postea in ea factū fuit to
to conatu p̄cedebāt. Nec enim fuit felix
clausula toti⁹ expectationis ⁊ desiderij ⁊
postulationis aduētus boni ihu: in qua
oia desideria scōꝝ patrum precedentium
cōsūmari ⁊ terminari vident. Propter
qd̓ oio est inexpressibile nobis illud serui
dum desideriū: ⁊ orōnis virtuose suspi/
riū quo suspirabat ad deū: vt filiū suū mit
tere dignaret ad nostrā assumendā natu
rā. Nō credas autē ꝙ ad ipsū recipiēdū
i carne sua reputaret se dignū: q2 gr̄a sci/
ficationis: que eā oi virtute repleuit: sic
a principio ipsam mentē virginis in oi/
um virtutū radice. s. scā humilitate ina/
byssauit ꝓfundo: ꝙ sicut nulla p⁹ filium
creatura tm̄ ascendit in dignitate gr̄e: sic
nulla creatura eā trāscendit in humilita/
tis ꝑfectissime recognitione. Nec alicui
pure creature datum ē i via tantū gusta/
re nihilū esse nec tantū se annihilare sub
volito maiestatis diuine. Propter qd̓ n̄
mirꝝ si orō talis humilitatis nō solū pene
trabat nubes: sed ēt oēs angelicas cohō
tes: ⁊ cōtinue sistebat ante acceptabilissi
mū cōsistoriū scissime trinitatis. In ipsa
ergo hora annunciationis cū suspirijs
multis filiū dei: vt ad icarnandū veniret
deprecabat. Tertio ingressus ē angelus
ad eā lachrymātē pre deuotione: p̄ dulce
dine quā cōcipiebat cū cogitabat deū hoi
bus adeo fore ꝓpitiū ꝙ ꝓ eis carnē assu/
meret. Lachrymantē insup p̄ compassio
ne totius humani generis sauciati ⁊ vul
nerati ⁊ captiuati sub iugo tenebraꝝ. O
si vidisses virginē pauloante aduentum
angeli i hac orōne feruida: forte ⁊ cor tu
um mollires dulcedie deuotionis. Erat
qdē ipsa vt puto in hac orōne plus solito
feruentissima mentali eleuationi intētissi
ma ⁊ diligentissima ad ꝑscrutanda deuo
te mysteria incarnationis. Tunc humili
ter corde deuoto plāgentib⁹ oculis ⁊ vul
tu ad celestia eleuato dicebat ad deū. O
clemētissime dn̄e deus rex regū q boni/
tate tua mundū creasti de nihilo. ⁊ p⁹ an
gelos hominem ad tuā imaginē forma/
tū dn̄m cōstituisti creaturaꝝ vt tibi serui/
ret: vt te diligeret tibiqꝫ i oibus obtem/
peraret. Miserere ei iā ꝑdito ꝓpter petm̄: mi
serere bonitate tua: miserere clementia ⁊
caritate tua. Aperi celos ⁊ descende. Jā
tot annorum milia percurrerunt: ex quo
sancti patres: ⁊ ꝓphete patriarch ⁊ ami/
ci tui in tenebris habitant expectantes lu
men tuum. Veni obsecro pater beni/
gnissime: veni ⁊ ne respicias peccata ho
minum. Descende de celis verus de⁹:
verū lumen: gaudium solatium: dulce
do ⁊ consolatio afflictoꝝ. O si oculis ꝓ/
prijs tā grande mysterium aspicerē. O
quantum letarer cū deū i carne viderē.
O quantum sci patres gaudiū suscipe/
rent. Rumpe moras creator optie: ⁊ ve
ni ad liberādū nos. In huiusmodi medi
tatōib⁹ occupata angelū lumine refugen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

tem conspexit. O Maria qd expectas.
Quid queris. Quid ploras. Ecce iaȝ i
breui pficiet i te: qd dcm̄ est a dn̄o. Ecce
āgelus ad te venit nūciare salutē mundi.

Tertia cōsideratio dr̄ salutatōis. Et d
hoc subditur. Dixit. s. angelus ad eam.
Aue gratia plena dn̄s tecū bn̄dicta tu in
mulierib⁹. In q̄ salutatōe triplex virgis
excellētia notat.

Prima dr̄ nature.
Scd̄a gratie.
Tertia glorie.

Prima excellētia vgis que in hac sa/
lutatione notat dr̄ nature. Q d quidē tri
plici modo demōstrat. Primo modo.
Aue. i. sine veh. hoc est triplici veh. cui
subiacet totū femineū gen⁹. s. veh pudo/
ris laboris ꝛ doloris. Ipsa autē fuit sine
veh pudoris i cōcept one. Sine veh la/
boris i gestatiōe. Sine veh doloris i par
turitōe. Nā teste Bern̄. fuit sine corrup
tiōe fecūda: sine grauatōe grauida: sine
dolore puerpera. Nō aūt quare fuit sine
veh pudoris: qꝛ ei⁹ cōcept⁹ fuit sine corru
ptōe nō humano semine: sȝ mystico spira
mine. Soli eni principi porta illa fuata
est: quā non violauit egrediēs sicut my/
stice ponit Ezech. 44. Hac triplici ma/
ledictiōe nulla mulier imunis natura fu
it nisi sola virgo benedcā. Vn̄ eue. Ge
ne. 3. dcm̄ ē. Multiplicabo erūnas tuas
ꝛ conceptus tuos: paries in dolore filios
tuos. Scd̄o i virgine p Aue excellentia
nature dmonstrat: qꝛ ab alio triplici veh
imunis fuit. s. concupiscētie culpe ꝛ pene
De quo Apoc. 18. Aqla clamabat. Veh
veh veh habitātib⁹ in terra. Fuit g⁹ bea/
ta virgo sine primo veh erūne concupiscē
tie peccati originalis: qꝛ sine eo cōcepta
ē. Cant. 4. Tota pulchra es amica mea:
ꝛ macula nō ē i te. Aut in ea oīs fuit exti
cta per spūs sci scificationē. Vn̄ ps. San
ctificauit tabernaculum suum altissimus
i. btām virginem in qua nouem mēsib⁹
habitauit. Scd̄o fuit sine veh culpe ꝛ ve/
nialis ꝛ mortalis. Vn̄ Augu. in li. d na
tura ꝛ gratia. Cū de culpa agit nullam d
matre dn̄i volo fieri questionē. Tertō
fuit sine veh pene: que. s. ē in separatōne
aie a corpore: q̄ est incineratio ꝛ corporis
dissolutio. Nā sicut dn̄s nō dedit scm̄ su
um videre corruptionē. i. xpȝ: sic nec scāȝ
suam: de qua natus est scūs: sed corpore
ꝛ aīa in celum assumpta est. Tertio isup
mō p aue: virgince nature excellentia de
mōstrat: qꝛ. s. fuit sine alio triplici veh: d
quo. i. Joh. c. 2. dr̄. O ē quod ē i mūdo
ꝛc. Auaritiā nāqȝ conclusit per paupta/
tē: luxuriam p virginitatē: diabolū vero
s. superbiā p humilitataȝ: qꝛ has vtutes
i se perfectissime hūit. Scd̄a excellētia
virgis q in hac salutatione declarat dicit
gratie. Et d hac subdit. Gratia plena.
Et vere plena: qꝛ vt Hiero. inquit ad
Pau. ꝛ Eusto. Ceteris p partes presta
tur. Marie vero totam se infudit gratie
plenitudo. Quisnā explicet etiam multis
smonibus grām virginis benedicte. O
armarium spūs sancti: o archa domini:
o virgo gloriosa: quid maius dici potest
matre dei. quid tale. quidue equale. Ter
tia excellētia dr̄ glorie cū subdit. Dn̄s te
cū. Dn̄s enim est pater dominus filius:
Dominus spūs sanctus. Tecū domin⁹
pater: qꝛ tu es sponsa patris. Tecuȝ dn̄s
filius: qꝛ tu es mater filij. Tecū domin⁹
spūs sanctus: qꝛ camera spūs sci compro
baris. Et tamē nō tres dn̄i incarnati i te
sed vnus est dn̄s. s. filius incarnatus: qꝛ
verbū caro fcm̄ ē. Ideo benedicta tu in
mulieribus. i. a mulierib⁹: vel super oēs
mulieres: que bn̄dicentur i te: sicut mat
i filio. Nā sicut Aug. dicit i smone d na
tiuitate virginis. Auctrix peccati. Eua.
Auctrix meriti maria. Eua occidēdo ob
fuit. Maria viuificādo pfuit. Percussit
illa: sanauit ista. Hec ille. O q̄ȝ benedi
cta. Idō bn̄dicēda ē vgo ista dignissima
bn̄dictiōib⁹ replēs hūanū gen⁹. Quarta
cōsideratio dr̄ cognitōis. Et d hac adiū/
git. Que cū audisset turbata ē i smōe e⁹
ꝛ cogitauit q̄lis esset ista salutatio. In q/
b⁹ vbis triplex act⁹ honestissim⁹ virgis
gloriose dnotatur.

Primo dr̄ auditionis.
Secūdus turbationis.
Tertius cogitationis.

Prim⁹ actus ad quem virgo dignis/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſima cõmota ẽ fuit auditõis: qꝛ atẽtiſſime
audiuit nũciũ ſummi dei: dulciſſime illã
ſalutãtẽ ac magnificatõe benedicentem.
Quid audis o virgo pijſſima. Quid re/
fertur ab ãgelo. Quid coꝛ tuũ facit cũ ſen
tis angelicã vocẽ. Scd̃s actꝰ fuit tur/
batõis. Qꝛ turbata ẽ nõ turbatiõe icre/
dulitatis: ſicut Zacharias ſ; turbatõe ad
miratõis: ſicut Nico. de lira dicit. Nam
btã virgo ſolita erat videre angelos: ⁊ iõ
de apparitõe ãgeli nõ fuit mirata. i. tur/
bata: ſ; de ſalutatõe inſolita: qꝛ nihil mi/
rabiliꝰ ẽ vere humili q̃; ſua exaltatio. Et
iõ cũ btã virgo eẽt humillima: audiẽs ſa
lutationẽ tãte excellẽtie: turbata ẽ in ſer/
mone: nõ i apparitiõe. Tertiꝰ actꝰ vir
ginis bñdicte fuit cogitatõis. Nã vultu
verecũdo cepit cogitare: myſteriũ pꝛudẽ
tiſſime põderare. Quita conſideratio
dr̃ cõfoꝛtatõis: ď qua ſubiſcrt̃. Et ait an
gelus ei. Ne timeas maria: iueniſti eni
grãm apud deũ. Ecce cõcipies i vtero ⁊
paries filiũ ⁊ vocabis nomen eiꝰ ieſum.
Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabit̃.
Et dabit illi dominus deus ſedem Da/
uid patris eius: ⁊ regnabit in domo Ja
cob i eternum: ⁊ regni eiꝰ non erit finis.
In quibus verbis triplex nouum ãge
lus nũciauit.
Primum dr̃ cõceptiõis.
Scd̃m dr̃ nominationis.
Tertium dr̃ magnificatõnis.
Primũ nouum fuit cõceptiõis. O
Maria iquit ãgelus noli timere ď ſaluta
tiõe. ſ. iſolita. Inueniſti eni grãm apud
deũ nõ ſolũ ꝓ te ſ; ꝓ toto humano gene/
re. Ecce cõcipies i vtero ⁊ paries filium.
Scd̃m nouum fuit noiatõis. Et voca
bis iquit nomen eius ieſum. ẜm Nico.
ď lira nõ dr̃ ipones: qꝛ hoc nomẽ nõ fuit
ipoſitũ a Maria vel ab ãgelo: ſ; a d̃o pa
tre ẜm ꝙ fuerat pꝛedcm̃ ab Eſaia. ꝓpha
62. c. Vocabit̃ tibi nomẽ nouum: qď os
dñi noiauit. S; iſtud nomẽ fuit diuulga
tũ ꝑ ãgelũ ipſi marie ⁊ Joſeph: ⁊ per eos
alijs. Nomẽ etiam ipoſitũ eſt ẜm ꝓpꝛie/
tatem futurã: qꝛ ſalus humani generis:
erat futura per xpm. Jhs enim ſalus in/
terpꝛetat̃ ẜm Hiero. Tertium nouu;
fuit magnificatõis. qñ dixit. Hic erit ma
gnꝰ. Semper enim fuit magnus deꝰ: ſ;
futurus erat magnꝰ homo ⁊ magnus ꝓ
pha: ſicut Luc. 7. c. dr̃. Propheta ma/
gnꝰ ſurrexit i nobis. Et filiꝰ altiſſimi vo/
cabit̃. i. ipſiꝰ dei: q ſolus eſt altiſſimus.
Homo eni altꝰ eſt iter creaturas coꝛpo/
rales: ſed ãgelus altioꝛ: d̃s autẽ altiſſimꝰ
Iſta eni filiatio ẜm Nico. de lira: accipi
tur hic ꝑ naturã. In oibꝰ aũt alijs q̃;tum
cũq; ſcis ẽ tãtũ filiatio d̃i per adoptionẽ;
Et dabit illi dñs d̃s ſedẽ Dauid prĩs eiꝰ
S; ɔ̃riũ p; per hoc ꝙ dr̃ Hiere. 22. de
Jeconia rege iuda. Scribe iſtũ viru; ſte
rilẽ. Nec erit de ſemine eiꝰ qui ſedeat ſu/
per tronũ Dauid. Btã aũt virgo Ma/
ria ď qua natꝰ eſt ihs: deſcẽdit de Jeco/
nia. vt p; Math. i. qꝛ põit̃ i xp̃i genealo
gia ergo ⁊c̃. Ad qď dicẽdũ ẜm Nico. de
lira: ꝙ hiere. loq̃t̃ de regno tꝑali ipſiꝰ da
uid: i qͦ nullus poſtea regnauit de ſemie
Jeconie. Et aliq alij q ſuſceperũt regis
nomẽ in iudea an̄ Herodẽ aſcalonitam
nõ fuerũt ď tribu regia: ſed ď tribu ſacer
dotali. Xp̃s etiã q deſcẽdit ď Jeconia ẜm
carnẽ ꝑ virginẽ Mariã nõ ſedit ſup tro
nũ Dauid. Loquẽdo de tꝑali regͦ: imo
iſtď negauit corã Pilato dicẽs. Joh. 18
Regnũ meũ nõ ẽ ď hoc mũdo. Tñ pote
ſtatẽ accepit pꝰ reſurrectionẽ etiã iquãtũ
homo ſuper oẽm creaturam: ẜm ꝙ ipſe
dicit Math. 28. Data eſt mihi ois pote/
ſtas i celo ⁊ in terra. Nã inq̃;tũ d̃s non
accepit aliquã ptãtem de nouo ſiue i tpe.
Angelus aũt hic loq̃t̃ de regno ſpũali et
celeſti: qď figuratũ fuit ꝑ regnu; Dauid
tꝑale: ſicut ⁊ celeſtis hieruſalẽ ꝑ tꝑalem.
Vñ ⁊ ſubditur. Et regnabit i domo Ja
cob i eternũ. ſ. ſuper electos. De domo
etiam Abꝛaam ⁊ Iſaac aliqui fuerũt re/
pꝛobati: ſicut Iſmael ⁊ Eſau. De domo
autem Jacob omnes eiꝰ filij a ſcis doc/
toꝛibꝰ inter electos ſunt computati: qꝛ ⁊
ſi aliqui peccauerũt egerũt poſtea penitẽ
tiã. Hec Nico. de lira. Et regni eiꝰ non
erit finis: qꝛ xp̃s nõ ſolũ iquãtum deus:
ſed etiam iquãtum homo regnabit i eter
num ſuper omnes: etiam ſuper angelos
Quid ẽ hͦ o virgo regia qď tibi angelus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

loquitur. Vere nouum: qd alij tot ānis expectauerūt sci patres ⁊ electi dī sentire Quō i his verbis imutaf cor tuū o virgo Audi obsecro aīa mea: q2 celestis nūcius ex parte dei virgini dclarat salutē mūdi p sui filij cōceptionē futurā. Quid fecisti o pucila. Quid fecisti vt deū inclinares ad tuum sēm amorē. Ecce āgelus ex pte sū/me trinitatis tibi reuelat te i matrē illius assumēdā: quē paulo aūt vt dscēderet de notissime rogabas. Satisfactū ē iā petiti oni tue. O virgo sacratissima en saluatō mūdi tuum ad hītādū requirit vterū vir ginalē. Fecit ille qd postulabas: fac ⁊ tu etiā qd ipse querit. Querit te i matrem. Querit de te carnē accipere. Sz nō sine cā rem tā grādē adbuc ponderas virgo pia. Idcirco ad tertium mysterium pce damus.

Ertium mysterium cōtēplādū dr cōsensiōis. Pro quo addif i euangelio. Dixit aūt Maria ad angelū. Quō fiet istud: qm virū non co/gnosco. Et rñdēs āgelus dixit ei. Spūs scūs superueniet i te: ⁊ virtus altissimi ob umbrabit tibi. ideoq3 ⁊ qd nascef ex te scūz vocabitur filius dei. Et ecce Helisabet co gnata tua: ⁊ ipsa cōcepit filiū i senectute sua. Et hic mēsis est sextus illi q vocaf ste/rilis. q2 nō erit ipossibile apud deū omne vbū. Dixit aūt Maria. Ecce āncilla dñi fiat mihi fm vbū tuū. In qb9 vbis. 5. cō sideratiōes erunt notāde

Prima dr virginitatis amplexio.
Scda dr spūs sci cooperatio.
Tertia dr exempli admiratio
Quarta dr humilis rñsio.
Quinta dr vbi dei icarnatio.

Prima consideratio dr virginitatis amplexio. Mira siquidē deuotiōe glori osa virgo āplexabaf virginitatis decorē Qd pbari pōt tripl r.
Primo ex suo pposito.
Scdo ex suo voto.
Tertio ex sua cōfirmatione.

Primo iquā p3 ex suo pposito. Dicit magister sen. i. 4. di. 30. ⁊ cōfirmaf per Augu. 27. q. 2. c. Btā Maria. Beata Maria pposuit se obfuaturā votū vgi/nitatis i corde: s3 ip3 virgitatis votū nō ex pssit i ore. Subiecit se diuine dispositiōi dū pposuit se obfuaturā virginitatē3: ni si ds aliter ei reuelaret. Nec sic faciendo fecit ꝯ legē. Deut. 7. Nō erit apud te ste rilis vtriusq3 sexus: q2 ipsa i hac vice nō simplr virginitatē vouit: s3 sub cōditōne si deo placuerit. Scdo p3 ex suo voto. Nā accepto sponso Joseph scissimo: ⁊ co gnoscēs dñi volūtatē simul cū viro verbis expssis virginitatē vouit: sicut p3 in pre/dicto. c. Beata Maria. Et id confirma tur p Augu. in lib. de virginitate: q ait. Annūciāti angelo: Maria respondet. Quomodo fiet istud: quoniam viru3 nō cognosco. Quod pfecto non diceret: ni/si virginitatem deo antevouisset. Tertio p3 ex sua confirmatione: quando angelo dicebat. Quoniam virum non cognosco i. non cognoscere ppono. Diligebat ita/q3 virginitatem virgo: ⁊ modum diligē ter iterrogabat de suo conceptu. Scda consideratio dicitur spūs sancti coopera tio. Nam vt audiuit angelus responsu3 virginis letus rettulit ei. Spūs sanctus ⁊c. In qua relatione tria virgini pro/misit.

Primo spūs sci supuētionē.
Scdo filij humanationē.
Tertio eiusdē filij scificationem

Primo pmisit virgini spūs sci sup uētionem: qñ dixit. spūs scūs superueni/et in te. i. nō cōcipies humano modo: s3 diuino: quia nō virtute seminis viril: sed virtute spūs sci. Et bene dixit: superue/niet i te: q2 prius venerat super virgine3 adhuc in vtero matris existentē: ipsam a peccato originali preseruando. Vel fm alios purgando. sed in conceptione filij dei superuenit spūs sanctus. i. iterum ve nit ad cōfirmādum ⁊ cōferendū maiore3 gratie plenitudinē: q non solum scifica/uit mētē s3 etiā ventrem. Nec ppf hoc di/cendū ē xpm esse filium spūs sancti du/plici rōne fm Bon. in. 3. di. 4. Primo ppter vitādum errorē circa generatiōm temporalem. Quia cū fm illam dicaf xps concept9 de virgine ⁊ spiritu sancto: si diceretur spūs sanctus eius pater: sicut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

virgo ciꝰ mater: iã videret xp̃s ex hoc na
tus ex maria ꝛ spũ scõ: sicut nascit̃ ꝓles ex
muliere ꝛ viro. Et quidẽ hoc falsum ẽ: qa
ꝓles ptẽ accipit a pr̃e: ꝛ ptẽ accipit a mr̃e
in qua assimilat̃ patri ꝛ matri in eadẽ na
tura ꝛ forma. Et hoc ñ ẽ reperire in xp̃o
q̃ʒtũ ad eius ꝯceptionẽ: imo soli matri as
similat̃ i natura assumpta. Jõ nõ dʒ ad/
mitti xp̃ʒ eẽ filiũ spũs sci: sed soliꝰ virgis
matris: ad manifestandã ꝛ ꝯfirmãdam
veritatem ꝛ proprietatẽ tpalis gñationis

Scd̃a ratio sumit̃ ex pte generationis
et̃ne ne. s. ꝯfusio fiat eternarũ relationuʒ
ꝛ ꝓprietatũ. Unde cũ ꝓpriũ sit ꝑsone pa/
tris generare respcũ persone filij nulla/
tenꝰ admittitur xp̃m esse filium spũs sci: i
quo nõ ẽ alia ꝑsona: vel hypostasis q̃ʒ il/
la quã ab eterno pater genuit. Scd̃o
angelus ꝓmisit virgini filij humanatio/
nẽ cũ dixit. Et virtus altissimi obũbrabit
tibi. i. dei filiꝰ q est dei patris: ꝛ sapia ꝛ v̉
tus: vt dicitur. i. Corinth. i. Obumbra/
bit tibi qꝛ sub vmbra carnis latebit v̉tus
diuinitatis. Tertio ꝓmisit ei filij sanc/
tificationẽ. d. Jdeoqʒ ꝛ qd̓ nascetur ex te
sanctum vocabitur filius dei ſm Nicol.
de lira: dicit sanctum absolute absqʒ det/
minatione: qꝛ si dixisset sanctus deus vel
sanctus homo: vel aliquid consimile non
expressisset sanctitatem eius ꝯplete: qꝛ in
eo sanctitas diuina ꝛ humana: ꝛ quicqd
scitatis potest cogitari i q̃cũqʒ creatura: e
minẽtius est in xp̃o. Jdeo dicit̃ sanctum
absqʒ determinatione. Et vocabitur in/
quit filiꝰ dei. Accelera virgo rñsum: ꝛ ex
pedias nũcium. Expectat enim adhuc cũ
modestia: ꝛ audit attente. Nõ interrũpit
verba angelus: sed illa suscipit cum mul
ta reuerentia. Tertia consideratio dr̃
exempli admiratio. Angelus enim vt v̉
ginem clarius iformaret exemplum sibi
ꝓposuit. Quod fuit efficacissimũ triplici
ratione
Primo rõne claritatis.
Scd̃o rõne fecũditatis.
Tertio rõne possibilitatis.

Primo fuit exemplum illud efficacis
simum ratione claritatis: qꝛ non erat ob
scurum nõ de persona incognita: nec ex
tranea seu peregrina: sed de ꝑsona notis/
sima ꝛ ꝯiuncta. Ecce inquit helisabʒ co
gnata tua. Scd̃o fuit efficacissimũ rõe
fecũditatis. Mirũ q̃ppe videtur si steri/
lis ꝯcipiat: sed multo maius si concipiat
i senectute. Propterea dixit angelus.
Jpsa ꝯcepit filium i senectute sua. Et hic
mẽsis est sextus illi. s. mensi in quo ipa ꝯ
cepit: que vocatur sterilis. Quia eius ste
rilitas: sic erat nota: vt vocaret̃ sterilis.

Tertio fuit efficacissimum ratione
possibilitatis. Cum eni maiꝰ sit virgineʒ
ꝯcipere q̃ʒ sterilẽ. iõ ãgelus iducit rõnis
efficatiã ex dei oipotẽtia: qꝛ nõ erit iposs
bile apud deũ omne verbũ: q dixit ꝛ facta
sunt. Quarta ꝯsideratio fuit humilis
rñsio. Dixit ãt maria ad ãgelũ. Ecce ãcil
la dñi fiat mihi ſm verbũ tuũ. Que rñsio
fuit gratissima.
Primo deo.
Scd̃o angelis.
Tertio hoibus.

Primo fuit hec rñsio gratissima deo:
q ad suum vterũ descendere statim dig̃/
tus ẽ. Et quem celi ꝛ terra capere nõ po
terant: verbis istis Maria clausit in suo
vẽtre. O incogitabilis virtus Marie v̉
ginis: o ineffabilis clementia creatoris:
o icomprehẽsibilis altitudo mysterioꝝ
dei. Una mulier hebrea fecit inuasioneʒ
in domo regis eterni. Una puella vt sic
dicam diuã sapiaʒ circũuenit: vt ꝓpterea
de ea ꝯqueritur deꝰ. d. Can. 4. Vulne
rasti cor meũ soror mea spõsa: vulnerasti
cor meũ i vno crine colli tui: ꝛ in vno ocu
loꝝ tuoꝝ. Ubi glo. Pro amore tuo car
nẽ assumpsi: ꝛ vulneribꝰ primis in cruce
vulnerasti cor meũ. Nã primogenita fi/
lij sui fuit: plusqʒ ꝓ ea redimẽda in mun
dũ venit: q̃ʒ ꝓ oĩ alia creatura. Ex v̉gis
gº carne d̓s sũmã altitudinẽ vestiuit hũi/
litate: sũmas delitias vestiuit penalitate:
sũmã opulẽtiã vestiuit pauptate: sũmã lu
cẽ vestiuit tenebris: sũmũ honorẽ vesti/
uit opprobrijs: sũmũ amabile vestiuit fla
gellis. Quid plura. Hodie v̉go sacra/
tissima dicit. Cõgratulamini mihi oẽs q
diligitis dñʒ: qꝛ cũ eẽm puella placui altis
simo. placuit certe: qꝛ dixit. ecce ãcilla do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

mini. nō dixit ecce regina: ecce mr̄. ſꝫ ec/
ce ancilla. O humillima virginis obla/
tio: q̄ ſe i ācillā dei totā obſeqoſam redde
bat. 2° fuit hec rn̄ſio gratiſſima angelis q
virgineū cōſenſū expectabāt. Quiſnā ex
plicet quāto gaudio ſint repleti: cū iā vir
ginē audiebāt. d. Ecce ancilla dn̄i. Leta
banť qdē iocūdabāť ⁊ exultabāt. Tertio
fuit hec rn̄ſio grauiſſima hōib⁹: qb⁹ per
Mariā ſalus mittebať a dn̄o. O Adā.
o Eua parētes generis humani. O Ab
rahā. o Iſaac. o Jacob. o Eſaia. o Hie
remia. o ſci patriarche ⁊ ꝓphete. Dicite
mihi queſo dicite cū virgo locuta ē ꝟba
ſalutis nr̄e. ſenſiſtis ne aliqd aut audiui/
ſtis. Puto eni ꝙ angeli ad vos deſcen/
dētes voce amena dixerūt. Gaudete pa
tres ſci: q: hodie puella vna illa quā i ꝓ
phetijs ⁊ figuris ꝓnūciaſtis a dn̄o reqſi/
ta rn̄ſū ꝑbuit. Ecce ancilla dn̄i: ⁊ iā icar/
natu ē i ea verbū diuinū. Puto ēt clari/
tatis iſolite radiū eis appuiſſe: nūc ſe re/
trahēdo nūc ſe reddēdo. O q̄lis fuit ⁊ q̄ꝫ
magna iubilatio tūc illoꝝ q ſedebāt i te/
nebris ⁊ vmbra mortis. Quita cōſidera
tio dr̄ verbi diuini icarnatio. Scd̄m eni
Joh. Dama. p⁹ virgineū cōſenſū fcā ſūt
tria ſil' ⁊ ſel'. Primū corpis xp̄i organiza
tio. Scd̄m aīe ipſi⁹ xp̄i creatio. Tertium
corpis ⁊ aīe xp̄i cū diuitate vnio. Aſſum
pſit eni verbū totū hoīem ⁊ nō pri⁹ corp⁹
q̄ꝫ aiam: ſꝫ ſil' vt docet magr̄ i tr̄io. di. 4.
Ex q̄ vnione de⁹ hō fact⁹ ē i vtero virgi/
nis. ⁊ virgo fcā mater dei. qd̄ dicere ſtu
peo: certe nec dicē valeo aut exprimē reꝫ
tā grandē. Quid factū ē i te o virgo glo
rioſa cū ſenſiſti tuū vteꝝ tali filio decora/
tū. O quāta fuit tūc oīum tuoꝝ ſenſuū i
terioꝝ ⁊ exterioꝝ mutatio. Illū certe hē
bas q i celis cū pr̄e regnabat. Illū tene/
bas: q ſil' cū pr̄e ſpiritū ſcm̄ iſpirabat. Se
curi iā ſum⁹. ⁊ āpli⁹ nō deſꝑabim⁹. Ju/
ua nos virgo pijſſima: ⁊ ad tuū filiū pro
nobis porrige p̄ces: vt nobis gr̄am ſuaꝫ
largiri digneť: q̄ valeam⁹ ſua cognoſceť
bn̄ficia ⁊ ſibi poſſimus ac filio in hac die
gr̄as ꝯdignas referre: q hūilē ſe tibi de/
dit: q ē bn̄dictus i ſecula ſeculoꝝ. Amē.

Sermo de p̄deſtinatorum numero et
damnatorum.

Multi ſunt vocati: pauci ve
ro electi. Math. 20. c. Ver
ba que reuerentijs veſtris
ſunt ꝓpoſita dilectiſſimi in
xp̄o ieſu: ſunt ipſius dn̄i ih̄u. que ſi hoieſ
vani attēte pēſarent ac ſubtiliter diſcute/
rēt: timendi deū cām haberēt. Quid eni
pōt tanta efficacia timorē incutere: q̄ꝫ p̄/
fata verba ore veritatis infallibilis ꝓlata
cōſiderare. Quis eni non paueret: quis
nō obſtupeſceret: q videret ſuum regem
ppl'os ſibi ſubiectos oēs ſine defectu co/
rā ſe aduocanteꝫ: ⁊ ex tanta multitudine
paucos ad gloriā eligentē: reliquos autē
in confuſione ignominia ⁊ tormento reli
quentē. O quantus timor. o quantuſ fle
tus. o quantus gemitus tales cōprehen
deret. Sed nunc inſania hoīum putat ꝯ
rium. Nā ſi ſingillatim oēs interrogen
tur infideles an ſint electi ad ſalutem: q̄ſi
oēs dicerent ſum⁹. Similiter etiā iudei
idem dicerent. Verū qd de xp̄ianis lo/
quar: quoꝝ fides eſt veriſſima. Nonne
⁊ ipſi ēt in oībus malis viuentes: tm̄ cre
dunt ſe miſicordiā dei cōſecuturos. In
terroga queſo ſingulos in oī ſexu ⁊ in oī
etate cōditione gradu ac dignitate: nemi
nē fere inuenies ēt ſi i malo ꝑſeueret: q
ſe non putet electū. ⁊ hoc euenit: ꝑtim: q
ignorant lumē veritatis: partim: q: pro/
prij amoris fallacia decipiunť: ꝑtim deni
q̄ꝫ: q: diabolica ſuggeſtione falluntť. Nā
plerūq̄ꝫ ēt fatui ſe ſapientes exiſtimant:
⁊ q claros nō habēt oculos vmbrā inter
dum ꝓ veritate percipiunt ⁊ ſepe ſomniā
tes putant ſe vigilare. ⁊ eſſe vera que ſō
niant. Sic multis vocatis a deo eueniet
qui nunc credunt ſe ſaluari ⁊ damnabūť
quia dicit ſaluator. Multi ſunt vocati:
pauci vero electi. Nonne vides in om/
nibus rebus exemplūꝫ. quia illud quod
eſt deterius plus abundat vt in fine ſer/
monis dicetur. Sed nunc cape exemplū
in piſcatoribus: quia vt plurimum plus
immunditie: ⁊ piſcium inutiliū i rete ca/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

piunt q̄z sint bon pisces. Hoc cōfirmat
diuina auc̄tas Math. 13. Sil'r ē regnū
celoꝝ sagene misse i mare vsqz. ibi i ca/
minū ignis. Ecce q̄ boni ponūt i vasis
quasi in modico loco morātes ꝑpter pau
citatē: sed mali ꝓijciunt i littus maris ꝑ
pter multitudinē. O pctōr conuertere ⁊
cōsidera q̄d significet. Multi sunt vocati
⁊c̄. Sz lz xp̄s nequeat mētiri: tn̄ q̄r ei⁹ sa
cratissima dicta ab ignorantib⁹ male itel
lecta sepenumero errore decipiunt. Jō
ꝓ luculentiori thematis nostri declara/
tione tria in hoc sermone notabimus.
Primum dr̄ oppositio
Secundum dr̄ declaratio.
Tertium dr̄ confirmatio.
Cape primū q̄d est oppositio. Quidā
eni videt̄ opponē q̄ n̄ pauci sz m'ti sint
electi. ⁊ h° triplici oppositōe ꝓbar̄ videt̄.
Prima dr̄ inclinationis.
Secunda dr̄ reuelationis.
Tertia dr̄ predestinationis.
Prima oppositio dr̄ inclinationis. ⁊
ē talis. Omnia que sūt iclinant̄ ad agen
dū secundū bonitatē sue nature loquēdo
naturaliter: vt pz i creaturis isensibilib⁹
⁊ sensibilibus: q̄ magis q̄z nos sequunt̄
nature sue iclinationē. Vn̄ phs. 4. eth.
ait. Vnusq̄sqz dirigit op̄a sua scd̄m opti
mū eoꝝ q̄ sūt i ipso. Et Boeti⁹ i. 4. d̄ cō
sol'. ꝓsa. 4. inq̄t. Agit eni cuiusqz natu/
ra: q̄d ꝓpriū ē ei diffinire. g° ⁊ de⁹ cui⁹ eē
ē ꝑfectissimū iclinat̄ a bonitate sue natu/
re vt agat scd̄m eā. nā si alia agūt h° a for
tiori de⁹. h° pz. 2. meth. vbi dr̄. Q̄d ē cā
alioꝝ vt sint talia illud maxie ē tale. exē/
plo ignis q̄ cū sit cā calefaciendi aquā ar
guit̄ q̄ sit maxie calidus. g° cū de⁹ sit cau
sa vt alia agāt secūdū iclinationē sue na/
ture. ipse dz agere secūdū suā: immo ma
gis: q̄r teste proculo: q̄ dr̄ de causis auc/
tor. Quicq̄d pōt cā secunda: pōt cā p̄ria
nobiliori ⁊ altiori mō. Et cōmētator. 2.
metha. ait. Prima cā ē magis digna in
eē ⁊ v̄tute q̄z oia alia entia. q̄r oia alia en
tia acq̄rūt eē ⁊ virtutē a p̄rio. Sz que est
iclinatio nature dei. Misericordia. Hinc
dr̄ i ps. Apd̄ dn̄m misericordia: ⁊ copiosa
apd̄ eū redemptio. ⁊. 26. q. 3. c. alligāt. ⁊

allegat̄ de peni. di. i. §. itē dr̄. Misericor/
die dn̄i nec mēsuras ponē possum⁹ nec
tempore diffinire. Ecce q̄ iclinat̄ ad mise
rēdū scd̄z naturā. g° dz plurib⁹ misereri.
⁊ ꝯñter plures eligē q̄z dānare. Vex rn̄
dere q̄s poterit q̄ ēt de⁹ iclinat̄ ꝑ naturā
facē iusticiā. Cōcedo. sz tn̄ magis iclinat̄
ad misericordiā testāte Jac. 2. c. sue can̄.
vbi ait. Superaltat āt misericōdia iudiciū
Et de pe. di. i. c. q̄r diuinitatis. ⁊ sunt v̄ba
Hiero. vbi dr̄. Diuinitatis natura clemēs
ē ⁊ pia: magis ad idulgētiā q̄z ad vidic/
tā ꝓna q̄ nullaten⁹ vult mortē pctōris: sz
vt magis cōuertat̄ ⁊ viuat. g° pluribus
miserēt. Secūda oppositio dr̄ reuelatōis.
Arguēdo nāqz ꝓ talib⁹ dico q̄ plures sal
uēt̄: q̄r i diuinis scripturis iuenit̄ q̄ plures
saluāt̄. Nā oēs electi significāt̄ i ꝓmissio
nib⁹ factis ad Abrahā a deo sicut scā mr̄
eccl'a canit. Signifer scūs Michael re/
p̄ñtet eas i lucē scām: quā oli Abrahe ꝓ/
misisti ⁊ semini ei⁹. Sz semē electoꝝ ē
āplissimū. Nā Gen̄. 12. dixit de⁹ Abra/
he. Egredere de t̄ra tua: ⁊ de domo p̄ris
tui. ⁊ itulit. d. Faciā te crescere i gētē ma
gnā. Jtē. 13. c. d. Faciā semē tuū sic pul
uerē terre quē ⁊ si hō pōt numērare: se/
mē quoqz tuū numerare poterit. Et. 15.
c. anteq̄z. Abrahā filiū h̄eret educēs eū
foras dixit. Suscipe celū: ⁊ numera stel/
las si potes: ⁊ dixit ei. Sic erit semē tuū.
Ecce quot sūt electi significati i semine.
Abrahe. Hinc Job. 25. d. Nūq̄d ē nu
mer⁹ militū ei⁹. quasi. d. Nō Et Dauid
iducit xp̄m p̄ri. d. Dinumerabo eos: et
sup harenā multiplicabūt̄. Simil'r Jo.
Apoc. 7. h° testat̄. di. Audiui numeꝝ si
gnatoꝝ. 144. 000. signati ex oi tribu fi/
lioꝝ. isrl'. Ex tribu Juda. 1200. signati:
vsqz ibi. stātes ante thronum dei. Ecce
quāta ē electoꝝ multitudo. Propterea
doctores sci in suis opinionib⁹ lz sint va
rie: tn̄ ōñdūt multos saluandos. Magr̄
nāqz sen. i. 2. di. i. dicit hoiem esse factū
inter alias causas pro restauratione na/
ture angelice. Vnde ⁊ in di. 9. allegat
Greg. d. Superna illa ciuitas ex ange
lis ⁊ hoibus constat: ad quā credim⁹ tan
tos humani generis ascendere quantos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Illic cõtigit angelos remãsisse: sicut scrip
tũ est. Statuit terminos populoꝝ iuxta
numerum angeloꝝ. Et hoc exponit ipse
magister dicẽs. Nõ iuxta numerũ coꝝ
q̄ ceciderũt hoĩes ad btitudinẽ admittun
tur: sꝫ coꝝ q̄ remãserũt: gᵒ iuxͣ hãc opio/
nẽ cũ sint angeli pene innumerabiles se
q̄tur ꝙ tot erũt hoĩes q̄ saluabũt̃. Naꝫ d̾
angelis dr̃ Daniel̃. 7. Milia miliũ mi/
nistrabãt ei: ⁊ decies centena milia assi/
stebãt ei. Itẽ idẽ magister i p̄fata di. põit
aliã opionẽ: q̄ ẽ Aug. 22. li. de ciui. dei. c
i. d. De mortali ꝓgenie merito iusteque
dãnata tm̃ pplm sua gr̃a colligit: vt inde
supplcat ⁊ restauret ptẽ q̄ lapsa ẽ ãgeloꝝ
ac sic illa dilecta ac sup̃na citas non frau
det̃ suoꝝ numero ciuiũ: q̄ necia[~]ã fortassis ⁊
abũdãtiore letet̃. Itẽ ibidẽ ponit aliã opi
nionẽ dicẽs ꝙ solũ ruine ãgelice ꝑ v̾gi/
nes restaurabũt̃: de ceteris aũt hoĩbꝰ sũt
tot saluãdi quot sunt ãgeli q̄ remãserunt
⁊c̃. Est ⁊ alia opio Boñ. i. 2. di. 9. q̄ vr̃
oĩbꝰ verior. Ait. n. ꝙ cũ sint. 9. angeloꝝ
ordines debẽt ad ipsos hoĩes assumi, ꝑ
meritoꝝ cõditõe. ⁊ iõ nõ tm̃ assumẽt̃ ad
ipsos virgines: q̄ nẽt ⁊ multi alij cũ ẽt m̾
ti corrupti carne i merito multis v̾gibus
p̄ferant̃: sicut pꝫ i btã Maria magdalẽa
⁊ Petro apl̃o q̄ multis v̾gibꝰ vtriusqꝫ se
xus p̄ferũt̃. Preterea dicit ꝙ multi dũ fue
rũt i hac vita nõ fuerũt tãti meriti vt pos/
sent assumi ad ãgeloꝝ ordines: q̄ tm̃ sal/
uati sĩt merito passiõis xp̃i: ⁊ de ipsis fiet
decimꝰ ordo: sicut oli fuit figuratũ tẽpore
Ezechie regis Iude qñ a deo ipetrauit:
ne moreret̃: tũc sol in signũ exauditõis ꝑ
x. gdus quos descẽderat retrocessit i ho/
rologio Achaꝫ. sicut pꝫ. 4. Reg. 20. c.
Sic xp̃s sol iusticie nouẽ relictis ãgeloꝝ
ordibꝰ ad decimũ generis humani faciẽ/
dũ descẽdit. Et figr̃ iste decimꝰ ordo fig̃/
tꝰ est i d̾cima dragma. Luc. 12. quaꝫ mu/
lier. i. dina caritas amissaꝫ requisiuit: do
nũ. i. humanũ naturã passiõe subuertẽs
Ecce quot istis opionibꝰ presupponũtur
saluandi. Nũcra eos si potes: gᵒ nõ sunt
pauci vocati siue electi. Tertia opposi
tio dr̃ p̄destinatõis. Et arguit̃ sic. Aut d̾s
p̄destinauit oẽs: aut ptẽ. Si oẽs: gᵒ oẽs
saluabũtur: q̄r p̄destiãtio ẽ origo ⁊ funda
mẽtũ humane salutis: vt colligit̃ di. 40.
primi sniarũ. ⁊. 23. q. 4. c. Nabuchodo/
nosor. Preterea arguit̃. Deus ẽ imuta
bilis: si gᵒ oẽs predestinauit: oẽs salua/
bit: q̄r eiꝰ voluntas nõ põt mutari: iuxta
illud qd̾ dr̃ de reg. iur. li. 6. Qd̾ sel̃ pla/
cuit ampliꝰ displicere nõ põt. Si aũt dicit̃
qd̾ nõ oẽs p̄destinauit sed partẽ: ⁊ ego q̄
ro q̄re nõ oẽs. Et ꝓbat̃ ꝙ nõ sit verũ.
Primo si sic eẽt videret̃ ꝙ d̾s eẽt perso/
narũ acceptor: ⁊ hoc negat scriptura. vñ
Actuũ. x. Petrꝰ ait. In veritate cõperi.
qm̃ deꝰ nõ est ꝑsonarũ acceptor. Itẽꝫ. 32.
q. 4. c. sicut. ⁊ de cõse. di. 4. c. neq̄q̄ꝫ. Et
extra de prebẽ. c. venerabilis. li. 6. dicit̃
Nõ generis sꝫ virtutũ nobilitas: viteqꝫ
honestas gratũ deo faciũt ⁊ idoneum ser
uitorẽ: ad cuiꝰ regimẽ nonnullos nobi/
les ⁊ ignobiles: pauperes ⁊ potẽtes ad/
misit: eo ꝙ nõ ẽ apud deũ personaruꝫ ac/
ceptio. Etiã scribit̃ Iob. 2. c. Nõ ẽ ꝑso/
narũ acceptio apud deũ. Et Sap. 2. equa
liter ẽ ei cura de oĩbꝰ. Et Math. 8. So/
lẽ suum oriri facit sup̃ bonos ⁊ malos.
Scd̾o ꝓbat̃: q̄r oẽs ad pniam vocat: si
cut dicit apl̃us. i. Thimotei. 2. ꝙ d̾s vult
oẽs hoĩes saluos fieri. Vult gᵒ oẽs: ⁊ ñ
ptẽ. Vñ idẽ apl̃s Ro. 8. ait. Scimꝰ quo
niã diligẽtibꝰ deũ oĩa coopãt̃ i bonũ: his
q̄ f̃m ꝓpositũ vocati sunt sci. Nã quos p̄
sciuit ⁊ predestinauit cõformes fieri ima/
ginis filij sui: vt sit ipse primogenitus in
multis fribꝰ: quos aũt predestiauit: hos
⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit: hos ⁊ iustifica
uit: ⁊ quos iustificauit: eos ⁊ magnifica/
uit. Quid gᵒ dicemꝰ ad hec. Si d̾s ꝓ no
bis q̄s cõtra nos. Qui etiã ꝓprio filio nõ
pepercit: sed pro nobis omnibꝰ tradidit
illum. Quomodo non etiam cum illo
oĩa nobis donauit. Sed voluntas dei ẽ in
fallibilis: q̄r omnia quecunqꝫ voluit fecit
Nec potest impediri. Ad Roma.
nono. Voluntati eius quis resistit. er
go ⁊c̃.

Secũdũ mysterium dr̃ declaratio
Nec ergo in errore mẽs parum
intelligentium permaneat: ex p̄/
satis videbimꝰ tres declarationes cõtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

tres p̄dcās oppositiones.
Prima ē cōtra iclinationē.
Scd̄a cōtra reuelationem.
Tertia cōtra predestinationem.
Prima ē cōtra iclinationē. Dicebat̄
q̄ deus debebat plures saluare q̄ȝ dāna
re. q2 ci⁹ natura magis iclinata ē ad mise
rendū q̄ȝ puniēdum. Rn̄deo q̄ verū est
q̄ȝtū ad effectū: nō q̄ȝtū ad naturā: q2 nō ē
differēs ī natura: sȝ tn̄ nō seq̄t̄ q̄ ppterea
oēs vel plures saluētur: q2 regula illa in
telligit̄ stātib⁹ terminis ipsi⁹ nature. Ve
rū nāq3 ē q̄ de⁹ saluaret oēs siue multos
si ipsi se ad salutē disponerēt: sȝ q2 nō se
disponūt. iō natura non saluāt̄. Pȝ hoc
exēplo multiplici. Nā cib⁹ naturalit̄ hȝ p̄
bere nutrimentū: sȝ tn̄ nō p̄bet i illo q nō
hȝ digestionē: lumē hȝ illuiare: sȝ tn̄ nō il
luminat cecoꝝ oculos: medicina hȝ sani
tati disponere: sed n̄ dispōit morituros: ⁊
h⁹ nō ē culpa actiuoꝝ: sed ex defcū passi/
uoꝝ: q2 nō sunt dispositi. Vn̄ hoc idē cō
firmat ph̄s. 2. de aia. d. Act⁹ actiuoꝝ sūt
i patiente bene disposito. Sic dico q̄ dei
natura lȝ de se sit icliata oib⁹ misereri: tn̄
nō oib⁹ miseret̄: q2 nō se disponūt ad su/
sceptionē ipsius. Hic autor de causis ait
Prima cā ⁊ sup̄ior semper ē sine varie/
tate: sȝ cause scd̄e nō recipiūt virtutē p2ie
nisi s̄m attingētiā ergo nō valet argumē
tū. Scd̄a declaratio ē cōtra reuelatōm
Nā dicebat̄ q̄ plures ex reuelatiōe d̄mō
strāt̄ saluari q̄ȝ dānari. Rn̄deo q̄ de elec
tis ē loq̄ dupl̄r. s. absolute ⁊ respectiue si
ue cōparatiue. P⁹ modo electoꝝ est
maxima multitudo. Nōne tibi videntur
multi tot p̄ph̄e: tot martyres: tot cōfesso/
res: tot virgīes: tot ɔtinētes ⁊ casti. Et
sic h̄nt itelligi ille auctoritates: doctorūq3
opiones. Scd̄o modo i cōpatione si
ue cōpatiue loq̄ndo dico q̄ electi sunt pau
cissimi. si. n. boni malis cōpant̄ paucissi
mi iueniūtur. Nam si q̄s ex magno mon
te harenarum vel ex littore maris sumēt
pugillum harene: harena illa grādis di/
ceret̄ absolute: q̄ grana ibi contenta cēnt
infinita: sed comparando ad illa que sūt
in monte siue i littore maris dicerentur
pauca. Sic est de electis: nā multi sūt ab
solute sed in comparatione damnatorum
pauci: ⁊ iō d̄s absolute loquendo dicit ad
Abraam: q̄ semen suum multiplicaret si
cut puluerem: ⁊ sicut stellas celi. Et i cō
paratione loquendo fuit dcm̄ Deut. 33.
Ecce omnes electi ī manu d̄i sunt: q̄si di
cat. Electi tam pauci sunt vt possint ma/
nu teneri. Hinc sap̄. 3. dr̄. Iustoruȝ aie
in manu dei sunt. Et sic pȝ scd̄a d̄claratio
Tertia declaratio est cōtra predestina
tionē. Ubi dicebat̄ q̄ aut de⁹ oēs elegit:
vel predestinauit: aut ptē: ⁊ si oēs: g⁰ oēs
erāt saluādi: ⁊ si ptē: hoc erat falsum: tuȝ
quia nō est personarum acceptor: tū etiaȝ
q2 vult oēs hoies saluos fieri. Rn̄deo di
cēdū q̄ nō oēs predestinauit. Nā p̄desti
natio ē tm̄ bonoꝝ. Vn̄ magister in. i. di.
40. ait. Predestinatio ē grē p̄patio q̄ ele
git: quos voluit ante mūdi cōstitutionem
Sed dices: g⁰ est personarū acceptor: et
q̄ nō oēs vocat vt dicit Apoc. Dico q̄ n̄
sequit̄. Nā ipse ex hoc nō acceptat p̄so/
nas sed merita: ⁊ dānat demerita. Et iō
non oēs predestinauit: q2 p̄uidit quosdā
i peccato duraturos: illos āt tm̄ predestia
uit quos bn̄facturos p̄cognouit. Vn̄. 23.
q. 4. c. Nabuchodonosor. Aug. ait. vi/
res obediētie: nō iō cuiusq̄ȝ subtrahit: q2
eū nō p̄destinauit. Sȝ iō eū nō p̄destiauit
q2 recessurū ab ipsa obediētia p̄uidit. Et
ifra dr̄. Q2 p̄sciti sīt casuri: nō sīt p̄destiati
cēnt āt predestinati si cēnt reuersuri. Ec
ce ergo q̄ d̄s nō cōsiderat i p̄destinatōne
p̄sonas: sȝ merita. Q̄d āt dicebat̄ s̄ȝ aplȝ
q̄ d̄s vult oēs hoies saluos fieri ⁊c̄. Rn̄
deo s̄m doc. ⁊ maxie s̄m Ioh. Dama. ⁊
Alex. de ales. Q̄d i deo dr̄ eē duplex vo
luntas: nō respcū volētis: sȝ respcū voliti
Una dr̄ an̄cedēs siue absoluta: altera cō
sequēs siue cōditionata. Volūtas an̄s ē
i q̄ vult d̄s oib⁹ misereri: ⁊ oēs saluari.
Vocat enim cum ista ad penitentiam om
nes. s. iudeos: paganos: sarracenos: et
quoscunq3 peccatores: clamatq3 ad vitaȝ
eternam. Sed ista non sequitur effectum
suum propter rebellionem liberi arbitrij
nostri. Clamat deus volo te saluare ani/
ma mea. Et liberum arbitrium peccato/
ris respōdet. Nolo. Exēplū d̄ rege q p̄ci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

um ſoluit ꝓ liberatione ſuoꝝ ciuiū. ꝛ pa/
rat naues: vt ī patriā eos reducat a capti
uitate ꝛ oēs a vīculis vult liberare ac ſol
uere. Sꝫ qdā coꝝ cōtēnunt. Ecce ꝙ ſar
raceni: iudei: ꝛ ceteri obſtinati pctōres no
lunt exire ď carcere īfidelitatis ꝛ maleuo
lūtatis. Sꝫ tñ deꝰ p̃ciū ꝓ oībꝰ ſoluit redē
ptionis ꝛ oībꝰ vult miſereri. Vñ aplſus
Heb. 5. Factꝰ eſt oībꝰ obtēꝑerātibꝰ ſibi
cā ſalutis eterne. Et de abſoluta volūta/
te dicit idē aplſ. i. Thi. pº. Hoc bonū ꝛ
acceptū corā ſaluatore nr̃o deo q vult oēs
hoīes ſaluos fieri ꝛ ad cognitionē veri/
tatis ꝑuenire: q dedit ſemetipſū ꝓ oībꝰ.
Alia voluntas dr̃ cōſequēs ſiue cōditio
nata. Et ſcd̃m iſtā volūtatē non vult oēs
hoīes ſaluare: qꝛ hec ē cū cōditione diuine
iuſticie. Vult. n. illos ſaluare q gradiūť
ꝑ ſemitā mādatoꝝ ſuoꝝ. ꝛ dānare eos q
ambulāt ꝑ vias nō bonas: niſi retrahāt
pedē. Exēplū de rege q ſuos ciues dili/
git. ꝛ oībꝰ ſalutē optat ꝛ quāq̃ꝫ velit oēs
ſaluos eē: tñ vult quoſdā q nephāda cō/
miſerūt ſupplicijs tradere. Sic ē de deo.
Sꝫ dicit aliqs. Nolo aliqd boni agē: qꝛ
ſi ſū p̃deſtinatꝰ: oīo ſaluabor ſi vero non
oīo dānabor. Tace ſtulte: qꝛ deꝰ ita te pre
deſtinauit ꝙ tñ vult te laborare vt ſalue/
ris. Vñ magr̃ i. i. di. 40. ait. Predeſti/
natio ē ſalus ex īductōe meritoꝝ. Et. 23.
q. 4. c. obtineri. dr̃. Ipſa quoqꝫ perēnis
regis p̃deſtinatio ita ab oīpotēte deo po
ſita ē vt ad hāc electi nō niſi labore ꝑue/
niāt: q̃tenꝰ laborādo mereāť accipe: quod
eis oīpotens deꝰ ab eťno diſpoſuit dare.
Itē ꝓpterea nō dānaberis: qꝛ ſicut ſpecu
lator oñdēs viā bonā trāſeūtibꝰ ꝛ ne ma
lā viā q̇ ē a ſiniſtris teneāt: nō ē cā vt ī ea
īcidāt ī latrones. Sic deꝰ ꝑ p̃deſtinat. mō
nō ē cā dānatōis alicuiꝰ. Nā ſtultꝰ eēt il
le q nihil cibi ł medicine ſumē vellet di/
cēs. Si ď beo mori moriar: ꝛ ſi viuē viuā.
Vñ Augꝰ 23. q. 4. c. Nabuchodonoſor
ait. Vaſis ire nūq̃ꝫ deꝰ redderet īteritū:
niſi ſpōtaneū īueniret hō hr̃e pctm̃. quia
nec deꝰ peccāti hoī iuſte īferret irā. ſi hō
ex p̃deſtinatōe dei cecidiſſet in culpā. Et
idē ī. c. Vaſis. §. nō gº. ait. Nō gº ne/
ceſſitatē facit correctionis vel obduratio
nis diuina p̃deſtinatio ſiue p̃ſciētia: cum
boni ꝑ gr̃am corrigāť libero arbitrio ma
li ꝑeant ꝛc̃. Hoc ſatis pꝫ. ꝙ nō ſeqť ꝙ de
us debeat multos vel oēs ꝑꝑ p̃deſtina/
tionē ſaluare: ſꝫ illos q volūt ſaluari be/
ne viuendo ꝛ oꝑando.

Ertiū myſteriū dr̃ confirmatio.
Annūcio vobis mala noua: qꝛ
verificať ſmo ihu xp̃i q dīc̃ Mul
ti ſūt vocati. ꝛc̃. Qď vt certiꝰ cōfirmetur
triplici cōfirmatione demōſtrabitur.
Prima dr̃ exꝑlificatōis.
Secunda dr̃ teſtificationis.
Tertia dr̃ malignationis.

Prima cōfirmatio dr̃ exēplificatōis.
Nā ſi ītuemur ꝯ oīa exēpla tā naturalia q̃ꝫ
diuinalia ꝛ moralia īuenemꝰ ꝙ plures tē
dūt ad penā q̃ꝫ ad gl̃am. Prio. n. ꝯſide
remꝰ naturalia exēpla. Videmꝰ eni ꝙ in
iſtis q̄ naturalr̃ ſiūt plus malicie abūdat
q̃ꝫ bonitatis. Vñ facilꝰ ē deſtruere q̃ꝫ e
dificare: ꝑdere q̃ꝫ īuenire: occidere q̃ꝫ re
ſuſcitare. Nā vno anno ꝯficiť panis. ꝛ
vno momēto q̃ſi deuorať: mľtis ānis hō
ꝑficiť: ꝛ mōica hora ꝑdiť ꝛ occidiť. Qua
re hº. Quia natura reꝝ facilꝰ dr̃ ad ma
lū. Itē videmꝰ ꝙ plus ē tra iculta q̃ꝫ cul
ta: plus aque amare q̃ꝫ dulces. plus ſūt ī
mūditie q ex frumēto vino ꝛ oleo exeunt
q̃ꝫ ipſi fructꝰ: plus lapides edificioꝝ q̃ꝫ p̃
cioſi. Sic reprobi plures ſūt q̃ꝫ electi. itē
cernimꝰ ꝙ ī his rebꝰ q̄ vſui nature ſūt dif
ficiles ad habēdū pauci ꝑueniūt. vt ī ſcia
dignitatibꝰ ꝛ huiuſmōi. Et hº q̃re. Qꝛ p̃
cioſa difficillime poſſideť. Sic gº ꝛ gl̃ia
celeſtis a paucis eripiť: qꝛ p̃cioſiſſima ē.
Vñ ait philoſophus. Malū ē facile: dif
ficile ē bonum. Secundo conſideremus
diuina exempla que fuerunt figura ſal/
uandorum paucitatis. Lege Gen̄. 7. c.
ꝛ inuenies ꝙ tempore diluuij pauci. i. oc
to anime vtriuſqꝫ ſexus ſaluate ſunt ī ar
cha Noe. Lege inſuper Gen̄. 19. ꝛ ſimi
liter inuenieſ. ꝙ ex Sodoma ꝛ Gomor
ra ſoluſ Loth cuꝫ vxore ſua ꝛ duabus fi
liabus ſaluatus ſit. Et tamen quia eius
vxor retroſpexit in ſtatuam ſalis mox cō/
uerſa fuit. Item ſi bene legis inueni/
es ꝙ ex illa maxima multitudine filioruꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

israel que egressa ē ꝺ terra egypti. nemo
eoꝝ a .20. ānis sup intrauit terrā ꝑmissio
nis nisi Caleph ꝛ Josue. O pctoꝛ ꝯuer
tere qꝛ multis: imo oibꝰ terra viuētiū ꝑ/
missa ē. ꝛ tn̄ pauci intrāt pauci effugiūt i
teritū hiꝰ seculi: qꝛ nolūt sibi ꝓuidē. Ter
tio ꝯsideremꝰ exēpla moralia. Naꝫ legit
ꝙ scūs Bernardus .15. die pꝰ mortē suā
appuit cuidā monacho. cui inter alia inter/
rogāti si tā difficile eēt saluari vt scriptu/
re testant. rn̄dit ꝙ verꝫ erat. Eritulit. d.
Ea die q̄ ex hac vita migraui: qdragita
tria milia hoium decesserūt. ꝛ solūmodo
ego cū quodā heremita vitā celestē intra
ui. ꝛ qdā bonꝰ secularis penas purgato/
rij saluādus intrauit. Refert ēt qdā hi/
storicus ꝙ qdā monachꝰ Lugdunēsis. q
fuerat i heremo ꝑ ānos trigita i magna
pnia. pꝰ suā mortem appuit epo ciuitatis
Lugduñ. d. Ha. ha. o iusticia dei q3 ter
ribilis: q3 subtilis: q3 acuta: q3 aspa. Et
mirans eps ipsū adiurauit vt diceret qd
hꝰ eēt. Cui ille rn̄dit. O Joh. age pniaꝫ
grādis. n. tibi restat via. Eo eni die quo
ego decessi ex hac vita trāsierūt ēt octua/
gita milia aie: que oēs dānate fuerūt ex/
ceptis .5. quarū due eternā glaꝫ ꝛ tres
purgatoriū itrauerunt. Et his dictis dis
paruit. Habet ēt i cronicis ordinis nr̄i
ꝙ dū quidā frater noster deuotꝰ ꝛ scūs p
dicaret i partibꝰ alemanie. pplo ipsū au/
diente. ꝛ vidente. quedā mulier pecca/
trix cōpuncta tunc diuina grā: mortua ē
ex vehemēti pctoꝝ dolore. Et cū finē p/
dicatoꝛ smoni fecisset: idixit pplo vt vna
secū dn̄o funderēt pces: vt si bonuꝫ foret
qđ actū eēt i muliere apperet. O mirabi
le dict. ū Jlla q̄ mortua fuerat sana resur/
rexit. Rogat frater eā vt si qd vidiss3 api
ret ad audiētiū vtilitatē. At illa ait. Heu
sciant oēs hoies ꝙ mortui sūt hodie .70.
milia hoium q oēs dānati sunt exceptis.
.4. q ad purgatoriū descēderūt. O obceca
ti pctōres agite pniam: qꝛ iusticia dei est
strictior q3 credit. Et qd mirū si tot dam
nant. cū totus mūdus sit laqueis plenꝰ.
None scūs Antonius abbas raptus in
spū vidit totū mundū laqueis plenum. ꝛ
flens exclamauit dicēs. Dn̄e qs euadet
hos laqueos. Et dn̄s rn̄dit. Sola humi
litas. Ecce ꝙ nemo pōt saluari nisi fue/
rit humilis. ꝛ tn̄ paucos videmꝰ q illam
virtutē sequunt. Hoc cōfirmat dominꝰ
Math .18. Nisi couersi fueritis: ꝛ effici
amini sicut puuli: nō intrabitis i regnuꝫ
celoꝝ. c°. ꝛc. Secunda cōfirmatio dr̄ te/
stificationis. Nā hoc testant oēs scriptu
re ꝛ doctores. ꝛ ēt pagani. Virg. n. ait.
6. eneidos. Pauci quos equus amauit
Jupiter. Et Valerius maximꝰ. Mul/
tis eni laboribꝰ susceptis vix eoꝝ compo
tes fieri cōtingit. Et Aug. 20. de. ci. dei
Plures hoies currūt i penis q3 i glori/
am. Jdē. 21. c. 12. ait. Si oēs a tenebris
transferrent in lucē: i nullo apperet ve/
ritas vitionis. i qbus ꝑpterea multo plu
res q3 i illa sunt. vt sic oñdat qd hoibus
debet. ꝙ si oibus redderetur iusticia iu/
dicātis. nemo recte rephenderet. Jtem
libro de vero cultu ait. Anteq3 xp̄s adue
niret i mundū. de mundo trāsierūt plus
q3 qnq3 milia āni quibꝰ oēs dānabant:
dēptis paucis de pplo israel. Et idē co/
dē li. Arbitror eni tres mundi ptes fore
dānandas: eo ꝙ in ipsis oēs regnant in
fideles. De quarta autē pte qd dicā. nisi
qđ Job. ait. Totꝰ mundus i maligno po
situs est. Et Greg. in omel. sup Math
dicit. Ad fidē plures veniunt s3 ad cele/
ste regnū pauci pducunt. Pleriq3 eni3
vocibꝰ deū sequunt: sed moribus fugiūt.
Veniamꝰ ad cāpū diuinaꝝ scripturaꝝ.
Quid dicis tu o Esa. c. 8. Multiplica/
sti ingt gentē: s3 nō magnificasti leticiā.
Et. i. Petri. 4. c. dr̄. Si iustus vix sal/
uabit: ipius ꝛ pctoꝛ vbi appebit. O mi/
ser pctoꝛ. mala nouella. Sed forte dicis.
Nō credo pdictis testibꝰ: qꝛ forassis vt
hoies sūt locuti. Saltē xp̄o crede. Quid
dicis dn̄e ihu. Audi Math. 7. Jntrate
ingt p angustā portā: qꝛ lata porta ꝛ spa/
tiosa ē via q̄ ducit ad pditionē: ꝛ mlti sūt
q itrant p eā. O pctoꝛ paupecule q3 male
nouelle. Tu velles ꝙ dicerē ꝙ oēs saluā
tur. Ego n̄ possū: qꝛ veritas mihi ꝯdicit
Certe si ista n̄ eēnt vra ꝛ vtilia: xp̄s ea n̄
pdicass3. Nā vt ēt salutis viā arduā oñ/
der3 dic i eod. c. Nō ois q dicit dn̄e dn̄e

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

intrabit in regnū celoꝝ: ſȝ q fecerit volū
tatē pr̄is mei q i celis ē: ipſe itrabit in re
gnū celoꝝ. Multi mihi dicēt in illa die.
Dñe nōne i noie tuo ꝓphetauimꝰ: nōne
i noie tuo demonia eiecimꝰ: multaſqȝ v̄
tutes fecimꝰ. Et tūc cōfitebor illis: q2 nū
q̄ȝ noui eos. Diſcedite a me oēs q opa/
mini iniqtatē. Et thema dicit. Multi ſūt
vocati. ⁊c̄. Tertia cōfirmatio dr̄ maligna
tionis. Tāta ē hoium malignitas ꝙ nō
mirari debemꝰ ſi pauci ſaluēt. Licet eni
vt ph̄s ait: de futuris cōtingentibꝰ nō ſit
determinata veritas: tn̄ ſepiſſime ex q̄li/
tatibꝰ reꝝ quedā futuroꝝ iudicia certa ꝑ
cipimꝰ. Sicut dicimꝰ. ſero rubꝛū celuȝ:
mane idicat eē ſerenū. Et hͦ vtplurimū
veꝝ ē Cognoſcimꝰ ēt ex nubiū dēſitate:
ventoꝝ fulguꝝ ⁊ tonitruoꝝ multiplica/
tione ꝙ magnā teſtanꝶ futurā tēpeſtatē.
Vn̄ ⁊ ipſe ſaluatoꝛ cū de tribulatione q̄ i
oꝛbē vētura ē loq̄reꝶ diſcipulis iulit di/
cēs. Ab arboꝛe autē fici diſcite parabo/
lā Luc. 21. Hoc āt dico ꝙ ex ꝑcedētibus
ſignis multotiēs exitū cognoſcimꝰ futu/
roꝝ. Cū. n. totū pene mūdū cernamꝰ le/
tali vulnere pc̄ti ſauciatū. ⁊ plura moꝛtis
ſigna q̄ȝ vite: qd aliud de ipſo iudicare
poſſumꝰ q̄ȝ malū: Nōne attrito ſmonis
ꝓuerbio dicimꝰ ꝙ ipoſſibile ē male viuē
⁊ bn̄ moꝛi: ⁊ ecōuerſo: nōne veꝝ ē quod
Geñ. 8. c. ſcriptū ē. Sēſus ⁊ cogitatio
hois ꝓni ſūt ad malū. Et. 12. q. i. c. ois e
tas dr̄. Ois etas ab adoleſcētia ſua ꝓna
ē ad malū. gͦ q2 hoies ꝓni ſūt ⁊ ꝓmpti
ad malū percūt. Hic. i. Joh. 2. c. dr̄ To
tus mūdus i maligno poſitꝰ ē. Cū ergo
plura mala ſigna dānatō iſ imdo cogno
ſcimꝰ vt dixi q̄ȝ ſalutis: qd poſſumꝰ dicē
niſi ꝙ multi ſūt vocati: pauci v̄o electi.
O dñe deꝰ qͦ vadūt iudei ⁊ iſideles. Ad
iſernū. Si qs. n. aliť crederet eēt hereti/
cꝰ. Quo tēdūt pueri q ſine baptiſmo de/
cedūt. Ad iſernū. Quo ēt vadūt tot he/
retici q ſūt i mūdo. Nā oēs oꝛiētales et/
hiopie: libye pene oēs greci. Boſinen/
ſes: ⁊ multi alij varijs hereſibꝰ ſūt iplica
ti. Nō iuenies caſtellū ciuitatē aut villaȝ
q̄ nō hēat aliquos hereticos occultos et
publicos. Nā alij nō credūt aiaȝ eē imoꝛ
talē. Alij dicunt nō eē aliā vitā: nec iſer
nū: nec paradiſū. Alij aſſerūt luxuriā ñ
eē pc̄tm̄. Alij putāt ſtellaꝝ fatū ſuꝑ libe/
rū arbitriū hr̄e ꝑtātē. Alij credūt mulie/
res i gattas: ⁊ hoies i lupos poſſe muta/
ri. Alij tenēt ſpūs hūani ingrediuꝶ coꝛ/
poꝛa aliena. Alij credūt ꝙ facē icantatio
nes nō ſit pc̄tm̄. Et multi alij erroꝛes in
ueniunꝶ a qbus nolunt hoies conuerti.
Oēs huiuſmodi in erroꝛe ſuo obſtinati
ꝑſiſtentes ſūt excōicati ab eccleſia: vt pȝ.
Similiter q nō credunt ſacra eccl̄e. Cōſi
dera quot ſunt viri ⁊ mulieres i his er/
roꝛibus iplicati. Multi publici: ſȝ pl'res
occulti. Iſti quo vadūt. Ad iſernū. Dic
mō de ignoꝛātibꝰ doctoꝛibꝰ p̄latis cōfeſ/
ſoꝛibus ⁊ ſubditis. Quāta ē taliū multi/
tudo: quoꝝ q̄libet teneꝶ ſcire que ad coꝝ
ſpectāt ſalutē ⁊ officiū: vt de alijs taceaȝ.
Sūt tot q ignoꝛāt penitus articulos fidi
decē ꝑcepta: ⁊ pleriqȝ oꝛonē dñicā ⁊ qđ
deterius ē cōfeſſoꝛes ⁊ eoꝛū p̄lati ēt ipſi
pleni ignoꝛantia raro iducūt tales vt diſ
cāt: ⁊ i eoꝝ ignoꝛātia moꝛiunꝶ. Quo iſti
vadūt. Ad iſernū. Quō ſcis frater Ro
berte. Rn̄deo: q2 oēs doctoꝛes canonici
⁊ oēs theologi dicūt: ⁊ ꝑcipue Tho. i. 3.
ꝑte. q. 176. ꝙ ignoꝛātia iuris nō excuſat
in his q ſunt doli capaces. pȝ ēt ex̄. de in
iurijs. c. Si culpa. ⁊ ex̄ de vi. ⁊ ho. de. c.
vt qſqȝ. ⁊ đ reg. iur. li. 6. ⁊. 37. di. Iō ꝓ
hibenꝶ. ⁊ i glo. ibi ⁊ de cōſe. di. 4. c. nos
añ oia. Itē quo tēdunt multi q moꝛiunꝶ
deſꝑati: multi moꝛte ſubitanea q nō hn̄t
ſpaciū penitēdi. Heu q2 poꝛtāꝶ ad inſer
nū. Quo iſuꝑ tēdunt p̄dones extoꝛtoꝛeſ
fures: luſoꝛes: dānificatoꝛes: vſurarij.
tp̄is venditoꝛes: ⁊ hiꝰ. ⁊ q talibꝰ p̄bēt au
xiliū: fauoꝛē: ⁊ cōſiliū: q oēs tenenꝶ ad re
ſtitutionē. Ad iſernū. Hēs hoc extra đ
furtis. c. poꝛro. ⁊ i glo. ibi ſuꝑ v̄. ſatiſfa
cere. Et de vſuris. c. cū tu. Item li. 6. de
reg. iu. Itē. 14. q. 6. c. ſi res. ⁊. 24. q. 2.
c. legaꝶ. Et de pe. di. 6. c. nemini. Quo
gͦ miſeri vadunt. Ad iſernū. Quo va/
dunt mali religioſi: q ñ ſuāt regulā ſuā.
Ad iſernū. Quot pc̄toꝛes moꝛiūꝶ ex̄ cari
tatem ꝑꝑ odiū cū ꝓximo ſuo: aut pꝛopter
amoꝛē peccādi: vel hoꝛroꝛē ſatiſfaciēdi:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

aut etiam alia simili de cã: sed tm̄ peniteñt ꝓpter timorẽ gehẽne. Heu q₂ rapiunt ad tartara. q₂ scriptũ ẽ de pen. di. 2. c. nullus. ⁊ sunt verba Aug. d. Scriptũ ẽ neminẽ sine caritate saluũ eẽ. Nõ itaq₃ i solo timore viuit hõ. Quem ergo penitet oportet nõ solũ deũ timere iudicẽ: s₃ diligere iustũ: vt nõ solũ penã timeat: s₃ anxiet ꝓ gloria. O igit captiui diaboli reuertimini ad mĩsericordiã dũ tẽpus ẽ. O miseri xp̄iani renegati: reuocate vitã vestrã ad dñm deũ vestrũ vt euitetis cõsortia dãnatoꝝ. Redite g° q₂ nemo dãnat nisi ꝑ ꝓpriã culpã: ⁊ de⁹ nõ est iculpãd⁹: s₃ poti⁹ nostra malignitas. Nã deus nõ vult quẽpiã vilẽ ⁊ magnũ pctorem pire: sed stat extẽsis i cruce brachijs cõpatiens pctis ⁊ dãnationi nr̃e: vt oib⁹ largiatur sua infinita mĩsericordia vitã eternam: ad quã ipse nos conducat qui viuit ⁊ regnat in. s. s. Amẽ. Sermo d' cathenis.

Idi angelum

descẽdentẽ de celo hñtẽ clauẽ abyssi ⁊ cathenã magnã in manu sua. Apoc. x. Infirmitates curãde dilectissimi in xp̄o ih̄u nõ aliter curant: nisi ꝑ medicinas eis cõtrarias: vtputa infirmitates calide ꝑ medicinas frigidas: ⁊ ecõuerso. Et hoc cõfirmat Ari. 2. ethi. d. Medicine habent fieri ꝑ ꝯ̃ria. Et. 8. Cõtraria cõtrarijs curant. Quare antiquus ille serpens generis humani inimicus vidẽs hoiem illuc posse cõscẽdere ꝑ humilitatem: vñ ipse ꝑ supbiam corruerat: cõfirmat⁹ in dei odio ⁊ nr̃i inuidia: semꝑ querit nos precipitare: ⁊ ad baratruz vbi ipse est deducere ꝑ frequentationem peccatoꝝ mortaliũ. Et q₂ scit nos per pniam in hac vita posse resurgere: conatur multis modis in ipsis nos ligare ne resurgamus: vt in his moriendo eternaliter peream⁹. Propt hoc dicit thema nostrũ. v₃. Vidi angelu₃. i. diabolum descendentẽ de celo. i. ꝑ superbiam cadentẽ habentẽ clauẽ abyssi: ⁊ cathenam magnam i manu sua. i. ligamẽta ad ligandũ aias ne vere peniteant: sed eternaliter pereant. Que volẽtes dissoluere ⁊ de aiab⁹ nostris extirpare: vt possimus penitere: necesse est malleos fortes hr̃e: qui ipsas cathenas disrũpant: ligamentaq₃ dissoluant. Sed q₂ opposita iuxta se posita magis elucescunt. videamus primo cathenã ⁊ ligamenta que singillatim ꝑ medicamẽta ꝯ̃ria dissoluem⁹. Ex scriptura. n. sacra: vt ꝑcipe potui cathena ista magna h₃ nouẽ nodos: quos necesse ẽ soluere ⁊ totaliter destruere: vt a pctis nosipsos soluamus. v₃.

Prima dr̃ infidelitas.
Secunda despabilitas.
Tertia dr̃ horribilitas.
Quarta dr̃ difficultas.
Quinta dr̃ exẽplaritas.
Sexta dr̃ delectabilitas.
Septima dr̃ timiditas.
Octaua presũptuositas.
Nona dr̃ longanimitas.

Pria ergo cathena magna ⁊ terribilis est infidelitas. Mirari eni soleo tantam diuersitatẽ hoium tam diuersimode opantium. Quidam enim bñ: qdam melius: qdam vero optime: quidam male: aliqui peius: nõnulli pessime opant. S₃ finaliter inuenio q₂ ista diuersitas nõ cãur nisi ex defectu: aut a diuersitate fidei. Et q̃₃uis dicant oẽs se credere: nõ tamẽ oẽs illa que credunt cõsiderant ⁊ inuestigãt. Qd autẽ hoc sit veꝝ ꝓbatur primo ꝑ rõnem. Secundo ꝑ auctoritatẽ. Tertio ꝑ exemplum. Primo ꝑ rõnẽ. sic. Sẽtẽtia ẽ Ar. i prin. de sensu ⁊ sensato. Nihil est i intellectu quin pri⁹ fuerit i sensu. Qd si ꝑ intellectũ nõ cognoscit: nec per voluntatẽ amatur: sicut ipse ait in. 3. de aia. Voluntas non fertur nisi in precognitum. Et Aug. x. de tri. c. i. ait. Firmissime nouimus non nisi nota amari posse. Qd si non amat: nec etiam ꝓpter illud aliqd boni operatur. Si ergo volumus bñ agere. ⁊ in virtutibus insudar: necesse est bonũ ⁊ premium ꝓpter quod operamur cognoscere: quia finis mouet operantem ad agendum. 2. phisicorum. Sed ipsum bonum supernũ: ⁊ felicitatẽ eternã nõ possum⁹ naturaliter cognoscẽ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ergo necesse ē vt supnaturaliter cognos/
cam⁹: ⁊ hoc ē per fidem. Quanta g° erit
fides: tāta erit cognitio: quāta erit cogni
tio: tanta erit affectio: ⁊ quāta erit affectio
tāta erit virtutis opatio: ergo ꝺ̉ primo ad
vltimū quāta erit fides: tāta erit opatio.
Rursus per eandem rōnem penaʒ eter
nam malū eē acerbissimum naturalit̄ co/
gnoscere non possumus: ergo superna/
turaliter per fidem. Si ergo volum⁹ pec
cata deuitare: necesse ē penaʒ ad quē pec
cata inducūt nos cognoscere. Et tāta erit
peccati deuitatio: quāta erit pene cognitō
Si ergo non est nisi per fidem. quāta erit
fides: tāta erit peccatorū deuitatio. ⁊ odi
tio. Per hāc ergo rōnē pʒ opera bona:
⁊ mala ꝑcedere a ꝑfectu ⁊ ꝺ̉fectu fidei.
Scḋo hoc idē ꝓbat̄ per auctoritatem
Aug. d. Fides mēsurat actōes. Et ꝑ illḋ
Lactan. 2. diuinarum istitutionū aduer/
sus gentes circa pricipium. Nū dū existi
māt nulli ḋo nos eē cure: aut p⁹ mortē ni
hil eē futuros: totos se libidinib⁹ adijciūt
Et dū licere sibi putāt hauriendis volup
tatib⁹ scienter incūbūt: per quas iprudeu/
tes laqos mortis incurrunt. Ignorāt. n.
q̄ sit hois ratio: quam si tenere vellēt i pri
mis deū suum agnoscerēt: ꝟtutē iusticiā
qʒ sequerent̄: terrenis figmētis aias su/
as nō substernerēt ⁊ mortiferas libidinū
suauitates nō appeterēt. Hec ille. Pro
bat̄ ēt auctoritate sacre scripture. Et prio
Moysi dicētis. Numeri. 20. Q: ñ cre/
didistis mihi: vt scificaretis me corā filijs
israel. nō itroducetis hos populos i traʒ
quā dabo eis. Itē. 2. Paralipōenō. 16.
Prebet fortitudinē his q corde ꝑfcō cre
dūt in eū. Et Thobie. 2. Vitā illā expec
tam⁹: quā dñs datur⁹ ē his q fidē suā nū
qʒ mutāt ab eo. et Esa. 6. Si nō credide
ris nō ꝑmanebis: q: in peccatū rues. idḋ
dr̄ Abacuc. 2. Iustus i fide sua viuit. i.
bñ opat̄. Preterea dr̄ Math. 9. ⁊ Luc.
6. Cōfide filia. Fides tua te saluā fecit.
Et Math. 9. Secūdū fideʒ vestrā fiat vo
bis. et. 15. O mulier magna ē fiḋs tua: fi
at tibi sicut vis. et Mar. 9. Oia possibi
lia sunt credēti: etiā maxima ⁊ ardua. Et
Ioh. 3. Qui credit in eum nō iudicatur
q vero nō credit iam iudicatus ē. Et ite/
rum. Qui credit in filium dei hʒ vitā et/
nam: qui autem icredulus ē filio non vi
debit vitam eternam: sed ira dei manet
super eum. Item Paulus magnificat fi
dem nostram dicens Ro. i. Grās ago
deo: q: fides nostra annunciabitur vni/
uerso mundo. et Ro. x. c. Corde eni cre
ditur ad iusticiam: ore autem cōfessio fit
ad salutem. Dicit enim scriptura. Om/
nis qui credit in illum non confundetur
Et. 2. ad Cor. 12. ait. Si estis in fide xpi
vos ꝓbate per opera. et ad Gal̄. 2. Nul
lus iustificat̄ ex operibus legis: nisi ꝑ fi/
dem. et ad Eph. 2. Gratia saluati estis ꝑ
fidem. Et. 6. In oibus sumētes scutum
fidei: vt possitis oia tela nequissimi ignea
extiguē. Itē Heb. xi. Lapidati sᵗ: secti
sunt: tēptati sunt: in occisione gladij mor
tui sunt. Circuierūt i melotis: ⁊ i pellib⁹
caprinis egētes: angustiati: afflicti: qbus
dignus non erat mūdus. Et hec oia ꝓp
ter fidem. Itē Iac. 2. Quid ꝓderit frēs
si fidem qs dicat se habere: opera aūt nō
hēat. Nunquid fides poterit saluare euʒ
Itē. i. Ioh. 5. c. Hec ē victoria q̄ vincit
mundum fides nostra. Patent ergo p̄/
dicta per auctoritates. Tertio ꝓbatur
per exemplum. Ponat̄ ꝙ quidam tran
seat per viam: ⁊ occurrat ei vnus amicus
eius dicēs: ne trāseas vlterius: qm̄ ini/
mici tui ꝓpe parati sunt cū gladijs iterfi
cere te. Ille autem si credʒ aufugiet: si āt
transierit interficiet̄. Sic enim nobis
euenit per viam peccatorum transeunti/
bus. Venerunt ꝓphete: martyres: ⁊ a/
postoli: ꝺ̉mum ipse xps nobis amicissi/
mus: ⁊ clamauerunt omnibus peccatori
bus dicentes. Ne trāseatis o superbi ꝑ
viā superbie. O auari ꝑ viaʒ auaritie: q:
inimicus vester diabolus interficiet vos
. i. ducet vos ad infernū in illas tenebras
exteriores. Quare g° non fugim⁹. Qua
re istā viam nō deuitam⁹. Nō ob aliḋ q:
non credimus. Rursus ponat̄ ꝙ vn⁹
cupidus ⁊ auarus querens ditari nūcios
habeat dicētes sibi. Perge ad illam ci/
uitatem: ⁊ multas pecunias lucraberis.
Nūquid si credet non ibit: immo cursu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

velocissimo ⁊ nō tardabit. Sic nobis eue
nit naturaliter ꝺsiderātibus felicitatem.
Quibꝰ dcm̄ est solum felicitatem esse in
alia vita: ⁊ ibi summum bonum adesse.
Non ergo ob aliam cām euenit: vt illud
summū bonum totum cōtemnatur: nisi
qꝛ annunciantibus nō credimꝰ. Et sic pꝫ
predcā conclusio per rōnem: per auctori
tatem: ⁊ per exemplum. Si autem quere
ret a me: ꝓpter quid fidei nostre tātis si
gnis approbate non credit hoīum multi
tudo maxima: dicerem cupiditatē: ⁊ inor
dinatam terrenoꝝ affectionem huius rei
solam cām eē: ꝓbādo sniam meā ꝑ aucto
ritatem Lactātij in li. 7. dinarū institu/
tionū aduersus gentes. Interi necessari
um puto admonere lectores: ꝙ hec nr̄a:
q̄ tradimꝰ praue vitioseqꝫ mētes: aut om
nino nō itelligēt. Ebetaꝛ enim acies eo/
rum terrenis cupiditatibꝰ que sensus oēs
grauāt: imbecillesqꝫ reddūt. Aut etiāꝫ si
intelligēt dissimulabūt tn̄ ⁊ hec vera esse
nolēt. qꝛ trahūtur a vitijs: ⁊ scientes suis
malis fauent quoꝝ suauitate capiunꝛ: ⁊
virtutis viā deserūt cuius acerbitate of/
fendūtur. Nam qꝛ auaritia ⁊ opum iex/
plebili quadam siti flagrāt: qꝛ non possūt
venditis aut dilargitis: que amant tenui
cultu vitam degere sine dubio malunt id
eē fictum: quo desiderijs suis renūciare
coguntur. Item q libidinum stimulis i/
citati: vt ait poeta: in furias ignēqꝫ ruūt
vtiqꝫ icredibilia nos asserere dicūt: quia
vulnerant aures coꝝ precepta continen
tie: que illos a voluptatibꝰ suis prohibēt
quibꝰ aiam suā cum corpore adiudicaue/
runt. Qui vero ambitione inflati: aut
amore potentie iflammati omne studiuꝫ
suum ad acquirendos honores contule
runt: nec si solem ipsum i manibꝰ geste/
mꝰ fidē accommodabūt ei doctrie q illos
iubet omni potentia ⁊ honore cōtempto:
humiles viuere: atqꝫ ita humiles vt acci/
pere iniuriā possint ⁊ referre nolint si ac
ceperit. Hi sūt homines q cōtra veritateꝫ
clausis oculis quoquo modo latrāt. Qui
aūt sani erūt. i. nō ita vitijs immersi: vt i
sanabiles sint ⁊ credēt his libent attēdēt
⁊ quecūqꝫ dicimꝰ aperta plana ⁊ simpli/
cia: ⁊ qꝺ maxime opꝰ est vera ⁊ inexpu/
gnabilia illis videbūtur Nemo virtuti
fauet nisi qui sequi pōt. Seq aūt nō facile
est oibꝰ. Hi pn̄t quos pauptas ⁊ rerum
exigētia exercuit: ⁊ virtutis capaces effic̄.
Hec ille. Et sic habemꝰ primam cathe/
nam. Cōtra istā cathenam ad ipsam tota
liter dissoluēdā duplici malleo laborabi
mus. s. rōnis ⁊ exemplaritatis. Primo
malleo rōnis. Presupponaꝛ gᵒ res oēs
creatas habuisse principium: ⁊ munduꝫ
eē fcm̄: vt dicit phs. 2. methauro. ⁊ in. i.
de celo ⁊ mūdo: sꝫ non ab alio: nisi ab ip
so deo. Nam per hāc cognitionem veni
mꝰ in cognitionem veri dei: sicut probat
Ari. 8. phi. Primo via cause efficientis
Qꝛ est deuenire ad vnam cām q est cau
sa vltima oium: ⁊ nō hēat cām supra se:
qꝛ aliter eēt processus in ifinitum: quod
a nullo cōceditur. Scꝺo via motꝰ: qꝛ ni/
hil mouetur a seipso. Et intellige h mo/
ueri educi ꝺ potētia ad actum. Est gᵒ de
uenire ad vnum immobile: qꝺ faciat oia
moueri. Et iste ē deꝰ de quo dicit Boeti
us. O q perpetua mūdū rōne gubernas
Terrarū celiqꝫ sator: qui tps ab euo Ire
iubes: stabilisqꝫ manes dās cūcta moue
ri. Nota gᵒ ꝙ iste ꝺs est summa sapia ⁊ i
telligētia: ⁊ ideo oia fecit ꝓpter aliquē fi/
nem: qꝛ omnis agēs sm̄ rōnem agit ꝓpt
finem: vt dicit phs. 2. phi. ⁊. 2. de anima
Si gᵒ qramꝰ quare fecit elementa ⁊ fruc
tus terre: ⁊ oia alia aialia. Nō ob aliꝺ ni
si vt ondēret suam potentiam: ⁊ ad hois
vtilitatem q eis vtiꝛ: vt pꝫ. Propter qꝺ
dicit Ari. in. 2. phi. ⁊ in. 2. de aia. F inis
quodāmodo omnium ē homo. Et ex hᵒ
sequiꝛ hoiem esse nobiliorē oium rerum
naturalium ꝓpt ipsum fcārū. Rursus si
queraꝛ q̄re fecit hoieꝫ ⁊ velimꝰ dicē ꝙ ad
hᵒ solū: vt i hac vita comedat ⁊ bibat: ⁊ vi
uat: ⁊ finaliter moriaꝛ: vt videmꝰ per ex
pietiā: ⁊ vlteriꝰ nō sit de ipso memoria:
sequereꝛ hoc falsissimum icōueniēs: trāꝫ
⁊ arbores: ⁊ etiā elementa: ⁊ bestias: no
biliores eē ipso homine. Et qꝛ hoc est in
cōueniens: ⁊ nullatenꝰ verum: ⁊ contra
omnem philosophiam naturalem: que
vult finem nobiliorem esse: his que sunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ad finē ordinata. vt ait Ar. 2. phisicorū.
iō oportet cōcludere finē nostrum eē ali/
bi. i. in vita futura: ⁊ hoiem futuꝝ eē i/
mortalem ⁊ perpetuū: qꝛ frustra aliter eēt
cōditus a deo: ⁊ sic de ceteris creaturis
maior cura fuisset deo q̄ʒ de nobis rōna
bilibus. qd̄ falsū est. Et hec oia trahunt
ab illo pulcherrimo tex. Lact. i. 7. li. di/
uinaꝝ istitutionū: q ait. Quis. n. tā inep
tus tā ociosus: vt aggrediat aliqd facē
frustra: ex quo nullā vtilitatē: nullūqʒ cō
modū speret. Qui domū edificat: nō iō
edificat vt tm̄ dom⁹ sit: sʒ vt i ea possit ha
bitari. Qui nauē fabricat: nō iō assumit
operā vt tm̄ nauis appeat: sʒ vt in ea na/
uigetur. Itē q vas aliquod istituit ac for
mat: nō ꝑpter illud facit vt tm̄ fecisse vi/
deat: sed vt vas illud effectū capiat aliqd̄
necessariū. Sic ⁊ cetera quecunqʒ fiūt n̄
vtiqʒ i supuacuū: sʒ ad vsus aliquos vti
les laborant. Mundus ergo a deo fac/
tus ē nō vtiqʒ ꝑpter ipsū mundū. Non
eni calore solis aut lune: aut aspiratione
ventoꝝ. aut humore ibriū aut alimonia
frugū cū sensu careat idiget. Sed nec il/
lud qdē dici pōt ꝙ deus ꝑ seipsuʒ fecerit
mundū: qm̄ pōt esse sine mūdo sicut fuit
antea: ⁊ his oibus que in eo sunt queqʒ
generantur de⁹ ipse nō vtit. Appet er/
go animantiū cā mūdū eē cōstitutū: quo
niā rebus his quib⁹ cōstat animātes fru
untur: que vt viuet ⁊ cōstare possint oia
his necessaria tpibus certis subministrā
tur. Rursus ceteros animantes cā hois
eē factos: ex eo claꝝ est ꝙ homini fuiūt:
⁊ tutele eius: atqʒ vsib⁹ data sūt. ⁊ infra.
Sicut ergo mundū nō ꝑpter se deus fe/
cit: qꝛ eius cōmodis nō indiget: sʒ ꝑpter
hoiem q eo vtitur. Ita hoiem nō ꝑpter
se. Que vtilitas deo in hoie inqt Epicu
rus: vt eū ꝑpter se faceret. s. vt eēt q opa
eius intelligeret: q ꝓuidentiā disponēdi:
rōnem faciendi: virtutē cōsumādi ⁊ sen
su admirari: ⁊ voce ꝓloq posset. Quo
rum omniū sūma hec ē vt deū colat. Is
eni colit qui eū itelligit. Is artifex reruʒ
oium. Is veꝝ patrē suū debita venera/
tione ꝓsequitur: qui virtutē maiestatis
eius de suoꝝ operum inuentione: ince/
ptione: perfectione: metitur. Quod ple/
nius argumentū ꝓferri potest: ⁊ mundū
hominis: ⁊ hoiem sui causa deū fecisse:
q̄ʒ ꝙ omnibus ex animantibus solus ita
formatus ē: vt oculi ad celum directi: fa/
cies ad deum spectans: vultus suo cum
parente cōis sit: videaturqʒ hominē de⁹
quasi porrecta manu adleuatum ad contē
platione sui excitasse: hec ille. Secun/
do malleo exēplaritatis dissoluenda ē h
cathena diabolica. Nā videmus ꝑ expi
entiā tot ⁊ tāta miracula eē facta: que nō
nisi ꝑ deū fieri potuerunt. Vn̄ Ric. i. 4.
de trinitate ait. Dn̄e si decepti sum⁹ non
nisi ꝑ te decepti sum⁹. Nam tātis signis
firmata sunt. q nō nisi ꝑ te fieri potuerūt.
Et hoc ꝓbatur ꝑ Ari. i postpredicamen
tis. q dicit ꝙ a priuatione ad habitū nō ē
regressus ꝑ naturā. Si ergo hō priuatus
est visu. nō pōt illuminari nisi ꝑ opus su
ꝑnaturale ⁊ diuinum. Similiter mortu/
us non pōt resuscitari nisi per miraculū.
Quare ergo dubitam⁹ fidei credere: ⁊ ei
totaliter adherere: cū sit tot ⁊ tantis mira
culis ꝓbata ⁊ confirmata. Qd̄ si dixerit
miracula facta non eē. Respondet Au/
gusti. 22. de ci. dei. dicens. Si ista mira/
cula facta eē nō credunt vnū grande no
bis miraculum fuit: ꝙ iā sine vllis mira
culis totus mūdus credidit. Qd̄ similr
dici pōt de miraculis diebus nr̄is factis
per inclytum cōfessorē Antonium pa/
duanum nostrū: que tot ⁊ tanta fuerunt:
vt vehementē stuporē toti mundo indu
xerunt. O fides scā. o fides catholica. o
fides ortodoxa. o fides roborata. qs du/
bitet amplius tibi credere. Certe nullus
nisi a sensu ⁊ rōne alienatus. Nā mira/
cula tot facta vidimus: audiuimus: pal/
pauimus que nullatenus negare possu/
mus. Que si quidā veneno ꝓpētino ne
gabunt vnū grāde miraculū miraculoꝝ
ē: ꝙ tot⁹ mūdus: vt ita loquar pedib⁹ vni
us paupis fratris mortui ꝓsternit ⁊ icli/
nat. Ipsū adorāt reges. dn̄i: ꝓlati: ⁊ sū/
mi pōtifices. Credam⁹ g° idubitāter: et
credēdo amem⁹: ⁊ amādo deo fidelr ser
uiamus ⁊ finaliter salui erimus. Et sic
patet prima cathena.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Ecunda cathena vocat̃ desꝑabi
s litas. Nā hec est cōsuetudo dīo
nis ex fallacia sua: vt anteq̃ȝ pctō
res peccēt eis suggerat deū eē misericoꝛ
dē. Sed postq̃ȝ peccauerint suggerit ipȝ
eē crudelē: vt sic desꝑando de misericoꝛ
dia dei: nūq̃ȝ peniteāt. Sicut fecit Cayn
homicida q dixit Gen̄. 4. Maioꝛ ē ini/
qtas mea q̃ȝ vt veniaȝ merear. Idcirco
Salomon ait ꝓuer. 18. ipius cū in ꝓfun
dū pctōꝝ venerit cōtēnit. s. veniā. Item
i ꝑsona iniquoꝝ dicit Hiere. 18. c. Fac/
tus ē doloꝛ meꝰ ꝑpetuus: ꝛ plaga mea re
nuit curari. Sicut fecit Judas Math.
27. Abiectis argēteis in tēplo laqueo se
suspēdit. Et ex hoc seqtur illud malū: qꝛ
ruunt de pctō in pctm̄: ꝛ i dies efficiunt̃
deterioꝛes. iuxta illud ad Eph. 4. Des/
ꝑantes semetipsos tradiderūt ipudicitie
in oꝑatione imundicie ois in auariciaȝ.
Sed cathena ista facile disrūpitur aucto
ritate scripture: ꝛ exēplo. Nā omnis scri
ptura clamat ꝙ deꝰ ē misericoꝛs. Inter
alia Salomon ait. Eccl. 2. c. Pius ꝛ mi
sericoꝛs ē dn̄s ꝛ remittit i die tribulatōis
pctā. Et idē. 17. c. Magna ē misericoꝛdia
dei ꝛ ꝓpitiatio eius cōuertētibus ad se.
Itē. 18. Quis adijciet enarrare miseri/
coꝛdiā dei. Itē Joel. 2. conuertimini ad
me in toto coꝛde vr̄o ꝛc̄. ꝛ infra. Et con/
uertimini ad dn̄m deū vestrum: quoniā
benignus ꝛ misericoꝛs ē: patiēs ꝛ multe
misericoꝛdie ꝛ prestabilis suꝑ malicia. Itē
ps. 29. Audiuit dn̄s ꝛ misertus est mei.
Et in pluribꝰ alijs locis: ita ꝙ videt̃ scri
ptura nō aliud facere q̃ȝ preconizare mi/
sericoꝛdiā dei. O pctōꝛ indurate. o pctōꝛ
obstinate: quare ergo desꝑas. Quare n̄
cōuerteris ad dn̄m: qꝛ dn̄s semꝑ ē para/
tus te recipe ꝛ acceptare. Noli gͦ crede/
re diabolo: qꝛ dicit deū esse crudelem: qꝛ
certe vult te decipe: ꝛ in eternū te damna
re ꝛc̄. Secundo destruit̃ exēplo qm̄ nul/
lus vnq̃ȝ cōuersus ē ad deū. ꝛ ab eo re/
pulsus ē sine misericoꝛdia. Patet de la/
trone. Patet de adultera: seu de pecca/
trice deꝑhēsa i adulterio: ꝛ i alijs de q/
bus dicit Bern̄. in ſmōe. 22. suꝑ Can.
canti. Omnino ꝓpter mā suetudinē que
de te predicat̃ currremus ad te dn̄e ihu a
dientes ꝙ nō spernis pauperē pctōꝛum.
Nō hoꝛruisti cōsitentē latronē: non la/
chꝛymantē peccatricē: nō deꝑhensam
in adulterio: nō supplicantē publicanuȝ:
nō negantē discipulū: nō ꝑsecutorē disci
puloꝝ. Certe i odoꝛem hoꝝ vnguento/
rum tuoꝝ curremꝰ. Quid ergo dubita/
tis o pctōꝛes scelerati ad illū pijssimū re/
currere q tante ē misericoꝛdie: vt oēs ve
lit saluos facere ꝛ ꝓpter hoc voluit filiuȝ
suū carnē assumere: ꝛ demum sanguinē
suū preciosissimum effundere. Et iō ille
barbatus Hiero. i epistola ad Sabianū
exhoꝛtatoꝛia ad pniaȝ dic̄. Samuel quon
dā lugebat Saulem qꝛ penituerat ꝙ vn
xisset eū regē super israel ꝛc̄. vsq̃ȝ ibi. cui
omnia elementa seruirent.
Ertia cathena dr̄ hoꝛribilitas sa
t tisfaciendi. Et voco satisfactio/
nē ꝓ restitutione fame: ꝓ recon
ciliatione inimicoꝝ: ꝓ remissione iniu/
riarū: ꝓ obseruatione votoꝝ: ꝓ execu/
tione testamentoꝝ: ꝓ euitatione pctōꝝ:
necnō excisione causaꝝ eorundē. iuxta il
lud Aug. de pnia. di. 3. circa principiuȝ.
Satisfactio ē pctōꝝ causas excidere: nec
eoꝝ suggestionibꝰ aditū indulgere. Sȝ
oia ista hoꝛrent facere peccatoꝛes. Confi
tentur nāq̃ȝ ꝛ cōicant: sed nunq̃ȝ restitu/
unt nunq̃ȝ inimicis recōciliant̃: nūq̃ȝ oc
casiones peccandi deuitant: ꝛ sic eterna/
liter puniuntur ꝛ damnant̃. Hec est ca/
thena ferrea: hec est cathena plumbea: h̄
est molia grauis ad collum peccatoꝛis de
mergens ad pꝛofundum inferni. Excla
ma ergo ad vsurarios: ad auaros: ad p̈/
datoꝛes: ꝛ ad omnes substantias alioꝛuȝ
rapientes siue per malos contractus: si/
ue per falsam sententiam: siue per falsam
aduocationem: siue per aliquem alium
modum proximum damnif. caueruut: vt
restituant: quia aliter non remittitur pec
catum nisi restituatur male ablatum ex/
tra de reg. iur. li. 6. ꝛ. 14. q. 6. c. si res. et
est Augusti. in epistola. 2. ad Macedo/
nium. Hec audire hoꝛrent: ista au/
res eoꝛum offendunt: nullatenus sa/
tisfacere volunt. Sed heu heu ista

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

cathena diabolica quantos dãnauit: quã
to s ligat τ ligauit: quãtos i baratrũ ifer/
ni demersit. Nõ eni ille errauit: qui dixit
Pecunie oĩa obediunt. Propterea spi/
ritus scũs Baruch. 3. testat̃ oẽs istos esse
dannatos. d. Vbi sunt q argẽtũ thesau
rizant: τ aurũ in quo cõfidũt hoies. Rñ/
dit. Ad inferna. Ad iferna oẽs descẽde/
rũt. Monent etiã multe mulieres vane
amouere a se supfluas vanitates: supflua
iocalia: τ adulterinos capillos: vel aliẽos
diabolica fomẽta: τ reliq̃ silia q̃ oio si pe/
nitere volũt relinquere oz. Monent pria
les renũciare partialitatibus: indulgẽ ini/
micis: remittere iniurias: que tñ facẽ ob
ligant̃. Monẽt detractores restituere fa/
mã quã iniuste tulerũt: qui tñ non absol/
ui debẽt: nec pñt nisi hoc faciant. Istis oĩ
bus cathenis ferreis pfecto ita ligati sũt
vt pnia eorum vana sit τ vacua: nec cõse
quenter põt eẽ deo grata τ accepta. Con
tra quã cathenã solus vnus malleus pficit
g ptinet̃ i his vbis Hiero. Tpale enim
ẽ qd̕ dlectat: eternũ vero qd̕ cruciat. Ecce
psidera g° qa gaudium qd̕ hẽs de oibus
supradcis tpale esse τ istantaneũ: τ oino
trãsitoriũ: penã vero nisi satisfacias: vt p
dcm̃ ẽ futurã eẽ perpetuã τ eternã firmit
crede. Quis. n. tã ignarus tãq3 insipiẽs
ẽ: vt modicũ qd eligat hr̃e gaudij τ delec
tationis: ifinitas vo penas τ eterna sup
plicia sustinere velit. O magna hius mẽtis
alienatio: q̃ nõ cõsiderat illud euãgelicũ
dcm̃. Quid eni pdest hoi si vniuersũ mũ
dum lucretur: anime vero sue detrimẽtũ
patiat̃. Math. 16. Et sic p3 tertia cathena
Quarta cathena vocat̃ difficultas
Suggerit diabolus maxime mẽ
ti peccatoris: q nullatenus a pecca
tis resurgat: nec i bonũ pficiat: qa hoc ẽ
difficile: τ quodammodo ipossibile. Ad
quã cathenã dissoluendã τ facilitatis nr̃e
ad bonũ ppalandã τ demõstrãdã mouet̃
quedam pulchra questio. Si ds̕ creaturã
premiat sola bona volũtate absq3 opibus
τ si necesse ẽ bona opatio adiuncta volũ
tati. Oritur ergo ista questio ex auctorita
tibus sibiinuicem ptrarijs. Ab vna eni
pte pbat̃ q nõ. Nã dicit Bern. in li. de
libero ar. Intẽtio sufficit ad meritũ: bõa
actio reqrit̃ ad exẽplum. g° vr̃ q q̃3tũ ad
meritũ vite eterne nõ sit necessaria boni/
tas actionis exterioris. Itẽ sup ps. Di/
xi cõfitebor τc̃. dicit glo. Votũ p opatõe
indicat̃. Confirmat hoc Gregor. super
Math. i omel. d. Nõ ẽ vacua manus a
munere cum archa cordis repleta fuerit
bona volũtate. Itẽ hr̃ ad hoc tex. extra d̕
sen. excõ. c. cũ volũtate: in glo. que dicit.
Amplius respicit ds̕ ad corda et ad spon
taneas volũtates q̃3 ad actus. Adiungit̃
tex. 14. q. 6. c. vlti. Furtũ autẽ nõ tã i quã
titate rei q̃3 in affectu furãtis cõsideratur
Et in eo. c. Hiero. ait. Nõ eni qd̕ furto
ablatũ est: sed mẽs furãtis attendit̃. et. 15
q. 6. c. i. Amplius respicit ds̕ ad cogitatõ
nes τ spõtaneas volũtates q̃3 ad actus.
Et. 22. q. 5. c. qui periurare. Qui piura
re paratus ẽ: añq̃3 periuret periurus eẽ
videtur: qr ds̕ ex opibus non iudicat: s3 ex
cogitationibus: τ ex corde. 24. q. i. c. odi
Et si holocausta obtulerit: vt ieiunare: e
lemosynas dare: pudicitiã suare: que sũt
vere holocausta: non vere ea suscipit ds̕
Nã nõ sacrificior magnitudinẽ: s3 offe
rentiũ merita cãsq3 diiudicat. Vnd̕ τ vi/
dua que i corbona duo minuta misit oĩ/
bus a saluatore prefert̃. 42. di. in. c. peri/
culose: τ in. c. quacũq3. τ in. c. puertimi/
ni. vbi dr̃. Volũtas p scõ reputat̃. Item
vt auctoritas testat̃: volũtas remunerat̃
nõ manus. Probat̃ etiã vna rõne sic. me
reri vitã eternã ẽ in potestate nostra: opa
ãt exteriora nõ sunt i potestate nostra: er
go ista non sunt necessaria ad merendu3
Sed ex alia parte arguitur q sic. Et p° p
ter. Amb. i lib. d̕ offi. trãsũptiue vo. 26
di. c. non satis. Non satis ẽ bñ velle: ni/
si sit τ bñ facere. Et Iaco. 2. Fides sine
opibus mortua ẽ. Et Ioh. 8. Si filij A/
brahe estis opa Abrahe facite. et Math.
3. Omis arbor que nõ facit fructum bonũ
excidetur: τ in ignem mittetur. Et. 2. ad
Thessal. 3. c. Audiuimus quosdam in/
ter vos inquiete ambulare nihil operan
tes: quasi diceret: male facitis. Et. 2.
Petri. primo capitulo. Sagitte vt per
bona opera vestram certã vocatione3 τ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

electionē faciatis. Ex qb⁹ oībus videt̄ cō
cludi necessaria eē opera: cū bona volūta
te ad meritū vite eterne. Qd̄ etiam ꝓbat̄
vna rōne: q: si itentio ꝛ volūtas sola suf/
ficeret ad meritū: facillimum eēt mereri
vitā eternā: qd̄ ē cōtra saluatorē. d. Ma
th. 7. Arta ē via q̄ ducit ad vitā. Ex his
ergo ꝯrictatib⁹ oritur ista qō. Ad quā rñ
detur ſm Alex. de ales i. 2. pte sue sum/
me. ꝛ Boñ. i. 2. di. 4. arti. i. q. 3. ꝙ duo/
bus modis loq possum⁹ de opibus bōis
Aut de illis que sunt d̄ superogatione.
Aut d̄ illis q̄ sunt d̄ obligatione. De pri
mis dico volūtatē nō eē sine merito: imo
premiari etiā si sit facultas ad operādum
Et nota ꝙ si i his eēt impossibilitas tātū
meretur bona volūtas quātum si ei esset
adiuncta bona operatio cū facultate possi
bilitatis. Et hoc ē verū de ꝑmio essen/
tiali nō tñ d̄ accidentali. Nam mulier nu
pta d̄siderās esse virginē: q̄zuis istud de
fidei iuz premiet̄ premio eēntiali: tñ non
de aureola ꝛ accidētali premio. Silr̄ dici
ꝑōt d̄ martyrio: ꝛ de alijs opib⁹ superero
gationis. De illis vero opibus que sī de
obligatione dicendum est: ꝙ aut ille qui
habet bonam intentionē habet facultatē
bene operandi: aut non. Si non hab3 fa
cultatem: sed bonam volūtatem ꝛ recta3
intentionē: tunc plenitudo sola volunta
tis sufficit ei ad meritū vite absq3 exteriori
opere. Et sic hñt intelligi omnes ille auc
toritates ꝛ rōnes que primo fuerunt ad/
ducte. Si autem adsit facultas ꝛ potestas
intentio non potest sufficere ad meritum
absq3 opere. Et hoc ꝓbat̄ rōne auctorita
te ꝛ exemplo. Primo hoc probat̄ tri/
bus rōnib⁹ ſm Boñ. vbi supra. p° ꝑꝑ di
uiorꝝ mādatorꝝ obligationē. 2° ꝑꝑ virtu/
tis ꝑfectionē. 3° ꝑꝑ voluntatis ꝯpletionē

Primo ꝑꝑ diuiorꝝ mādatorē3 obliga
tione3. Q: diuini mādati obligatio facit:
vt intentio sine opib⁹ nō sufficiat cū se of
fert opportunitas ꝛ facultas. Mandata
eni di nō solū obligāt ad volēdū: s3 ēt ad
faciēdū. Vñ Hiero. ad Eusto. ait. Et/
na vita nō nisi ꝑ diuiorꝝ mādatorꝝ obſua
tionē acqrit̄. Et vitas i euāgelio Mat.
19. Si vis ad vitā igredi serua mādata.

2° ꝑꝑ virtutis ꝑfectionē: q: virt⁹ est vl
timū potētie: ꝛ ideo eleuat potētia ad ali
quid magnū ꝛ arduum. Potētie autem
aīe nō hñt suā opationē siue ꝑfectionem
cōpletā: nisi exeāt in opa sibi d̄bita qñ ad
est facultas ꝛ libertas: atq3 oportunitas.
Vt. n. ait Ari. in. 2. ethi. ad ꝑfectionem
vtutis tria reqrunt̄. scire: velle: ꝛ opari

3° ꝑꝑ volūtatis completione3. Qm̄ ple
na volūtas ponit effectū si adsit facultas.
Alioqn non dr̄ homo plene aliqd velle:
si nō facit cū possit: sed semiplene ꝛ pigre

Scd̄o ꝓbat̄ ꝑ auctoritates. Nam Au
gu. dicit i ſmone de dedicatione templi.
Sicut eni malis opib⁹ q̄si quibusdā seris
aveectib⁹ vite nobis ianua claudit̄: ita abs
q3 dubio bonis opib⁹ aperit̄. Et. i. Joh.
3. Filioli mei: nō diligam⁹ verbo neq3 li
gua: s3 opere ꝛ veritate. Itē Greg. i q°
dam ome. pēth. ait. Amor dei nunq̄3 est
ociosus. Opat̄ enim magna si est. Si āt
operari negligit amor non ē. Ergo si ñ
adsunt opera non est verus amor. Pro
bat̄ etiam hoc per euāgelium Math. 25
Esuriui ꝛ non dedistis mihi manduca/
re ꝛc̄. dicit dominus reprobis: ꝛ propter
hoc feret sententiam damnationis cōtra
eos. Si ergo ꝓpter defectum bonorum
operum quis damnabitur. Ergo ꝓpter
bonorum operum operationem qs salua
bitur: ergo opera necessaria sunt ad me/
ritum: semper intelligendo cum adest fa
cultas ꝛ opportunitas. Et sic itelligūtur
oēs ille auctoritates scd̄ario adducte.

Tertio ꝓbat̄ ꝑ exēplū. Certe amicio/
res deo fuerūt Petr⁹ ꝛ Paulus ꝛ reliq
apl'i q̄3 nos nostrū. Si g° ipsi coronati sūt
ꝑ opa bona: p3 etiā ꝙ nos sine opib⁹ ad̄o
nō coronabimur. Et hoc spāliter ostēdit
dñs. Petro passionē fugiēti: cui appēs
in via dixit: vado romā iterū crucifigi.
Videm⁹ etiā per expiētiā hoīes mortales
ꝑꝑ lucra tpalia vehemēter laborare ꝛ isu
dare. Quare g° nos tedere d3 ꝑꝑ illā sū/
mam felicitatē: vbi omne gaudiū: omnis
iocūditas: omnes diuitie: oīs pulchritu/
do repit̄: vigilare: laborare: necnō virtu
tibus abūdare. Nam btūs Berñ. de gn
taualle ordinis minorum primus posi sā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ctum Franciscum. dum staret in choro ad missam et leuaret corpus xpi cecidit in extasim vsq3 ad nonas. deide cõsurgẽs clamauit ad frẽs. O frẽs mei: agamus bonũ pluries hoc replicãs: nec poterat ista dicẽs saturari. Et d' hoc reddẽs rationem subiungebat. O quãta gloria: o quanta btitudo: o quanta iocũditas bene opantibus preparata ẽ. Agamus ergo bonu3: qa cetera oia dimittimus sola bõa opera nobiscum portamus: Dicẽte Jo. i Apoc. 14 Opera. n. illorum sequũt illos: et sic p3. 4. cathena.

Quinta cathena vocat exẽplaritas. Quid eni dicit diabolus in corde hoium seculariũ i peccatis existẽtiũ: vt i ipsis pmaneãt nec per verã pniam resurgãt nisi illud qd vulgus communiter dicit. Peccata nõ st ita grauia: vt predicat: diabolus nõ est ita turpis vt pigit. Et vt istis magis adhereãt añ oculos corum ponit exẽpla aliorum. s. doctorum. superiorũ: sacerdotũ et religiosorum. Et isto mõ ligat aias: adeo vt totus mundus sic ligatus pereat. O cathena terribilis: tu es illa que vt ita loquar: deũ ipassibilẽ lachrymari facis et plorare: et p os sui cantoris exclamare et dicẽ. Factus sum tanq3 vas pditũ. i. pforatum qd' ab vna pte capit: ab alia perdit. Et subiũgit rõnẽ dicẽs. Qm̃ audiui vituperationẽ multorum cõmorãtiũ in circuitu. In circuitu eni cõmorãt homines mũdani: auari: luxuriosi: et reliq peccatores: q clamãt et dicũt. Si licet doctoribus q leges noscũt. si sacerdotibus peccare: et religiosis q quotidie diuina legũt: q̃re nõ etiã nobis. Profecto si vera cẽnt q pdicãt: nõ male agerẽt: nec i vitijs pmãerẽt Et istis diabolicis cathenis irretiti: et in peccatis pseuerãt: et de pctõ i pcm̃ ruunt: et nunq3 p pniam resurgũt. et hec e rõ maxima q̃re scriptura ita hortat ad bonũ exẽplũ: et vehemẽter rephẽdit pusillos scãdalizãtes: occasionẽ peccãdi pstãtes per malũ exẽplũ. Qd' aũt hortet ad bonũ exẽplũ pbat. Nã i testõ veteri dr. Qd' me facere videbitis facite. Judiciũ. 7. Sic h mulier in exẽplu3 virtutis i effraia. Ruch. 4 Hãc temptationẽ pmisit dñs euenire illi sicut et btõ Job: vt posteris daret exẽplũ patiẽtie. Job scdo exemplo dedici disciplinã. puer. 24. Floréte flores q̃si liliu3 et date odorẽ. s. hñtes duplicẽ mũdiciam s. iteriorẽ et exteriorẽ et quasi libanus frõte. s. p bonã famã. Ecc. 39. Itẽ in euãgelio Math. 5. dr. Nõ põt ciuitas ab. sup mon. posita: neq3 etc. Et infra. Sic luceat lux vestra coram hominibus: vt videant vr̃a bõa opa: et glorificẽt prẽm vr̃3 q i celis ẽ. Et Luc. xi. Nemo accẽdit lucernã: et ponit eã sub modio: s3 super cãdelabrũ: vt luceat oibus q i domo st. Et. 12 Sit lumbi vr̃i pciti: et lucerne ardẽtes in manibus vr̃is. Et Joh. 13. Exẽplũ enim dedi vobis: vt quẽadmodũ ego feci ita et vos faciatis. Ad hoc hortat apl's. i. Ad Cor. xi. d. Imitatores mei estote: sicut et ego xpi. Et Ad Ro. 12. c. Prouidẽtes bonũ nõ solũ corã deo: s3 ẽt corã oibus hoibus. Et. 2. ad Cori. 6. In oibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros. et ad Phil. 2. Sitis sine rephẽsione i medio nationis praue et puerse: iter quos lucetis sicut luiaria i mũdo. Et ibidẽ. c. 4. Modestia vr̃a nota sit oibus hominibus. et. i. ad Thessal. 4. Rogamus vos frẽs: vt digne ãbuletis ad eos qui fori sũt. et. i. ad Thi. 4. Exẽplũ esto fideliũ i vbo: i puersatõne: i caritate: i fide: et i castitate. et ad Titũ. 2. In oibus pbe te exẽplũ bonorũ operum i doctrina et itegritate. et Jac. 3. Quis sapiẽs et disciplinatus inter vos. ondat ex bona puersatione opa sua in mãsuetudine. ex qbus oibus apparet q3 laudabile q3q3 optimũ ẽ iferioribus bonũ prebẽ exẽplũ. et idõ eadẽ scriptura reprehẽdit prebẽtes malũ exẽplum. Nã Moyses dicit Leuitici. 16 Corã ceco nõ põas offendiculũ. et Deu. 27. Maledictus q errare facit cecũ in itinere. De his pquerebat Dauid i ps. d. Juxta iter scãdalũ posuerũt mihi. s. p malum exẽplum. Hos reprehẽdit sapiens Ecc. 27. Qui laqueũ alijs ponit peribit i illo. Siẽr Esa. 3. c. dicit. Peccatũ suum quasi sodoma predicauerunt. Et. 57. ait Auferte offendicula d' medio populi mei i. mala exempla. et ezech. 13. c. Conforta stis manus impij: vt non reuerteretur a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

via sua mala. ⁊ hoc pp mala exēpla. Pro pter ea saluator Math. 5. Q̄ nō audit quātū sit detestabile alijs prebere malū exēplū dicēs. Si oculus tuus scādalizat te erue eū ⁊ pijce abs te: ⁊ si pes tuus ⁊c. Et Math. 18 et Marci. 9. c. Qui scādalizauerit vnū de pusillis istis minimis q i me credunt expedit ei vt suspēdat mola asinaria i collo ei⁹ ⁊ dmergat i pfundū maris. Veh mūdo a scādalis. ⁊ ifra. Veh āt hoi illi p quē scādalū venit. Hos reprehēdit Pau. ad Ro. 14. Noli cibo pdere illū: p quo mortu⁹ ē xps. Propterea de scipso dic ne alios scādalizaret. i. ad Cor. x. Omnia mihi licēt: sz nō oia expediunt. Et. 2. ad cor. xi. Quis scādalizat ⁊ ego nō vror. Propterea Hiero. ait. Dimittendū est pp ter scādalū oē quod pretermitti potest Hui⁹ autem mali exempli detestatō non ob aliud facta esse creditur: nisi qz inimicus humani generis multos inducit ad peccādum propter malum exemplum: ⁊ maxime illoꝝ qui bono exemplo splēdescere deberent: necnō ligatos illos i peccato tenet: ne per pniam resurgāt. Hec est illa cathena terribilis: de qua dictuz ē Ad quā dissoluēdā duobus malleis vtemur. Primo dissoluit sic. Hec ē sentētia theologoꝝ: ⁊ maxime sci Tho. 2. 2. q. 73. q magnitudo peccantis aggrauat peccatum. Et hoc pbat quatuor rōnibus

Primo qz facilius maiores vt doctores: sacerdotes: ⁊ religiosi pñt resistē peccato cū excedant in scientia ⁊ virtute. Vñ Luc. 12. c. dr. Seru⁹ sciēs volūtatez dñi sui: ⁊ ñ faciēs plagis vapulabit multis.

2° pp igratitudinē qz oē bonū q° q s magnificat siue sit bonū tpale: siue spūale siue sit scientia aut dignitas: dei beneficiū ē: cui. s. deo hō sit ingrat⁹ peccādo. et quantum ad hoc quelz maioritas que ē i temporalibus bonis aggrauat peccatum

Tertio pp ter spālem repugnantiam actus peccati ad magnitudinem persone sicut si priceps iusticiam violet: qui ponitur iusticie custos: magis peccat qz alius ⁊ si sacerdos fornicetur qui castitatem vouit: ⁊ alios ad hortari debet. Quarto pp ter malū exemplū siue scandalum: quia vt dicit Greg. in pastorali. In exēplum culpa vehemēter ostendit: quando p reuerētia ordinis peccator honorat: ad plurīū etiā noticiam peruenīūt peccata maiorum: ⁊ magis ea homines indigne ferūt ideo grauiora sunt: ⁊ maiorem penam ⁊ damnationem habebunt. Si ergo o peccator vides maiores in peccatis perseuerantes: noli exemplo illorum tu peccare: nec in peccatis perseuerare: qz ⁊ si peccatum eorum grauius sit tuo: ⁊ maiori pēa dignum: tuum tamē propter hoc penam sibi debitam non euitabit. Et si cum his in inferno damnaberis propter multitudinē non minus ardebis: imo magis. Cuius rōnem assignat Augustinus. 2. q. 1. c. Multi. Nam nō pp terea min⁹ ardebūt: qz cum multis ardebūt: immo magis. Quia quāto plura i igne sūt ligna: tanto magis inualescit ignis. Propterea sapiēs. Ecc. 7. Nō pecces i multitudine citatis. Sed peccator q se per maiorum exempla defendit hoc non ob aliud facit: nisi qz a peccato resurgere negligit: ⁊ in ipso permanere satagit. Et ideo hi⁹ effugatio ipsum ñ excusabit. iuxta illud Ecc. 32. Homo peccator vitabit correptionem ⁊ fm voluntatē suam inueniet comparatione3. Scd̄o predcā cathena sic dissoluitur. Nam si solum cēnt malum exēplū prebentes: ⁊ non econuerso bonum cōferentes: excusati cēnt peccatores: ⁊ si non a toto: tamē a tanto. Qz ergo i vnoquoqz genere boni ⁊ mali sūt: sequenda sunt bona exempla: ⁊ mala euitāda. Propter quod ait Hiero. in epl'a ad Celātiam: d recto modo viuēdi. Ideo timēdum ē ne quos duces recti hui⁹ itineris habere nō credimus: eos comites habeam⁹ erroris Si ergo inueniunt exempla que nos per hāc viam ducāt: ⁊ rectum euāgelij tramitem teneant: sequenda sunt. Si autē vel deficiant vel deficere putantur apostolorum forma vniuersis posita est. Clamat vas electionis Paulus: nos quoqz ad angustum hoc iter conuocās dicit. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego xpi. Certe q āplius oib⁹ est ipsius xpi relucet exemplū. q in euāgelio ait. Venite ad me oēs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

qui laboratis ⁊ onerati estis. ⁊ ego refici
am vos. tollite iugum meum sup̱ vos et
discite a me: q2 mitis sum ⁊ humilis cor/
de. Si ꝑiculosũ ē imitari illos de qb⁹ du
bitas an imitādi sint: hunc certe imitari
tutissimũ est atq3 ei⁹ vestigia insequi: qui
dicit. Ego sum via veritas ⁊ vita. Nun
q̄3 errat imitatio que sequitur veritatem.
Et infra. Auferantur peccandi feda so/
latia: nihil omnino agimus: q nos ꝑ mł
titudinis exempla defendimus: ⁊ ad cō
solationem nostrā aliena sepe mirantes
vitia: deesse nobis dicimus quos debea
mus seq. Ad illi⁹ exēplũ nitamur quem
oēs fatemur imitādũ. Atq3 iō p̄cipua ti/
bi cura sit legē noscere diuinā: ꝑ quā pos
sis quasi p̄ntia cernere exempla scōrum.
hec ille.

Sexta cathena vocatur delectabi
litas. Adeo enim in multis caro
spiritui dominatur. adeo oblecta
mentum mundi ⁊ carnis ab ipsis amat
⁊ peccatorum carnis spēs fantasie impri
mitur: adeo diabolus suis deceptionib⁹
super ipsos dominatur: vt quotiens re/
cordantur si penitere volunt: non ampli
us debere delectari vt hactenus delectati
sunt aliam vitam minime eē putantes: i
placibilibus hui⁹ miserrime vite licet cu3
offensis multis: ⁊ sceleribus quasi i sua
btitudine conquiescūt. Qua de r͛one hu
iusmodi oblectamenta dimittant: de coꝝ
pctis pniam nō solũ sumere renuunt: ve
rum etiā vt mundo isto gaudeāt: de pctō
in pctm̄ ludēdo discurrunt. Ad qua3 dis
soluendā primo occurrit illud Hierony
mi. Facile contemnit oīa qui se semp̱ co
gitat esse moriturum. Cogitate ergo mō
tem o iuuenes: sepe horā eius ad mentē
reuoluite. quia mundi delectationes to/
to conamine spernetis. Ad hāc vtiq3 dis
soluendam plurimũ valet memoria pas/
sionis xp̄i: quod de seipso testat͛ Hiero.
dicens in epistola ad Eustochium. Qr
impossibile est in sensu hominis non ir/
ruere motum medularum calore: ille lau
datur: ille predicatur btūs qui statim vt
ceperit cogitare interficit cogitatus ⁊ al/
lidit eos ad petram. Petra autem erat
xp̄s. Et ꝙ hoc sit verum in seipso pro/
basse fatetur ibidem dicens. O quoti/
ens in heremo constitutus ⁊c̄. vsq3 ibi.
in odorem.

Vnguentorum tuorum curremus.

Septima cathena vocatur timidi
tas. Dicit enim intra se insensa/
tus peccator diabolica suggesti/
one deceptus. Quid enim ꝓdest confite
ri. Quomodo potero in bonis inceptis
perseuerare: ⁊ a peccato in futurum me
abstinere. Iterum incidam in illa. ⁊ sic
nihil prodest penitentia acta. Et sic hu/
iusmodi timiditate cathenatus non resur
git. Ad quam dissoluendam mouetur
vna pulchra questio vtilis ⁊ iaudita. Si
peccata semel dimissa per veram penitē
tiam non dico falsam: quia sic non opor/
tet dubitare: possunt redire tam quo ad
numerum q̄3 quo ad culpam: per sequēs
peccatum mortale commissum. Proba
tur primo ꝙ sic. per illa3 parabolam scri
ptam Math. 18. Ideo assimilatum ē re
gnum celorum homini regi: qui voluit
rationem ponere cum seruis suis. Vbi
habetur ꝙ rex ille seruum suum inueni/
ens debitorem decem milium talentorũ
⁊c̄. dic totam hystoriam. Sic ⁊ pater ve
ster celestis faciet vobis si non remiseri/
tis vnusquisq3 fratri suo de cordibus ve
stris. Quod non est aliud dicere: nisi ꝙ
deus qui nobis penitentibus multa pec-
cata dimisit: ⁊ ꝙ si nos proximo nos of/
fendenti vtiq3 non dimittimus: illa eadē
peccata ab eo nobis dimissa iterum sunt
nobis ab ipso imputata ⁊ punita. ergo a
simili est in omnibus alijs peccatis. Qd
etiam probatur per Augustinum in li/
bro de baptismo contra donatistas dicē
tem. Redire dimissa peccata vbi frater/
na caritas non est apertissime dominus
docet de illo seruo quem cum dominus
inuenisset debitorem decem milium ta/
lentorum deprecanti omnia dimisit. Il/
le autem conseruum suum qui ei debe/
bat centum denarios suffocabat. Et cu3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

misericors nō fuisset iussit eum domin⁹
reddere qd̓ ei dimiserat. Unde Ambro
sius sup eplam ad Ephesios. 5.c.i glo.
⁊ ponitur a magr̄o sniarum i.4.di.20.
c.i. vide ibi. Donate inuicem si alter in
alterū peccet: alioqn repetit dimissa. Si
enī in his cōtēptus fuerit.s. dn̄s sine du
bio reuocabit sniam ꝑ quā misericordiā
dederat. Hoc idez dicit magr̄ in.4.di.
22.c.i.⁊ habet̄ de pe.d.4.c.cōsiderādū.
vbi dicit Greg.in.4.dialogoꝝ. Ex dic
tis euāgelicis cōsistit: ꝙ si nō ex corde di
mittim⁹ qd̓ in nos delinqtur: illud rursū
exigit̄ qd̓ iā nobis ꝑ pniam dimissū esse
gaudebam⁹. Sed ꝯ. Oppositum pꝫ per
Aui.3.sue meth.4.c.q ait. Quod anni/
hilatū est nō reducit̄. Sed cū pctm̄ remit
titur annihilat̄.ergo ⁊c. Exēplum hēs
de btō Augustino: q vidit in manu dia/
boli libꝝ i quo scriptū erat ꝙ btūs Aug.
dimiserat cōfessionē. Qui statim cōfes/
sus respexit librum ⁊ nihil inuenit scrip/
tum. Similiter de seruo qui fecerat adul
teriū cum vxore dn̄i sui. Cū autez vellet
dn̄s suus ꝑ quendā incātatorē certificari
seruus hoc sentiens cōfessus est pctm̄ su
um: ⁊ diabolus interrogatus respondit
de hoc se penitus nihil scire. Itē de vxo
re cuius iā que cōmisit adulterium: ⁊ cuz
exprobraret̄ a viro suo. illa prorsus ne/
gabat. Tūc dixit vir eius ꝙ si teneret fer
rum ignitū in manu sua sine lesione cre/
deret ei. Que cōfessa est pctm̄ suū: ⁊ po/
stea deo volente tenuit presente viro fer
rum ignitū i manib⁹ suis absqꝫ lesione.
Preterea nullum successiue corruptum
pōt redire idez numero. aliter duo ꝯria
possent eē simul vera. qd̓ est falsum. Nō
enī hora preterita pōt reuerti: nec aliqd̓
ꝓlatum verbum: nec reliqua successiua.
Ex his.g° ꝯrietatibus orit̄ p̄dicta que
stio. Ad quā respōdendū est scd̓m sniaꝫ
doctoris sbtil' Ioh. Scoti.i.4.d.22.q.i.
ꝙ pctm̄ dimissum: siue originale: siue ve
niale: siue mortale idez numero redire n̄
pōt q̄ztum ad culpam.i. ꝙ si post pniam
vnū pctm̄ mortale cōmittatur: ꝓpter qd̓
aīa dānetur: solum de illo puniet̄: ⁊ non
de alijs.s. per pniam dimissis. O pnia
sancta quanta ē bonitas tua: ⁊ efficacia.
De qua bn̄ propheta Ezech.c.18. dicit.
Si ipius egerit pniam ⁊c. Et cōcludit̄
ꝙ oium iniqtatum suaꝝ nō recordabor.
Rō huius positionis ē ista: qꝛ secunduꝫ
sniam oium theologoꝝ in.4.sniaꝝ dis:
44. vbi loquunt̄ de resurrectione nulla
res annihilata pōt redire eadē numero
nisi ꝑ diuinam potentiā. Tūc sic ꝑ sniaꝫ
oium theologoꝝ in.2.sniaꝝ di.34. De⁹
nō est cā aticuius peti. qꝛ hoc non eēt fa/
cere: sed poti⁹ deficere. Qd̓ absurdū est i
deo ponere. Un̄ Aug. i li.83.qōnuꝫ.q.
3. Deo auctore nō sit homo deterio᷑. Re
stat ergo ꝙ pctm̄ per pniam dimissum:
⁊ totaliter annihilatū. aliter redire nō po
test nisi per diuinā potentiam. Et hoc est
ipossibile vt ꝓbatū ē: ergo peccata dimis
sa nō pn̄t amplius redire. Facienda ē g°
pnia: nec recidiuatio timenda ē propter
rōnem iā dictā. Dicas ergo ad parabo/
lā: ⁊ ad auctitates iā adductas s̄m Ric.
vbi supra i respōsione primi argumenti:
ꝙ ꝓ tanto in illis auctoritatibus pctā di/
cuntur redire: qꝛ per sequens pctm̄ culpa
grauatur. Si enī mihi peccanti ꝯ te idul
sisti: ⁊ postea ꝯ te pecco: ex hoc istud pec/
catum grauius redditur. Hinc est ꝙ p̄/
dictus doctor vbi supra.q.5.querit. Si
maior est ingratitudo in casu ab innocen
tia q̄ꝫ in casu a vera pnia: qꝛ ex his pre/
dictis seqtur ꝙ maior sit ingratitudo i ca
su a vera pnia qꝛ peccatum sequens gra
uatur per pctā dimissa prius per pniam.
Sed pctm̄ in quod cadit hō ab innocen/
tia: ꝑ nullum aliud pctm̄ precedens ag/
grauatur. Ad hoc rn̄det ipse doctor di/
cens: ꝙ gratiarū actio duo respicere de/
bet.s. quantitatem doni. ⁊ gratuite dona
tionis modū. Respiciendo autē ad quā
titatem doni; magis est ingratus innocēs
peccando q̄ꝫ penitens: qꝛ ceteris parib⁹
maius donum ē seruare hominē ne pec
cet: q̄ꝫ illi qui peccat indulgere. Ceteris
enī paribus nobilior status ē innocentie
q̄ꝫ pen itentie. Sed considerādo moduꝫ
gratuite donationis magis ē ingrat⁹ pe
nitēs cū peccat: q̄ꝫ innocēs· qꝛ quāto ma
gis quis elōgat̄ a debito recipiēdi bn̄fici

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

um: tãto est modus donatiõis magis ḡ/
tuitus cum bñficiũ sibi cõfert. Magis ãt
elõgať a receptiõe grẽ q̃ʒtum ē ex pte sua
ille qui peccauit: q̃ʒ ille q non a gratie cõ
fuatiõe. O ib⁹ tamē compẽsatis si cõpen
setur aggrauatio que est ĩ sequẽti pctõ pp
pcedẽtia iã dimissa: maior ē ingratitudo
cadere a vera pnia q̃ʒ ab inocẽtia. Et ĩdo
dicũt doctores ꝙ pctõrib⁹ recidiuãtib⁹ pp
eoꝝ igratitudinē dʒ maior pẽa iponi: qa
pctm̃ eoꝝ graui⁹. Et sic hñt itelligi pdic/
te auctoritates: ⁊ non aliter. Faciam⁹ g°
pniam nec timeam⁹ recidiuare: qꝛ ex as/
sumpta pnia inimicus scũs ē debilior: et
ideo minime timẽdus ē: qꝛ fm Hiero.
Parũ timẽdus est hostis: q nõ põt vicẽ
nisi volẽtẽ. Insuper secure cõscie liber/
tate homo fit robustior ꝯ insidias diabo
li tanq̃ʒ fortis armatus: ⁊ a carcere libe
ratus: qꝛ pnia est armatura dei: de q̃ ad
Eph. 6. Apl's ait. Induite vos armatu/
rã dei vt possitis resistere aduersus isidi
as diaboli. Preterea pniam agens fit p
ticeps oĩum custodiẽtium mãdata dei: iu
xta illd̕ ps. Particeps ego sum omniuʒ
timẽtiũ te: ⁊ custodiẽtium mãdata tua.
Appropinq̃t eni dñs penitẽtib⁹ ꝓtectiõe
⁊ illumiatione: iuxta illud ps. Dñs illu/
minatio mea ⁊ salus mea: quẽ timebo.
Dñs ꝓtector vite mee: a q° trepidabo: q̃
si dicẽs: non a diabolo: nec ab aliq̃ potẽ
tia. Et Job. 28. Pone me iuxta te: ⁊ cu
iusuis man⁹ pugnet ꝯ me. Quasi dicat.
Non curo. Et ad Ro. 8. Si ds̕ ꝓ nobis
quis ꝯ nos. O xpiani: o mũdi amatores
o tardi: o pigri. Ad pniam ad pniam di
co cõuertimini. Faciam⁹ pniam: qꝛ dñs
defensor ⁊ ꝓtector noster ē ꝯ isidias dia/
boli: ⁊ tentationes inimici. Et sic pʒ ista
cathena.

Ctaua cathena vocať presumptu
ositas. Presumunt eni pctõres
de misericordia dei dicẽtes ꝙ ma
le viuẽdo deus miserebitur sui. Quod ē
dominum iudicare iniustum: necnõ blas
phemare eum. sicut in persona talium.
ps ait. Non iudicabit deus nec intelliget
deus Jacob. Contra quos dicitur Ecc.
5. Ne dicas miseratio domini magna ē
qꝛ de spe rues ĩ ꝑsumptionem temera/
riã ⁊ superbiã: ⁊ absq̃ʒ timore in peccatis
firmã faciẽs hitationem ad quã cathenã
dissoluendã queritur ista questio. Vtruʒ
in deo sit iusticia. Et vr̃ ꝙ nõ: qꝛ qcũque
facit oia ꝓ libito sue volũtatis: nõ fm iu/
sticiã operať. Sed sicut dicit apostolus
ad Eph. i. Deus omnia operať fm con
silium sue voluntatis. Non ergo iusticia
debet ei attribui. Preterea actus iusticie
ē reddere debitum. Sed deus nulli ē de
bitor: ergo deo nõ spectat iusticia. Sed ꝯ
hoc obijcitur. Tota natura clamat deũ eẽ
iustissimũ. Nã apl's. 2. ad Tiot. 4. dic̃ ꝙ
ds̕ ē iudex iust⁹. Sʒ ñ ē iudex iust⁹: i q° ñ
ē iusticia. Ergo ⁊c̃. Et ps. ad dñm cla/
mat. Justicia plena ē dextera tua. Et ali
bi. Justus dñs. Ad hãc questionē rñ/
det Tho. in. i. parte. q. 21. arti. i. et Ric.
in. 4. di. 46. arti. i. q. i. dicit ꝙ duplex est
spẽs iusticie. Vna cõmutatiua. Alia di/
stributiua. Prima consistit in mutua da
tione ⁊ acceptione: vtputa emptiõe ⁊ vẽ/
ditione: ⁊ alijs commutationibus. Et h̃
dr̃ ethi. 5. Justicia commutatiua. Et hec
non potest esse in deo: qꝛ nullus dedit ei
tãtum quod mereať: vt illi retribuatur.
Vnde apostolus Ad Ro. 2. c. Quis pri
or dedit illi ⁊ retribuatur ei. Quasi dicẽt
nullus. Scd̕a consistit ĩ distribuendo
fm quã aliqs gubernat vel dispẽsat: dat
qʒ vnicuiqʒ fm dignitatẽ suã. Sicut g°
ordo cõgruus familie: vel cuiuscũqʒ mul
titudis gubernãte dmõstrat hi⁹ iusticiam
in gubernante: ita ordo vniuersi q appet
tã ĩ reb⁹ naturalib⁹ q̃ʒ in reb⁹ voluntarijs
demõstrat iusticiã dei. Vñ dicit Dio. c.
4. de diui. no. Oportet videre veram es
se dei iusticiã: ꝙ oibus tribuit. Preter/
ea fm vniuscuiusqʒ existẽtium dignitatẽ
⁊ vniuscuiusqʒ naturã: natura ĩ ꝓprio sal
uať ordie. et sic pʒ ꝙ ĩ dõ ē iusticia distri/
butiua que distribuit bonũ ⁊ malũ: penã
⁊ gloriã. Dicas ergo ad argumẽta ĩ op/
positũ fʒ Tho. vbi supra: ꝙ q̃ʒuis ds̕ ope
reť oia fm ꝯsiliũ sue volũtatis: tñ h° non
obstat qn opereť fm iusticiã: qꝛ ipe sibi lex
est ꝙ deus nollet ꝙ ratio sue sapiẽtie di/
ctat. Que qdeʒ ē sicut lex iusticie: fm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

quã eius voluntas recta τ iusta ẽ. Vnd̃ qd̃cũq3 facit f̃m volũtatẽ suã iuste facit: sicut illud qd̃ f̃m legẽ facimus iuste facimꝰ. Sed nos f̃m legẽ alicuiꝰ superioris: deꝰ aũt sibiipsi ẽ lex. Ad aliud vero dicas f̃m Ric. i respõsione quarti argumẽti: q τsi d̃s nulli creature debitor sit ex recepto: tñ debitor ẽ ex pmisso. Promisit eni gloriam dare bñfaciẽtibꝰ. Nulli tñ ẽ debitor: nisi q: voluit. Si aũt queraẗ q̃re vult nõ r̃ñdeo nisi q: vult: q: volũtas sua ẽ cã prima. Et sic p3 predcã questio. Noli g° p/sumere d̃ misericordia d̃i: q: tñ ẽ iusticia quantũ ẽ misericordia. Vñ Grego. ait. Misericordiã dei debemꝰ erubescere: si iusticiã eiꝰ nolumꝰ formidare. Et Hiero. Magna ẽ misericordia dei: imo maior q̃3 credimꝰ: s3 nõ minor ẽ iusticia. Et idẽ Hiero. Potiꝰ iusticia ẽ timenda: q̃3 misicordia sine pnia presumẽda. Vnde Deut. c. x. dr̃. Deus magnꝰ τ potens et terribilis: q personã nõ accipit nec munera. Et Job. 9. dr̃. Si iustificare me voluero os meũ cõdẽnabit me: τ si innocẽte3 me oñdero prauum me cõprobabit. Itẽ pucr. 6. c.. Zelus τ furor viri nõ parcet i die vindicte: nec acquiescet cuiusq3 precibꝰ: nec p recipiet redẽptione dona plurima. Et ibidẽ. x. c. dr̃. Nõ pderũt thesauri impietatis in die vltionis. Propterea dñs per Esa. loquiẗ. 47. c. his presumptuosis. d. Reuelabiẗ ignominia tua τ videbitur opprobriũ tuum: vltionẽ capiam τ nõ resistet mihi hõ: τ per Hiere. 48. c ait. Cor fortiũ Moab erit i die illa sic cor mulieris parturientis. Et p Ezech. 7. c. Et Sophonie. i. ait. Argẽtum cor τ aurũ cor nõ poiit liberare. S3 pniam agere q: non poterit d̃us iusticia3 pterire. Et sic p3 cathena octaua.

O na cathena τ vltima vocaẗ longanimitas. Pleriq3 peccatores mihi sunt: q vitã nr̃am corporalẽ nunq̃3 finẽ h̃re credunt. Dicũt ei itra se: Gaudeamꝰ τ epulemur: fortes τ diuites sumꝰ: quis nobis male facere põt. Contra quos ẽ scriptura sacra: expiẽtia expssa τ euangelij parabola. Scriptura sacra dico q: Jac. 4. c. scribitur. Que ẽ vita nr̃a Vapor ad modicũ parens: τ deinceps exterminabitur. Et Job. 13. dicit. Homo natus de muliere breui viuens tempore τc. Et. c. 20. inquit. Gaudium peccatoris ad instar puncti: si ascẽderit vsque ad celos superbia eius: τ caput eius nubes: tetigerit quasi sterquilinium i fine perdetur. Et David i ps. Vidi impium super exaltatum τ eleuatum sicut cedrus libani τc. Et dominus in euangelio tales commonet. d. Math. 25. Vigilate: nescitis enim quando dominus veniet sero: an media nocte: an gallicantu: an mãe. Ne conuenerit: repente inueniat vos dormientes. Secũdo contra ipsos exclamat experientia: quia videmus iuuenes mori τ frequentius q̃3 senes. Noui ego iuuenem militem: dominum terrarum multarum i paucis diebus morte repentina deficientem. Cum in quadam ciuitate predicarem: vidi dominam filiam militis cũ sonitu tubarum τ magnis pompis ad nuptias euntẽ vno die dominico: sed i alia hebdomada sequenti cum lachrymis ad tumulum sociata est. O iuuenes effrenati: o iuuenes insensati: o iuuenes q felicitatẽ ponitis i rebus vestris τ trãsitorijs: emendate vos dico: q: nescitis vtrum vsq3 ad horã eritis viui. Emendate vos dico: q: videtis experientiam quotidie. Et sic videmus vbiq3 quoscũq3 i iuuentute: vel in media etate: vel senectute mori.

Tertio clamat euangelij parabola cõtra pdcõs viuere sperantes: que scripta ẽ Luc. 12. d̃ illo diuite qui anime sue dicebat. Aia mea multa habes bona reposita in annos plurimos: requiesce comede: bibe τ eplare. Cui dixit d̃s. Stulte hac nocte animam tuam repetent a te. Que autem parasti cuius erunt. Ideo infert dominus. d. Estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis veniet. Et sic patet qualiter dissoluitur ista cathena terribilis τ amara. Rogemus ergo deum omnipotentem: vt concedat nobis gratiam: predictas soluendi cathenas: vt hic grãm τ i futuro gloriam ab eo cõsequamur: qui viuit τ regnat in secula seculorum. Amẽ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Vstate et videte: qm̄ sua
uis ē dn̄s: btūs vir qui spe
rat i eo. ps. 33. Statuerunt
multi ceco errore iducti ni/
hil aliud querere ⁊ desiderare q̄ꝫ bōa bre
uissima hiꝰ seculi: ⁊ res ꝑituras mundi.
Qui si saperēt ⁊ itelligerent: q̄ꝫ multa ⁊
magna ꝓmisit deꝰ diligentibꝰ se: hec oia
terrena ⁊ caduca velut stercora reputa/
rent. Sꝫ vt oēs ad regnuꝫ celoꝝ erigere
valeant affectus suos: i p̄nti ꝑmone trac
tādū est de virtute spei. Verba āt ꝓposi/
ta p̄nt dici in ꝑsona ciuiū celoꝝ: q dicunt
Gustate ⁊ vos mūdani ⁊ videte qm̄ sua
uis ē dn̄s. s. amicis suis: qbꝰ tā ineffabi/
lia bōa largit̄. Btūs vir q sꝑat i eo. In
qbꝰ tria mysteria ꝯcurrūt ꝯtēplādā. vꝫ.
Primū de sua diffinitōe.
Secundū de sua distictione.
Tertiū de sua fructificatōe.

P Rimo cōtēplemur spei diffinitō
nē vbi ē vidēdū quō a doctoribꝰ
diffinit̄. Notādū āt ꝙ a doc. tres
diffinitiones assignāt̄. Prima ē magr̄i
3. sen. di. 27. sic. d. Spes ē virtus q̄ spūa
lia ⁊ et̄na dona sperāt̄. Scd̄a ē glosato/
ris Pauli Aymonis. Ro. 5. sic. d. spes
ē certa expectatio future btitudis ꝓueni
ens ex meritis ⁊ gr̄a dei. Tertia ē Aug.
d. Spes ē v̄tꝰ q̄ q̄s se ad id qd̄ credit ꝑ/
uētur ū ꝑ̄sumit. Circa āt istas diffinitōes
mōstrāde sūt tres regule: q̄rum.
Prima dr̄ possibilitas.
Secūda dr̄ varietas.
Tertia dr̄ veritas.

Circa primā q̄rit̄: vtꝝ possibile sit hoi
viatori sꝑare btitudine sēpiternā. Et vr̄
ꝙ nō. qr. d. Aug. Inuisa diligere possu
mꝰ: icognita nequaq̄ꝫ. Sꝫ n̄ cognoscimꝰ
btitudinē: qr trāscēdit itellectū sicut ocu/
lū sol. iuxta illud. i. Cor. 2. Oculus n̄ vi
dit: nec auris audiuit nec i cor hois ascen
dit. gͦ nec diligit̄ nec sꝑat̄. Sicut solēt
qn̄q̄ꝫ sēsuales dicē. Quis vidit ꝑadisū.
Quid possumꝰ scire de illa btitudine. cū
nihil videamꝰ nisi t̄ꝑalia bōa. Hic facia
mus ꝑadisū. Hic cōstituamꝰ finē nr̄m.
Quibꝰ sic doc. rn̄dent. Et i. angelicus
doc. Tho. 22. q. 17. ⁊. i. 2. q. 5. ⁊ Bon̄. i
4. di. 46. ⁊ Sco. ⁊ Ric. i codeꝫ loco. ꝙ
vera btitudo pōt dupl'r considerari. s. in
generali ⁊ ꝑticulari. Si ꝯsiderat̄ i gene
rali: iq̄ꝫtū ē bonū sufficiētissimū cognosci
bile ex se. Dico ꝙ oibꝰ ē nō: qr glibꝫ scit
qdē ē bonū ⁊ qd ē sufficiētissimū eē. In
ꝑticulari v̄o inquātū ꝯsistit i clara visiōe
dei: dico ꝙ nō ē cognoscibile illud bonū:
qd̄ dn̄s largit̄ scis suis. Nullꝰ nāq̄ꝫ pos
set cogitare nullus audire q̄ꝫ excellēs sit
⁊ sublimis gl'a illa. Oia. n. bōa t̄ꝑalia ni
hil s̄t respcū illiꝰ. Que oia ꝓbari p̄nt exē
plis scōrūꝫ: qbꝰ illud narrandū occurrit:
qd̄ Aug. narrat i epl'a ad Cirillū de trā/
situ bti Hiero. vbi ait. sꝫ vt merita btis/
simi Hiero. nō lateāt: qd mihi diuina cle/
mētia ānuente i ipso sui obitꝰ die accidit
enarrabo. Eadē nāq̄ꝫ die ⁊ hora q̄ exutꝰ
putredie atq̄ꝫ imūditie carnis toga Hie
roꝰ. scūs vestimētū ꝑpetue imortalitatis
⁊ iestiabil' gl'e ⁊ leticie iduit: positꝰ i cellu
la mea qescēs auide cogitās q̄lis icēt aia
hꝰ btōꝝ q cū xp̄o gaugēt gl'e ⁊ leticiaꝝ q̄ꝫ
titas: cupiēs ide ex hac materia breuē cō
ponere tractatū. ꝓcibꝰ ipulsus nr̄i. Seue
ri quōdā venerabilis Martini turonen̄.
ep̄i discipl'i charta ⁊ calamo: pugillariq̄ꝫ
i manibꝰ susceptis breuē volēs scribē epi
stolā scissimo Hiero. destinādā: vt q̄ qd
de hͦ sētiret: rn̄deret. Sciebā eni i tā dif
ficili q̄ōne a nullo alio viuētiū me posse
euidētiꝰ edoceri. Cū iā icipere salutatōis
exordiū Hiero. ieffabile subdito lumen
nr̄is iuisū t̄ꝑibꝰ nr̄isq̄ꝫ liguis minime ꝺcla
rādū cū ieffabili iauditaq̄ꝫ celoꝝ fragrā
tia cellulā i q̄ stabā itrauit iā hora ꝯpleto
rij. Quo a me viso: stupōe admiratōeq̄ꝫ
cōmotus: ai ⁊ mēbroꝝ virtutes amisi.
Nesciebā eni tūc ꝙ dextera dei exaltassꝫ
ꝑuū suū: notas faciēs i ppl'is v̄tutes suas.
Nesciebā eteni ꝙ deꝰ ātiq̄ꝫ misatōis ꝑuū
fidelē a carnis imūditijs soluissꝫ: ⁊ tā su/
limē ei i celo sedē passet. Nesciebā certe
iuestigabiles vias dn̄i: nesciebā thesauros
infinite dei sapie ⁊ scie. Secreta ⁊ ocul/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ta dei iudicia non cognoſcebā: qm̄ quos
vult fac̄ ieffabili ſapia ad ſui cognitionē
venir̄. Quos āt vocat p̄deſtiat iuſtificat
⁊ btificat,ꝓut decreuit ꝯuenire. Itaqȝ q꞉
talē mei oculi nūqȝ ꝑſeſerāt lucē: talē ol/
fatꝰ meꝰ odorē nō ſēſerat: tā nouis: tā in
auditis ſignis obſtupebā. Inī hec i me
cogitatibꝰ ꝑſtrepētibꝰ qd hᵒ cēt: ꝺ̄ luce di
cēs v̄ba vox emicuit. Auguſtine Au/
guſtine qd queris. Putas ne i breui i/
mittere vaſculo mare totū: breui icludē
pugillo terraꝝ orbē: celū firmare ne vſi
tatos exerceat,curſus. Que auris nulla
ꝑſonū hauſit: audiet tua. Que oculꝰ nul
liꝰ hoīum vidē potuit tuꝰ videbit. Que
cor hūanū nullatenꝰ itellexit: nec ēt cogi/
tauit: exiſtimas te poſſe itelligē. Infini/
te rei qs erit finis. Potiꝰ totū mare i ar
tiſſimo clauderet̄ vaſculo: potiꝰ terrarū
orbē ꝑuulus teneret pugillꝰ. potiꝰ a mo/
tu cōtinuo celū deſiſteret: q̄ȝ gaudioꝝ et
glorie qbꝰ btōꝝ aīe ſine ſine potiūt̄ mini
mā itelligeres ꝑticulā: niſi vti ego vera
expientia docēris. Et ſeqt̄ ad hec. Ego
ſtupēs pauōe admiratōe tā inuiſa: pene
amēs: oi q̄ſi vigore carēs his verbis ali
qualē ſumēs audaciā tremebunda voce
dixi. Fas vtinā mihi foret. qs tā felix es
⁊ glorioſus: q tā honorifice ad illa ꝓpe/
ras gaudia: q tā dulcia eloqa faris meo
gutturi nō ābigere. At ille. Nomē inqt
meū q̄ris. Hieronymi illiꝰ pſbyteri cui
trāſmittēdā epl̄am iā ſcribere icepiſti ſū
aīa: q̄ i hac hora i bethleeȝ Iude: carnis
onere depoſito cū xp̄o oiqȝ celeſti comita
ta cohorte: decorata pulchritudine. oi illu
ſtrata ſplēdore: illo iduta imortalitatis ꝺ̄
aurato veſtimēto: circūamicta oium bo/
noꝝ ⁊ gaudioꝝ varietate: ſonoꝝ oium:
triūphali cū diademate coronata: ⁊ oi bti
tudine ⁊ felicitate vallata: tā glo̾ſe: tā ief/
fabiliter ꝑgo ad regna celoꝝ ſine fine mā
ſura. Nullū. n. glorie expecto defectū: ſȝ
augmētū. ſȝ iteꝝ iungar corꝑi glorificā/
do: ⁊ nullatenꝰ morituro ſȝ gloriā quam
nūc ſolā hēo habitura i illa. ſ. vniuerſali
carnis reſurrectione cū xp̄o. Et ſeqt̄ ifra
Placeat āt volūtati tue aliq̄ mihi iterro/
gāti reſpōdere. Quid optas dicito: me

oi voluntati tue ſcias r̄nſurā. Veſlem in
quā itelligere vtrū btōꝝ aīe quedā velle
poſſint q̄ obtinere nequeāt. At illa. vnū
Auguſtine noueris ꝙ ſcōꝝ aīe i illa eter
na gloria ita ſūt ſolidate ⁊ firmate i ꝺ̄o ꝙ
nulla ſibi ineſt alia volūtas niſi dei in qᵒ
nihil velle aliud p̄nt niſi q̄ deꝰ vult: iō q̄
volunt obtinere p̄nt. Eteni quecūqȝ vo
lūt deꝰ vult ⁊ adiplet. Nemo qppe nr̄um
ſuis fraudat̄ deſiderijs: q꞉ nihil p̄ter de/
um aliqs noſtꝝ optat. Qm̄ v̄o ſp vt vo
lumꝰ i deo habemꝰ. nr̄a ſemꝑ ꝺ̄ſideria ſīt
pleniſſime adipleta. Vale. Iſto gᵒ mō
nullus viuēs pōt cognoſcē altitudinem
glorie ſcōꝝ. Tn̄ nō eſt ꝑuipendendū ta/
le bonū: q꞉ ſatuꝰ cēt q nihil crederet niſi
qꝺ̄ videret. Nā multi carnales ⁊ ſenſua
les: q꞉ nō viderunt ſcōꝝ gloriā illam ne
gant ⁊ ꝑuipendunt. De qbꝰ ait Greg.
4. dial̄. i,ꝓlogo. Carnales qqȝ: q꞉ inuiſi
bilia illa ſcire nō valēt ꝑ expimentū: du/
bitāt vtꝝ ne veꝝ ſit qꝺ̄ corꝑalibꝰ oculis n̄
vī̄. Itaqȝ ponit exemplū de muliere pre
gnāte ⁊c̄. Applica figurā. que habet̄. 3.
Reg. x. c. de regina Sabba: que audita
fama Salomonis ⁊c̄. dixit corā rege. bti
viri tui: ⁊ bti ſerui tui hi q ſtant coram te
ſemꝑ: ⁊ audiunt ſapiam tuā. Glo. Re/
gina admirādo i laudē Salomonis eru
pit. di. Bti viri tui ⁊c̄. Vere bti ſūt quo
rū rex eſt xp̄s: ⁊ qui eterna eiꝰ viſione ꝑ/
frui merent̄: ⁊ gloriā quā hn̄t cum patre
⁊ ſpū ſcō cōſpicere: ⁊ ſapiam quā mūdis
corde ſe oñdit perpetualiter percipe letā
tur hec ille. Et oia que dicta ſunt de par/
ticulari cognitione dicta ſunt ⁊c̄. Sed cō
ſiderando beatitudinem in generali: oēſ
poſſunt illā appetere: q꞉ ad hᵒ naturaliter
mouētur. vt ait Aug. 13. de tri. c. 1. Om
niū certa ſnīa eſt q rōe quoquo modo vti
poſſunt btōs eē oēs hoies velle. Et eoꝺ̄
li. c. 29. Natura ididit nobis: vt bti im/
mortaleſqȝ eē cupiamus. Qꝺ̄ ꝓbari pōt
ꝑ id qꝺ̄ dicit Ar. 3. topi. Maximū bonū
oēs maxime appetunt. Et Boetiꝰ. 3. de
cōſo. Omis mortaliū cura quā multipliciū
ſtudioꝝ labor exercet: diuerſo quidē cal
le procedit: ſed tn̄ ad vnum beatitudinis
finem nititur peruenire: quo adepto nl̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

aliud desiderare queat. hec ibi. Omnes
igit̃ i exercitijs ⁊ laboꝛib⁹ nil aliđ querūt
q̄ȝ aliqđ bonū i quo possint letari ⁊ gera/
ri. Et qm̄ multi credūt illđ bonū eē i di/
uitijs: multi i honoꝛib⁹: mlt̄i i magnificē
tijs iō ibi cōstituunt finē suū. Qui tamē
pñt cognoscere erroꝛē suū triplici rōne.
Primo rōe cōitatis. 2° rōe isatiabi
litatis. 3° rōe exēplaritatis. Primo
rōe cōitatis pōt qs cognoscē i nullo tpa/
liū bonoꝝ eē btitudinē istā. Nā cū btitu
do sit quoddā ens ꝑ se bonū. nō cōpatit̃
secū aliqđ malū ꝭm Tho. 22. q. 2. Sȝ oīa
bona tp̄alia sūt cōia bonis ⁊ malis. Iō i
ipsis nō ē vera btitudo. Quis nāqȝ tam
excoꝛs ē vt nō iudicet eē malos homici/
das: latrones: ꝟsipelles ⁊ sił̄es. Et tam̄
hi sepe hi⁹ mūdi bona hñt. Iniq ⁊ mali
sunt diuites ⁊c̄. Iō ait Aug. i. de ci. dei.
c. 8. Placuit quippe diuine ꝓuidētie ꝑ/
pare i posteꝝ bona iustis: qb⁹ nō fruēt̃ i
iusti. ⁊ mala ipijs: qb⁹ nō excruciabūtur
boni. Ista ꝟo tp̄alia bona ⁊ mala vtris/
qȝ voluit eē cōia: vt nec bona cupidi⁹ ap
petāt̃. q̄ mali quoqȝ hr̃e cernūt̃ nec mala
turpiter euitēt̃: qb⁹ ⁊ boni plerūqȝ affici
unt̃. Interest āt plurimū q̄lis sit vsus vel
eaꝝ reꝝ q̄ ꝓspere vł eaꝝ q̄ dicūt̃ aduerse
h ibi. Sȝ vt foꝛti⁹ dicam⁹. Quid pōt dici
i hoīe sūmū bonū qđ belue ⁊ bruta ꝑtici/
pāt. Iō ait Lact. 3. dinaꝝ isti. aduersus
gētes. Cū đ officio hoīs agat̃ opoꝛtet sū
mū sūmi aīalis bonū i eo cōstitui: qđ coē
cū alijs aīalibus eē nō possit. Sȝ vt feris
dētes: armētis coꝛnua: volucrib⁹ penne
ꝓpꝛie sūt: ita hōi suū aliquid dȝ ascribi: si
ne quo rōnē sue cōditionis amittat. Nā
qđ viuēdi aut generādi cā datū ē oībus
q̄dā est bonū naturale. sūmū tn̄ nō est ni
si qđ est vnicuiqȝ generi pꝛopꝛiū. h ille.
Nec ēt bona aīe sūt hoīs btitudo. vtpu/
ta scīe ⁊ ꝟtutes: qꝛ nec ista ꝑ se acq̄runt̃:
sed ꝓpter aliud. Vñ Lac. eodē loco ait.
Qui sciam sūmū bonū facit aliqd hoī ꝓ
pꝛiū dedit: sȝ sciam alteri⁹ rei grā hoīes
appetunt nō ꝓpter seipsā. Quis. n. scire
cōtent⁹ ē nō expetēs aliquē scīe fructum.
Artes iō addiscūt̃ vt exerceāt̃. Exercēt̃
aūt vel ad subsidia vite: vł ad voluptatē
vel ad glām. hec ille. De virtute āt q̄ nō
sit bonū hoīs sūmū: idē subdit. Sup̄est
ēt vt refellam⁹ q̄ virtutē ipsā sūmū bonū
putauerūt. In q̄ opinione ēt Marcus
Tullius i quo multa icōsiderate fuerūt.
Nō eni virtus ipsa sūmū bonū: sed effec
trix ⁊ mr̃ sūmi boni ē: quoniā ꝑueniri ad
illud sine virtute non pōt. hec ille. 2°
pōt oñdi i nullo bono tp̄ali eē sūmū bo/
nū rōne insatiabilitatis. Est eni btitudo
ꝭm Boñ. i. 4. di. 49. finis satians appe
titū. Sed nihil ē i hoc mundo qđ satiare
possit appetitū hoīs. nō diuitie: nō hono
res: nō magnificentie. ⁊ similia. g° ⁊c̄.
Iō ait Señ. in vna ep̄laꝝ ad Lucillum.
Cōgerat̃ in te q̄cq̄d multi locupletes pos
sident. ⁊ vltra priuatū pecunie modū foꝛ
tuna te ꝓuehat: auro tegat: purpura ve/
stiat. ⁊ ad hoc modus delitiaꝝ ⁊ opuȝ te
ꝑducat vt terrā marmoꝛib⁹ abscondas.
Nō tm̄ tibi hr̃e liceat sed ⁊ calcare diuiti
as. Accedant statue ⁊ picture ⁊ quicq̄d
ars vlla elaboꝛauit: maioꝛa his cape di/
sces. Naturalia eni desideria infinita sīt:
⁊ falsa opinione nascētia: vbi desināt nō
hñt. hec ille. Exēplū patere pōt đ Allexā
dro magno: q̄ postq̄ȝ adept⁹ est q̄si totius
mundi iperiū: dicebat. Mundus nō suf
ficit mihi. g° in istis nō ē btitudo: sed in
gloꝛia dei: sicut ait p̄s. Satiaboꝛ cū appa
ruerit gloꝛia tua. Et Aug. li. cōfessionū
Redite p̄uaricatoꝛes ad coꝛ: ⁊ iherete il/
li soli q̄ fecit nos. state i eo: ⁊ stabitis: q̄e
scite i eo ⁊ req̄escetis. Quare itis in asp̄a
quoniā istud bonū qđ queritis vel ama/
tis ab illo ē. Tertio id ꝓbat̃ rōe exēpla/
ritatis. Oēs nāqȝ scī exhibent nobis hu
ius veritatis testimoniū: q̄ nō solū huius
mundi vanitates ⁊ voluptates nō quesi
erūt: veꝝ ēt ipsas aufugerūt vsqȝ ad mō
tē. Et h° ꝓbat̃ duplici auctoꝛitate. Pꝛia
ē Pauli exēplificādo de patrib⁹ veteris
testi ad Heb. xi. sic dicētis. Scī ꝑ fidem
vicerūt regna opati sūt iusticiā adepti sūt
repꝛomissiones. Obturauerūt oꝛa leo/
nū extīxerūt ipetū ignis: effugarūt aciem
gladij. cōualuerūt đ ifirmitate: foꝛtes scī
sīt i bello: castra ꝟterūt exteroꝝ. Accepe
rūt mulieres đ resurrectōe moꝛtuos suos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Alij autē distēti sunt: nō suscipiētes re/
dēptionē vt meliorē iuenirēt resurrectio
nē. Alij vero ludibria ⁊ verbera expti i
sup ⁊ vīcula ⁊ carceres: lapidati sūt: secti
sūt: tēptati sunt: i occisione gladij mortui
sunt. Circuierūt i mellotis: ⁊ i pellibꝰ ca
prinis egētes angustiati afflicti: qbꝰ di/
gnus nō erat mūdus. In solitudinibus
errātes: i mōtibꝰ ⁊ i speluncis: ⁊ i cauer/
nis terre. h ibi. Alia ē Rabini i ſmone
oium scōꝝ q exēplificat de scis noui testi
dicēs. Apostolis subiectuꝫ est triūphale
martyrū nomē: q ꝑ diuersa tormētorum
genera xpi passionē nō lacessētibꝰ ꝑcor/
dioꝝ mētibꝰ imitabanť. Alij nāqꝫ ferro
ꝑēpti. Alij flāmis exusti: alij flagris v
berati: alij vectibꝰ ꝑforati: alij crucian pa
tibulo: alij pelagi ꝑiculo demersi: alij vi
ui decoriati: alij vīculis mācipati: alij lin
guis priuati: alij lapidibꝰ obruti: alij fri/
gore afflicti: alij fame cruciati: alij vero
trūcatis manibꝰ siue ceteris cesis mēbris
spectaculū cōtumelie i ppl'is nudi ꝓpter
nom̄ dn̄i portauerūt. hec ibi. Quid dicā
de xp̄o q sꝑ ostendit i hac vita nō eē btitudi
nē: ⁊ amaritudinē habuit vsqꝫ ad crucis
mortē. De qᵒ Firmianꝰ Lact. 7. diui. in
sti. aduersus gentes sic ait. Pater nr̄ ac
dn̄s q cōdidit formauitqꝫ celū q solē cuꝫ
ceteris sideribꝰ iduxit: q libratā magnitu
dine sua terrā valluit mōtibꝰ mare circū
dedit: āīibusqꝫ distinxit. ⁊ qcqd ē i hoc
oꝑe mundi cōflauit atqꝫ ꝑfecit ex nihilo:
ꝑspectis erroribꝰ hoīum ducē misit q no
bis iusticie viā pāderet. Hūc sequamur
oēs: hūc audiamꝰ: huic deuotissime pa/
reamus: qm̄ solus vt ait Lucretiꝰ. Ve/
ridicis hoīum purgauit pectora dictis. ⁊
finē statuit torpedinis atqꝫ timoris. Ex
posuitqꝫ bonū sūmuꝫ qᵒ tendimus oēs.
Quid foret atqꝫ viā mōstrauit limite ꝑ/
uo. Quo possumꝰ in id recto contēdere
cursu. Nec mōstrauit tm̄: sꝫ etiā precessit
ne qs difficultatis grā iter virtutis hor/
reret. hec ibi. Eleuent igiť ex his cordis
nostri studia ad cognoscenduꝫ regnū ce
lorum: ⁊ inflāment affectus ad amorem
gl'e: q2 ibi vere ⁊ ꝑfectissime iocunda re
qes inuenit. Secunda regula mōstran

da dr̄ varietas. In qua vidēdū ē que dif
ferentia sit inter fidē ⁊ spē. Rn̄detur ſm
Aug. i enchiridion: ꝙ ē triplex. Prima
q2 spes nō ē nisi bonaꝝ reꝝ: fides vero
malaꝝ ⁊ bonaꝝ. Scd̄a q2 spes ē futuro/
rū tm̄. fides vo ē futuroꝝ ꝑteritoꝝ ⁊ pn̄
tiū. Tertia q2 spes ē de bonis tm̄ sibi. fi/
des vo de bonis tā sibi q̄ꝫ alijs. Tertia
regula dr̄ veritas. In q̄ tres veritates
notari pn̄t. Pria ſꝫ s. Tho. 2. 2. q. 18.
ꝙ i btis nō ē spes q2 iā hn̄t qcqd volunt.
Vn̄ ad Ro. 8. Qd̄ videt qs qd sperat.
Et Aug. x. de ci. dei. c. 25. ait. Spes eni
que vr̄ nō ē spes. Tāta ē eni i ipsis certi/
tudo btitudinis ꝙ nullā spē hr̄e coguť.
Si vero dicať ꝙ sci i patria expectāt re/
surrectionē ⁊ corpoꝝ glorificationē. gᵒ
sperāt. Rn̄deť ſꝫ Bon̄. ꝙ nec aīe btoꝝ
nec angeli ꝓprie hn̄t spē. Et rō ē. q2 spes
est expectatio p̄mij substātialis. Oēs āt
hi premiū substātiale hn̄t: ⁊ ideo carent
spe ꝓprie dicta. Alia est rō: q2 spes habet
annexā fidē. Fides autē cognitio enig/
matica ē. Et q2 claritas visionis diuine
tollit oīa enigmata: ꝑ cōsequens euacuat
ipsā spē. Et ob hāc rōnem dr̄ ꝙ nec aīa
nec angeli hn̄t spē. Pōt tm̄ dici ꝙ lꝫ i eis
nō ponať spes ꝓprie dicta. s. que ē expec
tatio premij substātialis: est tm̄ i eis spes
large dicta ꝓ quacūqꝫ expectatione secun
de stole ⁊ gaudij accidētalis. Secūda ve
ritas est. ꝙ i dānatis nō est spes. Nā ſꝫ
Tho. Vbi supra. sic ad verā btitudineꝫ
spectat vt aliqs certus sit de sue btitudis
ꝑpetuitate: alioquin voluntas nō quieta
retur. Sic ēt ꝑpetuitas pene cū ꝑtineat
ad penā. Nō eni vere haberent rōnem
pene dānati si ꝑpetuitatē dānatiōis igno
rarent. Et hoc ē ꝙ dr̄. Iob. 15. Nō cre
dit. s. q est dānatus: ꝙ reuerti possit de te
nebris ad lucē. Et si qs petat quare. rn̄/
det glo. Sicut enim inuolutus tenebris
luce desperat: sic etiā dānati desperāt vn
q̄ꝫ posse egredi de tenebris inferni. Ter
tia veritas est. ꝙ spes reperitur in his q
sunt in purgatorio ⁊ in his qui sunt i hac
vita. De his qui sunt in purgatorio pa/
tet per magistrum sententiarum in quar
to. d. Quod sancti patres felici spe igres/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ſum ianue celeſtis expectabāt. Si gᵒ dice
ret ꝙ ipſi ſunt certi ꝙ non poſſunt dam/
nari: ergo nō indigent fulcimēto ſpei. di
cendum ſm Boñ. ꝙ hoc non ē ꝑpt aſſe
cutionem glorie: ſed propter cōfirmatio/
nem liberi arbitrij: qđ eſt extra ſtatuꝫ me
rendi: atqꝫ demerendi. Et illa confirma
tio nō euacuat ſpem: q̄ꝫuis ponat ex̄ ſtatū
vertibilitatis liberi arbitrij. De his ve/
ro qui ſunt in hoc mundo dubium eſt an
ſpes poſſit eſſe in peccatoribus. Videtur
enim ꝙ non: qꝛ ſm magiſtrum in. 3. diſ.
27. Sine meritis aliquid ſperare: ñ ſpes
ſꝫ preſumptio dici pōt. Si dicas. Oēs
peccāt ⁊ oēs ſperant: ergo ⁊c̄. Reſpōdet
Boñ. ꝙ quadrupl'r aliqs poteſt exire in
actum ſꝑandi. Aut enim ſperat habēdo
merita i ꝑpoſito: in radice: ⁊ in effectu: ſi
cut homo iuſtus q diu dño ſeruiuit. Aut
ſperat hñdo merita i ꝑpoſito ⁊ in radice:
ſed nō in effectu. ſicut ille q añ bonū vſuꝫ
virtutū poſtq̄ꝫ ſuſcepit grām expectat be
atitudinē: ⁊ per illam ſperat ſaluari. Aut
ſꝑat nō hñdo merita: nec i ꝑpoſito: nec i
radice: nec in effectu: ſicut ille q facit ma/
lū: ⁊ perſeuerare intēdens credit ꝑ ſolam
miſicordiam ſaluari neglecta diuina iuſti/
cia. Primꝰ actus ē ſpei iam formate ⁊ ex
ercitate. Scđs formate: ⁊ primo infuſe.
Tertiꝰ ſpei iformis. Quartꝰ preſumptio
nis: qꝛ preſumptio eſt cū qs in malo ſine
emendatione ſꝑat poſſe ſaluari. vñ Gre
go. Qui veſtigia xpi dedignant ſequi q̄
temeritate ſꝑant ad eiꝰ claritatis gaudia ꝑ
uenire. Hec ille. Sꝫ ſi peccator diſpone
ret ſe cōuerti: lꝫ ſit peccator: tñ ſperare po
teſt ⁊ debet vitam eternam: vt ait Hiero.
ad Ruſticū monachū. Nihil ſic offendit
deū q̄ꝫ deſꝑatio. Et ſic pꝫ primum princi
pale.

Ecūdo cōtemplemur ſpei diſtin
ctionem. Nam triplex ſpes po/
teſt diſtigui. videlicet.

Prima dr̄ bona.
Scđa dr̄ vana.
Tertia dr̄ falſa.

Prima dr̄ bona que ē i deum vel rō/
ne gratie: qꝛ in omni neceſſitate ſꝑat ho/
mo grām a deo inuenire: vel ratōe venie
qꝛ ſperat conſequi veniam delictorū ſuo/
rum: vel rōne glorie: qꝛ homo ſꝑat oēm
gloriam ſuam a deo. Et de hac dulciſſi/
ma ſpe ait ſapiēs Ecc. 2. Reſpicite filij
nationes hominum: ⁊ ſcitote qꝛ nullꝰ ſpe
rauit i domino: ⁊ confuſus eſt. Et pro/
uer. 16. Qui ſperat in domino beatus ē.
Et ps. Beatus vir qui ſperat i domino.
Et alibi. Beatus vir cuius eſt nomē do
mini ſpes eius. Et ps. 30. In te domine
ſperaui ⁊c̄. O q̄ꝫ firmum ē ſtabilimentuꝫ
ſperare in domino. Vere nil in hᵒ mūdo
ſecuriꝰ fieri pōt. Scđa ſpes dr̄ vana.
Et hec eſt illorum q ſpem ſuam ponūt in
vanitatibꝰ mundi. Horum itaqꝫ ſpes
vana dr̄ Ioh. i. cañ. Mundus tranſit ⁊
concupiſcētia eius. Quid eſt enim ꝙ nō
i breui trāſeat ⁊ euaneſcat vt fumꝰ. O mi
ſeria humana audi quid de ſeipſo loqtur
ſapiēs Eccleſiaſtes. 2. c. Magnificaui
opera mea: edificaui mihi domos: plāta
ui mihi vineas: feci hortos ⁊ pomeria: ⁊
cōſeui ea cūcti generis arboribꝰ: extruxi
mihi piſcinas aquarū: vt irrigarē ſiluam
lignorum germinātium. Poſſedi ſuos
⁊ ancillas. multāqꝫ familiam habui. Ar
mēta quoqꝫ ⁊ magnos ouium greges:
vltra omnes q fuerunt ante me i hierl'm
Coaceruaui mihi argentuꝫ ⁊ aurū ⁊ ſub
ſtantiaꝫ regum ⁊ ꝓuinciarū. Feci mihi
cātores ⁊ cātatrices: ⁊ delitias filiorū ho
minum. Scyphos ⁊ vrceolos i miniſte/
rio ad vina fundenda: ⁊ ſupergreſſus ſū
oſſibus omnes q fuerunt ante me in hie
ruſalem. Sapientia quoqꝫ perſeuerauit
mecum: ⁊ omnia que deſiderauerunt
oculi mei non negaui eis. Nec prohibui
cor quin omni voluptate frueretur: ⁊ ob
lectaret ſe in his que preparaueram. Et
hanc ratus ſum partem meam: ſi vterer
labore meo. Cunqꝫ me conuertiſſem ad
vniuerſa opera que fecerant manꝰ mee:
⁊ ad labores in quibus fruſtra ſudaueram̄
vidi in omnibus vanitatem ⁊ afflictionē
animi ⁊ nihil ꝑmanere ſub ſole. hec ibi.
Exēpliſica de ſenectute hois ⁊c̄. Ideo
Criſo. omel'. 6. ſup Ioh. ait. Vanitas va
nitatū iqt eccleſiaſtes: ⁊ oia vanitas. hūc
verſiculum ſi ſaperent qui in potentia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

versant̄ i parietibus suis omnibus ⁊ ve
stibulis scriberēt i domo ⁊ i foro: ⁊ ante
oia i cōsciētijs suis: vt semꝑ ⁊ id ocul'cer
nerēt: ⁊ corde sentirēt. Qm̄ eni multe sīt
rerū facies ⁊ imagines vane q̄ ꝺcipiunt
icautos: oportet istud carmē salutare quo
tidie: ⁊ i prādijs: ⁊ i cenis: cōueniētibus
oibus: vnūquēq3 ꝓximo suo canere libē
ter: ⁊ a ꝓximo suo audire libent̄: q2 vani
tas vanitatum: ⁊ oia vanitas. Hec ibi.

Tertia spes dr̄ falsa. Et hec ē illorū q
nūq3 credūt se esse morituros. Verifica
tur eni de his illud Tullij ꝺ senectute di
ctū. Nemo ē tā senex q nō se putet ꝑ an/
nū posse viuere. Cui cōcordat Hieron.
ad An. Nemo ē sic fractis viribus: ⁊ ꝺ
crepite senectutis vt n̄ se putet adhuc ānū
eē victurū. Inde subrpit obliuio cōditō
nis sue: vt mortale aial iā iāq3 soluēdum
erigat̄ in superbiā: ⁊ aio celum tangat.
hec ille. Patet eni3 satis euidenter hanc
spem esse falsam. Et sic patet secūdū prin
cipale.

Ertio contemplemur spei fruc/
tificatione3. Possum⁹ aūt in h°
mysterio triplicem spei fructum
ponere.
Prim⁹ dr̄ fructificatio.
Scōs dr̄ confortatio.
Tertius dr̄ assecuratio.

De primo igr̄ p3: q2 spes fortificat ho
minē i laborib⁹ suis. iuxta illud Orige.
sup Exo. Spes futurorū: laborib⁹ requie3
parit. Nā si vana spe bonoꝝ tꝑaliu3 tot
grauia ⁊ onera ardua mortales tolerant
ifelices: qūo laborare vsq3 ad mortē dif/
ficile videri pōt his qui spāt regnū celoꝝ
Quare dieb⁹ ac noctib⁹ varijs curis ho/
mines mūdi idefesse sudāt nisi q2 aliquid
spāt adipisci. Laborāt dñi spātes magni
fiee dñari: laborāt milites spātes gloria3
tꝑalē acqrere: laborāt mercatores spātes
diuitias adipisci: laborāt artifices ⁊ agri
cole victū vestitūq3 spātes recipe. S3 ml'
to fortius laborib⁹ insisterēt si finalit̄ vitā
eternā sperarent. Hec ille. Vñ Greg.
i moral. Et ponit̄ decretis di. 47. c. oēs.
Oēs hui⁹ seculi dilectores i terrenis re
bus fortes sunt in celestib⁹ debiles. Nā
ꝓ temporali gloria desudare vsq3 ad mor
tem appetūt ⁊ pro spe perpetua: nec parū
quidē i labore subsistūt. Pro terrenis lu
cris iniurias quaslibet tolerāt: ⁊ ꝓ cele
sti mercede vel tenuissimi Vbi cōtumeli
as ferre recusant. Terreno iudici toto ēt
die assistere fortes sunt: in oratione cora3
domino vel hore vnius momento lassan
tur. Sepe nuditatem: deiectionem famē
ꝓ acqrendis diuitijs atq3 honorib⁹ tole/
rāt: earū rerū se spe ꝑ abstinētiā cruciant
ad q̄s adipiscēdas festināt. Supna autē
laboriose q̄rere: tāto magis dissimulant:
quāto magis ea retribui tardius putant.
hec ille. P3 quomodo sci iugū dñi fortit̄
portauerūt: ⁊ nō īfirmi mortales. Scōs
spei fruct⁹ dr̄ cōfortatio. Ipsa eni solatiū
ē tribulatoꝝ ⁊ afflictoꝝ i hac vita: qm̄ im
possibile ē q2 qui sperat i dño succumbat.
Exēplifica i ꝓspitate ⁊ afflictione. Ideo
Hiero. in epl'a ad Tyrasium eū repben
dēdo scribit: eo q2 min⁹ doluit de dormi/
tōe filie. Ait. n. Caritatis tue scripta ꝑce
pi: in qb⁹ animum tuum dolore commo/
tum de fide dormitōe cognoui. Non ali
ud pricipaliter admirat⁹ sum q̄3 xpiāi pe/
ctoris i te Vtutē ablatā fuisse: vt animu3
flecteres ad dolorē. Stupeo murū fidei
penetratū vulnerib⁹ orbitatis: quē sopi/
re debuerat spes resurrectionis ⁊ regni
celestis. Nunq̄3 spes cū dolore ꝯcordat:
nec fides aliqn̄ sentit quācūq3 iacturā re/
surgē credim⁹ mortuos nr̄os ⁊ plāgim⁹
Quid facerem⁹ si mori tn̄mō ꝑciperet de⁹
volūtas ei⁹ sola sufficēt ad solatiū: cui nul
lū prepone iubemur affectū: cū qꝺ ꝺderat
abstulit dñs q creauerat. Quis ē ille qui
plāgat qꝺ ad tps accepat. Commodaue/
rat vt hrēs quātocūq3 tꝑe voluisset: ⁊ cu3
vellet rursus auferret. Nihil abstulit de
tuo q dignat⁹ ē recipe ꝓpriū. Creditū su/
um recipe decuit creditorem: ⁊ nihil aliꝺ
decet q̄3 creditori suo grās agere mutuan
tē. Sic Iob legim⁹: que nos sequamur de
uotissima voce dicentem. Dñs ꝺdit dñs
abstulit: sicut dño placuit: ita factum ē sit
nomē dñi bñdictu3. hec ille. Fecisse3 ergo
Tyrasius sicut Iob si recte sperasset in
domino. Terti⁹ spei fructus dr̄ assecu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

ratio: q2 hec virtus reddit hoīem securū
in morte: quā hoīes oēs ita timēt. Patz
de Paulo ad Phil'.i. Cupio dissolui:
τ eē cū xpo. Patet de scō andrea in cruce
pēdēte: de q° ait Aug. li. d' pe. Ne pmit
tas me dn̄e descēdere viuū: sz tēpus ē vt
ꝯmēdes terre corpus meū. Tā diu enīz
illud portatui terre iā illud ꝯmēda τ am
plius me vigilare n̄ pmittas h ibi. Aga
mus τ nos similr: vt digne sperare illaz
gloriam possimus hic p grām τ in futuro
p gloriā Amē. Sermo de virginitate.

Ueramus dn̄o nr̄o

regi virginē .3. Reg. p°.
Solet queri a doctorib⁹. et
apud morales philosophos
vtrū fuare virginitatē sit licitū. Et vr̄ q
busdā q nō. Et rō ipsoꝝ ē. Omne qd' ꝯ
riatur pcepto legis nō est licitum. Sz vir
ginitas ē hi⁹. g° τc̄. Nā pcepū legis est
Gen̄. 2. de oi ligno qd' est i padiso come
des vt cōseruari valeas. Silr hoc ē pcep
tū legis nature. Gen̄. p°. Crescite τ mlr
tiplicami. Un̄ queādmodū eēt illicitū se
abstinere a cibo sic nō ē licitū seruare vir
ginitatē: q2 ē ꝯ pceptū leg' nature. Scd'a
rō ē talis. Omne qd' recedit a medio uir
tutis ē vitiosū. Un̄ phs. 2. ethi. dicit q q
voluptate vtit: nec ab vno se abstinet in/
tempat⁹ ē. q āt oēs fugit agrestis ē. Sed
q fuat virginitatē ab oi delectatiōe se ab
stinet venerea. g° illicitū ē. Et sic apud il/
los erat vitiū τ nō virtus. Ad qd' rn̄det
btūs Tho. 2.2. q. 152. arti. 2. q in hūanis
actibus illud ē vitiosū qd' ē pter rectā rō/
nē. Habet āt hoc rō recta: vt his q sunt
ad finē vtat aliqs: sz ea mēsura que ꝯgru
it fini. Est āt hoīs triplex bonū: vt dicit
phs. I. ethico. Primū ē qd' cōsistit in re/
bus exteriorib⁹: puta diuitijs. Scd'm ē
qd' cōsistit i bonis corpis sicut ē sanitas:
pulchritudo τ similia. Tertiū ē qd' consi
stit i bonis aīe: iter que pricipalis ē vita
contēplatiua que ē potior vita actiua: vt
dr̄. 4. ethi. τ Luc. x. Maria optimā ptez
elegit τc̄. Quoꝝ bonoꝝ exterioꝝ quedā
ordinant ad ea que sunt vite ꝯtēplatiue.
Pertinet ergo ad rectitudinē hoīs: vt
aliqs vtatur exterioribus bonis secundū
eā mensurā que cōpetit corpi: τ similiter
de alijs vt possit cōtēplari: τ hoc nō ē vi/
tiosū. Silr si aliquis abstineat se a dele/
ctatiōibus corpalibus vt libentius possit
vacare vite ꝯtemplatiue hoc nō ē vitiosū
Et q2 virginitas relinqt venereā delecta
tionē vt possit vacare vite cōtēplatiue: nō
vitiosū nō est: imo magis virtuosū. Jō
virginitas ē licita. Circa quā vtutem qt
tuor notabim⁹ cōtēplationes vz.
Primo virginitat' pfectionez
Secundo virginitat' exaltationem
Tertio virginitat' conseruationem
Quarto virginitat' corruptionez.
Circa primum notādū fm Tho. 2.2.
q. 152. ar. 9. q i virginitate duo sunt cōsi/
deranda. vnum. s. formale τ aliud mate
riale. Formale est firmū ppositū. s. velle
nunq̄z experiri delectationes carnales:
etiā si posset. Materiale est corpis inte/
gritas. Et iō triplex est vginitas. Una
que ē corpis τ nō mentis: q2 mēte forni/
cant τ nō corpore: vt pz. 32. q. 5. c. si pau
lus. Secunda est mentis τ nō corpis: q2
violate sūt. 32. q. 5. c. tollerabili⁹. Tamē
iste nō amittunt virginitatē vel virgini/
tatis coronā. Nō sunt tn̄ cōsecrāde inter
alias virgines: vt patet. 32. q. i. c. vltimo
Tertia ē mentis τ corporis: τ hec ē glo/
riosa. 32. q. 5. c. sicut enīz Jō dicit Aug.
Uirginitas ē in carne corruptibili ppe/
tua incorruptōis mediatio. hec ibi. Hec
aūt ē pfectissima: τ hec de primo. Circa
secundū. s. su āexaltationē nota virgini/
tatis octo exaltatiōes. Et prima est ange
lorū cōformitas. Nā deus fecit eā i celo
sociā angelorū. Nā oēs angeli virgines
sunt creati. Un̄ Ambro. lib. d' virgi. ait.
Supgredit virginitas ꝯditione huma/
ne nature: p quā hoīes angelis assimilā
tur hec ille. Nā vt dicit Cyprian⁹ ē an/
gelorū soror. Inquit eni. Uirginitas est
angeloꝝ soror: victoria libidinū: regina
virtutuz: τ possessio oīum bonoꝝ. Et iō
Hie. e. ait. Uiuere i carne pter carnem
angelicū ē τ nō hūanū. Qd' dn̄s declara
uit Math. 23. In celo neqz nubēt neqz
nubēt: sz erūt sicut angelis dei. Sed est

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

questio quō genuissent ⁊ fuissent virgi/
nes i statu inocentie. Rn̄det Aug. d. ꝙ
genuissent salua pudoris itegritate ⁊ pe
perissent sine dolore. Secūda exaltatio ē
xp̄i societas. Nā lꝫ i patria oēs sint bti ⁊
videāt diuinā essentiā. tn̄ virgines ma/
gis sūt deo cōiuncti. Vn̄ Apoc. 14. Hi
sunt q cū mulieribꝰ nō sunt coingnati: V
gines eni sū: hi sequunt agnū quocūqꝫ
ierit. Et Ambr. dicit. Quocūqꝫ ꝑgit vir
gines sequūt agnū atqꝫ laudibꝰ xp̄m sēꝑ
associant. Tertia ē ꝓrioritas. Nā virgi
nitas ordiata fuit i statu inocētie: qr hō d
terra virginea fuit creatꝰ Gen̄. i. ⁊ mr̄i/
moniū pꝰ Gen̄. i. ⁊. 32. q. 2. c. i pricipio.
Quarta ē mētis dignitas. Due. n. sunt
vite: vt d. Tho. 2. 2. q. 18. ar. i. s. vita ac
tiua: ⁊ vita cōtēplatiua. Cōtēplatiua est
dignior: vt dicit phs. 2. ethi. Virginitas
āt ꝑtinet ad vitā cōtēplatiuā. gᵒ est digni
or. Figura hiꝰ fuit Maria magdalena q̄
stabat secꝰ pedes dn̄i Luc. 7. Quinta est
ē virtutis raritas. Nā illa que raro reꝑi
unt sunt ꝑciosiora sicut lapides preciosi.
Sꝫ virginitas raro reꝑit. gᵒ ⁊c̄. Sexta ē
ꝑditionis irrecuꝑabilitas. Tāta ē excel/
lentia hiꝰ virtutis ꝙ ꝑdita nullo mō pōt
ampliꝰ recuꝑari: vt dicit Hiero. Cū ce/
tera deꝰ possit. nō pōt ruinā virginitatis
recuꝑare. Intellige d̄ Vginitate corꝑali
Et hoc rōne sue ꝑciositatis: qr sic nō ē de
alijs virtutibus. s. caritate. fide ⁊ spe. et
sic de alijs que pn̄t recuꝑari. Septima ē
status sublimitas. In ecclesia dei st̄ tres
status: vt pꝫ. 2. 2. q. 15. arti. i. s. status V
ginitatis mr̄imonij ⁊ viduitatis. Subli
mior: autē oibꝰ istis est virginitas que fu
it prior mr̄imonio. 32. q. i. c. nuptie. Oc
taua ⁊ vltia est fructus sublimitas. Naꝫ
illa virtus dr̄ esse tāto nobilior ac ꝑfectiō
quāto ei maius premiū dat. Sed maius
premiū dat virginitati. gᵒ ⁊c̄. Dicit eniꝫ
Hiero. ꝙ nuptie replent terrā: virgini
tas celū. Et sic pꝫ secundū pricipale. Cir
ca tertiū. s. eius cōseruationē nota septeꝫ
necessaria ꝓ cōseruatione hiꝰ virtutis. ⁊
prima est sobrietas. Nā vt dr̄ ꝓuer. 22.
Luxuriosa res est vinū. Ideo apl's ad
Eph. 5. ait. Nolite inebriari vino i quo
est luxuria. Dicit Hiero. Venter vino
estuans facile i libidinē spumat. Sic pꝫ
de Loth q vino repletus dormiuit cum
duabꝰ filiabus suis Gen̄. 19. Secunda
rō est sollicitudo. Nā ocium inducit ma
xime ad carnis tēptationē: vt dr̄ Ezech.
16. c. Hec fuit iniqtas sororis tue Sodo
me abūdantia panis saturitas ⁊ ociū. hec
ibi. Sicut accidit et̄ Dauid. 2. Reg. xi.
de Bersabee. Exēplū et̄ de sancta Iusti
na a diabolo tēptata: qr erat sine exercitio
Iō dicit Hiero. Semꝑ aliqd boni faci/
to: vt diabolus semꝑ occupatū te inueni
at: ⁊ notat de ꝯse. di. vlt. c. nunqꝫ. Ter
tia ē habitus honestas. Nam suꝑfluitas
habitus ducit ad lasciuiā. Vn̄. i. Pet.
2. Nō in tortis crinibꝰ: aut auro: aut ve
ste ꝑciosa: sꝫ qd̄ decet mulieres ꝓmitten/
tes pietatē ꝑ bona oꝑa. Vn̄ Aug. ad Cā
tianū militē ait. Hoies ⁊ mulieres que
serico ⁊ purpura iduunt xp̄m inducre
difficile est. Iō cōsulimus in xp̄o pie vi/
uere volentibus vt moderate induātur.
hec ibi. Exēplum de Iudith que ornata
decepit Holofernē vt pꝫ Iudith. x. Et
Cyprianus dicit. Serico ⁊ purpura in/
dute xp̄m induere nō pn̄t. Quarta ē cu/
stodia sensuum. Vn̄ intelligendū ē: ma
gnā ꝑtē innocētie eē cecitatē. Dyna eni
oppressa fuit a Sychen Gen̄. 34. qr cu/
riose voluit videre mulieres regionis il
lius. Quinta est modestia s̄monis. Vn̄
Hiero. Sermo virginis prudens ⁊ ra
rus. Et. 2. Pet. 4. Si quis loquit q̄si
s̄mones dei. Sexta ē timor: vt virgo sꝑ
sit timorosa. Vn̄ Bern̄. Solent virgi/
nes que vere virgines sunt semꝑ eē pa/
uide. Exēplū patet de btā virgine Luc.
i. Septima ⁊ vltima est fuga occasionū.
Vn̄ Hiero. Solus cum sola secrete nō
sedeas. Qm̄ vt ait Bernar. stare cū mu
lieribus ⁊ i immunem se conseruare ma
ius est q̄ꝫ mortuos resuscitare. Et ideo
dicit Hiero. hostioluꝫ tuum raro aut nū
q̄ꝫ mulierum pedes terant: quoniam: vt
ipse dicit mentes ferreas libido domat.
Exemplum patet de beato Bern̄. cla/
mante. latrones latrones. Applica exē/
plū materiale de duobꝰ lapidibꝰ qui si ad

iuice cōprimant̄ emittūt ignē. Nā Aug.
nolebat stare cū ppria sorore cōsiderans
piculū. Sicut p3 de Amon qui oppressit
Thamar sororē suā. 2. Reg. 13. Et sic p3
tertiū principale. Circa quartū ꝛ vltimū:
s. corruptionē: nota ꝙ quinq3 sunt q hēnt
corrūpere virginitatē. Primū ē sup/
bia. Vñ Aug. li. de virgi. Nō solum p/
dicāda ē virginitas: vt ametur: verūetiam
ammonēda ē ne infletur. Facilius enim se/
quuntur agnū cōiugate humiles: q3 virgi/
nes supbiētes. Nā d's non solū respexit
virginitatē Marie: s3 magis humilitatem
vt p3 Luc. i. Scd's est defcūs caritatis
Exemplum d' illis qnq3 virginibus fatuis
Math. 25. Vñ Bern. Castitas sine ca
ritate ē lampas sine oleo. Tolle caritate3
castitas deo nō placet. Tertiū ē macu
la peccati. Nihil eni valet castitas cū pec
cato: q2 ē forma priuata. vñ Hiero. Illa
virgitas hostia xpi ē: que nec mēte3: nec
carnem libidine maculat. Ille vgines q
i peccatis morātur: deo nō placēt. Quar
tū ē diuisio cordis. vñ Aug. li. de virgi.
ait. Tot vobis i corde figat: q p nob fi/
xus ē i cruce. Diuisum ē cor vgis cum
deo: ꝛ mūdo studet placere. hec ille. Qui
tū ē stabilitas. vñ Aug. vbi supra. Deū
sequamur ne vginitatis bonū a nob per
dat h p grā3: ꝛ i futuro p gloriam. Amē

Sermo d' iudicio pestilētie.

Iudicia dei abis/sus multa. psal. 35. Ezech. 14. c
dicit dñs. Si misero pesti/
lentiā super terram illam ꝛ
effudero idignationem meam super ea3
i sanguine: ꝛ auferam ex ea hom nem et
iumentum: ꝛ Noe ꝛ Daniel ꝛ Iob fue
rint i medio eius: viuo ego dicit dñs de9
q2 filium ꝛ filiam nō liberabūt: s3 ipsi iu/
sticia sua libabūt aīas suas. Hec ibi. In
quib9 verbis notabim9 trigita peccata p
pter q deus gloriosus pestilentiam man/
dat. Primum ē peccatu3 originale: d' q°
dr. Ro. 5. Per vnum hominem pecca
tum intrauit in hūc mundum: ꝛ per pec/
catum mors. Nam sicut remouens colū
nam per accidens remouet lapidem sibi
suppositum: sic ille qui est cā perditionis
colūne originalis iusticie est cā priuatōis
vite ꝛ sanitatis que conseruabant̄ in hoie
per originalem iusticiam. Sed q2 pecca/
tu3 primi hominis fuit cā perditionis ori
ginalis iusticie: ideo decidit ipse cum to/
ta sua posteritate i infirmitates ꝛ morte3
ineuitabile3. vnde omnes subijcimur mō
ti: eo ꝙ sibi dictum fuit pro omnib9 Ge/
ne. 3. Puluis es ꝛ in puluerem reuerte
ris. Ex quo peccato exorta sunt pestis: et
alia iudicia pessima. Scd'm ē peccatu3
luxurie: contra qd' deus ordinauit matri
monij sacramentum cuius sunt tria bo/
na. s. sacramentum: fides ꝛ proles. Con
tra sacramētum peccāt concubinarij pu/
blice tenentes cōcubinas: siue occulte: si
ue suscipiēdo filios siue non. Peccant
sacrilegi siue clerici mulieribus copulati
siue laici xpi sponsas pollnentes: siue in
sacris ordinibus cōstituti religiosas ma
culantes. Cōtra fidem matrimonij pec/
cant adulteri: siue occulti: siue publici: si/
cut Dauid cū Bersabee. 2. Regum. 5.
Cōtra prolem peccant sodomite q nocte
natiuitatis domini extincti sunt peste: vt di
cit btūs Hiero. Peccāt abutētes vasu
lo vxoris: sicut Her cū Thamar fecit q
peste mortuus ē. Gen. 38. Peccant se/
men fundentes i terram: sicut q fulmine
interijt: sicut Onā3: vt p3 Gen. 38. Ter
tium peccatū ē sacrilegiū: cōtra. s. ecclesia
sticas personas ꝛ ecclesias supponendo
eas angarijs ꝛ grauaminibus impositio
nibus collectis: ꝛ vbi laicus soluit paru3
ecclesia soluit multum: diues soluit quasi
nihil: pauper quasi totum. Ideo inquit
dominus Esa. 3. Vos eni3 depasti estis
vineam meam: ꝛ rapina pauperum i do
mo vestra. Quare atteritis populū meū
ꝛ facies pauperum commolitis. Hec di
cit domin9 exercituum. Et pro isto pecca
to ecce pena Ezech. 5. viuo ego dicit dñs
p eo ꝙ scm̄ meū violasti i oib9 offensiōi/
bus tuis: ego quoq3 te cōfrigam: ꝛ nō p/
cet oculus me9 ꝛ nō miserebor. Tertia ps
tui peste morietur: ꝛ fame consumentur in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

medio tui: ⁊ tertia ps tui gladio cadet in
circuitu tuo: tertiā ptē vero tuā i oēm vē
tū dispergā: ⁊ mittā in vos famē ⁊ besti/
as pessimas vsq; ad interemptionē san/
guis trāsibit p te: hec ibi. Quartū pctm̄
ē trāsgressio festiuitatū. Vult eni deꝰ ce/
lebrari ⁊ obꝯuari festiuitates. Exo. 20.
c. Memēto vt diē sabbati scifices. Nō
obꝯuantibus v̓o festiuitates cōminatur
deus flagellū pestis. Deut. 28. c. Adiū/
get tibi deus pestilētiā donec cōsumet te
d̓ t̄ra. Percutiet te dn̄s egestate febre et
frigore ⁊ aere corrupto ac rubigine ⁊ p/
sequet̄ donec peas. hec ibi. Quītū pctm̄
ē symonia p quā dīna dona ⁊ spūalia nō
nisi precio aut pce dispensāt̄. bn̄ficia pci/
bus amicoꝝ magis q̄; suffragio meritoꝝ
acqrūt̄: ⁊ q̄ztitate pecuniarū magis q̄; sa
lute aīaꝝ ꝯferunt̄. Surgūt indocti ⁊ ra/
piūt ecclesiastica culmina: docti vero cum
suis doctrinis demergunt̄. In sūmo vi
ciosi honorant̄ v̓tuosi suppeditāt̄. Pro
pterea dicit dn̄s Ezech. 6. Hec dicit dn̄s
deus. Percute manū tuā ⁊ allide pedu;
tuū ⁊ dic heu heu heu ad oēs abhoīatio/
nes maloꝝ domꝰ isr̓l: q gladio fame pe/
ste ruituri sūt ⁊ cōplebo īdignatiō; mea;
in eis: hec ibi. Sextū pcm̄ ē idolatria per
quā hoīes ⁊ mulieres deo terga v̓tūt et
faciūt idolū ꝯuictes ei magis q̄; deo faciē
do īcātatiōes ⁊c. d̓ quo deꝰ irascit̄. Vnde
Leuitici. 26. c. Ego dn̄s deus vester nō
faciatis vobis idolū ⁊ sculptile: nec titu/
los vobis erigetis: nec īsignē lapidē po
netis i t̄ra v̄ra vt adoretis eū. Q̓ d̓ si no/
lueritis accipe pniam aut disciplinā: sed
ambulaueritis ex aduerso mihi: ego quo
q; ad ꝯ̄sū vos icedā ⁊ pcutiā vos septies
ꝓpter pc̄a v̄ra: iducāq; sup vos gladiu;
vltorē federis mei. Cūq; ꝯfugeritis i vr
bes imittā pestilētiā i medio v̄ri: itantu;
vt vrbes v̄ras redigā i solitudinē: ⁊ de/
ꝯ̄ra faciā scūaria v̄ra: nec recipiā vltra o/
dorē suauissimū: dispergāq; terrā v̄ram
hec ibi. Septimum ē inhonoratio paren
tū. Vnde Ezech. 3. Honora patrē tuu;
⁊ matrē tuā: vt superueniat tibi benedi/
ctio a deo: ⁊ benedictio illius in nouissi/
mo manet. Bn̄dictio p̄ris firmat domū
filioꝝ: maledictio aūt matris eradicat fū/
damēta. Et Hiere. 5. dr̄. Hec dicit dn̄s
exercituū. Ecce mittā in eis gladiū famē
⁊ pestē: ⁊ ponā eos quasi ficꝰ malas q̄ co
medi n̄ pn̄t: eo ꝙ pessime sint ⁊ psequar
eos i gladio: ⁊ i fame: ⁊ i pestilentia ⁊ da
bo eos i vastationē vniuersis regnis ter
re i maledictionē ⁊ stuporē ⁊ in sybillum
⁊ opprobriū cūctis gentibꝰ: eo ꝙ nō audi
erūt v̓ba mea q̄ misi ad eos p ꝯuos ⁊ me
os ꝓphas. hec ibi. Octauū ē fraudatio
decimarū. Vnde Mal'. 3. dr̄. Reuerti/
mini ad me: ⁊ ego reuertar ad vos dicit
dn̄s exercituum. Et dixistis. In quo re
uertemur. Si affliget hō deū: q̄r vos ꝯfi
gitis me. Et dixistis. In quo ꝯfigimꝰ vl̓
fraudamꝰ te. In decimis ⁊ primitijs ⁊ in
penuria vos maledicti estis ⁊ me vos cō
figitis gēs tota. Que v̓ba exponuntur a
btō Hieronymo vt hr̄. 16. q. 1. Ecce ego
do corā vobis viā vite ⁊ viā mortis. Qui
habitauerit in vrbe hac: morie̅t gladio fa/
me: peste. Posui tibi faciē meam sup ci
uitatē hāc in malū ⁊ nō in bonū: ait dn̄s
ad populum hūc. Hiere. 22. c. Nonum
peccatū est obstinatio. Vn̄ Exo. 9. dixit
dn̄s ad Moysen. Ingredē ad Phara/
onē: ⁊ dices ād eū. Hec dicit dn̄s deus
hebreorū. Dimitte pplm̄ meū vt sacrifi/
cet mihi. Q̓ d̓ si adhuc renueris ⁊ retines
mihi eū: ecce manꝰ mea erit sup agros tu
os ⁊ sup equos ⁊ asinos tuos: ⁊ sup ca/
melos ⁊ boues ⁊ oues: pestis valde grā
dis. Fecit g° dn̄s v̓bū hoc. Alta eni die
mortua sūt oīa aīantia egyptiorū. Deci/
mū pcm̄ ē homicidium. Quia eni Pha
rao rex egypti iussu vt interficerent̄ pri/
mogenita masculini sexus hebreorum: ꝓ
pterea occidit dn̄s primogenita egyptio/
rum pestilētia graui. Vnde dr̄ Exo. 12.
Factū ē āt i noctis medio pcussit dominꝰ
oē primogenitū in terra egypti a primo/
genito Pharaonis q sedebat in solio eiꝰ
vsq; ad primogenitū captiui q erant i car
cere: ⁊ oē primogenitū iumentorum. hec
ibi. Vndecimum peccatū ē gula. Nam
iudei in deꝯ̄to estuauerūt esu carniū mur
murātes contra Moysen. Vn̄ dr̄. Nu/
meri. xi. c. Surgens ergo populus tot⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

die illa ⁊ nocte: ⁊ die altero ꝯgregauit co
turnices: q paꝝ decem choros: ⁊ siccaue
runt eas ꝑ gyrũ castroꝝ. Adhuc carnes
eoꝝ erãt i dẽtibꝰ ipsoꝝ: nec defecerat hu
iuscemodi cibꝰ: ⁊ ecce furor dñi cõcitatꝰ
i populũ ꝑcussit cũ plaga magna nimis
i. peste: vt dicit glo. Vocatusqꝫ ẽ locus
ille sepultura cõcupiscẽtie. Ibi eni sepe/
lierũt populũ q desiderauerat carnes. h
ibi. Duodecimũ peccatũ est diffamatio.
Vt. n. dr̃. Numeri. 14. c. Quousqꝫ de/
trahet mihi populus iste. Feriã gᵒ eos
pestilentia ⁊ consumam. Moyses ãt ro
gauit ꝓ populo ad dñm q ꝑpcit eis: sed
adiecit. In solitudine hac iacebũt corpo/
ra vestra. Omnes q numerati estis a vi
ginti ãnis: ⁊ supra. ⁊ murmurastis cõtra
me: nõ intrabitis i terrã sup quam leua/
ui manũ meã: vt habitare vos facerẽ: p/
ter Iosue ⁊ Caleph. hec ibi. Qui autẽ
mortui sũt i deserto fuerunt sexcẽta triami
lia: qngẽti qnqgita. Vñ hec pestis dura
uit. 40. ãnis: absorbuitqꝫ quolibet anno
qndeci milia octogitaocto viros: excep/
to vno ãno i quo mortui sũt. 15. milia cẽ/
tũ decẽ ⁊ octo. ꝯputãdo vnũ annum cuꝫ
alio. Decimũtertiũ peccatũ ẽ icredulitas
s. nõ credere diuine potentie i mirabilis
eiꝰ. Vñ Numeri. 20. c. dr̃. ꝙ cũ populꝰ
hebreoꝝ murmurasset contra Moysen
ob defectũ aque ⁊ bis ꝑcussisset silicẽ. d.
Audite rebelles ⁊ icreduli: num d̾ petra
hac poterimꝰ eijcere vobis aquã. Dixit/
qꝫ dñs ad Moysen ⁊ Aaron. Quia nõ
credidistis mihi vt scificaretis me coraꝫ
filijs israel: nõ itroducetis hos populos
i terrã quã dabo eis. Hec ẽ eni aqua ꝯ̃
dictionis vbi iurgati sunt filij israel ꝯtra
dñm. Decimũquartũ peccatũ ẽ superbia
Vñ dr̃. 2. Reg. 24. ꝙ cũ Dauid ob sup
biã fecisset dinumerare populum suum:
s̾mo dñi fcũs est ad Gad ꝓphetã. d. va
de ⁊ loquere ad Dauid. Hec dicit dñs.
Trium tibi dat̃ optio. Elige qd̾ volueris
ex his vt faciã tibi. Cũqꝫ venisset Gad
ad Dauid nunciauit ei dicẽs. Aut septẽ
annis erit fames i terra tua. Aut tribus
mẽsibꝰ fugies aduersarios tuos: ⁊ illi ꝑ
sequẽt̃ te. Aut certe tribꝰ diebꝰ erit pestilẽ

tia i terra tua. Nũc gᵒ d̾libera ⁊ vid̾ quẽ
rñdeã ei qui me misit s̾monẽ. Immisit/
qꝫ dñs pestilẽtiã in israel a mane vsqꝫ ad
tẽpus constitutũ ⁊ mortui sunt sep tuagi
tamilia viroꝝ. Decimũquintũ peccatum
ẽ auaritia. Vñ dr̃. 4. Reg. 6. c. ꝙ facta ẽ
fames magna in samaria ꝓpter auaritiã
⁊ oppressiones quas fecerant diuites cõ
tra pauꝑes: intm̃ vt matres comederent
filios suos. Vñ nõ solum fame: sed etiã
peste multi corruerunt. Decimũsextum
peccatũ ẽ vsura: que multũ inualuit i ci/
uitatibꝰ: secũdũ illud ps. Tota die circun
dabit eã sup muros eius iniqtas ⁊ labor
i medio eiꝰ ⁊ iniusticia. Et nõ defecit de
plateis eiꝰ vsura ⁊ dolus. Iõ Ezec. 7.
c. dr̃. Ira. n. mea sup vniuersum pplm
eiꝰ. Gladius foris: pestis ⁊ fames itrin
secꝰ. Qui i agro sũt gladio morient̃: ⁊ q i
ciuitate pestilẽtia ⁊ fame deuorabuntur.
Decimũseptimũ ẽ vsurpatio. Vñ Eze/
ch. 38. c. dr̃. Nũqd ad sumẽda spolia tu
venis. Ecce ad diripiẽdũ predã cõgrega
sti multitudinẽ tuã: vt tollas argẽtũ ⁊ au
rum: ⁊ auferas suppellectilẽ atqꝫ substã
tiã: ⁊ diripias mãubias isinitas. Idcir/
co gladiꝰ vniuscuiusqꝫ i fratrẽ suum diri
getur: ⁊ iudicabo eos peste ⁊ sanguine ⁊
hymbre: vehemẽtẽ ignẽ ⁊ sulphur pluã
sup eos: ⁊ sciẽt qr ego dñs. hec ibi. Deci
mũoctauũ peccatuꝫ ẽ fraus emptionis et
vẽditionis. Applica de illis q vendunt
plusqꝫ debẽt ⁊ etiã decipiunt i põder̃ ⁊c̃.
Vñ verificat̃ ꝓphia Apoc. 13. c. Et faci/
at oẽs pusillos ⁊ magnos diuites: ⁊ pau
peres: liberos ⁊ seruos habere caracte/
rem i manu dextera: aut in frontibꝰ suis
⁊ ne qs possit vendere aut emere: nisi q
habeat caracterẽ. aut nomẽ bestie. s. frau
dũ: aut numerũ nois eiꝰ. Et. 16. c. dicit̃.
Primꝰ angelus effudit phialã suã i tra
⁊ fcm̃ ẽ vulnꝰ seuum ⁊ pessimũ. i. pestis
i hoies q habebant caracterem bestie: et
eos q adorauerũt imaginẽ eius. hec ibi.
Decimũnonum peccatum est oppressio
ex acceptione personarum. Hic dic d̾ di
uisione ciuitatis: arctatione: altercatione
discordia: rixa: iniuria: de sanguinis ef/
fusione: ⁊ silia ⁊c̃. Iõ dicitur Math. 17.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

c. Cõſurget gẽs in gẽtẽ: ⁊ regnũ aduer
ſus regnũ: ⁊ erũt peſtilẽtie ⁊ fames ⁊ ter
remotus ꝑ loca. Vigeſimũ ẽ ꝑuerſitas iu
dicioꝝ. Vñ dr̃ Eſa. i. Quõ fc̃a ẽ mẽtrix
ciuitas fidelis plẽa iudicij. Juſticia hita
uit i ea: nũc aũt homicide. Argẽtũ tuum
verſũ ẽ in ſcoriã: vinũ tuum mixtũ eſt aq̃.
Pricipes tui ĩfideles ſocij furtũ. Oẽs
diligũt munera ſequũtur retributõis. pu
pillo nõ iudicant ⁊ cã vidue nõ ingredit̃
ad eos. Et. x. c. Veh q cõdũt leges iniq̃s
⁊ ſcribẽtes iniuſticiã ſcripſerũt vt oppri/
merent in iudicio paupes ⁊ viꝫ facerent
cãe humiliũ populi mei: vt eẽnt vidue p/
da eoꝝ: ⁊ pupillos diriperent. Et. c. 5.
Veh q cõiungitiſ domũ ad domũ: ⁊ agꝝ
agro copulatis vſqꝫ ad terminũ loci. nũ/
quid hitabitis vos ſoli i medio terre.

Domꝰ mĺte deſerte fiẽs grãdes ⁊ pul
chre ⁊ abſqꝫ hitatore. ſ. ꝓpter peſtem.
Vigeſimũprimum peccatũ ẽ negociatio
doloſa. Vñ Ezech. 28. dr̃. In ſapiẽtia ⁊
prudẽtia tua feciſti tibi fortitudinẽ ⁊ acq
ſiſti tibi aurũ ⁊ argẽtũ in theſauris tuis.
In multitudine ſapie tue: ⁊ in negociati
one tua multiplicaſti tibi fortitudinẽ ⁊ ele
uatũ ẽ cor tuuꝫ in robore tuo. Propter h̃
dicit dñs ds̃. Eo q elevatũ eſt cor tuũ q̃ſi
cor di: idcirco ecce adducã ſuꝑ te alienos
robuſtiſſimos gẽtiũ. Et ĩfra. Immitam
ei peſtilẽtiã ⁊ ſanguinẽ i plateis eiꝰ ⁊ cor/
ruẽt iterfecti in medio eiꝰ gladio ꝑ circui
tũ: ⁊ ſciẽt q ego dñs. Hec ibi. Vigeſi/
mũſecũdũ peccatũ ẽ periuriũ. Vñ hiere.
4. c. dr̃. Et iurabis viuit dñs i veritate ⁊
ĩ iudicio ⁊ in iuſticia: ⁊ bñdicẽt eũ gentes
ipſũqꝫ laudabũt. Et ĩfra. Laua a malitia
cor tuũ: ⁊ a ꝑiurio vt saluꝰ fias. Alioqn vt
dr̃. 21. c. Debellabo ego vos i manu extẽ
ta: ⁊ ĩ brachio forti: ⁊ i furore ⁊ ĩdignatio
ne: ⁊ i ira grãdi. Et ꝑcutiã hitatores ciui
tatis hꝰ: hoies ⁊ beſtie peſtilẽtie magna
moriẽtur. hec ibi. Vigeſimũtertiũ pctĩ
ẽ blaſphemia. Vñ Eſa. i. Veh gẽti pec
catrici: populo graui inigtate: ſemini ne/
q̃ꝫ: filijs ſceleratis. Dereliquerũt dñm:
blaſphemauerũt ſcm̃ iſrael abalienati ſũt
retrorſuꝫ. Suꝑ qꝰ ꝑcutiã vos vltra addẽ
es ꝑuaricationẽ. Jõ dicit ps. Inueniat̃
manꝰ tua oibꝰ inimicis tuis: dextera tua i/
ueniat oẽs q te oderũt ⁊c. vſqꝫ ibi: nõ po
tuerũt ſtabilire. Vigeſimũquartũ pecca
tũ ẽ cõſenſus i malũ. Applica d mr̃e ꝯſẽ
tiente filiã peccare. filĩ d patre filiũ: ⁊ bre
uiter d illis q hñt alios gubernare. Vñ
Hiere. 7. Nõne vides qd iſti faciũt i ci/
uitatibꝰ iuda: ⁊ i plateis hieruſalẽ. Filij
colligũt ligna ⁊ mulieres cõſꝑgũt adipẽ
vt faciãt placẽtes regine celi: ecce quõ cõ
ueniũt i peccatis q̃ſi omnes de vna fami/
lia. Jõ ſequit̃. Ecce furor meꝰ ⁊ indigna
tio mea cõflat̃ ſuꝑ locũ iſtũ ſuper viros ⁊
ſuꝑ iumẽta. ſ. per peſtẽ. Hec ibi. Vige/
ſimũqntũ peccatũ ẽ negligẽtia correctõis
Nã vt hr̃. 13. q. 4. c. Ecce dicit Auguſt.
Quotquot hẽtis iter vos q ab hoc amor̃
ſeculi pregrauãtur auaros ꝑiuros adul/
teros iſpectores nugarũ: cõſultores ma/
thematis phanatis auguꝝ aruſpicũ: e/
brioſos: luxurioſos. Quicqd inter vos
malorũ eẽ noſtis quantum poteſtis ipro/
bate: ⁊ corde recolatis: ⁊ redarguite: vt
excatis ide: ⁊ nolite conſentire: ⁊ immũ/
dũ nõ tãgatis. hec ibi. Et q hoc facẽ no/
lumꝰ: nõ mirũ ſi ds pũit per peſtẽ iuſtos
cum miſeris peccatoribꝰ. Unde Augu.
i. de ci. dei. c. 9. dicit. Plerũqꝫ eni ab eis
docẽdis admonẽdis aliqñ etiam obiur/
gandis ⁊ corripiẽdis male diſſimulatur:
vel cũ laboris piget: vel cum os eoruꝫ co
ram quibus verecũdamur offendere: vl̃
cũ eorum inimicitias deuitamus: ne ipe/
diant ⁊ noceãt in iſtis tꝑalibꝰ rebꝰ ſiue q̃s
adipiſci adhuc appetit nr̃a cupiditas ſiue
q̃s amittere formidat ĩfirmitas: ita vt q̃ꝫ
uis bonis malorũ vita diſpliceat: ⁊ iõ cuꝫ
eis non ĩcidãt in illã dãnationẽ q̃ talibꝰ ꝑ
patur pꝰ hanc vitã: tñ q ꝓpterea peccatis
eorum damnabilibꝰ parcunt: dũ eos i ſu
is licet leuibꝰ ⁊ venialibus metuunt: iure
cũ eis tꝑaliter affliguntur: q̃ꝫuis i eternũ
minime puniantur. Jure iſtam vitaꝫ qñ
diuinitꝰ flagellantur cum eis amarã ſen/
tiunt: cuiꝰ amando dulcedinẽ peccãtibus
eis amari eſſe noluerũt. Hec ille. Et iõ
Eſa. 44. c. dr̃. Memento Jacob quo/
niã ſeruus meꝰ es tu. Nõ obliuiſcaris mei
deleui vt nubẽ inigtates tuas: ⁊ q̃ſi nebulã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ꝑccata tua. Reuertere ad me qm̄ rede/
mi te. Et q: negligentes sumꝰ iō sequit̃
Esa.47.c. Veniet sup̄ te malū: ⁊ nesci/
es ortū eiꝰ: ⁊ irruet sup̄ te calamitas quā
nō poteris expiare. Veniet sup̄ te repen
te miseria quā nescies. Sta cū incātatori
bus tuis. ⁊ cū multitudine maleficiorum
tuoꝝ: i qbꝰ laboriosa ab adolescentia tua
stent: ⁊ saluent te augures celi q cōtēplā
tur sydera ⁊ supportabant tibi mēses: vt
ex eis annunciarēt tibi vētura. Ecce fac
ta sūt q̄si stipula. ignis cōbussit eos. Nō
liberabunt aiam de manu flāme. i. pesti
lētia. Vigesimūsextū pctm̄: ē inordinata
dilectio. Nā deꝰ volēs flagellare pecca/
torē ꝑcutit cū in oibꝰ que ipse amat. Qui
vo amat bōa naturalia: vt filios: iō pu/
nit deꝰ cū i filijs: sic Cham peccāte: male
dictꝰ fuit filiꝰ eius Chanaā. Gen̄.9. Vi
gesimūseptimū ē rapina. s. iniuste detinē
do bona defūctoꝝ que ipsi mādauerūt in
suis testamentis. Clamāt eni aie eoꝝ in
purgatorio dicētes miseremi mei misere
mini mei. Vigesimūoctauū pctm̄ est va
na gloria. Vt eni habet̃. 2. Reg. vlt. cū
Dauid fecisset numerare ppl'm suum et
fuisset i vanā gloriam deductus: locutus
ē dn̄s ad Dauid per ꝓpham Gad. Eli
ge tibi de tribus vnū aut ꝑseq tribus an
nis ab inimicis tuis: aut vexari fame tri
bus annis: aut tribus diebꝰ posse flagel/
lari. Qui elegit tertium. Et mortui sunt
plusq̄ȝ sexaginta milia hoium. Vigesi/
mūnonū pctm̄ ē infidelitatis. Qd̕ pctm̄
maxime deꝰ puniuit. Hinc Darij totius
orientis ruit iperiū. Hinc hierusalē fun
ditus euertit̃. Hinc ciuitas athenienſis
i nihilū deuenit. Hinc roma ꝓsternitur
⁊ precipitat̃. Hinc tot effusiones sangui
num euenerūt. Trigesimū pctm̄ ē igrati
tudo. de qᵒ habet̃ Esaie. 38. q cū Ezechi
as cōstituisset ꝑliū aduersus regē assyrio
rū ⁊ deiecisset cū i furore maximo n̄ rettu
lit gr̄as deo. Propter qd̕ factū ē verbū
dn̄i ad Esaiā ꝓpham. Vade ⁊ dic Eze/
chie. Dispone domui tue q: morieris tu
⁊ n̄ viues. Auertamꝰ gᵒ corda ab his pec
catis: vt deꝰ nec pestilētias nec fames mit
tat: nisi vt solū i hᵒ mūdo puniamur: ⁊ n̄
stāte sua iusticia i etnū dānemur.

Finis.

Incipit tabula predicationū d̕ aduētu xp̄i magr̄i Roberti ordinis minoꝝ cū n̄ nullis alijs ꝑdicatōibꝰ i hᵒ libro cōtētis.

Primꝰ fructꝰ	Jesus ab Adā cognitꝰ
2ꝰ fructus	Jesus desideratus.
3ꝰ fructus	Jesus ꝓphetis cognitꝰ
4ꝰ fructus	Jesus Maria mater.
5ꝰ fructus	Jesus matris virgitas
6ꝰ fructus	Jesus annunciatus.
7ꝰ fructus	Jesus vtero clauditur.
8ꝰ fructus	Jesus est filius dei.
9ꝰ fructus	Jesus manificatus.
xꝰ fructus	Jesus hō perficitur.
xiꝰ fructus	Jesus i mundū mittit̃.
12ꝰ fructus	Jesus venisse visus ē.
13ꝰ fructus	Jesus fide cognoscit̃.
14ꝰ fructus	Jesus est imitandus.
15ꝰ fructus	Jesū ioannes ꝑdicat.
16ꝰ fructus	Jesus satisfactor.
17ꝰ fructus	Jesus defectꝰ sustinet̃.
18ꝰ fructus	Jesus rectꝰ morbus.
19ꝰ fructus	Jesus caput ꝓponit̃.
20ꝰ fructus	Jesus est sciens omnia
21ꝰ fructus	Jesus potenter operās
22ꝰ fructus	Jesum ioānes clamitat
23ꝰ fructus	Jesus letanter nascit̃.
24ꝰ fructus	Jesuȝ Stephanꝰ videt
25ꝰ fructus	Jesus ioanneȝ diligit.
26ꝰ fructus	Innocētes ꝓ xᵒ occidūt̃
27ꝰ fructus	Jhs sacēdotes ap ꝓbat
28ꝰ fructus	Jhs ē circūcisus.
29ꝰ fructus	Jesum adorāt reges.

Vigilia natiuitatis dn̄i. Ser. d̕ scō ioseph
Sermo de beatitudine.
Sermo primus de diuina caritate.
Sermo secundus de diuina caritate.
Sermo tertius de diuina caritate.
Sermo quartus de diuina caritate.
Sermo quintus de diuina caritate.
Sermo sextus de diuina caritate.
Sermo septimus de diuina caritate.
Sermo primus de immortalitate aie in quo tractatur de vita in cōmuni.
Sermo 2ꝰ d̕ vita hois an̄ suā btitudinē.
Sermo tertius iterum de ꝓbatione imō talitatis anime.
Tractatꝰ de cōceptione virgīs Marie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Roberti de licio ex ordine minoꝝ in
theologia ꝑitissimi: verbi dei in hac etate
oratoris eloquētissimi: ꝓdicationes a pria
dñica de aduētu quottidie inclusiue vsqꝫ
ad quartā: ꝛ de festiuitatibus, a natiuitate
dñi vsqꝫ ad epiphaniā cū nōnullis alijs su
is predicationibus feliciter incipiunt.

Prima dñica ḋ aduētu. ḋ lapsu hoīs
ꝛ de cognitiōe Ade: q̄ cognouit xp̄m esse
incarnandū ꝓ salute generis humani: q̄
aliter hēri nō poterat nisi xp̄s icarnaref.

Primꝰ fructꝰ. Jh̄s ab Adā cognitꝰ.

Nox precessit dies āt appropiqua
uit. Verba sūt doctoris gē
tiū ad Ro. 13. c. ꝛ i ep̄la ho
dierna. Nihil vnicuiqꝫ taꝫ
ꝯueniens esse pōt ad seipm̄ incitandū ad
dilectionē sūmi dei q̄ꝫ frequēs cogitatio
suoꝝ bñficioꝝ que ex munere liberalita/
tis sue ꝯcedere voluit rōali creature. In
ter que illud vnū ꝑfecto stupendū ad me
moria esse dignū censeo: ꝙ seipm̄ vestire
forma mortalitatis nostre voluit: Stupē
dum qppe est in carne visibili appuisse ḋ
um ꝓ redēptione ꝛ salute hoīum. Qua/
ꝓpter statuit sancta mater ecclesia hꝰ tē/
pore aduētus huiusmodi mysteria colen
dissima deuotissima celebrare: vt fideles
cuncti vigiles fiāt: ne quippiā velint: desi
derent: amentqꝫ p̄ter dilectū iesum oīum
saluatorē. Ob qḋ in sequentibꝰ sermoni
bus equū eē arbitratꝰ sū: aliqd dicere de
aduentu dñi nr̄i iesu xp̄i in carnē. Hodi
erna vero die mētēꝫ reuocabo ad icarna
tionis noticiā: quaꝫ intelligēmꝰ sub vna
tm̄ ꝓpositione que ē. Jesus ab Adā co/
gnitus. In ip̄o enim p̄re generis huma
ni initiū cepit oīum ꝑditio qḋ nox preces
sit: ꝛ tñ per xp̄m inuenta ē salus ꝛ sibi ꝛ
oībus electis: q ciues esse debent in cele/
sti hierusalē. Quod Paulus declarat
cū dicit. Dies autē. s. lumē gr̄e: ꝛ gaudi/
um resurrectionis appropinquauit. Ad
qḋ melius intelligendū in p̄nti sermone
tres conclusiones erunt declarande.

Prima dicitur veritatis.
Secunda dr̄ qualitatis.
Tertia dicitur remissibilitatis.

Capitulū primū qualiter verum est ꝙ
deus nō ꝯdidit hoīem in his penalitati
bus ꝛ miserijs: quas videmꝰ: sꝫ ꝑꝑ pc̄m
i illas cecidit sic exigēte diuina iusticia.

Prima ꝯclusio dr̄ veritatis: in q̄
philosophātiuꝫ quorundā impu
gnandus ē error: inter quos ꝛ si
pleriqꝫ varia dixerit vel de mundi eter/
nitate: vt Aristoteles: vel de infinitate.
vt Anasarcus ꝛ Democritꝰ: q ꝓut Va/
leriꝰ ꝯmemorat de cupiditate glorie infi/
nitos mūdos fore dixerunt: vel de mun
di nouitate: vt qdam alij fuere: tñ nōnul
li qui ꝓfessi sunt ex tēpore a deo munduꝫ
factum fuisse: hoīes vero inique per pec
catum cecidisse: sed eos a principio gene
rationis fuisse eiusdē ꝯditionis cuiꝰ sunt
in hoc tp̄e calamitatis ꝛ luctꝰ. Qḋ si ve/
rum esset: facilime sequeref ꝙ ob nullaꝫ
culpam necessariū erat ex p̄te hoīs icar/
nari filium dei. Dicunt ergo oēs docto/
res catholici humanā naturā lapsam ab
illo statu in quo fuit ab opifice sūmo cōdi
ta. Quod ꝓbatur quadruplici rōne.

Primo ratione diuine clementie.
Secundo ratione diuine sapientie.
Tertio ratione diuine iusticie.
Quarto rōne diuine condecentie.

Prima rō dr̄ diuine clemētie. Nam ni
hil ꝓcedere debꝫ a summa clemētia ꝛ bo
nitate qḋ non sit magis inclinabile ad iu
sticiā ꝛ veritatē q̄ꝫ ad malitiā: ꝛ magis ꝓ
pinquum ad bonū q̄ꝫ ad malum. Sꝫ sen
sus ꝛ cogitationes hoīum proni sunt ad
malum ab adolescētia: prout scribif Ge
ne. 8. c. ꝛ notatur. 12. q. i. in. c. omis etas
Ergo in illa corruptione iniqua non fuit
humana natura a summa bonitate ꝓdu/
cta. Insup. Nihil ꝓcedit a summa boni
tate dignū maledictione. Sed multe sūt
in nobis passiones maledictione digne:
sicut pꝫ in Job. 3. c. ꝛ in lege maledicebā
tur steriles mulieres. Non appet itaqꝫ
humanā naturā in hoc statu fuisse ꝯditā
sed i alio a quo cecidit per pctm̄. Scḋa
ratio dicitur diuine sapientie. Vbicun
qꝫ enim est summa sapientia: ibi est sum
ma pulchritudo: sicut Augu. exponit in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

li. de trini. Sꝫ a summa pulchritudīe ni/
hil ꝓcedit fedū aut turpe nihil qđ rōnalē
offendat itellectū. Sed i hoīe rōne vtēte
sunt defectus naturales: de quib⁹ naturali
ter erubescit: ꝛ multa detestabilia ſm rō/
nē: ergo talia non fuerūt cōdita i huma/
na natura. Relinqꝫ itaqꝫ ꝙ ē lapsa.

Tertia rō dr̄ dīne iusticie. Nā nullus
affligiꝫ pena nisi precedat culpa. Sꝫ pas/
sio inuolūtaria in rōnali creatura ē pena
ergo nullo modo talis passio fuisset i ho/
mine añqꝫ ꝓcessisset culpa. Quarta ra
tio dr̄ dīne cōdecētie. Dicit eñi Ansel. i
p° li. Cur ds homo. c. 9. Deo aūt nequa
qꝫ estimaꝫ conuenire: vt creaturā quā fe
cit iustā ad btitudinē sine peccato miserā
eē cogat. Hoīem aūt inuitū mori miserū
ē. Si ergo ds exigit mortem ab hoīe sub
statu quo est: ergo ē sub culpa. Sꝫ cō
tra has rōnes arguūt phi primo sic. Q̄ ē
cōpositū ex contrarijs: est dissolubile. di
cit eñi Auic. Cōtraria semꝑ appetūt ire
i regiones diuersas. Sed corp⁹ Ade in
statu prime cōditōis fuit compositum ex
ꝯrijs: ergo ꝑ naturā fuit dissolubile ꝛ cor
ruptibile. Sed tale ē modo corp⁹ huma/
nū: ergo ꝑ corruptibilitatē nō ꝓbaꝫ stat⁹
nature lapse. Item omne cōtrarium est
diuisibile. Corp⁹ Ade in prima cōditiōe
erat contrarium: ergo erat diuisibile.

Scđo arguunt ꝙ corp⁹ illud erat sensi
ficatum. ergo erat sensitiuum doloris: qꝛ
sicut dicit Aug. Dolor est sensus diuisio
nis impatiens. Nō ergo sensus doloris
ꝛ pene ꝓbat statum nature lapse. Ter
tio arguunt: qꝛ dicit Aug. super geñ. ad
litterā. Adam non mādūcauit de pomo:
eo qđ non crederet esse deū: sed ne suas
delitias cōtristaret. s. vxorem: sicut Sa/
lomon adorauit idola. 3. Reg. xi. ne con
tristaret vxores suas. Ex his pꝫ ꝙ Eua
erat tristabilis in statu prime cōditionis.
sed tristicia ē passio affligens aīam. Re/
linqtur ergo ꝙ status prime conditionis
est stat⁹ passibilitatis anime ꝛ corporis.

Quarto arguūt qꝛ sicut dicit Ioh. da
mas. cōcedit ds iustos īcidere i calamita
tes ꝓpter multas cās. Vna est vt cā q̄ in
ipso iusto latet virtutem alijs manifestaꝫ
faciat: vt Iob. i. c. Alia ē: vt nō ex recta
cōscia eleueꝫ ꝑ superbiā: vt i Pau. 2. ad
Cor. 12. c. Alia ꝑꝑ eruditionē alioꝝ: vt
alij erudianꝫ: vt in Lazaro. Luc. 16. alia
ꝑꝑ gloriā dei: non ꝓpter ꝓprium: aut pa
rentū peccatū: vt in ceco a natiuitate Io.
9. Alia ꝓpter zelum alteri⁹ vite: vt i mar
tyrib⁹ Ad Heb 9. Ergo nō eēt incōue
niēs etiā si hō nō peccasset hr̄e penalita/
tes q̄ cū ordinaret ēt ad maiorē gloriam: ad
maius meritū: ꝛ ad maiorē coronā. Ve
rū hec oīa friuola sunt si cōsiderem⁹ illud
ꝙ Hugo đ scō Vic. dicit i li. đ sacris: vbi
distiguit tres stat⁹ humane nature. Pri
m⁹ est nature a deo cōdite. Scđs ē natu/
re lapse. Terti⁹ est nature btē. In primo
statu hūit hō posse peccare: ꝛ posse ñ pec/
care: ꝛ i eodē statu hūit posse mori ꝛ pos/
se non mori: sicut posse peccare ꝛ posse ñ
peccare: hīn i hoc statu ñ ē peccādi ꝛ mo/
riēdi necessitas. Et hec fuit prima hūani
corporis immortalitas. In scđo statu ha
bet posse mori: ꝛ ñ posse ñ mori: sicut pos
se peccare: ꝛ nō posse nō peccare: qm̄ in
hoc statu ē peccādi ꝛ moriēdi necessitas.
In tertio vero statu habebit posse nō mo
ri: ꝛ non posse mori: sicut posse non pec/
care: ꝛ nō posse peccare: qm̄ ad hūc statū
ꝑtinet moriēdi ꝛ peccādi impossibilitas.

Ad p^m ergo obiectum dicendum est ſm
Hugo. ꝓfatum: ꝙ homo añ peccatū natu/
ra mortalis ꝛ passibilis fuit: q̄ tñ ex bene
ficio creatōis precedente: ꝛ ꝓprio studio
subsequēte facere potuisset: vt nō morere
tur adeo ꝙ in Adam erat possibilitas ad
dissolutionē ꝛ corruptionē: tñ cū potētia
euitādi oēm defectū. In statu vero mo/
derno ē possibilitas cū necessitate īeuita/
bili. Hoc idē dicit Aug. i li. đ q̄ōnibus
noui ꝛ veteris testi. De⁹ inqt hoīeꝫ fecit.
q q̄ꝫdiu nō peccaret imortalitate vigeret
vt ipse sibi auctor eēt: aut ad vitā: aut ad
mortē. Et idē đ baptismo puulorū ait.
Fiebat ordo iusticie: vt sicut aīa dño suo
ita corp⁹ ei obediret. Et iterū. 13. li. đ ciu.
dei. c. 3. dicit. Fatendum est quidem pri
mos homines ita fuisse institutos: vt si ñ
peccassent nullum genus mortis experi/
rent. Sed eosdem primos patres a deo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

fuisse mulctatos: vt etiaꝫ quicquid ex ipso
rū stirpe exortū fuisset eadē pena tenētur
obnoxium. Nō eni aliud ex eis q̄ꝫ qḋ ip
si fuerāt nascerēt. Pro magnitudine ꝗp
pe culpe ipsiꝰ naturā dānatio mutauit in
penis: vt qḋ penaliter ꝓcessit in peccanti
bꝰ hominibꝰ primis naturalit̄ sequeretur
i nascētibꝰ ceteris. Et idē i iponosticon.
Vide mortē nō a deo auctore: sed errore
vite venisse hominibꝰ in paradiso delitia
rū positis. Idipsum confirmāt auctori/
tas sacre scripture. Unde sap. pᵒ. dr̄. De
us mortē nō fecit: sed ipij manibꝰ ⁊ vbis
accersierūt illam. Et in. 2. c. Gen. Cla/
ra ē snia comminātis dei. Quacūqꝫ die
comederis ex eo morte morieris. i. morti
obligatꝰ eris: vel moriēdi necessitatē icur
res: ꝺm Aug. sup Gen. ad litteram. Et
idē. 14. li. ḋ ci. di. c. 29. Viuebat itaqꝫ hō
i paradiso sicut volebat: q̄ꝫdiu hᵒ volebat
ꝙ ḋs iusserat. Bonꝰ uiuebat fruēs deo
ex quo bono bonꝰ erat. Viuebat sine vl/
la egestate: ita semper viuere i ptāte hn̄s
Cibꝰ aderat ne esuriret: potꝰ ne sitiret: li
gnū vite ne illū senectꝰ dissolueret. Nihil
corruptionis in corpore: nihil ex corpe vl
las molestias: nullis ei sensibꝰ ingerebat
Nullus itrisecus morbꝰ: nullus ictꝰ me/
tuebat extrisecꝰ. Summa i carne sanitas
erat: in aīo trāquillitas. Hec ille. Neqꝫ
hanc ipassibilitatē inocētie dicimꝰ vnam
⁊ eandē ipassibilitati gloriose: qr ꝺꝫ Sco
tum illa ipassibilitas gloriosa priuat actū
⁊ potētiam patiendi. Hec vero tm̄ actuꝫ
⁊ nō potentiam. Hec magister in secun/
do. Neqꝫ insuper credere debemꝰ in eo
statu impassibilem hoīem omnino fuisse
qr vᵗ scūs Tho. ḋclarat prima ꝑte. q. 37.
duplex est passio. Una communiter dcā
ꝺm quācūqꝫ immutationē etiam si ꝑtine
at ad perfectionē nature cōdite: ⁊ ꝺm hāc
passibilis erat homo: ⁊ ꝺm aīam ⁊ ꝺꝫ cor
pus. Scḋa est passio ꝓprie dcā. Et sic
pati dr̄ ꝙ a sua naturali dispositione rēo/
uet. Passio eni est defectus actionis: in
rebꝰ aūt naturaliter ꝯria agūt ⁊ patiuntur
ad inuicē: quorū vnum remouet alteruꝫ
a sua naturali dispositōe. Et de hac passi
one dicit Damascenus ꝙ passio est mo/
tus ꝓter naturam. Hoc modo i statu in
nocētie ipassibilis fuit ꝙ vr̄ ipossibile: m̄
ōndē possumꝰ ex multis scōrū exēplis q
dispēsatiue ⁊ ēt spāli priuilegio hoc ipassi
bilitatis donum diuitꝰ accepunt. Quid/
nā fuit illud stupēdū ꝓdigiū de tribꝰ pue
ris in ardentem fornacē missis: quos tm̄
flamma nedū cōbussit: ſꝫ nēs ē accēsa ni
mis: nec i minimo lesi plaudebāt: deū in
medio flammarū positi bn̄dicentes. Da
niel. 3. c. Quid ḋ Jona dicemꝰ: q i ven/
tre ceti diebꝰ tribus ⁊ noctibus hitauit: tā
dē pꝰ triduum illesus exiuit. Jone. 2. c.
Quid ḋ moyse: q. 40. diebꝰ. ⁊. 40. noc/
tibꝰ hitauit in mōte sine cibo: in legē me
reret accipe: vt Exo. 14. c. Quid ḋ Jo/
hāne euāgelista q i dolio feruētis olei mis
sus nocumētū vllum: nec sensit: ⁊ vene/
num fortissimum bibēs quo duo an̄ ipm
bibētes iterēpti fuerāt sine detrimēto est
inuētus. His ⁊ alijs tā veteris q̄ꝫ noui
testi ducimur: vt credamꝰ nō eē ipossibi/
le qḋ ḋ natura istituta i scripturis narrat
Fuit ergo primus hō creatus in statu i/
passibilitatis sicut visum ē priꝰ q ꝑ pecca
tū se: ⁊ oēs mortales fecit ⁊ morti subiu/
gauit. His visis ⁊ declaratis exeat i cam
pū primꝰ humani generis pr̄: ipseqꝫ lam
tabiliter dicat. O filij generis humani: o
mortales ꝯcti passibiles: miseri ignoran
tes: pleni luctu calamitatibꝰ: laboribꝰ: an
gustijs: amaritudinibꝰ: infirmitatibus:
molestijs: curis: ꝑturbationibꝰ: varijs se
ditatibꝰ: ⁊ erubescētia qs vos mecum ad
tot mala damnauit. Quid nam exꝑimini
i hac vita erūnosa preter gemitus ⁊ suspi
ria. Unde tot incommoda venerūt vo/
bis. O deus benigne: o creator admira
bil': talia nō ꝑtractasses nobiscum nisi me
peccatorē cū omni posteritate mea iusti/
cia tua punire voluisses. Heu me. Ego
sum ille peccator magnꝰ. Ego sum ille di
uine maiestatis cōtēptor. Ego q tātā rui
nā ſup oēs iduxi gn̄atōes mūdi. Eraꝫ a
deo mire cōditꝰ: sapia naturali illustratus
collocatꝰ in paradiso delitiarū: dn̄s aīma
liū pisciū ⁊ volatilium: liber absqꝫ oī ꝺui/
tute: ad deū cōtēplādū habilis ⁊ idoneus
ad ꝓcreādū filios bn̄dcōs. Et ego qr de/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

um meū deſeruī: de pādiſo eiectus ſum ī
hāc vallē lachꝛymaꝝ: vt cū ſudoꝛe veſcar
pane meo ego ⁊ oēs q̄ a me deſcēſuri ſt.
Quib⁹ oibus ſicut ⁊ mihi clauſa ē poꝛta
celi. ⁊ nō poſſum⁹ aliquo merito nr̄o vi/
dere faciē filij dei. Cecidit ergo dignitaſ
nr̄a. ⁊ natura bn̄ inſtituta coꝛrupta ē. nō
tm̄ penaliter ſed culpaliter: qḋ oēs indu
bitanter credē tenēt̄ de neceſſitate ſalutiſ.

Capitulū ſecundū. de qualitate pecca/
ti pꝛimoꝝ parentū. ⁊ ꝙ pꝛincipale pctm̄
hoīs ē ꝙ lapſus fuit i omnibus licet alia
pctā concurrerint.

Ecunda cōcluſio dr̄ qualitatis.
Nā ſolet quoꝛūdā animus nō ſi
ne rōne mirari quare fuit illḋ pꝛi
moꝛū parentū pctm̄: ob qḋ tā ſeue crude
literq3 de⁹ humanū genus puniuit: ḋ q°
quattuoꝛ opiniones inueniunt̄ a doctoꝛi
bus ſacre theologie aſſignate ⁊ denotate
Pꝛima ē ꝙ fuit ſupbia.
Secunda ē ꝙ fuit auaritia.
Tertia eſt ꝙ fuit gulla.
Quarta eſt ꝙ fuit inobedientia.
Pꝛima opinio que ē ꝙ fuit ſupbia cō
foꝛmatur Eccleſiaſtici. x. c. Initium oīs
pcti eſt ſupbia. Et iteꝝ eccleſiaſtici. 25.
A muliere initium pcti. ergo mulier p/
petrauit pctm̄ ſupbie. Item Aug. i li. de
virginitate. Diabolus inq̄t in celo volu
it eē ſicut de⁹. cadens autē pſuaſit hōi ſi/
militudinē ſue voluntatis. Itē Augu.
ad Oroſium. Elatus Adā ſuaſioni ſ/
pētis obediēs p̄ceptū contēpſit. Et ideꝫ
ſup Gen̄. Infuit mēti Ade amoꝛ q̄daꝫ
ꝓpꝛie poteſtatis ⁊ quedā de ſe ſupba p̄/
ſūptio. Secunda opinio ꝓbat̄. p° p tex.
Gen̄. 3 Eritis ſicut dij ⁊c̄. Hoc pꝛimo
cecidit i mētē mulieris. ſ. appetere multi
tudinē ſcie pluſq̄3 opoꝛtet qḋ ē pctm̄ aua
ritie ſm̄ Greg. Ergo illud fuit peccatū
auaritie. Tertia opinio confirmat̄. qꝛ vt
dicit tex. Gen̄. 3. c. Vidit mulier lignuꝫ
qḋ eēt pulchꝛū viſu ⁊ ad veſcendū ſuaue.
Et. 35. di. in. c. Sexto die. ſcribit̄. Gul
la a pādiſo regnātē expulit. Et Hiero.
ꝯ Iouinianū. Sollicite ꝓuidendū eſt. ut
quos ſaturitas a pādiſo expulit exuries
reducat. Quarta opinio habet̄ ex eo qḋ
dicit Paulus ad Ro. 5. ꝙ vnius hoīs
inobedientia pctōꝛes cōſtituti ſunt mul/
ti. Et Aug. i li. de vera religione. Adaꝫ
ꝓpter trāſgreſſionē obedientie de pādi/
ſo eiectus ē. Et ſup Gen̄. ad litterā iteꝝ
dicit. Nō potuit meli⁹ ⁊ diligentius com
mēdari q̄3tū malū ſit inobedientia. cū iō
reus iniq̄tatis factus ē hō qꝛ eā rē tetigit
ꝯ ꝓhibitionē q̄3 ſi nō ꝓhibit̄ tetigiſſet nō
vtiq3 peccaſſet. Has opiniones veras
cōcoꝛdat dn̄s Bon̄. i. 22. di. ſecundi li.
vbi on̄dit ꝙ pꝛincipale pctm̄ hoīs per qḋ
lapſus ē fuit inobedientia. Ade. ⁊ ad hāc
conatus eſt diabolus adducere hoiem.
Sed qm̄ nemo opat̄ ad maluꝫ aſpiciens
nec appetit malū niſi ſub ſpē boni. iō cla/
re depꝛehēdēs diabolus ꝙ nō poſſꝫ mu
lierē pꝛecipitare niſi apponeret aliqḋ ap/
petibile. illa tēptando ꝓpoſuit ad que oīs
hō naturaliter inclinatur. Naturaliter
eni oīs hō iclinat̄ ad btitudinē: que ē bo
num gloꝛioſū: delitioſū ⁊ copioſū. Vnḋ
hō naturaliter appetit excellentiā: ſufficiē
tiā: ⁊ leticiā. Et i oꝛdinato appetitu taliū
cōſiſtit iuſticia: i inoꝛdinato vero culpa.
Gulla enim eſt inoꝛdinat⁹ appetit⁹ cibi
ſuauiter reficientis. Auaritia ē inoꝛdina
tus appetit⁹ ſufficientie. Supbia ē inoꝛ/
dinatus amoꝛ excellentie. Diabolus g°
pꝛimo ꝓmiſit mulieri dignitatis excellen
tiam: cum dixit. Eritis ſicut dij. Secun
do ſubiunxit cognitionis abundantiaꝫ:
ſcientes bonum ⁊ malum. Poſtremo p̄
tendit ſuauitatis experientiam: cum on̄/
dit lignum pulchꝛum viſu: ⁊ ad veſcen/
dum ſuaue. Quia ergo mulier diabolo
conſenſit in appetendo pꝛimo eē ſicut de
us fuit ſuperba. deinde appetendo ſcire
bonum ⁊ malum fuit auara. Poſtremo
experiendo ſuauitatem ligni vetiti: fuit
gulloſa. Et in hoc fuit tranſgreſſionis
rea: ⁊ inobedientie culpa inuoluta. Nec
eſt incōueniens plura genera peccatoꝛū
ſecundum ꝓgreſſum cōcurrere ad vnuꝫ
flagitiū perpetrādum. hec Bon̄. Come
dit itaq3 Adā ḋ ligno vetito ꝯtra imperiū
diuine maieſtatis. Paruipēdit pꝛeceptū
altiſſimi ḋi. q̄ ei mādauerat vt ei obediret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

⁊ cognosceret ipsũ regẽ celorum: ⁊ oium crea
turarum. Quod equidem non minimum
nõ paruum: nõ deniqz leue crimẽ putan
dũ ẽ. Vñ Aug. 14. de ci. di. c. 12. ait. Nõ
dz existimare qsqz leue ac puũ illud fuisse
ꝯmissũ: qꝛ i esca factũ ẽ: nõ qdẽ mala nec
noxia: sz qꝛ ꝓhibita. Neqz enim quicqz
mali de⁹ in illa tãte felicitatis paradiso crea
ret: atqz plãtaret. Obediẽtia ꝯmẽdata ẽ
in pcepto: que virt⁹ in creatura rõnabili
mater ẽ oium custosqz virtutũ. Nec ita
qz de vno cibi genere nõ edẽdo vbi alio
rum tãta copia subiacebat: tã leue pceptũ
ad obseruandũ tã breue ad memorie reti
nendũ. vbi psertim nõdũ volũtati cupidi
tas resistebat qd de pena trãsgressionis
postea subsecutũ ẽ: tãto maiori iniusticia
violatũ est: quãto faciliori posset obseruã
tia custodiri. h ille. Cur itaqz miramur
si indignat⁹ est deus q magn⁹: imensus:
gloriosus: sapientissim⁹: oipotens: colẽ/
dus: adorãdus ⁊ timendus tot bñficia i
dulserat ꝓthoplasto si ab ipso contẽptus
est. O reprobãda humana superbia: quid
fuit contẽnere deũ. O temeraria psump
tio humane mẽtis: qd: qd: qd ẽ calcare p
ceptum atqz mãdatũ regis eterni. Non/
ne lex ipsa nature clamat: qꝫ diuinorum mã
datorum preuaricatores digni sunt morte.
Preuaricatus ẽ Adã ⁊ ꝓpter inobediẽ
tiam: ad mortẽ ẽ condẽnatus.

Capitulum tertiũ. qualiter de⁹ remit/
tere voluit pctã hois: ⁊ nõ angeli. ⁊ qlit
mysteriũ icarnatõis fuit Ade reuelatũ.

[T]Ertia ꝯclusio dr remissibilitatis.
Licet eni tã enorme fuerit illud
delictũ: vt p illud diuina iusticia
dãnauerit totũ genus hũanũ. verũtñ vo
luit clemẽtissim⁹ de⁹ in ira cõtinere miſi
cordias suas: qm decreuit ac deliberauit
homini pdito ⁊ penitenti: p filij sui icar/
nationẽ succurrere. Sup quo dubi⁹ solet
eẽ anim⁹. cur magis humanũ genus sal
uum factũ ẽ. ⁊ remissionẽ accepit qz an/
gelica natura puaricatrix. Quod rõnabile
eẽ demõstrãt doctores dicentes: pctm ho
minis fuisse remissibile: angeli vero oio
irremissibile. Quod ꝓbatur quattuor cõ
uenientijs.

Prima est ꝓprietas liberi arbitrij.
Secunda conditio nature.
Tertia ordo diuine iusticie.
Quarta congruitas misericordie.

Prima couenientia dr libertas arbi/
trij. In libero arbitrio secundũ magrm
24. di. secundi. est facultas voluntatis et
rõnis tã in hoie qz i angelo. tñ differen/
ter. Nã qztũ ad volũtatẽ differt hõ ⁊ an
gelus: qꝛ liberum arbitriũ hois ante electio
nẽ voluntatis ⁊ p⁹ electionẽ se hz muta/
biliter. Angeli vero ⁊ si ante electionem
se hz mutabiliter post electionẽ tñ se hz i
mutabiliter. Et hac rõne i summo gradu ẽ
liberũ arbitriũ i deo. i īfimo autẽ gradu ẽ
in hoie. Si ergo ẽ liberũ arbitriũ i ange
lo necesse ẽ vt sit medio mõ se hñs ⁊ ita
dr liberũ arbitriũ i eo mutabiliter se hrẽ
ad bonũ ante electionẽ: ⁊ imutabilit p⁹.
Potest eni eligere ⁊ nõ eligere. sz qcqd
illud sit siue bonũ siue malũ: nõ põt illud
detestari postqz elegerit. Ex quo pz qꝫ ñ
põt penitere siue p pniam culpã delere q
est delectatio mali. Et ita relinqtur qꝫ cul
pa eius non põt deleri sicut culpa hois.
Itẽ qztum ad ꝓprietatem rõnis pz. qꝛ in
libero arbitrio est iudicium d bono. sed
differenter i homine ⁊ angelo. qꝛ sicut di
cit Dio⁹. itellectus angeli deiformis ẽ.
⁊ hoc est qꝛ supra tẽpus. ⁊ ita accipit totũ
simul. ⁊ non post hoc illud: vel illud ex il
lo. Et iõ dr angelus intellectualis sub/
stantia. Sed intellectus hois est in tpe:
⁊ iõ conferendo accipit. Vñ nõ accipit
totum simul. sed vnum post aliud ⁊ vnũ
ex alio. sicut ex premissis accidit ꝯclusio.
Et ideo hõ dr rõnalis substantia: qꝛ rõ ẽ
virtus collatiua vnius ab alio. Qualis
ergo cõparatio ẽ simplicis ad cõpositum:
⁊ puncti ad lineam in essendo: talis com
paratio est intellectus angelici ad intelle
ctum hois in intelligendo ⁊ iudicando.
Cum ergo iudicium fiat ab intellectu. pz
qꝫ angelus secundum statum sue condi/
tionis iudicat de re non in tempore: ⁊ de
re tota simul: ⁊ in iudicando de ipsa vi/
det eã totã sil. ergo rectissime iudicat. ⁊ i
iudicãdo peccat ex certissima malitia. Ex
q° nullo° põt excusari. Nõ ãt sic ẽ d hoie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

qui cum totam rem simul non videat po
test decipi in suo iudicio. Et iõ cũ peccatũ
ei⁹ aliquo mo possit excusari: nõ est irre/
mediabile. Vñ Geñ.6. Nõ remanebit
spũs meus.i.idignatio mea in hoie: q̃
caro est. Scd̃a conuenientia est condi
tio nature: quã tangit Ansel. in.2.li. cur
deus homo. Homo per aliũ hoiem qui
nõ esset sui generis nõ debuit repari. Et
cũ non sint oẽs angeli eiusdem generis.
p3 q̃ nõ fuit possibilis hec repatio in an
gelo sicut in hoie. Insuper ex ꝯditione
peccati tam homis q̃3 angeli variat pec/
catũ ꝛ q̃3tum ad genus. ꝛ q̃ntum ad cir/
cunstantiã: ꝛ q̃ntu3 ad occasiones. Quã
tum ad genus fuit in appetitu sciẽtie dei
Supbia eius in appetitu omnipotentie.
O ipotentiam aũt suã nunq̃3 voluit deus
cõmunicare alicui creature. iõ angelus
appetijt illd̃ ad qd̃ nullo mõ erat ordiatus
Scientiã aũt suã voluit deus cõicare cre
ature. Ad illã.n.est homo ordinatus in
gloria. iõ peccatũ hois ẽ remissibile pec
catum vo angeli nõ. Quantũ vo est ad
circunstãtiam peccati est dr̃a. q̃ in Ada3
fuit aliqua ignorãtia. q̃ pcc̃m quod erat
mortale credidit eẽ veniale s̃m Augu. ꝛ
habuit ꝑpositũ penitendi ꝛ petẽdi veniã
de illo peccato. Angeli vo nõ. Quãtum
ad occasionẽ peccati est dr̃a. q̃ angelus
per se peccauit. Adã vo alio suggerente

Tertia conuenientia dr̃ cõgruitas di/
uine iusticie. Nã in homie vno erat tota
spẽs humana multiplicanda. S3 i ange
lo peccãte nõ erat tota natura angelica.
Et ꝑpter hoc diuine iusticie ꝯgruũ fuit
hoiem expiare: ꝛ non angelũ. Quar
ta conuenientia est ex pte diuine mĩficor
die cui nõ erat ꝯdecens vt nihil btĩficare
tur in humana natura ad btĩtudinem or
dinatũ. Datũ g° est tp̃s ex dei liberalissi
ma mĩficordia homini lapso petendi ve
niam de pc̃o ꝛ de eo agendi pnia3. Pu
to eni q̃ post expulsionẽ de padiso Adã
pr̃ nr̃ ꝯuertit se ad lamẽta pnie: ꝛ xp̃3 vẽ
turũ summa deuotiõe excoluit: quem in
carnandum cognoscebat. Nam ecclesia
sancta ponit eum in numero sctõrum. qd̃
esse non posset sine fide mediatoris. qd̃

Augustinus in libro de conceptione: ꝛ
gratia testatur dicens. Illa fides sana est
qua credimus nullum hominem siue ma
ioris siue parue etatis liberari a contagi/
one mortis ꝛ obligatione peccati nisi per
vnum mediatorem dei ꝛ hominum iesu3
christũ. Secundu3 aũt doctrinã sci Th.
2.2.q.2. via hoibus veniẽdi ad btitudie3
ẽ mysteriũ xp̃i incarnatiõis: qd̃ ante statũ
peccati homo cognouit: sed nõ explicite.
q̃ non s̃m q̃ ordinabat̃ ad liberatione3 a
peccato per passionẽ ꝛ resurrectionẽ: q̃
homo non fuit presci⁹ peccati futuri. Vi
detur aũt incarnatiõis xp̃i prescius fuisse
ex eo qd̃ dixit. Propter hoc relinquet ho
mo prẽm suum ꝛ mrẽm suã ꝛ adherebit
vxori sue. Geñ.2. Et hoc ab aplõ Pa/
ulo ad Heb.7. dr̃. sacramentũ magnu3
esse in xp̃o ꝛ eccl̃ia. Qd̃ quidẽ sacramen
tum nõ est credibile primũ hominẽ igno
rasse. Post peccatum vo explicite illud
mysterium cognouisse nulli dubium esse
debet s̃m q̃ ordinabatur ad salutem ho/
minis per passionem ꝛ resurrectionem.
Vnde ꝛ habuit Adam cognitionem sa
lutis sue iesum nasciturum de carne sua.
Quisnam explicet quanta deuotione om
ni tempore vite sue Adam cu3 lachrymis
ꝛ suspirijs deũ incarnari expostulauerit.
O Adam communis pater quid fecisti.
Cur peccasti: cur offendisti legem dei.
Heu me inquit peccaui erraui. Sed dei
filius bonitate sua restituet vobis incar/
natione sua benedicta quicquid ego per/
didi in presumptione mea. O peccatores
non paueatis. Habemus reparatione3
Non conqueramus amplius de Adam
immo cantemus cum Greg. O felix cul
pa que talem ac tantum meruit habere re
demptorẽ. Fuim⁹ i tenebris per pcc̃m. ꝛ
iam sum⁹ in luce gr̃e per verbum icarna
tum. Cuius bñficio consequi valeamus
splendorem glorie: in qua christus viuit
ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Feria secunda. Sermo de ardenti
desiderio sanctorum patrum veteris te/
stamenti auide cupientium christum in/
carnari.

Secundus fructus. Iesus desideratus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Dxpre cessit. Iterū vbi sup̄. Co
gimur ad cor nr̄m inflam/
mādū i amorē bn̄dicti iesu
xp̄i i celo sedētis ad dexterā
pr̄is ex vehemēti desiderio illo quo sācti
patres veteris testi p multa curricula an
noꝝ succensi ardētissimis suspirijs dep̄/
cabant ipsū incarnandum. Qd̄ deuotus
Bern̄. cōsiderans s̄mone. 2. sup cātica
ait. Ardorē desiderij patrū suspirantiuꝫ
xp̄i i carne p̄ntiā frequētissime cogitans
cōpungor: ⁊ cōfūdor i me metipso: ⁊ vix
cōtineo lachrymas: ita pudet torporis mi
serabiliū tēpoꝝ hoꝝ. Cui nāqꝫ nostrum
tantū ingerat gaudiū gr̄e huiꝰ exhibitio:
quātū sanctis veteribꝰ accenderit deside/
riū, pmissoꝝ. hec ille. Idcirco nostra inci
tatione, psequi volentes icarnationis bn̄
ficiū: i p̄nti s̄mone de ipsa dicturi sumus
sub vno fructuꝰ qui ē. Ihs desideratus.
Pro cuiꝰ declaratione tres cōclusiones
occurrunt, pponende.
Prima dr̄ occasionis.
Secunda retardationis.
Tertia meritationis.
Capitulū primū q̄lit xp̄s voluit icarna
ri: ⁊ si n̄ peccassꝫ hō an fuissꝫ icarnatꝰ.
P Rima cōclusio dr̄ occasionis: in
qua videndū est si pctīn solū fuit
incarnationis occasio: ⁊ pcipua
ratio: vel si adhuc hō nō peccasset aliqua
alia cā dei filius incarnasset. Et circa hᵒ
tres sunt opiniones.
Prima dr̄ sustentabilis.
Secunda, pbabilis.
Tertia commendabilis.
Prima opinio dr̄ sustentabilis: que ē
quorundā magistroꝝ dicentiū q̄ de icar
natione est loq dupliciter. Est enim icar
natio carnis assūptio. Pōt ergo esse ser
mo de carne assūpta. Aut quantū ad sub
stantiā. Aut q̄ꝫtū ad defectū passibilita/
tis ⁊ mortalitatis. Si loquamur de icar
natione q̄ꝫtū ad defectuꝫ passibilitatis: ⁊
mortalitatis dicunt q̄ si hō non peccasset
xp̄s carnē mortalē nō assūpsisset. Sed si
loquamur de incarnatōe secundū q̄ dicit
assumptionē humane nature simpliciter
etiam si homo non peccasset xp̄s incarna
tus eēt. Nā incarnatio facit ad perfectio
nem totius vniuersi in hoc q̄ completio/
nē dat humano generi q̄ꝫtū ad tria. Pri
mo q̄ꝫtū ad illud q̄ respicit naturā. Secū
do q̄ꝫtū ad illd̄ q̄ respicit gr̄aꝫ. Tertio q̄ꝫ
tū ad illd̄ q̄ respicit gl̄am. Quātū ad pri
mū i incarnatōe ē ɔsumatio modoꝝ edu
cēdi hoieꝫ i eē. Quadruplex nāqꝫ ē mo
dꝰ educēdi hoieꝫ i eē. Nec de viro nec de
muliere vt Adā. De viro sine muliere:
vt Eua. d̄ viro ⁊ muliere vt ceteri hoies
De muliere sin̄ viro: vt xp̄s. Ergo si hō
stetissꝫ: fuisset icarnatio: q̄r si n̄ eēt fili dei
incarnatio: tunc vnus modus, pductio/
nis deficeret: ⁊ sic vniuersus esset imper
fectus. Vn̄ dicit Aug. i li. d̄ li. ar. q̄ vni
uersus hꝫ tantā perfectionē q̄ nemo pōt
rationabiliter aliquam imperfectionem
inuenire in eo. Secundo icarnatio fa
cit ad pfectionē hois q̄ꝫtū ad illud qd̄ res
picit gr̄am. Nā xp̄s est caput ecclesie nō
solū secundū diuinā naturā: sed ēt secun/
dum humanā vt ostendit Aug. sup Io.
Sed si hō non peccasset adhuc xp̄s esset
caput ecclesie: gᵒ aut filius dei se icarnas/
set: aut caput ecclesie remāsisset acephalū
Insup si hō lapsus nō esset nihilominꝰ
fuisset sacramentū matrimonij. Si igit̄
sacr̄m matrimonij in coniunctione sexuū
significat coniunctionē xp̄i ⁊ ecclesie q̄ꝫ/
tū ad naturaꝝ vnionē, ppter insepabili/
tatē: vt dr̄ ad Eph. 5. gᵒ si hō stetisset aut
sacr̄m matrimonij esset falsū signū vel fi
lius dei fuisset incarnatus. Tertio in
carnatio facit ad cōplementū hois q̄ꝫtuꝫ
ad illud q̄ respicit gl̄am. Nā s̄m Aug.
de spiritu ⁊ aia. totum hominem assump
sit xp̄s vt totum beatificaret. Sed si ho/
mo nō esset lapsus: erat totus beatificabi
lis: ergo xp̄s fuisset incarnatus. His ra
tionibus adherentes dicunt quidā indu
bitanter q̄ stante adhuc natura in termi
nis sue conditionis: ⁊ si nūq̄ꝫ fuisset lap
sa q̄ dei filius fuisset incarnatus: non vt
redemptor: sed vt glorificator. Secū/
da opinio dicitur probabilis que primaꝫ
oio negat. Dicit enim q̄ si homo nō pec
cassꝫ nūq̄ꝫ xp̄s carnē, sūpsisset: q̄r hᵒ ma/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

gis cōcordat pietati fidei. Nā precedens
opio q̄ dic̄ ꝙ deū ꝯueniebat icarnari ꝓpt
pfectionē vniuersi: deū iter pfectionē vni
uersi cōcludit ꝙ icōuenientissimū est: q2 in
carnatōis mysteriū ē sup oēm vniuersuȝ
siue quātū ad naturā: siue q̄ȝtū ad gloriā
Dicit nāq3 phs in. xi. prie phie. Deꝰ su/
per oēȝ vniuersi ordinē ponēdus ē. Et
ad illud qđ adducit̄ đ modo educēdi ho/
minē: dicere possumꝰ: ꝙ quartꝰ ille mo/
dus: quo eductus ē xp̄s nō ē de pfectione
vniuersi: nec ex hꝰ sequit̄: ꝙ si talis mōus
nō fuisset ꝙ vniuersū sua pfectione care/
ret. Sicut. n. nō pōt argui ipfectio vni/
uersi q̄ȝtū ad suscitationē mortui quā đs
ñ fecisset si hō nō peccasset. Posset ēt di
ci ꝙ đ illo mō ꝓductiōis nō arguit̄ vtitas
icarnationis: q2 đs potuissȝ ꝓducē hoieȝ
de muliere absq3 viro: q tñ nō eēt đs. Ad
illud qđ dicebat̄ ꝙ icarnatio facit ad pfec
tiōȝ homis quantum ad illud qđ respicit
grām: q2 xp̄s ē caput ecclesie: dicē possu/
mꝰ ꝙ duplex ē capitis ꝓprietas. Vna q̄
attēdit̄ s̄m cōformitatē ad mēbra. Alia q̄
attendit̄ s̄m donorum gratuitorum iflue
tiam. Rōne prime proprietatis xp̄s ē ca
put ecclesie inq̄ȝtū đs: ⁊ rōne hꝰ pricipalit
tȝ rōneȝ capitis. Et ideo dato ꝙ icarna/
tus nō eēt ecclesia hoium capite nō care/
ret. Habuisset eni tūc caput deū: sicut nē
ecclesia āgeloꝝ. De alio vero qđ adduce
bat̄ de matrimonio respōdere possumus
ꝙ matrimoniū duplicē hȝ significationē
Significat. n. ꝯiunctionē dei ad ecclesiā
s̄m caritatem: ⁊ significat coniunctioneȝ
s̄m vnionē i persone vnitate. Vtrāq3 ha
rū significationū hȝ s̄m statuȝ lapsuȝ. Al
terā vero hūisset: si homo stetisset. Et iō
nō eēt falsuȝ signū. Sicut. n. matrimoni
um nūc ē i officiū ⁊ i remediū: tūc aut so
lū i officiū: sic hȝ duplex significatū nunc:
tūc aūt vnū. De eo vbo ꝙ vltimo dicebat̄
s. de gloria q2 totū assumpsit: dicūt isti qui
tenēt hāc opionē scđam: ꝙ illa nō ē rō p/
cipua: sȝ ānexa pricipali: ꝓ eo ꝙ si nunq̄3
deus incarnatꝰ eēt homo glorificationeȝ
corporis sui ex visione dei perfecte ⁊ tota
liter habuisset. Visio enim xp̄i corporalis
spectat non ad essentialem completioneȝ
beatitudinis: sed ad quoddam accidētale
gaudium. Et hꝰ pȝ: q2 alij sensus beatifi
cāt̄ vt visus: ⁊ tñ obiecta sibi correspōden
tia nō hēbūt sicut tactus gustus ⁊c̄. Glo
ria nāq3 sensuū exterioꝝ per redūdātiaȝ
dilectionis veniētis ex p̄te superiori a vi
sione di: cuius visio a deo reficit: vt nihil
vltra necessariū: sit aīe ad eiꝰ btitudinem
Vñ multum derogare videt̄ summo bo
no q dicit ipȝ nō sufficē absq3 bono creato
sibi adiūcto ad hoieȝ perfecte beatifican/
dū. Hec Boñ. i. di. tertij libri. Ter/
tia opio đr̄ cōmēdabilis: q̄ dicit xp̄ȝ natū
fuisse: vt hoiē n p̄ditum redimeret: nec
curat iuestigare ea que potuissent euenire
hoie stāte. Sȝ grās dat deo q tā benigne
voluit ꝓuidere hoi perdito. Dicit nanq3
Aug. i lib. de verbis dñi. Venit filiꝰ ho
minis querere ⁊ saluū facere qđ perierat
Si hō nō peccasset: filius hois nō venis/
set. Et idē sup Joh. Nulla cā fuit veniē
di xp̄o dño nisi peccatores saluos facere.
Tolle morbos: tolle vulnera: ⁊ nulla est
cā medicine. Et idem sup illo vbo Ma
th. pº. Ipse eni saluū faciet popu'ū ⁊c̄. si
ergo homo nō peccasset virgo nō pepissȝ
Et idē sup illud Joh. xi. Dñe ecce queȝ
amas. Si peccatores dñs nō amaret ad
terrā de celo non descēdisset. Et idem su
per p̄s. super illo verbo infirmꝰ sum. Vt
maneret homo i eo qđ đs fecit. Si enim
maneret in eo qđ đs fecit: nō i limo ifixꝰ
eēt quē deus genuerit. Et Leo papa i s̄
mone. Si homo ad imaginem ⁊ silitudi
nē dei fcūs in suo honore māsisset: creatō
mūdi creatura nō fieret: neq3 sempiter/
nꝰ tpalitatē subiret: aut equalis đo patri
dei filius formā serui assumeret. Et pau.
i. ad Timot. i. xp̄s ih̄s venit in munduȝ
saluos facere peccatores. Ista nobis cor
di eē debēt: q2 damnato humano genere
propter peccatū voluit dei filiꝰ incarnari:
vt ipsum redimeret. O immensa ampli/
tudo diuine caritatis. O profunda bo/
nitas summi dei. Peccauimꝰ nos om/
nes cecidimusq3 in captiuitatem iferni:
⁊ ipse vt nos redimeret: misit non ange/
lum nō archangelum: non deniq3 aliam
creaturam: sȝ vnigenitum filiū suū. Au.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

diat terra: ītelligat celū: imo audiant Johā. 3. nouū iocūdum: nouū felicissimum nouum amorisissimum. Sic deus dilexit mundū: vt filiū suum vnigenitum daret: vt oīs q credit ī illū nō ꝑeat: sed hēat vitā etnā. Et ad Ro. 4. Propt nimiaʒ suam caritatē iqt aplꝰ q̄ dilexit nos dn̄s: misit filium suū ī mūdū vt saluet mūdus p ipm. Qd̄ Bi ego. ꝯsiderās admirādo cātabat. O iestimabilis dilectio caritatis vt seruū rdimeres filiū tradidisti. Quid suauius qd dulciꝰ pōt audiri. O peccatores igrati diligite xp̄ʒ quos iaʒ redemit: quē patres antiqui illum redempturum expectātes toto corde dilexerunt.

Capitulū secūdū: qualiter xp̄s coueni enti tempore incarnatus ē: ⁊ q̄ʒ rationabilit tantum distulit incarnari.

[S]Ecunda conclusio dicitur retardationis. Incarnari equidē volens dei filius: nō fecit illico post peccm nec paulopost: sʒ post sextū millēarium in sexta etate mundi. Mirꝫ certe q̄re hꝰ largū donū nō accelerauerit. Verꝫ tm̄ nō sine rōne credendū est factū eē: qꝛ vt scribit Eccli. 3. Oia tempus habent. Possunt aūt huiꝰ tarditatis tres rōnes assignari.

Pria rō fuit pp peccati punitionem.

Scd̄a pp mōbi curationē.

Tertia pp xp̄i incarnādi ꝯmēdationeʒ.

Prima rō ⁊c. Nā i hoc manifestatur diuine vltionis seueritas ꝯ pctm̄: qꝛ clamores ⁊ luctꝰ hoiuʒ tāto tpe sustinuit āte q̄ʒ vellet descēdere. Fecit aūt hꝰ qꝛ dina iusticia nihil iultum relinqt. Scd̄a rō fuit pp morbi curationē. Nā primū peccatū qd̄ hō cōmiserat: ex supbia prouenerat: iō p humilitatē liberādus erat. Qd̄ fieri debuit vt hō se ifirmū agnosceret ⁊ liberatore idigere. Vn̄ glo. super eplam ad Gal. dic̄. Magno ꝯsilio fcm̄ ē vtpꝰ hoīs casu nō ilico dī filiꝰ mitteret. Reliqt eī dn̄s hoieʒ priꝰ i libertate arbitrij i lege naturali vt sic vires suas cognoscēt. Vbi cū deficeret legē accepit. Qua data iualuit mōbꝰ nō legis sʒ nature vitio vt ita cognita ifirmitate sua clamaret ad medicū: ⁊ gratie quereret auxiliuʒ. Tertia ratio fuit pp xp̄i icarnādi cōmēdationē. Debebat nāqʒ illud beneficiū cōmedari q̄ʒ necessariū erat: debebat cōmēdari p multos ꝓnūciatores. Ob qd̄ debebāt pcedere signa prophetie: ⁊ alia que i veteri testamento relatu digna sunt: de quibꝰ in sequentibus diffusius dicemus. Quibus impletis misit deus filium suum: fm̄ illud apostoli ad Gal. 4. At vbi venit plenitudo temporis misit deus filium suū. Et nō immerito tempꝰ incarnatōnis dicit tempus plenitudinis: quoniam incarnatione est facta plena participatio diuinitatis. Vnde ad Col. 2. in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis. In incarnatione reparata ē angelorum ruina. In icarnatione homo plene a culpa liberat. Ad Col. 1. In ipso placuit oēm plenitudinē ihabitare: ⁊ per eū recōciliari. In incarnatione facta est plena participatio boni necessarij q̄ʒtum ad bonū veritatis itelligendum: ⁊ gratie q̄ʒtum ad effectū Joh. 1. de plenitudine eius omnes accepimus. O q̄ʒ felix ⁊ beata dici potest hec etas nr̄a o vere aureum seculum i quo experimur dlcedinē: icarnati Vbi filij dei quā p mlta ānorū milia expectātes petierūt. Adā pater nostre gentis. Noe vir iustus. Abraam per obediētiā placens deo. Isaac mansuetus. Jacob contemplator. Moyses rectus ⁊ dilectus deo. Dauid fm̄ cor dn̄i electus. Esaias serra secatus. Daniel i lacum leonum missus: alijqʒ amici dī patriarche ⁊ prophete. Reges i populo dei diuinitus prefecti: alijqʒ q̄ʒplurimi illorū i tpe. Hic est qꝫ saluator dicebat loquens discipulis suis. Lu. x. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Dico eni vobis qꝛ multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt videre: ⁊ nō viderūt q̄ vos videtis: ⁊ audire que vos auditis: ⁊ nō audierūt. Sed heu iqnā: qꝛ ē somnolēta mens humana ad talia cōtemplādū. Pauci equidē repeDriunt qui cogitare velint copiosum fructum quē susceperūt suscipiunt: ⁊ susciperēt ex bn̄ficio icarnati iesu. O mēs dura o creatura rōnalis: o negligēs aīa: o anima somnolenta: o anima dormiēs: o anima pigra expergiscere queso: ⁊ contem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

plare q̄ Adā vixit annis nōgentis triginta: vt scribit̄ Geñ. 7. ⁊ semp̄ i sacrificijs: in orōnib⁹. i diuino cultu clamabat. Veni ihu: ⁊ nō potuit ipsū videre: qnimmo moriēs ad loca tenebrax̄ descēdit. Idipsū fecit Seth filius ei⁹ vivēs ānis nogētis. 12. in eadē fide ⁊ desiderio mediatoris. Hoc oēs alij iusti ab Adam vsq̄ʒ Noe clamauerūt: ⁊ nō potuerūt obtinē. Interficit̄ abel inocens: ⁊ clamauit eius sanguis ad viuētē deū: ⁊ tm̄ celū cōscēdere nō valuit: ⁊ detrusus ē i limbo. Indignatus ē deus ꝯ iniquitatē mundi tēpore Noe: ob quā oēs diluuio ꝑdidit: ⁊ tm̄ Noe cū suis ob iusticiā: mūdiciā ⁊ puritatē i archa saluat⁹ est. Et cū oibus dieb⁹ vite sue xp̄m desiderasset videre non potuit: ⁊ nongentesimo ac quinquagesimo āno etatis sue moriens Geñ. 9. luce diuina priuat⁹ est. Abrahā vt deo ꝓmptus obediat filiū ꝓpriū imolare satagit: xp̄m incarnādū semp̄ desiderans: ⁊ qd̄ voluit nō obtinuit: ⁊ cētesimo septuagesimo qnto anno moriēs i senectute bona. Geñ. 25. descēdit ad iferos. Ibi Isaac. Ibi Jacob. Ibiq̄ʒ oēs illox̄ tēpox̄: vsq̄ʒ ad mortē xp̄i. O ifelix peccator vis cognoscere serenitatē: trāqllitatē: ⁊ grām tp̄is nr̄i. Vide finē eox̄ q xp̄o volūt adherē. Lapidat̄ Stephan⁹ ⁊ clamat: video celos aptos. Cōburit̄ Laurētius: ⁊ igne morit̄: ⁊ stati volat ad celū. Lōgū ꝑfecto satis eēt apostolox̄ oium: martyx̄ cōfessox̄ atq̄ʒ virginū similia narrare. Sʒ illud vnū ꝑtereūdū nō ē: qd̄ oēs ad imitationē deuotionēq̄ʒ gratiosissimi ihu xp̄i iducere pōt. Crucifigit̄ latro q mlt̄a flagitia ꝑpetrauerat: ⁊ xp̄o se cōmēdās cadeʒ die i ꝑadiso recipit̄: currite pc̄tōres ad fōtē grē ihm xp̄ʒ: q clamabat i tēplo Joh. 7. Si qs sitit veniat ad me ⁊ bibat. Nō obest nobis ꝑcedēs tarditas rōnalis incarnationis ihu xp̄i.

Caplm̄ tertiū de imēsitate bn̄ficij icarnationis: ⁊ qliter se hn̄t ad illud merita scōx̄ patrum.

Ertia cōclusio dr̄ meritatōnis. In q̄ pie videre possum⁹ an xp̄i incarnatio fuit ex mera grā: ⁊ an illā impetrauerunt scōx̄ patruʒ ⁊ ecclesie merita. Nā Paul⁹ dicit ad Titū. i. Apparuit benignitas ⁊ hūanitas saluatoris nr̄i dei nō ex opib⁹ iusticie que fecim⁹ nos Verūm̄ dicere possum⁹ ꝭm doctrinam Boñ. in. 3. di. 4. de bn̄ficio icarnatiōis tripliciter rn̄dendo.

Primo q̄ʒtū ad circunstantiā.

Secundo q̄ʒtū ad efficaciā.

Tertio q̄ʒtū ad substātiā vel essentiā.

Primo si loq̄mur q̄ʒtū ad circūstātiā tēporis: pōt ꝯcedi absq̄ʒ calūnia q̄ cadat sb̄ merito ꝑcedētis eccl̄e. sci eni p̄res flagrātissimis desiderijs meruerūt icarnatōis accelerationē. Secūdo si loq̄mur d̄ bn̄ficio icarnatōis q̄ʒtū ad efficaciā q̄ erat a seruitute diaboli ⁊ a reatu carētie visiōis dei: cadit sub merito. 3° si loq̄mur d̄ illo bn̄ficio q̄ʒtū ad substātiā vel essentiā ē dicendū q̄ cadat supra scōx̄ patrū merita Propter qd̄ nō ē iuste retributionis sed dignationis eminētissime. Nā si cōgreget̄ i vnū humilitas oium scōx̄: nūq̄ʒ poterit i minimo cōꝑari illi humilitati q̄ dei filius appere voluit i forma serui ⁊ habitu inuētus vt hō. Si colligant̄ oia suspiria: oēs lachryme: oēs pene: oēs cruciatus: oēs pnie: oia genera mortis ēt quecūq̄ʒ passi sūt sci ꝓpter xp̄m: ⁊ collocēt̄ ex vna ꝑte: ex altero vero latere ponat̄ vna lachryma xp̄i vel nascētis: vel fugiētis per egypti nemora: vel orātis: vel patientis: vel morientis plus illa lachryma vna valet ex fornace illo corde ꝓueniēs: q̄ʒ oia illa bona que diximus ⁊ cogitare possum⁹ in qbusdā scis ⁊ electis ⁊ amicis dei. hic Hiero. ad Damasū papā de filio ꝓdigo ait. Que maior pōt eē clemētia q̄ʒ vt dei filius: fili⁹ hois putaret̄: nouē mensiū fastidia sustineret: ꝑtus expectaret aduētū: ꝑ singulas adoleret etates: ⁊ p⁹ cōtumelias vocū. alapas: ⁊ flagella: crucis ꝓ nobis fieret maledictū vt nos a maledicto legis absolueret. hec ille. Iuste ergo ⁊ rōnabiliter aia nr̄a sitire dʒ ad iesū i gloria coronatū queʒ sci patres in nocte legis desiderauerunt incarnandū: qr dies grē nobis appropinquauit: qua mediāte facilis est nobis accessus ad beataʒ eter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

nāq; vitam: in qua xp̄s saluator seculi vi
uit ⁊ regnat in eternum. Amen.

Feria tertia prime dn̄ice aduentus ser
mo de reuelationibus factis mētibus ꝓ
phetaꝝ de incarnationis mysterijs. ⁊ q̄li
ter ꝓphete predixerunt multipliciter xp̄z
fore venturum.

Tertius fruct⁹. Jh̄s ꝓphetis cognitus.

Expre cessit ⁊c. pla
cuit quondā
altissimo deo celi incarnati
onis mysteria propharum
mētibus reuelare: vt ꝑ ip/
soꝝ voces instrueret humanū genus de
veritate icarnati verbi. Nullus equidez
excusare se pōt: si ih̄m nō credat: si eū nō
colat: si illū toto corde nō amplexat. Hu
ius aduentū precesserūt tot ꝓpharum ora
cula ⁊ testimonia. Firmat. n. vniuscuius
q; mens in fundamēto veritatis: cū sen/
serit de xp̄o vēturo ꝓphas clamare ac pre
dicare. Quapp in p̄nti sermone de incar
natione verbi loqui volentes cōsiderabi
mus illa s supnas reuelationes q̄s habu
erunt prophete: colligemusq; ea que di/
cturi sumus sub vno fructu: qui est. Jh̄s
ꝓph̄is cognitus. Ad cuius declaratiōez
tres ꝯclōnes occurrūt declarande: q̄ꝝ.

Prima vocatur diffinitio.

Secunda vocatur multiplicatio.

Tertia vocatur testificatio.

Capitulum primū: de ꝓphetia qd est
⁊ qualiter nō pōt esse naturaliter: contra
opinionem illoꝝ q dixerunt q̄ hō posset
naturaliter ꝓphetare: qd̄ si veꝝ eēt ꝓphe
ticū testimoniū non eēt cōueniens.

P Rima conclusio vocatur diffini
tio ī qua conueniens est scire qd
est ꝓphetia: q2 nisi hoc clare itel/
ligeretur non satis esset incarnationem
xp̄i magnifacere ex quo fuit a ꝓphetis ꝑ
nunciata. Secūdum ergo Cassiodorū:
ꝓphetia est diuina inspiratio: reꝝq; euē
tus imobili veritate demōstrans. ex qua
diffinitione habem⁹: q̄ illa cognitio quā
habuerunt ꝓphete est supnaturalis ⁊ di
uinitus inspirata. Vn̄. 2. Pet. i. Non
eni voluntate humana alata est aliquan/
do ꝓphetia: sed spū sancto inspirati locu
ti sunt sancti dei hoies. Et in hoc interi/
mit error ipsoꝝ qui dixerunt ꝓphetiam
esse a natura. Nam vt Aug. dicit. 12. su
per Gen̄. ad litterā: quidā voluerunt di
cere q̄ humana natura haberet quandaz
vim diuinationis in seipsa. Et hoc vide
tur esse s̄m opinionem Platonis qui po
suit q̄ anime habent omnium rerum co
gnitionem per participationem idearū.
Sed ista cognitio obūbratur in eis ꝑ cō/
iunctionem corporis: in qbusdam plus:
in qbusdam vero minus: secundum cor
poris puritatem diuersam. Et secunduz
hoc dicunt q̄ corpora habentia animas
non multum obtenebratas ex corporum
vnione possunt futura precognoscere se
cundum primam sciam. Sed ꝯ hoc obi/
icit Aug. q̄ nō semper potest vim diui/
nationis habere anima cum semꝑ velit.
Et q̄ verius videtur q̄ anima ex sensi/
bus cognitionem acqrat. Omnis enim
cognitio ortū hz a sensu s̄m Ari. Jdō me
lius est dicendū q̄ p̄cognitionē futuroꝝ
hoies nō h̄nt: sed acqrere possunt ꝑ viaz
experimentalē i qua iuuant ꝑ naturalez
dispositionē: secundū quā i hoie inuenit
ꝑfectio ꝟtutis imaginatie: ⁊ claritas itel
lectiue. Et tn̄ hi⁹ p̄cognitio futuroꝝ dif/
fert a prima que habet ex reuelatione di/
uina. Primo qdē q2 prima pōt esse cir/
ca quosdā effectus ad quos se pōt extēde
re hūana expientia. Secūdo q2 prima ꝓ
phetia ē circa imobilē veritatē nō autem
secunda: sed pōt subesse falsū. Hinc est
qd̄ dicit Nico. de lira. supra p̄s. i princi/
pio. q̄ ꝓpheta sermonis interpretatione
dr̄ quasi procul fans: q2 denūciat ea que
sunt ꝓcul seu remota a naturali cognitōe
humana. Jsidorus vero li. x. ethimol. di
cit q̄ ꝓphete i veteri testamento vocabā
tur vidētes: q2 videbāt ea que abscōdita
erant. Et gentilitas appellabat eos va/
tes a vi mētis. Secūdū vero Nico. d̄ li.
triplex ē gradus eoꝝ que excedunt cogni
tionē nostrā.

Prim⁹ ꝓpter rei cognoscēde ꝯditionē.
Secundus ꝓpter cognoscentis ꝯditōz.
Terti⁹ propter modū cognoscēdi. Pri/
m⁹ gradus eoꝝ que sūt remota a natura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

li cognitione ẽ pp rei cognoscẽde ↄditõȝ
g ẽt in triplici gradu subdistiguif. Pri/
m⁹ gradus ẽ pp rei cognoscẽde supemi
nẽtiã: cuiusmodi sunt diuina: marie cir/
ca psonaꝝ ppria. Jõ de talib⁹ facte sũt re
uelatões pphetice Esaie: ꝛ seraphin scũs
clamantis ꝛ clari⁹ in nouo testamento .i.
Jo.5. Tres sunt q testimoniũ dat in celo
pater verbũ ꝛ spũs sũs. Scd'us gra/
dus ẽ pp rei cognoscende latẽtia: cuius/
modi sunt cordiũ secreta soli dõ cognita.
Unde ꝛ cogitatio Symonis magi p re/
uelationẽ fuit cognita Petro. Actu.8.
Jõ dixit ei petr⁹. In felle amaritudis vi
deo te eẽ. Cogitabat nãqȝ grãm spũs sci
vẽdere. Terti⁹ gradus ẽ pp rei cog°/
scẽde distãtiam. Que distãtia vno modo
accipif ex pte loci: ꝛ sic helis̃eus p spũm p
pheticũ distãs p magnũ spacium Giezi
misit ad Sunamitẽ mulierẽ postulãs an
cũcta circa se ꝛ virũ ei⁹: ꝛ filium ei⁹ recte
agerentur. 4. Reg. 4. c. Alio modo ac/
cipif distantia ex parte pteriti temporis:
vel futuri. Presens enim nõ distat a no
bis. De distãtib⁹ aũt fm preteritum fac/
ta fuit reuelatio Moysi de creatione mũ
di: vt dicit Grego. super Ezechielẽ. De
distãtibus fm futurum fuerunt alie reue
lationes prophetice. Scd's gradus eo
rum que sunt a naturali nostra cognitõe
remota est propter conditionem cogno/
scẽtis defectus suppletur p spm̃ pphcticũ
Et hoc modo Abias solonites cognouit
vxorem Hieroboam domum suam in/
gredientem q̃zuis esset cecus. 3. Regũ.
14. c. Tertius gradus eorum que sunt
remota a conditione humana est ppt co/
gnoscẽdi modũ: sicut Salomon habuit
cognitionem animalium ꝛ pisciuȝ: vt hr̃
3. Reg. 4. nõ p exemplũ studij: sȝ p ispi/
rationẽ spũs sci. Fuerunt ergo pphetaꝝ
reuelationes: nõ ex naturali ingenio: sȝ
diuinitus inspirate. Qd' facile est inuesti
gare: q: vt ingt Scotus i plogo pmi li.
sniarũ: vbi dicit ꝙ ꝛ i non euidẽtibus ex
teris: nec pricipia sic euidẽtia ex teris hñ
tib⁹ nõ ↄsonãt firmit ꝛ ifallibilit diuersi/
mode dispositis: nisi a cã supiori ipsõ itel
lectu ducẽf ad assensũ. sȝ pphe vario mõ
dispositi exñtes i diuersis tpib⁹ i talibus
nõ euidẽtib⁹ oio cõsonabãt. Hãc ẽt ma/
teriam ptractat Aug. 19. dẽ ci. dei. c. 22.
vbi ait. Seruitores nr̃i pauci eẽ debue/
rũt: ne multitudine vilescerent. Nec ita
si pauci: vt eoꝝ nõ sit mirãda ↄsẽsio. nȝ
eni i multitudine phoruȝ gs iuenif: inter
quos ↄcta q̃ senserũt ↄueniãt. Nã resur
rectionẽ carnis nullus pbare possȝ ex ex
terioꝝ euidẽtia: ꝛ tñ pphe i diuersis locis
ꝛ in diuersis tpib⁹ eam professi sũt vno
ↄsensu: sicut ꝛ de alijs fidei nr̃e mysterijs
dicere possum⁹. Qd' nunq̃ȝ cẽt nisi vn⁹
spũs fuisset in oib⁹. Qd' etiã Lactã. fir/
mian⁹ in primo li. dinarũ institutionum
aduersus gentes ait. O missis terrenis
hi⁹ phie auctoribus nihil certi asserẽtib⁹
agrediamur viã rectã. Quos egdẽ si pu
tarẽ satis idoneos ad bñ viuẽdũ duces eẽ
ꝛ ipse sequerer: ꝛ alios vt seqrent horta/
rer. sȝ cũ magis iter se ↄcertatione dissid'
ant: secũqȝ ipsi plerũqȝ discordẽt: apparet
eoꝝ iter nequaq̃ȝ eẽ directũ. Sigdeȝ sibi
vt ẽ libitũ proprias vias ipresserũt ↄfusio
nẽqȝ maximã ingrẽtib⁹ veritatẽ reliqrũt
Nobis aũt q sacrm religionis accepim⁹
cũ sit veritas reuelata diuinit⁹: oẽs sine
vllo discrimine ad celeste pabulum cõuo
cam⁹. Hec ille. Mira ergo demẽtia est
prophetarũ testimonia vilipendere: q ni/
hil locuti sunt de xpo: nisi qd' celit⁹ accepe
rũt. O pfida iudeoꝝ negtia: q xpo credẽ
noluerũt. o stulta gẽtilium scia: q xpȝ ipu
gnãt: o reprobãda xpiãoꝝ malitia q xpm
nõ imitãf: de q° vt patebit nihil legimus
nȝ audiuim⁹: nihilqȝ ↄfitemur nisi qd' p
uiderũt prophe.

Caplm̃.2. qd' futura pñt multiplr pnũ
ciari: ꝛ quõ sit vera prophia accipiẽda: et
de prophie veritate.

Ecũda cõclusio dr̃ multiplicatio
Potest nãqȝ multiplex pphia i
telligi ꝛ accipi.

Prima dr̃ appẽs. Scd'a dr̃ ipropria.
Tertia dr̃ ra. Prima dr̃ appens
q̃ ẽ i pcognitõe futuroꝝ q̃ pñt ex suis cau
precognosci: sicut medicus precognoscit
sanitatem: aut mortem futuram: quia or
do ẽ ad tales effectus i cognoscẽdo in ali/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

quibꝰ causis. Scd̓a ē ꝓphia impropriе dcā: qñ alicui cōicat̄ aliqd ad ꝓphiam ptinēs absq̃ tñ tali itelligētia. Q̄ ꝛ fm q̇ hr̄ Daniel̄.6.c. itelligētia opꝰ est i visione. Hoc ipʒ tʒ Hiero. sup Esai. in pricipio Cōtingit aūt illud fieri dupl'r. Vno moi visione sicut vidit Pharao spicas gene.41. ꝛ Baltasar manū scribētē in pariete Daniel̄.7. Ille dormiēs: iste vigilās Neuter tñ coꝝ fuit propha: sʒ Daniel et Joseph q̄ visiones itellexerūt. Scd̓o ꝯtigit i locutōe sicut Caiphas Joh.xi. dixit qd ꝓpheticū itendēs solū dare ꝯsiliuʒ de morte xp̄i: qd̓ esset expediēs: q̄ʒuis eēt innocēs: ne occasiōe ip͂ hꝰ venirent romani ꝛ tollerēt locū ꝛ gētē. Sed a spū scō scm̄ ē q̇ hoc ꝯsiliū sic ꝓtulit: qꝛ mors xp̄i futura ꝓ salute foret spūali totiꝰ mūdi ipso Caipha hoc ignorāte. Et ꝓpter hoc nō fuit ꝓpha proprie loq̄ndo: sicut nec asina Balaam fuit rōnale aial: q̄ʒuis p linguā eius fuerit ꝓlatū verbū rōnale āgelo linguam eiꝰ mouēte absq̃ tñ cognitione asine.

Tertio ꝯtingit hͦ i opatiōe: qñ .s. spūs scūs ipellit aliquē ad aliqd agendū: qd̓ hēbat ꝓsperū euētum: q̄ʒuis homo motꝰ hͦ ignorat. Sicut Judicū.xi. dr̄ de Jepte q̇ irruit spūs dñi sup ipʒ .s. ad pugnanduʒ ꝯ filios Amon: tñ nō fuit sibi reuelata victoria futura. Et talis motꝰ vocat̄ spūs sācti istictꝰ: q est casus ꝓphie fm doctores: i. aliqd deficiēs a rōne prophie. Et talis motus similis ē motui bñ fortunati; qui mouet̄ ad aliqd bñ mouēdū: sine tñ rōne ꝛ cognitiōe preuia: vt hr̄ i li. de bona fortuna. Differt tñ qꝛ motus bñ fortunati ē a cā natura .s. ab ifluētia orbis: vel itelligētia motoris: vt dicūt aliq vel ab vtraq̃ simul: vt dicūt alij. Motꝰ aūt Jepte ꝛ cōsimiliū ē cū supnaturali .s. ex motōe spūs diuini. Iste tñ istictus magis appropinq̄t ad rōnē ꝓphie: q̄ʒ alij duo modi ṗdicti

Tertia ē ꝓphia vera ꝛ ꝓprie dcā: in q̄ prophetizās itelligit qd̓ ꝓphetizat. Que etiam i multiplici gradu repit̄: quoꝝ ille altero ē excellētior: vnde ceteris paribus est intelligentia clarior. Primus istiꝰ prophie gradus est quando cum visione alicui communicatur datur visionis intelligētia. Sicut Hieremias vidit ollā succēsaʒ ꝛ facies eiꝰ a facie aq̄lonis Hiere.i ꝛ itellexerit p hoc significari exercituʒ regis babylonis vētuꝝ ad cōburēdū ciuitateʒ hierl'ʒ. Scd̓s gradus ē qñ nō fit talis visio seu apparitio: sʒ audit̄ vox istruēs de aliquo supnaturali. i. Reg.3. Samuel audiuit vocē dñi loquētis: nec tñ vidit aliquā effigiē sibi apparētē. Q̄d̓ pʒ ex hͦ q̇ credidit esse vocē Helie ipʒ vocantis vt hr̄ ibidē. Et iste gradus ꝓphie ē excellētior predcō: qꝛ voces sunt signa magis exp̄ssiua veritatis q̄ʒ figure. Tertiꝰ gradus ē qñ nō audit̄ solū vox istruēs: sʒ ēt cum hoc apparet persona aliq̄ loq̄ns. ꝑꝑ q̇ iste gradus ē excellētior duobꝰ primis Variat̄ tñ tripl'r. Q̄ ꝛ psona sic istruens vel apparens i effigie aliq̄ aliqñ ē hō scūs sicut .2. Machab.17.c. hr̄. q̇ Onias iaʒ defunctꝰ apꝑuit Jude Machabeo .d. ci de Hieremia ꝓpha sibi apparēte. Hic ē q multū orat pro populo ꝛ vniuersa scā ciuitate hierl'ʒ. Aliqñ persona apparens ē angelus. Et sic communiter legūtur scē reuelationes noui ꝛ veteris testi. Aliqñ est effigies repñtans ipsum deum: sicut Esa.6. dr̄. Vidi dominum sedentem super solium excelsum ꝛc̄. Et iste tertiꝰ gradus est excellētior scd̓o: ꝛ scd̓s primo: sicut deus est excellētior angelo: ꝛ angelus hoie. Notandum auteʒ q̇ omnes isti gradus variāt̄ dupliciter. Quia tales apparitiones aliquando fiunt p somnium: ꝛ etiam vocantur reuelationes per somnia. Aliquando i vigilia: ꝛ tunc proprie vocantur visiones. Et iste scd̓s modus q̄ vocatur visio ē excellētior alto: qꝛ maior illustratio mētis requiritur ad hoc q̇ ipsa distracta per operationē sensuum exteriorum i vigilia capiat itelligibilē veritateʒ de supernaturalibus q̄ʒ i somno i quo sēsibus exterioribus quietatis anima magis disponitur ad capiendum huiusmōi veritatē. Ecōtrario ē in cognitione acceꝑta via naturali: que accipitur per viam sensus memorie ꝛ experimēti: vt dicit̄ .i. metaph. Et ideo talis cognitio nō potest accipi in somno. Quartus gradus ꝓphetie est quando sine apparitione alicu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ius figure vel signi sensibilis veritas in
telligibilis de occultis per diuinam reue
latione manifestat. et hoc modo facte sūt
reuelationes ipsi Dauid: vt hr̃ in princi
pio glo. sup ps. Et iste gradus est excel/
lentior predcis. Sicut eni ille diceret me/
lioris igenij ꝛ clarioris q caperet verita/
tē cōclusionū geometricalium sine descri
ptione figurarū sensibilium q̄ȝ ille q cape
re nō posset sine tali descriptiōe. Sic etiā
in cognitione ꝑphica illa mēs dr̃ excellē/
tius diuinit9 illustrata: que veritateȝ itelli
gibilē capit absqȝ sensibilibus signis: q̄
sunt figure ꝛ voces supradcē: q̄ȝ illa que
capit sub talibus signis. Hec Nico. de
lira: in prologo sup psalmista. Hos aūt
gradus voluim9 hic interserere: vt intelli
gam9 q̄ȝ grāde sit ꝑphie donū qd̓ ds̓ sa/
pietissim9 tam multiplr̃ cōmunicat rōna/
li creature: vt sic mens humana edocta:
nullo mō de prophetarum dictis dubita/
re queat.

Tertium capitulum de his qui q xp̄m
incarnatū gesta sunt: ꝛ q̄lr ꝑphete illa p̄/
dixerunt.

Ertia cōclusio dicit testificatio.
Nihil enim legim9 de verbo in/
carnato i nouo testō: qd̓ testioni/
is ꝑphetarum nō fuerit p̄nunciatū. Tria
eni st̄ illa que ꝯprehendūt totā vitam bn̄
dicti iesu.

Primum ē incarnatio.
Scd̓m ē ꝯuersatio
Tertium ē ꝯsumatio.

Primū ē ei9 incarnatio: in q̄ multa
cōcurrūt: que distiguēdo videam9. Legi
m9 eni Math. i. xp̄ȝ ex genere Abrahe ꝛ
ex semine Dauid nasciturū: qd̓ p̄dcm̄ fu/
it Geñ. 22. In semine tuo benedicēt oēs
gētes. et Dauid in ps. Iurauit dn̄s da/
uid veritatem ꝛ nō frustrabitur eū: de fru
ctu ventris tui ponā sup sedē tuam. Le/
gimus xp̄ȝ de virgine natum. Luc. 2. c.
Qd̓ predixit Esa. 7. c. Ecce virgo conci
piet ꝛ pariet filiū. Et Hiere. 31. c. Crea/
uit dn̄s nouum. i. icarnationis mysteriū
fm Nico. de lira. Et loquitur de futuro
per modū preteriti pp certitudinē ꝑphe
tic. Femina circūdabit virū: qꝛ btā vir/
go xp̄ȝ virū perfectū scis virtutib9 ab in
stanti icarnatōis in vtero suo circūdedit
Legim9 de xp̄o q̄ sit i Betlheem natus
Luc. 2. c. Hoc prenūciatū ē a Michea.
7. c. Tu bethleem effrata paruulus es. i
loc9 effrata. alio noie sic noiat9 Geñ. 37
in milib9 Iuda. i. respcū populi tui in di/
gnitate ꝛ multitudine: qꝛ īde fuit tribus
Iuda. Inde eni fuit nat9 Dauid Reg.
primi. 16. Et qꝛ nobilitas ciuitatis magis
cōsistit i populo q̄ȝ i spacio. Math. 2. c.
allegat istā auctoritatē sic. Et tu bethleeȝ
terra Iuda neq̄q̄ȝ minima es i principi/
b9 Iuda. ex te eni exiet dux q regat pplm̄
meum israel. Legim9 de xp̄o q̄ btā vir/
go reclinauit puerū iesum i presepio Lu
ce. 2. c. Qd̓ predixit Esaias. i. c. Cogno
uit bos possessorē suum: ꝛ asin9 presepe
dn̄i sui. Legim9 de xp̄o q̄ fuit adoratus a
magis Math. 2. c. Et hoc prenūciatum
ē per ꝑpherā. ps. 71. Adorabūt eū oēs re
ges terre: oēs gentes huiēt ei. et ps. 78.
Oēs gētes q̄scūqȝ fecisti venient ꝛ adora
būt corā te dn̄e. Legimus de xp̄o q̄ fuge
rit persecutionē Herodis i egyptum.
Qd̓ ꝑphetatū erat Esa. 19. Ascēdet dn̄s
nubem leuē. s. assumēdo sibi carnē hūa/
nā fm Nico. de lira: que dr̃ nubes: quia
formata fuit spūs sci virtute: sicut nubes
sursum generat i aere. et leuis qꝛ non fu
it aggrauata pōdere peccati originalis.
Subdit. et igredict egyptū: ꝛ mouebūt
simulacra egypti a faciet eius: qꝛ ipso in/
grediēte egyptū simulacra corruerūt: vt
scribit in historia scholastica. Legim9 de
xp̄o qꝛ. 12. āno etat̄ sedit i mēdio doctorꝝ i
tēplo. Hoc preostēdit ꝑpha. ps. 81. De9
stetit i synagoga deorꝝ: i medio aūt deos
diiudicat. Scd̓m qd̓ cōtinet i vita xp̄i
ē ei9 ꝯuersatio: de qua multa dicūt ab euā
gelistis: de qua tn̄ ꝑphe predixerūt. Qd̓
aūt dr̃ Math. 4. c. prenūciatū ē a zacha/
ria. 3. c. Vidi iesum sacerdotē magnum
et sequitur. Sathanas stabat aduersus eū
vt aduersaret ei. Qd̓ dr̃ de xp̄o q̄. s. disci
pulos paupes cōgregauit. hoc dicitur ab
esa. 61. c. Spūs dn̄i sup me euangelizare
pauperibus misit me. i. apostolis. Qd̓
scribit de xp̄o q̄ multa miranda fecit hēt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

ab Esa.37. Deꝰ ipe venit ⁊ saluabit nos
Tūc apperiētur oculi cecoꝝ: ⁊ aures sur
doꝝ patebūt. Q̄ð iuenit̄ de xp̄o. De eius
ꝑsecutōibꝰ predixerūt ꝓphe. Vñ Dauid
i ps.2. Astiterūt reges terre ⁊ principes
cōuenerūt i vnū aduersus dñm ⁊ aduer
sum xp̄z eiꝰ. De ꝓditione eiꝰ predixit pro
pha ps.40. Qui edebat panes meos
magnificauit sup me supplantationem.
3ᵐ qð iuenit̄ in vita xp̄i est eiꝰ ꝯsumatio
Ipius nāqz mortē vituꝑosaz ꝓdixit Esa
ie.63.c. Et Daniel.9.c. Ipius descēsuz
ad limbū ꝓdixit Zacha.x.c. Tu aūt in sā
guine testamēti tui eduxisti victos ð lacu.
Et vt breuiter ꝯcludā ipsius resurrectō
nē: ascensionē in celum: ⁊ missionez spi/
ritus sancti: aliaque gesta per prophetas
veteris testamenti predicta fuere. Ex qᵒ
nescio cur ita ebetat quorūdam animus:
vt in xp̄m incarnatum credere nolint.
Quidnam verius eē potest q̄z ꝙ a deo re
uelatū ē ipsis prophetis: ⁊ a prophetis ꝑ/
dicatum ē nobis. Nō fuerūt certe vane
voces eorum. Incarnatus est dei filius:
vt omnes saluet: omnes inuitat ad para
disi delitias: sz non omnes ad ip̄z aspice/
re volunt. Quinimmo qui humano ge/
neri tam larga contulit beneficia cōtēnit̄
vilipendit̄ ac blasphematur. O munde
nequā: o munde peruerse: o munde pes/
sime: quis explicare posset q̄z grandis est
numerus inimicorum christi. Inimici
eius sunt omnes idolatre: ⁊ heretici: pa/
gani: īfideles: iudei: etiam tot falsi chri/
stiani. Tamen velint nolint xp̄s ipse q i
carnatus est inimicos suos crudeliter pu
niet. Amicos vero qui in eum credide/
runt corde ⁊ opere illi seruiendo merito
sue incarnationis adducet in vitā eternā
⁊ lucem future glorie: in qua viuit et re/
gnat per infinita secula seculorum.

Amen.

Feria quarta prime dñice de aduentu
Sermo de electiōe virginis btē in mr̄ez
xp̄i: ex q̄ sola nasci voluit que magis gra
ta deo fuit: q̄z quecūque alie sancte mulie
res.

Quartus fructus.

Iesu Maria mater.

Ex precessit

⁊c. vbi supra. Excelsus
cōditor orbis: q mūdū in
effabili sapiētia sua dis/
posuit ⁊ ordinauit: volu
it icarnationem sui filij dilci i oībꝰ ordia/
tā eē vt i tā mirabili oꝑe nihil rephēsibile
nihil irrōabile: nihilqz cōfusibile iuenire
tur. Si.n. quispiam aures animi strixe/
rit ⁊ itelligere voluerit tāti mysterij ꝓfun
ditatē: inueniet ꝑfecto: vnde merito ad/
mirari possit. Idcirco in presenti sermo
ne icarnationē xp̄i volētes magnificare
que i oībꝰ ordinatissima fuit: dicemꝰ ð ip
siꝰ ordine q̄ztū ad matrē cōcipientē: que ē
gloriosa virgo Maria. Firmabimꝰ aūt
oia que dicturi sumꝰ in vno fructu qui ē.
Iesu Maria mater. Ad quod melius
intelligendum tres conclusiones ponē/
mus.

Prima conclusio dr̄ cōformitatis.
Scd̄a dr̄ congruitatis.
Tertia dr̄ singularitatis.

Capitulū.j. q̄lr xp̄s assumpsit carnez
de massa nr̄e ꝑditōis: ⁊ de gn̄e Adā: ⁊ q
liter noluit illā aliūde formatā suscipe.

Prima cōclusio dr̄ cōformitatis i
qua s̄m doctores catholicos cōfi
temur xp̄z assūpsisse humanā na
turā de massa nobis conformi: siue de ge
nere Adā: ⁊ nō alteriꝰ generis vel q̄lita
tis: s̄m illud ap̄li ad heb.2. Qui.n. scifi/
cat ⁊ scificat̄ ex vno oēs. Sumit̄ aūt ꝯue
niētia hꝰ assumptōis ex triplici rōne: s̄m
Boñ. di.12. tertij li. sniaꝝ.

Prima rō dr̄ iustificatōis.
Scd̄a dr̄ ostensionis.
Tertia dr̄ ordinationis.

Prima rō dr̄ iustificationis. Nā q̄z/
uis dī filiꝰ potuissz carnē aliūde q̄z ð mas
sa Ade assumē: voluit tñ illā assumē de
adā ad s̄uādā rectitudinē iusticie: vt vi/
delz eiusdē generis essz satisfactor: ⁊ ꝓua
ricator. Nā si altiꝰ generis eēt s̄z Ansel
mū ñ attribuerēt eidē generi satisfactō: ac ꝑ
hᵒ ñ recte s̄uaret̄ iusticie rectitudo q̄ ab il
lo gn̄e reqrit emēdā i qᵒ reppit offensā ꝓ
cedētē. Insuꝑ ðs ꝯdidit hūanā naturaz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

in tāta altitudīe: vt nulli alij creature eēt
obnoxia redēptio. Decēs g° fuit vt repē
ptor aut solus eet de⁹: aut hrēt i se genus
vere creature. h°ē vt eēt de gnē illi⁹ mas/
se: que ortū hʒ ꝺ lūbis ade. Si āt diceret:
ꝙ iproperiū parentū redūdat i ꝓlē: ⁊ xp̄s
debuit eē mūdus ab oi iproperio. g° nō
debuit eē de gnē fuili. Rn̄dere possum⁹
ꝙ est veꝝ: qn̄ fili⁹ ē imitator pr̄ni sceler̄.
Cū āt est ꝯrius quo ad mores nō dʒ in
cū pr̄is iproperiū iuste redūdare: nisi ip̄e
f lius mera sua benignitate portare velit
⁊ sustinere. vt ponit̄. 56. di. c. vndecūqʒ
c. nunqʒ. c. nasci. c. sponsus. Vn̄ xp̄s nō
ex necessitate sustinuit iproperiū Ade: sʒ
ex mera sua benignitate: vt dū ipse susti/
neret ꝓ alio qꝺ eē non meruit. alius libe
raretur iproperio: qꝺ ipse ꝓmeruit. hoc
est qꝺ Hiero. i homel̄. sup Math. dicit
Notandū i genealogia saluatoris nullā
sanctaꝝ assumi mulieꝝ: sed eas quas scri
ptura reprehēdit: vt q ꝑ peccōres vene/
rat de peccatricib⁹ nascēs oium peccata
deleret. Secunda rō quare fuit couenieſ
xp̄m assumere carnē dr̄ ostēsiōis: vt oñ/
deret nob dulcedo misericordie dei vt vʒ
ipse deus q ab hoie cōtēptus fuerat tāqʒ
ab aduersario ⁊ inimico: ipse idē generi
hūano vniret in xp̄o i vnitate ꝑsone. In
quo manifestat̄ mira diuine pietatis con
descensio i hoc ꝙ ipsū gen⁹ humanū sibi
inimicū sibi cōiungere voluit ꝑ idissolu/
bile vinculū. Si āt obijciat̄: ꝙ alteri⁹ na
ture ⁊ qualitatis ē morbus ⁊ medicina.
ergo si xp̄s rōne assūpte nature fuit hūa/
ni generis medicina. vr̄ ꝙ ei⁹ caro nō de
buit formari de massa corrupta. Dicere
possum⁹ ꝙ veꝝ est qn̄ medicina sentit cō
ruptionē morbi qꝺ nullo mō fuit i xp̄o:
q2 nō erat ifect⁹ corruptione ꝯcupiscētie
sed erat replet⁹ plenitudine gr̄e. Vnde ⁊
Paulus. 1. ad cor. 15. c. ait. Factus ē pri
mus hō Adā i aiam viuētē. nouissimus
āt adā i spm̄ viuificantē. Et ifra. Pri/
m⁹ hō de terra terren⁹. secundus hō ꝺ ce
lo celestis. Qꝺ itelligit̄ nō q̄ʒtū ad diuer
sitatē nature: sʒ ꝑ differētiā quātū ad q̄/
litatē ꝟtutis ⁊ vitij culpe ⁊ gr̄e. Tertia
āt rō vocat̄ ordinatōis. Ordiauit eni ꝺs

vt gen⁹ hūanū totū multiplicaret̄ ex vno
ꝑ repn̄tationē illi⁹ vniuersalis pricipij
qꝺ de⁹ ē. nec ꝑ peccm̄ ifrigi debuit. Et iō
xp̄s mediator dei ⁊ hoiuʒ hō ver⁹ nō aliū
de: sʒ de massa hūani generis debuit for
mari. Ita tn̄ debem⁹ sentire ꝺ carne xp̄i
ꝙ fuerit de massa nr̄i generis: vt semꝑ
sentiam⁹ carnē illā bn̄dictā ab oi corrup
tione ⁊ feditate cōcupiscentie alienā ꝑ ꝟ
tutē spūs sancti: vt pleni⁹ in sequētibus
declarabit̄. hec Boñ.

Secundū capl̄m qualiter xp̄s noluit
assumere Adā i vnione persone: q2 nō
cōueniebat sibi: nec Adā erat ad hoc di/
gn⁹ nec humano generi erat expediens.

Ecūda ꝯclusio dr̄ ꝯgruitat̄. Ap
petit eni mēs itelligē cur ip̄e adā
nō ē assūpt⁹ a ꝟbo. Qꝺ ꝺclarāt
doc. Alex. i. 3. ⁊ Boñ. ꝓfata. 12. di. non
fuisse congruum triplici rōne.
Prima respicit deū.
Secunda Adam.
Tertia humanū genus.

Prima respicit deū. Nō eni cōpete/
bat creatori oiuʒ vt ꝑsona dei hoiem pec
catorē assumeret: cū ipse i forma assūpta
debuit peccōres ceteros iudicare: ⁊ de pec
cato nullo mō deberet argui: siue secūdū
naturā assumētē: siue scdm naturā assūp
tā scꝺʒ quaꝝ vtrunqʒ sibi cōpetebat ptās
iudiciaria. sic pʒ Joh. 7. c. ⁊ Math. 25.
Jō phariseis loquēdo xp̄s Jo. 8. dice/
bat. Quis ex vobis arguet me de peccō.
quasi dicat. nullus. Secūda rō respi/
cit ipsū Adā. Nō eni ꝯueniebat vt ille q
tātū se deiecerat ꝑ culpā: tantū exaltaret̄
vt eēt deus. Sufficiebat eni sibi. vt tātū
deo recōciliaret̄. Tertia rō respicit hūa
nū gen⁹. Nō eni cōueniebat hūano ge/
neri Adā assumi: q2 cū eēt ille hō pene ꝺ
bitor. vtpote q re⁹ erat oium aiaꝝ nostra
rū: nō eēt ei⁹ passio adō grata. sicut si oio
eēt inocēs: ⁊ vix etiā sufficeret, ad satisfa
ciēdū ꝓ se: nedū ꝙ possʒ suā satisfactionē
alijs communicare.

Tertiū capl̄m ꝙ xp̄s voluit vir ꝺ mu
liere nasci: vt oñderet muliebrē sexū fo/
re saluandū: ⁊ se veꝝ hoiēʒ: ac redderet
vniuersum perfectum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Ertia cōclusio dr̄ singularitatis.
Cū eni xp̄s carnē assumere: d̄be
ret voluit illā nō incōuenient̄er d̄
muliere tātū accipe. Cur nā xp̄m credi/
mꝰ sic facere voluisse. Certe nō sine rō/
nabili cā. Nā vt dicit scūs Tho. i. 3. pte.
q. 31. argumēto. 4. i corpe q̄ōnis. ⁊ i solu
tione tertij ar. xp̄s bn̄dictꝰ voluit tantum
de femina nasci tribus rōnibus.
Prima pp muliebrē sexū cōmendandū
Secunda, ppter veritatē astruendaȝ.
Tertia pp vniuersitatē gn̄ātōis iplēdā.
Prima rō est, ppter muliebrē sexū cō
mendandū quā tāgit Aug. i li. 83. q̄ōnū
d. q̄ hoīs liberatio i vtroqȝ sexu debuit
appere. Nā q̄ sexus masculinꝰ ē nobili
or q̄ȝ femininus. iō hūanā naturā i sexu
masculino assūpsit. q̄ vero sexus femini
nus liberādus erat. hic appet q̄ vir ille
de femina natꝰ est. Et idē Aug. li d̄ ago
ne xp̄iano. Nolite inqt vosipsos cōtēnē
viri. Filiꝰ dei virū suscepit. Nolite vos/
ipsas cōtēnere femine: quoniā ex vobis
filius dei natꝰ est. hec ille. Ne idignētur
mulieres: si sentiāt se nō eē tāte dignita/
tis quāte est vir: q̄ vt. d. Boñ. Virilis
sexus excedit mulierē i tribus.
Primo q̄ztū ad dignitatē i pricipiando.
Secundo q̄ztū ad virtutē in agendo.
Tertio q̄ztū ad auctoritatē i p̄sidendo.
Primo ergo q̄ztū ad dignitatē i prici
piādo: q̄ oēs tā viri q̄ȝ mulieres ex vno
viro fuerūt. In qᵒ exp̄ssa rep̄sentatio ap/
pet vt sit egressus reruȝ ab vno ⁊ vnico
pricipio ⁊ sūmo. Scd̄o excedit q̄ztū ad v
tutē iagēdo q̄ viri ē agere: ⁊ mulieris ē
pati. Vñ plus hȝ de vtute actiua sexꝰ vi
rilis. Propt̄ q̄d phs i li. de aialibꝰ dicit
q̄ femina ē vir occasionatꝰ. i. impfectꝰ.
Tertio p̄cedit sexꝰ virilis q̄ztū ad aucto/
ritatē p̄sidēdo. Nā secundū ordinē non
mulier viro: s; vir mulieri p̄ficit̄ sic ca
put corpi: Vñ apl's. i. Cor. xi. c. Caput
autē mulieris ē vir. Cū hec ita sint: sim/
pliciter loquēdo nobilioris ꝯditōis ē vir
q̄ȝ mulier. Tñ, ppter hoc nō aufert̄ ab ip
sis mulieribꝰ in eē suo nobilitatis, pprie
ꝯditio. Est eni muliebris sexꝰ vald̄ hono
rabilis. cū ex femina natꝰ est xp̄s. Secū/
da rō quare xp̄s voluit: de femina nasci ē
, ppter vtutē astruēdā. vt vȝ veritas in/
carnationis oñderet̄. Quā tāgit Aug. i
ep̄la ad volusianū. d. si oīpotens deꝰ hōi
nē vtcūqȝ formatū ex materno vtero cre
aret ⁊ repentinū iferret aspectibꝰ: nonne
opinionē cōfirmaret erroris vt hoīeȝ ve
rū nullo mō suscepisse crederet̄: ⁊ dū oīa
mirabiliter facit auferret q̄d misericordi
ter fecit. Nūc āt iter deū ⁊ hoīem media
tor appuit vt i vnitate p̄sōe copulās vtrā
qȝ naturā ⁊ solita sublimaret isolitis ⁊ in
solita solitis temparet. hec ille. Tertia rō
q̄re xp̄s voluit de femina nasci dr̄, ppter
vniuersitatē generationis adiplēdā. vt i
pleat̄ quartus modus educēdi hoīeȝ i eē.
De quo dictū ē i s̄mone. 2. cōsideratiōe.
2. ⁊ prima opinione. Quid igit̄ dicē suffi
ciemus de illiꝰ laudibꝰ que electa ē vt de
ea filiꝰ dei nasceret̄. Deficit sensus: pro/
sternit̄ aīus ⁊ intellectꝰ obnubilat̄. Quis
nā colliget vllis verbis ⁊ enarrabit quā
tus fuit illiꝰ virginis singularis excellen
tia. q̄ placuit deo magis q̄ȝ oīs alia crea/
tura. Multe eni fuerūt i mūdo mulieres
digne scē: virtutibꝰ adornate. ⁊ sēpiter/
nis seculis gloriose. O mitto eas quas
pagani laudāt. ⁊ de eis dico quas scrip/
tura sacra cōmēdat. Nōne magna fuit
fides mulieris sareptane credētis vbis
Helie, pphe. 3. Reg. 17. c. q̄ persuasit ei
multiplicationē farine i hydria ⁊ olei in
lechito tpe quo clausū ē celū ⁊ penuria ter
rā iuasit. Quid dicemꝰ de prudētia Sar
re que itellexit ludū iter Isaac ⁊ Ismae/
lē nō eē bonū neqȝ secūdū dñi volūtateȝ:
dixitqȝ Abrahe Eijce ancillā ⁊ filiū eiꝰ:
nō eni erit heres filiꝰ ācille cuȝ filio meo
Isaac. Gen. 21. c. Quid d̄ Rebecca sol
licita ad, pcurādū quō Jacob bn̄dictōnē
a p̄re q̄ debebat̄ primogenito obtineret.
Gen. 29. Quid d̄ auc̄titate Delbore. q̄
dei ppl'z iudicauit. docuitqȝ filiū barech q̄
liter ppl'm dei de manu sisare liberaret.
Judicū. 4. c. Quid de Bersabee m̄ris
Salomōis, puidētia. q̄ ad regē Dauid
senescentē nimis tā pulchra oratione ex/
petiuit: vt filiꝰ eius Salomon regnaret
pꝰ ipsū. 3. Reg. i. c. Quid de sarre filie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Raguelis ductione: q̄ tā duote dominū
orauit vt eā liberaret de iproperio qd' au/
dierat ancilla dicēs. Ad te dn̄e faciē meā
conuerto: ad te oculos meos erigo: peto
dn̄e vt de vīculo iproperij hui9 absoluas
me: aut certe desuper terram eripias me
Tobie. 3. c. Quid de Judith q̄ populuз
cōfortauit: ⁊ holofernē tyrānum iterfecit
Quid de hester regine cautela q̄ regē pla
cauit: eo tp̄e quo illū senserat fore letū i p
uiuio. Quid d' Abigail igenio siue idu/
stria: que cū vidisset virū suū Nabal du/
re rn̄disse nūcijs Dauit: festinauit ⁊ tulit
diuersa enxenia: ⁊ Dauit iratum placa/
uit. i. Reg. 25. c. Mlte nēpe fuerūt mu
lieres p̄stātes fide: prudētia: solicitudine
auctoritate: ꝓuidētia: deuotione: cōstan/
tia: cautela: igenio: pietate: benignitate:
liberalitate: humanitate: pudicicia: sobri
etate: cōtinētia: māsuetudie: hospitalitate
caritate: religioe: q̄s scriptura comemo/
rat: tam veteris q̄з noui testi: ⁊ tn̄ nulla e
ligit' vt xp̄з cōcipiat nisi sola Maria. O
igr' virgo i etnnз bn̄dcā. O gloriosa dn̄a
bn̄dcā excelsa sup sydera: tibi cōuenit illd'
ꝓuerbioꝝ vltimo. Multe filie cōgrega/
uerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas
q2 i te incarnat9 est saluator mūdi: q sit bn̄
dictus per infinita secula seculorum.
Amen.

Feria quinta prime dn̄ice d' aduentu.
Sermo de ꝑpetua virginitate sc̄e Ma/
rie virgīs q̄ fuit V'a mr' dn̄i nr̄i ihu xp̄i.

Fructus quintus. Jesu matris virgi
nitas.

Ox precessit di/
es
aūt appropiq̄uit. Iterū vbi
supra. Admirabile icarna/
tionis mysteriū ex oi parte
cōuertit animū i stuporem ⁊ potissimum
cum nobis occurrit xp̄з dei filiū eē de vir
gie natū. Quis audiuit vnq̄з tale: aut qs
vidit vnq̄з huic sile. Certū ei ē q̄ natura
talē effectū ꝓducere non potuit: nec pōt.
De9 ipse illud fecit potentia sua iestiabili
Et qm̄ matris priuilegia i filij honorē d'
ueniūt. Idcirco i p̄nti sermone d' icarna/
tiōe loq volētes stilū dirigem9 ad eā q̄ di/
gna fuit: vt ex ipsa dei fili9 nasceret'. Dx
cemusq̄з de ipsius virginitate ꝑpetua sub
vno fructu qui ē. Jesu matris virginitas
Pro cui9 declaratione tres cōclusiones
ꝓponim9 declarādas.
Prima dr' ꝓbationis.
Scd'a dr' rōnis.
Tertia dr' decorationis.
Qd' ex testionio ꝓphetico: angelico: ⁊
ecclesiastico apparet matrē xp̄i fuisse vir/
ginē: ⁊ q̄lr cōfundunt' iudei ⁊ heretici cō
trariū sentientes. Cap. j

Rima cōclusio dr' ꝓbationis: in
qua fundamētaliter ꝓbandum ē
Jesu xp̄i matrem fuisse virginē.
Qd' quidē triplex auctoritas manifestat.
Prima ē auctoritas ꝓphica.
Scd'a ē angelica.
Tertia ē catholica.
Prima auctoritas virginitatē ma/
rie māifestās dr' ꝓphica. Dicit nāq̄з Esa.
7. c. Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filium.
Sed hāc auctoritatē iudei dicūt nō posse
itelligi d' xp̄o. Dicūt eni primo q̄ ibi dr':
dabit dn̄s vob signū. s. libertatis. Achaз
⁊ populi sui a duobus regib9 regnū eius
destruere volētib9. Jh̄s aūt nazaren9 na
t9 est post tempus Achaз ꝑ qngentos an
nos ⁊ ampli9 ergo cōceptio vel natiuitas
iesu nazareni nullo mō fuit signū dcē li/
beratōis. 2° arguūt q2 in hebreo dr'. Ecce
alma: qd' nomē nō significat virginē sed
adolescētulā ⁊ idifferenter sumitur de V'
gine ⁊ corrupta. 3° arguūt: q2 i dcā ꝓphia
ponit'. Et vocabit' nomē ei9 hemanuel:
⁊ i hebreo habetur. Et vocabit ipsa. s. al
ma nomē eius hemanuel. Jh̄s autēз nō
fuit vocatus a matre sua hemanuel sз ie/
sus: vt pз i euāgelio: ergo hoc s'm literā
non potest intelligi de xp̄o. Quarto ar
guunt ex hoc qd' subditur i hoc. c. anteq̄з
sciat puer vocare patreз ⁊ matrem. Ex
quo pз q̄ in puero de quo hic est s'mo fu/
it ignorātia: qd' xp̄iani negant de iesu na
zareno: in quo fuit plenitudo scie ab istā/
ti sue conceptionis. Ideo dicunt iudei q̄
hec scriptura exponit' de Ezechia filio re
gis: Achaз qui post dcūm prophete na/
tus. ē. Sз hoc dcm̄ impugnant rabbi sa/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

lomon p hoc ꝙ Ezech. erat. 25. annorum
qñ cepit regnare post Achaz patrē suum
imediate: vt hr̃. 4. Reg. 18. Achaz reg/
nauit tm̃. 16. annis. vt hr̃. 4. Reg. 16. c. g° i
pricipio regni Achaz anq̃z diceretur pro
phetia. Ezechias erat natꝰ: ⁊ erat. 9. ãno
rũ. Et pp hº dicit rabbi Salomon ꝙ h̃ ꝓ
phetia intelligēda ē de filio esaie. Acce/
perat eiz Esaias i vxorē quãdã iuuēculã
⁊ iã cõcepat de eo. Et q2 de puero exñte i
matris vtero nescit̃ si sit masculus vel scia
iõ qđ certitudinaliter p̃dicit̃ p aliqđ signũ
ē credibile ꝙ illđ ꝙ ꝓmittit̃ ad tale signũ
sit futurũ. Est ergo sensus. Pariet filiũ
⁊ qñ in natiuitate eiꝰ videbis verbũ meũ
verificatũ: scias te a duobꝰ regibꝰ inuade
re disponētibꝰ cito liberãdum. Et ita fuit
q2 pꝰ preuaricationē Achaz rex assyriorũ
venit in Damascũ ꝯ rasim regē syrie: ⁊
eũ interfecit: ⁊ populũ eiꝰ trãstulit in cyre
nē: vt hr̃. 4. Reg. 16. c. Et eodē anno vt
ibidē dr̃ ꝯ sce filiꝰ Hela cõiurauit ꝯtra
Placee filiũ Romelie regē israel: ⁊ euz
interfecit. Sz ista expositio nõ põt stare:
q2 in. c. seq̃nti dr̃ de puero nato. Et erit
extēsio alarũ eiꝰ iplēs latitudinē terre tue
o hemanuel. Et loq̃t̃ ibi de t̃ra regni iu/
dee: cuiꝰ nũq̃z dñs fuit Esaias nec filius
eiꝰ: ⁊ etiã hemanuel: đ quo fuit s̃mo: non
fuit filiꝰ Esaie. Insup i. c. 8. dr̃. Anteq̃z
sciat puer vocare patrē ⁊ matrē auferet̃
fortitudo Damasci: ⁊ spolia samarie co/
rã rege assyriorũ. Mã'añ nouũ annuz re
gis ꝯ sce fuit capta Samaria asalmana
sar rege assyrio℞. vt hr̃. 4. reg. 18. c. licet
ꝯ sce ante fuerũt tributariꝰ regis assyrio
rũ. Et sic a natiuitate pueri de q° hic ē s̃/
mo: si fuit filiꝰ Esaie vsq̃z ad captionē sa/
marie fluxerunt ãni. 17. s. 8. đ regno A/
chaz. ⁊. 9. de ꝯ sce: q2 puer fuit natꝰ quar
to ãno Achaz. Añ vero. 17. ãnos: puer
scit vocare prē ⁊ matrē. Et ꝓpterea nos
cõfitemur ꝙ h̃ scriptura loq̃t̃ de dño nr̃o
iesu xp̃o: vt pz Math. i. ⁊ exponit̃ a doc/
toribꝰ catholicis. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pa
riet filiũ. i. btã v̾go. Et vocabit̃ nomē eꝰ
hemanuel: qđ ē inťptatũ nobiscũ đs. Ad
primũ aũt qđ iudei oppõebãt dicēdũ est
s̃m Nico. đ lira. ꝙ i sacra scriptura põit̃
duplex significatũ respcũ alicuiꝰ euētus.
Vnũ ꝓnosticũ qđ ē idicatiuũ effcũs futu/
ri: vt pz Iudic. c. 6. vbi datũ fuit signuz
Gedeoni i vellere qđ idicatiuũ actoris sa
lutis fuit. Alið ē signũ rememoratiuũ ef
fectꝰ preťiti. sicut Exo. 3. dixit dñs Moi
si. Hēbis signũ ꝙ miseri tc. Cũ tu edu/
xeris ppl'm meũ đ egypto: imolabis sup
mõtē istũ. Istud signũ ē rememoratiuuz
⁊ respicit p̃ťitũ i mag̃ distãtia sicut i ꝑua:
vt etiam signum ꝓnosticum respcũ futu/
ri. Dicendum ergo ꝙ liberatio regni
iudee a persecutionibus fuit signum sal/
uationis mundi fiende per christum. Et
q2 Achaz erat icredulus v̾bo ꝓphie: cõ/
ueniēs fuit vt sibi daret̃ signũ rememora
tiuũ futuri i lõginquũ vt ipse i ꝓpria ꝑso
na nõ audiret sicut i mēte ñ credđbat. Illi
tñ q descēderũt ab eo viderũt: vt Maria
⁊ Ioseph. Et iõ signãter ꝓpha ñ dixit
verbũ ad Achaz dicēs. Audi Achaz: sz
ad domũ David. đ. Audite ergo domꝰ
David. de q̃ domo fuit Ioseph ⁊ Ma/
ria. ñ tñ ad eos refert̃ qđ ibi dr̃. Nũquid
parũ vob ē tc̃. sz qđ subdit̃. dabit dñs ip
se vobis signũ. Ad scđz dicēdũ ꝙ alma
i hebreo significat abscõsã: ⁊ inde halma
dr̃ abscõsa q̃ significat iuuēculã aspectibꝰ
hoiuz abscõditã: ita ꝙ de eiꝰ pudicitia: ⁊
itegritate nõ dubitat̃: maxime qñ ponit̃
lr̃a. h. ⁊ tũc sonat sicut helona. Et sic nõ
iueniunt̃ i tota scriptura scripte: nisi tãtũ
tres. s. rebecca. Gen̄. 24. vbi dr̃ de ea.
Puella decora nimis v̾goq̃z pulcherri
ma tc. Et seq̃t̃. Puella que egredietur.
i hebreo hr̃. Halma que egredietur. Se
cũda fuit Maria soror Moysi: de q̃ exo
di. 2. dr̃. Iuit puella: In hebreo dr̃ Iuit
Halma. et iste due fuerũt due v̾gies pu
rissime: quoniam fuerũt sic noiate. Ter/
tia fuit beata virgo Maria in hac ꝓphe
tia esaie. Ad tertium dicēdum ꝙ du/
plex ē nomen alicuius. s. impositionis: ⁊
nature: sicut petrus ē nomē alicuius. s. i
positõis: hõ ãt vel h̃ hõ ē nom̃ natur̃. ibs
g° fuit nom̃ ipositũ ipsi xp̃o. vt pz Luc. 2
Hēanuel ãt ē nom̃ nature: seu ꝓprietatis
significat enim nobiscum deus. vt dic/
tum est supra et hoc est proprium christi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

in quo diuina natura ⁊ humana sunt con
iuncte in eodem supposito. Et hoc modo
vocatus est pluribus aliis noibus ꝓprie
tates nature significātibꝰ: sicut vocatus
est lapis. Danielis.2. Ad 4m dōm ꝙ
ȝ in xpo nō fuit aliqua ignorātia . fuit tm̄
hō in tpe: ⁊ sic habuit sciam infusā i tpe:
⁊ anteq̄ȝ illā haberet: liberatio ppl'i ꝓmis
sa ꝑ Esaiā cōpleta fuit. Secunda auctori
tas manifestans virginitatē Marie dr̄
angelica. Nā Luce.2.cū btā virgo dixis
set: quō fiet istud ⁊c̄. angelus respondit:
spiritus scūs supueniet in te. ⁊ virtus al
tissimi obūbrabit tibi: ideoq̄ȝ ⁊ quod nascet̄
ex te scm̄ vocabit̄ filius dei. Sed ꝯ istaȝ
veritatē insurgunt heretici dicētes btām
virginē nō fuisse virginē. Et arguūt p°
q2 Deute.7 c. dr̄. Nō erit apud te steri/
lis vtriusq̄ȝ sexus tā in hoibus q̄ȝ iumē/
tis. Sed btā virgo nihil debuit facē qd̄
esset ꝯtriū legi. ergo btā virgo virginita/
tē nō debuit acceptare. 2° arguunt quia
Math.i. dicitur de ioseph. Nō cogno/
uit eā donec peperit filiū suū primogeni/
tū. ergo pꝰ cognouit eā. 3° arguunt. quia
Joh.2. dr̄ de xpo ꝙ descendit in caphar
naū ipse ⁊ mr̄ eiꝰ: ⁊ frēs eius ⁊ discipuli
eius. g° habuit frēs carnales: q2 aliter n̄
poneret̄ copula iter frēs ⁊ discipulos. 4°
arguunt. q2 Luce.2. dr̄. Dixit mr̄ eiꝰ ad
illum. Ecce pater tuus ⁊ ego dolētes q̄/
rebamꝰ te. ergo Joseph fuit pater xpi.
Jsta dogmatizauit eluidiꝰ hereticꝰ pessi/
mus: quē validissime deijcit Hierony.
in quodā libello quē edidit ꝯ eum. Ve/
rū tm̄ ne nos ꝑmulta vagemus: respōde
mus ad prima obiecta secundū dotrinaȝ
magri sentē. di.12. quarti li. ꝙ btā virgo
Maria ex istictu spūs sci ꝓposuit se ꝯfua
ret nāȝ virginitatē si deo placeret. Cū āt
voluntatē dei cognouit: votuȝ expressit.
Hoc cōfirmatur.27.q.2.c. Sufficiat et
c. btā Maria. Ad secundū dicendū fm
Ric. in.4. di.30. ꝙ i illa auctoritate Ma
the. donec accipitur sicut in ps. sed a dex
tris meis donec ⁊c̄. quod non intelligit̄
ꝙ postea sedeat: sed ꝙ vsq̄ȝ ⁊ tunc. ⁊ po/
stea. Nam sicut dicit Nico. de li. super
Math. donec significat aliquando tem/
pus determinatū quo transacto fit aliqd.
Aliquādo ponitur pro semper. Et sic ac
cipitur hic. ⁊ in auctoritate psalmiste pre
allegata. Primogenitus etiā in scriptu
ra nō solum dicitur post quem alij: sȝ ēt
ante quem nullus etiam similis alius se/
quat̄. Ad tertium dicendum ꝙ fratres n̄
solum dicuntur qui eisdē parentibus na
scuntur: sed etiam consanguinei germa
ni. Vnde Paulus ad Gal.i. dicit. Ali
um apostoloꝝ vidi neminem: nisi Jaco
bum fratrem domini. Erat enim Jaco
bus consanguineus ihu xpi filius soro/
ris beate Marie: sicut ⁊ alij. vt Johes
⁊ Symon chananeus de qbus loco suo
dicemus. Ad quartum dicendum est
ꝙ Joseph ibi intelligitur pater xpi puta
tiue. Vnde Hieronymus super math.
in illo verbo genuit Joseph viruȝ Ma
rie. Cum virum inquit audieris suspi/
tio tibi nō subeat nuptiarum: sed recor/
datio cōsuetudinis scripturarum q2 spō/
si viri ⁊ sponse vocātur vxores. Voluit
nāq̄ȝ xps suam matrem virginem fuisse
desponsatam: tum vt eius genealogia
consueto modo texeretur per virum vt
Ambro. dicit super Lucam: tum vt pu/
er natus a Joseph nutriretur tum vt vir
go liberaretur ab infamia: ⁊ sic ne tanq̄ȝ
adultera lapidaretur: tum etiam vt dicit
Ambro. super Lucam. vt ab ipso Jo/
seph testimonium haberemus de sua spō
sa vxore virgine pregnante. Vt enim di
cit Math. Postq̄ȝ vidit Joseph virgi
nem filium dei in vtero tenentem: vole/
bat dimittere eam: non ꝙ aliquid mali
de ea suspicaretur secundum Criso. sed
quia ignorabat mysterium. Et eo sic co/
gitante: angelus domini apparuit sibi i
somnis. d. Joseph fili Dauid. noli time
re accipere Mariam coniugem tuam sci
licet ad habitationem tecum. quod enim
in ea natum est: de spiritu sancto est ⁊c̄.
Patet ergo ex testimonio angeli tam vir
gini q̄ȝ Joseph apparētis: ipsā virginē
gloriosā intactā oio ꝑmāsisse. Tertia au
ctoritas dr̄ catholica. i symbolo. Fides

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

equidem imaculata dicit xp̄m ꝯceptuꝫ de
spū scō: natum ex Maria vgine. Et ec/
clīa cantat. scā vgo vginū ora ꝓ nobis.
Qđ ꝯueniens fuit xp̄i mr̄em vgineꝫ
esse per conſuationem prīne dignitatis ⁊
puritatis filij: ac ꝓꝑ finem icarnationis.

Capitulum secundum.

Ecunda ꝯclusio dr̄ rationis. In
qua videre debem⁹ quare xp̄s de
buit vginem mr̄eꝫ habere. Ad quod ad
ducimus tres rationes quas allegat san/
ctus Thomas in. 3. pte. q. 27.
Prima est propter dignitatem patris.
Secunda est propter puritatem filij.
Tertia est propter incarnationis finem.
Prima ratio est ꝓꝑ dignitatē patris.
s. conſuandam. Cū. n. xp̄s sit verus
de⁹: nō debuit hr̄e alium pr̄em q̄ꝫ deuꝫ.
Nā filius alicui⁹ nobilissimi prīs non dꝫ
attribui alteri⁹ prī ignobili ⁊ idigno. Cū
g° xp̄s esset eterni prīs dei verus natura
lis ⁊ consbalis. filius nō fuit ꝯueniens
alium pr̄em hr̄e. Scđa ratio est ꝓꝑ pu
ritatē filij. Nam videmus ꝙ flos a radi
ce oritur sine radicis corruptione: ⁊ splē
dor a luce vel sole sine lucis vel solis lesi
one: ⁊ verbum a corde vel mēte absque
mentis contagione. Cū ergo xp̄s sit flos
a radice prīs descendēs: ⁊ candor lucis
eterne: ⁊ dei prīs verbuꝫ. ꝯn̄s fuit ꝙ sine
corruptione matris conciperetur. Nam si
ꝯceptio verbi nr̄i: qđ est ipfectum: cōrup
tionē nō patitur: multomagis cōceptio
verbi ꝑfecti. Quia igitur caro sic fuit a
verbo dei assumpta vt essꝫ caro verbi dī
conueniens fuit ꝙ ipa caro sine corrupti
one matris conciperetur. Tertia rō est
ꝓꝑ incarnationis finē. Nā ad hoc fuit in
carnatio: vt hoies renascerent in filios dei
vt dr̄ Joh. p°. Dedit eis ptātem filios
dei fieri his qui credunt in noie ei⁹ q non
ex sāguinibus neqꝫ ex volūtate carnis ne
qꝫ ex volūtate viri: sed ex deo nati sunt.
Per carnē sm Nico. de li. intelligenda
est hec mulier. Gen. 2. c. h° nūc ex ossi/
bus meis: ⁊ caro de carne mea assūpta ē
Filij g° dei nō debebāt nasci ex volūtate
carnis ⁊ viri. i. coniūctione maris ⁊ fe/
mine. ob quaꝫ cām xp̄s debebat nasci de
virgine. vnde Aug. li. de virgitate ait.
Oportebat caput nr̄m in signum mira/
culoꝝ sm corpus nasci de virgie vt signi
ficaret sua mēbra sm spm̄ de virgine ēē
nascitura. Sed cur vitam° ista predicare
de virgitate Marie: quā Ezechiel. 44.
c. preuidit in porta clausa. de q̄ dic̄. Por
ta hec clausa erit ⁊ non apietur: ⁊ vir nō
transibit ꝑ eā: qr dn̄s deus isrl̄ ingressus
est per eā. Qđ exponens Aug⁹ in quo/
dam smōe dicit. Quid est porta i domo
dn̄i clausa. nisi ꝙ virgo Maria semper
erit intacta. Et qd est hō ō trāsibit per
eā: nisi ꝙ Joseph n̄ cognouit eā. Et qd
est dn̄s solus itrat ⁊ egredit ꝑ eā: nisi ꝙ
spūs scūs ipregnauit eā. ⁊ dn̄s angeloꝝ
nascitur per eā. Et qd est clausa erit i eter
num. nisi ꝙ Maria vgo est ante ꝑtum:
⁊ virgo post partum.
Qđ sola vgo Maria fuit mat ⁊ vir/
go: ⁊ qualr̄ fuit vera ⁊ ꝓpria mat: vt pꝫ
ex dictis sacre scripture ⁊ rationibus do
ctorum.

Capitulum tertium.

Ertia cōclusio dr̄ decoratōis. Fu
it nanqꝫ btā virgo in sua virgi/
nitate decorate priuilegio quodā
singulari. vt esset virgo simul ⁊ mater.
Qđ aūt ipa vera fuerit mater iesu xp̄i
atqꝫ realis. declaratur tripliciter.
Primo auctoritate.
Secundo ratione.
Tertio inuocatione.
Primo declaratur ꝙ btā virgo fuerit
vera mater iesu xp̄i auctoritate. Nā Lu
ce. i. dixit ei angelus. Paries filiuꝫ. Et
iteꝝ ibidē btā virgo audiuit btām Eli/
sabeth: dicentē. Vn̄ hoc mihi vt veniat
mater dn̄i mei ad me. Et Luce. 2. Pe/
perit filiū suū primogenitū. Et eodem. c
Dixit mater eius ad illuꝫ. Et Math. 2.
Et itrātes domū iuenerūt pueꝝ cū Ma
ria mr̄ ei⁹. Et eo. c. Angelus apparens
Joseph: dixit ei. Surge ⁊ accipe pueruꝫ
⁊ mr̄em eius. Et Joh. 2. c. Nuptie fac/
te sunt in cana galilee. ⁊ erat mater Jesu
ibi. Et Joannes. 19. capitulo. Stabat
āt iuxta crucē mr̄ ei⁹: ⁊ soror mr̄is eius.
2° ꝓbat rōne ꝙ btā vgo fuerit vera mr̄
ihu xp̄i. Nā vt colligr̄ ex dcis s. sci. Th. in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

5.pte.q.32.ꝛ pte prima.q.27. ad hoc ꝙ
aliqs sit pr̄: vel aliq̄ sit mater: vel aliquis
sit fili⁹ q̄ttuoꝛ reqrunť.ſ. vite generatio.
substantie collatio: materie p̄pate admi
nistratio: ꝛ nature specifice assimulatio.
Primo eni reqriť vite generatio. Naꝫ
nō ex quacūqꝫ generatione seqtur pater/
nitas vel maternitas vel filiatio: ſꝫ ex ge
neratione viuentiū. Et iō si aliqua iani/
mata ex aliq̄ materia fiant nō ꝑpter h° se
qtur i eis rō paternitatis: vel m̄rnitatis:
vel filiationis. Sicut si ex ligno fiat scā/
nū nō ꝑꝑhoc h° lignū dr̄ pr̄ scāni. Simi
liter nō dr̄ ꝙ ignis generat⁹ ex igne sit fi
lius ignis generātis. 2° reqriť collatio sb
stātie. Nā si aliqs facit aliqd nō cōferen
do de sua sba: nō dr̄ pr̄ l' mr̄. Sic artifex
q facit scānū nō dr̄ pr̄ scāni. nec scānū fili
us ei⁹. 3° reqriť materie ꝑparate admi
nistratio. Nō eni simplicit̄ ꝑbē materiaꝫ
ad generationē alicui⁹: facit pr̄em l' mr̄eꝫ
ſꝫ ꝑbere materiā sic p̄patā. Sicut terra
nō dr̄ ꝓprie mr̄ hoīs: nec hō pr̄ vermis:
vn̄ formať. 4° reqriť materie specif ce
assimilatio. Nā si genitū nō assimileť ge
nerāti i natura specifica: generās nō dr̄
pr̄: nec genitū dr̄ fili⁹. Sicut capillus q
ab hoīe generať nō dr̄ fili⁹. cū g° hē q̄ttu
oꝛ ꝯditiones fuerit i btā V̄gine: pꝫ ꝙ fue
rit vera mr̄ xp̄i. P° nāqꝫ genuit xpꝫ vi/
uū. Vn̄ Damascen⁹ li.3. Filius dei ꝯxit
ex castissimis ꝛ purissimis sāguinib⁹ V̄/
ginis Marie carnē aiatā aia rōnali. 2°
btā V̄go xp̄o de sua sba ꝑbuit. Nā vt di
cit scūs Tho.i.3.di.4. btā V̄go i gene/
ratōe xp̄i ꝯtulit qcqd alia mr̄ ꝯferre dꝫ ad
generatōm filij. Si g° alie mulieres ver̄
dicūť mr̄es: ꝛ btā V̄go vere poterit dici
mr̄. 3° btā V̄go nō solū materiā ꝑbuit
ad ꝯceptionē xp̄i ſꝫ materiā sic p̄patā.
4° ꝓduxit sibi silē i spē. suū.ſ. speciosissi
mū filiū. 5° ꝓbať ꝙ btā V̄go fuerit vera
mr̄ xp̄i iuocatōe. Nā eccl'a scā dicit ipsam
reginā mi̅sicordie eē mr̄em xp̄i cū eā iuo
cat. vt ibi. Aue maris stella dei mr̄ alma
ꝛ Alma redēptoris mr̄. Et ꝑfecto ē val/
de gratissimū hoc verbū mr̄ V̄gini glo/
riose: cū sibi dr̄: qꝛ i hoc exprimiť oīs sua
ꝑfectio: laus ꝛ gloria. Hic ē qd̄ Ecc.24.

de seipsa dicit. Ego mr̄.ſ. singulari mō:
mr̄ V̄go: mr̄ itacta: mr̄ iuiolata: mr̄ pul/
chre dilectōis: timoris: magnitudinis ꝛ
ꝛ scē spei. In me oīs gr̄a vite ꝛ virtutis
in me oīs spēs vite ꝛ veritatis. Trāsite
ad me oēs q cōcupiscitis me: ꝛ a genera
tionib⁹ meis iplemini. Spūs eni meus
sup mel dulcis: ꝛ hereditas mea sup mel
ꝛ fauū. O q̈ꝫ dulce vocabulū ad dicēdū
mr̄ xp̄i. o q̈ꝫ fructuosū ꝓ oīb⁹ ad allegan
dū. Iō i aduersitatib⁹ ꝛ angustijs i ꝑicu
lis ꝛ i oī tribulatōe ad V̄ginē tā d̄corā re
curram⁹: q̄ hr̄e meruit i vtero suo regem
celoꝝ ꝛ dn̄m. A quo vt a filio ipetrat no
bis gr̄am quā nobis ꝯcedat ipse ih̄s xp̄s
pijssimus q est bn̄dictus ꝛ laudabilis ꝑ
ifinita secula seculorum. Amen.

Feria sexta post primā dn̄icā d' aduē/
tu Sermo de ānūciatōe dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i fa
cta ꝑ angelū gloriose V̄gini Marie. De
stupendijs mysterijs hui⁹ ānūciatiōis et
ꝑconis dignissimis V̄ginis bn̄dicte.
Sextus fructus. Jesus annunciatus.

Ox precessit dies āt appropiqua
uit. Itē ꝟ vbi sup̄. Sacra/
mētū ineffabile icarnatōis
filij dei ita solēniter celebra
tū ē: vt oēs angelici chori ꝯuerterenť ad
leticiā ꝛ exultationē: eo.ſ. tpe quo ꝑ san
ctā trinitatē facto cōsilio angelic⁹ nūcius
est deputatus: vt mittereť ad virginē ad
annūciādū sibi desp̄ōsationē eterni regis
ex q̄ seq debebat pax hūani generis: ꝛ sa
lus toti⁹ mūdi. Et quoniā tale mysteriuꝫ
est satis efficacissimū corda dura mollire
ac liquefacere i amore dilecti ih̄u. Idcir
co i p̄nti ſmone de ipsi⁹ ānūciatione dice
mus sub vno fructu q ē. Ih̄s ānūciat⁹.
Pro cui⁹ declaratiōe tres conclusiones
erunt notāde.

Prima cōclusio dr̄ congruitatis.
Secunda conclusio dr̄ qualitatis.
Tertia conclusio dr̄ virtuositatis.

Q̄d angelus debuit ānūciare V̄gini
ꝯceptionē filij dei: vt ex h° ſuareť ordo
ex pte dei: ꝛ ꝯformitas reꝑationis cū lap
su ꝛ V̄go purissima ardēti⁹ se disponeret
ad xp̄m suo vtero recipiendū. Capl'ꝫ.1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Prima ꝯclusio dr̃ ꝯgruitatis.
In qua videbimꝰ qualiter ange
lus ꝯgruẽter ad v̾ginẽ missꝰ ẽ
ad ãnũciãdũ dĩ filij ꝯceptũ triplici rõne.
Prima rõ sumit̃ ex pte dei.
Secunda rõ ex pte angeli.
Tertia rõ ex pte virginis.

Prima rõ sumit̃ ex pte dei: vt ſuare
tur ordo quẽ ipse statuit: ꝙ mediãtibꝰ an
gelis diuina oibꝰ nũciãt̃. Et h̃ ẽ regula
Dionysij. li. de ãge. hierar. vbi ait Dñi
cũ benignitatis mysteriũ ãgeli pͥo edo⸗
cti sũt: postea p ipsos ad nos cognitiõis
grã trãsiuit. Si ãt obijceret̃ ꝙ btã virgo
supior fuerat ãgelis. gͦ nõ d̾bebat sibi ta
le mysteriũ ab ãgelo reuelari. qꝛ vt dicit
Dioꝰ. supmis ãgelis fit reuelatio imedi
ate a dõ. Ad hͦ respondere possumꝰ ſm
Tho. i. 3. pte. q. 30. ꝙ btã v̾go supiore
rat ãgel̾ q̃ztũ ad dignitatẽ ad q̃z diuitꝰ eli
gebat̃ sz q̃ztũ ad statũ pñtis vite erat ife
rior: qꝛ ⁊ ipse xp̃s rõe passibil̾ vite modi
co ab ãgel̾ ẽ minoratꝰ. vt dr̃ ad Heb. 2.
c. ⁊ notat̃ i. i. sniaꝝ di. 16. Verũtñ qꝛ xp̃s
fuit sil̾ viator ⁊ ꝯprehẽsor: q̃ztũ ad cogni
tionẽ diuinoꝝ nõ idigebat ab ãgel̾ istrui
Sz mr̃ dei ñ erat i statu ꝯprehẽsoꝝ. iõ d̾
diuĩo ꝯceptu p ãgelos istruẽda erat. Et
si adhuc obijciat̃ q btã v̾go ex lumie fidi
cognoscebat dei filiũ icarnãdũ: qꝛ tãta co
pia grẽ ihabitabat i aĩa eiꝰ. gͦ vr̃ ꝙ ñ de
bebat istrui de eo ꝙ iã sciebat. Ego dico
ꝙ licet fidẽ de mediatore hũerit añ ãnun
ciationẽ: tñ ex humilitate cordis sui nun
q̃z cognouit seipsã fore i matrẽ eligẽdaz
tãti filij. Et ex hoc ãgelus debuit sibi an
nũciare ꝙ filiꝰ dei erat i suo vtero vẽturꝰ
⁊ susceptur⁹ carnẽ ex purissimis sãguini
bꝰ suis p opationẽ spũs sci: qd̾ ⁊ fecit: sic
pz Luc. i. Secunda rõ sumit̃ ex pte an
geli: vt. s. ſuaret̃ ordo i repatione q ſua
tus fuerat i lapsu. Cecidit nãqz hõ ãgelo
malo Euã tẽptãte: releuari ãt d̾bebat an
gelo bono Marie nũciãte. Et hͦ inquit
Beda i omel̾. Aptũ hũane restauratõis
principiũ: vt angelus a deo mitteret̃ ad
virginẽ ptu ꝯsecrãdã diuĩo. qꝛ pͥa pdi⸗
tionis hũane cã fuit cũ serpẽs a diabolo
mittebat̃ ad mulierẽ supbie spũ decipien
dã. 3ͦ rõ sumit̃ ex pte virginis. Et pͦ
vt ex tali nũcio mẽs eiꝰ eleuaret̃ i deũ: vt
sic ardenti caritate flãmesceret: vt prius
xp̃z ꝯciperet p amorẽ mẽte q̃z corpe. Nã
vt Aug. li. de virginitate ait. Mr̃na ꝓ⸗
pinqtas nihil Marie ꝓfuisset: nisi felicꝰ
xp̃m corde q̃z carne gestasset. 2ͦ vt eius
puritas oñderet̃. Hic Hiero. ad pau.
⁊ Eusto. Bñ angelus ad v̾ginẽ mittit̃
qꝛ ẽ sẽp angel̾ cognata v̾ginitas. 3ͦ vt
eẽt certior testis hiꝰ sacri qñ sup hͦ diuĩꝰ
eẽt instructa. Sic itaqz ordinatũ fuit: vt
angelus ad virginẽ mitteret̃. Quis ex⸗
cogitare posset: quãta tũc fuerit leticia in
celesti hierarchia: quãtũ gaudiũ quanta
exultatio: cũ ordinabat̃ legatio tã solẽnis
⁊ grata fiẽda p angelũ. Fluxerũt tot ãno
rũ milia: qbus nõ solũ hoies: sz ipsi ãgeli
expectauerãt videre diẽ illũ. O benigni
tas. o pietas ⁊ magna dulcedo sũmi dei.
Ecce apta ẽ vena mĩsicordie tue. Ange
lus vocat̃ a tota trinitate: ãbasiata sibi i⸗
pon t̃. Vade inqt pr̃ vade ad v̾ginẽ illã
Mariã: ⁊ dic ei: qꝛ illã i meã spõsã vni⸗
cã eligo: ipsã diligo sup oẽs creaturas ip
siꝰ amore vulneratũ ẽ cor meũ. Vad̾ ait
filius ⁊ dic ei: qꝛ ego ipsã i matrẽ eligo: ⁊
passibilẽ carnẽ de ipsa suscipiã: eroqz ei
amorosus filiꝰ ipsaqz dulcissima mea mr̃
Spũs scũs subiũxit. Vade ⁊ dic ei: quia
ego secũ ero: ⁊ opatione mea v̾go ꝯcipi
et: v̾go pturiet ⁊ v̾go i eternũ manebit
O quãta fuere tũc cãtica. O quot laud̾s
quotue tripudia i regno celoꝝ. Multa
põt hũana mẽs de ipsis pie ꝯtẽplari: q̃
nos breuitatis cã dimittimꝰ. Diximꝰ tñ
ista vt itelligeremus q̃z ꝯgruũ fuerit ꝙ
angelus xp̃z icarnãdũ v̾gini ãnũciaret.
Qd̾ ãgelus ãnũciãs v̾gini ꝯceptũ fi
lij fuit d̾ ordie archãgeloꝝ gabriel voca⸗
tꝰ: q v̾gini appuit visiõe corpali. Ca. 2.

Ecũda ꝯclusio dr̃ q̃litatis. In q̃
videre debemꝰ q̃litatẽ angeli nũ
ciantis: ⁊ si nõ i oibꝰ saltẽ q̃ztum
ad tria vz.

Primo q̃ztũ ad ordinẽ. Scd̾o q̃ztũ ad
nomẽ. Tertio q̃ztum ad apparitionẽ.

Primo iquã ꝯsideremꝰ cuiꝰ ꝯditõis
fuerit ãgelus q nũciauit icarnationẽ xp̃i.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Et vt colligitur ex dcis sci Tho.3.dis.3.
li.τ.3.pte summe.q.30.ille angelus fuit
de medio ordine isume hierarchie:q ē or
do archāgelorꝝ. Qđ coueniēs vr ee τ ve
rū: vt saluaret ꝓprietas ordinū:qꝛ ad āge
los ptiet dirigē actꝰ alicuiꝰ hoīs q ad ip3
tm̄ ptinet. Vñ dicūt mysteria nūciare.
Ad archāgelos vo ptinet dirigē actꝰ ho
minis q i totā multitudinē redūdāt. Vñ
τ medij.s.archāgeli dicūtur q̄si pricipes
angeli. Qꝛ g° cōsensus btē virgis q per
angelū reqrebat: erat actus singularis p
sone redūdātis in vtilitatem multitudis
imo totius hūani generis: iō āgelus ille
debuit eē de ordine archāgelorꝝ. Et cre/
dibile est q fuerit summꝰ in illo ordie. A
liq vero alij dicūt illū fuisse de summo or
die suppreme hierarchie:qꝛ ꝓprietas il/
lorꝝ ē i dī amore ardere. Et qꝛ i icarnatio
ne succedenda erat amoris flāma in tota
ecclesia: τ singulariter in aīa vgis: ideo
āgelus ille đbebat eē de ordine seraphi.
Nec pp hoc ꝑuertitur ordo:qꝛ sicut sin/
gulare erat opꝰ incarnatōis cōplendū in
virgine: nullo modo possibile fm ordie3
create nature: ita singularis đbebat esse
nūciꝰ ille q mittebat ad talia nūciandum.
Quicqd aūt sit satis ē nobis q đ summis
angelorꝝ āgelus missus ē: siue fuerit de
scđo: siue đ suppmo ordie prime celestis
hierarchie. Scđo cōsideremꝰ cuiꝰ cōditō
nis fuerit angelus q̄tū ad nomē:qꝛ vo/
cat Gabriel. Qđ suo officio cōgruit.nā
fm Greg. Gabriel fortitudo dei inter
ptat. Ad oñdendū q incarnatōis myste
riū eēt p dī fortitudinē nūciādū. Et simi
liter ad oñdendū q dñs virtutum venie
bat ad debellandum aereas ptātes. Ita
q Gabriel ānūciauit virgini: q fortis đs
veniebat ad fortē mulierē. De q dr ꝓv.
vlt. Mulierē fortē qs iueniet. 3° cōsi/
deremꝰ in āgelo nūciāte cuiꝰ ꝯditōis fue
rit q̄tū ad visionē τ appitionē. Et ad h°
dicit Criso. sup Math. q āgelus appuit
vgini visiōe corpali: qđ coueniēs fuit tri
plici ratione.
Primo rōne similitudinis.
Scđo rōne celsitudinis.
Tertio rōne certitudinis.

Prima rō fuit similitudis:qꝛ illđ qđ
ānūciabat erat icarnatio iuisibił dī. Vñ
ꝯueniēs fuit: vt ad hꝰ rei declaratō3 iuisi
bilis creatura formā assumēt i q visibilit
appereret. Scđa rō dr celsitudis. Coueni
ebat.n.mři dī q n̄ solū i m̄te: s3 ēt i corpo
reo vētre erat filiū dī receptura: vt āgelū
corpalit vidēt. Sed si aliqs obijceret: q
magis facēt ad dignitatē virgis: si āge/
lus appuisset ei visiōe itellectuali: quia vt
Aug. dicit. 12. sup Gen. ad lrā3: dignior
ē itellectualis visio q3 corpalis: qꝛ visiōe i
tellectuali vr i sui suba: visiōe vero corpa
li vr i assūpta figura: g° dignius fuiss3 ap
pere visione itellectuali. Rñdere possu/
mꝰ q itellectualis visio ē potior q̄3 sit ima
ginaria vel corpalis si sit sola. Sed ipse
Aug. dicit q excellētior ē ꝓphia q h3 itel
lectualem τ imaginariā visionē q3 illa q
h3 alterā tm̄. Iō beata virgo nō solu3 p
cepit visionē corporalē i angeli appitōne
sed etiā itellectualē illuminationē. Vnđ
apparitio nobilior fuit. fuisset tm̄ nobilior
si ip3 angelū itellectuali visione in ꝓpria
specie vidisset: siue in sui suba. s3 h° nō pa
tit statꝰ viatoris vt āgelū p eēntiā videat.
Tertia rō q̄re āgelus appuit corpali visi
one dr certitudis. Ea.n.q sit oculis sub/
iecta certiꝰ ꝯphēdimꝰ q̄3 ea que imagina/
mur. Propt hec oia Aug. i quodā fmo
ne vginē itroducēs loquētē ait. Venit
ad me qdā magnꝰ panymphꝰ xpi: nō pri
archa primꝰ aut ꝓpha egregiꝰ: s3 gabriel
archāgelus facie rutilās: veste coruscās
gressu mirabilis: τ aspectu tribilis: q vi
sitauit τ pturbauit me. h ille. Felix illa
appitio τ iocūda nimis i q nunciabat ab
āgelo nouū letissimum: nouum gratissi/
mū: nouū ꝓpinqssimum de salute hūani
generis. Quid audisti o puella formosa
O mulier scā: o virgo vtuosa. Quid au
disti: qd āgelus tibi rettulit. Certe nulla
vnq̄3 creatura fuit que hūerit talē reuela
tionē: qualem tu habuisti. Tibi dr. Aue
i. sine veh. Tibi dicitur plena gratia. Ti
bi benedictio datur in mulieribus. Tibi
pnūciat angelus ex tuo vtero in mūdum
dei filium egressurum. O beata femina
longum esset narrare cuncta q angelus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dixit. Que virgo rñdit illa: de qb⁹ plene
suo loco dicem⁹. Nunc aũt veniam⁹ ad
tertiũ qđ erat videndum in tertia ꝯclusi
one proposita.

Qđ gloriosa virgo ꝛ si nõ merito ꝯdi
gni: tñ merito cõgrui ꝛ digni meruit esse
mater filij dei. Caplm. 3.

Tertia ꝯclusio dr̃ virtuositatis.

In qua contemplari lib3: si ex v
tutib⁹ meruit virgo cõcipẽ xp̄um
Et ne ꝑ multa vagemur dicim⁹ ad h° s3
doctrinam dñi Boñ. i. 3. di. 4. ꝙ triplex
est meritum.

Primum dr̃ cõdigni.
Scđum dr̃ congrui.
Tertium dr̃ digni.

Primum ẽ meritũ cõdigni: quo quis
ex tanta caritate mereť tantam gloriam.
Et hoc merito virgo nõ potuit mereri ꝯ
cipere filiũ dei: ꝓ eo ꝙ ex hoc excidit oẽ
meritũ. Siue eni dicam⁹ deũ fieri hoĩem
siue dicam⁹ mulierẽ fieri matrẽ dei: vtrũ
q3 ẽ supra statũ q debetur creature. Et tã
hoc q̃3 illud fuit benignitatis ꝛ gratie.

Scđm ẽ meritũ cõgrui: quo peccator
dr̃ grãm sibi mereri cũ ad grãm se dispo
nit. Et sic btã virgo meruit ante icarna/
tionẽ cõcipere filium dei: qm̃ p̄ nimia
sua puritate: benignitate: ꝛ humilitate:
idonea erat vt efficereť mater dei. Ter
tiũ ẽ meritũ digni: q°. s. vir iustus orat ꝓ
alio vt mereať exaudiri. Et hoc merito
meruit btã virgo cõcipere xp̄3 p⁹ annũcia
tionẽ: q2 spũs scũs in eã copiosissime de/
scendit nõ i dispositam. Si eni bñ ꝯside/
ram⁹ quid ꝯtinetur i verbis illis q̃ virgo
sacratissima cõcludẽdo angelo dixit: ecce
ancilla dñi: certe eã dignã iudicabim⁹ cõ
ceptione filij dei. Nã cũ dixit. Ecce. prõp
titudinẽ obediẽtie oñdit: que tãta fuit qđ
nũq̃3 deo gratior acceptior q3 i aliqua alia
creatura: siue homine siue angelo iueni/
ri potuit. Cũ subiunxit. ancilla dñi. pro
fundũ humilitatis sue oñdit siue manife/
stauit. Nõ eni potuit ea que eligebať: vt
esset mater dĩ efficatius sibiipsi vilescere
deũq3 magnificare: q̃3 se ancillam domi
ni nũcupando. Cum dixit. Fiat mihi si/
dẽ sua3 declarauit. Cui⁹ lumie a dõ fuit

illustrata: vt nihil de xp̄o incarnãdo sen/
tiret diminutũ. Cũ tãdẽ dixit: fm vbu3
tuũ caritatẽ suã apuit qua ad deũ diligen
dũ ita cũ illo ardenť ꝯiuncta fuit: vt crea/
tura nõ sufficiat illud cogitare. Nunq̃3 i
hac vita iueť⁹ ẽ: nec iueniet q tãto feruo
re amoris cor suũ dederit dõ q̃3 tu3 tribu/
it tũc ipsa vgo btã. Nullus eteni eoru3 q
dilexerĩt deũ fuit i eo excessu dilectõis: i q°
ipsa feruebat a deo ꝙ illis verbis ꝓlatis
merito digni meruit esse mr̃ dei. O ar/
mariũ diuine gratie: o armariũ diue mi
sericordie: o fons pietatis: o fons castita/
tis: o puteus humilitatis: o plẽitudo pru
dẽtie: o plenitudo gratie: que tantũ meru
isti. Propť q̃ ipetra nobis grãm filij tui
vt valeam⁹ illi⁹ amore recolere: qđ ipse ꝓ
nobis dignat⁹ est facere: qui est benedic
tus ꝛ laudabilis ꝑ infinita secula seculo/
rum. Amen.

Sabbato p⁹ primam dñicam de aduẽ
tu sermo de mirabili conceptione filij dei
iesu xp̄i: ꝛ qualr̃ virgo gloriosa ip̄m ꝯce
pit in vtero suo verũ deũ ꝛ verum hoiem
ꝛ de his que occurrunt circa hanc conce
ptionem cõsideranda.

Sextus fructus. Jesus vtero clauditur.

Ox precessit
dies aũt appropinquit.
Itē ꝛ vbi supra. Letatur
aia sup̄ modũ i cognitõe
veritatis ei⁹ potissimum
que ingenij ꝓprij vires ac facultatẽ exce/
dit: nec haberi põť nisi aliquo lumine di/
uine gratie iteruenietẽ: siue illđ sit lumẽ
apparitionis: siue visionis: siue fidei. Et
q2 hec nobis veritas p̄dicať: mõstratur q3
fidei radio. s. ꝙ xp̄s filius dei cõcept⁹ fue
rit de spũ scõ i ventre virginali. Idcirco
i p̄ñti s̃mone ꝓ tante veritatis claritate in
telligenda ac deuotione dicem⁹ de cõcep/
tione mirifica ac stupẽda dñi nr̃i ih̄u xp̄i
Et more solito proponim⁹ fructũ suauis/
simũ ꝛ dulcissimũ h⁹ sermonis qui ẽ Ihs
vtero clauditur. In quo tres cõclusiões
principales declarabimus: videlicet.

Prima cõclusio dr̃ spiritus scĩ supuẽtio
Scđa conclusio dicitur christi cõceptio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

Tertia cōclusio dr̄ corporis conditio.

Q𝔡 virgo sacratissima ꝯcepit xp̄z sup̱ueniēte i ea sp̄u scō: ⁊ q̄re tal̄ ꝯceptio attribuit̄ spui scō cuiꝰ filiꝰ nullo mō dictus est xp̄s: atqz quō exponit̄ illud āgelicū dictū sp̄us scūs sup̱ueniet i te. Capl̄m. j.

Rima cōclusio dr̄ sp̄us sci superuētio. Qr eni scd̄z āgelicū ꝓmissū i xp̄i ꝯceptōe sp̄us scūs sup̱uenit i ꝟgine vr̄ attribui sp̄u sctō spālit̄ corporis xp̄i cōceptio: qd̄ cōueniēs ōn̄dit. s. Tho. di. 4. tertij li. ⁊. 3. p̱te sū. q. 32. triplici rōe.

Primo rōe caritatis.

Secundo rōe liberalitatis.

Tertio rōe sanctitatis.

Primo cōuenienter attribuit̄ sp̄ui scō talis cōceptio rōe caritatis. Sp̄us enim scūs ē caritas vel amor dei p̄ris ⁊ filij. ex maximo āt amore dei ꝓuenit: vt filiꝰ dei sibi carnē assumeret i vtero virginali vt dr̄ a Jo. 3. c. Secundo cōueniēter dr̄ xp̄s cōceptus de sp̄u scō rōe liberalitatis. Vt eni dictū ē sup̄. fructu 2° ⁊ cōclusione 3° nō aliqbꝰ meritis: s3 sola liberalitate ⁊ grā dei filiꝰ carnē assūpsit. Jō sp̄u scō qui est ipsa grā cōceptio xp̄i attribuit̄: vt dicit Aug. i enchiridion. Tertio cōceptio xp̄i attribuit̄ sp̄ui scō rōe scitatis. Qr eni sp̄us scūs ē sp̄us scificationis: vt dr̄ Ro. 3. iō sicut alij p̱ sp̄m scm̄ scificātur sp̄ualit̄ vt sint filij dei adoptiui: ita xp̄s p̱ spiritū scm̄ est i scitate cōceptus: vt eēt filius dei naturalis. Et ꝓpter hᵒ angelus dixit btē virgini. Jdēqz ⁊ qd̄ nascet̄ ex te scm̄ vocabit̄ filiꝰ dei. Neqz tn̄ xp̄s, qr de sp̄u scō cōceptus dr̄: filiꝰ ē sp̄us sci putādus. quia vt inqt Aug. i ench. Natꝰ est de sp̄u sctō xp̄s: nō sicut filiꝰ. ⁊ de Maria ꝟgine sicut filiꝰ. Doctor autē seraphicus dominꝰ Bon̄. i. 3. di. 4. dicit ꝙ h̄ locutio xp̄s ē filius sp̄us sci: nullo mō ē admittenda tū ꝓpter vitandū errorē circa generationē tēporalē tum circa generationē eternā. Circa generationē tēporalē d3 vitari error. qr cū secundū illā si diceret̄ xp̄s cōceptꝰ de virgine sp̄u scō: ac si sp̄us scūs eiꝰ eēt pr̄: ⁊ virgo eiꝰ mr̄ iā videret̄ ex hᵒ ꝙ xp̄s natus eēt de Maria ⁊ sp̄u sancto sicut nascit̄ ꝓles de viro ⁊ muliere: quod falsū ē, qr ꝓles p̱tē accipit a p̄re ⁊ p̱tē accipit a m̄re: i qua assimilat̄ p̄ri ⁊ m̄ri in eadē forma ⁊ natura. Qd̄ nullo mō ē repire i xp̄o qui soli m̄ri assimilat̄ i natura assūpta. Circa generationē eternā vitandus ē error. ne fiat cōfusio eternaꝝ relationū ⁊ ꝓprietatū. Vn̄ cū ꝓprium sit p̱sone p̄ris generare respectu p̱sone filij nullatenꝰ admittit̄ xp̄m eē filiū sp̄us sci. i qᵒ nō est alia p̱sona vel ypostasis q̄z illa quā pr̄ ab eterno genuit. Hinc Aug. vt. d. magr̄ i. 3. di. 3. ait. Quis dicere audebit xp̄m eē filiū sp̄us sci: cū hoc ita sit absurdū vt nulle fideliū aures valeant sustinē iō catholice icredēda ē auctoritas illa angeli. v3. Sp̄us scūs sup̱ueniet i te. Nō eni sup̱uenit i virginē scūs sp̄us vt eēt pater xp̄i: sed vt dicit Tho. i. 3. sen. di. 3. hec sup̱uentio pōt multiplicit̄ itelligi. pᵒ sp̄us scūs sup̱ueniet i te. i. sup̱ possibilitatem ⁊ cursū nature veniet i et. dādo fecunditatē ⁊ ꝯseruādo ꝟginitatē. 2° sp̄us scūs sup̱ueniet i te. i. sup̄ illud qd̄ hēs de plenitudine eiꝰ i te. Quia sicut olī ipleuit mētē3 nūc p̄n̄tia filij sui iplebit vētrē: operādo filij dei cōceptionē. 3° exponit̄ sp̄us scūs sup̱ueniet i te. i. sup̱ celis veniet i te. Qr oē datū optimū desursū ē. Jac. i. 4° exponit̄. sp̄us scūs sup̱ueniet i te. i. sup̄ merita tua: ⁊ sup̄ merita oiu3 creaturaꝝ. 5° expōit̄ sp̄us scūs sup̱ueniet i te. i. sup̱ oēs q an̄ te fuerunt ⁊ erunt: vt sis eiꝰ tabernaculū: tēplū: ⁊ sacrariū. Ex his cum audimꝰ sp̄m scm̄ sup̱uenisse stati op̱is magnitudinē admiremur: veneremurqz i virgine fecunda āplissimum munꝰ plenitudinis grē sibi ꝯcesse: que tāta fuit: vt sola esset illius mater in terris: q solum h3 patrem in celis.

Qd̄ xp̄i cōceptio fuit admirabil̄ vald̄: tū p̱p̱ tēpꝰ qr facta ē in instāti: tū p̱p̱ virginē in qua ē facta: tum p̱p̱ grām anime christi. Capitulu3. 2.

Ecunda cōclusio dr̄ cōceptiōis. Fuit equidē xp̄i cōceptio admirabilis valde triplici ratione.

Prima rō dr̄ temporis.

Secunda ratio dr̄ virginis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Tertia ratio dr̃ grẽ.

Primo fuit admirabilis cõceptio xp̄i
rõe tp̄is. q2 fuit subitanea ꝛ i instanti. nr̃a
autẽ ẽ successiua ꝛ i tp̄e vt dicit Joh. da
ma. Q̃d sic fuerit talis cõceptio declarat
scũs Tho. i. 3. di. 3. q. 2. ꝛ i tertia pte su/
me. q. 33. tali rõe. Cõceptio xp̄i facta fuit
ꝟtute diuina. Virt9 aũt diuina cũ sit infi
nita effectũ suũ subito ꝛ in instãti ꝓducer̃
põt. Jo i cõceptõe xp̄i quattuõ eodẽ istã
ti fuerũt. P°. s. cõuersio sãguis puris
simi btẽ ꝟginis i carnẽ ꝛ alias ptes cor
poris xp̄i. 2° formatio mẽbroꝝ organi
coꝝ. 3° aiatio corpis organici. 4° as/
sũptio corpis aiati i vnitatẽ diuine psõe.
Jn nobis ãt p virtutẽ finitã: ꝛ defectum
agẽtis: ꝛ ꝓpter dispositionẽ patientis h̃
successiue ꝯtingũt: ita ꝙ maris cõceptio
nõ perficit̃ nisi vsq3 ad certã diẽ. vt phs
dicit. 9. de aialib9 ꝛ similiter femine. Jn
xp̄i autẽ cõceptione materia quam virgo
ministrauit statī formã ꝛ figurã humani
corpis accepit. 2° xp̄i cõceptio fuit mi/
rabilis rõne virginis. Magnũ nãq3 ali
quod miraculũ cõtingit esse duobus mo
dis. Vno mõ qñ agens nec est natura/
le: nec materia ẽ naturaliter ꝓportionata
ad talẽ forma3 vt formatio hois de limo
terre que est miraculosa tã ex pte agentis
q̃3 ex pte materie patientis. Alio mõ cõ/
tingit miraculũ· qñ materia est naturale:
agens aũt est supnaturale. sicut qñ aligs
a febre sanatur. Quia ergo materia quã
virgo administrauit ad formationẽ cor/
poris xp̄i fuit naturalis: ex qua corp9 ho
minis naturaliter formari põt. ꝛ ꝓpter
hanc materiã naturalẽ quã virgo prepa
uit ad cõceptionẽ corpis xp̄i xp̄s dr̃ natu
ralis filius virginis. sed virtus formãs
fuit diuina. s. virtus spũs sci. ꝛ q2 vnum
quodq3 magis iudicat̃ secundũ formam
q̃3 secundũ materiã: magis secũdũ agẽs
q̃3 secundũ patiens. Jnde ẽ ꝙ conceptio
corpis xp̄i debet dici simpliciter miracu/
losa ꝛ supnaturalis. Secundũ gd ꝟo. s.
ex pte materie quã virgo prepauit põt di
ci naturalis. S3 forte aligs arguet ꝙ
cõceptio xp̄i ẽt ex pte virtutis actiue sit na
turalis tali rõe. Jn illuminatiõe ceci q̃3/
uis potentia visiua miraculose det̃: tamẽ
post acceptã potentiã cec9 naturalr̃ vid3.
Sed spũs scũs virgini potẽtiã generati
uã dedit. Ergo postea naturalr̃ genera/
uit. Ad h° rñdet. scũs Tho. i. 3. di. 3. duo
bus mõis. p° ꝙ nõ ẽ simile exẽplũ: eo ꝙ
ceco illuminato dat̃ potẽtia visiua sine oi
dispositõe ꝯria visioni: ꝛ iõ opatio seu vi
sio sequẽs est naturalis. S3 potẽtia ge/
nerãdi data ẽ virgini manẽte virginita
te que ẽ dispositio ꝯria ad cõceptũ. Alio
mõ põt dici ꝙ exẽplũ nõ est sile: eo ꝙ ce/
co illuminato dat̃ potẽtia passiua· cui9 o/
patio est ꝓpter hoc ꝙ mouet̃ ab agẽte na
turali. s. colore. ꝛ iõ illa visio est naturalr̃.
Sed ꝟgini dat̃ potẽtia generãdi p h° ꝙ
mota est ei9 potẽtia passiua ad generãdũ
ab agente supnaturali: iõ ꝯceptio corpo
ris xp̄i ẽ miraculosa. Hinc Anselm9 ait
li. de cõceptu ꝟginali. Spũs scũs virt9
altissimi viꝝ ꝟginẽ de muliere ꝟgine
mirabiliter ꝓpagauit. Tertio xp̄i ꝯce
ptio fuit mirabilis rõne grẽ: quia vt dicit
Alex. i. 3. xp̄s ab istãti sue ꝯceptiõis fuit
ita plen9 grã: ꝙ ei9 grã augeri nõ potuit.
Nã augmẽtũ nõ cõpetit rei secũdũ ꝙ res
ẽ iterior: ꝛ tota potẽtialitas capacitatis ali
cuius ẽ ipleta ex fine iplẽte: ꝛ iõ ñ h3 ite/
ri9 q° crescat. Et q2 aia xp̄i ab initio ꝯcep
tiõis fini vltio ẽ vnita: ñ solũ p fruitionẽ
vt eẽt pfect9 ꝯprehẽsor: s3 ẽt p ꝟbi vnio
nẽ iõ grã eius augeri non potuit.

Q̃d corp9 dñi nr̃i ihu xp̄i fuit i instãti
formatũ assũptũ: ꝛ q̃re illud nõ fuit ꝓduc
ductũ in pfecta quantitate. Capl̃m. 3.

Ertia cõclusio dr̃ corpis cõditio.
fuit eni corp9 dñi nr̃i ihu xp̄i vte/
ro virginis clausũ i cõceptiõe tri
plici cõditione sociatũ v3.

Prima dr̃ formatio.
Secunda dr̃ aiatio.
Tertia dr̃ assumptio.

Pria ꝯditio dr̃ formatio: q2 corp9 xp̄i
in istãti ꝯceptõis fuit pfecte formatũ q̃3tũ
ad pfectũ organizatõ3 ꝛ dispositõ3 m̃bro
rũ. Q̃d ꝓbat̃ p Aug. li. d̃ fide ad Petꝝ
dicẽtẽ. Firmissime tene ꝛ nullaten9 dubi
tes ñ carnẽ xp̄i sine diuitate i vtero virgi
nis fuisse conceptam pri9 q̃3 susciperetur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

a verbo. Ex hec dicimus fm magistruz
in. 3. q verbū nō suscepit nisi carnez for
matā. Dñs aūt boñ. supra prefata di. dic
hº fuisse côueniēs triplici rône.
Primo ex pte verbi assumētis.
Scdō ex pte virtutis opantis.
Tertio ex pte virginis ꝯcipientis.
Prima rō sumit ex pte verbi assumē
tis: qr nō debebat verbū assumere ptē hu
mane nature: vt eēt hō fm qd: sed fz to/
tā hūanā naturā: ꝛ ita carnē ꝛ aiaz: maxi
me cū aia det carni côueniētiā: vt veniat
cū diuina natura. Et qm̄ aia nō ē nata vni
ri: nisi carni formate ꝛ organizate: iō i pri
mo istāti côceptionis necesse fuit corpus
xpi ad pfectā organizationē adduci. Vñ
Aug. li. de tri. Nō ex vtero virgis prius
caro côcepta ē ꝛ postea diuinitas i carnē: sz
mox vt dei verbū i vterū venit fcm̄ ē ca/
ro fuata ꝓprietate nature: ꝛ pfcūs hō in
vnitate carnis hūane. Scda rō sumit
ex pte virtutis opātis: qr virtº diuina opat
mirabiliter. Hoc aūt ē miraculū miracu
loꝝ: q feia côcipiat deū: iō ad sue mirabi
lis potētie ostēsionē subito formauit illud
corpº: qd forte natura nō poterat nisi suc/
cessiue. Tertia rō sumit ex pte virgis
côcipiētis: que stati vt côsensit: repleta fu
it spū scō: ꝛ mater dei effecta. Et qm̄ mat
dei nō erat nisi ds vnitº eēt carni quā cô/
cepat: ꝛ caro nec deo nec aie deberet vni
ri: nisi hrēt mēbroꝝ distictionē côuenien
tē. Hic ē q ab istanti côceptionis i mē/
broꝝ distictionē corpº xpi debuit eē pfec/
tū. Sz tñ h remanet mēs dubia: cur cor/
pus illud pfcm̄ q̄ztū ad organizationez ñ
fuit ꝓductū: siue formatū i pfectione q̄ztū
ad quātitatē. Nō eni fuit corpº Ade no/
bilioris côditōis q̄z corpº xpi: ꝛ tñ illud i
istāti creatōis fuit pfecte a deo formatum
q̄ztū ad quantitatē molis. Et hº dicit dñs
Boñ. vbi supra. Rñdet q pfectio quāti
tatis illiº corpis fuit opatiōe nature: cuius
ē opari fz tpis successionē. Et lz ds ali
de illo corpe facē potuisset: voluit tñ sic eē
triplici rône. Primo pp legis vni
uersitatis conseruationem.
Scdō pp fidei confirmationem
Tertio pp hūilitatis xpi comendationez

Prima ergo rō fuit pp legis vniuersi
tatis côseruationē. Nā ds vnicuiqz natu
re côcessit ꝓpriā opationē: nec vtit mira/
culo vbi natura p se pōt sufficiēter opari.
Et qr natura i xpo satis sufficient poterat
corpº xpi ad pfectā quātitatē deducere: iō
qd i illo derogabat eiº dignitati: noluit ds
tps anticipare tāq̄z iustus vniuersitatis ad
ministrator: vt vnūqdqz iuxta ꝟtutez si/
bi côueniētē opari sineret. Et hº qdē cô/
ueniebat: qr naturā nolebat pimē: sed re
pare. Scda rō fuit pp fidei côfirmatō
nē. In hºei veritas fidei ꝯfirmat ad fir
mit credēdū q xps nō fantasticā: sz verā
carnē assūpsit. Tertia rō fuit pp hūili/
tatis xpi comēdationē. Comēdat nāque
sua hūilitas: qñ nō solū dei filiº fcūs ē hō
sz natº est puulus materno lacte nutritus
i cuna vagiēs itra mris brachia gestatº ꝛ
officia queqz suscipiēs qbº ifantuli idigē
solēt. Scda côditio corpis xpi dr aia/
tio. Fuit nēpe illd corpus pcēt morē alio
rū: vt dcm̄ ē i istāti aiatum. De q̄ aiatiōe
diffusiº dicturi sumº i sequētibº. Ter/
tia côditio illiº corpis fuit assumptio: qr in
eodez etiā istāti fuit a verbo assumptum.
Vñ Greg. is. li. moral. Angelo ānūciā
te ꝛ spū. s. adueniēte mox verbū in vtero
ꝛ mox itra vterū ꝟbū caro. Quibº dili/
gēter ꝯsideratis si xpz ispicē: voluerimus
i vtero ꝟgis reclusū deducemur ad igē
tes grās ei psoluēdas: q ꝓ nobis pctori
bº: ꝓ nob miseris: ꝛ vilissimis ꝟmiculis
ꝓ nob inimicis eius ni ptis. 9. mēsibº bita
re voluit i thalamo ꝟginali. Sz qd dice/
musº de ꝟgie illa gratiosissima q̄ talē filiuz
tenebat i vētre. O res digna miratu. O
stupēdū ꝓdigiū. O ineffabile sacramētū
Stat i sua cellula ꝟgo deuota: ꝛ i ventre
suo baiulat quē celi ꝛ terra capē nō pñt.
Sciebat se ꝟginē eē. Experiebat se iā ꝯce
pisse. Certissima erat ex angelica istructi
one de nouitate tāti miraculi: qr côcepat
filiū dei hūani generis redēptorē. Mirā
erant i eiº corde suauitatis repletio: mul/
ta i mēte dulcedo: ꝛ copia iocūditatis. Ne
ue pōdus letūqz sustiebat. O quot lachri
me fluebāt ex oculis illiº ꝟgis: hūilis i tali
gestiōe tanti filij iubilantis. O quid dice

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

bat. Quid loquebat. Quid cogitabat.
Certe humana mēs secreta huiꝰ mōi ple
ne excogitare non valet. Possumꝰ tñ pie
credere puellā illā deo dilectā die noctu/
qʒ i semetipsa dixisse: filiū dei i ventre ha
beo. Ipsum teneo quē ꝓphe predixerūt:
que patriarche prenūciauerūt: queʒ sci pa
tres desiderauerūt: q mūdū saluare dʒ: q
īfernū expoliabit: q paradisuʒ apiet: q an
gelos letificabit. Ipse ē dei filiꝰ. Ipse est
meꝰ filiꝰ. O fili mi dulcissime. O fili mi
amātissime. O fili mi pijssime: quē corde
credo: corpore teneo: qñ te oculis ꝓprijs
aspiciā. Qñ te īfantulum natū lacte depa
scā. Vñ hᵒ mihi: vt tu me i tuā matrē ele
geris. Gratias tibi ago deus meꝰ: q fis
i etnū bñdcūs. Hec ꝛ similia poterat v/
go mēte reuoluere. Nos aūt debiles ꝛ i
firmi eā ꝓcemur humilibꝰ precibꝰ: vt pro
nobis itercedere velit apud suū dilectum
filiū regnātē i celis quē ipsa tenuit i vte/
ro icarnatum i terris qui est benedictus
ꝛc. Amen.

Dñica. 2. de aduētu. Sermo ď dinita
te Ihu xpi: q sicut fuit verꝰ ꝛ pfcūs hō:
ita fuit verꝰ ꝛ pfectus ďs: qď si qs nō cre/
deret: absqʒ dubio piret: q2 ita debemus
credere xpʒ deū vt etiā nō negemꝰ hoiem
ꝛ ita ipʒ hoiem tenemur cōfiteri: vt etiam
deū ēsse non dubitemus.
Octauus fructꝰ. Iesus est filius dei.

[B]Eatus qui nō fu

erit scādalizatus in me.
Verba sīt redēptoris nři
originaliter. Math. xi. c
ꝛ i euāgelio pñtis dñice.
Conat ātiquꝰ hostis q̃ztū pōt. mētē euer
tere a luce veritatis: vt errore dissemina
to in aiam sibi credētē eam facile decipiat
atqʒ deducat p semitā vitiorum. Et inter
cetera conat suggerere his qui vel curio
si vel inertes fuerit opiones varias fal/
sas ꝛ impias circa icarnationis sacratissi
me mysteria. De quibꝰ qui male sentit ď
xpo redēptoie vere scandalizat: ꝛ a sua sa
lute ꝓculdubio efficit alienus. Idcirco
redemptor noster discipulos Johānis in
struxit dicēs eos fore btōs q nō scādalizā
tur i ipso. i. q bene sapiūt de diuinitate ꝛ
humanitate. Et qñ xpm icarnatū ita cō
siteri debemꝰ hoiem: vt nō negemꝰ deuʒ
Ideo i pñti smone de ihu xpi dinitate di
cturi sumꝰ. De qua nullus in xpo scāda/
lizari debet: q2 oēs ipʒ credere tenemur
verū hoiem ꝛ verū deū. Ad qď pleniꝰ in
telligēdū veritatem hāc curabimꝰ decla
rare sub vno fructu. s. Ihs ē filiꝰ dei. ꝑ
quo notabimꝰ tres ꝯclusiones pricipales
Prima cōclusio dr testificatōis.
Scďa cōclusio dr attributionis.
Tertia ꝯclusio dr opationis.
Qď xps ďs sit: q2 hᵒ hr ex testimonio
hūano angelico ꝛ diuino: ita q tā scriptu
re iudeoꝝ q̃ʒ gentilium: siue etiā xpiāorū
clamāt xpm eē verū deū. Caplm. j.
[P]Rima ꝯclusio dr testificationis.
Colligimꝰ nāqʒ xpʒ eē filium dei
ex multiplici testimonio scriptura
rū: q̄ de ipso loquunt: de qbꝰ aliq̃s addu
camꝰ. Pro quarū ordinatōe ānotabimꝰ
triplex testimoniuʒ in scriptura inuētū si
ue reptū de dño iesu xpo.
Primum dr humanum.
Scďum dr angelicum.
Tertium dr diuinum.
Primum testimonium dr humanum
qď ꝓferūt iudei: ꝛ testificant gētiles: ꝛ ini
mici xpi manifestāt. Primo nāqʒ iudei
testificātur dinitatē xpi. Ecce iā Esaias i
cipit loq. Dicit. n. 9. c. Paruulus natus
ē nobis: ꝛ filius datꝰ est nobis. Ecce hūa
nitas. Et seqt. Et vocabit nomē eiꝰ ad/
mirabilis cōsiliariꝰ: ďs fortis: pr futuri se
culi: priceps pacis. Ecce dinitas. Q2 vt
dicit Nico. ď li. sup hᵒ passu. Translatio
70. iterptū hʒ. Et vocabit nomē eiꝰ ma/
gni ꝯsilij angelus: i trāslatōe vo chalde
ica hr. Vocabit nomē eiꝰ pmanēs i scła
messias. Itē Hiere. 23. Ecce dies veni/
unt dicit dñs: ꝛ suscitabo dauid germē iu
stū. Trāslatio caldaica hʒ statuā messiā in
stū. Et subdit. Et hᵒ ē nomē qď vocabūt
eū dñs iustus nr. In hebreo vo pōit no
mē dei thetragramaton: vt dicit Nic. ď
li ra. qď ē nomē solā eēntiam dei signifi/
cās prout dicit rabbi Salomon. Item
Baruch. 3. c. Hic ē ďs noster: ꝛ nō esti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

mabitur alius aduersus cū. Ecce diuitas
Et īfra. Post hoc ī terris visus ē ꝛ cum
hoibꝰ cōuersatꝰ ē. Ecce hūanitas. Item
Joh. bap. q xp̄m baptizauit dicit. Joh. j
Vidi spm̄ descēdētē quasi colūba de celo
ꝛ manētē super eū: ꝛ ego nesciebā eū: sʒ q
me misit baptizare ī aq̄ ille mihi dixit: su-
ꝑ quē videris spm̄ descēdētē ꝛ manētem
supꝑ eū: hic ē q baptizat ī spū scō ꝛ ego vi
di ꝛ testimoniū ꝑhibui: qꝛ hic ē filiꝰ dei.
Itē Nathanael dixit xp̄o Joh. i. Tu es fi
liꝰ dei. Et Petrꝰ apl'oꝝ princeps Math.
16. a xp̄o interrogatꝰ r̄ndit. Tu es xp̄s fi-
liꝰ dei viui. Et scā Martha. Johs. xi. c.
dixit xp̄o. Ego credidi: qꝛ tu es xp̄s filius
dei viui: q in hūc mundū venisti. Et cē-
turio Math. 27. c. dixit de xp̄o. Vere fi
lius dei erat iste. Et Josephus iudeꝰ de
xp̄o loquēs in. 18. li. antiquitatū ait. Fu-
it predcis tp̄ibꝰ sapiēs vir: si tn̄ eū viruʒ
noiare phas ē. Erat eni mirabiliū opeꝝ
effector ꝛ doctor oium eoꝝ q libēter ea q̄
v̄a sīt audiūt: ꝛ multos qdē iudeoꝝ mul
tos quoqʒ ex gētibꝰ sibi adiunxit: xp̄s hic
erat: hūc accusatione primoꝝ nr̄e gentis
viroꝝ cū Pilatꝰ cū in cruce agenduʒ de
creuisset: nō deseruerūt hi q ab initio di-
lexerūt eū. Appꝑuit ei eis tertia die: iteruʒ
viuēs fm̄ qꝫ diuinitꝰ īspirati ꝓphe vel h̄
vel alia de eo inumera miracula predixe
rūt: sed ꝛ ī hodiernū diē xp̄ianoꝝ q ab ip
so noiati sunt ꝛ nomē ꝑseuerat ꝛ gēs: h̄
Josephus. Itē rabbi Mo yses ī li. d̄ iu
dicibꝰ: de xp̄o loq̄ns dixit. Jh̄s nazare-
nꝰ visus ē eē messias. Et Paulus apl's
ad Heb. i. c. iqt. Multiph ariā multisqʒ
modis oli d̄s loq̄ns patribꝰ ī ꝓphis: no-
uissime diebꝰ istis locutꝰ est nobis ī filio:
quē cōstituit heredē vniuersorum ꝑ queʒ
fecit ꝛ secula. Et ad Ro. i. Qd̄ añ ꝓmise
rat in scripturis scīs de filio suo ꝛc̄. Et ad
Titū. 2. c. Apparuit gratia dei ꝛ saluato
ris nr̄i. Insupꝑ testimoniū asserūt de xp̄i
diuinitate gētiles ꝛ pagani. Nā calcidiꝰ su
per. 2. Thimei Platonis ponit de stella
creata ī xp̄i natiuitate: ꝛ dicit qꝫ stella illa
nō fuit morbos ꝛ mortē denūcians: sʒ ad
uētum dei venerabilis ad humane ꝯsu-
mationis rerūqʒ mortalium grāʒ. Quā
stellā cū nocturno tp̄e inspexissent chalde
orū, ꝑfecto viri sapiētes: ꝛ ī ꝯsideratōe re
rum celestium satis exercitati: significas-
se dicū: recentem ortū dei. Item ī li. quo
dā repto apud Tholetum ī quodā saxo:
tp̄e Ferdinādi regis castelle qui scriptus
erat lr̄a hebraica: greca: ꝛ latina: loquēs
de triplici mūdo. ponēs xp̄m ī tertio mū
do dicebat. In tertio mūdo filius dei na
scet ex virgine Maria: ꝛ ꝓ salute oium
patiet. Et erat ibi scriptuʒ qꝫ liber ille
tp̄e dei regis deberet inueniri. Itē Sy-
billa erythrea. vt Aug. dicit. 18. li. de ci.
dei. versus quosdā cōposuit de fine mun
di: quoꝝ prime littere iuncte sonāt. Jh̄s
xp̄os tenet hyros sother: qd̄ ē latine ih̄s
xp̄s filiꝰ dei saluator. De alijs aūt Sybil
lis q̄ de xp̄o ꝓphārūt dicētes ipsum eē fi-
lium dei: ad p̄ns taceo: qm̄ ipsarū dcā nō
potui autentice inuenire: sʒ de ipsis inue
niat Isodorus. 8. ethimol'. li. loquēs q̄s
decē fuisse commemorat. Prima ꝑsica:
q̄ fuit de ꝑsis. Scd̄a libyca. Tertia del-
phica ī tēplo delphici apollinis genita. q̄
añ troiana bella vaticinata ē cuiꝰ plurios
v̄sus opi suo Homerꝰ inseruit. Quarta
chimeria ī italia. Quinta erythrea noīe
Herophila ī babylone orta que grecis ili
on petētibꝰ vaticinata peiturā eē troiam
ꝛ Homerū mēdacia scripturū. Dcā aūt
Erythrea: qꝛ ī eadē īsula eiꝰ inuēta sīt car
mina. Sexta Samia a samo īsula vn̄ fuit
cognominata Septima Cumana noīe
Amalthea: qui. 9. libros attulit targnio
prisco: ī quibꝰ erāt decreta romana ꝯscri
pta. Ipsa. n. Cumea ē. de q̄ Virgiliꝰ di
cit. Vltima cumei venit iā carminis etas
Dcā aūt fuit Cumana a cuma ciuitate: q̄
ē in campania: cuius sepulchruʒ in sicilia
adhuc manet. Octaua Hellespontia in
agro troiano nata: que scribit Solonis ꝛ
Cyri fuisse tp̄ibꝰ. Nona Phrygia. De
cima Tyburtina. De his fert qꝫ ī suis car
minibus de xp̄o deo ꝛ hoie multa ꝑdixe-
rūt. Item in historijs Romanorum in-
uenitur qꝫ tempore constantini impera-
toris ꝛ Helene matris eius inuentum
fuit quoddam sepulchrum cōstantinopo
li: ī quo iacebat homo aurcam laminam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

dñis: in q̃ scriptum erat: xp̃s nascetur de
virgine. Credo i cũ. O sol ⁊ luna sub he
lene ⁊ Cõstãtini tpibus iterũ me videbi-
tis. Postremo xp̃i diuinitatem testant̄ ini
mici sui. Si loq̃mur de iudeis: ecce ꝙ dis
psi sunt ꝑ vniuersũ mũdũ dati i oppro-
briũ cũctis gẽtibus. Si dicamꝰ de roma
nis impatoribꝰ xp̃m ꝑsequẽtibus i marty
ribꝰ suis: nõne oẽs perierũt crudeli mor
te. Patet de Nerone q ab iperio deposi
tus extra vrbẽ miserabiliter mortuus est
Domitianus a senatu romano iterfectus
ẽ. Decius a diabolo cecatus decessit. Di
oclecianꝰ primo ab iperio depositus inde
strãgulatus est. Maximianꝰ occisus est
Sic ⁊ alij: vt Maxẽtius: Gallus: Va
lerius: Seruius: Volusianus: Cõstãs:
Julianꝰ: Thodoricus: ⁊ ceteri: q xp̃z ma
le ipugnãtes: male finierũt. Si hereticos
attẽdamꝰ inuenimꝰ de ipsis ꝙ manu dei
fuerũt percussi. Et ceteris dimissis: ne ꝓ
lixitas tediũ generet: ꝯ Arriũ illũ male-
dictũ dirigamꝰ ſmonem: qui ob ipietatẽ
suam damnatus ẽ i generali cõcilio Ni-
ceno. vt notat̄. 15. di. c. canones. Iste fu
it ille maledcũs nequam: qui multa falsa
de xp̃i diuinitate pessime dogmatizauit. vt
eni dicit Cassiodorus li. i. historie tripar
tite. ⁊ Eusebiꝰ in. x. li. historie ecclesiasti
ce. Arrius fuit presbyter alexãdrinꝰ in sa
cris lr̃is eruditissimꝰ: cupidus glorie: et
hyppochrita magnꝰ q videns Alexãdruz
ordinatũ i ep̃m alexãdrinum: qd̕ ipse cu-
piebat: eidẽ inuidit. ⁊ cũ Alexãder filiuz
equalem patri eẽ diceret: vt ip̃z ipugnarz
cepit ꝯriũ asserere: dicebatq; filiũ creatu
rã a suba patris sepatum. Hoc tpe Sil-
uester rome ⁊ cõstãtinꝰ magnus iperator
i cõstãtinopolitana vrbe cõcilium ordina
ri fecit in Nicea: i quo cõcilio vt dcm̃ est:
reprobati sunt Arriꝰ: ⁊ seq̃ces eiꝰ. Mor
tuo vero Cõstãtino: Cõstãtini filiꝰ iperi
um oriẽtis tenuit: q Arriũ i grãm rece-
pit deceptꝰ ab eo: quoniam fatebat̄ se cre-
dere symbolũ aploꝝ ⁊ maliciose hoc iure
iurãdo cõfirmauit. Reuersusq; ẽ hꝰ mo
do cõstantinopolim cum complicibꝰ suis
⁊ volebant cõcilium celebrare. Qd̕ sen-
tiens Alexander conatus ẽ impedire: sz
negens apte dixit Arrium nõ eẽ catho-
licũ: nec licere ifringi sniam ep̃oꝝ. Tũc
Eusebius qdã fauens Arrio dixit Alexã
dro iureiurãdo ꝙ nisi publica cõmunio
ne Arriũ cũ vniuersis ap̃d̕ se susciperet:
tertia die ipse ad exiliũ mitteret̄. Disce
dẽs ergo mestus Alexander orabat: ne
Eusebij verba sortirẽtur effectum. Igit̄
vna die sub altare pronꝰ iacuit tota nocte
rogãs deum vt impediret malitiam ini-
micoꝝ suoꝝ. Post hec ad palatiũ impa-
tor vocauit Arriũ petẽs an cõcilij decre-
ta ſuaret. Cui rñdit ita. Credens gͦ ver
bis Arrij suscipi cũ ab Alexãdro i coio-
ne precepit. Erat eni tũc sabbatũ ante pa
sca resurrectõis: itaq; dũ Arrius egres-
sus eẽt iperatoris aulã ⁊ honoraret obse
qis satellitũ Eusebij ac populi: sicq; ma
gnificus icederet ꝑ vrbẽ: tandẽ ad locuz
venit cui nomẽ ẽ forũ cõstantini. Ibi to-
tꝰ tremefactus ẽ ⁊ vẽtris sui solutio facta
cũ coegit secessum querere. Et nõ t̃m se-
ces: sz fluxũ sanguinis cũ itestinis emisit
Splen etiã fluxit ⁊ iecur. Et in tã fetido
actu mors subsecuta ẽ. Audiuimꝰ gͦ ex-
hiꝰ exẽplis quãta sit potẽtia hꝰ crucifixi: q
nisi d̕s fuisset: nõ fecisset talia. Scd̕m
testimoniũ manifestãs xp̃i diuinitatez d̕r
angelicũ. Ab ipsis nãq; angelis hẽmus
q xp̃s fuerit filius dei. s. ab angelo Ga-
briele dicẽte virgini Marie. Cõcipies
⁊c̃. Qd̕ nascetur ex te scũm vocabitur fi
liꝰ dei. Et ab angelo ꝓmonente Joseph.
Math. i. Et ab angelis: q post ieiunium
40. dierũ accesserunt ⁊ ministrabant ei.
Math. 4. c. Tertium testimoniuz ad
ꝓprobandã xp̃i diuinitatẽ d̕r diuinum.
Nã Math. 17. audita ẽ vox d̕ celo a Pe
tro Jacobo ⁊ Johe. Hic ẽ filiꝰ meꝰ dilec
tus i quo mihi bene cõplacui. Et iterum
istante tpe passionis ioh. 12. c. ipso ih̃u di
cente patri: pr̃ clarifica filiũ tuũ: vox pr̃is
audita est. Et clarificaui: ⁊ iterũ clarifica
bo. Sufficiant igit̄ toto testimonia: licet
possimꝰ dicere ꝙ q̃cũq; martyꝝ gesta do
ctoꝝ ⁊ scõꝝ exempla xp̃z deũ eẽ declarãt
De qbꝰ alias dicturi diffusius erimus do
nante deo omnipotente in tractatu de do
ctrina xp̃iana.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Q d̄ xp̄s de⁹ sit: q2 sibi attribuūt̄ i scrip
tura diuina q̄ soli dō ꝯueniunt. s. scificatio
aiar: remissio pctōr: ꝓductio mūdi.
Secūda ꝯclusio dr̄ attri/ Ca. 2.
butionis. Attribuūt̄ nāq3 i scri/
ptura dn̄o ihū xp̄o q̄dā q̄ soli dō
conueniunt.
Primū dr̄ aiar scificatio.
Secundū dr̄ peccatorz remissio.
Tertium dr̄ mundi ꝓductio.
Primū qd̄ deo couenit dr̄ aiar scifi/
catio vt p3 Leuit. 21. c. vbi dr̄. Ego dn̄s
q scifico vos. Et h⁹ dr̄ ad Heb. 2. Qui
scificat z q scificāt̄ ex vno oēs zc. Et ad
Heb. vlt. Ihs vt scificaret ppl'm p san/
guinē suū extra portā passus est. Secun
dū qd̄ deo couenit dr̄ pctōr remissio. vn̄
Esa. 43. Ego sū qdeleo iniquitates ve/
stras. Vn̄ Math. i. angelus dixit ioseph
Ipse saluū faciet ppl'm suū a pctis eorū.
Et Math. 9. cū quidā ex scribis intra se
murmurauerunt. q2 xp̄s dixit paralitico.
Cōfide fili remittuntur tibi pctā tua xp̄s
dixit. Vt quid cogitatis mala i cordibus
vestris. Quid ē facilius dicere remittūt̄
tibi pctā tua. an dicere surge z ambula.
Vt sciatis autē q2 filius hoīs h3 ptātem i
terra dimittendi pctā: tunc ait paralyti/
co. Surge tolle lectū tuū: z vade i domū
tuā: Tertiū quod deo couenit ē mūdi
ꝓductio. iuxta illud Esa. 48. Ego ipse
primus z nouissim⁹: man⁹ quoq3 mea fū
dauit terrā: z dextera mea mēsa ē celos
Et hoc attribuit̄ xp̄o Jo. i. cū dr̄. In pri
cipio erat verbū zc. Oīa p ipsū facta s t.
Et isra. Mūdus p ipsū factus ē. Q d̄ d̄
filio dei dn̄o ihū xp̄o dr̄ sicut postea dr̄ i
conclusione. Et verbū caro factū ē: z ha
bitauit in nobis zc.

Q d̄ xp̄s sit de⁹: q2 fecit mirabilia: que
fuerunt sufficiens testimoniū diuinitatis
sue, ꝓpter spēm operū: ꝓpter modum et
ꝓpter documentum. Capl'3. 3.

Tertia cōclusio dr̄ opatōis. Mō
strant christū eē deū opa miracu
losa p ipsū facta. De qb⁹ dicebat
Joh. 5. c. Opa que ego facio i noīe pa
tris mei: ipsa testimoniū phibent de me.
Miracula quoq3 xp̄i fm̄ Tho. 3. pte. q.
43. ar. 3. fuerunt testimoniū diuinitatis
sue mari., ꝓpter tria.
Primo, ꝓpter speciem operuz.
Scd̄o, ꝓpter modum.
Tertio, ꝓpter documentum.
Primo, ꝓpter speciē operz: q2 trāsce/
debāt oēm ptātē create nature. ꝓpterea
fieri nō poterāt nisi dina v̄tute. Vn̄ ce/
cus dicebat. A seculo nō ē auditū: q2 ape
ruit qs oculos ceci nati. Nisi eēt hic hō a
deo: nō posset facere qcq3. Joh. 9. c. Se
cundo, ꝓpter modū: q2 christ⁹ faciebat mi
racula, ꝓpria v̄tute z auctate. Vn̄ Luc.
6. scriptū ē. Virtus de illo exibat z sana
bat oēs. z Math. 8. c. Imparauit ventis
z mari z facta ē trāquillitas magna. Et
Luc. 7. c. resuscitās adolescentem dixit.
Adolescēs tibi dico surge. Et Joh. xi.
c. i resurrectiōe Lazari dixit. Lazare ve
ni foras. Et sic de alijs miracul' ei⁹. alij
vero q miracula fecerūt: fecerunt ipsa n̄
v̄tute ꝓpria: s3 v̄tute dina vl' v̄tute ipsi
us christi icarnati. Vn̄ Petr⁹ vt scribit̄
i actib⁹ aplōr Act. 3. c. dixit ei q. 40. an/
nis p seipsū nō poterat ābulare: z sede/
bat ad portā tēpli. In noīe ihū xp̄i naza
reni surge z ābula. Et si dicat̄ q2 i resur/
rectione Lazari christ⁹ egerit grās dō pa
tri: r̄ndet̄. Aliud ē grās referre. z aliō ē
grās ipetrare. Primū nō presupponit
secundū: s3 bn̄ ecōuerso. Insup q2 re xp̄s
grās egerit hr̄ ibi Joh. xi. Ego eni scie
bā q2 sp̄ me audis: s3 ꝓpter ppl'm q circū
stat dixi: vt credat: q2 tu me misisti. Et si
dicat̄ q2 de⁹ orauit. dicit Beda q2 nō ora/
uit ad petēdū suffragiū: s3 ad dādū exem
plū. 3⁰ miracula ei⁹ fuerūt testimoniuz
sufficiēs diuitatis sue pp documētū: q2 se
filiū dei predicabat: qd̄ nisi ver fuiss3: ne
quaq3 ei astitisset dina v̄tus in miracu/
lor opatione. Nā ipossibile ē tā scelesto
mendacio q3tū est illud si nō eēt ver: ip
sū deū ferre testimoniū p opa ifinite v̄tu
tis q̄ sūt miracula v̄a. Et pp h⁹ couenies
fuit xp̄i r̄nsio: quā fecit his q a Johē icar
cerato fuerūt missi quos Johēs misit ad
xp̄m vt iterrogarēt eū. Tu es q vēturus
es: an alium expectam⁹. Q d̄ s3 Greg.
Johēs scē nō dubitās ipsū eē mūdi sal/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

uatorē: sed ignorās an ad infernum essꝫ
in ꝓpria ꝑsona descensurus. Sciebat
enim ꝙ virtus passionis extendēda erat
vsqꝫ ad eos q̄ i limbo erāt ꝛꝫ Ambꝛ. sup̄
Lucā. qḋ nō fuit ex ignorātia sꝫ ex q̈dam
pietate. Uel sicut Criso. voluit vt satisfa
ceret i hac q̄ōne discipul' suis qb⁹ dux̄ vi
debaꝛ meli⁹ de xp̄o credē q̄ꝫ ḋ Johe. Jō
xp̄s se deū cōtestās: eūtes inq̄t renūciate
Joāni que audistis: ⁊ vidistis. Ceci vi/
dēt. claudi ābulant. leꝓsi mundāꝛ sur/
di audiūt. moꝛtui resurgūt. paupes euan
gelizanꝛ. In qb⁹ oib⁹ se deū declarabat.
Nō dedigneꝛ ergo gentilis nec idolatra
nec ifidelis q̄sqꝫ xp̄o se subdere: q2 videt
eū vel vagientē i cuna vel lachꝛymātē in
brachijs mr̄is ł fascia ꝑcīctū vł famescen
tē vł sudātē. vł cōtumelias patiētē: vł in
cruce pēdētē: vł moꝛientē i medio latro/
nū: q2 h̄ oia i ipso fuerūt scḋꝫ assūptā na/
turā: ꝟuata tñ i eodē supposito ꝓpꝛietate
nature diuine. O mūdi sup̄bia detestan/
da. o temeraria mētis hūane curiositaſ.
Certe ille q̄ cū hoib⁹ visus ē: videbiꝛ in
gloꝛia maiestatis sue: q̄ñ cōgregabūtur
añ eū oēs gētes. Et q̄ eū deriserunt: ⁊ q̄
ei nō crediderūt. ⁊ q̄ eū nō adoꝛauerunt
cōdēnabunꝛ i ignē eternū. Qui aūt ami
ci ei⁹ eē voluerint accipient bn̄dictionem
seu btītudinē eternā ꝓmissā: ad quā nos
ꝑducat qui est bn̄dictus in. s. s. Amen.
Feria secunda p⁹ dn̄icā secundā ḋ ad
uentu. Sermo de gloꝛia ⁊ sublimitate V
bi incarnati. ꝯ hereticos qui xp̄m dei fili
um ita cōfessi sunt vt eum iferioꝛē patre
ac minoꝛem dixerint.
Fructus non⁹: Jesus magnificatus.

Eatus qui nō fue
rit ⁊c̄.
Insurrexerunt q̄dā spiritu
maligno iflati q̄ verbi icar
nati gloꝛiā ⁊ honoꝛē ꝑuisa
cere studuerunt. Nā cum audierūt xp̄m
dei filiū nominari: ꝑ varias erroꝝ opi/
niones hāc i xp̄o filiationē cōtēpserunt.
O b qḋ cū xp̄o scādalizati sunt. ita vt cuꝫ
talibus erroꝛib⁹ nullo pacto potuerit in/
carnationis bn̄ficiū ꝑticipare. Contra
quos dirigem⁹ stilum. ⁊ dicemus de ma
gnitudine icarnationis ih̄u xp̄i: que tāta
ē vt nihil sibi maius accōmodari possit.
Idē eni filiū dei eē deū veꝝ ⁊ dn̄m oiuꝫ
creaturaꝝ ostēdemus: ⁊ idcirco fructum
nostrum cōponem⁹ qui ē ih̄s magnifica
tus. Pꝛo cui⁹ declaratione tres cōclusio
nes occurrunt declarāde.
Pꝛima cōclusio dr̄ singularitatis.
Secunda conclusio dr̄ eternitatis.
Tertia cōclusio dr̄ equalitatis.
Qḋ xp̄s fili⁹ dei fuit verus ⁊ naturał
ꝯ opinionē Cherinti. Fotini. Ebioniſ.
Pauli Samosathani qui dixerunt xp̄m
eē filiū dei ꝑ adoptionē. Caplm. j.
Rima cōclusio dr̄ singularitat̄.
In qua magnificam⁹ dn̄m ih̄m
xp̄m: q2 ipsū cōfitemur veꝝ ⁊ na
turalē dei filiū. Cōtra quā opinionē ve/
niunt heretici vꝫ. Cherint⁹. Ebion.
Paulus Samosathan⁹. Fotin⁹. ⁊ alij
ꝛm Tho. i. 4. sūme cōtra gentiles: q̄ di/
xerunt xp̄m nō eē veꝝ filium dei. Qḋ ꝓ
batur tripliciter.
Pꝛimo rōe adoptionis.
Secundo rōe inhabitationis.
Tertio rōe depꝛecationis.
Pꝛima rō dr̄ adoptionis. Nā qui ꝑ ad
optionē filij sunt dicunꝛ filij nō vere sed
nuncupatiue. Si ergo de xp̄o inuenit ꝙ
voceꝛ filius dei. hoc dꝫ itelligi ꝑ adoptio
nē vel ꝑ nuncupationē sicut i scriptura ḋ
hoibus scis habeꝛ. Nā Joh. i. scribiꝛ.
Dedit eis ꝑtātē filios dei fieri: his q̄ cre
dunt i noie ei⁹. Et. i. Jo. 3. Uidete q̄leꝫ
caritatē dedit nobis de⁹ pater: vt filij dei
nominemur ⁊ simus. ⁊ idē in eodē loco.
Omnis q̄ natus ē ex deo nō hꝫ pctm̄. et
Joh. x. Illos dixit deos ad quos ꝛmo
factus ē. Et ad Ro. 8. c. Ipse eni spiri/
tus testimonium reddit spiritui nr̄o ꝙ fi
lij dei sum⁹. Et Jac. i. c. Uolūtarie eniꝫ
genuit nos verbo veritatis. Ecce ꝙ in
his auctoꝛitatibus nos filij dei nuncupa
mur: non quidē ꝑ naturā sꝫ ꝑ adoptōni.
Sic ēt de xp̄o isertur ita ꝙ nō sit natura/
lis dei filius. Sꝫ hoc falsissimū ⁊ h̄ēticuꝫ
eē ꝯstat. Inq̄t eni. Aug. li. ḋ eccl'iasticis
dogmatibus. Natus ē secundū veritatē
nature ex deo dei fili⁹: secundū veritateꝫ

nature ex hoie hois filius: ⁊ nō adoptōe
nō appellatūe: ſꝫ natura i vtraqꝫ natiuita
te naſcēdo: vt filij nomē haberet. Ex qͦ
dicit dn̄s Boñ. ꝙ hec locutio. ſ. xp̄ꝫ eſſe
filiū dei ꝑ adoptionē nō admittit: ſiue ꝓ/
ferat̄ cū determinatōe: vtpote ſi addatur
inquātū homo: ſiue nō: qꝛ filiatio reſpicit
ꝑſonā: adoptio autem ꝑ̄ſupponit quādaꝫ
extraneitatē. Hec Boñ. x. di. tertij art.
2. q. i. Scūs aūt Tho. ipugnat fundamē
tū per hereticos itroductuꝫ: qꝛ aliter loqt̄
ſcriptura de filio dī xp̄o: ⁊ aliter de nobis
De ipſo eni dr̄ ꝙ deſcēdit de celo. Joh.
3. ⁊. 6. gͦ erat anteq̄ꝫ de celo deſcendiſſet.
Dixit etiā cū miſſum: vt per eum adopti
onē filioꝝ reciperemꝰ. Ad Gal. 4. Di
cit etiam cū vnigenitū Joh. i. Dicit etiā
cū equaleꝫ patri. Paulus apl̄s ad phil.
2. c. Inſuper cū diuina ſcriptura xp̄m dī
filiū: ⁊ angelos dei filios noiat: ⁊ tñ alia ⁊
alia rōne. Unde apl̄s ad heb. i. Cui ali/
quando angelorum dixit. Filiꝰ meus es
tu ego hodie genui te. Iteꝫ inter ceteros
q̄ dei grām habuerūt. Moyſes hūit eaꝫ
copioſe: de quo Exo. 33. c. dr̄ ꝙ loquebat̄
ei dominus facie ad faciem. ſicut loq̄ ſo/
let homo ad amicum ſuū. Si ergo xp̄s ie
ſus nō diceret̄ dei filius niſi per grāꝫ ado
ptionis ſicut ⁊ alij ſancti: eadem ratione
Moyſes filiꝰ dei ⁊ xp̄s diceret̄: lꝫ etiā a/
būdātiori mō grā xp̄s fuerit dotatꝰ. Nā
⁊ iter alios ſcōſ vnꝰ alio maiori grā reple
tur: ⁊ tamē eadē rōne omnes filij dicūt̄
Moyſes aūt nō eadē ratiōe dr̄ filiꝰ q̄ xp̄s
qꝛ diſtiguit apl̄s xp̄ꝫ a Moyſe ſicut filiuꝫ
a ſeruo. Unde dr̄ ad Heb. 3. c. Moy/
ſes quidem fidelis erat i tota domo eius
tanq̄ꝫ famulus in teſtimonium eoꝝ que
dicenda erant: xp̄s vero tanq̄ꝫ filiꝰ in do/
mo ſua. Un̄ dcm̄ hereticoꝝ ex ſcripturis
cōuincitur nullā habere firmitatem: quia
vt dicit apl̄s: ad Col. pͦ. In ipſo cōpla/
cuit inhitare oēm plenitudinē diuitatis.
Et ex hoc cōſecuta eſt vlterius quedam
vnio iter hoieꝫ ⁊ deū: dū ⁊ homo ille bo/
na ſua volūtate deo ihefit: ⁊ d̄s ſuam vo/
lūtatem acceptauit: ſm̄ illud Jo. 8. Qui
me miſit mecū ē: ⁊ nō reliqt me ſolum: qꝛ
ego que placita ſūt illi facio ſꝑ vt ſic itelli
gat̄ talis vnio eē hois illiꝰ ad deū qualis
eſt vnio de qua apl̄s. i. Cor. 6. dicit. qui
adheret deo vnꝰ ſpūs ē cū eo. Sed ſiquis
diligenter cōſideret: predcā poſitio veri
tatē excludit. Nā vt dicit ſcūs Thom. in
4. ſumme. cōtra gentiles. ſm̄ predcāꝫ po
ſitionē nō fuit verbū dei homini illi vni/
tū: niſi ſm̄ inhabitationē per grām. Ex
qua cōſeqt̄ vnio voluntatū. Inhabitatio
aūt verbi dr̄ i ſcis ſuis a cōſtitutōe mūdi.
Que tamē inhabitatio icarnatio dici nō
pōt: alioqn ab initio mundi deꝰ incarna/
tus fuiſſet ꝑꝑ inhitationē verbi diui in
ſcis hominibꝰ. Cōſueuit itaqꝫ ſacra ſcri
ptura his modis ſignificare talem ihabi
tationē. Locutꝰ eſt dn̄s ad Moyſen. di/
xit dn̄s ad Moyſen. Fcm̄ eſt verbū dn̄i
ad Hieremiā: vel ad alios ꝓphas. Nū/
q̄ꝫ tñ legitur ꝙ verbum dn̄i ſcm̄ ſit Moy
ſes: vel Hieremias: vel aliquis aliꝰ. et
tñ de xp̄o dr̄. Verbū caro ſcm̄ eſt. Inſuꝑ
ꝓnoia demonſtratiua: ad perſonā referū
tur vel hypoſtaſim vel ſuppoſitū. Nemo
eni diceret: ego curro alio currēte: niſi fi
guratiue: vtpote qꝛ alius loco eius cur/
reret. Sed ille homo q̄ dr̄ ih̄s dicit de ſe.
Anteq̄ꝫ Abraam fieret ego ſum. Jo. 8.
⁊ Jo. x. Ego ⁊ pater vnum ſumꝰ: ⁊ plu
ra alia que maxime ad diuitatē pertinent
ergo manifeſtū ē ꝙ ꝑſona illiꝰ hois loqn
tis eſt ꝑſona filij dei. Tertio arguunt
heretici rōne deprecationis: qꝛ xp̄s orans
ad patrē Joh. 17. dicebat. Ego claritateꝫ
quā dediſti mihi: dedi eis: vt ſint vnum
ſicut ⁊ nos ſumus. Sicut ergo pater ⁊ fi
liꝰ vnum ſunt: ita diſcipulos vnum eē vo
lebat. Sed ſi volebat eos eē vnum cū pa
tre: ergo q̄lis ē vnio diſcipuloꝝ: ⁊ alioꝝ
ſcōrum ad ipſum patrem: talis fuit vnio
ipſius filij. Ergo xp̄s deūs eſt filius per
quādam vnionem ⁊ amicitiā cum deo.
Ad hoc rn̄det ſcūs Tho. vbi ſupra. ꝯtra
gētiles. ꝙ argumētum nō cōcludit: qꝛ eē
vnum pōt itelligi dupl̄r. Aut in eſſentia
aut i amore. Cum eni xp̄ſ dicebat: vt ſint
vnū ſicut ⁊ nos ſumus. Loq̄bat̄ de vnio
ne amoris qꝛ vt patet in textu precedenti
ſci euāgelij. c. 5. multiplicatis vicibꝰ ꝯmē
dauerat xp̄s diſcipulis ſuis amorē ⁊ cari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

Remanet igitur catholicū documētuꝫ ꝙ
xp̄s singularit̄ ē dei filius verꝰ: vt pꝫ ꝑfe
ctus eiuſdem nature cuꝫ patre

Q̄ď xp̄s ē dei filiꝰ nō ex tp̄e: ſꝫ ab eter
no a patre genitus. Capi. 2

Ecūda concluſio dr̄ eternitatis.
Apparet qdē q̄ꝫ magnꝰ ſit filius
dei q n̄ ex tp̄e: ſꝫ ab eterno a pr̄e
genitus eſt. Vn̄ Aug. li. de trini. ⁊ pōit
a magiſtro. 9. di. primi li. Si priꝰ erat ďſ
⁊ poſtea pater fuit: vtiqꝫ generationiſ ac
ceſſione mutatus eſt. Auertat ďs hāc de
mētiā. Et Hilariꝰ. Inter gignere ⁊ gi
gni nullum ē mediū. ſ. duratōis. Vnď ſi
patri ē ꝓpriū ſꝑ genuiſſe filio ꝓprium ē
ſemꝑ fuiſſe genitum. Sed Eunomiꝰ he
reticus aliter male ſentit. ſ. ꝙ filius ante i
carnatiōis myſteriū non extiterit: ⁊ etiaꝫ
an̄ mundi cōſtitutionem. Ponebat nāqꝫ
ſcḋm dcā Platonicoꝝ ſummū deū patreꝫ
creatorem oiuꝫ reꝝ. A quo primitꝰ eſſlu
xiſſe dicebāt quādā mētē: i q̄ cēnt oiuꝫ re
rū forme ſuꝑiorē oibꝰ alijs rebꝰ quā pri
mū itellectū noiabāt. Et pꝰ hec dicebant
cē aiaꝫ mūdi: nō localit̄: ſꝫ intelligibiliter
extēſam a cētro terre vſqꝫ ad ſumma celi
vt teſtat̄ Gregor. Niſenꝰ. li. de natura
hois. Et de hac etiā dicebat Machrobiꝰ
ſuꝑ ſomniū Scipionis. Aia mūdi nihil
pꝰ auctorē deū pōt cē ꝑfectiꝰ. Deide po
nebat alias creaturas. Q̄ď aūt i ſcriptu
ris ſacris ď filio ďi dr̄ hᵒ de mēte predcā.
Eunomiꝰ volebat itelligi. Cui opioni ꝯ
ſonat poſitio Auicēne: q ſuꝑa primū ce
lum ponit itelligentiā primam mouenteꝫ
primum celum: ſuꝑa quam vlteriꝰ deuꝫ
i ſummo ponebat. Quos oēs catholica
fides proſternit qꝛ nō itellexerunt illiꝰ ge
neratōis ineffabilis ſacramētum. qď Jo
hānes predicauit i euāgelio ſuo. In pri
cipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deuꝫ
⁊ deꝰ erat verbum. Hoc erat i principio
apď deū. Vbi coeternitas patris ⁊ filij ď
clarat̄. Nā vt dicit Nico. de lira ſuꝑ hoc
paſſu. tripl̄r cōtingit: vt ꝓcedēs ſit poſte
rius duratōe eo a quo ꝓcedit.

Primo rōne liberationis potentie.
Scḋo rōe mōi ꝓducēdi. Tertio rōne
libertatis. Primo rōe liberatioīſ po
tētie: qn̄ ꝓducēs nō hꝫ a pricipio ſue du
ratōis potentiā ꝓductiuā ꝑfectā: ſicut hō
a pricipio pueritie nō hꝫ potētiā generan
di perfectā: ⁊ eiꝰ filiꝰ neceſſario poſterior
ē duratōe. Scḋo cōtingit ꝑ modū ꝓducē
di: qꝛ qn̄ aliqd ꝓducit̄ ꝑ modū q motꝰ ē i
tp̄e oꝫ ꝙ ꝓductū ſit poſteriꝰ ꝓducēte du
ratiōe: qꝛ ꝓductū hꝫ prio eſſe i illo iſtanti
i quo teriat̄ motꝰ. Tertio cōtingit rōe
libertatis: qn̄ aliqd ꝓducit̄ libere ⁊ nō de
neceſſitate nature: qꝛ tale agēs pōt expec
tare ad ꝓducēdū ſuum effectū: ſicut crea
re a deo cuiꝰ potētia ē ꝑfectiſſima: ⁊ ſine
trāſmutatione ⁊ motu: tn̄ creatura nō eſt
ſibi coeterna: qꝛ ſi ab eterno potuit ꝓduce
re creaturam: tn̄ noluit. Nullo aūt iſtorū
modoꝝ poteſt poni in diuinis: ꝙ filiꝰ ſi
ue verbū ſit poſterior patre: qꝛ in diuinis
nulla poteſt cē potētia ꝓductiua iꝑfecta:
vt ď ſe pꝫ: nec verbū in diuinis ꝓcedit ꝑ
mutationē ⁊ motum: qꝛ in diuinis nō hꝫ
locum ſcḋm illud Jac. i. c. apud quē nō eſt
trāſmutatio. Et filius ꝓcedit a patre de
neceſſitate nature: qꝛ ďs neceſſario itelli
git ſe. Sic gᵒ relinqt̄ ꝙ filiꝰ ſit equalis pa
tri i duratōe. Et hoc expſſe Johſ. hoc. ſ.
Vbū erat apud deū a principio eṫnitatis
Concor. hiſ Scotus ⁊ Bon. ⁊ Tho. di.
9. primi li. ſententiarum.

Q̄ď filius ē eq̄lis pr̄i: ꝯ hereticoſ q di
cūt xp̄m patre cē minorē. Cap. 3

Ertia cōcluſio dr̄ eq̄litatis. Ex
dcis eteni in prima ⁊ i ſcḋa con
cluſiōe deducimur filium dei ma
gnificare: qꝛ eſt eq̄lis patri. Hoc tn̄ qdā
heretici negant dicētes xp̄m patre cē mi
norē. Adducūt aūt i fulcimentuꝫ erroris
ſui primo illud dcm̄ Joh. 4. Pater ma
ior me ē. Et illud. i. ad Cor. 15. Cuꝫ oia
ſubiecta illi fuerint: tūc ⁊ ipſe filius ſubie
ctus illi erit. ſ. pr̄i. Scḋo dicūt ꝙ natura
pr̄is nō patit̄ idigentiā neqꝫ defectū neqꝫ
ignorantiam. Sed i filio hec repiunt̄: qꝛ
a patre recipit: iuxta illud Math. xi. oia
mihi tradita ſunt a patre meo. Et nō po
teſt ea que poteſt pater: iuxta illud Ma
th. 20. Sedere ad dexteram meam vl̄ ad
ſiniſtram: non eſt meum dare vobis ⁊c̄.
Vnde non eſt eiuſdem nature cuꝫ patre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. B.5.25

vnde nec equalis prī. 3° arguunt: q2
ꝑceptū recipe: obedire: orare ꝛ mitti: iſe
rioꝛiſ eē vr̄. De obedientia xp̄i dr̄ Joh.
14. Sicut mādatū dedit mihi pr̄ ſic facio
Et ad Phil̄. 2. Fact⁹ obediens ꝛc̄. De
orōne hr̄ Joh. 14. c. Ego rogabo prē3.
De miſſione ad Gal. 4. igit̄ fili⁹ minoꝛ
eſt prē ꝛ ei ſbiect⁹. Et ad hᵒ r̄ndet. Atha
naſi⁹ dicens equalis prī ſecundū diuini/
tatē: minoꝛ prē ſecundū hūanitatē. Sic
eni xp̄s q̄3tū ad hūanitatē paſſus ē moꝛ/
tu⁹ ē orauit: ꝛ alia fecit: fuit obediēs ꝛ ſi/
milia: vñ de ſeipſo loquens dn̄s ih̄s xp̄s
Joh. x. dicebat. Oues mee vocē meam
audiūt. ꝛ vitā etnā do eis. Ubi oñdit ſe
eq̄lē auc̄itatē hr̄e cū ipſo prē. Hᵒ idē ex/
p̄ſſit ꝑ hᵒ. Philippe q videt me videt ꝛ
prē3 meū. Creditis i deū ꝛ in me credite
Joh. 14. c. Vñ ſcd̄3 orthodoxe fidi do/
cumēta eccl̄a ſcā catholica ꝯfitet̄ xp̄m ve
rū ꝛ naturalē dei filiū eternū: eq̄lē prī: ꝛ
veꝝ deū eiuſdē eēntie ꝛ nature cū prē: ñ
factū nec creatū: ſ3 genitū. Miꝝ ē certe
q̄3ta ſit i quoꝝūdā mentib⁹ ꝑtinacia: q̄3ta
duricies: q̄3ta malicia: q poti⁹ volunt cu3
ꝓprio ſenſu ꝑire q̄3 ſe ſapientioꝛib⁹ cre/
dētes ꝑ luminoſā v̄itatis via3 āƀulare.
Optimū ſalubreq3 ē vnicuiq3 remediū:
vt̄ ſꝑ que magna: q̄ alta ſūt ita ſapiat ſicut
ſapiētes tradunt. Hoc ē qd̄ ſcribit̄ extra
de cōſtitutionib⁹. c. nō initaris. ꝛ i. c. ca/
nonū. ꝛ. 8. q. i. c. ſciendū. ꝛ. 3. q. 9. c. pu/
ra. Ne initaris prudētie tue. Prudētie
ſue initit̄: q ea que ſibi agēda vl̄ dicenda
videt̄. patꝝ decretis ꝑponit. Jnqt ēt ſa/
lomon ꝓuer. 28. Qui cōfidit i corde ſuo
ſtult⁹ ē. Nō debem⁹ ergo cōfidere i nob:
ſed vocibus credere ꝓphetaꝝ: p̄dicatōes
audire apl̄oꝝ: ſaluberrimāq3 doctrinā i
telligere multoꝝ ſcōꝝ: q oēs vna voce ꝓ
clamāt xp̄m dei filiū. magnū excelſū. glo
rioſū: q l3 ſecundū diuinā naturā eēt im/
paſſibilis ꝛ imoꝛtalis ꝛ ifinit⁹: voluit t̄n
i aſſūpta natura ifirm⁹ moꝛtal̄: ꝛ ſub diu⁹
appere. vt nos redimeret quos deiecerat
ꝛ captiuauerat primoꝝ parentū ſupƀia.
Jdcirco nullus ſcādali3et̄ i xp̄o qui ē bn̄
dictus i eternum. Amen.

Feria tertia p⁹ ſecūdā dn̄icā de aduen
tu. Sermo de hūanitate xp̄i. ꝯ hereticos
qui dicunt xp̄m nō fuiſſe hoiem.

Fructus decim⁹. Jeſus hō perficit̄.

Eatus qui nō fue
rit ꝛc̄.
vbi ſupra. Exaltata ē ma/
gnope dignitas hūani ge/
neris i icarnatione filij dī
qñ ille q impat vētis ꝛ mari: germiare fa
cit trā: ſolis ac lune greſſū diſponit. ſide
rūq3 curſū miro oꝛdine oꝛdinat: dignat⁹
ē hoiem aſſumē i vnionē pſone v̄bi. S3
ꝯ hoc āpliſſimū mun⁹ iſurgūt maledicti
qdā aſſerētes de xp̄i hūanitate quedā nō
ſana: nō vera nō deniq3 ad credēdū vti/
lia. Cōtra quos i p̄nti ſmone dicturi ſu/
m⁹ de xp̄i hūanitate: explicabimuſq3 rem
iſtā i vno fructu q ē. Jh̄s hō ꝑficit̄. ꝓ cu
ius d̄clarat̄oe tres ꝯcluſiōes erūt nōnd̄.
Prima ꝯcluſio dr̄ coꝛꝑis veri aſſūptio.
Secunda ꝯcluſio dr̄ aīatio.
Tertia ꝯcluſio dr̄ ꝓprietatꝫ nat̄e ꝯſ̄uatio

Qd̄ xp̄s aſſūpſit verā carnē: ꝛ fuit ver⁹
hō. ꝯ māicheos ꝛ valētinianos. Ca. j.

Rima ꝯcluſio dr̄ coꝛꝑiſ veri aſſū
ptio. Jn q notādū ē ſcd̄3 catholi
cā veritatē q dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s aſ/
ſūpſit hoie3 cū v̄o coꝛpe: ꝛ cū v̄a carne.
Verūt̄n circa hᵒ ꝯtigit tripl̄r ſentire.
Primo ſecundum manicheos.
Scd̄o ſcd̄3 valētianoſ. 3° ſcd̄3 catholicoſ.
Pᵒ nāq3 fuere manichei. q dixerūt xp̄m
aſſūpſiſſe coꝛp⁹ ſātaſticū ꝛ appens ꝛ ea q̄
ſcd̄3 hoie3 geſſit. ſ. q nat⁹ ē. q comedit q
moꝛtu⁹ ē: i v̄itate ñ fuerūt: ſ3 i q̄dā appē
tia. Et h opinio beſtial̄ ꝛ irrōabil̄ totū i
carnatōis myſteriū ad q̄3dā fictōm dedu
cit. Jō hūc erroꝛē ſacre ſcripture euacuāt
auc̄itates. Nā Jo. i. dr̄. Verbū caro fac
tū ē. Et ñ dic̄ ſcd̄3 appētiā ſ3 ſ̄3 exiſtētiā
ꝛ iteꝝ Luc. vl. c. dixit xp̄s appēs diſcipul̄
Palpate ꝛ vid̄te q2 ſpūſ cāñē ꝛ oſſa ñ h3
ſic̄ me videtꝫ hr̄e. Nō. n. carnis ſil̄itudo
caro ē: n3 āƀulatōis ſil̄itudo āƀulatio ē.
g°ſi xp̄s ñ āƀulauit: ñ comedit: ñ paſſ⁹ ē
ñ v̄e red̄mit noſ. ꝯ illd̄ apoc. i. dilexit noſ
ꝛ lauit nos a pc̄is nr̄is i ſāguie ſuo. Et
apoc. 5. red̄miſti noſ d̄o i ſāguie tuo ꝛ. i.
Pet. i. c. ñ cōꝛuptibilib⁹ auro l̄ argēto re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

dēpti estis: sꝫ precioso sāguine q̄si agni i
maculati ⁊ incōtaminati dn̄i nr̄i ihu xpi.
Et ad Ro.5. iustificati i sanguine ipsi⁹.
Sequeret̄ eni ꝙ xp̄s nō vere resurrexit.
⁊ ꝙ oēs apl'i: ⁊ euāgeliste fuerunt mēda
ces testes: q virtute magna reddebāt te/
stimoniū resurrectionis ihu xpi. vt scri/
bit̄ Act.4.c. Sequeret̄ ēt ꝙ xp̄s fuerit d̄
ceptor ⁊ seductor eoꝝ: q ei regratiant̄ de
tot laborib⁹ quos dignatus ē sustinere: ⁊
sic nihil eēt nr̄a redēptio. Sꝫ heretici se
ipsos roborāt ꝑ illud qd̄ Paulus ait ad
Ro.8.c. Misit de⁹ filiū suū i similitudi/
nē carnis pc̄ti. Et iteꝝ ad Phil.2. i simi
litudinē hoīum fact⁹. ergo vr̄ ꝙ xp̄s nō
fuit hō sꝫ i similitudinē secūdū apparen/
tiā. Ad hoc rn̄det scūs Tho. i.4. sū. ꝯ gē
tiles.22.c. ꝙ q̄ꝫtū spectat ad ꝓpositū: q̄dā
ē similitudo apparētie. vt qd̄ aliqd appꝫt
eē aliqd qd̄ nō ē. quedā ē similitudo spe/
cifica: sicut oēs hoies sil'es spē dicūt̄. Et
hoc mō sumit̄ hec similitudo i auctoritati
bus allegatis. Nā vt dic̄ Hilari⁹. ⁊ po
nit̄ de vboꝝ sig. c. itelligētia. Intelligē
tia vboꝝ ex causis ē assumēda. Paul⁹
loquebat̄ de xp̄o hoie secundū veritatē.
Qd̄ pꝫ. qꝛ subiūxit ꝙ fuit fact⁹ obediens
vsqꝫ ad morte crucis. Scd̄a opinio fuit
valētinianoꝝ. qui dixerūt ⁊ male: ꝙ xp̄s
hūit corpus veꝝ nō tn̄ terrenū. qꝛ porta/
uit illud de celo ⁊ nihil de mr̄e vgine. ac
cepit. ⁊ ꝑ ea quasi ꝑ aqueductuꝫ trāsiuit.
Occasionē sui erroris accipiebāt ex qui/
busdā vbis sacre scripture male itellec/
tis. Nā scribit̄ Joh.3. Nemo ascēdit in
celū nisi q de celo descēdit fili⁹ hois q est i
celo. Et Joh.6. Descendit de celo. Et
i. ad Cor.15.c. Prim⁹ hō de terra terre
nus. secūdus de celo celestis. Hec oia sic
volebant itelligi. vt xp̄s de celo secūdum
corp⁹ descendisse etiā crederet̄. sꝫ tal' ve/
ritatē carnis excludit a xp̄o. qꝛ caro vera
nō format̄ ex celesti materia: sꝫ ex elemē/
tis. Insuꝑ apl's. d. ad Ro.i.c. factus ē
ex semine Dauid secunduꝫ carnem. Et
Math.i. scribit̄ eius genealogia: ⁊ btā
virgo dr̄ ei⁹ mr̄: qꝛ ex ipsa natus ē. vt i su
ꝑioribus diximus. Auctoritates ergo in/
telligende sūt: qꝛ xp̄m de celo descendisse
nō intelligit̄ secundū carnē aut aīam sed
secundū ꝙ de⁹. Et hoc ex his verbis in/
telligi pōt: qꝛ dixit fili⁹ hois q est in celo:
ostendēs se ita descendisse de celo: ꝙ tam̄
i celo esse non desierit. Quod ꝓpriuꝫ
diuinitatis est vt ita in terris sit ꝙ celū re
pleat. Hiere.23. Celū ⁊ terram ego im/
pleo. Nec etiā filio dei inquantum de⁹ ē
descendere de celo cōpetit secundū motū
localem. Nā quod localiter mouetur sic
ad vnum locū accedit ꝙ ab altero recedit
Jō filius dei dicitur descendisse secundū
hoc ꝙ terrenam s̄bam sibi copulauit. Si
cut ⁊ apl's etiam exinanitum dicit. inquan
tum formā serui accepit: ita tn̄ ꝙ diuinita
tis natura nō ꝑdidit. Tertio catholici di
cunt ꝙ xp̄s naturā carnis habuit cōsimi
lem nr̄e nature. Nō eni decebat in ipsa
veritate inueniri deceptionē. ⁊ oculoruꝫ
ludificationē qꝛ veritas nō nouit fallere.
Nec decebat i ꝑfectissimo dei filio inue/
niri imꝑfectionē: qꝛ ꝑfectissimus nō no/
uit deficere. Et ideo sicut apparebat: sic
verum corpus ⁊ perfectum de nostro ge
nere. ⁊ de vtero beate virginis assūpsit
verissime.

Qd̄ xp̄s fuit verus hō secundū aīaꝫ.
ꝯ Arrium ⁊ Apollinarē. Capl'm.2.

Ecunda cōclusio dr̄ aīatio. Vo
luit nāqꝫ xp̄s aīam rōnalem assu
mere: vt eēt verus hō. ꝭm illud
Math.26. Tristis est aīa mea vsqꝫ ad
morte. Circa quā conclusioneꝫ occurrit
triplex modus dicēdi.
Prim⁹ ꝭm Arrium.
Secundus ꝭm Apollinarem.
Tertius secundum doctrinā ecclesie.

Primus modus dicendi ꝭm Arriuꝫ
q dixit ꝙ in xp̄o nō fuit aīa: sed loco anie
fuit eius diuinitas. Sed hec positio fir/
mitatē non hꝫ qm̄ deus forma corporis
esse nō pōt. Manifestum ē autem aīam
principaliter de rōne hois esse: cū sit eius
forma. Si ergo xp̄s aīam non habuit:
verus homo non fuit cum tamen cū apo
stolus hoiem esse asserat. i. ad Timoteū
2. Vnus est mediator dei ⁊ hominū hō
xp̄s iesus. Adhuc amplius. Tristicia ira
⁊ hi⁹ passiones sunt anime sensitiue. vt pꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25

per phm.2.de aia. Hoc aũt in xp̃o fuisse
euangelijs approbat. Oportet gͦ i xp̃o
fuisse aiam sensitiuã: de q̃ planũ ẽ ꝙ dif/
fert a natura diña filij dei. ħ Th.24. di.
3. sniarũ . Verũtñ q hãc opi. hẽticã su/
stinẽ volũt: arguũt ꝯ veritatẽ: eo ꝙ scri/
bit Jo.j. verbũ caro fcm ẽ. Ubi Jo. ĩ
sũma exprimit mysteriũ incarnatiõis: ꝛ
tñ nihil dicit de aia. Itez vnio diñe na/
ture ad humanã dr̃ icarnatio. Sz deno
minatio sꝑ dz fieri a nobiliori. Et cũ aia
sit dignior q̃z caro: ꝛ icarnatio nõ dicat
aiatio: vr̃ ꝙ aia nõ sit assũpta a verbo.
Itẽ natura nõ facit ꝑ plura q̃ põt facẽ ꝑ
pauciora: sz i xp̃o ꝑsona diña potẽs erat
i actu itelligẽdi: ꝛ amãdi: ꝛ viuificãdi cũ
ipe filiꝰ dei nõ careat volũtate nec itelli/
gẽtia nec vita. gͦ vr̃ ꝙ rõnalẽ aiaz xp̃s
nõ hũit. Ad primũ r̃ndet ꝭm Boñ.
di.2. tertij. li. ꝙ dc̃m Jo. ẽ ꝑ sinodochẽ
ꝛ accipit ibi caro pro tota natura. Usus
ẽ aũt Jo. tali locutiõe: q2 natura assũpta
notior ẽ nob ex ꝑte substãtie corporalis
q̃z spũalis: ꝛ cognitio nr̃a icipit ab his q̃
sũt nob magis nota: ꝛ i assũptiõe carnis
icludit assũptio aie rõnalis: q2 si assũpsit
carnẽ: mltomagis ꝛ aiam. Ad 2m r̃n
det ꝙ denoiatio dz fieri a digniori nisi
alia intueniat noticia. Et q2 rõnabiliter
dat nob noticia ꝑ ea q̃ sũt nobis magis
nota: iõ poti dicimꝰ icarnationẽ q̃z aia/
tionẽ. Ad 3m r̃ndet ꝙ ꝑsona verbi vi
uificat ꝑ modũ efficiẽtis: nõ tñ cõuenit
sibi viuificare ꝑ modũ ꝑficiẽtis forme. ꝛ
hoc rõne sũme ꝑfectiõis q̃ ẽ ꝑꝑ quã non
põt eẽ alicuiꝰ ꝑs cõstitutia. Scd̃s modꝰ
dicẽdi fuit Appollinaris q dixit ꝙ xp̃s
hũit aiam sensitiuã: tñ sine mẽte ꝛ itelle
ctu ita ꝙ verbũ dei fuit illi aie loco itel/
lectꝰ ꝛ mẽtis. Sz hoc nõ sufficit nec ve2
ẽ. q2 hõ speciẽ sortit hũanã: ex hoc ꝙ mẽ
tẽ hũanã ꝛ rõnẽ hz. Si gͦ xp̃s hoc non
hũit verꝰ hõ nõ fuit: nec eiusdẽ spẽi no/
bi scũ: q2 aia rõne carẽs ad aliã spẽm ꝑ/
tinet q̃z aia rõnẽ hñs. Scd̃z. n. phm. 8.
metha. i diffinitiõibꝰ ꝛ spẽbꝰ q̃libz d̃ria
eẽntialꝭ addita vel subtracta variat spẽz
sic i numeris vnitas. Rõnale ãt ẽ d̃ria
specifica. Si gͦ i xp̃o fuit aia sensitiua si
ne rõne nõ fuit eiusdẽ spẽi cũ aia nr̃a: q̃
ẽ rõnez hñs. ħ Tho. Tertiꝰ modꝰ di/
cẽdi ẽ ꝭz doctrinã ecclesie ꝙ xp̃s assũpsit
aiam rõnalẽ de nouo creatã. Vñ Atha
nasiꝰ. Perfectꝰ deꝰ: ꝑfectꝰ hõ ex aia rõ
nali ꝛ humana carne subsistens.

Q̃d i xp̃o ꝭuata ẽ ꝓprietas vtriusqz
nature ꝯ hereticũ Apollinarẽ ꝯriũ asse
rentẽ. Capitulũ.3.

t Ertia ꝯclusio dr̃ ꝯseruatiõis.
Nã ita xp̃m deũ ꝛ hoiez ꝯfitẽur
tñ vnã ꝑsonã: vt nullo mõ ꝯfũdat ꝓpri/
etas vtriusqz nature. Q̃d Leo papa te/
stificat i ꝭmone de natiuitate dñi. Inqt
eni. Verbũ dei deꝰ filiꝰ dei: q in pricipio
erat apud deũ: ꝑ quẽ oia fc̃a sunt: ꝛ sine
quo fc̃m ẽ nihil: ꝑꝑ liberandũ ab et̃na
morte hoiez factꝰ ẽ hõ: ita se ad susceptio
nẽ hũilitatis nr̃e sine mutatiõe sue maie
statis inclinãs: ꝛ manẽs qd̃ erat: assu/
mẽsqz qd̃ nõ erat: verã formã ꝭui forme
in q̃ deo p̃ri eq̃lis ẽ vniret ꝛ tãto ederet
naturã vtrãqz ꝯserẽt: vt nec inferiorem
ꝯsumeret glorificatio. nec superiorẽ mi
nuẽt assũptio. Salua igit ꝓprietate vtri
usqz sb̃e: ꝛ in vnã cocũrẽ ꝑsonaz suscipit
a maiestate hũilitas: a v̾tute infirmitas
ab eternitate mortalitas ꝛ ad deponẽdũ
nr̃e ꝯditiõis debitũ: natura iuiolabilis
nature ẽ ifusa passibili. hec ille. Sz apol
linariꝰ male ꝯ v̾itatẽ locutꝰ ẽ dicẽs ipm
v̾bũ i carne ꝯuersũ: sicut cum dr̃ Jo.2.
Ut gustauit architriclinꝰ aquã vinũ fa/
ctũ. Q̃d ea rõne dr̃: q2 ẽ ꝯuersa in vinũ
Sz ħ error ipossibilitatẽ hz ꝭm doctrinã
sc̃i Tho. i. 4. sũme ꝯ gẽtiles. c.27. tri/
plici rõne. Prio rõne imutabilitatis
Scd̃o rõne simplicitatis. Tertio
rõne icõmunicabilitatis. Prio rõne
imutabilitatis. Nã deꝰ ẽ imutabil. O ẽ
ãt qd̃ i alid̃ ꝯuertit: mutat. Cũ gͦ v̾bũ
dei sit verꝰ deꝰ: ipossibile ẽ ꝙ v̾bũ dei fu
erit i carnẽ mutatũ. Scd̃o rõe simpli/
citatis. Cũ eni v̾bũ dei sit deꝰ simplex ẽ
ꝛ nulla i ipo ꝯpositio eẽ põt. Si gͦ ali/
qd v̾bi sit ꝯuersũ i carnẽ: oz totũ v̾bũ
eẽ ꝯuersũ. Q̃d ãt in alid̃ ꝯuertit desinit
eẽ illud qd̃ priꝰ fuit sicut aq̃ ꝯuersa in vi
nũ iã nõ ẽ aq̃ sz vinũ gͦ pꝰ icarnationẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.25